Korognai János

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Graf Imréné.

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 DEC 6

1021

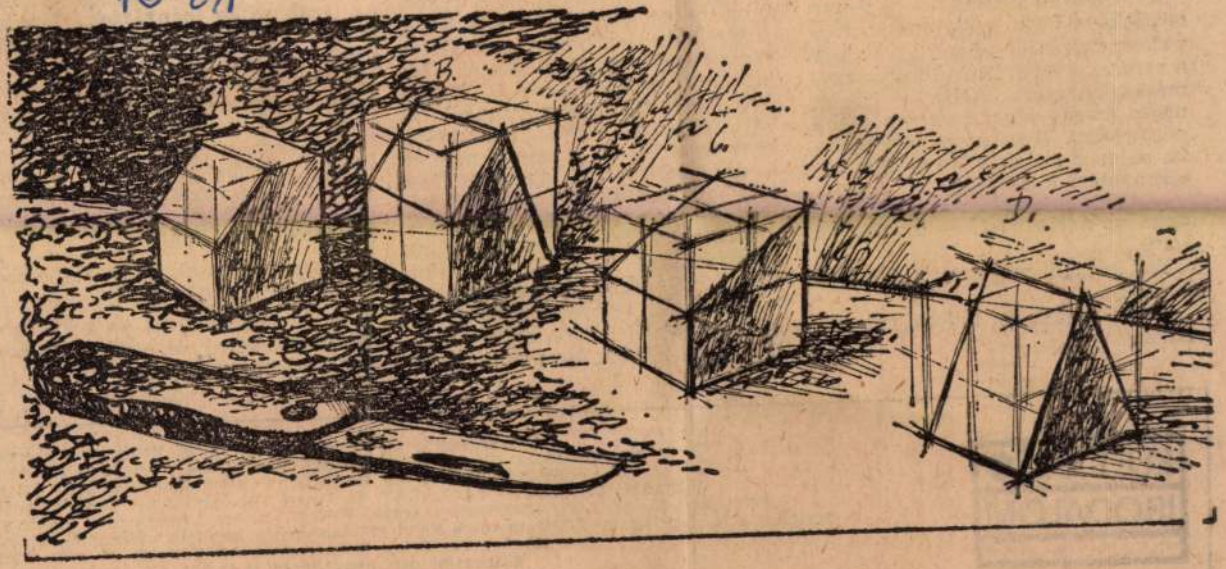

Korognai János rajza

— Mire megtanulod, hogy hol és mennyire kell lehajolni, összébb megy a vágat, és újra nekimész — jósolja E. Sándor.

A kőzetnyomásnak nyolcvan centinként négy acél ívből csavarodott gyűrű áll ellen. Ahol nagy a nyomás, a gyűrűk ívei lassan egymásba csúsznak. Néhol a három méter magas vágat csaknem felére zsugorodott. Megreccsen egy bélésfa, szénpor szitál, világos, friss törés nyomai a deszkán.

— Csak gyereket ne csináljatok azzal az ápolónővel! — mondja O. Imre.

Zoli megáll, megigazítja a csörlő láncát:

— Ne pofázz, én tudom, mit csinálok.

törje jusson végre a csa

A folytatásból, sajnc
líra. L. Rudolfnak en
föld alatti munkát. Cs
fával és acélelemekke
Aztán hogy, hogy nen
ráesett a lábára. Nem
ba, csak megkékült.
úgy jajgatott, mintha mindkét lábát levágták volna. Kiharcolta, hogy ismerjék el: a baleset nem az ő hibájából történt, így teljes fizetést kapott. A sérülés nem volt súlyos, de makacsul ellenállt a gyógyításnak. Mikor az orvos végre egészségesnek ítélte L. Rudolfot, újabb betegségekről panaszkodott, hasmenésről, vérszegénységről, látási zavarokról. Midőn eljött a döntés perce, hősünk beosont az öltö-

Egyszer így nyafogott: „Mit csinálnak ezekkel a bányászokkal? Összeesnek a napon, ha meghajtom őket!" „Meghajtanálak én" — gondoltam —, „jönnél csak le velem egy sittre! A neved sem tudnád megmondani utána!"

Fenn, a légajtók előtt terpeszbe állok, hogy el ne essek.

— Jó reggeli torna ez a kis kapaszkodó, ugye? — kérdezi G. Ferenc csöppnyi gúnnyal.

ÉLET ÉS IRODALOM
IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Főszerkesztő: JOVÁNOVICS MIKLÓS, helyettes főszerkesztő
Szerkesztőség: Budapest, Széchenyi utca 1. 1054. Telefon:: 310-920, 310-
KÉZIRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM
Kiadja: LAPKIADÓ VÁLLALAT, Budapest VII., Lenin krt 9—11. Levélcím:
Felelős kiadó: SIKLÓSI NORBERT igazgató 80—5197. Szikra Lapnyomda, Budapest F
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető: a helyi (Budapesten a kerületi) kézbesítőhivataloknál
Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, H—1389, Budapes
Előfizetési díj: negyedévre 48 forint, fél évre 96 forint, egé
INDEX: 25 244
HU ISSN 0421—8848

0 x 190 cm, 4-es
E., alatta védjegy.
Ágnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ség.

4 x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szőtte
va, Tímár Katalin.
Nyugat-Dunántúli
g.

nok, 1973. 173 x
es. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

):

978. 130 x 195
b.f. HL CM
it
on.

0 x 600 cm, 4-es
4. Szőtte Hidvégi

Tibor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm,
IJ SZE, szőtte
lye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XXX.-XXXI., XXXIII.,
y: XIII., XV.
XXIV., XXXVIII.
in Gyula: XXVI.

18., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
anosné: 4., 12., 13.,
32. id.
ics Ferenc: 2.
Susits László: 17.
nyi Gyuláné: 35.

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960-1980
Tevan 1994

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

Kórodi György

önterülés

Korodi János Kiállítása

U.F.F. Galéria
Bp. Közraktár u. 10.

1999.01.08.-
01.29.

Megnyitó: péntek 18h

Támogatók: NKA MAK FKSE JET LINE
külön köszönet Ficunak, Barnának és Halasnak

KORODI JANOS

KOROGNAI JALOS

Akik a fellelt harmónia beszélgetőtársai

A csornai Martincsevics Károly Városi Könyvtárban a napokban nyílt meg Szakács Éva és Korognai János festménykiállítása. A művész házaspár munkáiból nyílt kiállítást Németh D. László újságíró, a Kisalföld rábaközi szerkesztőségének vezetője nyitotta meg. Megnyitójában többek között a következőket mondta:

„Korognai János és Szakács Éva a fellelt harmónia beszélgetőtársai. Más úton indultak, hogy végül pályájuk kereszteződésében találkozzanak, s közös ösvényen haladva fürkésszék tovább a teremtett világ gyönyörűséges kincsestárát. Bonyolult szépségük teljességével, részletek minden gazdagságával ragyognak ránk képeik. A képek érzékletes egysége őrzi és sugározza a mozdulatlan, vissza nem fordítható szépség derűét, varázsát, amely az idők folyamatában született.

Szakács Éva és Korognai János arról mesélnek képeikkel, hogy a világ körülöttünk mégsem zord, legfeljebb nem mindannyian, vagy nem mindig látjuk egyformán szépnek. Képeik összetéveszthetetlenül egyéni arculatú, földszagú piktúrák. Mesék, legendák rejteznek bennük... Boldog emberek ők, hisz nemcsak látják a szépet, ismerik a szépség titkait is. De boldogok lehetünk velük mi is, hisz nem irigyei a szépnek, mindketten

Németh D. László, Sebestyén Katalin könyvtárigazgató, a művészek Csilla nevű kislánya, valamint Szakács Éva és Korognai János a megnyitón. *(9816/6518/5/8)*

vallják, számukra nem technika, nem rutinmunka a festészet. Az alkotás öröme, s ennek az örömnek a közvetítése az ő igazi életelixírjük. S hogy nem fukarok, bizonyítja mostani tárlatuk: képenként-kortyonként kínálják bűvös italukat, s maguk is boldogok, ha magunkba szívjuk képeikből a lombok illatát, a mész szagát, halljuk a kockaköveken pattogó léptek zaját, a szél fúvását, a víz csobogását.

S a hangulat rejlő varázsa, mely a képzőművészet örök témája, s spachtlijuk nyomán új formát, új megjelenést, új, szemet és lelket gyönyörködtető valóságot ölt. Békéscsabától Klagenfurtig, Pécstől Bécsig ez a varázs érinthette meg mindazokat, akik a művész házaspár kiállítását megtekintették, s most ez a varázs, a minket körülvevő természet néhány rejtve őrzött titkának képi bűve vár mindannyiunkra itt, Csornán" – fejezte be megnyitóját Németh D. László.

A fiatal győri művész házaspár lírai hangvételű tájképei, csendéletei május elsejéig tekinthetők meg a csornai Martincsevics Károly Városi Könyvtárban.

Kép és szöveg:
Bódai Gyula

Kisalföld 1998 Ok. 21

K orognai János

és Kurcsis László alkotásaiból kiállitás

nyilt Györött a Petőfi Müvelődési Házban

Magyar Hirlap 1979/52/lo

Korognai János: *MONDÓKA*

1982 MÁR 20

KISALFÖLD

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ

mindig is körülhatárolt
érdeklődést, sőt ízlést is
ban másról van szó. Ar
azokat a filmeket, amely
nevezett ötvenes évek
választották témául, má
meg az, aki csecsemő v
ban, és megint másként,
vagy felnőttként maga
volt az eseményeknek. F
mára egy ilyen mű
utóbbinak szinte életrai
A fiatal az általánost ke
az idősebb személyes
emlékei okán a részletek
gét kéri számon.

A személyi kultusz éveil
ményeivel vagy követke
vel) régebben is foglalko
meseink (Bacsó: Tanú, M
roly: Szerelem, Jancsó
Fényes szelek, Kovács András: Mé-
nesgazda), de az utóbbi egy-két
évben fölerősödött a törekvés, hogy
újra és újra visszanyúljanak az
alkotók a történelmi félmúlthoz:
emberi sorsokban próbálják meg-
ragadni ezt az ellentmondásos idő-
szakot. Gábor Pál Angi Verájával
kezdődött ez az újabb sor, de ide-
tartozik Kósa Ferenc: Mérkőzés,
Gábor Pál: Kettévált mennyezet
és Fábri Zoltán: Requiem című
filmje is. Most itt van Bacsó Pé-
tertől a Tegnapelőtt az 1947—51.
közötti időszakról, és bemutatás
előtt áll a Megáll az idő (Gothár
Péter) az 1956—62. közti évekről.

Divat volna ez? Valószínűleg az
is. De olyan divat, amelyet egy bo-
nyolult történelmi időszak tiszta-

zsúfolt házak előtt. A nézőkben
azonban élénk indulatokat kelte-
nek. Az idősebbekben különösen,
és ők gyakran kérik számon az al-
kotóktól a korszak teljes képét.
Vagyis nemcsak a hatalommal va-
ló visszaélők ábrázolását, hanem
azokét is, akik tiszták maradtak,
nemcsak a félresiklottakét hanem
az igazakét is. A padlások lesöpré-
se mellett, mondjuk, a tehetségek
kiemelkedésének lehetőségét és
valóságát, s hogy nemcsak kon-
cepciós perek voltak, hanem újjá-
építés, Sztálinváros, Komló is.
Szimplán fogalmazva: ne csak a
hibákat — az eredményeket is.

Mit felelhet erre a rendező? A
minap Győrött Bacsó Péter talál-
kozott a Tegnapelőtt nézőivel. Azt

Korognai János

Korognai János: A kisember boldogsága

Élet és Irodalom, Bp. 1977. aug. 6.
XXI. évf. 32. sz. 15. lap.

GYŰJTEMÉNY

MEGAY LÁSZLÓ RIPORTJA:

VAN EGY DILIBOGY

Nem, n
soha annyi
szer nem f
országokban.
Seduxen va
vegyület m
festi kedvü
szorgalomm
okát, mint h

E ripor
nyugtatót sz
nem betegek

Sevenaletta

A festő négyéves kislánya besomfordál a műterembe. Először a felnőtt társaság közepébe óvakodik, aztán már könnyű magára borítani a figyelmet, hogy végre ő beszélhessen.

Az utcáról mesél, ahol sétált.

— Mi van az utcán?

— Szél! Zöld lombja van, hosszú fekete ágai, lámpát hintáztat a kezén.

Kinn valóban szél volt. A ház előtt mozogni látszottak a fák, hintáztak az utcai lámpák is. A kislány nem félt a feketekarú, lámpát hintáztató széltől, csak attól tartott: kiküldik a szobából és ezzel kapcsolatban még valamitől, amit nem tudott megfogalmazni. Éjszaka gyakran felsír.

A mi félelmünknek sincs minden esetben neve.

Valeriana

— Szeretem a nyugalmat, a békességet, ha otthon senkinek nincs panasza. Annak örülök általában.

— Mit tesz legszívesebben?

— Nagyon szeretek rejtvényt fejteni. Néha vasárnap a férjem elmegy a meccsre, a lányom a barátnőjéhez vagy moziba, a kicsi csendben van. Akkor egész délután rejtvényt fejtek.

— Kitől kérdez, ha nem tud valamit?

— Ha nem sikerül minden kockát kitölteni, akkor megvárom az újság következő számát és onnan beírom, ami kell.

— Gyakran álmodik?

— Szoktam... Zavaros álmaim vannak. Jaj, nagyon zavarosak. De nincs olyan, amelyik rendszeresen visszatér.

— Mitől fél a legjobban?

— Hogy közülünk valakivel történik vallami. Annak örülök a legjobban, ha este már mindenki ott-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 135-068, 387-748, 348-725

KISALFÖLD

Korognai János

1021

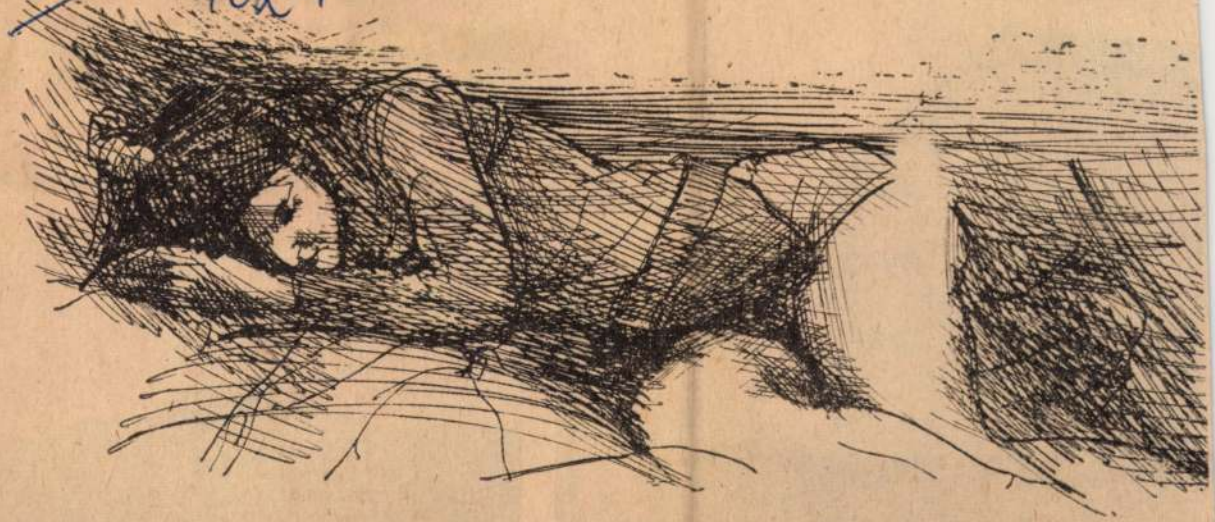

KOROGNAI JÁNOS RAJZA.

gásr
re 4

Ki
sa, a
az el
akkc
ződé

A L
lessé

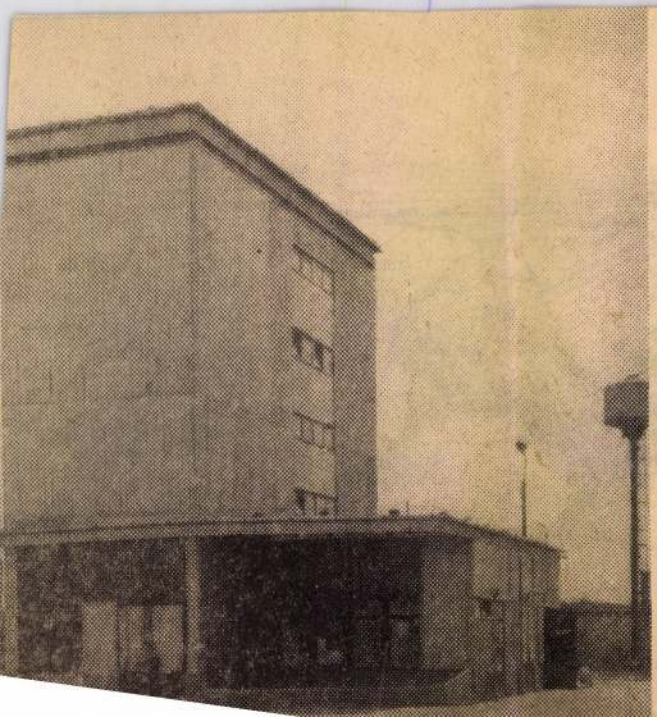

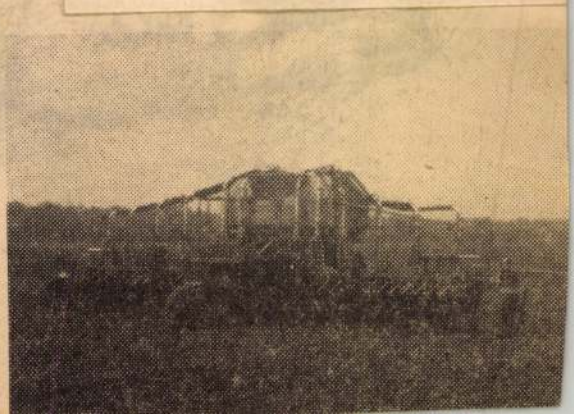

Korognai János

„Kisalföld" irodalmi oldalán illusztrációja szerepel. (punktúra).

Kisalföld, 1973. febr. 6.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 NOV 10
Kisalföld

G. Korognai János

fjúság VII. EVFOLYAM, 42. SZÁM — 5

1021

● I. KOROGNAI JÁNOS OKTÓBERI LÁNG

Finom ízek,

Győrött a Rába Hotelben az idén is megrendezték a kisalföldi gasztronómiai napokat. Befejezésül a szálló szakácsai és cukrászai mutatták be tudásukat. November 7-én egész napos cukrászati és hidegkonyhai bemutatót tartottak. Sikerrel. A finom falatok és ízek kedvelői 32 féle hidegkonyhai és 30 féle cukrászati készítmények között válogathattak. Válogattak is, mert a kora délutáni órákra minden elfogyott. A bemutatóra Győrbe érkezett Lontai Egon, a Hungárhotels Vállalat vezérigazgató-helyettese, aki megelégedéssel nyilatkozott a rendezvényről.

(M. K. felvétele)

A Graboplast Győri Pamutszövő és Műbőrgyár

FELVÉTELT HIRDET

műbőrgépkezelő munkakörbe,

40 órás munkahétre.

A betanulás után teljesítménytől függően magas kereseti lehetőség!

A későbbiekben a szakmunkásképesítés megszerzésére is lehetőség van.

Műszaki konfekció üzemünkbe műanyaghegesztőnek rövid betanulási idővel

női és férfi munkavállalókat.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLETÜNK

1974 3

Korokndi János
1021

KOROKNAI JÁNOS: *JÓZSEF ATTILA: HŰSÉG-ILLUSZTRÁCIÓ*

kedvűen váltják egymást gondolataim. Nem csod
a levegő csípős, kezemben az iskolatáska nagyon
van, és ma megint kezdődik elölről, amit már
volt milliószor olyan érzésem, hogy most aztán
sárnap, és olyan szabadság, aminek talán sohas
zik újra és újra a fogalom, hogy — befejeződ
pang, és könyörtelenül megjelenik mindig, ho

Sietek. Nézem a cipőmet, hogy váltják egymást, előbb a bal van elöl, az
tán a jobb, bal, jobb, bal.... Hányszor végigjöttem már ezen az utcán! Rossz-
kedvűen vagy vidáman, közeledve otthonomhoz vagy távolodva tőle. Milyen
furcsa, hogy mennyi mindent gondoltam már itt, ezen az úton, mennyi élmé-
nyem volt, és mindebből semmi, semmi nem maradt, nincs nyoma, eltűnt, pedig
lényegében az életem kis darabja játszódik itt. Ilyen semmilyen lenne? Ilyen
nyomtalan? Furcsa....

És hallom, hogy dübörög a busz. Éppolyan könyörtelen, mint maga a hétfő,
mert mindig pontos, mert vele nem lehet alkudozni, hogy csak egy kicsit vár-
jon még, csak egy kicsit alhassak még, nem, ha itt az ideje, a busz dübörög, és
én szedhetem a lábam, és siránkozhatok, hogy jaj, istenem, milyen lesz az el-
ső óra, és mennyi az idő, és mikor jön a következő busz, és hogy ússzam meg
az elkésést, meg ezt az egész keserves napot.

Idegesen toporgok a megállóban, elkeseredetten fixírozom az utat, mintha
ezzel kényszeríteni tudnám a buszt, hogy siessen már, siessen, hisz az iskola
messze van, a csengetés pedig nagyon közel. Néhány elkésett szállingózik a
megállóhoz, és engem körülvesz az a bizonyos társas magány, amelyben em-
berek állnak körülöttem, néznek rám, és mégis végtelen, végtelen egyedül va-
gyok, mert a zrínyisek, a „rendesebbje" elment az előző, vagy még korábbi
busszal, azóta már az iskolában vannak, és bizonyára nagyon jól érzik ma-
gukat, mert barátok, osztálytársak, fiatalok veszik őket körül. Ilyenkor pedig
minden jó, minden probléma megoldható, s az a tény, hogy matematika óra

---

* III. díj

1021

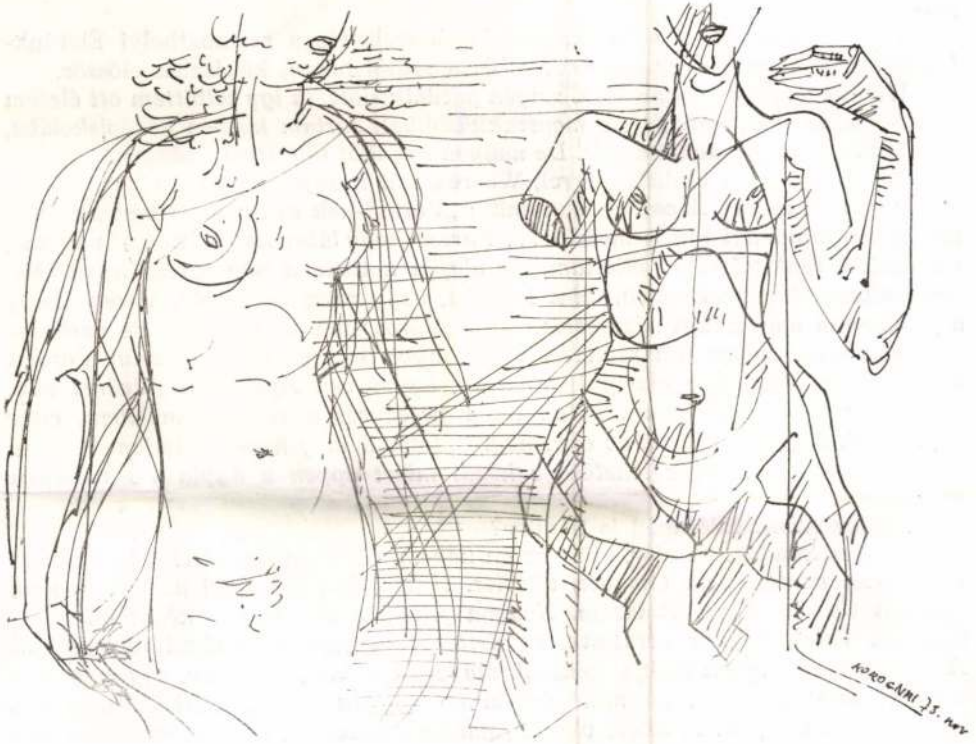

KOROGNAI JÁNOS: *JÓZSEF ATTILA ILLUSZTRÁCIÓ*

majd ezután derül ki.

Tóbiás Áron: Mindenesetre jó csönd veszi körül a költőt, egyebet világ-
életében amúgysem igényelt. Gondolom, íróasztal bíján akár egy térdére fek-
tetett rajztáblán is megírta mindig a vers

Weöres Sándor: Valóban, a külső körü
Külön dolgozószobám nincs, de igényem
gatni.

Tóbiás Áron: Most ez a magnetofon-
folyóiratnak készül, a gyermekkorról és a

Weöres Sándor: Édesapám Csöngén gaz
első harminc évét, mindenféle megszakítás
egyetemre, meg mindenféle volt. De nagyon

Tóbiás Áron: A családi névvel, Weöres

Weöres Sándor: A családunk mindig „V
megyében mindenki így is mondta... Furcs
ezt azelőtt senkitől sem hallottam. Az alap
ami valószínűleg nem egyéb, mint tollhiba,
a felmenőim matriculáit nézegetem, ott a „V
ban van írva. Nagyapám születési anyakön
látok, egyszerűen, úgy ahogy kimondjuk,
dupla v-vel. És majdnem minden ilyen b
egymástól. Hogy ennek mi az oka, nem tud... S meg kevésbe tudom, hogy a
család a sokféle névírás lehetősége közül miért éppen a dupla v-s Weöres-t
választotta.

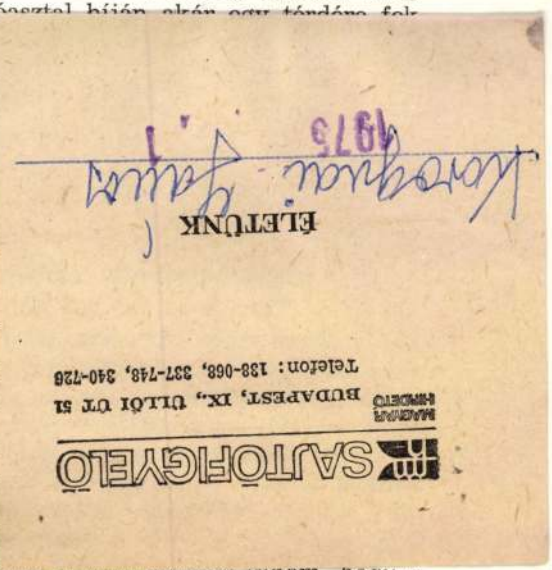

Tóbiás Áron: Édesapád is Sándor?

Weöres Sándor: Sándor, mint az én nevem. Csöngén született ő is, de élete egy részét azután nem Csöngén töltötte. Huszártiszt volt, aki azután nagyon fiatalon Csöngére vonult vissza. Nagyon jellemző és érdekes képet ad édesapámról Tatay Sándor barátunk, az Eszter és a fajdkakas című regényében. A regény elején apám alakja dominál. Maga a történet, a regény, egy meg nem történt, kitalált dolog, de mint jellemkép nagyon ügyes, amit édesapámról Tatay Sanyi ott fest. A sztori viszont, amibe belekeveri, már a regényhez tartozik.

Tóbiás Áron: Miért vonult vissza Csöngére olyan fiatalon?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
ÉLETÜNK
Korognai Janos
1975

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 8
Kisalföld
Korognai János

Korognai János: Műteremsarok

1021

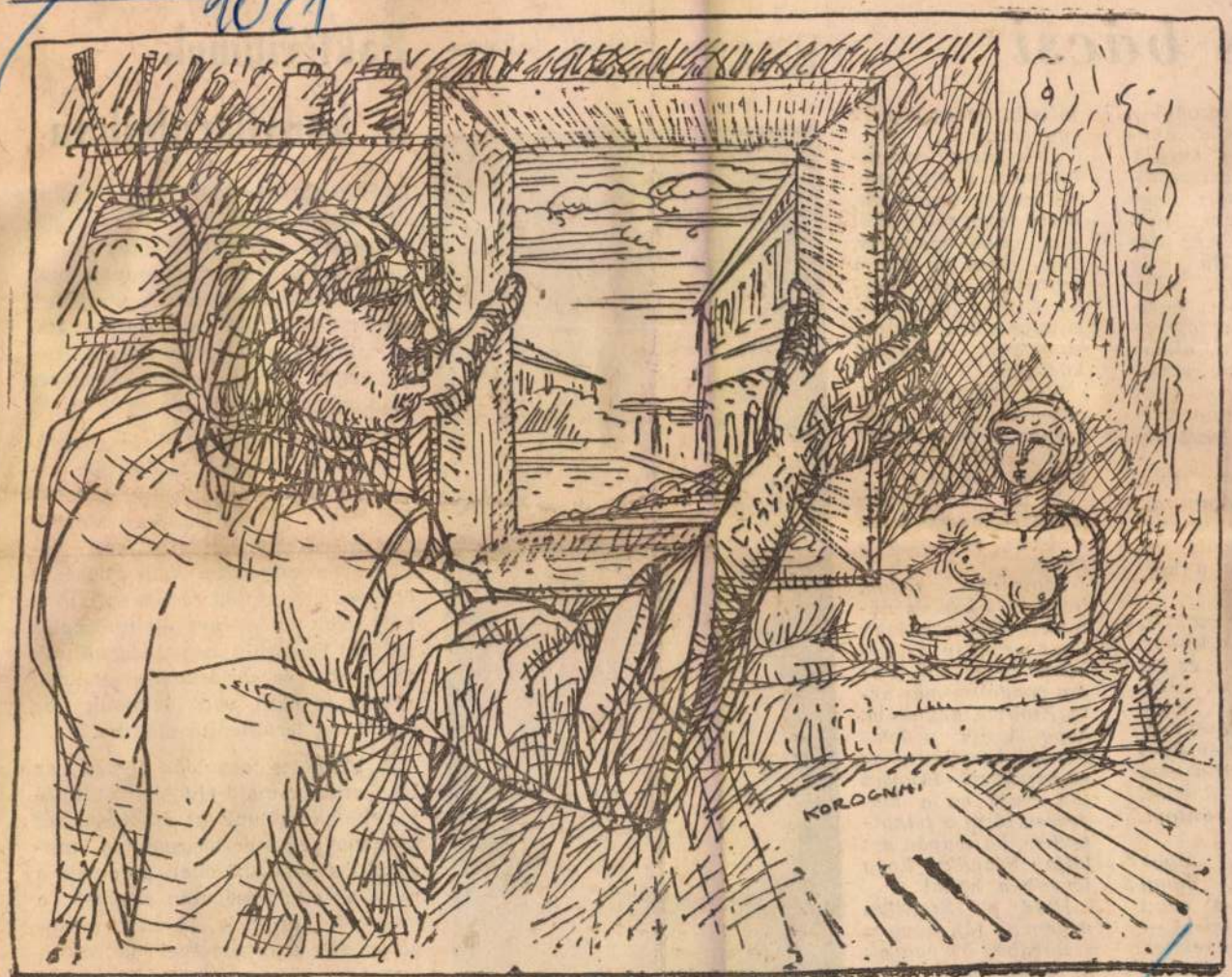

s bácsi

asszony —, fél, amim verjük főzőkanálmert ugye sem lehet i az ütés Ha meg ugy néha mert enélhet gyereelni, akkor ogy simoézze csak öjjön belhogy re-

solti (közudtam azt ny hívják) ögött áll, va a kör-

je csak el, ok kitéve, ent, és ezt em, hiszták, hogy sötét fürle én ilyet soha nem ilyenre, bántom,

l, ugye hogy a nagy elvisz — yerekhez d nekem lost úgy

látszik, megnyugszik egy darabig.

Lehajolok, megsimogatom a kisgyerek rettegéstől megizzadt, kócos fejét, talán rám néz, talán meglátja, hogy nincs is nálam semmilyen zsák. Hiába. Csak a földet nézi, szipog és a lábával simogatja lehullott könnyeit.

Még egyszer is bocsánatot kérve elköszönök. A becsapódott ajtó mögül hallom az asszony hangját:

— Ha még egyszer hisztizel, megint lejön a bácsi, és hozza a botot.

Szomorú dolog, hogy 1973-ban és nálunk találkozhatunk ilyen primitív „zsákos bácsi" neveléssel. Vajon gondolt-e már arra Zsoltika anyukája, hogy kisfia miként fog megbarátkozni az emberekkel? Hogyan tud majd az a kisgyerek bízni a felnőttekben, ha csupán azt látja bennük, hogy jönnek a bottal...

Hidd el, Zsoltika, nekem is fáj, hogy a szemedben én vagyok a zsákos bácsi!

Hähn Vilmos

melyek már olcsó áron kaphat az üzletekben —, mutatjuk b a két csinos öltözéket.

□ **Kapucnis, téliesített ball bát. Könnyű és meleg.**

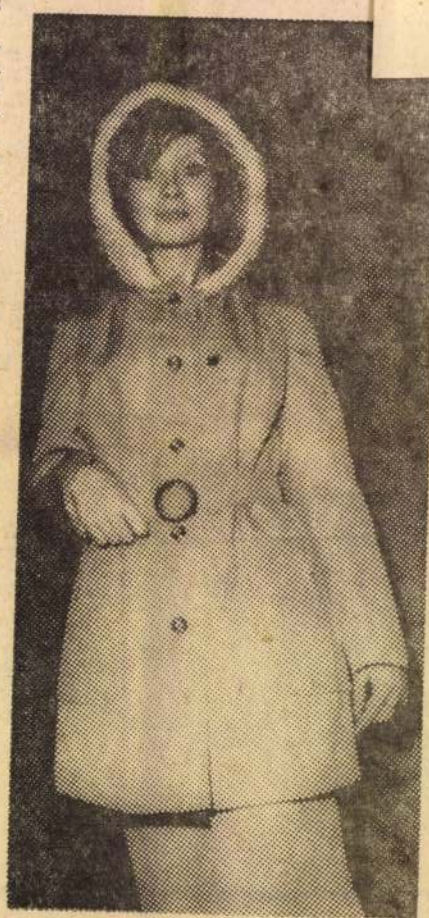

Egészségügyi kutatók arra voltak kíváncsiak, hogy mennyire higiénikusak a mosogatórongyok és a törlőruhák, a konyhai munka még használatos kellékei. A vizsgálati eredmény lesújtó volt: milliószámra találtak rajtuk különféle baktériumokat, köztük az igen veszéyes staphylococcusokat is.

Hogyan védekezhetünk e „baktériumfészkek" ellen? Elsősorban azzal, ha fertőtlenítő hatású mosogatószereket használunk. Másodsorban csökkenti a fertőzések veszélyét a csapvízzel való bőséges öblítés, amely után rácsos szárítóba helyezzük az edényt — törölgetés nélkül! Ha pedig mégis használunk mosogató- és törlőruhát, gyakran főzzük ki őket, vagy áztassuk be éjszakára fertőtlenítő oldatba.

A tökéletes megoldás persze az lesz, amikor majd eldobható tányérokat használunk az étkezésekhez és olyan, egyszer használatos mosogató segédeszközöket, amelyek a munka elvégzése után rögvest a szemétbe kerülnek. Az edénymosogatógépek elterjedésével is csökkenni fog a konyhai baktérium-gócok kialakulásának veszélye.

Korognai János

/1021

1973. JÚNIUS 21.. CSÜTÖRTÖK kisalföl

□ ANN CLVAS

Korognai János rajza

Érdekes

TRÁGYA — FAHÁNCSB

A finn szakemberek azt j vasolják, hogy trágyán használják fel a faielepeke veszendőbe menő faháncsc A fa kérgét először felap rítják, azután együtt főzik a cukoripar savtartalmú hul ladékaival. E megmunkálás után a kálium, a nitrogén, a foszfor és több más értékes ásványi anyag könnyen old ható formába kerül. Az így kapott masszát kiszárítják és megőrlik. Az így nyert port felhasználják más trágyafé lék dúsítására is.

HOMOK MINT RADÍRGUMI

Előfordul, hogy kisebb vál toztatást kell eszközölni a nyomtatott szövegben, törölni kell néhány szót vagy más szöveget kell a helyükbe ír ni. Az egyik angol vállalat miniatűr homokfúvó beren dezést készített a korrektor és a szerkesztő munkájának megkönnyítésére. Ez apró szemcsés csiszolópor segít ségével törli a nyomtatott szöveget, s mikroporszívó közreműködésével mindjárt eltávolítja a homokot és a papírrészecskéket. A beren dezés nemcsak arra jó, hogy javításokat eszközöljenek vele kis példányszámú ki adványokban, hanem vázlati rajzok kijavítására is alkal-

VETÍTŐKÉSZÜLÉK

A csehszlovák „Meopta" vállalat elkészítette a „Meo lux—2" házi vetítőkészülék új modelljét. Ez több szem pontból megkönnyíti a mű kedvelő mozigépész munká ját. Először is a filmszalag berakása automatikus: a vé gét be kell dugni a bevezető nyílásba, be kell kapcsolni a készüléket, majd a szalag végét az orsóra kell erősíte ni. A szalagot lehet előre hátra futtatni, akárcsak a magnetofonon.

Gyakorlott,
gépírni tudó
NŐI
MUNKAERŐT
keresünk.

PIÉRT
Kereskedelmi Vállalat,
Győr, Alkotmány u. 4.

zélyre: a víz

Kisalföld

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-128

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 AUG 6

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Korognai János

1021

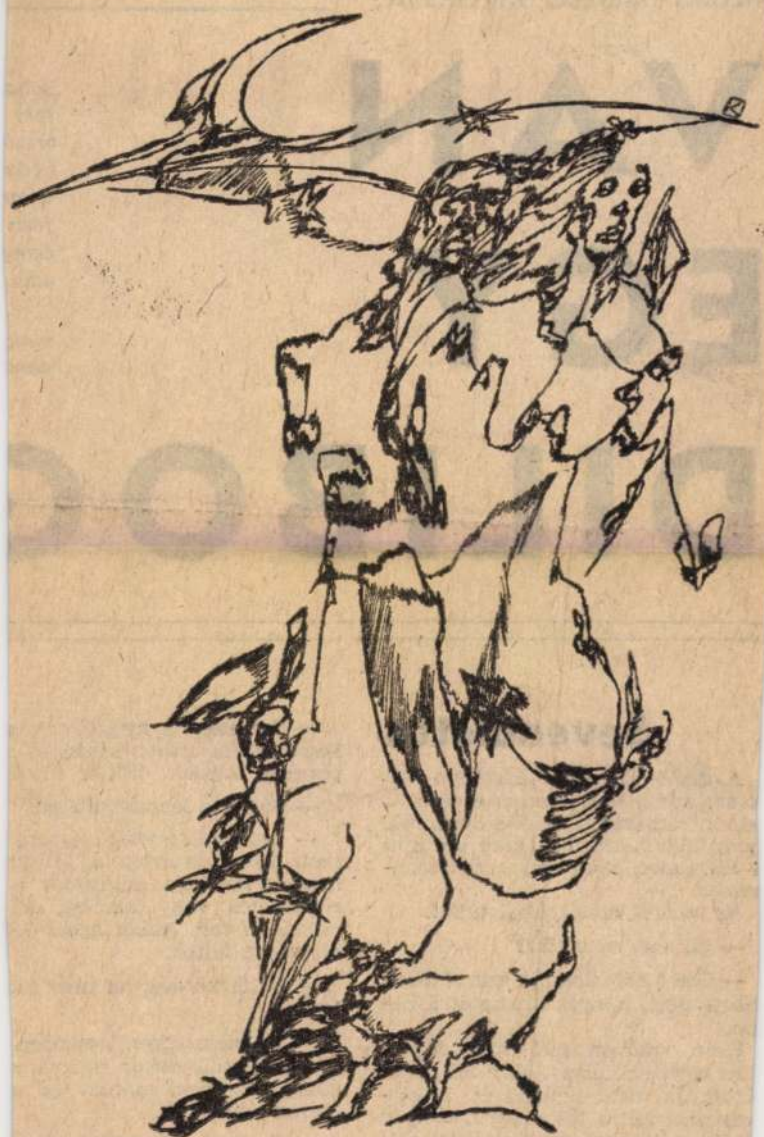

Korognai János: A kisember boldogsága

MEGAY LÁSZ

VAN EGY DILIBOG

Sevenaletta

A festő négyéves kislánya be-omfordál a műterembe. Először a elnőtt társaság közepébe óvakodik, ztán már könnyű magára borítani figyelmet, hogy végre ő beszél-essen.

Az utcáról mesél, ahol sétált.

— Mi van az utcán?

— Szél! Zöld lombja van, hosszú ekete ágai, lámpát hintáztat a ke-én.

Kinn valóban szél volt. A ház lőtt mozogni látszottak a fák, hin-áztak az utcai lámpák is. A kis-ny nem félt a feketekarú, lámpát intáztató széltől, csak attól tartott: küldik a szobából és ezzel apcsolatban még valamitől, amit m tudott megfogalmazni. Éjszaka akran felsír.

— Szeretem a nyugalmat, a kességet, ha otthon senkinek panasza. Annak örülök általa

— Mit tesz legszívesebben?

— Nagyon szeretek rejtvény teni. Néha vasárnap a férjem megy a mecsre, a lányom a rátnőjéhez vagy moziba, a csendben van. Akkor egész dél rejtvényt fejtek.

— Kitől kérdez, ha nem tu lamit?

— Ha nem sikerül minden kát kitölteni, akkor megváro újság következő számát és o beírom, ami kell.

— Gyakran álmodik?

— Szoktam... Zavaros ál vannak. Jaj, nagyon zavarosa

Korognai János
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 JUL 14

KISALFÖLD

1021

KOROGNAI JÁNOS: VÁROSÉPÍTŐK

Nyomdakész állapotban van a rábaközi daloskönyv. Horváth Győző újságolta Csornán. Számomra azért jelent külön eseményt ez a hír, mert anyám is szerepel benne néhány balladával. Megtudtam, hogy Győző Soboron járt. Hangszalagról játszott a hallgatóságnak néhány eredeti felvételt a faluban. A megdöbbenés keveredett a meghatottsággal. Egyre növekszik azok száma, akik már örökös hazába tértek. Anyám is köztük van.

körtefának
a gyümölcse

öldtúrásokat hagytak ezen a tájé- on a régészek. Vaskori leletekre

évek elejéig — vagyis inkább a falu török dúlásáig — a szülőhely

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Korognai János, grafikus
1983 AUG 3 1
KISALFÖLD
1021

■ Korognai János: KÁRTYA

yomdászatban.
szakmában me
gy bizonyos f
napitól, a közis
entésben haszn
yomdász tördel
zándékos rongál
szakszerű műv
nincsen nyomta
a táskát emleg
s tarisznyára
ypapírból készi
az elvégzendő
nkatáskának is
ó reklám lesz Sz
— jegyzi meg
dt György, me
táskát vesz elő.
örgy készülő Császárlátoga-
mű drámaköteténe
rtalmazza. A táska első és
oldalán is különböző utasí-
a kiadótól a nyomdának.
ndelő: a Magvető Kiadó
ási határidő: 1984 1. hó. 464
(432 flekk) 29 ív. Helyesírás
: Akadémia szerint. Már-
az akadémiai helyesírási
yzat szerint. Kötési mód:
vászon ragasztókötés, egye-
hát. Garamond betűtípus.
betű (az egész könyv).
náljuk ki az alkalmat, ol-
k bele a kéziratba. A fül-
: „A történelem ma min-
érdekel — így szól az egyik
v. A történelem ma senkit
rdekel — imígy a másik..."
et Száraz György Kell-e a
lmi dráma című írásából.)
ében az első dráma A ve-
i főnök. Dokumentumjáték
szben. A főhős: *Stromfeld*
Jellemzésére egy mondat a
közepéből: „Én a hadsere-
antant ellen szerveztem.

[illegible]. A ma nyomdászának
re kell tekintenie. A gépi feil
tés határai szinte beláthatatlan

Mi mást mondhat az em
amikor az íveket sorrendbe r
olasz összehordómasinát n
Két éve működik a győri ny
dában. Jelentős kézi munkát
karit meg.

Ami a tapasztalatokat illeti
vesen vetélkedhetnék *Könyv*
jossal, akinek feladata a tá
nyomás.

— Tizennyolc éve dolgozom
nyomdászatban. Szabadkáról
tem. Jugoszláv állampolgár
gyok. Voltam vendégmunkás
Német Szövetségi Köztársaság
Ausztriában, de nyomdász vol
Jugoszláviában is. Én ma is
tartom, hogy a mi szakmánk
szakma.

A kiadótól érkező megrend
seket programba állítják. Schr
György irodájának egyik falát
hatalmas grafikon foglalja
Minden művet erre vezetnek
több szempont figyelembevétel
A grafikon színes, bonyolult

Koroknai

Lap: Diósgyöri Munkás

Megjelent: .....

Megnyílt a munkásművészek karácsonyi kiállítása

Gyárunk képzőművészeti szakosztálya vasárnap délelőtt nyitotta meg karácsonyi kiállítását a vendéglő emeleti termében. Herczeg Ferenc gyárigazgató elvtárs megnyitójában legmesszebbmenő támogatást ígért a gyár munkás képzőművészeinek, majd Ruttkay György dr. ismertette azt a szocialista irányt, amelyen a művészeknek haladni kell.

Az egybegyűlt közönséget végigvezette a kiállított tárgyak között, ismertetve azok lényegét és jellegzetességeit. Meg kell állapítani, hogy úgy a kisplasztikusok, mint a festők egy év alatt igen sokat fejlődtek. R. Nyiri Lili, a kisplasztikusok vezetője elmondja, hogy ma már legtöbb növendék munkáselményeit örökíti meg szobrában.

Tóth Béla ismertette, hogy a kezdeti nehézségek után már a munkásszobrászok lelkében élő vágyak mind gyakrabban tudnak tökéletes formát ölteni. A gyárigazgatóság és a kultúrosztály támogatásával — mondja Tóth Béla — a jövőben még nagyobb lendülettel akarjuk szolgálni a munkáskultúrát, a kultúrával a szocializmusért jelmondat szellemének megfelelően.

Koroknai elvtárs, a festők vezetője is a fejlődésről számol be. Festőink ma már munkástémákon dolgoznak, ezeknek azonban élettel telinek kell lenni, mondja Koroknai elvtárs.

A kiállítás megnyitásán Herczeg elvtárs a gyár részére vásárlásokat eszközölt a munkásfestők alkotásaiból. A kisplasztikusoknak a műveit díjakban részesítette. A képzőművészeti szakosztály két vezetőjétől is egy-egy monumentális képet, illetve szobrot vásárolt meg a gyár.

koroknai Róza

Holnap

- Koroknai Rózsa festőművész kiállítását Palotai Erzsébet festőművész nyitja meg október 8-án 16.30 órakor **Debrecenben**, a Gábor-galériában (Füredi út 69., a Kossuth-laktanya után).

Hajdú-Bihari Napló 1996. október 7.

Koroknai Róza

▪ Koroknai Róza festőművész kiállítását Palotai Erzsébet festőművész nyitja meg 16.30 órakor **Debrecenben**, a Gábor-galériában (Füredi út 69., a Kossuth-laktanya után).

Hajdú-Bihari Napló 1996. október 8.

KOROKNAI Róza

Kiállít: Vándortárlat
LÁSD: RAPI SÁNDOR

Hajdú-Bihari Napló: 1996. aug. 16.

hagyatékáért. 1424. április 3: 1434. február 2
Dl. 29.073.

Kállai Lökös Jánosné örökségéhez: 145
május 27. Dl. 55.618; 1462: Dl. 55.744, tovább
Dl. 56.689.

Soproni javadalmas papok végrendelete
Wenteni Orbán, 1400. április 21: Házi II/1. 17
skk: Csepregi Mátyás. 1446: uo. 64. sk.; Rason
György. 1466. május 6: uo. 184. sk.

*Egyetemet járt kolozsvári jegyzők*ről: Tor
S.: Erdélyiek egyetemjárása a középkorba
Bukarest 1979. 150. skk.

Sopron: A ferencesek építkezésének polgá
donátoraihoz: Csemegi J.: Mikor épült a sopr
ni volt ferences kolostor káptalanterme. S
XVII(1963) 113. skk; Házi J.: A soproni fere
ces templom jótevője. SSz XV(1961) 308–316.
Szent Mihály-templom hosszházához: Tomp
E.: Cimertani adalék a soproni Szent Miha
templom építéstörténetéhez. MÉ II(1954) 2
*Városi templomok eltűnt oltárai*ról: Radocs
1955. 34. skk.

*Kápolnaalapítások*ról: Hambocto polgár
zsonyi kápolnájáról: Ortvay 2. 1895. 81. Ha
kar Péterné zólyomi kápolnájáról: 13
március 9: Dl. 42.606. A pozsonyi Szent Ján
kápolna építéséhez 1361: Ortvay 2. 1895. 26

Az Illárium Művészeti Galéria

sok szeretettel meghívja Önt

Koroknai Zsolt

képzőművész

INICIÁLÉ

című kiállításának megnyitójára

2000. január 14-én 18.00 órára.

Megnyitja

Tímár Katalin

művészettörténész

Zene

Dóra Attila

A kiállítás megtekinthető

február 5-ig, hétfőtől péntekig 10 és 16 óra,

szombaton 10 és 14 óra között.

Illárium
Művészeti Galéria
H-1081 Budapest, Köztársaság tér 15.
Tel./Fax: 210-4883

KANGOL STORE ÉS A LONDON STORE
Budapest V., Semmelweis u. 14. Tel.: 337-7453

SCHERMANN Villanyszerelőipari és Kereskedelmi Bt.
H-1089 Budapest, Vajda Péter utca 13.
Tel./fax: 210-2866

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága

MDK

Koroknai Ábris, festö

Csók István tanítványa.

(e.a.):
A Képzőmüv. Főisk. növ. kiáll. /[redacted]/ Műcs.
Ujság. 1928 máj. 2o. 22.1.

Koroknai,festő

A Diósgyőri Vasgyár Kulturegyesületének festőszakosztályát vezette. F.A.E.bpesti festőművész karácsonyi kiállításukról méltánytalanul bírálta őt,ami komoly betegséget okozott neki és elkedvetlenitette őt és tanitványait is. 378.old.

R.NYIRY LILI: Munkásszobrászat indulása Diósgyőrvasgyárban a felszabadulás után 367.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKONYVE, A. 1971. Miskolc

Korognai János grafikus

kiállítása a győri Petőfi Sándor Művelődési Központ kisgalériájában

Magyar Hírlap, 1985. III. 1

KOROKNAI ZSOLT

GALLERY BY NIGHT 1992. 03.18. Koroknai Zsolt és Pál Dániel - installation

TAVASZI TÁRLATA

ta éppúgy, mint majdnem két év-
z egészen fiatal művésznemzedék

géretek bukkannak fel. Legtöbb-
sebb mester kialakult szín- és for-
festői problémákat, némelyikük
sznon. Nem szabad köztük kifor-
közt mesterművekre vadásznunk,
iztos, festői érzésük kifejezésére
Szinyei Társaság nem is keresett
iataloktól sine qua non conditio-
nte meggyőződést és nyilvánvaló

etség. Nem is kell hozzá a körül-
zikkadjon, viszont elég egy kevés
nyi elismerés, hogy sudárba szök-
bi szerepre vállalkozik, nemcsak
ól, hanem örömmel is. Sajnos, a
borozza az ifjú tehetségeket, ki-
zalon előzékenyen rendelkezésre
okrában bemutatja őket a közön-
t így közönségünkre hárul. Neki
vészi ifjúságunk megbecsülésével
lítókat átsegíti a kezdet nehézsé-
gyobb szükségük van.
lt, nekünk sem illenék túl magas
ülésnek és elégedjünk meg annak

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA

BUDAPEST, III. KISKORONA U. 7.

KOROKNAI ZSOLT - NAGY CSABA

KÉPZŐMŰVÉSZEK

BELSŐ TÖRTÉNÉSEK

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJA

1999. FEBRUÁR 16-ÁN 19 ÓRA

MEGNYITJA

MEGYESI ZSUZSA

MEGNYITÓ KONCERT

SŐRÉS ZSOLT

HEGEDŰ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1999. MÁRCIUS 3-IG, HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL 14-18 ÓRA KÖZÖTT.

TÁMOGATÓK: NEMZETI KULTURÁLIS ALAP - FŐVÁROSI KÉPZŐMŰVÉSZETI ALAP,
BÜK, POLGÁRMESTERI HIVATAL

A MaMű Galéria meghívja Önt

Koroknai Zsolt

Pető Hunor

Földrajz és Történelem

című kiállítására

A kiállítást megnyitja: Készman József

1999 december 10-én 19 órakor

BUDAPEST 23 -6. 12. 99 AL-I/175

MAGYARORSZÁG ≈02 FORINT NYOMTATVÁNY

Sinkovits Péter/Új Művészet
Budapest
Báthori u. 10.
1054

Nyitva 1999. december 18-ig,
szerdán, pénteken, szombaton 15 és 19 óra között

SOCIETY MAMŰ TÁRSASÁG

1071 Budapest, Damjanich u. 39
Lejárat a Murányi utcából
Információ: 306 1587, 342 5839

Támogatók: Magyar Országgyűlés, Nemzeti Kulturális Alapprogram
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Magyar Alkotóművészek Közalapítvány,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága, Erzsébetváros Önkormányzata

Koroknay Andor
Domboldal, olaj

O.M.Kir.Képzőmiv. Főisk. kiáll. 1929 4 l.

Koroknay Andor
Öreg asszony, festm.

Magyar egyetemi és főisk. hallg. orsz. szövetségének kiáll. 1923. 8 l.

Az Illárium Művészeti Galéria

sok szeretettel meghívja Önt

Koroknai Zsolt

képzőművész

INICIÁLÉ

című kiállításának megnyitójára

2000. január 14-én 18.00 órára.

Megnyitja

Tímár Katalin

művészettörténész

Zene

Dóra Attila

A kiállítás megtekinthető

február 5-ig, hétfőtől péntekig 10 és 16 óra,

szombaton 10 és 14 óra között.

Illárium

Művészeti Galéria

H-1081 Budapest, Köztársaság tér 15.
Tel./Fax: 210-4883

KANGOL

KANGOL STORE ÉS A LONDON STORE
Budapest V., Semmelweis u. 14. Tel.: 337-7453

Sch

SCHERMANN Villanyszerelőipari és Kereskedelmi Bt.
H-1089 Budapest, Vajda Péter utca 13.
Tel./fax: 210-2866

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága

Korokmay Andor

1921/22 – 1923/24 I.
1924/25 – 1925/26

Ferképzomfoiskévk

103.l.

Koroknay Éva művészettörténész

1021

1974. II. 23. 17. 15. Televizió /11/ V.

Képzőművészeti magazin

- Koroknay Éva : Magyar reneszánsz könyvkötések cimü munkája is a művészettörténeti sorozatban jelent meg. A mü magyar reneszánsz könyvkötéseket ismertet, a hazai, és a viharos időkben szétszóródott, külföldön található kötetek alapján. Ismerteti a könyvkultura általános képét, és meghatározza a reneszánsz

1074. II. 23. 17. 15. Tarnovizió /11/ V.

[illegible]

- Korokmay Ivan : Magyar rencsezőnez könyvkötőnek olmi munkája is a művészettörténeti forozatban jelent meg. A mű magyar rencsezőnez könyvkötőnek lemertet, a bazai, és a viharos időkben szétszóródott, hűlfelőn található kötetek alapján. Lemertéti a könyvkultura általános képét, és maghatározza a rencsezőnez

kötések jellegzetességeit. Általában centrális elrendezésűek ezek a kötések, és ritka rajtuk a figurális ábrázolás. Az ornamentikájuk alapján, a műhelyek is meghatározhatók. A mű tudományos értéke, a 327 kötés pontos adatfelsorolásában rejlik, amely közli a kötést, a mű tartalmát, a jelzését, és az esetleges bejegyzést, hogy például kinek a tulajdona volt.

páratlan oldal

A KÉPVISELŐ ÚJABB MAGÁNVÉLEMÉNYE

Ország-világ úgy vélhette, a vita lezárult. A miniszterelnök húszperces parlamenti felszólalásában jóllakatta a kecskét, miközben mármár bravúrral, elrejtette a káposztát. Közérthetőbben és tán emberségesebben ítélt a köztársaság elnöke, amikor interjújában a legidősebb parlamenti képviselő — úgymond szövegösszefüggéseiből kiragadott, szerencsétlen mondatáról esett szó, nem titkolván el idegenkedését az efféle megnyilatkozásoktól. Helyreállt tehát a nyugalom, gondolhattuk, túl vagyunk egy szerencsére csak verbális miniválságon, amelynek a hullámai határainkon is túlcsaptak.

Csurka István azonban kevésnek, netán túlontúl óvatosnak ítélte a kormányfői és az elnöki nyilatkozatot, avagy a lelkiismerete nem hagyta nyugodni, s szavai súlyos pallosával lesújtott puhány liberálisokra, szocialistákra, rámutatva, hogy a másik Európában, nyilván az igaziban, nincs rájuk szükség. Természetesen a keresztény Európában. Ez az Európa megértette és befogadta Kéri Kálmán gondolatait. Még a Vasárnapi Újság amúgy korántsem óvatoskodó szerkesztői is fontosnak tartották többször (nevezetesen kétszer) hangsúlyozni, hogy az író-képviselő a magánvéleményét mondta el.

Nem kell külön is kiemelni (Göncz Árpád is utalt rá), hogy amikor valaki ezen a tájon azt mondja, hogy keresztény, arra gondol: nem zsidó. Kéri Kálmán *nem erről* beszélt. Az idős embert múltat megszépítő nosztalgiája, a végre kimondható kommunista-ellenesség ejtette csapdába. A vasárnap reggel elhangzott magánvélemény azonban továbblépni, továbbgondolni kényszerítette a hallgatót. Csurka saját pártjától is messzire távolodott, mert annak a programjában más Európáról írtak, mint amelyik felé ő tart. Abban ugyanis, amit mi (és az MDF programja) elképzelünk és ismerünk, aligha képzelhető el olyan parlament, amelyben a képviselők némán hallgatták volna végig a korelnök felszólalását, nem is szólva az említett magánvéleményről. Nálunk legfeljebb finom tollú és széplelkű publicisták válasza borzolta fel a kormánypárti kedélyeket. Ott, abban a sajnos távoli Európában kegyetlenebb, élesebb, kíméletlenebb lett volna a sajtóreagálás. (Meg a képviselőházi is.)

De mondom, úgy hittük, hihettük, túl vagyunk a Kéri-ügyön. Csurka — magánvéleményével — viszont nem enged túljutni rajta, mert továbbfejleszti, mintegy kibontja, igazolni igyekszik a torz gondolatot. Csak egy valamiről látszik elfeledkezni, amikor a keresztény Horthy-Magyarország — amúgy kétségtelenül létező — értékeinek a mentését tekinti szent kötelességének. Ha Csurka nem tévedne el minduntalan saját előítéleteinek az útvesztőjében, nyilván eszébe jutna, hogy a húszas-harmincas évek Európájában alig volt elszigeteltebb rendszer a Horthy Miklósénál, aki nagy energiával fáradozott ennek a nehéz helyzetnek az oldásán. Nem csak az ő hibája, a mások bűne is, hogy ez nem járt sikerrel, s lényegében csak Mussolini Olaszországa, majd Hitler Németországa élt (élt visszsza) a kapcsolatkereső Budapest erre irányuló törekvéseivel.

Nos, messzire jutottunk, de Csurka magánvéleménye vezetett idáig. A sajtó hangjára oly érzékeny kormánypártok — javarészt magas szintű — visszautasításait vajon csak az újságírók véleménye váltja ki? Ha hazánk hitelének — magánvéleményével — egy, a listájukon az ország házába jutott képviselő árt, annak a hallatán némák maradnak? Vagy netán, vele együtt, úgy vélik, hogy a keresztény Európában szabadon gondolkodóknak, liberálisoknak, vagy uram bocsá' szocialistáknak semmi keresnivalójuk?

(thurzó)

TÖKROSSZ LENNE TÖKJÓ NÉLKÜL

Immár nyakig merültünk a tökbe. Abba a tökbe, amit a tinik állandó jelzőként használnak töklelkesen és tökhanyag egyszerűséggel. Tökjó filmeket látnak, tökjó cuccokra vágynak a tökhelyes srácok és lányok. Tökjó, hogy még nincs suli és tökjó a Balaton, s tökrossz lesz, ha elkezdődik a suli, mert több a tökhülye tanár, akiknek fogalmuk sincs arról, hogy számukra mit jelent tökjófejnek lenni. Mert ők igenis tökre tisztelnék és szeretnék a tökokosokat és a tökigazságosakat, és tökre utálják mindazt, amiből hiányzik a tök. Mert tökciki, ha valakinek valami csak jó vagy rossz, s nem tökjó vagy tökrossz. Mert a tök nyomatékot ad minden értelem- és érzelemmegnyilvánulásnak. Ma csak a tökszerelmesek a legszerelmesebbek és a tökidióták még a tökhülyéknél is hülyébbek. Mind azon vannak, hogy tökjófejekké váljanak és tökmenők legyenek, tökhangosak, tökbátrak és tökszabadok.

Az utcákat, tereket, aluljárókat, üzleteket, metrót, villamost, buszt, mozit és diszkót ellepték a tökfiatalok tökjelzői. Társadalmunk rétegeibe beszivárgott a tök feltartóztathatatlanul. És a tökfiataloknak tökigazuk van, mert ők a tökújnemzedék a mi tökdilettánsan alakuló tökdemokratizmusunkban. Az ő kifejezésükkel élve ma Magyarországon egyelőre tökzűrzavar van, de töksok esély arra, hogy a tökrosszból tökjó legyen. Töksok párt van tökfeleslegesen, de néhány tökfontos párt is akad, köztük a Fidesz tökmenő, mert ők mind tökfiatalok és tökrámenősek, míg a többiek tököregek és tökszenilisek, tökre zabálhatnák a kavintont. Tökjó, hogy az oroszok elmennek, de tökrossz, hogy nekik még mindig kell tanulniuk azt a töknehéz nyelvet. Tökjó, hogy van útlevelük és utazhatnak, de tökrossz, hogy nincs valuta és pénzük se, hogy feketén vegyenek, mert a tökcsóró szüleik tökhülyén vezették az országot és ahhoz sem volt tökeszük, mert töknagyok voltak, hogy egy kis tőkét összebuliztak volna maguknak és töknépes családjuknak. Tökmenő, hogy a mozikban tökjó szex- és pornófilmek mennek, de tökrossz, hogy a mozijegyek drágultak a zsebpénzük meg csökkent. Tökjó, hogy van kábeltévé, meg műholdas adás, de tökrossz, hogy még kevés helyre vezették be és a magyar tévében még mindig kultúrpolitikát akarnak csinálni tökjó műsor helyett. Tökjó, hogy ők még kamaszok, de tökrossz, hogy ők még csak kamaszok. Tökre unják a sok rizsát, és általában tökre unják magukat és egymást, de leginkább a szüleiket, akik összevissza töketlenkednek a rendszerváltás mámorában és az Európa felé való pedálozásban, akik ráadásul töknemértik meg az ő töklelkűségüket.

Újságot olvasni szerintük tökfeleslegesség, híreket hallgatni tökelvont dolog, mert tökérthetetlen nyelven írják és mondják. A parlamenti tudósításokat úgy fordítják le, hogy a Torgyán tökparaszt, a Csurka tökantiszemita, a köztársasági elnök tökszimpi, az Antall tökcvíder és töknagyképű, az Orbán viszont tökjófej, mert tökjól odamondogat. És az új tanévben tökre fogják élvezni, hogy a sok tökhülye tanár tökblamában lesz a történelem tökigazságainak feltárásában, mert tökfejek mind egytől-egyig, akik behódoltak a mindenkori tökrossz rezsimnek. Tökhappyk azonban a papok, mert most végre újra igét hirdethetnek, de tökráfáznak majd, mert ők tökre utalják a tökájtatos, tökhazug dumákat, amit ők tökre nem szopnak már be.

A tökalsóra tökfelsőt, arra tökkirályt, majd tökászt ütnek a pad alatt és töknemérdekli őket a tökegész, mert itt tökigazuk és tökjövőjük már úgyis csak nekik, a tökfiataloknak lehet.

Ezért naná, hogy nekik tökrossz lenne tökjó nélkül és tökjó lenne tökrossz nélkül. Hát nem tökjó minden úgy ahogy tökrossz?

Felvidéki Judit

PER ANALOGIAM

Magánügyeimmel, amúgy általában, ritkán hozakodok elő, akkor sem hiszem, hogy azokból általános emberi, társadalmi következtetéseket szükségszerűen lehetne levonni. Most mégis...

Egyszóval: valaha a Baross utca elején, a Fővárosi Könyvtár mögött létezett egy kiskocsma, 1950-ben ott iddogáltunk menyasszonyommal, Koroknay Évával, Homoki Nagy István filmrendezővel és másokkal. 1950-et írtak, s menyasszonyommal együtt, mint az egyetemről két évvel korábban kizártak, állástalanok voltunk. Erről is folyt a szó, amikor hozzám fordul Homoki, és megkérdezi, vajon vállalnám-e a gonosz politikai csábító, egyúttal a bűnbak szerepét? Mert ha igen, akkor szegény Koroknayból áldozatot lehetne csinálni, és ő, mármint Homoki vállalná, hogy ilyen minőségben beajánlja Kardos Lászlónak, a NÉKOSZ szellemi atyjának, a Művelődési Minisztérium Múzeumi Osztálya akkori főosztályvezetőjének. Vállaltam.

Kardos fogadta Évát, hosszan elbeszélgetett vele, és meglehetősen különösen bánt vele és furcsa dolgokat mondott neki, amint azt Éva elbeszélte. Nevezetesen, megkérdezte, hogy parancsol-e teát, majd amikor Éva csöndesen kavargatta a nedűt, Kardos ironikusan förmedt rá: „Az istenit magának, csörömpöljön azzal a kanállal, hadd hallom, hogy egy tisztességes proletár ül velem szemben." Rólam is bővebben érdeklődött, az egész valamikor a nagyhéten játszódott le, majd közölte menyasszonyommal, hogy a húsvét utáni kedden én is keressem fel irodájában. Más dolgokról is szó esett, de az nem ide tartozik. Az ellenben igen, hogy búcsúzóul fél karral átölelte Évát, és e szavakkal bocsátotta útjára: „Na, lányom, menjen, és ismerje meg a félelem nélküli életet." (Szinte fölösleges idéznem Bibó immáron unalomig ismételt megállapítását, hogy a demokrácia annyi, hogy az ember nem fél.)

Kedden ott voltam a Szalay utcában. Kérdem a portást, hol találom Kardost? Az elvtárs nincs bent, válaszolta. Furcsállottam, hogy elfeledkezett az előző heti barátságos invitációról. Másnap tudtam meg az igazat: Kardos Lászlót úgy kirúgták, hogy lába sem érte a földet, a portán kapta meg a felmondólevelet és annyit sem engedtek meg, hogy fölmenjen, és kirámolja az íróasztalát.

Régi történetek általában okkal merülnek fel az emberben. A filharmónia vezetőjét sose láttam. Borssal több mint két évtizede volt rövid ideig laza kapcsolatom. Ellenben Fekete Györgyöt régóta ismerem. Szeretettel neki szánom a fenti történetet.

Bojár Iván

ÜSSÜK (LE) A NAGYMAMÁT!

Láttam egy hirdetést, és satorim támadott! A megvilágosodás oly erővel tört rám, mint ama jeles keleti bölcsekre — jógik stb. —, akik hosszú-hosszú időket töltenek oszlopszentként sziklák, rudak tetején. Számomra a satori eléréséhez elég volt egy — a reklám miatt most meg nem nevezett — heavy metál együttes üde hirdetése legnagyobb műsorszórónk egyik csatornáján. A rövidke klip arról mesélt, hogy autó áll meg valamilyen bolt vagy bejárat előtt. A hatalmas fekete csoda — véletlenül jól ismerem, reggelente előtte visz el utam a buszmegálló felé — ajtaja nyílik (alsó kameraállás). Két csizmás láb s egy sötét (kék) köpenykabát szárnya jelenik meg (á la Volt egyszer egy Vadnyugat), majd rémült tekintetű öregasszony pillant a kamerába, újabb snitt, s elvadult tekintetű ember — villogó bajusszal — űrfegyverszerű gitárt emel a feje fölé. Rémült öregasszony ekkor maga elé tartja — az utolsó lehetőség! — X együttes új nagylemezét. Elvadult tekintetű megenyhülve a kamerába: — No azért!

Ennyi.

Namost, kérem szépen, ettől jött az én jól fejlett kis satorim. Íme, a válság, a probléma, azaz a megoldás kulcsa. Le kell ütni a nagymamát. Különben nem ért a szóból. Szimbolikusan ez egy elöregedett ország (nagymamakorú), melyre a fiatal (heavy) erőknek hatást kell gyakorolniuk. Veszel lemezt? Nem? Akkor aggyneki, eriggyrá. Szóval veszel? No azért! A lemez természetesen behelyettesíthető speciálisan rosszul kidolgozott önkormányzattal, új művészeti igazgatóval, akit csak úgy kineveznek, áremeléssel stb. Szóval a lényeg a felemelt (fej fölé, keményen) gitár. Ma már ezt várja tőlünk Porschéba búvt, Balatont felosztó, cigányt-zsidót verni akaró, románt szidó lelkes fiatalságunk a kül- és belterületeken egyaránt. Vagy ha nem, hát éppen erre visz az út. A nagy fekete autó útja is, melyből a kilépő lábakhoz tartozó ember keze nem mindig gitárt fog emelni a nagymamára. S mi lesz, ha a nagymamák mégsem veszik meg a lemezt?

Sinkó István

SZIGORÚAN BIZALMAS

Érdekes, több szempontból figyelemre méltó kijelentést tett Nagy Ferenc József. A jelenleg földművelésügyi miniszteri beosztásban dolgozó kisgazda politikus a múlt hét végén Létavértesen népes gyűlés előtt csodálkozásának adott hangot, mondván: „Nem értem, hogyan lesz a 6 forintos búzából 20 forintos kenyér."

A sajtót elég gyakran marasztalják el politikusok, merthogy az okvetetlenkedik, akadékoskodik, sőt kérdez. Valamit jóváteendő számos vétkünkből, most itt az alkalom konstruktívnak lenni. Ha nem tudja, ha a kormányon belül és saját minisztériumában el van zárva a szükséges információktól, el kell mondani a miniszternek, hogyan lesz a 6 forintos búzából 20 forintos kenyér.

Elöljáróban egy általános megállapítás: a napi világgazdasági gyakorlatban nem kirívó, mi több, elég közönséges, hogy az egységnyi nyersanyag, alapanyag a feldolgozás során három-három és félszeres áron ölt testet egységnyi végtermékben.

Mármost, ami a búzát illeti: a learatott termést átveszik, szárítják, tisztítják, raktározzák. Mind a négy tevékenység emberi munkát, gépi berendezést, üzemanyagot és épületet, valamint az ezekhez kapcsolódó járulékos költségeket igényel (mint például az épületek telke után fizetendő földjáradék, a bérek utáni tb., stb.). Rárakódnak.

Aztán az előző folyamatban alkalmassá tett búzát megőrlik, zsákokba, zacskókba csomagolják, raktározzák. Újfent élőmunka, gépek, energia, épületek — költségvonzatok. Rárakódnak.

Tovább: szállítás a feldolgozókhoz (kenyérgyárak) és a nagykereskedelmi központokba, ahol tárolják. (Egyébiránt: a lisztet aratástól aratásig kell raktározni. A forgásidő — egy év — költsége minden egyes kiló lisztre kivetül függetlenül attól, hogy az aratást követő hónapban vagy csak tizenkét hónap múlva sütnek belőle kenyeret.) Megintcsak: emberek, gépek, energia, épületek — költség költség hátán. Rárakódnak.

Csak most jön a kenyér: előkészíteni, dagasztani, keleszteni, sütni, rakodni, szállítani. Élőmunka, gyári vagy sütödei berendezések, energia, hozzáadandó anyagok, szállítóeszközök — újabb sor költség. Rárakódnak.

Végül a kiskereskedelem, amely a kenyeret el is adja: üzleteket tart fenn, eladókat foglalkoztat. Bér, bérleti díj, közüzemi díjak, földjáradék, miegyéb. Rárakódnak.

Az elősorolt folyamatok a mai viszonyok közt bizonyára tartalmaznak irracionális elemeket (vízfejek). Ám ezt leszámítva is érdemes elvégeztetni a vonatkozó esettanulmányt. Ha a szakapparátusban nincs ilyen, a miniszter úr megbízhatna egy arra alkalmas csapatot ezzel a munkával. Azt azonban már most különösebb kockázat nélkül jelezhetjük: a végeredmény 20 forint fölött lesz. S akkor ne csodálkozzék a miniszter úr. Mert a különbség, nos, az az állami dotáció.

– gkg –

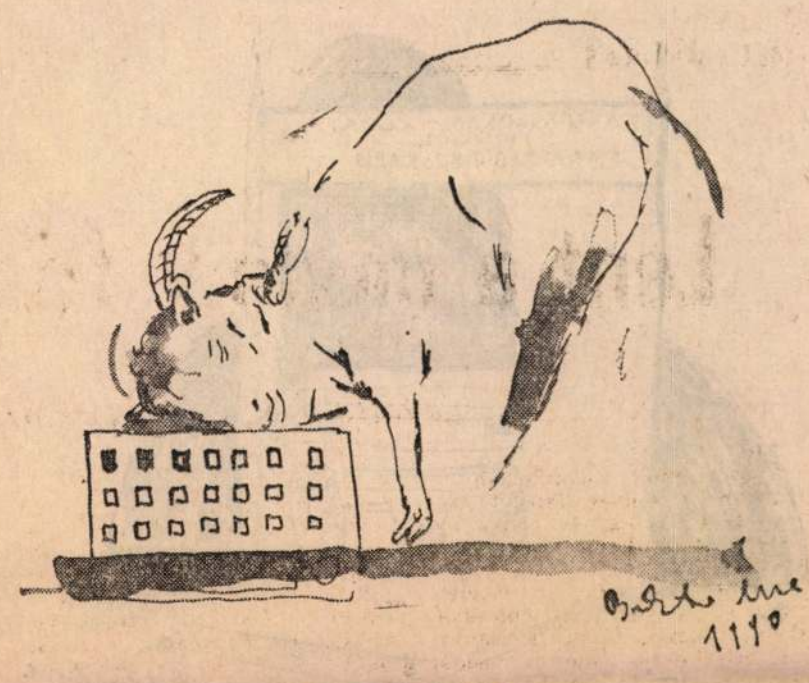

Bukta Imre rajza

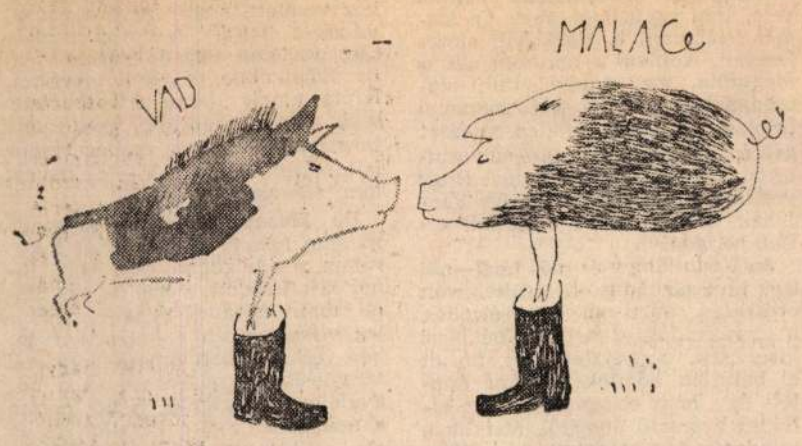

Bukta Imre rajza

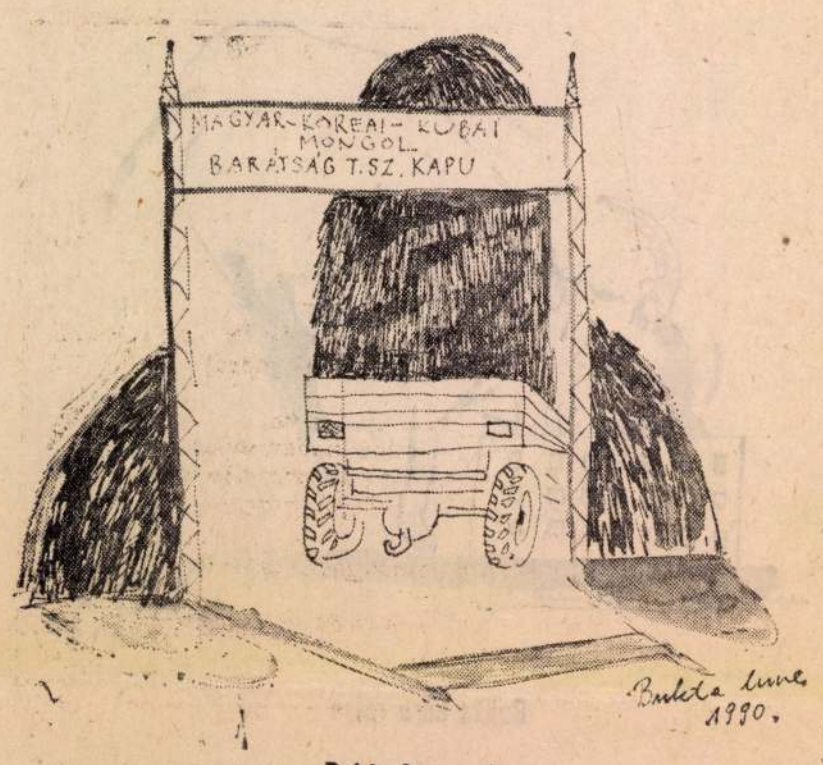

Bukta Imre rajza

Összeurópai kulturális alap

A magyar származású *Ivan Nagel* összeurópai kulturális alap létesítését javasolta a *Römerberggespräche* nevű frankfurti konferencián, melyen magyar részről *Horn Gyula* vett részt. Nagel javaslatának indoklását a *Frankfurter Allgemeine Zeitungban* tette közzé.

A majdani egységes Európa megteremtése érdekében Ivan Nagel a kultúrák közelítését tartja a legfontosabbnak; sürgetőbbnek a gazdasági és politikai kapcsolatok erősítésénél is. E közeledés legfőbb gátja a sok különféle keleti és nyugati (például francia) nacionalizmus. A közös szocialista elnyomás elmúltával különösen pusztító a nacionalizmus föllángolása Kelet-Európa népei között. Nem elég hatékony vele szemben sem az egyház, sem az egykori ellenzékiek közötti szolidaritás.

Az összefogás lehetséges módjai közül a kultúrán kívül egyik sem elég megbízható. Mind ez idáig egyik vagy másik közös ellenség tudta ideig-óráig szövetségbe kovácsolni ezeket az országokat. A gazdaság minden nemzetköziségre ellenére sem fékezte a nacionalista indulatokat és a háborúkat. Bármennyire csábítónak tűnik a keletiek számára, az eszmék hiánya — ami a nyugatit jellemzi — sem lehet összetartó erő. A politikai pragmatizmus alapjában rövidlátó.

A népek összetartozásának tudatosítására, a közös veszélyek felmutatására és a közös remények megfogalmazására egyedül a kultúra képes. Európa igazi tőkéje az emberek millióinak egyelőre szervezetlen törekvése a kölcsönös informálódásra, közeledésre, barátkozásra. A folyamat szervezetté tétele állami támogatások nélkül elképzelhetetlen. Még ebben az évben létre kellene hozni egy összeurópai alapítványt az érintett országok kultuszminisztereinek részvételével, a következő programmal: 1. Oktatók és diákok cseréje, több ezer, sőt a jövőben tízezernyi ösztöndíj és vendégtanári meghívás szervezése. 2. Kelet-Európa könyvtárállományainak kiegészítése olyan könyvekkel és audiovizuális anyagokkal, amelyek pótolnák a korábbi elzártság és tiltások okozta hiányokat. 3. Új, közös oktatási és kutatási intézmények, múzeumok létesítése, továbbá a különböző nemzeti művészeti produktumok nemzetközi megismertetését elősegítő rendezvények (fesztiválok, kiállítások, hangversenyek) megszervezése.

BODOR BÉLA:

A munkásosztály a ...ba megy

■ *Andrassew Iván—Pál János: Prolitológia (Holnap Kiadó, 192 old.)*

Mióta a szocialista eszmék mamutja kimúlt, és a belőle előszállingózó bélférgek kezdenek új gazdaállat után nézni, nemcsak a tudományos szocializmus, de a társadalmi igazságossággal foglalkozó minden eszmerendszer eltűnni látszik a közgondolkodás palettájáról. Márpedig a marxizmus—leninizmusról való hirtelen, „hideg pulyka" típusú leszoktatás komoly elvonási tüneteket okozhat, éspedig nem azoknak, akik eddig a legtöbbet emlegették. Ez a komplexum, amit *Lukács György* Himalájának titulált a világnézetek között („bár a rajta ugráló nyulacska azért nem nagyobb a síkság elefántjánál"), magyarázni látszott a minket körülvevő világ szinte minden részletét, a természettudományoktól a lélektanig és a társadalom változásának működési mechanizmusáig. A legkülönösebb pedig az volt, hogy mivel úgy tudtuk: a világ jelenségei megmagyarázhatók, többé-kevésbé használható módon meg is magyaráztuk őket. Nem is rosszabbul másoknál.

Az ifjú Marx és Engels 1848-ban azzal aratta első közös botrányát, hogy a Kommunista Kiáltványban nem osztálybékéről és demokráciáról, hanem osztályharcról és proletárdiktatúráról értekeztek. A Kiáltvány jóslata azonban — ha nem is éppen a benne foglalt okok miatt — valóra vált. A proletariátus nem jutott hatalomra sem Németországban, sem másutt; hatalomra jutott helyette egy meglehetősen kicsi, de annál mozgékonyabb érdekcsoport, úgynevezett „hivatásos forradalmárok" szövetsége, akik óriási hangerővel elhíresztelték magukról, hogy ők a proletariátus élcsapata. Mármost ez eleve képtelenség, hiszen a proletariátust éppen az különbözteti meg a történelem más elnyomott osztályaitól, hogy *nincsen* élcsapata. Hogy csak a láncait veszítheti, mert nemcsak vagyona, illetve a a marxi kategória szerint „termelési eszközei" nincsenek, de a munkavégzéshez szükséges ismereteknek sincs birtokában, lévén a végsőkig specializálódott munkafolyamatban — mintha csak a gép egyik csereszabatos alkatrésze lenne — egyetlen részfunkcióra betanított bioautomata. Még osztállyá egyesülnie is a burzsoázia elleni harc *közben*, az önmagára gyakorolt nyomása hatására kellett (volna), s mint ilyennek forradalom útján uralkodó osztállyá tennie magát. Ezután szüntette volna meg a régi termelési viszonyokat, azzal együtt az osztályellentéteket, azokkal együtt az osztályokat, azokkal együtt önmagát. Ki volt ez találva, ha az ezek után következő stádium kidolgozottsága vázlatos is; a „boldogan élnek, míg meg nem halnak" általában nem igényel bővebb kifejtést.

Ehhez képest a proletariátus úgy tűnt el a 20. századi társadalmakból, hogy a hatalomnak, sőt, valójában az osztállyá szerveződésnek sem jutott a közelébe. Felszámolódott, mert tulajdont, némelyik ismeretet és egyéniséget szerzett; ahogy nagy klasszikusunk, Kádár János mondta: lett neki vesztenivalója. (Persze az is lehet, hogy mindig is volt neki, csak annak a középosztálynak a magasából, ahonnan a szocialista ideológiák erednek, nem lehetett rendesen látni.) Felszámolódott, és a proletariátus tagjai *prolikká* lényegültek át. Ennek a társadalmi csoportnak a tagjai lehetnek műveltek vagy műveletlenek, buták vagy értelmesek, vállalkozó kedvűek, szorgalmasak, vagy éppen lusták; ki-ki egyéni sorsának megfelelően. Prolinak lenni nem társadalmi, hanem lelkiállapot.

Pál János, akivel *Andrassew Iván* már a második kötetet beszélgeti tele, csak ilyen körülményesen sorolható a prolik közé. Más, normális országban valószínűleg vállalkozónak, vagy iparosnak, kereskedőnek hívnák. Szellemes, értelmes, élete során sokat gyűrődött pacák. A történetek, amiket második könyvében elmesél, éppolyan szórakoztatóak, mulatságosak és tanulságosak, mint az első — a Prolilétra — sztorijai. És mégis, valahogy erőltetettebbnek, érdektelenebbnek tűnnek. Vajon miért? Talán arról lehet szó, hogy az első kötet megjelenésekor a munkás, a „proli" bennsőnkben függő képe körül még ott aranylott az osztályharc, a haladó szellemű gondolkodás veleszületett képességének aurája. Egy sajátos, réges-régen meghaladott, ám a legendájában tovább élő munkáskép titokzatos romantikája. Nem telt el túlságosan sok idő azóta, amikor az egyik nagyüzemben jelentős béremelést adtak a fejlesztőmérnököknek, és erről az egyik darukezelő, meg egy hegesztő azt nyilatkozta, hogy „Megadtuk nekik a lehetőséget, aztán majd meglátjuk, hogy megfelelnek-e az elvárásainknak." Ilyen léptékű szereptévesztést sérülésmentesen nem lehet túlélni. Azt hiszem, ez volt az első alkalom a történelemben, amikor a társadalom osztályszerkezetét „felülről lefelé" sikerült átalakítani; amikor a rosszullétet határozta meg a hamistudat. Az ilyen viszonyok között leélt évtizedek alatt a munkásosztály szétesett, és csak a jó ég tudja, mi mindenné alkult át. Az értelmiség felbomlása valamivel jobban dokumentált; éppen ezért érthetetlen, hogy miért beszélnek sokan még mindig az elmúlt évtizedek társadalmában értelmiségi rétegről. Nem volt ilyen. Pál ebben a kérdésben tisztábban lát, mint Andrassew; nem is beszél értelmiségről, hanem „a fényes tekintetűeket" emlegeti, ami ugyan kevéssé definiálható, de mindenképpen más. Nem arról van szó tehát, hogy az elmúlt korszakban melyik osztály: a proletariátus (munkásosztály, a szocializmust építő, dolgozó nép, egyéb álnevek) vagy az értelmiség gyakorolta-e az osztályhatalmat, hanem hogy a hatalmat gyakorló érdekcsoport együtt, és az azt alkotó személyek külön mit hazudtak magukról. Itt van ugyanis a kutya eltemetve: a komisszár-burzsoázia együtt „a proletariátus élcsapata", tagjai külön-külön azonban „értelmiségiek" voltak. És ahogy Pál mondja: „A demagógiával az a legnagyobb baj, hogy az eszeddel bármennyire is tudod, hogy miféle manipulációról van szó, azért mégiscsak hat az érzelmeidre, az úgynevezett öntudatodra. Valamit el kell hinned belőle ahhoz, hogy elhelyezd magad a társadalomban."

Az alezredes úr nem küld levelet

■ *Lányi András: Hölgyek titkára (Magvető, 190 old.)*

Írót avattunk, nem is akármilyet. Az első kötetes „elkövető" nem más, mint *Lányi András*, az esszéivel is rangot szerzett filmrendező. A *Hölgyek titkára*, a szerző filmjeihez hasonlóan, rafinált és többrétegű mű, bravúros összeszerkesztett fiktív dokumentumgyűjtemény, középpontjában egy múlt századi (ötvenes évekbeli) levelezés kulisszatitkaival. Lányi különböző szerzők bőrébe bújik, stílusukat, gondolkodásmódjukat pompásan imitálja; több „forrásból" is bemutatja a levelező partnereket, Szabó Ágoston alezredest, a negyvennyolcas szabadságharc bujdosó katonáját és utána epekedő kedvesét, a forradalom idején markotányosnőként tevékenykedő Milutin Zoricát.

Az érző szívű kisasszony szerelmes postájával először mint az Arányi Lipót szerzeményeként kiadott levelezési útmutató darabjaival találkozunk. A '48-ban csak írnoksággig vergődő Arányi később különben a kötet főszereplőjévé lép elő. A sorrendben ezután következő korabeli (1871-es) újságcikkek tanúsága szerint egy kollégája plágiummal vádolja Arányit, s a hírlapi csatára — mint ez már egy újabb idézett műből kiderült — duellum tesz pontot. A következő, hosszadalmas című forrásmunkát Áldor Imre jegyzi: közreadja és értelmezi Szabó Ágoston leveleit; majd egy újabb értekezésből szereplőinkre nézvést a korábbiakkal ellentétes információkkal gazdagodhatunk. Az igazi meglepetést a könyv nagyobb részét kitevő Arányi-napló adja: ebből megtudhatjuk, hogy a száműzetésbe kényszerült alezredestől bizony egy fia levél sem érkezett; azokat maga Arányi fabrikálta, s maga is válaszolt rájuk, a „címzett" Zorica megbízásából. (Kihez pedig, mint a száműzetésből érkező korrespondencia titkos közvetítője férkőzött közel.) De Lányi tartogat egy igazi slusszpoént is, ám ezt elárulni nem volna illendő.

A lényeg, hogy apránként mindenki lelepleződik, mindenkiről kiderül: más, mint akinek látszik és kiadja magát — és minden másképp történt, mint ahogy a biztosnak látszó „tények", az (ál)tudományos fejtegetések alapján hittük és gondoltuk volna. Lányit azonban nemcsak a dolgok és „igazságok" kifordítása-kifordíthatósága izgatja, nemcsak a bolondját járatja velünk és szereplőivel, de fontos közlendője is van rólunk és jelenünkről, pontosabban közelmúltunkról. Az ügyes, duplafedelű dramaturgia (a múlt századi téma és kulissza) egyúttal lehetőséget nyújt arra, hogy eltávolodjunk korunktól, s annál jobban lássunk rá. Így kapunk sajátos, félre nem érthető áthallással (1848—1956) vitriolos rajzot a kádárizmus elnyomó gépezetének működtetéséről, egyfajta értelmiségi közérzet, közerkölcs és magatartás sajátosságairól.

Gervai András

ZÁVADA PÁL:

Kaari lánytestvérei

■ *Kaari Utrio: Éva lányai. Az európai nő története (Corvina, 443 oldal)*

Kedves Szerkesztőség, van nekem, ahogy azt az olvasók írni szokták, egy barátom.

Aki hogy járt.

Könnyelműen elvállalta, hogy recenziót ír a finn *Kaari Utrio Éva lányai* című könyvéről. Bevallja, anélkül, hogy látta volna. Belelapozott a könyvbe, sok-sok gyönyörű metszet, párhuzamos meseként bőséges szövegű képaláírásokkal; de csakhamar ráébredt, hogy itt nem lehet, könyvbemutatás címén, a szerzővel versenyt hódolni a szépnemnek, ez más. A szerző maga ugyanis — nő, ami tökmindegy lenne (itt máris magyarázkodni kényszerült a barátom, és innen kezdve *már* nem jó), de ettől most mégsem lehet eltekinteni, azt mondja, mert az írónő már a tizenötödik oldalon leszögezi, hogy műve témájának, a női kiszolgáltatottságnak eddigi tudós-antropológus elméleteit férfiak agyalták ki, és a nőt tárgyként kezelték, aztán, lapozott előrébb a barátom, hogy „az írott történelem a férfiak számára írott történelem", amelyben „a férfi elmondhatja, miként vélekedik a nőkről, azt is, hogy szerinte a nők hogyan gondolkodnak önmagukról, de a nők tapasztalatairól nem képes beszámolni, és nem is tartja fontosnak azokat". Hát ez nem egy vaskos előítélet, legalábbis megengedhetetlen túláltalánosítás? — kérdezte a barátom fájdalmas hangon. De ha kifogásolom, azzal *már* igazolom, hogy nem fogadom el a nő azon tapasztalatát, miszerint a férfiak nem tartják fontosnak a nő tapasztalatait. Vagyis azonnal tekintetbe kell vennem, hogy én férfi vagyok, a szerző pedig nő, amit nem szeretek, ha állítások igazságtartalmáról kellene hogy szó legyen.

És ezek után a barátom, beismeri, annak árulkodó jeleit kezdte keresni, hogy Kaari Utrio vajon nem a férfinemre évezredek vádját zúdító, nagyszabású tetemrehívásként, nem elfogultan ábrázolja-e az európai nő mindenkori kiszolgáltatottságának (egyébiránt tökéletesen helyénvaló kérdésnek) a történetét. Az előítéletek utáni vadászat azonban mind gyanakvóbbá és ingerültebbé tette a barátomat, kivált, ha a megírandó recenzióra gondolt (úgy lerántom, mint a huzat, heveskedett, ha a könyv egy-egy bekezdését eredetieskedően döfködőnek találta). És egyáltalán, veszítette el néha már korábbi türelmét is, embereket megaláztak, kínoztak, halomra öltek, köztük nőket is. De férfiakat talán nem? Meg gyerekeket? És miért az a lényeges, hogy ezt, úgymond, férfiak tették, miért nem az, hogy despoták, királyok, önkényurak (mellesleg királynők és önkényúrnők is), dohogott a barátom, ahogy meséli.

Aztán megjött, azt mondja, nőm Üzbegisztánból, némileg kikelve magából, mert ott még a helybeli férfi kollégák is az útszéli barmocskákhoz hasonlatosan bántak vele, míg egymással vagy az idegen férfiakkal is rendkívül előzékenyen. Amikor a barátom azt is megtudta, hogy a nővel, mint alacsonyabb rendű lénnyel szembeni intolerancia párja véletlen betegségét csaknem veszélyessé súlyosbította, már ütni tudott volna. Hogy veszik a bátorságot, hogy így bánjanak vele, tombolt a dühtől elfúló hangon.

Az *Utrio*-könyv és más férfi—női ízék társaságban is előkerültek, volt ordibálás, férfi-női megsértődés, magyarázkodás, sikertelen békülési kísérletek, ne részletezzük, borult el barátom homloka. Akkor döntött úgy, hogy elfogulatlan lesz, eltekint a szerző nemétől, átsiklik a mindenkori történelmi nőgyűlöleten apró elégtételt venni akaró, férfiba szurkáló megfogalmazásokon. Különben is, amikor az esti vita hevében kikérte volna magának, hogy már bocsánat, de ő soha nem ..., lecsapott rá egy női hang: Ki beszél itt rólad, paranoiás vagy? Hát ő nem lesz, gondolta.

Előrelapozott, tárgyilagosan megállapította, hogy Utrio a nők alávetésének történelmét a még paradicsomi idill példázataival indítja keserves útjára: Egy anatóliai város a startpontja a fejlődésnek, „amely az osztály nélküli, a nemek közötti egyenrangúságon alapuló társadalomból" — Çatal Hüyükben a fő sírhely a papnő anyáé és kislányáé, a melléksírban egy férfi (férj vagy rabszolga?) nyugszik — „ahhoz a patriarchális társadalomhoz vezetett, amely az európai civilizáció alapja". A csupa gazdagság, művészet, tánc és erotika kreatív Édenkertje mégis a bronzkori Kréta, amely „talán a legtökéletesebb, leghumánusabb civilizációs forma volt, amit az ember valaha is kitalált", nota bene — a „nőuralom jellemezte".

De Mezopotámiában feltámadt, mesélte tovább olvasmányát a barátom, a görögöknél és a rómaiaknál kiteljesedett, s bár az egyiptomi matriarchátus esetében némileg visszaszorult, a kereszténységben végleg győzedelmeskedett a nő tárgyiasítása (reifikáció) és a nőgyűlölet (mizogúnia). A női nemre a szelencét kinyitó Pandóra és az almát leszakító Éva nyomorúságot és gyötrelmeket ránk szabadító bű-

1021

KÖRÖSTÁJ

KULTURÁLIS MELLÉKLET

Miniatűrök kiállítása Békésen

E város művészetszeretetéről és -pártolásáról aligha kell beszélni az olvasóknak. A békési Jantyik Mátyás Múzeum és a nemrégiben átadott Békési Galéria, korábban a városi tanács épületének egy folyosószakasza — és még sorolhatnók tovább — eddig is nem egy olyan kiállításnak, bemutatónak adott időleges otthont, amely megyénk történetében legalábbis egyedülállónak, értékében kimagaslónak nevezhető. Ebbe a sorba nagyszerűségével illeszkedik a *Miniatűrök és szelencék* című nemrégiben a Békési Galériában megnyitott kiállítás, amelynek anyagát az Iparművészeti Múzeum kincseiből rendezték a látogatók elé.

Az elegáns vitrinek között sétálva óhatatlanul elénk vetül egy bizony giccsé cicomázott filmrészlet, amelyben a francia (porosz, osztrák, szász, angol, flamand, stb.) rokokó-kori hős nyakáról letépi a fedeles, ékszerként is remekmívű medalliont, kinyitja és csókot lehel a benne megbúvó képecskére, amely szerelmét ábrázolja. Nos, ezekben a napokban és hetekben ilyen és hasonló kis műremekekben gyönyörködhetünk a békési művelődési központ emeleti kiállítótermében, a Galériában. A legnagyobb miniatűr egy tenyérnyi, az átlagos méret az a bizonyos nyakba lánccal akasztható.

A XVIII—XIX. században élte virágkorát ez a képző- és iparművészeti műfaj, a miniatűrök készítése. Rendeltetésük egyértelmű: a mai fényképet pótló funkciója volt. Uralkodóházak házasítási, az eladósorba került hercegkisasszonyok férjhez menési hadműveleteit voltak hivatva megkönnyíteni. A miniatűrök készítői mesterségük igazi tudósai, művészei, virtuózai voltak, hiszen sokszor néhány négyzetcentiméteres felületen kellett vonzóvá, „eladhatóvá" tenni egy arcot. Persze az uralkodók ezeket a cizellált és nemes anyagból készült keretű miniatűröket nem egyszer becses és nagy értékű ajándékként is szerepeltették. A miniatűrkészítés tehát ott virágzott, ahol a kiépült központi udvarok is létezhettek.

A tárlaton amolyan királyi arcképcsarnokot is láthatunk, hiszen — az idealizálástól nem éppen mentesen — a német, az orosz és az osztrák mesterek megörökítették II. József, I. Ferenc, V. Ferdinánd osztrák császárok, vagy például Ágost Vilmos porosz herceg és felesége, Nagy Frigyes porosz király, Mária Terézia osztrák uralkodónő, Nagy Katalin cárnő, I. Sándor cár, vagy éppen a XIX—XX. század fordulójában élt Habsburgok közül Ferenc Károly főherceget és fiát, Ferenc Józsefet. Ez utóbbi történelmi személyiségnek arcképét porcelánra festette Josef Zasche bécsi mester. A vitrinben még három elődrokon, Napoleon felesége és sógornői néznek vissza eredeti sevres-i porcelánról, illetve elefántcsontlapról. A sevres-i porcelán a leghíresebb márka volt a XVIII—XIX. században. A manufaktúrákból — amelyek jelentőségét mi sem bizonyítja jobban, mint az: a századok alatt mindig királyi érdekeltségű, „részvényű" voltak — olyan készletek, dísztárgyak kerültek ki, amelyek szépségükkel és minőségükkel akár a meissenivel is vetekedhetnek; ma érthető módon a magán- és közgyűjtemények legféltettebb kincsei.

De nemcsak uralkodók örökítették meg magukat, családtagjaikat ezeken a nyakban hordható, medallionként kitűzhető, úticsomagban könnyen elférhető, nem egyszer az ábrázolt személy hajtincsét is rejtő miniatűrökön, vagy éppen ékszert, dohányt tárolni való szelencék külső vagy belső lapjain. A XIX. században már a tehetősebb polgárok is igényelték, hogy arcmásuk megmaradjon. Így született meg — egyes szakértők szerint francia földön — az árnykép: a fehér alapra ragasztott fekete papírból, bőrből, más anyagból kivágott profilkontúr. Több ilyet is bemutat ez a pazar kiállítás. S ennek a fejlődésnek útja értelemszerűen a litográfia, a fényképezés felfedezéséhez vezetett. Ez is vetett véget a miniatűrök korának.

A kiállítás legrégibb darabja 1571-ben készült, egy férfi mellképét ábrázolja. A legfiatalabb darab a már említett Ferenc Józsefről készült porcelánkép aranyozott keretben. A magyar mesterek ügyességét, tehetségüknek világszínvonalát több darab is igazolja. A magyar történelmi, XIX. századi festészet egyik legnagyobb alakja volt Barabás Miklós. Két szépmívű portréja is látható.

A kiállítás egyik érdekessége az öltöztethető miniatűr. Az alapképre máriaüvegből kivágott, má-más ruhát ábrázoló fedőlapot lehet tenni, miáltal az ábrázolt személy különböző jellegű lett. De csodálatosan szépek a korabeli, tájképet, csendéleteket, jeleneteket ábrázoló legyezők is, amelyek történelmi leckéket mondanak fel az értő látogatóknak.

Sz. Koroknay Éva művészettörténész rendezte a kiállítást. A bemutatott mintegy másfélszáz darab szinte mindegyike most került először a nagyközönség elé. A kiállítás minden egyes részlete arról árulkodik, hogy nemcsak nagy-nagy szakértelemmel, de szívvel és szeretettel is rendezték. Minden korosztály talál itt számára érdekeset; szépet és izgalmasat, tanulságosat. Akik kíváncsiak erre a mesés és nagy értékű bemutatóra, október 28-ig nézhetik meg a Békési Galériában.

A Köröstáj mai számának reprodukciói is e kiállításon bemutatott kincsekről készültek.

Nemesi László

1984 SEP 22
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG
SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-748, 340-726
LEVÉLREKLÁM

tanúságtevők

tartalékait. Mindkét célt el is érték. Erről tanúskodik a tucatnyi szétlőtt ágyú és aknavető, melyeknek tüzelőállásait jó előre földerítettük. A tüzérségnek azt a részét pedig, amelyet az ellenfél vissza akart vonni a következő védelmi állásokba, teljesen ép állapotban ejtették zsákmányul csapataink, elsősorban a lovasság váratlan rohamainak eredményeként.

Ami a taktikai tartalékokat illeti, az ellenfél kénytelen volt bevetni ezeket, mivel támadásunk sávja rendkívül széles volt, s a szovjet gyalogság és lovasság mindenütt heves rohamokat intézett. S az a helyzet állt elő, hogy a tartalékokat gyakran még azt megelőzően sikerült fölszámolni, mielőtt fölfejlődhettek volna. Így történt ez Békés térségében is. Amikor egyik páncélos alegységünk megindult erre, az ellenfél kezdte gépkocsikon ideszállítani gyalogságát. Ezt felderítőink, akik páncélozott csapatszállítókon előrementek, fölfedezték. Páncélosaink azután egérfogót állítottak az ellenségnek: az országút mindkét oldalán egy kilométer hosszúságban szétszórva várták. Amikor az első német teherautók megjelentek, a mieink tüzet nyitottak. Az elöl haladó gépkocsik kigyulladtak, az utánuk jövők megálltak. A mieink rohamára az ellenséges gyalogság szétszóródott, s tankjaink géppuskáinak tüze alá került.

A középen támadó és a szárnyakon páncélosok által védelmezett lovasságunk ma elérte a Köröst, valamint a Békéscsaba felé vezető csatornát. A folyón éjjel keltek át. Ezt megelőzően néhány ütközet eredményeként felszabadították Békéscsaba, Mezőberény és Békés városokat, valamint Körösladányt. A csatorna hídjait sikerült elfoglalni, mielőtt az ellenség gyalogságot tudott volna ide átdobni a tartalékaiból".

Egy jó hét múlva az Izvesztyija haditudósítója, P. *Arkagyev*

A Tisza völgyében

címmel foglalja össze az utóbbi napok eseményeit. Az október 17-i számban Gyula felszabadításáról írja:

„Egységeink előrenyomulása annyira hirtelen volt, hogy az ellenfél nem volt képes betömni a védelmén keletkezett rést. Az áttörést megvalósító csapatok nyomán ebbe a résbe törtek be *Plijev* tábornok kubányi kozák lovasai. Főként az ellenséges összeköttetés szétszabdalásával foglalkoztak, meg a hátországbeli egységeinek megsemmisítésével, elsősorban a német parancsnokságnak az áttörés helyére igyekvő tartalékait véve célba.

Plijev tábornok hadseregcsoportja mindent elsöpört, ami az útjába került. Páncélosaink a gyalogsággal együtt rohammal foglalták el a városokat és megsemmisítették a helyőrségeket, nem kímélve az útjukba kerülő tartalékokat sem.

A németek és magyarok szakadatlan ellentámadásokat kíséreltek meg ellenünk, hogy levágják csapataink előretolt ékjét, és tarthassák a szárnyakon kiépített védelmi körzeteket.

Ekkor egy hadseregcsoportunk, átkelve a folyón és a hozzá csatlakozó csatornán, délnyugat felé kezdett haladni, egy másik pedig északnyugat felé, Szolnok irányába indult el."

Arkagyevnek ugyanebben a tudósításában olvashatjuk egy nagyszerű harci epizódnak a leírását is. Igaz, a színhely nincs közelebbről pontosítva, ám az előző események szövegbeli tőszomszédságából talán nem minden alap nélkül következtethetünk ennek kapcsolatára a Békés megyei harcokkal.

„A német és magyar tankok és gyalogság egy oszlopa két ütegünkbe ütközött — olvassuk Arkagyevnél. — Ezek parancsnokai *Szehin* főhadnagy és *Torgovcev* hadnagy voltak. Tüzéreink siet-

[illegible] az ellenséges tartalékot.

Az ellenséges gyalogság előtt a páncélosok és az önjáró lövegek haladtak, majd a géppisztolyosokat szállító páncélozott csapatszállító járművek. Tüzéreink erőteljes és pontos célzású tűzzel fogadták őket. A németek és magyarok szétszóródtak, ám rövidesen fölfejlődtek, és félkörívben bekerítették a mieinket.

Húsz kerek óráig tartott a mieink ellenállása. És végül mégis a maroknyi szovjet katona maradt felül: 350 ellenséges katona veszett oda, s 7 füstölgő tank jelezte a csata helyét...

Nehéz bárkit is kiemelni, aki ne hősként viselkedett volna ebben a

kemény összecsapásban.

Nyekraszov szakaszvezető lövegét két tank és három páncélozott jármű legénysége rohamozta meg. Nyekraszov ötven méternyire közel engedte őket, és közvetlen irányzékkal csapott közéjük. A szétszórt ellenség sem tudott elmenekülni: a szovjet géppisztolyok és karabinok tüze a földhöz szögezte őket.

Nyikolajev sofőr lőszert hozott a mieinknek. Mikor odaért, ő sem maradt tétlen szemlélő, és ártalmatlanná tett 8 hitleristát. *Szuvorov* őrmester lövegparancsnok néhány tank és önjáró löveg rohamát verte vissza ágyújával.

Amikor Szehin ütegénél elfogyott a lőszer, a főhadnagy rohamra vitte harcosait. Ekkor ért oda gyalogságunk, s ez végleg eldöntötte a harc kimenetelét."

* * *

Arkagyev ezzel a mondattal fejezi be tudósítását: „Ehhez hasonló hősi epizódok jellemzik előrehaladásunk minden egyes napját." Leírásából kibontakozik a Békés megyei harcok néhány színes mozzanata, és az utókor számára fennmaradt jó néhány név és harci tett. Ily módon a felszabadító katona egyre inkább kilép sok évti-

Mi dolgunk a világon? küzdeni.
Erőnk szerint a legnemesbekért.
Vörösmarty M.: Gondolatok a könyvtárban

Szomorú szívvel értesítjük, hogy

Dr. Szentléleky Tihamérné

KOROKNAY ÉVA

Az Országos Iparművészeti Múzeum ny. osztályvezetője,
az Egyetemi Könyvtár és a Ráday Gyűjtemény Könyvtárának tudományos munkatársa

1987. szeptember 27-én elhunyt.

Hamvasztás után, 1987. október 16-án 13 órakora **Rákoskeresztúri Új-köztemető** halottasházából kísérjük utolsó útjára, az 53. sz. szóróparcellájában.

Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

Gyászoló család.

Táviratcím: Szentléleky, 1137 Szt. István krt. 16.

fnyv 13

Korokuay Éva

A MaMű Galéria meghívja Önt

Koroknai Zsolt

Pető Hunor

Földrajz és Történelem

című kiállítására

A kiállítást megnyitja: Készman József
1999 december 10-én 19 órakor

BUDAPEST 23 -6. 12. 99 AL-I/175

MAGYARORSZÁG ≈024 FORINT NYOMTATVÁNY

Timár Árpád
Budapest
Tárogató út 6O.
1021

Nyitva 1999. december 18-ig,
szerdán, pénteken, szombaton 15 és 19 óra között

SOCIETY MAMŰ TÁRSASÁG

1071 Budapest, Damjanich u. 39
Lejárat a Murányi utcából
Információ: 306 1587 , 342 5839

Támogatók: Magyar Országgyűlés, Nemzeti Kulturális Alapprogram
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Magyar Alkotóművészek Közalapítvány,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága, Erzsébetváros Önkormányzata

A Fészek Galéria
meghívja Önt

Koroknai Zsolt

"Hermetikus Körzés"
című kiállításának megnyitójára

Megnyitja: Mélyi József

2001. január 16-án, kedden du. 6 órakor

Megtekinthető: február 9-ig, naponta 2-7 óráig
szombat, vasárnap kivételével

A kiállítás támogatói:
Nemzeti Kulturális Alapprogram
Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága
Soros Alapítvány

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
Budapest VII., Kertész utca 36.
Postacím: Budapest
Postafiók 8.
1400

Lóska Lajos

Bp.

Felső-Zöldmáli út 61-65

1025

F.k.: Galambos Tibor /2T Bt. - Nyomda T.: 342-51-26/

mre Mariann
Bakos Gábor
Becsey Zsuzsa
Erdélyi Gábor
Nagy Imre
Nagy Gábor György
Linter Tamás
Schneemeier Andrea
Balázs Áron
Erdődy József A.
Kovács Lola
Kenedi Erzsébet
Nemes Nikolett
Chilf Mária
Herczeg Nándor

Szegedy-Maszák Zoltán
Györfi Gábor
Kapitány András
"C" csoport:
Bánföldi Zoltán
Deli Ágnes
Gulyás Ágnes
Illés Erika
Koroknay Zsolt
Nagy Csaba
Nagy Imre
Pál Dániel
Pápai Miklós

Felelős kiadó: Zsigmond Attila főigazgató

MEGHÍVÓ

A Magyar
Képzőművészeti
Főiskola hallgatóinak

TÉR-KÉPZETEK III.

című, két részes kiállítására
a
Budapest Galéria Kiállítóházába
Budapest, III. Lajos u. 158.

Két megnyitót tartunk:

1. 1993. január 21-én,
csütörtökön, 15-20óráig
2. 1993. február 12-én,
pénteken, 15-20 óráig

a kiállítás február 15-ig, hétfő
kivételével naponta 10-18 óráig
látogatható.

Korokvay Zsolt

Koroknay Nándor

»FIGYELŐ«
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299-632.

Lap: Diósgyőri Munkás

Megjelent: 1949 SZEP. 16

Meghalt Koroknai Nándor festőművész

Hosszas betegség után 47 éves korában meghalt Koroknay Nándor festőművész, a miskolci képzőművész társadalom egyik értékes tagja, akinek munkásságát a közönség széles köreiben ismerték, értékelték. Alig volt az utóbbi évtizedekben csoportkiállítás, amelyen művei ne szerepeltek volna.

A felszabadulás után Koroknay tevékenyen kivette részét a munkáskultúra fejlesztéséből s a diósgyőri vasgyárban szervezett szabadiskolában sok munkásifjú tehetség kibontakozását segítette elő.

Il Duce inaugura la via sotto il Campidoglio (28 ottobre 1930).

Koronkay Nándor festő

Miskolczi Hirlap.

Lap: .....

Megjelent: 1949 SZEP 13

93

Meghalt Koroknay Nándor festőművész

Koroknay Nándor festőművész, a miskolci festőtársadalom egyik kiváló tagja, elhunyt. A felszabadulás óta a diósgyőri vasgyár munkásai között kutatta a tehetségeket, képezte és tanította őket a művészet titkaira. A vasgyári dolgozók közt több értékes tehetséget is felfedezett. A hirtelen halál 47 éves korában érte, alkotóképességének, működésének legérettebb korszakában. Halála érzékeny veszteség Miskolc művészetének. Temetése ma délután 5 órakor lesz a Deszkatemplomból.

amento (1933).

Casa medievale scoperta e restaurata in Piazza Montanara (1932).

suoi ultimi rifugi, era già in gran parte sparita; e così allontanata da noi che ha potuto già far oggetto di una mostra retrospettiva. E perché non confessarlo? Era una Roma gustosa, piacevole, bonaria, tutta fatta di amici, quella che i nostri vecchi ci descrivevano, e che costituisce il ricordo della nostra infanzia; ma era anche la Roma dei panni stesi, delle capre che bivaccavano per le strade, delle botteghe sudice, anche se annidate entro gli archi del Teatro di Marcello. Ad ogni modo

Koroknay Nándor

Miskolczi Hirlap.

1949 SZEP 25.

93

Koroknay Nándor festőművész hátrahagyott műveinek kiállítása

A képzőművészek szakszervezete Koroknay Nándor hátrahagyott műveiből kiállítást rendez a Kossuth-szálló emeleti termében. A kiállítást 29-én, csütörtök délután 6 órakor Bartus Ödön elnök nyitja meg.

Az élénk, optimista, vidám ember művészete nyilvánul meg Koroknay Nándor pikturájában. A közönség minden bizonnyal nagy figyelmet szentel ennek a tartalmas és tanulságos kiállításnak.

82

Koroknay Nándor

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Északmagyarország, Miskolcz.
Megjelent: 1949 SZEP. 28

93

Csütörtökön nyílik Koroknay Nándor hagyatéki kiállítása

A miskolci Képzőművészek Szabad Szervezete Koroknay Nándor, a nemrég elhúnyt festőművész műveiből kiállítást rendez a Kossuth-szálló kiállítási termében. A kiállítást szeptember 29-én, csütörtökön délután 6 órakor nyitják meg ünnepélyes keretek között. Megnyitó beszédet mond Bartus Ödön, a Szabad Szervezet elnöke.

lemény. 9 ábrával) --- --- --- --- 14
Jósa András dr.: Hallstatti vagy «nyíri» kultura (5 képes táblával, 52 ábrával) 109
A gávai gót lelet (17 ábrával) --- --- 226
Mihalik József: Szélhámos régiségügynökök (2 ábrával) --- --- --- --- 61

B) Kisebb kö

Csillag Gyula: A berni munkáscsarnok-könyvtárak --- --- --- --- --- --- 52
Domonkos János: A gyularemetei zabla (2 ábrával) --- --- --- --- --- --- 48
A gyulavarsándi nyakperecz (1 ábrával) --- --- --- --- --- --- --- --- 50
G—ch: A százéves Brera --- --- --- 39
Az Ambrosiana jubileuma --- --- --- 40
A berlini Museumsinsel --- --- --- 41
A kibővített South-Kensington --- --- 42
A képek árfolyamáról --- --- --- 43
A müncheni Schack-Galerie --- --- 45
A porosz templomi emlékek védelme 46
A francziaországi műkincsek védelme 46
A Deutscher Werkbund --- --- --- 46

Koroknay Nándor festő

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Északmagyarország. Miskolcz.

Megjelent: 1949 OKT. 5.

Nagy érdeklődés a Koroknay-emlékkiállítás iránt

A Kossuth-szálló kiállítási termében a nemrég elhúnyt kitünő festőművész, Koroknay Nándor hagyatéki kiállítása iránt napról-napra fokozódó érdeklődés nyilvánul meg. A kiállítás válogatott értékes anyaga valóban meg is érdemli ezt az érdeklődést. Különösen sokan látogatják a vasgyári dolgozók közül. Koroknay ugyanis a felszabadulás óta a Vasgyárban rendezett szabadiskoláján számos tehetséges munkásfiatalt vezetett be a képzőművészet rejtelmeibe.

MŰVÉSZI KIVITELŰ

BRONZ= ÖNTVÉNYEK

A világ első és legnagyobb bronz= öntődéjének kizárólagos képviseletét sikerült magunknak biztositani s igy abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a ***klasszikus szobrászművészet remekeinek tökéletes, művészi kivitelü másait*** a legkiválóbb kivitelü ***valódi bronzöntvényekben*** a magyar műbará= toknak hozzáférhetővé tehetjük.

Itt felsorolunk néhány remekművet a legkiválóbb és legkedveltebb antik mesterművekből, megjegyezvén, hogy minden más bronzművet is besze= rezhetünk és ajánlattal szivesen szol= gálunk.

A fiat
Afrod
Nagyob
Afrod
Amor
Amor
Amor
Antin
Appol
Artem
Canov
Capito
Dante
Nagyob
David
Discob
Dyoni
Nagyob
Dyoni
Dyoni
Doryp
Eszm
Győze
Haldo
Homé
Horgá
Imádá
Kancs
Mercu
Nagyob
Mózes
Pihen
Nagyob
Tánco
Tövisl
Nagyob
Venus

Koroknay Nándor †
festő

Miskolczi Hirlap.
1949 OKT. - 1

93

Koroknay Nándor emlékkiállitása

47 éves korában, szeptember 11-én kiforrott művészetének teljében halt meg Koroknay Nándor, neves miskolci festőművész. Dúsgazdag, értékes munkásságát Telesége, Tamás Ilonka festőművésznő ízléses tárlatban mutatta be a Korona kiállitási termében csütörtökön megnyiló kiállitáson. Bartus Odön, a szakszervezet elnöke mondott megnyitót, emlékezve az elhunyt művész magasra ivelő pályájáról.

emlékei.

Szépszámmal felsorakozott képein lelkének finom vonásai rajzolódnak meg. Müveiben modern korunk nagy művészeinek legjobb törekvéseit olvasztotta egységbe.

Derűs, vidám egyéniségét soksok vidám színben örökíti meg a tárlat. Képei napfényt, derűt és az optimizmus vonását áraszt-ják. Emberi alakot ábrázoló képein a munka himnuszát, a nép életét, környezetét nyújtja. Tájké-

per a való élet elevenségével és a maga erős költői érzelmein keresztül jut kifejezésre.

Miskolc lakossága szívébe zárta emlékét, maradandó művészi életét és képeiben megmaradt értékes munkásságát. (-s-)

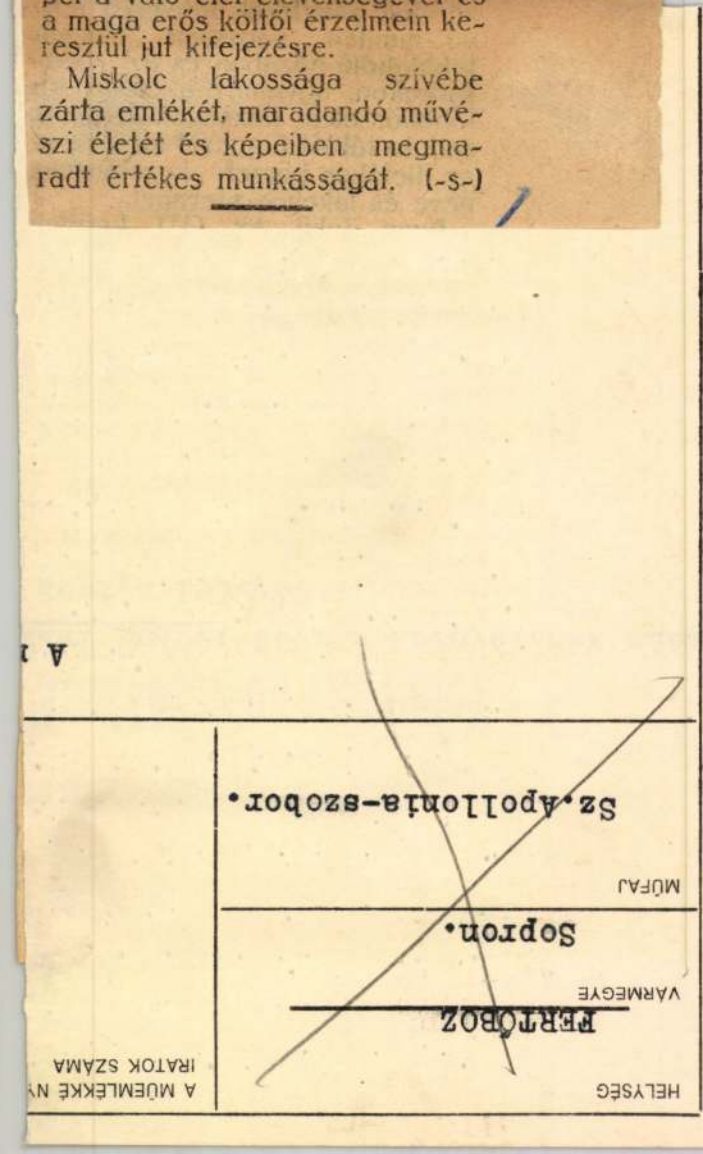

Korokmay Nándor

festő

meghalt Miskolcon

47 évei évében 1949-

ben. Feleségje Ta-

más Ilona festő-

művésznő volt.

Szabad Művészet

1949. 431. l.

K.

MOB. Fényképek

938.

...ágos Bizottsága

...ány	száma:	—	19
	kelte:	IV/26.	19 38
	beérkezése:	IV/28.	19 38.

...ek száma:

...elintézett szám:

...áma: 695/1935 Csatolandó

...áma:

Kautzkyné.

...asta:

Koroknay Nándor

1946-ban a miskolci képzőművészek tárlatán
ő is kiállitott.

Képzőművészek kiállitása a Koronán
Szabad Magyarország 1946. dec. 17. 4.l.

Korokay Vándor

47 éves korában meghalt. A miskolci képzőművészeti kiállításokon részt vett a festő

Meghalt Korokay Vándor festőművész.

Északmagyarország 1949. szept. 13. 2.l.

Koroknay Nándor

Hagyatéki kiállítását 1949-ben a Kossuth szálló termében rendezték meg.
Gyári, bányász életből merítettek témáit.
Két tardi parasztlány – röviddel halála előtt készített pasztellje.
Telesége akvarell portréja is kiállítva.

Hajdu Béla: A Koroknay emlékkiállítás
Északmagyarország 1949. ~~ok~~ szept. 30.

Korokmay Vándor

Zsolcai táj 1946
pastell 50x60

Képek a Herman Otto Múzeum
gyűjteményéből Miskolci Képtár
1970

Koroknai Ábris.

Csók István tanítványa.

A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán munkája szerepel.

Ujság, 1921. Máj. 20.

MDK

Koroknai Zoltán,

Csók István/festő/ tanár növendéke.

Öreg fej.

Az Ernst Muz. OMKK Főisk. Relíkon kiálli tásai.
Az OMKK főisk. Növ. munk. kiáll. 1923 márc. 18-25.
Kat. 12.1.

MDK

Koroknay Andor

Férfi akt, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst.Muz. 1924.
4. l.

MDK

Koroknay Andor

Domboldal, of.

Képzőm.Főisk.ifjusági kiáll. Ernst Mus.1924.

4. l.

MDK

Lörinczy Gyásfás Jenö és Koroknay Nándor

akik hosszabb időt töltöttek külfölfi tanulmány-
uton, müveikből sikerült kiállitást rendeztek.
mindketten nagy tehetséggel örökitették meg a
trianoni határ hangulatát.

Müvászkiállitás Sátoraljaujhelyen.
Pesti Hirlap. 1927.dec.17. 12.1.

M.D.K.

Koroknay Imre grafikusművész és tervező

Fényképét Kodály Zoltánról és feleségéről készült fényképfelvételen hozza a lap abból az alkalomból, hogy elkészitette Kodály Háry János zenéjének inspirációjára Háry-gobelinjét, amelyet a művészekkel együtt bemutat a lap.

Repr.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. szept. 2.
X. évf. 35. sz. 23. lap.

.

Koraknay Gyula nyíregyházi művészettörténész.

a Művészet c. képzőművészeti folyóirat legújabb számában Csiszta Mihály és Pál Gyula festőművész munkásságát ismertette.

Kelet Magyarország, 1972. máj. 28

Koroknay Gyula művészettörténész

Nejérbogdányi Kőalajipari Váll. művelődési termében márc. 20.-án nyílik meg Huszár István szabolcsi képzőművész gyűjteményes kiállítása. A kiállítás tárlatvezetője Koroknay Gyula lesz.

Keletmagyarország, 1969. márc. 19.

KOKOKNAI ZSOLT

Új Művészet
2004. Január
XV. évf. 1.

26. old.

Bp. 1978

KOROKNAI ZSOLT

ÚJ MŰVÉSZET

2000/ÁPR.

P-9765

38.0.

- FÜLEP LAJOSNAK

Bp. 1935. V. 13.

kszövetségünk[1] egy igen komoly
eretettel s abban a hitben, hogy
ékben tud segitségünkre lenni.
addig ez nyélbeüthető - egy nép-
ni.[2] Azt hiszem ennek a fontosságát
m, ha hivatástudat nélküli, belső
sürgősen át nem megy egy nagy
n. (Ez az átformálódás természetesen
teljes átváltozását hozza magával.)
gy szereznünk kell egy k. [örül] b [elül]

KOROKNAI ZSOLT

Új művészet

2003/OKT

2.0.

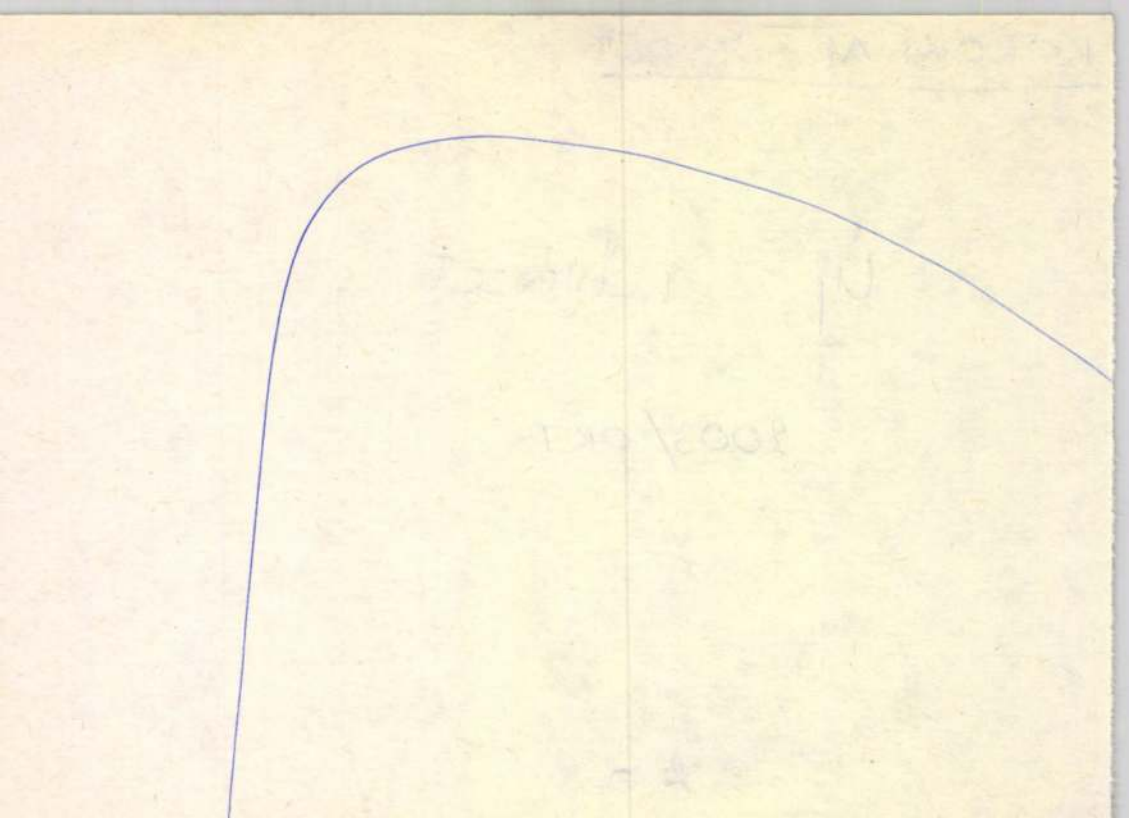

MDK.

Koroknai Ferenc

Virágcserép figura

Tükör 1967 febr.p.25.

Korokny Éva művészettörténész

A Szépművészeti Múzeumban megnyílt a kisplasztikai kiállítás, melynek rendezői: Éhlásy Éva és Korokny Éva, a Szépművészeti Múzeum és az Iparművészeti Múzeum kutatói.

Székely András: Kisplasztikai kiállítás.
Tükör, Budapest, 1974. júl. 2.

Korokhay András

Művével szerepel a
Miskolci Hét keretében
rendezett kiállításon.

N. U. 934. VIII. 9.

Sz. Koroknay Éva művészettörténész.

jan. 18.-án, a Fényes Adolf Teremben nyitja meg Elődné Párathy Magda textiltervező kiállítását

Meglivó.

1974. jan. 18.

SZ.KOROKNAY Éva

K.Fogarasi Zsuzsa: /Sz.Koroknay Éva/. = Ráday Gyűjtemény Évkönyve VI. 1989 354-355.p.

- Nincsenek.

- Vannak szüleid?

- Nincsenek.

- Hát akkor kik vol

- Az én Uram, Jézus
ban szereti atyját vag
testvéreit vagy rokona

Irenaeus szemét az
hogy az ott lakozó Ist
kivül nincs senkije.

- Gondolj gyermekei
az ő kedvükért mutasd

- Gyermekeimnek és
doskodik róluk. Te ped

Gr. Koroknay Éva művészettörténész.

Az Iparművészeti Múzeumban vasárnap az „Új szerzemények" kiállítást vezeti.

Tárlatvezetések.

Népszabadság, 1969. márc. 8.

Kovacsay Nándor

„Lemezhengerlés" és „Nagyolvasztó csapolás" c. pasztelljei halála után szerepeltek a diósgyőrvasgyári dolgozók kiállításán.

Vasgyári dolgozók képzőművészeti kiállítása
Észak, Magyarország 1950. jan. 10.

Korokray Nándor

Nagyatéki kiállitását a miskolci Kossuth szállóban rendezték.
Két tardi parasztlányt ábrázoló pasztellképe halála előtt készült.
Telsége akvarell portréja érdekes.

Északmagyarország 1949. szept. 30.

Korokny Nándor

Testő. A diósgyőri vasgyárban szabadiskolát szervezett a munkásmozgalomért. Miskolcon 47 éves korában meghalt.

Északmagyarország 1949. szept. 13.

Korokmay Nándor

szerepelt a Magyarság képzőművészeti kiállí-
tásán.

M. 1933. XI. 5.

MDK

Koroknay Nándor

Rózsa, vf.

Konay Vidor, vf.

MAPE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 9 l.

Koroknay Nándor MDK

festő

Szerepelt az 1934 aug. 5-12 közt tartott Miskolci Hét keretében, a Lévay József Közművelődési Egyesület 40 éves jubileuma alkalmából rendzett kiállitáson.

Hajdu Béla: Borus idők - Napsütések.
Északmagyarország. 1964 jan 26.

NAPI HIREK.

Előfizetőinkhez!

A Pesti Hirlap 1928. évi Nagy Naptárának kézesitését vidéki előfizetőink részére megkezdtük. Jövő hét folyamán a Naptárt minden egyes vidéki előfizetőnk kézhez fogja venni. Amennyiben bármely vidéki előfizetőink a Naptárt jövő hét szombatjáig meg nem kapná, ugy sziveskedjék azt a postánál reklamálni és annak megtörténte után panaszával kiadóhivatalunkhoz fordulni.

Fővárosi előfizetőink részére a Naptárt kihordóinknak karácsony után adjuk ki; miután hatalmas mennyiség kézbesitéséről van szó, természetesen ez néhány napot igénybe vesz, azonban január első napjaiban — mint rendesen — minden fővárosi előfizetőnk meg fogja kapni a Naptárt

Apró témák.

Most Párizsban arról vitatkoznak, hogy közuti vasutakon és autobuszokon köteles-e a férfi helyet adni a női útasnak. Régi vágásu lovagok szabályrendeletet követelnek, mely a férfiakat erre az udvariasságra szoritaná, s én még nem hallottam energikus hangot hölgyi részről, mely tiltakoznék az udvariasság ilyen szellemü kodifikálása ellen. Pedig ez határozottan sértő a női önérzetre, mert azt mondja ki, hogy a nő gyengébb és dédelgetésre szorul, holott minden ugynevezett nőmozgalom fundamentális tétele, hogy a nő egyenrangu küzdőfél az életben. Ha ez igaz, akkor az esélyek is legyenek egyenlők, ugyebár, s az udvarias másodsorbahuzódás, a lovagias előnytadás sulytöbbletével nem lehet a férfit megkendikeppelni. A lovagiasság mintegy kárpótlásul adódott a nőnek azért a sok mindenért, amitől mint a szivek más foglalkozásra alkalmatlan királynője, mint utódokat szülő és nevelő anya, mint háziasszony és mint szerelmi partner, el volt zárva. Mikor a villamoson felugrom helyemről, egy fiatal és életerős hölgy javára, ezzel szemébe mondom, hogy én, a férfi, őrült fölényben érzem magamat és az én önzésemnek nagyon megfelel, hogy ilyen kis dekorativ ünnepléssel gyengévé stigmatizálván őt, eleve leszorithatom az egyenlő esélyü küzdelem teréről. De én tisztelem a női embert, ennélfogva a villamoson átadom a helyemet egy öreg embernek, egy gyengének, egy fáradtnak, egy gyámoltalannak, nemi, faji és felekezeti különbség nélkül és sohasem azért, mert az illető valaki véletlenül nőnemü. És bátran visszanézek azoknak az ifju hölgyeknek szemébe, akik mérgezett tekinteteket lövelnek felém, midőn ők helyemre akarnak ülni, abban a megnyugtató tudatban, hogy én az ő egyenjogusitásukat hirdetem, ha ugy bánok velük, mint egy himnemü férfiuval.

*

Egy barátom mondta az alább következőket. A trafik erélyesen felemelte árait és erre bizonyos rosszaló morgás visszhangzott a publikum vidékéről. Olvastad-e, — ugymond barátom —, hogy egy nagy dohányimportüzlet tulajdonosa megvédte a dohányjövedéket, felsorolván egy tucatnyi dohánynemüt, ami viszont olcsóbbá magasztosult? Nézd, kérlek, én elismerem, hogy egypár féleség olcsóbb lett és két pengő helyett egy pengő kilencvennyolc fillérért kapható, de viszont az az amerikai dohány itt, ami eddig nyolc pengő volt, ezentul tizenhat pengő leszen. Egyszázalékos olcsóbbodások mégsem ellensulyozhatnak teljesen százszázalékos drágulásokat, — mondotta barátom, s én csendesen bólogattam arra a két kardinálisan különböző tempóra gondolva, amelyben az illetékes tényezők az adókat csökkentik, s a csökkentéseket emelésekkel paralizálják, s hálát adtam a jó Istennek, hogy a mai napon, — mert akkor éppen este volt —, egyik adómat se csökkentette a pénzügyi gondviselés.

*

Egy másik barátom mesélte. — Nézd, kérlek, — ugymond —, befizettem a munkásbetegsegélyzőbe X pengő hátrélékot. Egy félév mulva elszámolást kaptam, amelyben ki volt mutatva, hogy tartozásom hat és félfillérrel kevesebb volt, mint amennyit beküldtem, ennélfogva ezt a hat és félfillért számlám javára irták. Ugyde ez a javrairás tizennégy fillér irodai átalányba, hatvanhárom és egytized fillér könyvelési pótlékba, huszonkilenc és egyhatod fillér kezelési aprólékba és negyvenhárom kétheted fillér vonalozási adalékba került, aminélfogva összesen egy pengő és ötvenegy fillér felfelé kerekitett többletemet tizenötnapi elzárás és karóbahuzás terhe alatt ne késlekedjem beküldeni. Tehát többet fizettem hat fillérrel és ennélfogva tartozom másfél pengővel. Mindig tudtam, kérlek, hogy fizetni rossz, de hogy enynyire életveszélyes legyen, arra sohasem gondoltam volna. — Igy szólt barátom, és én láttam az arcán, hogy soha többé nem fog fizetni. M. L.

— **Elhizott egyéneknél** a természetes »Ferenc József« keserüvizkúra hatalmasan előmozditja a bélmüködést és a testet könnyeddé teszi. Több orvosprofesszor a **Ferenc József** vizet szivelzsirosodásnál is reggel, délben és este, egy-egy harmadpohárnyi mennyiségben rendeli. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

— **Pofozkodtak a szerb képviselők.** A belgrádi szkupstinában ma délelőtt pofozkodtak a képviselők. Ez nem ujság. Nem érdekes. Megszokott dolog. Érdekes azonban az, hogy ezuttal miért kaptak hajba a derék szerb honatyák? Azért, mert az ellenzék — nagyobb részt a Magyarországtól, Horvátországtól és Ausztriától odakapcsolt területek képviselői, egységes adórendszert követeltek egész Jugoszlávia számára. Ez a mondat igy nagyon is szakszerüen és szürkén hangzik, föl kell boncolnunk, hogy mi rejlik mögötte? Jugoszláviában ma más adókulcs szerint adózik Ó-Szerbia és a háboruban szerzett uj terület. Kiindulási alap a régi magyar, horvát és osztrák adórendszer volt, amely eredetileg is több és szigorubb adót irt elő, mint amennyit Szerbiában fizettek az emberek. A Szerbia javára itélt területek átcsatolása után a szerb fiskus boldogan élt az alkalommal és folytatta a magasabb adók behajtását. Később pedig nem hogy enyhitettek volna azon az igazságtalanságon, amelyet a különböző országrészek különböző mértékü megadóztatása jelentett, hanem ravasz intézkedésekkel még kirivóbbá tették a különbségeket. A Vajdaságban, Horvát-Szlavonországban és a régi osztrák Szlovénországban könyörtelenül dolgozott az adóprés, az ujonnan bekebelezett lakosság nyakába sózták a háboru nyomában járó szörnyü adóterhek legnagyobb részét. Ez azonban csak az egyik fele az igazságtalanságnak. A másik fele az igazságtalanságnak, hogy az egy kasszába befolyó állami jövedelmeket viszont ugy költötték el, hogy annak a saint-germaini és a trianoni békékben odacsatolt területek lakossága látta a legkevesebb hasznát. Elsősorban Belgrádra pazaroltak el tömérdek pénzt, ahol tucatszámra kezdték épitgetni a sok emeletes hivatalos palotákat, szabályozták, kövezték, rendezgették az utcákat. Azután pedig Ó-Szerbiára, az ottani utak javitására, vasuti vonalak javitására és igy tovább. A gyarmati kizsákmányolásnak tökéletes iskolapéldája ez. A „fölszabaditott" területek lakossága egyre jobban elkeseredik ezen a szemérmetlen kizsákmányoláson. A háboru után szerzett területekről rekrutálódó ellenzéki képviselők azért követelik olyan szenvedéllyel a jugoszláviai adórendszerek egységesitését, mig a kormányt támogató Ó-Szerbiára támaszkodó pártok ezért igyekeznek ennek a reformnak minden rendelkezésükre álló eszközzel gáncsot vetni. Ilyen gyümölcsöket terem ódaát a „fölszabaditottak" szabadsága, az a szeretet és megértés pedig, amely a régi szerbek és az uj jugoszlávok viszonyát jellemzi, hatásosan jelentkezik most a világ előtt a nyilt ülésen elcsattant pofonban.

A külföld humora.

*

NELLY: Fredy azt tartja, hogy a betegség az embert mindig a leggyöngébb részén támadja meg.

ANNIE: Hát azért van annyiszor fejfájásod? (Tit-Bits.)

*

— A maga férjének az élete hajszálon függ. Hiszen a kezei már egész kékek.

— De doktor ur, hisz az uram kékfestő.

— Az a szerencséje, különben reménytelen volna az esete. (Buon Humor.)

*

BÖRTÖNŐR (jelenti a fegyencnek): Itt a felesége, beszélni akar magával.

FEGYENC: Mondja, hogy sétálni mentem a városba! (Mucha.)

*

AMERIKAI BIZTOS (a bevándorlóhoz): Mihez fog majd az Egyesült-Államokban?

BEVÁNDORLÓ: Mindenhez, amivel becsületesen megkereshetem a kenyeremet.

BIZTOS: Nagyon helyes! Nem kell majd nagy konkurrenciától tartania. (Judge.)

— **Ha a fodrász megtér.** Rampheltownban, a kis skótországi városkában egy napon nagy meglepetés fogadta a hölgyeket.

A nők itt is, mint mindenütt a világon, már megváltak kontyaiktól, fürtjeiktől s kamaszfürtöt viseltek.

Különösen egy fodrász jeleskedett a divat terén, aki rendkivül ügyességgel, hozzáértéssel alakitotta át az egykori hajviseleteket a kor izlése szerint fiusakká: egy anglikán vallásu fodrász.

Egy napon azonban — miért, miért nem — a közkedvelt fodrász a helyi ujságokban, a nyilttér rovatban, az alábbi nyilatkozatot tette közzé:

— Lelkiismereti okokból, melyek a Szent Biblia tanitásain alapulnak, elhatároztam, hogy ezentul egyetlenegy leánynak és asszonynak se vágom le a haját, sőt a bubifrizuráját sem igazitom meg. Szent hitünk ágazatai ezt egyenesen megtiltják. Nyilvánosan közzé teszem ezt, nehogy a hölgyek a jövőben kéréseikkel zaklassanak . . .

A fodrász megtérése a skóciai városkában oly nagy hatást keltett, hogy a jámbor asszonyok nem zaklatták többé kéréseikkel és megnövesztették hajukat.

Mi mindent nem érhet el egy megtért fodrász.

— **Előadás Bécsben a magyar kulturáról.** Bécsből jelentik: A kulturális együttmüködés szövetségében dr. *Lábán Antal*, a magyar kollégium igazgatója, előadást tartott a magyar kultura szelleméről. Ismertette Magyarország kulturális életének fejlődését a kereszténygermán kulturközösségbe való belleszkedése óta a legujabb időkig. Az előadást, amelyet gróf Dumba volt nagykövet mint elnök meleg szavakkal vezetett be, a jelenlévők, akik között gróf *Ambrózy* bécsi magyar követtel az élén a magyar követség számos tisztviselője, a német és több más követség képviselői és a tudományos élet kiválóságai is ott voltak, nagy tetszéssel fogadták.

— **Repülőgépen Newyorkból Rómába.** Északamerikából érkezett jelentések szerint Sabelli Cézár repülő valószinüleg a jövő év első napjaiban Bellanca-rendszerü repülőgépen Newyorkból Rómába leszállás nélkül készül repülni.

— **Hat métermázsás halat fogtak.** Spalatóból jelentik: Dalmát halászok Raguza közelében hat métermázsás halat fogtak. Szakértők szerint a hal az Adriai-tenger legritkább halfajtáihoz tartozik és állitólag ritkaságszámba menő szép példánya a Hexarehus griseus halfajnak, amelyet a nép tengeri disznó néven ismer. A halat hálóval fogták. A halászok nehezen tudtak megbirkózni a hatalmas állattal, amely az egyik halásznak ballábát térd felett elharapta. A halat a nagyobb városokban mutogatni fogják.

— **A Kereskedelmi Akadémia Végzett Tanulóinak Szövetsége** pénteken tartotta dr. Heinrich János elnöklete alatt választmányi ülését, amelyen uj gazdasági havilap megjelenését határozták el. *Steuer Marcell* ügyvezető alelnök és *Dróth Pál* főtitkár jelentést tettek a gazdasági élet több kiválóságának támogatásáról. *Lautenburg Sándor* tanár *ingyenes* állásközvetitő felállitását javasolta, amit a választmány *Orlay Lajos* alelnök és *Almássy Pál* igazgató hozzászólása után elfogadott. Még néhány jótékonysági és gazdasági jutalomdij kitüzésének ügyét határozták el.

— **Miss Gleyce megpróbálta a Gibraltár-szoros átuszását.** Tangerből jelenti a Pesti Hirlap tudósitója: Miss Gleyce uszóbajnoknő pénteken hajnalban két óra harminc perckor elindult, hogy a Gibraltár-szorost átussza. Kilenc órai uszás után hat mérföldnyire a spanyol partok előtt az ellenáramlatok miatt kénytelen volt kisérletét feladni.

— **Némethy Géza: Az Ész tragédiája.** Némethy Géza, az európai hirü filológus, életének derüs és bölcs őszén visszatért tavaszi szerelméhez: a poézishez. *Az Ész tragédiája* cimmel most hagyta el a sajtót a kiváló egyetemi tanár verseskönyve, amelynek első kiadása néhány évvel ezelőtt aratott nagy és általános sikert. Mint az a verseskönyv cimében is sejthető, *Némethy Géza* poézise, legnagyobb részében, gondolati, filozófiai költészet. Vajda János és Komjáthy Jenő óta a lirának ez a fajtája alig talált méltó megzenditőjére a magyar költészetben. Némethy Géza e két nagy magyar költőfilozófusnak méltó utódja, akinek versei azonban, tartalmi gazdagságuk mellett, a forma nemes művészetének is szeretettel, gonddal, hivatottsággal csiszolt megnyilatkozásai. Az értékes, szép verseskönyv *Franklinék*-nál jelent meg

— **Tüzveszedelem a szegedi színházban.** Szegedről jelenti a *Pesti Hirlap* tudósítója: A szegedi színházban péntek este könnyen végzetessé válható tüz keletkezett és csak az ügyeletes tüzoltó éberségének és lélekjelenlétének tudható be, hogy ez a veszedelem elhárult, anélkül, hogy arról az előadás közönsége tudomást szerzett volna. A *Mesék az irógépről* című operett második felvonását játszották, amikor a tüzet az egyik ügyeletes tüzoltó a negyedik emeleti karzati állóhelyen, a szinpad baloldala fölött észrevette. Egy kivülről bevakolt és bemeszelt deszkafal mögött levő kéményüregben támadt tüz. A tüzoltó, pillanatot sem veszitve, *csákányával szétvagdosta a deszkafalat és ekkor megdöbbenve vette észre, hogy a kéményben lángok csapkodnak.* Hamarosan néhány vödör vizet szerzett és *azzal eloltotta a lángokat.* Ha néhány percet késlekedik, a lángok már továbbterjednek, a szinház egész belseje tüzet fogott volna s esetleg pánik tört volna ki a közönség körében is. Az ideiglenes tüzvizsgálat *arra a különös eredményre vezetett, hogy a tüzveszedelmet a szinház szabálytalan épitkezése okozta,* mert miként megállapitották, nemcsak egy helyen, hanem a szinház több pontján is találtak olyan falrészeket, amelyek deszkával födik el a kéményeket és igy *egy mértékben tüzveszélyesek.* A tüzoltóság szerint, ha a lappangó tüzet csak tiz perc mulva veszik észre, *a páholysorok és a földszint régi faszerkezete alkalmasint meggyulladt volna.* Az észleltekről a tüzoltóság sürgős előterjesztést tett a város tanácsának és kéri, hogy *megfelelően gondoskodjék tatarozás utján a szinház tüzbiztonságáról.*

— **Egy nyolcvanéves asszony megölte a hatvankét éves gazdasszonyát.** A bünkrónikában páratlan eset történt Nizzában. Néhai *Portris* bécsi nagyiparos özvegye évek sora óta élt pompás villájában, a gyönyörü tengerparti üdülőhelyen. Minapában a nyolcvanéves urnő azzal a följelentéssel verte föl a rendőrséget, hogy éjszaka álarcos rabló tört a házába, aki a 62 éves *házvezetőnőjét, Grosz Máriát, megölte* s őt is revolverrel kényszeritette, hogy pénzét adja át. Ő azonban csak 400 frankot adott a betörőnek; amire az távozott, azzal a fenyegetéssel, hogy ha aznap délutánig nem küld neki pénzt: visszatér és őt is meggyilkolja. A vizsgálat megindult és kiderült, hogy az egész rablómerénylet *mese.* Ellenben az agg nő később beismerte, hogy összeződült házvezetőnőjével s *azt ugy ütötte főbe, hogy élettelenül terült el.* A nyolcvanéves gyilkos asszonyt letartóztatásba vették.

— **A Hadviselt Mérnökök, Épitészek és Müszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége** december 18-án, vasárnap d. e. 11 órakor tartja évi közgyülését a Reáltanoda-utca 13—15. szám alatt. — Az Országos Középiskolai Tanáregyesület december 17-én, szombaton, délután 5 órakor a Piarista-gimnáziumban rendes közgyülést tart. Ezt megelőzőleg délután 3 órakor a Tanárok Özvegyeit és Árvált Segélyező Egyesület tartja rendes közgyülését.

— **Ismeretterjesztő előadások.** A Magyar Rovartani Társaság pénteken este a Nemzeti Muzeumban szakülést tartott, melyen *Biró Lajos* elnökölt. Dr. *Pongrácz Sándor* Magyarországon uj és kevésbbé ismert fosszilis rovarokról tartott előadást. *Csiki Ernő* a futrinkák egyik alcsaládjáról beszélt, ismertette azokat a bélyegeket, melyekkel az idetartozó 19 nemzetség szétválasztható. Ugyancsak ő mutatta be és ismertette Ottó Bang-Haas „Horae Macro lipidopterologicae" cim alatt megjelent lepkészeti munkáját. — *Természettudományi Társulat* pénteken tartotta ezévi utolsó előadó estéjét, melyen *Zimmermann Lajos* elnökölt. Dr. *Szilády Zoltán* folytatta „Az állatkultusztól az állatismeretig" cimü előadássorozatát. Ezuttal Arisztotelesz bámulatos állattani könyvével foglalkozott legbővebben.

— **Az Erzsébet-Népakadémia jubileuma.** Az Erzsébet Népakadémia 25 éves fennállása alkalmából vasárnap délelőtt 11 órakor jubiláris ünnepi közgyülést tart az Uránia Szinház helyiségében. Ez alkalommal leleplezik dr. *Hegedüs Istvánnak*, az egyesület egykori elnökének arcképét.

— **Halálos alkoholmérgezés.** Kaposvárról jelentik: Pevlényi Lajos tabi csizmadiasegéd egy ismerősének frissen főzött kisüstös pálinkájából olyan nagy mennyiséget ivott, hogy pár óra mulva meghalt.

— **Művészkiállitás Sátoraljaujhelyen.** Lőrinczy Gyárfás Jenő és Koroknay Nándor, akik hosszabb időt töltöttek külföldi tanulmányuton, müveikből sikerült kiállitást rendeztek. Mindketten nagy tehetséggel örökitették meg a trianoni határ hangulatát. Lőrinczy Gyárfás Jenő ezenkivül több mellszobrát is kiállitotta. Sátoraljaujhely müértő közönsége nagy számmal látogatja a sikerült kiállitást.

— **Leégett konzervgyár.** Bukarestből jelentik: Temesvárott a Ceres-konzervgyárat tüzvész pusztitotta el. A kár mintegy tizenkét millió.

— **Sikkasztás a szeszfőzdében.** A zalaszentbalázsi szeszfőzdében nyolcezer pengős sikkasztás történt az államkincstár kárára. A csendőrség megindította a nyomozást.

— **Lázadó politikai foglyok.** Varsóból jelenti a *Pesti Hirlap* tudósitója: A kielcei államfogház negyvenhat politikai foglya a politikai bünösöknek kijáró kiváltságokat követelte. A lázadó foglyokat Lengyelország különböző börtöneibe osztották szét.

— **Halálozás.** *Hoor Károly* egyetemi tanárt szombaton délután fél 3 órakor temetik el a Kerepesi-uti temetőben, diszsirhelyre.

— **A magyar folyórendszer kialakulása.** Hazai folyórendszerünk kialakulásáról tartott előadást Tomka Emil ny. min. tanácsos a Magyar Mérnök- és Épitész-Egyletben. Előadásában rámutatott arra, hogy a hydrologiai körülmények szerint az Alföldünket annak idején elboritva tartó beltenger az Alduna mentén volt sziklagátakat a jégkorszak okozta árvizek hatása alatt törte át. Folyóink medre azután általában egyes tektonikus törésvonalak mentén fejlődött ki. Ezek a törésvonalak azonban szélesebbek voltak, mint aminő szélességre folyóinknak szüksége volt. E határok között tehát medrük több irányban képződhetett.

— **Az első segitségnyujtásról szóló falitáblák kötelező kifüggesztése.** A népjóléti és munkaügyi miniszter elrendelte az első segitség módját és eszközeit szemléltető falitábla kötelező kifüggesztését. A rendelet szerint minden olyan helyen, ahol ötnél több ember szokott tartózkodni, foglalkozni, ki kell függeszteni. Igy a táblát ki kell függeszteni minden középületben, hivatalban, iskolában, tornatermekben, egyesületi és közhelyiségekben, internátusokban, szinházakban, mozikban, éttermekben, kávéházakban, mulatókban, kocsmákban, italmérésekben, vasuti és hajóállomásokon, továbbá gyárak, veszélyes üzemek, ipari és kereskedelmi vállalatok, üzletek helyiségeiben, raktárakban, sporttelepeken, uszodákban, strandfürdőkön. Aki a kifüggesztés kötelezettségének nem teljesiti, 240 P-ig terjedő pénzbüntetéssel büntetik. A népjóléti minisztérium az első segitségnyujtást szemléltető falitábla terjesztésével a *Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesületét* bizta meg és a táblák árát darabonként három pengőben állapitotta meg. A miniszter rendelkezése szerint a falitáblákból származó *bevételt a mentésügy céljaira kell forditani.* A táblák átvehetők az elosztó helyen (Budapest, VI., Podmaniczky-utca 57.).

— **Villamosszerencsétlenség Bécsben.** Bécsből jelentik: Péntek délelőtt félkilenc óra tájban az igazságügyi palota mögött két villamos összeütközött. A sulyos villamosvasuti baleset ugy keletkezett, hogy az egyik villamos fékje az igazságügyi palota közelében egy utkereszteződésnél elromlott, mire a kocsi nekiment a keresztező irányban haladó egyik kocsinak. Az összeütközes következtében az utóbbi kocsi hátsó része összezuzódott és hatalmas erővel nekiütődött a világitó áramvezeték egyik oszlopának. Az első kocsi közben kiugrott a sinekből és ugy haladt tovább még egy darabig. A zsufolásig megtelt kocsik utasai közül négy ember sulyos, tizenhárom ember pedig könnyebb sérülést szenvedett. Kétórai megszakitás után a forgalmat ismét helyreállitották.

RÁDIÓ.

BUDAPEST SZOMBATI MÜSORA 555.6(3).

9.30 Hirek. **11** Pathefon-hangverseny. **12** Időjelzés. **1** Időjárás. **3** Hirek. **4.15** Előadás. **4.45** Időjelzés. **5.30** Hangverseny. **6.50** Hangverseny. **8.30** Rejtvényverseny. **9.15** Rádió és modern slágerek. **10.20** Időjelzés, hirek. **10.35** Jazz-band.

BUDAPEST VASÁRNAPI MÜSORA 555.6 (3).

9. Hirek. **10** Zenésmise. **11.30** Ev. istentisztelet. **12.30** Istentisztelet. **3.30** Előadás. **4** Mesedélután. **4.30** Előadás Sopron jubileumáról. **5** Időjárás. **5.15** Palásti László előadása: „Berlin 1927 végén." **6** „Vasgyáros." **9** Időjelzés, sporteredmények. **9.20** Cigányzene.

A Rádió Amatőr
ajándék akcióját december 31-ig
meghosszabbitotta.
Fizessen elő még ma. Fizessen elő még ma.

Gyermekek.

Valami zsarolási ügy miatt letartóztattak Bécsben egy Machetanz nevü embert. Megesik manapság ilyesmi, mint mondani szokták, a legjobb családokban is. A letartóztatott Machetanznak van egy tizenkéteves fia, komoly jó gyerek, kitünő tanuló, az iskola büszkesége. Hiába, — az édesapja belekeveredett valami csunya ügybe, letartóztatták, amiből — ugy-e — az következnék, hogy másnap fokozott szeretettel, gyengédséggel fogadták a fiucskát osztálytársai, óvatosan elkerülve minden szót, amely kis pajtásukat az apjáért szégyenre emlékeztetné. Nem ez történt. A gyerek gúnyolódás, csufolódás pergőtüzébe került, hirtelen, talán még „bojkottálták" is. A bojkot pedig sehol sem olyan könyörtelen, mint az iskolában, — ki ne emlékeznék rá a maga iskolaéveiből? A kipellengérezett gyerek másnap öngyilkosságot követett el, egy havas, hideg reggelen a Dunába ugrott. Szerencsére kimentették, de épugy oda is veszhetett volna, ez a szerencsés megmenekülés nem változtat a dolog eredendő tragikumán. Az apa büne, mely visszaszáll a gyermek fejére, az apa szégyene, mely a gyermek homlokán ég, mint tüzes bélyeg, — ó, problémák problémája, igazságtalanságok igazságtalansága, amióta bün van és szégyen a világon: az elvesztett Éden óta! De soha még nem volt tán annyira probléma és annyira igazságtalanság, mint ma, amikor feddhetetlen nevek és jellemek igen gyakran ugy kerülnek hirtelen pellengérre, hogy elámulunk: ez is lehetséges? Mindnyájan tudjuk ezt, érezzük és ma már nem kiállunk anathémát a gyilkos családja felé sem, valahogy mintha emberségesebbek volnánk azóta, hogy e küzdelmes esztendőkben mindennél időszerübbé vált a krisztusi szó: az dobja a bünös felé az első követ, aki büntelen. Az idők sohasem tettek bennünket esendőbbekké mint ma és épen ezért több bennünk a megbocsátás. De nem a gyermekekben. Ez ama bizonyos „âge sans pitié", amely a legkönyörtelenebbül ítél. Isten türelmes, vár és mérlegel: az apák bünét tán megbünteti az unokákban. A gyermek türelmetlen és rögtön bosszul, rögtön ítél. Minden gyermekben ott él titkon az inkvizitor és ki tudja, minő felderitetlen mélységekből jön az ítéletnek és bosszunak ez a vágya a gyermeki lélekben? Talán az ember ősi igazságösztönéből fakad, melyet a társadalmi hagyomány élfojt a felnőttben? Alig hihetjük. A gyermek nem igazságos, csak kegyetlen. Minden gyermek lelkéből kielemezhető a szadizmusnak egy paránya, amely örül a másik szenvedésének. Ennek az önérzetes bécsi kisfiunak tragikus esete tehát rögtön elvesziti azt a jellegét, mintha általános probléma volna, olyan probléma, amelyen tünődni, tépelődni olyan igazságtalanság, amelyen keseregni érdemes. Ha a felnőttek társadalmában történik, akkor igy is volna. De a gyermekek társadalma a legősibb társadalom és igy a legősibb törvények szerint ítél. Kegyetlenül, gyorsan, sokszor igazságosan, még többször igazságtalanul. Ki tehet róla, ha nem találja el mindig azt az igazságot, amelyet a felnőttek törvényei is gyakran hiába keresnek? ... (—)

— **Egy autóelgázolás szemtanuit keresik.** Megirtuk, hogy csütörtökön este a Damjanich-utca és Nefelejts-utca sarkán egy gépkocsi elütötte Bettelheim János 77 éves öreg embert. Mint most kiderült, a gázoló soffőr az eszméletlen állapotban levő embert felvette kocsijára és néhány száz méterrel odébb egy ház kapualjában letette, majd anélkül, hogy további sorsa iránt érdeklődött volna, elrobogott. Az elgázolt öregembert a járókelők találták meg és igy került sulyos állapotban a Dolog-kórházba. Bettelheim János Szinnyei Merse-utca 28. számu házban lakó hozzátartozói kérik az elgázolás szemtanuit, hogy jelentkezzenek, mert a lelkiismeretlen soffőr kilétét még mindezideig megállapitani nem lehetett.

— **Hirek a sakkvilágból.** A december 28-án kezdődő *hastingsi* nemzetközi mesterversenyen a magyar mestergárdát *Steiner Lajos* képviseli. E versenyre egyébként négy külföldi és nyolc angol mestert hivtak meg. Az ifju budapesti mester az ez év nyarán Kecskeméten tartott nemzetközi mesterversenyen tudvalevően a győztes dr. *Aljechin*, a mai világbajnok mögött *Nimzovics* kopenhágai nagymesterrel közösen a második és harmadik helyre került. A *Hastingsben* mostanában rendezendő versenyen a kecskeméti résztvevők sorából dr. *Tartakower, Kmoch, Colle* és *Yates* mesterekkel találkozik ismét. Érdeklődéssel várják magyar sakkozó körökben *Steiner* hastingsi startját. — A magyar sakkirodalom eseményének igérkezik a januárban megjelenő *kecskeméti* tornakönyv. A mesterverseny játszmái dr. *Aljechin* világmester elemzésében látnak napvilágot. Dr. Aljechin nemcsak mint gyakorlati játékos, hanem mint glosszátor is kitünő hirnévnek örvend. A tornakönyvből magyar kiadás is készül. A Kecskeméti Sakkör kiadásában megjelenő mü január 5-ig kedvezményes áron rendelhető meg. — *Maróczy Géza* vidéki szimultán körutra indult. E hó 17-én *Csongrádon*, 18-án *Orosházán*, majd 28-án *Debrecenben* vendégszerepel. A debreceni vendégjáték keretében *Maróczy* párosmérkőzést vált dr. *Nagy Géza* debreceni mesterrel, az 1924. évi győri mesterverseny győztesével. Dr. *Nagy* tudvalevően a legutóbbi londoni sakkolimpiászon a győztes magyar csapatban is szerepelt. A debreceni mérkőzés már azért is különös érdeklődésre tarthat számot, mert *Maróczy* nagymester eddig magyar mesterrel nem mecscselt. — A *Budai Sakkegylet* házi versenyén *Wieselt László* vezet 4 nyert ponttal *Bikich Béla* (3 pont) előtt. — A *Vasasok Sakkörének* házibajnokságában győztes lett Máté Elemér 8 és fél ponttal, 2-ik Schmidek Dezső 7 és fél, 3-ik Vlasits Gáspár 7, azután Szabó Lajos 6, Doglioni 5 stb. A vigaszversenyt Lichvert nyerte. — A vasárnapi Ménosz—Pesti Hirlap SK meccs délután 3 órakor kezdődik a Mémosz helyiségében.

Koroknay

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Lap: Miskolczi Hirlap.

Megjelent: 1949 SZEP 28.

— Koroknay Nándor festőművész emlékkiállítása a Kossuth szálló emeleti kiállítási termében f. hó 29-én, csütörtökön délután 6 órakor nyílik meg, amelyen a megnyitót Bartus Ödön a Képzőművészek szakszervezete miskolci csoportjának elnöke tartja.

FELVETTE	LEMEZSZÁM

Koroknay Nándor: Léda hattyúval

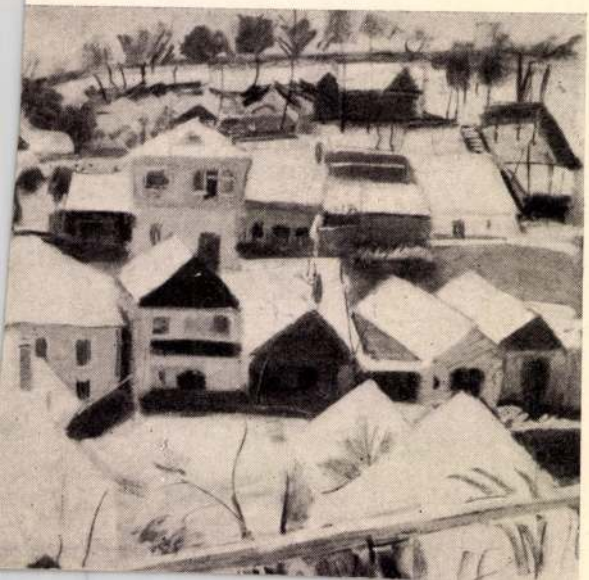

Korokuyai Otto

A kártya vető nőnél. repr.
Művészet. (Szabó K fél.)
1900. B szám.

Korokuyai Otto

laid

=

Emik

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Korolyaj Otto

ind

Vas Vp 1897. 29 l

Korbonyai Ottó

* 1856 Pest + 1898 Bpest.

Bécsi akadémia (Wutzinger, Eisenmenger, Angeli, Geiger Makart)

Budapesten Benczúr

1887-92 Párisban Munkácsy tanítványa

Praefectus cohortis V. 260.

Korokunyai Ottó

Koroknyai Ottó (1856—1898).
281. TIROLI KORCSMÁBAN (In der tirolischen Kneipe). Jelezve (Bezeichnet): „Koroknyai Ottó 95.“
Vászon (Leinwand). 30×35 cm.

Ernst Museum aukciói. 38. 24.
Budapest 1928.

A MŰTÁRGYAK ELADÁSI ÁRAI MINDEN TEREMBEN KI VANNAK FÜGGESZTVE.

A vásárlásokat kizárólag Paur Géza ügyvivő közvetíti; más úton létrejött egyezségek tekintetbe nem vétetnek. A műtárgyak vételárai a vásárlási nyilatkozat aláírásától számítva 8 nap alatt fizetendők be a társulat pénztárába; a művészek beleegyezésével azonban a fizetési határnap a kiállítás bezárásának napjáig is meghosszabbítható.

Ajánlatok csakis írásban fogadtatnak el és az ajánlattevőre nézve föltétlen kötelezettséggel bírnak a felajánlott összeg erejéig mindaddig, a míg azokra a művészek válasza meg nem érkezik. Egyenlő ajánlatok esetén a társulati tagokat föltétlen előny illeti meg.

Az olyan megvásárolt művek átadási napja, melyeknek sokszorosítási joga a kiállítás tartama alatt másoknak eladatott, a kiállítás bezárásától számítva, 6 héttel meghosszabbítható.

Egyebekben a vásárlási szabályzatok irányadók.

Korokuyai Otto

wod

Benczúr Kiáll

22. l.

1885-87-ig

Benczúr Kiáll

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

Korokuyai Ottó

1856–1898

l.

Sör Vezető 304 l

2.

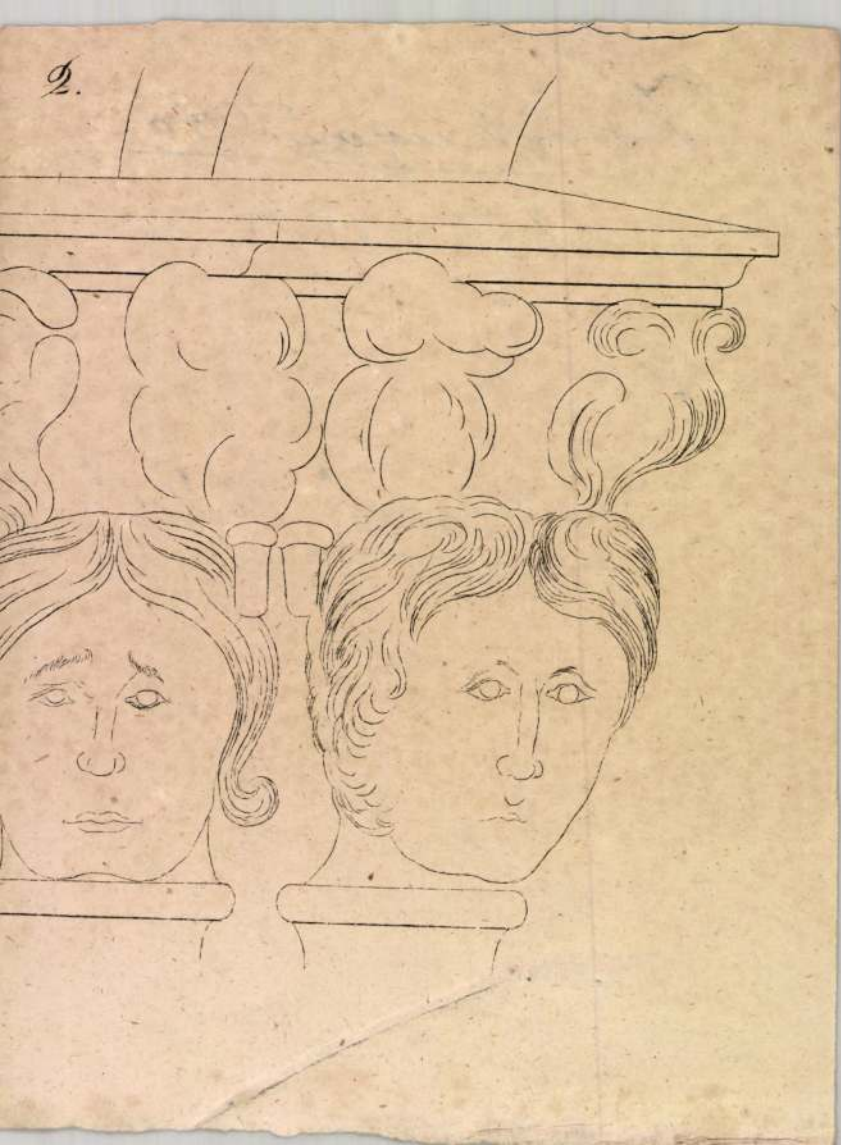

Korokuyai Okó

Kultúra 1931. őszi szál.

XIII. 365

MDK

Koroknay Nándor

Ma d.e. tárlatvez. a Koroknay-eml.kiáll.-on.
Miskolcm Hirlap, 1949. okt. 2.

Korokmyay Nándor

festő

l.

Nemesvám 75. l.

Brücke bei dem linken Widerlager.

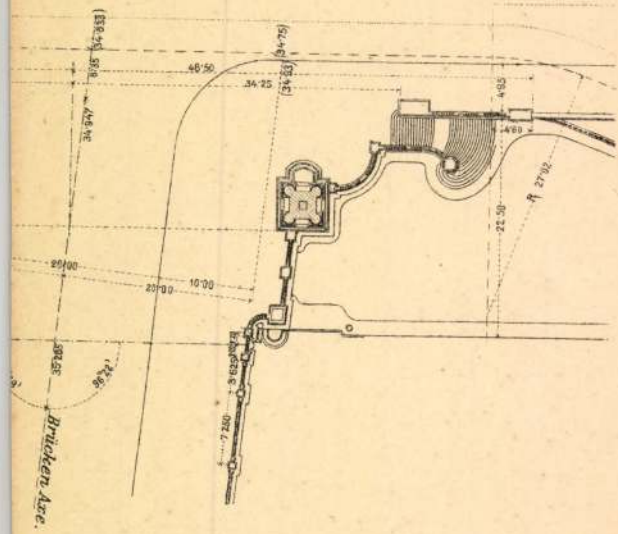

ei dem rechten Widerlager.

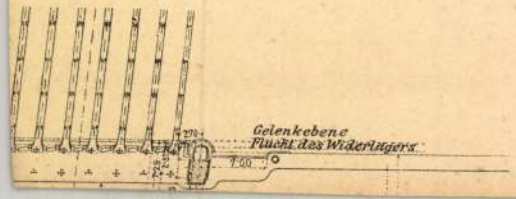

Koroknay Nándor festő

l.

Sátoraujh

34. l

Nr.	Anfangswort	Schilling	Nr.	Anfangswort	Schilling

Aufträge

für die

WOHNUNGS-AUKTION

Wien, IX., Seegasse 2, I. Stock, Tür 5, Telephon U-20-6-78.

Montag, den 25. bis einschließlich Mittwoch den 27. März 1929.

Ab 3 Uhr nachmittags.

Von .....

.....

Zahlbar und klagbar in Wien.

Nr.	Anfangswort	Schilling	Nr.	Anfangswort	Schilling

Koroknyai Ottó, a javithatatlan.

KMTárs, 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Korokuyai Ottó

MÁTYÁS KIRÁLY BÉCS ELŐTT. — Koroknyai Ottó festménye.

nagy terűletet foglalnak el, nemcsak Johannesburg vidékén, hanem Krügersdorftól s Hudelbergtől le az oranjei határig. Ma még csak egyes bányákban kellett mélyebbre lehatolni, a legtöbb helyen jóformán a felszínen dolgoznak s bizonyos, hogy sok gazdag bányát még nem is fedeztek fel, holott az évi termelés már régóta meghaladja a 200 millió korona értéket.

Ismételjük hogy a boer lakosság különösen szereti a síkságot, hol, mint állattenyésztő nép, alkalmasabb talajt talál. A hegyvidék nagyobb része, különösen a Limpopo felé, ma még legnagyobb részt néptelen, vagy csatangoló benszülöttek otthona, az aranytermő vidékek szomszédságában pedig idegenek telepedtek le s újabb időben oly nagy számmal, hogy a boerok méltán tartanak szupremacziájuk megszünésétől.

A hegyes-völgyes vidéket nagyon jól fel tudják használni a boerok a harczban. Könnyen mozgó csapataikkal elrejtőznek e helyeken s onnan indítják támadásaikat úgy, hogy az angolok már nagy veszteséget szenvednek, mielőtt észrevennék, honnan jön tulajdonképen a támadás. Egy ilyen puskatüzelést ábrázol képeink egyike, a melyen az angol lovasított gyalogság küzd, lovairól leszállva, a boer lövészek ellen.

S ez előnyös állásfoglalásuknak köszönhetik a boerok sikereiknek egy részét. Igy *Gatacre* tábornok azért szenvedett rendkívül nagy s csapataira végzetesnek mondható vereséget, mert kémeitől félrevezetve, egy szűk völgykatlanból akarta megtámadni a magaslatokon elhelyezkedett boerokat, a kik azután oly pusztítást vittek végbe seregében, hogy csakhamar kénytelen volt menekülni. A vert hadvezérek közé sorozták a legközelebbi napok eseményei *Methuen* lord tábornokot is, a ki a Modder-river melletti, majd a magersfonteini csatákban valóban szörnyű veszteségeket szenvedve, kénytelen volt a nyugati főssereggel visszavonúlni.

MÁTYÁS KIRÁLY BÉCS ELŐTT.

— *Koroknyai* Ottó festménye. —

Nemzetünk történetének egyik legfényesebb lapját elevenítette meg a tavaly ifjan elhalt *Koroknyai* Ottó, midőn a «Mátyás király Bécs előtt» czímű festményét megalkotta.

Az 1485-ik évben, június elsején, győzelmes csaták után Mátyás király bevonúlt Bécsbe, miután előbb a büszke város köldöttségét fogadta, mely hódolata jeléül a város kulcsait nyujtotta át, egyszersmind pedig a nagy király kegyelmeért esedezett.

Ezt a minden magyar szivet büszkeséggel eltöltő jelenetet festette meg Koroknyai.

A kép közepén ott látszik Mátyás király alakja, a mint lován űlve fogadja az Aula professzoraiból álló alázatos küldöttséget, mely hajlongva nyujtja át a város kulcsait.

A király mögött a magyar vitézek nagy csoportja tűnik fel. Ott van ágaskodó paripáján Ujlaki Miklós, mellette Corvin János, majd érseki ruhájában Bakacs Tamás, aztán Bánffy Miklós, Zápolya István s gyalogosan a nagy erejű Kinizsi Pál, utánuk pedig a harczosok nagy tömegének zászlói lobognak. Mátyással szemközt Bécs ódon bástyái, tornyai tűnnek elő; a híres Szent István tornyán ott leng párjával is a fehér zászló: a megadás, meghódolás jelvénye.

Ezt a szép képet most sikerűlt művészi reprodukczióban bocsátja közre a «Könyves Kálmán» irodalmi részvénytársaság, hogy azt bárki is megszerezhesse. A 100 cm. hosszú és 52 cm. széles kép, passepartout nélkűl, aranyozott keretben (118/71 centiméter) 32 forint. Passepartout-val szintén aranyozott keretben (133 cm. hosszú és 86 cm. széles) 38 forint. Passepartout-val faragott fakeretben utánzott bronzbetéttel (140 cm. hosszú, 92 cm. széles) 50 forint.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Szilágyi és Hajmási. Költői beszély négy énekben. Irta *Jakab Ödön*. Neogrády Antal rajzaival. Kiadta Lampel R. (Wodianer F. és fiai). Ára kötve 1 frt 80 kr. Szilágyi és Hajmási történetét, melynek két régi feldolgozását ismerjük, a szendrői névtelen balladáját s a székely népballadát (az utóbbit két változatban is). Az előbbi nyomán írta meg Vörösmarty egyik legszebb balladáját, s mindkettő, felhasználásával s a cselekvény kiszélesitésével Gyulai Pál, hasonczímű szép költői beszélyét, melyben a külső forma tekintetében — épen a székely balladákra támaszkodva — igen érdekes kisérletet tett a rímtelen alexandrint alkalmazva. Jakab Ödön egészen a székely népballadából, mint költői magból fejtette ki elbeszélését, annak rövid, szaggatott, nem magyarázó, inkább sejtető sorait kerekítve ki cselekvénynyé. Jakab Ödön a két magyar urfi rabságba esésének történetét is elmondja, melyről a szendrői névtelen mitsem emlit s a székely népballada is csak annyit mond:

«Midőn fogván estek két magyar úrfiak
Császár tömlöczében két gerezd szőlőér, stb.»

Jakab Ödön leleményesen használja föl e két sort. A rigómezei vesztett csata után Hunyadi serege szétszórva menekűlt, bújdosott. Két kenyeres pajtás, Szilágyi és Hajmási szintén igy bujdokol elhagyott pusztaságban, úttalan-útakon. Éhségtől, szomjúságtól gyötörve leszűretelt szőlő mellett haladtak s egyszerre egy magas fára kúszott hatalmas venyigyér lombja közt két szép fekete szőlőgerezdet pillantottak meg. Nem állhatván ellent a csábításnak, kardjokat leoldozták s fölmásztak a fára, de míg fenn jóizűen ették a szőlőt, azalatt egy kóborló koldus a drágaköves kardokat ellopta, s a két vitéz kard nélkül maradva egy portyázó török csapat fogságába esett. Igy indítja meg Jakab Ödön műve meséjét, mely azontúl az ismert nyomokon halad. Az elbeszélés mindvégig egyszerü és természetes hangjával tünik ki. Íme mutatványúl nehány versszak:

Egész Rigómező egy ravatal vala,
Lemészárolt hősök szörnyü ravatala!

Hunyadi seregét, bősz vérontás között,
Végre is elnyomta a tengersok török;
A magyar vitézek szerteszétriadtak,
Egyik napkeletnek, másik napnyugatnak.

Árván bujdokoltak tétova, mint a vad,
Azt se tudták: vajjon merre fordúljanak?
A sok út előttük egymást keresztezé,
De melyik út visz a magyar határ felé?

Hol nyüzsgő falu, vagy város feküdt elébb,
Bús fekete romok mutatták a helyét:
Csak egy-egy torony állt a romok közt épen,
Mint ott hagyott kóró a lekaszált réten.

Nem is ily helyeken lakott mostan a nép;
Lakta künn az erdők legsűrűbb rejtekét;
Ott minden bokornak jutott lakó bőven.
Másutt pusztaság volt, mint a temetőben.

De pusztább vidék már aligha lehetett,
Mint az a völgy, melyben két vitéz ügetett;
Szilágyi Mihály volt az egyik levente,
Jó Hajmási László a másik mellette.

Reviczky Gyula összes költeményei. *Rendezte Koroda Pál. Második kiadás. Budapest. 1900.* Az idő tűzpróbáját, mely annyi csinált érdemet megemészt, úgy látszik, Reviczky Gyula költészete diadalmasan kiállja. Midőn a korán elhúnyt költő összes költeményeit, halála után, az Athenæum két díszes kötetben kiadta, a kritika és közönség oly melegséggel fogadta, mely szinte szokatlan. Azt lehetett gondolni, hogy e fogadtatásba a részvét is belejátszik, melyet a boldogtalan költő kora vége ébresztett; de íme, négy év múlva Reviczky költeményeinek új kiadása vált szükségessé, s midőn ennek lapjait forgatjuk, úgy tetszik, a költő azóta is nőtt; költeményeiben a megfakúlásnak semmi nyomát sem látjuk, sőt új és új szépségeket födözünk föl bennük. Az Athenaeum most egy kötetben nyújtja az egész értékes gyűjteményt, oly olcsón, hogy kötve csak 3 korona.

A Nagy Képes Világtörténetből, melyet *Marczali* Henrik szerkeszt, s a Franklin-Társulat és a Révai-Testvérek irodalmi részvénytársasága ad ki

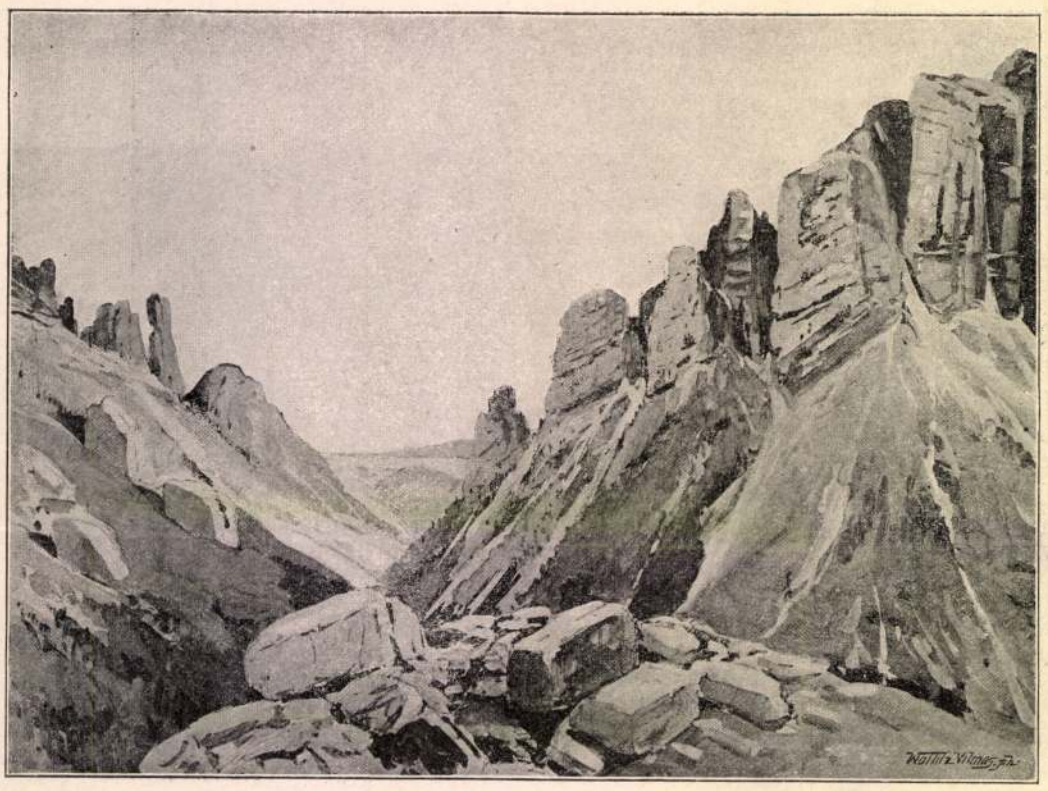

A HATÁR-HEGYSÉG CHARLESTON KÖZELÉBEN (HÁTTÉRBEN A BOER ARANYFÖLDEK).

TRANSZVÁL HEGYVIDÉKÉRŐL.

füzetenkint, most a III. kötet került ki a sajtó alól, az ó-kor folytatása: *a rómaiak története*. Ezt a részt *Geréb* József írta a legújabb kutatások nyomán; tehát sok olyan adatot találhatni benne, a melyről, ha érdeklődéssel foglalkozott is valaki a római történelemmel, — eddig tudomása alig lehetett. A görög művelődés, s ebből táplálkozó, de népszerűbbé lett latin műveltség minden nemzetnél döntővé vált az állami életben, a jogrendben és a közoktatásban. Róma története a mai világ bölcsőjének története. Geréb különös gondot fordít e nagy hatás megmagyarázására. Megismertet bennünket a római czivilizáczió erkölcsi rugóival s a történetet drámai mozgalmasságban festi. Nem csupán harczokról olvasunk e könyvben, hanem a nép jelleméről, szelleméről és alkotásairól is. Különösen gazdag a művészettörténeti rész. A könyv számos képei nyomról-nyomra kísérik az érdekes előadást, és szemléltetően foglalkoztatják a figyelmet, gazdagítják az ismereteket. Térképek is nyújtanak tájékoztatást a leírt események színtereiről. A 680 lapra terjedő könyvnek külső kiállítása oly szép és gazdag, hogy e tekintetben a hasonnemű külföldi kiadványokkal bátran versenyezhet, olcsóságra nézve pedig azokat határozottan meghaladja; képei igen szépek, különösen a színes mellékletek, melyek a technika legújabb vívmányai segélyével készültek. A kötet ára díszkötésben 8 frt. Kapható füzetenként is bármely hazai könyvkereskedésben, havi részletfizetésre is a kiadónál (Révai-Testvérek Irod. Int. R. T. Budapest, Üllői-út 18. sz.).

Jókai Mór «Kis dekameronja» régóta egyik legkedvesebb olvasmánya ifjúságunknak. Maga a szerző válogatta ki annak idejében azokat az elbeszéléseit, a melyek az ifjúságnak a legalkalmasabbak. Ott van köztük első sorban a «Peregrinus», Jókai elbeszéléseinek ez egyik legszebbike. Aztán a «Koldusgyermek,» ez a megható karácsonyi történet, «Az istenhegyi székely leány», és még 25 szép és érdekes történet és elbeszélés, a melyek érdemessé teszik ezt a kötetet arra, hogy karácsonyi ajándékúl első sorban ezt válaszsza, a ki 12—15 éves ifjaknak egy becses könyvvel örömet akar szerezni. A kiadó Franklin-Társulat ez új kiadáshoz 54 szép képet rajzoltatott Neogrády Antal festőművészünkkel, a ki a kötést is tervezte, úgy, hogy mostani alakjában külsőleg is kiváló ez a könyv ifjúsági irataink közt. A csinos kötetnek ára díszkötésben 3 frt.

Ifjúsági olvasmányok. A Lampel R. (Wodianer és fiai) könyvkereskedésének kiadványai: *Erdély nagyasszonya*, krónikás történetek, írta *Tóth* Sándor. Erdély XVII. századbeli állapotaihoz vezet vissza s az elbeszélés központja Apafi fejedelem neje, Bornemissza Anna. Pataky László rajzolt a könyvbe tizenkilencz képet. Ára vászonkötésben 2 frt 40 kr. — *Fekete Kató és más elbeszélések*, írta Faylné-Hentaller Mariska, képekkel ellátta Kriesch Laura. Tündérmesék, regék, kis allegóriák. Ára 2 frt 50 kr. — *Legszebb magyar mesék*, az ifjúságnak és népnek meséli *Móka* bácsi (Halász Ignácz.) Második sorozat a népmesék feldolgozásából, Conréder, Szemlér és Telegdy rajzaival. Ára kötve 2 frt 40 kr.

Singer és Wolfner kiadásában megjelentek: «*Zsófika naplója*», regény fiatal leányok számára, *Szabóné Nogáll* Janka jótollú irónő sikerült műve, számos képpel; ára csinos kötésben 3 forint. — «*Otthon*», regény az ifjúság számára. *Malot* Hektor után magyarra átültette *Tábori Róbertné*. Az ismert franczia regényirónak már múlt évben megjelent magyar nyelven egy az ifjúság számára átdolgozott regénye, mely méltán tetszésben részesült. Ez újabb műve szintén gazdagodása ifjúsági irodalmunknak. A számos képpel ellátott mű ára díszes kötésben 3 frt.

Az Athenæum kiadványai. Ünnepi könyvajándékul az Athenæum többféle könyvet adott ki csinos kiállításban. Ezek a következők:

Az aztékek kincse, regényes elbeszélés Amerika fölfedezésének idejéből, írta *Donászy* Ferencz, ki az ifjuság számára már több tartalmas elbeszélést irt. Vonzó és tanulságos ez a könyve is, mely a Mexikóba betört európaiak és az ottani őslakó aztékek véres harczait regényes alakban irja meg. A képekkel illusztrált könyv ára díszkötésben 8 korona. — *Repülőgépen a holdba*, írta *Makay* István, *Mülbeck* Károly rajzaival. Ára díszkötésben 4 korona. — *Vadrózsa*, elbeszélés jó kis leánykák részére, írta *Giese* Márta, németből fordította *Sárosi* Bella. Ara vászonkötésben 3 korona. — *Újabb mesék és regék*, írta *Vilma néni* (Popper Vilma). Sok apró elbeszélés gyermekek számára; ára 2 korona. — *A két testvér és egyéb elbeszélések*, zsenge olvasóknak való apróságok «Forgó bácsi könyvtárából», melynek újabb kötetét teszik több képpel. Ára kötve 80 kr. — *Az Athenæum mesekönyvtárából* is több képes füzet jelent meg: katonamesék, mondák és legendák, kalandos mesék, székelyföldi mondák, állatmesék. Irta *Benedek* Elek; ára egy-egy füzetnek egy korona.

A Szent-István-társulat kiadványai. A közeledő ünnepekre a Szent-István társulat ifjúsági olvasmányokat adott ki diszkötésben. Ezek: *Juliánka*, nagyobb elbeszélés serdülő leányok számára, irta B. *Büttner* Lina, ki egyszerűn, de vonzón adja elő Juliánka 159 lapra terjedő történetét. — *Szent Imre herczeg*, élet- és jellemrajz; függelékül a Szent Imréről szóló régibb és újabb énekekkel; irta dr. *Karácson* Imre.

Méhner-féle naptárak az 1900. évre. *Képes családi naptár.* Huszonnegyedik évfolyam. Legnagyobb terjedelmű naptáraink közé tartozik s sok érdekes olvasmányt és számos képet tartalmaz. Ára 60 kr. — *István bácsi naptára.* E nagy népszerűségnek örvendő naptár most már a negyvenötödik évben jelenik meg, ép oly közhasznú tartalommal, mint az előző éviek. Ára 40 krajczár. — *Protestáns új képes naptár.* Szerkesztette legifj. *Szász* Károly. A protestáns népnél közkedveltségnek örvendő naptár, az idén már 46-ik évfolyamába lépett s így legrégibb naptáraink közé tartozik. Számos elbeszélésen, rajzon és versen kívül több elhúnyt és élő jeles protestáns férfiú és nő arczképét s életrajzát közli. Ára 40 kr. — *Borászati naptár.* Szerkesztette *Rombay* Dezső. Szőlészettel, borászattal foglalkozó közönségünk előtt rég jó hírnek örvend már ez a naptár, mely most a 27-ik évfolyamban jelen meg. Ez is, valamint a *Falusi Gazda naptára*, melyről e rovatban már külön megemlékeztünk, számos képpel van diszítve s ára mindegyiknek 60 krajczár. — *A magyar nők házi naptára.* Szerkesztette *Beniczky* Irma. Harminczkettedik évfolyam. Sok válogatott olvasmánnyal és számos képpel. Ára 40 krajczár. Mindezen naptárak megrendelhetők *Méhner* Vilmos könyvkiadó hivatalánál Budapest, IV. Egyetem-utcza 4. sz.

Szeczessziós naptár 1900-ra. Szerkesztette Bolond Istók. Tréfás, humoros naptár. Egyik része, a «T. Ház humoristái» az országgyűlés több, kiválóan szellemdús és elmés tollú tagját mutatja be tréfásan irt életrajzokban, Homicskó karrikaturáival. A számos rajzzal illusztált humorisztikus új naptár ára 1 forint.

A Műcsarnok téli kiállítása vasárnap, decz. 17-ikén nyílik meg. Wlassics miniszter délután öt órakor nyitja meg. A társulat tagjai e napon tagsági jegyeikkel nézhetik meg a kiállítást, a közönség pedig 2 frt belépti díjjal. Decz. 18-ikától a szokásos egy korona belépti díjjal látogathatja a közönség. A képzőművészeti társulat ezúttal is rendez sorsjátékot, egy koronás sorsjegyekkel.

TRANSZVÁL HEGYVIDÉKÉRŐL. — A MAUCH HEGYSÉG A LIMPOPO FOLYÓ VÖLGYÉVEL.

Cyprianus, a varázsló.

Legenda.

Irta **Wildenbruch Ernő.** — Forditotta **Hann Peppi.**

(Folytatás.) (4)

ÖTÖDIK FEJEZET.

A fiatal tudásvágyóknak, kik ma Edusushoz jöttek, nem volt szerencséjök. Visszautasitották őket, a szónok ma nem tartott előadást.

A mióta Antiochia állott, ez még nem esett meg.

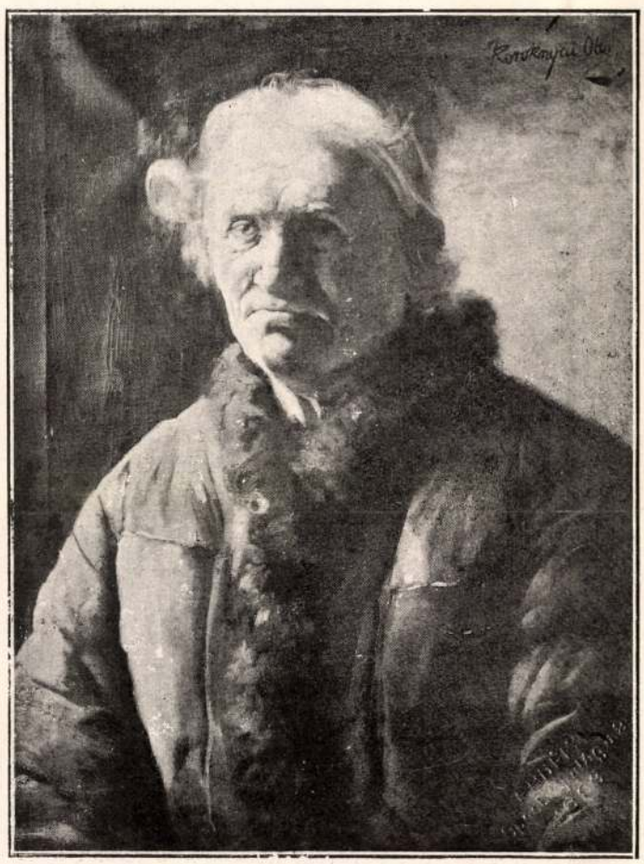

TANULMÁNY. *Koroknyai festménye.*

Vajjon mi történhetett? A házmestertől semmit sem lehetett megtudni.

Másnap éppen ilyen kevés szerencsével jártak s harmadik nap szintén haza kellett térniök.

S ez időtől kezdve furcsa hirek keltek szárnyra.

Edusus, úgy hirlett, már egyáltalában nem fog előadást tartani.

Vajjon miért nem? Beteg lett?

Azt mondják, beteg, még pedig gonosz betegségben szenved: megbolondult.

— Megbolondult?

Azt mondják, hogy Edusus valóban egészen megváltozott. A jámbor, udvarias, mindig egyforma ember hirtelen kijött a sodrából. Tombolva s orditva futkos házában s folytonosan a kijáratokat és ajtókat vizsgálja. Mindennek zárva és becsukva kellett lennie. Rabszolgái és szolgái azt sem tudják, hova legyenek. S csak nagy ügygyel-bajjal tudta a kertész, a szónok kertjének legszebb díszét, egy százados, hatalmas fügefát megmenteni; az öreg erővel ragaszkodott a fa kiirtásához. Vajjon sejtette-e valaki, hogy mindezt mi okozta?

Tulajdonképen senki; talán az a lég okozta, mely e pillanatban forró páraként nehezedett Antiochiára. Mert Antiochiában veszélyessé vált a levegő. Megkezdődött a keresztények üldözése.

Eleinte csak immel-ámmal kezdtek neki; a lakosság természetében nem volt a fanatizmus kifejlődve. A hatóság maga még nem tanusitott nagy buzgóságot. Oly rég nem üldöztek már senkit, hogy szinte megszokták a gondolatot, hogy keresztények is vannak. Az üldözésnek gépe oly sokáig szünetelt, hogy majdnem elrozsdásodott. A keresztények ellen szenvedélylyel, úgyszólván csak a nép alsó osztályaiból keltek ki, jóllehet, hogy éppen közülök került ki a legtöbb híve az új hitnek. Az előkelők egykedvűen vették a dolgot; a hivatalnokok pedig még — ingadoztak. De lassanként megváltozott a hangulat s ezt magok a keresztények idézték elő, kik kihivó daczczal léptek fel. A császár rendeletét letépték s minden alkalmat felhasználtak, hogy az állam fensőbbségével és vallásával szemben ellenszenvüket fenhangon és nyilvánosan hirdessék.

Tehát minden áron azt akarjátok, hogy máskép bánjanak veletek? Jól van, meglesz a kivánságtok!

S lassan, de borzasztóan lázadtak fel a kedélyek. Mind gyakrabban fogtak el egyet-egyet a keresztények közül s a törvény elé hurczolva őket, kivégezték. És folyni kezdett az olaj, a keresztények vére, mely az üldözés gépét mozgásban tartotta. A kerekek mind gyorsabban és nagyobb lármával kezdtek forogni, úgy, hogy a zúgás egész Antiochián keresztül hallatszott. S ime a zúgás tombolássá erősödött; a kedélyek lázban égtek; a hatóság egy

— Szeretném ezt biztosan tudni.

— Tudakozza meg tőle.

— Fölhivatom Waldaut, úgy is beszédem van vele.

— Csak nem akar bennünket nevetségessé tenni előtte? — kérdezte megdöbbenve Hanna. — Remélem, nem szól neki oly dolgokról, mi igen különös szinben tünhetnék fel előtte s magándolgaiba ütköznék.

— Nem kérem tanácsodat, tudom mit kell tennem s Percinek igaza van, a legrövidebb idő alatt el fogja Waldau hagyni állását, mert nem ide való.

Hanna halálsápadt lett e határozott hangon kiejtett nyilatkozatra, de látván, hogy anyja szemei fürkészve függnek rajta, nyugodtan mondta:

— Ez nagy anyagi kárral fog ránk nézve járni, mig Waldau az ő képességével minden perczben talál hasonló állást.

Ehrwaldné kissé meg volt lepetve ez okszerű feleletre.

— Azzal nem törődöm. Senki sem nélkülözhetetlen s távozásával végeszakad a mende-mondának, mi jó hirnevedet fenyegeti.

— Az én jó hirnevemet? — kérdezte büszkén a leány — annak nem árt Szerémyék fondorkodása s csak figyelmeztetem, mama, ne játszék Waldau önérzetével, ne higyje, hogy ő amaz emberek közé tartozik, kivel tréfálni lehet! Esküszöm, hogy ő soha egyetlen szóval vagy pillantással sem lépte át a közöttünk lévő határt, s tiszteletteljesebb bánásmódot nem kivánhatna tőle a királyné, mint milyenben ő engem mostanig részesitett.

E szavak után emelt fővel, bizonyos daczczal hagyta el a szobát, s csak midőn kivül és egyedül volt, törtek ki szeméből a könyek, melyeket anyja előtt visszafojtott, ki megdöbbenve tekintett utána és haragja lecsendesült s habozás szállta meg a fölött, kinek higyjen és elhalasztotta a beszédét Waldauval, ki, ő maga is érezte, hogy nem az az egyéniség, kivel »játszani lehet«.

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

Szerémy Ottó a hivó levélre nem késett megjelenni a kis Pepinél, ki szokatlan örömmel fogadta, mi már hetek óta nem történt s mi a fiatal bárót nagy örömmel töltötte el, ki csodálatos módon ragaszkodott a kardalosnőhöz. Az utolsó időben azonban nem birván annak követeléseit kielégiteni, általa rendesen hidegen, majdnem elutasitólag fogadtatott. A szerelem és vonzalom rendesen, mint tudjuk, megfoghatatlan s kifürkészhetetlen okokból származik. Olykor a legellentétesebb állású és természetű egyéneknél keletkezik egymás iránt és sem társadalmi állás, sem nevelés, műveltség, ész vagy szellem nem játszanak szerepet, sőt éppen talán az egyének különbsége, a mi vonz és érdeket gerjeszt.

Igy volt ez Szerémy Ottónál is, ki előkelő névvel, finom neveléssel birt és szinte megfoghatatlan volt, hogy a kardalosnőbe beleszeretett, ki nem volt szép s egyike a legközönségesebb egyéneknek, de a férfivilág úgy találta, hogy van valami pikáns rajta, különösen a szinpadon, hol ugyan nem tudta sokra vinni; de annál jobban tudott kaczérkodni a nézőkkel s bájait oly érvényre juttatni, mint kartársnői közül kevesen.

Midőn Szerémy Ottó először látta őt, nyilvános kedvese volt egy idős bankárnak, ki sokat költött rá, de kevés öröme volt belőle.

Mindenki udvarolhatott neki s Ottó báró akkor még marékkal szórva a pénzt, könnyen elcsábitotta őt tőle.

Egy ideig jól és simán folyt az összeköttetés, egyszerre azonban az öreg báró tudtára adta fiának, hogy tönkre mentek, pénzt nem adhat neki s végső menekvés a Hannával való házasság, mit még ha a végbukás előtt létrehoznak, megmenthetik magukat a *végsőtől*, mi rájuk vár.

Ez a házasság már különben is régi terve volt a szülőknek, már gyermekkorukban egymásnak szánták Ottót és Hannát s úgy látszott, hogy vonzalmuk is párosul úgy az egyik, mint a másik részről. Szerémy Percival régi barátja s gyakori látogatója volt az Ehrwald-háznak. Maga a gróf is kedvelte, a grófné... Nos, róla sokat beszélt a szájas világ, s ha Terézt kérdezik, ő igazat adott volna neki. Ehrwald halála után mindenki azt hitte, hogy a régi viszonyból nem sokára házasság lesz, de a szép Eszter grófnőnek nem volt kedve még egyszer férjhez menni s kárpótlásul odaigérte Szerémy fiának Hannát. Ez bevégzett tény volt közöttük, s daczára, hogy a nagy örökösnőt körülrajongta az ifjúság, sohasem gondoltak arra, hogy Hannát valaki meghódithassa, mert mindenki azt hitte, s különösen maga Ottó, hogy az bele halálosan szerelmes.

(Folytatása következik.)

hatalmas zsákmányra tett szert. Ennek a rendnek egész csoportját, férfiakat, asszonyokat egyaránt, szóval egy egész hitközséget sikerült nekik elfogniok. A házat, a hol gyüléseztek, már hetek előtt rombolták össze; azután egyelőre nem bántották őket, mivel azt hitték, hogy amúgy is szétoszlott a keresztények csoportja.

De a prokonzul csakhamar ennek ellenkezőjéről értesült, arról, hogy a császár tilalma daczára most s úgy, mint ennek előtte, találkoznak és gyüléseznek.

— S hol gyűlnek össze? A Cyriades-szorosnál! Ah a söpredék! Ebből is látható, hogy milyen gaznép!

Éjjel fogták el őket s mindjárt a börtönbe vezették, most pedig összezsúfolva ülnek ott, mivel nincs elegendő hely oly sok ember részére.

A fáklyák fénye mellett haladt el a komor menet az utczákon keresztül, kisérve az orditó csőcseléktől, mely természetesen azonnal talpon volt s legszivesebben reájok vetette volna magát.

Másnap reggel az a hir kelt szárnyra s Antiochia fiatal emberei egymás fülébe sugdosták: hogy az elfogott keresztények között látták Edusus leányát is.

— Lehetséges-e ez? Valóban igaz volna?

Hihetetlennek tetszett a hir és mégis úgy volt.

— A szép Praxidike?

— Senki más, mint ő. Megbizható forrásból értesültek erről: Aglaiades mondta. Az, a ki — hiszen tudjátok — ezelőtt oly benső viszonyban állott a leánynyal.

— Persze, persze! S ő látta és megismerte őt?

Igen, ő látta és megismerte őt. Egy fáklyát vivő katona éppen a leány mellett haladt el. A fény alakját és arczát megvilágitotta. A szerencsétlen fiú majdnem elájult, mikor egykori kedvesét ilyen menetben s ebben a társaságban látta.

— Bizony hihető, hogy közel volt az ájuláshoz; s persze most Edusus viselkedése is érthető.

Természetesen. A prokonzul, ki Edusus családját ismerte és a szónokot nagyra becsülte, másnap mindjárt hozzá küldött, kérdeztetve őt, hogy nem akar-e leányához jönni és őt észre téríteni. A kellemetlen dolgot talán ezen az úton el lehetne simitani. A prokonzul kiengedné aztán a leányt a börtönből és visszabocsátaná atyjához. S a mennyire lehet, ilyetén módon egy nyilvános botrány ki volna kerülhető.

De a jószándékú kisérlet hajótörést szenvedett. Edusust nem lehetett rábirni arra, hogy lakását elhagyja. Az izenetet oly hidegen és oly közömbösen vette, mintha egy szót sem értene belőle. Úgy tetszett, az öreg ember valóban nem volt többé beszámitható állapotban.

TANULMÁNY. *Koroknyai festménye.*

A prokonzul erre nem segithetett többé a dolgon s a hóbortos leányt tényleg a törvény elé kellett hogy állitsa. Pedig ez reá nézve nagyon kellemetlen volt.

Ő saját ösztönéből valóban nem mészároltatta a keresztényeket, de egy kötelességtudó római hivatalnok volt. A rendeletnek engedelmeskedni kellett s ez világosan szólott:

— A keresztények is kötelesek azt tenni, a mit minden állampolgár tesz, császárukat ugyanis uruknak elismerni s ennek jeléül szobra előtt áldozni. A te dolgod az, hogy ezt megtegyék.

S ha vonakodnának ezt megtenni, akkor, ha máskép nem lehet, erőszakkal és egyéb eszközzel, vagy a kínpadon kell őket erre kényszeritened. S mindezt rang-, állás-, kor- és nemkülönbség nélkül.

Ezek után tehát, ha a leány esze meg nem térne, akkor kényszeritve érezhette magát arra, hogy...

Kellemetlen ügy, valóban kellemetlen.

Az egyedüli dolog, a mit még Praxidike érdekében tehetett, az volt, hogy őt fogolytársaitól elválasztva, külön vegye kihallgatás alá. Először a tömeget akarta kihallgatni. Ez néhány napot venne igénybe s ez idő alatt Praxidike egyedül ülhet fogságában. Talán ez kissé megpuhitaná őt. A tartózkodás ebben az utálatos földalatti üregben s aztán ha majd társai a kihallgatásról visszatérnek a fogságba, testükön az ostorcsapásoknak nyomaival, sebekkel és tűzfoltokkal, melyeket a kínpadon szereztek: ha mindezt látni fogja, bizonynyal megtörik nyakassága s azután még csak egy értelmes szót kell majd hozzá szólni, hogy észre térjen.

A prokonzul igy akart cselekedni és igy is tett.

A fórumon épült nagy bazilikában, melyben hivatala és főhelye volt, vezettette maga elé a foglyokat.

Húsz-harmincz emberből álló csoportokban hajtották őket a főbejárón keresztül s a csarnok hosszában az apsisig, vagyis addig a körig, melybe a csarnok végződött.

A csarnokban, az oszlopokhoz támaszkodva, lecsüngő karokkal katonák állottak, kik nevetve mulattak s ezek között még más emberek is voltak, rövid kabátokban, feltürközött ujjakkal, borzos hajukon vörös sapkát viselve, karjaik csupa izom volt, szemeikben undort keltő tűz égett s arczukban durva, embertelen kifejezés tükröződött. Ezek az emberek nem mulattak, hanem szótlanul babráltak borzadályos eszközökön, ostorokat fontak s szenet melegitettek.

Az apsis hátterében néhány lépcsőn a nagy márványszék állott, melyen a prokonzul ült. Mellette a császár bronz szobra emelkedett s ez előtt pedig egy kis áldozó-oltár.

Az oltáron tűz égett. A fel-felcsapó lángok alulról világitották meg a szobrot; moloch gyanánt emelkedett ki a magas, sovány bronz alak az árnyékból.

Ide vezették a foglyokat és itt hallgatták ki őket. Ha kereszténynek vallották magukat, — s ezt valamennyi megtette — a császár szobra elé állitották s néhány tömjénszemecskét adva kezökbe, felszólitották, hogy azokat az áldozó-tűzbe dobják. Ha a parancsnak engedelmeskedtek, szabadlábra bocsátották őket; a császár rendeletének elég volt ezzel téve.

Tulajdonképen nagyon egyszerű és kényelmes volt az egész dolog.

A prokonzul ezt azért eszelte ki igy, mert tényleg békeséges úton akart az ábrándos néppel végezni. Ha jól meggondolják a dolgot, mi kifogásuk is lehetne ily tisztán külső formalitás teljesitése ellen.

Egészen más volna, ha hitükről esküvel való lemondásra kényszeritené őket, de ez eszébe sem jutott. Ő nem bánja, akármit gondolnak magukban azalatt, mig a tömjénmagocskát a tűzbe hintik. Vagy talán ő maga, a prokonzul vagy Antiochiának bármely más okos embere hiszi-e azt, hogy abban a bronz darabban egy valóságos Isten áll előtte. Nevetséges dolog!

Hiszen csak azt kivánta tőlük, hogy úgy viseljék magukat, mint...

A prokonzult boszantotta, hogy ennek daczára nem akartak engedelmeskedni, jó szándékát nem akarták megérteni; viselkedésöket durva nyakasságnak tudatta be, egyszerűen nem értette. S ezt a többi művelt és józan gondolkozású emberek sem értették. S ez az emberiség, mely az örökös kérdések iránt közömbös lett, értelmi gyengesége és nehéz felfogása következtében nem tudta megérteni, hogy milyen lehet ama más embereknek a lelke; nem tudta felfogni, hogy voltak lelkek, melyek nem közömbösek; nem sejtette, hogy élnek oly emberek, kik előtt egy új, végtelen igazság tárult fel, melytől egész valójuk a legutolsó pórusig annyira el van telve, hogy még a legártatlanabb hazugságra, az igazságnak legparányibb tagadására is képtelenek, ez volt a feloszlásnak jele, melyet ezek az emberek magokban hordtak, ez volt a *Mene tekel*, mely az idő felett lebegett, a sorsnak ama szava, melyet a távolból hallottak a nélkül, hogy megértenék: »Rommá lettetek s ezért ki veletek a világból!«

Szó, a mi szó, a keresztények nem akarták a tömjénmagocskákat elfogadni és az áldozat-tűzbe dobni. A zöme legalább igy cselekedett.

Nehányan ugyan gyengébbek és engedékenyebbek voltak. Ezeket az ünnepélyes s mégis fenyegető hely, a hol voltak, a gyanus külsejű emberek, kik között elhaladtak s ezeknek az ismeretlen szerszámokon való érthetetlen babrálása annyira megijesztette, hogy az új tant, hitet, az új Istent cserben hagyták s visszamenekültek oda, hol biztonságban voltak és életben maradtak.

De ezeknek száma kevés volt; a többi megtagadta az engedelmességet. S ez utóbbiak között voltak

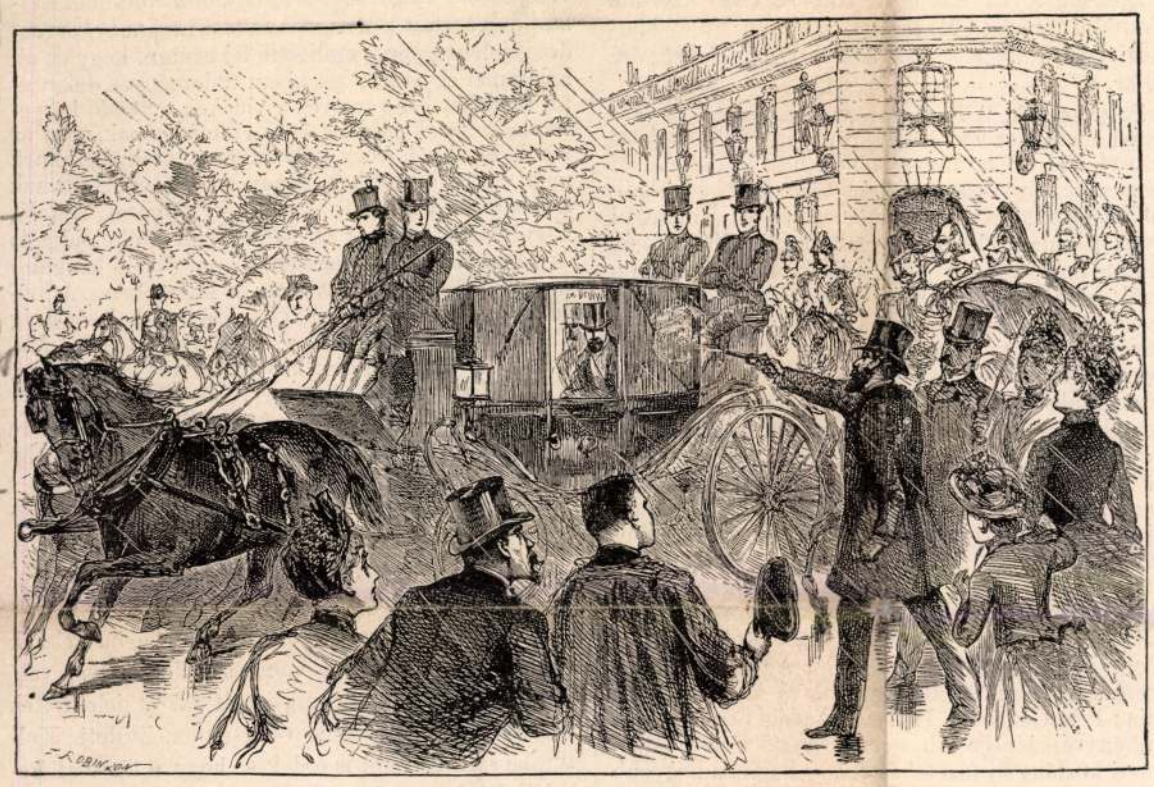

PERRIN MERÉNYLETE CARNOT ELNÖK ELLEN MÁJ. 5-ÉN.

nem juthatott, az a szerencsétlen gondolat támadt agyában, hogy merényletet követ el s ez által vonja az elnök figyelmét ügyére. Vallomása szerint, mely igaznak is bizonyult, pisztolyában nem volt golyó, mert ő nem akart senkit sérteni, még kevésbbé megölni, hanem csak föltünni. Az eset mindamellett, épen a nemzeti ünnep küszöbén, nemcsak Párisban, de az egész müvelt világban is nagy feltünést keltett s a merényletről a lapok hosszasabban irtak, s mint feltünő eseményt mi is bemutatjuk az izgalmas jelenet képét olvasóinknak.

LEVELEK A PÁRISI KIÁLLITÁSRÓL.

V.

Páris, 1889 május 22.

A párisiak nagy része még nem látta a kiállítást, s még nem is akarja látni. Azt mondják, hogy van arra még idejük. Majd egy hónap mulva, a mikor körülbelül már minden kész lesz. És csakugyan a ki most megy a kiállításra, az mind idegen. Legtöbben a Trocadero palotájába lépnek, ott megnézik a virágkiállítást, azután felülnek a kiállítás vasutjára és a Szajnán át jönnek az Eiffel-torony teréhez. Ez a kiállítók főkorzója, a legszebb kilátás innen nyilik a Champs de Marsra.

Ott játszanak a katonazenekarok felváltva és közel ide a Palais des Beaux-Arts palotája.

Képek és szobrok, ezek érdeklik leginkább a látogatókat.

A dejeuner óráját, déli tizenkettőig a látogatók száma csak szórványos, bármily szép is az idő. Ilyenkor az összes látogatókat szinte meg lehetne számlálni.

Csak egy óra után érkeznek egyszerre tömegesen a látogatók és este hat óráig a kiállítás legcsekélyebb pavillonja is hemzseg a kiváncsiak tömegétől. Hat órakor eldördül két ágyulövés és akkor kifelé, haza tódul mindenki. Az ott maradtak az Eiffel-torony elé gyülekeznek, hol a torony villamos kivilágitása és a gyönyörü szökőkutak vizi játéka gyönyörködteti az embert.

A kiállítási terület többi része már hét órakor teljesen elhagyatott. Sötétek és járatlanok az utak.

Ez a kiállításon uralkodó élet rendes napirendje.

A látogatók legnagyobb része kénytelen Párisba visszamenni és igy a párisi vendéglősöknek is jut valami az idegenek erszényéből.

A párisi vendéglősök ugy is több izben kérvényeztek Tirard miniszterelnöknél, hogy a kiállitási területet zárják el este hat óra után.

A kiállítási bizottságok igazgatósága ellenben azzal az üdvös gondolattal foglalkozik, hogy a kiállítást ez év november havában is csak ideiglenesen zárják be, hogy jövő évben ápril havában ujra megnyithassák.

És csakugyan csak akkor lesz majd ideje mindenkinek nyugodtan kiválasztani magának ama csoportot, mely őt leginkább érdekli, mert most a ki csak rövid időre látogat el ide a Champs de Marsra, az előtt a tömérdek látnivaló ködfátyolkép gyanánt vonul el, melyből az emlékezetben bizonyára csak a legkisebb rész marad meg.

Hiába megyünk ki kényelmes «Urbain» hintón, hiába vitetjük magunkat toló széken, hiába ülünk fel a kiállítás vasútjára, ha egy lépést sem teszünk is gyalog, két órai időzés után már a végkimerülésig elfáradtunk.

Hogy is ne! Midőn bátran mondhatjuk, hogy a világ összes kincsei itt vannak e pillanatban összehalmozódva.

*

Eső esik, hideg van: künn a kiállításon mindenki fázik, de leginkább az — Eiffel tornyon.

Mert fázni is most tanácsosabb az Eiffel-tornyon a legdivatosabb, ép úgy, mint a hogy hajtűket, nyakkendőtűket, kalapokat viselnek à la Eiffel. Az asztalkendőket Eiffel-torony módjára rakják össze. Jegeskávét és fagylaltot á la Eiffel tálalnak fel.

És maga a bábeli torony alkotója, Eiffel mérnök szerény polgári ruhában ott ügyeleg munkásai körében az Eiffel-torony első emeletén.

Május hó 15-én volt a felszállás első napja — minden zene és szertartás nélkül. Az Eiffel-torony négy talapzata közül az első jobb talapzat aljában van a pénztár, hol nehány szolga, sapkáján «la tour Eiffel» felirattal, szolgáltatja ki a jegyeket az első és második emeletig. A bejárás a felszálláshoz nem valami kecsegtető. Köröskörül és szerteszéjjel vasgerendák és egyéb törmelékek s kellemetlen por, mig a falépcsőhöz jutunk. A falépcső bejárásánál átveszik a jegyünket és elmehetünk akadály nélkül az első plateauig. Csak két frankunkba kerül.

Épen esett az eső, midőn felszálltam «per pedes Apostolorum»; az «ascenseur» még nem készült el, tehát nem volt sok utitársam. Két svéd nő és egy öreg házaspár, mely magával vitte az elemózsiáját. Már az első száz lépcsőnél szuszogtak, s az öreg anyóka, ki a dél-franczia bordelaisi tájszólást ejtette, szánalom-gerjesztő módon nyöszörgött. De midőn körülnéztek a Trokadero, a Palais de l'Industrie, a Palais des Machines, a Palais des Beaux-Arts felé, melyeknek hatalmas kupolái folyton gombostűmódjára kisebbedtek előttünk, ujra erőt merítettek és feljebb vánszorogtak. Csakhamar elhagytam őket, de a két világos szőke, piros pozsgás arczu, sovány termetü svéd hölgy csaknem szégyenbe ejtett és versenyt igyekeztem velük tartani, de hiába. Hamarább értek az első állomásra, az első plateaura.

Köröskörül diszesen berendezett vendéglők, köztük a legkényelmesebb: a «Restaurant de la Lorraine», hol csinos franczia pinczérnők, nagyfülü fejkötőkkel és fehér köténynyel, szolgálnak fel. Étel és ital aránylag nem drága. Egy pohár sör csak tiz centime-mal drágább mint oda lenn.

Hanem itt csupa éhes embert láttam, persze, hogy mindez a hegymászás műve. Velem együtt összesen tiz Eiffel-tourista volt fenn az első plateaun. Az eső miatt volt ily csekély a részvét. Az emelet karfáján Eiffel mérnök épen az emelkedő gépet próbáltatta. A ki fényképen látta, rögtön megismeri. Szakálla már szürkül, kissé beteges, de szemei élénkek. Nyakát ovatosan takarta be kendőjébe.

Nagyban magyarázgatott néhány mérnök növendéknek, kik áhitatos figyelemmel hallgatták.

A plateaut köröskörül megkerülve ismét pénztárt láttam magam előtt. Itt ujra kellett fizetnem, de már csak egy frankot, hogy felszállhassak a második emeletre. Még egy pillantást vetettem lefelé s csak ekkor láttam igazán, mily mérhetetlen nagy az egész kiállítási terület.

Háttérben, az Eiffel-toronytól balra, a Palais des Invalides aranyozott kupolája oly távolnak tünik fel, mintha nem is a kiállításhoz tartoznék, mintha nem is rajta volna az a sok keleti pavillon a maga tarka-barka népével. Az első emeletről a második lépcsőig már nem fa — de vaslépcső vezet, mely oly szük hogy csak «lúdmenet»-ben indulhatunk felfelé. A nagyszerű kilátásnál szinte jobban lep meg a kilátás felfelé, azaz ha a torony belsejébe nézünk.

Az egész torony belül üres, azaz a keresztbe fektetett vasgerendák elég hézagot engednek arra, hogy felnézhetünk a torony csúcsáig. És az ád nekünk erőt arra, hogy a fáradalmas utat gyorsan megtehessük, hogy minél hamarább érjünk a második emeletre.

Mindenütt köröskörül vas, vas és vas szépen kidolgozott alakban. Néhány percz mulva fenn vagyunk a gyönyörü vasalkotmány második emeletén.

Itt már nagyon különösen érezzük magunkat. A párisi zsivaj már nem éri el fülünket. A szél arczunkba kergeti az eső-cseppeket és nem időzhetünk tovább, kénytelenek vagyunk leszállani.

A leszállásnál persze vigan vagyunk már, este pedig a fáradságos hegymászás után be jól alszunk a franczia szállodák szokatlanul széles ágyaiban . . . .

A türelmes látogatók nyugodtan várják be, mig majd az emelő-gép kényelmesen felviszi őket a torony tetejére, s nem másznak meg 800 lépcsőt, mint én, csak a 2-ik emelet kedveért, mely a torony magasságának harmad részét teszi csak. Az ilyen látogatók még most nem lépnek be a pavillonokba sem, a melyekben még mindig foly a rendezés, s a melyekben mi hirlapirók a rendezkedés idején annyi port nyelünk.

De azért mindig szivesen keresem föl a szépmüvészetek kiállítását.

Akármerre megyek, mindig csak Munkácsy képeihez kerülök vissza, visszakerülök azokba a termekbe, hol Munkácsy képe van, s e mellett láthatok képeket más magyar festő művészektől is.

A fiatalabb generáczió képviselői közül *Rippl* József «Theaestélye» kedves kis szalon-genre-kép a franczia iskola után, teli élettel, *Csók* István «Krumplihámozás»-a magyar genre-kép, *Margitay* Tihamér «Egyetértés»-e élénk humoru genrekép: egy ifju házaspár zsörtölődik, a fiatal férj háttal a feleségének durczásan olvassa az «Egyetértés»-t, mikor belép az anyós. *Aggházy* Gyulától szintén kedves genrekép, *Horovitz* és *Koroknyaitól* pedig arczképek vannak itt.

Munkácsy képe mellett látjuk Pulszky Ferencz mellszobrát *Strobl* Alajostól, egy másik teremben *Szamovszky* Ferencz ösztöndijas szobrásznövendéknek egy csinos női mellszobra van kiállítva, melylyel e törekvő magyar ifju az első díjat nyerte az «Academie Julienne»-ben. *Engel* József öt szobra melyek már a termekben nem férhettek el, a Palais des Beaux-Arts arkádjai alatt, szemben a sajtó-pavillon épületével helyeztettek el. «Éva születése», «Az ártatlanság», «Az elveszett ártatlanság», «A lelánczolt Ámor» ezek.

*

Érdekelni fogja az olvasót még nehány adat a kiállítás eddigi látogatottságáról, az első öt nap alatt. Május 6-án: 112,294 látogató, 333,884 jegygyel. Május 7-én: 51,142 látogató, 59,668 jegygyel. Május 8-án: 49,182 látogató, 49,751 jegygyel. Május 9-én: 47,483 látogató és 51,056 jegy. Végre május 10-én 36,322 látogató és 39,690 jegy. Mindössze tehát az első öt napon 296,423 látogató és 533,989 jegy.

Ezzel szemben az 1878-diki kiállításon, mely május 1-én nyilt meg, a bevételek az első tiz nap alatt sem haladták meg a 286,811 jegyet. Tehát

*

a többlet a jelenlegi kiállításnak csak öt napja alatt is 247,178 jegy.

Mostani két képünk a Quai d'Orsay felőli bejáratot és a központi dómot mutatja. A Quai d'Orsay felőli bejárat rendkivüli bizarr hatást tesz fantasztikus arkhitekturájával, melyet hajó-orrokon álló meztelen alakok, dárda-hegyü rudak, görbe szarvak, ünnepi zászlók stb. tarkítnak. A központi dóm majdnem 200 láb magas diszes épület, melyet massziv arányu homlokzat emel, merész eredetiséggel tervezve, minthogyha magát a dómot széles ivezeten emelné két szilárd idomú pillér közt. A boltozat gazdagon van diszítve, sokszinü emblemákkal, mig felső párkányát kecses idomu szobor-diszitmények ékitik. Alant, a nagy bejárattól jobbra és balra szoborcsoportok, egyik, mely az ipart jelképezi, Gauthiertől, a másik, a kereskedelem, Gautherin-tól. Mindegyik pillért szerény csúcs tetőzi, rajta ünnepi zászlót lobogtató ruddal. Az erősen tagolt dóm dúsan van aranyozva, szinezve és diszítve; rekeszei üveggel fedvék s födelén szárnyas mystikus alakok. A korona-formáju kupolán Delaplanche gyönyörü szobra áll «Franciaországot» jelképezve, a mint a béke olajágát nyujtja jobbjával a világ minden népének, baljában pedig koszorut tart, hogy megkoronázza a munka nemes versenyének győzőit.

Salamon Ödön.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

«Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben» czimü vállalatnak közelebb megjelent 84. füzete immár a *hatodik* füzet «Magyarország» II. kötetéből. Itt végződik az Alföldnek *általános*, és kezdődik a *részletes* leirása. A végző czikk *Pulszky* Ferencznek «Régészeti emlékek az Alföldön» czímü érdekes dolgozata, mely után a *Pesti sikság* leirása következik. E sok újat tartalmazó dolgozat, melyhez *Jókai* Mór irt egy hangulatos bevezetést, a következő fejezetekből áll 1. Átalános jellemzés, 2. A Galga és Tápió vidéke, 3. A régi Soltmegye, 4. A Csepel-sziget, 5. A Sárköz, 6. A homok-vidék, mind a hat czikk *Hoitsy* Páltól, és 7. A «három város» (Czegléd, Nagy-Kőrös, Kecskemét) *Váczy* Jánostól. E fejezetek épen oly eleven, mint érdekes képekben ábrázolják a pesti sikságot. A füzetet diszitő tizenkét rajzot a következő művészek szolgáltatták: *Dörre* Tivadar, *Rauscher* Lajos, *Feszty* Árpád, *Kimnach* László, *Spányi* Béla, *Háry* Gyula és *Mednyánszky* László báró. Az utolsó, «Petőfi Sándor szülőháza Kis-Kőrösön» czimü kép *Jókai* Mór rajza után készült, s ezzel Jókai mint rajzoló is bemutatja magát e füzetben. A kellemes és tanulságos olvasmányul kinálkozó füzet, melynek ára 30 kr., a Révai-testvérek bizományában jelent meg.

Az akadémiai kiadványok. Az akadémia kiadásában 861 oldalra terjedő és kétszer hasábozott sürü nyomtatásban jelent meg a *Betürendes névmutató Wenzel Gusztáv Árpádkori uj okmánytárához*, annak tizenkét kötetéhez nyujtván ujjmutatást a történetirók számára. Az okmányban előforduló minden név, vezérszó össze van állítva s utána téve, hol található. Az évek hosszu munkájába került feladatot Kovács Sándor teljesitette. A nagy kötet ára 5 frt. Az akadémián tartott értekezésekből pedig megjelentek: Kőrösi Józseftől *Demologiai tanulmányok*, mely azt a kérdést világitja meg, hogy a szülők kora mily befolyással van a gyermekek életerejére és halandóságára. A 64 lapra terjedő füzet ára 40 krajczár. Dr. Regéczy Nagy Imre egyetemi tanár értekezése *A Porret-féle izom-tüneményről*; ára 40 kr; s ugyancsak dr. Regéczy Nagy Imrének dolgozata az izom-tünemények tanából; ára 30 kr.

Iskolai müvek. A «*Jeles irók iskolai tára*» czim alatt a Franklin társulat kiadásában megjelenő derék vállalatból ismét két füzet (a 33—34-ik) hagyta el a sajtót. Az egyikben Jánosi Boldizsár magyarázza s bevezetéssel is ellátta M. *Tullius Cicerónak* első, második és tizennegyedik philippicáját; a másikban pedig dr. Bauer Simon szegedi főreáliskolai tanár Schiller tragédiáját: «*Die Braut von Messina*» fejtegeti irodalomtörténeti és széptani szempontból, s az eredeti szöveget nyelvi jegyzetekkel kiséri. Ára egy füzetnek 50 kr. Megjelent továbbá, szintén a Franklin-társulatnál: *Magyar nyelvtan*, polgári és felső népiskolák számára, két részben; az egyik az első osztálynak (ennek ára 50 kr.), a másik a második osztálynak, ára 40 kr.

A kis óvodás, gyermekversek óvodai és családi használatra; összegyüjtötte Hatvani Péter óvó. Az apró gyermek-világ kedélyéhez mért versek és rigmusok gyüjteménye, olvasókönyvekből, költők müveiből összeválogatva. Szatmártt jelent meg s ára 50 kr.

Igazságügyi rendeletek. 1887 és 1888, kiadta a Franklin-társulat. Magában foglalja a két év alatt megjelent különféle igazságügyi rendeleteket; ára 60 kr.

Folyóiratok. A *Századok* májusi füzetében Pór Antal életrajzot közöl Kálmán győri püspökről, ki Róbert Károly természetes fia volt. Téglás Gábor nemes érczbányászatunk ókori történetéhez szolgáltat adalékokat, Óvári Lipót a modenai s mantuai levéltári kutatások eredményeit vázolja; Komáromy András Sempte és Galgócz 1622-iki hadi fe'szereléséről közöl okmányokat. — A *Nemzetgazdasági Szemle* májusi számában dr. Halász Sándor alkalomszerün ismerteti a postatakarékpénztár cheque- és clearing-forgalmát, melyről törvényjavaslat van az országgyülés előtt. Dr. Pólya Jakab az öröklési jogot vizsgálja társadalmi és gazdasági szempontból. Dr. Vargha Gyula a magyarországi hitelintézetek 1887-iki forgalmából nyujt érdekes képet. A *Philologiai Közlönyben* Hittrich Ödön «Az anakreoni dalokhoz» czim alatt értekezik; Moravcsik Géza Obernyik Károlyról kezd tanulmányt; Hegedüs István folytatja Aischilos «Orestia»-áról irt dolgozatát; Baráth Ferencz fordításban mutat be egy régi angol balladát, melyben a czinkotai kántor adomája a tartalom, angol változatban. Háhn Adolf a Salamon Ferencz irodalmi tanulmányainak új kiadását méltatja; Petz Gedeon a Heinrich Károly német nyelvi tankönyvét birálja stb. — A *Figyelő* irodalomtörténeti közlöny uj füzetében Jakab Ferencz nagyobb dolgozatot kezd meg Garay Jánosról és költészetéről; dr. Cserép József folytatja az összehasonlitást a Zrinyiász és Tasso közt. Abafi Lajos, Szaák Lujza, Vachott Sándorné, Koltai Virgil, dr. Illésy János, Zilahy József, Váli Béla irtak még a füzetbe, melynek tartalmát Szinnyei József szokásos repertoriuma fejezi be.

A nemzeti szinházban május 17-ikén egy franczia vigjáték első előadása volt. «*Pépa*» ez, Meilhac és Ganderaux műve s a párisi Theatre françaisban nagy hatással adják. Meilhac szellemes és nagy ügyességü iró, «Pépa» pedig igazi párisi darab, s ez a français közönsége előtt nagy érdem. Nálunk azonban a közönség nem ismeri, hogy a párisi életben oly szédtoló és zajos szerepet játszó braziliai svihákok, minőket itt szerepeltetnek a szerzők, csakugyan élethiven vannak-e festve. A mi közönségünk csak magát a vigjátékot méltányolhatta s ebben talált is elég mulatságost és élvezni valót. A szinművet *Paulay* Ede fordította magyarra.

A mese régi thema, de művészettel feldolgozva. Egy férj, a ki szeretete, szeretetreméltósága és szelleme erejével visszaszerzi a feleségét, a kit apró könnyelmüségei miatt már-már elveszített: ez a darab alapeszméje. Egy fiatal pár szerelmi története csatlakozik még hozzá. Csak öt szereplő van a darabban. A főalak Pépa (Pepita), egy délamerikai rendkivüli követ unokahuga. A követ nagyszáju ember, ki igen jól van festve s Ujházi szerencsés és mulattató alakitásban mutatta be. Pépa is csupa szeszély, különczködés, ki jelenetről-jelenetre változik, s Csillag Teréz asszonyt ugyancsak igénybe vette a sok apró jellemzés nagy tarkasága. Az amerikai nagybácsi szeretné férjhez adni s épen Chambreuilt szemeli ki férjéül, a ki épen válik a feleségétől, Ivonnetől. Pépa és Ivonne azonban jó barátnők, hanem Ivonne, — kinek sok apró hibája van, de alapjában jó lélek — a válópör miatti boszuságában Guerches urra veti szemét, a kire pedig Pépa is számit. Pépa meg ebbeli boszuságában fogadja el Ivonne férjének ajánlatát, a ki szintén bosszus. Ezt a helyzetet kell tisztázni a harmadik felvonásnak. Chambreuil eszreveszi, hogy Pépa kihez vonzódik, s épen mikor föl van bontva házassága, ujra beleszeret feleségébe s mindenki megtalálja a maga párját. Hegyesi Mari asszony (Pépa), Náday, Benedek és Nagy Ibolya k. a. játékát kell még megemlitenünk. A darabnak a 2-ik felvonása tetszett legjobban.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia e hó 20-iki ülésén, melyen *Than* Károly elnökölt, hét értekezés volt napirenden, mindenik szaktudományi.

Klein Gyula, mint levelező tag, székfoglaló értekezést tartott «A modern növénytan törekvései» czimmel. Azzal kezdte, hogy a nagy közönség, sőt még néhány szaktudós is a növénytant tiszta leiró tudománynak tekinti. E téves felfogás magyarázata a növénytan történeti fejlődésében található, különösen Linné ideje óta. Linnét rendesen a növénytan reformátorául tekintik, a mi nem egészen helyes, mivel ő inkább utolsó képviselője volt egy scholasticus felfogásra hajló kornak. Hirdette a fajok változatlanságát, a mit Darwin annyira megczáfolt. A legujabb időben a növénytan nagy változáson ment keresztül és igazi természettudomány lett. Klein az értekezést nem végezhette be, mert rosszul lett. Utána *Lenhossék* Mihály, mint vendég, a gerinczvelői idegek hátulsó gyökereire vonatkozólag terjesztette elő önálló vizsgálódásainak eredményét. *Thanhoffer* tanár két orvosnövendéknek, *Weiszmann* Frigyesnek s *Reiszmann* Adolfnak élettani dolgozatait ismertette. *Eötvös* Loránt br. örvendetes jelenségként emlitette fel ezután, hogy ez alkalommal egyszerre két olyan tudományos dolgozatot nyujthat be, a melyek a vidéken müködő középiskolai tanárok munkásságáról tanuskodnak, mert az tünik ki abból, hogy tudományos törekvéseinknek nemcsak a központban, hanem attól távol is vannak szakavatott bajnokai. Az egyik dolgozat *Antolik* Károly aradi tanáré: «A hangáttétel által előidézett és különösen hosszrezgéseknek megfelelő hangidomokról kifeszített hártyákon és lemezeken.» A másik *Fuchs* Károly pozsonyi tanáré: «A hajcsövesség állandóinak befolyásáról a vegyfolyamatokra.» *Mihalkovics* Géza szintén két dolgozatot ismertetett, *Tangl* Ferenczét és *Perényi* S.-ét. A gazdag tárgysorozat utolsó pontját ifj. *Jankó* János értekezése képezte «A platánok rokonságáról», a melyet Szabó József olvasott fel.

A természettudományi társulat legutóbbi választmánya több tekintetben érdekes volt. A természettudományok terén mutatkozó élénk munkálkodást bizonyitja, hogy az ezer frtos növénytani pályázatra tizenöt tervezetet nyujtottak be, melyeknek legnagyobb része méltó volna a kidolgozással való megbizásra. Uj tagul pedig ismét 337-et jelentettek be, kikkel a tagok száma 6421-re emelkedett. Kulturalis szempontból is érdekes, hogy a társulat kebelébe két hónap alatt nem kevesebben mint 1117-en léptek be.

Az ülésen *Bartonniek* Géza az elektromos erő terjedéséről tartott érdekes előadást, majd dr. *Fialovszky* Lajos a kristálytan tanitásának megkönnyitéséről értekezett. Végül ifj. *Schilberszky* Károly egyetemi tanársegéd a kukoriczának egyik rendellenességéről értekezett.

A Petőfi-társaság e hó 19-iki ülésén *Palágyi* Menyhért az akadémia uj elnökéről, b. Eötvös Lorándról olvasott föl jellemzést, kinek tanitványa volt s kiről mint tanárról és tudósról nagy melegséggel szólt. Kiemelte, hogy Eötvös eredeti gondolkozó és önálló buvár. Az értekezést figyelmesen hallgatták. Ezután *Komócsy* József két költeményt olvasott fel, egyet *Lauka* Gusztávtól «Klárika emléke» czimmel, a másikat, a «Romok közt» czimüt ő maga irta. Az utolsó felolvasó *Prém* József volt, ki *Jakab* Ödönnek «Klára» czimü elbeszélését olvasta fel.

A felső-magyarországi muzeum-egylet vasárnap tartotta közgyülését Kassán, a városház tanácstermében, nagy közönség jelenlétében, *Dessewffy* Sándor apátkanonok elnöklete alatt, ki megnyitóbeszédében a kassai muzeum jelentőségéről szólt. Dr. *Stöhr* Szilárd egyleti titkár ezután felolvasta az évi jelentést, mely a muzeum vagyona s tagjai számának szaporodásáról, valamint egy uj, monumentális muzeum épitésének szükségéről emlékezik meg. Az ülés folyamán gróf Csáky Albin minisztert és dr. Czobor Béla akademiai tagot az egylet tiszteletbeli tagjaivá választották meg. Ezután következett *Myskovszky* Viktor akadémiai tag emlékbeszéde dr. Henszlmann Imre, elhunyt érdemdus tudósunk fölött.

Az állat- és növényhonositó társulat közgyülése e hó 19-ikén volt, dr. *Szabó* József alelnöklete alatt.

Az igazgatósági jelentés szerint a mult évben az állatkertet látogatta 137,180 egyén. Az állatok száma a lefolyt év végén 816 drb volt 39,446 frt értékben A mutatványos előadásokból befolyt 22,555 frt. Összes bevétel 42,397 frt, kiadás 42,356 frt. Adakoztak: József főherczeg egy pár afrikai struczczot, 2 rókát, és 1 mankóczot; Budapest főváros engedélyezte a rendes segélyét, 4000 ftot; a pesti hengermalom, mint minden évben az állatkert fennállása óta, 2400 klg. korpát, a pesti hazai első takarékpénztár 100 forintot adott. Éljenzéssel fogadták, hogy József főherczeghez, ki az állatkert állandó jóltevője, ezüst menyegzője alkalmából üdvözlő feliratot intézzenek. Baross és Wekerle miniszteréknek is köszönetet nyilvánitanak az állatkert jóakaratu támogatásáért. *Serák* Károly igazgatónak pedig elismerést szavaztak a buzgó vezetésért.

MI UJSÁG.

A királyné veszélyben. Ő felsége *Erzsébet* királyné *Mária Valéria* főherczegnővel e hó 22-ikén hagyta el Wiesbadent, hol gyógyulás végett időzött. Délután 2 órakor utazott el a királyné külön-vonaton, hogy Bécsbe menjen. Alig egy óra mulva a vasuttal baleset történt. A vonat utolsó kocsija kisiklott s más kettőt ragadott magával. A frankfurti közraktárak közelében történt a baleset, még pedig a kocsik szoros kapcsolása következtében. A királyné, Mária Valéria főherczegnő és vőlegénye, *Ferencz Salvátor* főherczeg azonnal elhagyták a vonatot. A királyné megőrizte lélekjelenlétét s a főherczegnő is hamar felvidult. A királyné egy óra mulva folytatta utját Bécs felé. A vonaton komolyan senki sem sé-

Koroknyai Ottó

Eisenhut Ferenc

nuves cód.

tasságye a kormányhyai tisztába hozassék.

Magyar festők művei a budai királyi palotában. A budai királyi várpalota termeinek egyedüli ékessége eddig Engerth bécsi tanár két nagy képe volt, az egyik ő felsége megkoronázása 1867-ben s a másik a «zentai csata.» Ez a két kép tudvalevőleg a nagy elfogadó és a diszteremben van. A király többi termeinek a pompás aranyozáson és selyem-kárpitokon kivül nem jutott más disz. Az idén azonban örvendetes változás állott be, a királyi kisebb termek falait magyar művészek képeivel aggatták tele. Igy az erkélyes-szobában és theateremben ott vannak: *Aggházy* Gyula és *Vágó* Pál magyar népéleti tárgyu képei, *Ebner* Lajos «Aratók» czímű festménye, továbbá a régiebbek közül *Marko* Károly egy pár érdekes tájképe. De igazán ujdonság számba jönnek az idén felfüggesztett képek: *Bihari* Sándor «Az eltört hegedü», *Eisenhut* Ferencz «Gül Baba halála» s *Koroknyai* Ottó «A javíthatatlan» czímű festményei, melyeket a király a műcsarnok jubiláris kiállításán vásárolt, de utóbb Párisban is ki lévén állítva, csak most jutottak rendeltetési helyökre.

Vas. Ujs. 1887 734. l.

Sz-Sz

KUGLER
GERBEAUD
HENRIK

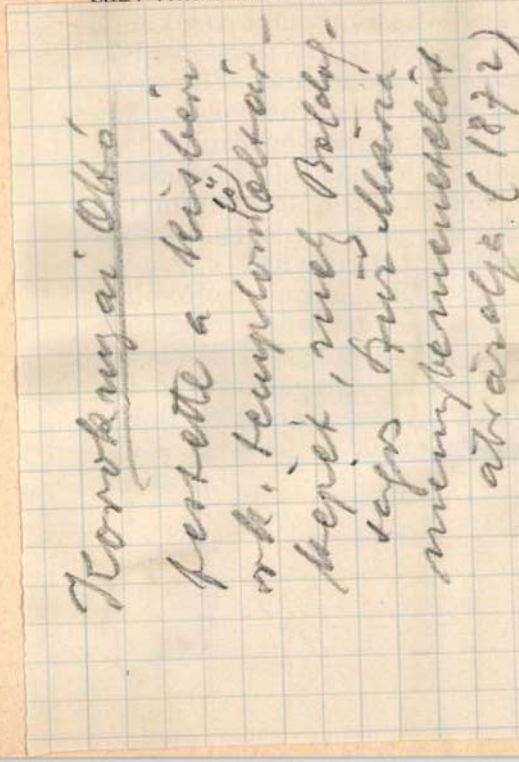

Dr. Zambra Siena (1912, Budapest, róm. kat.), bölcsészettudományi doktor, Budapestről (Tagliavini professzor). A második félévben volt ösztöndíjas. Összehasonlító romanisztikai és művészettörténeti tanulmányokat végzett s ecélból a múzeumok látogatása mellett az Institut d'Art et d'Archeologien Schneider professzor, az egyetemen Baldensperger, Brunot, Chamard, Ascoli és Cohen professzorok előadásait hallgatta.

A Centre d'Etudes Hongroises támogatását (könyvtárhasználat, tanulmányi útbaigazítás) élvezték a felsoroltakon kívül: *Egyed András* kegyesrendi papnövendék, az Institut Catholique hallgatója, magyar egyházi ösztöndíjas, *Sigmond Lóránt* és *Sulyok Ignác* tanárok, ciszterci rendi ösztöndíjasok és *Orovits Mihály* bencésrendi tanár, a rend ösztöndíjasa, továbbá *Terjék László* Kiskunfélegyháza város volt ösztöndíjasa, aki doktori értekezésének befejezése céljából töltött saját költségén egy újabb félévet Párizsban, valamint 48 más Franciaországban tanuló magyar egyetemi hallgató, illetve hallgatónő.

hatók, amelyek egyízben már láthatók voltak a társulat kiállításain. Ezen az ismétlő kiállításon ugyanaz a mű, ismételten csak két évi időközökben állítható ki.

—

— **Művészeti reform.** Ily címen a napokban *Hegedüs* László címlapjával ékesített vaskos kötet hagyta el a sajtót. A könyvet *Hock* János orsz. képviselő írta, akinek a neve az elmult év művészi mozgalmaiban igen nagy szerepet játszott. A szépen kiállított kötetre, mely *Singer* és *Wolfner* cég bizományában jelent meg és három koronáért kapható, lapunk legközelebbi számában bővebben visszatérünk.

—

— **A királyné emlékszobra.** Az *Erzsébet* királyné emlékét megörökítő törvény intézkedéseihez képest a kormány a maga részéről megtette a kezdeményező lépéseket a szoborbizottság megalakulását illetőleg. A hivatalos lap október 31-iki száma hozta ama bizottsági tagok névsorát, akiket a kormány a szoborbizottság tagjaiul kinevezett. Ezek a következők: *Atzél* Béla báró, *Benczur* Gyula, *Beőthy* Zsolt, *Bródy* Zsigmond, *Gyulay* Pál, *Halmos* János, *Márkus* József, *Harkányi* Frigyes báró, *Hauszmann* Alajos, *Károlyi* Tibor gróf, *Lipthay* Béla báró, *Lotz* Károly, *Rákosi* Jenő, *Ráth* György, *Roskovics* Ignác, *Steindl* Imre, *Szilágyi* Dezső és *Tarkovich* József. A fentemlitett tagokon kivül a főrendiház és a képviselőház is képviselve lesz a bizottságban, még pedig a következő tagok által: A főrendiház a maga részéről *Bubics* Zsigmond, *Bánffy* György gróf, *Széchenyi* Béla gróf, *Csekonics* Endre gróf, *Keglevich* István gróf és *Jókai* Mór drt; a képviselőház pedig *Andrássy* Tivadar gróf, *Berzeviczy* Albert, *Csáky* Albin gróf, *Dedovits* György, *Hock* János, *Karátsonyi* Jenő gróf, *Rátkay* László, *Szinnyei* Merse Pál, *Thaly* Kálmán, *Tisza* Kálmán, ifj. *Zichy* János gróf és *Zichy* Jenő grófot választotta meg.

A bizottság november hó 2-ikán tartotta alakuló ülését *Bánffy* Dezső báró miniszterelnök elnöklése mellett. Az ülésen mindenekelőtt a minisztertanács javaslata alapján előterjesztett eljárási szabályzatot tárgyalták, amelyet a bizottság általánosságban és részleteiben elfogadott, a szűkebbkörü végrehajtó-bizottságba *Andrássy* Tivadar grófot, *Halmos* Jánost, *Hauszmann* Alajost, *Keglevich* István grófot, *Lotz* Károlyt, *Rákosi* Jenőt és *Szinyey-Merse* Pált küldvén ki. Egyúttal jelentette a miniszterelnök, hogy a végrehajtó-bizottság elnökévé a minisztertanács határozata alapján *Ráth* György, a Képzőművészeti Tanács elnöke fog kinevezetni. Az országos bizottság ezután a gyüjtött összegek nyilvántartásának kérdésével foglalkozott és elhatározta, hogy fölhivást fog kibocsátatni, amely szerint minden intézet és magános, akinél ily összegek vannak, az ellenőrzés szempontjából az adatokat szolgáltassa be a miniszterelnökségnek. Ezután a *szobor helyének kérdése került tárgyalás alá. Bánffy* Dezső br. miniszterelnök előterjesztette, hogy ő felségének az az óhaja, hogy az Erzsébet-szobor a budavári Szent György-téren állíttassék föl, *ahol jelenleg a Hentzi-szobor áll.* Az országos bizottság az előterjesztést egyhangulag tudomásul vette és a szobor helyére nézve ily értelemben határozott. Az országos bizottság végül utasította a végrehajtó-bizottságot, hogy *ezen az alapon tegyen a továbbiak iránt javaslatot.*

—

— **Állandó művásár.** Kiváló tagtársunknak, dr. *Fodor* József egyetemi tanárnak, lapunk 12-ik számában »Állandó művásár« cimen közölt cikke máris megtermette gyümölcsét. Társulatunk kiállítási bizottságának legutóbbi ülésén ugyanis *Karlovszky* Bertalan bizottsági tag megpendítette az »állandó művásár« eszméjét, melyet az egész bizottság egyhangu lelkesedéssel tett a magáévá. A bizottság javaslatát az igazgatóság is elfogadta és elhatározta, hogy mindjárt a Téli kiállítás után egy vagy két termet bocsát a művészek rendelkezésére abból a célból, hogy ott a kiállítások közt lévő időszakban műveiket eladás céljából elhelyezhessék. A műveket alkalmasint az igazgatóság művésztagjaiból álló zsüri fogja elbirálni és fölvenni. Az állandó művásárra vonatkozó rövidke szabályzatot az igazgatóság már legközelebb kidolgozza.

—

— **Külön kiállítás a műcsarnokban.** Hétfőn november hó 7-én nyilik meg a városligeti uj műcsarnok egyik nagytermében *Fessty* Árpád külön kiállítása, melyen a művésznek »Zsolt vezér eljegyzése Mén Maróth leányával, Hamzsával« és »Árpád győzelme Szvatopluk fölött a bánhidai síkon« cimü nagy történelmi festményei, és a két képhez készített vázlatai és vízfestményei lesznek kiállítva. A kiállítás november 15-ikéig naponta reggel 9 órától este 7 óráig látható 30 krajcár belépődij mellett.

—

— **Az 1900. évi Párisi Nemzetközi Kiállítás** magyar kir. kormánybiztossága nemrég átiratot intézett társulatunkhoz, amelyben véleményt kért az iránt, vajjon helyesnek tartja-e

a társulat azt az eszmét, hogy a kiállításon, Magyarországnak 14—16 helyen szétszórt csoportjai, nemzeti motivumokat tartalmazó egységes dekorációnális alkotórészekkel láttassanak el és ha igen, minő módokat és eszközöket ajánl az eszme megvalósítására. Társulatunk művészeti bizottsága és igazgatósága október 27-ikén tartott ülésén tárgyalta az átiratot, s miután köszönetet mondott a kormánybiztosság megtisztelő bizalmáért, egyhangu helyesléssel fogadta az eszmét, melynek keresztülvitelére a következőket javasolta: *a*) festett friesek alkalmazását, melyek széles kezeléssel odavetett képekben az illető csoportban kiállított tárgyak előállítására vonatkozó jeleneteket, esetleg táj- vagy életképeket ábrázolnának. *b*) a drapériák számára egységes dekorációval (pl. szegfü- és liliom-motivumokkal) ellátott szövet alkalmazását. *c*) az ujonnan készítendő kapuzatoknak, állványoknak és egyéb installációnális bútoroknak és eszközöknek magyar nemzeti motivumokkal való ellátását, természetesen mindezt, lehetőleg a legmodernebb fölfogás szerint megoldva. Az egységes diszítésre vonatkozó konkrét javaslatok és tervek beszerzése céljából azt ajánlotta az igazgatóság, hogy a kormánybiztosság lépjen közvetlen érintkezésbe azokkal a művészekkel, akik ezen a téren már sikereket értek el és a föladat megoldására első sorban hivatva vannak. Ilyenek pedig a következők: *Lechner* Ödön, *Faragó* Ödön, *Kann* Gyula, *Mannheimer* Gusztáv, *Nádler* Róbert, *Várdai* Szilárd és *Vaszary* János.

—

— **Még egyszer Munkácsy várpalotai freskói.** A »Műcsarnok« legutóbbi számában közölt és *Munkácsy* Mihálynak a várpalotai Zichy-féle kastély könyvtár-termében lévő freskóira vonatkozó hirünkre vonatkozólag közöljük *Svarcz* Adolf volt várpalatai tanítónak a »Székesfehérvár és Vidéke« cimü ujságban közétett következő nyilatkozatát:

»Én Munkácsy Mihályt Várpalotán nemcsak hogy láttam, hanem hónapokon keresztül naponként egy bizonyos időben órahosszat vele társalogtam. Igen gyakran meglátogattam néhai *Waldstein* János gróf kastélyának könyvtár-termében és láttam, a mint Munkácsy Mihály abban a teremben a magas állványon ülve a plafond allegóriáit festette. Én tudom, hogy Munkácsy Mihály egy alkalommal észrevevé, hogy a könyvtárteremben vagyok, abbahagyta a festést, lejött az állványról, megmutatta az egyik allegórikus kép vázlatát s megmutatta a már a plafondon megfestett allegórikus képét és azt kérdezte tőlem: »No nézze meg e kettőt, hasonlítanak-e egymáshoz?« S midőn erre azt válaszoltam, hogy a festmény sokkal szebb a vázlatnál, ezt mondá: »A szebbiket nem adhatom oda, de a vázlatot fogadja el ajándékba.« Különben *Pállik* Péla festőművészünk él és így ő megmondhatja, hogy festette-e 1870 vagy 1871-ben Várpalotán néhai Waldstein János gróf kastélyának könyvtár-termét. Én meg vagyok győződve, hogy minden szakértő az első megtekintésre ráismer Munkácsy Mihály vonásaira. Ennek kijelentésével tartozom az igazságnak.«

Ezzel szemben *Pallik* Béla festőművész Nagy-Károlyból nyilatkozatot küldött be hozzánk, melyben egyebek közt a következőket mondja: »Én Zemplénmegyében, Nagy-Mihályon születtem és először édes anyámtól tanultam rajzolni, azontúl pedig *Waldstein* János gróf nővérétől, *Sztáray* Mária grófnőtől kaptam az első oktatást. Innen származik *Waldstein* János gróf ő excellenciájával való ismeretségem. A gróf ajánlott be 1866-ban *Andrássy* Gyula gróf ő excellenciájához, akitől egy évig magán-ösztöndíjat élveztem és néhány arcképet is festettem neki — gyermekeit, Tivadar és Gyula grófokat, és Ilona, most Batthyányi Lajosné grófnőt. Ugyancsak *Waldstein* és *Andrássy* grófok pártfogása révén kaptam meg a három éves évi négyszázhúsz forintból álló bécsi Király-ösztöndíjat, (*Szász* Gyulával és *Frecskay* Lászlóval együtt) 1872-ben pedig 600 forint utazási ösztöndíjban részesültem. Tehát *Waldstein* gróf *nekem volt mecenásom*, én festettem 1869-ben az ő, és első neje, *Zichy* Terézia grófnő életnagyságu arrképeit, de nem második nejéét, *Kálnoky* Adéla grófnéőt. Azontúl még apósa és anyósa arcképét és sok mást. A várpalotai mennyezeti képek nem freskók, hanem viasz-modorban (Müller A.-féle) vannak festve és *Guidó Rein*-nek Rómában, a Rospiglioni palotában lévő *Aurora* c. festményének szabad utánzatai. Ez egyetlen nagy kép. Olyan, ahol a nemes gróf áldozatot tesz Minerva oltárára, nincs is a palotában. 1872-ben és 1873-ban is festettem a grófnak még egyetmást és úgy tudom, hogy ő Munkácsyval személyes érintkezésben nem volt, de 1875-ben éppoly kevéssé volt Munkácsy Várpalotán, mint 1871-ben vagy előbb. Mindezekből kitünik, hogy Schvarcz úr elbeszélése nem egyéb mesénél.«

—

— **Koroknyai-kiállítás.** Az ez év tavaszán elhunyt *Koroknyai* Ottó festőművész özvegyének a kérésére társulatunk megengedte, hogy a korán elhalt művész hagyatékában volt rajzok, vázlatok és kész festmények, továbbá szőnyegek és a műterem-fölszereléshez tartozó egyéb tárgyak a téli kiállítás tartama alatt a városligeti új Műcsarnok tanácskozó termében minden külön belépődíj nélkül ismét kiállíttassanak. Ilyenformán Koroknyai tisztelőinek alkalmuk nyilik arra, hogy a művész hagyatékából maguknak egy-egy emléket megszerezhessenek.

—

— **Az országos magyar Képzőművészeti Tanács** az utóbbi napokban két ülést is tartott. Az egyiken *Thorma* János nagy Krisztus-képét, mely a nagybányai művészek mult eszténdei kiállításán volt lát-

Műcsarnok 1898.

Korokányai Ottó

Vas. Lyc. 1887. 504. l.

A festészeti mesteriskola az idén sem tart nyári szünetet. *Benczur* Gyula igazgató ugyan Almbachban, Bajorországban nyaral, de ott is szorgalmasan dolgozik egyes tanulmányképeken, melyeket «Budavára visszavétele» czimű nagy képéhez használ majd föl. Tanítványai pedig ezalatt itthon folytatják művészi tevékenységöket. *Stettka* Gyula két érdekes képet fejezett be a héten. Az egyik «Király ő felsége mint vadász», mely kép az orsz. erdészeti egyesület palotájának disztermét fogja ékíteni, a másik egy históriai tárgyu oltárkép: Szent László, a mint vizet fakaszt a sziklából. Ez oltárkép lesz a svábhegyi ujjáalakított templomban. *Greguss* Imre magyar tárgyu freskókat fest egyik budapesti magánpalota számára. *Tornai* Gyula bibliai tárgyu nagy festményén dolgozik, melynek czime: «Solome Heródes előtt». *Szirmai* Antal Palicson tesz tanulmányokat. *Tolnai* Ákos, *Kardos* Gyula, *Burger* Lajos, *Kimnach* László és *Mannheimer* Ágost pedig kisebb-nagyobb genreképeken dolgoznak. S végre *Koroknyay* Ottó, a Munkácsy-dij nyertese, jelenleg vázlatokat csinál Somogymegyében, a honnan csak októberben indul Párisba, Munkácsyhoz.

Korok nyai

(Trost) Ottó

Trost Ottó, festő, Pestről, 15 éves korában, 1871 okt.-ben iratkozott be és 1877 jún.-ig a festészeti szakosztályban Wurzinger és Eisenmenger tanítványa volt.

Fleischer Béc

92. I.

Szent Család Andrea del Sartotól

TV. 167

Trost Ottó

* *Trost Otto* hazánkfia, tehetséges festő, ki előbb Angeli s utóbb Makart hirneves mesterek tanitványa a napokban haza érkezett rokonai látogatására A fiatal művész, kinek szorosabb szakmája az arcképfestés, e téren már is nevet vivott ki magának külföldi művészi körökben s emlitett mesterei szép jövőt jósolnak neki. Trost Otto Pécsett szándékozik letelepedni, hol megrendeléseket készséggel elfogad.

Képzőművészeti Lapok

1879. 127. l.

November hó.

TARTALOM:

lány"-ához (vers, 1825), *Szatthmárytól.* — Gróf Széche-
(I.) *Zichy* Antaltól. — Az arcképfestészet története.
) Józseftől. — Ferenczy István. Jellemrajz, *Vermes*
árkert alatti épület. (I.) Zs.-től. — A grünwaldi ütkö-
ménye.) *Fejes* Sándortól. — Hirek a mütermekből.
Vegyes közlemények. — Képzőmüvészeti társulat. —
Szerkesztői üzenetek.
tván arcképe. — Vignetták. Ez utóbbiakat rajzolta és
metszette *Morelli* Gusztáv.

Előfizetési ár:

. . . . . 4 frt.
. . . . . 2 frt.

Budapest, IV. ker. zöldfa-utcza 43. sz.
apest, II. ker. fönt, gr. Andrássy-féle palota
és König könyvkereskedése.)

BUDAPEST, 1879.
SER ÉS KÖNIG KIADÁSA.

KOROKNYAI OTTÓ (1856—1898).

220. *A művész felesége.* Jelezve: KO. 1884. — Szén. — Dr. Meller Simon ny. igazgató úr ajándéka.

Szépm. Muz. graf. o. 61. kiáll.
(1931) Ny. szerem.

19. Brame

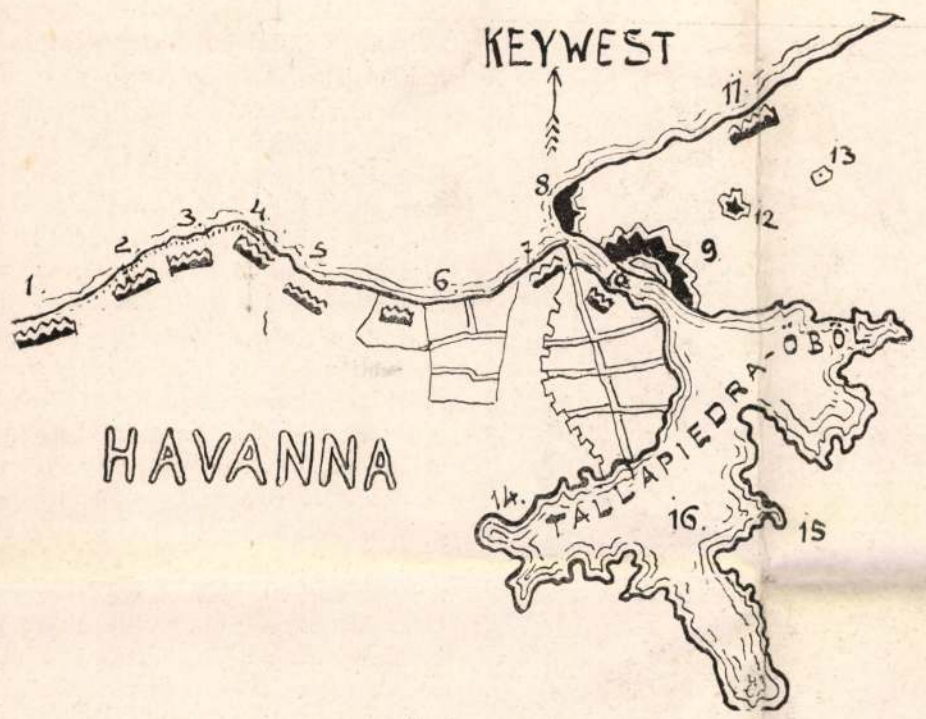

HAVANNA ERŐSSÉGEINEK TERVRAJZA.

HAVANNA ERŐSSÉGEI.

Nem könnyű dolog Havanna város erősségeinek védelmi értékéről a valóságnak megfelelő fogalmat szerezni. Ha spanyol forrásból eredő leirást olvasunk róluk, akkor «bevehetetleneknek» és «meg nem közelíthetőknek» vélhetnők azokat, míg némely amerikai jelentés szerint Havanna város majdnem «védtelen» és «erősségei értéktelenek». Azonban az eddig történtek azt bizonyítják, hogy az amerikai kormány még sem becsüli olyan kevésre Havanna megerősítését, mert hadereje eddig óvatosan kerülte megtámadását. Különben az amerikai szakvélemény is elismeri ezen erősségek értékét.

Egy ilyen hitelesnek elfogadható amerikai szakvélemény alapján ismertetjük most Havanna erősségeit. Megvilágosításul az itt közlött kis térképet használjuk, melyről látható, hogy Havanna város egy része a nyilt tenger partján fekszik, más része pedig — a tulajdonképeni kikötőváros — egy igen keskeny, mintegy 3—4 száz méter széles bejáratu, az ú. n. Tallapiedra-öböl nyugati partján terül el. Ez öböl bejáratát mindkét oldalról még a középkorból származó, hatalmas gránitfalakkal biró erősségek védik, melyek azonban az újkori nagy ágyúk roppant lövedékeivel szemben épúgy elvesztették «bevehetetlenségük» hirét, mint a mi elavult gellérthegyi czitadellánk, melyet pedig földrajzi tankönyveink még 20—25 évvel ezelőtt is «bevehetetlen»-nek hirdettek.

Havanna régi erősségei közül leghíresebb az öböl bejáratánál, az Atlanti-oczeánra és az öbölre tekintő *Morro-kastély* (Morro Castle). Térképünkön a 8. számmal jelzett helyen van. Rendkivül festőileg, egy sziklás magaslaton fekszik s hatalmas falaival az egész öblön uralkodik. valamikor, korának leghatalmasabb ágyúival gazdagon fölfegyverezve, daczolhatott volna a világ bármelyik hajóhadával, de most, régi ágyúitól megfosztva, csak a korábbi idők elmult hatalmát hirdeti s kazamátáit már régóta csak börtönnek s kaszárnyának használják; a sziklahegy egyszersmind a nagy világitótorony alapzatául szolgál, mely az erősség tenger felőli oldalán emelkedik. Igaz, hogy az utóbbi időkben siettek néhány újszerkezetű ágyúval is fölfegyverezni a Morro-kastélyt s falaira 3 darab 20 centiméteres Armstrong-ágyút s 10 db. 15—20 centiméteres régibb hátultöltőt állitottak, de ezekkel bizony a Morro-kastély egyetlenegy nagyobb amerikai hajó ellen sem tudná magát soká tartani.

A Morro-kastélylyal szemközt, az öböl nyugati partján (7. sz.) van a *La Punta* erőd. Ennek nehány 40 centiméteres *elöltöltő* régi ágyúja van, melyek ma már mitsem érnek. Innen kissé délre, a 10. sz.-nál egy kisebb ágyúkkal fölszerelt új üteget emeltek. Odább az öböl jobb partján, a Morro-kastélytól délre (9. sz.) fekszik Havanna másik hires középkori erőssége, a *Cabanas-vár*. Roppant falain valamikor százával voltak elhelyezve az ágyúk, de ma csak a pusztulás képét mutatja s mint börtön és a kivégzések szinhelye a kubaiak előtt rendkivül rosz hirű. Falai között sok ezer kubait végeztek ki. Ma nincs egyéb fölfegyverzése, mint egy üteg üdvözlőágyúja s még néhány közönséges tábori ágyúja esetleges szárazföldi támadás ellen. Ezek volnának Havannának régi erősségei, melyek valaha méltán megérdemelték a «bevehetetlen» nevet, de ma, mint láttuk, voltaképen hasznavehetetlenek.

Az utolsó két év alatt azonban a spanyol kormány nagy erőfeszitéseket tett, hogy Havannát újabb fölszerelésü védművekkel is ellássa. Ezek mindannyian az öblön kivül, a bejárattól nyugatra és keletre, a tengerparton fekszenek. A La Punta erődtől nyugatra a tengerparton az erősségek egész lánczolatát emelték s a legjobb Krupp- és Armstrong-féle ágyúkkal szerelték föl. Az 1., 2., 4. sz. ütegekben összesen 2 db. 15, 2 db. 20, 4 db. 23, 4 db. 25 és 3 db. 30 centiméteres óriás ágyú van elhelyezve. A 3. sz. erősségben 4 db. 20 centiméteres hátultöltő mozsárágyú, a 6. sz. ütegben pedig csak nehány darab ócska ágyú van. Legerősebb a lánczolatban az 5. sz. *Santa Clara* nevű erősség, közel a kikötő bejáratához, melyben 3 db. 23 centiméteres s 2 db. 30 centiméteres pompás Krupp-ágyú van elhelyezve s ezeken kivül van ott még 2 db. gyorstüzelő kisebb kaliberű ágyú s még nehány tábori ágyú.

A kikötő jobb partján hatalmas erősség a (11. sz.) *Playa del Chivo* nevű erősség 6 db. 15 és 20 centiméteres s 2 db. 30 centiméteres ágyúval s a (12. sz.) *San Diego erősség* 4 db. 15—20 centiméteres és 2 db. 30 centiméteres Krupp-ágyúval. A 13. sz. erősségben ismét 4 db. 8 centiméteres hátultöltő mozsárágyú van; a 14. sz. az arzenál s a 15. sz. a lőszerraktárak helyisége.

Ezen partmenti ütegek kétségkivül igen erős hajóhad bombázásának is sikerrel tudnának ellentállni, annál is inkább, mert a szárazföldön elhelyezett ágyúkkal nagy távolságra fekvő czélpontokra sokkal biztosabban lehet lőni, mint a hajókon levő ágyúkkal. A hajó ugyanis, ha a legnyugodtabb tengervizen áll is, azért folyton ide-oda inog, mozog s ez az ingás átmegy az ágyúkra és a czélzást rendkivül megnehezíti. A tüzérek ugyan lehetőleg pontosan számbaveszik az ingás nagyságát s a czélzást a szerint intézik; de mégis nehéz a czélt pontosan eltalálni s a czélzási hiba a távolsággal csak növekszik. Ezért szakértők azt mondják, hogy egy parti ágyú felér négy hajóágyúval s az olyan hajók, melyek pánczélja nem ad biztos oltalmat a parti ütegek golyói ellen, óvakodnak is ezek lőtávolába közeledni.

Másrészt azonban a parti ütegeknek a hajókkal szemben meg van az a hátrányuk, hogy mig a hajók lassan folyton odább mozoghatnak s igy nem szolgálnak állandó czélpontúl: addig a parti ütegek egy helyben maradnak s a hajók ágyúinak állandó czélpontjai. Különösen a pár évvel ezelőtt lefolyt braziliai forradalom alkalmával bebizonyúlt, hogy a gyorsan haladó hadihajók a rájuk lövöldöző parti ütegek lövéseit szerencsésen kikerülhetik. Egyáltalában nem volna tehát lehetetlen, hogy ha az amerikai flotta támadása esetén, sikerülne legalább néhány hajónak az öbölbe bejutnia: akkor a Morro-kastély és a Cabanas erőd ágyúi már nem sok kárt tehetnének bennük s a város teljesen az ellenséges ágyúk hatalmába kerülne. Ez ellen az eshetőség ellen erős védelmül szolgálnak ugyan az öböl bejáratába lerakott aknák és torpedók, de állitólag az amerikai kémek ezek elhelyezését jól ismerik s akkor a hajók eme veszedelmeket is — főként az est homályában — kikerülhetik, a mint hogy pár napja a manillai tengeri harczban is az amerikai hadihajók az öbölben lerakott aknákat ügyesen kikerülve, minden baj nélkül bejutottak az öbölbe.

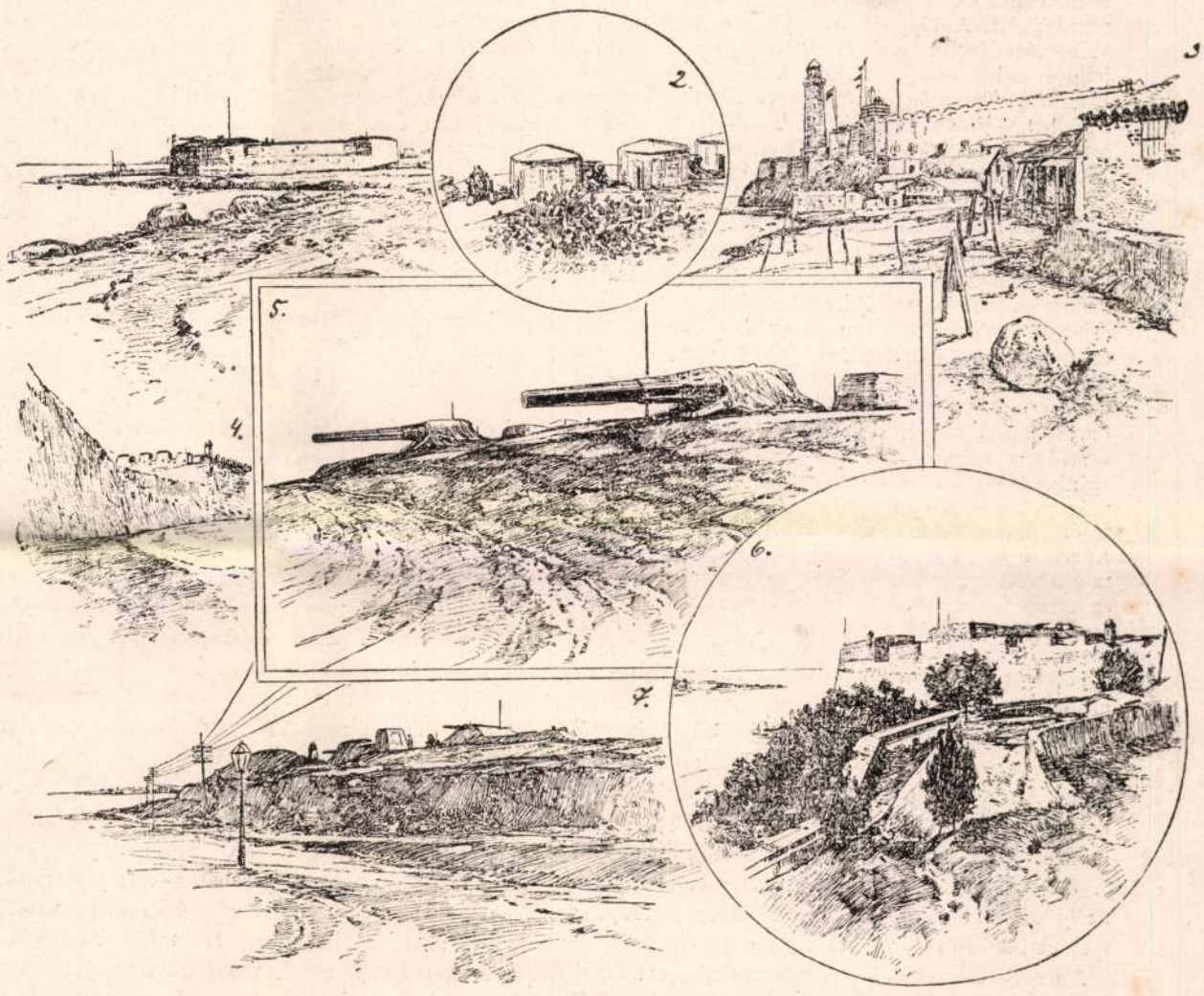

HAVANNA ERŐSSÉGEI.

1. La Punta erősség. 2. A Morro-kastély ágyúi. 3. A Morro-kastély. 4. A Cabanas-erősség falai. 5. A Playa del Chivo ágyúütege. 6. A Cabanas-erősség. 7. A Santa-Clara erősség.

De van a havannai újabb erősségeknek még egy nagy hibájuk, az, hogy igen gyorsan, hamarjában készültek s mint a Playa del Chivo képe is mutatja, csak gyöngén vannak ellátva széles, alacsony védősánczokkal, úgy, hogy a közelben partra szálló ellenség a hajók védelme alatt hátulról könnyen hatalmába keríthetné őket s akkor a város is kénytelen volna magát megadni. *K. B.*

AZ AKADÉMIA NAGYHETE.

A magyar tud. akadémia nagygyülése május 3-án délután kezdődött s 8-ikán, vasárnap délelőtt az ünnepélyes közgyüléssel ér véget. A nagygyülésre, mely báró *Eötvös* Loránd elnöksége alatt folyt le, a vidékről is számos tag érkezett.

Az osztályok tanácskozása. Május 3-ikán d. u. 5 órakor az akadémia három osztálya tartotta meg külön a maga tanácskozásait, s megállapították a nagygyülés elé terjesztendőket a jutalmakról, pályázatokról és tagajánlásokról. Minden osztály bizottsági tagokat is jelölt ki a Magyar Nyelv Szótárának szerkesztéséhez. Az uj Szótár a kormány támogatásával készül.

Az *első osztály* (szépirodalom, nyelvészet) Jókai Mór elnöklete alatt tanácskozott. Először a pályázatok sorsát döntötték el a birálók jelentése alapján. A nyelvészeti munkára kitűzött *Sámuel-díjat* kiadják *Erdélyi* Lajosnak «az összetett mondatokról» irt értekezéseért, mig *Horger* Antalnak «Ráskai Lea nyelvjárása» czimű dolgozatát dicsérettel említették. — A *Bulyovszky*-dijat nem adják ki. — A *Marczibányi*-dijat kiadják az I. számú műnek, a mely a magyar szórend történeti változásaival foglalkozik. — Az *Ipolyi*-alapítványból járó 1000 frtot gróf Zrinyi Miklós «Szigeti veszedelmének» uj kiadására fordítják *Széchy* Károlynak reá vonatkozó tanulmányával és jegyzeteivel. Osztályelnöknek *Szász* Károlyt választották. Az uj tagúl ajánlottak közül az osztály a következőket terjesztette a nagygyülés elé megválasztásra: Rendes tagnak *Bartal* Antalt 29 szavazattal, levelező tagnak *Gyomlay* Gyulát 29 szavazattal és kültagnak *Kont* Ignáczot 25 szavazattal.

A *második osztály* (történelem, bölcsészet) értekezletén *Pauler* Gyula elnökölt, kit ujra megválasztottak osztályelnöknek. Az akadémia nagy dijának oda ítélése ezen az osztályon volt most, de az utóbbi években megjelent bölcsészeti munkák közül erre egyet sem találtak érdemesnek. A Marczibányi-mellékjutalmat *Pekár* Károly lőcsei tanár nyerte el «Positiv aesthetika» czimű munkájával. A *Sztrokay*-féle 100 aranyas jutalmat *Nagy* Ferencz egyetemi tanár kapta «A magyar váltójog kézikönyve» czimű munkájáért. A *Vigyázó Sándor*-féle jutalomban a «Megelégedésünk emberi szerencsénk talpköve» jeligés mű szerzője részesült. Az Első Magyar Biztosító Társaság és a Kereskedelmi Csarnok *Széchenyi-díját* nem adják ki. Tiszteleti tagul ajánlotta az osztály 35 szóval 10 ellen gróf *Apponyi* Albertet. Levelező tagul gróf *Andrássy* Gyulát 32 szóval 11 ellen. Rendes tagul *Mátyás* Flóriánt 37 szóval 7 ellen. Kültagul *Krecsek* Konstantint.

A *harmadik osztály* (természettudomány, mathematika) elnökeül ismét *Than* Károlyt választották. Az orvosi kérdésekre kitűzött két *Rózsay*-féle pályadijat dr. *Székely* Ágoston és dr. *Landauer* Ármin egyetemi magántanároknak ítélték oda. Ugyanez alapból leendő díjazás mellett megbizást nyertek dr. *Terray* és dr. *Hirschler* magántanárok egy orvosi munka megirására: «a sók szerepe az anyagcserében» czimmel. Uj pályázatképen az osztály ajánlta 3000 forintnak a kitűzését a Fáy-alapból, még pedig egy, «a magyarországi viziutak fejlesztéséről» irandó munkára. Uj tagul kijelöltettek: *Kherndl* Antal és *Klein* Gyula rendes tagoknak, mig levelező tagoknak: *Farkas* Gyula a kolozsvári egyetem fizikai tanára, *Steindl* Imre műegyetemi tanár, *Apáthy* István zoológus, a kolozsvári egyetem tudora, *Jendrassik* Ernő fiziológus, a budapesti egyetem tanára és *Staub* Móricz budapesti mintagimnáziumi tanár.

A nagygyülés első napja. Május 3-ikán kezdték meg a nagygyülést báró *Eötvös* Loránd elnöklete alatt. A nagygyülés először is a *vasárnapi diszülés* sorrendjét állapította meg: 1. Elnöki megnyitó beszéd, báró *Eötvös* Loránd akadémiai elnöktől. 2. Jelentés az akadémia 1897. évi munkásságáról, *Szily* Kálmán főtitkártól. 3. Bocskay szerepe a történetben, *Károlyi* Árpád rendes tagtól.

A nagygyülés ezután döntött az egyes osztályok által előterjesztett *pályázati jelentések* fölött, s elfogadta az osztályok jelentéseit. A *Bulyovszky-alapból* (utólagos jutalmazás) *Gyulai Pál költeményeit* jutalmazták (400 frt). A *Péczely-alap* kamatait (1000 frt) *Herczeg* Ferencznek «Szabolcs házasságá» czimű regényének itélték oda. Mindkét jutalom már megjelent műveket illet. A *Marczibányi*-féle nyelvtudományi pályázat 40 aranyát a «Magyar szórend történeti változásai» czimű munkának ítélték oda, a melynek szerzőjéül a jeligés levélből *Melecz* Béla szentesi főgimnáziumi tanár tünt ki. A *Flór*-alap 400 frtját *Komáromy* Andrásnak a «Szabad hajduság történetének» levéltári kutatására adták ki. A *Rökk-Szilárd*-alap 500 forintját *Bubics* Zsigmond püspöknek «Mars Hungarianusának» kiadására. A *Förster-Szcitovszky*-alap 675 forintját *Schönherr* Gyulának a pápai levéltárban teendő kutatásokra. Az *I. magyar általános biztosító társaság* jutalmából (500 frt) *György* Aladárt bízták meg «A munkásvédelem és munkásbiztosítás» czimű munka megirásával. Az *ifj. Bojári-Vigyázó Sándor*-jutalmat (600 frt) «Az 1222-iki aranybulla» czimű műnek ítélték, a melynek szerzője, a felbontott levél szerint, *Ferdinándy* Géza dr. A *Tomory*-jutalom (100 frt) fejében megbizták *Beke* Manót «A lineal-differenciál egyenletek elméletei» czimű munka megirására. *Széchenyi* Béla gróf adományából (200 arany) megbizták *Sóbángi* Gyula polgári iskolai tanárt a Duna balparti folyók geografiai tanulmányozásával. A *Rózsay*-jutalmat (1894-ből) *Székely* Agostonnak adták «A vérsavó therapiája» czimű munkájáért; ugyanezen jutalom 1896-ból *Landauer* Arminnak adatik «Az epe szerepe a szervezetben» munkájáért; az 1898-ra való jutalom *Hirschler* Ágostonnak és *Terray* Pálnak «A sók az anyagcsere élet- és kórtanában» czimű tanulmányukért.

A nagygyülés végül abban állapodott meg, hogy *Pulszky* Ferencz és *Volf* György elhunyt akadémikusoknak arczképeit a képes terem számára megfesteti.

Erdélyi fényképe után.

KOROKNYAI OTTÓ.

KOROKNYAI OTTÓ.

1856—1898.

Koroknyai Ottó, a jeles festőművész elhunyt április 27-ikén este Budapesten, 42 éves korában. Barátai már régen tudták, hogy a derék embert nagy betegség sorvasztja, melyre hiába keresett gyógyulást Olaszország szép ege alatt is. Gégesorvadása az ezredévi kiállítás bezárása után kezdődött, mikor a kormány által megvásárolt nagy történeti képét, («Mátyás király Bécs előtt») részben átdolgozta egy hideg teremben és meghült. Koroknyai gyorsan tünt föl 1886-ban, mikor a «Javíthatatlan» életképével tizenkilencz versenyző közül elnyerte a 6000 frankos Munkácsy-díjat. Ezzel a szép tehetségű fiatal ember Párisba ment s Munkácsy oldala mellett tanult tovább. Koroknyai (családi nevén Trost) Budapesten született, de családi körülményei következtében fiatal gyermek korában Bécsbe jutván, ott végezte be iskoláit. 1871-ben a bécsi képzőművészeti akadémián iratkozott be, majd Angeli és Makart tanítványa lett. Nem sokára vissza jött hazájába, és Baranyában, Bácsmegyében, Somogyban töltött hosszabb időt, s itt ismerkedett meg a magyar néppel. Sok arczképet festett ekkor, de ekkor festette jó magyar zamatu első életképeit is. Ezek voltak: «A javíthatatlan.» «Hogy megnőttél.» «Olyan.» 1885-ben jött Budapestre a Benczur mesteriskolájába, de megnyervén a Munkácsy-dijat, csakhamar Párisba utazott. Itt finomúlt izlése, felfogása, előadásában erőteljesebbé vált. A franczia fővárosban készült egy drámai tárgyu életképe: «A meggyilkolt háza előtt.» Arczképeket a párisi Szalonban is állított ki. Hazatérvén 1891-ben, egy évet Alcsuthon, József főherczeg birtokán töltött. Szorgalmasan dolgozott, vázlatokat csinált, arczképezett s históriai tanulmányokat tett, nagyobb történeti művekhez készülvén. De csak egy nagy képet a győzelmes Mátyásnak Bécsbe vonulását birta már megfesteni. Betegségére enyhülést keresni nejével, Kotsi-Horváth Jolán festőművésznővel, tavaly őszszel Olaszországba ment, de csak betegebben jött vissza. Szelleme, teste megtört, és a halál sok szenvedésnek vetett véget, de nagy becsvágyat is ragadott el. Temetéséről a képzőművészeti társulat gondoskodott. Április 30-ikán tették sírba megkoszorúzott koporsóját a kerepesi-uti temetőben. A végtisztességen valamennyi művésztestület képviseltette magát, ott volt azonkivül a budapesti művészkolónia valamennyi tagja. A gyászszertartás után Hock János, mint a Nemzet Szalon alelnöke, az elhunyt pályatársai nevében mondott bucsubeszédet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Ujabb költemények. *Irta Felszeghy Dezső. Kolozsvár 1898.* Ha jól emlékszünk, talán egy évnél sem több, hogy szerző első verskötetét közrebocsátotta, s most egy ujabb tiz íves kötettel tesz bizonyságot termékenységéről. A termékenység csak akkor érdem, ha a költő igazán érdemes munkát végez, különben inkább hibának kell tekintenünk. A hivatlanok minél kevesebbet döngicsélnek, annál jobb, sőt ha végkép elnémulnának, azzal tennének legjobb szolgálatot maguknak és az irodalomnak. Felszeghy Dezső nem hivatlan verselő, ha nem mondható is kiváló tehetségnek. Van költői hajlama, költői érzéke, meg tudja választani, hogy érzéseinek hullámzásából s eszmélkedő lelke szemlélődéséből mi alkalmas rá, hogy egy költemény magvául szolgáljon. Költeményeiből ritkán hiányzik ez az egészséges mag, de a kialakításban, formában, öntésben kevésbbé szerencsés. Dereng előtte egy-egy kép, nagyjából meg is rajzolja: de a körvonalak elmosódottak, bizonytalanok, s az egész inkább csak vázlat hatását teszi ránk.

A kötet két részre oszlik: az első, nagyobb fele, «Lirai dalok, románczok» czím alatt tisztán alanyi költeményeket tartalmaz, a második rész «Történetek» felirattal, nyolcz kis elbeszélő költeményt.

Az első cziklus sokkal sikerültebb, már az ajánlás jól megüti az alaphangot:

Mint holdvilág méla tájon,
Mosolygott rám ifjuságom.

Úgy, miként a szálló fecske,
Vágyam az eget kereste;

És született a sok nóta:
Örömről s búról dalolva.

Tűnnek évek . . . messze, messze;
Borult a hold, több az este,

Mint a virág őszi tájon,
Hervadoz már ifjuságom,

Csak egy maradt hű azóta:
Csak az a sok fájó nóta.

E kis előhangot általános jellemzésül közöljük. Ha apróra veszszük, elemezzük e költeményt, bizony találunk benne elég fogyatkozást, halmozott s nem egészen összeillő hasonlatokat; de költői szépségek is csillannak ki belőle, s az egészen erős költői hangulat ömlik el. A «Történetek» nem sokat érnek, sem mesét alakítani, sem elbeszélni nem tud, a ballada rohamosságát pedig zavarossággal helyettesíti. Felszeghy Dezső nyelve, verselése elég jó, de feltünő foltokat is látunk. Olykor ilyen germanizmusokra vetemedik:

«Hattyú-kebel dobogása
Lesz ma általverve.»
«Karom által lettek lesujtva».

A kötetből álljon itt mutatványul a következő költemény:

Tudom . . .

Tudom: lassan elhal reményem,
Lankad a vágy s érzés vele;
Mint a hogy hideg őszi szélben
Lehull a fának levele.

temploma nem nevezhető Mátyás király után, mert kétségtelenül IV. Béla idejében épült s alapkövét valószinüleg 1255-ben tették le, még pedig a pesti oldali német polgárok, diszes nagy tornyát azonban csakugyan Mátyás király emeltette. Erdekes a régi zsidótemetőről szóló közlemény is, a mely temetőt az Alagut-utcza és Pauler-utcza összeszögellése táján fedezték föl. Több héber feliratú sirkő került itt napvilágra, egyebek közt a Peszach fiáé, Péteré az 1278-ik évből, vagyis a felirat szerint, a hatodik évezred 38-ik évének ellul haváról. Továbbá *Nagy* Géza értekezik kimerítően Budapestről a népvándorlás korában, végül pedig dr. *Kuzsinszky* Bálint az aquincumi muzeumot és annak kőemlékeit ismerteti vonzó modorban és élénk előadással. A székes főváros kiadásában megjelent füzetet, mely bárkinek, de kivált a budapesti embernek érdekes olvasmányt nyujthat, számos rajz ékesíti.

A tüdőbetegségek diagnostikája és általános tünettana előadásokban, orvosok és orvostanhallgatók számára irta dr. *Fraenkel* Albert, berlini egyetemi tanár; fordította dr. *Jordán* Ferencz fővárosi közkórházi főorvos. A Franklin-Társulat kiadása; ára 3 frt. A német orvosnak ez a jóhirű munkája könnyen érthető tiz előadásban tárgyalja a tüdőbetegségeket s azok tüneteit. Ugy a légzőszerven magán észlelhető tüneteket, mint a távolabbi szerveknek a tüdőbántalmakhoz társuló zavarait is behatón tárgyalja. Az orvosi tudománynak mostani ismereteit, tapasztalatait, tanácsait és intézkedéseit egyesíti a könyv a szomorú tüdőbetegségekről.

Az Egyetemes Regénytár legújabb két kötete egy franczia regényt közöl: *A titkos kert*, irta Marcel *Prévost*, fordította Hevesi Sándor. Singer és Wolfner kiadása. Ára a piros vászonba kötött két kötetnek 1 forint. Prévost a párisi élet és erkölcsök ismert irója. Ez a regénye a házasság problemáját tárgyalja s leirja, hogy egy asszony, a ki nyomára jő a férje hűtlenségének, kezdetben megtorlásra, válásra gondol s utóbb lelki válságok után mint tér újra vissza a családi tűzhelyhez. A regény után következik *Coppée* Ferencznek, a népszerű franczia költőnek egy rövidebb, de hatásos elbeszélése, «Jótékony bűntett» czimen, melyet Fái J. Béla fordított magyarra.

Az Athenaeum olvasótára. A vállalatban egy eredeti és egy fordított regény jut ismét a közönség kezébe. *Palotás* Fausztin, ki a magyar vidéki életet sok találó vonással és színekkel festi, *Salve Regina* czimen drámai tárgyu regényt irt. A régi s elmultnak hitt szenvedélyek uj fellobbanását s ennek pusztítását rajzolja le regénye hősében, a régi szerelmet, melyről hiába hitte, hogy már elhamvadt. A szerző érdekes alakok közreműködésével beszéli el a viharos történetet. Ára 50 kr. — Az idegen regény: *Tollern Lóri*, irta Heimburg W., németből fordította Schleiming Bella. A német szépirodalom elég olvasott irónője Heimburg, s a regény, melynek hőse egy szegény, de tiszta lelkű nő, nálunk is főleg a női olvasókat fogja érdekelni. A két kötet ára 1 forint.

A Garay-albumból.

ZICHY MIHÁLY VÁZLATA GARAY «OBSITOS»-ÁHOZ.

Jules Verne magyarul. Verne munkáinak illusztrált magyar kiadásából, melyet a Franklin-társulat 20 kros füzetekben bocsát közre, megjelent a 92—96. füzet. *A lángban álló szigettenger* czimű regénye kezdődik benne. Izgalmas, érdekes meséjének háttere a görög szabadságharcz. A regényt Huszár Imre fordította magyarra. Egy-egy füzet ára 20 krajczár.

Az állategészségügy rendezése az 1888. évi VII. t.-czikk s az 1888. évi végrehajtási rendelet alapján, a törvény s végrehajtási rendelet szövegével, magyarázatokkal, az állatbetegségek ismertetésével és szakutasításokkal. Második kiadás, kiegészítve az összes újabb törvényekkel s rendeletekkel 1889. évtől 1897. év végeig. Kiadja a Franklin-Társulat Budapesten. Ára 1 frt 20 kr. A tetemesen bővített uj kiadás gyakorlati hasznossága az, hogy az 1888. évi törvényen s végrehajtási rendeleten kivül mind azokat is közli, a melyek azok után később megjelentek. Ezek lényegesen uj intézkedéseket, illetőleg változásokat tartalmaznak.

Szakfolyóirat a külföld számára. A külföldi lapok nagyon hiányos, ferde vagy épenséggel czélzatos tudósításokat közölnek a magyar gazdasági viszonyok felől. Ezen segítendő, *Dániel* báró kereskedelmi miniszter intézkedésére ősztől kezdve oly szakfolyóirat fog megjelenni, mely a kereskedelmet és gazdaságot érintő ügyeket behatóan ismertesse. A lap szerkesztésével a kereskedelmi minisztérium iparügyi osztályának főnöke van megbizva. A folyóirat magyar, német és franczia nyelven fog megjelenni.

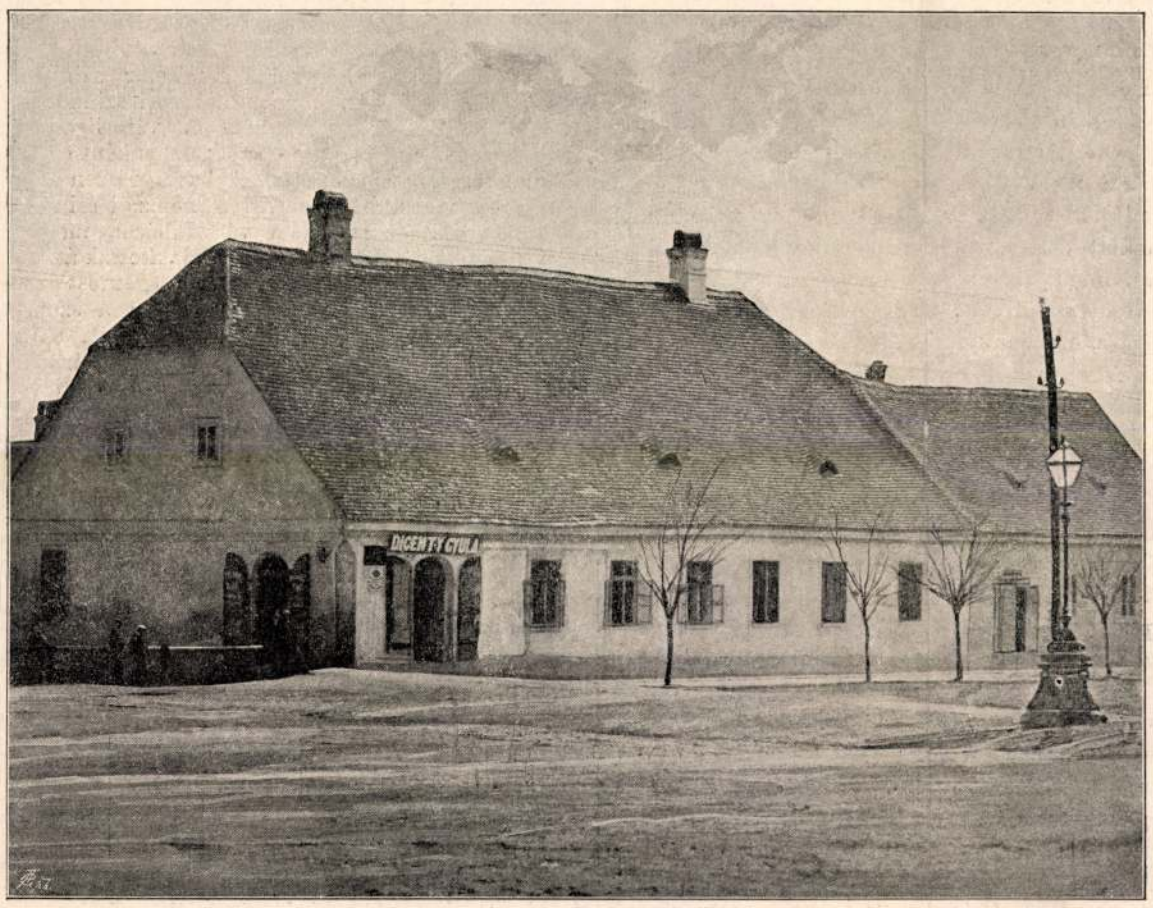

A Garay-albumból.

GARAY JÁNOS SZÜLŐHÁZA SZEGZÁRDON.

Magyar Könyvtár, szerkeszti *Radó* Antal, kiadja Lampel Róbert könyvkereskedése. Ujabban ismét négy füzet jelent meg belőle: «*Emlékbeszéd* Rudolf trónörökösről és egyéb beszédek», *Jókai* Mórtól, a költő arczképével. — *A messinai menyasszony*, Schiller görög utánzású tragédiája, fordította *Váradi* Antal. — *Elbeszélések és hirlapi czikkek*, *Petőfi* Sándortól. — *Rejtelmes történetek*, irta *Poe* Edgar, fordította Tolnai Vilmos. Minden füzet ára 15 kr.

Népszinház. Május 27-ikén került szinre a népszinházban *Jáfet tizenkét felesége*, franczia énekes bohózat. Irták Mars és Desvallières; zenéjét szerzette Roger Viktor, fordította Makai Emil. A házasélet borsos paródiája a bohózat, sok elevenséggel, elmésséggel, de sok van benne, a mi nyers.

Jafet, a kinek tizenkét felesége van, egy franczia, a ki Amerikába, a mormonok közé került, s ott megszerette a soknejűséget. Feleségeinek nagy száma azonban nem tudja visszatartani, hogy minden évben el ne látogasson Párisba, mulatni. Hanem egyszer csak utána megy mind a tizenkét felesége Párisba. Ezek közt van Arabella is, ki előbb Baliveu urnak, Jáfet nagybátyjának volt a felesége, aztán Cassoulet urat boldogította szerelmével. A mint a tizenkét feleség Párisba érkezik s egy fogadóban szállnak meg, legelőször is az történik velök, hogy gyanuba fogják őket, s egy tolonczkocsin viszik a rendőrbiztos elé, a ki nem más, mint Baliveu, Arabella első férje. De a második férj, Cassoulet is előkerül, a ki most házasságközvetítő. Itt aztán a mulatságos zürzavarok egész sorozata következik. A darab vége pedig az, hogy Jáfet úrnak sikerül házasságközvetítő utján férjhez adni összes feleségeit. Az előadás is tetszett, leszámítva nehány vaskos dolgot. Arabella szerepében Z. Bárdi Gabit sokszor megtapsolták. Szirmai (Jáfet), Solymosi, Német, Kassai, Tollagi, Ujvári, Lubinszky Csatai Zsófia is tetszés mellett töltötték be szerepöket.

Magyar Szinház. A szinházi időszak végén a Magyar Szinház egy eredeti bohózatot mutatott be «*Északsarki utazók*» czimen. Szerzője *Feld* Mátyás, egészen fiatal iró, kitől egy pár bohózatot a városligeti szinkörben adtak már. Ugy látszik, hogy a könnyebb és sekélyes bohózatok mellett is kiván maradni. Nagyjából összerakott epizódokból áll bohózata, alig füzi össze egyéb, mint a közös szereplők. Tréfa, ötlet, alkalmi vonatkozás, szerep azonban a szinpadi hatások iránti érzékre mutat. Az éjszaki sarkutazóknak különben e fővárosi tarkasághoz csak annyi közök, hogy egy kisasszony ezen a czimen vált leveleket post restante imádójával. Zene is járul a bohózathoz Barna Izsótól. A darabban a szinház sok tagja buzgólkodott.

Kiállítás Koroknyai festményeiből. A korán elhunyt *Koroknyai* Ottó derék festőművész hátrahagyott festményeiből, vázlataiból, tanulmányaiból özvegye kiállítást rendezett a műcsarnok egyik termében.

Mintegy száz olaj- és vizfestményt s rajzot tartalmaz a gyüjtemény, továbbá két érdekes Munkácsy-vázlatot. A művész legjobb alkotásai közé sorozható: «A munkás gyermeke» s «Az özvegy» czimű két kép. Kitünő tanulmány egy ködmönös magyar parasztasszony mellképe s egy «Női tanulmány», mely Munkácsy mesteri ecsetkezelését juttatja eszünkbe. A studiumok közül érdekesek azok, melyeket Koroknyai jelesebb genre-képeihez készített. Ilyen a «Javíthatlan» első czeruza és szin-

vázlata, «A meggyilkolt háza előtt» czimű szép életkép szinvázlata (melyre Munkácsy is fölrajzolt egy alakot), «A községházán» czimű magyar életképről nehány vázlat. A művész foglalkozott bibliai thémákkal is (ezekről mintegy tiz vázlat maradt); ott látjuk Corvin Mátyás pastellben rajzolt tanulmányfejét is, nehány üde tájképet, stb. A rajzok között egész sereg somogyi tipust láthatni, sőt nehány karrikaturát is. Az aquarellek közt több szép studium van, így az a kitünőn kezdett pastell is, melyet a művész halála előtt pár nappal festett a nejéről s a melyre özvegye odairta: «Férjemnek utolsó munkája.»

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A történelmi társulat junius 2-ikán ülést tartott gróf *Teleki* Géza elnöklete alatt. *Thaly* Kálmán értekezett «Egykorú jellemzés Mikes Kelemenről» czimen, érdekes részletet közölvén II. Rákóczi Ferencz külföldi bujdosásáról, s az ő hűséges kisérőjéről, a jeles iró Mikes Kelemenről, és egy nyomorult emberről Paul Wilhelm *Buhnról*, ki mint bécsi kém férkőzött Rákóczi udvarába. Ez az ember, a többek közt Mikes Kelemenről is irt kémkedő leirást a bécsi udvarhoz s ebben ugy jellemzi őt, mint a ki a diplomácziai tudományokhoz nem ért. Ebben annyiból van igaza, hogy Mikes Kelemen egyenes lelkű ember volt s inkább a széptudományokat mívelte, mint a politikát. Ugyancsak *Thaly* Kálmán mutatta be egy eddigelé ismeretlen magyar bölcsészeti irónak, *Kiss* Istvánnak kéziratát, a melynek czime: «*Magyar filozófia.*» Ez három fejezetre oszlik: logikára, fizikára és metafizikára. A szerző Rodostóban élt, a száműzött Rákóczi fejedelem környezetében. Irásmódja szép, magyaros s az eszmemenete is figyelemreméltó.

A magyar orvosok és természetvizsgálók vándorgyüléseinek állandó központi választmánya az orvosi szakosztályok megüresedett elnöki tisztségére egyhangulag dr. *Genersich* Antal egyetemi tanárt választotta. Elhatározta továbbá, hogy a legközelebbi vándorgyülést *1899-ben* tartja s a gyülés helyének megállapításával az elnökséget bizta meg.

Az erdélyi protestáns irodalmi társaság junius elsején tartotta Kolozsvártt közgyülését, *Hegedüs* Sándor országgyülési képviselő elnöklete alatt, miután Gyurátz püspököt betegség akadályozta az elnöklésben.

Hegedüs Sándor elnöki megnyitó beszéde a társulat működéséről szólt. Kiadványai által kutatja a magyar protestánsok multját, nemcsak, hogy a tudománynak szolgálatot tegyen, hanem hogy a tanulságot levonjuk jelen küzdelmeink számára és jövő hitünk erősítésére. Bár a társaság anyagi ereje csekély, mégis nagy vállalatot létesítenek: egy magyar bibliai lexikont. Nagy jelentősége van az oly társulatnak, — mondá — mely a tudomány fegyvereivel száll síkra. Magyarországon a felvilágosodottság, a szabadság, a lelkiismereti szabadság az, mely áld és termékenyítőleg hat. Ha mindnyájan úgy tennének, ha mindnyájan így fognák fel a helyzetet, akkor nemcsak vallásunkat, nemcsak egyházunkat szolgálnánk, de szolgálnánk a hazát. A hazafias beszéd nagy hatást tett, s a hatást *Szász* Domokos püspök tolmácsolta, lelkes szavakban mondván köszönetet.

MI UJSÁG?

A király az özvegy trónörökösnénél. Stefánia özvegy trónörökösné Velenczében csak nehány napot töltött, s a pünkösdi ünnepekre leányával, *Erzsébet* főherczegnővel a laxenburgi kastélyba érkezett. A *király* ünnep másodnapján Laxenburgba ment a főherczegnő meglátogatására, ott ebédelt s este visszatért Schönbrunnba.

A király művásárlásai. A király az idén összesen 7500 forintot utalványozott magánpénztárából művásárlási czélokra. Ez összeg felén képet vesznek a tavaszi nemzetközi kiállításon. Az orsz. képzőművészeti tanács e végből már javaslatba is hozott három festményt. Az összeg másik felén az iparművészeti múzeum legközelebbi kiállításán műipari tárgyakat vásárolnak a budai új királyi palota számára.

Munkácsyról. A nagy művész a Rajna közelében egy szomorú intézetben immár elborult elmével éli napjait, öntudatlanúl, senkit föl nem ismerve, nem emlékezve, hogy ő kicsoda. Betegsége a teremtő agynak, megsötétülése a fényes szellemnek, az orvosok véleménye szerint gyógyíthatatlan. Minek maradna meg tehát Párisban az Avenue de Villiers-en levő gyönyörű kis palota, a hol Munkácsy kedves otthont rendezett be, a hol dolgozott, ismerőseit meghitten fogadta, s melyet művészi csecsebecséi, az izlés és jóllét kedves ötletei, a házigazda szelleme rendeztek be mu-

Barna Hugó fényképe után.

KOSSUTH SZOBRA MISKOLCZON.

zeummá. Minden tárgyon pedig annyi meleg és gyöngéd emléke, édessége egy naiv és pezsgő szellemnek, mely a franczia fővárosban oly erőteljesen kidomborodott, honfitársainak pedig megmaradt az eltörülhetetlen, vidám, egyszerű — Miska. Lelke elsötétülésében is Munkácsy lelke itthon bolyong. Csak magyarúl beszél. Idegen szóra a válasz nehéz neki. Ha az ablakon kinéz, ha megkocsikáztatják, magyar dalokat fütyörész. Soványodik, sorvad. Korán őszült kemény haja pusztúl. Szakálla rendetlenül nagy. A homloka nő csaknem napról napra, és fénylik, de ez a leáldozó napban ragyogó firmamentum. Az Avenue de Villiers kis palotájában junius első napján árverezésre bocsátottak mindent. Oda a házi gazda többé vissza nem tér, az ő szellemének ez a keretje most már fölösleges — az bizonyos.

Eladásra kerülnek most Munkácsy vázlatai, képtára, melyekben sok becses mű van művésztársaitól, továbbá régi mesterektől. A vázlatok nagyon érdekesek. Igy a többek közt, az «Ecce Homo», «Krisztus Pilátus előtt», «Krisztus a keresztfán» képek végleges vázlatai, továbbá Liszt Ferencz arczképe s «A haldokló Mozart», «A zálogházban» és a «Csárdában» képek vázlatai. Ezek csak a nevezetesebb darabok.

Kossuth szobrának Miskolczon a múlt május hó 30-ikán történt ünnepies leleplezése esős időben, de igen nagy közönség lelkes részvétele mellett ment végbe. A város szinte egy óriás vendéglátó házzá változott, oly nagy számmal özönlött belé egész Borsod lakosságának szinejava, nemkülönben a szomszédos Abaúj, Zemplén, Heves, Gömör, stb. megyéknek is számos lelkes polgára, mindannyi párt- és osztálykülönbség nélkül. A hatóságok és különféle társulatok küldöttségekkel is képviseltették magukat. Borsodmegye küldöttségét a betegen fekvő főispán, báró *Vay* Béla helyett *Tarnay* Gyula alispán, a városi képviseletet *Soltész Nagy* Kálmán polgármester, a szabadelvű párt hiveit *Lichtenstein* József pártelnök, a függetlenségi pártot *Bizony* Ákos vezette a leleplezés szinhelyére. Ott volt a református papság *Kun* Bertalan püspök, az evangélikus papság *Zelenka* Pál püspök, a r. kath. papság *Blazsejenszky* apát-plébános vezetése alatt; ott voltak továbbá *Szemere* Attila és *Lánczy* Leo, Miskolcz mostani szabadelvü párti orsz. képviselői, *Kossuth* Ferencz, *Sturmann* György, *Kubik* Béla és *Pichler* Győző függetlenségi orsz. képviselők, *Herman* Ottó Miskolcznak volt függetlenségi orsz. képviselője, aztán *Lévay* József, a költő, Borsodmegye volt alispánja, *Ortvay* kuriai biró, törvényszéki elnök, dr. *Markó* László, az orvosegyesület elnöke, *Róna* József, a szobor megalkotója, *Vészi* József, a Budapesti ujságirók egyletének alelnöke, mint az egylet képviselője, és sok mások. Az ünneplést befejező lakomán elhangzott lelkes felköszöntők sorában kellemes meglepetést okozott *Orosz* Adrienne kisasszony, Orosz Béla földbirtokos fiatal leánya szellemes pohárköszöntőjével, melyben a miskolczi nők honleányi kegyeletét ügyesen tolmácsolta.

Balassa Bálint siremléke. Liptómegye *Hibbe* községében, az ottani plebánia-templomban tavaly kutatásokat tartottak a régi jó magyar poéta, Balassa Bálint csontjai után. Találtak is sirt, mely sok valószinűség szerint a magyar lantos maradványait őrizte meg. A tud. akadémia elhatározta, hogy márványtáblát állít a templom falába, s erről értesítette Liptómegyét. A megye közgyülése ezt örömmel vette tudomásul, és egyhangulag elhatározta, hogy a költő csontjait pompás érczkoporsóban fogják eltemetni a templom sirboltjában. A költségekre megszavaztak ötszáz forintot.

A budapesti tudományegyetem dékánjai. A budapesti tudományegyetem már megválasztotta a karok dékánjait a jövő iskolai évre, valamint megválasztotta a rektorválasztókat. A *hittudományi* kar dékánja lett dr. *Breznay* Béla, a *jogi kar* dékánja *Nagy* Ferencz, a *bölcsészeti kar* dékánja *Fröhlich* Izidor. Az *orvosi kar* a dékánt és a rektorválasztókat junius 8-án fogja megválasztani.

A magyar ősfoglalkozások a párisi kiállításon. *Lukács* Béla, az 1900-ik évi párisi nemzetközi kiállítás kormánybiztosa, érdekes terv megvalósításával foglalkozik. A hazánkra oly eredeti jelleget vető ősfoglalkozások tárgyait kivánja bemutatni. Az ezredévi kiállításon is nagy érdeklődést keltett, a mint *Herman* Ottó elrendezte. A kormánybiztos e kulturai tanulságnak a párisi kiállításon is kellő helyet biztosított a magyar történelmi pavillonban s összeköttetésbe lépett Herman Ottóval, a ki a gyüjtés és rendezés munkáját elvállalta. Herman Ottó közelebb felkeresi az ország különböző vidékeit, hogy kutatásait folytassa. Az ezredévi kiállítás ősfoglalkozási csoportja után itélve, nyugodt várakozással nézhetünk jeles tudósunk újabb gyüjteménye elé. Herman Ottó ezenkivül azon is fáradozik, hogy a magyar ornithológiai központ is gazdagon vegyen részt a kiállítás tudományos csoportjában. A vándormadarak vonulási utjának megfigyelése a mi szakembereinknél már hosszabb és eredményes munka, s mondhatni, hogy e nemben az első komoly munka. Az ornithológiai intézet gondos térképet is készített erről.

Uj szinház Budán. Budapestnek husz esztendő előtt még csak egy szinháza volt, s a budai népszinház nem tudta fentartani magát. Most nyolcz magyar szinházban játszanak: nemzeti szinház, opera, vigszinház, népszinház, magyar szinház, a városligeti szinkör, a krisztinavárosi szinkör és Ó-Budán a Kisfaludy-szinház. A városligetben még három szinházban tartanak naponként egész délután és este előadásokat. A budai részen még ott van a várszinház, melyet a nemzeti szinház és opera szinház lát el. A várszinházat, melyet régi templomból II. József alatt alakítottak át, de szinházi rendeltetésének nem felel meg, most az a veszély fenyegeti, hogy lebontják, mert a szomszédos miniszterelnöki palotát ujra épitik, és a szinház területére is szükség van. A kormány a városi hatóságot már felszólította, hegy a jövő évben hajlandó-e átengedni a szinház területét a telek értéke fejében. Ez az érték egy új budai szinház alapja volna.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	félévre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt — kr.	4 frt — kr.	2 frt — kr.
A Világkrónikával együtt...	9 « 60 «	4 « 80 «	2 « 40 «
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 « — «	6 « — «	3 « — «
A Világkronikával együtt...	13 « 60 «	6 « 80 «	3 « 40 «
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 « — «	2 « 50 «	1 « 25 «
A Világkrónikával együtt ...	6 « 60 «	3 « 30 «	1 « 65 «

Az előfizetések a «**Vasárnapi Ujság**» és «**Politikai Ujdonságok**» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utcza 4. küldendők.

a model az akkori harangáró volt.

Szüm. Hétvészletket

Korokmyai Ottó

./.

(a folyó fölött látható pátra fotó kiba)

Kaposvár 938. ~~Juli~~ Junius 2.

Igentisztelt titkár úr!

tisztelettel, ertesitem, hogy Zákány Község (Somogy) pleb. templomo Ker.lő Szent János oltárképét mely vásznat 1883 ban Korokmyai (Otti) festette Zichy gróf ám. ga rendeletére (175 × 295) Restauráltam.

A kép vászna jóálapotban van a festmény-t mint az Emmausi tanitványok, azaz Vendégfogadói antik képet (tavaly) ubecsü figyelmükbe ajánlom

Igazti tisztelettel
Elefánti Ferenc

Kaposvár (Somogy)
Postai Restante
Elefánti Ferenc

KAPOSVÁR
10 f
MAGYAR KIR. POSTA

Nagyságos

Szentiványi
Titkár úr

az országos Műemlékeket vedő Egyesület

IV. Ullor út

Budapest
(Rákóczy utca)?

Szépművészeti-
múzeum

Koroknyai Ottó a bécsi akadémián Wurzinger tanítványa volt, további kiképeztetését Eisenmenger és Feuerbach oldalán szerezte. A külföldi tárlatok rendes kiállitója, itthon sikerült arczképei, a most kiállitott «Javíthatlan» czímű hatásos, magyar genre-képe és az «Ejnye be megnőttél» tették ismeretessé nevét.

Virág Béla A mester-iskolárol. Ország világ. 1886. 795 l.

Korokuyai Otto

festőművész.

A somogyi művészek kiállításán Kaposvárott 1903-ban

1.) Somogyi paraszt, megv. dr. Krisanich József. Kaposvár

2) Nagybajomi fiu. megv. dr Fehete Gyula. Kaposvár.

3) Saárdi parasztleány, megv. u. az.

Művészet, 1903. 352 l.

Korokmyai Ottó

A Képzőművészeti Társulat kiállításain a következő művekkel vett részt:

1886. őszi kiáll. II. sor.: A javithatlan, olajf. — „Ejnye, de megnőttél!", olajf.

1887. őszi kiáll.: Női arckép, olajf. — „Én is pap szeretnék lenni!", olajf. — Férfi arckép, olajf.

1769. Koroknyai Ottó.
Sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 27-én.

Titok a sekrestyében.

Az amalfii Sant' Antonio-templom sekrestyéjében, Alfonso Rupolo és Alfonso Camera, egymáshoz hajolva, halkan beszélgetnek a közös titokról, miközben balra tekintgetnek. Közülök Camera, csipkealjú karinget és fehér prémes capát öltött magára; jobb kezét ökölre fogta és keblére szoritja; bal kezével pedig ~~a~~ őszbeboruló kanonoktársát: Rupolot, karolja át, ki karingét és cappa minort vett magára, hogy ~~a~~ kötelességét teljesithesse. ~~A~~ arczuk beretvált, fekete caputium~~uk~~ ~~a~~ és hajuk rövid. A szekrényen két egymásre tett missale és ezeken ~~a~~ fekete biretum tünik szemünkbe. Jelzése alól jobbra: KOROKNYAI O. Amalfi f. 97.

Vászon, méretei 60.6:41 cm.
Vétetett a müvész özvegyétől 1900: III. 10-én 600 kor. az 1900: I. 20-án 4924 sz. alatt engedélyeztetett hitelből (29/900).
Elszámoltatott 1900: IX. 3-án (457/900).
Az elszámolást elfogadták 1900: XII. 17-én a 14683 sz. alatt (689/900)

904: IX. 30.

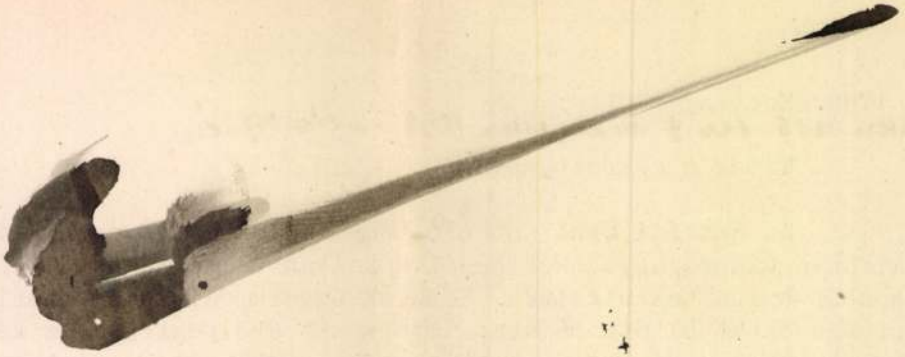

Koroknyai Ottó. Titkos bánat.

Korokmyai Otto

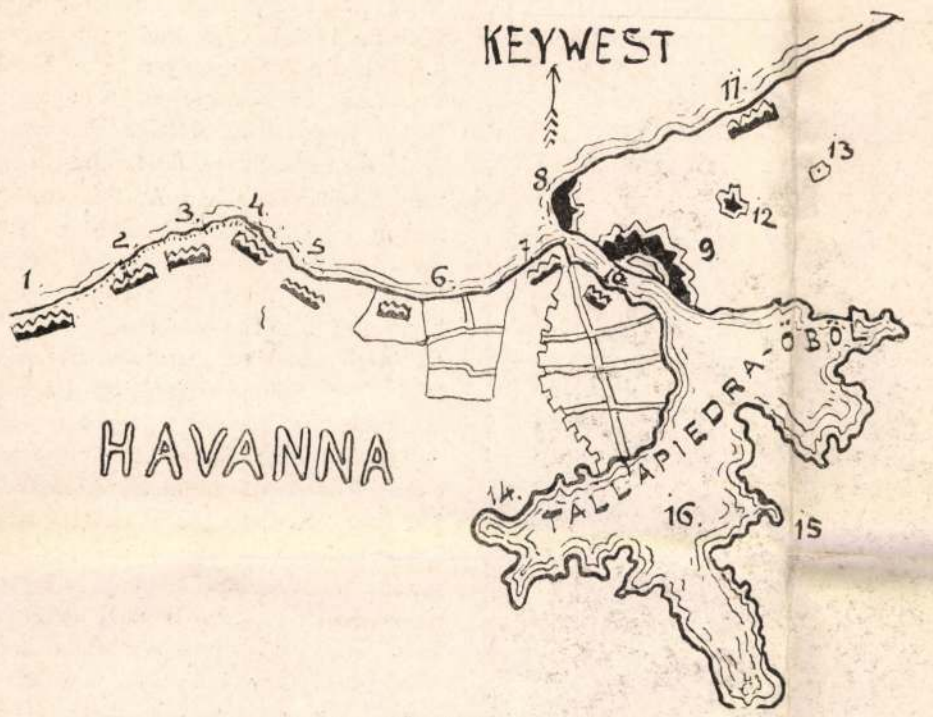

HAVANNA ERŐSSÉGEINEK TERVRAJZA.

HAVANNA ERŐSSÉGEI.

Nem könnyű dolog Havanna város erősségeinek védelmi értékéről a valóságnak megfelelő fogalmat szerezni. Ha spanyol forrásból eredő leirást olvasunk róluk, akkor «bevehetetleneknek» és «meg nem közelíthetőknek» vélhetnők azokat, míg némely amerikai jelentés szerint Havanna város majdnem «védtelen» és «erősségei értéktelenek». Azonban az eddig történtek azt bizonyítják, hogy az amerikai kormány még sem becsüli olyan kevésre Havanna megerősítését, mert hadereje eddig óvatosan kerülte megtámadását. Különben az amerikai szakvélemény is elismeri ezen erősségek értékét.

Egy ilyen hitelesnek elfogadható amerikai szakvélemény alapján ismertetjük most Havanna erősségeit. Megvilágosításul az itt közlött kis térképet használjuk, melyről látható, hogy Havanna város egy része a nyilt tenger partján fekszik, más része pedig — a tulajdonképeni kikötőváros — egy igen keskeny, mintegy 3—4 száz méter széles bejáratu, az ú. n. Tallapiedra-öböl nyugati partján terül el. Ez öböl bejáratát mindkét oldalról még a középkorból származó, hatalmas gránitfalakkal biró erősségek védik, melyek azonban az újkori nagy ágyúk roppant lövedékeivel szemben épúgy elvesztették «bevehetetlenségük» hirét, mint a mi elavult gellérthegyi czitadellánk, melyet pedig földrajzi tankönyveink még 20—25 évvel ezelőtt is «bevehetetlen»-nek hirdettek.

Havanna régi erősségei közül leghiresebb az öböl bejáratánál, az Atlanti-oczeánra és az öbölre tekintő *Morro-kastély* (Morro Castle). Térképünkön a 8. számmal jelzett helyen van. Rendkivül festőileg, egy sziklás magaslaton fekszik s hatalmas falaival az egész öblön uralkodik. valamikor, korának leghatalmasabb ágyúival gazdagon fölfegyverezve, daczolhatott volna a világ bármelyik hajóhadával, de most, régi ágyúitól megfosztva, csak a korábbi idők elmult hatalmát hirdeti s kazamátáit már régóta csak börtönnek s kaszárnyának használják; a sziklahegy egyszersmind a nagy világitótorony alapzatául szolgál, mely az erősség tenger felőli oldalán emelkedik. Igaz, hogy az utóbbi időkben siettek néhány újszerkezetű ágyúval is fölfegyverezni a Morro-kastélyt s falaira 3 darab 20 centiméteres Armstrong-ágyút s 10 db. 15—20 centiméteres régibb hátultöltőt állitottak, de ezekkel bizony a Morro-kastély egyetlenegy nagyobb amerikai hajó ellen sem tudná magát soká tartani.

A Morro-kastélylyal szemközt, az öböl nyugati partján (7. sz.) van a *La Punta* erőd. Ennek nehány 40 centiméteres *előltöltő* régi ágyúja van, melyek ma már mitsem érnek. Innen kissé délre, a 10. sz.-nál egy kisebb ágyúkkal fölszerelt új üteget emeltek. Odább az öböl jobb partján, a Morro-kastélytól délre (9. sz.) fekszik Havanna másik hires középkori erőssége, a *Cabanas-vár*. Roppant falain valamikor százával voltak elhelyezve az ágyúk, de ma csak a pusztulás képét mutatja s mint börtön és a kivégzések szinhelye a kubaiak előtt rendkivül rosz hirű. Falai között sok ezer kubait végeztek ki. Ma nincs egyéb fölfegyverzése, mint egy üteg üdvözlőágyúja s még néhány közönséges tábori ágyúja esetleges szárazföldi támadás ellen. Ezek volnának Havannának régi erősségei, melyek valaha méltán megérdemelték a «bevehetetlen» nevet, de ma, mint láttuk, voltaképen hasznavehetetlenek.

Az utolsó két év alatt azonban a spanyol kormány nagy erőfeszítéseket tett, hogy Havannát újabb fölszerelésü védművekkel is ellássa. Ezek mindannyian az öblön kivül, a bejárattól nyugatra és keletre, a tengerparton fekszenek. A La Punta erődtől nyugatra a tengerparton az erősségek egész lánczolatát emelték s a legjobb Krupp- és Armstrong-féle ágyúkkal szerelték föl. Az 1., 2., 4. sz. ütegekben összesen 2 db. 15, 2 db. 20, 4 db. 23, 4 db. 25 és 3 db. 30 centiméteres óriás ágyú van elhelyezve. A 3. sz. erősségben 4 db. 20 centiméteres hátultöltő mozsárágyú, a 6. sz. ütegben pedig csak nehány darab ócska ágyú van. Legerősebb a lánczolatban az 5. sz. *Santa Clara* nevű erősség, közel a kikötő bejáratához, melyben 3 db. 23 centiméteres s 2 db. 30 centiméteres pompás Krupp-ágyú van elhelyezve s ezeken kivül van ott még 2 db. gyorstüzelő kisebb kaliberű ágyú s még nehány tábori ágyú.

A kikötő jobb partján hatalmas erősség a (11. sz.) *Playa del Chivo* nevű erősség 6 db. 15 és 20 centiméteres s 2 db. 30 centiméteres ágyúval s a (12. sz.) *San Diego erősség* 4 db. 15—20 centiméteres és 2 db. 30 centiméteres Krupp-ágyúval. A 13. sz. erősségben ismét 4 db. 8 centiméteres hátultöltő mozsárágyú van; a 14. sz. az arzenál s a 15. sz. a lőszerraktárak helyisége.

Ezen partmenti ütegek kétségkivül igen erős hajóhad bombázásának is sikerrel tudnának ellentállni, annál is inkább, mert a szárazföldön elhelyezett ágyúkkal nagy távolságra fekvő czélpontokra sokkal biztosabban lehet lőni, mint a hajókon levő ágyúkkal. A hajó ugyanis, ha a legnyugodtabb tengervizen áll is, azért folyton ide-oda inog, mozog s ez az ingás átmegy az ágyúkra és a czélzást rendkivül megnehezíti. A tüzérek ugyan lehetőleg pontosan számbaveszik az ingás nagyságát s a czélzást a szerint intézik; de mégis nehéz a czélt pontosan eltalálni s a czélzási hiba a távolsággal csak növekszik. Ezért szakértők azt mondják, hogy egy parti ágyú felér négy hajóágyúval s az olyan hajók, melyek pánczélja nem ad biztos oltalmat a parti ütegek golyói ellen, óvakodnak is ezek lőtávolába közeledni.

Másrészt azonban a parti ütegeknek a hajókkal szemben meg van az a hátrányuk, hogy mig a hajók lassan folyton odább mozoghatnak s igy nem szolgálnak állandó czélpontúl: addig a parti ütegek egy helyben maradnak s a hajók ágyúinak állandó czélpontjai. Különösen a pár évvel ezelőtt lefolyt braziliai forradalom alkalmával bebizonyúlt, hogy a gyorsan haladó hadihajók a rájuk lövöldöző parti ütegek lövéseit szerencsésen kikerülhetik. Egyáltalában nem volna tehát lehetetlen, hogy ha az amerikai flotta támadása esetén, sikerülne legalább néhány hajónak az öbölbe bejutnia: akkor a Morro-kastély és a Cabanas erőd ágyúi már nem sok kárt tehetnének bennük s a város teljesen az ellenséges ágyúk hatalmába kerülne. Ez ellen az eshetőség ellen erős védelmül szolgálnak ugyan az öböl bejáratába lerakott aknák és torpedók, de állitólag az amerikai kémek ezek elhelyezését jól ismerik s akkor a hajók eme veszedelmeket is — főként az est homályában — kikerülhetik, a mint hogy pár napja a manillai tengeri harczban is az amerikai hadihajók az öbölben lerakott aknákat ügyesen kikerülve, minden baj nélkül bejutottak az öbölbe.

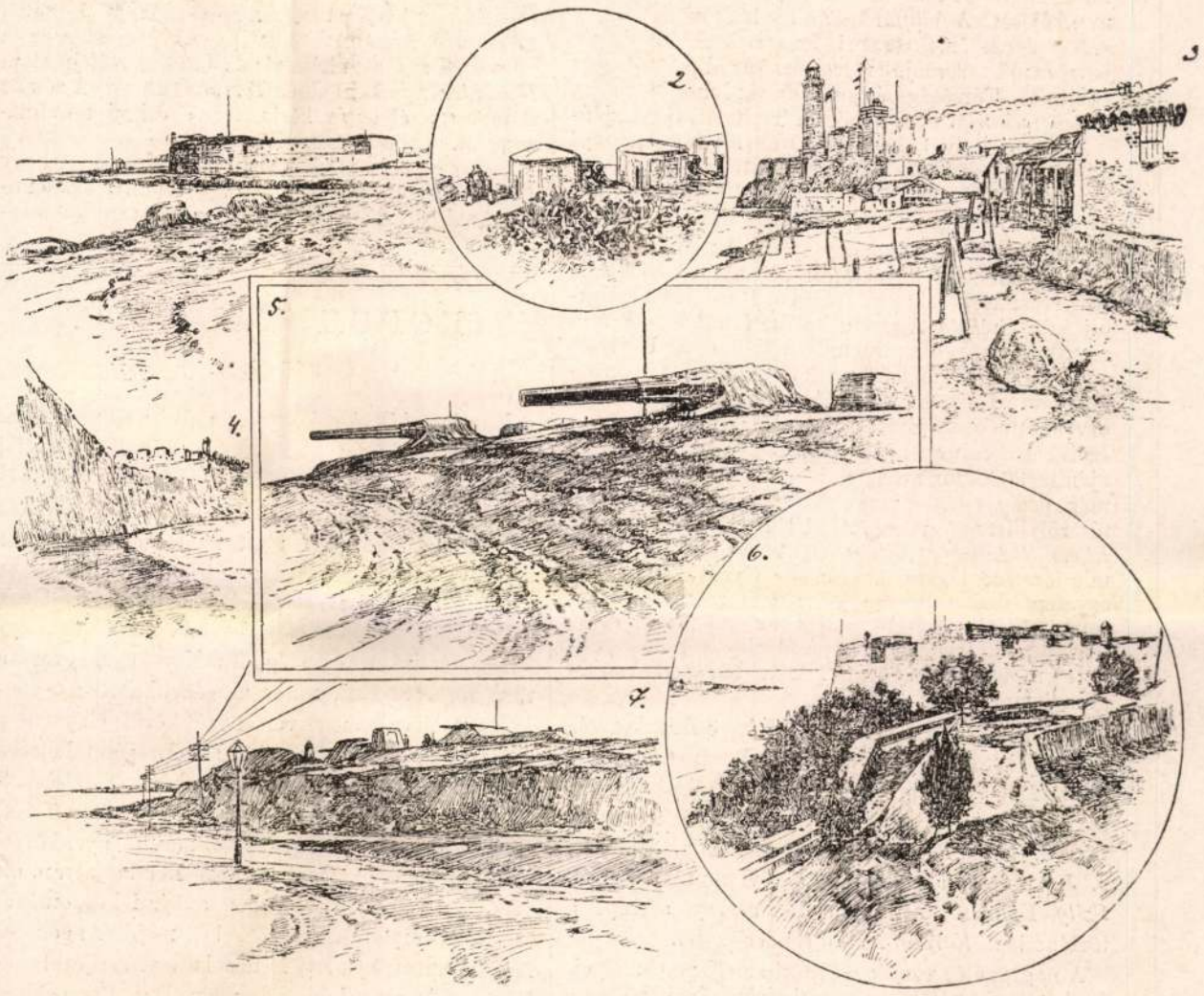

HAVANNA ERŐSSÉGEI.

1. La Punta erősség. 2. A Morro-kastély ágyúi. 3. A Morro-kastély. 4. A Cabanas-erősség falai. 5. A Playa del Chivo ágyúütege. 6. A Cabanas-erősség. 7. A Santa-Clara erősség.

De van a havannai újabb erősségeknek még egy nagy hibájuk, az, hogy igen gyorsan, hamarjában készültek s mint a Playa del Chivo képe is mutatja, csak gyöngén vannak ellátva széles, alacsony védősánczokkal, úgy, hogy a közelben partra szálló ellenség a hajók védelme alatt hátulról könnyen hatalmába keríthetné őket s akkor a város is kénytelen volna magát megadni. *K. B.*

AZ AKADÉMIA NAGYHETE.

A magyar tud. akadémia nagygyülése május 3-án délután kezdődött s 8-ikán, vasárnap délelőtt az ünnepélyes közgyüléssel ér véget. A nagygyülésre, mely báró *Eötvös* Loránd elnöksége alatt folyt le, a vidékről is számos tag érkezett.

Az osztályok tanácskozása. Május 3-ikán d. u. 5 órakor az akadémia három osztálya tartotta meg külön a maga tanácskozásait, s megállapították a nagygyülés elé terjesztendőket a jutalmakról, pályázatokról és tagajánlásokról. Minden osztály bizottsági tagokat is jelölt ki a Magyar Nyelv Szótárának szerkesztéséhez. Az uj Szótár a kormány támogatásával készül.

Az *első osztály* (szépirodalom, nyelvészet) Jókai Mór elnöklete alatt tanácskozott. Először a pályázatok sorsát döntötték el a birálók jelentése alapján. A nyelvészeti munkára kitűzött *Sámuel-díjat* kiadják *Erdélyi* Lajosnak «az összetett mondatokról» irt értekezéseért, mig *Horger* Antalnak «Ráskai Lea nyelvjárása» czimű dolgozatát dicsérettel említették. — A *Bulyovszky*-dijat nem adják ki. — A *Marczibányi*-dijat kiadják az I. számú műnek, a mely a magyar szórend történeti változásaival foglalkozik. — Az *Ipolyi*-alapítványból járó 1000 frtot gróf Zrinyi Miklós «Szigeti veszedelmének» uj kiadására fordítják *Széchy* Károlynak reá vonatkozó tanulmányával és jegyzeteivel. Osztályelnöknek *Szász* Károlyt választották. Az uj tagúl ajánlottak közül az osztály a következőket terjesztette a nagygyülés elé megválasztásra: Rendes tagnak *Bartal* Antalt 29 szavazattal, levelező tagnak *Gyomlay* Gyulát 29 szavazattal és kültagnak *Kont* Ignáczot 25 szavazattal.

A *második osztály* (történelem, bölcsészet) értekezletén *Pauler* Gyula elnökölt, kit ujra megválasztottak osztályelnöknek. Az akadémia nagy dijának oda ítélése ezen az osztályon volt most, de az utóbbi években megjelent bölcsészeti munkák közül erre egyet sem találtak érdemesnek. A Marczibányi-mellékjutalmat *Pekár* Károly lőcsei tanár nyerte el «Positiv aesthetika» czimű munkájával. A *Sztrokay*-féle 100 aranyas jutalmat *Nagy* Ferencz egyetemi tanár kapta «A magyar váltójog kézikönyve» czimű munkájáért. A *Vigyázó Sándor*-féle jutalomban a «Megelégedésünk emberi szerencsénk talpköve» jeligés mű szerzője részesült. Az Első Magyar Biztosító Társaság és a Kereskedelmi Csarnok *Széchenyi-díját* nem adják ki. Tiszteleti tagul ajánlotta az osztály 35 szóval 10 ellen gróf *Apponyi* Albertet. Levelező tagul gróf *Andrássy* Gyulát 32 szóval 11 ellen. Rendes tagul *Mátyás* Flóriánt 37 szóval 7 ellen. Kültagul *Krecsek* Konstantint.

A *harmadik osztály* (természettudomány, mathematika) elnökeül ismét *Than* Károlyt választották. Az orvosi kérdésekre kitűzött két *Rózsay*-féle pályadijat dr. *Székely* Ágoston és dr. *Landauer* Ármin egyetemi magántanároknak ítélték oda. Ugyanez alapból leendő díjazás mellett megbizást nyertek dr. *Terray* és dr. *Hirschler* magántanárok egy orvosi munka megirására: «a sók szerepe az anyagcserében» czimmel. Uj pályázatképen az osztály ajánlta 3000 forintnak a kitűzését a Fáy-alapból, még pedig egy, «a magyarországi viziutak fejlesztéséről» irandó munkára. Uj tagul kijelöltettek: *Kherndl* Antal és *Klein* Gyula rendes tagoknak, mig levelező tagoknak: *Farkas* Gyula a kolozsvári egyetem fizikai tanára, *Steindl* Imre műegyetemi tanár, *Apáthy* István zoológus, a kolozsvári egyetem tudora, *Jendrassik* Ernő fiziológus, a budapesti egyetem tanára és *Staub* Móricz budapesti mintagimnáziumi tanár.

A nagygyülés első napja. Május 3-ikán kezdték meg a nagygyülést báró *Eötvös* Loránd elnöklete alatt. A nagygyülés először is a *vasárnapi diszülés* sorrendjét állapította meg: 1. Elnöki megnyitó beszéd, báró *Eötvös* Loránd akadémiai elnöktől. 2. Jelentés az akadémia 1897. évi munkásságáról, *Szily* Kálmán főtitkártól. 3. Bocskay szerepe a történetben, *Károlyi* Árpád rendes tagtól.

A nagygyülés ezután döntött az egyes osztályok által előterjesztett *pályázati jelentések* fölött, s elfogadta az osztályok jelentéseit. A *Bulyovszky-alapból* (utólagos jutalmazás) *Gyulai Pál költeményeit* jutalmazták (400 frt). A *Péczely-alap* kamatait (1000 frt) *Herczeg* Ferencznek «Szabolcs házasága» czimű regényének itélték oda. Mindkét jutalom már megjelent műveket illet. A *Marczibányi*-féle nyelvtudományi pályázat 40 aranyát a «Magyar szórend történeti változásai» czimű munkának ítélték oda, a melynek szerzőjéül a jeligés levélből *Molecz* Béla szentesi főgimnáziumi tanár tünt ki. A *Flór*-alap 400 frtját *Komáromy* Andrásnak a «Szabad hajduság történetének» levéltári kutatására adták ki. A *Rökk-Szilárd*-alap 500 forintját *Bubics* Zsigmond püspöknek «Mars Hungarianusának» kiadására. A *Förster-Szcitovszky*-alap 675 forintját *Schönherr* Gyulának a pápai levéltárban teendő kutatásokra. Az *I. magyar általános biztosító társaság* jutalmából (500 frt) *György* Aladárt bízták meg «A munkásvédelem és munkásbiztosítás» czimű munka megirásával. Az *ifj. Bojári-Vigyázó Sándor*-jutalmat (600 frt) «Az 1222-iki aranybulla» czimű műnek ítélték, a melynek szerzője, a felbontott levél szerint, *Ferdinándy* Géza dr. A *Tomory*-jutalom (100 frt) fejében megbizták *Beke* Manót «A lineal-differenciál egyenletek elméletei» czimű munka megirására. *Széchenyi* Béla gróf adományából (200 arany) megbizták *Sóbángi* Gyula polgári iskolai tanárt a Duna balparti folyók geografiai tanulmányozásával. A *Rózsay*-jutalmat (1894-ből) *Székely* Agostonnak adták «A vérsavó therapiája» czimű munkájáért; ugyanezen jutalom 1896-ból *Landauer* Árminnak adatik «Az epe szerepe a szervezetben» munkájáért; az 1898-ra való jutalom *Hirschler* Ágostonnak és *Terray* Pálnak «A sók az anyagcsere élet- és kórtanában» czimű tanulmányukért.

A nagygyülés végül abban állapodott meg, hogy *Pulszky* Ferencz és *Volf* György elhunyt akadémikusoknak arczképeit a képes terem számára megfesteti.

Erdélyi fényképe után.

KOROKNYAI OTTÓ.

KOROKNYAI OTTÓ.

1856—1898.

Koroknyai Ottó, a jeles festőművész elhunyt április 27-ikén este Budapesten, 42 éves korában. Barátai már régen tudták, hogy a derék embert nagy betegség sorvasztja, melyre hiába keresett gyógyulást Olaszország szép ege alatt is. Gégesorvadása az ezredévi kiállítás bezárása után kezdődött, mikor a kormány által megvásárolt nagy történeti képét, («Mátyás király Bécs előtt») részben átdolgozta egy hideg teremben és meghült. Koroknyai gyorsan tünt föl 1886-ban, mikor a «Javíthatatlan» életképével tizenkilencz versenyző közül elnyerte a 6000 frankos Munkácsy-díjat. Ezzel a szép tehetségű fiatal ember Párisba ment s Munkácsy oldala mellett tanult tovább. Koroknyai (családi nevén Trost) Budapesten született, de családi körülményei következtében fiatal gyermek korában Bécsbe jutván, ott végezte be iskoláit. 1871-ben a bécsi képzőművészeti akadémián iratkozott be, majd Angeli és Makart tanítványa lett. Nem sokára vissza jött hazájába, és Baranyában, Bácsmegyében, Somogyban töltött hosszabb időt, s itt ismerkedett meg a magyar néppel. Sok arczképet festett ekkor, de ekkor festette jó magyar zamatu első életképeit is. Ezek voltak: «A javíthatatlan.» «Hogy megnőttél.» «Olyan.» 1885-ben jött Budapestre a Benczur mesteriskolájába, de megnyervén a Munkácsy-dijat, csakhamar Párisba utazott. Itt finomúlt izlése, felfogása, előadásában erőteljesebbé vált. A franczia fővárosban készült egy drámai tárgyu életképe: «A meggyilkolt háza előtt.» Arczképeket a párisi Szalonban is állított ki. Hazatérvén 1891-ben, egy évet Alcsuthon, József főherczeg birtokán töltött. Szorgalmasan dolgozott, vázlatokat csinált, arczképezett s históriai tanulmányokat tett, nagyobb történeti művekhez készülvén. De csak egy nagy képet a győzelmes Mátyásnak Bécsbe vonulását birta már megfesteni. Betegségére enyhülést keresni nejével, Kotsi-Horváth Jolán festőművésznővel, tavaly őszszel Olaszországba ment, de csak betegebben jött vissza. Szelleme, teste megtört, és a halál sok szenvedésnek vetett véget, de nagy becsvágyat is ragadott el. Temetéséről a képzőművészeti társulat gondoskodott. Április 30-ikán tették sírba megkoszorúzott koporsóját a kerepesi-uti temetőben. A végtisztességen valamennyi művésztestület képviseltette magát, ott volt azonkivül a budapesti művészkolónia valamennyi tagja. A gyászszertartás után Hock János, mint a Nemzet Szalon alelnöke, az elhunyt pályatársai nevében mondott bucsubeszédet.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Ujabb költemények. *Irta Felszeghy Dezső. Kolozsvár 1898.* Ha jól emlékszünk, talán egy évnél sem több, hogy szerző első verskötetét közrebocsátotta, s most egy ujabb tiz íves kötettel tesz bizonyságot termékenységéről. A termékenység csak akkor érdem, ha a költő igazán érdemes munkát végez, különben inkább hibának kell tekintenünk. A hivatlanok minél kevesebbet döngicsélnek, annál jobb, sőt ha végkép elnémulnának, azzal tennének legjobb szolgálatot maguknak és az irodalomnak. Felszeghy Dezső nem hivatlan verselő, ha nem mondható is kiváló tehetségnek. Van költői hajlama, költői érzéke, meg tudja választani, hogy érzéseinek hullámzásából s eszmélkedő lelke szemlélődéséből mi alkalmas rá, hogy egy költemény magvául szolgáljon. Költeményeiből ritkán hiányzik ez az egészséges mag, de a kialakításban, formában, öntésben kevésbbé szerencsés. Dereng előtte egy-egy kép, nagyjából meg is rajzolja: de a körvonalak elmosódottak, bizonytalanok, s az egész inkább csak vázlat hatását teszi ránk.

A kötet két részre oszlik: az első, nagyobb fele, «Lirai dalok, románczok» czím alatt tisztán alanyi költeményeket tartalmaz, a második rész «Történetek» felirattal, nyolcz kis elbeszélő költeményt.

Az első cziklus sokkal sikerültebb, már az ajánlás jól megüti az alaphangot:

Mint holdvilág méla tájon,
Mosolygott rám ifjuságom.

Úgy, miként a szálló fecske,
Vágyam az eget kereste;

És született a sok nóta:
Örömről s búról dalolva.

Tűnnek évek . . . messze, messze;
Borult a hold, több az este,

Mint a virág őszi tájon,
Hervadoz már ifjuságom,

Csak egy maradt hű azóta:
Csak az a sok fájó nóta.

E kis előhangot általános jellemzésül közöljük. Ha apróra veszszük, elemezzük e költeményt, bizony találunk benne elég fogyatkozást, halmozott s nem egészen összeillő hasonlatokat; de költői szépségek is csillannak ki belőle, s az egészen erős költői hangulat ömlik el. A «Történetek» nem sokat érnek, sem mesét alakítani, sem elbeszélni nem tud, a ballada rohamosságát pedig zavarossággal helyettesíti. Felszeghy Dezső nyelve, verselése elég jó, de feltünő foltokat is látunk. Olykor ilyen germanizmusokra vetemedik:

«Hattyú-kebel dobogása
Lesz ma általverve.»
«Karom által lettek lesujtva».

A kötetből álljon itt mutatványul a következő költemény:

Tudom . . .

Tudom: lassan elhal reményem,
Lankad a vágy s érzés vele;
Mint a hogy hideg őszi szélben
Lehull a fának levele.

melyet pártkülönbség nélkül irtak alá a Budapesten időző képviselők.

A Széchenyi-lakoma a nemzeti kaszinóban. A gr. Széchenyi István által alkotott nemzeti kaszinó minden évben, február havában szokta megülni az alapító emlékezetét, s ily alkalomkor a tőle maradt serleget a nagy hazafi dicsőítése mellett ürítik ki. A lakoma e hó 6-ikán volt, s az ünnepi szónok gr. *Tisza* Lajos. A főhelyet az asztalnál gr. Andrássy Gyula foglalta el. Ott volt Tisza miniszterelnök, gr. Széchenyi Pál, b. Fejérváry Géza miniszter, Szlávy József koronaőr, gr. Széchenyi Béla, Ráth Károly főpolgármester, b. Edelsheim-Gyulai Lipót nyug. tábornok, stb.; mintegy 80 főnyi előkelő társaság.

Gr. *Tisza* Lajos beszéde élénk hatást tett. Emlékeztetett, hogy noha borul a láthatár, a nemzet megpróbáltatásoknak lehet kitéve, de gondoljunk vissza Széchenyi korára, és gondoljunk Széchenyire, ki az akkori elcsüggedt nemzetet föl tudta ébreszteni, önbizalmat és lelkesedést tudott beléje önteni. Kövessük abban is, hogy érzelmeit mindig a számító értelem korlátai közt tudta tartani. Reá emlékezzünk akkor is, ha kötelesség teljesítése közben értetlenséggel, durvasággal, gyanusítással találkozunk. Széchenyi inkább feláldozta népszerüségét, hogysem eltérjen az iránytól, melyet helyesnek tartott. Követendő példa ő az áldozatkészségben, követendő példa abban, hogy a nemzet izmosodása érdekében a mivelt elemek tömörítésére törekedjünk, ellenállva az e téren netalán fölmerülő egészségtelen áramlatoknak; és kövessük végre abban, hogy ha munkásságunkat nem követi rögtöni siker, legyünk kitartók, mint volt Széchenyi, ki évekig küzdött egy-egy reformeszme érdekében. A nemzeti munkásságban való önzetlen, kitartó közreműködésre buzdítottak a szónok végső szavai, melyeket azzal a fölkiáltással végzett, hogy gróf Széchenyi István emlékezete éljen e nemzetben és szálljon firól fira örök időkig!

Az erdélyi közművelődési egyesület estélyei. Kolozsvártt a közművelődési egyesület javára estélyeket rendeznek a redoutban, még pedig minden tekintetben a legjobb sikerrel. Két estély jövedelme már 1200 frttal nevelte az alaptőkét. A második estélyt e hó 7-ikén tartották, s a háziasszony De Gerando Antonina urhölgy volt. *Szász* Domokos ref. püspöknek «A nő hazaszeretetéről» irt, költői képekben gazdag elmélkedését Szász Gerő nagy hatással olvasta föl. Majd *Jakab* Ödön szavalta el «Abodi Pálné» czimü balladáját; *Ágai* Adolf pedig éjszaki kirándulásából egy tréfás hangu részletet; *Gyarmathy* Zsigánénak «A kamasz» czimü kedélyes rajzát Gerő Lina k. a., a kolozsvári szinház tagja adta elő. Eredeti és mulattató része volt az estélynek az *eleven hirlap*. Az emelvényen iróasztalt állítottak föl s mellé ült a két szerkesztő, Bartha Miklós és Sándor József s a közönség előtt szerkesztettek egy lapot élő szóval. A hallgató közönség csoportjaiból is megszólaltak, fölolvasva egy-egy czikket vagy hirt. A szerkesztők sokszor közbe szóltak: a papirkosárba vele. A közönség jól mulatott. A még hátralevő két estélynek is bizonyára hasonló kedvező eredménye lesz.

Az országos kiállítás területén a tavasztól kezdve alkalmasint uj élet támad. A nagy iparcsarnokban a kereskedelmi muzeum állandó kiállítását rendezik el, s egész nyáron nyitva lesz szabad bemenettel. A kiállításon csak oly terményeket és czikkeket mutatnak be, melyek a kereskedelem körébe tartoznak. Az iparcsarnok környékének rendezésére is gondot fordítanak. A parkot megujítják, a korzón — mely még egészen a kiállításkori állapotában van — katonai zenekar fog játszani naponkint; a fővárosi pavillonban pedig kávéházat és éttermet rendeznek be.

Színészek gyülése. Az országos színész-egylet a mult héten tartotta közgyülését Budapesten. A gyülés hangulatában sokszor visszatükröződött az a válságos helyzet, melyben most a vidéki színügy van még a nagyobb városokban is.

Az ülést *Ribáry* József belügyminiszteri tanácsos nyitotta meg, s a közgyülés elnökévé is őt választották, alelnökévé pedig Feleki Miklóst. Időközben az igazgató-tanács lemondott volt, viszályos ügyek következtében, most tehát uj tanácsot alakítottak. — A közgyülésen számos olyan indítvány merült fel, melyet jelentéstétel végett a tanácsnak adtak át. A kolozsvári szinházi válság több felszólalást idézett elő. Ditrói Mór adta elő Csóka Sándor ottani igazgató bukásának történetét. Ez előadás szerint intrigák dolgoztak az igazgató ellen, ki aztán elvesztette vagyonát, alig 500 frttal maradt adós, s ebből keletkezett a válság. A közgyülés hangulata Csóka mellett volt; megbizták az igazgató-tanácsot, hogy fegyelmi vizsgálatot indítson a társulat több tagja ellen, az igazgatónak pedig 700 frt segélyt adtak a közgyülés egyetemleges jótállása mellett. Majd az operettek ellen szólaltak fel, melyek a vidéki szinészetet elsatnyítják, a drámai tehetségek fejlődését akadályozzák. Az operettek ellen azonban bajos tenni valamit, mert a közönség pártolja, s vegyes ajkú városokban magyar szintársulat ezek nélkül fen nem állhatna. A nyugdíj-illetékek behajtása is nehéz, a hátralék sok. Ezeket úgy remélik beszedhetni, hogy a társulatoknál külön bizalmi férfiu minden este a jövedelemből apránkint levonja a hátralékot.

Merénylet Patti ellen. A nagyhirü énekesnő Amerikában tesz most körutat. E hó 9-ikén San-Franciscóban énekelt. Sokan gyültek össze, hogy az énekesnőt meghallgassák. A mint Patti Adelina megjelent, egyszerre nagy dörrenés hangzott a nézőtéren és rögtön rá zűrzavar keletkezett. Valaki egy kézi bombát akart a szinpadra vetni, de keze megakadt, a bomba mellette esett le, szétrobbant, s magát a merénylőt sebesítette meg, a kit azonnal elfogtak. Kiderült, hogy őrjöngésben szenved és felsőbb sugalatból eredőnek tartja, hogy Pattit neki meg kell ölni. Legalább így beszéli el egy távirat.

A Legjobb és legolcsóbb házigyógyszer magyar család részére a tizenkét éven át hatásosnak bizonyult «*Kárpáti egészségi labdacsok*» dr. Kvapil, sok magyar főur kedvelt orvosa rendelvénye után.

A Magyar-Franczia biztosító részvény-társaság (Franco-Hongroise) életbiztosítási osztályához *1887 január* hóban benyujtatott 357 ajánlat 633,000 frt összegről és kiállíttatott 283 kötvény 530,055 frt biztosított összegről.

HALÁLOZÁSOK.

Dobos Jánosnak, Czegléd város nagy tiszteletben élt agg ref. lelkipásztorának temetése a legnagyobb részvét közt ment végbe e hó 5-ikén. Nemcsak czeglédiek jelentek meg ezernyi tömegekben, hanem a környékről is és a templom, az udvar, utcza beláthatatlan sokaságtól volt ellepve. A ravatalnál Szász Károly püspök mondott emelkedett szellemű beszédet, mig a sirnál Ádám Kálmán esperes szónokolt s Dézsi lelkész mondott imát. Az egyházmegye papsága nagy számmal volt jelen.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Buzna Lajos törvényszéki biró, volt országgyülési képviselő, 72 éves, Nyitrán. — Zsulyevics Demjén törvényszéki biró, törvényhatósági bizottsági tag, 66 éves, Zomborban. — Balássy Alajos, czimzetes kanonok, szentszéki ülnök, tályai kiérdemült plébános és arany-misés áldozó pap, élete 83-ik, papsága 60-ik évében, Fónyban. — Ritter István, a dunántuli evang. egyházmegye főjegyzője, esperes lelkésze, tudományosan képzett férfiú, 64 éves. Gyönkön. — Kaminszky József esperes lelkész, 70 éves, az ungmegyei Lakárton. — Damián Péter, temesvár-gyárkülvárosi volt segédlelkész, Becskereken. — Dr. Markovics Géza jeles képze tségü orvos, m. kir. honvédezredorvos, városi törvényhatósági bizottsági tag, 36 éves, Szatmártt. — Dr. Való János, romhányi körorvos, köztiszteletben élt férfiu, 67 éves. — Brokes József, komárommegyei földbirtokos és megyebizottsági tag. — Roszival, Nyitramegye bizottsági tagja, Roszival István országgyülési képviselő édes atyja, Kis-Várdán. — Both István, fóthi református rektor, messze vidéken ismert népszerű férfiu, 74 éves korában, melyből ötven évet töltött el mint tanító. — Hlavathy János, a jászói premontrei rend jószágainak nyugalmazott számtartója, Somló Sándor jónevű költőnek és vidéki szinésznek édes atyja, 73 éves, Ungvárott. — Schiefner János, az osztrák-magyar bank pénztárnoka, Budapesten; ugyanitt Bischitz Ármin 63 éves; Ditrich Lajos cs. és kir. udvari nyug. erdőmester 67 éves, s holttestét Gödöllőre szállították. — Kovács Ferencz volt 1848—49-iki honvéd, Festetics T. gr. nyugalmazott uradalmi gazdatisztje, 56 éves, Keszthelyen. — Jeranek Antal érdiószegi róm. kath. kántortanító, 43 éves. — Piere Henrik, Ungvár város rendőrtanácsosa, hirtelen szivszélhűdésben. — Grimm károly nyugalmazott királyi postamester, 72 éves, Gyulán. — Török Ödön gyógyszerész, 32 éves, Tápió-Szelén. — Orley Károly okleveles gyógyszerész, 53 éves, Belényesen. — Németh István, az abosi vasuti állomás vendéglőse, 58 éves. — Psik Gyula, városi tiszti ügyész, 37 éves, Kaposvártt.

Özv. pazonyi Elek Mihályné sz. Vay Eszter, t. matróna, 73 éves, Napkoron. — Özv. Bóday Dénesné sz. Domonkos Teréz 71 éves, Kis-Igmándon, nagy családot, 8 gyermeket és unokákat hagyva maga után. — Stetina Lipótné szül. Lipniczky Erzsébet, honvédőrnagy özvegye Budapesten. — Özv. László Dávidné sz. Kazay Borbála, 80 éves, Veszprémben. — Kornis Róza, 75 éves, Székesfehérvárott. — Gruber Gyuláné szül. Izsó Mária. földbirtokos neje 32 éves Aradon. — Özv. Prammer Frigyesné szül. Parth Anna, 76 éves, éves, Győrben. — Tercsek Gyuláné, szül. Grach Mária, a balassa-gyarmati postafőnök neje, 32 éves. — Gottl Móritzne szül. Kimmerling Róza, Pozsonyváros volt polgármesterének neje, 74 éves. — Özv. Kabos Miklósné, szül. báró Kemény Eszter, b. Kemény Gábor volt miniszter nagynénje. — Nánássy Ferenczné szül. Csapó Emilia, 51 éves, Debreczenben.

SAKKJÁTÉK.

1424. számu feladvány. Plena Alajostól.

A «Chess Monthly» legujabb feladvány-tornájában mint «legjobb négylépéses» feladvány kitüntetve.

Sötét.

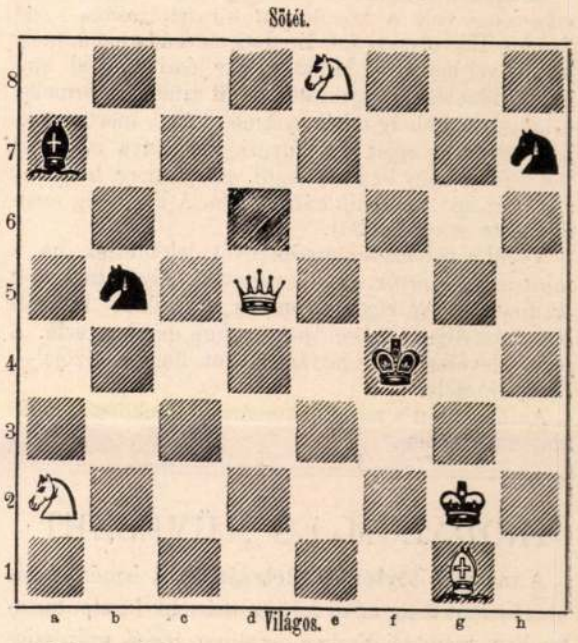

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1417. sz. feladvány megfejtése.

Schuster Zs.-tól.

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Hf5—h6 --- --- ---	Fd6—h2 : (a)
2. Va2—g8 + --- ---	Bg6—g8 :
3. Hh6—f7 mat.	

a.

1. --- --- --- --- ---	Bg6—h6
2. Va2—f7--- --- ---	t. sz.
3. V matot ad.	

Az 1418. sz. feladvány megfejtése.

Zagyva Imrétől.

1. Hf1—e3 --- --- --- t. sz.
2. Megfelelő mat.

Mindkét feladványt helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. Andorfi S. — Kovács J. — *Az Érkel-sakktársaság nevében:* Exner Kornél. — *Tarnóczon:* Németh P. — *H.-Szoboszlón:* Az olvasó-egyleti sakk-kör. — *A pesti sakk-kör.*

Hibaigazitás: Az 1423. sz. mult heti feladványban *b3-on* világos bástya állitandó.

A pesti sakk-kör január 30-án tartá rendes évi közgyülését. A szokásos jelentések és számadások felolvasása és helybenhagyása után, Ginter Károly indítványára a közgyülés egy f. év őszétől meginditandó sakk-közlöny kiadását határozta.

A választások mint rendesen közfelkiáltással ejtettek meg: *Elnökké:* Erkel Ferencz. *Alelnökké:* Dr. Spitzer Lipót. *Titkárrá:* Erkel Lajos. *Pénztárnokká:* Ginter Károly. *Választmányi tagokká:* Dr. Jakobi Samu; Dr. Vekerle László; Ehrenstein Mór; Pfeifer Ignácz; Ungar Ignácz; Czigler Géza.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Vitéz B. János története. Szegény öreg, tehetetlen dervis után, parasztruhában, fellopózni a toronyba, onnan az öreget ledobni, azután szaladva menekülni: fogadásból, háborus világban megjárja, de valami «remek cselekménynek» nem mondható. Előadva pedig oly szárazon van, hogy párját ritkítja az élvezhetetlenségben.

Sz. M. K. Nem a «Tetemre hivás» paródiája akar lenni? — tárgyban, formában nagyon emlékeztet; de hol az igazság, hol az erő? — semmikép sem válik be.

Halk sohajjal. Közlendőink közé vettük.

Nagyvárad. P—i. A cziklus befejezése megfelel a kezdetnek; köszönjük. Örömmel várjuk a személyes találkozást.

Régi dal. Erőszakolt dolog, hogy egy lázbeteg ily rendszeresen, szabatosan beszélje el szivtörténetét. Művészileg szaggatott előadással érthetőbb volna.

Nem közölhetők. Bucsu a rónától. A vén czigányhoz. — Gróf kisasszony. Panaszkodtam. Dal. A hajós. R. L. halálán. — Álom. — Olgának. — László herczeg. — Zordon téli éjnek... Bűs ködös idő. — Dalma szerelme. — A botrány-hajhász.

HETI NAPTAR. Február hó.

Nap	Katholikus es protestáns		Görög-Orosz	Izraelita
13 V	B Hatv. vas.	B Kasztor	1 Febr. D. H. v	19
14 H	Bálint. áld. v.	Bálint	2 Gy. sz. B. A.	20
15 K	Fauszt. és Jovit.	Fausztin	3 Szim. és Anna	21
16 S	Julianna sz. vt.	Julianna	4 Izidor	22
17 C	Donát vt.	Szilárdka	5 Ágota	23 10 t. h.
18 P	Simeon pk.	Flávián	6 Julián orv.	24
19 S	Konrád hv.	Gab. M.	7 Partén	25 S. M.

Holdváltozásai: ☾ Utolsó negyed 15-én 2 ó. 48 p. regg.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

kellemesebben hangzanak, hanem a sziveket is elbirják. Baksay már régen foglalkozik Homer fordításával, s alaposan remélhetni, hogy az Iliás nemsokára élvezetes alakban jut a magyar közönség olvasmányai közé. A bemutatott részt megtapsolták.

Mikszáth Kálmántól «*A hajlékonyabb ág*» című elbeszélés volt a közülés utolsó felolvasása s ezt *Faulay* Ede olvasta föl. Eredeti, eleven hangon, mély kedélylyel beszéli el Mikszáth egy jószivü fiatal ember történetét, ki egymástól elvált szülők gyermeke, a hajlékonyabb ág a két gyermek közül, mert titokban anyját is, apját is segélyezi, s az anya csak azt tudja róla, hogy az apát segiti, az apa meg, hogy az anyát és igy mindenik kárhoztatja. A közönség megéljenezte az elbeszélést.

Végül a pályázatok eredményét jelentették be, a mint már közöltük. Csak a vigjátéki pályázatnak volt eredménye. Az egy felvonásos vígjátékra kitüzött 500 frtos díjat «*A komédiás*» című darab nyerte. A jeligés levélke fölbontatván, kitünt, hogy szerzője — *Csiky* Gergely.

Az ülés után a tagok lakomára gyűltek össze Szikszay éttermében.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A magyar történeti életrajzokból ismét díszes kötet jelent meg, az új folyam második füzete, tartalomban, kiállitási díszben, az ilusztrációk művészies kivitelében, sokaságában és érdekességében egyformán hathatós eszköze, hogy a vállalat a történelmi olvasmányokat népszerűvé tegye. Szilágyi Sándor, a szerkesztő, egyik fő czélja, hogy e vállalat egyszersmind műemlékeink, szétszórva levő régiségeink, történeti tárgyaink, a régi metszetek, képek, okiratok másainak gyűjteménye legyen, s a szövegben tárgyalt események és benne szereplők a rájok vonatkozó fenmaradt emlékek közepette jelenjenek meg. A színhelyről a legjobb rajzolók fölvétele után nyerjük a képeket, a többi ilusztrációk a legkülönbözőbb gyüjteményekből, muzeumokból, könyvtárakból, levéltárakból kutatvák föl. Az elismerés legmelegebb hangján kell most is megemlékeznünk e vállalatról, mely komoly tartalmasságával a történetirót, a szakembert is oly közelről érdekli; viszont semmitől sincs távolabb, mint hogy a közönség szempontjából egyoldalunak lehetne mondani, mert ellenkezőleg, az előadás műgondjával, mint vonzó olvasmányok elevenülnek meg benne egyes korszakok és emberek.

Az új füzet befejezi *Szilágyi* Sándor művét, «*Felsővadászi Rákóczy Zsigmond*», mely a XVII. század annyi kulturális mozgalmát foglalja magában, s a nemzeti közművelődési élet domborodik ki belőle. A sárospataki főiskola szintén Rákóczy Zsigmond emlékéhez füződik. Ő hivta meg annak élére a híres Comeniust. A mű mellett megtaláljuk ezen kor szereplőinek ránk maradt arczképeit, névaláirásait, leveleinek hasonmását s mindazon helyek rajzát, melyeket az események emlékezetessé tettek. Ugyane füzetben másik munka kezdődik: *Kornyáti Békés Gáspár* (1520—1579), *Szádeczky* Lajostól, történetiróink fiatalabb nemzedékének egyik legtehetségesb tagjától. A füzet e közleményét részletesben is ismertetjük. Itt még a gazdag ilusztrációkat említjük meg, melyek az életrajzot kiegészitik és a fiatal iró választékos előadását, szorgalmas adatgyűjtését egy sokféleképen és nagyon ellentétesen megitélt történeti alak kimagyarázásához. A történelmi társulat tagjai 5 frtjával, nem tagok 8 frtjával fizethetnek elő egy évfolyamra. Öt nagy füzetből, száznál több illusztrációból áll egy folyam. Megrendelhető Mehner Vilmosnál, Budapest, papnövelde-utcza.

Országgyülési Almanach. Dr. Halász Sándortól megjelent az «Országgyülési Almanach» második kötete. Az első kötet a képviselőház tagjainak rövid életrajzát közölte; az uj kötet pedig a főrendiház tagjaiét adja. Kétségtelenül ez a maradandóbb értékü kötet, mert a képviselőház tagjai változnak, mig a főrendiház nincs ily változásoknak alávetve. Az ujon alakított főrendiház minden tagjáról megtaláljuk az életrajzi adatokat. Közéletünknek számos kitünősége, alkotmányunk zászlósai, főméltóságai, egyháznagyjai vannak ezek közt, s igy a kötet gyakorlati értékü. Megbizható is, mert Halász nagy szorgalommal gyüjtötte össze az adatokat. Betürendben adja az életrajzokat, melyek 196 oldalt töltenek meg. Kiadta az Athenæum-társaság, s ára 1 frt 20 kr.

Tanulmányok, irta Szathmáry György országgyülési képviselő, ki évek óta működik tevékenyen a hirlapirodalomban, mint a «Hon», majd meg a «Nemzet» belső dolgozó társa, s kinek publicisztai dolgozataiból többet az elsőrendű folyóiratok is közöltek. Ezekből van összeválogatva a «Tanulmányok» 372 oldalra terjedő kötete. Oly közlemények találtak benne helyet, melyek általános érdeküek, s ismeretterjesztő vagy eszme-cserét ébresztő voltuk mellett az előadásra fordított gond is ajánlják.

A nemzetiségi kérdésre, a szocziáldemokratákra, a tanügyre, a társadalomra vonatkoznak ezek, s a melyek a politikát illetik, azok érdeke sem foszlott el, kortörténeti érdeket őrizvén meg. Például a «Magyarország és a német szövetség» czimű, mely 1883-ban a «Kölnische Zeitung»-ban jelent meg, a német lapok magatartására nézve is érdekes adalék, mert épen ez ellen szólal fel, s azokat a szempontokat sorolja elő, melyeket Magyarország elismer, de a németek nem igen tudnak megérteni. Összesen tiz czikk foglalja el a kötetet; a már említetten kivül még ezek: «Bosnyákország,» «Állami népiskoláink elhelyezése», «Bulgária», «Az erdélyi részek népességi, közművelődési, politikai s közgazdasági szempontból,» «A történelem és a keleti kérdés», «Az uzsora, a biblia, egyházjog és a magyar törvények szempontjából,» «A munkáspártok s az általános szavazatjog Németországon», «A fényüzés történetéből, tekintettel a magyar viszonyokra». «A czivilizáczió hatása barbár népekre az ó-korban és ma.» — A kötet Aigner Lajos bizománya utján szerezhető meg s ára 2 forint 40 krajczár.

Beniczkyné Bajza Lenke munkái uj, olcsó kiadásban jelennek meg Székely Viktor nagy-kanizsai könyvkereskedőnél. Az első füzetek a «*Mártha*» czimű regényt közlik. Egy-egy füzet ára 20 kr. — «Mártha» után az «*Ö az!*» czimű legujabb, eddig még meg nem jelent regénye következik.

Alakok, elbeszélések, irta Sebők Zsigmond. Fiatal iró első kötete, melyben a fejlődő tehetség figyelmet érdemlőn nyilatkozik. Tizenkét elbeszélést és apróbb rajzot kapunk együtt. Akad egypár, a mely ki is maradhatott volna, mint például a «Veteránok» (fővárosi életkép az egyenruhás veterán egyletekről), vagy még inkább «A czigáró» (egy baka virginiája, melylyel vasárnaponkint kevélykedni szokott, de el nem szijja); de vannak csinosabb kis elbeszélések, melyekből ha nem is emelkedik ki a történet eredetisége, drámaibb motivuma: csinosan dolgozvák, az elbeszélő hang meleg, olykor humoros, egy-egy alak rajza el van találva, s a kis keret, melyben a többnyire apró történetek mozognak, változatos alakokkal van betöltve. Ilyen «Az uj lakó». «A második Világos», «A statárium». A kötet az irói hivatottság több jó oldalát foglalja magában. Szegeden jelent meg; árát azonban nem tudjuk.

Ujabb franczia és német költőkből czimű kötetre hirdet előfizetést Bogdánfy Lajos, kitől lapunk is közölt sikerült fordításokat. A franczia és német irodalom ujabb költőinek gyüjteménye lesz a kötetben, mely érdemes a költészet barátainak figyelmére. Előfizethetni 1 frt 50 krjával, vagy diszkötésre 2 frt 50 krjával, a fordítónál, Budapest, kőfaragó-utcza 8 szám.

Füzetek. *A népfölkelésről* szóló törvény, valamint annak végrehajtására közelébb közzétett miniszteri utasítás megjelent a Pallas társaság kiadásában, magyarázó jegyzetekkel. Ára 25 kr. — *A magyar iskolajog megszilárdulása és elveinek alkalmazása*, kapcsolatban dr. Trefort közoktatásügyi miniszter nyilatkotaival, tanügyi kormányzata tetteinek ecsetelésével, életrajzával és irodalmi működésének vázlatával; irta Rill József. Mellékelve hozzá Trefort arczképe. Második kiadás, s kiadta a «Magyar Pædagogiai Szemle» szerkesztősége.

Zeneműv. Rózsavölgyi és társa kiadásában megjelent: *Piknik-lengyelke*. zongorára szerzé Halász Jenő. Ára 80 kr.

Zeneműv-folyóirat. Az *Apolló* februári füzetében hat férfikar van: Bátori L.-tól, Szögedi E.-től. Zimaytól, Seylertől, Hoppe Rezsőtől, Ottó Ferencztől; továbbá Erney József melodrámája «Szép Ilonka» Vörösmarty költeményére. Goll János két népdallal, Bátori Lajos orgona-iskolájának folytatásával járulnak a tartalomhoz. A füzet ára 75 kr. A folyóirat egyszersmind *pályázatot* hirdet egy magyar szövegű férfikarra, mely márczius első napjáig küldendő be a szerkesztőséghez. A három legjobb pályamű 30—20 és 10 franknyi dijat nyer.

A Munkácsi-díj nyertese. A képzőmüvészeti társulat pályabirósága három festményt jelölt ki Munkácsy 6000 frankos ösztöndíjára: Eisenhut Ferencz «Gülbabá»-ját, Bihari Sándor «Biró előtt»-jét és Koroknyai Ottó «Javíthatatlan»-ját. A pályadíj alapító levele szerint az igy kijelölt három festményből Munkácsy maga választ. A mester e hó 8-án táviratilag tudatta Párisból, hogy a három festmény közül a Koroknyai Ottó «Javíthatatlan»-ját választotta ki s e szerint a 6000 frankos ösztöndijat neki itélte oda. A nyertes Koroknyai még fiatal ember s Benczur mesteriskolájának növendéke. Tanulmányait a bécsi akadémián mint Wurzinger tanítványa kezdte, további kiképzését Eisenmenger és Feuerbach oldalán szerezte. A külföldi tárlatoknak rendes kiállítója, itthon két genre-képe az «Ejnye be megnőttél» s a «Javíthatatlan» tették nevét ösmeretessé a jubiláris műkiállításon. A «Javíthatatlan» a korcsmában részegen dorbézoló parasztot ábrázol. A festményt magát ő felsége vette meg.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia második osztálya ülésezett e hó 7-ikén *Deák* Farkas elnöklete alatt, s két érdekes előadás volt napirenden.

Ballagi Aladár egy nagyobb művéből tartott előadást: «XIV. Lajos és a korabeli irók» czimmel, s eredeti források után festette az irodalomnak azt a nagy föllendülését, mely XIV. Lajos alatt következett a királynak és miniszterének Colbertnek közreműködésével, kik a tudósok és irók pártfogásával politikai és diplomácziai czélokat tűztek ki. Először a franczia tudományos akadémia alapításáról szólt, melynek maga a király volt pártfogója, Colbert a vice-protektora, s a tudósokat, irókat a király udvarának kiegészítő részévé tették. De meg is kivánták, hogy a királyt magasztalják, s valóban megtörtént, hogy a kereszténység közepette XIV. Lajost valóságos istenités vette körül. Költők, tudósok tömjént égettek neki. A használható tollak évi fizetésben részesültek. A külföldön is mindenütt béreltek irókat, tudósokat, hogy Franciaországot és a királyt dicsőítsék; valóságos sajtó-iroda volt ez, melynek élén Chapelain állt, ki maga mint költő 3000 livret kapott egy évre. A költőknek osztott rendes évdijakból Corneille, Racine, Molière, és a kor többi nagy irói is részesültek. Husz évig tartott ez az intézmény s ez idő alatt másfél millió livre-nél többet fizettek el iróknak. Némely esztendőben 105,000 livre is volt az összeg, Csak Angliában nem találtak érdemes tollat, mely megfizettetni engedte volna magát. Németország tudósai rimánkodtak, némelyik valóságosan koldulva kérte a kegydijat.

Dr. *Békesy* Károly (vendég Kolozsvárról) felolvasása is közérdekü volt, épen most a választások küszöbén. *A választási rendszer reformját* fejtegette, s azt emelte ki, hogy a mostani rendszer mellett voltaképen nem az ország igazi többsége dönti el a választás eredményét, hanem a véletlenség. Egyik kerületben ezer szavazat még nem lehet többség, holott egy másik kerületben egy pár száz már megadja a többséget. Számos adatot idézett Anglia, Magyarország válasz ásaiból. Angliában az 1874-iki választásoknál a beadott szavazatok után 52 szótöbbség illette volna meg a liberális pártot, mégis a konzervativeké lett a győzelem, kiknek 60 képviselőjükkel volt többségük. Az 1869-iki magyar választásokról birunk legrészletesb adatokat. A beadott összes szavazatok szerint a kormánypártot a házban 27 szótöbbség illette volna, de 75 szótöbbsége volt. Ugyanekkor 33 városi kerületben együttessen véve a 25 ezer ellenzéki csak 12 képviselőt birt megválasztani a 16 ezer kormánypárti szavazó 24 képviselőjével szemben. Az előadó tehát a kerületenkint mutatkozó kisebbség jogainak figyelembevételét hangsulyozta. Olaszországban már tekintettel vannak erre, s 30 képviselői széket ugy töltenek be, hogy egy pár helyre nem fogadnak el szavazatot, hanem azt a kisebbségben maradottakkal töltik be. Ismertette azon javaslatokat, melyeket az arányos képviseleti rendszer megállapítására eddig készítettek, és maga is pártolta, hogy a kisebbségben maradt szavazatok a megye területén más kerület kisebbségéhez csatolva érvényesíttessenek.

A földtani társulat közgyülése e hó 9-ikén volt, dr. Szabó József elnöklete alatt, ki az ülést megnyitván, a geológia terén a nemzetközi geológiai kongresszus által előidézett tevékenységet ismertette vázlatosan. A főczél egyelőre Európa geológiai térképének egységes megalkotása, melyhez minden ország geológusainak közreműködése szükséges. A társulat elhatározta, hogy *Magyarország geológiai térképe* is elkészüljön. Ez megtörtént és Berlinben a térképdirektórium ennek nyomán készítteti a megfelelő lapokat. *Staub* Móricz olvasta ezután az évi jelentést. E szerint a társulat 7 szakülésén 22 előadás tartatott. A társulat kebelében alakult földrengési bizottság előadója, Schafarzik Ferencz dr. ez idő szerint nagyobb utazást tesz a Kaukázus vidékén, minek következtében a bizottság a működéséről szóló évi jelentést csak később fogja beterjeszteni. A társulat tagjainak száma jelenleg meghaladja a 400-at.

MI UJSÁG?

József főherczeg és családja e hó 10-ikén Fiumébe érkezett, s villájukban több hetet fognak tölteni. A főherczegi családot az indóházban gróf Zichy Ágost kormányzó, a városi podesta s a katonaság képviselői fogadták.

Trefort Ágost közoktatásügyi miniszter e hó 6-ikán töltötte be munkás életének 70-ik évét. A még friss erőben levő s lankadatlan tevékenységü férfiút ez alkalomból számos köldöttség üdvözölte a tanítók és tanárok részéről, s a nevelési egyesületekben ünnepélyeket is tartottak. A képviselőházban éljenzéssel fogadták s üdvözlő ívet adtak át neki,

Korokuyai Otto

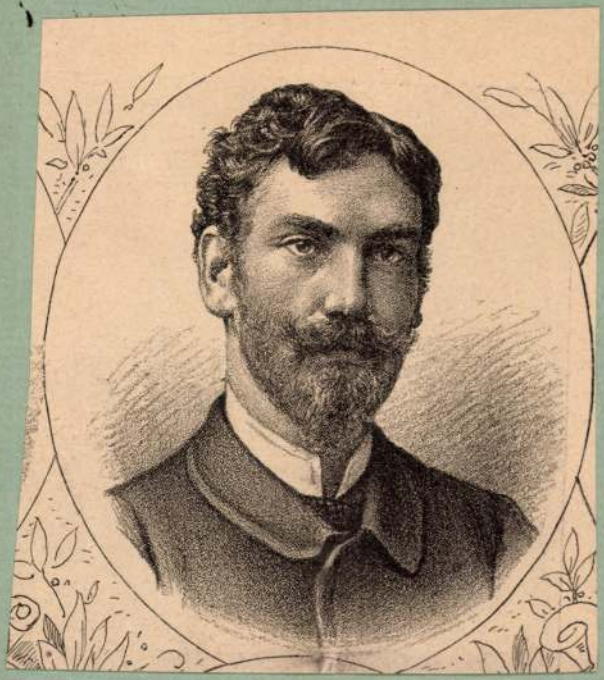

Közölve.

Ország világ 1886. 792. 1

1311. Koroknyai Ottó után.

A mester sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 27-én.

Dr. Pulszky Ágost arczképe.

Térdig látható, kissé balrafordultan ül, de szembe néz. Jobb kezében tollat tart, melylyel az előtte fekvő papirosra ír, baljával pedig olyképen támaszkodik az asztal szélére, hogy arról négy ujja lelóg. Elől hullámos haja, szemöldöke, bajusza és gyér szakálla őszbevegyült, szeme barna. Öltözete: ing álló gallérral és kézelővel, csokorra kötött keskeny nyakkendő, kivágott fekete mellény és ugyanilyen kabát. A szék támlája párnázott.

Vászon, méretei 93·4 : 69·6 cm. — Lelt. sz. 1311. — Megrendelés útján szereztetett 1911-ben 200 K-án (961–911). — Kifizettetett 1911 május 18-án. — Elszámoltatott 1911 június 9-én (1359–911). — Az elszámolásra nézve lásd a 6407–912 szvsz. előadmányt.

Jegyzet. Az 1913 február 8-iki felterjesztés (269–913) és az 1913 február 13-iki 20949 sz. leirat (423–913) alapján 1913 június 28-án ideiglenes állami letétül a budapesti m. kir. Tudományegyetem jogi karának adatott ki (1378–913).

E másolatot a dr. Pulszky Ágostné, sz. Figdor Hermina tulajdonát képező eredeti után Tatz László készítette.

Korokunyai Ottó

Vas. Lap. 1894. 824. l.

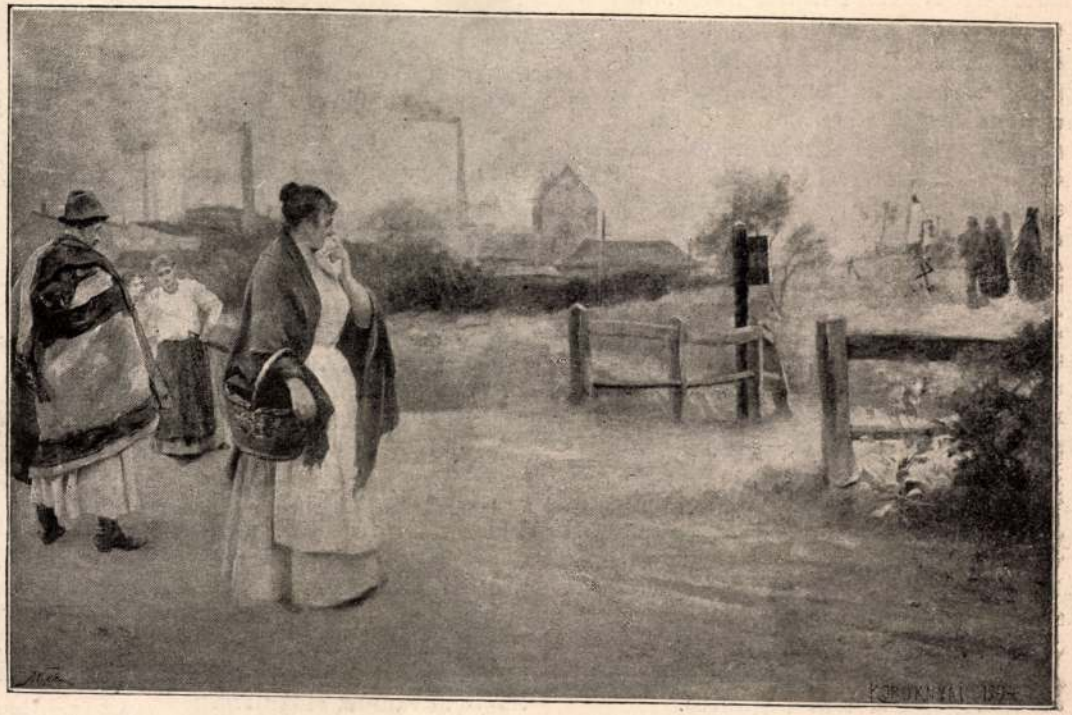

Koroknyay Ottó: Titkos bánat.

MŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

A TÁRSULATI TAGOK ÉS A MŰVÉSZETET PÁRTOLÓ KÖZÖNSÉG SZÍVES FIGYELMÉBE

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatósága úgy intézkedett, hogy a társulati tagságra vonatkozó összes bejelentések és reklamációk szálai a társulat számvevőségénél (VI., Felsőerdősor 16—18., I. emelet 8. szám.) fussanak össze. Ezért az igazgatóság arra kéri a társulat összes igen tisztelt tagjait, úgyszintén a társulat iránt érdeklődőket, hogy úgy tagbelépési nyilatkozataikat, mint a társulat kötelékéből való kilépésüket bejelentő leveleiket és a tagságra vonatkozó minden néven nevezendő reklamációikat és kívánságaikat a számvevőség fönnebb közölt címére küldeni szíveskedjenek. Ebből az alkalomból felhívja az igazgatóság az érdeklődők szíves figyelmét a következőkre:

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat tagjai az alapszabályok értelmében: pártfogók, alapítók és rendes tagok (művészek és műpártolók). Pártfogók azok, akik a Társulat céljaira legalább 2000 koronát, alapítók azok, akik ezekre a célokra legalább 400 koronát alapítanak. A pártfogói alapítványok négy-, az alapítói díjak pedig két év alatt törlesztendők. A társulat rendes tagjai azok, akik kötelezik magukat legalább három éven át évenként 20 korona tagsági díjat fizetni. A tagsági díj évenként előre fizetendő be a Társulat pénztárába. (VI., Felsőerdősor 16—18., I. 8.). A tagsági kötelezettség az alapszabályok értelmében a három év letelte után is csak akkor szünik meg, ha a tag kilépési szándékát valamely év július elseje előtt ugyanazon év végére a Társulat számvevőségénél ajánlott levélben bejelenti. A társulati tagok a Társulat által a városligeti műcsarnokban

Korokmyai Ottó

Koroknyay «Késő bánat»-a valamelyik külváros szomorú, nyomasztó légkörében találta színhelyét. Temetnek valakit, s e temetést sírva nézi pár száz lépésnyiről egy termetes asszonyság. Mellette áll piros szűrében a legény, de úgy

49 SZÁM. 1894. 41. ÉVFOLYAM.

látszik, őt nem érdekli a temetői jelenet. Az alakok igen ügyesen, széles ecsettel, sok erővel levén festve, biztosítják a kép hatását, mely folyton nagy közönséget vonz maga köré.

Vas. Ujs. 1894. 823. l.
(A művészek téli kiállításából.)

Telkessy Valér, festő, II., Fő-utca 21. (133.)
Tolnay Ákos, festő, VIII., Rákóczi-út 51. (104.)
Tölgyessy Arthur, festő, I, Kelenhegyi-út 12. (253, 255, 373.)
Tornai Gyula, festő, VII., Jávor-utca 5/b. (84, 183.)
Tornyay János, festő, Mártély, Csongrád megye. (3, 77, 180.)
Török Olga, festő, V., Csáky-utca 16. (164.)
Tury Gyula, festő, IV., Veres Pálné-utca 19. (276, 372.)
Udvary Géza, festő, I., Kelenhegyi-út 12. (22, 88, 182.)
Ubrankovics Kovács József, festő, Rákospalota, Bezerédi-utca 62. (287.)
Uitz Béla, festő, VII., Peterdy-utca 39. (120.)
Vajda Zsigmond, festő, VII., Damjanich-utca 58. (40, 139, 145.)
Vámossyné Eleőd Karola, festő, I., Mányoki-út 8. (275.)
Vas Ferencné, festő, I., Döbrentei-utca 8. (306.)
Vas Viktor, szobrász, X., Százados-út, Művésztelep. (9, 394.)
Vastagh Géza, festő, I., Somlói-út 26. (249, 250, 327.)
Id. Vastagh György, festő, I., Tigris-utca 55. (268.)
Veress Zoltán, festő, II., Ürge-utca 6. (298, 308.)
Vesztróczy Manó, festő, V., Heltai Ferenc-utca 8. (42, 90.)
Vidovszky Béla, festő, V., Falk Miksa-utca 17. (60, 79, 191.)
Vörösné Deli Alice, festő, VII., Tököly-út 27. (284.)
Wágner Géza, festő, IV., Egyetem-tér 5. (126, 160, 163.)
Wigand Edith, szobrász, VII, Szentkirály-utca 22. (290, 383.)
Wolff Károly, festő, III., Zsigmond-utca 68. (269, 368.)
Záhonyi Géza, festő, X., Szentlászló-út 26. (132, 134.)
Zemplényi Tivadar, festő, I., Fehérvári út 38. (47, 48.)
Zombory Lajos, festő, Szolnok, Művésztelep. (185, 187, 189.)
Zsákodi Csiszér János, szobrász, IV., Egyetem-tér 5. (36, 39, 395.)
Zsigmondyné Jármay Edith, festő, I., Atilla-körút 2. (137.)
Zsombolya Burghardt József, festő, Rákosszentmihály. (304.)

Koroknyai Ottó †

1856—1898.

A magyar művészetet az utóbbi időben érzékeny veszteségek érték.

A tavasz elején *Barabás* Miklós, a magyar művészet örökemlékezetü úttörője, kevéssel utána *Lietzen-Mayer* Sándor München művészi életének egyik oszlopos tagja költözött el az élők sorából, majd *Mesterházy* Kálmán dobta el magától az életet, április 27-ikén pedig *Koroknyai* Ottó, a 6000 frankos Munkácsy-ösztöndij egykori szép reményekre jogosító nyertese halt meg legszebb férfikorában.

Koroknyai már két esztendő óta hordozta magában a biztos pusztulás csiráit. Az 1896. évi Ezredéves Országos Kiállítás I/a csoportjában kiállítva volt »Mátyás király Bécs előtt« cimü festménye volt utolsó nagyszabásu alkotása, mely annak idején az állam tulajdonába ment át. Azóta állandóan betegeskedett s a kiállításokon is csak kisebbméretü és jelentéktelenebb művekkel vett részt, amelyeken barátai mély megdöbbenéssel tapasztalták szellemi erejének és alkotó képességének rohamos hanyatlását. Amennyire szerény anyagi viszonyai engedték, a mult év folyamán Olaszországban keresett gyógyulást, de hiába. Az őszszel visszakerült Budapestre, kevéssel azután a szobába szorult, ahonnan nem is szabadult ki többé.

Az elhunytat kiváló tehetsége és rokonszenves egyéni tulajdonságai révén általában szerettek és tiszteltek. Művészi életünk forrongásaitól mindig távol tartotta magát s csöndben, zajtalanul dolgozott és férfias megadással küzdött a megélhetésért, melynek keserü gondjai lassankint megtépték művészlelke szárnyait; s a Párisban egykor keresett arcképfestő, a »Javíthatatlan« nagyratörő szerzője, aki 1886-ban tizenkilenc versenyzővel szemben nyerte el Munkácsy Mihály 6000 frankos ösztöndiját, testben lélekben megtörve a legnagyobb szegénységben halt meg és egy ujabb sötét lappal gyarapította a magyar művészek sorsának szomoru krónikáját.

Koroknyai (*Trost*) *Ottó* 1856-ban Budapesten született. Öt éves koráig Magyarországon nevelték, akkor családi okok miatt Bécsbe került, ahol 1873-ban az ottani képzőművészeti akadémián kezdte meg művészi kiképzését. Előbb *Würzinger* és *Eisenmenger*, majd később *Angeli* és *Makart* tanítványa volt, akik mind nagy szeretettel foglalkoztak vele és szép jövőt jósoltak neki. Tizenkét esztendei bécsi tartózkodás után a fiatal művészt elfogta a honvágy s igy ujongva fogadta nagybátyjának, Somsich Pálnak a meghivását, aki módot nyujtott neki arra, hogy a magyar népéletet tanulmányozhassa. Ekkor magyarosította meg a nevét is és hosszabb időt töltött a dunántúli megyékben, ahol egymásután készültek el *A javíthatatlan, Hogy megnőttél!* és *Olyan nincs* cimü festményei, amelyekkel 1885-ben Budapestre jött és Benczur Gyula tanítványai sorába állott. Itt azonban nem maradt soká, mert 1886-ban elnyervén a Munkácsy-dijat, Párisba költözött, ahol a nagy mester vezetése alatt képezte tovább folyton izmosodó tehetségét. A francia fővárosban, hol »A meggyilkolt háza előtt« cimü mélységes hangulatu festményével a Szalon-ban kitüntetésben is részesült, leginkább arcképfestéssel foglalkozott s a párisi előkelő körök kedvelt arcképfestőjévé lett. 1892-ben újra hazatért s miután egy évet József főherceg alcsuthi birtokán töltött, Budapesten telepedett meg, ahol elkezdődtek megpróbáltatásának szomoru napjai. Kitartóan küzdött a mindennapi kenyérért, ami végre is ellankasztotta és bizonyára nagyban hozzájárult a hatalmas, athléta-termetü művész korai halálához. 1897-ben nőül vette *Kotsy-Horváth Jolán* festőművésznőt, aki páratlan önfeláldozással ápolta a nagy beteget haláláig.

Koroknyai Ottót pénteken, április 29-ikén temették el puritán egyszerüséggel a Kerepesi-temető halottas házából. A temetésen a »Magyar Képzőművészek Egyesülete«, az »Országos Magyar Képzőművészeti Társulat« és a »Nemzeti Szalon« testületileg résztvett és koszorút is tett az elhunyt ravatalára, kit pályatársai és barátai nagy számmal kisértek el utolsó útjára. A sírnál *Hock* János, a »Nemzeti Szalon« alelnöke tartott mélyen megindító gyászbeszédet.

A tavaszi nemzetközi kiállítás pályabíróságai.

E lap első számában már megírtuk, hogy a tavaszi nemzetközi kiállításon az állami aranyérmek, a 2000 frtos társulati-dij, a Forster Gyula által alapított 1600 frtos Vaszary-díj, az 1000 frtos Rökk-dij és a 300 frtos Wahrmann-díj kerülnek kiosztásra.

E dijakat és kitüntetéseket a Rökk-dij kivételével egy és ugyanaz a pályabíróság itéli oda, melyet az ez évi tavaszi tárlaton résztvevő, valamint a társulatnak kiállításain eddig kitüntetésben részesült magyar művészek választottak meg.

A választás határideje április 29-ikén este 6 órakor járt le és a magyar művészek körében állandóan tapasztalható közönyösségnek lehangoló jelentőségeként konstatáljuk, hogy az ezúttal *szavazatra jogosított 131 művész közül csak huszan küldötték be szavazatukat.*

A társulat kiállítási szabályzata értelmében a választmány által kiküldött szavazat számlálóbizottság és az igazgatóság tagjai közül *Benkő* Kálmán igazgató, *Kardos* Gyula és *Márk* Lajos igazgatósági tagok és *Lipthay* Kornél bizottsági tag *Andrássy* Tivadar gróf elnöklése mellett a szavazási határidő lejártakor azonnal összeültek a Műcsarnok tanácstermében, hogy a beérkezett szavazatokat fölbontsák és össze-

olvassák, ennek végeztével kitünt, hogy az állami aranyérmek a társulati-dij, a Vaszaray-díj és a Wahrman-díj pályabiróságába a jogosult művészek a következőket választották meg:

Rendes tagok. *a) Művészik.*

Kardos Gyula, Karlovszky Bertalan, Márk Lajos, Stetka Gyula, Fadrusz János, Zala György.

b) Nem művészek.

Andrássy Tivadar gróf, Andrássy Gyula gróf, K. Lippich Elek.

Póttagok. *a) Művészek.*

Mednyánszky László br., Ebner Lajos.

b) Nem művészek.

Forster Gyula, Szüry Dénes.

A Rökk-díj pályabirósága, melyet a társulat választmánya március 24-iki ülésén titkos szavazás útján választott meg, a következőkből áll:

Művészek.

Bencur Gyula, Bihari Sándor, Ujváry Ignác, Stetka Gyula, Zala György.

Nem művészek.

Forster Gyula, Szmrecsányi Miklós. dr.

Megjegyezzük, hogy a pályabiróságok tagjai azokra a dijakra, amelyek fölött itélkeznek, nem versenyezhetnek.

A két pályabiróság már legközelebb megtartja döntő ülését.

Vásárlások a tavaszi tárlaton.

(Folytatás.)

19. Teltsch Ede: »Nevető«, bronzszobormű, vevője: Hartenstein Zsigmond.
20. Németh Lajos: »Hazafelé«, vevője: Korniss Károly gróf.
21. Strobl Zsófia: »Csendélet«, vevője: Gerliczy Ferenc br.
22. Terris John: »Edinburghi tájkép«, vevője: Károlyi Viktorné grófnő.
23. Terris John: »Viharos naplemente«, vevője: Korniss Károly gróf.
24. Boemm Rita: »Éjszaka«, vevője: Hollós József nyerő társulati tag.
25. Pauly Erik: »Chrysanthemum«, vevője: Hollós József nyerő társ. tag.
26. Verhas Jan: »A kis piktor«, vevője: Giergl Kálmán.
27. K. Kovács László: »Áradás«, vevője: Gerliczy Ferenc báró.

Az eddigi vásárlások összege 8578 forintot tesz ki, amelyből 1615 forint külföldi művészek javára esik.

Művészeti hirek.

— **Az 1000 forintos Rökk-dijra** hirdetett pályázatban — melyre a részvételt április 30-ikán este 6 óráig irásban kellett bejelenteni, — a következők vesznek részt: 1. *Hegedüs* László: »Ellenségek.« 2. *Tull* Ödön: »Este.« 3. *Lukácsy* Lajos: »Éva.« 4. *Boruth* Andor: »Toreador.« 5. *Olgyay* Ferenc: »Utolsó őszi nap.«

—

— **Az új Országház falfestményei.** Miután több oldalról fölmerült az az óhajtás, hogy az új Országház falfestményeinek legutóbb eldöntött pályázatában résztvett műveket a nagy közönség is megtekinthesse, az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat igazgatósága átiratot intézett az »Állandó Országház épitő-bizottsága« elnökségéhez, amelyben a pályaművek kiállitása céljaira 8—10 napi időtartamra készséggel fölajánlja a városligeti uj Műcsarnok tanácskozó termét.

—

A magyar országos képzőművészeti tanács *Ráth György* főrendiházi tag elnöklése mellett szerdán, április hó 27-ikén a városligeti új műcsarnokban ülést tartott, amelyen néhány, törvényhatóságok által megrendelt mű átvétele tárgyában határozott és megállapította azoknak a magyar és külföldi műveknek a lajstromát, amelyeket az 1898. évi tavaszi nemzetközi kiállításból a kormánynak, a nemzeti muzeum, a létesítendő szépművészeti muzeum és vidéki muzeumok számára leendő megvételre ajánl. A tanács javaslatát mielőbb a vallásminiszter elé terjeszti, aki az állami vásárlások ügyében végérvényesen határoz.

—

— **Iskolák a tavaszi kiállításon.** A székesfőváros területén levő iskolák közül eddig csak az V., VI., VII., VIII. kerületi gimnáziumok egyes osztályainak körülbelül 800 növendéke tekintette meg a tavaszi nemzetközi kiállítást.

—

— A »**Magyar Képzőművészek Egyesülete**« szombatra, április 30-ikára rendkivüli közgyülést hitt volt egybe, melynek napirendjére az egyesületi alapszabályoknak a műépitészek befogadása következtében szükségessé vált megváltoztatása volt kitüzve. A gyülést azonban nem tarthatták meg, mert az alapszabályok által a határozatképességhez megállapított 30 tag nem jelent meg.

—

— **Külföldi kiállítások megnyitása.** Európa két legnevezetesebb művészeti gócpontjában, Párisban és Münchenben április 30-ikán nyitották meg a nemzetközi műkiállítást *Párisban* az 1900. évi nemzetközi kiállítás előmunkálatai miatt a Szalon tárlatát az idén a Champ de Marson rendezték, ahol a kiállítást a párisi előkelő körök jelenlétében Faure elnök nyitotta meg. Magyar művészeink közül *Eisenhut* Ferenc (Kakasviadal), *Márk* Lajos (Lelkiismereti furdalás) és a nagybányai *Kemencky* Árpád (Tavaszi táj) vesznek részt a párisi Szalon kiállításán, s mint párisi lapok irják már a vernissage-on kellemes feltünést keltettek műveikkel. Eisenhut festményének reprodukcióját az »Illustration« a Szalon-ból közölni szokott sorozatának már első csoportjában közli. — A *müncheni* nemzetközi kiállítást Luitpold regens-herceg és több hercegnő jelenlétében szintén 30-ikán nyitották meg az üvegpalotában. A kiállítás igen gazdag, s festményeken és szobrokon kivül a modern műipar is igen érdekes termékekkel van képviselve benne.

Szerkesztőség:
Budapesten, Városliget, Műcsarnok.
Kiadóhivatal:
Singer és Wolfner Budapesten, Andrássy-út 10.

BUDAPESTI HIRLAP NYOMDÁJA.

amely a mindennapi kenyér megszerzéséért oly keserves küzdelmet folytat, nem nyújt kellő biztosítékot a banknak egy kölcsön esetén.

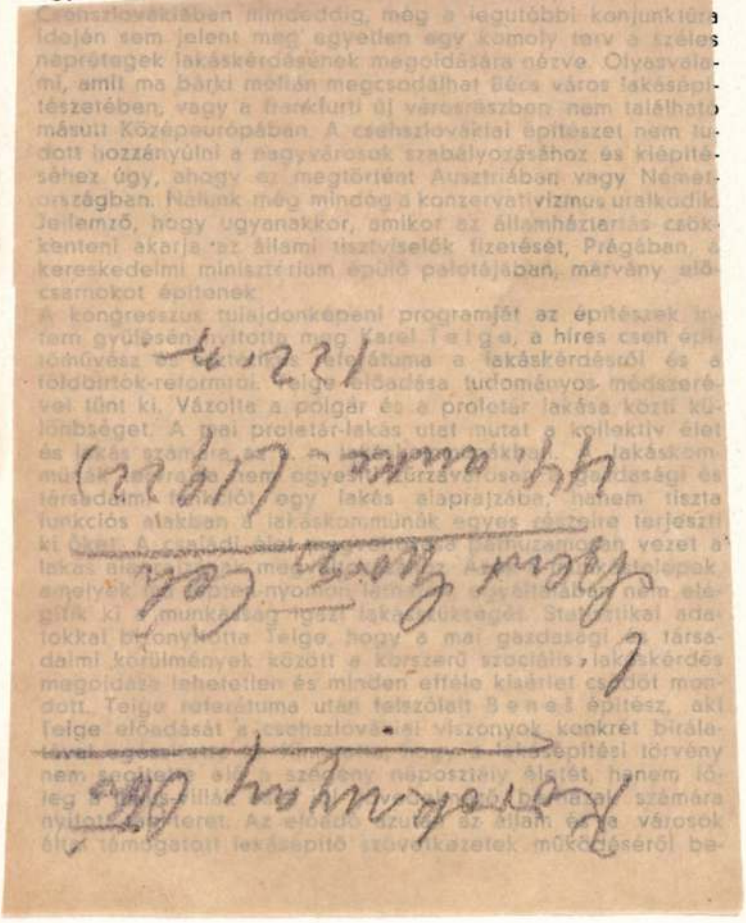

Fachblatt der Bauindustrie und des Bauschaffens in der ČSR. Prag I., Revoluční 3. bringt in der Nr. 47. neben dem in jedem Hefte vorzufindenden, — über die gesamte Bauwirtschaft der ČSR. sorgfältig zusammengetragenen — Nachrichten-Material, Aufsätze aus den Gebieten der Technik und Wirtschaft, so u. a.: Die Entschließung der Ingenieure anläßlich der am 10. November im Sia-Haus stattgefundenen Manifestations-Vollversammlung, die sich mit der Wirtschaftskrise beschäftigte. Anschließend folgt das Referat des Ing. L. Karpe, Teplitz-Schönau, unter dem Titel: Technisch-wirtschaftliches Denken. Die Fragen: „Stahl- oder Holzfenster?" und die „Teilung von Großwohnungen" sowie „Stahlskelettbau erobert Kleinhaus?" sind ebenfalls in dieser Nummer erörtert.
In No. 48 finden wir die Aufsätze über „die Beleuchtung von Fabriken und Werkstätten", „über Frostgefahr während der Bauzeit" und über „valorisierbare Hypothekar-Kredite."

Baugilde.
(BDA) Zeitschrift des Bundes deutscher Architekten, Berlin SW. Heft 21. behandelt die Frage der Gewerbesteuer der Architekten. — Es folgt ein Rückblick auf den 29. Bundestag des BDA in Kassel. — Weiters ein Artikel über den Schadenersatzanspruch des Architekten bei Urheberrechtsverletzungen. — Beschreibung einer neuen Wohnstadt bei Lyon — sowie ein ausführlicher Bericht über die öffentliche Wohnungsbautätigkeit in Paris. — Moderne Pfahlbauten. — Nachrichten. — Wettbewerbe. — Alle Publikationen sind von reichem Foto- und Planmaterial begleitet.
Heft 22. bringt eine Abhandlung über die berufsständische Entwicklung des Architektenstandes. — Ein ausführlicher Artikel berichtet über den Wettbewerb um den Wiederaufbau des Alten Schloßes in Stuttgart, an Hand von Fotos und Planabbildungen. — Der Hauptteil des Heftes ist der Gestaltung von Friedhöfen gewidmet. Die eingehenden Besprechungen diesbezüglicher Probleme sind mit einer Reihe Abbildungen von Friedhöfen, Grab- und Ehrendenkmälern illustriert. Der „Warum Natur- und Heimatsschutz?" betitelte Artikel sei hier ebenfalls erwähnt.

A JAVITHATATLAN.

Koroknyai Ottó festménye.

— Azt nem tudom, de nem is törődöm vele. De hogy Ottó tegnap itt járt, azt szavamra mondom, mert magam láttam.

— Nos, ha ez igaz, Hanna; de meg kell bizonyosodnunk róla, úgy esküszöm, hogy soha többé ki nem ejtem előtted az Ottóval való házasságot — mondta ingerülten Ehrwaldné.

— Hogyan és ki által akar arról biztos tudomást szerezni, ha nekem nem hisz, ki saját szememmel láttam?

— Irok Percinek, megkérdezem tőle, hogy merészel neken még mindig a házasságról beszélni, midőn fia szeretőt tart itt a közelben, Holicson, s ez által eljátszik minden lehetőséget arra nézve, hogy téged hozzá nőül adjunk.

— Tagadni fogja s mama ott lesz, a hol van. Nem tud meg semmit.

— Bizd azt reám, majd időközben kikérdezem a fogadóst.

— Ez szerintem nem hozzánk méltó. De irjon Perci bácsinak, legalább abbahagyja majd a sürgetést és tolakodást.

És a grófné nagy izgatottsággal ment megirni a levelet, mert a legmagasb fokig föl volt ingerülve Szerémy ellen s hiúságát vérig sértette, hogy ő és fia oly merész játékot űznek vele. És e levél következtében másnap Szerémy Percival báró a kastélyba érkezett.

Hanna látva kocsiját az udvarra robogni, ujjongott az örömtől. Most megkapja, a mit fiával együtt megérdemel — gondolta — s én végre megszabadulok tőlök.

Azonban nem volt oka örömre, mert midőn Szerémy fél óra mulva elhagyta a kastélyt, — ő is találkozott vele, — anyja haragtól lángoló arczczal kereste fel őt szobájában.

— Mi baja, mama? — kérdezte Hanna, megrettenve tőle.

— A grófné egész testében reszketve a felindulástól, egyik székbe vetette magát.

— Gyönyörű dolgokat hallottam rólad — kezdte dühtől elfojtott hangon. — Arczom még most is ég a szégyentől. Ki gondolt volna ilyenre, ismerve téged?

Hanna némán, megdöbbenve állt előtte.

— Idehivtam Szerémyt, még én vontam őt kérdőre! Nevetséges, — folytatta reszkető hangon Ehrwaldné — de ő olyanokat mondott nekem rólad, hogy nem fogom elfelejteni soha!

— Rólam! Vajjon miket?

— Tudni akarod? Nos hát csak annyit, hogy egész Holics tele van vele, miként te éjnek idején a gyár főnökével kocsikázol az erdőben, hol a multkor utolért a vihar.

— Csak ezt? — kérdezte nyugodtan Hanna. — Azt hittem, valami főbenjáró dolog. És mi köze ehhez Perci bácsinak?

— Mi köze? — kiáltott fel fokozott dühvel a grófné. — Annál a régi baráti viszonynál fogva, melyben vele állunk, lehet köze ahhoz, hogy mit beszélnek rólad.

— Ezt tagadom — mondta határozottam Hanna. — Ha jóakarattal volna irántam, úgy nem akarna a legártatlanabb dolognak ily szint adni, s rosszakaratot és árulkodást nem tűrök tőle.

— Hm. Majd meglássuk...

— Ismétlem, nekem nem kellenek a Szerémyék tanácsai, megrovásukkal pedig nem törődöm! Ők szorultságban vannak, pénzre volna szükségük s engem szemeltek ki, hogy leendő vagyonommal segitsek rajtuk, s most be akarnak piszkolni, hogy nem lévén más menekvésem, nőül menjek Ottóhoz. De rosszul számitanak. Eddig kinevettem őket, most... most megvetem.

— Nem igaz, a mit Szerémy beszélt?

— Igaz, csakhogy nem úgy, a hogy ő mondta el. Mama is tudja, hogy azon a napon, melyen amaz irtózatos vihar volt, sétálni mentem, az erdőben utolért a szél és eső, sem előre, sem hátra nem tudtam menni, talán elvesztem volna, ha Waldau véletlenül arra nem jön. Felajánlotta fogatát s én elfogadtam, hogy megmeneküljek. Vajjon ki ne tett volna igy.

— Igaz ez?

— Többet hisz annak a nyomorultnak, mint nekem, ki sohasem hazudtam?

— Waldau udvarol neked.

— Ezt is Szerémy mondta? — kérdezte gúnyos nevetéssel Hanna.

— Az egész helység beszéli s fog róla tudni az egész vidék.

— Beszéljék... Mit törődöm vele? Waldau udvarlása bárkire csak megtisztelő lehet, s ha csakugyan udvarolna, szivesen venném.

— Hanna!

— Legyen nyugodt, mama, s higyje, a mit *én mondok*. Waldau annyira távol tartja magát tőlem, a menynyire állásában illendőnek tartja, azonkivül vőlegény.

Az utolsó szavakat Hanna elfogultan, halkan ejtette ki, mert vagy maga sem hitte, vagy nehezére esett, a mit mondott.

— Kinek a vőlegénye?

— Rókai Emmától hallottam s azt kell hinnem, hogy Kelemenné leánya a menyasszony.

úgy látnia kellett azt a két kis olajképet, mely a két ablak között függ?

— Nem vettem észre, pár pillanatig voltam bent és nem néztem semmit.

— Csak a saját arczképét. Nos hát, a papné megmutatta nekem az egész házat s ama két kép Waldau szülőit ábrázolja. Mondhatom, hogy szép pár ember s lehetnének bármily előkelő állásúak.

— Hasonlit Waldau hozzájuk?

— Anyjának mása. Az apja tábornoki ruhát visel a német hadseregből.

— Hisz akkor előkelő állásúak voltak szülői. Különös... Perjámossy különben emlitette, hogy Waldau porosz származású, de anyja magyar volt.

— De miért él ő Magyarországban s miért nevekedett, vagy jobban mondva miért adták egy ily egyszerű lelkészpárhoz, a világtól elrejtve, egy kis elhagyatott helységbe? Miért nincs otthon hazájában, hol még tehetsége is jobban érvényre jutna s hol végezte tanulmányait, a papéknál csak három évig volt, mint kis fiú, azután csak a szünidőket töltötte nálok, holott kell hogy rokonai legyenek. Mindez igen különös, sőt majdnem gyanus. Nem találja annak maga is, Hanna?

— Ne beszéljen ezekről mamával — mondta nyugtalanul s kérő tekintettel a leányka.

— Eszemben sincs! De ő nem is sokat törődnék vele. Ha valakit Waldaunak hivnak s neki fizetett hivatalnoka és jól végzi dolgát, a többivel nem gondol. Az ilyen ember rá nézve levegő és senki, semmi!

Egy ideig szó nélkül haladtak egymás mellett. Hanna lesütött fővel, gondolatokba mélyedve, Teréz gyönyörködve a nap lementében, melynek sugarai megtörve a hegyek csúcsán, az egész vidéket rózsafénybe boritották.

Besötétedett, midőn a kastélyhoz értek s a helység harangja szakadozottan hallatszott hozzájuk, mely az alkony nyolczadik óráját jelentette, összevegyülve a hazatérő munkások énekével.

A következő nap ünnep volt s Ehrwald grófné a délelőttöt Hannával együtt a templomban töltötte, mig az ebéd után unalomról panaszkodott.

— Meg nem foghatom, miért nem jönnek most Szerémyék hozzánk — mondta leányának. — Másokat nem hivtunk meg a fővárosból, azt hivén, hogy mátkaságod pár hét alatt nyilvánossá lesz s most sem ők, sem más nem jön.

— Szerémyék helyesen teszik, hogy nem mutatják magukat s én nagyon kedvesnek tartom ezt a magányt. Pihenünk a zajos tél után s erőt gyüjtünk a jövő téli robotra.

— Meg nem foghatom, hogy beszélhetsz igy a te korodban. Te már ma öregebb vagy nálam, mi lesz belőled, ha az én koromba jutsz?

— Mama még szép és fiatal s nem beszélhet a korról, de igaza van, nekem már ma is terhemre van a zaj és mulatság s legjobban érzem magam itt falun, hol nem vagyok kénytelen a mások szeszélyeinek élni.

— Azt sehol sem teszed, nagyon is a magad feje után jársz... Azonban ez az élet nekem unalmas és elviselhetetlen, a napokban látogatásokat teszünk a vidéken.

— A mint mama akarja.

— Ha tőled függne, a végtelenségig itthon ülnél. Mondd csak, mivel töltöd egész nap az időt?

— Mint tudja, lovagolok, kocsizom, sétálok, olvasok és kertészkedem.

— És ez betölti idődet?

— Tökéletesen.

— Csodálatos természet egy állásodbeli leánynak, s tekintetbe véve egyéniségedet, majdnem azt hiszem, hogy nem lennél Ottónak való feleség.

— Hála Istennek, hogy végre belátja.

— Tehát tökéletesen letettél erről a házasságról?

— Kérdezheti-e?

— És tulajdonképen mi változtatott meg iránta? Azelőtt hosszú évek során, hogy keveset mondjak, a legjobb indulattal voltál hozzá.

— Üres semminek ismertem meg az utolsó időben, ki a mult télen keveset törődött velem, talán nagyon is biztos lévén abban, hogy férjemül választom s a mellett a legszemérmetlenebbül űzte kalandjait.

— Mesebeszéd! Olyanféle képzelődés ez, mint Teréz gondolta ki, hogy itt Holicson jár a boltosnőhöz. Egy szó sem igaz belőle, mende-monda.

— Szóról-szóra úgy van. Ottó tegnap is az Arany Bárány fogadóban volt.

— Ki mondja ezt, ki látta őt?

— Én saját szememmel. Kocsin ment a vasutról Holicsra... Itt nem volt, kinél lehetett volna?

— Nem hiszem — mondta ingerülten a grófné. — Ez őrültség lenne, miután a napokban kaptam Szerémytől levelet, melyben azt kérdezi, nem változtattad-e még meg a házasságra nézve határozatodat?

— Valóban? De meglehet, hogy az atya nem tudja fia viselkedését.

— Gondold meg, Hanna, mi értelme volna annak, hogy Ottó itt tartsa szeretőjét, ha csakugyan volna neki, mint te hiszed. Miért ne laknék az a fővárosban, hol senki sem tudna róla?

Koroknyai Ottó, festő; szül. 1856 június 13-án Pesten, megh. 1898 április 27-ei Budapesten.

890. Koroknyai Ottó.

Sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 27-én.

Saját arczképe.

Csaknem derékig, kissé jobbrafordultan és szembe nézve van ábrázolva. Piros barettet és oldalzsebes fehér kabátot visel. Rövid haja, szemöldöke, bajusza és szakálla barna, szeme szürke. Ingének gallérja álló, mellénye kissé kivágott. Jelzése alól négy sorban: »*Koroknyai Ottó f. 887. = 856. = 898.*«.

Vászon, mértei 75 : 59·5 cm. Lelt. sz. 890. — Vétetett az 1898 deczember 31-iki 90432 sz. leirat szerint 600 K-án. — Kifizettetett 1899 január 19-én. — Elszámoltatott 1899 április 6-án (14–899). — Az elszámolást jóváhagyta az 1899 május 25-iki 29855 sz. határozat (277–899).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok. 1907 : VI. 44. *Koroknyai Ottó :* Koroknyai O. festőművész.

Jegyzet. A Szépművészeti Múzeum vásárlásaiból. — Lelt. sz. 1669. — Az áttétel bejelentetett 1900 szeptember 30-án (311–900). — L. a Szépműv. állagainak III. rész, 164. lapjain az idézett számot.

3278. Koroknyai Ottó:

~~Sz. Pesten 1856 – ban + Pesten 1898. április 27-én.~~

Paraszt legény.

A csaknem ~~[illegible]~~ derékig látható paraszt legény kissé jobbra fordult és felemelt fejét visszavetve, büszkén szijja kupakos pipáját. Jobb kezét ködmenének zsebébe dugta, baljával pedig kék kötényét fogja. Rövid haja, szemöldöke és bajusza szőke, arcza leberetvált. Öltözete: pörge kalap, lajbli és bő szárú gatya. Jobbról a háttérben lomb nélküli akáczfák bontakoznak ki. Jelzése alól balra: Koroknyai 1892.

755

Fa, méretei 13.5:11.5 cm. — Vj lelt. sz. 705. —
(Gillming Ferenczné, sz. Fischer Hermina ajándéka 1905.

a O Bs 652

Gillming Ferenczné ajd. 1905.

Vj lelt. 705.

Korokuyay Otto, festo IV. 163.

Mizeumi és Könyvt. Értesítő

Koroknyai Ottó

— **Koroknyai-kiállítás a Műcsarnokban.** A nemrég, legszebb férfikorában, elhalt *Koroknyai* Ottó hátrahagyott festményeiből, vázlataiból és rajzaiból érdekes kiállítás nyilik meg a városligeti műcsarnok tanácstermében, ahol az elhunyt művésznek körülbelül 150 hátramaradt műve lesz közszemlére téve. Az érdekes művek, melyek betekintést engednek egy érdekes művész-egyéniség belső világába, mind eladók s módot nyujtanak arra, hogy az érdeklődők potom árért egy-egy becses emléket szerezzenek maguknak Koroknyai Ottótól. Ajánljuk a kiállítást a művészek és a műbarátok figyelmébe.

—

— **A Nemzeti Szalon** *Andrássy* Gyula gróf elnöklése alatt május 18-adikán népes választmányi ülést tartott, amelyen a jelenvoltak a művészet érdekében a *Nemzeti Szalon* által indítandó akció részleteit beszélték meg s ennek a kapcsán azt is elhatározták, hogy az alapszabályok módosítása iránt javaslatot fognak egy, esetleg összehívandó rendkivüli közgyűlés elé terjeszteni.

—

— **A Műbarátok Köre** a következő három művészi alkotásra hirdet pályázatot:

1. Kisebb szinezett terrakotta szobor, mely fölfogást és kivitelt illetőleg a Tanagra-szobrocskák sajátságait tüntesse föl, de e mellett magyaros és modern legyen. Magassága legfeljebb 20 cm. lehet. Csak teljesen kész és kidolgozott munkák vétetnek figyelembe. Viasz-, agyag- stb. minták ki vannak zárva. Jutalom özv. gróf *Pálffy* Pálné adományából 100 frt.

2. Gobelin módjára festett, dekorativ panneau, szoba falának diszitésére. A művész a tárgyat szabadon választhatja, de megkivántatik, hogy a kompozició eredeti és modern stilü legyen. Csak teljesen kész munkák fognak figyelembe vétetni; tervrajzok ki vannak zárva. Méretei csak annyiban korlátoltak, a mennyiben kell, hogy az egy rendes lakószobában elférjen. Jutalma *Iyka* Döme adományából 250 frt.

3. Hazai tárgyu aquarellre. Jutalma gr. *Dessewffy* Aurélné adományából 200 frt.

A díjazott mű mindhárom pályázatnál a pályázó művész tulajdona marad.

A művek folyó évi október hó végéig a magyar iparművészeti muzeum igazgatóságához (Üllői-ut) küldendők, hol közszemlére lesznek állitva. Mind a három díjra csakis magyar állampolgár művész pályázhat. Pályázni lehet névvel, vagy jeligével. A pályaművek felett a kör képző- és iparművészeti előadói, állandó művész-szakértői és a kör titkárából alakitott birálóbizottság fog egy hó lefolyása alatt dönteni.

—

— **Pályázat könyvtábla tervezetre.** Érdekes versenyre hívja fel egy magyar könyvkiadó cég a magyar művészeket. *Wodiáner F. és Fiai* cég pályázatot hirdet egy könyvtábla tervezetre a *Költők Albuma* című műhöz. A pályázatok a modern szellemben készüljenek s azokban a *magyaros jelleg* kifejezésre jusson. A pályázaton csak magyar honpolgár vehet részt s a pályaművek csak művészi becsü és teljesen eredeti terveknek itélhetők oda. A pályázat itélő bizottságának tagjai: *Fittler* Kamill, *Gottermayer* Nándor, *Györgyi* Kálmán, *Vaszary* János és *Wodiáner* Artur. A pályaművek jeligével látandók el és folyó évi junius hó 30-áig a *Magyar Iparművészet* szerkesztőségébe (IX. kerület, Kinizsi-utca 31. szám) nyujtandók be. A többi tudnivalókat szivesen közli Gottermayer Nándor (IV. kerület, Királyi Pál-utca 5. szám); hasonlóképpen rendelkezésre bocsátja az *Országos Iparművészeti Muzeum* igazgatósága megtekintés, vagy tanulmányozás céljából a muzeum gyüjteményében levő régi magyar könyvkötéseket és modern szakmunkákat, naponkint 9—1 óra közt. A legjobb pályaművek jutalmazására két dij áll rendelkezésre és pedig: I. dij 200 korona, II. dij 100 korona. A díjazott pályaművek a pályázat hirdetőjének tulajdonába mennek át. A többiekre nézve fönntartja magának az elsőbbségi jogot, hogy azokat az illető tervezővel együttesen megállapított összegért esetleg megvásárolhassa.

—

— **Zemplénvármegye milléniumi képei.** *Dudits* Andor festőművész már befejezte a Zemplénvármegye által rendelt milléniumi képet, mely azt a jelenetet ábrázolja, amint II. *Rákóczy* Ferenc kiséretével a szövetséges rendeknek a körömi fensikon 1707 május 31-én tartott gyülésére vonul. A kép 11.000 koronába került. — A zempléni bandériták milléniumi díszfölvonulását ábrázoló kép, melyet *Dókus* Gyula vármegyei főjegyző tervezett, most készül. A vármegye összes milléniumi képeit egy, ebből a célból egybehivandó vármegyei díszközgyülésen fogják ünnepiesen leleplezni.

—

— **Műemlékek megőrzése.** *A műemlékek országos bizottsága* május 18-adikán tartott rendes ülésén javaslatba hozta a kultuszminisztériumtól engedélyezett összeg utolsó részletének folyósitását, mely a *bártfai* rk. templom helyreállításának befejezésére szolgált. Örvendetes tudomásul vette, hogy a *jaáki* templom restaurálása előrehaladt s juniusig a déli torony sisakjával elkészülnek. A *Pécs* belvárosában levő török hódoltság korából maradt dzsámiából átalakitott plébánia templom restaurálásáról való jelentés meghallgatása után a műemlék megvizsgálása tárgyában *Schulek* Frigyes épitésztanárt küldte ki a bizottság. *A belényes-szent-miklósi* Árpád-korabeli torony ügyében a biharmegyei régészeti és történeti társulathoz ir a bizottság. A *szász-sebesi* ágostai hitvallásu templomban levő szentélyrekesztő (unikum) és a *beszterczebányai* róm. kat. vártemplom oldalán lévő *Olajfakert* című középkori dombormü föntartása iránt intézkedett s az 1899. évi munkaprogramot a következőkben állapította meg: a *jaáki* templom folytatólagos helyreállítása a *pozsonyi* klarisszatorony restaurálásának befejezése és az *ákosi* ev. ref. árpádkori eredetü templom restaurálásának be-

Műcsarnok 1898. 39. l.

fejezése. A bizottság végül szakértőt küld a *késmárki* ág. hitv. fatemplom (1717-ből) megvizsgálására, mely érdekes műemlék végképpen el van hanyagolva s melynek akusztikája még most is jobb, mint a költségesen épült új protestáns templomé. *Sztehlo* és *Gyalus* építészek bemutatták azokat a fölvételeket, melyek a régi *Pest legrégibb házában*, az esküténi híd miatt lerombolásra ítélt Duna-utca 4. sz. házban levő XV. századbeli csúcsíves kis kápolnáról készültek.

—

— **Az anversi kiállításra** szóló meghivások ügyében a »Magyar Képzőművészek Egyesülete« május hó 24-én ülést tartott, amelyen a következő megállapodásra jutott: az *Egyesület* összes tagjait felszólítja nyilatkozattételre, vajjon kiván-e és mely művével a tárlaton résztvenni. A kiállításra szánt műveket nem kell beküldeni, csak címét és méreteit junius 5-éig bejelenteni. Junius 6-án, az *Egyesület* által választott, s *Márk* Lajos, *Karlovszky* Bertalan, *Bezerédy* Gyula, *Kardos* Gyula és *Bihari* Sándor rendes, továbbá *Eisenhut* Ferenc és *Mannheimer* Gusztáv póttagokból álló biráló bizottság fogja az elküldendő 15 művet kiválasztani. A bizottsági tagok művei jurymentesek.

—

Vágó Pál festményei. *Vágó* Pál, a Bem—Petőfi-körkép társszerzője, aki ez idő szerint Nagybecskereken van, ottani műtermében két nagyobbszabásu festményen dolgozik. Az egyik Torontálvármegye milléniumi bandériuma, a másik az 1879-ik évi szegedi királylátogatás, amelynek megfestését két esztendővel ezelőtt pályázat útján nyerte el.

—

— **Nemzetközi plakátpályázat.** A Günther-Wagner hannoveri és bécsi cég nagyszabásu nemzetközi plakát-pályázatot hirdet. Művészi fölfogásu és kivitelü plakátot kiván, s a három legjobb munkát 1000, 500 és 300 márkás pályadíjakkal jutalmazza. A beküldés határideje 1898. julius 15. Bővebb fölvilágositással készségesen szolgál a cég irodája.

A szerkesztő üzenetei.

B. K. Nagyvárad. Mindazok, kik ennek az évnek a folyamán *bármikor* társulatunk tagjai sorába lepnek, megkapják a »Munkácsy Mihály élete és művei« cimü diszmunkának ezévi tagsági illetményül szolgáló első kötetét.

L. Z. Budapest. Elismerő és buzdító soraiért fogadja hálás köszönetünket. Mi a magunk részéről mindent elfogunk követni, hogy a »Műcsarnok« mielőbb levesse mostani szerény köntösét és a szó szoros értelmében vett művészi formában és kiállításban kerüljön nemcsak tagjaink, de a közönség elé is.

Műbarát, Zenta. Annak az az oka, hogy lapunkat, melynek kinyomatásához és szétküldésének az előkészitéséhez több nap kell, már *szerdán délben* lezárjuk. s igy csak az addig történt eseményekről tájékoztathatjuk tisztelt tagjainkat. Amint láthatja, ebben a számunkban már benn van az ön által szorgalmazott közlemény. Viszont a mai vezércikkelyünkben jelzett enquête eredményéről is csak jövő számunkban tájékozhatjuk t. tagjainkat.

Kiváncsi, Szeged. Az ön által közölt névsorban foglaltak közül sajnos *egyik sem tagja társulatunknak.* Igazán lehangoló jelenség, hogy olyanok, akik úgy vagyoni viszonyaiknál, mint társadalmi állásuknál és föltételezhető lelki műveltségüknél fogva első sorban volnának hivatva a művészet szeretetére és hathatós támogatására, társulatunktól távol tartják magukat.

R. A., B. Gy., L. J., Z. B., Sz. R., S. M., V. J. dr., K. B. Fogadják hálás köszönetünket a gyüjtött tagokért. Már intézkedtünk, hogy az illetők tagsági jegyeiket és illetményüket minél előbb megkapják. Bárha fölhivásunk többi tagjaink közt is hasonló visszhangra találnának!

Szerkesztőség:
Budapesten, Városliget, Műcsarnok.
Kiadóhivatal:
Singer és Wolfner Budapesten, Andrássy-út 10

Remek bekötési tábla

Munkácsy Mihály élete és munkái
cimü nagy diszmühöz

ismét kapható. Ez a tábla valóságos művészi alkotás. A mesternek bronz relief arcképe disziti, mely Janvier párisi műtermében készült Szárnovszky szobrász mintázata után.

A tábla ára a Képzőmüv. Társulat tagjainak 2 frt 50 kr.

2 frt 70 kr (a 20 kr. portóra való) előleges utalványozása esetén bérmentve küldi meg a táblát a *Műcsarnok* kiadóhivatala, Budapesten, Andrássy-út 10. szám.

Védjegy 19. és 20. szám.

Az általánosan ismert, jó hirnévnek örvendő s több oldalulag kitüntetett sósborsesz-készitményem — kelendőségénél fogva — sok utánzásnak lévén az utóbbi időben kitéve, elhatároztam, hogy azokon a cimjegyeimet módositom s arra kék nyomatban saját házam külső alakját veszem föl, hejegyeztetvén azt egyszersmind védjegyként a budapesti iparkamaránál.

Sósborszesz

általánosan elismert kitünő háziszer; különösen a **bedörzsölés-kenő-gyuró-gyógymódnál (massage)** igen jó hatásu. Ajánlható egyszersmind **fogtisztitó szerül** is, a mennyiben a **fogak fényét** elősegiti, **a foghust erősbiti** és a **száj tiszta, szagtalan izt** nyer a szesz elpárolgása után, ugyszintén **fejmosásra** is a **hajidegek** erősitésére, **a fejkorpaképződés megakadályozására és annak megszüntetésére.** 28138

Egy nagy üveg ára **90** kr., egy kisebb üveg ára **45** kr.

Brázay Kálmán

Budapesten, IV. kerület, Muzeum-körut 23-ik szám alatt.

BUDAPESTI HIRLAP NYOMDÁJA

Koroknyai Ottó. A négy miessenbachi paraszt.

Korokuyai Otto

Trost Otto lásd

Korokuyai Otto

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Korokuyai Ottó

Perállag III

1459. t.

1014. **Öblítőcsésze,**

fajánsz, színes gyümölcskosarakkal. Holics, XVIII. körben. Holics, XVIII. Jahrhundert.

1015. **Bögre,**

fajánsz, színes virágcsokrokkal. Stomfa, XVIII. sz. XVIII. Jahrhundert.

1016. **Kosár,**

fajánsz, áttört fallal, bíborvörös virágszálakkal és brochen und bemalt mit Landschaft und Blumen

1017. **Kosár,**

fajánsz, fonatos fallal és zöld virágszálakkal. Hol Wandung und mit grünen Blumenzweigen bemalt

1018. **Papagály,**

fajánsz, zöld, fonatos ágalakú füllel. Jegye: T. Tat Tata, XVIII. Jahrhundert.

1019. **Levesestálka,**

fajánsz, gerezdes testén kék csipkedíszítés, fedelének SUPPENTERRINE, Fayence, gerippter Körper m Holics, XVIII. Jahrhundert.

1020. **Levesestál,**

fajánsz, rózsát ábrázol, ágalakú füllel, fedelének g Holics, XVIII. sz. — DECKELTERRINE, Fayer eine Knospe. Holics, XVIII. Jahrhundert.

1021. **Tejeskanna,**

keménycserép, szőlőleveles frizzel. Holics, XIX. sz. Holics, erste H. XIX. Jahrhundert.

1022. **Sótartó,**

keménycserép, szépiával festett képzelt tájképekk staffierter Landschaft in Sepiamalerei. Holics, An

1023. **Virágváza,**

Trost Otto festő"

1879. October

Angeli utóbb Makart tanítványa (Bécsben) Első sorban arcképfestő Trost Pécsett vándorkozik letelepedni.

Képzőművészeti szemle, 1879. 127.

— **Koronás sorsjáték a műcsarnokban.** Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat a művásárlás fokozása céljából ezúttal a téli kiállítás alkalmával is rendez sorsjátékot, melynek sorsjegyei az új műcsarnok kiállítási pénztáránál darabonkint egy koronáért kaphatók. Az eddigi sorsolások alkalmával a sorsjegyek ára egy forint volt, melyet az igazgatóság azért szállított le egy koronára, hogy ily módon a sorsjegyeknek a legszélesebb körökben való elterjedését megkönnyítse. A sorsjegyek eladásából befolyt összeg az adó és a csekély nyomtatási költségek levonásával kizárólag az 1898—99. évi téli kiállításon lévő jobb művek közül választandó nyereménytárgyak vásárlására fog fordíttatni. A sorsolásban, melynek huzása 1899. január 17-én délután 4 órára van kitűzve, csakis az eladott sorsjegyek vesznek részt.

—

— **Vásárlások a Koroknyai-kiállításon.** *Koroknyai* Ottó, a tavaszszal elhunyt festőművész hagyatékából, mely a városligeti új műcsarnok tanácskozótermében van kiállítva, eddig az elhunyt következő művei keltek el: »Pipára gyujtó paraszt«, vevője: *Thék* Endre; két kis tájkép, vevője: *Dollinger* Gy.-né; »A falu rossza«, olajvázlat, vevője: *Bezsila* Nándor dr.; »Vallási oktatás«, olajvázlat, vevője: *Roskovics* Ignác. Ezenkivül *Koroknyai* hagyatékából megvették még *Munkácsy*-nak egy kis vázlatát és ifj. *Szikszay* Ferencnek egy olajvázlatát, melyek közül az első vevője *Rozsnyai* Ferenc, a másodiké pedig tótváradi *Kornis* Ferenc. A Koroknyai-kiállítás január 15-ig lesz látható.

—

— **Magyar művész az angol udvarnál.** Az angol udvar részéről ritka kitüntetés érte *László* Fülöp festőművészt, a külföldön oly nagy népszerüségnek örvendő magyar arcképfestőt. *Az angol főudvarmester meghívta Windsorba Lászlót,* hogy fesse le *Viktória* angol királynőt. *Az agg királynő üllni fog a művésznek,* aki az angol arisztokrácia néhány tagjának arcképét remekül festette meg. László e meghivás következtében Windsorba utazik, ahol külön műtermet rendeznek be a számára.

—

— **Pályanyertes műépitészek.** A *Budapesti Kereskedelmi* és *Iparkamara* palotájára kitűzött pályázat sorsa fölött nemrég döntött a *Lánczy* Leó, *Légrády* Károly, *Hüttl* Tivadar, *Brüll* Arthur, bélavári *Burghardt* Konrád, *Pucher* József, *Petz* Samu, *Ney* Béla és *Aigner* Sándor tagokból álló pályabiróság és a javaslattételre kiküldött *Petz* Samu, *Ney* Béla, *Aigner* Sándor műépitészekből és *Pucher* József-ből álló szükebbkörü bizottság egyhangu propoziciója kapcsán az *első* dijat *Pártos* Gyulának, társulatunk választmányi tagjának, a másodikat *Meinig* Arthurnak, a harmadikat *Láng* Adolfnak itélte oda.

—

— **A magyar Iparművészeti Társulat** választmánya *Szalay* Imre miniszteri tanácsos, a Nemzeti Muzeum igazgatójának elnöklete alatt szerdán, december 21-én ülést tartott. Az ülésen tárgyalták az Erzsébet-emlék végrehajtó bizottság elnökének átiratát, melyben ez az emlékmű pályázati felhivásának tervezete fölött a társulat véleményét kéri. A választmány hosszabb eszmecsere után megbizta *Czigler* Győző, *Kiss* István és *Györgyi* Kálmán tagokból álló bizottságot, hogy a véleményválaszt dolgozzák ki. Az országos iparegyesület fölhivására a választmány *Ráth* György elnököt, *Szalay* Imre és *Czigler* Győző alelnököket és *Györgyi* Kálmán titkárt kiküldte, hogy a társulatot az országos iparegyesület iparpártolási szakosztályában képviseljék. Az ezidei karácsonyi kiállítás alkalmából a társulat *300 forintot irányzott elő egyes műiparosok jutalmazására.* Az e célra alakított bizottság legközelebb fog dönteni a jutalmak odaitélése fölött. Az iparművészeti tárgyak kisorsolása, amelyen a társulat valamennyi tagja részt vesz, 1899. évi március 7-én lesz. Végül a titkár bejelenti, hogy *Fittler* Kamill, az iparművészeti iskola igazgatója *száz forintos alapítványnyal* a társulat alapitó tagja lett, továbbá, hogy az utolsó választmányi ülés óta *huszonkét* új rendes tag lépett a társulat kötelékébe.

—

— **Technikusok az angol kiállításon.** A királyi József műegyetem épitész-hallgatói *Rauscher* Lajos műegyetemi tanár vezetése alatt mult vasárnap megtekintették az iparművészeti múzeumban elhelyezett angol nemzeti versenykiállitást. A technikusok közel két óra hosszat időztek a szép és tanulságos kiállításon. A kiállítást a mult héten a műegyetem többi fakultásai és a középiskolák tanulói közül is sokan meglátogatták.

—

— **Az iparművészeti nagy arany-érem** odaitélése tárgyában megalakulandó zsüry a napokban ül össze, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter által az idén alapított iparművészeti nagy aranyérmet a karácsonyi kiállításon kiállító művészek és iparosok valamelyikének oda itélje. A zsüry tagjai: *Radisics* Jenő, az iparművészeti múzeum igazgatója, *Mihalik* József múzeumi igazgató-őr, *Fittler* Kamil, az iparművészeti iskola igazgatója, az iparművészeti

társulat két választmányi tagja, a közoktatásügyi minisztérium egy hivatalnoka és a kiállítók két bizalmi férfia. Az ülés iránt igen nagy az érdeklődés a kiállító művészek és iparosok között, mert ezen az ülésen fog a zsüry végleges itéletet hozni.

—

— **A Nemzeti Szalon** karácsonyi kiállítását, mely körülbelől nyolcvan kisebb festményt és szobrot tartalmaz, *Wlassics* Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter december 16-ikán délben nyitotta meg a Szalon Kossuth-utcai új helyiségében. A megnyitáson *Zsilinszky* Mihály államtitkár, K. *Lippich* Elek miniszteri titkár és a Nemzeti Szalon művésztagjai is jelen voltak.

—

— **Wesselényi emléktáblája.** A főváros már hat esztendővel ezelőtt elhatározta, hogy *Wesselényi* Miklósnak emléktáblát készít. Sok tárgyalás után végre megbízták *Holló* Barabást az emlékmű elkészítésével s a képzőművészeti bizottság a Dunaparton alkalmas helyet is keresett az emlékműnek. A tanács azonban hallani akarta a középítési bizottság véleményét is. A középítési bizottság pedig december 16-án tartott üléséből hosszu vita után albizottságot küldött ki, hogy keressen alkalmasabb helyet. Ilyen körülmények között joggal lehet tőle tartani, hogy még egy pár esztendő eltelik, amíg az emléktábla elkészülhet és eljuthat rendeltetési helyére.

—

— **A tíz szobor.** A király által a székesfővárosnak adományozott tíz szobor közül kettőnek és pedig *Hunyadi* János és *Bethlen* Gábor szobrának a főváros II. kerületében leendő elhelyezése érdekében számos bizottsági tag nevében *Bánffy* Dezső báró miniszterelnökhöz kérvényt nyujtottak be, mely a következőket emeli ki: Budapest székes-főváros Dunabalparti részét már most is, a közel jövőben még inkább, számos szobormű ékesíti. A városrészek egyenlőtlen fejlődésének legalább részben való ellensulyozása s általában a helyes városrendezési politika szempontjából szükséges, hogy királyaink székhelye, az ős koronázási város: Buda, kellő figyelemben részesüljön, valahányszor ipart, kereskedelmi forgalmat elősegítő intézmények, középületek vagy a város tereit diszítő emlékművek elhelyezéséről van szó. A körülmények egybevető mériegelese alapján állítható, hogy *Hunyadi* János szobra csak a budai részen, még pedig annak *Ország-út* nevü területén, nevezetesen vagy a Zárda-utca, vagy a Margit-utcában lesz legmegfelelőbb helyen, ahol a leg alkalmasabb a *Hunyadi-család* történeti reminiszcenciáinak ébrentartására, a köztudatban való megörökítésére. Itten, Budapest egyetlen török-mecsete közelében van legméltóbb helye törökverő *Hunyadi* János szobrának. E hely azért is emlékezetes, mert *Hunyadi* János nagyobbik fia: László — miként a történetírók egyértelemmel állítják — éppen azon hegy oldalában volt egy ideig eltemetve, ahol most a török-mecset áll. A mecset közelében legnagyobb köztér a Margit-, Zárda-, Tudor- és Apostol-utcák találkozásánál van és ez a köztér még tágulni fog a rózsadombi szerpentin-út kiépítésével, melynek tervét a törvényhatósági közgyülés már elfogadta. A nevezett utcák összeszögelésénél most is megvőle tér első sorban alkalmas a *Hunyadi*-szobor elhelyezésére, kivált ha *lovas-szobor* lesz. Itt van egy kimagasló domb, melyről a Mátyás-templom felé tekintő lovas-szobrot úgy a Margit-körútról a zárda-utcai részen, mint a Margit-hídról kitünő perspektivában lehetne látni. *Bethlen* Gábor szobra pedig a Fazekas-téren az ev. ref. templom mellett levő parkban volna alkalmas helyen, különös tekintettel egyrészt arra, hogy *Bethlen* Gábor neve a protestáns vallásszabadság történetével oly szorosan összefügg, másrészt pedig arra a helyi körülményre, hogy a szobor a dunaparti korzóról és a parlamenti épület ablakaiból kitünően szemlélhető lenne.

—

A Szent Zsigmond-kápolna ujjáalakítása. A budavári királyi palota Szent Zsigmond-kápolnája, a melyből mult vasárnap szállitottak el a Szent Jobbot, a karácsonyi ünnepek után kerül részben lebontás, részben ujjáalakítás alá. A kápolnát ugyanis az új királyi palotához megfelelően és méltóan restaurálják. *Hauszmann* Alajos műegyetemi tanár, a palota építője készítette az átalakítási terveket, amelyeknek kivitele negyvenezer forintba kerül. A kápolna belsejét gazdagon ékesitik márványnyal és egyéb faragványokkal, az ablakokba pedig üvegfestmények jönnek. Az átalakitás hét hónap alatt megtörténik, úgy hogy a jövő augusztus hónapban már az új kápolnában tartják meg a Szent István-napi Istentiszteletet.

—

— **Az új királyi palota.** A budavári új királyi palota kiépítésén nagy erővel dolgoznak. A krisztinavárosi és a rácvárosi szárnyépületek már elkészültek s most a pesti oldalra néző középső főépületen van a sor. A budai királyi várlak főkapuját oldalt két nagyszabásu szoborcsoportozat, a *Háboru* és a *Béke* fogják diszíteni. Mind a kettő tervezésével *Senyei* Károly bizatott meg, aki az első szoborcsoportozatot, a *Háborut* már elkészítette. Fenn a harcok szilaj angyala lebeg riadót fujva. Balról a bátorság imponáló nyugalmával atléta-termetü ifju vitéz áll, kezében kivont kard, ballábát a levert ellenség tört kardjára szegezve, várja az újabb támadást. Jobbról hajlottabb koru, de életerős, zord tekintetü jobbágy helyezkedik el feltérden, kezében sulyos buzogányt szorongatva. A háttérben a levert ellenség tört alakja latszik. A jelenet nagy műgonddal és sok erővel van megkomponálva. E csoportot a királyi palota építkezési bizottságának tagjai: *Podmaniczky* Frigyes baró, *Apponyi* Lajos gróf magyarországi udvarnagy, *Bakos* János miniszteri osztálytanácsos és *Hauszmann* Alajos műegyetemi tanár tekintették meg s teljes elismerésük kifejezése mel-

1679. Koroknyai Ottó.

Sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 27-én.

Nevető nő (vázlat).

A balra fordult és vállig ábrázolt fiatal hölgy szembe néz és nevet. Kontyba tüzött haja homlokába lóg, szeme és szemöldöke fekete. Jelzése alól jobbra a vállon: »K04.

Carton, méretei 40: 42.7 cm.

Vétetett a 36944/98 sz. leirat alapján 1898: XII. 17-én tett előterjesztésre 1898: XII. 31-én kiadott 81978 sz. elhatározással 45 frton.

Elszámoltatott 1899: XI. 22-én (18/99).

Az elszámolást tudomásul vette 1900: III. 4-én a 2075/900 sz. leirat. (111/900).

904: IV. 30.

1680. Koroknyai Ottó.

Sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 27-én.

Fekete ruhás nő (Tanulmány).

A derékon alól látható hölgy kissé jobbra fordul lefelé tekint és mosolyog. Jobb kezét előre tartja. Haja és szemöldöke őszbe borult, fekete ruhája kissé kivágott. Jelzése alól balra: Koroknyai Otto.

Fa, méretei 95:54.5 cm.

Vétetett a 36944/98 sz. leirat alapján 1898: XI. 17-én tett előterjesztés folytán (384/98), 1898: XII. 31-én kiadott 81978 sz. elhatározással 200 frton.

Elszámoltatott 1899: XI. 22-én (18/99).

Az elszámolást tudomásul vette 1900: III. 4-én a 2075 sz. leirat. (111/900).

904: IV.19.

III
729 (2618).
808 (37)

2618. Koroknyai Ottó. 1905.

Sz. Pesten 1856-ban. Budapesten 1898 április 27-én.

Az érdeklődő mübarát.

művész Stop nevü kutyája, a mely a

A perzsa szőnyeggel bevont műteremben, elől balra, guggol a festő Stop nevü kutyája, a mely a láda ? ülő művésznőre figyel, ki az állványra helyezett [illegible] és Amalfi vidékét ábrázoló festményen dolgozik, a hol az előtérben székben pihenő beteg hölgy látható háta mögött fehér párnával. A hátra fordult festőnő őszbevegyült barna haját kontyba tüzötten viseli. Piros ruháját lila kötény védi, melyet derekán megkötött. A háttérben a falon egy, részben eltakart és a festőművészt ábrázoló keret nélküli kép, a terem többi részében pedig rajzmappa és két aranyos keretü festmény köti le figyelmünket. Jelzése alól balra: Koroknyai Ottó 1897

Pastell papiroson, mér. 69.2:44.6 cm.

Vétetett 1905: IV 30-án Koroknyai Ottónétól 300 K-án (390-905).

Elszámoltatott 1905: V. 15-én (508-905).

Az elszámolás elfogadtatott 1905: XI. 30-án a 21515 szvsz. alatt (1035-905).

1905

188

Sz. n. 1423-905

XLI.

705.

310

Rövid haja, szemöldöke és bajusza szőke, arcza leberetvált.

1906.

3278. Koroknyai Ottó.
Sz. Pesten 1856 - ban. II Buda-Pesten 1898 április 27-én.

Paraszt legény.

Csaknem derékig látható, ~~paraszt legény~~ kissé jobbra fordult és felemelt fejét visszavetve büszkén szijja kupakos pipáját. Jobb kezét ködmenének zsebébe dugta, baljával pedig kék kötényét fogja. Öltözete: pörge kalap, lájbli és bő szárú gatya. Jobbról a háttérben lomb nélküli akaczfák bontakoznak ki. Jelzése alól balra: „Koroknyai 1892".

~~Vászon~~ Fa, mér. 13.5:11.5 cm.

Gillming Ferenczné, sz. Fischer Hermina ajándéka 1905.

Gillming

Sz. n: 97-906.

5:755

228

1558. Koroknyai Ottó:

Sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 27-én

Hasztalanul.

Jobbról egy ház előtt fiatal asszony áll, kit fia karol és a ki jobbjával előre mutatva utasitja el a zsebredugott kezekkel távozó munkást. Öltözete az asszonynak: kék fuha, hosszú ujjú ing, keresztbe kötött piros kendő, ugyanilyen harisnya és papucs; a fiúnak: szürke kabát, barna nadrág és czipő; az elutasitottnak: sapka, vállra vetett kabát, szürke mellény, felgyürt nadrág és papucs. A ház kapuja alatt lépcső és az ablak párkányán különféle edény van. A háttért tengerparti hegyvidék foglalja el. Az égbolt felhős. Jelzése alól balra: Amalfi s jobbra: Koroknyai Otto 1897.

Vászon, mérétei 89:56 cm.

Vétetett 1898: I. 12-én a 82406 sz. rendelettel (33/98.) 500 frton

Elszámoltatott 1898: III. 6-án. (99/98)

Az elszámolást elfogadta 1898: III. 13-án a 2469 sz. leirat. (114/98.)

L. a Szegedi Hiradó 1899. jun. 3-diki 135. számát.

Az 1899: V. 29-diki 37021 sz. leirat alapján (275/99) 1899: VI. 3-dikán (383/99) kiadatott a szegedi muzeumnak (437/99).

Az átadást 1899: IX. 26-án a 44017 sz. leirat vette tudomásul. (560/99.).

Vid. Muz.

904: IV-28

1898: V. 30 [illegible]
[illegible] dr. Nemethy [illegible]
[illegible]

181

1505. Koroknyai Otto.

Sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 27-én.

Mátyás Bécs előtt.

Az 1485. junius ~~[illegible]~~ 1-jén Bécsbe bevonuló Mátyást, a Habsburgok székvárosának tanácsa, papsága és egyeteme a város kapuja előtt hódolattal fogadják és néki a vár kulcsait átadják. Középütt, látjuk a jobbra fordult lovon ülő, ~~[illegible]~~ vértbe öltözött és sisakja felett keresztekkel ékesitett nyilt koronát viselő királyt, kit főurak, főpapok és fekete seregbeli vitézek kisérnek. Előtte félkörben a bécsi küldöttség tagjai állnak, élükön a város kulcsait tartó polgármesterrel és egy pappal, kinél az evangélium van. A háttérben az 1494-diki Schedel-kronikában lévő látkép után készült Bécs és az épületei közül kiváló szent István torony bontakozik ki. Alól jobbra a mester jelzése ez: 18. KOROKNYAI...

Vászon, méretei 350:600 cm.

Vétetett 1897: I. 6-án a 73951/96 sz. rend alapján 4000 frton.

Elszámoltatott 1897: II. 2-án (15/97. 80/97.)

Az elszámolást ~~[illegible]~~ a 13050 min. ~~[illegible]~~. (123/97.) leirat.

Tudomásul vette 1897: III. 25-en

Az 1897: III. 29-diki 19989. sz. rendelettel (134/97) a Biharmegyei és nagyváradi régészeti és történeti Társulatnak adatott (289/97. 325/97.)

Az átadást 1897: X. 28-án a 67795. sz. leirat vette tudomásul (381/97.).

13050. sz.)

Az 1897: III. 25-diki leirat a vidéki muzeumok részére vásárolt képek közé sorolja (123/97.).

Vid. Muz.

L. Tiszántúl 1897. máju 2-diki 100 számát 20 old „Mátyás Király Bécs előtt" czimmel.

La Tiszántúl 1897: v. 2-diki 100. számát 20. old.[a] „Mátyás Király Bécs előtt" cz. közleménye.

2017. Koroknyai Ottó

Sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 27-én.

Zárda-leves.

Az Amalfiban lévő Szent Antal zárdának kertjében, balról a kőpadon, három előregedett férfi, két vén asszony, a kiknek egyike botra támaszkodik és egy kezeit ájtatosan összetévő kis leányka várja alamizsnáját. Előttük szerzetes áll fejére huzott caputiummal, tekintetét ég felé emelte, imádkozik. Jobbról, a hol a fal tövében lévő padon rézedényt, három kenyeret és gyékénykosarat látunk, egy fráter támaszkodik a falnak. A háttérben kemencze, ölbe rakott fa és szomszéd házak látszanak, a melyek egyikének udvarán ruhát teregettek kötélre. Jelzése alól jobbra: KOROKNYAI O. Amalfi 1897.

Vászon, mér. 100:132.3 cm.

IV.

Vétetett az 1901: 2-iki 22993, az 1901: V. 29-iki 36589 és az 1901: VI. 4-diki 46146 sz. leirat alapján 1901: VI. 13-án 602.50 koronáért. (341/901, 356/901, 399/901.) Elszámoltatott 1901: VII. 19-én (247/901).

Az elszámolást elfogadta az 1901: IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901)

Az 1901: XI. 16-iki felterjesztésre (607/901) az 1902: I. 10-én kelt 92507 ex 901 sz. leirattal (33/902) kiadatott a létesitendő pécsi városi muzeumnak (151 és 422/902)

Vid. Muz.

a művész özvegyétől

22993 - 901

1669. Koroknyai Otto:
Sz. Pesten 1856-ban. † Budapesten 1898 április 22-én.
Saját arczképe.

Csaknem derékig látható, kissé jobbra fordult, szembe néz. ~~Piros baretet és fehér kabátot visel.~~ Rövid haja, szemöldöke, bajusza és szakálla barna; szeme szürke; ingének gallérja állo; kabátja oldal-zsebes és mellénye kissé kivágott. † Jelzése alól jobbra négy sorban: Koroknyai Otto. f. 887.t. = 856 = 898. x.

Vászon, méretei 74:59.5 cm.
Vétetett 1898: XII. 31-én a 90432. sz. rendelettel 300 frtért.
A Tört. Képcsarnoknak adatott ugyanazon rendelettel.
Elszámoltatott 1899: IV. 6-án (14/99).
Az elszámolás tudomásul vétetett 1899: V. 25-én a 29855 sz. leirattal (277/99).

† Öltözete: piros baretke és fehér kabát.

1680. Koroknyai Otto.

Tekete ruhás nő (tanulmány).

A dérekon alól látható ~~[illegible]~~ hölgy jobbra fordul, lefelé tekint és mosolyog. Jobb kezét kissé előre tartja. Haja és szemöldöke őszbe borult, bő fekete ruhája kissé ki vágott. ~~[illegible]~~ Jelzése alól balra: „Koroknyai Otto."

Fa, méretei 95:54·5 cm.

Vétetett a 36944/98 sz. leirat alapján ⊥ ~~[illegible]~~ 200 ft-on, a vétel ár elszámoltatott 1899. XI. 22-én (18/99), az elszámolást tudomásulvette 1900. III. 4-én a 2075/900 sz. leirat. (111/900.).

⊥ 1898. XI. 17-én tett előterjesztés folytán (384/98) 1898. XII. 31-én kiadott 81978 sz. elhatározással

237/98. 19/99

Koroknyai Ottó

Válogatottan szép müvek alkotóit sorolja fel Kun Imre: "Rónai gyüjtemény" cimmel. Az alkotások Rippl Rónai Ödön muzeummá alakitott házában kerültek bemutatásra, melyeket városára, Kaposvárra hagyott.
Strobentz Frigyes, Karlovszky Bertalan, Koroknyay Ottó, Kimnach László, Tardos-Krenner Viktor, Kosztolányi Kann Gyula, Frecskay Endre, Réti István, Vaszary János, Kádár Béla, Csók István, br. Hatvany Ferenc, Iványi Grünwald Béla, Feiks Jenő és Alfréd.
A kiállitás többi résztvevője Rippl Rónai József és Munkácsy Mihály nevénél található.

A HÉT, Bp. 1921. febr. lo. XXXII. évf. 5. sz. 77-78. lap.

Koroknyai Ottó

"Szent Cecilia" c. festményét bemutatja a lap.
Repr.

Otthon, Bp. 1898. 7. sz. füzet.
81. lap

Korokuyai Otto

Zárdaleves o. v.

100 × 132.3 cm

(M. N. G.)

Járási Művelődési Központ ki állítása. Mezőkövesd, 1971

Korokuyai Ottó

Parasztlegény

a. fa 13.5 x 11.5 cm

(M. N. G.)

Sárási Művelődési Központ kiállítása Mezőkövesd 1971

Koroknyai Ottó

Mátyás királya pompás kép. "Ahogy a lovon ül, abban több a jellemzetesség, mint amennyihez a magyar történeti képirás hozzászoktatott"- irja Masque: "Az ezredik év Szalonja" c. kritikájában, mely a kiállitáson szereplő müvekről szól. Részletesen ismerteti a kép tartalmát.

A HÉT, Bp. 1896. május 31,
VII. évf. 22. sz. 364-366. lap.

M.D.K.

Koroknyai Ottó

"Szent Cecilia" c. festményét bemutatja a lap. Repr.

"Zárdaleves" c. festményének repr.-ját hozza a lap, s bemutatja a művész fényképét is műtermében.

Magyar Salon, Bp. 1898. m junius hó
529, 629. lap. 29. kötet.

M.D.K.

Koroknyai Ottó

"Képeink" cimmel ir a lap -a fiatalon, most elhunyt-müvészről, s bemutatja arcképét mütermében, müvei között. /Fényképfelvétel./

Magyar Salon, Bp. 1898. junius
631. lap

Koroknyai Ottó

Uj festménnyel jelentkezett a Mücsarnokban rendezett "Téli tárlat"-on, -mondja S. sign.-val a lap a Képzőművészet c. rovatában. Külön nem kommentálja a képet, csak célzást tesz arra, hogy nem egészen ezt várták a müvésztől.

A HÉT, Bp. 189o. nov. 3o.
I. évf. 48. sz. 353-354. lap.

Koroknyai Ottó

Az alant felsorolt művészek szerepelnek a tavaszi tárlaton. "Képtári Kaleidoszkop" cimmel,-Olló sign.-val-közölt kritika ismerteti a bemutatott müveket.
Basch Árpád, Benczur Gyula, Bruck Miksa, Edvi Aladár, Gyárfás Jenő, Hauszmann, L.Hoffmann Ilona, Jászai, Jandrassik Jenő, Karlovszky Bertalan, Karvaly Mór, Kézdi Kovács László. Konek Ida, Koroknyai Ottó, Koszkol Jenő, László Fülöp. Ligeti Miklós, Márk Lajos, Mendlik Oszkár, Mesterházy Kálmán, Olgyai Ferenc, Peske Géza, Spányi Béla, Stark Teréz, Szlányi Lajos, Telepy Károly, Ujvári Ignác, Zemplényi Tivadar.
Koroknyai Ottó pasztellgyüjteményét nagyra értékeli a kritika. Kiemeli téliruhás gyermekképét. "Igazi müvész, rajzban, aktban, egyaránt erős.
Élet, Bp. 1895. május 5. V. évf. 32. sz. 9-lo. lap.

Korokmyai Ottó (Pest, 1856 - Bp. 1898)

„Álló férfi cilinderben" o.fa, 40x25 cm

s.l.f: Korokmyai Ottó, Páris

kiliáltási ár: 8000 ft.

BÁV 56. Képaukció Bp. 1981. december

Koroknyai Ottó festő

Egy 1894-ből való képzőművészeti katalógusban „Titkos bánat" c. művét 3000-Ft-ra értékelték. E festőt. mára teljesen elfeledték (említve)

Bajor Nagy Ernő: Zord viták-Fényes szelek.

Szabad Föld, 1969. febr. 9.

Festészet,

„Hasztalanul" c. kép.

(Korokmyai Ottó-tól).

K. V. 1331/1897.

K. n.

Kiállítások.

Kosztnyai Ottó mű-
veiből rendezendő
Kiállítás.

K. T. 426/1898.
1898. máj. 18.

Korokmyai Ottó festő.

Kr. V. 1331/1897.

K. n.

Korokmyai Ottó Jestő.

Kr. V. 1285/1897.
1897. (é. IX. 27.)

MDK

Koroknyai Ottó

1927.márc.13.-tól 2o-ig rehd. pécsi kiállitá-
son szerepelt művével.

Felvinczi Takács Zoltán: Kiáll.Pécsett

Magy.Művészet, 1927. 165-166.lap

MDK

Kotsányi Ottó

1927. márc. 13.–től 20-ig rend. pecsét Kisállítás-
son használt mővével.

Pelvincsi Takács Zoltán: Kisáll. Pécsett

Nagy. Művészet, 1927. 165-166. lap

MDK

Koroknyai Ottó

Kaposváron somogyi művészek reprezentativ kiállitása. Három darab festménye a kiállitáson.

Cikk: Somogyi ...

Képzőművészet, 1934. 78.sz. 229.lap

MDK

Koroknyay Ottó, festőm.

Titkos bánat. Repr.

Az 1894-96 évek tárlatairól.
Pesti Hirlap nagy naptára az 1930. évre.
4oo.l.

MDK

Koroknyai Ottó

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán. "A javithatatlan" és "Nagyapa és unoka" c. műveivel pályázott a Munkácsy-dijra.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

n. Koroknyai Ottó, festöm.

Hasztalanul.

Mücs.-1897-98 téli kiáll. -A kormány vásárlása.
Müvészek. 1898. 53.l.

MDK

Koroknay Ottó, 1856-98.

Mátyás király bevonulás Bécsbe

Ernst Muz. 13-14. aukc. 192o. 19. 1.

MDK

Koroknai Ottó, 1856-98.

Parasztjelenet

Ernst Muz. XXIX. aukc. 1924. 26 l.

MDK

Koroknai Ottó, 1856-98.

Nagyapó, festm.

22 l.

Ernst Múz. 22. aukc.

MDK

Koroknyai Ottó

A Szépműv.Múz. modern képtata Koroknyai Ottó: Férfiarckép, c. művével gyarapodott.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodasa 1925.-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.1.

Koroknyay

Koroknyaytól Fadrusz pasztell feje, a magy.művész
képmások kiállitásán a Szépmüv.Múz.-ban.

P.H.931.V.6.

MDK

Koroknyai Ottó

A javithatatlan, of.

Királyi vásárlások a Műcs. tárlatain. SzMKT 5o. 132.1.

Koroknyay Ottó MDK

Önarckép

Műcsarnok 1941 Arcképtanulmány

MDK

Koroknyai Ottó

Temetőben, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

1927. jan.

Koroknyai Ottó

Anya és gyermeke, o.

Egyéb közületi tulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Sp. 1952.

MDK

Koroknyai Ottó

Vásári sátor, vf.

Egyéb köztulajdonból elveszett mütárgyak jegyzéke
Bp. 1952

Korokuyai Otto

Nevét emlékik arat Zsögöd
dit a nép életél mutatjós
be.

Kós Lajos, Vásárhely mürvészélet
Zp. 195 +.

77 l.

Kovakenyai Ottó festő MDK

1886-ban Bihari Sándorral és Eisenhut Ferenccel a Munkácsy díjra pályázott. Ő nyerte el. 110 old. 21. jegyz.

Szelesi Zoltán: Részletek Bihari Sándor leveleiből. 103.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1956. Szegedi Nyomda Váll. 1956

Koroknyay Ottó

1920-ban a modern magyar festészet átrendezett kiállitásán portréját is kiállitották.

A XIX. sz. magyar festészetéről

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965.
32.1.

MDK

Koroknyai Ottó

Molnár E. dr.: Karlovszky Bertalan. Az Orsz. M. Kir. Képzőm. Főisk. Évk. 1937/38-1938/39. 25.1.

Koroknyay Ottó

MDK

Fejek, rajz

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Korokmezey Ottó, festő

M.D.K.

nevét említi:

Huba László: Budapest - Somogy - Zala

Bp. /é.n./, Panoráma, /Magyarország irásban és képben 11.köt./

41. old.

Korokmyai Ottó

l. Kelp 94. l.
96. l.

Latorcza folyó TV. 100

TROST *Ottó*, festő, l. *Koroknyai Ottó*.

Korokuyai Ottó

Szód

Mátyás király fogadja az elfoglalt Bécs városa hodoló küldöttségét

c. képe repr.

Honvédségünk

A Pesti Hirlap ajándéka 1933. apr. 16.

F. l.

Trost Otto

ez Korokmyai Otto!

1880 őszi kiállításon pálá-
zat (a tört. festmény pálá-
zatton Villmer apát kihall-
gatja Videt, midőn ez
a megszaidi kolostor
templomában mádkozó
Salamonnak Gerá meg-
gyilkolásáról ujánlko-
zik. c. művel.

Keleti G. (?). A képzőmi-
vész. tört. 1881. 28. l

Korokuyai Ottó

Perálltörtképes

138, 501. l.

202, 522. l

LÉBÉNY. Plébániatemplom.

Az Árpád-kori magyar bencé
jellemzőbb példája. A XIII. szá
csatlakozó kolostorral együtt
egyszerű és világos. Három, négy
lis hajója keleten félkörives

Korokuyai Ottó

l.

Lykakörös

101. l.

werkstatt dieser schöpferischen Energien wa

Aus dem namenlosen Dä

zeichnen sich gerade jetzt die Umrisse eine

keit ab. Gemeinen den Rektor und Burggrafen

weisen ist. König Bela wurde frühe auf ihn a

der Burg von Komorn /....illud idem castrum

...../und gab ihm Gelegenheit sein " talent

beim Bau von Stadt und Festung Ofen zu bezeu

Ungunst der Zeiten etwa noch verschonten (sp

stadt kaum ein Anhaltspunkt für diese Bauta

Bestandteilen der Krönungskirche sind es ei

insel ,die in vielfach umgebauter, durch spä

ter Form wie eratische Blöcke in die späte

bigsten sind wir über die Anlage und die Ei

nikanerinen berichtet. Die Erbauung dürfte a

Táblek-ép. „Javithatatlan",
Rozdenyai

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4-5

Prém József: A jubiléus térlat II.

Táblakép. Női arckép. Koroknyai Ottó

Magyar Müvészet 1925. 25-32. o.
Elek Artur: A Szépmüvészeti Múzeum uj szerzeményei.

Korokuyay otto festő

Kat. Semle, 1894. 110.- 119. o.

p.: Képki állitásunk... etc.

Korbuly Ottó festő (1856-1898)

Pesti Hirlap. 1885. VII. é. dec. 22. 1-2.

Both Manfréd: A Korbuly Ottó

Korokuyai Ottó festő (1856–1898)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4–5.

Prém József: a jubiláris tárlat

Korokny ei Ottó festő

Magyar Müvészet 1925. 25-32. o.
Elek Artur: A Szépmüvészeti Muzeum uj szerzeményei.

ön álló + álslakép, Korok-
nyay Ottó „Kártyavetőnő"
c. képe. Koroknyay Ottó

Kar. Szemle, 1894. 110.-119.o.

p.: Kéjki állításunk... etc.

Korbuly Ottó festő (1856–1898)

Pesti Hírlap. 1886. nov. 22. 3.

A Király-vadászat a Mátrában

Korokmyai Otto

Z Tanulmány c.
kepe repr –

Magyar Géniusz
1899. márc. 12

Műv.

6. 42

1 köt. 8r

Czobor

Béla dr.

Egyházi emlékek
a történelmi kiállításon.

76 ábrával.

Különlenyomat Matlekovits: „A czredéves kiállítás eredménye" czímű kiállítási fejlentés V. kötetéből

Korokuyay Ottó

1856 - 1898

l.

Farkas Munklevelei

156. l. 158. l.
224. l.

Ante Diem Nonum

Kalendis Novembris

I.

Quomodo descenturus in Averno.

Aeneam dcis quoque et suus pater manerest ut descendat in Averno ubiprimum Italiam reddit. Aeneas ipse earum patrem etiam cupiebat videre, et plebis futuram fatam accipere. Cum is Sybilla tibi di[illegible] faciendum erit pri

Trost Otto

Trost

Kozlemeyer, az orsz-
m. Eeprom. tars

Bpest. 1881. 28 l.

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Korokuyai Otto

l.

Szépm. Muz. Évh

IX. 275. l.

Kóbaltak VII. 243

Korokuyai Otto

+ 1898. apr. 29

Grod

Kofoz 1898

2361.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ...

tésénél ...

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ..., 191...

...

tanu.

...

tanu.

Korokmyay Ottó

sk. stud. 1856. Bpest

+ 1898

1885/6 – 1886/7

a Bencsúr mesterskola

tagja

Műcsarnok

1927. magyar táj és életh. Kiáll. –

496

MÁRCIUS

14

Korokyai Otto

tried

Fehete. 92 - 94

arcskep

Korokmyai Otto

Wod

Müesarnok, 1898. 203 l

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Korolnyai Otto

Wód
z
Mincsarnok, 1898. 171.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Korolenyai Otto

Ured
a

Ent-Tört. 80,1.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. –

Korokuyai Otto

~~lásd~~ wod

Fecef

..... nevü munkás igazolta

.....
a művezető aláírása.

élyezem:

.....
vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Korokuzay Otto

wod

Vasilys

1887. 734 l

Korokmyai Otto

1856–1898

teljes életrajz
arczkeppel –

Vas Np 1898.

322 l.

Korosmyai Otto

Wod

M. halon 1892.

XVI. 10 l. (arc-

Kep)

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyf

Miután keresményemnek 191..... év...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Jelentem, hogy .....

Korokuyai Otto

Művészet 1906. 358
– 1911. 128, 132, 138

Magyar Művészet

1925. 25
– 1926. 41, 548
– 1928. 166

1300.	52700.	
52700.		52700.
54000.	52700.	52700.

Korokyai Otto

önarczkép olajt -

Ernst

Korokmyai Otto.

wod

Magyar Király Becselett.
Van Ly 1899. 855 l. Egyjel.

Korokuyai (Trosst) Ottó

Mod

Benczúr Eiák. 22. l.

1921. Benczúr Eiák-

Nevető nő, olajf, az
cellam tulajd.

Római köeröditmények X. 52.

Korokuyai Ottó festő szül.

1856 VI. 13. Budapesten, meszt.

1898 IV. 27. u. o. Becsben, Pársban és Budapesten a Benczur mester-iskolában tanult. Élet-, tör-téneti és arcképeket festett.

847. Olasz

A XVII. szár

Mária.

Derékon alól
Középütt elvi
bő újjú és rá
palástja
kivékre oszli

Fa,
A N

503

Korolnyai Ottó

Lépei a Szép

Művészeti

Múzeumban

Library of Congress (Washington) I. 159

1906. IX. 28.

A m. orsz. Kárpátegyesület, muzeumi elnökségének. Poprád.

Elszámolása jóváhagyó tudomásul szolgál. Álbumszegélye: 300 kor. tári, 500 kor. termr. szimen javasolva. (137/1906.)

Korsmyai Ottó

önarcképe

Tört. Képes.

Madonna

100. Velencei festő a XV. sz. elejéről

Korokuyay Otto

l.

Va Hö Ernst gyüjt.

III. 39. 57, VIII/III. 29

ben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
klós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
jáért, küzdöttem a panamák ellen és segitettem
m tehát a főváros közönségétől, hogy segitsen

e és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-**
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
repel.
sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Korokuyai Otto

Fadrusz János Kép-
mása, pasztell
Ernst gyűjt.

Magyarország Zi. 1.

ben a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
dlós, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
vertársam minden jóérzésű ember, aki rendet,
és kalandmentes külpolitikát akar.
hez, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
Én becsületes iparkodással szolgáltam minden
jáért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
m tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

e és bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
nem jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
repel.**

sorsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Korokmyai Otto

l.

Müvessi Ipar

II. 73. l.

FONTOSABB JEGYZETEK

		FONTOSABB JEGYZETEK

Korokuyai Otto

Irod
e
Kővárynullen

39. l

arácsonyi
nepeket és
dog ujévet
kíván
Vene
IV.,M
Kellemes
arácsonyi

Korokanyi Ottó

Thieme Becker

XXI. 320. l.

(Lyka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Koroknyai Ottó

XXII aukció

„Gyűjtő" 1915. 112. l.

234. KOROKNYAI O. ⟨?⟩: Oreg asszony 20

NAGYENYED

Ref. templom

Kéz. VV 1867, 492 l.

Korokmyai Ottó

Önarckepe, rasztell

erőd

Petr EM magyarmüvész-
arckepés

5. l.

107/1893

.....

.....

pe.....

épe.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

tása.....

Korokmyai Ottó

Cvód

z

Mysk Ernő

80. C

oltatott.

rt

nat és portóért

enliteni sziveskedjék.

Teljes tisztelettel

SZEGEDI HITELBANK RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

Glückstad

Korokmyai Otto

kiáll. érem.

Közlezrkiáll

1267 l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Korokuyai Otó.

Kettős arckép
c. képe repr.

Dönjén Miklós

Somogymegye Tria-
non után
Bp. é. n. 68. l
után

Korokmyai Otto

Fadrusz János
archépe

l.

Petr E M magyarnivész
archépek

5. l.

18.

	A m ü t á r g y													
	mérétei		volt az		átadás előtt			átadás után			Található most			
an	magas	széles	új	régi	év	ter.	sor	év	ter.	sor	OK.	TK.	Graf.	
	cméterben		dep. is		sz. a. volt kifüggesztve						szám alatt			lapon
	36.–	54.–	–	–	–	–	–	1888	VII	208	208	–	–	671
	60·5	34.–	–	–	–	–	–	–	–	–	818	–	–	671
	60·5	34.–	–	–	–	–	–	–	–	–	819	–	–	671
	83.–	79.5	–	–	–	–	–	–	–	–	901	–	–	672
	83.–	77·5	–	–	–	–	–	–	–	–	906	–	–	672

Korokuyai Ottó

Lvód

Székely Sámuel

Egy újságíró emlékei.

Bpest, 1926. 31. l.

Korokmyai Ottó

1885/86 - 1886/87
Benczur isk.

Ferkèpzomfoiskevk

103. l.

Korokuyai Ottó

Mátyás király Bécs
előtt c. képet 6000
fotért megvette a
közökt. minisztérium

Vas. Ujs. 1897. 29. l.
(Képvásárlás)

Ósa

40

Korokenyai Ottó

Parasztlegény c. képet a Nemzeti Múzeum képtárának ajándékozta Gillming Ferenc-ne.

Jelentés a Magyar Nemzeti Múzeum 1905. évi állapotáról. Budapest 1906. 80. l.

Giannino Marchig
(1897–)
Primo Conti (1900–)

Korokmyai Otó

A javíthatatlan c. képe

repr.

Művészet (Szabó-féle)

1900. 7. füzet.

Férfi tanulmány, Repr.

Leány tanulmányfő U. O.

Korokmaj C Ho

Gród

Vas Tys 1887. 121. l

(A Munkácsy díj

nyertese)

sic!

rövid életrajz u

van mellette

Korokyay Otto

ind

Vas Vp 1887.
504.

1887 oktobertől
Mikacsinal
tanult

Korokuyai Ottó Bpest.

Mincsarnok

1893/94. téli kiáll.
1894/95. téli kiáll.
1895/96. téli kiáll.
1896. mill. kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1898/99. téli kiáll. †.

Alemannok X. 52, 53.

Korokuyai Otto

Muvészeti lexikon

409 l

~~Bécs V. 145.~~

Korokuyai Ottó

festö geb. 1856 in Budapest
† 27. Apr. 1898.

wod

Krück. II. 63. l.

Schwerini képtár IV. 169

Korokuyai Otto

festō

1890. Páris.

(55) Arckép. Olaff Magánt.

(62) A meggyilkolt haza előtt. Olaff. 3000 frt

(355) Arckép. Olaff. Magánts

Téli Kiállítás 1890.

~~[illegible]~~ 1892. Bpest.

(253) Ne Keserepi. Olaff.

(336) Olyan nincs. Olaff.

(338) Olyan van. (?) "

Téli Kiállítás 1892/93

Korokmyai Otto

1) Zohai Mór. rajz.
2) Popper olaff.
3) Fadrus János archeje.
4) Snarczkeje. past.

Ernst

Korokyay Otto

Wod

Mátyás. 278.

~~Kook~~

Korokyai Otto

1889. párisi vilig k'ält

Clisnero Dirat

vas lap 1889. 652.

Korokszai Otto

Urod

Felmeri

Korokiyai Otto

ivód

M. Gemmist 1898.

19. szám.

arcrépel

és mott. 1898.

360 – 3 bis l.

Zeppel.

Korokuyai Otto

ind

Thury Zoltán. Mátyás
Király Bécs elott. Magya-
rázó szöveg Korokuyai
Otto festményeihez Bpest.
1899. 8 r. 12 l.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Korokonyai Otto

1856 – 1898

festő

teljes életrajzát laid

Mücsarnok 1898.15.1

alelt

Trost Otto

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Korokuyai Otto

Lod

Miesarnok, 1898. 122.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta. -

Korokmyai Otto

Lásd

Magyarművészképsz

77, 113. sz.

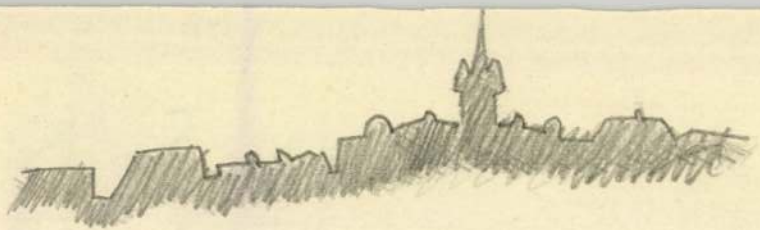

A, bárányfelhő és a gomolyfelhő

B A

Koroknyai Ottó

312. KOROKNYAI OTTÓ: Parasztasszony.

Árverési Körlevél 1937. 2. sz.

534. SEEL, ADOLF: Mulató lovagok.

528. RUGENDAS, GEORG PHILIPP: Csatajelenet.

Trost Otto

festő.

Az 1880 ik évi tört. festmy
pályázaton Villmer apát
kitallgatja Videt. midőn
ez a szegszárdi kolostor
templomábany - imádkozó
Salamonnak Géza meggül-
tholáskára ajánlkozik
c. festmyével vettvészt

Lvod

Keleti Gustav Müvészeti
dolgozatok. Szept. 1910.
114. l.

Lvod

Pesti Naplo. 1881. jan. 1.
(Keleti: A tört. évelmi
festmy pályázat)

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

ragy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

1/.

HDK

Koroknyai Ottó, festőm.

a korán elhunyt művész festményeiből, vá
lataiból, tanulmányaiból özvegye kiállitást ren
dezett a Műcsarnok egyik termében.

Mintegy 100 olaj- és vizfestményt tartalmaz
a gyüjtemény és két értekes Munkácsy-vázlatot.

Kiállitás Koroknyai festményeiből.
Vas. Ujs. 1898.45.évf. 23.sz. 399,400.l.

2/.

Koroknyai Ottó, festöm. MDK

a korán elhunyt müvész festményeiböl, vázlataiból, tanulmányaiból özvegye kiállitást rendezett a Mücsarnok egyik termében.
Legjobb alkotásai közül:

"A munkás gyermeke"
"Az özvegy" c két kép.

Kitünö tanulmányö egy ködmönös magyar parasztasszony mellképe.

Kiállitás Koroknyai festményeiböl.
Vas. Ujs. 1896. 15. [illegible] 23. sz. 399,400.1.

3/. Korokrnyai Ottó, festöm.

Kitünö tanulmány: "Nöi tanulmány" /Munkácsy mesteri eszethezelését juttatja eszünkbe. A studiumok közül érdekesek: melyeket genre-képeihez készitett: "Javithatatlan" első ceruza és szin vázlata.

Kiállitás Korokrnyai festményeiből.
Vas.Ujs. 1898. 45.évf. 23.sz. 399,400.l.

4/. MDK

Koroknyai Ottó, festöm.

" a meggyilkolt háza elött" c. életkép szép szinvázlata érdekes, melyre Munkácsy is fölrajzolt egy alakot.

"A községházán" c. magyar életképről néhány vázlat.

Kiállitás Koroknyai festményeiből.
Vas.Ujs. 1898. 45.évf. 23.sz. 399,4oo.l.

5/.

MDK

Koroknyai Ottó, festőm.

A müvész foglalkozott bibliai tárgyi témákkal is. Ezekröl mintegy lo vázlat maradt. Látjuk Corvin XXXXXXXX Mátyás pasztellben rajzolt tanulmányfejét is, néhány üde tájképet, stb. - A rajzok között egész sereg somogyi tipust, söt néhány karrikaturát is.

Kiállítás Koroknyai festményeiből.
Vas.Ujs. 1892. 45.évf. 23.sz. 399,4oo.l.

6/. MDK

Korcknyai Ottó, festöm.

Az aquarellek között több szép studiumma van, igy az a kitünöen kezdett pastell is, melyet a müvész halála elött pár nappal festett a nejéröl s amelyre az özvegy odairta: "Férjemnek utolsó munkája."

Kiállitás Korcknyai festményeiböl.
Vas.Ujs. 1898. 45.évf. 23.sz. 399,4cc.l.

Korokmyai Ottó

„Fadrusz János arcképe", karton, pasztell, 48 x 37 cm.; M. Nemzeti Galéria, 135. sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

Koroknay Ottó, festő

1886-ban Munkácsy Díjat kapott. Ma csak a meghódolt Bécs felé lovagló Hunyadi Mátyás c. képe révén ismeretes. 27. old

Csatkai András: Karcsay Gajos festőművész /1860-1932/ 17. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXI. évf. 1967 1 Sopron

Koe

M.D.K.

Koroknyai

"Üditő népies jeleneteit" kiemeli Hevesi Sándor: "Képek, szobrok, rajzok" c.-az ezredéves kiállitásról szóló- cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1896. juni. hó. 25.kötet. 546-568. lap

Korokmyai Otto

A kártyavetőnő-
nél c. kép repr.
Művészet (Rabó-
féle) 1900. 1227-1230.

Meinl

kávé-kóstoló

most itt a

fióküzletben!

Korokmyai Ottó

Rippl-Rónai 1887. II. 14-i (szüleihez írt) levele szerint a levélérónal együtt Párizsba készül. (Münchenben festőtársak.)

Gentben Istvánn: Rippl-Rónai kiadatlan levelei; Képzőművészeti Almanach 1, Corvina 1969, 134. l.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.11

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy a
Könyvtárát a könyvtár nyitvat
és a könyvtárra vonatkozó sza
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . .hó.

Koroknyai Ottó

Nagyon szép genre képeket küldött a kiállításra, -irja Masque: "A tárlat" c. beszámolójában.
Kiemeli miesenbachi parasztjait, „akiknek a hátában több a jellemzetesség, mint a tucat genre képek tucat arcain."

A HÉT, Bp. 1895. dec. 15.
VI. évf. 5o. sz. 798-8oo. lap.

Korokuyay Ottó

Rippl-Rónai Ödön öccsének írt párizsi levele szerint (1888. V. 28.) portré-megrendelései nannak.

Genthon István: Rippl-Rónai kiadatlan levelei; Képzőművészeti Almanach 1, Corvina 1969, 135. l.

MAGYAR IPARMÜVÉSZETI FŐISKOLA
Budapest, XII. Zugligeti u.1

. . . . . .

Kérésére engedélyezem, hogy
Könyvtárát a könyvtár nyitva
és a könyvtárra vonatkozó sz
vehesse.

Budapest, 1971. . . . . hó.

Korokmyai Ottó festö M.D.K.

Munkácsy 1882-ben felajánlott ösztöndijával került annak párizsi mütermébe

Lyka Károly: Munkácsy, Bp. 1964. 24.l.

MDK

Korokmyai Ottó, festő (1856-1898)

Öreg parasztasszony. Vákon.

Jel.: K. O.

Ernst Muz. auskr. 54. n. - Kiáll. 1936 - nov. 22-29.

Jegyz. 14. l.

Korokmyai Ottó

festő műcsz tanulmányait Kaposvárott folytatta.

Kaposvári ütikalauz, Kaposvár. (c. n.)

481

371

M.D.K.

Koroknyai Ottó

„Négy évszak" c. müve az "örök nőt", mint leányt, mint szerelmes menyecskét, mint házi asszonyt és mint öregasszonyt mutat be. Ezenkivül N. Istvánffy Gyula festőművész: "A Képzőművészeti Társulat kiállitása" c. kritikájában kiemeli pasztelljeit, valamint a művész önarcképét.

Magyar Salon, Bp. 1895. május hó 23. kötet 230-253 254. lap

Korokmyai Ottó

lánd

Rippl Rónai József

Emlékezései -

Bp. 1911. 24. l.

19. l.

Korokmyai Ottó

l.

Justh Zsigmond
naplója. Sajtó alá
rendezte Halaváts
Gábor. Bp. é. n.
79, 83. l. – 163. l.
279. l.

1906. V. 4.

Miniszternek Feltegyeztés: a vélemányadás végett a Tolnavmegyei muzeum könyvtárának használatára vonatkozó átdolgozott szabályzat jóváhagyására ajánltatik (2005-1906.)

Korokpnyai Ottó festő

MŰVÉSZET
XII.évf.1913.
133-136.
"Kunfy Lajos"

MOK

Korokhyai Ottó, festő.

Tanulmányfő. Of.-

Nemz. Salon - Karács. Kiáll. 1898-99. dec. 16-jan. 20.-Fn.

MDK

Koroknyai Ottó
/1856-98/

adomafestő
Munkácsy dijas.

1888-ban Munkácsy foglalkoztatta, Nála is lakott.

157. 158.o.

171.o

Farkas: Munkácsy lev. 1952.

Koroknyai Ottó

"Mátyás király Bécs előtt" cimmel nagy történeti táblát fest az ezredéves kiállitásra, -közli a Képzőmüvészet c. rovat "Magyar festők" cimmel.

Otthon, Bp. 1895. november hó. 2. sz.
179. lap

Koroknyai Ottó MDK

Mátyás király Bécs előtt, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

A négy miessenbachi paraszt, repr.

Mücsarnok 1895-96. téli kiáll.

Koroknyay Ottó

MDK

Ne keseregj, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Koroknyai Ottó

A négy miesenbachi paraszt, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Arckép, pasztell

Tanulmány I-III. pasztell

A négy évszak, pasztell

A négy életkor, pasztell

Mücsarnok 1895. tavaszi kiáll.

M.D.K.

Koroknyai Ottó festőművész

Az 1889-i párisi kiáll.-on arcképeivel szerepelt.

Salamon Ö.: Levelek a párisi kiállitásról.

Vasárnapi Ujság 1889.26.évf.21.sz.339.o.

Koroknyai Ottó MDK

Hasztalanul, olf.

Zárda leves, olf.

Dörgáló beszéd, olf.

Műcsarnok 1897. téli kiáll.

„Éjnye be megmöttél."
Korokupai Otto festménye.

ORSZÁG-VILÁG.

N.

BÁLI I

Az 1894–96. évek tárlatairól.
Pesti Hirlap nagy naptára az 1930. évre.

400 l.

K

Koroknyai Ottó

Koroknyay Ottó : Titkos bánat.

Margittay Tihamér : Az ő egészségére.

MDK

Koroknyai Ottó, sz. 1856.jun.13. Pest,
+ 1898.ápr.27. u.o.

Férfiarckép, olaj

Szépmüv. Muz. uj szerzeményei kiáll. 1924-26.
1926. okt. 13 l.

őtti tornnyal. Téglalapalapu hajó,
oldalával záruló szentély, ez utób-
II. században és 1896-ban.

1/.

MDK

Korokynyai Ottó, festöm.

a korán elhunyt müvész hátrahagyott festményeiböl vázlataiból tanulmányaiból özvegye kiállitást rendezett a mücsarnok egyik termében.
A gyüjtemény mintegy 1oo olaj- és vízfestményt s rajzot tartalmaz, továbbá két érdekes Munkácsy-vázlatot.

Kiállitás Korokynyai festményeiböl.
Vas. Ujs. 1898. 45.évf. 23.sz. 399,4oo.l.

MDK

2/.

Koroknyai Ottó, festöm.

Kitünö tanulmány egy ködmönös magyar parasztasszony mellképe.
Legjobb alkotásai közé sorozható:
"A munkás gyermeke"
" Az özvegy".

Kiállitás Koroknyai festményeiböl.
Vas. Ujs. 1898. 45.évf. 23.sz. 399,4oo.l.

3/.

Koroknyai Ottó, festő.

"Női tanulmány" Munkácsy mesteri ecsetkezelését juttatja eszünkbe.

A studiumok közül érdekesek azok, melyeket Koroknyai jelesebb genre-képeihez készitett. Ilyen a:"Javithatatlan " első ceruza és szinvázlata.

Kiállitás Koroknyai festményeiből.
Vas. Ujs. 1898. 45.évf. 23.sz. 399.4oo.1.

4/. MDK

Koroknyai Ottó, festöm.

" A meggyilkolt háza elött" c.életkép szinvázlata, melyre Munkácsy is fölrajzolt egy alakot.
" A községházán" c.magyar életképröl néhány vázlat.

Kiállitás Koroknyai festményeiböl.
Vas.Ujs.1898.~~XXXXX~~ 45.évf. 23.sz. 4oo.l.

6/.

MDK

Koroknyai Ottó, festöm.

A rajzok között egész sereg somogyin tipust láthatni, sőt,néhány karrikaturát is.

Az aquarellek között több szép studium van, igy az a kitünően kezdett pastell is, melyet a halála elött pár nappal festett nejéről, s melyre az özvegy odairta:"Férjemnek utolsó munkája."

Kiállitás Koroknyai festményeiből.
Vas.Ujs. 1898. 45.évf. 23.sz. 4oo.l.

MDK

Korokmyay Ottó

A javithatatlan. 1886. Munkácsy-féle 6000 frankos
öszlöndij.

OMKT-Vánd. kiáll. 1910 szept. 8-dec. 27-ig.
Kitünt. mův. lajstr. - Hornyánszky V. kny. 65. l

Korokmyai Ottó

1856–1898

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

34. l.

mától.

Ezeknek a kérdése
inak a megállapitására
várlak

1939. f

csütörtökön esto 7 órár
szám alatti helyiségünk

Budapest, 1939. február

Korokmyai Ottó

Kor o k n y a i Ottó.

23.II.

ma a

támpi

jéber

nak.

stilb

s csa

rei k

zott

templ

épült

XIX.

kitás

KOROKNYAI OTTÓ / 1856 - 1898 / :

95. Önarckép. - Olajf./vázl./,fa,méret 16 x 22 cm. Jelz.l.j."Koroknyai Ottó".

Kopp 1939/40. szezon. I.

96. Tanulmányfő. - Olajf.,fa,méret 18.8 x 24 cm.Jelz.f.j."Koroknyai Ottó 90 Paris".

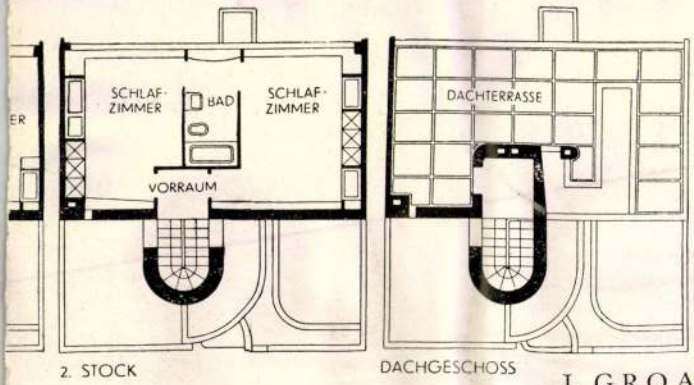

2. STOCK

DACHGESCHOSS

J. GROAG

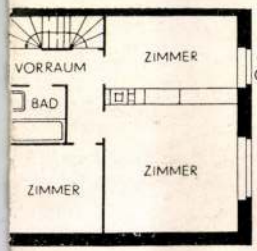

HAUS Nr. 45
OBER-
GESCHOSS

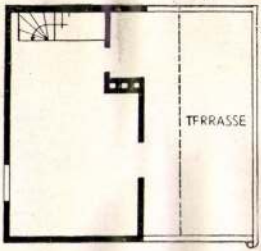

HAUS Nr. 45
DACHAUF-
BAU

LES GRETE SCHÜTTE-LIHOTZKY

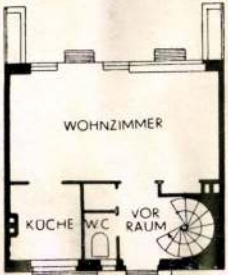

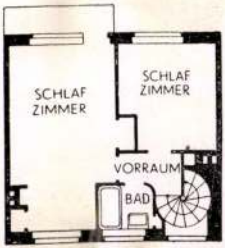

KOROKNYAI OTTO / 1856 - 1898 /:

136. Önarckép. - Olajf., v. 15.5 x 31 cm.
Jelz.l.j.sarokban.

Kopp 1939/40 nevem. II

Korokmyai Otto

Rucz Gyula

régiség- és műkereskedőnél

BUDAPEST, IV., VÁCI-U. 27-29

(Piarista-palota)

Tel.: 1-862-28

Pap Henrik 104 × 62 Aquarell-Facsimile

Die Eidesleistung 53 Esküszünk Le sement

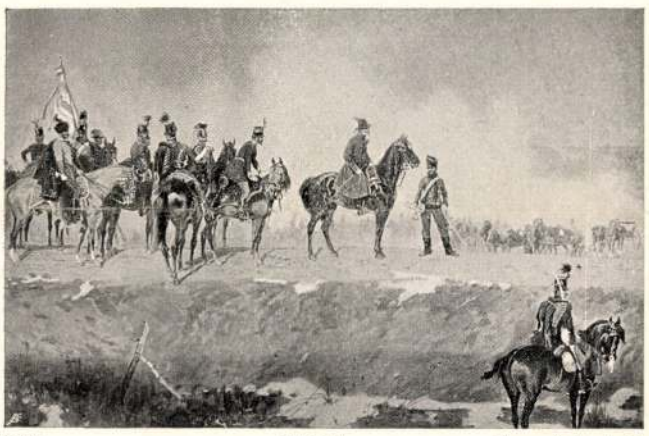

Styka 52 × 79 Aquarell-Facsimile

54 Bem a nagyszebeni ütközetben

Bem in der Schlacht Bem dans la bataille

Styka 52 × 79 Aquarell-Facsimile

55 Petőfi a nagyszebeni ütközetben

Petőfi in der Schlacht Petőfi dans la bataille

Thorma 50 × 100 Aquarell-Facsimile

Die Märtyrer von Arad 56 Az aradi vértanuk Les martyres à Arad

Pap Henrik 52 × 100 Aquarell-Facsimile

57 Nógrád várának visszafoglalása

Die Rückeroberung von Neograd La reconquête de Neograd

Koroknyai 55 × 100 Aquarell-Facsimile

46 Mátyás király Bécs előtt

König Mathias vor Wien Le roi Mathieu devant Vienne

Walery Eliasz 65 × 88 Chromo

60 Lengyel vértanuk

Die Märtyrer von Podlachien Les martyres polonais

Kossak 46 × 55 Heliogr.
23 × 271/2 Facs.

61 Vision Impériale

Koroknai Róza

KORTÁRS KATALÓGUS

Koroknai Róza

96. XI. 14
Hajdú-Bihar Napló

Debrecenben született 1964-ben. A nyíregyházi Bessenyei György Tanárképző Főiskola matematika–rajz szakán végzett. Töltekező-szemlélődő időszak után kezdett festeni, néhány éve ismerkedett meg a tűzzománc technikájával is. Igazi mesterének Bényi Árpád festőművészt tartja, akinek felfogása és alkotói munkája nagyban hatott rá. Jelenleg tanárnőként dolgozik Debrecenben.

Kiállítások: (csoportos) az utóbbi időben rendszeresen részt vesz a megyei őszi és az alkotó pedagógus tárlatokon; 1996-ban Tégláson, Budapesten, Vácott és Szolnokon mutatkozott be; (egyéni) önállóan 1994-ben, 1995-ben és 1996-ban rendezett kiállítást Debrecenben.

„Szeretem azokat a látványokat, ahol a teremtett és a természetes világ megtalálja a harmóniát. A látvány megpendít bennem valamit, ami azonos a lelkemben élő képpel, s így jön létre egy sajátos »képi rend«. Mivel mindig az elemi, lényegi tartalmakat, a végső harmóniát keresi az ember, így lehet jogosultsága a látványból kinövő absztraktnak is.

A kép legfontosabb építőeleme a fény, mely az árnyékokkal együtt éltető ritmust teremt. A fény új értelmet adhat a formáknak, más módon bonthatja, izgalmasan tagolhatja őket. Egy képet egyetlen »nézéssel« kell felfognunk, ezért kell annak esszenciálisan sűrítettnek lennie.

A képen a gesztusnak, a lendületnek vagy az elméleti átgondoltságnak – az egységes kifejezés érdekében – egyaránt szerepe lehet. Nem a technikai kizárólagosság, nem a festészeti irányzatokhoz való idomulás, hanem a felület kifejezőerejének a növelése a legfontosabb."

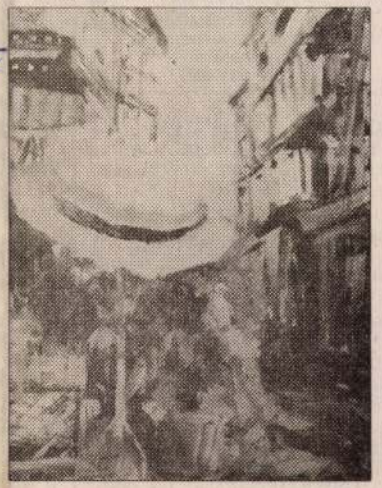

Koroknai Róza alkotásai
Potré: Magánarchívum, reprodukciók: Czeglédi Zsolt és magánarchívum

Kerítésdrótfonatok, plexilemezek, világító reklámtáblák kaphatók.
Db., Györffy István u. 32. Tel.: 415-930 *452080/1K

VAS- ÉS SZÍNESFÉMHULLADÉKOT vásárolunk magas áron. 06 (60) 487-774, 06 (20) 413-366. *452601/1K*

YAMAHA TX 680-as titán sorozatú tuner eladó. Ár: 35.000 Ft. Telefon: 06 (20) 454-815. *452645/1K*

FESTMÉNY, régi bútor, használt ruha eladó. Debrecen, Darabos 29. *452656/1K

Ingatlan - bérlet E

Lakás

Debrecen E 20

WESSELÉNYI-lakótelepen 1+2 fél szobás lakás üresen kiadó. „15.000+rezsi 452418" jeligére a kiadóba. *452418/2K*

EGYETEM közelében, főbérlő nélküli lakás kiadó. Érdeklődni a 432-162-es telefonon, 16.00–20.00 óra között. *452510/1K*

BELVÁROSI, telefonos, 69 négyzetméteres lakás kiadó. 18.000+rezsi. 413-676. *452586/1K*

BÚTOROZOTT szoba összkomforttal fiatalembernek kiadó. Herczeg I., Keleti sorból nyílik. *452605/1K*

EGYETEM mellett, főbérlő nélküli kétszobás, bútorozott, telefonos lakás garázzsal vagy anélkül kiadó. Délelőtt: 412-021, délután: 320-533. *452619/1K*

DOBERDÓ utcai III. emeleti, 1+3 szobás, 86 négyzetméteres, bútorozott, telefonos, főbérlő nélküli lakás kiadó. Érdeklődni: 17.00 után, telefon 386-299. *452624/1K*

DIÁKLÁNYNAK albérlet olcsón kiadó. Érdeklődni 16.00 óra után, Sinai u. 23. IX/38., Szilágyi. *452640/1K*

ÚJ TÁRSASHÁZI LAKÁSOK LEKÖTHETŐK
a Csillag (Marx) utcán épülő társasházban
65–75 négyzetméteres,
2+1 fél szobás méretben.
Lakásépítési kedvezmények igényelhetők.
Telefon: 311-239
452681/1K

SZÉCHENYI utcán épülő 12 lakásos társasházban lakások kedvező áron még leköthetők. Telefon: 416-910, este 430-552. *451729/3K*

NAGYERDŐN, Simonyi úti, harmadik emeleti lakás garázzsal eladó. Kisebb cserét beszámítok. Érdeklődni: 06 (30) 433-667. *451835/7K*

CÍVIS utcai 54 négyzetméteres, kétszobás lakás eladó. Telefon: (56) 377-589. *451892/3K*

KIADÓ vagy eladó 55 négyzetméteres, kétszobás, nagy konyhás, erkélyes lakás. Kishegyesi út 62. I/3., egész nap. *452122/2K*

POROSZLAYN felújított, kétszobás, egyedi fűtéses, III. emeleti üres lakás eladó: 329-295. *452299/3K*

BELVÁROSBAN utcafronti, egyszobás, komfortos házrész bérleti joga átadó vagy nagyobbra cserélhető. Telefon: 314-248. *452375/2K*

IBOLYA utcán, VIII. emeleten, felújított minigarzon bérleti joga átadó. Telefon: 314-248. *452377/2K*

DEBRECENI, másfél szobás, gázos, vízórás, magasföldszinti öröklakás eladó. Érdeklődni: este, (46) 328-306. *452472/2H*

TÓCÓ-VÖLGYBEN 56 négyzetméteres, 1+2 feles, üres, tehermentes tetőtéri lakás sürgősen eladó. Irányár 1.950.000 Ft. Tel.: 426-776. *452501/2K*

FÜREDI úton 52 négyzetméteres, 1+2 szobás III. emeleti lakás sürgősen eladó. 422-142. *452541/1K*

ISTVÁN 135. X/85. alatt lakás eladó. Érdeklődni: (20) 470-357. *452562/1K*

35 NÉGYZETMÉTERES, jó állapotú Karácsony Gy. utcai, telefonos, vízórás lakás 1.480.000 Ft-ért eladó. Telefon: (52) 419-125. *452577/1K*

NAGYERDEI körúton kétszoba+étkezős felújított lakás eladó. Érdeklődni: (45) 459-105. *452622/1K*

*452683/1K

Bihar F 53

NYÍRACSÁDON, főút mellett, 2687 négyzetméteres építési telek áron alul sürgősen eladó. Ipari áram, gázcsonk van. Érdeklődni: Nyírmártonfalva, Debreceni 60. *452670/1K

Garázs F 60

RAKTÁRNAK is alkalmas alugarázs eladó. Érdeklődni: Debrecen, Sólyom u. 125. Telefon: 438-458. *452690/1K

Egyéb ingatlan F 70

A VEKERITŐL 4 km-re lévő 400 négyszögöles hétvégi telek kis házzal olcsón eladó. Telefon: 06 (20) 454-815. *452646/1K

Háztartás H

Házépítés

Szakipari munka H 10

AUTOMATAMOSÓGÉP-, hűtőgép-, villanytűzhely-, villanybojler-javítás. Hajdú, Zanussi-Lehel márkaszerviz. (52) 430-847. *446993/30K*

NEDVES, salétromos házak szigetelése, húszéves garanciával. (46) 375-291, (52) 382-185, AQUAPOL. *449155/9H*

KŐMŰVESMUNKÁT azonnali kezdéssel tudok vállalni. Érdeklődni: 17.00-től, 410-620. Ugyanitt antik falikárpitok, díszpárnák rendelhetők. *452705/1K*

SZENNYVÍZSZIPPANTÁS, CSATORNAMOSATÁS, DUGULÁSELHÁRÍTÁS. TELEFON: 437-797. *452710/1K

4, újszerű állapotban eladó. Irányár: 3,4 millió Ft. Tel.: 06 (30) 557-243. *452578/1H

Fiat J 26

FIAT UNO 1100-as, 1984-es évjáratú, kitűnő állapotban eladó. Budai Ézsaiás u. 63. *452563/1K*

FIAT Punto 55 piros, 1,5 éves, 1,18 M-ért extrákkal eladó. Munkahelyi telefon: 430-799. *452623/1K

Ford J 28

1600 D TÍPUSÚ 1988-as évjáratú Ford Escort friss műszakival sürgősen eladó. Érdeklődni telefonon: 420-112. *452627/1K

Honda J 29

HONDA Civic VTEC-motoros, 168 LE-s, 1991. évi, tűzpiros, végig magyarországi, vezetett szervizkönyvvel, garantáltan 77.000 km-rel eladó. 06 (30) 550-137. *452758/1K

Mazda J 32

MAZDA 626-os, '93-as, és '89-es dízelek extrákkal, újszerű állapotban eladók. Érdeklődni: 384-360, 384-113. *452756/1K

Mercedes J 33

MERCEDES 190 D extrákkal eladó. 1985-ös, 1 M 50.000 Ft. Telefon: 442-267. *452597/1K*

C 220-AS Mercedes, 2,5 éves, szervizkönyvvel eladó. Érdeklődni: 343-516. *452647/1K

Mitsubishi J 34

MITSUBISHI COUNTER dobozos, 3,3 l dízel, 1994. évj. jó állapotban eladó. Tel.: 431-729. *452677/1H

Opel J 37

OPEL Vectra 1,6i, 1990-es eladó. Telefon: 06 (20) 257-554. *452631/1K

Db., Darabos u. 12. I/3.

SZOLGÁLTATÁS
vetítés, -kölcsönz
takarításra, bejár
gondozásra, gye
repetálásra, közü
lalkozások, intézmé

HUNGÁRIA Biz
Holding kizáró
munkatársat k
üzletkötői és üzl
Debrecen, Kálvi
fiókvezetőnél sze
257-804-es telefo

SEPRŰKÖTŐMŰ
lehetőséggel sep
készítőket felvesz
Tsz. Szávay Gyul
végállomás. *452

CIROKSEPRŰKÖ
szek, betanítok. D
Telefon: 435-723

A CSOKONAI Sz
munkást vár fe
Jelentkezés a szín

A CSOKONAI
végzettséggel ka
világosító munk
Jelentkezés a szính

A MODE 3 H.
felvesz varrni tuc
kezni lehet: Debr
alatt az üzemegység

NAGY gyakorlattal
SÁGI ÜGYINTÉZ
továbbá pályakezd
VIDEOFILM-KÖL
körbe azonnali belép
Film Kft. Jelentkezé
recen, Bethlen u. 26

KERESKEDELMI gy
fiatal hölgyet divatá
alkalmaznék. Érd
457-226. *452581/1

MŰKÖRMÖST és
belvárosi Fitness st
telefonon: 443-105, 44

MAGAS kereseti lehet
keres telefonhálózat-
(60) 355-744. *4526

SEGÉDMUNKÁSOK
szek. Debrecen, Hc
nap. *452621/1K*

BELVÁROSI fodrász
alkalmazottként, azo
veszek. Érdeklődni
452626/1K

Festészet. XIX sz. Táblakép. „a javíthatatlan". (Konkolyai)

Pesti Hirlap. 1886. nov. 12. 4-5.

Rein József: a jubiláris tárlat

Festészet. XIX sz. Táblakép. „A javíthatatlan." (Rosokmyai)

Pesti Hírlap. 1886. nov. 22. 3.

A Rizály vásárlása a Múcsarnokban

Tárgy: Koroknai Zsolt kiállítása a Magyar Műhely Galériában - 2008.05.21.
Feladó: magyarmuhely@frugo.docca.hu
Dátum: Sat, 17 May 2008 19:48:08 +0200
Címzett: <magyarmuhely@frugo.docca.hu>

A **Magyar Műhely Galéria**
szeretettel meghívja

Koroknai Zsolt

ANONIM ÁLLAPOTOK

című kiállításának megnyitójára,
2008. május 21-én, szerdán 18 órára.

Megnyitja: **Szombathy Bálint**

A kiállítás megtekinthető: 2008. június 13-ig
munkanapokon 10–17 óráig.

Az MMG támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap, RÁCIÓ KIADÓ

MMG
Magyar Műhely Galéria
1072 Budapest, Akácfa utca 20.
tel./fax: +36-1-321-4757
www.magyarmuhely.hu

Magyarmuhely mailing list
Magyarmuhely@frugo.docca.hu
http://212.40.96.88/mailman/listinfo/magyarmuhely

1.2. rész	**Content-Type:** text/plain **Content-Encoding:** quoted-printable

Korokmai Zsolt

Korokmyai Otto

Jelentem, hogy

távolmaradását.

Tudomásul vette:

Műcsarnok 1898. 39 l. 47 l.

az osztályfőnök aláírása.

55 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Korokmezey Ottó

Ernst Múzeum aukciói.

XIII–XIV. (1920) 209. sz.

Korokenyai Ottó
festő

Fővárosi Lapok 1896. júl. 17., 7. old.
(Művészetek. Képvásárlások.)

Kacmár

Korokmyai Ottó
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 5., 1945. old.
([redacted] Szana Tamás. Tavaszi kiállítás)

Kalmár

Korokmyay Ottó
festő

Főváros Lapok 1886. ápr. 23., 4. old.
(Munkácsy Mihály Budapesten.)

Kalmár

Korokuyai Ottó
festő

Fővárosi Lapok 1896. jan. 28., 8. old.
(Művészetek. Sorsjáték a műcsarnokban)

Kalmár

Korokmyai Ottó
festő

Tövarósi Lyndt 1886. máj. T., 4 r. o.
(A király látogatásai. – A münsamdban)

Kalmán

Korokmyai Ottó
festő

Fővárosi Lapok 1896. jul. 10., 5. old.
(V.: Nemzeti Szalon.)

Kalmár

Korokmyai Ottó
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 6., 1091. old.
(Művészetek.)

Kalmár

Korokuyai Ottó
festő

Fővárosi Lapok 1896. dec. 2., 1-2. old.
(Szana Tamás: Karácsonyi tárlat.)

Kalmár

Korokuyai Ottó

cród

z

Petr E M mag. művész-

archépek

4. l.

17. l.

Korokuyai Ottó

Irod

Rippl-Rónai József: Emlékezési. Bpest, 1911. 19. l. 24. l.

Korokuyai Ottó

Wöi arckép, olajf-
képművészeti Muzeumban.
Életrajz.
Petujszerz. 1921–24. 20 l.

Rákóczi induló:

Jobbról kiséretével
Mögötte (az udvari zenés
a fejedelem csapatai in
~~magasra~~ felemelve üdvri
szinü lobogó leng. A ke
Kostájá van. Jelzése a ke
CHELMONSKI" és „Thu
A. Lévy, Paris" s jobbról: „

Szinnyomat, mér

93

Korokmyai Otto

MAGYAR MŰVESZET

1925. 25

1926. 41, 548

1927 166

1907.

jén.

yka, fejét, a melyet kendővel kötta és lefelé néz. Álló gallérú zokba szedvék.

ga 34 cm.
ár 24-iki 7738 sz. leirat alap-

127

12

406

Korokmyai Ottó

Gerő Ödön, Kondor Elek

Modern magyar festő-
művészet. Budapest. é. n.
54. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Korokuyai Ottó

festő

l.

Papp Nagyvárad

112. l.

Korokuyai Otó

l. Csókeml.

44. l - 51. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Koroknyai Ottó, festöm.

Somogyi parasszt. Megv.:dr.Krisanich József.
Nagybajomi fiu. Megv.:dr.Fekete Gyula.
Saárdi Parasztleány. Megv. " "
Kaposvárott.

Vásárlások a somogyi müvészek kiállitásán Kaposvárott
Müvészet. 1903. 352.1.

Korokmyai Ottó, festő

MDK

Biharival nemben Korokmyai kapta meg a Munkácsy-öntön díjat.

Szelesi Zoltán: Bihari Sándor emlékezete 179–191. dd.

Jászkunság, Szolnok. 1969. dec. XV/4.

MDK

Koroknyai Ottó, festöm.

egy -egy lapjával a 70-es,80-as,90-es évek metur lista művészetét hozta a közönség elé.

Művészet.19 18, 23.old.

Koroknyai Ottó

Mátyás királyt Béla előtt.
Rajt a Vasárnapi Ujság
dec. 17-i számában.

(cultivé)

Pestmegyei Hirlap, 1899 52 szám,
9. lap.

MDK

n. Koroknyai Ottó, festöm.

A javithatatlan. 1886. - Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndij.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiállitás. 1900. Kat. 15.1.

5/.

MDK

Koroknyai Ottó, festöm.

A müvész foglalkozott bibliai tárgyu themákkal /ezekről mintegy 10 vázlat maradt./
Ott látjuk Corvin Mátyás pasztellben rajzolt tanulmányfejét, néjány üde tájképet, stb.

Kiállitás Koroknyai festményeiből.
Vas.Ujs.1898.XXXXX 45.évf. 23.sz. 4oo.l.

MDK

n. Koroknyai Ottó, festöm.

1886. Munkácsy-féle 6000 frankos ösztöndij:
A javithatatlan.

OMKT- Vándorkiállitások.1910.szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 65.1.

MDK

Koroknyai Ottó

Titok a sekrestyében, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 33.l.

MDK

Korokmyay Ottó

Titkos bánat, repr.

1894-96 évek tárlatairól. P.H. 1930. évi naptára.

Koroknyai Ottó MDK

Temetőben, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállitás

MDK

Koroknyai Ottó

A mücsarnok tavaszi kiállitása. Vas. Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

MDK

Koroknyai Ottó

Koroknyai Ottó, Kunfy Lajos mestere

Kunfy Lajos. Müvészet XII.évf.1913. 133-136.

MDK

Koroknyai Ottó

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 25.1.

MDK

Koroknyay Ottó

A javithatatlan

Mücs. őszi kiáll. ... Vas. Ujs. 1886. 44.sz,713.l.

MDK

Koroknyay Ottó

K-n Ö-n.:A Nemzeti Szalon első kiáll. Vasárnapi Ujság 1894. 751-752.l.

Koroknyay Ottó.

A 80-as évek elején tünt fel.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Koroknyai Ottó,

Önarckép.

A Vall.és Közokt.Min. vásárlásainak kiállitása. Az O.M. Szépmüv.Muz.-ban. 1938.jul.1.-aug.1. Bp.1941. Kat.6.1.

MDK

Koroknyai Ottó

Hazai Müvásárlók Egyesülete.
Mücsarnok. 1898. nov. 2o. 16. sz. 141-143 l.

MDK

Koroknyai Ottó

Pipára gyujtó paraszt, festm.

A falu rossza, o.v.

Vallási oktatás," "

Vásárlások a Koroknyai kiállitáson.
Mücsarnok 1898. 21.sz. 203 l.

MDK

Koroknyay Ottó, 1856-98

Az istállóban

Ernst Muz. 43. aukc. 1929. dec. 50. l.

Koroknyai Otto MDK

A javithatatlan. olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat.

Koroknyai Ottó MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Koroknyai Ottó MDK

Én is pap szeretnék lenn, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Koroknyai Ottó

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat.

Kŏroknyai Ottó MDK

A javithatatlan, repr.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat

Koroknyai Ottó MDK

Titok a sekrestyében, olf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Olyan nincs, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Koroknyay Ottó

A tárlat értékei közé sorolja müveit M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

M.D.K.

Korokmyay [!i] Ottó

Ld. Radnay Oszkár: Retrospektiv kiállitás a Mücsarnokban c. cikk.

Panoráma. Bécs. 1927.jan.3o. 5.sz. sztl.p.

KOROKNYAI OTTÓ

Tanulmányfej. Olajf. 9x14.

Szent György Céh XVII.aukc. kat. 1914. márc.
66.oldal

Koroknyai Ottó MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Koroknyai Ottó

Olyan van, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Koroknyai Ottó

MDK

A meggyilkolt háza előtt, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Csak nevét emliti a XIX. sz. festészete végén a "legkiválóbbak" között.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

80.l.

MDK

Koroknyai Ottó

A magyar festők. Vas. Ujs. 1888. 252.l.

MDK

Koroknyai Ottó, festöm.

ö

müvével is képviselve volt abban a kis képtárban mely 1800. okt. 18-án Bruck Miksa mütermében talált helyet, a kisorsolásra kerülö müvekböl.

A Hazai Müvásárlók Egyesülete.
"Mücsarnok". 1899. 396.1.

~~Kxxxkxxxxx~~ Koroknyai Ottó,festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét.A 19.-20.sz. magy.képzőmüvészetének keresztmetszete.388 mü,180 müvész Koroknyai egy müvel szerepel. 227.old

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967.Pécs,1968

Koroknyai Ottó

"Csüggeteg fővel, lesütött szemekkel, tétovázva haladó férfi" a müvész egyik képének alakja. Igen magasra értékeli a müvet Szana Tamás: "Téli tárlat a Mücsarnokban" c. kritikájában.
A kiállitást a Képzőmüvészeti Társulat rendezte.

Képes Családi Lapok, Bp. 1897. dec. 19.
XIX. évf. 51. sz. 812-814. lap

MDK

Koroknyai Ottó

A Műcsarnok 1886 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta A javithatatlan, c. olajfm.-t.

Cikk: Vásarlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50-132. l.

Koroknai Sándor

Részt vett a Borsod - Miskolci Képzőművészek Szabadszervezetének kiállitásán, amely 1945 jun. 17 én nyilt meg Miskolcon.

Megnyilt a Képzőművészek Szabadszervezetének kiállitása.
Szabad Magyarország 1945. juh. 20. 2.1.

MDK

Koroknyai Ottó

"Saját arcképem" c. olajfm. megvásárolta a kormány.

Cikk: Utólagos vásárlások a Téli Kiállitáson.

Műcsarnok, 1899. 65.l.

Koroknyai Ottó MDK

Gyermekarckép, pasztell

Mücsarnok 1895. tavaszi kiáll.

MDK

Koroknyai Ottó, festöm.
1856- 1898.

340. Virágcsendélet. Olf. 45x35. Jelzett.
Illusztrálva a VII. táblán.

Festmények, rajzok, metszetek.- 97.aukció.
Árv. Közl. 1941.márc. 2.rk.sz. - Kat. 3o.l.

Koroknyai Ottó MDK

A javithatatlan, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Koroknyai Ottó — MDK

A javithatatlan, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

MDK

Korokny ai Ottó, festöm.
1856-1898

Parasztasszony. Olf. Jelz.

Árv. Közl.1937.4.rk.sz. 27.old.

Koroknyai

"Titkos bánat" c. festményével szerepel a Nemzeti Szalon kiállitásán, mely október 15.-én nyilt meg.
A Képzőmüvészet c. rovatban közölt kritika mél tatja a müvész alkotásait.

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
9o. lap

Koroknyay Ottó

"Mátyás király Bécs előtt" c. festményének repr.-ját hozza a lap.

Képes Családi Lapok, Bp: 1903. febr. 15.
XXV. évf. 7. X sz. 98. lap

MMD K

Korokmyay Ottó, festőm.
1856-1898

Fejtanulmány. Jelz.l.j.: Korokmyay Ottó 95.
31x34
Pasztell.

Ernst Múz. aukc. XVI. 1921. Kat.33.l.

Koroknyai Ottó MDK

Kártyavetőnő, olf.

Miscarnok 1893/94. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Alaptalan féltékenység, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Titkos bánat, repr.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

Koroknyai Ottó MDK

Titkos bánat, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Koroknyai Otto

MDK

Ejnye de megnőttél, olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat

M.D.K.

Koroknyai Ottó /1856-1898/

263. Anya és gyermeke. Olajf. 42x48
264. Vásári sátor. Vizf. 16x14 papir.

Elvesztek. /Somogymegyei Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet.
17. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Koroknyai Ottó festő.

Arckép. Pasztell.
Tanulm. Pasztell.
Tanulm. Pasztell.
Tanulm. Pasztell.
A négy évszak. Pasztell.
A négy életkor. Pasztell.
Gyermek-arckép. Pasztell.

OMKT.1895.tav.

Koroknyai Ottó.

OMKT.1895.tav.

Koroknyai Ottó, 1856-98.

Parasztlányok

Ernst Múz. 39. sukc. 22. l.

MDK

Koroknyai Ottó

gr.Zichy Jenőné képmása

Ernst Múz. 23.nukc. 1923. 29. 1.

35

Koroknyai Ottó, 1856-98.

Istálló belseje

Női fejtanulmány

Ernst Múz. 23.aukc. 1923. 28. 1.

MDK

Koroknyai Ottó, 1856-98

A szakácsnő

1940

Almásy-Teleki 4. sukc. nov.

20 l.

MDK

Koroknyai Ottó, 1856-98

Krisztus, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 16 l.

MDK

Koroknyai Ottó, 1856-98

Önarckép, of.

Mátyás bevonulása Bécsbe, of.

Mátyás király sz.kréta

Jókai Mór, szén

Ernst Múz. aukc. Árv. Közl. 1.rk.sz. 1939. jan.
34-35 l.

MDK

Koroknyai Ottó, festö.
/1856-1898/.

Mátyás király bevonulása Bécsbe. Jel. Of.

Ernst Muzeum aukciói. 52.sz. II. rész.
1935 nov. -Képek. Kat.11.1.

MDK

Korokniyai Otto, festő

Csacsifogat, 1887. of.

OMSZM. – Graf. oszt. XXVII. kiáll. 1918 márc. 19.–20. k. rajzok II. sorsz.

Jegyz.

MDK

Koroknyai Ottó, 1856-1898.

Parasztasszony, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 29 l.

MDK

Koroknyai Ottó, 1856-1898.

Tünődő festő

Alm-Tel. 3. auk. 194o. ápr. 6 l.

MDK.

Koroknyay Ottó, festő.

Női tanulmányfej. Szénrajz.

Szent-György-Céh. M. Am. és Gyüjt. Egy. - Egy II. mütárgy árverésének katalogusa. 6.l. Szüry Dénes hagy. - Divald Kornél gyüjtése a Szt. Gy. C. számára. 1910. jun. 17.-18.

MDK

Koroknyai Ottó

A mücsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897. 827-828.l.

MDK

Koroknyay Ottó

Nevető nő, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. GY 9.1.

MDK

Koroknyai Ottó

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

MDK

Koroknyai Ottó

Tört. Képes. mütárgyainak lajstroma. Bp. 19o7.
11o, 194 l.

MDK

Koroknyai Ottó, 1856-98.

Az istállóban

Ernst Múz. aukc. 43. 1929. 5o l.

MDK

Korokny ay Ottó, festőm.

365. Fejek. Rajz.

A Magy. Akv. és Pasztelfestők Egyesülete.
Műcsarnok. - XIII. terem.
Kat. 40.l. Évsz.?

MDK

Koroknyai Ottó

Fekete J: M. képipők. Ph. 1893, 320.sz.

MDK

Koroknyai Ottó

Férfiarckép

A Szépmüvészeti Muzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar Müvészet 1926. 41.l.

MDK

Ernst Max. 18. auk. 1921. dec.

1.

MNK

Koroknyai Ottó

Fodor F: Gregusz Imre. Szépművészet, 1943.10.sz.
185-89 l. képekkel.

MDK

Koroknyai Ottó

Titok a sekrestyében, olajfm.

Műcsarnok, 1898/99.téli kiáll. 33.lap

MDK

Koroknyai Ottó

A javithatatlan

Kézdi-Kovács L.: A 80-as évek festészete és szobrászata. P.H. 1928 évi naptára. 414.l.

MDK

Korokmyai Ottó

A vallás-és közokt. min. vásárlásainak kiáll. a Szépm. Muzeumban. Szépmüvészet 1941. 2o6.l.

MDK

Korokszyai Ottó fertő

„Bélüljünk ki" c képe KT harmonyi táblatán

1885.

MDK-A-I-1/1560

MDK

Korohnyai Ottó festő

„De megnőttél", képe KT-táblatán 1997.

MDK-A-I-1/1940.

MDK

Kovokuyai Ottó fantó

1887. KT-tárlatou:

„Mise után" c képe és

„Női arckép" „Férfi arckép" „Én is pap szeretnék lenni" (Reinitz Gyula tulajdona az utóbbi 3)

MDK-A-I-1/1968.

MDK

Korokmyai Ottó, festő:

Hogy megnőttél! c. ? Festmény

Ne buzálj c. ? "

(Divatba jöttek a 80-as éveben a kérdőjeles és felkiáltójeles képeimek.)

Lyka Károly: Régi képeimek.
U. J. 1943 jun. 19. 722. l.

MDLC

MDK

Korokuyai Ottófertő

„Ejnye, de megnőttél" c képe KTőnitárlatán
1886.

MDK-A-I-1/1781.

MDK

Korokmyai Ottó fertő

1887-re a Munkácy öntöndéjat meghagyja.

MDK-A-I-1/1866.

MDK

Korokmyai Ottó futó

6000.- Itos Munkácsy öntöndijat kap.

(„A javíthatatlan" c képével ugyanis.) 1887.

MDK-A-1-1/1912

MDK.

Kovolnyai Ottó Jutó

„Javithatatlan" c képét küldi bécsi tárlatra
(Nemethöri)
1888.

MDK-A-I-1/2154.

MDK

Koroknyai Ottó, 1856-98.

Menyecske

M.grafika 100 éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948.jan.
7 l.

Koroknyai Ottó

Lestyán Sándor: Egy estély Munkócsynál. Ujság, 1943. dec. 25. 21 l.

M. D. K

KOROKNYAY Ottó festő

Munkácsy „tanítványa"

„Javíthatatlan" c. rezére Munkácsy-

dipl kap

Végvári 1958. 254., 261., 262., 263.

Korokuyai Ottó

írod
z

Szana Szárév

262, 279, 280. l.

Korokmay Ottó Jestő

M. D. K.

1856 - 1898

Nagyapó Jelenve 86 vánon 140 x 1100

Anyedy Lukács és neje hagyatéka. Dr Ernst
Mus. Anka. XXII. Bp. 1923 22

MDK

Koroknyay Ottó, 1895.

Ló-tanulmány, olaj

A Gyüjtő. 43. auk. 1921. márc. 9 l.

MDK

Koroknyai Ottó

sz. Pest, 1856. +Bpest, 1898, ápr. 27.

Szentiványi Gy. jegyzete.

Koroknyai Ottó
festő

M.D.K.

Az 1884-ben megnyílt első festészeti mesteriskola tagjai között szerepelt.

Tompa Gabriella: Gregus Imre.

20 l.

MDK

Koroknyai Ottó, 1856-1898.

Mátyás király bevonulása Bécsbe

Ernst Múz. aukc. 53.sz. 1936. máj. 18 1.

Korokmyai Ottó

festő

M.D.K.

263) Anya és gyermeke

264) Vásári sátor

Egyéb-köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.

Budapest, 1952.

17 l.

M D K

Koroknyai Ottó

Bucsu

Szent György Céh VI. művészeti aukciója. 1911. márc. 17. 1.

MDK

Korokmyai Ottó, festő; 1856-1898

Bricsúvétel. Ol. várl. papiron.

Jelz. l. b.: K.

Ernst Mus. aukciói, XXV - XXV. - 29. l.

M.D.K.

Korokmyai Ottó festő

Kaposvárott Kunffy Lajost tanítja festeni.

Berecz Sándor: Kaposvár rendezett tanácsu város története é fejlödése. Bp. 1925
187.

MDK

Koroknyay Ottó

Rippl Rónai József Emlékezései. Bp. 1957.

34, 38 l.

konkáv falak emelik ki. Hárombolt-
ltély. Épült 1783-ban.

MDK

Koroknyai Ottó.

Kézdi-Kovács: A Nemz-Szal.-ban. Uj Idők, 1895.
I. 17.sz. 323 l.

MDK

Koroknyai Ottó

Tanulmányfej, olaj

Szt.György Céh XVII. suk. 1914. márc.
1.

MDK

Koroknyai Ottó /eredeti nevén Trosst/

Javithatatlan, festm.

Benczur-isk. tagja

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921.

22 l.

MDK

Korokmyá Ottó /ereketi nevén Trosat/

Javíthatatlan, fogás.

Bencsur-lak. tagja

Pelvtheni Tankos Z: Benoswr és iskolája. OMKT.
D.Gy. és tanítványai Kéli. Képes katal. 1921.

22 l.

MDK

Özv.Koroknyai Ottóné

Virágok és gyümölcsök, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egy. Tavaszi kiáll. 19ol.

17 l.

MDK

Koroknyay Ottó

Nevető nő, olaj

Felvinczi Takács Z: Benczur és iskolája. OMKT. B.Gy. és tanitványai kiáll. Képes katal. 1921. 65 l.

MOK

Korokmyai Ottó festő

„Parasztlegény" – fa.

Debrecen város nyilv. képtárának tárgymutatója

D. 1919. 6. l.

Koroknyai Ottó /1856-1898/
Lakodalom

Ernst Muzeum sukciói. XII. 2o l.

R.K.templom a Genthonnál emlitett Szt,
lós képről Baranyainé nem ir, az a templom
alusának változtával ugylátszik 1935-ben
helyre került.
lébánia 1397-ben már fennállott, Bor.
szerint a templom a XVII. sz. közepén
t s 1898-ban helyreállitották.
ány földvár - Gerecze emliti./

plébániatemplom. /1935-ig Szt,Miklós,
a Sz.Mária tiszteletére./
zénete: 1860-as Canonica Visitatio sze-
: bizonytalan, hogy mikor épitették.
-ben kibővitették és renoválták. 1816-
megnagyobbitották és befejezték a
lomot. 1855-ben ki ül-belül egyránt
olják és meszelik a falakat. Utoljára
-ban zsindelyezték, ekkor épült a tor-
is.

Koroknyay Otto festőművész
Hasztalanul, olajf.

A Szegedi Városi Muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

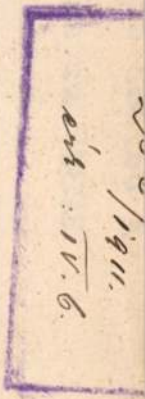

A vallás és közoktatásügy
32347.sz.a.kelt és a IX.
rendeletén

A magyarországi
39.drb.fénykép vételára fe
lért engedélyezvén, utasit
szeget a Müemlékek Országo
nyugtájára elszámolás köte
tárczám fent megjelölt alr

Budapest, 1911.ma

dr.K.Lippch s.k., min.tan

Koroknyai Ottó festőművész
Lyka Károly: Régi képcimek
Uj Idők, 1943, jun. 19, 722 l.

Hogy meg mőttél! Festmény.
Ne búsulj!

K. D. K.

KOROKNYAY Ottó festő

Mátyás Bécs előtt

Aradi Történet. 300. l.

Koroknyai Ottó
Lótanulmány, olaj

Szent-György-Csók XLVI.művészeti aukciója. A Gyűjtő.
X.évf. 2.sz. 4 l.

M. D. K.

KOROKNYAY Ottó festő

A jovíthatatlan 1886

Farkas Munkászt. ~~46~~ 463, 465,

M.D.K.

Koroknyai Ottó

"Mátyás király Bécs előtt" c. müvének repr.-ja szerepel a 2. sz. 24. lapján.
Nemere István dr. felsorolja azokat a müalkotásokat, melyekről a Könyves Kálmán Mükiadó repr.-ókat készit, -közöttük fenti müvet is "A reprodukció müvészete" c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 19o4. jan. 3.
26. évf. 1. sz. 15. lap

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Koroknyai Ottó

Tizenkét pasztell tanulmányát dicséri Rippl Rónai János: "Tavaszi Kiállitás" c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. május 19.
17. évf. 21. sz. 334. lsp

Ügyintéző:
Tárgy:

Óbudai Pincegaléria
Budapest, III. Fő tér 1. Zichy-kastély

Tej-út
Koroknai Zsolt kiállítása

Megnyitó: 2005. június 14-én 19 órakor

Megtekinthető: 2005. július 10-ig hétfő kivételével 14-18 óra között.

Támogatók: NKA · NKÖM · Fővárosi Képzőművészeti Alap

Óbudai Pincegaléria
Budapest, III. Fő tér 1. Zichy-kastély

Tej-út
Koroknai Zsolt kiállítása

Megnyitó: 2005. június 14-én 19 órakor

Megtekinthető: 2005. július 10-ig hétfő kivételével 14-18 óra között.

Támogatók: NKA · NKÖM · Fővárosi Képzőművészeti Alap

A V. A. M. Art & Design Galéria

tisztelettel meghívja önt

1999. április 20-án kedden, 17 órakor nyíló

kiállításának megnyitójára

a kiállítást megnyitja:

Radnóti sándor

esztéta

Kortárs festészeti és design kiállítás

paradigmák:

„...a korlátozott lehetőségek véges világát lakjuk...”

Képzőművészek:

Koronczi Endre,
Nagy Gábor György,
Nyíry Géza

Design:

Mario Botta,
Richard Sapper

KESZPÉNZZEL BERMENTESÍTVE 1999 IV 14 CSP. 5.

ART&DESIGN
GALÉRIA

Új Művészet
Lóska Lajos
Budapest
Báthori u. 10.
1054

cím: V. A. M. Art & Design Galéria
Budapest V. kerület, váci utca 62-64.
telefon: 268-9186, 318-1594
fax: 322-7079

Kortárs festészeti és design kiállítás

paradigmák:
„...a korlátozott lehetőségek véges világát lakjuk..."

Képzőművészek:
Koronczi Endre,
Nagy Gábor György,
Nyíry Géza

Design:
Mario Botta,
Richard Sapper

a kiállítás megtekinthető
1999. május 22-ig
hétfőn 13-18,
keddtől péntekig 10-18,
szombaton 10-13 óráig

Korokmyay Ottóné
festő

Nemzeti Szalon
1900 tav. Kiáll.

196. KOROKNYAY OTTÓNÉ: Gyümölcs-csendélet (olajf.). Ára 120 kor.

Koroknyai Ottóné
Vas. Ujs. 1909-354.

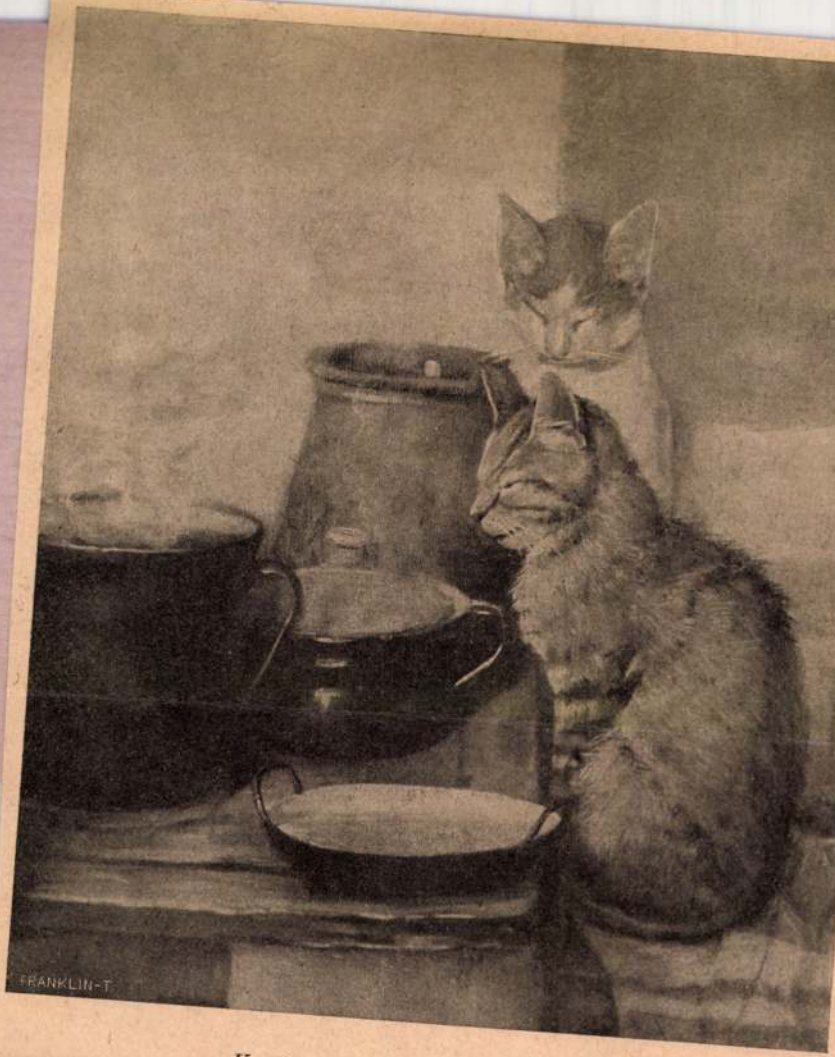

Koroknyai Ottóné: Melegedő cziczák.

napékkal, a melyeken nagyszerű nevetés esik.
z idegen tudomásul vett mindent, d

A BORBÉLY.

Korolovszky András 1021

EGY FIATAL KERÁMIKUS

Napjaink fiatal iparművészeinek művei nem egyértelműen iparművészeti alkotások. A kerámikus egyben szobrász és — egy kicsit — festőművész is. Így van ez egy tehetséges fiatal kerámikus — *Korolovszky András* — esetében is. Művei tiszta, emberi érzéseket tükröznek. Nem csupán kedves figurái, groteszk — sokszor mondai, népmesei ihletésű — alakjai, hanem egyszerűbb tárgyai is egyéni stílusról tanúskodnak.

Korolovszky András 1946-ban született. Már az általános iskolában vonzódott a művészetek iránt. Sokat olvasott, töprengett. Minden érdekelte. Ösztönös vággyal kereste azt a művészeti formát, melyben kifejezheti érzelmeit, gondolatait. Verseket, novellákat írogatott és nagyon sokat rajzolt, festett.

Tizenhat éves volt, amikor első kerámiáit elkészítette. Ezekben az időkben Csohány Kálmán grafikusművész tanítgatta, segítette. Érettségije óta kerámia üzemekben dolgozott. Volt segédmunkás és formázó. Arra törekedett, hogy megismerje a szakma minden titkát. Idővel neves kerámikusok műhelyeiben is megfordult. Sokat látott, tapasztalt, tanult. Legutóbbi munkahelye a Kerámia-Iparművész Szövetkezet, ahol tervezőként dolgozott.

Jelenleg a Néphadseregben tölti tényleges katonai szolgálatát. Itt a Honvéd Képzőművészeti Stúdióban, Zalaegerszegen tevékenykedik. A „seregben" eddig eltöltött hónapok sok érdekes élménnyel gazdagították a fiatal művészt. Sajátos iróniával, humorral formálta meg a „kiskatona" alakját, a katonaélet hétköznapjait.

Közben egyre többen ismerkedtek meg műveivel, neve ismertté vált a kerámikusok és az iparművészetek iránt érdeklődők előtt. Sikeresebb alkotásai szerepeltek az 1966-os, 1967-es Budapesti Nemzetközi Vásáron és az OKISZ kiállításain is. Több katonai kiállításon is részt vett kerámiáival és díjakat is nyert. Legutóbb a fegyveres erők KISZ-szervezeteinek Országos Képzőművészeti Kiállításán — az iparművészeti kategóriában — első díjat nyert.

Alkotásait legjobban talán a fanyar humor és a fantáziagazdagság jellemzi. Vázákat, pohárkészleteket, tálakat is készít, de legkedvesebb műfaja a „falikerámia". Faliképeinek figurái általában irodalmi és mesehősök. Kedvencei: Jónás próféta, a kentaur, a sárkány és sok más mitológiai, mondai alak.

Egyéni stílusa most van kiforróban, de alkotásai a „Koro-kerámiák" így is elgondolkodtatóak, figyelemre méltóak. Korolovszky András kerámikus nevét érdemes megjegyezni.

(nánási)

Oszkár, a fiatal művész egyik kedves, bohém figurája

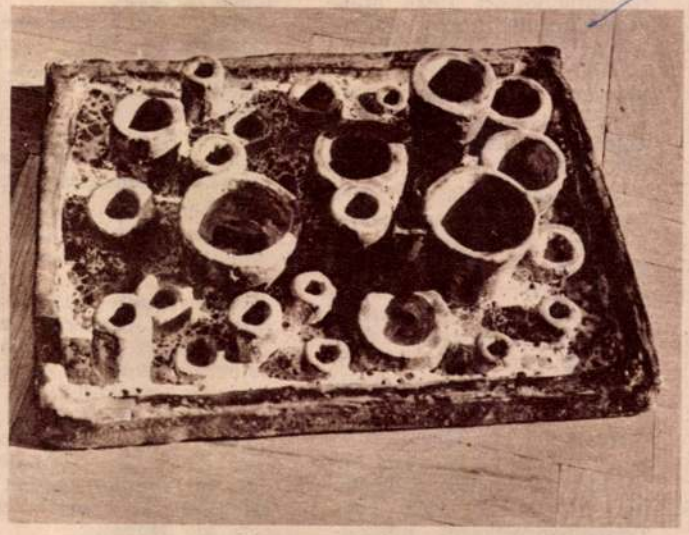

Egy jellegzetes modern falikép

jük a termelés-feldolgozás-értékesítés vertikumát.

— *Milyen példákat hallhatnánk ezzel kapcsolatosan?*

— Célunk a tagok áruinak kedvező értékesítése. E cél érdekében közösen üzemeltetjük a Kakucsi és a Szigetcsépi Lenin MGTSZ-el gyóni konzervüzemünket, amelyben 50 féle zöldség-gyümölcs konzervet, szárítmányt, sűrítményt gyártunk. A tartósításnak igen nagy jelentősége van a szezonáruk lefutási idejének széthúzásában, ezzel kedvezőbb árak elérésében. Ezen kívül jelentős bevételt érünk el árumentés révén is. Túlkínálat esetén jelentős tételű eladatlan zöldség-gyümölcs kerülhet a piacra később tartósított formában.

120 üzletünkből, csaknem 70 közös üzemeltetésű, a helyi TSZ-ekkel, Áfész-ekkel. Ennek az az előnye, hogy megszűnik az a sok helyütt tapasztalható helytelen gyakorlat, hogy X község termelőszövetkezete Pesten adja el az áruját, ugyanakkor a község boltjaiban Pestről szállított árut lehet kapni.

A Dunaharaszti Ezüstkalász Tsz-el 300 vagonos tároló kapacitást létesítettünk, ahol csomagolás is folyik.

Saját szükségletre termel a Szigetmonostori Béke szakszövetkezettel közös göngyöleggyártó és asztalosüzemi társulásunk. A helyben található ártéri erdők fáiból készülnek itt a MÉK boltok belső berendezései, és a ládák, rekeszek.

Van két borászati közös vállalkozásunk, amelyekben a dabasi és a nagykátai járás szövetkezetei vesznek részt. 1972-re a most folyó építkezések eredményeként a két társulás összesen több mint 32 ezer hektóliter bor befogadására alkalmas tároló pincékkel rendelkezik.

Húsfeldolgozó társulásunkban 8 MGTSZ vesz részt, hetenként 120 sertést dolgoztatunk fel a Tahi Kék Duna Termelőszövetkezet húsüzemében. A füstöltárukat saját üzleteinkben értékesítjük. Új

A VENDEK I

Rendhagyó eszmecserén voltunk a minap az *Országos Szövetkezeti Tanács* titkárságán. Rendhagyó volt annak a módszere és rendhagyó a vitája — afféle sajtófogadás, afféle baráti beszélgetés —; *új a mondanivalója és régi a témája.* Hogy miért rendhagyó? Mert kevés példa van arra, hogy a szövetkezeti mozgalom *(vagy más)* legmagasabb szervezete fórumot adjon az ország egyik kis szövetkezetének *(vagy másnak)* törekvése publikálásához. A *rangos helyek* — tudjuk jól — bokros teendőik mellett ritkán szakítanak időt és erőt a köznapok apróságaira, pedig amint ezúttal is bebizonyosodott, néha kis dolgok figyelmeztetnek nagy feladatokra.

Miről van szó? Egy kezdeményezésről, amit a *szentgotthárdi* fogyasztási szövetkezet tett tagjai érdekében; egy nemes szándékról, amit itt, az Őrség vidékén valósítottak meg *elsőnek az országban.* Arról, hogy ez a határmenti szövetkezet léptennyomon bebizonyítja, mennyire tisztességes a szocialista nemzetiségi politika; milyen sokat tehet ebben — lényegének puszta igazolásával — a szövetkezeti mozgalom.

Náluk — ahol a tagság fele vend anyanyelvű — immár halmozódnak erről *a jó példák.* Csak néhány ezek közül. A vend ajkú falvakban a szövetkezet gyűlésein mindig saját nyelvükön vitatkoznak a tagok. Így nagyobb az őszinteség, kisebb a félreértés. Aztán a másik: az üzletek cégtábláin mindenütt kétnyelvű a felirat. *Magyar és vend.* S a legújabb ilyen tett: a szövetkezet az új alapszabályát lefordíttatta szlovénre; *az ízléses nyomdai kiadvány ezekben a napokban kerül a vend tagok kezébe...*

Nos, erről a kezdeményezésről beszélt a tájékoztatón *Tóth Géza,* a szövetkezet elnöke és *Mesics Károly,* az apátistvánfalvai üzlet vend ajkú vezetője. Két ottani közéleti ember. Mesics Károly ugyanis *nemcsak kereskedő:* tagja a járási tanácsnak, alapítója a helyi pártnak, aktív szószólója maroknyi nemzetiségének.

Érthető hát, hogy a beszélgetés fonala könnyen gombolyodott, kutatva az erőt, amely képes folytatni ezt a kezdeményezést. Azt, amely a nyelv mindennemű megbecsülésén túl *gazdaságilag is tehet valamit* e közismerten mostoha vidék népéért. Mert nincs mit kertelni: *szegény emberek lakják itt a végeket.* Talán az ország legterméketlenebb csücske ez a föld, s amilyen kedves lankáival az idegenhez, olyan rideg és könyörtelen tulajdon lakóihoz. Ezért hát különösen indokolt a kérdés: *tartalmilag hogyan adja ezt az erkölcsi többletet a saját nyelven megfogalmazott alapszabály?*

A tagok szolgálata itt — *maga a jelenlét.* Mert amikor a 30—40 családot szám-

lál
tot
ből
ber
azt
is
més
csön

Ily
nyiv
A k
gyob
emb
lok;
házal
kutat a jószándék „fogócskodók" után, a szövetkezetnél erősebb támasz kevés van e sajátos vidéken. A szakszövetkezet lehetne: *de még nem az.* Jól indult szakcsoport korában, amikor a földművesszövetkezet istápolásával málnát telepített, fafeldolgozásba kezdett, olajütőt létesített... De a folytatás más lett. Előlépett önállóvá, s most, patrónus híján, egyre több bajjal küzd...

Ismerősek ezek a gondok, nem először írunk róluk mi sem. A hét vend falu — *Alsószölnök, Apátistvánfalva, Felsőszölnök, Kétvölgy, Rábatótfalu, Orfalu, Szakonyfalu* — már-már fogalom; a természettel való küzdelem jelképe. E vidék sorsáról bizony nem lehet egyoldalúan beszélni; az örömök mellé odatolakszanak a gondok is. Olyanok, amiket a járási tanácstag sem tud elintézni. Hogy — csak néhány példa — a szakszövetkezeti tagok a visszamenőleges nyugdíj-alapjukat részletekben fizethessék; hogy néhány motoros fűrészt megvásárolhassanak saját részükre az erdő munkásai; hogy valaki ügyes kisgépekhez juttatná ezeket a dombháti falvakat — *elfogadható áron (!)...*

Száz szónak is egy a vége: nem irigyelnivaló a vend vidéken élő emberek sorsa. S amikor az egyik oldalon példaképül állítjuk a szövetkezetüket; a nemzetiségi politika, a szövetkezeti demokratizmus elismerése mellé kívánkozik a megjegyzés:

Száz szónak is egy a vége: nem irigyelnivaló a vend vidéken élő emberek sorsa. S amikor az egyik oldalon példaképül állítjuk a szövetkezetüket; a nemzetiségi politika, a szövetkezeti demokratizmus elismerése mellé kívánkozik a megjegyzés: *legalább ekkora figyelmet kapjanak gazdasági sikon is!* Hogy tovább léphessenek azon az úton, amit a párt, a tanács, a társadalmi szervek már megkezdtek; *amelynek a folytatásához kellene most egy nagy lendület.* Olyan lendület, mint amelyik létrehozta a vend nyelvű alapszabályt. Mert ha ezt a vidéket megkülönbözteti a természet — *rideg szigorúsággal;* különböztesse meg a társadalom is — *segítő tettekkel!*

Tóth Gábor

SZÖVETKEZET
Budapest
JAN 6
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1021

Tegnap este a megyeszékhely Helyőrségi Klubjában kiállítás nyílt a Zalaegerszegi Képzőművészeti Stúdió kilenc tagjának legsikerültebb alkotásaiból. Szépszámú érdeklődő jelenlétében Bereczky Lóránt művészettörténész nyitotta meg a tárlatot, amelyen festményeket, grafikákat, szobrokat és kerámiát mutatnak be a stúdió tagjai.

A kiállítás március 24-ig — naponta 9-től 20 óráig — tart nyitva.

Képünkön Korolovszky András kerámiái láthatók.

tizennyolc
ogyan éré
olt az álta
sztályában
aga, hane
szempontok
ehetnek,
mérnök. v
ölt ötéves
ban még s
ján a tejb
csődei jelle
kitűnik, n
vagy kétév
batiszta.

Nem is
nélkül, ho
torsága dö
zottságnal
zőből lesz
gus.

ZALAI HÍRLAP
Zalaegerszeg

MAGYAR HÍRKÖZLÖ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

SAJTÓIGAZOLÓ

A modell működése ugyanazokon az elveken alapszik, mint az emberi fül működése. Az elektronikus fül újabb lépést jelent olyan automaták megszerkesztése felé, amelyek „megértik" az emberi beszédet.

Kukta és Gépkocsiellenőr

A kokcsetav-balhasi természet védelmi területre barnamedve. párt telepitettek. A mackók rászoktak arra, hogy elsétáljanak a vadaskert területén levő szanatóriumhoz. A beutaltak nevet is adtak nekik: Kukta és Gépkocsiellenőr. Bármily furcsák is a nevek, megvan a magyarázat

velem!

lat zalaegerszegi
gának Szerelési
i a lakosságot,

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Korolovszky András

poklot, női öl gyehennáját villog
let miért téveszthető össze az
magasztos, megállíthatatlan Locs

1021

Korolovszky András:

Motívum

1971 NOV

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-048, 337-748, 340-776

rmüvészeti ...
m hívták meg.
— a magyar
— kerámia-
Csak 1945-ben
ofesszora. 1925-
onában az első
kapott más dí-
abadulásig csak
— igaz, mindig
agasabb hazai
jdonosa. Vala-
a magyar mű-
rdinális pontja
k is, a *Nemzeti*
ust Múzeumban
sarnokban.

...t,
...ya
pal és a ...
dését, és — ipa
kaság ez — a
Gádor mindig m
szív maradt.

A művész ne
irodalmi ihletés
velkedő és izgal
kéziratával. S
konokságával, p
gozik tovább a
szuterén műhel
kailag is mege
Nála — pedig
éves — még m
und Drang pe

Korolovszky András

(Korolovszky András karikatúrája)

Magyar Hirlap 1976/29/6

Korolovszky András

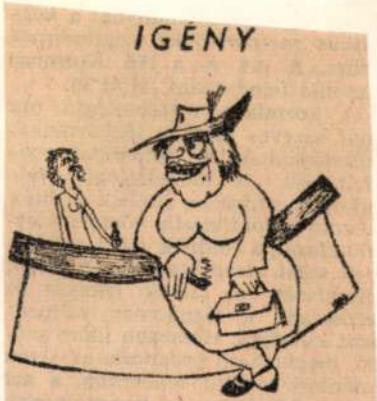

— Tudna valami könnyed, nőies jellegű parfümöt ajánlani?
(Korolovszky András karikatúrája)

Magyar Hirlap 1976/31/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1911 OKT 7
Világosság
Korolovszki András
1021

Korolovszki András rajza

JÁKOB HARCA AZ ANGYALLAL

tólag a papi kódex ismeretéről árulkodtak volna. Aki azonban a papi kódexet későbbinek tartotta, mint e prófétákat, arra ezek az érvek semmi benyomást nem tehettek. Csaknem bárdolatlanul átsiklottak afelett, hogy a kultikus törvényhozást a Deuteronomium hátterbe szorította: arra hivatkoztak, hogy hiszen a Deuteronomium felhasználja a kultuszt.

De e nyomok rendkívül problematikusaknak bizonyultak, míg megfordítva: a Deuteronomium függősége a Jahvistával szemben a legteljesebb világossággal kitűnt. Utaltak a hat-könyvbeli összmű végső szerkesztésére, amelyet elismerten deuteronomistának véltek — de kitűnt, hogy a deuteronomista szerkesztés a papi kódexhez tartozó daraboknál alig volt érzékelhető.

Még magának a nyelvtörténetnek is vállalnia kellett a fellépést Graf ellen, sajnos, hozzászokott, hogy puha viaszként kezeljék. Röviden, az érvek, amelyeket felvonultattak, erejüket mindössze abból a morális meggyőződésből merítették, hogy a kultikus törvényhozásnak réginek *kell lennie* és így nem lehetséges, hogy csak a judaizmus időszakában írták le. Ha — úgymond — előzetesen nem is lehetett hatékony, sőt, ha a fogság előtti viszonyok közt megvalósít-

lem ábrázolásában ezen
törvényszerű, a törvény
mi álláspont: közvetlen
pontokban tehát semmil

Hogy most már a háro
mástól, az elismert tény
egymást. A Deuteronomi
a papi kódexhez közelebb áll, e két utóbbi közt a leg-
nagyobb a különbség, olyannyira, hogy ez okból
Ewald már 1831-ben lehetetlennek nyilvánította, hogy
az egyiket a másik kiegészítése végett írták volna.
Tegyük hozzá, hogy a Jahvista vitathatatlanul meg-
előzi a Deuteronomistát, így az adódnék, hogy a papi
kódex a sor végéhez tartozik. De ennek a felfogásnak,
jóllehet — amennyire tudom — elismert álláspontból
indul ki, nincs értéke, amíg ennyire az általánosságban
marad. Azon múlik a dolog, hogy a három réteg egy-
másra következését részleteiben is felvázoljuk és
emellett ezt egy független mérték segítségével ugyan-
akkor ki is próbáljuk és rögzítsük, — nevezetesen az
izraelita történelem immanens menete segítségével,
úgy, ahogyan ez számunkra más, gyanún felül álló
tanúk bizonysága alapján ismeretes.

Átfogó és nehéz irodalomtörténeti vizsgálat az, amelyet megkezdünk. Három részre bontható. Az *első*ben, az alapvetőben, összegyűjtjük a szakrális régiségekre vonatkozó adatokat és oly módon rendezzük őket, hogy látható legyen: miként következnek egymásra és egymásból a rétegek, ahogyan a történelemben kimutathatóan egymást követik a fejlődés szakaszai. Ebből valamilyen kezdeti szándék nélkül — ha nem is annak ellenére — *a kultusz* egyfajta története alakult ki. Természetesen ez az anyag miatt színtelen és durva lesz, mivel elsősorban mindig csak a fogság

[4] K. H. *Graf:* Die s. g. Grundschrift des Pentateuchs, in Merx' Archiv 1869. p. 466—477. Már egy Kuenenhez 1866. november 12-én intézett írásában (Theol. Tijdschrift 1870. 412. o.) kijelentette: „Ön — úgy érzem — megfejtést ad erre a talányra . . . ti. arra, hogy a Genesis elohista részei későbbiek volnának mint a jahvista részek." Graf e tekintetben is Reusst követte, aki az id. mű 24. o-n azt mondja önmagáról: „Kritikám gyenge oldala az volt, hogy mindarra vonatkozólag, ami nem fért bele a fent felsorolt pontokba, az elődeim által húzott kerékvágásban maradtam, részletesebb vizsgálat nélkül elfogadva azt, hogy a Pentateuchosz az elohista *történetíró* műve volt, amelyet a jahvista *történetíró* tett teljessé és nem vetettem számot azzal a móddal, ahogyan a legalisztikus elem, amellyel kizárólag foglalkoztam, összekapcsolódhatott a történeti

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Korolovszki András,

VILÁGOSSÁG
Budapest

1981 5

1021

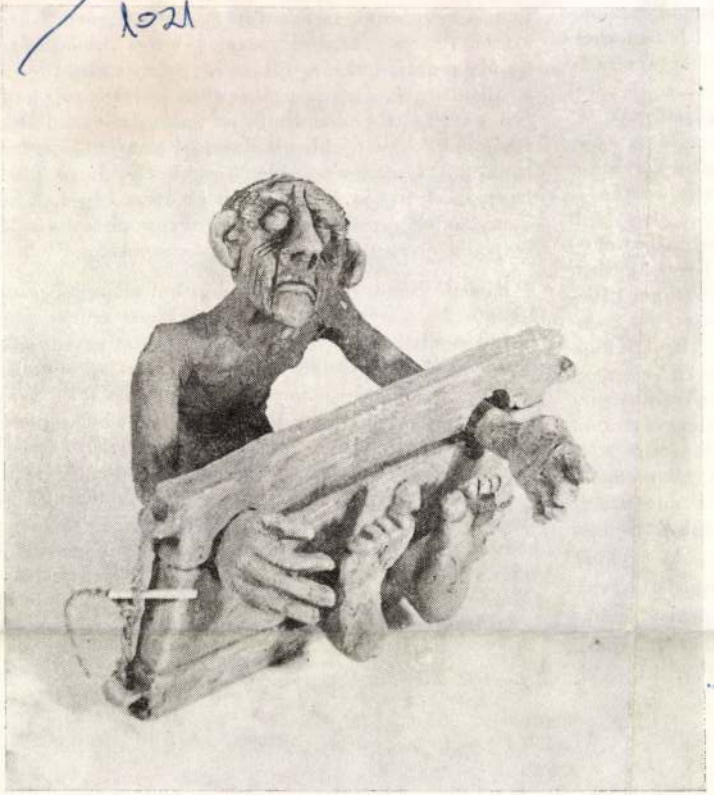

Korolovszki András: Kályhacsempe

mik, az és kötőszót érzem a leghangsúlyosabbnak — mintegy jelképezi a szerző gondolkodásmódját, amelyet az alternatívák dialektikájaként jellemezhetnénk. A mai, szocialista magyar kultúrát egyszerre és egymástól elválaszthatatlanul érzi, és többszörös értelemben is, folytatásnak *is*, és megújulásnak *is*. Folytatásnak: mert nem hajladó megtagadni az egész magyar múltnak, beleértve a Horthy-korszakot is, haladó törekvéseit (még ha azok nem voltak is szocialista tendenciájúak); és hangsúlyozottan vállalja a mai magyar szocialista valóság történelmi előzményeként az 50-es éveket is, amelyek lényegét meghamisítanánk, ha egészükben véve kizárólag a „személyi kultusz", a torzítások és törvénysértések koraként tartanánk nyilván. „Az emberek tízmillióinak nagyszerű építőmunkája, önzetlen lelkesedése" nem azonosítható „a torzulásokkal, a személyi kultusszal" (vö. 26. l.). Sem 1945 újrakezdésének dátuma, sem az 1956. évi ellenforradalom leverésével kezdődő megújulás nem jelentheti, nem követelheti, sőt: meg sem engedi a teljes szakítást mindazzal, ami e két dátum előtt történt (vö.: 75. skk.). „Senkinek sem kell átfestenie a múltját, mert aki egykori félrevezetettségét ma a múltja megmásításával akarja »jóvá tenni«, az képtelen lesz marxista módján (vagy akárcsak „egyszerűen" ember módján) szembenézni az újabb problémákkal" (77. l.). Aki

tikájának egy újabb alkalmazási pontjához érkeztünk. „A létező viszonylagosságok figyelmen kívül hagyása eltorzítja a valóságról alkotott képet. A viszonylagosság túlhangsúlyozása vagy abszolutizálása pedig elvezet a bénító szkepticizmusig . . ." (uo.)

A hasonló finom — elvi szempontból alapvető jelentőségű, ám a gyakorlatban nemegyszer szinte leheletnyi — distinkciók végig kísérik a kötet egyes fejtegetéseit. Hol arról van szó, hogy látszólag egymást kizáró, egymással diametrális ellentétben álló fogalmak a merev vagy-vagy helyett egymást kölcsönösen kiegészítő és feltételező feladatokként jelentkeznek. Ilyennek tűnt a folytatás—megújulás alternatívája; ilyennek láthatjuk a forradalom és konszolidáció szembeállítását is — türelmetlen fiatalokat int arra, hogy „a forradalomhoz hozzátartozik a konszolidáció, az építés, a társadalom élete alapvető megváltoztatásának hosszú, a mindennapok fáradságos munkájával járó szakasza is" (221. l.); másutt — ugyanezen

* Gondolat Kiadó, 1980. 497. o.,

Korolvoszky András

"Motivum" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. nov. 6.
XV. évf. 45. sz. 14. lap

Karolovszki András

Kerámiáiból kiállítása nyílt a zalaegerszegi helyőrségi klubban.

Zalai Hírlap 1971 VI. 6

Koroknyainé Kotsi Horváth Jolán MDK

Olasz konyha, olf.

Micsarnok 1897. téli kiáll.

Koroknyay Ottóné MDK

Hotel Luna /olasz konyha/ olf.

Mücsarnok 1900. tavaszi kiáll.

MD K

Koroknyai Ottóné, festőm.

605. Erdei ut. J.l.j. Olf.

Árverési Szalony. 1929. ápr. 3. rr. sz. 31. l.

MDK

Koroknyai Ottóné Kotsy-Horváth Jolán

Sváb szoba /Gyönk/. Of.

Kék rongló, of.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 59.1.

Korőknyainé Kotsy-Horváth J. MDK

Parkrészlet, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Korokmyainé Kotsy Horváth Jolán MDK

Krizantemum, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Koroknyainé, Kotsy-Horváth Jolán MDK

Falusi nyárikonyha, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Koroknyai Ottóné Kotsy-Horváth Jolán

Őszi almák /selyemalma/, of.

Képzőm. Társ. 191o. tav. kiáll. kat. 49.l.

MDK

Korcknyainé Horváth-Kotsi Jolán, festőm.

Lila virágok. Megvette dr.Kacskovics Kálmán,Tót-Gyugy

Patak, déli hangulattal. Megvette:Kladnigg Alajos.

Leányfej. Megvette:Dt.Székely Antal.
Virágzó almaág. Megvette:dr.Boszkovitz Dezső.Kaposv.

Vásárlások a somogyi müvészek kiállitásán Kaposváron.
Müvészet. 1903. 352.l.

WDK

Koroknyainé, Kotsy-Horváth Jolán MDK

Őszi almák, selyemalma, olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Koroknyai Ottóné Kotsy Horváth J. MDK

Piros ringló, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Koroknyai Ottóné, Kossy Horváth Jolán MDK

Piros szekfők,

Műcsarnok 1919-2o téli tárlat

MDK

özv.Korcknyay Ottóné, festőm.

263. Hotel Luna /olasz konyha/. Olt.

MDK

Koreknyay Ottóné Kotsy-Horváth Jolán, festőm.

317. Sváb szoba /Gyönk/. Olf.

32o. Kék ringló. Olf.

Képzőm.Társ. 1913. tav.kiáll. Kat. 59.l.

özv Korokmyainé Kotsy Horváth Julia, MDK
festöm.

Minden elötanulmány nálül kezdett rajzolni, festegeni, rokona Mészöly Géza bátoritására beiratkozott a növi festöiskolába. 9 évig tanult Lotz Károly és Ebner Lajos vezetésével. Mészöly Gézától csak fél évig tanulhatott, annak elhunytáig. Hosszabb ideig járt Olaszországban, Horvátországban, Tolnában, de legszivesebben Somogybanm ahol K.O. megboldogult férje passzióval festette az ö magyar tárgyait.

Önarckép. Rajz. Repr.

/Önéletrajzi beszámolók./
P.N. 1912. dec.25. /9-10./ jelzés. 41-42.old.

özv. Korokmyai Ottóné,Kossy Horváth Jolán

Piros szekfük

Miccarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Koroknyainé

A mücsarnok téli tárlata. Vas. Ujs. 1897. 827-828.l.

MDK

Koroknyay Ottóné festő

Műcsarnok 1900/1901. téli kiáll. 59.l.

MDK

özv.Koroknyay Ottóné, festöm.

Hotel Luna /olasz konyha/. Olf.

Mücs.-OMKT. Tavaszi kiállitás. Kat. 4o.l.
1900.

Koroknyainé Kotsy Horváth Jolán MDK

Különböző barack, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Koroknyainé Kotsy-Horváth Jolán

Téli almák, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Koroknyainé Kotsy-Horváth Jolán MDK

Őszi barackok, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Koroknyai Ottóné Kotsy-Horváth Jolán MDK

Sváb szoba, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Koroknyai Ottóné Kotsy Horváth Jolán

MDK

Kék ringló, olf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Korolnyai Ottóné Kotay Horváth
Jolán

Kék ringló, elf.

M.D.K.

Korocknyayné,festőművész

Az 1903-as győri képkiállitáson szerepelt.

Csatkai Endre:"Győr város kultúrképe".Az 1903-as képkiállitás.237.o.

Arrabona,8.A Győri Múz Évkönyve.Győr.1966.Xantus János Múz.

Koroknyai Ottóné, Kotsy Horváth J. MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Koroknyai Ottóné Kotsi Horváth Jolán

Tavaszi virág, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Koroknyai Ottóné MDK

Füstös konyha /Őszi kép/, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

NDK

Koroknyay Ottóné

Vörös szegfük, olaj

N.Szal. I. nagykanizsai kiáll. 1906.
3 l.

Koroknyay Ottóné

Szarka tragédia, olaj

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal. 1916. márc. 16 1.

Özv.Koroknyai Ottóné, Kossy Horváth Jolán
Piros szekfük,

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2o. 24 l.

II. Rákóczi Ferenc a szultánnál.

özv.Koroknyai Ottóné festőművész
Olasz konyha.Olajf.
Olasz konyha belseje.Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1900 szeptember 16

122. kép. *Spinello, Aret*

Fa, tempera, egyenként 29·5×20 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 74. sz. (Magdolna.)

SOLIMENA, FRANCESCO (nápolyi festő, 1657—1747) KÖVETŐJE

Krisztus lábmosása

Fára húzott vászon, olaj, 32×56 cm.

SPINELLO, ARETINO (arrezói festő, 1347—1411 körül)

Szent Pál lefejeztetése (122. kép)

Fa, tempera, 33×39 cm.
A kölni Ramboux- éa az Ipolyi-gyüjteményből. Predellarészlet. További töredékek (Szent Péter prédikál, Szent Pált vértanúsága helyére vezetik) a sienai képtárban, 117—118. szám. — Ramboux, 146. szám. (Ismeretlen.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 227. l. — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 22. szám. — Gerevich IPGY, 95. l. — Lepold—Lippay 55. l.

TURCHI, ALESSANDRO (római festő, 1681—1748)

Pietà (123. kép)

özv.Koroknyai Ottoné festőművész
Virág csendélet.Olajf.
Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása.
1900 szeptember 16

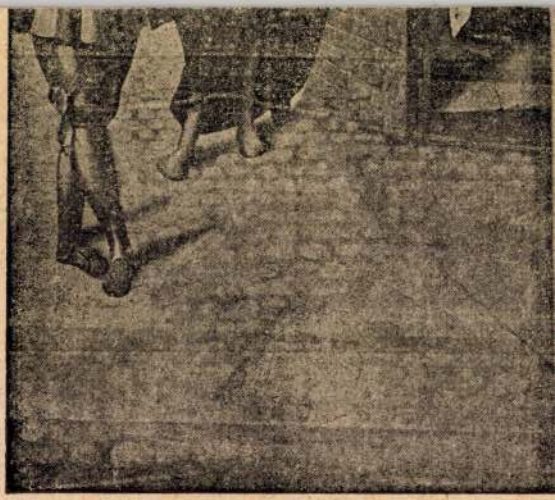

147. kép. *Német (németalföldi?) festő, 15*

NÉMET FESTŐ, XVIII. század eleje
Parókás férfi
Ovális, vászon, olaj, 47×50 cm.

NÉMET FESTŐ, XVIII. század
Férfiarckép
Karton, pasztell, 65×51 cm.

Koroknyai Ottóné
Tyuk anyó, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállítás, 1914. 5 l.

etkeztetni. Az épületeket a XV. szá-
ják, a falakat megerősitik. XVI. szá-
nem mutatkoznak. (000-000 rén)

el:/ Topographia magni regni Hungariae.
ndrás: Magyar országnak leirása. II.
Mocsáry III. 207-210 /képe 208 után/ -
remek tájrajzai. Honmüvész /Alapitá és
-Pest, 1837, 707 1. - Cs.L: Hollókő
572 1. /képe 572 1./ - Nagy Iván:
a legrégibb időktől 1850-ig. Századok,
Czobor Béla: Magyarország középkori
80 1. - Szendrei János: Váraink rend-
és XVII. században. Hadtörténelmi
Hegyi József: Hazánk történelmi neve-
müemlékei. Gyöngyös, 1903, 82 1. -
középkori várai. Muzeumi és Könyvtári
1. - Borovszky 48-53 1. /képe 369,
sőmagyarországi várak és várbirtokok
lmi Közlemények, XV-1914, 223 és 233 1. -

Koroknyay Ottóné
Konyhában, olaj

Magyar Képzőművészek segítő bizottsága, művészeti kiállítás. 1914. 5 l.

etenként keskenyebb, zsindelyezett deszbozva, félkörives záródásu, zsalus ablaa. Ez a torony a templom dongaboltozatos e felett emelkedik. Ez által a szentély cását és a templom előterévé alakult. agyarsas /Zemplén m./, Páncélcseh /Szolszprém m./ román, illetve csucsives egyel./ Nyeregtetős, cseréppel fedve; kelltakarja, nyugati felén a tetőzet kons déli oldalán két-két, a torony földan egy széles, nyomott csucsives nyilávizszintes záródásu, kétszárnyu, nyolva. (000 kép)
yancsak nyomott csucsives nyilással tagolásnélküli - boritott deszkamenyez.
, oltára jelentéktelen. XIX. század

Koroknyai Ottóné
Liliomok, olaj

Magyar Képzőművészek Segítő Bizottsága. Művészeti kiállítás. 1914. 6 l.

tá
ale
nek
sze
gat
Az
ta
os
38.

ze
fe
né

Vá
te
1.

Koroknyai Ottóné
Konyhában, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 1904.
márc. 31 l.

Koroknyay Ottóné
Gyümölcs csendélet, olaj

Magyar Képzőmüvészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás. 1914. 7 1.

Erdőta

haszna

Belse

hatal

ettől

boltsi

nagyo

kos s

ra fal

kőkik

Fenti

egysze

sátors

hák el

kiképe

nált e

kályha

lyekre

kis m

özv.Koroknyai Ottóné MDK

Az 1901 tavaszán rendezett szegedi kiállitáson megvásárolták "Virágok és gyümölcsök" c. müvét.

A szegedi kiállitás.

Mücsarnok.1901.14.sz.205.l.

Koroknyai Ottóné MDK

A Nemzeti Szalon őszi kiállitásán "Tavaszi virágok" c. képét megvette Fromhold Arthur kir.tanácsos.

A Nemzeti Szalonból.
Mücsarnok.1901.26.sz.332.l.

Koroknyay Ottóné

Kacsák, olaj

A Nemzeti Szalon nyitrai kiállitása. XXX.vidéki kiáll. 19o7. 11 l.

gm. rep.

Galgaguta /Szabó/ 1
Balassagyarmati járás.

Története:
Már a középkorban fennáll
1472-ben a Szobi-családé.
1715-ban 6 magyar és 7 tó
tást irtak itt össze. A X
XIX. század első felében
Főutvonal melletti,

Dwornikovich jelenté
kézen volt, 17o2, 1711, 1
nek emlitik. A berceki Hi
szobrot találtak romjai k
pénzzel. Lehet, hogy enne

Ev.templom.
Története: Grosz Péter lel
épitésére. Fábián váci ka
lomot, mely rongált állap
tartótanács 1775-ben enge

Koroknyai Ottóné
Egy tál eper és szegfü, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása, 19e4. márc. 33 l.

ggházy/ I7

sztó, I. I9, I03, I46. (III.)

I. I3o., I33., I5I-i56.

/Szt.Lőrinc/

latti egykor bélletes kapu

III. század végén már állott.
a templom ~~meglétére vonatkozó~~ ra
származó adás-vételi szer-
amelyben említés történik
tiszteletére épült temp-
laprajzi sajátságai ~~miatt~~
~~el kell foglalkozni.~~ Leg-
torony nem a nyugati homlok-
ben áll, hanem attól délre,
a hajó közép axisában fek-
ndolni, hogy a templom uj-
az uj szentély is épült, a
k, de déli falát meghagyták,
kitölték. Ennek azonban el-
még akkor is, ha régi főap-
enlegi diadalív vonalában

Koroknyai Ottóné
Chrysanthemum, olaj

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiállitása. 19o4.
márc. 3o l.

kiváltságát semmibevéve, a földesurak
mindaddig, míg a bíróság másként nem
adságharca idején a város a felkelők
ály következtében a lakosság annyira
sokan elköltöznek. /1715/ 1739-ben
urak szerződést kötnek, mely a szabad-
tja meg a lakosságot. II. József 1787-
, s birtokai a vallásalap kezére jut-
zre osztott birtokok egy részét az
földesurak, az Almássy-, Platthy-,
kapják. I. Ferenc 1802-ben visszaállit-
s birtokait is visszaadja. Ugyanez
it a városban. 1822-ben megismétlődik
része elhamvad, köztük a vármegye
arad hajléktalanul. 1867 után járási
an ez a jelentősége is megszünik. A
kivül még a Kazai Kakas- és a Tari-

Koroknyai Ottóné, özv

247 **Baumgartl Boldizsár.** Részlet Sarajevo mellett. Olajfestmény. 600 kor.

248 **Nagy Vilmos.** Férfi arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

249. **Aczél Henrik Emil.** Napnyugta. Olajfestmény. 200 kor.

250 **Brunningen-Flesch Ludmilla.** Dictat. Olajfestmény 2200 kor.

251 **Wolff Károly.** Lezárt titok. Olajfestm. 440 kor.

252 **Kézdi Kovács László.** Tél. Olajfestm. 1300 kor.

*253 **Kézdi Kovács László.** Téli álom. Olajf. 1300 kor.

254 **Sándor Béla.** Rossz hír. Olajfestmény. 600 kor.

255 **Erdőssy Béla** Télen a Dunán. Olajf. 400 kor.

*256 **Telepy Károly.** Tiszaparti táj. Olajf. 360 kor.

257 **Telepy Károly.** Kilátás a Kaphegyről Somlóra. Olajfestmény. 460 kor.

258 **Telepy Károly.** Balatoni táj. Olajfestm. 700 kor.

259 **Telepy Károly.** Fonyódi halásztanya. Olajfestmény. 650 kor.

260 **Telkessy Valér.** Női arckép. Olajfestm Magántulajdon.

261 **Szeremley Gyula.** Finale. Olajfestmény. 400 kor.

262 **Lámné Hilberth Irén.** Női arckép. Olajfestmény. Magántulajdon.

263 özv. **Koroknyay Ottóné.** Hotel Luna (olasz konyha). Olajf. 400 korona.

K.

Műcsarnok 1900 tav. Kiáll.

219 **Gross Béla.** Arató leány. Olajfestmény. 560 kor.
220 **Gross Béla.** Fürdés előtt. Olajfestmény. 300 kor.
221 **Kúnfy Lajos.** Falusi virágoskert. Olajfestm. 500 kor.
222 **Markó Ernő.** Tanulmány. Olajfestmény. 80 kor.
223 **Bacsa András.** Tanulmányfej. Olajfestm. 300 kor.
224 **Keményffi Jenő.** M. F. arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.
225 **Brodszky Sándor.** Alkonyat után. Olajfestm. 2000 k.
226 **Papp Sándor.** Férfi arckép. Olajfestm. Magántulajd.
227 **Brodszky Sándor.** Tavasz a budai hegyekben. Olajfestmény. 800 kor.
228 **Strobl Zsófia.** Szt Margit. Olajfestmény. 600 kor.
229 **Bachmann Károly.** Tájkép. Olajfestmény. 160 kor.
230 **Scheiber Hugó.** Tanulmányfej Olajfestm. 100 kor.
231 **Sándor Béla.** Arckép Olajfestmény. Magántulajdon.
232. **Wolff Károly.** Anya. Olajfestmény. 400 kor.
233 **Keleti Gábor.** Este. Olajfestmény. 700 kor.
234 **Konek Ida.** Ibolyák. Olajfestmény. 200 kor.
235 **Konek Ida.** Szobarészlet. Olajfestmény. 360 kor.
236 **Kümmerle Pál.** Az élet Tanulmány. Olajfestm. 400 k.
237 **Erdőssy Béla.** Tanya. Olajfestmény. 800 kor.
238 **Erdőssy Béla.** Erdő szélén. Olajfestmény. 300 kor.
239 **Nagy Vilmos.** Bianka. Olajfestmény. 300 kor.
240 **Bruck Hermina.** Interieur Olajfestmény. 400 kor.
241 **Bruck Hermina.** Nyár. Olajfestmény. 150 kor.
242 **Leszczynski Kornél.** Dunai berek (Ujpest.) Olajfestmény. 90 kor.
243 **Leszczynszki Kornél.** Aldunai bárkák. Olajfestmény. 70 kor.

XII. TEREM.

244 **Kézdi Kovács László.** Siratás. Olajf. 310 kor.
245 **Poll Hugo.** Portrait. Olajfestmény. Magántulajdon.
246 **Bacsa András.** B. J. úr arcképe. Olajfestmény. Magántulajdon.

Korokuyai Ottóné

PÁLFY JÓZSEF.

315 A chioggiai csatornából. Olajf. Eladó.

FÁBIÁN BÉLA.

316 Télutó. Olajf. Eladó.

KOROKNYAI OTTÓNÉ KOTSY-HORVÁTH JOLÁN.

317 Sváb szoba (Gyönk). Olajf. Eladó.

KRUTSAY FERENC.

318 Falu-vég. Olajf. Eladó.

BARANSKY E. LÁSZLÓ.

319 Balatonpart. Olajf. Eladó.

KOROKNYAI OTTÓNÉ KOTSY-HORVÁTH JOLÁN.

320 Kék ringló. Olajf. Eladó.

PÁLFY JÓZSEF.

321 Kanális Velencében. Olajf. Eladó.

BARANSKI E. LÁSZLÓ.

322 Az istállóban. Olajf. Eladó.

PORTER PAULA.

323 Leányfej. Olajf. Eladó.

PÁLFY JÓZSEF.

324 Részlet Malecsinéből. Olajf. Eladó.

KALLÓS ÁRPÁD.

325 Likőröskészlet. Olajf. Eladó.

TUTSEK GYULA.

326 A Suntu Nikuláj és környéke. Olajf. Eladó.

SZÁSZ ISTVÁN.

327 Toilette. Olajf. Eladó.

HÓDI GÉZA.

328 Alkony a Tátrában. Olajf. Eladó.

SOMLÓ SÁRIKA.

329 Dr. T. Ö. Szobormű. Magántulajdon.

Képzőm. Tars. 1913

Tav. Eiáll. Eat

ISTÓK JÁNOS.

330 Gobbi Alajos, a Nemzeti Zenede igazgatója. Szobormű. Magántulajdon.

TAKSONYI RUFF ANDRÁS.

331 Női fej. Szobormű. Eladó.

CSERHALMI JENŐ.

332 Anyóka. Szobormű. Eladó.

KRIVÁN FERENC.

333 Aggódás. Műterrakotta szobormű. Eladó.

PÁSZTOR JÁNOS.

334 Beethoven. Márványszobormű. Másolatban eladó.

RAJKI ISTVÁN.

*335 Tanulmányfej. Bronzszobormű. Eladó.

PICK LAJOS.

336 Susanne Berny színésznő arcképe. Szobormű. Eladó.

REMÉNYI JÓZSEF.

*337 Arckép. Szobormű. Eladó.

ISTÓK JÁNOS.

*338 Caesar (figyelő kutya). Márványszobormű. Eladó.

MARKUP BÉLA.

339 Oroszlán, Törley-kastély számára kerti dísz.

IX. TEREM.

DOBAI SZÉKELY ANDOR.

340 Libacsendélet. Olajf. Eladó.

KALLÓS ÁRPÁD.

341 Család. Olajf. Eladó.

SZÜLE PÉTER.

342 Arckép. Olajf. Magánt.

Korokmyai Ottone

festő

M.D.K

265) Döry Dénes alispán mellképe.

(Tolna vm.)

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.

Budapest, 1952

17. l.

Koroknyai Ottóné

MDK

Peoniák, of.

N.Szal. 1913. tsv. 14 l.

M.D.K.

Koroknyai Ottóné /1858-

265. Dőry Dénes alispán mellképe. Olajf. 16x14 papir.

Elveszett. /Budai kir. palota/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 17. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Koroknyai Ottóné, festö

Tyuk anyó. Olf.

MK.Seg.Biz. Müv. Kiáll. 1914.nov.-dec. Kat.5.1.
Szépmüv.Muz.

MDK

Koroknyai Ottóné, festö

Liliemek. Olf.

Gyümölcs csendélet. "

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kt. 6.1.
Szépm.Muz.

Koroknyay Ottóné, festö MDK

Konyhában. Olf.

MK.Seg.Biz.Müv.Kiáll. 1914 nov.-dec. Kat. 5.1.
Szépm.Muz.

MDK

özv.Koroknyai Ottóné, Kotsi Horváth Jolán

Magyar kiállitó müvészek névsora. Mücsarnok, 1899.22.sz. 346-348 l.

MDK

Koroknyai Ottóné

Hazai Művészárlók Egyesülete.

Műcsarnok. 1898. nov. 2o. 16. sz.

141-143 l.

özv. Koroknyainé Kotsi Horváth Jolán MDK

Füstös konyha Zselicből, olf,

Műcsarnok 1900/1 téli kiállitás

MDK

Koroknyai Ottoné

A Műcsarnok háborus kiállításon szerepelt.

Cikk: Háborus kiállítás.

Művészet, 1914. 451-452.l.

Koroknyai Ottóné Kotsi Horváth J. MDK

Füstös konyha Zselicből, olf.

Mucsa rnok 1900/1901. téli kiáll.

Korokngay Ottóné

MDK

Melegedő cicák, olf.

Nemzeti Szalon ,19o9.
II. nyiregyházi kiáll.

özv. Koroknyai Ottóné, Kossy Horváth Jolán MDK

Piros szekfők

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

MDK

Koroknyai Ottóné, Kotsy-Horváth Jolán

Csendélet, of.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. 55.1.

MDK

Koroknyai Ottóné Kotsy-Horváth Jolán

Csendélet, of.

KMTárs. 1912. tav. kiáll. 56.l.

KOROKNYAI OTTÓNÉ KOTSI HORVÁTH JOLÁN

124. Tavaszi virág. Olajf.

Képszőn.Társ.1909.tav.kiáll.kat. 32.oldal

Koroknyainé Horváth Kotsi Jolán

Vásárlások a somogyi művészek kiállításán Kaposvárott

Koroknyainé Horváth-Kotsi Jolán : Lila virágok, megv. dr. Kacskovics Kálmán, Tót-Gyúgy. Patak déli hangulattal, megv. Kladnigg Alajos. Leányfej, megv. dr. Székely Antal. Virágzó almaág, megv. dr. Boszkovitz Dezső, Kaposvár. — Koroknyai Ottó : Somogyi paraszt, megv. dr. Krisanich József. Nagybajomi fiú, megv. dr. Fekete Gyula. Saárdi parasztleány, megv. u. az. — Kunfy Lajos : Kaposfüredi fuvaros-lovak, megv. Kemény Samu. Arató lányok, megv. dr. Rózsa Ernő, valamennyien Kaposvárott.

Művészet 1903. 352. l.

4.

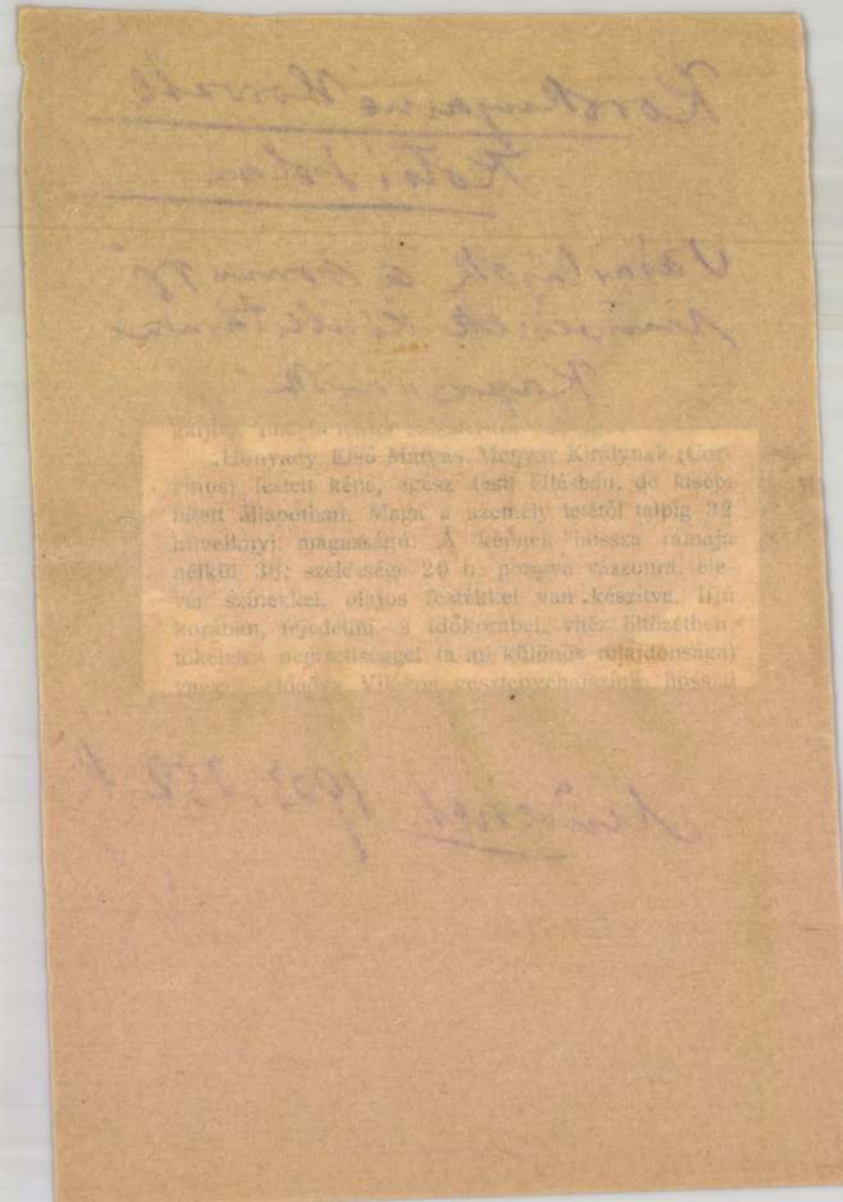

M.D.K.

Koroknyay Ottóné

"Elhagyatva" c. képének repr.-ját bemutatja a lap a "Mentőkéz" c. mellékletében.

Magyar Salon, Bp. 19o1. évf. febr. és márc. havi példányok közé kötött mellékletben.

MDK

Koroknyai Ottóné

Dőri Dénes arcképe, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952

Korokuyainé
Kotsy Horváth Julia

festőnő

U. 10.

Korokmyay Ottóné

Mucsarnok

1915. tav. kiáll. 268

1916. tav. kiáll. 202

1916-17. téli kiáll. 121

1919-20. téli kiáll. 513 +.

~~Arbatlosz I. 52, II. 10.~~

Érkezés 1905 okt. 9.

841/1905 sz. (Selmeczbánya, 1905 okt. 5074 sz. a.)

Selmecz és Bélabánya sz. kir. város tanácsa jelenti, hogy sajtóügyi köteles példányokat nem kap. (Válasz XII. 2. e. i 404/405)

Korokmyai Ottóné

Mucsarnok

1909. tav. kiáll. 124

1910. tav. kiáll 489

1911-12. pub. kiáll. 206.

1912. tav. kiáll. 322

1913. tav. kiáll. 317, 320

1913-14. tél. kiáll. 757

JANUÁR

24

Korokuyai Ottóné

1913. apr. máj. kiáll. Nemzeti
Peoniák, olajf. 300.–

1914. MKE. kiáll. n. o.
Biedermeier szoba, olajf. 400.–

1915. MKE kiáll. n. o.
Őszi barackok, olajf. 160.–
Mályvák, olajf. 200.–

1915. szept. kiáll. n. o.
Pünkösdi rózsa, olajf. 250.–
Őszi barack, olajf. 170.–

Lónyay Zigmond, beregi főispán, arczk.

III. 35.

Korokuyainé Kotsy
– Horváth Jolán

Műcsarnok
1914. tav. Enak. 43.699.724

h.n.

Szőszvár (Lovasberény) VI. 16.

– i leleter VI. 16.

Korok nyainé Kotsy
Horvath Julia

Gród

Buea 40. l. arcsk.

..... nevü munkás igazolta

.....
a művezető aláírása.

yezem:

.....
ıgy helyettesének
'ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Korokuyai Ottóné

Özv.

Lásd

Bende 1916

146. l.

1912.

ől.

(Máté 2.r.11.).

ók, vannak
diszbe öltözve és
jobbrafordultan térdel és a nála
ő ajándékot nyujtja át a mezetlen gyermek
a ki
, jobb kezével az adomány után
lyon lógó körtét fogja, a melyet
ária mögött a csodálkozó József
t eláruló mozdulatot tesz.
s Boldizsár mögött, a kik fedeles
szemközt, az épületrom előtt, a
~~áthatók, a kiknél~~ egyik nél dárda-
al. A háttér hegyes vidék meredek , a hol a
nyargó széles út vezet.

-- Lelt.sz.4088.-- Értéke 12000 K.--
12 márczius 9-én (533-912).

9-912 képeznek csoportot. Az
2-1
.6568.

Korokmyai Attóné Kocsi Horváth Jolán, festőnő; szül.
megh. 1919 deczember 1-én Budapesten

Korokmezey Ottóné

Piros mályvák, olaj.

Nemzeti Szalon
1917. máj
kav. tárl.

jelen kiállításunk törzstagjaink műveit mutatja be első izben.

A törzstagtestület az egyesület legfőbb művészi szerve. Minden művészi kérdésben véglegesen dönt. Hatáskörébe tartozik a programm összeállítása, művésztagok felvétele, a jury küldés, egyszóval a döntés minden művészi kérdésben. A törzstagok testülete autonóm, ami annyit jelent, hogy önmagukat választják, azonban 40-nél több törzstag nem lehet. Jelenleg összesen 23 festő és 8 szobrász foglal helyet a testületben. A testület különböző irányok vezető egyéniségeiből áll, bizonyítva ezzel is azt, hogy a jó művészek, bármely irányhoz tartoznak is, megférnek egymás mellett s békés együttműködéssel, konstruktív, építő munkában segítik elő az általános művészi fejlődést.

Kiállításunk e békés együttműködés jegyében született meg. Jelentőségét fokozza, hogy a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület törzstagjai ezúttal első ízben lépnek — az alapszabályokban biztosított jogukkal élve a nagyközönség elé.

Kérjük a közönséget, hogy a mai súlyos időkben kultúrális munkánknak ezt az eredményét fogadja szeretettel és megértéssel, mint a *békés* munka és fejlődés gyümölcsét.

Az Igazgatóság.

Rokonai

K. 2. *Ottóné*, festő, l. *Kotsi-Horváth Jolán.*

meretlen művész.

századból.

mű és sima karimájú koro-
ig, jobbrafordultan, arczélben
an ábrázolva, hogy arczképét
szárnyú angyalfej van, ez a
DINAND III. D : G : RO : I : S :
A hátlapon egy felhők közül
kötött szalagra akasztott ko-
y előtt keresztbe fektetett és
jogar és kard van, de a mely
zág koronás czímere nyert el-
»PIETATE ET IVSTITIA« és

— Lelt. sz. 1148. — Értéke 40 K.
éka 1907 április 30-án (787–907).
er 24-iki 5395 (1950–909), az 1910
és a 3211–910 eln. sz. leiratok.
(2095–909) és az 1910 márczius
k alapján. — Bejelentetett 1908

Koroknyai Ottóné

94. Pünkösdi rózsa, olajf. — — — — — 250.—
95. Őszi barark „ — — — — — 170.—

Nemzeti Szalon
1915. szept.
Őszi kiáll.

Kotoknay

Művével szerepel a Kaposvári Hét reprezentatív kiállításán.

m. 934. IX. 21.
m. 934. IX. 20.
M. 934. IX. 8.

MDK

Koroknyay

Farkas I.: A halhatatlan törzsvendég. Lechner Ödön és müvész asztaltársasága. Pesti Hirlap 1936.máj.21. 11.l.

MDK

Korokmyay képei
is szerepeltek az 1931-es tárlaton.

(O/y.) Magyar Akvarell- és Pastellfestők Egyesülte.
Képzőművészet. 1931. 43-44. sz. 186. l.

M24

1021

Korolovszki András

Az a gyanúm, hogy könnyebb a világot a sarkából kiforgatni, mint csak egyetlenegyszer is megfordítani. Megfordítani úgy, hogy ami eddig a fonákja volt, az e pillanattól kezdve a színe legyen. És akkor mit mutat az a híres világ, amelyet egyre akaratosabban igyekszünk hatalmunkba keríteni? Mit mutatnak a forgalmas városi főutak, a falusi kertek és mit mutatnak ama, a világmindenséghez képest hangyányinál is kisebb kazetták, amelyekre előszeretettel teszünk jelzéseket: lakásunk, hivatalunk, székházunk, katedrálisunk... Nos, hát mit mutatnak?! És ebben a fonák-világban milyen lesz az arcunk, az a sima bőrű, amelyet kedvtelve nézegetünk a reggeli borotválkozás közben, majd a tükrös liftekben, sőt még a kirakatok üvegtábláiban is. Hát milyen lesz az arcunk, az a gyönyörű?

Az enyémet előre látom. Szenvtelen két szemem majd egyetlen vonaltól kicsit — vagy nem is kicsit — gonosszá változik. És a szám majd cinikusra görbül, s homlokom ráncai között kényelmesen elfér a mindenkit megvetők bélyege: a gúny. És milyen leszel te, kedves Ikszem és kedves Ipszilonom? S ti, mind, a többiek? Hát megkapjátok illő ruháitokat, amelyben aztán éltetek végéig benne kell maradnotok. Benne könyörtelenül, hiszen ott éltek tovább a hófehér lapon, fekete vonalakkal lesztek kihúzva és senki, de senki nem tehet értetek semmit. Ott állunk majd valamennyien az említett lapon kiradírozhatatlanul megteremtve. Újrateremtve... Tudom, sokak hátát majd a sós veríték veri ki: Hát ilyen vagyok én?

Ő meg majd fogja könyörtelenül és fájdalmasan húsunkba vájó, fekete tussal teli tollát és... Egy pillanat, egy perc csupán és kész! Te ilyen vagy? Hm... Nem is fájt! És már nyújtanád is a fonákodra fordítódra a nyelved, és újból sziszegnéd neki: nem is fájt, amikor majd észreveszed, hogy Teremtőm! Ez az ember nem is akart bántani. Ez csak tükröt állított nekem és megmutatta: milyen is vagyok.

És lám, ha hosszan nézed, láthatod, nem is fél. Nem, mert tudja: csak játszik. Biztos mozdulatokkal, begyakorolva minden mozdulatot. Olyan nyugodtan, mint aki számára világos: e játék úgy hozzátartozik, mint az, hogy levegőt vesz, vagy villamosra száll. Attól pedig miért kellene félnie? És a fehér lapokon új, bátor világ terem...

Ez fekete vonalakból áll. Rajta vagy Te és Én, és végül is mindannyian. Ott állunk büszkén, dacosan és megszüntethetetlen-mozdulatlanul. Örökre.

Bocsánat, most picit abbahagytam írógépemen a kopogtatást, mert az ablakom alatt két autó összekoccant. Ezt nem hallottam. Ám az utána következő kiabálást már igen. Az egyik autót felbőszült ember vezette, aki előbb rángatni, majd öklözni próbálta szerencsétlenül járt társát. Nyomdafestéket nem tűrő szavakat hoz be lakásomba a júniusi meleg. Két autó Budapesten összekoccant... Hű, ha most itt volna a fekete vonalakat húzó, tusos ember! És ha percek múlva látná magát az a feldühödött a fehér papíron, hát bizonyosan azt mondaná: Nem, ezt az embert én nem ismerem.

És a rajzoló, Korolovszki András bizonyára egy jó nagyot nevetne!

*

Korolovszki András 1946-ban született Budapesten. Kézműves volt, keramikus. Jelenleg a *Magyar Hírlap* képszerkesztője. (Lakcíme: Benczúr u. 15. 1068)

Vödrös Attila

A magyar memoárirodalom 1945—1980

A bibliográfia szerkesztője, *Faragó Éva* és a munkát közreadó Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár helyesen ismerte fel, hogy „az elmúlt évtizedekben egyre növekvő és mind szélesebb körű érdeklődés mutatkozik meg a memoárirodalom iránt". Ezt az érdeklődést hivatott kielégíteni a most megjelent, 689 tételt tartalmazó bibliográfia, amely az 1945 és 1980 közötti magyar nyelvű, magyar vonatkozású, idehaza és a szomszédos országokban kiadott memoárirodalmat veszi számba.

A bevezetés, sajnos, több kérdést illetően bizonytalanságban hagy bennünket. Nem tudjuk meg, hogy teljességre törekvő vagy válogató bibliográfiáról van-e szó, nincs jegyzék a feldolgozott forrásokról, a recenziók közlésekor a válogatás szempontjairól. Ez utóbbi esetben minden bizonnyal válogatásról lehet csak szó, hiszen alig két tucat tétel ellenőrzésekor olyan nagyszámú hiányt tapasztaltunk, ami a teljességre törekvő bibliográfia esetében megbocsáthatatlan volna. Csak két példa: Schulhof Izsák *Budai krónikájáról* (26. tétel) 1979-ben négy kritika jelent meg, a *Rabok, követek, kalmárok az oszmán birodalomról* című antológiáról (644. tétel) 1977—78-ban nyolc ismertetést találtunk, a jelen bibliográfia viszont egyik esetben sem tud az ismertetésekről.

A szerkesztő jól birkózott meg a műfaji elkülönítés nehéz feladatával, szempontjai — amikkel a terjedelem szabta korlátokat szem előtt tartva kizárja a gyűjtésből a kéziratos anyagot, a visszaemlékezések folyóiratközléseit — elfogadhatók. Nem foglal azonban állást az interjúkötetek tekintetében. Figyelme kiterjed például Huszár Sándor *Az író asztalánál. Beszélgetések kortárs írókkal* című kötetére (629. tétel), de mellőzi *Bertha Bulcsú, Garai Gábor, Simon István* írói interjúkat tartalmazó köteteit.

A bibliográfia időrendi szerkezeti felépítése az irodalomtörténeti korszakolás helyett történeti évszámokhoz kötött fejezetbeosztást követ, azonban az első történeti korszak évszámait két okból is helytelenithetjük. Az 1526-os kezdődátumot maga a bibliográfia dönti meg, amikor leírja *Kottaner Jánosné* emlékiratát (13. tétel), amely 1439—1440-ben keletkezett. A felvilágosodás kezdetét pedig tudvalevőleg nem 1790-re, hanem 1772-re teszi az irodalomtörténeti hagyomány. Az öt nagy történeti korszakot, amelyeken belül a szerzői betűrend az elrendezés alapja, a gyűjteményes kötetek és az emlékiratokról szóló irodalom felsorolása követi. A szerkesztőnek nehéz dolga volt a köteteket ismertető tárgyszerű annotációk megfogalmazásával, és néha nem is tudta elkerülni a cím- vagy az önismétlés buktatóját. A Bethlen Miklós-önéletírás regisztrálásakor például először 14, majd 4 sorban annotálja ugyanannak a műnek két különböző kiadását (7., 11. tétel). Ilyen esetben utalókkal megoldható lett volna a magyarázat, ahogyan *Bölöni Györgyné* köteteinél is, amelyeknél az életrajzi adatok kétszeri közlése kétféle évszámot is eredményez (82., 174. tétel). Hasznos lett volna a többszerzős kötetek esetében a szerzők felsorolása a semmitmondó annotáció („tanulmányok, visszaemlékezések" stb.) helyett. Az ilyen, annotáció nélküli kötetcímekkel: *Emlékezések a kezdetre* vagy *Emlékezések* (609., 610. tétel) pedig végképp nem tudunk mit kezdeni.

A címleírások formai megoldásai az egyszerűségre törekedve jól segítik a gyors tájékozódást, bár a No. és a p. kiírása el is maradhatott volna. A leírások viszont nem élnek a folyóiratcím-rövidítés lehetőségével, pedig egy pontos rövidítésjegyzék segítségével rengeteg helyet takaríthattak volna meg. Nem hisszük ugyanis, hogy olyan régi és egységesen elfoga-

KOROLOVSZKI ANDRÁS
grafikáiból
(Cikkünket lásd a 491. oldalon)

Ára: 10,— Ft
HU ISSN 0450-7886

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

VALÓSÁG

1978 ?

Korolovszky András

/ 1021

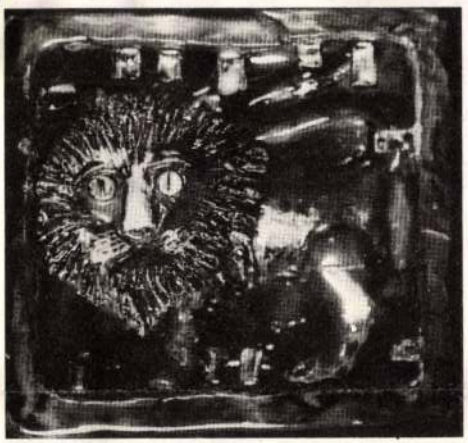

Oroszlán

Korolovszky András Kentaur

Ertheto, hogy *annak idejen ez a tema a szak*
teljesen a termelőszövetkezeti háztáji gazdálkod

A szocialista mezőgazdasági termelősz
tagok háztáji gazdasággal is rendelkeznek.

A termelőszövetkezeti háztáji gazdaságok főbb adatai

1. táblázat

Megnevezés	Mértékegység	1967	1975	1975-ben 1967=100
Gazdaságok száma	ezerben	915	800	87,4
Mezőgazdasági területe	1000 ha	720	559	77,7
Mezőgazdasági terület a közös %-ában	%	15,4	11,8	—
Állóeszközök értéke	milliárd Ft	—	21,8	—
Állóeszközök a közös %-ában	%	—	22,4	—
Állatállomány (számosállat)*	ezerben	994	674	67,8
Állatállomány a közös %-ában	%	85,2	51,3	—
Bruttó termelés értéke*	milliárd Ft	23,0	33,8	103,5
Bruttó termelés a közös %-ában	%	46,9	39,6	—
Árutermelés értéke*	milliárd Ft	9,1	13,3	146,2
Árutermelés a közös %-ában	%	30,6	25,3	—

* A számosállat baromfival együtt számítva; a bruttó és árutermelés 1975. évi adatai becslések.

Forrás: Dr. Fazekas Béla: A mezőgazdasági termelőszövetkezeti mozgalom Magyarországon. Kossuth Könyvkiadó, 1976.

földet.

Ezen belül a szőlő és gyümölcsös területe nem haladhatja meg a 3000 négyzetmétert. Tartani lehet továbbá az alapszabály által meghatározott állatállományt és a háztáji gazdálkodást szolgáló épületeket, kisüzemi felszerelést. A háztáji gazdaság a szakszövetkezetekben is a gazdálkodás szerves része. Itt azonban a háztáji hatóköre a közös művelésbe be nem vont egész földterületre, illetve állatállományra terjed ki.

A termelő- és a szakszövetkezetek háztáji gazdálkodása azonban nem öleli fel a háztáji és ház körüli gazdálkodás teljes körét. 1972-ben a 782 000 termelőszövetkezeti és 66 000 szakszövetkezeti háztáji gazdaság mellett még 833 000 kistermelői gazdaság volt hazánkban.

Az 1972. évi összeírás alkalmával egy termelőszövetkezeti háztáji gazdaságra 0,75, egy szakszövetkezeti háztájira 2,49, egy kisegítő gazdaságra 0,49

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 FEB

Világosság

Korolovszki András

Korolovszki András:
Vidám faun
(Kályhacsempe)

1021

teológiai-filozófiai eszmei mozgatókat, az emberközi konfliktusokban vallásbölcseleti ellentmondások feszülnek. Talán nem érdektelen próbálkozás fölvázolni ezt a mögöttes közeget — a vallásfilozófiai hátteret —, annál inkább, mert a kálvinista világlátás bölcseleti lényegének boncolgatása nem kizárólag eszmetörténeti szempontból, hanem a mai ideológiai konfrontáció vonatkozásában is tanulságos.

Az alábbiakban tehát nem annyira a műről, hanem a műben felszívódott — a korabeli, de egyesekben ma is élő, a hittel megerősített — teológikumról-filozófikumról lesz szó. Ezt jelzi az is, hogy föladjuk a dráma belső történetiségét (még az egyes *gondolatok* megfogalmazásának egymásutániságát is), inkább az eszmékből összeálló *logikai* egység érdekel.

SZERVÉT: És mondá Lábán Jákobnak, midőn az juhpásztornak elszegődött hozzá: mit adjak néked?[. . .] valahány tarka bárányod lesz, mindaz enyém legyen [. . .] És tarkára hántott mogyoró vesszőket állított Jákob az itatóvályúkba, hogy mikor inni jönnek a juhok, lássák azokat, mindig szemük előtt lássák, és tarka bárányokat foganjanak [. . .] és csupa tarka bárányt ellettek.
ORY Nyilván a tarka kosoktól.
SZERVÉT De a mogyoróvessző jegyében. Ez törvénye minden alkotásnak.
ORY A mogyoróvessző?
SZERVÉT A szemünk elé állított kényszer. Jákob akarata a vizünkben, minden szándékunkban.

Praemotio physica — fizikai előreindítás —, ez a tomizmusból átörökölt fogalom a kálvinista ideológiá-

cióját tölti b
ció szerint e
megnyilvánu
felé — ez je
okok által tö
az akarattal
is forrása le
nyező nem a
telezett két
különbség va
állni — a mogyoróvessző indítására csak egyféleképpen történhetnek az események —, a morális indítással viszont szembe lehet szegülni. A feltételezett isteni mindenhatóságot az jellemzi, hogy egyedül csak e fölöttünk álló képzeletbeli lény képes *fizikai* erővel hatni az *emberre*, isten és ember között az alapvető különbség eszerint az, hogy az ember a természet irányába kifejthet fizikai előreindítást, embertársaira viszont legföljebb morális indítékokkal — kérés, tanács, feddés stb. — hathat. A „mogyoróvessző jegyében" tehát törvénye minden alkotásnak, de ember elé hiába helyez tarka vesszőt. S éppen ez Szervét végzete: a reformátor is csak ember, csak *morális*, nem pedig *fizikai* praemotióra képes, így az orvos ellent tud állni ennek (önmaga marad), ami pusztulásához vezet.

A „vizünkben, kenyerünkben, minden szándékunkban" föltételezett kényszer — az isteni *praemotio physica* — azonban szembefordul az ember-lényeg egyik tartozékával: az akaratszabadsággal. A fizikai előreindítás jelenlétében az ember csak *azt gondolja*, hogy saját akaratából cselekszik, valójában azonban az isteni akarat a kauzális tényező. Egy teológus (Ravasz László) hasonlatával élve: a vaspor hiába

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1977
Korolovszki András
Világosság

1021

Korolovszki András: Egy keramikus álma

zatszerzésre használja a választásokon. Bölcsen hallgatják beszédeit a sörcsarnokokban, sőt az is tetszik nekik, amikor Strauss Bonnban a „nagy Wau-wau"-t, tehát a mumust játssza. (Goppel elődjének, Hans Ehardnak a megállapítása.) Hatalomratörése különösen imponálhat. De csak addig, amíg ez *a bajor határokon kívül* történik. Tehát az országos politikában. Odahaza már más a helyzet. Mihelyt Strauss a maga házatáján akar próféta lenni, azonnal beleütközik a helyi bürokraták, pártfunkcionáriusok és tartományi parlamenti képviselők frontjába. Ezek a helyi politikusok ugyanis nincsenek ráutalva arra, hogy a pártlistán külön biztosítsák magukat, ellentétben a CSU bonni honatyáival. Nincsenek kiszolgáltatva tehát a párt legfőbb vezetőségének. Jól szemléltette ezt például a Wildbad Kreuth-i határozatot követő huza-vona. A szakítást a CDU-val nem pártkongresszuson határozták el, hanem csupán a CSU bonni képviselőcsoportja döntött. Egyes tartományi pártszervezetek erre azzal fenyegetőztek, hogy egységesen kilépnek, és megalakítják a CDU bajorországi szervezeteit. Ez a felzúdulás, a nyílt szakadás veszélye a CSU-ban nagy mértékben hozzájárult ahhoz, hogy Strauss terve *időlegesen megbukott.*

Ugyancsak hivatkozhatnának Goppel szerepére a Bundesratban. Mint bajor miniszterelnök, tagja a bonni felsőháznak. Egy évvel ezelőtt, a múlt év tavaszán, amikor a Bundesrat a lengyel—nyugatnémet szerződés — különben is eléggé megkésett — ratifikálásáról szavazott, a bajor miniszterelnök, pártelnökének határozott utasítása ellenére a törvénybeiktatás *mellett* szavazott. Áthúzta ezáltal Straussnak azt a számítását, hogy feltartóztassa az enyhülési folyamatot. Ezenkívül még számos olyan esetet említhetnénk, amikor a bajor kormány és a tartományi parlament *Strauss szándéka ellen* döntött személyi és politikai kérdésekben. Könnyen előfordulhat tehát, hogy valóra válik az, amit Goppel 1963-ban mondott a *Spiegel*-botrány után: Strauss nem alkalmas a kancellárságra, de még a miniszterelnöki

Strauss és a CS
lasztások óta j
tat. Éppen úg
március elejé
dorfban. Mint
bonni kormán
a hatalom vis
között a magu
szaállított kér
számíthatnak
düsseldorfi kongresszu
távol tartotta magát. Ez földrajzilag is értendő, Strauss fontosnak mondott ügyben éppen Afrikában tartózkodott, amikor Helmut Kohlt két évre ismét elnökévé választotta a CDU kongresszusa. Kohl ugyanakkor kénytelen volt megválni főtitkárától, Kurt *Biedenkopf* professzortól, aki már januárban bejelentette lemondását. A két iskolatárs ugyanis ma már riválisnak tekinti magát. Biedenkopf arra készül, hogy a következő pártkongresszuson — Kohl utódaként — ő kerül majd előtérbe, s megnyílik az út a kancellárjelöltség felé. Föltéve, ha Strauss ki nem üti majd, egy negyedik párt közös jelöltjeként. Amire még a CDU-n belül is megvannak a potenciális szövetségesei. (Gondolunk például a jobboldali Alfred *Dreggerre*, a hesseni CDU-pártelnökre, aki ismét sikert ért el a tartomány március 20-i községtanácsi választásain. Biedenkopf utóda egyébként Heiner *Geissler* [ugyancsak mainzi helyi politikus, szociális miniszter] lett a CDU főtitkári székében.)

Az NSZK fennállása óta talán soha nem volt ennyire bonyolult a nyugatnémet politikai képlet, s benne az uniópártok helyzete. Schmidt kancellár joggal mondhatta, hogy a CDU—CSU lényegében megkönnyíti az SPD—FDP kormányzását. Ez igaz, az ellenzék széthúzását és megosztottságát tekintve. És atekintetben is, ami ebből következik: az ellenzéknek nincs programja és nincs összehangolt taktikája. Ellenzéki-

SAJTOFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1978 JUL

Világosság

Korolovszki András

1021

Korolovszki András: Utolsó vacsora (kályhacsempe)

Így mehetett át a kongresszuson a múlt ősszel csaknem vita nélkül az a törvény, mely a kényszernyugdíjazást a magániparban 65 évről 70-re tolta ki, míg a szövetségi alkalmazottak esetében eltörölte. A *Time* szerint az öregek támadása a kongresszust úgy érte, „mint derült égből a villámcsapás", és John Palmer, a *Brookings Institution* közgazdásza az esetet hihetetlennek tartotta.

Hasonló megfontolásból „fúrták meg" az öregek Illionisban azt a törvényt, amely engedélyezte, hogy a gyógyszereket közönséges nevük helyett más márkanéven, többnyire drágábban árusítsák.

Ohióban keresztülvitték az időskorúak, hogy olcsóbb árammal és gázzal lássák el őket. Californiában megszüntették a nyugdíjasok vagyonadóját, Connecticut szövetségi államban pedig újabban keményebb büntetést kapnak, akik öregeket támadnak meg.

A korosabb polgárok kétségkívül olyan hatalmi tényezővé váltak, amellyel a politikusoknak számolniuk kell. Egykor az amerikai ifjúsági kultúra prófétája, Charles *Reich* Amerika „kizöldülését" jövendölte meg, most viszont szemmel láthatóan a „megőszülés" következik. Az „öregek felkelésén" a sor.

Jelenleg több mint 22 millió amerikai, a lakosság kereken 10 százaléka 65 év feletti. A múlt század végén ez a korosztály még csak 4 százalékot tett ki. Az átlagéletkor

[illegible] cselekményektől tartana ben, Bronx-ban a nyugd vezték a rendőri védelm

De azok is, akiknek any rekesztettnek érzik ma merés, mely „traumát mondja Frank Bradley, nárius és a philadelphiai „Idősek Szervezete" elnöke.

Többek véleménye szerint az amerikai nyugdíjasoknak jogaik érvényesítéséért ugyanolyan harcot kell megvívniuk, mint a feketéknek, a diákoknak és a nőknek — és a fiatalabbak példája vonzó. Az Egyesült Államokban számos olyan „Idősek Szervezete" jött létre, amely céljait politikai harccal akarja elérni. A legismertebbet, a *Szürke Párducok*at 1970-ben Philadelphiában alapította Maggie Kuhn.

Maggie *Kuhn* a 73 évével, enyhén hullámos fehér hajával és pápaszemével úgy néz ki, mint a meséskönyvek nagymamája, aki magasütötte tortával eteti unokáit. De amint kinyitja a száját, kibújik belőle az örökifjú politikai aktivista. „Az öregség nem jelentheti az emberi jogok elvesztését" — mondja, „az öregekkel szembeni diszkrimináció — elnyomás, és ugyanolyan önkényes, mint a rasszizmus és a szexizmus".

Amikor Maggie Kuhn-t 65 éves korában kényszernyug-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1978 JUL
Világosság
Korolovszki András

1021

Korolovszki András:
Sámson (kályhacsempe)

in infinitum)-elv értelmezésében Aquinói Tamás és Descartes között megfigyelhetők.[1] Ezek szerint *Descartes*

- *Aquinói Tamáshoz* képest szélesebb értelemben engedi meg a végtelenbe való visszamenés lehetőségét;

- a *végtelennek* olyan fogalmát dolgozza ki, amely nem csupán összeköti, mint inkább elhatárolja őt a „teremtett létezők" világát véges zártságában kontingens totalitássá minősítő középkori világképpel, hanem el is határolja attól.

A KARTEZIÁNUS „VÉGTELEN" — TOMISTA JELENTÉSEK KONTRASZTJÁBAN

Arra, hogy Descartes-nek milyen kiemelkedő jelentősége van a végtelen fogalmának a történetében, s hogy e fogalomnak milyen kitüntetett szerepe van filozófiájában, nem szükséges külön kitérni. Mindössze annyit említünk meg, hogy a végtelen karteziánus fogalmának kialakulásában különösen nagy szerepe volt Descartes matematikai zsenijének. Az is bizonyos azonban, hogy ezt nem lehet kizárólag matematika-történeti motívumokkal magyarázni. Különösen Gilson és Koyrè kutatásai óta nyilvánvalóak a *Bérulle* és *Gibieuf* közvetítésén keresztül ebben a vonatkozásban is érvényesülő *neoplatonikus* hatások. Az Augustinus és Bonaventura felől érkező impulzusok is valószínűsíthetők. Hasonlóképpen: a „végtelen" és a „határtalan", „meghatározatlan" („infinitum" és „indefinitum") descartes-i megkülönböztetése sem jöhetett létre a *Cusanustól*, *Giordano Brunótól*, *Campanellától* származó reneszánsz indítékok nélkül. Külön figyel-

elméleti-módsze
dés ilyenkor ez:
pl. képes-e „a v
telen fogalmán
kintetben fényt
tehát feltehetől
lőle bizonyára
fiai irányzat lát
rendszerek vég
e rendszerek ideológiatörténeti funkciójára vonatkozó következtetések levonását is remélhetjük. Ebben a vonatkozásban ismét érdemes Koyrè egyes megállapításaira emlékeztetni. Érzékelteti, hogy a keresztény filozófiai gondolkodásban ugyszólván kezdettől megfigyelhető a végtelen felfogásának két nagy, egymást gyakran átható hagyománya:

- egyfelől a végtelennek az abszolutummal, istennel, a „legtökéletesebb létezővel" azonosított, többnyire platonizáló forrásokból fakadó *kvalitatív*, *pozitív* fogalma.

- Másfelől ezt a pozitív fogalmat (bár a középkori filozófusok mindig hirdették isten abszolút végtelenségét) rendszerint a *negativitás* mozzanata kísérte. Ez utóbbi egyrészt a negatív teológia eszmerendszerében, másrészt a végtelennek egy, az empirikusabb arisztoteleszi fizika által befolyásolt *mennyiségi* szemléletében nyilvánult meg.

Koyrè talán túlhangsúlyozza a végtelen negatív defi-

[1] *A. Koyrè*, Descartes und die Scholastik, Bonn: 1971

KOROLOVSZKI Andrá

Vörös Attila: Korolovszki Andrá.
= Könyvtáros, 34. évf. 8. sz. 1984 491. p. ill

után megmaradt." Ekkor az egész falu is leégett..."
közli, „... a plébánia istállója, amely hihető más
lt építve leégett..." Az utolsó bejegyzés 1799-ből
er hó 2-án a gyönyörű és nagy költséggel épült, fa-
m teteje leégvén, a becsapott lángok az aranyozást
a freskó műképeket is megrongálta..."[2]

gyulladások részben a „hagyományos tüzeléstechni-
úlékony építőanyaga, részben a megelőző intézkedé-
írhatók. A megye egyéb területén is katasztrófális
779 tavaszán és nyarán, március 17-e és augusztus
pöző településeiről 13 tűzesetet jelentettek a hatósá-

osty Antal: Sümeg városának Rövid Esmirete és Némelly
származott környülállásaihoz alkalmaztatása Két Részecs-
zását lásd: Turbuly Éva: XIX. század eleji tervezet Sü-
hivatalszervezetének kialakítására = Zalai Gyűjtemény
—182. p.
ános úr szíves közlése, amiért ezúton is köszönetet mon-
gy az 1779-es kárlajstrom a plébániát ért károkat nem

mber 20. No. 39/71.

Kirekesztő politikai cimkézések Magyarországon

Nemzeti jobbközép

Lényegében a baloldali alternatíva megbukott. A posztkommunista-szocialista MSZP és a baloldali liberális SZDSZ ennek ellenére jogosan ragaszkodik a kormányzati hatalomhoz, mert az ehhez szükséges legitimációt szabad választásokon szerezték meg. Felhatalmazásuk négy évre szól. Eltávolításukra is csak szabad választásokon kerülhet sor. Ehhez azonban vonzó és alternatívát kínáló ellenzékre van szükség. De milyen állapotban van ma Magyarországon a politikai jobboldal? Hol húzódnak a törésvonalak és mik a megosztottság valódi okai?

A mai magyar politikai jobboldalon tapasztalható feszültség egyik oka kétségkívül az, hogy a négy jobboldali parlamenti párt jelenleg két, egymástól eltérő integrációs modellben gondolkozik. A Polgári Szövetség az MDF, a KDNP és a Fidesz összefogásából jött létre. Ez a formáció sikeresen szerepelt az önkormányzati választásokon. Jövőbeli sorsa azt követően vált bizonytalanná, hogy az MDF-ben és a KDNP-ben többen felléptek ellene. A Polgári Szövetség szükségességének megkérdőjelezése azért sajnálatos, mert ez jelentősen késleltetheti a modern, polgári jobbközép erő megjelenését, ami lehetővé tenné a modern, polgári demokráciákra jellemző politikai váltógazdálkodás bevezetését.

Ezzel szemben a Kisgazdapárt – *Torgyán József* vezetésével – az úgynevezett Nemzeti Szövetség keretein belül képzeli el az együttes fellépés lehetőségét. Torgyán József szerint a Polgári Szövetség a tömegek félrevezetésére alakult „fantomszervezet", hamisítatlan „liberális baloldali blokk". A Nemzeti Szövetségben mindenki részt vehet, „aki hajlandó a nemzeti gondolatot szolgálni". (Magyar Nemzet, 1995. júl. 6. és Új Magyarország, 1995. okt. 10.) A Nemzeti Szövetség hívei megpróbálják a történelmileg kialakult baloldali–jobboldali párttagoltságot nem létezőnek tekinteni, mert ez akadályozná például a baloldali kollektivisták és a jobboldali fundamentalisták együttműködését. De ha a politikai törésvonalat sikerül áthelyezni a nemzeti és a kevésbé nemzeti (vagy nem nemzeti?) közé, akkor minden szokatlan kombináció lehetséges, hiszen mindössze egyetlen kritérium marad: a nemzeti gondolathoz való viszony. E koncepció hívei úgy gondolják, hogy a magyar szellemi életben a valódi törésvonal a nemzetiek és a nem nemzetiek között van. A jelenlegi pártstruktúrát torznak tartják, és azt feltételezik, hogy minden párton belül van egy rejtett és valódi törésvonal a nemzetiek és a kevésbé nemzetiek között. Elképzelésük szerint az ország ügyét az szolgálná, ha a nemzeti erők végre összefognának, függetlenül attól, hogy baloldaliak vagy jobboldaliak. Elgondolásuk egyik sarkalatos pontja a jobboldali, nemzeti erők összefogásának sürgetése, a másik pedig az a feltevés, hogy a politikai baloldal pártjaiban is találhatók együttműködésre kész népnemzeti elkötelezettségű erők. Érdektelen tehát, ha valaki történetesen kommunista vagy szocialista, a lényeg az, hogy népnemzeti elkötelezettségű legyen! Mindenesetre a köztársaságielnök-jelölési processzus és maga a választás azt látszott bizonyítani, hogy az MSZP-n belül valószínűleg korántsem olyan erős ez az irányzat, mint azt sokan feltételezik. De az sem kizárt, hogy az úgynevezett népnemzeti baloldaliak először baloldaliak és csak utána nemzetiek. Ettől függetlenül, ha a Nemzeti Szövetség szervezői sikerrel járnak, akkor egy szervezetben politizálnak majd a nemzeti érzelmű kommunisták és szocialisták, a nemzeti liberálisok egy része, a jobboldali radikálisok és populisták, valamint néhány szélsőjobboldali is.

Egy ilyen szerveződés életképtelensége az első perctől kezdve nyilvánvaló. Ennyire eltérő értékeket és politikai filozófiát, valamint gazdasági elképzeléseket valló személyek és csoportok soha nem lesznek képesek viszonylag koherens társadalomkép és gazdaságfilozófia kidolgozására.

Képtelenség lenne megállapodni például a magántulajdon súlyáról és szerepéről, a piaci mechanizmusok elfogadhatóságának mértékéről stb. A legalapvetőbb társadalmi-gazdasági kérdésben sem képzelhető el konszenzus ennyire eltérő politikai nézetek képviselői között.

A „nemzeti" iránti elkötelezettség aligha kínál mindenre megoldást. *Kulin Ferenc* joggal vetette fel: „...elképzelhetetlen olyanfajta egyetértés, politikai egység, amelyik pusztán a nemzeti eszmére alapozódna, anélkül hogy megneveznénk: mikor, mit, hol és hogyan kell hangsúlyoznunk a nemzet érdekében". Kulinnak valószínűleg abban is igaza van, hogy „...az a szemlélet, amelyben a nemzeti eszméhez való viszonyulás jelenti egy kétpólusú politikai erőtér rendező elvét, többszörösen is ellentmondásos. Mindenekelőtt azért, mert a nemzet, a nemzeti érték, a nemzeti érdek fogalmát olyan dogmáknak tekinti, amelyekhez csak érzelmileg lehet viszonyulni..." (Magyar Nemzet, 1995. jún. 10.)

Ezzel szemben *Pozsgay Imre* – a Magyar Egységért Mozgalom vezetője – azt állítja, hogy a „nemzeti egység alapján a bajban lévő ország válsága mindenképpen kezelhető", ezért egy ilyen mozgalomban nincs szükség a „bal- és jobboldal eszmekör közti különbségtételre". (Új Magyarország, 1995. aug. 17.)

Olvasva a nemzeti szerveződések vezetőinek nyilatkozatait, egyre kevésbé világos, hogy ki, mikor és mitől lesz nemzeti? Maga az elnevezés ebben a formában akaratlanul is kirekesztő jellegű, mert aki nem nemzeti, az vajon micsoda? Nemzetellenes? A probléma megoldására *Pokol Béla* a jobbközép pozíciómeghatározás ellen azt hozta fel döntő érvként, hogy az elhatárol a baloldali szocialista erők között lévő nemzetiektől! Emiatt tartotta szükségesnek a polgári-nemzeti meghatározás bevezetését, amelyben a polgári a mérsékelt nemzeti erők összefogására utal. De hogy kik a nemzeti erők ellenfelei, arról csak homályos képet kapunk, hiszen Pokol Béla a következőket írta: „...nem ‚nemzetietlenek' a nemzeti pártokkal szemben álló, nemzetköziség és/vagy kisebbségek felé orientálódó pártok, mert eltérő hangsúlyokkal itt is megjelenik a nemzeti közösség felé az orientálódás". Ezek szerint tehát mindkét oldal nemzeti, csak eltérő mértékben. Ezt a különbséget viszont tökéletesen kifejezi a világszerte használatos, baloldal kontra jobboldal törésvonal alkalmazása, hiszen a baloldal mindig nyitottabb a kisebbségek, a másság, az internacionalizmus vagy akár a kozmopolitizmus irányába, míg a jobboldal számára sokkal fontosabb a nemzeti elkötelezttség, a tradíciók óvása, a nemzeti értékek és érdekek védelme. Ezért fölöslegesnek tartom a politikai jobbközép fogalmát a nemzetivel helyettesíteni, és az általánosan elfogadott balközép-jobbközép meghatározás helyére a nemzeti-kevésbé nemzeti ellentétpár bevezetését megkísérelni. Ez utóbbi ráadásul a rossz emlékű „népnemzeti kontra urbánus" szembenállásra emlékeztet.

Más kérdés, hogy a nemzeti érdekek hangsúlyosabb képviselete is azt kívánná, Magyarországon is erősödjön meg a markáns, polgári jobbközép erő.

Tóth Gy. László

Szemközt jön a jövendő

A falu, melybe pihenni visszahúzódtam az ősz elején, igazán nem zavar zajaival. Csöndes, tiszta, akár egy gyógyszertár vagy orvosi rendelő az újabb árrendezések után. Az emberek itt figyelmesek mindenkihez, hiszen a fél falu a nyaralókból él, és értük történik szinte minden.

Jutott a településnek egy kevés Balaton-part, sok szőlő, és valahogy ideszoktak az osztrákok, németek.

Nem zavar. Nem ezek fogják megvásárolni Magyarországot. És ugyanazt eladni sem az itteni polgármester fogja.

Éktelenül drága minden még ősszel is az egész tóparton széltében-hosszában. Közben folyik a teljes kiárusítás „odafönn" az országban, és néha rémképeket látok: hogyha így haladunk, kő kövön, ingatlan magyar kézen nem marad...

Ekkor jövöget szembe velem ebben a virággal teli faluban huszonnégy óvodás meg két óvó néni. Sok a csivit, mint elkészülő fecske az égen. Egyik szebb, mint a másik, odafönn meg idelenn. Tisztán, gondosan öltöztetve, és mind derűsen, akár ez az ősz, melyben sok meleg nem jutott már nekem, de kevéske napfény azért rám is vetődik ezeknek a kis magyar kölyköcskéknek szőke meg gesztenyés hajáról.

És lám, bennem is elszabadult a derű!

A szomorú tapasztalataimon fölburjánzott pesszimizmus zörögve vonul vissza bennem, föladva állásait itt a napon, pár lépésre a csöppnyi magyar tenger hattyúkat terelő hullámaitól.

Mert ezek a gyerekek minden bizonnyal mást érdemelnek tőlünk, mint az országépítő állásaink elsiratását. Itt tipeg anyai kíséret mellett 24 gyerekünk, akár az eleven felelősség. És nekünk, mai számadásra ítélteknek hozzájuk kell igazodnunk, és az eddig még meg nem fogalmazott bizalmunkhoz igazítanunk derűsebb elképzeléseinket országról, hatalomról és a múló világi dicsőségről.

Nem, nem feledhetjük a pártviszályt. Semmit sem hagyhatunk figyelmen kívül mindabból, ami didergésben tartja a nemzet egyre szegényebb és szomorúbb többségét. Viszont nem vethetjük be a gyeplőt sem a lemondás, a borúlátás lovai közé, hogy azok elragadhatnának bennünket ezeknek a csemetéknek a szeme és bizalma elől! Nekünk itt úgy kell hinnünk, cselekednünk és bizalmat keltenünk egymásban és a jövendő fiataljaiban, hogy ne légszomjban és szorongásban nőjenek föl majd önnön alkotó korukhoz.

Elszomorító mindaz, ami most történik Magyarországgal. Ám ha mindannyian beleszomorodunk a tehetetlenségbe, a belenyugvásba, akkor ebből a 24 emberkéből 16 éves korukra nem válik más, mint a nihil, a lemondás, a semmit nem akarás és az elvándorlás újratenyésztett félszárnyú serege.

És mindez a szemünk láttára.

Márpedig ha mi behomályosodott szemmel tekintünk bele az ő jövendőjükbe, amely ránk bízatott, és csupán azt látjuk meg ma, ami azt kilátástalannak és szürkének mutatja, jaj lesz nekik és nekünk is a közeljövőben. Nem is beszélve annak a gyermektenyérnyi Magyarországnak a sorsáról, mely akkoronra rájuk következik. Ha még lészen egyáltalán, akkor is ebben a ránk képzelt szláv

Korolovszky András: A Nagy Testvér figyel

meg román meg másmilyen, cseppet sem dédelgető szomszédos-tengerben magyar hon, valamint a csöppet sem hízelgő nyugati irányulású elhasalásban, mint annak fölvevő piaca, gyarmata, szolganépe.

Van, amitől őrizkedünk, és van reményünk, van miért kiállanunk a fotofóbia árnyékaiból a napra, még akkor is, ha az szeptemberi. És itt vonulnak a fecskékkel együtt csivitelve a gyerekek, életesítvén a hitet: van s lesz még akikért élni ebben a lerongyolódott országban.

Czegő Zoltán

Ki fütyülte ki Göncz Árpádot 1992 október 23-án?

Új kor, új színjáték

Nem egészen világos számomra, hogy egy olyan 56-os szabadságharcos, mint a szabaddemokrata *Mécs Imre*, akit feltehetően igazságszeretete vitt a népfelkelők táborába, miért játszik el egy színjátékot 1992. október 23-áról a szabad magyar parlamentben. Az se visz közelebb a megfejtéshez, hogy a színjátékból hallgatásával a többi honatya is kiveszi a részét.

Mécs Imre interpellált a főügyészhez, *Györgyi Kálmánhoz*, hogy hozza nyilvánosságra az 1992. október 23-i, Kossuth téri megemlékezéssel kapcsolatos ügyészi vizsgálat dokumentumait. Györgyi Kálmánt nem először kérik erre, ezért nem meglepő, hogy ugyanazt válaszolta, amit korábban: a vizsgálat során tanúskodó személyek nem kívánják nevüket és vallomásukat nyilvánosságra hozni, s mint titokgazdáknak, erre joguk van. Lehet, hogy. Ezt ne tudta volna Mécs Imre? Nem lehet. Mécs Imre ugyanis erőteljesen érintett az ügyben, hiszen tagja volt annak a parlamenti képviselőcsoportnak, amelyik e témában 1993-ban szintén vizsgálatot indított. Az eredmények azonban nem azt igazolták, amit az akkori ellenzéki honatyák reméltek, ezért a nagy felbuzdulás után asztalfiókba rejtették minden információjukat. Több mint különös, hogy Mécs Imre mástól kéri azt, ami saját magának nem akaródzik megtenni. Különös – de nem logikátlan.

Az 1994. májusi választások után belügyminiszterré kinevezett, SZDSZ-es *Kuncze Gábor* első ígéreteinek egyike volt, hogy napvilágra hozza a szóban forgó dokumentumokat. Mivel egy, a Pesti Hírlapban írt cikkem (Sanda Ipsék) nyomán belecsöppentem az Egyenleg és A Hét közti vita és per kellős közepébe, s ennélfogva rákényszerültem a bővebb informálódásra, egy cikkemben minden kockázat nélkül kijelenthettem, hogy Kuncze Gábor nem fogja nyilvánosságra hozni a dokumentációkat. Miért égetné a köztársaság elnökét azzal, hogy nem pár gyanús öltözékű egyén, hanem mindenekelőtt saját bajtársai, az ötvenhatosok fütyülték ki?

Az ügyet – az oly nagyon kedvelt módszer szerint – éppenséggel rá lehetett volna bízni a feledés jótékony homályára, de 1995 májusában utcára került egy könyv (A váratlan tanú. Véletlen vagy összeesküvés?), amely eredeti dokumentumokkal szolgál az 1992. október 23-i incidens hátteréről. A könyvet én írtam, a dokumentumok egyike pedig egy rendőrségi emlékeztető: egy olyan beszélgetésről, amelynek résztvevői között találjuk az egyik oldalon a rendőrség legfőbb vezetőit, *Pintér Sándor* és *Bodrácska János* vezérőrnagyot, a másik oldalon pedig országgyűlési képviselőket, mint *Keleti György, Király Zoltán, Jánosi György, Bereczki Vilmos* – és Mécs Imre. Két idézet az emlékeztetőből: „Dr.Pintér Sándor vezérőrnagy úr elmondja, hogy egy kb. 20 fős csoport, 60-75 év közötti emberek kezdték el a kiabálást, akiknél magyar zászló volt kör alakú kivágással." „Dr.Bodrácska János vezérőrnagy úr elmondja, hogy amikor beindult a skandálás, nagyon kemény füttykoncert is volt. A tüömegben lévő nyomozók közül 70-80 fő rendelkezett rádióval, és amikor az egész elindult, megkérdezte rádión tőlük, hogy mi ez, kik csinálják? Egymás után jelentették a nyomozók, hogy mellettük az egész tömeg kiabál. Megkérdeztem, hogy fiatalok? Azt válaszolták, hogy nem, hanem az ünneplő tömeg..."

Mit akar megtudni Mécs Imre Györgyi Kálmántól? Ezt? Hiszen ezt, a legfontosabbat, eddig is tudta, alig győz hallgatni róla. Akkor mit? Semmit!

Az egész színjátéknak két célja van: álljon ki egy szabaddemokrata politikus a széles nyilvánosság elé, és demonstrálja, hogy neki és pártjának mennyire fontos az igazság kiderítése. Ugyanezzel a látványos húzással az ügyet egyszer és mindenkorra a féligazságok és félhazugságok mocsarába lehet süllyeszteni. Mécs Imre felszólalásának második menetében el is hangzott a várt mondat: „Legalább azokat a részeket hozzák nyilvánosságra, amelyek nem titkosak."

Félek, ez fog történni. Az igazi és csorbítatlan tényekről, dokumentumokról hallgatni fognak a politikusok, hallgat a kormánybarát sajtó. Lényegtelen részekkel fogják traktálni a közvéleményt. Az Országházban a 209 szocialista honatya – és jó néhány ellenzéki képviselő, akinek kezében, névre szólóan dedikálva, ott a könyv a dokumentumokkal, nem szólal meg. Nem mondja, hogy abba kellene hagyni ezt a méltatlan színjátékot, meg kellene előzni az újabb történelemhamisítást. Nem mondja, hogy „Tisztelt képviselőtársaim! Ezt akartuk? Ezért akartunk rendszerváltozást?"

Varga Domokos György

Otthonka

Látogatóban a pszichiátriai klinikán. Betegágya tövében nyitott-tréningfelsős csontvékony idősebb hölgy matat. Órák-hetek óta idegőrlő aprólékossággal tekeri két reménytelenül csíkos törülközője közé rózsaszín szappantartóját. Sehogy sem áll össze – szembe egy nagyobb „csomaggal" – a kis ember kicsinye.

Vékony, lemezzé koptatott szappanjai – melyek feltehetően a közös mosdóból valók –, mint felgyülemlett gőz minduntalan kinyomják a szappantartó fedelét. Két negyedtekercses vécépapírja pakkjából zsebébe vándorol – lopva körülnéz – és máris vissza. Többször elsírja magát, de csak úgy befelé, magában: egyedül nem tudok hazamenni.!

Anélkül, hogy ránéznék kórlapjára megállapítom a diagnózist: az a betegsége, hogy haza akar menni. Majd ha nem akar már: meggyógyul. És akkor hazaengedik. Bár félő, hazulról azért hozták be a kórházba, mert hazulról is haza akart menni.

(Alig várja már, hogy megint fölülről provokáljanak helyette egy nagy reformot vagy kis forradalmat...)

Sándor György

Új MAGYARORSZÁG

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG: **Andorka Rudolf, Bolberitz Pál, Szokolay Sándor**
FŐSZERKESZTŐ: **Kő András**
FELELŐS SZERKESZTŐ: **Dippold Pál**
Kiadja a Nemzeti Sajtó Kft.
ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ: **Franka Tibor**

SZERKESZTŐSÉG: 1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.
Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199. Telefonok: 266-5009, 266-2804 (Hírlapkiadó: 138-2399, 138-4300, 138-3988.)
Telefax: 266-2288 (napi szerkesztés), 267-3313 (titkárság), Éjszakai üzenetrögzítő: 266-4262

HIRDETÉSFELVÉTEL: 1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Telefon: 138-4300 /2427, 2822 m., telefax: 138-4761

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt., árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a regionális részvénytársaságok, Medvecz és Társa, Kiadói Lapterjesztő Kereskedelmi Kft. Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (Budapest XIII., Lehel u. 10A., levélcím: HELIR, Budapest 1900), ezen kívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban. közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy hónapra 583 Ft, negyedévre 1749 Ft, félévre 3498 Ft, egy évre 6996 Ft
Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat H-1339 Budapest, Postafiók 149.
Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: **Dr. Csöndes Zoltán** vezérigazgató
ISSN 1215-0185 Bp. – ISSN 1215-1386 vidék

Új MAGYARORSZÁG
POLGÁRI NAPILAP

Megrendelőlap

Alulírott ..... (név)
.....(irányítószám, helység)
.....(utca) ...(házszám)
... (emelet) ...(ajtó)

megrendelem az Új Magyarország c. napilapot ... példányban.

Az előfizetés díja egy hónapra: 583 Ft
negyedévre: 1749 Ft
fél évre: 3498 Ft
egy évre: 6996 Ft

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem.

.....
aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül a következő címre szíveskedjenek feladni:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapesten: Hírlapüzletági igazgatóság kerületi ügyfélszolgálati irodáin

Használt lakások

hosszú távú részletre

362 500 Ft előleggel, 1 éven belüli költözéssel korlátozott számban!

A nagy érdeklődésre való tekintettel jelentkezés telefonon történő előzetes időpont-egyeztetéssel.

Gold Beruházó Kft.
Cím: Bp. II., Fő u. 14.
Tel.: 155-8973
Fax: 322-8253.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

a Fővárosi Önkormányzat nevében és megbízásából a
PHARMAFONTANA Gyógyszerészeti Rt. (1051 Budapest, Zrinyi u.3.)
NYILVÁNOS EGYFORDULÓS PÁLYÁZATOT HÍRDET
a PHARMAFONTANA-val munkaviszonyban álló szakgyógyszerészek számára az alábbi gyógyszertárak tulajdonjogának megszerzése, továbbá a gyógyszertárakban lévő berendezési,felszerelési tárgyak, valamint a gyógyszer - és árukészlet megvásárlása céljából.

gyógyszertár száma,címe:	minimálár: * (ÁFA nélkül)
1./ 816.sz. Bp. VIII., Hungária krt. 16.	2 400 000 Ft
2./ 1110.sz. Bp. XI., Bartók Béla u. 19.	7 800 000 Ft
3./ 1204.sz. Bp. XII., Eötvös u.4.	11 300 000 Ft
4./ 1303.sz. Bp. XIII., Pozsonyi u.2.	6 800 000 Ft
5./ 1307.sz. Bp. XIII., Nővér u.7/b	9 400 000 Ft
6./ 1405.sz. Bp. XIV., Thököly út 87.	18 800 000 Ft
7./ 2106.sz. Bp. XXI., Vénusz u.6.	12 700 000 Ft
8./ 2109.sz. Bp. XXI., Kossuth Lajos u.95.	29 000 000 Ft
9./ 2201.sz. Bp. XXII., Nagytétényi út 304.	1 900 000 Ft

* A minimálár a gyógyszer - és árukészlet árát nem tartalmazza.
A pályázat benyújtásának helye: PHARMAFONTANA Gyógyszerészeti Rt.
1051 Budapest, Zrínyi u.3. Privatizációs Titkárság
A pályázat benyújtásának ideje: 1996. január 29-én 9-12 óra között.
A pályázaton csak az a pályázó vehet részt, aki a gyógyszertárra vonatkozó információs memorandumot kiváltotta és igazolja a bánatpénz (minimálár 10%-a) befizetését és letétbe helyezését.
A részletes pályázati kiírás és információs memorandum személyesen, vagy meghatalmazott útján , titoktartási nyilatkozat aláírásával egy időben, 10.000.-Ft + 25% Áfa megfizetése ellenében átvehető a fenti címen 1995. december 6-tól munkanapokon 9-13 óráig, pénteken 9-11 óráig.
A kiíró egyben felhívja azon kárpótlásra jogosultak figyelmét, akiket az 1991. évi XXV. tv. szerint volt tulajdonuk alapján elővásárlási jog illet meg, hogy jelen felhívástól számított 30 napon belül jelentkezzenek a PHARMAFONTANA Privatizációt Előkészítő Bizottságánál a Budapest, V. Zrínyi u. 3. IV.em. 405. szoba alatt igényeik bejelentése és regisztrálása céljából.

Üzletek, bár, étterem irodák leköthetők

Budapest központjában átadásra kerülő áruház és szórakoztató létesítményben.

Üzletek teljes skálájára várunk jelentkezést.

CONIN Nemzetközi Üzleti
és Befektetési Iroda Kft.
1068 Budapest, Dózsa Gy. út 84/B.
Tel.: 342-8928, 341-4351.
Fax: 322-8253.

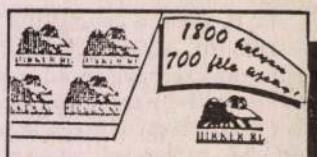

Újságok bizományosi árusítására budapesti üzlethelyiséggel rendelkező vállalkozókat keresünk.

-BIZTOS JÖVEDELEM KOCKÁZAT NÉLKÜL!
-MAGAS JUTALÉK!
-EGÉSZÍTSE KI VÁLASZTÉKÁT!
-KERESSEN MÉG TÖBB PÉNZT!
-MI BIZTOS PARTNEREI LESZÜNK!

Üzletkötőink készséggel állnak rendelkezésére, telefonhívását követően három napon belül felkeresik Önt.

Tel.: 134-1328

Belvárosi ifjúsági áruházban

A kereskedők széles körű áruválasztékkal, kedvező árakkal várják kedves vásárlóikat:

Műszaki áruk, játékok, divatáruk, bőráruk, cipők, táskák, illatszerek, órák, ékszerek, könyvek, bizsuk, ajándéktárgyak, farmerruhák, felsőruházat, kötöttáruk, aranyáruk
és Rutibutik-plusz

1053 Bp. Kossuth L. u 9–11
nyitva 10–18 óráig,
szombaton 10–13 óráig

Hirdetni óhajt?

Várjuk telefonját

reggel 9 és délután 5 között a 138-4761-es telefonon.

A telefonon feladott apróhirdetése a MÁSNAPI Új Magyarországban megjelenik

Állunk rendelkezésére – telefonon is:

Új MAGYARORSZÁG

ROYAL

A Royal Bútorkereskedelmi Rt. nagy bútorkínálattal várja boltjaiban vásárlóit.

A Bútorkereskedelmi Rt. üzletei

ROYAL ÁTRIUM ÁRUHÁZ
1081 Bp., Rákóczi u. 63–65.
Tel.: 133-6908 (tel./fax), 133-8517, 113-7452
KONYHABÚTOR BOLT
1088 Bp., Baross u. 21. Tel.: 269-9308
STÍLBÚTOR BOLT
1052 Bp., Városház u. 4. Tel.: 118-5785
LAKÁSMŰVÉSZETI BOLT
1053 Bp., Kossuth L. u. 12. Tel.: 117-6872
ELEMESBÚTOR BOLT
Bp., Teréz krt. 22. Tel.: 112-3665 (tel./fax), 131-8104
KÉNYELEM LAKBERENDEZÉSI ÁRUHÁZ
1073 Bp., Erzsébet krt. 19.
Tel.: 322-6232 (tel./fax), 322-2616, 132-0524
ROYAL BÚTORBOLT
8200 Veszprém, Jutasi u. 1. Tel.: (06-88)-321-500
DISZKONT BÚTORBOLT
1185 Bp., Ipacsfa u. 6. Tel.: 290-9320. Fax: 295-0519
DUNAPARK BÚTORSZALON
1137 Bp., Pozsonyi u. 38. Tel.: 129-5620, 129-5651
ROYAL IRODABÚTOR ÁRUHÁZ
1135 Bp., Jász u. 5–7. Fax: 120-2660.
Tel.: 129-8047 (porta), 129-0448, 129-6693, 129-8081 (raktár)
ROYAL BÚTORBOLT
1211 Bp., Táncsics M. u. 102. Tel.: 277-4732
GELLÉRT LAKBERENDEZÉSI ÁRUHÁZ
Bp., Bartók B. út 3–7. Tel.: 166-4442 (fax/tel.), 161-3085
GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGI BÚTORBOLT
1067 Bp., Teréz krt. 27. Tel.: 132-0123, 131-5988, 112-5692
DISZKONT BÚTORBOLT
1151 Bp., Székely Elek u. 9–11. Tel.: 189-2944, 169-9566/110, 114
ROYAL BÚTORBOLT
1221 Bp., Városház tér 15. Tel.: 226-0308
ROYAL LAKBERENDEZÉSI ÁRUHÁZ
2600 Vác, Széchenyi út 7.
Tel.: (06-27)-317-322 (tel./fax), (06-27)-317-216
ROYAL LAKBERENDEZÉSI ÁRUHÁZ
2700 Cegléd, Kossuth tér 4–5.
Tel.: (06-53)-314-750 (tel./fax), (06-53)-314-751
LAKBERENDEZÉSI ÁRUHÁZ
3527 Miskolc, Besenyő út 14. Tel.: (06-46)-348-812. Fax: (06-46)-349-894
ROYAL HARMÓNIA ÜZLETHÁZ
3527 Miskolc, Zsolcai kapu 3.
Tel.: (06-46)-346-897. Fax: (06-46)-350-034
SZEGED BÚTORBOLT
6725 Szeged, Bakay Nándor u. 22.Tel./fax: (06-62)-311-421

VEVŐSZOLGÁLAT: 114-0606

Jó napot! Jó lapot!

Nógrádi Krónika
MEGYEI POLGÁRI NAPILAP

Hirdessen Ön is Nógrád megye legnagyobb példányszámú napilapjában!

Hirdetésfelvétel: 3100 Salgótarján, Május 1. út 79./A
Telefon: (32) 316-588, fax: 317-974

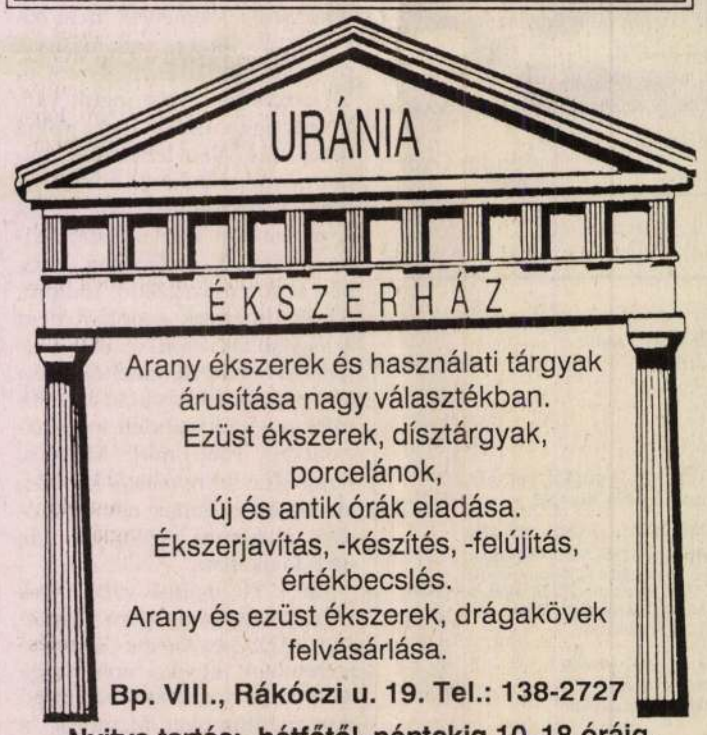

Arany ékszerek és használati tárgyak árusítása nagy választékban.
Ezüst ékszerek, dísztárgyak, porcelánok,
új és antik órák eladása.
Ékszerjavítás, -készítés, -felújítás, értékbecslés.
Arany és ezüst ékszerek, drágakövek felvásárlása.

Bp. VIII., Rákóczi u. 19. Tel.: 138-2727

Nyitva tartás: hétfőtől–péntekig 10–18 óráig, szombaton 10–13 óráig.

1021

Korolovszki Klára: Asturias

gépkocsiforgalom miatt. A többiek sem szeretik a hétvégét, a házukban lakó, a nya hójukba, sátrukb azok sem, akik autóval jönnek a gépkocsiforgal

Eddig röstellt ni magamban ez napi ellenérzést vettem egy Du ten, ott a neve szájából ezeket gedjük termész tékeink közelél bűzétől és zaj gyeinket, ha l Aki autóval é vezésükre, ma

Meglehetős szólalásnak ez szúrt szemet vetkező negyedórában a szóno arról beszélt, mit kellene építenünk és hogyan, a környék s a jövendő vendégek kényelmére. (S az sem tűnt fel senkinek, hogy a professzor kis idő múlva autóján távozott.)

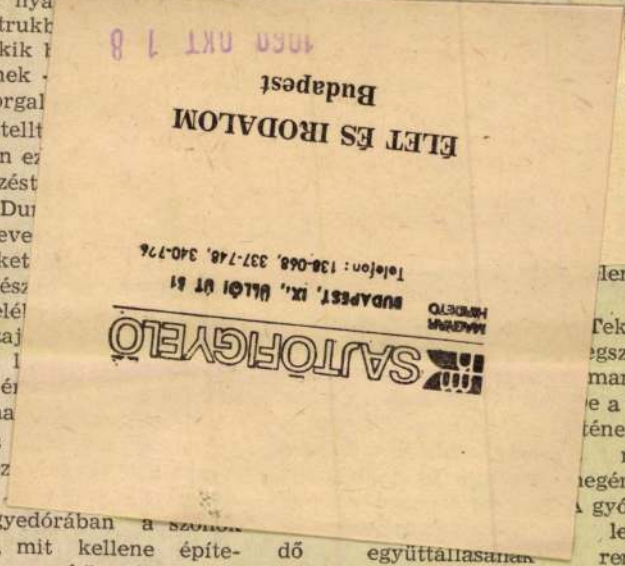

tani.

illiót
ül a
s
lyek
fej-
írni,
agy
tar-
ogy
a
lenke-

Tekint-
egszebb
marad-
e a víz,
ténelem
még
negérde-
gyógy-
leen-
remé-
dő együttállásainak nyében érdemes lemondania néhány falucska maradék szekeres földműveseinek a szombat-vasárnapi fogatos fuvarozás passziójáról és hasznáról. Az

Korompai Ötvös cék

Körnagyötvös

KOROMPA — KROMPACH

KROMPACHY.

Voltak-e ennek a bányavárosnak a korábbi századokban is ötvösei — amit a környék gazdag ezüstbányái könnyen elképzelhetővé tesznek — azt ez idő szerint még nincs módomban megállapítani. A XIX. századból egy ötvös működéséről tudok, aki munkáin csak fémfinomsági jeleket alkalmazott.

Ob in dieser Bergstadt auch in früheren Jahrhunderten Goldschmiede tätig waren — was bei den reichen Silberwerken der Umgebung leicht denkbar wäre — ist derzeit unbekannt. Aus dem XIX. Jh. ist ein Meister bekannt, der an seinen Arbeiten nur Feingehaltszeichen angebracht hat.

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1061		13	Fémfinomsági jelek a XIX. század derekáról. *Feingehaltszeichen d. Mitte des XIX. Jh.*
1062		13	

+ aus

Korompay Ferenc

festő.

geb zu. Kremsier in Mähren. gest. zu Brünn 1779. Palko Ferencnél tanult, Allitolg Brünn ben élte le életét és osztrák festő volt. Magyar vonatkozás semmi! Szinte hihetetlen, mikor a mestere is magyar.

Wurzbach. Biogr. Lex. Wien. 1864. XII. K. 469. l.

sententiam suam ex officio aperirent alter ex suis Theologis Consultoribus et alter ex Apostolicarum Cæremoniarum Magistris. Quum vero votis exaratis typisque cusis subscriptus Cardinalis Præfectus, eiusdem Causæ Ponens constitutus, suprædicta quatuor Dubia retulerit in Ordinariis Sacrorum Rituum Comitiis ad Vaticanum infrascripta die habitis, Emmi et Rmmi Patres sacris tuendis Ritibus præpositi post accuratum omnium examen rescribendum censerunt.

Ad. I. *Serventur Rubricæ.*

Ad. II. *Provisum in primo.*

Ad. III. *Abusum esse interdicendum: congruo tamen assignato tempore ut de aliis Calicibus provideantur.*

Ad. IV. Non esse interloquendum: nihilominus significetur Rmo D. Episcopo Alexandriæ non esse improbandum usum Tobalearum linearum. Atque ita decreverunt, ac servari mandarunt. Die 20. Martii, 1875.» [1]

Ezen decretum szövege a rubrikák megtartására int, melyek szerént «*Calix debet esse vel aureus vel argenteus, aut saltem habere cuppam argenteam intus inauratam.*» [2]

Ebből látható, hogy a S. R. Congregatio határozottan a rubrikák megtartását követelve, nemcsak eltiltja az aranyozott rézkupájú kelyhek használatát, de a visszaélésszerűleg használatban levőket is kiküszöböltetni sürgeti, azon hozzáadással, hogy aránylag elég idő adassék más, a rubrikák szellemének megfelelő kelyhek beszerzésére.

Különben e tárgyról «*A kehely*» című tanulmányunkban bővebben fogunk szólani, kiterjeszkedvén a S. R. Congregatio e czélból kiadott többi rendelkezéseire is.

VEGYESEK.

Ipolyi Arnold beszterczebányai püspök úr ő excellentiáját Ő cs. és apostoli kir. Felsége f. évi febr. hó 18-ikán kelt legfelsőbb kéziratával, az egyház, tudomány és művészet terén szerzett kiváló érdemei elismeréseül, neki már előbb adományozott I. osztályú vaskorona rend szabályai következtében, *valóságos belső titkos tanácsosává* legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

A dr. Haynald Lajos bibornok-érsek ő eminentiája által az egyházi festészet és szobrászat emelése czéljából alapított ösztöndijra a kijelölő bizottság a hét pályázó közül *ifj. Roskovics Ignácz*ot; az egyház-zenészeti stipendiumra pedig *Bogisich Mihály* budapest-belvárosi segédlelkészt ajánlotta.

[1] Acta S. Sedis. VIII. köt. (1874—1875.) 425—426. lap.

[2] Rubricæ in ritu celeb. tit. I. n. 1.

A beszterczebányai püspöki ipariskolában egyik budapesti templom számára megrendelt könyvpolcz és a passio olvasásra szolgáló állvány — mint értesülünk — már elkészültek, s igy a legközelébb beálló nagyhéti szertartások alatt használhatók lesznek.

Érdekes középkori Úrmutató. *Ipolyi Arnold* ő excellentiája magángyüjteménye számára egy igen érdekes középkori Úrmutatót *(monstrantia)* vásárolt meg helybeli régiségárusaink egyikének közvetitésével bold. *Lichnowszky Róbert* olmüczi kanonok mügyüjteményéből. A bronzból készült egyházi edény mintegy átmenetet képez a toronytetős ciboriumból a monstrantiába; amennyiben kehelyidomú és áttört oldalfalain átlátni a kis holdacskát *(lunula)*, anélkül, hogy — mint ez a monstrantiáknál egyáltalán szokás — valaha üvegelve lett volna, de sőt a lunula is oly kicsiny, hogy csak egy kis particula férhetett meg benne. Az edény szárán levő zománczozás olasz művész kezeire vall. Birjuk ő excellentiája szives igéretét, hogy ezen nagy érdekü Úrmutatót szakszerü leirás kiséretében rajzban is bemutathatjuk lapunk t. olvasóinak.

A budapesti oltáregylet köréből. A főt. *Trautwein János* kegyesrendi áldozár úr igazgatása alatt zajtalanúl, de meglepő eredménynyel müködő budapesti oltáregyletnél örvendetes lendületet észleltünk az egyházi öltönyök stylszerü kiállítása tekintetében. Ezen egylet a többi közt két szép (egy viola és egy zöld szinü) casulát ajándékozott a napokban a ferenczvárosi középkori stylben épült plebánia-templomnak. A két casula szabása, teljesen megfelelve a Borromei-féle előirt szabályoknak — ft. Trautwein igazgató úr müizléséről szép tanuságot tesz. Ily irányban — miként lapunkban (v. ö. 37. lap) hangsúlyoztuk volt — üdvös müködésre vannak hivatva a hazai Oltáregyletek egyaránt, de különösen a vezérszerepet érdemlő központi egylet. A budapest-ferenczvárosi plebánia-templomnak ajándékozott eme két, az egyházi nemesebb müizlésnek teljesen megfelelő casula, alkalmat szolgáltat nekünk a Szt. László-Társulat mult évi közgyülésén mondott szavaink ismétlésére: «Nincsen már messze az idő, midőn a budapesti és ennek példájára a vidéki Oltáregyletek is — mint külföldön történik — hazánkban kifogásolhatatlan terjesztői lesznek az egyháziasabb irányú müvészeteknek.»

A ferenczvárosi templom egyházi szerelvényeihez legújabban igen értékes mütárgy csatlakozott. Ez egy 1·29 méter magas, vert vasból készült szép husvéti gyertyatartó, melyet 1·64 méter hosszú gyertyástól együtt Gyurosovits Antal és neje ajándékoztak a nevezett templomnak. Megemlítendőnek tartjuk e gyertyatartó történetéhez adalék gyanánt azt is, hogy az ajándékozók eleinte sz. képet akartak festetni s azt a templomnak felajánlani. A ferenczvárosi lelkész úr, ki temploma egyházias styljét annyira lelkén viseli, kieszközölte, hogy valamely — előre sejthetőleg templomába kevésbbé illő — középszerü olajfestett kép helyett, ily maradandó becsü szép husvéti candelabert készíttettek 200 frtnyi költségen a nagylelkü ajándékozók, mely gyertyatartóhoz — minden túlzás nélkül — hazánkban alig található még egy hasonló. A tervet *Ybl Miklós* müépitész avatott keze készitette s a kivitel *Korompay Ágoston* budapesti mülakatos gondos és lelkiismeretes fáradságát dicséri. Maholnap e fővárosi templomunk egész kis keresztény múzeummal fog birni, melybe már is csak a bele illő, vallásos ihletet lehelő tárgyak vétetnek föl, mig az oda nem valók — mégha értékesek is — ingyen sem fogadtatnak el.

Egyházművészeti Lap
1880

Korompay Ágoston

mülakatos

l –

Egyházm. tap

I 96-l.

Korompay Agoston

brestí mulatatou

l.

Egyházm. Lap

I. 1880. 96. l.

	1941-1946
	1942-1946
	1942-1946
	1941-1946
Economics	1942-1946
	v.6-v.11
	1942-1946
	1944-1946
	1942-1946
	1941-1946
	1944-1946
	1942-1946
the American	
	1945-1946
ciety	1942-1946
sociation	1941-1946
Medical Association	1942-1946
	1941-1946
	1942-1946
	1942-1946

Korompay Agoston, kovácsművész

?/
Saádi Kalman: művészi kovacsolás, c. könyvének II. kiadásáb
ól hiányzik: Aguiar Viktor, Burghardt Antal, Galambos Je
ió, Győry Karoly/a Gerő és Győry cég tarstulajdonosa/
Jablonszky János, Korompay Agosteon, Ludvig Edo, Polgár Ka
roly stb. neve. 68.old.

Perehazy Karoly: Saradi Kalman: Művészi kovacsolás
c. könyvének kritikaja 66.old

Műv. Tört. Irt. 1976. XXV. 1. sz. Bp

Korompay Adolf.

épitész

Nül. Visegrádon (a magyar-
országin ?)

1843-ban nyert pol-
gárjogot Sopronban.

Csatkóyl

Teppichflickerinnen

Nach dem Gemälde von

Korompay Adolf

építész

Sopron

1843. dec. 20. polg. esk.

Házi

1896.

Korompay

festő XVIII.

lásd

Művészet 1903. 241 l.

Korompai Ferenc

barokkfestő Brünnben
a XVIII. században
a Belvedere
1915. évi folyamá-
ban van róla szó
Majorszky hivatal
vá a figyelmemet.

Szilágyi Sándor, törvénybíró V. 305.

Korompay (Korompey, Korompai) Ferenc Lőrinc

festő

* 1723 † 1779 Brünn

Nagler VIII. 42

Toman 320. l.

Korompáki Sándor

Mártély ifjúsági amatőr képzőművésveti tábora túlnőtte a megye határait. Most Győrött, a Rába Művelődési Központban jelentkeztek köztük hatan: Borbély Károly, Kelemen Benő, Korompáki Sándor, Korcsis László, Nagy Kázmér, Szabó József és Varga György hűtelt érdemlően számolnak be jelenkorunkról.

(M): Mártély – Győr.

Magyar Ifjúság, 1981. máj. 15.

Korompay Ágoston 144 - 145, 147

(in: Déry Attila; Budapest eklektikus épületszobrászata /Művészettörténet-Műemlékvédelem I. /OMF kiad. Bp. 1991

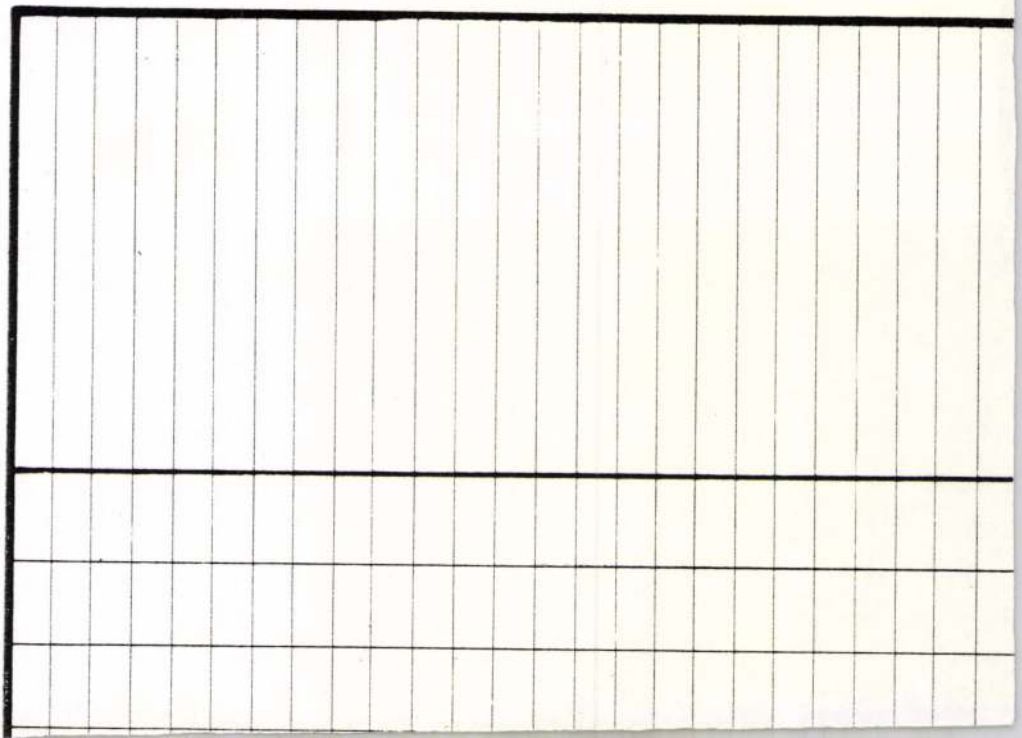

Korompai

Müveszet 1903. 241.

Korompay, Franz Laurenz
festő geb. 1723 in Strážnice in Mähren
+ Brünn ~~187~~ 1779. aug. 11.
jenni magyar vonatk.

Korompay Jusztav épilen
1833 — 1907.
magyar vonatk. nincs

Korompay Johann
festő Brünn XVIII. z.
nem magyar.

Korompay Józef
festő + Brünn 1829
Dolanyban egy oltárképe
ha ugyan magyarországi Dolany cz.

Korompay Leopold
festő + 1829 — nincs magy. vonatk.

)),
), 2188
170).
(Big),
8 (Big),
ig),
725.

Korompa

(Pozsony vm)

Kastély 187, 196, 197, 202. l.

Templom 192. l.

Zádor - Rados

Karoly József

Irányítása mellett állítottak helyre a Bodrog-keresztúr-i Kossuth i. 54. sz. a. házat.

„Deresényi Dezső", Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2631

Koroly József

és munkatársainak tervei alapján állítottak helyre Boldogkő, Ónod és Kerencs várát.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb.: Magyar Műemlékvédelem, I. (1949-1959) Budapest, 1960. 941.

Koroly László

irányítása mellett állitották helyre a kisvárdai vár keletitornyát.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza:
Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60)
Budapest, 1964.

244

Koroly László

és munkatársainak tervei alapján állitották helyre Boldogkő, Ónod és Szerencs várát.

Derencs Dezső, Entz Géza, Gerő László

stb.: Magyar Műemléhvédelem, I. (1949-1959) Budapest, 1960. 94 l.

Korom Ferenc

~~Védő~~ Terverte a ~~Der gestohlene weisse Elefant~~ "~~és~~" a "Sakknovella" ~~c. könyvek~~ ~~védőborítóját, a betűk kiválasztását~~ tipográfiai munkáit.

Bezúr Géza: Tanulságok és tapasztalatok Lipcse után

Magyar Grafika 1965 ln. 32.134.1

Korom Ferenc

Keresztúri: Balaton c. könyv kötéstervét és tipográfiáját készíti

Diszkrétet kapott

A szép magyar könyv, 1960, 18 old

Korom József, iparmű vész

Kiállít Újpesten, a Duna Művelődési Házban.

— : o Kiállítás

8

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jún. 14.

mdk

Korom Pál

„Tetetséges" munkája a kiállításon

(-i-c-) Sparmüvész-jelöltek munkáiból rendeztek kiállítást Szegeden

Tisztatáj, 1962, 7. sz. 4. l

KOROM Pál M.É.K.

ÉKME Épitészkar

Vándorszinház terve

Vadász György : Épitészhallgatók kiállitása az U.I.A. VI. kongresszusán

Magyar Épitőművészet 196 /2. 51-53.l.

MIK

Korom Pál

Szerepelt a Tömörkény István Általános Gimnázium iparművészeti szakközépiskolai osztály kiállitásán.

(--i --c): Iparművész-jelöltek munkáiból rendeztek kiállitást Szegeden.
TISZATÁJ.1962.jul.

tc D. K.

KOROM Pál évilész

Az épitészhallgatók vándorszinház -terveinek nemzetközi szemléjén szerepel

A szerkesztő megjegyzései

Magya r Épitőmüvészet 1961. 6. sz. 57.1.

Magyar épitőmüvészet 1961. 6. sz.

Koromné Tóth Katalin, keramikus

Ötödik alkalommal szól a tudósítás a hajósi nyári képzőművészeti tábor eseményeiről, az ott folyó munkáról. — Szerepelnek a kiállításon a művész munkái.

Soltói Gula: Jegyzetek a hajósi képzőművészeti alkotótábor kiállításáról. Petőfi Népe, 1983. febr. 8. 5. old.

NDK

Korompai épitész

Gerevich T: A magy.művészet és "Hirünk a világban".
Szépmivészet, 1944, 1.sz. 2o 1.

M.D.K.

Korolovszky Klára

"Asturias" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 18.
XIII. évf. 4. lap 42. sz.

Korompay András

és György

— **Kiosztották a Halászbástyához vezető ut tervpályázati dijait.** A Fővárosi Közmunkák Tanácsa a jövőben rendezni kivánja a Halászbástya előtti területet. Olyan szabályozási tervet akar megállapitani, hogy a Dunapartról a Halászbástyáig terjedően a Vár és a Halászbástya hangulatához méltó feljárat alakuljon ki. A beérkezett tervek közül a birálóbizottság az első három dijat a következő tervezőknek itélte oda: a 4000 P-vel jutalmazott I. dijat dr. *Korompay György* és *Korompay Andor* közös tervének, a 3000 P-vel jutalmazott II. dijat *Schaefer Ferenc* tervének, a 2000 P-vel jutalmazott III. dijat *Sándy Gyula* tervének. Azonkivül megvételre javasolta 1000—1000 pengővel *Borsos Károly* és *Radnay Lóránt* tervét

Pesti Hirlap

1941. sept. 21.

Korompay Andor

Finta József: Toronyházak a kelenföldi lakótelepen. Építész: Farkasdy Zoltán, építész munkatárs Bognár Ex István, statikus Mérey László, szerkezet és építéstechnológia: Thoma József, kertépítés Baldányi László, útépítés: Korompay Andor. - Ismertetés, foto Vidovics István.

32-34.l.

Magyar Építőművészet, 1971.6.sz.

Korompay Andor

Padányi Gulyás Ferenc

Tóth Imre

a belső Ferencvárosi
rendezésére kiírt terrop.
3 ik helyen díjazva

MMÉFKözl

1943. III. l

K.

Korompay Gusztáv

in Wien, a. d. Architektur-
schule der Akademie.
A bécsi kiépr. akadémia
1858. évi kiállításán:
Perspectivische Darstellung
des Entwurfes für die
Decoration eines Wohn-
zimmers

Verzeichniss der öffent-
lich ausgestellten Kunst-
werke an der kaiserl. königl.
Akademie der bildenden
Künste bei St. Anna
im Jahre 1858. Wien, 1858.

Kövesfalvai népkvt. V. 62.

Korompay Gusztáv

l.

Hevesillést

155, 156 l.

~~Richter, Hansz, szabólegény~~ V. 107.

Korompay Giovanni kobr. festő;
graf.

magyar kármazási művész, Via Fioravanti 1., Bologna

International Directory of Arts I.
Berlin 1965/66.[8] közlése alapján

Korompay, Giovanni

Szobrász, festő, grafikus.
Via Fioravanti 1, Bologna/Italia.

International Directory of Arts. 8th Ed. 1965/1966. I. /Ed. H. Rauschenbusch/, Berlin, é.n. Deutsche Zentraldruckerei Ag. 1004 l., ill. 707.l.

Korompay Géza

nebrászsegéd

2 reál, 3 iparrajz

7 hónap, jó eredm.

Iparrajziskola 1894

Tanár Vasadi Ferenc

Korompay Jitta

1915/16, 1917/18 – 1918/19.

Ferképzomfoiskèvk

103. 0.

Korompay Andor épitész M.D.K.

Székesfehérvár, Ady Endre ut és Horváth István utca környékének beépitési terve

Társtervező: B orostyánkői L.

Tervező, adaptáló épitész: Borostyá nkői L. Fokasz Teodoziusz, Márton László

Magyar Építőművészet 1962 /5. 57.1.

M.D.K.

Körompay Andor építész

Tatabánya Ujváros, blokkos lakóépületek

uttervezője

/1960/

Magyar Építőművészet 1962 /5. 59.1.

M.D.K.

Korompay Andor építész

/LAKÓTERV

Kazincbarcika V. szomszédsági egység beépitési terv

Tervezők és adaptálók: Borostyánkői L. ,Hervay H., Márt

Márton I. II.

Magyar Építőművészet 1962 /5. 58.l.

MDK

Korompay Andor és Korompay György dr.

az alábbi pályázaton 4ooo pengős I. dijat nyertek

Kiadták a Váraldal rendezésére kiirt tervpályázat dijait. Magyar Nemzet 1941. szept.21. 11.1.

Korompay Andor

Repr:

A Corvin tér.

/Dr. Korompay György és Korompay Andor
pályadijnyertes terve felhasználásával./

Granasztói Pál - Polonyi Károly: Budapest holnap.
Bp. 1959.

81.1.

M.D.K.

Korompay Andor épitész

LAKÓTERV

Salgótarján, Főtér és környéke részletes rendezési terve / 1955/

repr. makett

Magyar épitőművészet 1960. 5. sz. 5.1.

M. D. K.

KOROMPAY Andor építész

Gyöngyös vasutállomás és kör-
nyéke pályázat (II. megnétel)

Társtervező: Schall József

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M. D. R.

KOROMPAY Andor építész

Ózd városközpont rendezése-pályázat (megvétel)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M.D.K

KOROMPAY Andor építész

Pécs Rákóczi út és környéke rendezése-pályázat (III díj)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

N.D.K.

Korompay Andor, építés

és Tóth Imre körös

terve a hat egyenként 2500

p-ös díj egyikét nyerte el a

belső Ferenc város rende-

zésére kiírt pályázatón

Vállalkozók Lapja. Bp. 1943. LXIV. évf.

jul. 1. sz. 6. old.

Kompay Andor
építész

Az 50-es években a VÁTI által
készített Salgótarjáni rendezési
tervet a LAKOTERV építésze
Kompay Andor átdolgozta.

— : Salgótarjáni építészet
Művészet, 1976. május – 16 oldal.

Korompay Andor

Padányi Gyulyás Jenő

mincs Tóth Imre

cód

Farczádi Lázár Jenő:

Belső – Ferencváros

fervpályázata –

Magyar Épitőművészet

1943. aug. szám

helyszínrajzzal –

János, veszprémi püspök, a királyné k
valószínűleg az ő révén kerül a fiatal k
mely gyors iramban egészen a nádors

Egészen különleges helyzete van
az udvartartásban. Kialakulása már az
a királyi kápolna személyzetéből kifejl
végzésére. Ekkor már a kancellár — rer
tőségű szerepet tölt be, helyettese az
Már a század elején kialakul a királyi
pük nagyjában azonos jelentőségűek,
funkcionáriusokkal szemben rendkívül
beliség hivatott művelői, rendszerint p
képezték. Rájuk hárult a királyi oklev
mazása, rajtuk ment keresztül a kül
a királyi udvar minden írásbeliséggel
ban benne állhattak koruk szellemi ár
kal az írásbeliségben megnyilvánuló s
nyek közvetítését tették lehetővé. Így a
mataréteg nevelőjévé vált, hanem a ko
a Nagy Lajos-kori humanizmus első v

Korompay Andor
Padányi Gulyás Jenő

Tóth Imre

nincs cél

A belső Ferencváros
rendezésének eszmei
tervpályázatán a
Közmunkatanács
2500 P-ös díját
nyerték -

Magyar Építőművészet
1943. 170. l.

K.

' királyi udvarban szép számmal ta
Nagy Lajos uralkodásának utolsó évtizedét
dott szervezetén, nagy befolyáshoz és szere
a gyógyításban van — amiről a kortársakn
rossz véleményük volt — hanem a királyi
művészeti, jogi, diplomáciai feladatokat i
akkor régen empírikus jellegű volt, Lajos
szerepre. Munkásságuk a felsoroltakon kí
ezzel egykoron együtt járt arab eredetű
szempontból különösen a padovai kapcsol
jelentősége, ha ilyen szerepüket adatszerűe
orvosok nyomában megjelennek a gyógys
gyógyszerészek neveit, akiknek Budán vol
zottai voltak. Később Budán mindig találu
Szerepük nem olyan jelentős, mint az orvo
talaton nyugodott.

Gyógyszerészre, orvosra egyaránt
amikor úgyszólván évtizedenként nagy
Tudásuk azonban nem tudott megbírkózn
ban, a pápa orvosai is csak teljes elzárk
védekezni. A kor orvosi felfogását a legjo
véleménye, amit a francia király parancsá

„Az indiai-óceán, tájékán a csilla
égitűz hevével és éreztették hatalmukat a

Korompay György dr.

a műegyetem építész-
mérnöki osztályán újon-
nan rendszeresítek vá-
rosépítéstani tanszék-
re egyetemi nyilvános
rendkívüli tanárra ki-
nevertek.

Budapesti Közlöny

1942. jul. 4.

Koromzay György dr

l.

Építészek

1942. 124, 125,

126. 127, 128. l.

4

~~Követel~~ Ment

eg.			à		Összeg	
			Pengő	fill.	Pengő	fill.
				9 –		
					2592 –	
				9 10	~~63~~	
					6055 31	
					8 6 4	
					8647 31	

<Korompay György>
cikke

<> Rihmer Pál: Városok
a multban és jövőben.
Bp. 1942. Könyvism.

MMÉEKözl
1942. 95–96 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Korompay György dr

Szabadka város általános rendezésére kiírt tervpályázaton II. díj.

MMÉEK közl. 1944. 32. l.

Budapest

SZAKCSOPORT

Szövetneműek.

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

KOR

XVII. sz.

MESTER

LYISÉG

műv. deisz.

MÉRET

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

OS

ázy - család.

EGYÉB ADAT

Ingmente.

AG, ALAK, MEGUMNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Korompay György dr

a Horthy Miklós bástya sétány és környékének rendezésére hirdetett tervpályázaton

díjazva

MMÉLKözl

1942. 8. 1

1524. NŐI IRÓASZTAL, cseresznyefa, rolós elzáróval. Magyar, Louis XVI. 400.—

1537. KIS ÁLLVÁNY, diófa. Angol. 30.—

1538. HAT SZÉK, tölgyfa, piros szövet kárpitozással. Barok-stilus. 180.—

1539. KÉT KAROSSZÉK, Boulle-modoru berakással, piros damaszt kárpitozással. Francia, XIX. sz. —.—

1540. KIS ASZTAL, diófa, bakos lábbal. Biedermeier-stilus. 35.—

1541. KEREK ASZTALKA, cseresznyefa. Biedermeier-stilus. 30.—

1542. KIS ASZTAL, diófa, 4 lábbal. Biedermeier-stilus. 30.—

1543. ASZTALKA. 25.—

1544. ASZTALKA, cseresznyefa, lantalaku lábbal. Biedermeier-stilus. 25.—

1545. OVÁLIS ASZTALKA, diófa. Biedermeier-stilus. 25.—

1546. KABINETT LAKKSZEKRÉNY, vörös lakk, kétajtós, belsejében aranylakk díszitésü fiókokkal. Holland, XVIII. sz. 120.—

1547. KABINETT-SZEKRÉNY, fekete fa és békateknő, kis fiókokkal. Olasz, XVII. sz. 150.—

1548. KONZOLASZTAL, fiókos, diófa, szalagos berakással. Barok. 100.—

< Korompay György >

Könyvei és külön-
nyomatai

< > A városrendezés
korszerű kérdései
I rész Bp. 1942. 128 l
Különny.

< > Városrendezési terv
és városfejlesztés. Bp.
1940 16 l. Különny.

< > Általános magyar
falutelepülési típus-
formák. Bp. 1942 8 l.
Különny.

< > Újvidék általános
városrendezési kér-
dései. Bp. 1941. 8 l.
Különny

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Korompay György dr.

a műegyetemen a vá-
rosépítéstani tanszékre
egyetemi nyilv. rendki-
vüli tanárrá nevez-
tek ki.

MMÉEKözl

1942. III. l.

(Személyi hírek.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Mély tisztelete jeléül
hálás megemlékezésnel
küldi

Korompay György

Dr KOROMPAY GYÖRGY

MŰEGYETEMI NY. RK. TANÁR

Dezső László (1912, Máramarossziget, róm. kat.), szakvizsgás tanárjelölt, lengyel állami csereösztöndíjban részesülve elsősorban történeti földrajzi módszertani tanulmányokat végzett. Az első trimesztert Varsóban töltve főleg Arnold professzor előadásain és szemináriumában vett részt. A második harmadévben Krakkóban igyekezett a lengyel történeti atlaszkészítő-bizottság munkálataiba és módszereibe betekintést nyerni Semkowicz professzor és dr. Buczek asszisztens útbaigazítása alapján. Ezenkívül hallgatta Dabrowski, Grodecki, Dobrowolski, Taubenschlag, Estreicher, Krzjżanowski és Serna professzorok előadásait. A következő szemeszter előtti vakáció ideje alatt Lwówban az Ossolineum értékes térképgyüjteményének témájára vonatkozó részeit tekintette meg. A harmadik trimesztert ismét Varsóban töltötte történeti földrajzi módszertani tanulmányokkal és e célból belekapcsolódott azokba a hasonló célú munkálatokba, amelyek Arnold professzor vezetésével folynak. Eredményeiről tanulmányt készített el. Varsóban ezenkívül Halecki, Handelsman, Divéky és Rybarski professzorokat hallgatta. Szaktanulmányain kívül különösen lengyel kisebbségi és szociográfiai kutatások felé fordult figyelme és igyekezett a lengyel szépirodalom nevezetesebb munkáit eredetiben megismerni.

nyozza a népnyelvi gyüjtés módszerét, a finn nemzetiségi és nyelvi kérdés történetét és hogy adatokat gyüjtsön egy finn-ugor mondattanhoz. Több alkalommal beszélt nyilvánosság előtt finn nyelven, így a „közép-finn" egyetemi hallgatók Keskisuomalainen Osakunta egyesületében három alkalommal (üdvözlő beszéd, előadás a magyar történelemről, majd a magyar irodalomról) és a Finn-ugor Társaságban, ahol a területi elvekről általános és magyar nyelvjárási szempontból tartott felolvasást. A turkui egyetem nyári tanfolyamán heti hat órában tanította a magyar nyelvet. A tanév folyamán következő tanulmányai jelentek meg: „Piano d'un Atlante linguistico ungherese" (Bolletino dell'Atlante linguistico italiano, II., 1., Udine, 1935), — („Geographisch-historische Gesichtspunkte in der Sprachforschung" (Scientia, 1936 máj.—jún., u. o. pótfüzetben franciául is), — „Unkarin oppikoulujen undistaminen" („A magyar középiskolák reformja", Kasvatus ja Koulu, 1936.), — „Suurin unkarilainen" („A legnagyobb magyar", Uusi Suomi, 1936.), — „Donner Ottó emlékezete" (Budapesti Szemle, 1936 aug.), — végül „Uusia suuntia nykyaikaisessa kielentutkimuksessa" („Új irányok a modern nyelvkutatásban", Virittäjä, 1936 szeptember).

<Korompay György dr.>

cikke

<> A pozsonyi vár

sorza.

Építészet

1943.

42–44 l.

kipekkel.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

~~*Collisban vagy*~~ *Postán* *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Színház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Rejtv. Ujság	Sztár			
köznap	vasárnap								
		2			2				

Kelt Pelsőc 1942 II/7

Gergely Sándor

aláírás.

GERGELY SÁNDOR
KÖNYVKÖTŐMESTER
KÖNYV- ÉS PAPÍRKERESKEDŐ
PELSŐC, Fő-tér 198. sz.

A Kormányzó hitvese a vándor babakelengye mozgalomért

A Magyar Kurir jelenti: Az Actio Catholicának ama munkáját, mely arra törekszik, hogy a szegényebb családok újszülötteinek a mai nehéz időkben babakelengyét juttasson, a Kormányzó Úr Őfőméltóságának hitvese meleghangú leiratban helyeselte s egyben a mozgalom céljaira 10.000 pengőt bocsátott rendelkezésre. (M. K.)

Gyülekezési és szórakozási tilalom

A m. kir. belügyminiszter rendelkezésére további intézkedésig minden színházban, mozgóképszínházban és mulatóban előadás tartása, mindennemű tánc (szállodákban is), továbbá gyűlések tartása tilos. Ezt a rendeletet dr. Eliássy Sándor, a m. kir. rendőrség budapesti főkapitánya tette közzé.

A kalocsai érsek nagyböjti szózata

Kalocsa, március 20. A Magyar Kurir jelenti: Grősz József kalocsai érsek nagyböjti szózatát, amelyet magyar, német és sokác nyelven adott ki, Jézus Szíve szeretetének szenteli. Az Üdvözítő szereti az embert és ennek a gondolatnak különösen a nehéz időkben kell bennünket vigasztalni. A megváltás szempontjából teljesen közömbös, hogy háború van-e vagy béke, zivatar van-e vagy napsugaras idő, jólétben él-e valaki vagy szegénységben, aranykorona van-e a fején vagy töviskorona. Minden nehéz földi nehézségen győzedelmeskedhetünk Krisztus által, aki szeret bennünket.

— Az Isten szemében — mondja a főpásztori szózat — nem fontos, hogy melyik nép, vagy nemzet tartja kezében a világhatalmat, hogy melyik nép, vagy nemzet gyakorolja az uralmat a tengerek fölött, hogy melyik ország birtokolja a világ aranyát. De azért számontartja a népeket és nemzeteket is, a hozzá hűségeseket éppen úgy, mint az ellene lázadókat és mindegyiknek megadja jutalmát, vagy büntetését végtelen igazságossága szerint. Megadja nekik itt a földön, mert a népeknek és nemzeteknek, mint ilyeneknek, nincs más világuk, nincs örökkévalóságuk; nekik itt kell megkapniok jutalmukat, vagy büntetésüket. Mi azt akarjuk, hogy Szent István országa ne büntetésre, hanem jutalomraméltónak találtassék az Ő szemében. Azért készséges lélekkel vállaljuk ezt az engesztelő szeretetet, melyet az Üdvözítő kér.

A szabványosított bútorokat úgy tervezi az építész a lakásba, mint a fürdőkádat vagy a tűzhelyet

A kislakásépítési ankét rendezésében Korompay György műegyetemi tanár tartott előadást, amelyben hangoztatta, hogy a külső lakóterületi egységeknek nem szabad tapadniok az amúgyis nagy kiterjedésű és összefüggő belső várostesthez, hanem attól területileg is el kell különülniök. Ezt szabad területekkel oldhatjuk meg, amivel az üdülést, a zöldség- és gyümölcsellátást is kielégíthetjük. Erre a városfejlesztési módra jó példát ad Düsseldorf és Chemnitz. Hangsúlyozta, hogy a tagolt szerkezetre törekvő városfejlesztési rendszer nincsen hátrányban a centrális és a külterjes fejlődési rendszerrel.

Tattay György építészmérnök a kislakások berendezéséről tartott előadást. Megállapította: az utóbbi időkben épült kislakásokra az a panasz, hogy kisméretű, bebútorozhatatlan helyiségekből állanak. Most nem lehet olyan méretekkel építeni, mint 40 évvel ezelőtt, a kérdés megoldását a bútorzatnál kell keresni. Meg kell szüntetni azt a formai és méretezésbeli anarchiát, amely jellemzi bútortermelésünket. Ha a bútortermelésben is bevezetik az irányítást, akkor az épület tervezője a szabványosított bútorokat, mint ismertméretű elemeket úgy tervezheti bele a lakásba, akár a fürdőkádakat vagy a tüzehelyet. Ez a szabványosítás nem sérelmes, mert a lakók érdekeit védi és megakadályozza az üzleti élet túlkapásait.

Vattát akart készíteni a sás és buzogány virágjából, robbanás történt a szárítóüzemben

Tóth S. Péter orosházi szabómester még három évvel ezelőtt elhatározta, hogy az ország területén nagy mennyiségben vadon termő sás és buzogány virágját felhasználja vattakészítésre. Az összegyűjtött növényeket Vermes Mihály szárítóüzemében helyezte el. Az üzemben néhány nap mulva robbanás történt, majd tűz keletkezett és több munkásnő súlyos égési sebeket szenvedett. Két munkásnő néhánynapi szenvedés után meghalt. A hatósági vizsgálat megállapította, hogy a robbanást a szárítóban elhelyezett ventillátor okozta.

Gondatlanság miatt eljárás indult Tóth és Vermes ellen, akiket a gyulai törvényszék felmentett. A tábla Vermest háromhavi fogházra ítélte, Tóth felmentő ítéletét helybenhagyta. Az indokolás szerint a szárítóüzem nem volt ellátva semmiféle biztosító berendezéssel, holott gyulékony anyag szárításánál kötelessége lett volna az üzem tulajdonosának a fokozottabb elővigyázatosság. A kúria Szolnok-tanácsa most helybenhagyta a tábla ítéletét.

A krisztinavárosi és a törökőri plébániák betöltése

Szendy Károly polgármester március 23-án, csütörtökön déli 12 órára összehívta a székesfőváros kegyúri bizottságát a krisztinavárosi és a törökőri r. k. plébániák betöltésére. Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás, esztergomi érsek, a kegyúri bizottsághoz intézett leiratában közli, hogy a krisztinavárosi plébániára kilencen pályáztak és közülük első helyen dr. Szabó Imre pápai kamarást, érsekhelynökségi titkárt, második helyen Olbrich Béla káplánt és harmadik helyen Lamb János káplánt jelölte. A hercegprímási leirat szerint a törökőri plébániára hatan pályáztak a közülük a bíboros hercegprímás első helyen Kemény Aladár újszentjánoskórházi káplánt, második helyen Lang János kelenföldi káplánt és harmadik helyen dr. Jaszovszky József csillaghegyi plébánost jelölte. A kegyúri bizottság titkos szavazás útján tölti be a két plébániát. (MOT)

Halálra gázolta a vonat

Siba András 47 éves sárosdi gyárimunkást a szolgaegyházi vasútállomáson a Budapestről Baja felé tartó személyvonat elgázolta és Siba a helyszínen meghalt. A nyomozás megállapította, hogy a gyárimunkás ittas állapotban maga idézte elő a halálos balesetet. (MOT)

A magyar modellezők eredményei

A Magyar Aero Szövetség díjkiosztó ünnepélyen Nagy Julián lelkész-tanár közölte, hogy a Nemzetközi Repülőszövetség hitelesítette Benedek György és Somhegyi Kristóf mechanikus motoros modellel elért 700, illetve 1000 méteres magassági teljesítményét, valamint a 14 éves Vuits Márk vitorlázómodellel elért 2100 méteres magassági és az ugyancsak 14 éves Bocskor Péter gumimotoros kézlindítású modelljének 650 méteres magassági teljesítményét, nemzetközi rekordokként. Az értékes díjakat vitéz Háry László repülővezérőrnagy osztotta ki. A szövetség koszorús arany, ezüst és bronz társadalmi jelvényeit azoknak adta át, akik érdemeket szereztek a modellezés munkájának elősegítésében. (MTI)

KERESZTÉLY

HIRNEVES ZONGORATERME
BUDAPEST, VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 66
Családás sohasem értheti!

KITÖRT A VEZUV

Amsterdam, március 20. *(Német TI)* Az angol hírszolgálat nápolyi jelentése szerint szombat este óta a Vezuv izzó lávafolyamokat lövell ki magából. Két széles izzó folyam a tűzhányó csúcsából lefelé hömpölyögve a hegy északi oldalán hatol előre és az utnak már körülbelül egyharmadát megtette. A nagy tömeg fölött sötétvörös színben izzó gőzfelhők gomolyognak. A déli égbolt különös rőt színt öltött és ez a vörös fény naplementétől kezdve óráról órára mindjobban erősbödött.

1906 óta a legnagyobb kitörés

Amsterdam, március 20. *(Német TI)* A Vezuv kitörése — mint az angol hírszolgálat Nápolyból jelenti — veszélyes formákat ölt. Ilyen hatalmas kitörésre 1906 óta nem volt példa. A szakértők véleménye szerint a tűzhányó működése még csak az elején tart. *(MTI)*

Bulgáriában életbelép a nyári időszámítás

Szófia, március 20. (Magyar Távirati Iroda.) A bolgár kormány rendeletet adott ki, melynek értelmében április 2-án éjjel kettő órakor (2 órakor) egész Bulgária területén életbelép a nyári időszámítás.

Délvidéki szellemi találkozó Szegeden

Képzőművészeti kiállítások, irodalmi, közművelődési és tudományos ankétok és irodalmi est

A Délvidéki Szemle szerkesztőbizottsága, a Dugonics Társaság, a Szenteleky Társaság és a Délvidéki Magyar Közművelődési Szövetség tagjaiból alakult rendezőbizottság, dr. Batizfalvy János szegedi egyetemi tanár vezetésével, délvidéki szellemi találkozót rendez Szegeden. Ennek a nagyszabású kulturális megmozdulásnak az a feladata, hogy a Délvidéknek, mint tájegységnek irodalmi, művészeti, közművelődési és tudományos kérdéseit megismertesse az egész magyarsággal, rámutasson ennek a tájnak különleges viszonyaira, életére, feladataira és közelebb hozza a Délvidéken élő magyarságot a nagy magyar haza népéhez. Ennek a tájnak különleges színt ad, hogy a magyarság egy része mozaikszerű összevisszaságban él együtt nagy területen idegenajkú népekkel.

A Kultúrpalotában március 19-én nyitotta meg a Délvidéki Szépmives Céh gyüjteményes kiállítását Krammer Gyula, ugyanakkor nyilt meg a nemzetiségi művészek, a szegedi képzőművészek kiállítása, a Nyilassy emlékkiállítás és a Dugonics Társaság szépiró tagjainak könyvkiállítása. Az irodalmi ankét március 24-én kezdődik az egyetem aulájában Sik Sándor megnyitójával. Draskóczy Ede a délvidéki irodalmat ismertető előadásához hozzászól Blazsek Ferenc, Csuka Zoltán, Herceg János, Lévay Endre, Petróczy István és Szirmay Károly. A közművelődési ankétot március 25-én Hankiss János kutluszállamtitkár, második részét Flachbart Ernő egyetemi tanár, ugyanaznap az irodalmi estet Sik Sándor nyitja meg és előadásra kerülnek a délvidéki írók művei. A tudományos ankét március 26-án kezdődik, Halassy-Nagy József egyetemi tanár megnyitója után, többek között, Bartucz Lajos, Hadrovics László és Kogutowicz Károly tart előadást.

Textillopás címén feltételesen háromhavi fogházra ítéltek egy gyári munkásnőt

Keresztes Ferenc egyesbíró vonta felelősségre *Palotai* Illésné gyárimunkásnőt, aki a Goldberger-gyárból *derékra csavarva több méter ruhaanyagot* akart kivinni, de tetten érték. Házkutatást tartottak nála. Húsz méter textilanyag került elő, azonkívül harisnyákat is találtak.

Az asszony azzal védekezett, hogy az árut ő vásárolta, tiltakozott az ellen, mintha az áru lopásból származnék. A bíróság védekezését nem fogadta el, a perbeszédek elhangzása után jogerősen *3 hónapi fogházra* ítélte Palotainét, de az ítélet végrehajtását próbaidőre *felfüggesztette.*

SAVARIN ÉTTEREM
a Belváros szivében
PETŐFI SÁNDOR-UTCA 14. (Főpostával szemben)
holnap, kedden este megnyilik
Az étterem nevéhez méltó ebédek és vacsorák.
Zongoránál BÁNK GÉZA TOMMY
Asztalrendelés: 180-774 ● Tulajdonos: Schönweitz Tivadar

HIREK

— **KOSSUTH LAJOS HALÁLÁNAK** 50. évfordulója alkalmából Bács-Bodrog megye közgyűlésén *Deák* Leó főispán mondott ünnepi beszédet, majd *Ágoston* Sándor református püspök méltatta Kossuthot. *(MTI)*

— **KÁDÁR LEVENTE ÁLLAMTITKÁR** megjelent Kolozsvárott az egyetemen a szociális tanfolyam hallgatóinak záróvizsgáján. *(MTI)*

— **A PÁPA**, mint Rómából jelentik, résztvett a negyedik nagybőjti prédikáción. *(MTI)*

— **ANGLIÁBAN nem adnak ki jelentést a vasutakon történt menetrendváltozásokról, csak az állomásokon lehet tájékozódni.** *(MTI)*

— **AZ ORSZÁGGYŰLÉSI MÚZEUM KOSSUTH EMLÉKKIÁLLÍTÁSA** március 21-től április 4-éig naponta 10-től ½2-ig megtekinthető, bejárat az országháza XVII. számú kapuján.

— **SÚLYOS VISSZAÉLÉSEKET fedeztek fel a kinai hadsereg élelmiszerellátásának intézésében. Kuopaoheng élelmezési minisztert, több vezető tisztviselővel együtt, elmozdították állásából.** *(MTI)*

— **ÖTVEN HALÁLOS ÁLDOZATA** van a Chatelleraultnál kisiklott bordeaux—párisi gyorsvonatnak. A szerencsétlenséget vétkes gondatlanság okozta. *(MTI)*

— **A POZSONYI ROMÁN KÖVETSÉG** titkára, Konstantin Mares, Heimburg közelében gépkocsijával egy fának rohant és meghalt. Vitavka követségi tisztviselő súlyos sérüléseket szenvedett. *(MTI)*

— **HÁZASSÁG.** Zazari *Moldoványi* Ilonát eljegyezte dr. nedecei *Nedeczky* György székesfővárosi árvaszéki fogalmazó-gyakornok, t. zászlós.

— **CSONTTOLLÚ MADARAK** jelentek meg nagy tömegekben Zemplén megye déli részén. A galagonya és a fagyöngy bogyóit csipegetik. *(MTI)*

— **FRANCIA ÖNKÉNTESEK beléphetnek a német haditengerészetbe, olyan feltételek mellett, mint a bolsevizmus ellen küzdő francia önkéntes légió tagjai.** *(MTI)*

— **ISMERETLEN TEHERAUTÓ** vezetője Erős Balogh Sándor laskói gazda egyéves anyakocáját az országúton agyongázolta, majd az állat tetemét társaival kocsijára dobta és elrobogott.

— **TIZENÖTMILLIÓ FRANK értékű ékszert és 60.000 frank értékű aranyat raboltak el álarcos és fegyveres banditák, rendelés alatt, egy nizzai fogorvostól.** *(MTI)*

— **KEDVEZMÉNYES ÁRÚ DUGHAGYMÁT** oszt szét a főváros az üres telkek tulajdonosai között mától kezdve a Kertész képző Iskolában (XIV., Egressy-út 73.)

— **TAKARÉKOS FŐZÉS — TAKARÉKOS ÁRAMFOGYASZTÁS!** Jóízű, változatos és tápláló ételek takarékos elkészítését bárki könnyen és gyorsan tanulhatja meg az Elektromos Művek esküti villamos konyhájában. Ugyanakkor a villanytűzhely szakszerű, takarékos használata is elsajátítható. Előadás: hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt 10 órakor, továbbá szerdán délután 5 órakor.

— **A BUDAPESTI KIRÁLYI ORVOSEGYESÜLET** társadalom orvostani szakosztálya előadássorozatának első előadásán *Barla Szabó* József OTI-igazgató elnökölt, *Petrányi* Győző dr. az OTI egészségügyi feladatairól és célkitűzéseiről, *Pacséri* Imre dr. az OTI iparegészségügyi szolgálatáról tartott előadást.

— **GYÁSZROVAT.** *Bartal* Mihály, a galántai járásbíróság elnöke meghalt. Temetésén *Staud* Gábor törvényszéki elnök méltatta a cseh megszállás alatt tanusított hazafias érdemeit.

Özv. *Fazekas* István sz. *Dobrai* Erzsébet 64 éves korában Karcagon elhúnyt. Hétfőn délben temették.

Özv. *Szász* Józsefné, néhai Szász József, Alsófehér és Marostorda vármegyék főispánjának özvegye, dr. Szász Pál, a Dél-erdélyi Gazdasági Egylet elnökének édesanyja, Dél-Erdélyben, Gáldtőn elhúnyt 84 éves korában.

— **MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN** délután ½5 órakor a gázkészülékek helyes kezelését, az élelmiszerek takarékos felhasználását mutatják be a *Gázművek* főzőelőadásain. Belépődíj nincs, ruhatár, kóstoló díjtalan.

— **A DELHI TÖRVÉNYSZÉK elrendelte Azik Alidevis asszony letartóztatását. A politikusnőt azzal vádolják, hogy kinyomatta a kongresszuspárt röpiratait és ezzel megsértette az India védelmére vonatkozó rendeletet.** *(MTI)*

— **A PÁLMÁKRÓL** tart előadást csütörtökön délután öt órakor Schneider József kertészeti főfelügyelő a Virágkedvelők Egyesületében (VIII., Esterházy-utca 4. sz.).

SZINHÁZ ÉS FILM

MUZSIKA

Kiváló zongoraművészünk, *Böszörményi Nagy* Béla tegnapi matinéján ismételten bebizonyította elsőrangú zongorázóképességeit. Magas kulturáltságát már a műsor is elárulta: *Mozart h-moll Adagio, F-dur Szonáta, Schubert* oly ritkán hallható *B-dur szonátája, Bartók* 1926-ban irt *szonátája és Debussy La Soire dans Grenade-ja.* A zongorairodalom egymástól annyira távoleső remekeit válogatta össze, mégis mindegyiknek megadta a valódi hangulatát, igazi szavát. *Böszörményi Nagy* mindig *szépen* zongorázik, a szó teljes értelmében, *szépen* formálja meg a dallamot, előadása tiszta, világos, igazi magas kulturáltságot sugároz. A kissé rezignált hang a *Mozart-* és *Schubert*-művek szépségét csak fokozta. A *Bartók-* és *Debussy-művek* meghallgatásánál meggyőződhettünk, hogy *Böszörményi Nagy* a modern muzsikának is hivatott előadója.

*

Ifj. *Váczy* Károly *Dohnányinak* 45 évvel ezelőtt írt, szépen megszerkesztett, romantikus irányú *e-moll zongoraversenyét* adta elő biztos, jó formában a *Székesfővárosi Zenekar* legutóbbi hangversenyén. Hangversenyeink műsorán ritkán szereplő *Berlioz Fantasztikus szimfóniája* még túl nagy feladat a *Székesfővárosi Zenekarnak*, a részletkidolgozás sok kívánnivalót hagyott maga után. *Ferencsik* János vezényelt.

Dr. V. A.

FORGÓSZÉL

Sok remek felvétel, hangulatos muzsika, művészi játék, Veit Harlan professzor rendezése, Christina Söderbaum művészete teszi kiváló filmélménnyé a Forgószél című bemutatás előtt álló színes német filmet. Szakemberek szerint az UFA nagy produkciója a Lidércfény testvérfilmje.

A forgatás alatt álló »Boldoggá teszlek« című új film néhány jelenete textilgyárban játszódik le. Az egyik nagy textilipari üzem Bánky Viktor rendezőnek éppen most bocsátotta rendelkezésére a textilgyár technikai felszerelését. A textilüzemet a Filmirodában állitották fel, ahol az üzem teljes apparátussal dolgozik.

*

Magyar, finn, észt, bolgár, török és japán versek, dalok, zeneművek, táncok kerülnek bemutatásra azon az előadáson, melyet március 25-én délelőtt féltizenegykor rendeznek a Magyar Művelődés Házában Rokon népek szabadságünnepe címmel. A szereplők — köztük Bordy Bella, Csányi László, Tarjáni Tóth Ida és mások — eredeti nyelven és népviseletben lépnek fel. Közreműködik az Operaház balettkara, a bolgár ének- és zenekar, a Ranolder Intézet tánckara, a Honvéd Légierők Zenekara Doroszlai Károly vezényletével.

*

Somody István, az ismert hirlapiró kedden érdekes előadást tart a rádióban A svájci Alpok hóbirodalmában címmel. Az előadás 21 óra 10 perckor kezdődik.

*

Delej Lajos, a tehetséges fiatal zongoraművész március 26-án, vasárnap este ½7 órakor önálló hangversenyt ad az Erzsébet-körút 26. szám alatt levő dísztermében. Műsorán Bach, Beethoven, Schubert és Schumann egyes művei szerepelnek, a művész végül bemutatja három saját kompozícióját is.

*

Heinrich Koch és Heinrich Braune nagyszabású könyvet irt „Von deutscher Filmkunst" címmel.

*

Dr. Alfred Ibach, a bécsi Josephstadt-Theater tagja Die Wessely címmel könyvet irt Paula Wesselyről.

*

A Titokzatos Tibet című német film nem szokványos expedíciós útirajz, hanem egységes filmtörténet, melyet Ernst Schäfer tanár készitett 1938—39-beli expedíciója alkalmával.

*

A Középponti Katolikus Kör április 4-én este ¾7 órakor elsőrendű művészek közreműködésével hangversenyt rendez a Katolikus Diákotthon javára. A művészest színhelye a Zeneművészeti Főiskola nagyterme.

*

Tyrone Power és Maureen O'Hara játssza a Fekete hattyú című új amerikai film két főszerepét.

Szünetelnek a színházak és mozik

Vasárnap délután Ellássy Sándor főkapitány a következő rendeletet adta ki: A magyar királyi belügyminiszter rendeletére további intézkedésig minden színházi, mozgóképszínházi és mulatóhelyi előadás tilos.

Szilassy László mint diákvezér

Nemsokára bemutatják a »Futótüz« című Objectiv—Bajusz filmet, melyben Szilassy László a lelkes magyar kolozsvári diákok vezérét alakítja. A Dérynéről szóló filmben megjelenik Szentpétery is, korának híres színésze. Csortos Gyula személyesíti meg a nagy művészt. A fontosabb szerepekben még Szabó Ilonka és Vaszary Piri lép fel. Az ujdonságot Farkas Zoltán rendezte, zenei kíséretet Vincze Ottó látta el.

„Miért nem tanulnak?"

Az alábbi levelet kaptuk:

»Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Nem tudom, megfigyelték-e, hogy az utóbbi időben rendezett műsoros matinékon, délutánokon és esteken a szereplők egy része még arra sem méltatja a közönséget, hogy tisztességesen megtanulja szerepét. Előfordult, éppen tegnap a Vigadóban, hogy az egyik művésznő többször is belesült a szavalatba, idegesen zizegtette a kezében levő papirokat, míg végül ki tudott menekülni a felsülés kellemetlen kátyujából. A közönség műélvezetben akar részesülni és egyáltalán nem kiváncsi a készületlen színészek sértő és illetlen dadogására. Különösen azok a színészek készüljenek fel szerepeikre, akik a propaganda minden ízléses és ízléstelen eszközét felhasználják a nyilvánosság előtt nevük megismertetésére. Szokatlan jelenség ez, kérjük a szerkesztő urat, hogy adjon nyilvánosságot levelünknek, hátha okulni fog az a számtalan színész, színésznő, énekes és énekesnő, aki készületlenül áll ki a dobogóra — tapsokért. Teljes tisztelettel: 23 aláírás.«

Praetorius Emil, a keletázsiai művészet alapos ismerője, aki egyébként a berlini és bayreuthi állami operák rendezője is, a Szellemi Együttműködés Szövetsége Magyar Egyesületének meghivására március 20-án és 23-án délután félhatkor Semmelweis-utca 3. alatt vetitettképes előadást tart a keletázsiai művészetről. Belépődij nincs.

*

Egy bécsi műgyüjtő megtalálta Mozart három elveszettnek hitt dalát, melyet Mozart 1791-ben komponált.

*

Hans Albers és Ilse Werner játssza a most készülő La Paloma című színes német film főszerepét.

*

A Budapesti Kórus a jövő évadban előadja Honegger Jeanne d'Arc-oratóriumát Raics István fordításában. Azok a hölgyek és urak, akik az oratórium előadásában részt akarnak venni, hétfőn és csütörtökön este ½7 és ½9 óra között jelentkezzenek Barcsay-utca 5. szám alatt.

*

A „Fiú vagy lány?" című új film egyes szerepeit a Pécsi Öregdiákok játszszák. A MIF rövidesen elkészülő filmjének legvidámabb jelenetei éppen azok, melyekben az öregdiákok lépnek fel.

*

Karády Katalin hadititkok után tudakozódik a Machita című bemutatás előtt álló filmben. Három szerepe közül ugyanis egyik szerepe szerint kémnő. Rodriguez Endre rendezte a filmet, melyben Petrovich Szvetiszláv, Szabó Sándor és Bihary József játszik fontos szerepet.

*

Latabár Kálmán, Kelly Anna, Türk Berta, Gerard Laboch és mások lépnek fel Kutas Béla Ritmus 1944. című revüdélutánján, mely március 26-án félháromkor kezdődik a Zeneakadémián.

*

Egy svájci lap leleplezi Carola Höhnt és Dorothy Lamourt. Az előbbi 1910-ben, az utóbbi 1914-ben született. Gustav Frölich pedig 1901 március 21-én látott napvilágot.

Kalotaszegi Madonna

A minap mutatták be a Kalotaszegi Madonna című filmet. Szefeddin Sefket bey, aki a forgatókönyvet irta, regényben is feldolgozta a lehelletfinom szerelmi történetet. A regény a Griff kiadásában most jelent meg. A havasi világ, a természet, az Isten közelségében élő emberek szeplőtelen világa éppoly plasztikus, már-már raffinált művészi leírásokban jelenik meg a mindvégig hangulatosan, eleven stílusban megírt regény lapjain, akárcsak a havasi vásár, vagy Róma művészéletének színes nyüzsgése. Különösen sikerült a harmatos női lélek hiánytalan bemutatása. Szefeddin Sefket bey frissen csobogó, üde lírája, érdekfeszítő mesebonyolítása, az örök emberi normákhoz igazodó, természetes életszemlélete nagyon rokonszenvessé teszi a Kalotaszegi Madonna című regényt és ez a bemutatkozás arról győzi meg az olvasót, hogy a fiatal iró további nagy írói feladatok megoldására is sikerrel vállalkozhatik.

(—th)

Morus Tamás: Utópia. A 16. század legnagyobb gondolkodója, Morus Tamás vérpadon fejezte be életét, mivel hitét és meggyőződését nem volt hajlandó megtagadni. Főműve, az Utópia: politikai és társadalmi irányregény, amely az eszményi államról szól. A nagy humanista angol filozófus művét Kardos Tibor ültette át gondos magyarságra, s vitéz Moór Gyula irt bevezető tanulmányt az új fordításhoz.

Gellért Vilmos: Novemberi hajnal. Az iró szinte nap-nap után jeentkezik finom, nemesveretü verseivel. Mint regényiró is figyelemreméltó, ha első müvében fel is lehet fedezni bizonyos szerkezeti hiányokat. Pompás mesélő készsége, az alakok megjelenitésének művészi ereje igazolja képességeit. A regény társadalmi és szociális korrajz. A problémát, hogy visszatérhet-e a társadalomba, aki egyszer elbukott, de levezekelte a bünét, Gellért Vilmos sem oldja meg: főhősét sok viszontagság után megöli egy eltévedt golyó.

Uhro Karhumäki: A bajnok. A finn irodalomnak egy idáig nálunk kevésbé ismert új müfaja, a sportregény mutatkozik be Uhro Karhumäki könyvében. A fiatal finn írót a világ legendás hírü futójának, Nurminak dicsősége ihlette. Egy falusi parasztfiú Helsinkibe szökik, a nyomorból felküzdi magát a fővárosi hírnév polcára, egymásután vívja ki magának és hazájának az elimerést és szerelmétől a boldogságot. A finn tájak üde lehellete árad Karhumäki könyvéből, sugárzó optimizmussal és boldogító derüvel. Az első finn sportregényt N. Sebestyén Irén fordította magyarra.

Macaulay: Nagy Frigyes. A nagy angol történetiró egyik legszebb esszéjét kapja az olvasó ebben a könyvben, amely a Kétnyelvü Remekművek sorozatában jelent meg Halász Gábor értő, gondos szerkesztésében. Az izgalmas Macaulay-tanulmány új magyar fordítása Szigeti József munkája. Érdekes tanulmányt irt hozzá Joó Tibor. Ma is mennyire ismerős nekünk a legnemesebb racionalizmus képviselője, Thomas Babington Macaulay, akit mult századi nagyjaink — Szalay, Trefort, Csengery, Kemény, Horváth — úgy sirattak halálakor, mint a legfájóbb nemzeti veszteséget.

Kalevala. Száz évvel ezelőtt egy fiatal orvos, a finn Lönnrot hosszú hónapokig a gyönyörü karjalai erdőket bujta és irástudatlan öreg dalmondók ajkáról meséket, legendákat, mondákat jegyzett fel. Igy született meg a Kalevala, a világirodalomnak talán legnépibb alkotása, amelyet finn eredetiből Vikár Béla fordított magyarra. A gazdag szépségü finn népi hősköltemény most a Magyar Élet új kiadásban jelentette meg Gulyás Pálnak, a kitünő debreceni költőnek nagyszabású, remek Kalevala-tanulmányával.

Koroda Miklós: A magyar felvilágosodás breviáriuma (Anonymus-kiadás). Nem ötletszerü szemelvények gyüjteménye ez a könyv, hanem egy korszak igen szemléltető képe, azoknak az íróknak, tudósoknak, ábrándozóknak vallomásain keresztül, akik minden ma élő haladó szellemü magyarnak szellemi elődei voltak. Az emberség és magyarság sorskérdései a felvilágosodás íróinál fogalmazódtak meg először magyar nyelven, az ő vallomásaik maga a magyar hagyomány emberségről, szabadságról, magyarságról. Breviárium ez a szó eredeti értelmében: hitet ad s a kétkedőt megerősíti hitében.

részét is — mozaikművek borítanak. Ebben néhány ezüst síppal díszített hangszer van, melyet közönségesen orgonának neveznek. Van benne azonkívül remek szentségtartó és három művésziesen faragott oltár a legtisztább alabástromból. Ettől kétoldalt helyezkednek el a királyi paloták, csodás művészettel kialakított aranyozott deszkamennyezetű termeikkel. Itt a tér közepén alabástrom kút emelkedik, márványoszlopos folyosótól övezve, mely védelmet nyujt a nap heve ellen. A palotát az udvar úgy veszi körül, hogy összes ablakai a szélesen hömpölygő Dunára tekintenek. Különös kellemességet kölcsönöz ezeknek, hogy innét pompás kilátás nyílik a Duna túlsó partján fekvő német telepítésű Maros városra, mely fölött inkább hosszú, semmint magas, szőlővel teljesen borított hegy emelkedik.

Ez az udvar pompás fekvésén kívül olyan értékes épületekkel ékeskedik, melyek szépségben kétségtelenül felülmúlják a legtöbb ország épitményeit. Ahány országot eddig csak bejártam, sehol sem találtam hasonló díszítésű épületeket ; egyedül Lutétiában, a párisiak városában, azon helyen, melyet általában parlamentnek mondanak, ahol törvényt ülnek s az ország ügyeit tárgyalják, találtam egyetlen olyan termet, mely aranyozott gerendáival és mennyezetével ezekhez és a budai palota termeihez hasonlít." (Dr. Lux Kálmán : Visegrád vára, Budapest, 1932. 8—10. l.)

ÚJVIDÉK ÁLTALÁNOS VÁROSRENDEZÉSI KÉRDÉSEI

DR KOROMPAY GYÖRGY

Időszerűvé teszi az alábbi cikk közlését az a tény, hogy Újvidék visszatért az anyaországhoz. Szellemi, történeti és gazdasági hatáskörünkben éreztük mindig ezt a várost. Bizonyítéka ennek az is, hogy a rendezésére hirdetett tervpályázaton magyar szakember is díjat nyert a bírálati jegyzőkönyv következő összefoglaló megokolásával: kiválósága ennek a tervnek az, hogy egyszerű, áttekinthető és megvalósítható.

Az idegen uralom alatt az egykori Jugoszlávia legtermékenyebb részének súlypontjában Újvidék jelentős mezőgazdasági gócponttá fejlődött. Régen ez volt Dél-Magyarország kereskedelmi és társadalmi központja és ez a szerep vár rá fokozottabb mértékben most is. Lakosságának száma az 1910. évi 33.590-ről 1931-ig 64.002-re emelkedett és 1932-ben Pétervárad bekebelezésével újabb 7.000-el nőtt. Gyors fejlődésével új városrészek kapcsolódtak a régiekhez, főkép a Duna mentén és az északi és nyugati széleken. Erős fejlődésnek indult a gyáripar is: a városnak 1918-ban még csak két nagyobb gyára volt, 1941-ben már 126 gyárszerű üzem működött Újvidéken. Az 1911. évi szabályozási tervek helyett új korszerű rendezési tervek váltak szükségessé. Ilyenek készítésére a város 1936-ban országos városrendezési tervpályázatot hirdetett. Mint pályázónak ez nyujtott alkalmat arra, hogy közelebbről megismerkedjem Újvidékkel és városrendezési kérdéseivel.

Újvidék a péterváradi hegyet megkerülő Dunavonal hajlásában fekszik, ott, ahol a víz a hegy tövében szűk mederbe szorul össze. A török időkben elpusztult falvak helyén keletkezett az a település, amelyet Mária Terézia Neoplanta-nak nevezett el, amikor városi rangra emelte. Helye nem a parton alakult ki, hanem beljebb, a terep védettebb magaslatán. A város alatti Dunapart környéke még a mult század végén is teljesen beépítetlen volt és csak újabban terjedt ki a város a part vonaláig. A város központi főtere és a közúti Dunahíd közötti terület beépítését nagyszabású feltöltési munkálatok előzték meg, a vasúti töltéstől délre fekvő területen pedig előbb mocsarakat csapoltak le és csak ezáltal vált lehetségessé ennek a területnek a felhasználása részben ipari, részben kertes lakótelepülés céljára, anélkül azonban, hogy e terület mély fekvéséből származó egészségügyi veszedelmek ezzel megszűntek volna. A terep mély fekvése azonban nemcsak a Dunapart felé, hanem más irányban is korlátozta a város területi növekedését. A 78·29 m-es legnagyobb árvíz szintje, következményeiben súlyos feltételeket szab az építési területek helyének megválasztása tekintetében. A 78 m fölött fekvő, vízrajzi szempontból egészséges területek ugyanis nagyrészt olyan távol vannak a várostól, hogy alig szolgálhatnak lakó települési célokra. Ezért gyakorlati okokból nehezen kerülhető el az, hogy valamivel mélyebben, de közelebb fekvő területeket is beépítésre fel ne használjanak. Teljesen kirekesztendők azonban a 76 m-es tengerszint alatti, települési szempontból túl mély fekvésű területek, melyeket az árvíz és a feltörő talajvíz erősen veszélyeztet.

A természetadta helyrajzi viszonyok mellett a település szerkezeti kialakulásában főkép a vasútvonalaknak volt és van döntő jelentőségük a város fejlődésére. A vasúti és vizi adottság olyan kötött helyzetet teremtett Újvidéken, amely a város elrendezését messzemenően megszabta és fejlesztésének lehetőségeit meghatározott irányokra korlátozza. A Budapest—Szabadka felől északról jövő vasút a város alatt kelet felé fordulva érkezik

Újvidék főterének nézete a városháza tornyából.

Építészet 1941. 2-7.

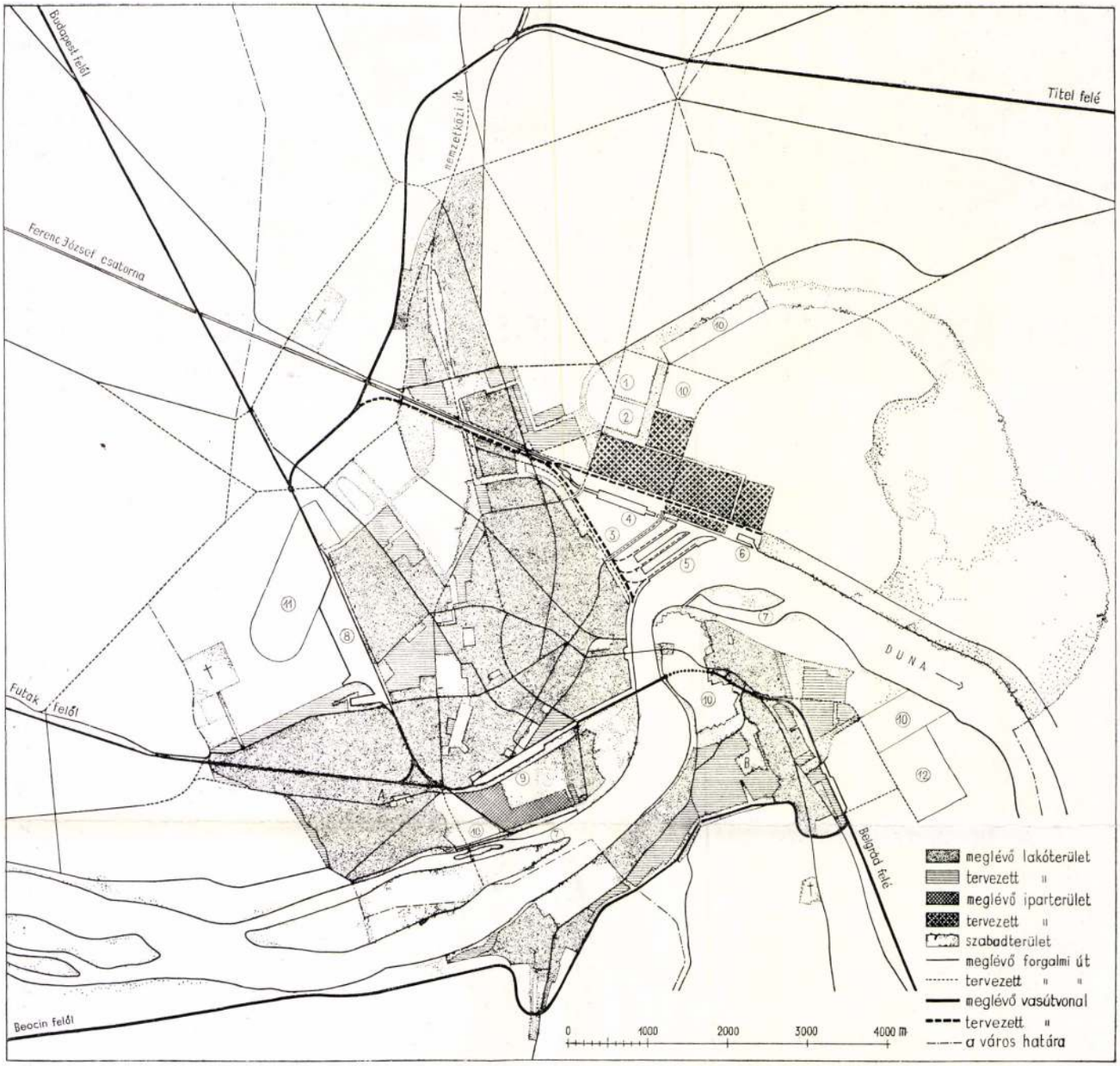

Újvidék, területfelhasználási terv, lépték 1 : 75.000; 1. országos vásártér, 2. mezőgazdasági kiállítási terület, 3. raktárterület és vásártelep, 4. ipari medence, 5. kereskedelmi kikötő, 6. petróleumkikötő, 7. téli kikötő, 8. rendező- és teherpályaudvar, 9. személypályaudvar, 10. katonai terület, 11. katonai repülőtér, 12. polgári repülőtér.

a személypályaudvarra, ahonnan egyenesen tovább haladva, 7·5 m-ig növekvő töltésen jut el a Dunahídig. Erről a pétervároadi hegy alatt 350 m hosszú alagútba fut be, majd iránya Belgrád felé délnek fordul. A városmag déli határán kimagasodó vasúti töltés egyúttal árvédelmi jelentőségű, ezenkívül a déli főszéltől is védi a várost. Terjeszkedés szempontjából leghátrányosabb a vasútnak észak-déli szakasza, mely átlag 1·5 m-es töltésével a nyugati városrészeket szerencsétlenül választja el a város testétől. Az alacsony töltés ugyanis az aluljárók építését — víztelenítés szempontjából — eléggé megnehezíti. Ehhez a vasútvonalhoz csatlakozik a rendező pályaudvar és a katonai repülőtér, melyek a maguk helyén nyugat felé határozottan lezárják a várost.

Közlekedési kapcsolatok tekintetében jelentőséget biztosít Újvidéknek az, hogy a budapest—belgrádi vasút és az új nemzetközi út vonalába esik, másrészt pedig, hogy a dunai kereskedelmi hajózásnak különösen alkalmas kikötője. Vízi csomóponttá teszi a várost az a helyzet, hogy a Ferenc József-csatorna itt köt be a Dunába. Ennek jelentősége a vámcs visszacsatolásával csak nőtt. A téli, illetve kereskedelmi kikötő építésének gondolata már 1910 körül felvetődött. Helyét a Duna alsó folyásának hajlása mintegy természetszerűen jelöli ki. Vele kapcsolatban van legmegfelelőbb helyén az új iparterület, mégpedig a Ferenc József-csatorna alsó szakaszának északi oldalán. A kereskedelmi kikötővel és az új iparterülettel a város gazdasági gócpontjának is itt kell kialakulnia. Az ide tervezett új ipari és szállítási központ a város szerkezetének nagyvonalú átalakítását teszi szükségessé.

Többek között éppen ezek a nagy horderejű kérdések tették halaszthatatlanná, hogy a város új rendezési tervről gondoskodjék és ebben az irányban megtegye a

A Kossuth Lajos-utca régi emeletes házsora.

A Horthy Miklós-sugárút képe, jobboldalt a „báni palotával".

szükséges lépéseket. Külön munkacsoport végezte három éven át a rendezés előkészítő munkálatait. Ennek alapján a város a tervpályázat résztvevőinek 40 térképlapot és egy 50 oldalas ú. n. programmot bocsátott rendelkezésre. Amikor a következőkben a város rendezési kérdéseivel foglalkozom, a tervpályázattal kapcsolatban szerzett helyi ismereteimre és Pecić Nenad újvidéki sz. építész munkatársammal együtt készített Neoplanta jeligéjű tervem tanulságaira támaszkodom. Tervemmel csak általános vonatkozásban és csak abban az értelemben foglalkozom, amennyiben a benne kifejezésre jutó elgondolásokat és megoldásokat a készítése óta eltelt 4 év igazolta.

Központi jelentőségű feladat volt a kikötő és az iparterület elrendezése és vasúti kapcsolataik megoldása. A gyárterület vasutvonala számára csakis a csatorna melletti elhelyezés látszott helyesnek. A terv szerint itt szükségessé váló vasúti kapcsolat pedig egyúttal a kikötő megközelítésére is felhasználhatónak mutatkozott. Ilyen

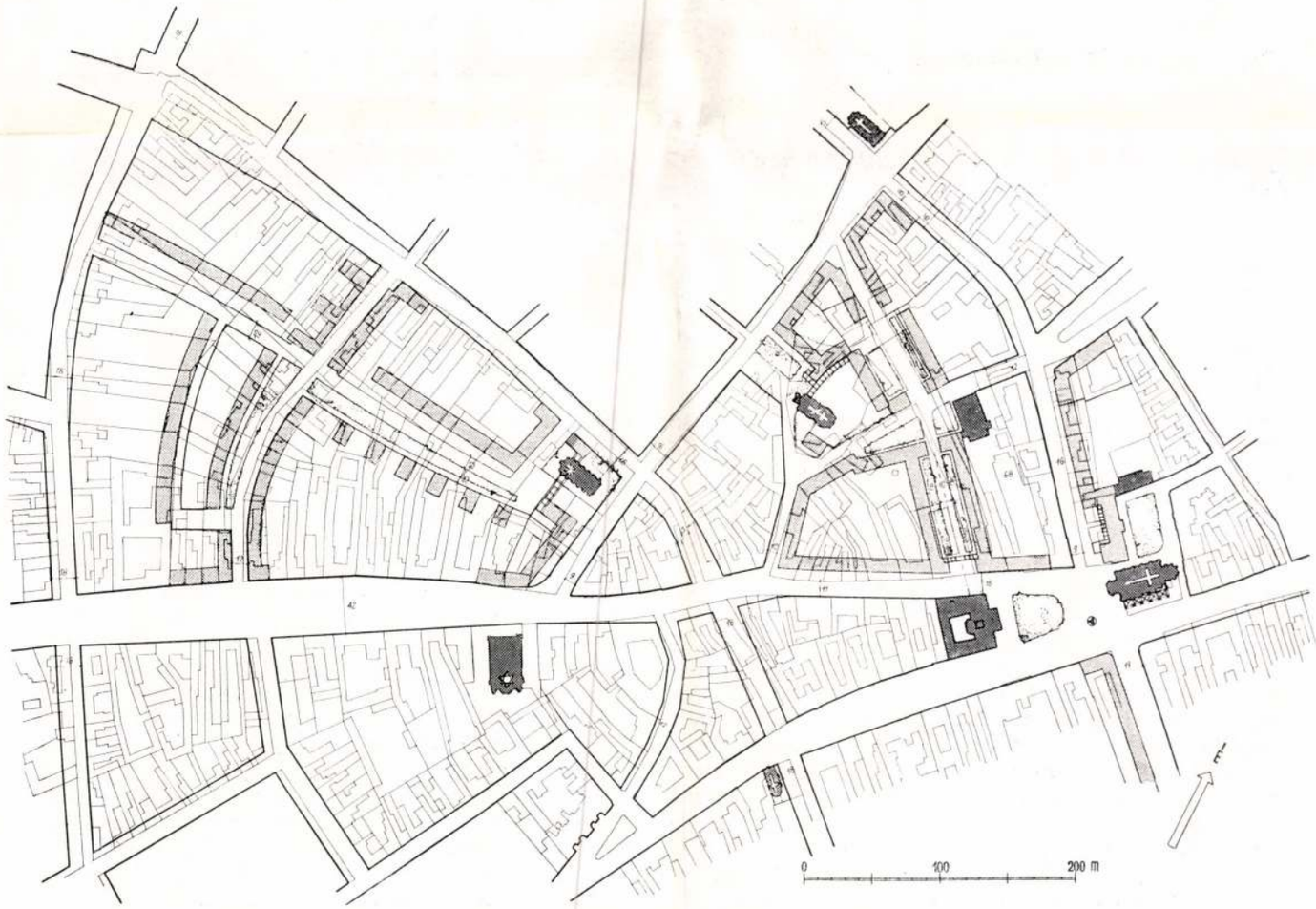

Újvidék, a Futaki-út és Városháztér környékének részletes rendezési tervéből, lépték 1 : 5000.

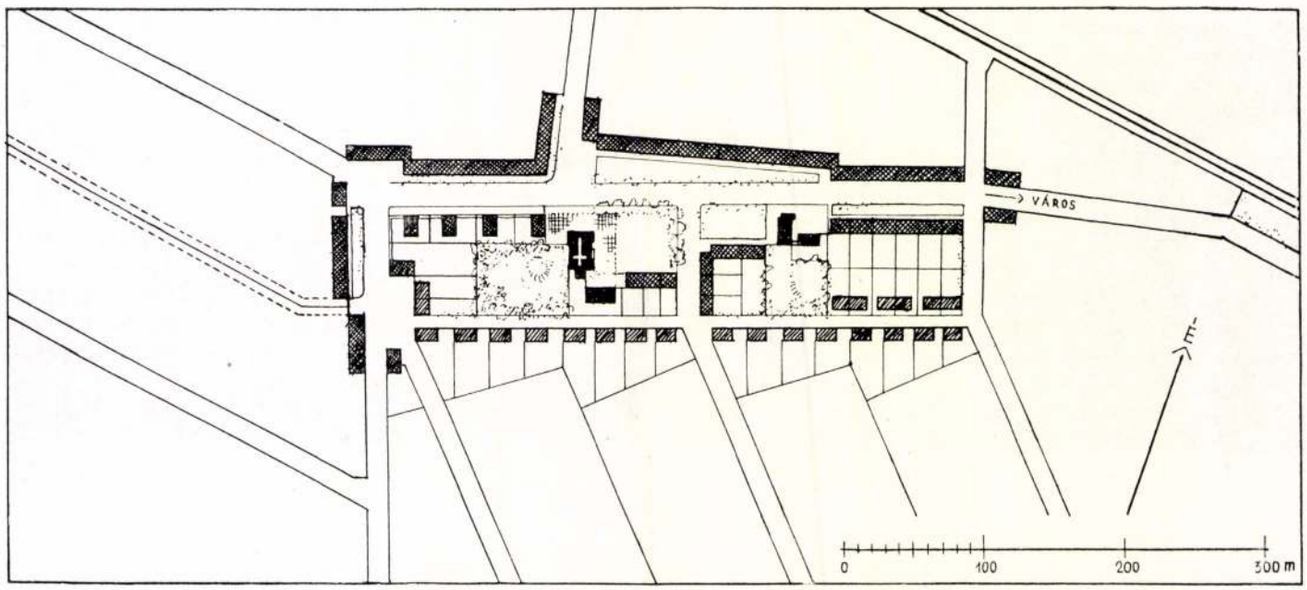

A Darányi-féle telep központjának terve, 1 : 5000. (A területfelhasználási terv A-jelű helyén.)

módon — a város irántervével ellentétben — a Dunapart mentesíthető volt az iparvágányoktól és a velük járó hátrányoktól. Mivel pedig a teherpályaudvar nem a személy-, hanem a rendező pályaudvarhoz tartozik és melléje át is helyezhető, ezáltal a teherforgalomnak a város mögött történő bekötése azt az előnyt is biztosítja, hogy a személypályaudvar mentesül a teheráruforgalomtól. Az iparterület vasuti vonala a terv szerint a rendező- és teherpályaudvartól északra a fővonal alatt átvezető aluljáróval kapcsolódik a becsei-titeli vonalhoz és erről leágazva közvetlenül csatlakozik a csatorna déli oldalához, ahol a kivezető közúti forgalmi utak csatornahídjai egyúttal a vasút fölött is átvezetnének. A vasútvonal a csatorna törésénél ágazik el egyrészt a kikötő, másrészt — a csatornát áthidalva — az iparterület felé. Innentől kezdve a terv szerint megváltozik a csatorna vonalának fekvése, ugyanis alsó áthelyezett szakasza kamarazsilip közvetítésével a tervezett kikötő bejáratához vezet. Az új csatornaszakasz, szállítmányozások és raktározások céljaira szolgáló partjaival, középső részében ipari medencévé szélesedik ki. A csatorna felhagyott alsó szakaszának medrét a kikötőhöz vezető vasút vonala foglalja el, mely megoldásnak előnye volna még, hogy a mélyen fekvő vasút fölött a közúti felüljárók egyszerű áthidalással építhetők ki. A csatornaszakasz áthelyezésével, a város és az ipari medence között, háromszögalakú terület szabadul fel, mely kereskedelmi szempontból alkalmas helyzetének megfelelően önként kínálkozik piac-, vásár- és raktárterület céljaira. A vasúttal kapcsolatos feladatokhoz tartoznék még a rendező p. u. és a Futaki-út között új vasúti megálló létesítése is.

A közúti forgalom rendszerében különváló jelentőségű a nemzetközi út. A budapest—belgrádi nemzetközi út újvidéki átkelő szakaszának szükségképpen az egyetlen itteni Dunahídon kell átvezetnie. A híd vonalának a város felé eső folytatása azonban a Városháztér után mindössze 9 m széles útban folytatódik. Ennek kiszélesítése ugyan egyéb forgalmi szempontból is szükséges, mégis a városközponton átvezető vonalvezetésen kívül célszerűnek látszott valamilyen külső irányu érintő vonal tervezése is. Ez a vonal észak felől érkezve a csatornahíd után keletre fordul és a csatorna felhagyandó medre mellett a telkek hátsó határa mentén vezet el a Dunáig, ahol a parti úttal kapcsolódik a hídhoz.

A távolsági utakhoz tartoznak még a kitérő utak, amelyek módot nyujtanak arra, hogy a beépített városterület elkerülésével közvetítsék a forgalmat a város gazdasági gócpontjai felé. Ilyen gócpont az egymás mellett fekvő : tervezett kereskedelmi kikötő, iparterület, országos vásártér és mezőgazdasági kiállítási terület. Mindezek egy csoportba tartozva a hozzájuk vezető kitérő utak rendszere is e tekintetben egységesen irányított. Hasonló rendeltetéssel vannak meg tervezve a belső városi ú. n. érintő irányu utak is melyek a központi mag elkerülésével szélső forgalomgyüjtő, illetve elosztó területeket kapcsolnak össze egymással. Helyenként a terv megváltoztatja a kivezető utak vonalvezetését, például vasúti keresztezésekkel kapcsolatban, ahol lehetőség szerint az aluljáró legcélszerűbb helye szabta meg a csatlakozó útszakaszok fekvését is.

A lakóterületek kiterjesztésénél a terepviszonyok, a népesség megoszlása foglalkozás szerint (45% földmüvelő) és a decentralizált, vagyis tágasan tagolt városszerkezet továbbfejlesztése volt az irányadó. A nagy belső tömbök felosztásával keletkező új építési területek beszámításával az új lakóterületek a meglévőnek 25%-át teszik ki. A város régi nagy kiterjedésű telektömbjeit csak részben látszott célszerűnek felosztani, mégpedig ott, ahol a belterjes városiasabb település és nagyobb beépítettség a telkeknek lakótelepülési célra való fokozottabb felhasználását a fejlődés folyamának megfelelően már időszerűvé tette. Külső külterjes városrészekben ellenben a kert- és szőlőmüvelésre szolgáló régi nagy parcellák ezidőszerint osztatlanul maradtak. Példa erre a város keleti szélén fekvő ú. n. Darányi-telep tömbosztása, 90 m mély telkeivel. Ilyen külterjes települési terület elemi önellátása legcélszerűbben úgy alakulhat ki, ha benne alkalmas helyen gazdasági és kulturális központ keletkezik. Ilyen külső központ kifejlesztésére, közlekedési szempontból is, alkalmasnak mutatkozott a Darányi-telepen a már fennálló róm. katolikus és református templom környéke. Ezért e helyen megfelelő városiasabb beépítési módokkal zártabb jellegű tércsoportot terveztem (l. fenti ábrát). Csak ilyen, valamilyen külső központ kialakulása után tartom helyénvalónak a mostani széles

telektömbök hosszanti felosztását, ellenkező esetben ugyanis megfelelő tervszerű gazdasági központ nem alakulna ki, hanem az üzletek, műhelyek és a körzeti középületek szanaszéjjel elszórtan helyezkednének el.

A szabadterületek elrendezésénél a város körüli természeti tájjal létesítendő kapcsolatok kialakítása mellett irányadó szempont volt: nagy egészben a városalkat tagolásának biztosítása, részletekben a lakónegyedek közötti arányos elosztás. A Dunahíd előtti vasúti töltéstől délre, nagy szabadterületben helyezkedik el a tervbevett stadion, mellyel kapcsolatban gondoskodás történt a város felől, parkon keresztül vezető tengelyesen kifejlesztett nagyszabású felvonuló útvonalról és térről is.

Néhány jellemző városrendezési kérdés felvázolása után a tervpályázat feladatkörének terjedelmére vonatkozóan álljanak itt még a következő adatok. A területfelhasználási terv 1 : 25.000-es, az általános terv 1 : 10.000-es, a részletes rendezési tervlapok (16 drb.) 1 : 2.880-as, a városközpont terve 1 : 1000-es léptékben készültek. Elkészítendő különálló tervrajzok voltak még a meglévő belső városi szennyvízcsatornahálózat továbbfejlesztésének terve, három városszéli telepítési háztípus terve, ezenkívül az új forgalmi utak szükséges kereszt- és hosszszelvényeinek rajzai.

Az 1937. évi rendezési terveket ma bizonyos vonatkozásban új megítélés alá kell vonni, mert a dunai országhatárral elszakadt a várostól Pétervárad. Ha ezáltal a városnak általános rendezési szempontból kiépítendő szerkezete és alkata nem is változott meg lényegében, mégis a dunabalparti város teljes önállósága új helyzetet teremt az egykori jugoszláv Újvidékkel szemben, de nem jelent új helyzetet a Trianon előtti régi Újvidékhez viszonyítva, mert a városnak, mint akkor, úgy ma is magyar földön végvári hivatását kell betöltenie.

A pétervárad fennsíkon tervezett lakótelep terve. (A területfelhasználási terv B-jelű helyén.)

Korompay György dr

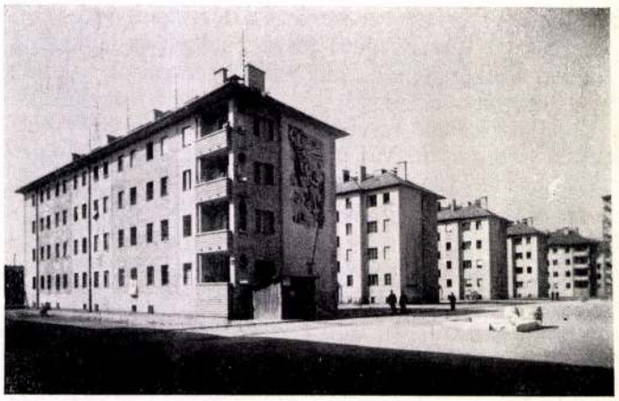

A déli épületsorok nézete a lakótelep Pongrác-úti főbejárata felől

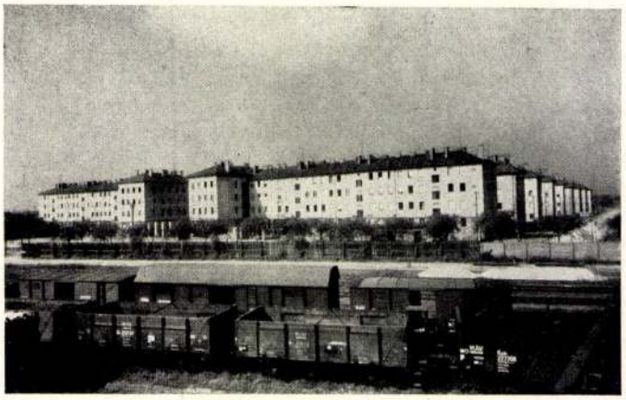

A lakótelep átnézeti képe a Kőbánya-Alsó pályaudvar felől

A BUDAPEST X. KER. TOMCSÁNYI- ÉS PONGRÁC-ÚTI KISLAKÁSOS LAKÓTELEP

Budapest Székesfőváros szociális munkálkodása során legnagyobb áldozatait a gazdasági támogatásra elsősorban rászoruló néposztályok megfelelőbb lakáshoz juttatásánál hozta. Az 1925—29. évek körülbelül 50 millió pengős kislakásos építkezései után — a közbeeső kisebbeket nem tekintve — 1938—39-ben újabb lakástermelő sorozat kezdődött, mely három részletben 3000 kislakás építését vette tervbe, hogy ezáltal megfelelőbb otthonhoz juttasson mintegy 15.000 embert. Az új építkezések első lépésének keretén belül készült el a X. ker. Pongrác-úti kislakásos telep.

Az új lakóterület elhelyezkedése a város szervezetében nem éppen kedvező. Úgy látjuk, hogy az egységes és általános rendezési terv hiánya, a részleteknek ilyen szűkkörű megoldása folytán, az egyetemes tervszerűség elvének jövőbeli érvényesülése elé mind több akadályt gördít.

A közúti forgalmi vonalakkal való kapcsolatot vizsgálva a város felé vezető két, meglévő bevezető út (Kerepesi- és Kőbányai-út) itt már majdnem két kilométerre távolodik el egymástól. Szükség volna a Salgótarjáni-út tovább folyó kiépítésére a Tomcsányi-útig, hogy az új telep ezáltal bekötő forgalmi úthoz jusson, mert ma ilyen irányban csak a villamos vasút jelent összeköttetést a várossal.

Ennek a vidéknek eddigi kialakulása nélkülözi az egységes övezeti jelleget is. Kis területen egymás mellett vannak a MÁV földszintes-egyemeletes ikerházas beépítésű területei és a Pongrác-úti kislakásos telep négyemeletsoros épületekkel sávosan beépített tömbjei. A telepet három oldalról feltöltött, vagy feltöltendő vasúti terület, a negyedikről az itteni nagy gáztartály telke fogja körül. Még ha a laktanyák kitelepülését és a mostani barakktelepek helyén lakótelepek építését képzeljük is el : ez a Pongrác-úti telep nem fejleszthető tovább és nem hozható kapcsolatba a többi lakóterülettel, pedig a keretén belül kialakított közintézmények a telep határain túl terjedő tágabb gyüjtőterületet feltételeznek.

A körülbelül 10 katasztrális hold nagyságú telken felépült lakótelepet most már önmagában tekintve : felosztását a telep hossztengelyével egybe eső *nagy-axis*-ra vonatkoztatott három lakóút szolgálja. Az inkább csak alaprajzban elgondolt tengely a város felől jövet kívülről befelé irányul, vagyis a Pongrác-útról, arra merőlegesen, két kapuzatosan befordított épületszárny között indul meg. Az eklektikus ízű, tengelyes elrendezés csak az iskolaépületig tart. E mögött egyéb alacsonyabb középületeknek (óvoda, fürdő) rendszertelenül ható elhelyezése tölti ki a fennmaradt belső területet. A szimmetrikus elrendezés hátrányai főkép

A kislakásos telep észak-déli lakóútja

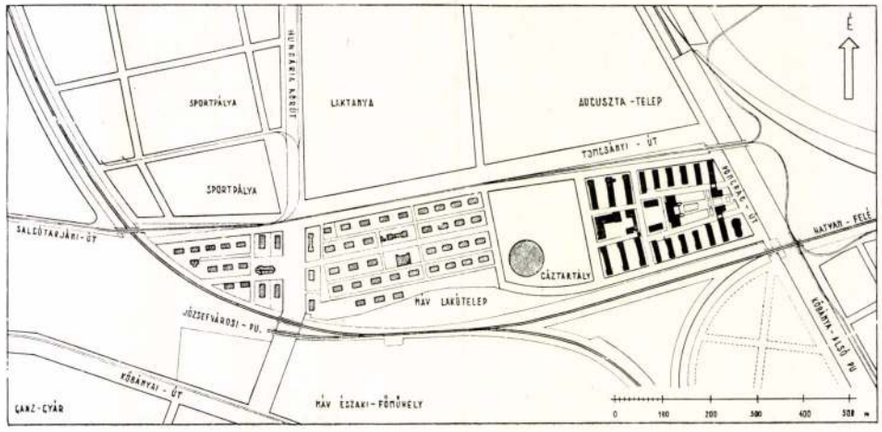

1978. XI. 8. Kossuth 18,30 Áné

1021 Esti Magazin

- A mai nap hirei közé tartozik az is, hogy az urbanisztikai világnap alkalmából átadták az idei Hild-dijakat. A kitüntetettekkel beszélgetett Kelemen Kata.

- Korompai György professzor doktori értekezésében a középkori olasz városok főtereit tanulmányozta, ugyanakkor a korszerü városrendezés és tervezés irányelveinek kidolgozója. Hive a folyamatosságnak, amely a mult megóvása mellett a jövőt szolgálja. Gondolom professzor ur az egyetemen erre igyekezett tanitani, hallgatóit, azokat a ma jeles épitészeket, akik mai városainkat formálják.
Hogyan osztályozná őket, egykori tanitványait?

- Kétségtelen, hogy vannak kimagasló tehetségek, és vannak olyanok, akiknek munkái kritikát váltanak ki. Viszont a problémák legszembetünőbben mégis a megvalósult példákon tanulmányozhatók, talán ezzel vigasztalódhatunk, hogy amit egyszer rosszul csináltak egyesek, azt máskor ne ismételjük.

- Vállalja Ön a vitákat is?

- Én szivesen vitatkozom. Igen. És gondolom, hogy a városrendezési problémák megoldásánál célszerü volna az érdekelteket a közösségeket is bevonni egyfelől, másfelől a szakembereknek egy bizonyos teamjét kialakitani, a problémák és a feladatok megoldása érdekében.
Annyira elfoglaltak a mai tervezők, épitészek, hogy nem is tudják nyomon kisérni a legujabb fejleményeket és a folyóiratok átlapozása az kevés. ahhoz, hogy tájékozódjanak azok felől az ujabb eredményekről, amelyek az alapvető kérdésekben hoznak fejlődést.

- Gondolom, hogy ez a tájékozatlanság, amiről Ön beszélt, Önnek az épitészek tanárának, kicsit fájdalmas is.

- Több megbeszélésre, és a vélemények nagyobb mértékü kicserélésére lenne szükség ahhoz, hogy egyet is tudjunk érteni.

- Mennyire elégedett például Sopron város fejlődésével, azzal a városalakitó munkával, amelyet most már egy évtizede figyelemmel kisérhetünk.

- Sopron szép példákra hivatkozhat, és nagyon jó uton halad, nemhiába nyerte el azt a nemzetközi kitüntetést.

- A Herbert-dijat, de Hild-dijat is kapott már a város.

- Igen. Részletekről talán lehetne vitatkozni, de nagy egészben kétségtelen, hogy kiemelkedő munkát végeztek.

- Korompai György professzor véleménye egyezik a Hild-dijat odaitélő urbanisztikai társaság véleményével. A müemlékvédelem és a városfejlesztés, városigazgatás összhangja érdekében végzett eredményes várospolitikai munkájáért dr. Erdély Sándort a Hild János-emlékéremmel tüntetik ki.
Ön 20 éve tanácselnöke Sopronnak. Az Ön bátoritására például a lakótelepi épitést minden esetben tervpályázat előzte meg.
Ez nemhogy nem kötelező, de nem is gyakorlat, ezért aztán Sopron uj lakótelepei nem egy az egyben olyanok, mint általában a lakótelepek.

- Mi ugy fogalmaztuk annak idején, 20 évvel ezelőtt, Sopront a soproniakkal a soproniak izlésére, és ugy épitsük, hogy az Sopron maradhasson. Idáig még sikerült az ujjáépités, a rekonstrukció, összekapcsolásával a gyárépitésekkel együtt ugy épiteni Sopront, hogy talán még nem rontottuk el.

- Remekül tudja a társadalmi erőket mozgósitani a városban. Ennek köszönhetően épült meg az uj uszoda és a fertőrákosi Barlangszinház is.

- Ahhoz, hogy valamit elérjünk, ha nem is mind az 55 ezer lakost, de legalább a munkaképes lakosságot meg kell nyernünk magunknak.

Több szép példája van ennek a megnyerésnek, kezdve attól, hogy megkérdezzük hol, mit, hova akarunk, és ebben véleményt nyilvánit,

- Ezt nevezik nyilt várospolitikának?

- A hivatalos szóhasználata ez.

-- A városok részére alapitott Hild-emlékérmet a napokban adják át Kőszegnek és Nyiregyházának.

1021 Korompai György,

1978. X.30. 18,30 N.

épitészmérnök.

JEsti Magazin

- Nyiregyháza és Kőszeg kapja meg az idei Hild János emlékérmet. A két város a gyorsütemü fejlesztéssel és a települési hagyományok megőrzésével tünt ki. A szakemberek közül most Korompai György épitészmérnök, a müszaki tudományok kandidátusa és Erdélyi Sándor Sopron tanácselnöke veheti át az emlékérmet.

Korompay György, építész

Odaítélték a Hild János-emlékérmet

Az urbanisztikai világnap alkalmából két városnak és két szakembernek ítélte oda a városfejlesztésben elért eredményekért adományozott *Hild János-emlékérmet* a Magyar Urbanisztikai Társaság — jelentette be hétfői sajtótájékoztatóján *Bondor József*, a társaság elnöke és *Barna Gábor* főtitkár. Az építésben és településfejlesztésben érdekelt 21 társadalmi szervezet, állami intézmény és főhatóság véleményének figyelembevételével az idei Hild János-emlékérmet Nyíregyháza és Kőszeg tanácsa kapja meg a gyors ütemű és arányos fejlesztésben, illetve a települési hagyományok megőrzésében elért kimagasló eredményeikért.

Évente néhány szakembert is kitüntetnek Hild János-emlékéremmel. Az idén *Korompay György* építészmérnök, a műszaki tudományok kandidátusa az urbanisztikában végzett több évtizedes kiemelkedő oktató- és kutatómunkásságáért, valamint *Erdély Sándor*, Sopron város tanácselnöke a várospolitikában és a városigazgatásban végzett kiemelkedő közéleti munkásságáért kapja meg az emlékérmet.

–: Odaítélték a Hild János-emlékérmet. 9.

Népszabadság, Bp. 1978. okt. 31.

1978.XI.8.Televizió.19.30/MLné/

1021

[redacted]dó 1.

-Mennyit változott,hogyan fejlődött az elmult öt évben Óbuda,a fővárcs III.kerülete.Többek között erről tárgyalt mai ülésén a Fővárcsi Tanács végrehajtó bizottsága.A csaknem 40 négyzetkilométeren elterülő Óbuda,a harmadik legnagyobb a kerületek között.1967-ben kezdődött a nagyszabásu, rekonstrukció,amely gyökeresen megváltoztatta a terület képét.A régi kis házakból álló óbudai hangulatot ma már csak néhány helyen találhatja meg a látogató.Annál nagyobb méretü a lakásépitkezés.A rekonstrukció kezdetetóta,mintegy 70 ezer budapesti állampolgár költözött uj lakásba Óbudán és Békásmegyeren.1985-re a kerület lakóinak száma,több mint 200 ezer lesz.A gondokat is számbavette a tanács,például azt,hogy az ezer lakáshoz épült bölcsödei és óvodai férőhelyek száma,a tényleges igényektől bizony elmarad. Bár a tanács saját alapjából 6,5 millió forintot költött óvodaépitésre.A kerület szakorvosi rendelőintézeteinek zsufoltsága a szakmai munka rovására megy.Ezért javasolják, hogy a VI.ötéves tervben Békásmegyeren épüljön egy 50 munkahelyes rendelő.Megállapitotta atanács azt is,hogy a Margit Kórház épületeinek müszaki állaga nagyon rossz. Ezért az uj pavilon üzembehylezése után a régi épületek felujitását azonnal el kellene kezdeni.Ez annál inkább sürgető feladata,mert VI.tervidőszakban Csillaghegyen és Ujlakon nagyarányu lakásépités kezdődik.Hiszen a kerületben több mint 9 ezer lakásigénylőt tartanak most is nyilván. És a következő években bővíteni szeretnék a kerület köznövelődési intézmény rendszerét,amelynek központja,a nemrégen rendbehozott és felujitott Zichy kastély.

-Tulajdonképpen az előbbi tudósitás felfogható a település fejlesztés,az urbanizáció hireként is,csakugy mint külföldi tudósitásunk a gyár és a környezetvédelem összefüggéseit tárgyalta.November 8-a egyébként az Urbanisztikai Világnap.Az urbaniznus a latin városi szóból származik, s maga a szellemi mozgalmat a század elején neves épitészek inditották el,nemzetközi összejöveteliken azzal a céllal,hogy ésszerübbé tegyék a városok kialakulását.Vizsgálják,javitsák a városi ember települési körülményeit.

Egy argentin mérnök Paulera javaslatára 1950 óta november 8-án tartják az Urbanisztikai Világnapot. Amikor is az urbanisztikai társaságok tájékoztatják egymást eredményeikről és a különböző eseményekről. De ezen a napon ítélik oda, azokat a kitüntetéseket, amelyekkel a település fejlesztésben kiemelkedő eredményt elért személyeket és városokat jutalmazzák. Magyarországon a Hild János emlékérem szolgál erre. S mivel a település fejlesztés nem pusztán az építészek gondja és feladata, és nem egy szakma tervei és eredményei tükröződnek benne, ez kifejezésre jut az emlékérmek odaítélésénél is. A Magyar Urbanisztikai Társaság ma Korompai György nyugalmazott egyetemi tanárnak, és Erdély Bándornak Sopron tanácselnökének nyujtotta át, a Hild-érmet. Városaink közül Kőszegnek és Nyiregyházának ítélték oda. Az előbbinek a város fejlesztésében elért, eredményeiért, a hagyományok megőrzéséért, Nyiregyházának pedig a dinamikus, de arányos városfejlesztésért.

Korompai György dr

és Andor

építészek

a Fővárosi Közmunkák

Tanácsától ~~[illegible]~~ a Várhegy-

oldal lejtőjének város-

rendezési tervére kiírt

pályázatán I. díj.

Becz Jenő: Terv-

pályázatok. Művészet

1941. 42. sz. 92. l.

K.

Čeští letech VII. 245.

Korompay (Krompecher) György

1946-ban a Müegyetem városépítési tanszékének vezetője ett; korábban meghívott előadó, intézeti majd ny. rendkívüli tanár volt

Szentkirályi Zoltán: Adatok a magyar építészképzés történetéhez. - Éptud, 1971, /III/,4,sz,439-465.1.

464.1.

Korompay György
építész

M.D.K.

A városközpont történeti és építészeti analíziséről írt.

Budapest Városépítészeti Kérdései (1954)

105.

1025

Korompay György

Korompay György: A városépitészet esztétikai vizsgálata, kandidátusi értekezés tézisei. /Pogány Frigyes, Faragó Kálmán opponensi véleménye./-Épités- és Közlekedéstudományi Közlemények, 1967. 11.köt. 2.sz. 335-360. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Irt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

76. l.

MIK

Korompay György dr., és Korompay Andor
építész-ek.

A Főváros közmunkák tanácsától a Várhegyoldal lejtőjének városrendezési tervére kiirt pályázaton közös tervük I. díjban részesült.

Beer Jenö: Tervpályázatok.
Müvészet. 1941. 42.sz. 92.l.

MDK

Korompay György dr. és Korompay Andor építészek.

Közös tervük a tervpályázaton I. díjat nyert.

A Várhegy keleti lejtőjének rendezése.

Képpel és alaprajzzal.

Magyar Építőművészet. 1942. 138, 139.l.

MDK

Korompay Andor, Padányi Gulyás Jenö, és Tóth Imre

építész-ek.

Farczák Lázár Jenö: Belsö-Ferencváros tervpályázata.

Magyar Epitömüvészet. 1943. aug.sz. helyszinrajzzal.

MDK

Korompay Andor, Padányi Gulyás Jenö, Tóth Imre

építész -ek

a belsö Ferencváros rendezésére kiirt tervpályázaton közös tervükkel a III. helyen lettek dijazva.

MMÉE Közl. 1943. 111.l.

MDK

Korompay Andor, Padányi Gulyás Jenö, Tóth Imre
építész-ek

a belsö Ferencváros rendezésének eszmei tervpályázatán a Közmunkatanács 2500 P.-ös díját nyertét közösen.

Magyar Epitömüvészet. 1943. 170.l.

dr. Korompay György és Korompay Andor,építész-ek

a Föv.Közmunkák Tanácsa rendezni kívánva a Halászbástya előtti területet szabályozási tervet akar megállapítani, mely méltó feljárat legyen a Vár és Halászbástya hangulatához.

A 4000 P.-vel jutalmazott I. díjat dr.K.Gy. és K.A közös tervének ítélte oda.

Kiosztották a Halászbástyához vezető út tervpályázati díjait.
Pesti Hirlap. 1941. szept. 21.

M.D.K.

dr. Korompay György, építész

második díjat nyert Szabadka város általános rendezésére kiírt tervpályázaton.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1944. ~~XXXX~~ LXV. évf.

febr. 10. sz. 5. old.

M. D. K.

KOROMPAY György

Veszprém: Hóvirág utca (Rev.)

Gyárfás Iván: A városrendezés Zelenlegi gyakorlata

Magyar Építőművészet 1956. (V.) 8. sz.

73. l.

Korompay György dr és

Korompay Andor

építészek -

az alábbi pályázaton

I. díj:

Tervük repr.

Magyar Építőművészet

1942. 138, 139. l.

(Terv pályázat a Vár-
hegy keleti lejtőjének
rendezésére.)

Képpel és alaprajzzal.

tikus nyugalom és az olasz trecento t
az emberi szenvedély giottói hangja
A falképek alkotóját Gerevich Ti
Niccolo di Tomaso firenzei szárma
szerint a nápolyi Anjouk szolgálatá
keveset tud a művészettörténet. Neve
a művészeket is magába foglaló orv
ellátott képe a nápolyi Anjouk templ
és kétségtelenül rendkívül közel áll
di Cione (Orcagna), illetve a firenzei
kozik. Ugyan az a fínom vonalritmika,
ami az esztergomi freskókat is oly
Niccolo di Tomaso valószínűle
évek végén dolgozott Esztergomban
Acefalon külön kiemeli Telegdi Csan
sen megemlékezik arról, hogy az érse
ból újjáépítette, festett üvegablakokka

M. P. K.

KOROMPAY György épílész

~~Lása~~: Veszprém: Hóvirág utca

Biczó Tamás - ~~Korompay~~ Társtervezővel

Gyárfás Iván: A város rendezés jelenlegi gyakorlata

Magyar Épílőművészet 1956. (V.) 3. sz.

73. l.

M. D. K

KOROMPAY György építészet

Részletes a Veszprém városközpontja rendezésére kiírt tervpályázaton

Társtervező: Jánossy György

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 64. l.

MDK

dr. Korompay György

Tóth K.Gy: A Budavári Horthy M.bástya sétány tervpályázata. Építészet. 1941. 4.sz. 117-120.l. képekkel

Korompay György MDK

épitész

"Településesztétikai kérdések"
(Sokszorositás előttp 1957.)

Idézi:
Granasztói Pál - Polónyi Károly:
Budapest holnp.
Bp. 1959.
109-110.1.

Korompay György Dr.

Repr:

A Corvin tér.

/Dr. Korompay György és Korompay Andor
pályadijnyertes terve felhasználásával./

Granasztói Pál - Polonyi Károly: Budapest holnap.
Bp. 1959.

81.1.

MDK

Korompay György ép.

0. Ösztöndijtanács tagjainak névsora. Országzt
1941/42 71 l.

Dr. Korompay György: építési

M.D.K.

a Várbeli Bástya-sétány és környékének rendezésére kiírt pályázaton egyik első díjat nyerte el.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1942. 76. köt. 8. old.

MDK

Korompay György dr. és Korompay Andor

az alábbi pályázaton 4ooo pengős I. dijat nyertek

Kiadták a Városlal rendezésére kiirt tervpályázat dijait. Magyar Nemzet 1941. szept.21. 11.1.

Korompay György, ip.műv. MDK

a Tálos Gyula által tervezett Bőr- és Könyv-fülkében voltak kiállítva munkái.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm. Múzeumban rendezett 50 éves jub. kiáll. -nak résztvevői.

Magyar Iparművészet. 1935. 265.l.

Korompay György, építész MDK

a kislakásépitési ankét során Korompay György é
Tattay György építészmérnök tartottak elöadást.

A városokban a fejlödés vagy tulzottan nagy körz
zetre terjeszti ki az épitési körébe vont terüle
teket, vagy pedig esetről esetre csak egy-egy uj
utcát v. tömböt kapcsolnak kiépitett területekhez.
Érdekes elöadások az uj települések tervezéséről.
Esti Kurir. 1944. márc. 20. 3.1.

MDK

MDK

dr. Korompay György és Korompay Andor, épitész-ek

a Föv. Közmunkák Tanácsa rendezni kivánva a Halászbástya előtti területet szabályozási tervet akar megállapitani, mely méltó feljárat legyen a Vár és Halászbástya hangulatához.

A 4000 P.-vel jutalmazott I. dijat dr.K.Gy. és K.A. közös tervének itélte oda.

Kiosztották a Halászbástyához vezető ut tervpályázati dijait.
Pesti Hirlap. 1941. szept. 21.

MDK

Korompay György dr. és Korompay Andor építészek.

Közös tervük a tervpályázaton I. díjat nyert.

A Várhegy keleti lejtőjének rendezése.

Képpel és alaprajzzal.

Magyar Epitömüvészet. 1942. 138, 139.l.

MIK

Korompay György dr., és Korompay Andor építész-ek.

A Fővárosi közmunkák tanácsától a Várhegyoldal lejtőjének városrendezési tervére kiírt pályázaton közös tervük I. dijban részesült.

Beer Jenö: Tervpályázatok.
Müvészet. 1941. 42.sz. 92.l.

Koromzai György, építész

Kitüntetett.

— : Hild = érem műszépítési munkaversenyek

4.

Népszabadság, Bp. 1978. nov. 9.

Korompay György

referátumát ismertető vázlatosan

Donta János: A városépítés és az építési technika kölcsönhatásai. Az MTA Településtudományi Bizottság és a Magyar Urbanisztikai Társaság konferenciája, 1971. február 4.

Építud. 1972 /III/.2-3.sz. 303-313.l.

Korompay

Könyvtár

Korszerű városrendezési kérdések. I.

1941. v. 1942?

< Korompay >

könyve

< > Korszerű város-
rendezési kérdések

Bp. 1941.

HELYSÉG
Csetfalva

VÁRMEGYE
Bereg.

ŐRZÉSI HELYISÉG

TULAJDONOS
Ref. egyh.

SZAKCSOPORT
Bútorság

KOR
1801.

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZ
Madar

EGYEB ADAT

TÁRGY
Kehely.

MILYEN KÉP VAN RÓLA?

Korompay

l.

Dehio - Gurlitt

83. P.

mester.
dból.
ussal.
va. Balján a palásttal félig
optat. Fejét kissé jobbra
l bal emlőjét tartja. Öltö-
alást és kendő. Koronáját
ogja.
29·7 : 25·3 cm. — Lelt. sz.
én A. Glisentitől 300 lirán,
atott 1895 augusztus 31-én
zve lásd az 54347–895 és
sz. min. előadmányi ivet. —
900 november 28-iki 4561
26-iki 373 eln. sz. leirat

22. l. — Verzeichniss Nº 76.

32

KOROMPAY György

HEGYI Lajos: Dr.KOROMPAY György 1905-1991. 7 Magyar Építő-művészet, LXXXII.évf. 5/6.sz. 1991 108.p. és ill.

— És ami a bolt mögött van? — kérdezzük. — Méltóságos asszony tudja legjobban, hogy mindaz, amit most mondott: külszín. Hiszen a Pántlika-divatszalón tulajdonkép *a nemzeti önellátás széleskörű megvalósítását* jelenti, azt szolgálja.

Textiliparunk belföldi nyersanyagellátása

— Valahogy így van — mosolyog Tüdős Klára. — A magyaros öltözködés mélyebb értelme tényleg a nemzeti önellátás súlyos problémájában gyökerezik.

Mi, akik már megértük egyszer az internacionális kultúra csődjét, akik kijártuk a világháború nagy iskoláját, nem állunk tanácstalanul a mai helyzettel szemben.

Tudjuk jól, hogy az élet nem szűnik meg, ha nincs francia selyem és angol szövet, különösen, amikor az áldott magyar föld *dúsan termi a primitív élethez szükséges nyersanyagokat.*

— Hogyan képzeli textiliparunk *belföldi nyersanyagellátását?*

Tüdős Klára szép, komoly homlokán gondterhelt barázdák futnak össze,, aztán lassan, megfontoltan válaszol:

— A magyarországi textilipar belföldi nyersanyagellátása *elképesztően silány,* nem tudom, miért.

Jómagam nyolc hosszú éve untatom különböző hivatalainkat, ismerőseimet és vevőközönségemet a magyar len, kender és gyapjú ügyével. Három éve prédikálom a népnek: vessetek lent, kendert, tanuljatok szőni, fonni, tanuljatok meg a gyapjúval bánni,

szervezzétek meg a házipart, hiszen egy mezőgazdaságból élő népnek ez a legerősebb támasza. Nem gondoltam én háborúra egészen az idei évig, csak a nép téli karesete járt az eszemben. *Export, népművészet, skót homespun, svéd szőnyegek, de-*

Korompay György dr

az alábbi tervpályázaton II. díjat nyert.

Magyar Építőművészet

1944. 76. l.

(R. M.: Szabadka
állalános rendezésére
kiírt pályázat eredmenye.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Korompay György dr

irod

z

B. V. dr. Újabb irások az építészetről.

Tér és Forma

1943. 52. l.

ne, schon erwähnte Anlage von Aranyosmegyes
Bogáthys erbaute, Mitte des XVII. Jahrhunde
ossburg von Radnót, woher der letzte sieben
genschaft abgeführt wurde. Diese durch vor
le niedrige Ecktürme charakterisierte Burg
hren Ursprung leitet sie von der römischen
t mit mehreren Kathedralen der Arpadenzeit
/Egervár, Várpalota/, als auch in Oberun-
am Rande der grossen ungarischen Tiefebene
e Burgen bilden nicht nur monumentale
Einheit des Landes, sondern auch für die
ität, welche auf diesem Boden weniger durch
gischen Spitzfindigkeit vertreten wird,
schen Berufung der wirkliche Erbe von
rer des Romgedankes im Karpatenbecken, das
nen Grundriss haben auch einige ungarische

< Korompay György dr.)

épitész könyvé

< > Középkori eredetű református templomok és templomerődök. Különnyomat a Magyar Református Templomok c. műből.

Bp. 1942

Könyvtáramban

Somogyjárd, r. M.

146

Korompay Géza

13. INTÉZETI TANÁROK.

Mérnöki és építészmérnöki kar.

ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI OSZTÁLY.

Friedrich Lóránd dr., okl. építész, műszaki doktor, műegyetemi intézeti tanár az újkori építéstani tanszéken. Intézeti tanárrá kineveztetett 1940. április 12-én. *I., Naphegy-utca 15.* Távbeszélő: 152—029.

Korompay György, okl. építészmérnök, műegyetemi intézeti tanár a városépítéstani intézetnél. Intézeti tanárrá kineveztetett 1939. december 31-én. *XI., Nagyboldogasszony-útja 19.*

Gépész- és vegyészmérnöki kar.

GÉPÉSZMÉRNÖKI OSZTÁLY.

König Dénes dr., a II. sz. matematikai tanszéken. (L. 10. és 11. pontnál is.)

Varga László, okl. gépészmérnök, műegyetemi intézeti tanár az aerotechnikai intézetben. Intézeti tanárrá kineveztetett 1940. április 12-én. *XI., Szabolcska Mihály-u. 12/a.*

Bánya-, kohó- és erdőmérnöki kar.

BÁNYA- ÉS KOHÓMÉRNÖKI OSZTÁLY.

Esztó Péter, a bányaműveléstan és a bányagazdaságtan tanára. (L. 2/b. pontnál is.)

Verő József dr., a fémkohászati tanszéken (L. 11. és 12. pontnál is.)

Mezőgazdasági és állatorvosi kar.

ÁLLATORVOSI OSZTÁLY.

Urbányi László dr., az állattenyésztési intézetben. (L. a 11. pontnál is.)

Józsefnádor tájékozt.
1941/42.

Sütő József, szőv. keresk. középiskolai tanár, a „Kereskedelmi számtan" című tárgy szakelőadója. *I., Márvány-u. 32.*

Tarkőy Miklós dr., MÁV-igazgatóhelyettes, a „Szállítási ügy" és a „Tarifa- és fuvarozásügy" című tárgy szakelőadója. *II., Lánchíd-u. 1—3.*

Techert József dr., áll főgimnáziumi tanár, a „Magyar nyelvhelyesség és stilus" című tárgy szakelőadója. *VIII., Trefort-u. 8.*

K. Varga Sándor dr., egyetemi c. rk. tanár, a „Filozófia elemei" és a „Filozófia története", valamint az „(Etika) Lélektan" című tárgy szakelőadója. *V., Arany János-utca 1.*

Végh Zoltán dr., okl. közgazda, a „Spanyol nyelv" szakelőadója. *I., Gömbös Gyula-út 9.*

Verbényi László dr., felsőkeresk. iskolai tanár, a „Német nyelv" szakelőadója. *V., Alkotmány-u. 11.*

Vér Tibor dr., magántanár, a „Mechanikai technológia" című tárgy szakelőadója. (L. a 11. pontnál is.)

Wagner József dr., gimnáziumi tanár, az „Egységes magyar gyorsírás", a „Német gyorsírás" és a „Gyorsírás elmélete és története" című tárgy szakelőadója. *XI., Lágymányosi-utca 20.*

Wolf Miklós, felsőkeresk. iskolai tanár, c. igazgató, a „Kereskedelmi számtan (Áruüzl. szám.)" című tárgy szakelőadója. *V., Alkotmány-u. 11.*

Zaleski Zbigniew, lektor, a „Lengyel nyelv" szakelőadója. *XI., Nagyboldogasszony-útja 11—13.*

Zehery Lajos dr., kúriai bíró, c. ny. rk. tanár, a „Büntetőjog és eljárás" című tárgy szakelőadója. *XI., Budafoki-út 17.* Távbeszélő: 258—494.

József nádor tájékozt
1942/43

2. NYILVÁNOS TANÁROK.

Mérnöki és építészmérnöki kar.

MÉRNÖKI OSZTÁLY.

Szily Kálmán dr. (nagyszigeti), a mechanika ny. r. tanára. *XI. Somlói-út 66.* Távbeszélő a lakáson : 457—765.

Oltay Károly, a geodézia ny. r. tanára. *XI., Horthy Miklós-út 79.* Távbeszélő a lakáson : 269—355, a tanszéken : 259—530.

Mihailich Győző dr., a hídépítéstan ny. r. tanára. *XI., Ulászló-u. 70.* Távbeszélő a lakáson : 259—752, a tanszéken : 258—701.

Stachó Tibor dr., a matematika ny. r. tanára. *XI., Horthy Miklós-út 15/b.* Távbeszélő a lakáson : 268—438, a tanszéken : 456—186.

Jáky József dr., a vasútépítéstan, talajmechanika és alapozas ny. r. tanára. *XI., Wolff Károly-út 31.* Távbeszélő a lakáson : 269—248, a tanszéken : 258—629.

Kotsis Endre dr., a magasépítéstan ny. r. tanára. *I., Lisznay-utca 17.* Távbeszélő a lakáson : 155—265, a tanszéken : 258—625.

Németh Endre, az I. sz. vízépítéstani tanszék ny. r. tanára. *XI., Kende-utca 7.* Távbeszélő a lakáson : 457—277, a tanszéken : 259—502.

Nemesdy József dr., az út, vasút és közlekedés ny. r. tanára. *Mátyásföld, Kárpát-utca 9.*

Szily József dr., (nagyszigeti), a II. sz. vízépítéstani tanszék ny. rk. tanára. *XI., Somlói-út 66.* Távbeszélő a lakáson : 456—828.

ÉPÍTÉSZMÉRNÖKI OSZTÁLY.

Wälder Gyula, az ókori építéstan ny. r. tanára. *XI., Himfy-utca 9.* Távbeszélő a lakáson : 269—435, a tanszéken : 258—631.

Romsauer Lajos dr., az ábrázoló geometria ny. r. tanára. *XI., Sasadi-út 21.* Távbeszélő a tanszéken : 259—652.

Kotsis Iván dr., az épülettervezés ny. r. tanára. *XI., Kanizsai-utca 5.* Távbeszélő a lakáson : 468—140, a tanszéken : 258—607.

Csányi Károly, a középkori építészet ny. r. tanára. *XI., Ábel Jenő-utca 14.* Távbeszélő a lakáson : 269—457, a tanszéken : 259—514.

Csonka Pál dr., az alkalmazott szilárdságtan ny. r. tanára. *XI., Horthy Miklós-út 31.* Távbeszélő a lakáson : 269—416, a tanszéken : 258—633.

1. MŰEGYETEMI TANÁCS.

Rector Magnificus :

Mihailich Győző dr.

Prorector :

Imre Sándor dr.

Dékánok :

Stachó Tibor dr., a mérnöki es építészmérnöki karon.
Abody (Anderlik) Előd dr., a gépész- és vegyészmérnöki karon.
Tárczy-Hornoch Antal dr., a bánya-, kohó- és erdőmérnöki karon.
Deseő Dezső dr., a mezőgazdasági és állatorvosi karon.
Kováts Ferenc dr., a közgazdaságtudományi karon.

Prodékánok :

Csányi Károly, a mérnöki és építészmérnöki karon.
Náray-Szabó István dr., a gépész- és vegyészmérnöki karon.
Modrovich Ferenc, a bánya-, kohó- és erdőmérnöki karon.
Ihrig Károly dr., a mezőgazdasági és állatorvosi karon.
Fülei-Szántó Endre dr., a közgazdaságtudományi karon.

Az Osztályok részéről választott tanácstagok :

Oltay Károly, a mérnöki osztály részéről.
Wäl der Gvula, az építészmérnöki osztály részéről.
Misángyi Vilmos dr., a gépészmérnöki osztály részéről.
Zemplén Géza dr., a vegyészmérnöki osztály részéről.
Proszt János dr., a bánya és kohómérnöki osztály részéről.
Sebor János, az erdőmérnöki osztály részéről.
Doby Géza dr., a mezőgazdasági osztály részéről.
Kuntner Róbert dr., a közgazdasági és kereskedelmi osztály részéről.
Guoth Gy. Endre dr., az állatorvosi osztály részéről.
Kuntner Róbert dr., a közgazdasági és kereskedelmi osztály részéről.
Heller Farkas dr., a közigazgatási osztály részéről.

Tanácsjegyző :

Badics Aurél dr., m. kir. kormányfőtanácsos, c. miniszteri osztálytanácsos.

Arvé Károly, az épületszerkezettan ny. r. tanára. *XII., Zsámbéki-út 15.* Távbeszélő a lakáson : 358—202, a tanszéken : 258—637.

Friedrich Lóránd dr., az újkori építéstani tanszék ny. r. tanára. *I., Naphegy-utca 15.* Távbeszélő a lakáson : 152—029, a tanszéken : 259—651.

Korompay György dr., a városépítéstani tanszék ny. rk. tanára. *XI., Nagyboldogasszony-útja 19.* Távbeszélő a tanszéken : 259—528.

Gépész- és vegyészmérnöki kar.

GÉPÉSZMÉRNÖKI OSZTÁLY.

Schimanek Emil dr., a gépszerkezettan ny. r. tanára. *V., Kossuth Lajos-tér 14.* Távbeszélő a lakáson : 126—326, a tanszéken : 458—502.

Szabó Gusztáv dr., a mezőgazdasági géptan ny. r. tanára. *XI., Nagyboldogasszony-útja 36.* Távbeszélő a lakáson : 257—052, a tanszéken : 259—501.

Pogány Béla dr., a fizika ny. r. tanára. *XII., Wolff Károly-út 42.* Távbeszélő a lakáson : 457—504, a tanszéken : 256—029.

Misángyi Vilmos dr., a mechanikai technológia ny. r. tanára. *IV., Váci-utca 71.* Távbeszélő a lakáson : 183—694, a tanszéken : 259—642.

Vitéz Verebélÿ László (verebélyi), a villamosművek és vasutak ny. r. tanára. *IV., Régiposta-utca 19.* Távbeszélő a lakáson : 188—030, a tanszéken : 458—727.

Pattantyús Á. Géza dr., a gépszerkezettan ny. r. tanára. *I., Piroska-utca 7.* Távbeszélő a lakáson : 367—394, a tanszéken : 259—643.

Vajda Ödön, a mezőgazdasági iparok ny. r. tanára. *XII., Wolff Károly-út 43.* Távbeszélő a lakáson : 268—155, a tanszéken : 259—737.

Abody (Anderlik) Elöd dr., az aerodinamika ny. r. tanára. *XI., Kökörcsin-utca 14.* Távbeszélő a lakáson : 456—353, a tanszéken : 259—154.

Bay Zoltán dr., az atomfizika ny. r. tanára. *Ujpest, Váci-út 77.* Távbeszélő a lakáson : 294—865, a tanszéken : 259—438.

Liska József dr., a villamos gépek és mérések ny. r. tanára. *XI., Otthon-u. 36.* Távbeszélő a lakáson : 257—068, a tanszéken : 458—720.

Kund Ede, a IV. sz. gépszerkezettani tanszék ny. r. tanára. *XI., Kende-u. 11.* Távbeszélő a lakáson : 468—102, a tanszéken : 259—649.

Egerváry Jenő dr., a II. sz. mathematikai tanszék ny. r. tanára. *IV., Kecskeméti-u. 4.* Távbeszélő a tanszéken : 256—186.

Vörös Imre dr., a II. sz. gépszerkezettani tanszék ny. rk. tanára. *VIII. Szűz-u. 5—7.* Távbeszélő a tanszéken : 259—647.

VEGYÉSZMÉRNÖKI OSZTÁLY.

Zemplén Géza dr., az organikus kémia ny. r. tanára. *XI., Horthy Miklós-út 28.* Távbeszélő a tanszéken : 259—523.

Putnoky László dr. (putnoki), az anorganikus kémia ny. r. tanára. *XI., Mányoki-út 5.* Távbeszélő a lakáson : 259—848, a tanszéken : 259—646.

Vuk Mihály dr., az élelmiszerkémia ny. r. tanára. *IV., Kossuth Lajos-u. 3.* Távbeszélő a tanszéken: 259—653.

Varga József dr., a kémiai technológia ny. r. tanára. *I., Dezső-u. 12/a.* Távbeszélő a tanszéken: 258—704.

Vendl Aladár dr., az ásvány- és földtan ny. r. tanára. *XI., Rezeda-utca 7.* Távbeszélő a lakáson: 257—665, a tanszéken: 458—724.

Náray-Szabó István dr. (nárai), a kémiai fizika ny. r. tanára. *XI., Kökörcsin-u. 10.* Távbeszélő a tanszéken: 456—101.

Csűrös Zoltán dr., a textilkémia ny. r. tanára. *XI., Szüret-u. 27.* Távbeszélő a lakáson: 259—047, a tanszéken: 259—942.

Binder-Kotrba Géza dr., a mezőgazdasági kémiai technológia ny. r. tanára. *XI., Tarcali-u. 16.* Távbeszélő a tanszéken: 457—260.

Plank Jenő dr., az általános kémia ny. r. tanára. *XI., Lágymányosi-u. 17/a.* Távbeszélő a lakáson: 468—704, a tanszéken 456—724.

Bánya-, kohó- és erdőmérnöki kar.

BÁNYA- ÉS KOHÓMÉRNÖKI OSZTÁLY.

Boleman Géza (dezséri), a fizika és elektrotechnika ny. r. tanára. *Sopron, Fenyves-sor 4.* Távbeszélő a lakáson: 4—67, a tanszéken: 509 (10).

Cotel Ernő, a vaskohászat ny. r. tanára. *Sopron, Gömbös-út 4.* Távbeszélő a tanszéken: 509 (3).

Kövesi Antal, a mechanika ny. r. tanára. *Sopron, Kiss János-utca 1.* Távbeszélő a tanszéken: 509 (5).

Tettamanti Jenő, a bányagéptan ny. r. tanára. *Sopron, Zsilip-u. 6.* Távbeszélő a lakáson: 8—95, a tanszéken: 509 (6).

Széki János, a fémkohászattan ny. r. tanára. *Sopron, vitéz Gömbös Gyula-út 27.* Távbeszélő a lakáson: 4—52, a tanszéken: 509 (7).

Vendl Miklós dr., a földtan- és teleptan ny. r. tanára. *Sopron, Gróf Tisza István-út 27.* Távbeszélő a tanszéken: 509 (15).

Proszt János dr., az általános vegytan ny. r. tanára. *Sopron, Deák-tér 7.* Távbeszélő a lakáson: 6—55, a tanszéken: 509 (27).

Tárczy-Hornoch Antal dr., a geodézia és bányaméréstan ny. r. tanára. *Sopron, Madách-u. 5.* Távbeszélő a lakáson: 4—73, a tanszéken: 509 [21].

Romwalter Alfréd dr., az elemző vegytan ny. r. tanára. *Sopron, Borsmonostori-utca 4.* Távbeszélő a tanszéken: 509 (11).

Esztó Péter, a bányaművéletan és a bányagazdaságtan ny. r. tanára. *Sopron, Erzsébet-utca 9.* Távbeszélő a tanszéken: 509 (25).

Szádeczky-Kardoss Elemér dr., az ásványtan és földtan ny. rk. tanára. *Sopron, Doborjáni-utca 10.* Távbeszélő a lakáson: 564, a tanszéken: 509 (23).

Oltay Károly, okl. mérnök, a geodézia ny. r. tanára, a M. Kir. József-Műegyetem mérnöki és építészi osztályának az 1926/27—1927/28. tanévekben volt dékánja, továbbá a M. Kir. József Nádor Műegyetem mérnöki és építészmérnöki karának az 1934/35. tanévben volt dékánja, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a Szent István Akadémia rendes tagja, a Mérnöki Tanács, az Országos Középítési Tanács, az Országos Felsőoktatási Tanács, az Országos Természettudományi Tanács, az Igazságügyi Műszaki Tanács tagja, a Budapesten szervezett Földmérő Vizsgáló Bizottság tagja és elnökhelyettese, a Földmérő Magánmérnökök Egyesületének tiszteletbeli tagja, a Magyar Tudományos Akadémia Geodéziai és Geofizikai Nemzeti Bizottságának elnöke, a Magyar Fotogrammetriai Társaság elnöke és tiszteletbeli tagja, a Műegyetemi Diákjóléti Tanári Bizottság ügyvezető alelnöke, a Műegyetemi Segélyegylet tanárelnöke, a Horthy Miklós-Kollégium igazgatótanácsának tagja, a polgári Signum Laudis és a Magyar Érdemrend középkeresztjének tulajdonosa. Ny. r. tanárrá kineveztetett 1913. augusztus 13-án.

Mihailich Győző, okl. mérnök, műszaki doktor, a hídépítéstan ny. r. tanára, a M. Kir. József-Műegyetem mérnöki és építészi osztályának az 1928/29—1929/30. tanévekben volt dékánja, az Országgyűlés Felsőházának tagja, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, a Mérnöki Kamara elnöke, a M. Kir. Kúria szabadalmi ülnöke, az Országos Középítési Tanács alelnöke, az Országos Iparügyi Tanács építésügyi szakosztályának tagja, az Országos Természettudományi Tanács alelnöke, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet út-, vasút- és hídépítési osztályának volt elnöke, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet vasbetonbizottságának elnöke, a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének volt elnöke, a Műegyetemi Mérnöki Továbbképző Intézet igazgatója, az Internationale Vereinigung für Brückenbau und Hochbau állandó bizottságának tagja, magyarországi csoportjának elnöke, a „Hungária" Magyar Technikusok Egyesületének örökös tiszteletbeli magisztere, a Műegyetemi Lövészegylet védnöke, a Magyar Érdemrend középkersztjének, valamint a polgári Signum Laudis érdemrendnek a tulajdonosa. Ny. rk. tanári címet kapott 1916. október 6-án, ny. r. tanárrá kineveztetett 1920. április 20-án.

Stachó Tibor, bölcsészettudományi doktor, a matematika ny. r. tanára, a M. Kir. József Nádor Műegyetem mérnöki és építészmérnöki karának 1939/40. és 1940/41. tanévi dékánja, az Országos M. Kir. Gazdasági Szaktanárvizsgáló Bizottságnak és a Biztosítás-matematikai Szakértői Szakbizottságnak tagja, a Jahrbuch ü. d. Fortschritte d. Mathematik és a Zentralblatt für Mathematik állandó munkatársa, a „Hungária" Magyar Technikusok Egyesületének magisztere. Egyetemi ny. rk. tanárrá kineveztetett 1935. július 6-án, ny. r. tanárrá 1937. június 30-án.

Liska József, okl. gépész- és elektromérnök, műszaki doktor, az elektrotechnika ny. r. tanára, m. kir. kormányfőtanácsos, a villamos művek ügyeiben a M. Kir. Kúrián eljáró különbíróság ülnök-tagja, valamint az Országos Iparügyi Tanács tagja, a hadiékítményes és kardos Signum Laudis és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa, a Magyar Elektrotechnikai

Egyesület jubileumi érmének nyertese. Egyetemi ny. r. tanárrá kinevezte-tett 1939. június 30-án.

Jáky József, okl. mérnök, műszaki doktor, a vasútépítéstan, talajmechanika és alapozás ny. r. tanára, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, az Országos Közlekedési Bizottság tagja, a Közlekedéstudományi Társaság közlekedéstechnikai szakosztályának elnöke, a budapesti Horthy Miklós-Kollégium igazgatótanácsának tagja, az Anyagvizsgálók Egyesületének választmányi tagja, az American Society of Civil Engineers Soil Mechanics and Foundations Division Advisory Boardjának tagja, az International Conference on Soil Mechanics magyar csoportjának elnöke, a Haditechnikai Tanács és az Igazságügyi Műszaki Tanács tagja. Egyetemi ny. rk. tanárrá kineveztetett 1936. július 28-án, ny. r. tanárrá 1939. szeptember 23-án.

Kotsis Endre, okl. építészmérnök, műszaki doktor, a magasépítéstan ny. r. tanára. Egyetemi ny. rk. tanárrá kineveztetett 1938. július 28-án, egyetemi ny. r. tanárrá 1940. október 19-én.

Németh Endre, okl. mérnök, a vízépítéstan ny. r. tanára, a Magyar Közlekedéstudományi Társaság Közlekedéstechnikai osztályának alelnöke, a „Darányi Ignác" Agrártudományos Társaság és a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet választmányi tagja, a M. Kir. Országos Öntözésügyi Hivatal öntözési szaktanácsadója, az Öntözésügyi Közlemények szerkesztője, a hadiékítményes bronz Signum Laudis, a 2. oszt. ezüst vitézségi érem és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa. Egyetemi ny. rk. tanárrá kineveztetett 1940. január 13-án, egyetemi ny. r. tanárrá 1940. december 30-án.

Nemesdy József, okl. mérnök, műszaki doktor, az út-, vasútépítés és közlekedésügy ny. r. tanára, a m. Kir. Államvasutak volt műszaki főtanácsosa, a M. Mérnök- és Építész-Egylet választmányának rendes tagja, a hadiékítményes bronz Signum Laudis, a Károly-csapatkereszt, a magyar, osztrák és bajor hadiékítményes háborús emlékérem tulajdonosa. Ny. r. tanárrá kineveztetett 1942. január 24-én.

Nyilvános rendkívüli tanár:

Szily József (nagyszigeti), okl. mérnök, műszaki doktor, a II. sz. vízépítéstani tanszék ny. rk. tanára. Ny. rk. tanárrá kineveztetett 1942. június 30-án.

Építészmérnöki Osztály:

Nyilvános rendes tanárok:

Wälder Gyula, okl. építész, az ókori építéstan ny. r. tanára, a M. Kir. József-Műegyetem mérnöki és építészi osztályának az 1930/31—1931/32. tanévekben volt dékánja, a M. Kir. József Nádor Műegyetemnek az 1938/39. tanévben volt rektora, miniszteri tanácsos, országgyűlési képviselő, a II. osztályú Magyar Érdemkereszt és a Corvin-koszorú tulajdonosa, Vas vármegye törvényhatósági bizottságának örökös tagja, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja, az Országos Iparügyi Tanács építészi szakosztá-

lyának elnöke, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanácsnak, a Műemlékek Országos Bizottságának, az Országos Középítési Tanácsnak, az Országos Felsőoktatási Tanácsnak, az Egyházművészeti Tanácsnak, az Országos Ösztöndíjtanácsnak és az egri egyházmegye egyházművészeti bizottságának tagja, a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek és a Magyar Képzőművészek Egyesületének volt elnöke, a Képzőművészeti Társulatnak, a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetségének, az Országos Magyar Iparművészeti Társulatnak választmányi tagja, a Steindl-céh céhmestere és alelnöke, a Magyar Tégla- és Agyagárugyárosok Országos Egyesületének örökös tiszteleti tagja. Ny. r. tanárrá kineveztetett 1923. június 2-án.

Romsauer Lajos, okl. középiskolai tanár, bölcsészettudományi doktor, az ábrázoló geometria ny. r. tanára, a M. Kir. József Nádor Műegyetem mérnöki és építészmérnöki karának az 1935/36—1936/37. tanévekben volt dékánja, a Budapesti Állami Középiskolai Tanárvizsgáló Bizottság tagja. Ny. rk. tanári címet kapott 1922. május 16-án, ny. r. tanárrá kineveztetett 1924. július 29-én.

Kotsis Iván, okl. építész, műszaki doktor, az épülettervezés ny. r. tanára. Ny. rk. tanári címet kapott 1923. március 31-én, ny. rk. tanárrá kineveztetett 1926. július 27-én, ny. r. tanárrá 1928. január 3-án.

Csányi Károly, okl. építész, a középkori építészet ny. r. tanára, a M. Kir. József Nádor Műegyetem mérnöki és építészmérnöki karának 1941/42. tanévi dékánja, az 1938/39. tanévben volt dékánja, az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács, az Országos Felsőoktatási Tanács, az Országos Ösztöndíjtanács, az Egyházművészeti Tanács, a budapesti Horthy Miklós Kollégium igazgatótanácsának és a Magyar Nemzeti Múzeum Tanácsának tagja, az Országos M. Kir. Rajztanárvizsgáló Bizottság kültagja, a katonai és polgári Signum Laudis tulajdonosa. Ny. r. tanárrá kineveztetett 1932. szeptember 17-én.

Csonka Pál, okl. építész, műszaki doktor, az alkalmazott szilárdságtan ny. r. tanára. Egyetemi ny. rk. tanárrá kineveztetett 1936. július 28-án, ny. r. tanárrá 1940. október 19-én.

Arvé Károly, okl. építész, az épületszerkezettan ny. r. tanára és az épületszerkezetek elemei meghívott előadója, tart. főhajónagy, az Építőmesteri Képzettség Megvizsgálására Szervezett Bizottság kinevezett tagja, a M. Kir. Kúria szabadalmi ülnöke, a Magyar Képzőművészek Egyesületének tagja. Egyetemi ny. rk. tanárrá kineveztetett 1939. június 30-án, ny. r. tanárrá 1940. október 19-én.

Friedrich Lóránd, okl. építész, műszaki doktor, az újkori építéstan ny. r. tanára. Ny. r. tanárrá kineveztetett 1942. június 30-án.

Nyilvános rendkívüli tanár:

Korompay György, okl. építészmérnök, műszaki doktor, a városépítéstan ny. rk. tanára. Ny. rk. tanárrá kineveztetett 1942. június 30-án.

Gépész- és Vegyészmérnöki Kar.

Dékán: *Dr. Náray-Szabó István.* (l. alább.)

Gépészmérnöki Osztály.

Nyilvános rendes tanárok:

Schimanek Emil, okl. gépészmérnök, a gépészmérnöki tudományok tiszteletbeli doktora, a gépszerkezettan ny. r. tanára, a M. Kir. József-Műegyetemnek az 1923/24—1924/25. tanévekben volt rektora, gépészmérnöki osztályának pedig az 1916/17—1917/18. tanévekben volt dékánja, az Országos Ösztöndíjtanács, az Országos Felsőoktatási Tanács, az Országos Természettudományi Tanács intézőbizottságának tagja, a Felső Oktatásügyi Egyesület elnöke, az Igazságügyi Műszaki Tanács tagja, a M. Kir. Kúria szabadalmi ülnöke, a Kir. Magyar Automobil Club alelnöke, az Országos Közlekedésrendészeti Bizottság elnöke, a Corvin-koszorú tulajdonosa. Ny. rk. tanárrá kineveztetett 1900. október 16-án, ny. r. tanárrá 1902. december 4-én.

Szabó Gusztáv, okl. gépészmérnök, műszaki doktor, a mezőgazdasági géptan ny. r. tanára, a gépkísérleti intézet vezetője, a M. Kir. József-Műegyetem gépészmérnöki osztályának az 1922/23—1924/25. tanévekben volt dékánja, a M. Kir. József Nádor Műegyetemnek az 1936/37. tanévben volt rektora, országgyűlési képviselő, a Műegyetem Építési Bizottságának elnöke, a Darányi Ignác Agrártudományos Társaság rendes tagja, a M. Kir. Kúria szabadalmi ülnöke, az Országos Felsőoktatási Tanács, az Országos Természettudományi Tanács, az Országos Ösztöndíjtanács, a Mezőgazdasági Kísérletügyi Tanács, az Állandó Központi Talajjavító Bizottság, az Energia-Világkonferencia Magyar Nemzeti Bizottságának tagja, a Budapesten szervezett vezetőgépészi vizsgáló bizottság tagja, a Széchenyi Tudományos Társaság szenátusának tagja, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnöki tanácsának és igazgató-választmányának tagja, valamint műszaki szakosztályának elnöke, a Magyar Szabványügyi Egyesület elnöke, az Országos Gőzkazánvizsgáló Egyesület alelnöke, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet tanácsának tagja, a Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete, a Kir. Magyar Természettudományi Társulat és a Magyar Meteorológiai Társaság választmányának tagja, a Magyar Kinotechnikai Társaság elnöke, a Magyar Érdemrend középkeresztjének tulajdonosa. Ny. r. tanárrá kineveztetett 1918. június 5-én.

Pogány Béla, okl. középiskolai tanár, a göttingai Georgia Augusta-egyetem bölcsészettudományi doktora, a fizika ny. r. tanára, felsőházi tag, a M. Kir. József-Műegyetem gépészmérnöki osztályának az 1933/34. tanévben, a M. Kir. József Nádor Műegyetem gépész- és vegyészmérnöki karának pedig az 1934/35. tanévben volt dékánja, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, az Országos Felsőoktatási Tanács, az Országos Ösztöndíjtanács, az Országos Természettudományi Tanács, az Országos M. Kir. Gazdasági Szaktanárvizsgáló Bizottság és a Gazdasági Szaktanárképző Intézet igazgatótanácsának tagja, a M. Kir. Kúria szabadalmi ülnöke, a

KOROMPAY György építész

M. Nemet, 1991. sept. 11.

HALÁLOZÁS: A gyászoló család fájalommal tudatja, hogy **dr. Korompay György** építész, műegyetemi tanár váratlanul elhunyt. Temetése 1991. szeptember 13-án, pénteken 11.30-kor lesz a Farkasréti temetőben. (X)

(Korompay Károly)

title

( ) Town planning for the university town of Aarhus. Cutting a new main thoroughfare in the interior. Műegyetemi Közlemények. 1948.

Z. n.

Lapszám:

Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő
Tekintetes

Műemlékek Orsz. Bizot
Dr. Szönyi Otto p.kam. ur rendele

Katholikus theológia, szépirodalom, remekírók és díszművek. Mindennemű iskolakönyvek, szótárak stb. □ □ Imakönyvek minden nyel-

STEPHANEUM NYOM
A SZENT ISTV
EGYESÍTETT ÜZEMEI
FOLYÓSZÁMI
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 30.

2 FILLÉR 1934

Bélyegmentes a m. kir. pénzügyminisztérium 1881 máj
kelt és a budapesti m. kir. pénzügyigazgatósághoz 20.c
érkezett rendelete értelmében.

1 Lindz: Vom Mittelalte
1. Friederich: Die Steinbea

le 1

RADNAI LÓRÁNT

1914–1991

Radnai Lóránt építész, aki Radnai Béla szobrásznak, a Képzőművészeti Főiskola tanárának volt a fia, Budapesten született. A fasori evangélikus gimnáziumban érettségizett és a József Nádor Műegyetemen szerzett építész diplomát. Ugyanitt nyert Wellisch-pályázatot és Alpár-érmet. Majd *Wälder Gyula* tanár irodájában dolgozik, és az ő ókori tanszékének lett tanársegéde. Két évig hallgatja *Alföldi András* professzor ókori-régészeti előadásait. A görög építészettörténet körében szerzi meg műszaki doktorátusát.

1941-ben megnősül, és házasságukban két lánya született. Számos magánépületet és néhány középületet tervez és sok városrendezési tervpályázaton vesz részt jó eredménnyel. Többek között ő tervezi a várpalotai várat környező épületeket, melyek nyugodt keretet adnak a vár épülettömbjének. Radnai munkája több budavári lakónegyedi műemlék helyreállítása is. Munkássága – a szocreál stílus legvadabb idején is – megtartotta a nyugodt építészet klasszikus fegyelmét, és egész építészeti munkásságára jellemző a régi műegyetemi tanári kar, elsősorban Wälder Gyula szellemének követése (akit betegsége idején helyettesített is). Radnai Lóránt számos építészeti szakcikket írt. A Műszaki Könyvkiadó felkérésére a közelmúlt években megírta professzorának monográfiáját, melynek kiadására azonban – más építészeti tárgyú művekhez hasonlóan – nem került sor.

Mindig derűs egyénisége sok barátot szerzett, akik most szomorú szívvel búcsúzunk tőle. Kedves Lóri, Isten veled, nyugodj békével.

Gerő László

DR. KOROMPAY GYÖRGY

1905–1991

Váratlanul ért bennünket a fájdalmas hír, hogy a korát meghazudtoló mozgékonysággal és örökös tenniakarással még 86 éves korában is állandóan alkotó dr. Korompay György kandidátus, egykori professzorunk, a hazai urbanisztika kiemelkedő kutató egyénisége, az MTA Településtudományi Bizottságának tiszteletbeli tagja, eltávozott az élők sorából.

Dr. Korompay György 1905-ben Budapesten született. Építészmérnöki diplomáját 1928-ban szerezte meg, majd fél évig állami ösztöndíjasként Rómában végzett építészet-történeti tanulmányokat. 1940-ben doktorátust szerzett, 1965-ben pedig a műszaki tudományok kandidátusa lett.

Az 1929-ben létrehozott Városépítési Tanszékre Warga László nyilvános r. tanár hívta meg tanársegédnek. 1936-tól kezdve, Warga László nyugalomba vonulása után 15 éven át, 1951-ig vezette a tanszéket, mint intézeti, rendkívüli, majd rendes tanár. Kiadta az első magyar városépítéstan tankönyvet, melyben olyan komplex szemlélet tükröződik, ami a települést történeti kialakulásában, funkcionális és esztétikai egészként tekinti. Különösen jelentős, külföldön is elismert munkája az olasz középkori városi főterekről 1940-ben írott tanulmánya (műszaki doktori disszertáció), mely szakmailag helyesen segíti értékelni a történelmileg létrejött struktúra és a látvány szépségét.

1944 decemberében, amikor SAS behívó kényszere alatt az építészhallgatók két felső évfolyamát Németországba, majd Dániába telepítették ki, az Építészmérnöki Osztály megbízta 94 fős csoportunk vezetésével. Dániában, ahol életünket nem a hierarchikus alapokon felépített egyetemi szervezet, hanem az őszinte emberi kapcsolatok jellemezték, közelebbről is megismertük Korompay Györgyöt. Azt tapasztaltuk, hogy egyéniségére – példamutató, fáradhatatlan munkaszeretete mellett – nagymértékben rányomta bélyegét a tudomány igazi elkötelezettjéhez méltó korrektség és a tiszteletet parancsoló lelkiismeretesség, az igazságra való törekvés. Megállapításait, ítéleteit éppen ezért szinte aggályosságig menő precizitással igyekezett megfogalmazni vagy korrigálni, ha esetleg valamiről utólag kiderült, hogy módosításra szorul.

1946-tól kezdve újra itthon folytatta tanszékvezetői tanári működését 1951 szeptemberéig, mikor őt is az akkori idők számos más neves személyiségének méltánytalan sorsához hasonlóan – egyszerűen áthelyezték az egyetemről a VÁTI-ba. Itt hamarosan a VÁTI Műszaki Osztályának a vezetőjeként, majd tudományos kutatóként dolgozott 1974-ben bekövetkezett nyugdíjaztatásáig, illetve szerződéses alapon 1984 végéig.

Szerteágazó szakmai tevékenységéről egyrészt városrendezési, tervezési munkái és tervpályázati tervei, másrészt tudományos működése és szakpublicisztikai tevékenysége tanúskodnak, amit részletekbe menően foglal össze Füle Lajos a Városépítés 1978/6. számában. Öt könyve, 80 tanulmánya és számos urbanisztikai cikke (köztük a külföldön, 5 különböző nyelven megjelentek) részben a településtörténet és a településesztétika témakörét, részben a műemléki együttesek védelmének kérdéseit taglalják, illetve a településtervezéssel kapcsolatos műszaki fejlesztés és kutatás területén végzett munkáját ölelik fel.

Városrendezési tevékenysége terén kiemelkednek díjnyertes tervpályázati tervei (köztük 7 db I. díjjal jutalmazott terv), így pl. a Petőfi híd budai környékének rendezési terve 1936-ban, a Várhegy keleti lejtőjének rendezésére benyújtott pályaterv – Korompay Andorral – 1941-ben, Miskolc, Ruzsinpark részletes rendezési terve 1960-ban és a Veszprém városközpont rendezésére benyújtott terv – Jánossy Györggyel – 1965-ben.

A hatvanas-hetvenes évek nagy városrekonstrukciós hullámának idején, melynek során nem egy városközpontunk áldozatul esett a meggondolatlan, elhamarkodott döntéseknek, küzdött, ahogy lehetett, az ő és kortársai (Pogány Frigyes, Granasztói Pál) által hirdetett, települési és történelmi értékeket mentő városrendezési irányvonal érdekében 1967-ben megfogalmazta az OÉSZ városkép- és kilátásvédelemről szóló fejezetét, ami sajnos a későbbi OÉSZ-ekben egyre rövidült, majd a kilátásvédelem ki is maradt. A műemléki együttesek védelmével foglalkozó munkái közül ki kell emelni a Veszprémről a „Városképek, műemlékek" sorozatban kiadott könyvét (1956, 1957), valamint a Műemléki Együttesek Védelmének Irányelveit (1959).

Az oktatástól a VÁTI-ban végzett munkája idején sem szakadt el teljesen, a Mérnöktovábbképző Intézetben tartott előadásai a települések esztétikai kérdéseiről két kötetben jelentek meg, sajnos nem nyomtatásban, csak sokszorosított formában, holott általános szakmai érdeklődésre tarthattak volna számot.

Dr Korompay György a 80-as évek végén elérkezettnek látta az időt, hogy megfelelő korszerűsítéssel újra a szakmai köztudatba emelje azokat az irányelveket, melyeket a hatvanas években dolgozott ki a figyelemre méltó, településépítészeti szempontból értékes együttesek kijelölésére és védelmére.

Egész élete folyamán, de különösen élete utolsó éveiben, erősen foglalkoztatta a Halászbástya alatti városoldal rendezésének a kérdése. Erről a Magyar Építőművészet 1989/5. és 1990/2. számában olvashatunk érdekes tanulmányt, amelyben nagyapjának, Schulek Frigyesnek a századfordulón előterjesztett javaslatához visszanyúlóan, a Corvin teret a Mátyás templommal összekötő lépcsős felvezetés, valamint a Halászbástyára irányuló szabad rálátás biztosításának érdekében száll síkra.

Urbanisztikai közéleti tevékenységét a MUT, a MÉSZ és az ÉTE keretében folytatta, és 20 éven át tagja volt az MTA Településtudományi Bizottságának is. Munkásságának elismeréseként a Mérnöktovábbképző Intézet 1951-ben aranyéremmel tüntette ki. Az MTA 1957-ben elnökségi jutalomban részesítette, vállalati kitüntetései mellett pedig az ÉVM-től kétszer kapta meg az Építőipar Kiváló Dolgozója kitüntetést. A Magyar Urbanisztikai Társaság 1978-ban Hild János emlékérmet adományozott neki, „több évtizedes kiemelkedő oktató és kutató munkássága" elismeréséül. Ugyanezekért és az őt korábban ért méltánytalanság orvoslása érdekében is, 1989-ben a Városépítési Tanszék javaslatára címzetes egyetemi tanári cím adományozásával rehabilitálták.

Dr. Korompay György emlékét, arcán az őt jellemző, szinte soha el nem tűnő derűvel, tisztelettel és szeretettel őrizzük egész életünk folyamán, volt tanítványai és kollégái.

Hegyi Lajos

KOROMPAY György épitész

M. Épmüv. 1991. 5/6.

Elmaradnak a mára tervezett *Kossuth-emlékünnepségek*

A belügyminiszter gyűléstilalmi rendelete értelmében elmarad a ma délelőttre hirdetett Kossuth-emlékünnep, amelyet a parlament kupolacsarnokában tartottak volna meg, úgyszintén természetesen elmarad a Vigadóban tervezett Kossuth-ünnepség is.

KITÖRT A VEZUV

Amszterdam, március 20.

(Német Távirati Iroda) **Az angol hírszolgálat nápolyi jelentése szerint szombat este óta a Vezuv izzó lávafolyamokat lövell ki magából. Két széles izzó folyam a tűzhányó csúcsából lefelé hömpölygve, a hegy északi oldalán halad előre és az útnak már körülbelül egyharmadát megtette. Egy gyöngébb folyam a hegy keleti oldalán halad lefelé. A hegytömeg fölött sötétvörös színben izzó gőzfelhők gomolyognak. A déli égbolt különös rőt szint öltött és ez a vörös fény naplementétől kezdve óráról-órára mindjobban erősbödött.** *(MTI)*

Amszterdam, márc. 20.

(Német Távirati Iroda.) *A Vezuv kitörése — mint az angol hírszolgálat Nápolyból jelenti — veszélyes formákat ölt. Ilyen hatalmas kitörésre 1906. óta nem volt példa. A szakértők véleménye szerint a tűzhányó működése még csak az elején tart.* (MTI.)

Petiot tartózkodási helyét még mindig nem tudták kinyomozni

Páris, március 20.

(Német Távirati Iroda.) A tömeggyilkos Petiot tartózkodási helyének és gyilkosságainak titkát még mindig nem tudták tisztázni. Egyes emberek azt állítják, hogy láttak valakit Orleansban, aki hasonlít a gyilkosra. A párisi lapok úgy vélik, hogy Petiot első áldozata egy lengyel származású ember volt, aki 1942 elején pénzét magával vive, el akarta hagyni Franciaországot.

Felmerült az a feltevés is, hogy Petiot egy szervezett bandának volt a vezére. Mások rámutatnak arra, hogy Petiot összeköttetésben állt a szabadkőművesekkel és a volt baloldali politikai pártokkal. *(MTI)*

Kisebb áremelkedés a svájci *kis- és nagykereskedelemben*

A Grands Magasins Jemoli S. A. zürichi részvénytársaság, amely 6 millió frank alaptőkével rendelkezik, nyilvánosságra hozta múlt évi jelentését és zárszámadását.

A tiszta nyereség 0.84 millió frankról 0.78 millió frankra csökkent.

A rendelkezésre álló tiszta nyereség az elővezetés figyelembevételével 0.99 millió frank, amely 8%-os osztalék kifizetését teszi lehetővé. 1941-ben az akkori 5 millió frankos alaptőke 9%-os, 1940-ben pedig 12%-os osztalékot kapott. Figyelemreméltó a mérlegben a csökkentett áruraktár tétele, amelynek értéke 7 millióról 4.8 millió frankra csökkent.

A jelentés azt mondja, hogy az elmúlt évben a kis- és nagykereskedelmi árak átlag némileg még emelkedtek.

Ez az áremelkedés a megkétszerezett forgalmi adóval párosulva, amihez még a luxusadó is járul, valószínűleg lényegesen hozzájárul ahhoz, hogy a forgalom menynyiségileg is csökkent. A múlt év kiskereskedelmi forgalma érték szerint még bizonyos emelkedést mutat.

A pénzügyminiszter leirata *az adófelszólamlási bizottságok újjáalakításáról*

Az ország valamennyi adókerületében a törvényhatóságok által megválasztott adófelszólamlási bizottsági tagok mandátuma 1943 december 31-én lejárt. A közadók összeállításáról szóló rendelkezés alapján a törvényhatóságok, kereskedelmi és iparkamarák, *a mezőgazdasági és Budapesten az ügyvédi kamara által készített jegyzékekből 2—2, illetve 1—1 rendes és póttagot választanak az adófelszólamlási bizottságok mindegyikébe.* Az érdekelt kamarák már ez év elején hozzákezdtek ezeknek a jegyzékeknek az elkészítéséhez. A listák összeállítására azonban hivatalos felszólítás csak most érkezett.

A pénzügyminiszter leiratban értesítette a kamarákat, hogy állítsák össze azoknak a névsorát, akikből azután a törvényhatósági bizottságok megválasztják az adófelszólamlási bizottságok tagjait.

Március végére kell elkészülni ezekkel a listákkal, amelyeket az illetékes törvényhatóságoknak kell elküldeni. A törvényhatóságok tavaszi közgyűléseiken fogják ezután megválasztani a bizottsági tagokat. A kamarák most az arra érdemes, feddhetetlen multú, objektívnek ismert, lehetőleg tekintélyesebb és kerületükben tájékozott tagjaik sorából állítják össze a névjegyzékeket, amelyeket e hónap végéig felterjesztenek a törvényhatóságokhoz.

Csonttollú madarak Zemplénben

Szerencs, március 20.

Zemplén megye déli részében nagy csapatokban jelentek meg a csonttollú madarak. Egyáltalában nem félénkek, hanem nyugodtan csipegetik a galagonya és a fagyöngy bogyóit.

Péter jugoszláv király hétfőn tartja esküvőjét

Lisszabon, márc. 20.

Mint a brit hírszolgálat jelenti, Péter király hétfőn tartja Londonban esküvőjét Alexandra görög hercegnővel. Tanuként György angol és György görög király szerepel. Az esküvői szertartáson megjelenik többi között Erzsébet angol királynő, Haakon norvég király és Vilma holland királynő is. *(MTI.)*

A Kormányzó Urat ünnepelte a Városok Szövetsége

A Magyar Városok Országos Szövetsége *Szendy* Károly dr. budapesti polgármester elnöklésével rendezett választmányi ülésén az elnök megemlékezett a Főméltóságú Úr kormányzóvá választásának huszonnegyedik évfordulójáról. Javaslatára ebből az alkalomból *hódoló távirattal fejezték ki hűségüket.*

A továbbiakban *Lukács* Ödön ügyvezető alelnök számolt be a vidéki városok közállapotairól.

Kiemelte a tisztviselők nehéz anyagi helyzetét és erkölcsi sérelmeit. Bejelentette, hogy a belügyminiszériumból ígéretet kaptak a javításra. Kérik a jövő télre a tüzelőanyag biztosítását már jóelőre, hogy idejében rendezzék a kitermelést és az árakat. Végül elhatározták, hogy pontos tervezetet dolgoznak ki a háborúuáni időre az átmeneti gazdálkodás megkönnyítésére.

Ricse községben közös katolikus-református templom épül

A Magyar Tudósító jelenti: Nemrégiben számoltunk be, hogy Örkénytáborban közös keresztény templom épült. Most arról értesültünk, hogy a zemplénvármegyei Ricse községben megépült a katolikus-református templom az ottani tüdőbetegszanatórium udvarán.

Az oltárt a templom egyik kiugró részében helyezték el, amely teljesen elzárható, az elülső részben pedig az Urasztalát állították fel. A toronyra a kereszt mellé a csillagot is odahelyezték. A templomot istentiszteletekre használják majd felavatása után és ugyanitt ravatalozzák fel a szanatóriumban elhúnyt katolikusokat és reformátusokat.

Pénzbírsággal sujtották, mert agyonvert egy macskát

A szegedi állatvédő egyesület feljelentésére egy ottani asszonyt 50 pengő pénzbüntetéssel sujtottak, mert agyonvert egy macskát. Ezzel kapcsolatban közli az Országos Állatvédő Liga (IV., Múzeum-körút 31.), hogy a m. kir. rendőrség vidéki főkapitánya leirata szerint a vidéken lábrakapott macskairtások megakadályozására szigorú eljárásra utasította az alája rendelt rendőrhatóságokat.

ELVESZETT

kiskereskedői textilbevásárlási könyv. Becsületes megtaláló jutalom ellenében adja le Lukácsnál, Váci-út 36.

Szabványosított bútortermelés kell *az új kislakásokhoz*

Érdekes előadások az új települések tervezéséről

A *Bornemisza* Géza iparügyi miniszter, *Keresztes-Fischer* Ferenc belügyminiszter és *Antal* István nemzetvédelmi propagandaminiszter fővédnökségével rendezett kislakásépítési ankét során legutóbb *Korompay* György műegyetemi rk. tanár és *Tattay* György építészmérnök tartottak előadást.

Korompay György a lakótelepülések tervezéséről adott elő és megállapította, hogy a városokban a fejlődés vagy túlzottan nagy körzetre terjeszti ki az építés körébe vont területeket, ami által a fejlődés külterjessé válik és nagy terheket ró a városra, vagy pedig az igényeknek megfelelően, esetről-esetre csak egy-egy új utcát, vagy tömböt kapcsolnak a már félig-meddig kiépített területekhez.

Mai szempontból egyik eljárás sem tekinthető célravezetőnek, ugyanis a lakótelepüléseket olyan egységekbe kellene foglalni, amelyeket önmagukban programszerűen önállóságra és bizonyos elemi fokú önellátásra volna helyes berendezni minden tekintetben. Hogy mekkora legyen egy ilyen egységbe fogott lakóterület, ahhoz tisztázni kellene a hozzátartozó gyüjtőkörzet nagyságát. Már 1—2000 lakostól 6—8000 lakosig a nagyságrendnek különböző fokozatai lehetnek.

Önálló települések

A külső lakóterületi egységeknek nem szabad tapadniok az amúgyis nagy kiterjedésű és összefüggő belső városteshez, hanem attól területileg is el kell különülniök.

Ezt szabad területekkel oldhatjuk meg, amivel az üdülést a zöldség- és gyümölcsellátást elégíthetjük ki.

Erre a városfejlesztési módra Düsseldorf és Chemnitz ad jó példát. Végül a területi különállás ellen felhozható érveket sorravéve, foglalkozott az előadó a közműépítés, a telekáralakulás és a közlekedés kérdésével is és hangsúlyozta, hogy ezek szempontjából a tagolt szerkezetre törekvő városfejlesztési rendszer nincs hátrányban a centrális és külterjes fejlődési rendszerrel.

Tattay György a kislakások berendezéséről tartott előadást és már bevezetőjében megállapította, hogy az utóbbi időkben épült kislakásokra az a panasz, hogy kisméretü bebútorozhatatlan helyiségekből állanak.

Aki nem a lakáshoz készíttet a bútorait, az minden átköltözés alkalmával kénytelen drágán beszerzett bútoraitól veszteséggel megszabadulni, vagy ha erre nem képes, akkor össze-vissza zsúfolt, kényelmetlen és rosszul használható lakásban él.

Most nem lehet olyan méretekkel építeni, mint negyven évvel ezelőtt, tehát a probléma megoldását a bútoratnál kell keresni. A bútortermelés mai termékei alkalmatlanok arra, hogy takarékosan méretezett lakásokban jól lehessen használni őket. A készen kapható bútorzat csak arra jó, hogy bőségesen méretezett helyiségekben nyerjen elhelyezést, de erre alkalmas helyiségeket új épületekben már nem találunk.

Ezért kell a bútorokat úgy kialakítani, hogy azok egymást csatlakoztatva, helyvesztesség nélkül a rendelkezésre álló falhosszakat jól kihasználva és a helyiség közepét lehetőleg szabadon hagyva, esztétikailag is kifogástalan belső tereket adjanak.

Ezét meg kell szüntetni azt a formai és méretezésbeli anarchiát, amely bútortermelésünket jellemzi. A bútorvásárlónak meg kell adni azt a lehetőséget, hogy készen vett bútoraikat kifogástalanul tudják használni a kapható lakásokban lakásváltoztatás esetén is.

Ezért kell a bútortermelésben is bevezetni az irányítást és szabványosítással olyan kötött méreteket, formai korlátokat és kiviteli minőségeket előírni, amelyek által azok minden lakásban jól elhelyezhetők s amellett kifogástalanul használhatók lesznek.

Ha ez megtörténik, akkor az épület tervezője a bútorokat, mint ismert méretű elemeket úgy tervezheti bele a lakásba, mint a fürdőkádakat vagy a tűzhelyeket. A szabványosítás nem sérelmes, mert intézkedéseivel a többséget védi és az üzleti élet túlkapásait akadályozza meg.

TÖMEGES villamosszerencsétlenségek

Vasárnap *két halálos és három súlyos kimenetelü közlekedési baleset* történt a fővárosban. A Szent István-körúton a Visegrádi-utcánál *Lefkovics* György 54 éves ékszerész sietett át az úttesten s nem vette észre az arra haladó *6-os villamost* s valósággal *nekiszaladt a szerelvény pótkocsijának.* A pótkocsi az ékszerészt *visszadobta* s ugyanakkor az ellentétes irányból arra haladt egy másik villamos, amely *a szerencsétlen embert halálra gázolta. Lefkovics* Györgyöt a tűzoltók *darabokra tépve szedték ki a villamos alól.* «Zsebében 3500 pengő készpénz s nagyobb mennyiségü arany- és ezüstékszer volt.

Frechenstein József 9 éves elemi iskolai tanulót *Soroksár* határában gázolta *halálra egy HÉV szerelvény.* A kisfiú is a vigyázatlanságnak lett áldozata, *átszaladt az úttesten s nem vette észre az arra haladó szerelvényt, amely elütötte.*

A Vas-utca előtt *Szabados* Ferenc 54 éves férfit gázolta el egy villamos. A mentők a Magdolna baleseti kórházba vitték.

Tóth Zakariás 20 éves segédellenőr a Horthy Miklós-téren *egy villamos perronjáról kizuhant* s a mentők *agyrázkódással* szállították a *Horthy Miklós kórházba.* — Ugyancsak *villamos perronjáról esett le* a Fiumei-úton *Zombori* Károlyné 75 éves mosónő, akit a mentők *bordatöréssel* szállítottak a Szent István-kórházba. A tömeges szerencsétlenségek ügyében rendőri nyomozás indult.

Csalás, zsarolás, megvesztegetés *100 mázsa nullásliszt körül*

Érdekes bünpert tárgyalt a büntetőtörvényszéken *Keresztes* Ferenc dr. büntetőtörvényszéki egyesbíró. A vádlottak padján *Aradi* Mihály közellátási detektív, *Appermann* Aladár pék és *Kádár* Sándor ültek. Az ügyészség *Aradi* és *Appermann* ellen mint tettestársak ellen, *Kádár* Sándorral szemben pedig mint *bünsegédi bünrészességgel* szemben *csalás büntette* címén emelt vádat.

A vád szerint, mint a bírósági tárgyaláson kiderült, mult év júniusában *Aradi* és *Appermann Kádár* útján megtudták, hogy *Szőke* Gyula espressotulajdonos meg nem engedett módon mintegy *száz mázsa nullásliszthez vásárolt* és azzal *árdrágító visszaélést* követett el.

Appermann felkereste *Szőke* Gyulát, akinek azt mondotta, hogy *a lisztvásárlás miatt bünvádi feljelentést tettek ellene, de az ügyet 10.000 pengő ellenében elsimítja, úgy hogy annak semmi következménye nem lehet.* Ezután *Aradi* Mihály is megjelent *Szőkénél* az *Appermann* által készített feljelentéssel. Mint *detektív* lépett fel, akit a hatóság bízott meg az ügy kivizsgálásával. Kikérdezte *Szőke* Gyulát az árdrágítási ügyben, majd *jegyzőkönyvet is szerkesztett.* Ilymódon azután rávették *Szőkét*, hogy *8000 pengőt adjon át Appermannak*, azért, hogy a bünvádi eljárást elsimítsa. A pénzből *Appermann* 2000 pengőt adott át *Aradinak*, a többit pedig megtartotta magának.

Az érdekes csalási bünperben a vádlottak védelmét dr. *Káldi* István és *Dobrovszky* **Nándor ügyvédek képezték.** Az ügyet egyízben a bíróság már tárgyalta, miután azonban bíróváltozás történt, a tárgyalást megismételték. Kihallgatta a bíróság mindhárom vádlottat, akik közül Aradi azzal védekezett, hogy *Szőke Gyula nem is búzalisztet, hanem bablisztet vásárolt, amivel nem lehet elkövetni közellátási visszaélést,* mert nem is zárolt áru, így szó sem volt arról, hogy *Szőke* Gyula valami bűncselekményt követett volna el. Egyébként *tagadta, hogy valami bűncselekményt követett volna el és hogy Appermanntól pénzt kapott volna.* A bíró elébe tárta ezután a nyomozás során tett beismerő vallomását, amit Aradi most a bíróság előtt visszavont azzal, hogy a detektívek előtt félelmében tett beismerő vallomást.

A másik két vádlott ugyancsak tagadta a terhére rótt bűncselekményt.

Mielőtt a bíróság elrendelte volna a bizonyítást, dr. *Zaboreczky* Ervin ügyész módosította a vádat és kérte a főtárgyalás elnapolását azzal, hogy nemcsak *csalás*, hanem *zsarolás* és *minősített megvesztegetés büntettét* is látja fennforogni. A bíróság ezután az iratokat visszaküldte az ügyészséghez, mivel *a zsarolási bünperek nem egyesbíró, hanem büntetőtanács elé tartoznak.*

Sportcipők

Bilgerik országoshírű mestere

Ternóczky

Festetich-u. 4. (Keletinél)

Vízmentesítés, speciális javítások

Csöndes forgalom a Dunán

A derűsebb esztendők békebeli Budapestjének jellemző színfoltja volt a propeller; egy kicsit olyan millénium-tűz, fővárost bámuló vidékiek számára üzembentartott hajókázási szórakozást jelentett. Amikor elindult éktelen sípszóval a „stégje" mellől, kisfiúcskák, leánykák futkostak a fedélzetén, egyik korláttól a másikig s szájtátva, kereknyílt szemmel nézték a Budáról Pestre, vagy Pestről Budára forduló panorámát.

Fölényes papák széles karmozdulattal mutatták csemetéiknek a főváros páratlan szépséggel előtáruló látványát.

— Az ott a vár, odébb a Citadella...

A háború egyszeriben lefujta a romantikus girlandokat, himbálódzó lampionokat a propeller fedélzetéről, egyre kevesebb vicceket gyártanak a tornyos kabinjában gőgösen dirigáló propeller-kapitányról, aki a köznyelv szerint fitymálóan nyilatkozott a „Leviathan", később a „Quen Mary", vagy a „Bréma" óceánjárók említegetésekor. Kiköpött kurta pipája mellől és azt mondta:

— Tragacs...

Az átkelési hajójárat szervesen bekapcsolódott Budapest közlekedési hálózatába, komoly szerepe van a két part között. Naponta többezren lépnek kikötője hajóhídjára s szorgalmasan beejtik a lyukas húszfilléres a kisszakasz-időkből ismeretes perselybe. Aztán a hajó gőzsípja élesen kiált a hömpölygő víztükör felett, a fehér toronyban indít a kapitány, akiről azonban most már illik tudni, hogy tulajdonképpen nem kapitány, hanem hajóvezető. Nevezzük így őt az idők komolyságához mérten. Tompán, pincehangon érkezik le a gépház mélyébe indítást jelző parancsa.

— Elereee...

Néhány merőleges lépcsőfokon feljutunk a hajóvezető kajütjébe. Araszos bundában áll a rideg dobozban, könnyű mozdulatokkal pergeti a kormányt és pipa helyett Szimfóniát szív az átkelési hajójárat vezetője. Most célozzuk orral a budai partot, a hajó gyorsan vág át a roppant vízen.

Bizsereg, halkan remeg a kormányosi torony, ahogy az alkotmány átveszi a gép rezdülését.

— Hogyan lesz valaki propellerkapitány, azaz bocsánat: átkelési hajójáraton hajóvezető?

Ajka hegyén lóg a cigaretta, két keze a sokvillás kereken pihen fölényes nyugalommal.

— Matróz, vitorlamester, aztán kormányos beosztást kap az ember. Vonalon szolgál, vagy idevezénylik, erre a posztra, elég hozzá négy középiskola, a kapitányi vizsgához érettségi kell...

A Lánchíd széles, roppant karolású ívei közelednek, mintha gigantikus díszletbe hajóznánk. A kis jármű arányai törpévé zsugorodnak a fenyegetően közeledő gránitpillérek mellett. Aztán kikötünk.

Utasok szállnak ki és be, aktatáskások, pápaszemesek, jönnek a Várból, valamelyik minisztériumban jártak. Kis cseléd szatyorral, vörösre csípett kézzel. Hideg van, borzongatós március. A hajó elegáns ívvel visszafordul a híd alatt. cél: a Vigadó-tér.

Figyeljük a hajóvezető manővereit. Egy kicsit unottan csinálja, de fölényesen és biztosan. Hogyne. Naponta ötvenszer ugyanaz a mozdulata, mellette elfér egy harapás a zsíroskenyérből.

— Felelős a munka, emberélet van a kezem alatt. De egyébként csendesen folyik minden, egyhangúan, unalmasan. Néha egy öngyilkos...

Kék szeme van a hajóvezetőnek, lassan úsztatja tekintetét a parti szállodák ormán végig.

— Öngyilkos? A hajón?

Szűken méri a szót, mint ifjúsági regényeinkben a vén, tengeri medvék.

— Az. Itt a hajón. Éppen jelt adtam a kikötésre, hát átveti magát a korláton és zsupsz, bele a vízbe. Bolondság. Élni még mindig jobb a halálnál. Szegényen és nehezen is jobb.

A téma komor. Mielőtt kikötnénk, megkérdezzük, mit szól az egyéb célhoz hajós szempontból.

— Ez sem történt meg évek óta. Egész téli idényben hajóztunk a két part között. Nem állt be a víz, zajlás sem volt. Utas annál több...

A csövet szája elé fordítja.

— Állj!

Matróz áll a mellvédnél, csikasz legény, a dunai szél vörösre edzette a bőrét, mintha meggyujtották volna, ég a nyaka, meg az arca. A hajó engedelmesen odaáll a hídhoz, a matróz kötelet vet a tömpe vasbunkóra, a propeller kikötött. A fűtő is kidugja kormos fejét a gépház vasajtaján, a gépész meg a keskeny ablakból bámulja az utasok kicserélődésének monoton folyamatát. Hajóvezető, matróz, fűtő, gépész, a propeller személyzete a néhányperces üzemszünet alatt ásító álmossággal, ázsiai, mozdulatlan nyugalommal szemlélődnek, mig aztán a „kapitány" belelép a talpa ügyébe eső csappantyúba, amelynek végén idegesen megrázódik a csengő.

A matróz lehajol a kötél végéért, a fütő eltünik a mélyben, a kapitány pedig kiadja a jelszót:

— Elereee...

HÍREK MINDENFELŐL

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI minisztérium élelmiszertechnikai szakmanfolyam rendezésével bízta meg a Fázmány Péter Tudományegyetem dietétikai intézetét. A tanfolyamra bárki jelentkezhet, aki a 18. életévét betöltötte és a 35. életévét még meg nem haladta. Részletes tájékoztatót szívesen küld az intézet vezetősége.

◆

A VÁMIGAZGATÓSÁG adatai szerint Finnország 1944 februárjában 718 millió finn márka értékű polgári fogyasztásra szánt árut vitt be a januári 962.9 és a tavaly februári 974.4 millió finn márkával szemben. Az év első hat hónapjában az árubevitel ezzel 1680.8 millió finn márkára csökkent a tavalyi hasonló időszakban lebonyolított 2119 millió finn márka értékű bevitellel szemben. Az árukivitel ezzel szemben a szóbanforgó hónapban összesen 766 millió finn márkát ért el a januári 764 és a tavaly februári 563 millió finn márkával szemben. Így az első két hónap kivitelének az értéke a tavalyi 1025.6 millió finn márkáról 1530.6 millió márkára emelkedett. Ezzel a bevitel csökkentése és a kivitel növelése következtében a finn külkereskedelmi mérleg lényegesen javult.

◆

AZ ÁLLAMI GÉPJÁRMŰVEZETŐKÉPZŐ tanfolyam a M. kir. Technológiai és Anyagvizsgáló Intézetben (VIII., József-körút 6) március hó 27-én délután félnégy órakor nyilik meg. A beiratás és felvételhez szükséges űrlapok kiadása naponta délelőtt 9—10 óra között az igazgatósági irodában.

◆

SPANYOLORSZÁG VASTERMELÉSE 1943-ban 543.000 tonnát tett a megelőző évi 528.000 tonnával szemben. A havi átlagot e szerint 44.000-ről 45.000 tonnára sikerült felemelni. Erre illetékes körök hangsúlyozzák, hogy a termelés fokozása sokkal nagyobb fokú lett volna, ha a spanyol olvasztóművek nem szenvedtek volna érzékeny energiahiány következtében. Az acéltermelést a fennálló nehézségek ellenére is sikerült az 1942. évi 638.000 tonnáról 656.000 tonnára fokozni. Mint a hivatalos statisztikából kitünik Spanyolország széntermelése az elmult év első 11 hónapjában 7.7 millió tonna volt az 1942. év hasonló időszakában termelt 7.3 millió tonnával szemben.

◆

A SVÉD IPARI SZÖVETSÉG a termelés januári indexszámát 108-cal adja meg a tavaly decemberi 109 és az 1943 januári 110-zel szemben. Az ipar termelésének ezt a csökkenését a svéd papirosipar okozta, amelynek indexe januárhoz viszonyítva a megelőző hónapban további hét ponttal esett, amivel az eddigi legmélyebb pontra süllyedt.

◆

A NORVÉG KULTUSZKORMÁNYZAT határozata értelmében a Vaar Frelsers-templom, Norvégia legnagyobb és legtekintélyesebb temploma ezentúl székesegyház lesz, az oslói püspök határozata értelmében.

◆

FEBRUÁR VÉGÉN Svájc munkahivatalai majdnem 17.000 teljesen munkanélküli álláskeresőt tartottak nyilván a januárvégi 13.200 és az egy év előtti 9600-zal szemben. A munkanélküliek számának emelkedése majdnem kizárólag az építőipar köréből került ki, amit nagy mértékben a kedvezőtlen időjárási viszonyok is okoztak.

A NYUGDIJAS MAGÁNALKALMAZOTTAK Országos Szövetsége országos választmányi ülést tartott, amelyen Boruth Gyula alelnök hódolt Kossuth Lajos emlékének. Somló Gyula főtitkár beszámolt a nyugdíjvalorizációs törvény ügyében folyó küzdelemről és sajnálattal állapította meg, hogy az igért revizió még mindig késik. A főtitkár végül beszámolt a nyugellátás teljes reformja előkészítési munkájáról és a vidéki szervezés eredményéről.

◆

IGEN NAGY FELTÜNÉST keltett Svájcban, amikor Graubünden kanton elutasította a Rajnán való vízierőműépítés tervét. Ezzel időszerűségben erősen nyert az a terv, amely a Gothard alján óriási arányú vízierőművet akar létesíteni. A terv 3 milliárd kilowattóra áramot irányoz elő és valószínű, hogy a svájci nagybankoknál és pénzelő társaságoknál különös érdeklődésre fog találni. Mint ismeretes, svájci gazdasági körökben a svájci energiatermelés kiépítését tartják annak az egyedüli lehetőségnek, hogy azokat a tőkéket, amelyek korábban a tőkekivitel számára álltak rendelkezésére, a jövőben magában az országban viszonylag csekély kockázattal és gyümölcsözően helyezhessék el.

◆

A CSURGÓI KOLLÉGIUM állandó táj- és néptanulmányi gyüjteményt kíván összeállitani a kollégium tanulói számára, a hagyományok megbecsülése és a megbecsülésre való nevelés céljából. A gyüjtemény kiegészítése céljából körlevélben hívják fel a munkában való részvételre a lelkészeket, tanítókat és gazdákat.

◆

AZ ORSZÁGGYÜLÉSI MÚZEUM Kossuth Lajos halálának 50. évfordulója alkalmából Kossuth-emlékkiállítást rendezett. A kiállítás megtekinthető március hó 21-től április hó 4-ig naponta 10—½2-ig. A belépés díjtalan. Bejárat az Országháza XVII. sz. kapuján, szemben a Tisza-szoborral.

◆

A WASHINGTON STAR azt írja, hogy Irországnak fel kell készülnie a gazdasági zárlatra. Ezzel egyidejűleg az angol Reuter-iroda azt jelenti, hogy a brit kormány további és messzemenő rendszabályokat mérlegel Irország elszigetelésére. Valószínű, hogy a távbeszélő összeköttetést is megszakitják. Azonkívül valószínűleg bevezetik a postaellenőrzést is.

ZONGORA PIANELLO
részletre
és bérletre
Sternberg
Rákóczi-út 60

Húszezer pengős betörés

Vasárnapról hétfőre virradó éjjel betörők jártak *Szabó* Dezső Bókay János-utca 3. szám alatti vegytisztító üzemében. *Az álkulcsos betörők 20.000 P értékű ruhaneműt és textilárut vittek el* a vegytisztító üzemből. A rendőrség keresi a betörőket.

KÖZELLÁTÁSI NAPTÁR

HÉTFŐ:

A B. 57. és B. 58. sz. szelvényekre marha-, borjú-, vagy lóhúst, vagy bármely húsféléből készült kolbászárut, ugyszintén feketebádog-, vagy aluminiumdobozos konzervet lehet vásárolni.

Az A. 56., B. 59. és B. 60. számú szelvények nem válthatók be.

A burgonya vásárlására szolgáló szelvényiv 27-es számú szelvényére a március 16-tól 23-ig terjedő hétre 1 kg burgonya vásárolható.

Rablógyilkossági kísérlet
Rákosszentmihályon

A főkapitányság bűnügyi osztálya detektívjeinek százai még lázasan keresik *a pestszentlőrinci revolveres betörőt*, aki négy lövéssel a Bartók Lajos-utcában *agyonlőtte dr. Lenkey István honvédőrnagyot*, majd leütötte annak édesanyját, özv. *Lenkey* Jánosnét és elmenekült, amikor *újabb hasonló ügyben érkezett bejelentés a rendőrségre.*

Vasárnap reggel *Rákosszentmihályon*, a Hársfa-utca 40. számú házban eszméletlenül találták *Patala* Sándor 78 éves asztalost és 70 éves feleségét.

A rablógyilkossági kísérletet *Szőts* Márton cipész fedezte fel, aki vasárnap reggel kereste fel *Pataláékat*. A cipész *hatalmas vértócsában* találta az idős házaspárt és azonnal rendőrért sietett. A rendőri nyomozás során megállapították, hogy *szombaton éjjel betörők jártak a Hársfa-utca 40. szám alatti házban, ahol egy kemény tárggyal, valószínűleg kalapáccsal leütötték az idős házaspárt, majd a lakást teljesen kirabolták.*

A kalapácsos betörők *minden elmozdítható tárgyat és értéket elvittek a lakásból.*

Patala Sándort és feleségét a mentők eszméletlenül szállították a Rókus-kórházba.

Az idős házaspár állapota *annyira súlyos, hogy még hétfő reggel sem tudták őket kihallgatni s nem is valószínű, hogy az asztalosmestert és feleségét meg lehet menteni az életnek.*

A rendőri nyomozás ezért nehéz feladat előtt áll, mert nincs senki, aki a rablógyilkosság ügyében bárminemű felvilágosítással szolgálhatna, amely a *kalapácsos rablók* nyomára vezetne. Nincs kizárva az sem, hogy *a pestszentlőrinci revolveres betörés és a rákosszentmihályi kalapácsos rablótámadás között esetleg összefüggés van* a mindkét bűnügyet *egy ugyanazon személy* követte el.

Ez azonban csak *feltevés*, amely csak a későbbi nyomozás során derülhet ki, hogy *helyes-e, vagy sem.* Valószínű, ha *Patala* Sándor és felesége állapotában jobbulás állna be, a rákosszentmihályi kalapácsos rablótámadás nyomozásában fordulat történne, mert *a megtámadott és leütött házaspár egészen biztosan értékes vallomást tudna tenni a kalapácsos rablók ellen.*

A bünügyi osztály fokozott erőllyel nyomoz az újabb bünügy tettesének kézrekerítésére s ugyanakkor *keresik a pestszentlőrinci revolveres betörőt is.* Ha a tettesek kézrekerülnek, a rögtönítélő bíróság elé állítják őket.

ÚJ KÖNYVEK

Éri-Halász Imre:
KI NE MONDJA!

Éri-Halász Imre, pompás vígjátékok írója, aki a nevettetés fedezéke mögül mindig igen komoly ellenfelek felé: az ostobaságok, megszokások és előítéletek felé irányította szellemi fegyvereit, „Ki ne mondja!" című új könyvében a gondolkozás, a társalgási nyelv és az irodalom egyik legnagyobb vesszedelme: a közhelyek ellen indít harcot. Mi a közhely? — kérdezi. — „Közönséges, elcsépelt kifejezésmód" — idézi a választ a lexikonból. A *pesti közhely* azonban, amelynek legjellemzőbb példányait különös kedvteléssel gyüjtötte össze, valamennyire más és több is ennél. A pesti közhely egyrészt azokból a szállóigékből vagy humoros „bemondások"-ból születik, amelyek egykor igen elmések és találóak voltak, másrészt azokból a kis szóficamokból, amelyeknek ugyan soha sem volt értelmük, de épúgy elterjedtek és megkövesedtek, mint jobb sorsra érdemes társaik. S ha volt valaha színük és ízük, azt a mindenáron elmeskedők lassanként elhasználták. Életüket, egészen addig, amíg végelgyengülésben ki nem múlnak, a gondolkozás lustasága vagy tehetetlensége tartja fenn a szónoklatok puffogó frázisaiban épúgy, mint a „vicces" társalgási nyelvben. Fertőző hatásuk meglepően nagy és a tömegmérgezés, amelyet előidéznek, néha már olyan idült, hogy jelenlétüket észre sem vesszük. De az olyan érzékeny fül és kényes irodalmi ízlés, mint amilyen Éri-Halász Imréé, megszólalásukra valósággal fizikai fájdalmat érez. Az *„azt nem, de fütyülni tudok"*, *„Biztos csak a rendőrbiztos"*, *„Kinn vagyok az összvizekből"*, *„Ha szeret táncolni, miért nem tanul meg?"* vagy az ilyen párbeszédek, mint: *„Nyert a kártyán? — Nyertem, tapasztalatokat"*, *„Ez a házaspár szereti egymást? — Igen, mindegyik egy mást"*, *„Tud zongorázni? — Lehet, még nem próbáltam"* egykor talán mulatságos kiszólások lehettek, de ma már, mint „szünni nem akaró" közhelyek, szinte mérgezik a magyar nyelv levegőjét. Az író külön fejezetben foglalkozik a színpad és a film közhelyeivel is, a leggyakrabban visszatérő „humoros" színpadi helyzetekkel és azokkal az ősrégi fogásokkal, amelyeket a kevesebb ízlésű vígjátékírók, rendezők és színészek ma is ellenállhatatlanul hatásosaknak tartanak. Mindez így, csokorba kötve, rendkívül szórakoztató és tanulságos, különösen az író könnyed, fölényes és ötletes előadásában. A könyv, amely a *Stilus* kiadó feltünően szép kiállításában, *Sár Ági* vidám rajzaival jelent meg, komoly értéket, élvezetes és hasznos tisztító munkát jelent a magyar irodalomban.

(Le)

A KALOCSAI ÉRSEK NAGYBÖJTI SZÓZATA

Grösz József kalocsai érsek nagyböjti szózatában ismerteti azokat a látomásokat, amelyekben 270 esztendővel ezelőtt *Alacoque Szent Margit* részesült. Ezek főleg azt mutatták, hogy az Üdvözítő szereti az embert és ennek a gondolatnak különösen nehéz időkben kell bennünket vigasztalnia. A megváltás szempontjából teljesen közömbös, hogy háború van-e, vagy béke, zivatar, vagy napsugaras idő, aranykorona van valakinek a fején, vagy töviskorona. A szentírás szavai szerint csak az szereti az Üdvözítőt igazán, aki megtartja parancsait. Mi azt akarjuk, hogy *Szent Istán országa ne büntetésre, hanem jutalomra találtassék méltónak az ő szemében.* Azért készséges lélekkel vállaljuk azt az engesztelő szeretetet, amelyet az Üdvözítő kér.

ÚJ HIRDETÉS: ÚJ VEVŐ!

A csíksomlyói búcsú

Idén is mintegy 200 ezer főnyi tömeg gyűlt egybe a székelység hagyományos búcsújáró helyén pünkösd szombatján. Egyes becslések szerint a Kissomlyó-hegyre ezúttal még a tavalyinál is többen jöttek el Székelyföldről, Erdély más részeiből, Magyarországról és a világ minden tájáról.

A csíksomlyói zarándoklás hagyománya többszáz évre nyúlik vissza, a katolikus csíki- és gyergyói székelyeket az unitárius vallásra erőszakkal téríteni próbáló János Zsigmond erdélyi fejedelem felett 1567-ben ezen a napon aratott győzelem emlékét idézi.

A diktatúra évtizedeiben a búcsút tiltották, ezúttal azonban már negyedszer sereglettek egybe szabadon a hívők a csíki medence falvaiból, székelyföldi városokból, a csángók lakta gyimesi településekről és sokan zarándokoltak ide a határokon túlról is magyar, és más nyelvterületekről.

A templomi zászlók és a magyarság piros-fehér-zöldje alatt haladó oszlopok közül egyesek gyalog tették meg az utat, már csütörtökön vagy pénteken felkerekedtek és ugyanúgy térnek haza. Csíksomlyón előbb a Boldogságos Szűz Mária csodatévő hírben álló szobra elé járultak a zarándokok a kegytemplomban, majd körmenetben kapaszkodtak fel a hegyoldalra. Itt először tartották meg a széles erdők övezte térségben, szabad ég alatt a vallási szertartást. A tömeg előtt Kada Lajos érsek, németországi pápai nuncius, Bálint Lajos gyulafehérvári érsek és Jakubinyi György gyulafehérvári segédpüspök celebrálta a misét, majd a körmenet visszatért a kegytemplomhoz. A mise után az egybegyűlt tömeg elénekelte a magyar és a székely himnuszt.

A Digép sorsa

A Diósgyőri Gépgyáron belül működő Általános Gépgyár – azaz fegyvergyár – eladásáról folyó tárgyalások igen előrehaladott állapotban vannak. Ha az értékesítés sikerül, nemcsak az ott dolgozó 452 ember sorsa rendeződik, hanem a nagyüzem 2750 dolgozójának nagy része is megtarthatja munkáját. Amennyiben nem jön létre az üzlet, be kell zárni azokat az egységeket, amelyek működését csak a privatizációs pénzből tudnák tovább finanszírozni – jelentette ki Szabó József, a Digép felszámolását végző Reorg Rt. felszámolóbiztosa.

Mint ismeretes, a Digép értékesítését 1990. november 2. óta négyszer hirdették meg, azonban ez idáig sikertelen volt a privatizáció, és lejárt a törvényben meghatározott két év is, amíg a felszámolást be kellett volna fejezni. Molnár István, a gyár vezérigazgatója hangsúlyozta: a Digép-nek ma jobbak a piaci feltételei mint az elmúlt években, ám ennek ellenére a vállalat nem nyereséges. 2 millió dollár értékű szerződést írtak alá ukrán partnerekkel kábelhúzó gépek szállítására, és termékeik iránt egyre nagyobb érdeklődés mutatkozik a FÁK-országok részéről. Azon kívül ukrán partnerekkel tárgyalnak egy új kábelgépgyár telepítéséről, amelyet a Magyar Kábelgyárral közösen létesítenének.

Egyidőben a legfejlettebb országokkal

Digitális rádiótelefon

A Matáv és az amerikai US West közös pályázatot nyújt be a 900 megaherzes frekvenciájú GSM (Global System Mobil) rádiótelefon-rendszer kiépítésére – jelentették be a beruházás nemzetgazdasági jelentőségével foglalkozó sajtótájékoztatón.

A tervekről szólva elhangzott: amennyiben a Matáv–US West konzorciumnak sikerül koncessziót szereznie a közlekedési tárca által meghirdetett tenderen, úgy a GSM rendszer kiépítésére egy új koncessziós vállalatot hoznak létre. Mint ismeretes, a két cégnek már van egy közös vállalkozása, a magyarországi rádiótelefon-hálózat bevezetésében úttörő szerepet játszó Westel. A Westel az elmúlt két évben mintegy 25 magyar közreműködő vállalatot vont be az országos mobiltelefon-rendszer létrehozásába. A 450 megaherzes rendszer teljes kiépítése – ez az év végére várható – mintegy 85 millió dollárba kerül.

A GSM rendszer alapvetően különbözik a jelenleg is működő rádiótelefon hálózattól, hiszen digitális elven működik, s mivel több rádiócsatornát használ, lényegesen nagyobb számú előfizető kapcsolódhat a rendszerhez. A Westel 450 megaherzes hálózatának 50-100 ezer előfizető a maximális kapacitása. A digitális rádiótelefon ma a világszínvonalat képviseli, olyannyira, hogy még az USA is csak most áll a technológia bevezetése előtt.

A 900 megaherzes rendszer további előnye, hogy mivel európai szabvány, a készülék nemcsak egy adott országban, hanem egész Európában használható lesz. A hasonló hálózatok kiépítését Európában is csak mostanában kezdték meg, így a lemaradásunk mindössze fél-egy év.

A nagyszámú potenciális előfizető, s ennek nyomán a tömeggyártás miatt várható, hogy a végberendezések a jelenleginél jóval olcsóbbak lesznek. A Matáv – US West konzorcium tervei szerint az új koncessziós vállalat már működésének első évében több száz munkahelyet teremt s fennállásának első 10 éve alatt több százmillió dollárt költ el Magyarországon. A Westel által bevált gyakorlatot követve a kivitelezési szakaszban kizárólag magyar generálkivitelezőket kívánnak megbízni, akik helyi munkaerőt alkalmaznak. A konzorcium emellett minden tekintetben a magyar beszállítókat fogja előnyben részesíteni, sőt, bizonyos területeken kész árelőnyt biztosítani a magyar vállalatok számára.

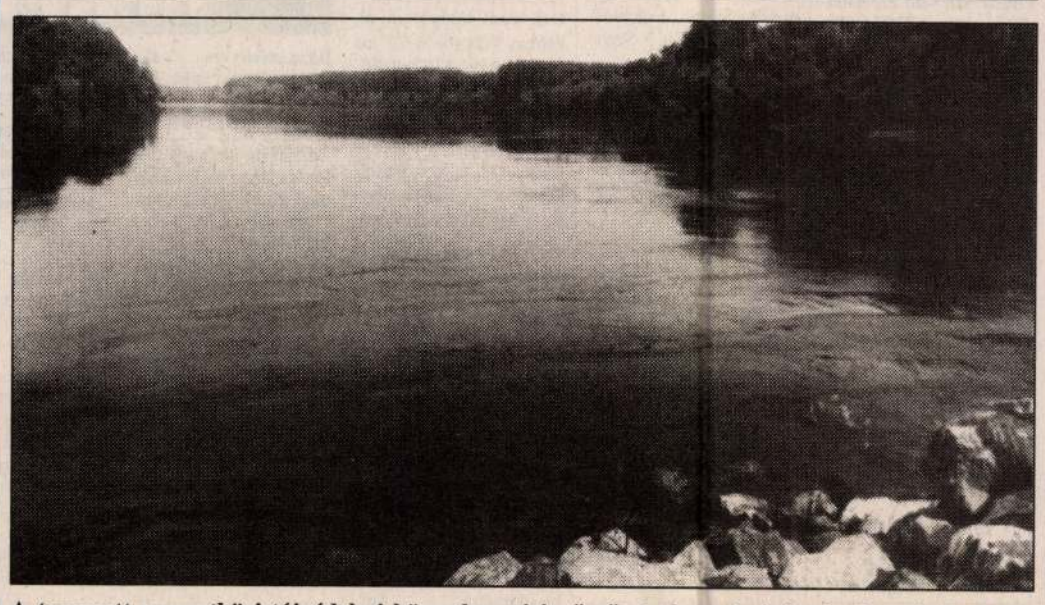

A tervezett nemzetközi tájvédelmi körzetben vizierőművet akarnak építeni a horvátok. A képen: a Dráva Keselyüsfa puszta térségében. MTI TELEFOTO

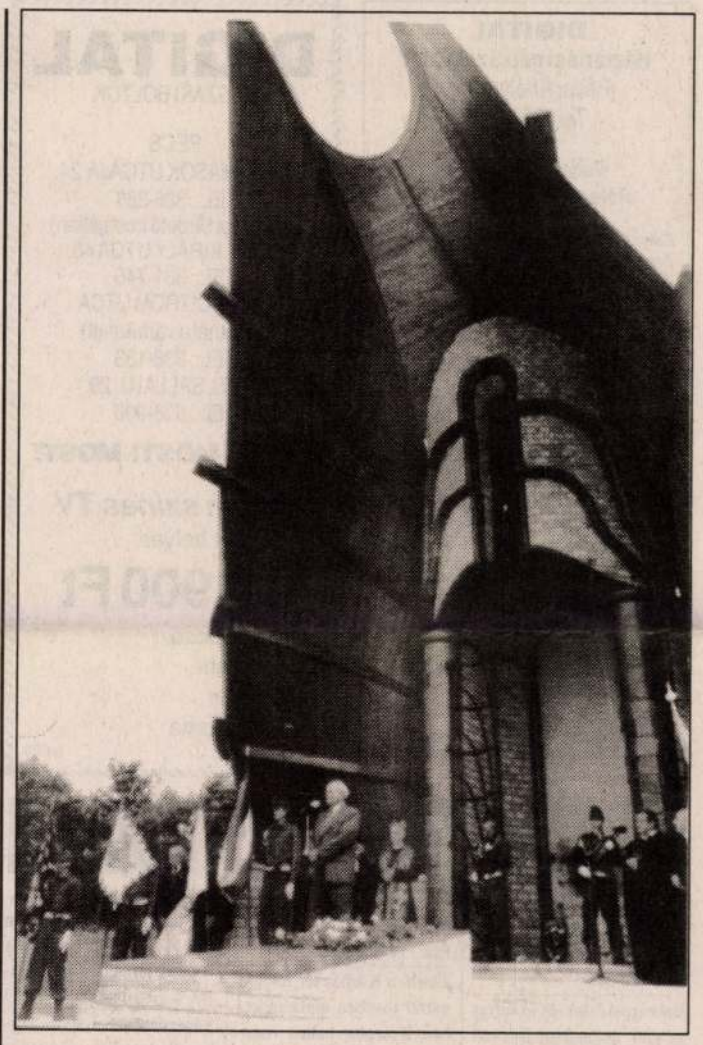

A megbékélés emlékműve

A II. magyar hadsereg tragédiájából le kell vonnunk a tanulságot: egy kis ország hadseregének az ország határainak védelme a kötelessége, s nem az, hogy beleszóljon a világpolitika formálásába, hogy a nagyhatalmak oldalán, a nagyhatalmak mellett részt vegyen mások háborújában. Olyan hadsereget kötelességünk fenntartani, amely képes megvédeni határainkat, s van annyi ereje, hogy feltartóztassa a támadót, – hangsúlyozta Göncz Árpád köztársasági elnök a pákozdi Mészeg-hegyen, a Megbékélés emlékművének, a Don-kanyari emlékkápolnának az avató ünnepségén.

A Don-kanyari emlékkápolna célja, hogy lezárjon valamit, hogy olyan hely legyen, ahol az ismeretlen földben nyugvókért is le lehet tenni egy szál virágot. Az emlékművek – mondta Göncz Árpád – a múlt lezárását, a múlttal, a jelennel való megbékélést, a valóság tudomásul vételét is jelentik.

Az égbenyúló szárnyakat formázó kápolna a Don-kanyari Emlékkápolna Alapítvány segítségével, széles körű társadalmi összefogással jött létre. Terveit Szabó Tamás készítette. Az építkezés még nincs befejezve. Elhelyezésre vár még a kerámia oltárkép – Korompay Péter alkotása –, s meg kell építeni a kőburkolatot. Mindehhez kétmillió forint hiányzik, aminek előteremtéséhez Göncz Árpád beszédében kérte az ünnepség részvevőinek és a távollévőknek a segítségét.

Június 28-tól új műsorrend a tv-ben

Kié a Magyar Televízió? – ezzel a címmel invitálta találkozóra a sajtó képviselőit Nahlik Gábor, az MTV alelnöke. A sajtótájékoztató tulajdonképpeni célja Kocsis L. Mihály műsorigazgató szerint az volt, hogy tájékoztassák a közvéleményt, az utóbbi hónapok strukturális változásai miért nem jelentek meg mindezidáig a műsorokban.

Bár a címben feltett kérdésre a tájékoztató házigazdái nem tudtak egyértelmű választ adni, az mindenesetre kiderült, hogy az MTV jelenlegi vezetői szerint az intézmény Hankiss Elemér irányítása alatt „idegen" kézbe került. Hogy kit, vagy mit értenek idegen alatt, azt a sajtó rendelkezésére bocsátott közlemény hivatott megvilágítani. Az ötoldalas dokumentumban az MTV vezetősége azt fejtegeti, hogy az intézmény 1990 óta érdeksérelmek sorozatát szenvedte el, s a jelenlegi irányítók kezét előnytelen szerződések kötik gúzsba. Az írásban arra is utalnak, hogy a jelenlegi vezetés felülvizsgálja a Magyar Televízió szerződésállományát, s a megállapodások egy részét megpróbálják újra tárgyalni. Reményeik szerint a szerződések megváltoztatása biztosítja majd a műsorkészítői függetlenség kiteljesedését.

Az mindenesetre már biztos, hogy a Magyar Televízió június 28-tól új műsorrend szerint sugároz. A struktúra legfontosabb elemeit Feledy Péter hírigazgató ismertette. Eszerint megszűnik A reggel című műsor, helyét 6.30 és 7.30 óra között 1 órás hírblokk veszi át, ezután pedig a Napközi jelentkezik. A TV-híradó a jövőben ismét 7 óra 30 perctől jelentkezik majd, A Hét szintén a korábbi években megszokott 19 órakor kezdi adását. Megszűnik az Aktuális és a Napzárta, helyüket egy 24 óra című politikai műsor veszi át. A tervek szerint a Szószóló, az Átmenet és a Tényképek ilyen címen megszűnnek, a leendő Kor-kép című műsor veszi át szerepüket a TV2-n késő délután. Feledy Péter arról is beszámolt, a jövőben az ország két fő közjogi méltósága a köztársasági elnök és a miniszterelnök rendszeresen szót kap majd minden alkalommal ugyanabban az időben hétfő esténként. A külpolitikai műsorok két újdonsággal is szolgálnak majd: beindul egy közép-európai magazin és egy, a környező országok magyarságáról szóló műsor.

Szeptembertől újra indul a Parabola.

Elkelnek a boltok

Eddig 13 milliárd 255 millió 966 ezer forint folyt be az ÁVÜ-höz a privatizált üzletek eladásából. A tranzakciók során összesen 171 gazdasági társaságban került magánkézbe állami tulajdonú üzletrész.

Az előprivatizációs törvény néven ismert 1990. évi 74. jogszabály alapján összesen 10816 kiskereskedelmi, vendéglátóipari és fogyasztási szolgáltató tevékenységet folytató tíz, illetőleg a vendéglátóiparban tizenötnél kevesebb dolgozót foglalkoztató üzlet tartozott a programba.

Ezek közül eddig 9800-nál kezdődött meg a privatizáció, azaz a folyamat a végéhez közeledik – Both János, az ÁVÜ kereskedelmi igazgatóságának vezetője mondotta.

Az üzletek átlagosan a kikiáltási árnál negyven százalékkal magasabb értéken cseréltek gazdát, de akadtak olyan helyek is – főként Budapesten a belvárosban –, ahol a kikiáltási ár tízszeresét fizették a bérleti jogért. Vidéken viszont előfordult az is, hogy többszöri árverés ellenére is eredménytelen maradt a remélt tranzakció.

Székelyudvarhely: egy gimnázium 400 éve

1593-ból kelteződik az első tudósítás, amely a mai, impozáns székelyudvarhelyi liceum első elődjére utal. A jezsuita rend akkori jelentése számolt be arról, hogy ezen a településen 250 lelket térítettek át katolikus hitre és a helyi skólában mintegy száz tanulót oktatnak. Ezen a hétvégén az egész város és a messze földről érkezett vendégek is feleleventik a históriát, amely egyben a magyar művelődéstörténet, a magyar kultúra egyik gazdag fejezete.

Az iskola alapítójáról, Vásárhelyi Gergely jezsuita szerzetesről – mondja Benczi Tibor igazgató – sajnos, nem maradt fenn kép, csak annyi ismeretes róla, hogy a rend egyik legképzettebb tagja volt. Az általa létrehozott tanintézetet hamarosan háttérbe szorította a protestánsok győzelme, de 1651-ben Sámbár Mátyás, az ismert hitvitázó (róla már van kép) újjászervezi és attól fogva a jezsuiták 1773-ig, a rend feloszlásáig vezették. Ekkor az iskolák és szemináriumok fenntartására szolgáló anyagi alapok a Comissio Catholica kezelésébe mentek át, majd 1866-tól az Erdélyi Római Katolikus Státus látta el ezt a feladatot egészen 1948-ig, az államosításig.

A Székelyudvarhely városa fölé magasodó mai négyszintes gimnáziumi épület Lechner Ödön stílusában épült Pápai Sándor tervei alapján 1909-ben. Az iskola híres növendékei között volt Zöld Péter, a madéfalvi veszedelem néven ismert Habsburg-ellenes székely felkelés vezetője, Baróti Szabó Dávid, a magyar időmértékes verselés úttörője, Orbán Balázs, a Székelyföld leírásának szerzője, a híres tudós, és természetesen maga Tamási Áron, akiről elnevezték 1989 után (Petru Groza helyett). Nemcsak a név változott meg ekkor: szinte minden. Ez tűnik ki az 1989-es fordulatot közvetlenül megelőző időszak és a jelen összevetéséből. A Ceausescu-rezsim alatt az elméleti liceumot szakközépiskolává züllesztették, a tantermekben műhelyeket rendeztek be, és az összlétszám több mint 98 százalékát kitevő magyar nemzetiségű diákoknak csak negyede tanulhatott anyanyelvén – előfordult, hogy a román tagozaton tanító magyar tanárokat büntették, mert az órán magyarul szóltak magyar növendékeikhez.

A román igazgató eltávozott a fordulat nyomán, a román tagozatok – ahová addig szintén magyar gyerekek jártak – megszűntek. Elmentek a román szaktanárok is, meséli Benczi Tibor, akit a fordulat után a tantestület választott meg igazgatónak, de a nyugdíjasok behívásával a liceum megoldotta ezt a gondot és ma az egyik legmagasabb szintű pedagógus gárdával rendelkezik egész Erdélyben.

Éppen ezért a Tamási Áron Liceum – mondja az igazgató – legfontosabb feladatának a továbbtanulásra való felkészítést tekinti. Méghozzá sikeresen, hiszen 1989-ben 58, tavaly már 65 százalék volt a főiskolai szinten tovább tanulók aránya az érettségizettek között.

Ma ebben az iskolában 22 osztályban folyik elméleti és szakoktatás a következő tagozatokon: informatika, matematika-fizika, kémia-biológia, filológia, filológia-idegen nyelv és filológia-történelem. Emellett – mondja az igazgató – a Székelyföld egyik szellemi fellegvárává kívánta tenni a tantestület az iskolát. Igy otthont ad a táncházmozgalomnak, a diákszínjátszásnak, az iskolai lapszerkesztésnek, önképzőkörök, tudományos szakkörök működnek keretében, és helyet kapott a hitoktatás. Diákszínjátszó fesztivál, diáktanács, és egy napra „diákigazgató" megválasztása – megannyi kezdeményezés az iskola önálló arculatának, a régiből is merítő új hagyománynak a megteremtésére.

A 400. évfordulóra emlékkönyvvel, értesítővel, kiállítással, és persze az ezekben a napokban folyó ünnepségekkel emlékeznek a Tamási Áron Gimnázium tanárai és diákjai. A tantestület 32 főből áll, a diákok száma több mint hatszáz, háromnegyedük a városból, egynegyedük Székelyföld más településeiről, elsősorban a környékbeli falvakból való. A közös cél a felkészülés a továbbtanulásra, az erdélyi magyar értelmiség sorainak gyarapítása.

Mint négy évszázada mindig.

Baracs Dénes

DIGITAL
Háztartási gép Szaküzlet
Pécs, Király u. 48.
Tel.: 331-746

Pécsi lakosoknak előlegnélküli hitelakció!

Zanussi 60 l hűtőszekrény	15.900
Zanussi 80 l hűtőszekrény	18.900
Zanussi 160 l hűtőszekrény	19.900
Zanussi 200 l hűtőszekrény	22.900
Zanussi 240 l hűtőszekrény	24.900
Zanussi 60 l fagyasztó	18.900
Zanussi 125 l fagyasztó	25.900
Zanussi 230 l fagyasztószekrény	36.900
Zanussi 200 l fagyasztóláda	29.900
Zanussi 300 l fagyasztóláda	35.900
Zanussi 400 l fagyasztóláda	39.900
Zanussi 300 l italhűtőláda	45.900
Zanussi 280/60 l kombinált	32.900
Zanussi 260/75 l kombinált	36.900
Zanussi 300/115 l kombinált	43.900
Zanussi automata mosógép	39.900
Indezit (olasz) mosogatógép 12 sz.	46.900
Indezit mosógép	36.900
Levis mikrosütő	13.900
Funai mikrosütő	15.990
Rakéta porszívó	4.990
DeLonghi szőnyegtisztító	25.500

(4147)

DIGITAL
MŰSZAKI BOLTOK
PÉCS
IRGALMASOK UTCÁJA 24.
TEL.: 326-366
(a Hétvégi Hirdető irodájában)
PÉCS, KIRÁLY UTCA 48.
TEL.: 331-746
PÉCS, CITROM UTCA
(Banknál a várfal alatt)
TEL.: 336-133
PÉCS, SALLAI U. 29.
TEL.: 328-906

MOST! MOST! MOST!

51 cm színes TV
23.900 Ft helyett
19.900 Ft
51 cm képcső
90 program
kábeltuner
videocsatorna

(4145)

MÁR MOST GONDOLJON A TÉLRE!
Vásároljon olcsó hazai barna- és feketeszenet.
Megrendelhető:
Szénáruda Kft.
Pécs, Mártírok útja 12.
Tel.: 411-525
Mozaik-Trade Kereskedőház
Pécs, Rácvárosi út 29/1.
Tel.: 310-214
(87074)

Építkezőknek ajánljuk:
– porotherm falazó és födémrendszer
– Jamina tetőcserepek
– csornai, tatai cserepek
– tetőfólia készletről
kiszolgálva, igény esetén kedvező áron házhoz szállítva.
„A kereskedő" Bt.
Pécs, Megyeri út 72.
Tel.: 72/314-311/106, 130
(4034)

SZOMBAT DÉLELŐTT IS NYITVA
ÉKSZER NEMESFÉM MŰTÁRGY AUTÓ
Zálogház
Pécs, Perczel u. 27.
Tel., fax: 72/442-157
GYORS, KORREKT BECSLÉS, KEDVEZŐ ÉRTÉKMEGÁLLAPÍTÁS, HITELNYÚJTÁS
BIZOMÁNYI ÁRUSÍTÁS, VÁSÁRLÁS, AUKCIÓ

HULLÁMPAPÍR
PARKETTA ALÁ CSOMAGOLÁSHOZ
TÁRS BÚTORHÁZ
Pécs, Somogyi Béla u. 6.
tel.: 72/15-172
NYITVATARTÁS: 8-16.30-IG
SZOMBATON 8-13.00-IG

JÓ & OLCSÓ JÓ & OLCSÓ
FEGYVERES ERŐK KLUB
VÁSZON ÉS SELYEMRUHA-VÁSÁR
bébi-gyerek-felnőtt ruhák
Jún. 3-án, csütörtökön
8-18 óráig a
Fegyveres Erők Klubban!
blúzok, ingek, pólók, blézerek, zakók, nadrágok, szoknyák, farmerek
óriási választékban
Ruhák már 20 Ft-ért.
(4152)
JÓ & OLCSÓ JÓ & OLCSÓ

INGATLAN

Elcserélném hosszúhetényi 3 szobás összkomfortos új családi házamat 2 db pécsi lakásra, vagy egy lakás+kp. „Tető 76306" jeligére a Ferencesek u. 1. hirdetőbe. (76306)

Szilvási csárdánál 800□-öl szőlő eladó. Érd.: Soós Gábor, Szabadszentkirály, Ady u. 29. (6293)

Balatonmárián vízközeli villa áron alul eladó. Érdeklődni: 82/321-974. (T/172)

Pogányban istállóval 410□-öl telek eladó. Víz, villany, kút van. Érdeklődni: este 72/314-873. (87110)

Máriadülőben családi ház nagy területtel eladó. T.: 334-962 17 óra után. (87185)

Szilvás-közben 254□-öl panorámás, családi ház építésére is alkalmas gyümölcsöskert (pince, hétvégi ház) eladó, esetleg garzonlakás beszámítható. Tel.: 313-111/88 mell. (86324)

Király utcai, 100m²-es üzlethelyiség bérleti joga átadó. Érdeklődni: 72/326-012 (üzenetrögzítő)

Kétszintes családi ház eladó. Pécs, Május 1. u. 14/3. (87136)

Eladó Somogyapáti Fő u. 22/A. sz. összkomfortos családi ház. Szigetvári kis lakást beszámítok. Tel.: 72/313-299, vagy 73/311-307. (8148)

Eladó Mánfán Németh u. 1. családi ház, esetleg csere is érdekel. Érd.: Pécs, Bánya u. 21. (76470)

Kozármisleny Móricz Zs. u. 7. családi ház eladó, lakást beszámítok. Tel.: 371-085. (86356)

Gerde, Malom u. 6. sz. alatti családi ház eladó nagy melléképülettel. Érdeklődni: Bakonya, Fő u. 3. Szabó Barna (76477)

Fekeden 1200□-öl területen régi típusú parasztház 3 helyiséggel, nagy gazdasági épület+szántó eladó. Érd.: Martini Mihály Szebény, Felszabadulás u. 12. (5599)

Kis igazítást igénylő pécsváradi 1,5 szobás ház eladó. Templom u. 1. A vár mögött. (526/Sz)

Eladó Liget, Kun B. u. 31. sz. alatti komfortos ház nagy telekkel és sok melléképülettel. Érdeklődni: ugyanott. (6277)

Megvásárolható 2 szobás 63m²-es tanácsi lakás sürgősen eladó. Érdeklődni: Komló, Vértanúk u. 25. Bencsik. (6279)

Magántulajdonú szoba, konyha, szuterin eladó. 380.000 Ft. Siklós, Rákóczi u. 69. (8558)

Eladó gazd. alkalmas családi ház. Ellend, Petőfi u. 20. (85330)

Romonyán családi ház eladó. Érd.: T.: 448-790, 18 óra után. (T/196)

2 db uránvárosi telefonos lakást+balatoni üdülőterületet elcserélnénk 2 családnak megfelelő családi házért. Érd.: Tel.: 319-304. (T/194)

Építési telkek eladók. Társasházaknak is alkalmasak. T.: 328-187. (76481)

6-os útnál házhelynek alkalmas 400□-öl szőlő kis házzal eladó. Kút, villany, városi busz van. T.: 449-823. (76482)

Elcserélném belvárosi négy szoba összkomfortos, kis udvaros, garázsos, alagsori raktárral, pincével rendelkező családi házamat 3 sz. összkomfortos téglalakásra, ill. kis cs. házra. Irányár 5,6 M Ft. Tel.: 310-445. (86366)

Panorámás helyen zártkert eladó kertvárostól tíz percre Gyódon. Tel.: 326-189. (76484)

Nyaraló telek 400□-öl Dunaszekcsőn eladó. Tel.: 440-083. 18-19-ig. (86359)

Üzlethelyiséget, illetve házrészt vásárolnék üzlet kialakítására. Érd.: 312-408/37. 18 óra után: 318-674. „Nem csak belváros" (8150)

LAKÁS

Eladó Szentlőrincen pécsi u. 14/B. tehermentes öröklakás. Érd. munkaidőben 06/371-281.

Belvárosi 50m²-es komfort nélküli átalakítást igénylő lakás eladó. É.: este T.: 316-216.

Szilvásban 1,5 szobás tehermentes lakás+garázs és kert eladó. Érd.: Komló, Vértanúk u. 7. IV./11.

Cserélnénk 2,5 szobás 5 éves kertvárosi II. em. lakást uránvárosi tetőtéri vagy 3,5 szobás téglalakásra ráfizetéssel. Telefon szükséges. Meszes kizárva. Családi házas csere is érdekel! Tel.: 324-475, 316-716 munkaidőben

Szigetvári Szent I. ltp. 19. fsz. 5. sz. 65m² lakás eladó. Érd.: 17 óra után. (8004)

Eladó a Kórház tér felett a várfal tövében téglaépületben 3 szoba hallos összkomfortos, gázfűtéses, telefonos lakás. Irányár:3 mill. Érd.: 20-456, az esti órákban. (76474)

Budapesten a XX. kerületben társasházi öröklakás 2 szoba összkomfortos eladó. Ir.ár: 1.900.000 Ft. Érd.: T.: 22/355-159. (T/188)

Eladó 2 és 1/2 szobás, központi fűtéses, tehermentes lakás. Szentlőrinc, Ifjúság u. 3/B. Mangold János (76490)

Bács-Kiskun-Megyében Madarason két családnak megfelelő régi típusú családi ház felújítva, gazdálkodásra alkalmas területtel eladó. Tel.: 326-189. (76483)

Megvételre keresek 2 szobás lakást Pécsett. Minden megoldás érdekel. „Sürgős 76485" jeligére a Ferencesek u. 1. hirdetőbe. (76485)

Vásárolnék belvárosi, téglaépületben 1,5 v. 2 szobás lakást II. emeletig. Telefon: 463-348. 17 óra után. (86367)

A belvárosban nyugodt helyen igényesen kialakított 64m²-es lakás eladó. Irányár: 2,3 M Érd.: 450-523. 8-16 óráig. (86372)

3 szobás Ifjúság úti és 2,5 szobás Búza téri telefonos parkettás öröklakás sürgősen eladó, 3 szobás gyárvárosi összkomfortos családi ház eladó. Érd.: 333-888, 9-12-ig. (87206)

Pécsi 52m² tehermentes lakás eladó 850.000 Ft. Több megoldás érdekel Frankel L. 8. 8-20-ig. Bagó (83442)

BÉREL-KIAD

Balatonfenyves - alsón 30m²-es Erdért faház, komfortos olcsón kiadó. Tel.: 331-023 (76313)

Bérelnénk minimum 5 külön bejáratú hálószobával rendelkező összkomfortos lakást vagy házat Pécsett, kizárólagos használattal. MPH Rt. Pécs, Ifjúság u. 11. Tel.: 314-333 (4254)

Viszonylag olcsó 1,5-2 szobás kertvárosi albérletet keresek. Telefon: 444-018. (T/197)

Forgalmas helyen kisebb üzlethelyiséget bérelnék. Telefon: 438-633. (87189)

Orvosegyetemnél családi házban 3 szoba összkomfort kiadó. „Telefon megoldható 76473" jeligére a Ferencesek u. 1. hirdetőbe.

1,5 szobás telefonos lakás a Rózsadombon kiadó. 439-765. (85329)

Fonyódligeten nyaraló dolgozóknak kiadó. 316-362. (86358)

Raktárhelyiség kb. 60m²-es kiadó. Tel.: 331-767. (87205)

Fóliasátor virágzó állománnyal kiadó. „Betegség miatt T/187" jeligére a Rákóczi u. 34. hirdetőbe. (T/187)

Pécs belvárosában 30m²-es üzlethelyiséget bérelnék. Ajánlatokat „Divatáru 76493" jeligére a Ferencesek u. 1. hirdetőbe. (76493)

Olasz tengerparti apartman és B.lellei szobák kiadók! T.: 325-394 Pécs, Mátyás K. 20. (76472)

Bevezetett virágbolt július 1-jével kiadó. „Légkondicionált T/186)" jeligére a Rákóczi u. 34. hirdetőbe. (T/186)

Bérelnék egy szobát vagy garzont üresen hosszabb távra. „Árajánlat 87195" jeligére a Rákóczi u. 34. hirdetőbe. (87195)

Műhelynek, raktárnak 20-40 m²-es ipari árammal ellátott családi ház alsó szintjén lévő helyiség Nagypostavölgyben kiadó. T.: 440-231 (70926)

Kiadó 70m²-es 2 szobás összkomfortos kis családi ház hosszabb távra. Telefon, garázs megoldható. „Belső udvar 87055" jeligére a Rákóczi u. 34. hirdetőbe. (87055)

ÚJ DN KIADÓI FAX: 72/322-301

Akciónk máj. 24 - jún. 5-ig tart!

Marha vastag lapocka 1 kg 289.- (309.-)
Marha szegy, oldalas 1 kg 139.- (159.-)
Piri májas Teri májas 1 kg 179.- (189.-)
Leo jégkrém kakaós, kávés, vaniliás tölcsérben 1 db 56,90 (63,90)
Maggi levespor Walt Disney figurás, 3 féle 1 tasak 49,90 (59,90)
Napraforgó étolaj 1 liter 79,90 (92,90)
Mounte Regale durumtészta 4 féle 500 g 49,90 (59,90)

Twix csokoládé 3 db-os 115.- (130.-)
Zweifel Chips 5 féle 100 g 54,90 (70,90)
Sunkist narancs 0,75 liter 99,90 (135.-)
Garden almaital tetrapackos, 12 %-os szűrt 1 liter 59,90 (67,90)
Persil mosópor kerek 3 kg 549.- (709.-)

csütörtöktől szombatig!
Banán 1 kg 99.-
Karfiol 1 kg 59.-

Jó & friss
Naponta előnyös

Csütörtök Hús-Tigris-Nap Június 3-a
Állítsa a 3 kg-os húscsomagját saját maga össze

Sertéscomb 1 kg 239.- (299.-)
Sertéslapocka 1 kg 239.- (279.-)
Sertés rövid karaj 1 kg 259.- (309.-)
Sertés hosszú karaj 1 kg 209.- (249.-)

Pécs, Bajcsy-Zsilinszky út. 4. Nyitva: 6.30-19-ig, szombaton 6.30-14-ig
Pécs, Zsolnay Vilmos út 119.
Pécs, Gosztonyi Gyula u. 2.
Pécs, Pollack Mihály u. 19.
Kalocsa, Marx tér 11.
Nyitva: 6-18.30-ig, szombaton: 6-14-ig

UTAK ÉS UTASOK

❶ A Bartók Béla úton megkezdték a villamospálya átépítését. A munka befejezéséig a Bartók Béla úton nem közlekednek a villamosok. A 18-as villamos két szakaszon jár, a Szent János Kórház és a Döbrentei tér között 18-as, a Móricz Zsigmond körtér és az Albertfalva kitérő között 18A jelzésű villamossal lehet utazni. A 47-es a Budafok Városház tér és a Móricz Zsigmond körtér között közlekedik. A Móricz Zsigmond körtér és a Deák Ferenc tér között kék színű 47V jelzésű villamospótló autóbusszal lehet utazni. Az autóbuszok 3-4 percenként közlekednek a Bartók Béla úton, az Erzsébet hídon mennek át Pestre és a Szabadság hídon jönnek vissza Budára.

❷ A Szabadság hídon csak az autóbuszok és a taxik hajthatnak át, és csak a Buda felé vezető irányba. Az Etele tér és a Batthyány tér között zöld színű 19V jelzésű villamospótló autóbusz jár, amelyik 5 percenként indul. Az építés ideje alatt változatlan útvonalon közlekedik a 41-es villamos. Nem jár a 19-es és a 49-es villamos, helyettük a 19V (zöld) és a 47V (kék) pótlóbuszokkal lehet utazni.

❸ A Hungária felüljáró felújításának idejére a közúti torlódások miatt a 32-es autóbuszok útvonalát az Árpád hídi metróállomás felé mától módosította a BKV. A buszok a Nagy Lajos király útja–felüljáró–Szőnyi út–M3-as autópálya útvonalon járnak, az útvonal módosítás megállót nem érint.

- A Döbrentei téren ideiglenes villamos-végállomást építenek, ezért útszűkületre számítsanak.
- A II., Endrődi Sándor utcában, a Tüske utcánál félpályás útlezárásra kell számítani, mert a Tüske utcában vízvezetéket építenek.
- A Belvárosban a Szent István téren, valamint a Hercegprímás utcában a Szent István tér és a József Attila utca között díszburkolatot építenek, ezért sávlezárásra, illetve teljes útlezárásra kell számítani.
- A VI., Dózsa György úton, a Hősök tere és a Benczúr utca között a Thököly út irányába haladó külső sávot, a Damjanich utca és a Dembinszky utca között a BUSZ-sávot lezárták közműépítés miatt.
- A VII. kerületben, a Hutyra Ferenc utcát az Izabella utca és a Rózsa utca között út- és járdaépítés miatt lezárták.

A várhatóan leginkább zavaró útakadályok

Forrás: Fővinform NÉPSZABADSÁG-grafika

- A Vajda Péter utcában az Orczy út és a Bláthy Ottó utca között irányonként csak egy sávban közlekedhetnek, mert csatornát építenek.
- Kőbányán, a Kada utcát a Maglódi út előtt felbontották, mert javítják a gázvezetéket, a Korányi Frigyes utcát a Maglódi út és a Kozma utca között szakaszosan lezárják, mert felújítják a csatornát.
- A XI., Szerémi úton, a Hauszmann Alajos utca és a Galvani utca között, valamint 6-os főút fővárosi szakaszán a Kitérő út és a Vilmos utca között szélesítik az útpályát, ezért sávlezárások lassítják a forgalmat.
- A XIII. kerületben, a Tutaj utcát a Visegrádi utcától a Váci útig egyirányúsították, mert távfűtővezetéket építenek, a Pannóniában utcában a Vág utca és a Gogol utca között csak a fél útpálya szabad, mert felújítják a távfűtővezetéket.
- A Hermina úton, az Ida utca után a Thököly út felé vezető oldalt felbontották, gázvezeték-javítás miatt. A munkaterület mellett át kell húzódniuk a szembejövők oldalára.
- A Fő úton, a Sín utca és a Rákóczi utca között vízvezeték-építés miatt csak a fél útpálya szabad.
- A Pesti úton, a Ferihegyi út és a Csabai út között a befelé, az Ágas utca és az Egerszalók utca között a kifelé vezető oldalon mától munkagépek okozhatnak útszűkületet a csatornaépítés miatt.

Forrás: Fővinform

Kell-e fizetni a gyorséttermi illemhelyekért?

A Budapesten kerengő hírek szerint vége lehet egy olyan időszaknak, amelyben nyilvános illemhelyek hiányában kulturáltan lehetett intézni ügyeinket: az egyik gyorsétterem-hálózat fizetővé akarja tenni a WC-használatot azoknak, akik csak ezért térnek be.

A hír részben ugyan, de igaz – miközben sok fővárosit, vagy éppen csak átutazót érint. A gyorsbüfés illemhelyek előnye – viszonylagos tisztaságuk mellett –, hogy nem kell (kellett) értük fizetni.

A McDonald's nyolcvannégy hazai étterme közül mindössze háromban valóban fizetni kell az illemhely használatáért a nem fogyasztó vendégeknek – erősítette meg az étteremlánc sajtóközpontja. A budaörsi Drive Inben azért kell ötven forintot fizetnie annak, aki igénybe akarja venni a WC-t, mert az illemhelyet a gyorsbüfé melletti benzinkút tulajdonosa üzemelteti. A láncolat másik budapesti fizető illemhelyű étterme a Móricz Zsigmond körtéren található, és szintén egyfajta közvécéként funkcionál. A nem fogyasztó látogatók számára itt száz forintba kerül a használat, ennek értékét azonban a helyszínen le lehet vásárolni. Például úgy, hogy a WC-t használó a százforintos tarifáért kap egy hetvenforintos fagylaltot – a fennmaradó harmincat pedig a kasszánál visszakapja. (A harmadik ilyen gyorsbüféillemhely Győrben, a belvárosi „mekiben" olyannyira közvécé lett, hogy a vendégek panaszai miatt az üzemeltetők bevezették az ötvenforintos WC-tarifát azok számára, akik nem fogyasztanak.) Arról egyelőre nincsen hír, hogy Budapesten más McDonald'sokban is hasonló rendszert vezetnének be.

Szemben az előbbiekkel, a Burger King, valamint a Pizza Huttal közös vezetés alatt álló Kentucky Fried Chicken illetékesei határozottan cáfolják, hogy akár most, akár a jövőben bevezetnék „külsők" számára a fizető WC-használatot. Elmondásuk szerint sem most, sem a jövőben nem akarnak különbséget tenni a WC-használók között. Ahogy az egyik hálózat illetékese fogalmazott: a cég üzemeltetési költségvetésébe automatikusan belekalkulálják az illemhelyek fenntartására fordítandó összeget.

O. Cs.

SZOLGÁLTATÁS
KÖZMŰ • TELEFÓNIA • KÖZÜZEM

Budapesti Elektromos Művek (Elmű) Rt. (XIII., Váci út 72–74.), **telecentrum (ügyfélszolgálat),** illetve **hibabejelentő:** (06 40) 383-838; 238-3838 • **Elmű-dolgozók azonosítására szolgáló zöldszám:** (06-80) 200-338 • **Elmű Rt., mérőállás bejelentése:** (06-80) 202-938 • **Fővárosi Csatornázási Művek (FCSM) Rt., ügyfélforgalmi iroda:** XIII., Dózsa György út 154., 340-5393, 359-0328, 350-8879 • **FCSM Rt., központi ügyelet** (éjjel-nappali bejelentés): VIII., Kerepesi út 21., 333-1314, 455-4200 • **Fővárosi Gázművek (Főgáz) Rt., diszpécserközpont:** 477-1111/13-00, 13-10-es mellékek • **Főgáz Rt., fogyasztói energia-tanácsadó központ:** VI., Andrássy út 64., 353-0892 • **Budapesti Távhőszolgáltató (Főtáv) Rt., központi ügyelet:** 206-1666, zöldszám: (06-80) 200-101 • **Fővárosi Vízművek Rt., diszpécserszolgálat:** 350-2777, zöldszám: (06-80) 200-333 **vízművek, ügyfélszolgálat:** 465-2776 • **Fővárosi Közterület-fenntartó (FKF) Rt.,** központi szám: 459-6700, 459-6800 • **FKF Rt., központi ügyelet:** 459-6750, 459-6850 (fax) • **FKF Rt., ügyfélszolgálati iroda:** 459-6760, 459-6770 • **Fővárosi Településtisztasági és Környezetvédelmi (FTSZV) Kft.** (V., Hercegprímás utca 11.) **ügyfélszolgálati zöldszám:** (06-80) 550-055 • **FTSZV, cséri üzem** (XVIII., Ipacsfa utca 19.): 290-9168 • **FTSZV, rákospalotai üzem** (XV., Károlyi Sándor utca 166.): 307-6410 • **FTSZV, nagytétényi üzem** (XXII., Nagytétényi utca 366.): 207-2889 • **Matáv Rt., telefonos ügyfélszolgálati zöldszám:** (06-80) 292-909 • **Matáv Rt., ingyenes telefonos ügyfélkapcsolat:** 1212.

Az Elmű-kisbusz menetrendje

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az Budapesti Elektromos Művek (Elmű) Rt. az ügyfélkapcsolatok javítása érdekében a fogyasztói irodáktól távol eső területek lakosai számára hozta létre mozgó ügyfélszolgálatát. A hivatalos irodának berendezett kisbusz minden héten ugyanabban az időben keresi fel az agglomerációs, Pest megyei településeket. A kisbusz voltaképpen hivatalos Elmű-irodának számít, hiszen lényegében minden, a céghez kapcsolódó ügyet elintézhetnek a fogyasztók. Kivétel persze akad, a készpénzbefizetéssel járó esetekben a kisbuszok nem nyújthatnak segítséget a felkeresett településen élőknek, egyébként minden egyéb fogyasztói kérést, kérdést és problémát a helyszínen azonnal el lehet intézni.

A gördülékeny ügyintézést hirdető busz Szobot (megállás: Szent Imre utca 12.; hétfő: 12–14 óra között), Dabast (Március 15. tér; szerda: 12.15–14.15), Szigethalmot (Kossuth Lajos utca 10.; szerda: 9–11), Vecsést (Szent István tér 1.; kedd: 12.30–14.30), Biatorbágyot (Baross Gábor út 2/A; péntek: 9.30–11.30), Törökbálintot (Bajcsy-Zsilinszky út 8.; péntek: 13–15), Zsámbékot (Rácváros út 2–4.; csütörtök: 9.30–11.30) – e helyeken a polgármesteri hivatalok előtti parkolókban áll meg –, valamint Nagymarost (Fő tér 5., művelődési ház előtt; hétfő: 9.30–11.30) és Üllőt (Templom tér 3., orvosi rendelő előtti rész; kedd: 9.30–11.30) keresi fel.

Kéményszabványok: újabb szigorítás

Mikortól lépnek életbe az európai keményszabvány-szigorítások? – kérdeztük Kocsis Attilát, a Fővárosi Kéményseprő-ipari (Főkétüsz) Kft. műszaki igazgatóját.

– Január óta négy európai uniós szabvány hatályos Magyarországon; azoknak az építkezőknek kell betartaniuk ezeket, akik mostantól szeretnék felújítani, átalakítani a kéményüket, – szaknyelven szólva – az égéstermék-elvezetőket. Az előírások természetesen azokra is vonatkoznak, akik teljesen új kéményt építenek. E négy szabvány azonban három-négy éven belül másik harminchattal egészül ki, ezeknek egy része viszont még az Európai Unión belül sincs teljességgel kidolgozva. Jó hír egyébként: ígéretet kaptunk az Európai Szabványalkotó Bizottságtól arra, hogy fél éven belül Magyarország is bekerül a bizottság tagjainak sorába.

– Mibe kerül egy „szabványosított" kémény?

– Míg a hagyományos égéstermék-elvezetők általában valamivel kevesebb mint százezer, addig az új kémények mintegy félmillió forintba. Fontos lenne, hogy az építkezők állami forrásokat is igényelhessenek az egyébként jóval energiatakarékosabb új berendezésekre.

O. Cs.

budapest@nepszabadsag.hu

Az olvasók vonala

Keressenek bennünket Budapesttel kapcsolatos kérdéseikkel, lakóhelyi problémáikkal. Megpróbálunk

BUDAPEST LEVEGŐMINŐSÉGE MA

Az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése alapján*

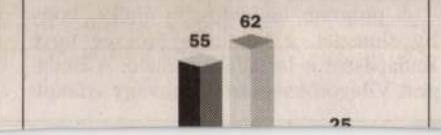

Divat lesz a magánkertek díszkivilágítása

Életmentő víz sofőröknek

HÍRÖSSZEFOGLALÓNK

Ingyen látogathatták még ma is Budapesten a Római, a Csillaghegyi, a Dagály és a Paskál fürdőt a 18 év alattiak, ha szüleikkel tartanak, továbbá a 65 év felettiek. A felnőttek féláron mehetnek be. A kedvezményeket *Demszky Gábor* főpolgármester rendelte el a szokatlanul nagy meleg miatt vasárnapra és hétfőre vonatkozóan. Ezen túl a négy fürdőt hétköznap 16 órától egész nyáron ingyen használhatják a 18 év alattiak, míg a felnőttek 50 százalékos kedvezményt élveznek.

Tegnap délelőtt negyed 12-kor már 7500-an hűsöltek a Dagályban. *Jagrik György* üzemvezető délután két órakor 9000-re becsülte a medencékben és a parton kikapcsolódók számát. Mint elmondta, az öltözök kapacitása 10 ezer látogatóra elég, maga a fürdő ennél is több ember fogadására alkalmas. A főpolgármester által elrendelt kedvezmény hatására tapasztalatai szerint vasárnap több család kerekedett fel a medencékhez. A nyugdíjasok várhatóan ma használják ki nagyobb számban a váratlan lehetőséget, ők egyébként is a csendesebb hétköznapokat választják.

Ugyancsak a főpolgármester rendelkezett arról péntek délután, hogy a Fővárosi Közterület-fenntartó Rt. gépei lényegesen több vizet locsoljanak szét Budapesten. Csütörtöki számunkban arról írtunk, hogy naponta 800-1200 köbméter a locsolókocsik teljesítménye. A Főpolgármesteri Hivataltól kapott tájékoztatás szerint a legújabb döntés nyomán a 25 gép éjjel-nappal több mint 3000 köbméter vízzel hűti az utakat és járdákat, hogy így próbálják meg enyhíteni a forróságot.

A gyalogosok szomját mintegy száz ivókút olthatja Budapesten. A kánikula azonban a gépjárművezetőket sem kíméli. A Polgári Védelem ezért nyolc munkatársa segítségével, négy helyszínen – a Károly körút Astoriát érintő szakaszán, a Rákóczi út Baross tér és Blaha Lujza tér közötti szakaszán, a Hungária körúti felüljárónál és a Moszkva téren – vizet oszt a dugóban rekedt sofőröknek.

Sajnos a főváros környékén áldozatokat is követelt a hét végén a fürdőzés. Az *MTI* jelentése szerint szombat délben egy 8 év körüli gyermek fulladt a Domonyvölgyitóba, ahonnan ugyan a segítségére sietők még ki tudták emelni, de az újraélesztés sikertelen volt.

Háromórás kutatás után találták meg péntek este egy 24 éves fiatal-

Helyreállítják a Duna-parti házsort

Eddig a Belgrád rakparti világörökség hat épületét újították fel, idén újabbbak következnek

Ilyen volt...

A Budapest Világörökségéért Alapítvány 1999-ben kezdte el azt a mintaprojektet, amely nyomán nemrégiben a hatodik Belgrád rakparti épület homlokzatának felújítása is befejeződött. A világörökségi Duna-parti panorámának ezen a kiemelt szakaszán húsz lakóház áll, közülük 19 volt romos állapotban három éve. Idén újabb három-négy ház helyreállítása kezdődhet el. Az alapítvány szakemberei remélik, hogy a jövő évtől állami támogatás is segíti munkájukat.

A világörökségi mintaprojektet három éve azért kezdeményezte a Budapest Világörökségéért Alapítvány (BVA), mert úgy gondolta, a világörökséghez méltó helyreállításhoz szakmai és szervezési segítség illeti meg a társasházakat. Mivel erre nálunk még nem jött létre menedzserszervezet, a BVA vállalta a módszer kikísérletezését. A világörökség szerte a világon arra ad példát, hogy az építészet kulturális küldetését városfejlesztő erőként kell megbecsülnünk – hívja fel a figyelmet *Korompay Katalin*, Ybl-díjas építész, a program szakmai vezetője. Budapest történeti építészete, elsősorban az előző millennium világvárosi kiépülése, nemzeti kultúránk részét képezi, a Duna-parti látkép pedig része az egyetemes kulturális örökségnek is.

A világörökségi Belgrád rakpart jó terepet kínált arra, hogy a „város kirakatában" példát mutasson Budapest régi lakóházainak, a sok évtizedes elhanyagolás után hirtelen megindult felújítások számára. A program munkamódszere az UNESCO kezelési tervének első budapesti példája. Miután a 25 ezer négyzetméternyi homlokzat beruházási programtervében épületenként felmérte a műszaki és építészeti feladatokat, költségbecslést készített, majd felvette a kapcsolatot a társasházak közös képviselőivel, a kerületi önkormányzatokkal és a műemléki hivatallal.

Az alapítvány többször felkeresett különböző kormányzati szervezeteket is, ám eredménytelenül. Habár a Duna-parti területnek világörökségként kiemelt állami figyelmet kellene élveznie, ebből az elvből eddig semmi nem éreztette hatását. A program a helyreállítási költségek húsz százalékára kért állami támogatást, ez három évvel ezelőtti árakon a 19 homlokzatra hatvanmillió forint volt. Az itt álló épületek „csak" nyolcvan-száz évesek, nem élveznek műemléki védettséget, így a kulturális minisztérium támogatására nem pályázhatnak. A világörökség helyreállítására még nem jött létre sem állami, sem fővárosi forrás. A kulturális minisztérium korábbi helyettes államtitkára kezdeményezte ugyan több minisztérium költségvetéséből összeálló 600 millió forintos világörökség-alap létrehozását, de nem járt eredménnyel. A projekt eddig nem kapott az államtól pénzbeli támogatást.

Az épületeket – köztük a három teljesen elpusztult architektúrát – így, csak önkormányzati támogatások segítségével is

...és ilyen lett a Belgrád rakpart 26. szám alatti ház FOTÓ: SZABÓ BERNADETT

helyreállították. Ez mindenképpen azt jelzi, hogy a tulajdonos lakók erejük megfeszítésére is készek lakóházuk, városképünk szépségének visszaszerzésére – vélekedik a program vezetője. Aki ugyanakkor azt is elismeri: a részleges pénzhiány miatt a felújítások nem voltak tökéletesek.

A program legfontosabb értéke, hogy figyelmeztet: a kulturális örökség ügye Budapesten is társadalmasítható. A Budapest Világörökségéért Alapítvány számolt a szerep felelősségével: több éve önkéntes hitelt nyújt a közhatalomnak a tizenöt éve, az 1987-es világörökséggé nyilvánítás óta elmaradt feladatok teljesítéséhez – húzza alá Korompay Katalin. Szerinte a fővárosnak is meg kellene szerveznie, hogy támogatásával az értékes építészetű lakóházak ne csak műszaki tatarozásokban, hanem hiányos architektúrák esetén építészeti helyreállításban is részesüljenek.

Haász János

Korompay Katalin

Kegyetlen rablógyilkosság egy abonyi boltban

Egy 43 éves eladónő volt az áldozat

Brutálisan meggyilkoltak egy bolti eladót Abonyban. A tettesek, akik készpénzt és árut vittek el az üzletből, nem lőfegyverrel ölték meg áldozatukat. A rendőrség DNS-mintákat gyűjt.

Éber Sándor

Megöltek egy bolti eladót Abonyban pénteken délelőtt – tájékoztatta lapunkat a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság sajtóreferense. Mogyorósiné Módis Ágnes közölte, hogy a tettes a helyszínről elmenekült.

Reggel kilenc tájban, a Nyári Pál utcai vegyesboltban gyilkolták meg F. Sándorné 43 éves abonyi asszonyt. Az eladónőt brutális kegyetlenséggel ölték meg.

A sajtóreferens érdeklődésünkre elmondta, a támadó nem lőtt, az eladót olyan súlyosan bántalmazták, hogy a helyszínen belehalt sérüléseibe. Többet a nyomozás érdekeire hivatkozva nem közölt. A poligráfos vizsgálatnál ugyanis, ha elkapják a gyilkost, az egyik kulcskérdés az lesz, hogy milyen eszközzel követték el a bűncselekményt.

A tettes a pénztárgépben lévő pénzzel és a pulton talált áru egy részével távozott. A kis vegyesboltból a rabló maximum néhány ezer forintot vihetett el.

A Pest megyei Rendőr-főkapitányság életvédelmi osztályának nyomozói nagy erőkkel kezdtek hozzá az elkövető kilétének felderítéséhez. Lapzártánk idején még folyt a helyszínelés, a rendőrök szemtanúkat is kerestek. Egyelőre nem tudni, hogy a gyilkos milyen irányban távozott, volt-e társa, és gyalog vagy kocsival menekült-e el. A nyomozók DNS-mintákat is gyűjtenek a helyszínen.

Az abonyiak megdöbbenve értesültek a gyilkosságról. Többen órákig a bolt előtt álltak, és várták, hogy mire jut a nyomozás.

Geszti Péter lajhárt fogadott örökbe

A jövő héten a mozikba kerülő Jégkorszak című film Sid nevű lajhárjának magyar hangja, Geszti Péter örökbe fogadta tegnap a budapesti állatkert egyik lajhárját, támogatva egyúttal az állat tartását. „Állati nevelőszülő" bárki lehet, ha ötezer forintot befizet az állatkert alapítványába Fotó: Móricz Simon

Kábítószerfogás Szegeden

Újabb egy kilogramm kábítószergyanús anyagot foglaltak le a rendőrök egy szegedi garázsban. A helyiséget az a férfi bérelte, akit szerdán vettek őrizetbe kábítószerrel való visszaélés gyanúja miatt. Az egy kilogramm kábítószergyanús anyagot vegyész szakértői vizsgálatra az Országos Rendőr-főkapitányság Bűnügyi-szakértői és Kutató Intézetébe szállították. A garázs bérlőjét még szerdán vették őrizetbe társával együtt azt követően, hogy öt kábítószer-fogyasztó vallomása alapján alaposan gyanúsíthatóak: több alkalommal is adtak el kábítószert. A gyanúsítottak lakásán tartott házkutatás során nagy mennyiségű kábítószergyanús anyagot találtak a rendőrök. A kábítószer-terjesztőkkel szemben a Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság üzletszerűen elkövetett kábítószerrel visszaélés bűntett elkövetése alapos gyanúja miatt indított eljárást. *(MTI)*

Emberölés is lehet a minősítés?

A büntetőjog szakemberei szerint Simon Tibor ügyében inkább különös kegyetlenséggel elkövetett emberölésről van szó, mint halált okozó testi sértésről. Az ügyészség szóvivője úgy véli, a minősítés még változhat, ha megalapozza az orvos szakértői vélemény.

Kulcsár Anna

A nyomozók várják a választ arra a 14 kérdésre, amelyet utólag tettek fel az orvos szakértőnek – tájékoztatott a Simon-ügy fejleményeiről Borbély Zoltán szóvivő. A Fővárosi Ügyészségi Nyomozó Hivatal – a BRFK segítségével – már egy hónapja vizsgálja az egykori ferencvárosi labdarúgó halálának körülményeit. A bíróság – mint Albert Viktor sajtótitkártól megtudtuk – az elmúlt napokban meghosszabbította a négy gyanúsított előzetes letartóztatását.

Az ügyészség munkatársa szerint az adatok arra vallanak, hogy négy személy vett részt Simon bántalmazásában, mindannyian magyar állampolgárok. Megkérdeztük Borbély Zoltánt, miért halált okozó testi sértés a gyanúok, a tett minősítése, amikor büntetőjogászok úgy vélik, ami történt, az különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés inkább. Magyarán: a tettesek brutálisan megölték Simont. Ha csak nem az kerekedik ki az ügyből, hogy a sportember attól halt meg, hogy belevágta a fejét a járdába. A halált okozó testi sértésnek ugyanis ez a tipikus előfordulási esete.

Borbély Zoltán arra hívta fel a figyelmet, hogy a halált okozó testi sértésnél az ütlegelés, a testi sértés szándékosan történik, halálos következményt azonban az elkövetők nem szándékoznak előidézni. A szándékos emberölés viszont akkor állapítható meg, ha a tettesek szándéka nem csak a bántalmazás, hanem – legalább eshetőlegesen – az emberi élet kioltása volt. A szándékra nem utolsósorban a sérülésekből lehet következtetni.

Fegyverraktárra bukkantak a rendőrök Csongrádban

A tiszaalpári orvvadász után pénteken őrizetbe vette a rendőrség azt a férfit is, akitől a vadászathoz használt, engedély nélkül tartott fegyvert vásárolta. A házkutatás során valóságos fegyverraktárra bukkantak a nyomozók.

A csütörtökön őrizetbe vett tiszaalpári orvvadász – aki 1,4 millió forintos kárt okozott a vadállományban – kihallgatása során megnevezett egy csongrádi férfit, akitől a szovjet gyártmányú kispuskát szerezte. A nyomozók a helyszínen házkutatást tartottak, amelynek során előkerült 19 darab különböző fegyver, valamint 15 ezer lőszer, amelynek többsége 0.22 kaliberű kispuskához való. A fegyverek között akadtak kispuskák, vadászpuskák és hadi fegyverek is, a lőszerek között pedig géppisztolyhoz való lőszer is.

A rendőrség a csongrádi férfit lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés alapos gyanújával őrizetbe vette, és előzetes letartóztatásba vételét javasolja. A gyanúsított azzal védekezett, több mint egy évtizede szenvedélyesen gyűjti a fegyvereket. Szakértők vizsgálják, hogy a fegyvereket használták-e esetleg korábbi bűncselekmények elkövetésében. *MTI*

Buli a kutyamenhelyért – Jótékonysági fesztivál lesz ma este kilenctől Budaörsön, a Városi Klubban, a Károly Király utca háromban. A koncert teljes bevételét az ócsai kutyamenhely kapja. A fesztiválon fellépnek: Vidámpark, Fater és Kuky, Türelmi Zóna, Sima Ügy. *(MH)*

Szigetmonostori lovas nap – Ma ismét megrendezik Szigetmonostoron, a Lajos-majorban a tavaly már nagy sikert aratott lovas napot. Lesz díjugrató és fogathajtó verseny, pónilovagoltatás, lovas kocsizás, honfoglalás kori íjászbemutató, kutyás bemutató, bohócműsor, este pedig tűzijáték. A rendezvényt a Honvéd Együttes és a Magyar Katonai és Huszár Hagyományőrző Szövetség támogatja. *(MH)*

HIRDETÉS

ELADÓ
nyomdai előkészítő berendezések
1 db Scitex Dolev 4Press levilágító és a hozzá tartozó Brisque Imposition RIP
1 db Scitex Iris 4Print (proof)
1 db Preps Imposition szoftver Mac
Érdeklődni:
Dunay Józsefnél a 470-1101-es, (06-20) 910-5911-es telefonon.
4095 MH

Hirdetésfelvétel a Magyar Hírlapba:
470-1155
470-1171
470-1177

Rendkívüli tájékoztatás
Az Agrimill-Agrimpex Rt. igazgatósága közzéteszi, hogy Anthony Richard Martin úr igazgatósági tagságáról 2002. május 30-i hatállyal lemondott.
Agrimill-Agrimpex Rt.
1817 MH

HARKÁNYBAN
102 000 Ft/m²-es
REKLÁMÁRON
2 db, ÚJ apartman
(67 + 43 m² terasz)
gáz központi fűtéses, összkomfortos, a legmodernebb gyógyászat mellett teremgarázzsal
ELADÓ.
Tel.: (06-30) 994-5175
Fax: (06-72) 211-746
1799 MH

Parlamenti ki kicsoda 2002
2002. április 25., csütörtök Ára: 99 Ft
MAGYAR HÍRLAP

BEMUTATKOZIK MAGYARORSZÁG ÚJ PARLAMENTJE!
48 oldalon 386 képviselő a Magyar Hírlap új kiadványában a Parlamenti ki kicsoda 2002-ben.
Kapható a főbb újságárushelyeken mindössze 99 Ft-ért!

Aláírásgyűjtés a buszsávért

A Levegő Munkacsoport, a Rügyecskék Alapítvány és a Védegylet aláírásokat gyűjt azért, hogy a budapesti Bartók Béla út felújítása során létesítsenek az egyéb forgalomtól elkülönített buszsávot. A szervezők az aláírásgyűjtő íveket a helyi lakók és civil szervezetek között terjesztik, hétfőtől délután négy és hat között pedig ott lesznek a Móricz Zsigmond körtéren. Az aláírásgyűjtés oka, hogy a főpolgármesteri hivatal közlekedési ügyosztálya hiába javasolta, a Bartók Béla út felújításáért felelős DBR Metró Projekt Igazgatóság mindeddig elzárkózott attól, hogy itt az egyéb forgalomtól elkülönített buszsáv létesüljön. Ezen az útvonalon közlekedik a főváros és egész Európa legsűrűbb követésű buszcsaládja. Az autóbuszok rendszeres akadályoztatása az utasoknak jelentős időveszteséget és többletköltséget, az ott lakóknak felesleges zaj- és levegőszennyezést okoz. *(www.zoldmagazin.com)*

Három hét múlva a világörökség-bizottság tagjai saját szemükkel is láthatják az omladozó házakat

Szégyenfolt a Belgrád rakparton

A világörökséghez tartozó Belgrád rakparton a címhez méltatlan állapotban omladozik több épület. A társasházak nem kapnak elég támogatást a sok tízmilliós felújítás finanszírozására.

Szilágyi A. János

Régóta Budapest egyik szégyenfoltja a Belgrád rakpart omladozó, kosztól feketéllő házsora. Noha az elmúlt években a Budapest Világörökségéért Alapítvány (BVA) kezdeményezésére hatot felújítottak, tizenhárom lakóépület még mindig helyreállításra vár. A munkálatok finanszírozását jogi-anyagi problémák is nehezítik.

Azzal, hogy műemléki jelentősége révén a világörökség részévé vált a Duna-partnak ez a része, egyúttal elesett a felújítást támogató (műemléki, értékvédelmi alap) forrásoktól. Hiába írta elő az UNESCO egy minden épületre kiterjedő dokumentáció meglétét, a világörökség cím elnyerése, azaz 1987 óta nem készült el az egyebek között a felújítás szakmai-anyagi feltételeit tartalmazó kezelési terv.

A jelenlegi állapot szóvá tételének aktualitást ad, hogy június végén, alig három hét múlva – megalakulása óta először – éppen Budapesten ülésezik a világörökség-bizottság legfőbb végrehajtó testülete. Egyebek között éppen a személyes benyomások alapján kellene dönteniük a világörökség területének a budapesti Andrássy úttal való kiterjesztéséről.

– Nincs lehetőségünk pénzzel támogatni a felújítást – közölte Bassa Lia, a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottságának munkatársa. Hozzátette: a hiányolt kezelési terv a világörökség-bizottság budapesti ülésére elkészül.

– Drága és összetett munkát igényel, hogy a Belgrád rakpart újra a város dísze legyen – mondta lapunknak Korompay Katalin, a BVA Ybl-díjas építésze, szakmai vezetője. Az épületek állapotán – az időjárás mellett – az állami ingatlankezelés hatvanas évekbeli sortatarozása tovább rontott. Több háznál a hiányossá vált architektúrán úgy csináltak rendet, hogy a még meglévő díszeket leverték, a házakat simára vakolták.

Hat erkély hiányzó korlátait kell újra elkészíteni, cseréptetőt kell rakni egy visszabontott házra, de kőoromzatok, tetődíszítmények pótlása, puttók elveszett fejének, karjának újraformálása is szerepel a feladatok között. Tizenegy házról kell leszedni a hatalmas tetőreklámok üresen rozsdásodó vasszerkezeteit. Hat ház földszintjén kellene életet lehelni üres, bezárt vagy lakásként működő egykori üzletekbe.

A BVA – miután nem sikerült állami támogatást szereznie a felújításokhoz – archív fotók, dokumentumok, visszaemlékezések alapján saját tervezésű mintaprojektet indított a házsor eredeti állapotának helyreállítására. A felújítás anyagi alapjait az önkormányzati társasház támogatási keret biztosította, a többi pénzt a házuk eredeti szépségéért komoly anyagi áldozatot vállaló lakók állták. Eddig hat ház készült el.

A főváros folyóparti homlokzatának három botrányosan elcsúfított háza visszakapta régi formáját. Eltűnt a Buda felől nézve is bántó három szégyenfolt. Közülük az Erzsébet híd közelében álló nagy szecessziós ház hatalmas gipszdíszeit az Irányi utca és a Molnár utcai homlokzatról leemelt minták alapján gyártották újra. A házsor Szabadság híd felőli közelebbi felén egy eklektikus homlokzat gazdag ablakkeretezései, párkányai díszlenek ismét régi fényükben.

Az alapítvány abban bízik, hogy a helyreállítás a két hídfő képét is befolyásolja. A kerületi főépítész ígérete szerint az itteni házak színben harmonizálnak majd a Belgrád rakpartiakkal. Korompay bizakodó: az ülés talán jótékonyan hat a világörökségek sorsára.

Vízcsőtörés a Than Károly utcában

Eltörött egy 250 milliméter átmérőjű vízcső péntek reggel a XI. kerületben, ezért lezárták a forgalom elől a Than Károly utca érintett szakaszát, és elterelték a 141-es autóbuszt. A sérült csővezeték javítása alatt a környék lakói lajtos kocsiból kaphatnak vizet. A vízszolgáltatás helyreállítását lapzártánk idején estére ígérték a szakemberek. A javítás miatt kiásott munkagödör betemetése és az útburkolat helyreállítása a hét végén fejeződik be. Az útburkolat helyreállításáig a 141-es autóbusz mindkét irányban a Borszéki utca felé kerül, és két megállója kimarad. *(MTI)*

Demszky Gábor Közép-Ázsiába utazott

Kirgizisztánban és Kazahsztánban kezd tárgyalásokat a főpolgármester. Demszky Gábor a kéthetes közép-ázsiai út első felében mindkét köztársaságban Budapest kapcsolatainak fejlesztési lehetőségeiről tárgyal, és a két főváros, Biskek és Asztana vezetőjével szándéknyilatkozatot ír alá az együttműködés bővítéséről. Megbeszéléseket folytat az üzleti élet szereplőivel, és fogadja őt mindkét ország államfője. A fővárosi önkormányzat által létrehozott vállalkozás-fejlesztési alapítvány képviselői, az üzleti szféra s ezen belül is főként a turizmus lehetőségeiről folytatnak majd megbeszéléseket. *(MTI)*

Táborozoo – Az általános iskolásoknak szóló állatkerti Táborozoo című program során a gyerekek mindennap megismerkednek a kert egy-egy részével, az ott található állatok mindennapjaival. A táborozók közvetlen tapasztalatot szerezhetnek az állatgondozói munkáról, sőt az állatkert olyan részeire is eljuthatnak, ahová a látogatók

Elbukott Városháza projekt: vizsgálatot akarnak

Vizsgálatot kezdeményez a Fidesz fővárosi frakciója a meghiúsult Városháza projekt miatt – közölte lapunkkal Deák András frakcióvezető-helyettes. A fővárosi ellenzék arra kíváncsi, kit terhel a felelősség azért, hogy 1,5 milliárd forintot fölöslegesen elpazarolt az önkormányzat. Körülbelül ennyi pénzt költöttek el az immár hat éve húzódó és két éve újra napirendre került beruházás terveire. A fővárosi közgyűlés csütörtökön úgy döntött, végelszámolással megszünteti a Városháza projektre létrehozott céget. Deák szerint mindez arra jó, hogy ne kelljen elszámolni a fölöslegesen kidobott százmilliókkal, hiszen ha a cég megszűnik, vele együtt eltűnik ez a pénz, és többé nem is lehet senkin számon kérni. Deák András azonban nem bízik benne, hogy érdemben kivizsgálnák az ügyet. Elmondása szerint ugyanis az ellenzék hiába kezdeményez bármilyen ügyben vizsgálatot, a városvezető MSZP–SZDSZ mindig leszavazza. *VZ*

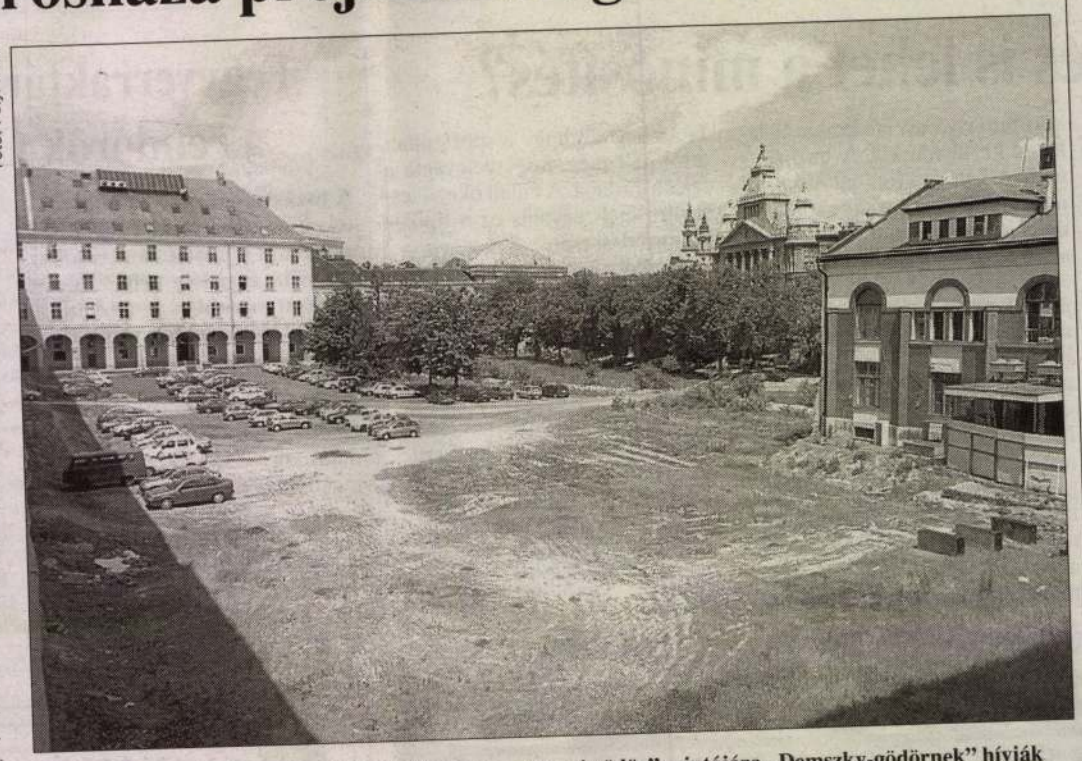

Fotó: Pélyi Nóra

A Városháza projekt számára kialakított részt a „nemzeti gödör" mintájára „Demszky-gödörnek" hívják

A kerületek egyharmada pályázott Széchenyi-támogatásért – Ötszázmilliót kaptak a reformátusok

Gőzerővel épülnek a kerületi bérlakások

Ősszel adják át a Széchenyi terv segítségével épült első bérlakásokat Budapesten. A kerületeknek mindössze egyharmada nyújtott be pályázatot támogatásáért a gazdasági tárcánál.

Locsmándi Andrea

Novemberben adják át a Széchenyi terv támogatásával épült első bérlakásokat a fővárosban. A költségvetési többletbevételekből táplálkozó támogatási rendszer segítségével az önkormányzatok növelhetik bérlakásaik számát.

A kerületeknek azonban mindössze egyharmada pályázott, köztük Pestről a IV., VI., VIII., XIII., XVIII., és a XXI., Budáról pedig a II. és a XI. kerület. A tavaly óta beadott tenderekben 2 milliótól egészen 500 millió forintig változó összegek szerepeltek. A támogatások 2,4 milliárd forintos összege, amely a kerületek saját forrásaival egészül ki, több mint 5 milliárdos beruházást tesz lehetővé.

A Magyarországi Református Egyház Zsinata félmilliárd forintos összeggel vezeti a fővárosi pályázók listáját. Bazsó Béla, a Szeretetszolgálati Osztály illetékese elmondta: a XII. kerületi Szendrő utcai 6800 négyzetméteres ingatlanon idősek otthona épül, amelyben 63 kisebb garzonlakást alakítanak ki.

A Széchenyi terv utólag egészült ki olyan, a szociális intézmények építését segítő pályázatokkal, amelyekre egyházak is benyújthatták igényeiket. Ezeket jobb híján az önkormányzati bérlakásállomány növelésének támogatására kiírt tenderekkel együtt bírálták el.

A csepeli önkormányzat a gazdasági tárcától az idén elnyert 442 millió forintos segítségből 73 lakásos bérház építésébe fogott. Az új, 43–73 négyzetméter alapterületű otthonok várható bérleti díja 25 ezer és 51 ezer forint között mozog. A lakások egynegyedét a városrész köztisztviselők, közalkalmazottak számára tartja fenn.

A XI. kerületben, Albertfalván félszáz új bérlakás épül, és bővítik a Fraknó utcai nyugdíjasépületet is. A két programra egyenként 170 millió forintot nyert el a városrész.

A Székely Bertalan utcában egy foghíjtelken épít 22 lakásos bérházat Terézváros önkormányzata. Az új ingatlanokat ősszel adja át a kerület.

Díjkedvezményt adnak a kerti locsoláshoz

A családi házban élő fővárosiak 10 százalékkal kevesebb szennyvízdíjat fizethetnek május 1-je és október 31-e között, ha ebben az úgynevezett vegetatív időszakban locsolják kertjüket, és ehhez támogatást kérnek.

Szkotniczky Andrea

Az országban először Budapesten vezették be a kedvezményt, amelyet a fővárosi közgyűlés rendelete értelmében azok a lakossági fogyasztók vehetnek igénybe, akiknek ingatlanján a zöldterület aránya több mint 50 százalék. Feltétel továbbá, hogy az ingatlan tulajdonosa a Fővárosi Vízművektől vásárolt vízzel locsoljon – tudtuk meg Sági Istvántól, a Fővárosi Csatornázási Művek (FCSM) Rt. ügyfélszolgálati vezetőjétől.

A két feltétel teljesüléséről az igénylőnek írásban kell nyilatkoznia a cég ügyfélszolgálatán. Erre az FCSM egy hónapon belül, szintén írásban válaszol.

A kedvezmény a következő vízóra-leolvasástól a vegetatív időszak végéig érvényes. Az igényt nem kell minden évben benyújtani, a kedvezmény ugyanis folyamatos, csak akkor szünteti meg a szolgáltató, ha a fogyasztónak szennyvízdíj-hátraléka van.

A kedvezmény igénybe vételét a kerületi önkormányzat által meghatározott építészeti övezeti besorolás is befolyásolja. Nincs probléma, ha az ingatlan az L4, L5, L6, L6A vagy az Ü jelű övezetben, illetve keretövezetben fekszik. Ha ezektől eltér a besorolása, de az illetékes kerületi önkormányzat igazolást ad arról, hogy nem engedélyezi az ingatlan 50 százaléknyi, még beépítetlen területén a további építkezést, akkor az FCSM elfogadja az igénylést.

Korompay Katalin, építész VÁTI.

„Körlevelezőlap."

Kubinszky Mihály építész a Sopron-Villa-sorról írva megemlékezik az állami tulajdonú Flóra villáról, melyet szépen helyreállítottak, Korompay Katalin építész, Váti, 1982-ben. /repr./

Magyar Építőművészet, 1986. 5., 15-old.

Á. Korompay Katalin, építész (Váti): műemléki konzulens.
16 tantermes iskola, Pécs-belváros. Építész: Seyfried Hedvig és Szabó Zérmáné.

Alapozás tervezője: Petik Árpád és Zsoldos Jánosné.

Műemléki konzulens: Á. Korompay Katalin (Váti).

Magyar Építőművészet, 1987. 3., 47-old.

G. KOROMPAY Judit épiten

YDI-díjasok 1991. = Magyar Építőművészet,
83,1992,2-3. 91.ill

Korompay Katalin, építész

L: Pál Ishán

– Mesterisholán

25

Magyar Építőművészet, Bp. 1983

83/5

Korompay Judit, építész

Le Murate, Firenzei terv pályázat. Építész vezető: Aczél Gábor.

A Le Murate pályázat tán, rangsorolás nélkül díjazott terve, közül a magyar tervezetcsoport vezetője Aczél Gábor építész, tagjai Bőhönyey Ágnes építész, Korompay Judit építész és Mezey András közlekedésterező, valamennyien a VÁTI mérnökei.

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 9-old,

Korompai János

festő Olasszonyban

lásd

3

Képművészet

1942. 221. l.

Korompay Irma

szül. Budapest, 1866

Rk. 4 polg.

1890/91 II. félév női osztály

1891/92 " "

Lábpáncsél, római V. 257.

Korompay Ilma

pesti

laid

=

Wagnerné Korompay

Ilma alatt

is

Kolompay Irma

1890/91 – 1891/92

Ferképzőmfoiskevk
103. l.

k-rve maradok

Budapest, 1929. junius hó 6-á

0,34.

m2.-111,40

m3.- 5,570. 70,00. 389,90.

14
/3,00,

3
/6,00,

m3.- 7,859.

0,100.

0,042.

m3.- 8,001. 70,00. 560,07

m3.- 1,056. 60,00. 63,36.

3
/17 cm.ø
m3.-5,906.

m.ø 2,032.

m3.-7,938. 36,00. 285,77.

Atvitel. 1,299,10

KOROMPAI ILDIKÓ, szobrász-növendék

A Diósgyőri Vasgyár Kultúregyesületének Plasztikai csoportjának hallgatója volt. A Diósgyőri Munkás IV.évf. 44.száma irta, hogy finom izlésről tanúskodó művekkel szerepelt a kiállitason. 375.old.

R.NYIRY LILI: Munkásszobrászat indulása Diósgyőrvasgyárban a felszabadulás után 367.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

Korompai Gladiké.

a Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Iskola évvégi kiállításán szobrával szerepelt.

Északmagyarország, Miskolc, 1951. Dec. 31.

KOROMPAI ILDIKÓ, szobrász-növendék

1948-ban, a miskolci kulturális hetek keretében mutatkoztak be a vasgyári szobrász-növendékek. Közülük Korompai is egyre érettebb alkotásokkal bizonyította be rátermettségét, amely komoly jövőt jósolt neki a szobrászatban. 376.old.

R.NYIRY LILI: Munkásszobrászat indulása Diósgyőrvasgyárban a felszabadulás után 367.old.

A HERMAN OTTÓ MÚZEUM ÉVKÖNYVE, I. 1971. Miskolc

KOROMPAI ILDIKÓ, szobrásznövendék

A Diósgyőri Vasgyár képzőművész és iparművész csoportjának 1947-aug.7-én nyilt meg a kiállitása. Több kész művésznek számitó tehetség, köztük Korompai Ildikó szobrásznövendék érdemel külön figyelmet. 371.old.

R.NYIRY LILI: Munkásszobrászat indulása Diósgyőrvasgyárban a felszabadulás után 367.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

KOROMPAI ILDIKÓ, szobrász, mükedvelő

A Diósgyőri Vasgyár Kultúregyesületének Plasztikai Osztályán tanult. Egyéni utakon járhatott volna, ha &hivatásszerübben"müveli a szobrászatot. 370.old.

R.NYIRY LILI: Munkásszobrászat indulása Diósgyőrvasgyárban a felszabadulás után 467.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

Korompai Ildikó

„Megvédjük a békét" - 3 alakos szobor

Vasas művészek kiállítása Diósgyörvasgyárban

Északmagyarország Miskolc 1952 ápr. 20

Korompai Ildikó - Nyilas Samu - Papp István

Rákosi portré (szobor)

Vasas művészek kiállítása Diósgyörvasgyárban

Északmagyarország, Miskolc 1952 ápr. 20

Korompai Ildikó

Megvédjük a békét c. 3 alakos szobra és papp Istvánnal közösen faragott Rákos Mátyás szobor szerepelt a vasas művészek diósgyárvasgyári kiállitásán.

Északmagyarország 1952. ápr. 20.

KOROMPAI JANOSNÉ, népi iparmüvész

Ugy tünik -országosan is jelzi a tevékenykedők arányát a legnépszerübb "müfaj",a homzés-szövés.Ebben a kategóriában méltán kapta a legmagasabb dijat/Granátalma/, nivódij/,Szepesváry Laszlóné népi iparmüvész ~~és~~ szerencsi szakkörvezető,s a tarsszerző kivitelezők:Korompai Jánosné,Nyiri Józsefné,Ratkó Béláné Zsák Istvánné. 87.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Országos népmüvészeti kiállitás 1973, 86.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1973. VIII

M.D.K.

dr. Korompay György, építész

első díjat nyert a Várhegy keleti lejtő jének rendezésére kiírt terv-pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1941. LXII. évf.

nov. 6. sz. 4. old.

(Korompay György)

mennyetemi ny. rk.
tanár
cikke

( ) Középkori ref.
templomok és templom
erődök. Magyar ref.
templomok. Főszerk.
dr. Kovács J. István
I k. Bp. 1942. 191–
253. l.

< Korompay Károly >

cikke

< > Szeged törvény-
hatósági joggal felru-
házott szabad királyi
város városfejlesztési
terve. < Közigazgatás.
Technika 1942.
401-l.

< Szeged 1942.

Müv.

LXXIII

1 Röt. fol.

Kreutz,

Giovanni e Luigia

Mosaici secondarii non compresi
negli spaccati geometrici, mache
completano con essi tutto l'interno
della Basilica di S. Marco.

Disegnati dal vero e pubblicati da —

(Korompay György dr.)

cikke

<> A Székesfőváros
városrendezési és magas-
építési (polgármesteri
III.) ügyosztályának
munkája az 1941. év-
ben. Bp. 1942. Könyv-
ism. Technika 1943.
133. l.

1. – 56. U.

Spalato

A. Zannoni

1894

<Korompay György>

épitár
könyve

( ) Középkori eredetű
ref. templomok és
tornyok. Kny.
Magyar ref. tem-
plomok. 4-r.
147 kép, 62 l.
Bp. 1942.

Gent (1270)

1. szám minta az 1931. évi 5.900 M.E. r

Rejelente

az 1931. évi 5.900 M.E. számu pen
járandóságokról az 1930. évi julius

I. Állandó és meghatározott esedék
dóságokról:

Az országos M. Iparmüv
egyházmüvének tantárgyakn
előadásáért óradij gyaná
nyolvanöt) pengőt

Jegyzet. Ez a járandóság 1931.
kovető időben 12%-al

valamint néhány vasalónk, egy gyönyörű kitűzőnk és egy kaláni kályhánk is, s mindez természetesen öntöttvasból készült!

A tárgyaknak csak egy kisebb hányada rendelkezik gyártói jelzéssel, a többiről szakirodalmi adatok alapján tudjuk valószínűsíteni a keletkezési helyét és idejét.

Néhány említésre méltó tárgy a gyűjteményből (a korábban bemutatottakon túl):

- Sakk-készlet, modellőr: Schossel András, jelzett munkácsi darab, 1850 körül öntötték;
- I. Ferenc császár mellszobra, a bécsi Glanz-öntöde jelzett darabja;
- Ganz és társa Rt. által, a XX. század elején öntött, jelzett díszkancsó-pár.

Még bőven tudnánk sorolni, mert szinte választani sem lehet a sok szemet gyönyörködtető, művészi módon mintázott, szépen öntött tárgy közül, de a kiállítás önmagáért beszél.

Örülünk, hogy az Országos Műszaki Múzeum lehetőséget biztosít arra, hogy az egykori Ganz-törzsgyár igazi vasöntödei miliőt őrző épületében mutathatjuk be kollekciónkat. Reméljük, a látogatókat meggyőzi kiállításunk arról, hogy a vasöntvény ipari jelentősége mellett művészi értékkel is bír, s hozzánk hasonlóan a finom mintákkal formázott, néha valószínűtlenül filigrán részleteket is megmutató anyag méltó helyére kerül a művességi sorban.

Korompay család

Gyertyatartó
Gleiwitz, 1810-20

Az OMM Öntödei Múzeuma ezúton is köszöni a Korompay családnak, s a Művészi Öntöttvas Tárgyak Gyűjtőköre tagjainak, hogy szenvedélyes tárgyszeretetükkel és értékvédő tevékenységükkel az öntészettörténet számos értékes és dekoratív emlékének őrzőivé váltak.

Lengyelné Kiss Katalin
múzeumigazgató

Az **Öntöttvas csipkecsodák** kiállítás

támogatását köszönjük a Diósgyőri Öntöde Kft.-nek,
a Csepel Metall Kft.-nek, a K+K Kt.-nek,
a Nehézfémöntöde Kft.- nek,
a Patina Öntészeti Kft.-nek és a
Szegedi Vasöntöde Kft.-nek.

A kiállítás megtekinthető az Országos Műszaki Múzeum
Öntödei Múzeumában,
2008. április 25-től október 10-ig,
hétfő kivételével 9-17 óra között.
Cím: 1027 Budapest, Bem József u. 20.
Telefon: 36-1 2014370, ontode@omm.hu

A címlapon két vadászfigurával díszített asztali hőmérő látható,
a bécsi Glanz-öntöde terméke, XIX. sz. közep

A Korompay-

öntöttvasgyűjteményről

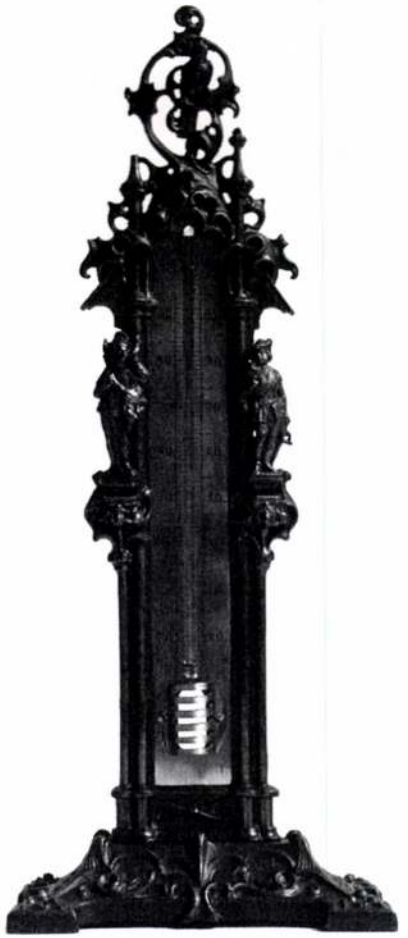

Budapest
2008

Bemutatkozás

2001 augusztusában, balatoni nyaralás közben, egy hűvösebb napon ellátogattunk Kaposvárra, egy kicsit körülnézni a városban. A főutcán sétálva észrevettünk egy tájékoztató táblát, amelyiken ez állt: „Steiner gyűjtemény - öntöttvas tárgyak".

Petőfi-mellszobor
Schossel András
Munkács, 1870

Megkerestük az adott címet, ahol maga Steiner József úr fogadott minket, bevezetett a lakásába, nagyon kedvesen megmutatta a gyűjteményét, és innentől kezdve bele szerettünk a művészi öntöttvasművességbe! Úgy döntöttünk, hogy mi is elkezdjük gyűjteni az öntöttvas tárgyakat saját gyönyörűségünkre, de a múlt tisztelete, elődeink alkotásainak megőrzése is nagyon fontos számunkra.

Kitűző, Berlin,
XIX. sz. közepe

Kezdtük felkutatni azokat a lehetőségeket (galériákat, régiségboltokat, régiségpiacokat, internetet), ahol szép, régi, míves öntöttvas tárgyakat találhatunk. Ehhez nagy segítséget jelentett Pusztai László művészettörténész és az általa írt Magyar öntöttvasművesség című könyv, az Öntödei Múzeum kiállításai, az ott kapott információk, valamint a többi gyűjtőtárs segítsége is.

Leginkább a kisplasztikák, szobrok, vagyis a művészi igénnyel megformázott, és technikailag gyönyörűen kivitelezett öntöttvas tárgyak keltették fel figyelmünket, másrészt

Czartorisky-váza
Schossel András
Munkács, 1856

gyűjtési körünk kialakításában meghatározó volt a tárgyak elhelyezésére rendelkezésre álló hely.

Figyelmünk középpontjába elsősorban a XIX. századi, és azon belül is a magyarországi öntödék által előállított tárgyak felkutatását helyeztük. A gyűjtésünk során rá kellett jöjjünk, hogy a múlt ezen emlékei már meglehetősen korlátozottan megszerezhetőek, ezért érdeklődésünket térben és időben is kiterjesztettük.

A magyarországi öntöttvasművességre igen nagy hatással volt a még bejárható, „belátható" közelségű 'külhoni' öntödékben gyártott, művészien megformált tárgyak mintavilága. Az időbeli kiterjesztésre azért volt szükség, mert a XX. század elején, ill. első felében is még nagyon szép, művészileg kimunkált öntöttvas tárgyakat készítettek, mielőtt a bronz szinte véglegesen kiszorította a vasat.

Oroszlános tintatartó
Schossel András
Munkács, 1835-40

Zsebóratartó
Schossel András
Munkács 1850

A művészi megformáláson túl megóragadó az is, hogy a vas öntése - tulajdonságainál fogva - sokkal nagyobb szakmai tudást, isme-retet igényel, mint a könnyebben önthető, s utólag még akár javítható, rézből, bronzból vagy ónból öntött tárgyaké.

E két dolog, vagyis a művészi megformálás és a magas szintű technikai tudás tükröződik minden öntöttvas kisplasztikán, tárgyon. Gyűjteményünk így Berlintől, Bécsen, Munkácson át Kaszli műöntödéjéből és Gleiwitztől Szentkeresztbányán át Stájerlak-Anina műhelyéből származó tárgyakat is tartalmaz, időben pedig a XIX. század elejétől kezdődő másfél évszázadot öleli át.

Zsebóratartó
Schossel András
Munkács, 1850

Az öntöttvas nem tartozik azon tárgyak körébe, amely féltő gondoskodás híján, évszázadokon keresztül képes megőrizni eredeti állapotát, mivel fizikai tulajdonságaiból következően könnyen törik, és a nedvesség, a víz, mint a legnagyobb ellenség, nagyon rövid idő alatt egy darab rozsdás vassá tudja változtatni a műtárgyakat. Mára odajutottunk, hogy gyűjteményünk több száz darabból áll, és dicsekvés nélkül állíthatjuk, hogy néhány igen érdekes és mára már ritkaságszámba menő darabot is tartalmaz. Elsősorban kisplasztikákat, fali- és dísztálakat, faliképeket, reliefeket, plaketteket, gyertyatartókat, levélnehezékeket, tintatartókat, díszvázákat, mozsarakat, gyufatartókat, vallási kegytárgyakat, órákat, óratartókat, hőmérőket, kép- és tükörkereteket, kéziharangokat sikerült összegyűjtenünk, de vannak szép hamutálaink, ládikáink, virágtartóink,

Napóleon
szobra
Munkács,
1850-60

Szék alakú
tűpárna
Berlin, 1820-30

Korompáky Sándor - festő

1996. aug. 12.

Minitárlat Marcalvárosban

Örvendetes újdonság, hogy napjainkban egy-egy színvonalas vendéglátóhelyen (szálloda, étterem, cukrászda) tehetséges fiatal képzőművészek alkotásait is bemutatják. Győrben legutoljára a Klastrom Szállóban láthattunk ilyent. Nemrégiben nyílt meg Marcalváros I-en a Lajta utcában a teljesen átalakított Nárcisz presszó helyén a Bonbonetto cukrászda. A hangulatos kis vendéglátóhelyen a napokban nyitották meg a fiatal győri festőművész, *Korompáky Sándor* kiállítását, ahol tizenhat olajfestmény látható. A fiatal művész jelenleg a Szeged környéki alkotótábor lakója. Hazatérve pedig különösen érdekes munka vár rá. Dunakilitin egy kastélyszálló és étterem létesül, amelyet külföldi tulajdonosa értékes művészi festményekkel kíván színvonalassá tenni. A különböző aukciókon vásárolt értékes képeket Korompáky Sándor restaurálja, de a Bonbonettóban látható képei közül néhány az említett kastélyszállót is díszíti majd.

Az üzlet vendégei szívesen nézegetik a kiállított képeket. Fotó: SZ. Ö.

k nyomában

rosban

gabírónak ötezer aranyforintot fizetett, hogy a pénzt tőkésítsék és kamataiból a házban az elaggott győri polgároknak menhelyet, ispitát létesítsenek. A nemes főpap végrendeletében még ötezer forinttal növelte az ispita alaptőkéjét. Így vált lehetővé, hogy 1724-ben az ispita vezetője, Tarródy János győri olvasókanonok Jordán Mártonnak, a másik két ház tulajdonosának 2272 rajnai forintot fizessen ki. A házakat összekapcsolták, egybenyitották. A Szent Miksa (Rákóczi utca), valamint a Szent Sebestyén utca (Teleki utca) sarkán álló házat, a Jordánféle szállót lebontották. Helyén építették fel az említett templomot, amelyet 1735-ben szenteltek fel.

Vessünk egy pillantást a Magyar Ispita épületére. Az emeleten a két ablak közötti fülkében szépséges barokk szobrot látunk: Szent Flóriánét, a konzolsor feletti falsíkon pedig Szent Józsefét. A házban nemrégiben alakították ki, udvarán – természetesen meghagyva Borsos Miklós fehér márványból faragott madaras díszkútját és az épület firenzei hangulatát – Győr újabb kincsét, a városi múzeumot.

J. B.

Elképesztő képek

Az ember és a természet viszonyáról

Valóban elképesztő helyzeteket teremt az a viszonyulás, amit mi, városlakók mutatunk közvetlen környezetünk, s a tőlünk karnyújtásnyira zöldellő természet iránt. Fényképezőgéppel járva Győrött számos elrettentő példát kaphatunk lencsevégre, mindössze néhány utcányi távolságra is.

Az Árpád úton kemény betonból készült virágtartók sínylették meg egyesek romboló tenni akarását.

A Gárdonyi utcában pedig a valamikori facsemetét védő keret már céltalanul áll a helyén, hisz a védenivalót rég kipusztították.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 DEC 19.
Keletmagyarország

1021

Korompáki Sándor

Úrrá lett a csüggedésen

Felesége és két gyermeke mellett, a napi munka után több mint hat órát áldoz az önképzésre. Rajzstúdióba jár a Győri Tanítóképző Intézetbe. Két évig *Tóvári Tóth Istvántól* tanulta a rajzolás fortélyait *Korompáki Sándor*, általános műszerész. Farostra és tölgyfalemezre festi képeit olajjal. A természetből vett motívumokat sokszor emlékezetből ábrázolja, kiegészítve saját impresszióival. A győri festők közül *Barabás László* képeit szereti. Ha ráér, maga készíti elő a farostot, amire aprólékos kidolgozással hordja fel a színeket. Képei mentesek az élénk színektől, a hivalkodástól.

Korompáki Sándor amatőr festő huszonhárom olajfestménye december 13-tól, három napig volt kiállítva a győri garzon-ház klubjában. Ez volt a harmadik önálló tárlata.

A kérdésre, hogy mik a további tervei, így válaszol:

— Szeretnék bizonyítani. A budapesti Képzőművészeti Főiskolára szerettem volna néhány évvel ezelőtt bekerülni. Először a barátaim beszéltek le, elmondták, hogy úgysem lenne sok esélyem a felvételin. Ekkor elbizonytalanodtam. Később már a főiskolán beszéltek le a jelentkezésről, azzal érveltek, hogy már van szakmám. Nagyon el voltam keseredve, de aztán úrrá lettem a csüggedésen, és újult erővel ismét munkához láttam. Az idei felszabadulási pályázatra elfogadták egy képemet. Ami itt a tárlaton látható, csak egy része festményeimnek.

Kékszemű, tiszta tekintetű, gyors beszédű ember. Úgy érzem, egyszerre nagyon sokat szeretne elmondani magáról, és amilyen lüktető, szenvedélyes saját maga, olyanok a festményei is. Egzotikus növények és állatok, komor háztetők sokasága sárgás égbolttal. Nyugtalanság, egyéni stíluskeresés. Fiatal ember. A bizonyításra van még ideje.

G. G.

R ÁSVÁNYOLAJFORGALMI VÁLLALAT

ÁFOR
BENZIN-OLAJ

ZESSEN ELŐ
A KISALFÖLDRE!

DETÉS

ATLAN

entivánon
u. 56. szám
Szalay Gé-
a szabad-
dó. Érdek-
t: Bucsics
Gagarin u.

SSÁG

magas, 37
riseló lány
társat ke-
ság céljá-
nér karác-
35" jeligé-
etőbe, 9002

VEGYES

Pótkerekemet a Petz Lajos u. 14. számú ház előtt felejtettem. Becsületes megőrzőt jutalmazom, kérem címét a Kerületi Hivatal talált tárgyak osztályra.

Albérleti szoba kiadó, konyha és fürdőszoba-használattal. Győr, Esztergető u. 13/a.

Bútorozott szoba kiadó. Ménfőcsanak, Győri u. 134.

Jó rajzkészséggel, műszaki rajzokhoz is értő pedagógus-képesítéssel rendelkező nő, **győri** tanácsi vállalatnál, a fentiekhez alkalmazkodó állást vállal. „Fizetés megegyezés szerint" jeligére a Kiadóba, Győr, Tanácsköztársaság u. 51.

ÁRAMSZÜNET

Értesítjük Fogyasztóinkat, hogy 1974. december 19-én 6 órától 17 óráig szerelési munkák miatt Likócs területén áramszünet lesz. Előbbi visszakapcsolás lehetséges.

ÉDÁSZ Vállalat
Győri Üzemigazgatósága

A BELEDI ELŐRE M
TERMELŐSZÖVETKE

1974. december 21-é
a helyi vásártéren n

LÓ- ÉS CSIKÓ

Az Állami Biztosító Győr-Sopron megyei Igazgatósága

gyors- és gépírót keres felvételre.

Fizetés megegyezés szerint.

JELENTKEZÉS:
Győr, Alkotmány u. 8. sz. alatt.

KARÁCSONYRA
KEDVES, HASZNOS AJÁNDÉK

A VILDÁN ABROSZ

Sokféle színben és több méretben kapható.
KERESSE a Centrum Áruházban és a szaküzletekben.

588A		B ⟷	⟷
	—	*a)* Virágkehely. — *Tulpenkelch.* — „1793.“ Ref. egyház — *Ref. Kirche*, Kunmadaras. Expos. 1934 : IV, 44, 27.	Daniel Koromzay, e. 1795-1806.
	—	*b)* Serleg. Az 584*e)* sz. másolata. — *Pokal. Nr. 584*e) *nachgemacht.* — „1802.“ Ref. egyház, Debrecen — *Ref. Kirche, Debrezin.*	
	Nr. 567	*c)* Kehely áttört kosárral. — *Kelch m. durchbrochenem Schalenkorb.* — „1805.“ M—*H* 30, 2 Ref. egyház — *Ref. Kirche*, Püspökladány. Expos. 1934 : V, 46, 37.	

Kőmagyötvy. 96-l.

KÉPEK.

Koromzay Daniel

ötvös, Debrecen

l.

Zoltötv Debr. 26. l.

Kassa, dém

III

Koronzay Dániel

özvs

l.

Zoltán Deb.

80, 81. l. 83. l.

84. l.

Vácrátót, r. k.

159

Koronzay Dániel

ötvös

l.

Zoltötv Debr. 59. l

Koronkay Dániel

ötvös, Debrecen

1792 – 1805

l.

Zoltán Debr. 22. l.

Rudabánya

XL

Koromzay Daniel ötvös M. D. K.

debreceni mester, ott 1792-töl emlitis nevét.

1793 a Kunmadarasi typlom kelyhe

S. Mihalik: Die ungarischen Beziehungen des Glockenblumenpokals. Acta Historiae Artium. 1959 VI. 81.

Koromzay Dániel

ötvös

Talpas pohár 1802

Debreceni ref. kis templom.

Jml

NÉMET-BOLY. /Baranya./

A Mursától Sopianeba vezető út nyoma a községtől
délnyugatra ca 6 mértföldre.

Gerecze, 1906, 135 l.

Koronzay Dániel

otr.

l.

Kőmagyötvi.

588 A. 7.

BUNNY.

KOROMZAY DANIEL, ötvös

A "virágkehely"tipus kedveltségére és egyuttal a debreceni ötvösségre oly jellemző,továbbélő hagyományra utal,hogy még a szazad végén,1793-ban is készitett egyet Koromzay Daniel ötvös a kunmadarasi reformatus egyház számra.Sőt e tipus még tovább élt,mert 1799-ből is ismerünk egy darabot.amely szintén debreceni munka lehetett. 365.old

P.BRESTYÁNSZKY ILONA: Debreceni ötvösmüvek Csongrád megye egyházaiban 361.old

A Debreceni Déri Múz.Évkönyve, 1973. Debrecen, 1975

KOROMSAY Dániel debreceni ötvös

MÉt 1995. 125.

szélgetés Gáyor Tiborral budapesti kiállítása alkalmából. = Magyar Nemzet, 1986. december 16. 7.

1727. Gecse Árpád

BÁLNTNÉ HEGYESI Júlia: Gecse Árpád festőművész bibliográfiája. Előszó Kukri Béla. Szolnok, Verseghy Ferenc Megyei könyvtár, 1986 XII, 76 p., ill. (A Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár bibliográfiái, 7.)

GECSE Árpád gyűjteményes kiállítása, Tiszafüred, Kiss Pál Múzeum, 1986. augusztus 14. Bev. Kaposvári Gyula. Szolnok, 1986 6 p., ill.

1728. Gecser Lujza

GECSER Lujza: Van néhány érdekes könyvem. = Életünk, 23, 1965, 5. 453. ill.

kiáll. Bp., Józsefvárosi Galéria, 1986 **ism.** GYETVAI Ágnes: Gecser Lujza kiállítása a Józsefvárosi Galériában. = Magyar Nemzet, 1986. február 4. 6.

1729. Gedő Ilka

(bán)[BÁN András]: Bemutatjuk Gedő Ilka grafikáit. = Élet és Irodalom, 1986. 12.

GYÖRGY Péter - PATAKI Gábor: Two Artist Rediscovered. = The New Hungarian Quarterly, 27, No 101, 1986 176-178. ill.

1730. Gellért Hugó

KOVÁCS Ákos: Idegen művész-e a külföldön élő? = Magyar Hírlap, 1986. március 20. 4.

VAJDA Péter: Elment Gellért Hugó. = Élet és Irodalom, 1986. január 3. 8.

VAJDA Péter: Elment egy tanú. = Magyar Hírek, 39, 1986, 1. 4.

1731. Gémes Péter

GÉMES Péter "Vándorévek" kiállítása, Bp., Dorottya utcai kiállítóterem, 1986. április 11. - május 4. Bev. Feuer Gábor, Czakó Gábor. Bp., 1986 8 p., ill. **ism.** GYETVAI Ágnes: Távol Jerikó falaitól. = Magyar Nemzet, 1986. május 6. 7.

Korompai Zsófia, építén

L: Harmos Zoltán

– Tempályázat

3-7.

Magyar Építőművészet, Br. 1983

83/4

Korompáné

Falchetto Magda

festő lásd

Képművészet

1942. 221. l.

ifj.KOROMPAI VIKTOR, szobrásznövendék

A Diósgyőri Vasgyár képzőművész és iparművész csoportjának 1947. aug. 7-én nyilt meg a kiállitása. Több kész művésznek számitó tehetség, köztük ifj. Korompai Viktos érdemel külön figyelmet. 371.old.

R.NYIRY LILI: Munkásszobrászat indulása Diósgyőrvasgyárban a felszabadulás után 367.old

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

ifj.Kor

KOROMZAY Gyula épitész

Építészet és tervezés Magyarországon 1945-1956.
Bp.OMHv.Ép.Muz.,1992

53,

által megölt német asztalost temetnek: „Leonhardus Narcissus Arcularius germanicae nationis percussus a quodam Musquetario obyt in Dno. Sepultus apud Patres conventualis." (OL Filmtár. no. A 1255. p. 1030.) 12 éves József nevű fia 1740. szeptember 4-én halt meg.

NEBBST (NERBS) Ferenc egri kőműves. 1814—24 között találkozunk nevével az egri városi adókönyvekben.

NEBST (NEBSZT) Vencel egri kőműves. Egerben 1785—95-ig szerepel az adóösszeírásokban, de még az 1800. évi adókönyv is említi.

NESZEL (NESZL) József egri ötvösmester. Egerben 1734—53-ig írják össze az adózók között. Ekkor a város I. negyedének 4. fertályában mint háztulajdonos lakik → Swaiczer Keresztély és → Kontersweller szomszédságában. 1749-ben Neszl, aki ekkor 10 éve mester Egerben, segéd és inas nélkül dolgozik. (EÁL ÉrsGazd L lib. 19. p. 313.)

NEUBAUER (NEUGEPAUER) János egri ács. 1780—95-ig említik az egri adókönyvek, de még 1800-ban is összeírják az adózók között.

NEUFELD, Paulus v. „Episcopatus Szarvaskőiensis geometra" 1827-ben elkészíti Eger és környéke térképét. (EÁL KápMag tkp. V. 7.)

NEUMANN József gyöngyösi képíró. 1775-ben a szécsényi ferences templom Szt Ferenc oltárának kifestését végzi. (Garas, 239. old.) 1778-ban Gyöngyösön Haller Sámueltől munkájáért 392 forint 30 krajcárt vesz fel. (O Orczy L oec. 65.)

NÉMET Mattheus kőműves 1551-ben dolgozik az egri várban. (Détshy, Munkások L. 175. old.)

NÉMET kőfaragó. Gyöngyösön 1758-ban említik, mint Esterházy herceg gyöngyösi porciójánál összeírott iparost. (Orczy L)

NÉMETHY fazekasmester (magister lutifigulus). Egerben 1495-ben említi a Bakócz Kódex, mint aki 3 kemencét készít Szarvaskőre, kettőt pedig Egerbe és Hídvégre.

NICIFORNÉ rézműves. Egerben 1687-ben 161.

Korompai Margit

könyvtáta

l.

Budiparvajzik

1934-35. 35. 1.

~~Masolat~~

Cantacci, Andrea: Sz. János Jézust keresztelő: Fa, tempera 61 x 81 cm.

Simer Roma 1878.

Masslaghy II. 97. szám.

Korompay Margit

könyvkötő

l. Budiparnyzisk

1934-35. 22. l.

Exp. 19

NB. A 42.- P dr. Lux
Kálmán ömeltös ágának
lesz megtérítendő.
Kz.

Kifizettem 940. nov. 15-én.

[illegible]

Korompay Margit

a könyvkötőipari mesterképző szakon jeles végbizonyítványt nyert.

Budiparrapiskola

1935-36. 18. l.

Alb Fényképek

93 g.

ágos Bizottsága

ny	száma:	—	19 —
	kelte:	VII 19.	1930.
	beérkezése:	VIII 21.	1930.

k száma:

lintézett szám:

ma:

ma:

sta:

Korompay Margit

szül. Budapesten 1898 febr.
9. Rk. 4 polg.
1915/16. I. elsőéves növendék
növ. Deák Ebner L. Pilch D.
1915/16. II. elsőéves n. o.
1917/18 I. elsőéves Glatz O,
Bozsay T. Pilch D.
1917/18 II. másodéves n. o.
1918/19 I. másodéves n. o.
nem járt
(Korompay Gittánál vna)
1918/19. II. másodéves Glatz O.
(Korompay Wagner Gitta)

Korompay László

szül. 1885. Esti tanf.

otvösség

Grónay István

ékszerszűcs

Értimisk 1900/1901.

3 g. l.

Zichy Nándor gróf VIII. 186.

Korompay Lipót

testo

Korompay Terenc fia.

Lásd az utóbbinál megjelyzésemet.

Hületett Brünnba, meghalt n. ott 1829-be.

Wurzbach, Biograph lex. 1864. XII. K. 470. l

Korompay (Korompey, Korumpai) Lipót

festő

† 1829 Brünn

Wagler VIII. 42

Toman 320. l.

Korompay László

ékszerész

Stul. 1885.

Esti tanf.

élitmenjes festés

Értimisk

1902/3. 67. l

Koromzay Kremmer János

— (A kassai dómról) közlünk cikket külön mellékletünkben *Puszta* Sándor esztétika-doktor, a kiváló papköltő avatott tollából. A cikket *Koromzay Kremmer* János, a tehetséges fiatal festőművész rézkarca disziti.

Nemzeti Ujság 1941. okt. 13.

Abbazia. Pensio «Vier Jahreszeiten.» Egész éven át nyitva. Modern kényelem, telefon a házban. Sürgönyczím: Jahreszeiten Abbazia.

*

Abbazia. Bristol szálloda. Előkelő, minden kényelemmel berendezett modern szálloda. A magyarok találkozóhelye. Egész éven át nyitva. Tulajdonos Kudovics Vilmos.

*

Abbazia. Hausner pensió. Gyönyörű fekvéssel, 40 modernül berendezett szoba, magyar és német konyha, magyarok találkozóhelye. Tulajdonos **Braun & Lederer.**

*

Abbazia. Kroutil A. Első mű- és kereskedelmi kertészete. Pálma- és babértenyésztés. Virágpavillon Reichstrasse, szemben a postafeljáróval. Csokrok, koszoruk és diszítések a legszebb kivitelben.

*

Arco, Grand Hotel des Palmes. Modern kényelemmel berendezve, villamos világítás, lift, központi fütés, pensió. Elő- és utóidényben engedmény. Nagy pálmakert.

*

Arco, Szt Pankratius Szanatorium. Gyógyintézet tüdő- és gégebetegek részére. Legmodernebb berendezés. Kitünő gyógyeredmények. Idény szeptembertől májusig.

*

Brassó. Drexler-kávéház utóda. Idegenek találkozóhelye. Összes bel- és külföldi lapok. Jó kiszolgálás. Kitünő italok.

*

Bécs. Hotel Meissl és Schadn. I., Kärnthnerstrasse 16. és Neuer Markt 2. Előkelő elsőrangú ház. Lift, telefon, für-

a legalkalmasabb és le
lakóházak

FÉNY! ᵛ H

Díjtalan föl

Magyar Benoid -

Arad Telefon 561. Budapest V

Eau de Cologne Johann
Jülichsplatz Kölnben. A
C. Köller Bécs, VI/1. Es

Fasano. (Gardone Riviera.)
központi fütés, appartem
park terrasszal. Illusztrál

Fiume. Európa kávéház
Kitünő italok, az összes
kiszolgálás. Matcovich J.

Fiume. Hotel Lloyd. Első
lemmel berendezve. Kitü
kiszolgálás, mérsékelt ára

Fiume de la Ville nagy

Koronzay Vilmos

l

Épitészet
1942. 75. l.

NYO

Nagyméltóságu
Méltóságos
Nagyságos

X.

MŰEMLÉKEK ORSZ.

IX.R

Hivatalból
díj átalányozva

Koronzai belmes

az ipariügyi minisztérium ban postaminizaki tanácsos címet és jelleget Egyet

MMÉEKÖZL

1942. 14. l.

...mény, de felséges
...am fel neki.
...edélyt, vonatra ül-
...éppen a bécsi svéd
...tel, aki azután Rü-
...mes utitársam volt
...ódja volt e tengeri
...v V.-nek kétoldalán
...el, s egy-egy távoli
... elterjedt az utasok
...a bizonyosan meg
... az néhány nappal
...Viktoria»-val. Nem
...a magamat, amig
... nem nyert, hogy a
...gnyugodva, mintegy
...nek látványosságait.

tovább utaztam München felé. A müncheni pályaudvarról kiérve, éppen egy droskéra pakkolta fel a hordár kofferjeimet, amikor élénk puskaropogás és gépfegyverzajra lettem figyelmes az egyébként meglehetősen nagy, pályaudvar előtti tumultusban. Éppen egyikébe kerültem azoknak a kisebb-nagyobb utcai csetepatéknak, amelyek akkor a német nagy városokban mindennaposok voltak, rendőrök, katonák, polgárok és spartakisták között. Bár Liebknechtet és vezető társait éppen előtte való nap intézték el Berlinben, a nagy lázadás hullámverései mindenütt érezhetők voltak. Visszafordultam a pályaudvarra s ott vártam be a legközelebbi D-vonatot, ahol gróf Fürstenberg ajánlata nem várt sikert eredményezett, mert külön fülkét kaptam az állomásfőnöktől, sőt az állomás katonai parancsnoka egy külön fegyveres őrt is adott mellém, aki egész Berlinig fülkém előtt a folyosón tartózkodott. Nem is képzeltem el, hogy ilyen nagyszerüen tehetem meg az utat Berlinig, amikor Budapestről Bécsig és Bécsből Münchenig valóban rettenetes volt az utazás. A legnagyobb felfordu-

A rizsellátás uj rendje

Az elmúlt napokban beszámoltunk már arról a közellátási miniszteri rendeletről, amely átmenetileg korlátozta a rizs forgalmát. Az új alapokra helyezett rizsellátással kapcsolatban a „Közellátási Értesítő" most megjelent száma felvilágosításokat közöl a fogyasztók és a kereskedők számára.

A fogyasztók egy-egy lisztjegy-szelvényre 20 dekagram rizst kapnak. Május 5-től kezdődően újabb rendelkezésig a kereskedők csak a hatósági finomliszt és kenyérjegy finomliszt szelvényre, illetőleg hatósági utalvány ellenében szolgálnak ki rizst a fogyasztóknak. A gabonalappal ellátott vámőrlésre jogosultak, amennyiben rizshez akarnak jutni, tartoznak készletükből havonta legfeljebb két kiló finomlisztet a kijelölt kereskedőnek hatósági áron beszolgáltatni. A kereskedő a beszolgáltatást igazolja és ennek alapján a községi elöljáróság a beszolgáltatott finomliszt fele mennyiségének megfelelő rizs vásárlására jogosító utalványt ad ki az igénylőnek. Az utalványt harminc napon belül be kell váltani abban a helységben, amelyben kiadták, különben az utalvány érvénye lejár.

A kereskedő készlete erejéig köteles a fogyasztó kívánságára a finomliszt-szelvény ellenében rizst kiszolgáltatni. A kijelölt kereskedő a beszolgáltatott finomliszt-mennyiségről igazolást köteles kiállítani és azt a finomlisztet beszolgáltató személynek átadni. A lisztárusításra kijelölt kereskedő, amennyiben rizskiutalásban is részesül, a rizsre beváltott finomliszt-szelvényeket, a finomlisztre és a száraztésztára beváltott szelvényektől elkülönítve köteles kezelni. A szelvényeket külön elszámoló-lapra ragasztva kell a községi elöljáróságnál benyujtani.

Birói és ügyészi kinevezések

A kormányzó az igazságügyminiszter előterjesztésére Ungváry Antal dr. nagyváradi törvényszéki elnököt a nagyváradi, Vékey Károly dr. és Csiky Károly dr., a III. fizetési csoport jellegével felruházott budapesti ítélőtáblai bírákat a budapesti ítélőtáblához tanácselnökökké, Veszelevszky Dezső dr. zombori tanácselnököt a szegedi ítélőtáblához bíróvá, Pösztyéni Márton dr., a III. fizetési csoport jellegével felruházott debreceni ítélőtáblai bírót a nagyváradi törvényszék elnökévé az ítélőbírák és ügyészek részére megállapított II. fizetési csoportba, K. Nagy Zoltán dr. nagyváradi járásbírósági elnököt a nagyváradi ítélőtáblához bíróvá, Bogdán Jenő dr. szamosujvári járásbírósági elnököt a kolozsvári törvényszékhez tanácselnökké, Lendvay Sándor dr. szamosujvári járásbírósági alelnököt a szamosujvári járásbíróság elnökévé, Tömöry József dr. szegedi törvényszéki bírót a szegedi ítélőtáblához bíróvá, Szabó Gusztáv dr. budapesti törvényszéki bírót az élesdi járásbíróság elnökévé, Sőrés János dr. nagykállói ügyvédet a zilahi és Rhédey Antal dr. veszprémi ügyvédet a zalaegerszegi törvényszékhez tanácselnökökké, Szilassy Pál dr. budapesti ügyészt a budapesti büntető törvényszékhez bíróvá, Hegyváry Lajos dr. berettyóujfalui járásbírót a nagyváradi ügyészséghez ügyésszé, Kun László dr. budapesti büntető törvényszéki titkárt a budapesti büntető járásbírósághoz járásbíróvá, Nagy Lajos dr. marosvásárhelyi törvényszéki titkárt a marosvásárhelyi ügyészséghez ügyésszé, Klintók Elemér dr. nagybányai járásbírósági titkárt a szilágycsehi, Muzsnay Jenő dr. budapesti központi járásbírósági és Harkay József dr. pestvidéki törvényszéki titkárokat a pestszenterzsébeti, Buchert József dr. kispesti járásbírósági titkárt a budafoki és Franki László dr. budapesti büntető törvényszéki titkárt az ócsai járásbírósághoz járásbírákká, Joó Károly dr. budapesti büntető járásbírósági titkárt a csikszeredai törvényszékhez bíróvá, Hidegséthy Lajos dr. pestvidéki törvényszéki titkárt a monori, Vietorisz Gyula dr. kassai járásbírósági titkárt a munkácsi és Orosz Zoltán dr. miskolci törvényszéki titkárt a miskolci járásbírósághoz járásbírákká, Tóth Pál dr. szekszárdi törvényszéki titkárt a debreceni ügyészséghez ügyésszé, Bereczkey Brunó dr. pestvidéki törvényszéki titkárt a nagykátai, Koháry János dr. rimaszombati járásbírósági titkárt a huszti, Matheovits Ferenc dr. budapesti központi járásbírósági titkárt a pécsi és Csáky István dr. pécsi törvényszéki titkárt a kolozsvári járásbírósághoz járásbírákká, Pankotay Jenő dr. budapesti központi jársábírósági titkárt a debreceni ügyészséghez ügyésszé, Kemenes Tibor dr. budapesti törvényszéki titkárt a szolnoki törvényszékhez bíróvá, Dankó Gyula dr. budapesti büntető járásbírósági titkárt a balassagyarmati, Menyhárth László dr. budapesti törvényszéki titkárt a kisujszállási és Dankó József dr. pestvidéki törvényszéki titkárt a mezőtúri járásbírósághoz járásbírákká, Pintér József dr. egri törvényszéki titkárt a debreceni ügyészséghez ügyésszé, Implom János dr. gyulai járásbírósági titkárt a nagyváradi, Szily László dr. szekszárdi törvényszéki titkárt a tamásii, Józseffi Ádám dr. dési járásbírósági titkárt a szamosujvári, Privitzer Jenő dr. sepsiszentgyörgyi törvényszéki titkárt a székelyudvarhelyi, Ürmössy Károly dr. besztercei járásbírósági titkárt a máramarosszigeti, Turcsányi György dr. nagyváradi törvényszéki titkárt az élesdi, Fortvingler István dr. dárdai járásbírósági titkárt a nyiregyházai és Koleszár Péter dr. ujvidéki törvényszéki titkárt az újvidéki járásbírósághoz járásbírákká, Gazdy László dr. kassai törvényszéki jegyzőt az ungvári ügyészséghez ügyésszé, Bátori Endre dr. szolnoki törvényszéki jegyzőt a kisvárdai, Gergely Jenő dr. besztercei járásbírósági jegyzőt a besztercei és Nagy Sándor dr. szatmárnémetii törvényszéki jegyzőt az erdődi járásbírósághoz járásbírákká, Sziványi László dr. szegedi törvényszéki jegyzőt a zombori ügyészséghez ügyésszé, vitéz Széll Bálint dr. hódmezővásárhelyi ügyvédet a hódmezővásárhelyi, Máthé Béla dr. hevesi ügyvédet a gyergyószentmiklósi, Tóth Sándor dr. ceglédi ügyvédet a felsővisói, Schmitzhoffer János dr. rajkai ügyvédet a naszódi, Tholt István dr. budapesti ügyvédet a técsői, Tokay László dr. szarvasi ügyvédet a kolozsvári és Kun Lajos dr. abádszalóki ügyvédet a nagyszőllősi járásbírósághoz járásbírákká nevezte ki.

Házasság

Siegmeth Vilma okl. közgazda és *Steuer* Tibor dr. székesfővárosi tisztiügyészi fogalmazó, ügyvéd jegyesek.

A vasárnap katolikus egyházi zenéje

Május 10-én, vasárnap a főváros katolikus templomaiban a **népénekes** szentmisék kötelező énekrendje a Szent vagy Uram gyüjteményből a következő: 227. Kegyes szemmel néz ránk, 123. Most lett a kenyér, 168. Örülj, vigadj.

A belvárosi főplébániatemplom ének és zenekara délelőtt 10 órakor Berg Ottó karigazgató vezényletével Kagerer: „Szent Lőrinc" miséjét adja elő. Palesztrina: Benedicito gentes. (Offertorium.) A többi változó rész gregorián korális. A 12 órai kismisén Lotti: Regina coeli, Lavotta: Ave Mária, Kereszty: Egek ékessége, Bárdos: Nyujtsd ki mennyből. Orgonál Kereszty Jenő.

A budavári koronázó főtemplom ének- és zenekara délelőtt 10 órakor Várhelyi Antal vezényletével Haydn: Nelson miséjét adja elő, korális változó részekkel. A magánszólamokat Farkas Ilonka, Máthy Jolán, Harangozó János és Horváth László éneklik. Offertoriumra Sugár: Ave Máriáját énekli Ritter Irén. Orgonál Bánás József.

A Szent István-bazilika ének- és zenekara délelőtt 10 órakor Harmat Artur vezényletével XII. Pius pápa püspöki jubileuma alkalmával Harmat: Ecce Sacerdos, Refice: Assisi Szent Klára miséje. Offertorium: Palesztrina: Benedicito gentes. Mise végén Te Deum és pápai himnusz. A szentmisét Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás pontifikálja és mise közben szentbeszédet mond.

A Ferdinánd-téri plébániatemplomban az árpádházi Boldog Margit-vegyeskar Falk Zsigmond lovag vezényletével Rheinberger F.-moll miséjét adja elő Mozart: Ave verum kezdetű motettájával. A 12 órai kismise alatt Kreutz Hedvig énekel.

A terézvárosi templom énekkara a délelőtt 10 órai szentmisén Kopasz Aurél: „Szent Teréz" miséjét adja elő, amelynek magánszólamait Varga Klári, Balázs Loránd és Kritovcsák Ernő énekli. A változó miserészek, Goller offertoriumának kivételével, gregorián korálisok. Karnagy Kemenes Frigyes, orgonái Lisznyay Szabó Gábor.

— **A leventék „selyemcsatája".** Hóman Bálint kultuszminiszter rendelete és a levente gazdasági szövetkezések központjának kezdeményezése folytán a magyar ifjúság ezen a tavaszon példás módon veszi ki részét az elsőrangú hadianyagtermelést jelentő selyemtenyésztésből. Az elemi és középiskolákban, ahol csak a szükséges eperfalomb rendelkezésre áll, a tanulók tízezrei vállalkoztak nagy örömmel arra, hogy a selyemtermelés eredményét a maguk munkájával is előmozdítsák. Nagy lelkesedéssel veszi ki részét a „selyemcsatából" a leventeifjúság is. A legjobb eredményt felmutató iskolák, illetve leventeegyesületek 250 pengő első, 150 pengő második és 100 pengő harmadik díjat kapnak. Egyénenként a legjobb diák-, illetve levente-tenyésztők 100—50—25—15 és 10 pengő jutalmakat kapnak. A levente- és tanulóifjúság természetesen ott kapcsolódik be nagyobb mértékben a selyemtenyésztésbe, ahol a bőségesen található eperfák lombját a selyemtenyésztéssel foglalkozó lakosság nem tudja kihasználni. A felnőtt tenyésztők számára a szükséges lomb mindenütt biztosítva van. Az eperfák lombfejlődése egyébként most már mindenütt megindult és néhány nap mulva megkezdődik a hernyók kiosztása. Az egész országban rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg a selyemtenyésztés iránt, ami a jó gubóáraknak tulajdonítható. Több községben még elfogadnak jelentkezéseket a helybeli petekikeltők, vagy az illetékes kerületi selyemtenyésztési felügyelőségek.

— **Adományok a harctéren küzdő honvédeknek.** A taksonyi együttműködő elemi iskolák növendékei 7176 darab cigarettát, 54 csomag cigaretta- és pipadohányt, 5 drb szivart és 63 doboz gyujtót gyüjtöttek a harctéren küzdő honvédeink részére és eljuttatták a vöröskereszthez. — A magyar asszonyok nemzeti szövetségének kiskunhalasi csoportja a diákleventék közreműködésével füsttelen napot rendezett, amelynek eredményeképpen 71.421 darab cigarettát, 717 csomag dohányt, 1739 doboz gyujtót és 1600 csomag cigarettapapírt juttatott a vöröskereszthez a harctéren küzdő katonák részére.

— **Halálos motorkerékpárszerencsétlenség.** Miskolcról jelentik: Kiss Gyula nagyvisnyói 31 éves kereskedő motorkerékpárja pótkocsiján magával vitte Cankó János 27 éves kisbírót. Az út egyik éles kanyarulatában a motorkerékpár oldalkocsija beletütközött a távíróoszlopba. Kiss Gyula oly szerencsétlenül esett ki, hogy feje szétzúzódott és a helyszinen azonnal meghalt. A vizsgálat megindult.

— **Elveszett egy női kézitáska.** Csütörtökön délután 3 órakor a Dunapart felől érkező 16-os villamosról az Orczy-téren leszálló egyik utas elhagyta kék, cipzáras női retiküljét. Kéri a megtalálót, hogy a táskában lévő pénzt tartsa meg és a ránézve értéktelen iratokat, kulcsokat, élelmiszerjegyeket és használati tárgyakat küldje vissza a vásárlási könyvbe irt címre.

Elveszett

egy fekete

spaniel him kutya

Megtaláló jutalomban részesül. Cím: II. ker., **Eszter-u. 14. Telefon: 355-987.**

Szinház, Film, Müvészet

Weingartner Félix meghalt

Sauer Emil után alig néhány nappal később *Weingartner* Félix dr., a világhírű Beethoven-karmester is elköltözött az élők sorából. Ismét kevesebb lett az élő *Liszt-tanítványok száma.* Három évvel ezelőtt járt utoljára Budapesten, mint karmester. Beethoven-műveket tolmácsolt, azzal a tiszta, előkelő, tartózkodóan nemes és finom méltósággal, amelyik a szem számára is annyira élvezetessé tette Weingartner Félix magasrendű művészetét. Sokoldalú művészember volt. A karmesterpálca mellett szívesen vette a könyvet is a kezébe, mint előadó. *Emlékezetes sikert aratott Budapesten is Goethe „Faust"-jából kiragadott részek valóban elragadó előadásával.* Zeneszerzéssel is foglalkozott, főként Wagner nyomdokain haladt, mint a német újromantikusok egyik képviselője. Operákat szerzett, azonkívül kísérőzenét a *„Faust"*-hoz és a *„Vihar"*-hoz, komponált kórusműveket, szimfónikus költeményeket, szimfóniákat, nyitányokat, hegedűversenyeket és kamaramuzsikát, valamint dalokat. Irásai is figyelmet érdemelnek. *„A vezényléséről"* című műve kiváló forrásmunka. Népszerűek művészkörökben két kötetben megjelent emlékezései is.

Fiatal korában megfordult Sauerrel együtt Liszt Ferencnél is Weimarban és ennek az időnek emlékeit mindvégig hálás lelkesedéssel megőrizte. Legutóbbi látogatása alkalmával mondotta e sorok írójának, hogy *Liszt Ferencet vehetné minden művészember példaképének. Liszt sohasem veszítette el fensőbbséges nyugalmát és egyszerűségét. Nemcsak az életben, a zongora előtt is maga volt a természetesség.*

Weingartner Félix halálával kiváló muzsikus, egészen rendkívüli karmestertehetség elvesztését gyászolja a müvelt zenei világ közvéleménye, aki mindenütt, ahol megfordult, maradandó hatással volt a zenészekre és a közönségre egyaránt. Különösen Beethoven-tolmácsolásai felejthetetlenek. Sok kiváló karmestertől hallottuk a Beethoven-szimfóniákat, köztük a legnagyobbaktól is, de Weingartner előadása úgy marad meg az emlékezetünkben, mint a legtisztább hagyományokat őrző és átmentő művészi teljesítmény. Az ő vezénylése érzékeltette ugyanis a legmeggyőzőbben az élő művészet folytonosságát, mert amikor az ő megszólaltatásában hallottuk Beethovent, úgy érezhettük, hogy kortársai vagyunk a bonni titánnak, hiszen az ő gondolatait, érzéseit, zenei felfogását egymásnak adták át az egyes nemzedékek kiváló zenészei s igy voltaképpen első kézből vette át a szellemörökséget a hivatottak között is az egyik legkiválóbb: Weingartner Félix. **H. G.**

Rádióközvetités a Fényes-cirkuszból

A Fényes-cirkusz nagysikerű megnyitó műsorára felfigyelt a rádió is, amely elhatározta, hogy szombaton délután 6 órai kezdettel hallgatói számára ízelítőt ad a műsor érdekesebb számaiból. Ezért pénteken este Budinszky Sándor vezetésével viaszlemezre vették a műsor egy részét, úgy hogy az élvezetes rádióriport keretében valósággal megelevenedik majd a hallgatóság szeme előtt a „Haláltánc a levegőben" és a cirkusz több más világsikerű produkciója.

* **A kolozsvári építészeti pályázat ügyében.** A kolozsvári Mátyás király-tér építészeti kialakításának tervére az országos irodalmi és művészeti tanács a kultuszminiszter felhívására nyilvános pályázatot hirdetett. A kiküldött bizottság megbírálta a pályaműveket és a három, egyenként 1500 pengővel jutalmazott első díjat idősebb és ifjabb Lechner Jenőnek, második helyen Kaffka Péternek és Achay Lászlónak, harmadik helyen Gerő Lászlónak ítélte oda. Megvásárolta a bizottság egyenként 500 pengőért Koromzay Vilmos, Papp Imre és Wollmann Károly tervezeteit. A pályaművek a május 10-én megnyiló kolozsvári építészeti kiállításon kerülnek bemutatásra.

* **Áldozócsütörtökön rendezik a nyolcadik kívánsághangversenyt.** A legközelebbi honvéd kívánsághangversenyt áldozócsütörtökön este 7 órai kezdettel rendezik a Magyar Müvelődés Házában. A nyolcadik kívánsághangversenyen a következő művészek és előadók működnek közre: Baksa Kató, Bilicsi Tivadar, Cselényi József, Guiseppe Moretti, Hamory Imre, Honthy Hanna, Hosszú Zoltán, Karácsonyi Margit, Kiss Manyi, Martin Antal, Mészáros Ági, Muráti Lili, Orosz Julia, Pataky Jenő, Pataky Kálmán, Pethes Ferenc, Rácz Vali, Szilvássy Margit, Udvardy Tibor és Vaszary Piroska. A hangversenyt a rádió is közvetíti.

* **Gyakorlatos színészek felvételi vizsgája.** A gyakorlatos színművészek képesítő vizsgabizottsága a gyakorlatos felvételi, javító és záróvizsgákat junius folyamán tartja. A jelentkezők május 31-ig nyujthatják be kérvényeiket a kamaránál, ahol az érdeklődőknek a szükséges tájékoztatást megadják.

Otto Gebühr

főszerepet alakit a Tobis legújabb nagyszabású történelmi filmjében, amelynek cselekménye Nagy Frigyes korában játszódik. A nálunk „A király nevében" cimmel bemutatásra kerülő film, a „Krüger apó" és az „Ősi rög" után szintén megkapta a „nemzet filmje" kitüntető jelzőt. Ebben az elismerésben csak azokat a művészi alkotásokat ré-

szesitik, amelyek a legmagasabbrendü és az egész emberiség sorsát érintő témákat a filmművészet legtisztább eszközeivel vitték filmre. Otto Gebühr Nagy Frigyest eleveníti meg a történelmi drámában s a hirek szerint ez a szerep pályafutásának egyik legbravurosabb színészi alakitása. Művészetének olyan jellegzetesen finom eszközeivel alakitja a porosz uralkodót, hogy a kritika — egyhangulag Nagy Frigyes leghitelesebb ábrázolójaként méltatta.

A HUNGÁRIA PARKBAN

(volt Angolpark)

MINDEN ESTE

KELLY ANNA

a legnépszerübb magyar dizőz énekel

monstre jazz zenekar

kíséretével.

* **Befejezték Réthy Eszter filmjét.** Jelentettük már, hogy „Estélyi ruha kötelező" címmel új magyar film készül, amelynek egyik női főszerepét Réthy Eszter, a bécsi állami Operaház tagja játssza. A filharmonikusok kíséretével két áriát is énekel az újdonságban, amelynek felvételeit Cserépy László rendezésében most fejezték be.

* **Uj magyar oratórium bemutató.** Ottó Ferenc „Mária siralom" címmel passio-oratóriumot irt, amelyet május 30-án mutat be a budapesti ének- és zenekaregyesület. A mű az ó-magyar Mária-siralom és régi magyar egyházi népénekek felhasználásával készült. Az est műsorát Bach egyik kantátája egészíti ki, Basilides Mária, Eyssen Irén, Rösler Endre és Jámbor László közreműködésével. Az orgonán Zalánfy Aladár játszik s a műveket Lichtenberg Emil vezényli.

* **Magyar zongoraművész európai hangversenykörútja.** Károlyi Gyula magyar zongoraművész csütörtöki berlini rádióhangversenyével befejezte kéthónapos európai hangversenykörútját. Berlinben, Stockholmban, Helsinkiben és több más nagy európai városban adott önálló hangversenyeket, mindenütt igen nagy sikerrel.

Holnap ½4-kor, Sportcsarnok **JAZZ-PÁRBAJ**

CHAPPY—LEN HUGHES zenekarai és Türk Berta—Major Ida, Cziffra György—Vécsey Ernő, Holéczy Ákos—Vigh György, Patkány—Horváth Sándor, Chappy—Weiss Appy soha nem látott párviadala. Jegyek a jegyirodákban.

* **Gyermekvilág-matiné.** Vasárnap délelőtt fél 11 órai kezdettel a Magyar Müvelődés Házában „Gyermekvilág-matiné" címmel gyermekelőadást rendeznek. A műsoron színes trükkfilmek, szép kiállitású mesejátékok, kacagtató mutatványok, bohócszámok és hangulatos, táncos, énekes gyermekjátékok várják a gyermekközönséget. A rendkívül olcsó áru jegyek a színház pénztáránál válthatók.

Udvariassági verseny kezdődött Berlinben

Berlin, május 8.

A birodalmi fővárosban *Göbbels* propagandaügyi miniszter felhívásával „udvariassági verseny" indult meg, amelynek során *meg akarják állapitani, melyik a legudvariasabb 40 berlini lakos, aki a háború mellett is különleges udvariassággal, nyugalommal és barátságosan bánik a felekkel.* A felhívás felszólitja a berlini lakosságot, hogy figyelje meg a legkülönbözőbb foglalkozási ágakat és nevezze meg azokat, akiket különösen udvariasnak talál. Ezeket *különböző összegekkel jutalmazzák.* Elsősorban azt kivánják megállapitani, hogy a berlini *közlekedési vállalatok alkalmazottai* között kik a legudvariasabbak. De ki akarják deriteni azt is, *kik a leguvariasabb pincérek, árusitók, vagy olyan üzemi alkalmazottak, akik sokat érintkeznek a közönséggel.*

— **Málta új kormányzót kapott.** Londonból jelentik: Sir William Dobbie, Málta kormányzója benyujtotta lemondását. A lemondást elfogadták és a szigeterőd új kormányzójává Viscount Gortot nevezték ki. Gort eddig Gibraltár kormányzója volt, utódjáról még nem történt gondoskodás.

— **A budapesti tudományegyetem ünnepélyes közgyűlése.** A budapesti tudományegyetem alapitásának 307-ik újjáalakitásának 162-ik évfordulója alkalmából május 13-án, szerdán délelőtt 11 óra 15 perces kezdettel az egyetem dísztermében ünnepi közgyülést tart. A közgyülést az egyetemi énekkarok a magyar Hiszekegygyel nyitják meg, utána Navratil Ákos dr. rektor mond beszédet „Irányitó szempontok a közgazdaságtanban" cimmel. Ezután a pályázati és a szorgalmi dijakat osztják ki, majd a Himnuszt éneklik. A közgyülést megelőzőleg az Egyetemi-templomban délelőtt 10 órakor ünnepélyes szentmise lesz.

— **Newyorkban kezdik lebontani a magasvasutakat.** A newyorki rádió jelentése szerint a newyorki 2. Avenue felett vezető régi magasvasutat lebontják. Az igy nyert acél állitólag elegendő három csatahajó épitéséhez.

— **A zsidótörvény kijátszásáért fogházbüntetés.** Harmat Lajos kereskedelmi ügynök és Szücs Lajosné, szül. Albrecht Margit zöldségkereskedő ellen az ügyészség a zsidótörvény kijátszása miatt emelt vádat. Hármat, aki zsidó, nem kaphatott iparigazolványt, mire összebeszélt a keresztény Szücsnével s annak a nevére kértek igazolványt. Amikor az asszony ezt megkapta, valójában Harmat vezette az üzletet, az asszony csak névleg szerepelt tulajdonosként. A budapesti büntetőtörvényszék Kristóf-tanácsa előtt megtartott főtárgyaláson a vádlottak tagadták bünösségüket. A bíróság végül mindkét vádlottat bünösnek mondotta ki és fejenként kéthónapi fogházra itélte őket. Az itélet nem jogerős.

— **Végetért a református konvent ülésezése.** A református egyetemes konvent záróülésén engedélyt adtak a Darányi Kálmán-diákház bizottságának, hogy országos református kulturfilmterjesztő szolgálatot létesitsen. Elhatározta a konvent, hogy a kormánynál megsürgeti az adócsökkentési segély, a lelkészi kongrua és korpótlék, valamint a kongruás lelkészek drágasági pótlékának felemelését. Megemlékeztek Szabó István dr. lelkészről, aki az amerikai magyar reformátusság egyesitése terén kiváló munkát végzett, valamint Apostol János braziliai magyar lelkészről, aki Sao Pauloban magyar református templomot épitett. Az ülés Ravasz László püspök imájával fejeződött be.

— **Megszüntették a Mabi eddigi gyógyüdültetési rendszerét.** A Mabi igazgatósága értesiti az érdekelteket, hogy a gyógyüdültetés eddigi rendszerét megszüntette. A jövőben ellátásos gyógyfürdőt és gyógyüdültetést csak kezelőorvosi javaslat alapján lehet kapni. Az intézet tehát közvetlen jelentkezést nem fogad el és erre a célra ürlapokat nem szolgáltat ki. Ellátásos gyógyfürdőben csak a betegségi biztositásra is a Mabi-nál kötelezett biztositottak részesülhetnek, ha két éven belül egyévi biztositásuk van. Az idei nyáron csak 600-an részesülhetnek ellátásos gyógyfürdőben. Gyógyüdültetést a betegségi biztositottakon kivül azoknak is ad az intézet, akik öregség, rokkantság stb. esetére is biztositottak, ha 150 hét várakozási idővel rendelkeznek.

Halálozás

Néhai *Kreschka* Gyula és felesége, szül. bessenyői *Szabó* Irén siremlékét május 10-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor szentelik fel Bonyhádon, a római katolikus temetőben.

Felhivás

Szolnokon a Hortobágyi János-féle „Arany Hattyú" éttermet és söntést meg- és átveszem. Ennélfogva felhivom az érdekelt hitelezőket, hogy fennálló követeléseiket ügyvédemnél, dr. Császi Ferenc szolnoki ügyvédnél 3 napon belül jelentsék be, mert az igy be nem jelentett követeléseket figyelembe nem vehetem.

Fazekas Jánosné
vendéglős.

Napi hirek

Magyarország megszakitotta a diplomáciai viszonyt három délamerikai állammal

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A háromhatalmi egyezményből következő szolidaritás alapján a magyar kormány Brazilia, Uruguay és Paraguay államokkal május 2-án megszakitotta a diplomáciai viszonyt.

— **Ezredzászlót avatnak Miskolcon.** Miskolcról jelentik: Vasárnap délelőtt 11 órakor avatják fel ünnepélyes keretek között azt az ezredzászlót, melyet Borsod vármegye ajánlott fel a miskolci Szondi György tüzérosztály részére. Az avatási ünnepségen a kormányzó és a honvédelmi miniszter képviseltetik magukat. A zászlóanyai tisztet vitéz Borbély Maczky Emilné vállalta.

— **Hat halálos itélet Hágában.** Hágából jelentik: A német főtörvényszék most hozott ítéletet egy nagy élelmiszerjegypörben. A 23 vádlott közül hatot halálra, a többit hosszabb fegyház- vagy fogházbüntetésre ítélték, egy vádlottat felmentettek.

— **Konkoly Thege Miklós-ünnepség Ógyallán.** Konkoly Thege Miklós születésének századik évfordulója emlékére a meteorológiai intézet ógyallai obszervatóriumának falán emléktáblát helyezett el és azt vasárnap délelőtt 11 órakor leplezik le. A müvészies bronzképmás a híres csillagásznak és mecénásnak, a meteorológiai intézet nagynevü volt igazgatójának, valamint az ógyallai obszervatóriumok alapitójának emlékét fogja hirdetni. Az ünnepségen a földmivelésügyi és a kultuszminisztérium, valamint a tudományos világ és a helybeli hatóságok sok képviselője vesz részt.

Rimhirek Londonból

1. Remek ujitás

A menyasszonyok csokrát papirból
Készitik eztán. Ez már teszi!
S használat után a csokrokat
A hulladékgyüjtő átveszi.

De mivel gyakori a válás
És sokan többször is nősülnek,
A legújabb csokrok — úgy halljuk —
Már papendekliből készülnek.

2. A négus kitüntette Wavellt

Érdekes hirt hallottunk tegnap.
Az angol rádió bemondta:
Uj s szép kitüntetést kapott
A britek — bár kissé kopott,
De nagyszerü Napoleonja.

„Salamon pecsét-rend" a neve
Az új éremnek s futva hordják;
Omen est nomen, — e pecséttel
Pecsételi meg majdan Wavell
Az angol birodalom sorsát.

3. Végre!

Végre! Sikerült létrehozni
A második arcvonalat,
Madagaszkárt megrohamozta
A diszes brit királyi flotta
S a póruljárt csatorna-had.

Búsan legyint a kávéházban
Egy svarc-vonalbeli üzér,
És kijelenti, mint egy vátesz:
— Madagaszkár a mi hazánk lesz,
Igy is, úgy is... kár a tüzér!

Bényi Kálmán

— **Könyv Az ember tragédiájáról.** Hézagpótló könyvet irt Kardeván Károly gimnáziumi igazgató Madách Imre örökbecsü müvéről, Az ember tragédiájáról. Jegyzetekkel, magyarázatokkal látta el a halhatatlan remekmüvet a tanulóifjúság és a müvelt nagyközönség használatára. A könyv közelebb akarja vinni az olvasók lelkéhez Madáchnak ezt a világviszonylatban is elsők között álló müvét és kimutatja, hogy annak minden sora teljes összhangban van keresztény alapeszméjével és tökéletesen egységes mü. Sokan vannak, akik ilyen hézagpótló könyvre gondoltak akkor, amikor olvasták vagy a szegedi dóm szabadtéri színpadán végignézték Madách remekét. Az a sok szimbólum és az a mély történetbölcseleti jellegzetesség, amely Az ember tragédiáján végigvezet, még a müvelt ember előtt is szükségét mutatja bővebb magyarázatnak, különösen olyan részeknél, amelyek sokszor vita tárgyát képezik. Kardeván Károly tökéletesen kielégitette ezt az igényt és hozzájárult ahhoz, hogy ez a megrázó költemény mélyebben belevésődjék mindenki lelkébe, aki ennek fejezetein keresztül elmélkedik az emberi sors mélységein. Kardeván könyve nyomán még jobban élnek a Tragédia alakjai, megragadják, felkorbácsolják képzeletünket és velük együtt éljük át a világtörténelem küzdelmeit. Ha valamikor, most van ennek nagy jelentősége, most, amikor minden nap világtörténelmi jelentőségü és amikor évezredekre eldől az emberiség sorsa, amely — mint Madách művében — él, küzd és bizva bizik.

— **Elveszett táska.** Az Uj Magyarság lapkihordója, Kutscherauer Gáborné elvesztette táskáját, amelyben hattagú családjának élelmiszerjegyei, ötven pengő készpénz, lapelőfizetési nyugták, zálogcédulák és vásárlási könyvek voltak. A szegény asszony kéri a becsületes megtalálót, hogy az iratokat legyen szives hozzá juttatni, a pénzt jutalmul megtarthatja. Cim: Logodi-utca 22, földszint 2.

— **Az olasz nép megcáfolja az angolszász hazugságokat.** Rómából jelentik: A Stefani-iroda szerkesztője irja: Az olasz nép azzal válaszolt az angol-északamerikai hirverés által az olasz „különbékéről" forgalomba hozott koholmányokra, hogy több mint 24 milliárd lira értékü kincstárjegyet jegyzett az uj államkölcsönből. A mostani jegyzések száma messze túlszárnyalta az előző négymilliárdos jegyzést. Az olasz kormány tartózkodik attól, hogy egynémely olyan hazugságot megcáfoljon, amely említésre sem méltó. Ezeket a hazugságokat az olasz nép cáfolja meg azzal, hogy 24 milliárdot ad az államnak a háború folytatásához.

— **Nemzetvédelmi keresztelseket avatnak Szegeden.** A szegedi városháza közgyülési termében május 9-én, szombaton délután ünnepélyes keretek között újabb száz nemzetvédelmi keresztest avatnak.

— **Húscsempészeket lepleztek le.** A közellátási rendőrség detektivjei már régóta figyelemmel kisérik az éjszakai fekete autófuvarozókat, akik titokzatos úton és módon különböző húsneműeket szállitanak. Az elmult éjszaka sikerült tettenérni ifj. Holvajt István kispesti taxisofőrt, amint az Andrássy-úton lévő Bauer György hentes és mészáros üzletébe az éjszaka leple alatt nagyobb mennyiségü sertéshúst rakott le. A detektivek éppen akkor ütöttek rajta a csempész bértaxin, amikor a húst Bauer üzlete előtt kirakták. A nyomozás során megállapitást nyert, hogy Szabó Lajos munkanélküli hentesegéd már hosszú idő óta összeköttetésben áll Sztanek József kispesti hentesmesterrel, akitől feláron vásárolta a sertéshúst. Sztanek József kispesti hentesmesternél ötven darab félsertést foglaltak le a detektivek és azt a kispesti közélelmezési hivatal rendelkezésére bocsátották. Sztanek ellen már több árdrágitás miatt folyik eljárás. Szabó Lajosról pedig bebizonyosodott, hogy már régebb idő óta foglalkozik zugkereskedelemmel. A húscsempészésben résztvevőket a közellátási rendőrség őrizetbe vette.

— **A nemzeti gyermekhét eseményei.** A nemzeti gyermekhét programszerüen folyik és eseményei a rendkivül viszonyok között is nagy sikert érnek el. Május 9-én, szombaton a Diákkaptár rendez müsoros előadást a Magyar Müvelődés Házában, az Uj Magyar Színházban a Dobó Katica felsőkereskedelmi iskola növendékei a Bolond Istókot mutatják be. Vasárnap délelőtt a nemzeti bábjáték rendez előadást a gyermekek részére. A kórházakban sorra tartanak mesedélutánokat, az állatkert is hangos a sok látogatótól, a játszótéri gyermekfoglalkoztatás is naponta megtörténik. A gyermekhét alatt a főváros minden iskolájában szülői értekezletet tartanak a gyermekek gazdasági nevelése érdekében.

— **Kettős szerelmi dráma.** Nyiregyházáról jelentik: Az Ujfehértóhoz tartozó Kálmánházatanyán Szabó Lajos 19 éves legény szivenlőtte menyasszonyát, majd maga ellen fordította a fegyvert. A leány azonnal meghalt, a legényt életveszélyes állapotban a nyiregyházai kórházba vitték. Búcsülevelükben közlik, hogy nem birták kivárni az időt, amig megeskühetnek.

— **Rendszeresitik a textilhulladékok és a háztartási rongyok gyüjtését.** Honvédelmi és közellátási szempontból rendkivül nagy jelentőséggel bir a textilhulladék és a háztartási rongy. Ezért már mult év júliusában életrehivta az iparügyi kormányzat a fennhatósága alatt működő textilhulladékbeszerző részvénytársaságot. Ez az altruista szerv az egész országra kiterjedően végzi a tetxilhulladékok és háztartási rongyok gyüjtését. A gyüjtéshez fűződő érdekekre való tekintettel a gyüjtés sikerét most rendszeresitendő gyüjtőnapokkal is előmozditani kivánja. Az első ilyen textilhulladék- és rongygyüjtő napok Szegeden lesznek május 12-től 16-ig bezárólag, ahol az iparügyi kormányzat illetékes szervei, valamint a textilhulladékbeszerző részvénytársaság vezetőségének tagjai is megjelennek. A textilhulladék és a rongy gyüjtésével megbizottak a rongynap sikere érdekében már Szegeden tevékenykednek.

— **Halálos szerencsétlenséget okozott a részeg gépkocsivezető.** Karcag közelében, a kisujszállási országúton, egy italos gépkocsivezető által vezetett tehergépkocsi belerohant egy vásáros szekérbe. A szerencsétlenségnek egy halálos és több súlyosan sebesült áldozata van.

Felelőtlen elemek garázdálkodása Nyitrán

Pozsony, május 8.

A nyitrai államrendőrség falragaszokat jelentetett meg, amelyeken utal arra, hogy *az utóbbi időben felelőtlen elemek a Hlinka-gárda, illetőleg a német Freiwillige Staffel megbizottjainak adták ki magukat, megjelentek különféle lakásokban és különféle törvényellenes cselekményeket követtek el.* Házkutatásokat tartottak, zsaroltak, fenyegetőztek és ingóságokat tulajdonitottak el. *A rendőrség erélyes intézkedést tett hasonló büncselekmények elkövetői ellen.* A megtorló lépéseket haladéktalanul foganatositották.

— **Elindultak Amerikából a tengelyhatalmak diplomatái.** Stockholmból jelentik az Associated Press jersey-cityi közlése alapján: Csütörtökön este 7 óra 50 perckor a tengelyhatalmak diplomáciai testületeinek tagjai (kilencszáznál többen vannak) a Drottningholm svéd gőzös fedélzetén elutaztak az Egyesült Államokból. Lisszabonban kicserélik őket a Németországból, Olaszországból, Magyarországból, Romániából és Bulgáriából odaérkezett északamerikai diplomatákkal és állampolgárokkal. Most csak az első csoport kicseréléséről van szó. A Drottningholm Lisszabonból visszaérkezve a tengelyhatalmak állampolgárainak újabb csoportjával megint útnak indul.

— **Áldozócsütörtökön lesz a budapesti református nagygyülés.** Budapest és a környék reformátusai 14-én, áldozócsütörtökön déli fél 12-kor tartják X. nagygyülésüket a Magyar Müvelődés Házában Tasnádi Nagy András dr. egyházmegyei gondnok, Kováts J. István dr. teológiai tanár, egyházkerületi főjegyző, Karácsony Sándor dr. egyetemi magántanár, Szabó Imre esperes, Incze Gábor dr. vallásoktató igazgató és Dobos Károly lelkipásztor, valamint a Baár-Madas-énekkar közreműködésével. Belépődij nincs, jegyek a lelkészi hivatalokban.

— **Jelentkezzenek a przemysli bajtársak!** A Przemyslben volt bajtársak budapesti közössége, tekintettel a mai viszonyokra, a katonaeszményt és a bajtársiasságot az eddigieknél fokozottabb mértékben óhajtja szolgálni. Ehhez azonban az eddigieknél sokkal nagyobb összefogás, tömörülés kell. Felkérik ezért azokat az Erdélyben, Felvidéken, Délvidéken lakó *bajtársakat, akik eddig nem kapcsolódtak a bajtársi életbe, hogy nyilvántartás végett, saját érdekükben, minél előbb tudassák cimüket a budapesti przemysli bajtársakkal. Az értesitést a következő cimre küldjék: Kóródi Mihály, Budapest IX, Mester-utca 21. Minden hó első vasárnapján bajtársi találkozó az Alkotmány-étterem nagytermében: Budapest V. Vilmos császár-út 68. A fővárosban és környékén lakó bajtársak személyesen vagy irásban jelentkezzenek.*

— **A miskolci református leánygimnázium** VIII. osztályos növendékei elhatározták, hogy az idén nem tartanak érettségi bankettet, hanem annak előreláthatható költségeit összegyüjtik és hazafias célokra ajánlják fel. A leányok küldöttsége az iskola igazgatójának vezetésével vitéz Borbély-Maczky Emil főispán feleségének, a borsodmegyei bajtársi szolgálat elnöknőjének 100 pengőt nyujtott át a gyüjtés eredményeként arra a célra, hogy a hadbavonultak feleségeit és gyermekeit segélyezzék.

— **A gyomirtásnál szükség van a falusi elemiiskolás gyermekekre.** A miskolci kamara előterjesztést intézett a kormányhoz, hogy a harmadik elemitől magasabb osztályba járó falusi gyermekek részére rendeljenek el kétheti szünetet, mert az esős időjárás következtében az őszi kalászos vetésekben soha nem tapasztalt mértékben vett erőt a gyom, amelyet minden áron ki kell irtani.

Meghivó

az **Iparművészek és Háziiparosok Termelő és Értékesitő Szövetkezete** budapesti bej. cégnek 1942 május hó 16-án délután 4 órakor Szepesy Mihály dr. ügyvéd irodájában (Budapest, V., Géza-utca 4) tartandó

III. évi rendes közgyülésére

Napirend: 1. Az Igazgatóság és Felügyelőbizottság jelentése az 1941. évről. — 2. Az 1941. üzleti évre vonatkozó zárszámadások megállapitása, a felmentvények megadása. — 3. Felügyelőbizottsági tagok megválasztása. — 4. Az alapszabályok módositása: a 30-ik szak. 4-ik bek. módositása a nyereség felosztására vonatkozólag. Az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok maximális dotálása, a szövetkezeti tagok részére történő vásárlási visszatérités-juttatás megállapitása. — 5. Esetleges inditványok. — Megjegyzés: Az alapszabályok 19. §-a értelmében az alanti mérleg- és eredményszámla a közgyülés helyén (Budapest, V., Géza-utca 4) a mai naptól a közgyülés napjáig közszemlére van kitéve.

Mérlegszámla 1941 december 31. Vagyon: **Pénztár** P 82.04, Áru P 27.773.96, Értékpapir P 2220.—, Adósok P 323.659.26, Berendezés P 1054.50, Személyzeti előleg P 140.—, összesen: P 354.929.76. Teher: Üzletrésztőke P 14.160.—, Tartalékalap P 8.45, Árfolyamkülönbözeti tartalék P 1985.74, Átmeneti tételek P 78.84, Kétes követelések tartaléka P 1986.76, Nyugdijtartalék P 30.000.—, Tisztviselői segélyalap P 10.000.—, Vásárlási visszatérítések tart. P 20.000.—, Hitelezők P 210.138.99, Nyereség-áth. 1940. évről P 49.58, Folyó évi nyereség P 66.521.40, Összesen P 354.929.76.

Eredményszámla 1941 december 31. Veszteség: Költségek P 157.088.07, Behajthatatlan követelések P 1986.76, Nyugdijtartalék dotáció P 30.000.—, Tisztviselői segélyalap dotáció P 10.000.—, Vásárlási visszatérítés dotáció P 20.000.—, Nyereség-áth. 1940. évről P 49.58, Folyó évi nyereség P 66.521.40, Összesen P 285.645.81. Nyereség: Nyereség-áth. 1940. évről P 49.58, Áru P 285.596.23, összesen P 285.645.81.

Budapest, 1941 december 31. **Az Igazgatóság.**

Megvizsgálta és rendben találta

A Felügyelőbizottság.

Élelmiszer-korlátozások lesznek Franciaországban

Genf, július 9.

(Német Távirati Iroda)

A francia földmívelésügyi és közélelmezési miniszter hétfőn foglalkozott Franciaország ellátási helyzetével és kijelentette, hogy

a búza-, zsír- és állatkészlet elegendő ahhoz, hogy megóvja Franciaországot az éhinségtől.

Feltétlenül szükséges azonban, hogy a kormány által elrendelt és még

elrendelendő korlátozásokat a legszigorúbban keresztülvigyék.

Ezzel kapcsolatban a francia rádió közölte a földmívelésügyi minisztérium felhívását, amelyben szükségesnek mondja a sertéstenyésztés előmozdítását, tekintettel arra, hogy Franciaorszag nem számíthat többé zsír, olaj és hasonló anyagok behozatalára.

EMLÉKEZZ
A HONVÉDELMI MINISZTER SZAVAIRA: MINT FELELŐS HONVÉDELMI MINISZTER KÖTELESSÉGEMNEK TARTOM, HOGY A LEGNAGYOBB NYOMATÉKKAL SZÓLITSAK FEL MINDENKIT A VÖRÖSKERESZT ÜGYÉNEK FELKAROLÁSÁRA. — ADAKOZZ!

— A főkapitány napiparancsa a száguldó autók szigorú ellenőrzésére. A főkapitány napiparancsban utasítja a kerületi kapitányságok vezetőit és az egyes őrszemeket, hogy mivel a forgalomban levő gépjárművek számában rendkívüli viszonyok következtében csökkenés állott be és így a vezetők járművüket a megengedettnél nagyobb gyorsasággal vezetik, az autók sebességét fokozott mértékben ellenőrizzék és a kihágási feljelentést minden esetben tegyék meg.

— Rejtélyes arvénmérgezések Kecelen. Megdöbbentő esemény foglalkoztatja Kecel községben a nyomozó hatóságokat. Háry László állami borpincekezelő és családja, továbbá Szabady Gábor vasúti tisztviselő a közelmultban ebéd után hirtelen rosszul lettek s a községi orvos megállapítása szerint arzénmérgezést szenvedtek. Pár nap mulva a lábadozó család palacsintát evett s ismét valamennyien megbetegedtek. Közben ugyanolyan tünetek között betegedett meg Rádóczy Gyula gyógyszerész kisfia is. Keresve a betegség okát, megvizsgálták a főzéshez használt lisztet s már a községi orvos megállapította, hogy abban nagymennyiségű arzén van s ezt az Országos Közegészségügyi Intézet vizsgálata megerösitette. Háryék lezárt zsákban egyik helyi üzletben vették a lisztet s a nyomozó hatóságok most azt a malmot keresik, ahonnan a liszt származott. Az egyelőre rejtélyes mérgezési eset nagy izgalmat okozott Kecelen.

A bolgárok Besszarábiában

Szófia, július 9. (NST.)

Besszarábiának Oroszországgal való újraegyesítése a bolgár népben felidézte azokat az emlékeket, amidón a bolgár nép egyrésze még Dél-Besszarábiában élt, amely területet bolgárul valamikor Ongalnak neveztek. Ez a tartomány Dobrudzsától északra a Pruth és a Dnyeszter folyók között terült el, amelyet délről a Duna, délkeletről pedig a Feketetenger határolt. Északon Bulgár-Besszarábia egész a Pruth-menti Ledvo és a Dnyesztermenti Pender városáig terjedt. A török uralom alatt 1796-tól 1856-ig, vagyis a krimi háborúig nyolcszor vándoroltak ki Besszarábia déli részébe bolgár telepesek. 1897-ben az orosz hivatalos statisztika adatai szerint Dél-Oroszországban és Besszarábiában 170.000 bolgár élt. 1910-ben Derzsavin orosz professzor a bolgárok számát 220.000-ben állapította meg s ez a szám 1918-ig 250.000-re emelkedett. Ma a besszarábiai bolgárok zárt települési területen élnek két városban és 68 községben. Számuk körülbelül 300.000-re rug. A besszarábiai bolgár városok Bolgrad (Bulgárvár) és Komrat. Nagy bolgár kisebbség él továbbá Reni, Izmail, Kilia és Vilkov városokban is.

SZÚNYOG-ROHAM,

— Te hol szívod?
— A fején.
— Én a kisujján.
— Miért?
— Mert több van — mondják — a kisujjában, mint másnak a fejében...

— Tűz a Halom-utcai rongytépőüzemben. Az éjszaka folyamán a tűzoltókat a Halom-utcába hívták ki, ahol egy rongytépőüzem égett. A tűz egyre terjedt és már nyolc négyzetméternyi területen pusztított, amikor a tűzoltóknak megfeszített munkával sikerült megakadályozniok a lángok továbbterjedését. Mintegy öt métermázsa gyapot égett el.

— HATVANMILLIÓ KORONÁBA KERÜL NORVÉGIÁBAN A HÁBORÚS UJJÁÉPITÉS. Oslóból jelentik: Az eddigi megállapítások szerint Norvégiában a háború alatt elpusztult gyárak és egyéb épületek újraépítéséhez, illetőleg kijavításához több mint 60 millió koronára van szükség.

— Halálozás. *Özv. Kobelrausch Lászlóné* született *Dulcz Anna*, hosszas szenvedés után 66. évében Budapesten elhúnyt. *Július 9-én, kedden d. u. 4 órakor* fogják *a farkasréti temetőben* az ág. h. ev. egyház szertartása szerint megáldani és *Baján* helyezik örök nyugalomra *10-én, szerdán d. u. ½5* órakor a családi sírboltban.

— Ma délután háromszáz német középiskolás érkezik Budapestre. Ma, kedden délután 2 órakor a Keleti pályaudvarra érkezik a bécsi gyorsvonattal 300 német középiskolai tanuló. A fiúkból és leányokból álló csoport a Középiskolai Tanulók Külföldi kapcsolatainak Irodájától megszervezett magyar-német diákvendéglátásban vesznek részt. Közülük 120 tanulót már a helyszínen átvesznek a budapesti vendéglátó családok. A többieket a Toldy Feernc-utcai diákszállóban helyezik el. Szerdán körsétán mutatják be nekik Budapest nevezetességeit, csütörtökön pedig tovább kísérik őket Pécsre, Siófokra, Szegedre, Debrecenbe, illetőleg Miskolcra a megfelelő átadóállomásokra, ahol már várnak rájuk a vendéglátó magyar családok.

— Egyiptomi papirusztekercset találtak, amely megfejti a múmiák titkát. Philadelphiából jelentik: Rövid idővel ezelőtt Kisázsiából nagyobbszámú irattekercset hoztak Amerikába s ezeket egy speciális intézetben fontos vizsgálatnak vetették alá. Kiderült, hogy a papirusztekercsek egyiptomi feljegyzéseket tartalmaznak, köztük a mumiák preparálására vonatkozó recepteket is. Az egyiptomiak — mint ismeretes — a legmagasabb tökélyre vitték a holttestek preparálását, az eljárás titkait azonban papjaik szigorúan őrizték. Most a tudósok azt hiszik, hogy a Kisázsiából Amerikába hozott papirusztekercsek révén megoldják a rejtélyt.

— Görcsöt kapott és a Dunába fulladt egy fiatal napszámos. Kis József 19 éves napszámos a Hengermalom-út végével egyirányban fürdött a Dunában. Jókedvű barátai észrevették, hogy valószínűleg görcsöt kapott, mert nem jött fel többé a víz felszínére. Amikor kihúzták a vízből már halott volt

— Felvágta ereit és felakasztotta magát egy idős magánzó. Krusztli Erzsébet 60 éves magánzónő Kmetty-utca 15. számú házban levő lakásán ereit felvágta és felakasztotta magát. Az öngyilkossági kísérletet szomszédai vették észre és az idős asszonyt levágták a kötélről. A mentők súlyos állapotban a Rókus-kórházba szállították.

— Ötszáz munkaszolgálatos arat a halasi határban. A honvédelmi miniszter rendeletének végrehajtását Kiskunhalason megkezdték, hogy biztosítsák az aratás zavartalan lefolyását. A városházán eddig 500 aratót osztottak ki a 112.000 holdas határ gazdaságaiba. A munkaszolgálatos aratók nagyobb része olyan, aki más esztendőkben már aratott s így a munkában teljesen jártas. Kisebb részük adódik a diákokból, leventékből, inasokból s más fiatalemberekből. Ott, ahol ezeket a fiúkat nem tudják másképen használni, a munkaszolgálatosok átveszik a pásztorok szerepét s a pásztorgyermekeket fogják be a gazdák az aratásba.

— Autóbalesetek. Az Andrássy-út és a Bajza-utca sarkán egy taxi elütötte *Marosán* Szilvia 38 éves iparművésznőt. Törésekkel, zúzódásokkal a mentők súlyos állapotban a Rókus-kórházba szállították. — *Belkovics* Jolán 17 éves artistanő, aki a Parisien Grillben lép fel esténként, kéktaxiban haladt a Visegrádi-utcában. A Visegrádi-utca és a Sziget-utca sarkán a kéktaxi összeütközött egy elegáns magánautóval. Az összeütközés következtében a fiatal leány agyrázkódást és belső sérüléseket szenvedett. A Park-szanatóriumba vitték.

— Változatlanul közlekedik a mohácsi hajó. Az Első Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy személyhajói a budapest—mohácsi vonalon a még tavasszal kiadott menetrend szerint, vagyis Budapestről—Mohácsra naponta, péntek és vasárnap kivételével, 12.30 órakor és vasárnap reggel 8.00 órakor *változatlanul közlekednek*. Ugyancsak a gyorsárúszállítás ezen gőzösökkel minden korlátozás nélkül fennáll. Bővebb felvilágosítást nyújt a személyhajóállomás, telefon 18-18-60.

— Házasság. *Pattantyus Ábrahám* Máriát eljegyezte *Gruber* József okleveles gépészmérnök.

Já tudni,

hogy a szegek helyét eltüntethetjük, ha újságpapirt több órán át áztatunk, mig megpuhul, ekkor a vizet kinyomkodjuk belőle s ezzel tömjük be a nyilást. A fölösleges részt levágjuk és másnap, ha teljesen megszáradt, a fal festékével átkenjük.

hogy a nádfonatú bútort könnyen tisztithatjuk sós vizbe mártott kefével. Másik módja a tisztításnak az, hogy langyos szappanoldatot készitünk, ezzel mossuk le a bútort, utána pedig tiszta vizzel leöblitjük. Szódát és egyéb erős szert sose használjunk. Ha a nádfonatú bútor megbarnult volna, az első vizhez pár csepp hydrogén-hyperoxidot adjunk.

— Az új magyar szociálpolitika. Dr. *Valkó* László Csongrád vármegye szociális tanácsadója *„Az új magyar szociálpolitika"* címmel a Magyar Társaság könyvsorozatában rendkívül értékes tanulmányt irt a magyar szociálpolitika új fejlődéséről. *Valkó* László könyvének különös időszerüséget ad az a körülmény, hogy a képviselőház az elmult napokban tárgyalta le, a felsőház elé pedig a napokban kerül a kormány átfogó, szociális törvényjavaslata. A szerző hosszabb idő óta foglalkozik a magyar szociális problémákkal, munkássága tovább bővült és elmélyült akkor, amikor a kormány megbizásából Csongrád vármegye szociális helyzetének feltárására küldték ki. Munkájának különösen értékes az a része, amely Csongrád vármegye szociális viszonyait tárja fel, mert a felsorakoztatott adatokból és helyzetképekből általános tanulság vonható le. *Valkó* László elismerésre méltó munkát végzett könyvének megirásával.

— AZ ALFÖLDÖN AZ IDÉN NINCS LÉGYINVÁZIÓ. Kecskemétről jelentik: Rendkivül érdekes megállapitást tettek az alföldi városokban. A nyár állandó kisérője, a sok bajt, kellemetlenséget hozó légy az idén meglepően kevés. Az okát a kemény téllel magyarázzák. Csorba Zoltán dr. adjunktus, a kecskeméti Növényegészségügyi Körzet vezetője közölte, hogy a kemény téli időjárás nem kedvezett a légy szaporodásának, nem tudott áttelelni. Általában mindenféle bogárból kevesebb van, de annál több a szúnyog. Az időjárási viszonyok miatt azonban erősen elszaporodtak az egyéb növénypusztitók, mint a gombák, penész, monilia.

— A BIOSz évi jelentése. A Biztositó Intézetek Országos Szövetsége most hozta nyilvánosságra mult évi müködéséről szóló jelentését. A jelentés teljes áttekintést ad a magyar biztositási üzlet helyzetéről és sok érdekes adatot sorol fel. Megállapitja, hogy az általános közgazdasági helyzet alakulása a biztositási üzlet terén *nem éreztette egyforma mértékben a hatását*. A Felvidék és a Kárpátalja visszacsatolása a kárbiztositás különböző ágazataiban *több mint ötmillió pengő díjbevételgyarapodást jelentett a biztositó-válalatoknak*. Az életbiztositási ágazatban viszont a helyzet az elmult esztendőben is sok kivánnivalót hagy maga után. Az életbiztositási díjbevétel a megelőző évi 31.7 millió pengőről 31.1 millió pengőre *csökkent*. A visszaesés a két százalékot sem éri el és feltünő éppen azért, mert különböző okok logikusan azt eredményezhetnék, hogy az emberek szivesebben kötnek életbiztositást, nagyobb a bizonytalan idők következtében a természetes hajlandóság életbiztositások kötésére, a gazdasági konjunktúrával kapcsolatosan szintén azt lehetett volna várni, hogy emelkedik az életbiztositások száma, *ezzel szemben mégis csökkenés jelentkezik.*

Elfogták Budapest leghíresebb „bugázóját"

Kedden reggel új rabot kisért a rendőr a főkapitányság híres 200-as cellájába. A fogda nyilvántartó könyvébe beirták az új rab nevét: *Ledniczki* József 24 éves kifutóét, aki ötször volt már büntetve. A fiatal bünöző személyi adatai mellé beirták az alvilágban ismert nevét: a Lédát is. Ledniczki a legismertebb pesti „bugázó". Igy hivják rendőri nyelven azokat a tolvajokat, akik utcán állomásozó kocsikról lopnak le különböző árut, amig a kocsis és a kifutó a házban tartózkodik. A rendőrség már hetek óta kereste a vakmerő utcai tolvajt, míg hétfőn délután a véletlen rendőrkézre juttatta. A Dohány-utcában egy üzlet előtt háromkerekü tricikli állott meg. Egy kifutó vitt különböző árukat egy élelmiszerkereskedésbe. Ledniczki *lesben állott az utcán és leemelt a kocsiról egy ötkilós csomagot*. Azt hitte, hogy vaj van benne, — mint később vallotta. A közelben tartózkodó rendőr észrevette a lopást és elfogta a tolvajt. A csomagban öt kiló burgonya volt. Ledniczki a főkapitányságon húsz lopást ismert be, azonkivül több betörésnél is résztvett. Érdekes, hogy a tolvajvilágban azért kapta a Léda nevet, mert többször női ruhában járt és úgy követte el a lopásokat.

Szovjet tengerészeti lap az „oráni csatáról"

Stockholm, július 9. (NST)

Az Aftonbladed című lap beszámol arról, hogyan foglal állást a Krasznij Flot, a szovjethajóhad hivatalos lapja az oráni angol-francia tengeri csatáról.

A Krasznij Flot összehasonlítja az oráni esetet Nelsonnak a Kopenhága előtt horgonyzó dán hajóhad elleni támadásával, de megjegyzi, hogy az oráni angol hadihajó-egységeket vezénylő Somerville angol altengernagy távolról sem Nelson. Nagybritannia mai helyzete is sokkal hátrányosabb, mint a mult században volt. Angliának nincs több szövetségese a szárazföldön s az olyan „győzelem", amilyent az oráni váratlan orvtámadással ért el, nem szerezhet új barátokat Angliának. Az oráni csata, épp ellenkezőleg, nyilvánvalóvá tette az angol-francia entente teljes megsemmisülését.

A szovjet folyóirat ezután megállapítja, hogy Somerville altengernagy meg sem tudta oldani feladatát, mert a francia hajóhad nagyrésze elhagyta Oránt és Toulonba menekült. Ezzel aztán lényegesen megerősödött a földközitengeri olasz pozició.

A Krasznij Flot végül így ír: „A földközitengeri háború most új szakaszába lépett, mégpedig az angolok számára igen kellemetlen szakaszba."

A fascizmus hadereje

A Forum magyar-olasz szemle kiadásában rendkívül érdekes és időszerű könyv hagyta el a sajtót. A *Fascizmus Hadereje* című művet Tomaso *Sillani* szerkesztette. A 376 oldalas kötet, melyhez *Badoglio* marsall, az olasz nagyvezérkar főnöke írt előszót, behatóan ismerteti *az olasz szárazföldi hadsereg, haditengerészet, légi haderő és milicia* történeti felődését, jelenlegi szervezetét és felszerelését, valamint az olasz hadiipar organizációját és teljesítőképességét.

Külön értéket kölcsönöz a munkának az a körülmény, hogy egyes fejezeteit *a legilletékesebb vezető katonai személyiségek* és kiváló katonai szakírók írták, többek között: Ubaldo *Soddu* hadtestt ábornok, hadügyi államtitkár, Alberto *Pariani* hadseregtábornok, volt hadügyi államtitkár, Federico *Baistrocchi* hadseregtábornok, Domenico *Cavagnari* tengernagy, haditengerészeti államtitkár, Giuseppe *Valle* légi hadseregtábornok, légügyi államtitkár, Emilio *De Bono* marsall, Giuseppe *Volpi di Misurata* államügyi miniszter stb.

Több mint harminc fejezeten át ismertet meg bennünket közelebbről ez az egyedülálló mű *a fasiszta Olaszország gigászi küzdelmeivel,* az 52 szankciós állam gazdasági ostromzára alatt bámulatraméltó gyorsasággal végrehajtott *keletafrikai hadjárattal, a spanyolországi olasz légionáriusok hősi harcaival, Albánia elfoglalásának körülményeivel,* valamint azokkal az eredményekkel, amelyek a fascista Olaszországot a jövő kialakítására hivatott egyik döntő tényezővé tették s a világ egyik legelső katonai nagyhatalmai közé emelték szárazon, tengeren és levegőben egyaránt.

Mi magyarok, akiknek sorsa oly szorosan összefügg a baráti nagyhatalmak erejével, sikereivel, nagyságával, *őszinte örömmel olvasuk a könyv minden olyan sorát, amelyek a fasizmusban újjászületett Itália fegyveres hatalmáról, törhetetlen erkölcsi erejéről, szebb jövőre jogosító emelkedett szelleméről szólnak.* A kitünően képzet, edzett,. lelkes, áldozatrakész olasz katonák és légionáriusok kemény lépteinek dübörgő visszhangja, a rohanó harckocsik, korszerű gépvontatású tüzérség földet rengető robaja, az ezer és ezer bombavető repülőgép motorjainak zúgása, a tengereken tovasikló páncélos szörnyetegek, 38 centiméteres torkú ágyúinak bömbölése, a világ fölött elvonuló vihar mennydörgéseként csendül meg fülünkben, amikor e könyvet lapozzuk...

— A természetes „Ferenc József" keserűvíz régóta kitűnően bevált háziszer megrögzött székrekedésnél és annak mindenféle káros következményeinél; biztos, enyhe és gyorsan ható hashajtó, mely számos betegségnél az emésztést javítja és az étvágyat fokozza. Kérdezze meg orvosát!

A BBTE hatszázezer pengős költséggel felépítette a Pasaréten az ország legkorszerűbb sporttelepét

Jó levegő, áradó napfény özönli körül a Pasarétet, amelynek központjában

elkészült az ország legkorszerűbb sporttelepe.

Repkény öleli a környező villanegyed halvány színekre festett falait, az erkélyeken hajnalkák és muskátlik virítanak és az ampelilógiai intézet alatt, a lejtő közepéről

úgy hat ez a pálya, mint az egészség boldog szigete.

A smaragdzöld gyepen fehértrikós ifjak futkároznak, hajladoznak, a vörössalakos teniszpályákon mint valami pöttöm üzenet repked a háló felett a labda. A szabad mozgásokat végző játékos, fiatal testek hullámzó ritmusa tölti be az egész területet. Minden él, mozog, itt a testet edző mozgás könnyed ütemére.

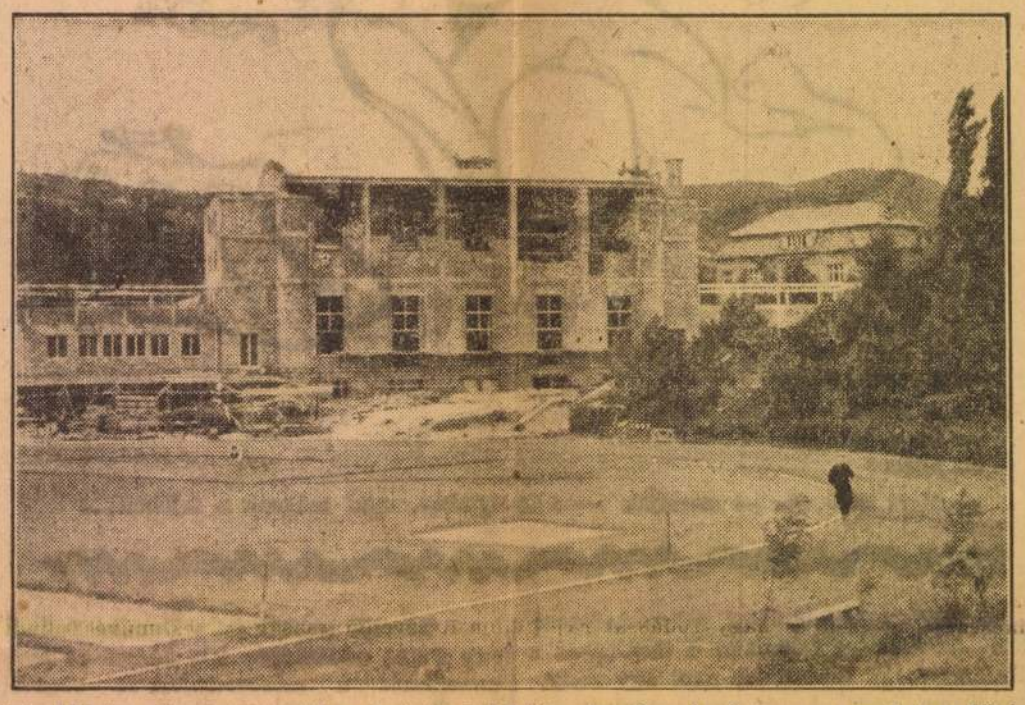

A világháború előtt ezen a helyen feneketlen kubikgödrök éktelenkedtek, téglaszárítók roskadoztak és a kemencék körül tót munkások énekeltek érzelmes szláv melódiákat. A Drasche-féle gyár az agyagért elhordatta a fél hegyet és az ösvények mentén halálfejes táblák tilalmazták a szakadék megközelítését. Aztán betemették a gödröket és a Vöröskereszt itt rendezte meg műlövészárkokkal nagy hadikiállítását. A rohamosan fejlődő, épülő Buda innen kapta a téglákat és most itt gyüjti össze az ifjúságot, hogy építse a magyar jövőt.

A régi sporttelep a Széna-téren

A Budapesti Budai Torna Egylet, népszerű rövidítéssel a BBTE, 1869-ben kezdte meg működését és az ország egyik legbiztosabb sportszervezetévé vált. Egyesületi tagjainak áldozatkészsége, lelkesedése és szorgalma tette lehetővé az európai mértékkel is jelentős színvonal elérését és a nagy eredményekkel dicsekedhető sportműködés folytatását. Az egyre ritkább társadalmi alapon álló sportegyesületek között, abban az időben amikor egyre vészesebben terjed az elüzletesedés, a magyar sportnak nélkülözhetetlen és komoly é rtéke a budai patinás szellem. A BBTE hangulatban és családias jellegben mindenkitől elismerten kiváló társadalmi élete tette lehetővé, hogy saját bevételeivel, 1600 taggal és egész Buda társadalmának áldozatkészségével az egylet ősi otthonában a Széna-téren az elavult fából készült csarnok helyén

félmillió pengőnél nagyobb összeg árán 1913-ban elkészült az új beton székház,

amely a maga idejében a legszebb és legmodernebb ily rendeltetésű magyar klubház volt. Az építkezési költségek utolsó részletét 1914 őszén fizette ki az egyesület. Magasabb államérdekből 1938 szeptember 26-án a kereskedelemügyi miniszter elrendelte az épület lebontását. A magas hívás a kitünő sportszellemhez,

nem sujtotta le, csak megedzette a budaiakat. A népszerű „gödör" helyén, ahol telenként ezrek és ezrek keringtek a jégpályán a katonazene hangjaira, villamossinek kanyarognak. A magyar sport komoly veszteségét jelentette volna, ha nem oldódik meg a kérdés. A BBTE atletikai, torna, hoki, tenisz, korcsolyázó, úszó, motoros, evezős, vívó, turista és sí-szakosztályai hét évtized alatt a kiválóságok egész sorát adták a magyar sportéletnek.

A főváros kártérítési összeg fizetésének ígérete emlett

felajánlotta a pasaréti telket,

amelynek 10.240 négyszögöl nagyságú területét 60 évre az egyesület használatába bocsátotta, azzal a feltétellel, hogy az Attila-utca 2. számú tornacsarnokot a fővárosnak eladják. Teljes hajléktalanság fenyegette a BBTE táborát.

Megkezdik az új pálya építését

Buda társadalma újból megmozdult! Számítgatni, tervezgetni kezdtek: a székház és a pályaépítéshez

600.000 pengő szükséges.

A költségek fedezésére a szénatéri volt székház megváltási összege, a tornacsarnok eladási ára, a társadalmi gyüjtés eredménye elégtelen volt.

Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter megértéssel fogadta az Országos Testnevelési Tanács vezetőjének, *Prém* Loránd nak és vitéz *Tárczay-Felicides* Román miniszteri osztályfőnöknek előterjesztését és

a Testnevelési Alapból 150.000 pengőt utalt ki.

Varga József kereskedelemügyi miniszter Álgyai Hubert Pál államtitkár kedvező véleményezése alapján

50.000 pengőt juttatott az egyesületnek.

Szendy Károly polgármester buzgólkodása nyomán a főváros 50.000 pengőt adott az építkezés céljaira. Vitéz *Becske* Kálmán fővárosi tanácsnok, az építési osztály vezetője is mindenben az egyesület segítségére volt és

1939 május 25-én a pálya, szeptember 20-án a székház építési munkálatai megkezdődtek.

Az egyesület építési bizottsága a munkálatok első részének ellenőrzésével az elismerten legkiválóbb pályaépítő szakértőt, *Mattyók* Aladárt bízta meg, a székház építését szűkebbkörű pályázaton *Koromzai* Vilmos műépítész, mérnök terve nyerte el, a föld-, köműves- és betonmunkálatokat *Prokisch* János műépítész-vállalkozónak adták ki. A talaj feltöltöttsége miatt az alapozást sokkal mélyebben kellett kezdeni és sokkal erősebben elkészíteni, a nagyobb alápincézettség és az egyenetlen terület miatt 20.000 köbméter földmunkát kellett elvégezni.

14.000 légköbméter

A 11 teniszpályát a terület Pasaréti-úti oldalán, az atlétikai pályán kívül helyezték el. A pálya belsejébe gyeplabda űzésére alkalmas rugalmas területet övez a kiválóan megtervezett 7.5 méter széles salak futópálya, hat futó részére. Két kosárlabda-pálya mellett az ügyességi számok elvégzésére szolgáló helyek nagyjában a futópálya két kanyarjába kerültek, olyan ügyes térkihasználással, hogy

egyidőben két versenyszám bonyolítható le.

Az egyesület két eddigi épülete együtt 17.000 légköbmétert tett ki, de az ismert szükségletek kellő arányosításával és a központosítás nagy előnyével sikerült oly megoldásra jutni, hogy

14.000 légköbméter minden igényt korszerűen kielégít.

Vitéz dr. *Moldoványi* István kúriai bíró, a budapesti törvényszék másodelnöke, a BBTE és az építési bizottság fáradhatatlan agilitású elnöke, *Bartalits* Aladár ny. pénzügyi főtanácsos, egyesületi társelnök és *Tatár* István alelnök kalauzolása mellett megismerkedtünk az egész pályával és a befejezés küszöbére érkezett sporthház belső megoldásával és berendezésével.

A hatalmas épület a talajsüllyedések miatt, megfelelő tágulási hézagokkal, hármos tagozódású. A középső épület 15.5 magas. Az alagsorba kerültek a raktárhelyiségek, a hármas kazán, az önműködő és talajvizet eltávolító szivattyú, a központi fűtés berendezései és az idénymunkások laktanyája. A talajvíz gyüjtésére négy akna és két kút szolgál. A földszintre a különböző öltöző- és korcsolyacsatolóhelyiségek, az első emeletre a könyvtárszoba, az irodák, a társadalmi élet céljait szolgáló helyiségek és végül a nagyterem kerültek. A következő emeletre a torna- és vívóöltözők jutottak, míg végül a harmadik emeleten épült meg

a 430 négyzetméter területű, közepén 7.5 magas, vasbeton főpillérektől tartott hatalmas tornacsarnok, amely 28 m. hosszú és 16 m. széles.

A leghigiénikusabb zuhanyozók, fűtött helyiségek, meglepően modern világítótestek, könnyen kezelhető ajtók és ablakok tanuskodnak arról a szerkezetről és hozzáértésről, amely a tervezőket vezette.

A BBTE mindig befelé és sohasem kifelé akar élni, azért az épületet övező erkély csak három oldalról épült, az utcára nyíló ablakok recézettek... A pergola farácsát futórózsák ölelik körül, az öreg urak külön öltözője előtt a legszebb a kilátás. Minden készen várja a beköltözést, az elrendeződést, hogy küzdelmes két esztendő után a magyar sport új fellegvára betöltse hivatását és folytassa dicsőséges tevékenységét.

Nyigri Imre

— *ANGLIABAN NEM SZABAD PAPIRSARKANYT ÉS JÁTÉKLÉGGÖMBÖT FELERESZTEI. Londonból jelentik: A légügyi minisztérium rendelete folytán Angliában nem szabad papirsárkányt vagy játékléggömböket fereszteni, mert Hollandiában ezeket az ellenségnek szóló jelzésekre használták fel.*

A kánikulát is legyőzte STAN és PAN (Laurel és Hardy) idei egyetlen slágervigjátéka
A KÉT TÖKFEJ
(Metró Goldwyn Mayer film)
MA TÓL hütött nézőtéren BROADWAY Károly körút 3. Telefon: 144-212

erőlködéssel mozogni, megelőzni bizonyos betegségeket, enyhíteni a fájdalmat, fiatalodni és hatékonyabban fokozni sport- és művészi teljesítményét, akkor jöjjön el az óránkra! (Pasaréti Ferences Alapítvány, 1025 Szilfa u. 4. Jelentkezés: 394-3362, (06 20) 973-9489, fsts@chello.hu, www.feldenkrais-budapest.hu)

■ **Kendo.** Tradicionális japán vívás a Budapest Főnix Kendo és Iaido Klubban a Kodály Zoltán iskola épületében. Kendoedzések gyermekeknek 18–19.30-ig és felnőtteknek 19–21-ig minden kedden és pénteken. Információ: (30) 601-2025, www.budapestkendo.hu, budapestkendo@gmail.hu (1022 Marczibányi tér 1.)

■ **Tenisztábor.** A Külkerparkban (1021 Budakeszi út 73/c) **AUGUSZTUS 29-ig** heti turnusokban várjuk a sportolni vágyó gyerekeket. Programok: napi 2 x 2 óra tenisz; fakultatív kosárlabda, foci, falmászás, kézilabda, pingpong, röplabda, úszás, strandolás. A tábor ára: 22 000 Ft. Jelentkezés egy héttel a turnus előtt Ördög Andrásnál: (06 20) 983-4098, (06 30) 579-2869, (06 70) 538-4509.

■ **Tenisz- és sporttábor** a Külkerparkban (1021 Budakeszi út 73/c), az egész szünidőben a Törökvész TSE rendezésében. A tábor heti díja: 21 000 Ft. Érdeklődni a táborvezetőnél, Gulyás K. Csabánál lehet a (06 30) 250-9122 vagy (06 20) 340-9925-ös telefonszámon.

■ **BUDAI CALLANETICS STÚDIÓ: Tartásjavítás, hatékony alakformálás** képzett oktatókkal kortól függetlenül mindenkinek, aki rendszeres mozgással, rövid időn belül látványos eredményt szeretne elérni. Információ és órarend: 201-1620, (06 70) 286-3837 vagy (06 30) 539-3797. (1027 Margit krt. 48., I. em.)

Kultúrák, ha találkoznak

Több szempontból is sokszínű és sokrétű kiállítást tekinthetnek meg azok, akik július 23-ig ellátogatnak a Vízivárosi Galériába. A falakon grafikák, festmények, digitális nyomatok, de láthatunk szobrokat, és aki kicsit több időt szán a kiállítás megtekintésére, videón is nézhet művészi performanszokat. Az alkotók a világ minden tájáról érkező művészek: van köztük amerikai, angol, kanadai, japán, ausztrál, török, mozambiki, német, olasz és skót. Ami összeköti őket, hogy 2005 és 2007 között a Hungarian Multicultural Center által szervezett magyarországi művésztelepek részvevői voltak. A tárlattal ízelítőt adnak munkáikból, amelyek közül néhányat magyarországi benyomásaik ihlettek. A megnyitón *Mark Tauber,* a budapesti amerikai nagykövetség kulturális attaséja köszöntötte a vendégeket, és elmondta, hogy Nemzetközi Művésztelepek címmel most harmadik alkalommal nyílik lehetősége a külföldi alkotóknak magyarországi bemutatkozásra. Ő maga minden alkalommal részt vett az eseményeken, mert kiemelten fontosnak tartja a kultúrák találkozását.

A tárlatot *Gellér Katalin* művészettörténész nyitotta meg. Beszédéből megtudhattuk: a nemzetközi művésztelepeket azzal a céllal hozták létre, hogy a távoli tájakon élő, különböző hagyományokat képviselő művészek megismerhessék egymás művészetét: „Ma már nem lehet új világokat, eltérő civilizációkat felfedezni, ahogy ezt a 19. századi orientalista festők tették. Világméretű egyformaság közegében élünk, amely az otthonosság érzetét kelti. Már nem a speciális jegyek megragadása a lényeg, hanem a helyszín, a természet szépsége, vagy a szociális és emberi problémák különböző díszletek között megjelenő felismerése és megjelenítése. A ma művészetének az lehet egyik célja, hogy a mindnyájunk által ismertnek minden szegletét, legapróbb részletét is feltérképezze, hogy kibontakoztassa az egyformaság mögötti sokszínű valóságot."

A kiállítás július 23-ig keddtől péntekig 13–18-ig, szombaton 10–14 óráig tart nyitva (1027 Kapás utca 55. Tel.: 201-6925).

NYUGDÍJASOKNAK

BIMBÓ ÚTI NYUGDÍJASKLUB: A nyári szünet után a klub szeptember elején nyit újra. (1022 Bimbó út 63. Tel.: 326-7273)

■ **HIDEGKÚTI NYUGDÍJASKLUB:** Ingyenes szakszerű **hallásvizsgálatot** vehettek igénybe a klubtagok június 26-án az „Életet az Éveknek" Szövetség és az Amplifon Hallásszakértő Kft. közös szervezésében a Pesthidegkúti Városrészi Önkormányzat Máriaremetei úti közösségi házában. A Kft. szakemberei a vizsgált klubtagok közül néhányat továbbküldtek a Községház utcai szakrendelőbe, illetve a III. kerületi Római téri Audiocentrumba. Hódossy Béla tagtársunk hirtelen halála mindenkit megrendített. Aki tehette, részt vett június 12-én megtartott temetésén. Találkozóinkat minden páros héten csütörtökön 16 órától tartjuk. (1028 Máriaremetei út 37.)

■ **TEREFERE POLGÁRI NYUGDÍJASKLUB:** Nyári szünetet nem tartunk. **Klubnapok** minden hónap első hétfőjén 16.30 órai kezdettel. További információk: Küzdy Lászlóné, 376-8773.

KIRÁNDULÁS

TERMÉSZETVÉDŐ TURISTÁK KÖRE: JÚLIUS 12.: Velencei dombok — Vértes. Találkozó: 6.45-kor a Széna téren, a Mammuttal szemben. **JÚLIUS 13.: Pilis hegység.** Találkozó 7.30-kor a Volán pályaudvaron az Árpád hídnál. **JÚLIUS 20.: Bakony-hegység.** Találkozó 7.30-kor a Volán pályaudvaron a Népligetben. **JÚLIUS 26.: Vértes-hegység.** Találkozó 9.15-kor a Volán megállóban az Alkotás utcában. Bővebb információ: 316-3053, (06 20) 997-8465, http://tvtk.fw.hu (1024 Keleti Károly u. 38.)

KLUBOK

Minden szerdán 15–20 óra között **bridzskör** a kerületi MDF-irodában. Kávé, üdítő, sütemény! Minden kedves érdeklődőt szeretettel várnak! (1022 Bimbó út 63.)

■ **BUDAI FŐNIX KULTURÁLIS EGYESÜLET:** A Szépművészeti Múzeum új kiállítását látogatjuk meg **JÚLIUS 17-én,** ahol **A fotográfia legnagyobb magyar mestereinek képeit** néhetjük meg. Találkozó 11 órakor a múzeum előcsarnokában. **AUGUSZTUS 14-re** a **Reneszánsz a fáraók Egyiptomában** című időszaki kiállítás megtekintését tervezzük. A szeptemberi kirándulásokra várjuk a jelentkezőket, az **isztriai** csoportba még öt szabad helyünk van, indulás **SZEPTEMBER 5-én.** A **krakkói program SZEPTEMBER 25-én** indul, itt is vannak még szabad helyek. További részletek az összejöveteleken, illetve elérhetőségeinken. (1024 Margit krt. 64/b, bejárat a főkapu mellett balra, a Bárdos Lajos-emléktábla alatt; tel.: 216-9812, üzenetrögzítő is, (20) 42-42-180; fonixke@t-online.hu)

Koncertek a Kultúrkúriában

Július 18-án 20 órától a **Heaven Street Seven együttes** muzsikál a Klebelsberg Kultúrkúria szabadtéri színpadán. A több mint egy évtizede működő zenekart nem kell már bemutatni sem a mai, sem a 90-es évek, de még a 80-as években volt tizenéveseknek sem. A Kultúrkúria festői parkjának Amfiteátrumában egészen különleges zenei csemegét tálal a zenekar a közönség elé. Az akusztikusra hangszerelt dalok egyébként is bensőségesebb atmoszférát teremtő előadását ezúttal a zenekar egy vonósnégyessel kiegészülve fűszerezi tovább a Művészetek Palotája, egy tévéfelvétel és az Erzsébet téri Gödör szabadtéri színpada után most negyedízben. Jegyár: 1500 Ft.

Július 25-én 19 órától **Orosz Zoltán és zenekara** *(Szabó Ferenc, Pengő Csaba, Ursu Gábor)* szórakoztatja majd a nagyérdeműt. A koncerten közismert darabok hangzanak el harmonikán, virtuóz előadásban. A koncert közönsége az Orosz Zoltán Trió és *Bardóczy Attila Párizsi mesék* című francia sanzonestjének augusztus 8-i előadására kedvezményes, 900 Ft-os áron válthat jegyet a Kultúrkúriába. Jegyár: 1500 Ft.

KOROMZAI VILMOS
épített

Vörös és kék

E kora nyári lágy délutáni szellőben itt a Pasarét Club étterem teraszán szinte borzongással tölt el, ha a hely viharos történetére gondolunk. Két, egymással a nagypolitika jóvoltából érintkezésbe jutott történetfonal gubancolódott itt össze a huszadik században.

A főváros 1937-ben vásárolta meg ezt a területet, a Drasche téglagyárat, ezután alakult csak ki a Hűvösvölgyi út jobb oldalának lakónegyede. Ide költözhetett át a Budapesti (Budai) Tornaegylet, ismertebb nevén a BBTE a Széna térről, ahonnan villamos-végállomás építése miatt költöztették ki. Az 1940 decemberében átadott sportház tervezését egy *Koromzai Vilmos* nevű, nem túl ismert, de szolid műszaki tudással bíró építészre bízták, mivel a felhagyott bánya laza talaján komoly statikai nehézségekkel kellett megbirkózni.

A BBTE a budai úri közönség tornaklubja volt és maradt 1947-es feloszlatásáig. Az egyesületi tagsággal lehetőséget kapott a belépő az úri közönséggel való rendszeres és kötetlen érintkezésre. Az egyesület mindvégig érzékenyen reagált a modern sport fejlődésére, és nagy vállalkozó kedvvel beemelte az éppen divatozó sportágakat: hol a longamétát, hol a gyephokit, hol a pingpongot vagy a korcsolyázást. Épp csak a plebejus focitól tartotta magát távol. Csapatban a budaiak csak a gyephokit és a kosárlabdát űzték.

A kezdetben arisztokrata vezetésű klub fokozatosan polgárivá alakult, és ezzel együtt a polgári alkalmazkodóképesség is jellemzőjévé vált. 1919-ben a vezetőség nem sokat habozott, hogy saját tagjaiból direktóriumot alakítson, és a *Bokányi Dezső* testnevelésügyi népbiztossal kialakított jó kapcsolatnak köszönhetően elkerülte a Széna téri sportpálya kommunizálását. Az 1920-as évek militarista hangulatában a BBTE fuzionált a Budai Polgári Lövészegylettel, és az egyesülő közgyűlésen kimondták, hogy az egyesület célja a *„gerinces ifjúság nevelése, amely munkabíró"*. 1945-ben úgy tudta a *„budai jobboldali kasztszellem"* őrzőjének bélyegzett klub két évvel kitolni a feloszlatást, hogy díszelnöknek *Nagy Ferencet*, az akkori miniszterelnököt nyerték meg. Hiába, a test edzéséhez leginkább észre van szükség…

Szinte a BBTE sorsának komplementere az ugyancsak vörös-kék mezű Vasas története. Az 1911-ben alapított klub alapítási okmányában ez áll: *„A cél, minden vasmunkást, aki polgári sportegyesületben működik, onnan kivonni és a munkás sportegyesületnek megnyerni. A Vasas SC kultiválni kívánja az embersport minden ágát, egyelőre főként az atlétikát, a labdarúgást, a tornát, a nehézatlétikát."* Azaz pont azokat a sportokat, amelyek Budán nem voltak szalonképesek. A Horthy-korszakban a Vasas majd' minden focimeccse a magyarországi szociáldemokrácia egy-egy tüntetése volt. Folyamatosan akadályozta is az akkori MLSZ a működését, mígnem 1944 áprilisában fel is függesztették a klub vezetését, és miniszteri biztost neveztek ki.

1945-ben azután a történelem kereke fordult egyet, és az úri BBTE rózsadombi klubépületét a pályával az angyalföldi sportegyesület, a Vasas kapta meg. A munkásklub elnökét ekkor *Kádár Jánosnak* hívták.

Szinte szimbolikus reggel volt 1989 őszén, amikor *George Bush* amerikai elnök ezen a sportpályán, Kádár csapatának sasfészkében rótta köreit, és a budai ifjúság lelkesen, kiskutyák módjára csaholt utána. Azóta tart a lassú folyamat: a Vasas megtarthatta a pályát, de mégis, főleg a klubház kitatarozása óta az úri couleur locale fokozatosan fedi el a proletár vonásokat.

P. VENDELIN

— Reklám? Olyat még nem ettem! — így kiáltott *Rejtő Jenő* egy távoli szigeten élő, törzsfőnöki rangra emelt regényalakja, és kis módosítással ugyan, de mi is csatlakoznánk a csodálkozó törzsfőnökhöz: politika? Olyat még nem ettünk! A múlt köde a mi szemünket nem homályosítja, számunkra mindössze egyetlen szín létezik: az elénk tett étel mindenféle ideológiától és politikai elhajlástól mentes színe: ez dönt, és nem az, ki és milyen hátsó szándékkal rója vagy rótta a köröket az alant elterülő sportpályán.

A bécsi eredetű tafelspitzen sem a monarchikus nosztalgiák miatt állapodott meg a tekintetünk, hanem azért, mert a lágy délutáni szellők időközben őszies viszonyokat teremtettek, az elmúlás gondolata (és a nyári hideg) ellen pedig a leveses marhafartőnél (zöldséggel, tésztával, tormával persze) nincs jobb ellenszer. Vadásztunk mi már tafelspitzre a császárváros klasszikus lelőhelyein is, de a lokálpatrióta egészséges öntudatával jelenthetjük: Budának sem kell szégyenkeznie a tányérhús-termést illetően. Feszengésre legfeljebb a közeli fitnessterem edzésprogramja (Előre a kockás hasfalért!) adhat okot, de bizonyítván, hogy a versenyszellem tőlünk sem idegen, mi is programot hirdetünk, a Kockás Terítő Életprogramját! A gorgonzolás gnocchi már a K.T.É. jegyében került kiválasztásra: erős várunk a tészta, még sohasem hagyott cserben minket a hasfalra veszélyes kockák elleni küzdelemben. Persze, ha igazságot akarunk szolgáltatni a helybéli gnocchinak, és miért ne tennénk, akkor nem hallgathatjuk el, hogy tányérunkon kifejezetten korszerű, az új évezred követelményeinek maximálisan eleget tevő, politikailag korrekt gombóckák sorakoznak. Egy-kettő-három! — hallatszik a közeli gyep felől az edzést tartó, szigorú tréner hangja, de hál' istennek nem minket hajtanak, hanem az amerikai foci helyi művelőit. Azért egy kicsit mi is összeszedjük magunkat, görbe tagjainkat kiegyenesítjük, és immár szálfaegyenes derékkal rendeljük meg az edzésprogramunkat záró desszerteket. A szilvabefőttel feldobott fahéjas nudlival a budai kockás terítők emléke előtt emeljük meg képzeletbeli kalapunkat, a csoki soufflével viszont a nagyvilág konyhaművészete előtt tisztelgünk: mindkettő szelleme itt kísért a Pasarét Club étterem teraszán, és minden jel szerint remekül megférnek egymás társaságában.

G. VENDELIN

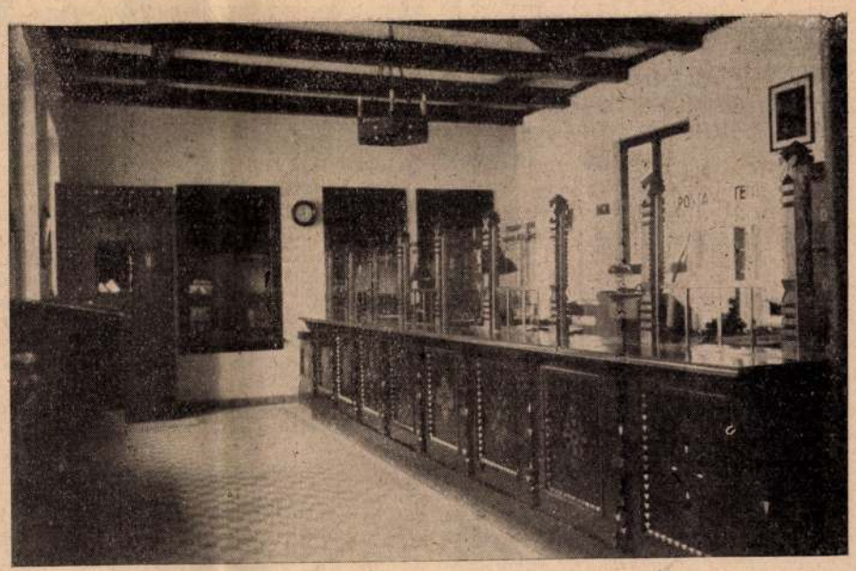

A balatonfüredi postaház felvételi helyisége.

A mennyezet látható gerendázata és a faragásos berendezés mind a népi építészet s a faragás ősi motívumkincsét eleveníti elénk.

Mielőtt azonban az egyes alkotások ismertetésébe fognánk, vegyük számba mindazokat a követelményeket, melyek egy vidéki postaházzal szemben támaszthatók. A vidéki postaház általában két részből áll. Egyik felében a postahivatal nyer elhelyezést, másik felébe pedig a postamester két, esetleg háromszobás lakása kerül. A postahivatalba a közönség kis belépőn át jut be, mely egy felvételi teremből (esetleg külön csomagfelvételi helyiséggel), továbbá egy kis csomagraktárból áll. A felvételi teremben történik a küldemények felvétele, itt kerülnek elhelyezésre a fiókbérlők szekrényei, és a telefonfülke, az alkalmazottak számára elkerített helyen pedig ott állnak a munkaasztalok, melyek körül általában két-három alkalmazott dolgozik.

A LEGELSŐ FALUSI POSTAHÁZ, mely már a népi környezetbe való illeszkedniakarás jegyében készült, *Kunágotán* 1924-ben épült. Két traktusos, téglányalakú alaprajzában a postahelyiségek és a postamesteri lakás határvonala összefolyik s csak homlokzatának kissé előreugró rizalitja az, mely a felvételi helyiségnek mintegy formai hangsúlyt ad. Külső megjelenésében már a népi építkezés nem egy motívumát látjuk viszont, (zsalus ablakok, kontyolt tető, stb.) de azért a falusi építészet formáinak teljes átérzésétől még igen távol áll.

Az 1929. évben épült *döbröközi postaház* már nagy lépéssel közeledett az általunk is hangoztatott felfogás felé. Alaprajzában a postahelyiségek és a lakás már élesen elkülönül és ennek a modern építészet felfogása szerint helyes tervezési-logikának természetes következményeképen az épület kettős rendeltetése a homlokzatkialakításban is megfelelően érvényrejut. Ami pedig külső megjelenését illeti, a helyi formák és anyagok felhasználása a környezethez való idomulás vágyának újabb bizonyságául szolgál, noha részletformáiban még nem egy városi emlékkép hatására bukkanunk (zárterkélyszerű ablak a felvételi terem utcai falán, mely motívum a falusi építészetben teljesen ismeretlen.)

Az 1931-ben épült *vaskuti postaház*, mely a döbröközi postaépület szellemében készült, a postaházak építésének egy fejezetét zárja le. Az ez évben kitörő gazdasági válság hosszú időre megakasztotta a Postát is építkezési tevékenységében s csak hosszú szünet után, 1937-ben került újra sor a postaházak építésének továbbfolytatására. Ekkor készült el *Koromzai Vilmos* postafőmérnök tervei alapján a *balatonfüredi postaház* épülete. Ez az épület az eddigi formatapogatózásokkal ellentétben, teljesen a balatonkörnyéki népi építészet formakincsének tükrözője külső megjelenésében és belső kialakításában egyaránt. L. alakú alaprajzának egyik szára a felvételi helyiségeket és az alkalmazottak szobáit foglalja magában, másik szára pedig a postamester háromszobás lakását tartalmazza. Árkádos verandájának és különösen udvar felőli tornácának erős fény-árnyékhatása tűnik első pillantásra a néző szemébe s emlékezteti a balatonmenti paraszthá̀zak derűs tornácialakítására. Az egész épületen elömlik a táj nyugalma, lelke és a vidék előtt jólismert formák egycsapásra érzelmi kapcsolatot létesítenek a falu népével. Büszkék is rá mindnyájan mióta készen áll, építés közben pedig nem győztek eleget kérdezősködni, hogy egyik-másik különösebben tetsző részletmegoldását hogyan kell megcsinálni. Az építész a falu népétől leste el a formát, a szerkezetet azonban tökéletesítette, korszerűsítette és a falu népe most tőle tanulja vissza az ősi formát, de már a korszerű megoldásban s így a vidéken, népi stílusban tervező építész akaratlanul is tanítómestere lesz a falusi embernek s korszerűsítője a falu építészetének.

A balatonfüredi postaházat a következő évben a *péceli* követte. Koromzai Vilmos ezalkalommal is híven követte a Balatonfüreden lefektetett tervezési alapelveket és ma Pécelen pompás kis falusi postaház áll, mosolygós tornáccal, tömzsi kis oszlopokkal, zsalus ablakokkal, egyszerű nyeregtetővel, teljesen a falu szellemének megfelelő részletformákkal, de korszerű, modern kivitelben, a hygiénia által támasztott minden követelmény teljes figyelembevételével. Alaprajza ugyancsak L alakú, egyik szárában a postahelyiségekkel, a másikban pedig a postamesteri lakással s ha alaprajzi elrendezése talán kissé zsúfoltabb is mint a balatonfüredié, külső hatásában tán még természetesebb, még környezetbeillőbb — még falusiabb.

Köszönet illeti meg a Magyar Postát azért, hogy a postaházak építésével a magyar falu számára mintaépületeket létesít és ezzel nemcsak ízléses épületek megtervezésére nyujt módot, hanem egyenesen népnevelő munkát végez.

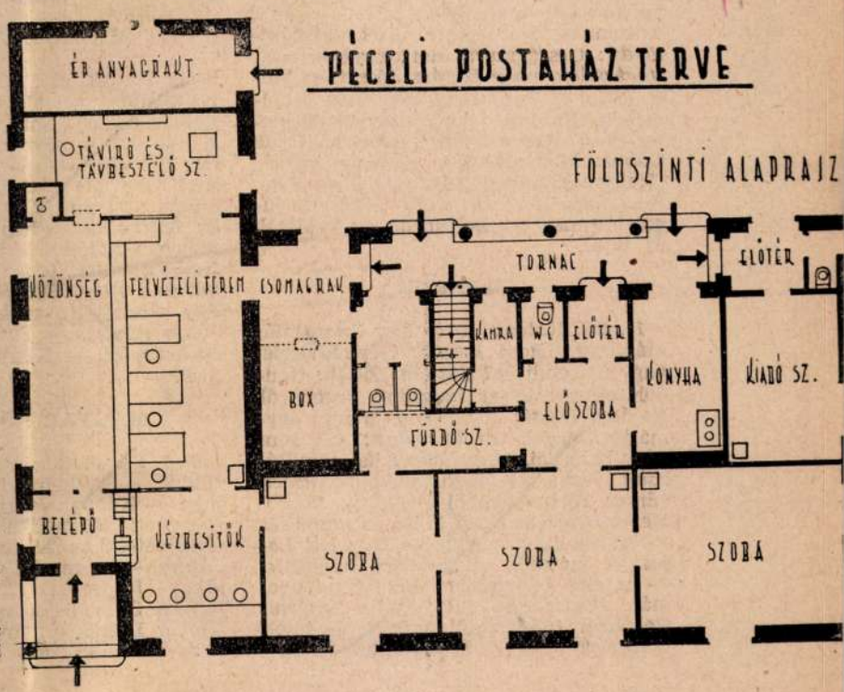

Postaház Pécelen.

Alaprajzi elrendezése nagyjából a balatonfüredivel azonos elvek szerint készült el. A postamesteri lakás mellékhelyiségeinél némi zsúfoltság észlelhető benne.

FOLYÓIRATOK

Mivel a Magyar Kultúrszemle csak korlátolt terjedelemben jelenhetik meg, alábbi havi-bibliográfiánkba a magyar folyóiratok egyrészét nem vehetjük fel. Az itt hiányzó folyóiratokat azonban továbbra is figyeljük s ezek anyagát később együttesen fogjuk közölni.

Általános folyóiratok

A CÉL

7. SZ. Malán Mihály dr.: A magyar fajkutatás problémái. *Serly Antal:* Magyar furcsaságok. *Dr. A.:* A zsidókérdés Szlovákiában. — Szemle. — A tűzvonalból. — *8. SZ. Bosnyák Zoltán:* A harmadik zsidótörvény. *Dr. Apor László:* Budapesti zsidó egyetemi hallgatók az antropológia tükrében. *Carlo Barduzzi:* A zsidókérdés megoldása. — Madagaszkár. — Szemle. — A tűzvonalból.

DUNÁNTÚLI SZEMLE

5—6. SZ. Várkonyi Nándor: A dunántúli költészet. *Tóth János:* Falusi épületek fejlődése a nyugati végeken I. *Abai Imre:* Szombathely város igazságszolgáltatása a XVII. század elején. *Bogyay Tamás dr.:* A kallosdi kerek templom. *Visnya Aladár dr.:* Érdekesebb harasztok új lelőhelyei Vas megyében. *Vajkai Aurél dr.:* Adatok Tóköz néprajzához. *Pongrácz Sándor dr.:* Adatok a Kőszegi-hegység egyenesszárnyúinak ismeretéhez. *Kolosváry Gábor dr.:* Újabb adatok Kőszeg vidékének kaszáspókfaunájához.

„EGYEDÜL VAGYUNK"

8. SZ. Pfeiffer Miklós: A mai kor szociális követelményeinek megvalósítása nekünk magyar katolikus papoknak is legfontosabb feladatunk. *Incze Antal:* Programm, vagy organizáció? *Balás-Piry László:* Az új Európában a kultúra sem maradhat a régi. *—y—ó—:* A munkásság és a kultúra. *Tarnói László dr.:* Országszerte dolgoznak az aratószázadok. *vitéz Kárász József:* A költő és az új világ II. A népi írók védelmében. *Erdélyi József:* Ragyás Demeter (vers). *Oláh György:* Mérleg. *Hajdu Gábor:* Megvalósult-e a román egység „Nagyromániában?" *Dr. Szvoboda Béla:* A „csángó-láz." *Dr. Tóth Dénes:* A jugoszláv-magyar kultúrális kapcsolatok új útjai.

JELENKOR

14. SZ. Katona Jenő: Egy összeomlás után. *Dr. Lacza István:* Népképviselet vagy új rendiség? *Surbán Zoltán:* Gondolatok a magyar katolikus regényről. *Halácsy Dezső:* A város és a falu egymásrautáltsága. *Ervin Gábor:* XII. Pius pápa beszédei. *Nagy Tibor:* Salazar. *Bárány Tamás:* A legfiatalabbak. *Szécsi János:* Történelemből elégtelen. *15. SZ. Keresztúry Dezső:* A költő és napjaink. — A francia tragédia. — *Gogolák Lajos:* A második világháború hadicéljai — az első világháború tanulságai nyomán. *Kunszery Gyula:* Italia Aeterna. *Boldizsár Iván:* Értélmiségiek és intellektuelek. *Báró Wesselényi Miklós:* Külpolitikai krónika. *Devecsery Gábor:* Elvégeztem (vers). *16. SZ. Katona Jenő:* Andante. *Máthé Elek:* Magyarok között Amerikában. *Kósa János:* A második nemzedék. *Dr. Sprenger Mária Mercedes:* Szociálpolitika vagy karitász? *Makay Gusztáv:* Gondolatok a magyar katolikus regényről. *Szende Zoltán:* Az igazi Norvégia. *Koczogh Ákos:* A Nyugat szemében. *Kállai Ernő:* Valóság és művészet. *17. SZ. Katona Jenő:* Pethő Sándor. *Sík Sándor:* Ments meg, Uram (vers). *Illyés Gyula:* Vallomás. *Almásy József:* Hivatásrendi országgyűlés és diktatúra. *Csécsy Imre:* „Művelt nép — szabad nemzet." *Báró Wesselényi Miklós:* Külpolitikai krónika.

KATOLIKUS SZEMLE

8. SZ. Gosztonyi Gyula: Isten a kövek között. *Galambos Gruber Ferenc:* Tormay Cécile. *Markos János:* Corcovado árnyékában. *Lendvai István:* Költészet és intellektus. — Szemlék. — *Aradi Zsolt:* Külpolitikai szemle. *9. SZ. Gianone Egon:* Az Egyház a mai szellemfordulón. *Kálmár Gusztáv:* Az Egyesült Államok geopolitikai törekvései. *Makay Gusztáv:* A háború lelke. *Jajczay János:* Rodin. *Dénes Tibor:* Magyar filmek. — Szemlék. — *Terestyéni Ferenc:* Portugália ünnepi esztendeje. *Aradi Zsolt:* Külpolitikai szemle.

MAGYAR ÉLET

8. SZ. Kodolányi János: Esti beszélgetés. *Sinka István:* Pillangók Iméribe (vers). *Brogyányi Kálmán:* A mai magyar népiség. *Bözödi György:* Mátyás és az igazság. *Dr. László Gyula:* Boda Gábor szobrai az Erzsébet távbeszélő központ palotáján. *9. SZ. Kodolányi János:* Esti beszélgetés. *Áprily Lajos:* A láthatatlan írás (vers). *Dr. Matolcsy Mátyás:* Agrárszociális intézmények Olaszországban. *Szíj Rezső:* A magyar könyv útja. *Kulcsár Ernő dr.:* A szövetkezeti mozgalomról. *Joós Sándor:* Béressoron (vers). *Koczogh Ákos:* A minőség forradalma. *Simándy Pál:* „Húsz millió magyar."

MAGYAR KULTÚRA

15—16. SZ. Dr. Varga László S. J.: Az Egyház vád alatt. *Dr. Tóth József:* Régi elvek új köntösben. *Erdőssy Béla:* A háború Prohászka megvilágításában. *Dr. Péterffy Gedeon:* Van-e semlegesség? *Cserháti József:* Ifjúsági mozgalmaink szelleme. *Dr. Borbély István S. J.:* Alfred Loisy halálára. *Tóth József:* Magyar családvédelmi beszámoló. *Dr. Holik Sámuel:* A malachiási pápajóslatok és a világ vége. *Dr. Ruppert István:* Egy elfelejtett szent. *Gondár Aranka:* János (tárca). — Távlatok. — Szemlék és kritikák. — Könyvek. — Tollhegygyel.

MAGYAR NŐI SZEMLE

6—7. SZ. Mayer Erzsébet: Beatrix királyné. — A kenyérkereső nő munkajoga. — *Kálmán Mária:* Paganini. *Botos Erzsébet:* Női munka a Református Diákszövetségben. *Ambrus Ilona:* Lagerlöf Zelma. — A mi értékeink: Láng Margit. — *Hadzsy Olga:* A Belügyminisztérium Szociális Szervezete. *Mányoky Vilma:* Lották a finn-orosz háborúban. *Götz Edit:* Kisleány a világháborúban.

MAGYAR SZEMLE

2. SZ. Ottlik László: A magyar nemzetiségi politika feladatai. *Kacsó Péter:* Román egyke. *Szász Zsombor:* Románok a párizsi békekonferencián. *Sőtér István:* Prófécia, tanítás, szolgálat. *Kecső István:* Tőkehiány és tőkeképződés. *Lukács Károly:* Balatonmegye és Balatonjárás. *Trummer Árpád:* Talajjavító vizimunkák. *Julier Ferenc:* A nyugati hatalmak veresége. *Irsay Kóta Béla:* A magyar film. *Szabó Árpád:* Attila és hunjai. *Lacza István:* A rendiség a „Quadragesimo Anno"-ban. *Mátrai László:* Fedics Mihály tanúsága. *Markó Árpád:* Mátyás, a hadvezér. *Kordás Ferenc:* A braziliai magyar ifjúság. *Hadrovics László:* A délszláv Madách. *Gogolák Lajos:* Külpolitikai szemle. *Makay Gusztáv:* Erdély költői. — Új könyvek. *3. SZ. Szekfű Gyula:* Még egyszer középkori kisebbségeinkről. *Moravek Endre:* Áttelepítés? *Malán Mihály:* Magyar vér — oláh vér. *Mihelics Vid:* Magyar nép- és családvédelem. *Kovalovszky Miklós:* Egy pestkörnyéki iskola társadalmi képe. *Bierbauer Virgil:* A magyar ház tornáca. *Gogolák Lajos:* Külpolitikai szemle. *Bisztray Gyula:* Élő irodalomtörténet.

MAGYAR ÚT

29. SZ. Kovács István: A közéleti tisztaság biztosítása. *Pálóczy Horváth Lajos:* Az igazi magyar fajvédelem. *Németh János:* A magyar életforma kérdései. *Szíj Gábor:* Kísértések. *30. SZ.* Új Európában új Magyarország. *Kovács István:* Az európai átalakulás magyar következményei. *Pálóczy Horváth Lajos:* Az igazi magyar fajvédelem. *Pusztai-Popovits József:* Az élettér-kérdés. IV. *Gombos Gyula.* Illyés Gyula. *Gál István:* Mégegyszer Mátyás királyról. *31. SZ. Kovács István:* A XX. század élet-halál kérdése. *ifj. Kulifay Gyula:* Hollandia a villámháborúban. *Féja Géza:* Az ómagyarság. *Veres Péter:* Hazajött a húgom. *Dr. Kovács Mária:* Korszerű tanfolyamokat. *Juhász László:* És mégis... *32. SZ. Pusztai-Popovits József:* A forrongó Románia. *Bodor György:* Küzdelem Erdélyért. *Kovács István:* Egy jegyzőkönyv margójára. *Gombos Gyula:* Áll a nap (vers). *Féja Géza:* Az ómagyarság. *Gombos Gyula:* Szabó Lőrinc. *Kulifay Gyula:* Hollandia a villámháborúban. *33. SZ. Vass László:* A dómépítők utódai a parasztok. — A kibontakozás útja. — *Kovács István:* „Bárgyú báj." *Fónyad Dezső:* Az egyházak helyzete az új Európában. *Bódás János:* A tökéletes ember (vers). *34. SZ. Kelemen Sándor:* A délkeleteurópai kérdőjel. *Dorogi Márton:* Lépjenek elő az új iparművészek. *Veres Péter* a nevelésről. *László István:* Juhász Gyuláról. *35. SZ. Pál Antal:* Nép-Eötvös-Kollégium. *Ferencz József:* Felekezeti oktatás Erdélyben. *Gombos Gyula:* Kodolányi János. *Csaba Rezső:* Budapest történelmi háttere és a városrendezés. *Ács Tivadar:* Ács Gedeon naplója.

AZ ORSZÁG ÚTJA

7. SZ. Lengyel Tamás: A világháború idején felmerült Középeurópa-tervek és a magyar közvélemény. *Bóka László:* Ile Saint-Louis. *Jócsik Lajos:* Magyarország és Kelet-Európa. *Ruisz Rezső:* Háborús gazdálkodás. *Somogyi:* Szoci-

A döbröközi postaház utcai homlokzata.

A falusi környezetbe illeszkedni akaró épület még sok oly részletformát tartalmaz, melyek a népi építészetben nem ismertek (a felvételi helyiséget takaró oromzatos rizalitfal zárterkélyszerűen kialakított ablaka).

jolással a tervező a hivatali helyiségek világítását és napsugaras barátságosságát igyekezett biztosítani. A terep lejtése viszont arra nyujtott néki módot, hogy a szegénygondozó hivatal látogatóit a hivatali helyiségeket felkeresők tömegétől elkülönítse akkép, hogy a szegénygondozó hivatalt külön bejárattal az épület északi végében a mélyföldszinten helyezte el.

Az elöljárósági hivatal tulajdonképeni bejárata délről nyilik. Egyik kapuja a Ferry Oszkár-utcára, a másik pedig a Böszörményi-útra néz. Rajtuk belépve mindjárt a magasföldszintre jutunk, tehát egy emelettel feljebb, mint a szegénygondozó hivatal. Nagy előcsarnokban állunk itt, melyhez az emeletekre vezető lépcsőház tere kapcsolódik, és belőle nyilik az a széles és nyugat felől bőségesen megvilágí-

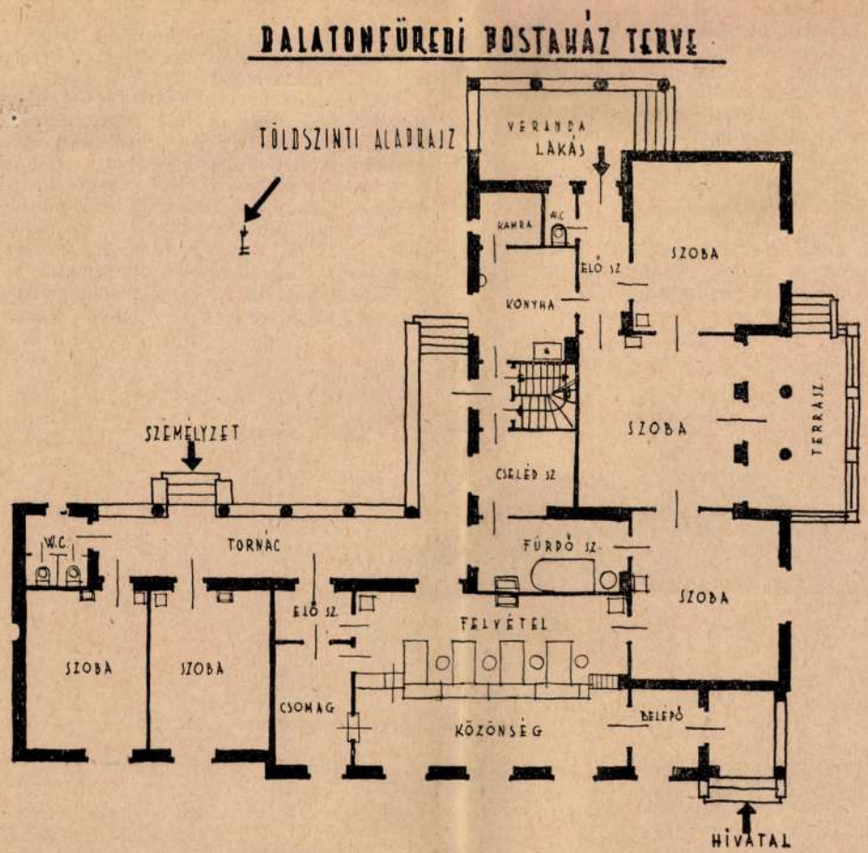

A balatonfüredi postaház alaprajza.

Az L alakú épület egyik szárnyában a felvételi helyiségek, továbbá az alkalmazottak szobái, másik szárnyában pedig a postamester háromszobás lakása foglal helyet.

Magyar Kultúrszemle
1940. 9. szám

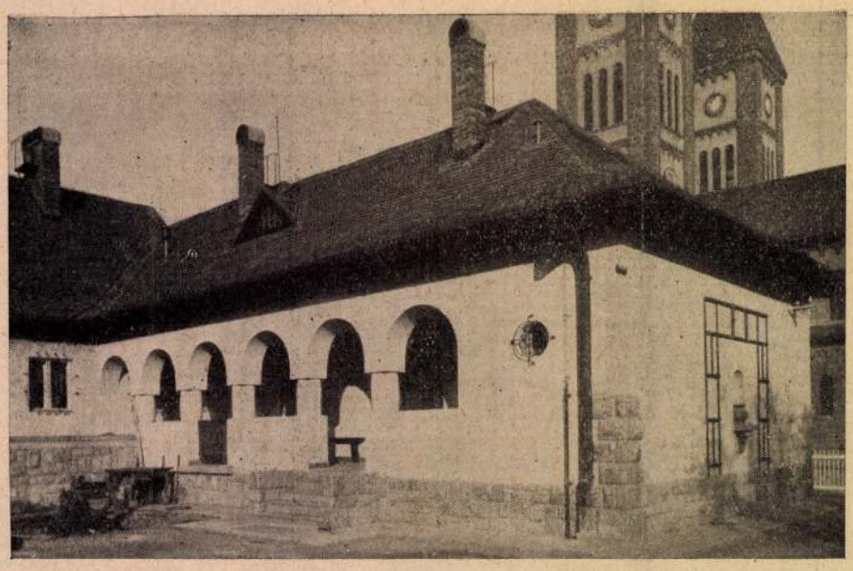

A balatonfüredi postaház udvari homlokzatrészlete,

melyen a balatonmenti falusiházak hangulata maradéktalanul tükröződik felénk.

tott közlekedőfolyosó is, mely az egyes hivatali helyiségeknek mintegy előteréül, váróterméül szolgál. Itt sorakoznak az iktatók, a segédhivatal, a központi vásárfelügyelőség helyiségei, továbbá a házi telefon és az orvosi rendelő. A folyosó túlsó végében újabb lépcső fűzi össze az egymásfölötti hivatalok előtt elterülő folyosó-előtereket, úgyhogy aránylag rövid időn belül el lehet érni az egymástól távoleső hivatali helyiségeket is s nem kell keskeny, zártudvari függőfolyosókon százmétereket gyalogolni, meg piszkos mellékl épcsőket mászni az embernek, ha elintézni valója azt kívánja, hogy több hivatali helyiséget is végigjárjon.

És a többi emelet elrendezése is nagyjából azonos: mindenütt a főbejárati rész fölött tágas előtér és széles közlekedőfolyosó várja az érkezőt, az áttekintés kifogástalan, a hivatali helyiségek könnyen megtalálhatók, semmi labirintus, semmi zürzavar. — Az első emelet a reprezentációs helyiségeket tartalmazza és belső ürmagassága is vagy 20 centiméterrel nagyobb, mint a többi emeleté. Itt van az ülésterem, az elöljárók és előadók hivatali helyiségei, illetve fogadószobái. A második emeleten viszont a mérnöki és az anyakönyvi hivatal, továbbá a számvevőség és a pénztár nyert elhelyezést, a harmadikra pedig az adóhivatal került. Negyedik emelet csak az épület déli felére, a főbejárat fölött épült, úgyhogy ennek az épületrésznek tömegben való megnövekedése egyszersmint a főbejárat kiemelését, hangsúlyozását is szolgálja. Itt kapott hajlékot az irattár és a testnevelés-népgondozó hivatal.

Az épület már üzemben van és élő bizonyságul szolgál mindazoknak, kik nem hisznek abban, hogy az épületeknek lelkük van és nem ébrednek annak tudatára, hogy tartalmas, jó munka csak jó épületben születhetik meg.

* * *

AZ ELŐBBIEKBEN FOGLALT MEGÁLLAPÍTÁSAINK nemcsak a város, de a vidék középületeire is vonatkoznak. A felvetett kérdés azonban itt bizonyos tekintetben módosul és itt kell kapcsolódnunk a Magyar Kultúrszemle egyik előző számában írt cikkünk tartalmához is, melyben a magyaros építészet mai problémáiról szólottunk. Idézett cikkünkben annak a véleményünknek adtunk kifejezést, hogy a falusi, népi építészeti formák csak akkor és ott jogosultak, midőn a tervezendő építmény neki megfelelő környezetbe kerül és méretei, valamint épületszerkezetei a népi formaalakítással ellentétbe nem kerülnek. Azt mondottuk akkor, hogy népies stílusban bérházat, monumentális középületet, stb. véleménynük szerint tervezni a modern építészet szempontjából tekintve lehetetlenség és minden ilyirányú próbálkozás zsákutcába vezeti a modern építészet szekerét. Annál jogosabbnak és helyesebbnek találtuk azonban azt, ha a vidéken létesítendő épületeink a vidék építőanyagjaival és a népi formák figyelembevételével terveztetnek, mert ezek az építmények — még ha közcélok szolgálatában is állanak — sohasem oly nagy terjedelműek, hogy a népi építészeti formák szerkezeti jelentőségüknek megfelelően rajtuk ne lennének alkalmazhatók.

A modern magyar építészet fejlődését figyelemmel kísérők számára nagy örömet jelenthet az, hogy a Magyar Királyi Posta az ügykörébe tartozó vidéki építkezéseket az utóbbi időkben teljesen a fenti szellemben végezteti, úgyhogy legújabb postaházai követendő például szolgálhatnak minden hasonló természetű középítkezésünk számára. Az alábbiakban tehát vázlatos képet kívánunk olvasóink számára nyujtani a Posta utolsó évtizedben végzett vidéki építkezéseiről, hogy fogalmat alkothassanak arról az ízlésnevelő munkáról, melyet ez építkezések révén a Posta építészeinek tervezői tevékenysége a vidéken végez.

Balatonfüred postaházának kerti homlokzata,

hol a postamester lakása terül el A két zsalus ablak közé iktatott árkádíves veranda kissé villaszerű hatást ébreszt a szemlélőben.

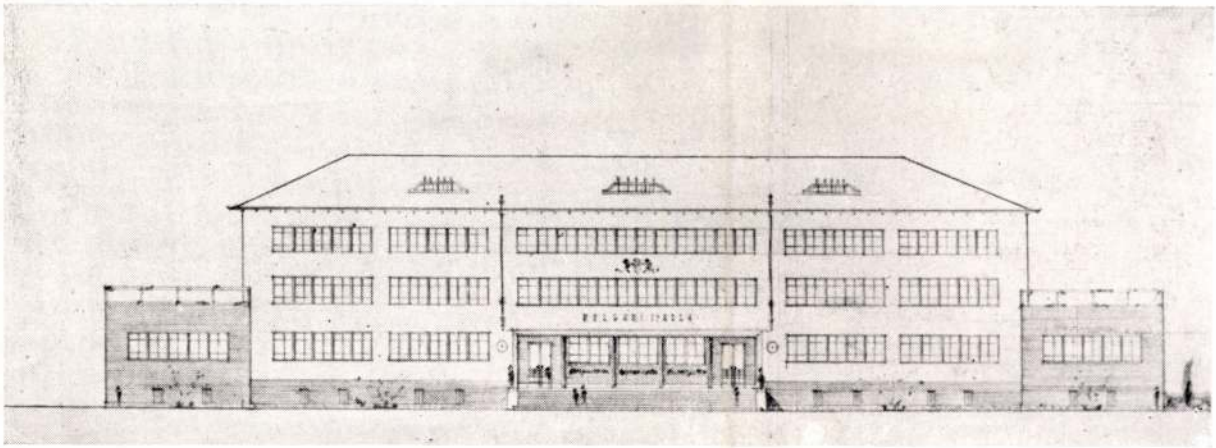

A XIV. ker., Mályva-téri polgári iskola tervpályázata.
Koromzai Vilmos II. díjas tervének homlokzata.

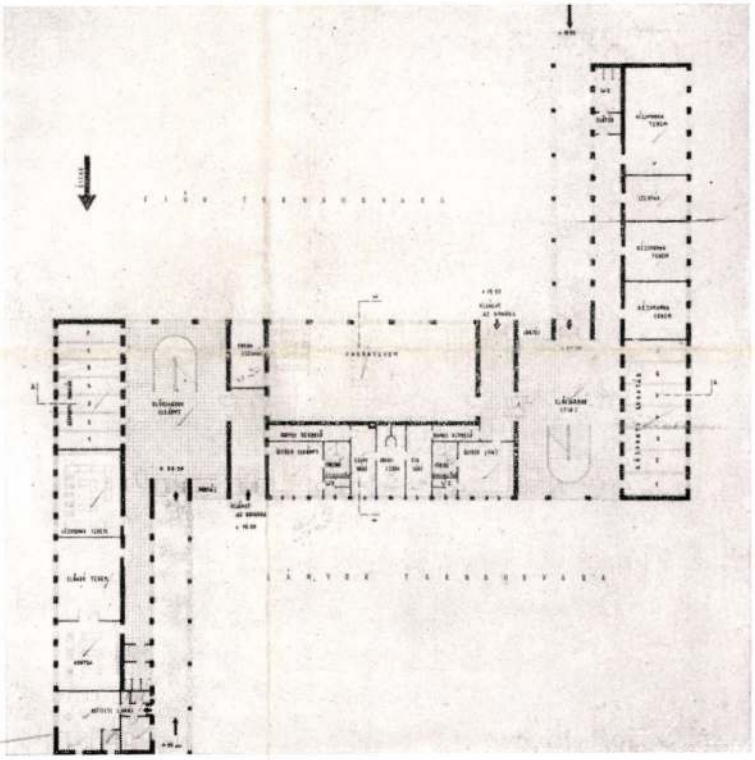

A XIV. ker., Mályva-téri polgári iskola
tervpályázata.
ifj. Dávid Károly és Szabó Márton
III. díjas tervének földszinti alaprajza.

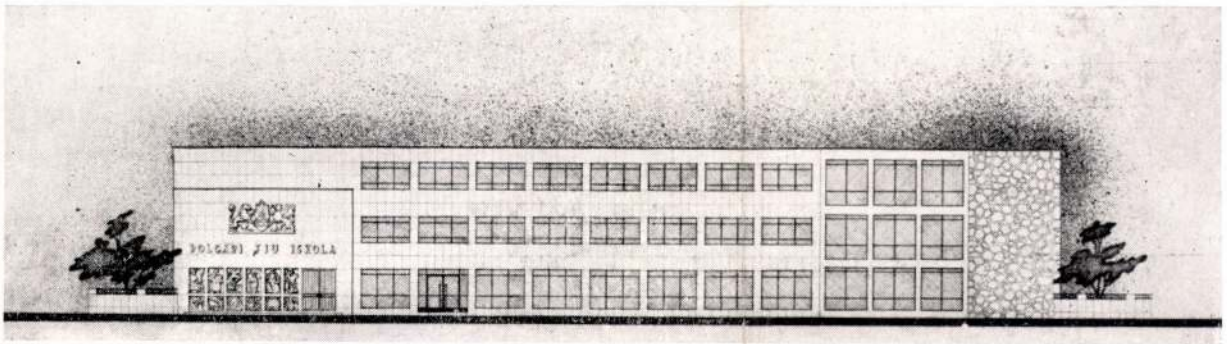

127.l.

A XIV. ker., Mályva-téri polgári iskola tervpályázata.
ifj. Dávid Károly és Szabó Márton III. díjas tervének homlokzata.

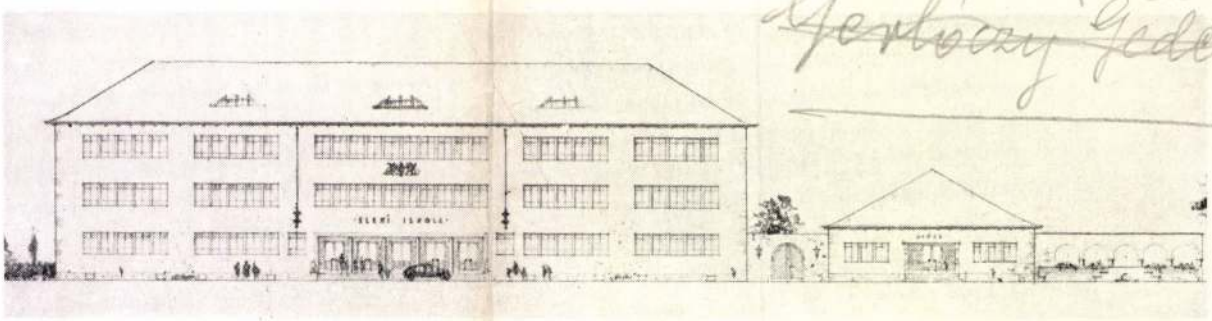

A XIII. ker., Gyöngyösi- és Ránki-utcai elemi iskola tervpályázata.
Koromzai Vilmos I. díjas tervének homlokzata.

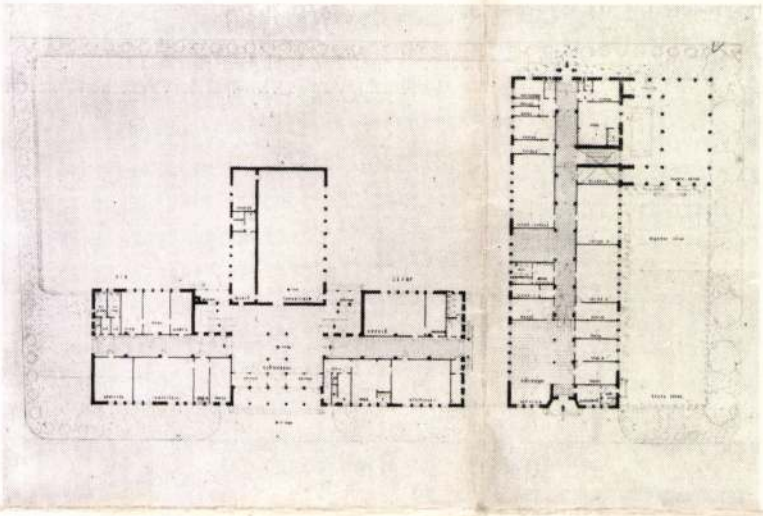

A XIII. ker., Gyöngyösi- és Ránki-utcai elemi iskola tervpályázata.
Koromzai Vilmos I. díjas tervének földszinti alaprajza.

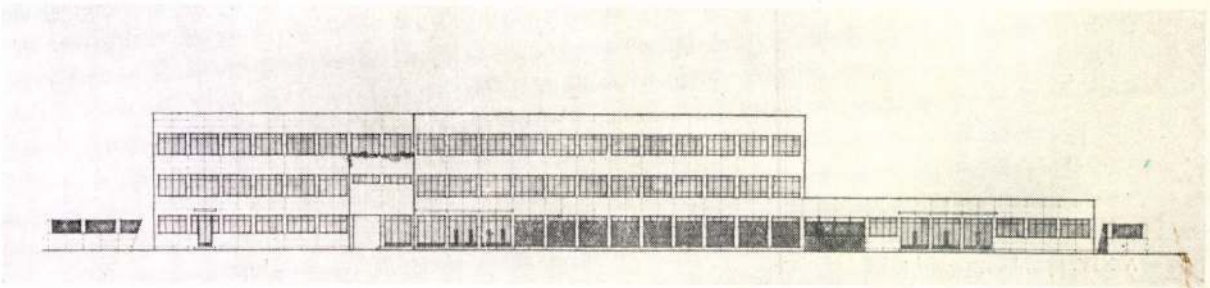

A XIII. ker., Gyöngyösi- és Ránki-utcai elemi iskola tervpályázata.
Gerlóczy Gedeon II. díjas tervének homlokzata.

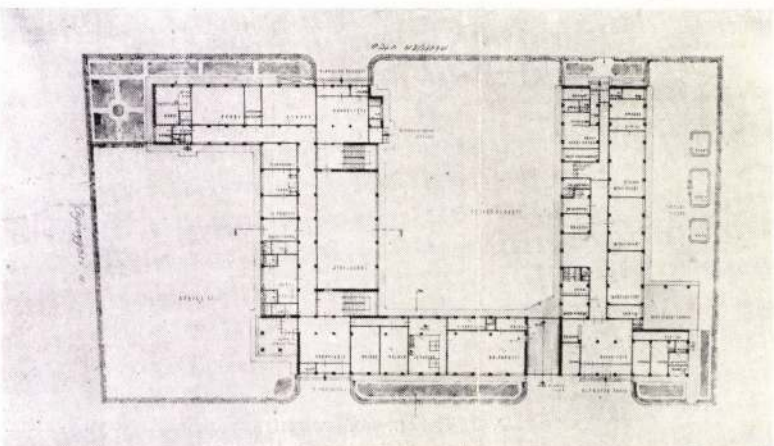

A XIII. ker., Gyöngyösi- és Ránki-utcai elemi iskola. Gerlóczy Gedeon II. díjas tervének helyszinrajza és földszinti alaprajza.

Koronzai Vilmos

építész, postamérnök

l.

MMÉEÉvk

1934. 220. l.

ógyár R.-T.
er és Bokmayer
I., Főherceg Sándor-tér 4. sz.
o o o Gyár: Kőbánya.

ruganyos, meleg, kön
: : : : : : tartható.
Földfeletti jé
sörhütők, bo
tervezés
Műszaki
a parafakő anyag cél
mazására vonatkozó
. . . . . kivitelére

d. e. 10 órára a rima-
ámépitészeti hivatalban tar-
ás hirdettetik. Az ajánlat-
tt költség 5%-ának meg-
olandó. A műszaki müvelet
k nevezett államépitészeti
ietők.

állitásokra.

é n s z á l l i t á s.) A máv.
i részére 1910. évre, ked-
esetén 1910—1912. évekre
enként szükséges mintegy
llitása iránt árlejtést hirdet.
bélyeggel ellátott ajánlatok
éli 12 óráig a máv. anyag-
szakosztályánál nyujtandók
nánt az ajánlott egy évi
%-a j u n i u s 14-én déli
udapesti főpénztáránál le-
a mérvadók és kötelezők a
általános szállitási és a
atkozó 65465/92. sz. külön-
lyázati, valamint szállitásra
letes módozatok az ajánlati
jegyeztetik, hogy az 55—55,
végekben szállitandó. Pályázók
ajánlataikat a mintáknak bemu
aradmegyei közkórház igazgató
31-ig adják be olyképen,
iparágak köréhez tartozó ipa
külön szóljanak. A minták a
helyiségében megtekinthetők.

Nagyvárad. (I r o d a s z e r e
m u n k á k é s t ü z i f a s z á l l i
város tanácsa m á j u s 27-én
az alábbi vállalatokra árlejtést
1910., 1911, és 1912. években
egy 2000 köbm. cser-, tölgy-,
tyánfa tüzifa szállitására, bána
az 1910., 1911. és 1912. év
nyomtatványok és vámjegyek
szállitására, bánatpénz a nyomt
kor., a vámjegyekre 500 kor.
és 1912. években szükséges
kák előállitására és szállitására
kor., az 1909. junius 1-től
31-ig terjedő időben szüks
szállitására, bánatpénz 400 k
pénz letételét igazoló nyugt

KORONÁZÁSI PALÁST, *magyar*, eredetileg misemondó-ruha volt, melyet Gizella királyné, Szt. István neje, a székesfehérvári templomnak ajándékozott és valószínűleg a veszprémvölgyi görög apácakolostorban készült. Eredeti formája harangalak,

melyen csak egy nyílás volt a fej számára; hogy mikor vágták elől szét és hogy mikor kezdték koronázási palástul használni, nem tudjuk. Anyaga arannyal átszőtt keleti bíborszövet, mely csillagokkal és négyszirmú virágokkal volt behintve, de úgy a mustra, mint a szín teljesen elmosódott. Az ezen az alapon több sorban alkalmazott alakos hímzés kiváló technikával arannyal van kivarrva és bizánci ízlésben, valószínűleg bizánci mester rajza után készült.

— — *német császári*. A bécsi kincstárban őrzik a régi német császarok pompás K.-ját, mely a bevarrott felirat szerint 1133-ban a palermói királyi műhelyben készült. A félköralakú palást gazdag aranyhímzéssel van díszítve. Az aranyszálak fel vannak varrva és az alakok körvonalai gyöngygyökkel vannak megvonva. Közepén páva, alatta kétoldalt oroszlán és teve mozgalmas küzdelme. A formák erősen stilizáltak, az állatok testét vörös arabeszkek díszítik.

K-G I. 583 l

~~és a kinek~~ Haja hosszú, bajusza és kör-
szakáll a pedig rövid 1907.

ma karimáju érem előlapján ~~[illegible]~~
dultan és arczélben ~~van~~ van ábrázolva ~~[illegible]~~ királyt, a ki
éteges kerek gallért és vértje fe-
ranygyapjas-rend jelvényét nyaklán-
~~zakálla rövid, bajusza hosszú.~~ A hátlapon
~~[illegible] körül [illegible]~~
~~[illegible]~~), C(roatia), S(lavónia), R(á-
L(odoméria), C(umánia), és B(ulga-

il) ~~[illegible]~~:

EX. HVNGARIAE ETC. és míg
ál: M. S.

~~ja pereme és karimája sima.~~

ível, méretei 3:3 cm.-- Becsértéke
ka 1907. április 30-án (787-907-103).

204

1627

Közelgő ünnep: Nagyboldogasszony

„Óh, Mária... Regina Vitae, ...maga az Élet”

Hazánkban régi századokra nyúlik vissza a különleges Mária-tisztelet. Még Szent Gellért püspök beszélt István király és az udvar színe előtt a Napbaöltözött Asszonyról, Krisztus édesanyjáról. Az Érdy-kódex szerint az uralkodó ettől kezdve „ez szeginy országot Bódogasszony országának nevezé.” Halálát érezve az „örökszűz Isten-szülő Mária védelmébe” ajánlotta önmagát és országának népeit.

„Mária szép verág/ és szizeknek gyöngye/ az mennyei udvarnak/ nagy szép fénössége/ mert vagy Istennek anyja/ angyalok asszony.” (Winkler-kódex). És századokat ívelnek át és fognak egybe a megindítóan szépséges, a nép ajkán továbbélő énekek. És hozzá fohászkodtak, amikor egymást érték a sorscsapások, amikor idegen hódítók dúlták hazánkat, természeti csapások sújtották az országot, járványok tizedelték a népességet. Amikor a török elrabolta a gyermekeket, hogy majd árulóként, janicsárként térjenek vissza saját véreiket irtani, testben-lélekben gyengíteni. És bujdosókká váltak az emberek saját országukban, mert harcoltak szabadságukért. Sokszor voltak kénytelenek meghúzni magukat a lápos, mocsaras ingoványokban; megtanultak nádszálakon át lélegezni, míg a vad hordák elszáguldottak a vidékről. Egyet akartak: élni! Túlélni minden megpróbáltatást és újrakezdeni; ha kellett, ha úgy akarta az Isten, új családot alapítani az elpusztult helyett, új házat építeni a földig lerombolt helyébe. Ehhez segítségre, hitre volt és van szükség, élő, igazi hitre. És a legendák szent királyai erőt és élni akarást sugároztak, bizodalmat Krisztusban, és az őt e világra szülő istenanyában, Máriában. Az anya oltalmazza, védi gyermekeit. Hát ne tenné ezt a kiválasztott asszony, az örök anya? Közbenjáró irgalmáért esedeztek az erőtlenné válók, és lélekben megerősödtek, a hit által. Nekünk van szükségünk arra, hogy kérjük őt, mint tette II. Rákóczi Ferencet is Végkálló várában, 1703 júliusában: „Édes nemzetemnek,/ ki vagy pátrónája,/ hívlak segítségül népem oltalmára.”

Katonáskodó eleink – a hazát védve és Európát – Jézus, Mária! nevét kiáltva, az Árpád-ház és Mária képmásával ékesített lobogókat lengetve vágtattak a csatákba. Évszázadokon át a Patrona Hungariae arcmásával díszített zászlók hadijelvényként szolgáltak egy szent ügyet.

S a nép ajkán Mária „országunk istápja”, *„magyarok régi szent asszonya”*, *„országunk tornya”*, *„az Magyar nemzetnek régi Pátrónája”*. Ebből a motívumkörből nőtt ki és vált mindmáig ismertté a Boldogasszony Anyánk kezdetű áhítatos ének, a XVIII. század népies, hazafias költészetének szép darabja, Kölcsey Himnuszáig nemzeti imánk. (Feltehetőleg a *pannonhalmi bencés szerzetesnek, Lancsics Bonifácnak* alkotása.) *„Boldogasszony Anyánk,/ Régi nagy Pátrónánk!/ Nagy inségben lévén,/ Így szólít meg hazánk,/ Magyarországról, Édes hazánkról,/ Ne feledkezzél el/ Szegény magyarokról!”* Főként Erdélyben folklorizálódott, s a refrén így hangzott azon a vidéken, s így hangzik tán ma is, Csíkban: *„Magyarországrul, Pannoniárul,/ Ne feledkezzél el,/ Árva magyarukrul!”*

Augusztus 15-én a búcsújáróhelyek benépesednek. Aki csak teheti, gyalogszerrel közelíti meg a szent helyet. Hajnalban harangszó jelzi, indul a menet, elöl a keresztet vivő férfiember, utána templomi lobogókkal, Szűz Máriás zászlókkal a hívő tömeg. Ha messzebbre mennek, élelmet is visznek magukkal, ahogy a csángókhoz zarándoklók, a Győrből indulók is.

Gy. Patthy Anna

Madonna Liptónádasdról.

A misézést nem zavarják az állványok

Szépül a koroncói templom

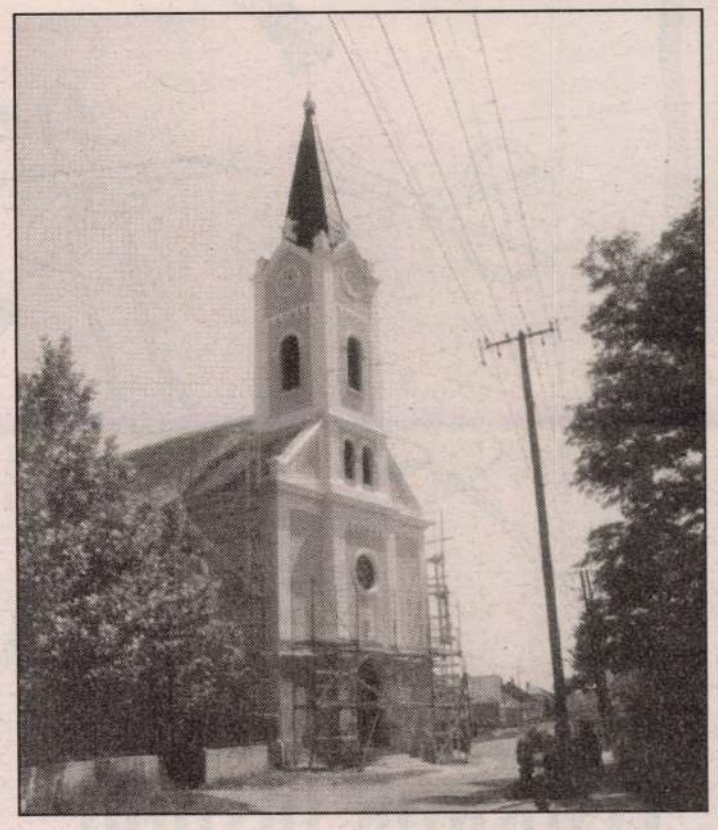

Évek óta gyűjtötték a pénzt, hogy a Kisalföld egyre több templomához hasonlóan végre a koroncóit is felújíthassák, és az új, szebb külsővel fogadhassa a híveket. A munkák megkezdéséhez szükséges közel három és fél millió forint a legkülönbözőbb forrásokból származik: a *Műemlékvédelmi Alap* támogatását *nyugat-európai mecénások* egészítették ki, de fontos szerepet játszott a *lakosság adománya* és a helyi önkormányzat segítsége is. A hiányzó részt az egyházközség pénzéből pótolták ki, így a kivitelezők közt tartott versenytárgyalás után tavaly ősszel megkezdődhettek a munkálatok.

A három pályázó közül a munkát egy *gyarmati építési vállalkozó* nyerte el, aki nemcsak kedvező ajánlatot tett, de eddigi tevékenységével, több egyházi épület felújításával már bizonyította is rátermettségét. A különböző munkákat alvállalkozók – egytől egyig begyakorolt szakemberek – végzik, az ács Takácsiból, a bádogos Győrszemeréről, a tetőfedő Gyirmótról érkezik, a helybéliek pedig a régi vakolat leverésével segítik a munkát.

– A templom külső felújítása nem akadályozza a híveket vallásuk gyakorlásában, az állványok ellenére szerdánként és vasárnaponként változatlanul megtartjuk a szentmisét – tudtuk meg *Mátrai István* gyirmóti esperes plébánostól, aki misézni jár át Koroncóra. – A homlokzat felújítása mellett az ablakokat is kicserélik a mesterek, és szükség szerint a tető cserepezését is javítják. A torony új bádogozást kap. A püspökség ellenőrző szakemberei szerint a kivitelezők szépen és gyorsan dolgoznak. A felújítás befejezését eredetileg augusztus 20-a körüli időpontra ígérték, és bár ez a jelenlegi helyzetben nem túl valószínű, remélhetőleg azért a hónap végére lebontják az állványokat a megszépült templom körül.

– Mészáros –
Fotó: *Hanis V.*

Fedőneve: Beton

Balás Béla kaposvári megyés püspök Isten humorának, a Vatikán legújabb viccének tekintette a hírt, miszerint az új, somogyi egyházmegye élére őt állította a szentatya. Beiktatásakor ugyanis nem várta mesés püspöki palota, még a legalapvetőbb eszközök is hiányoztak. Ő csupán pásztorbottal érkezett, akár a népmesék hőse. Hamuban sült pogácsa helyett pedig ott volt a Biblia.

A hívek, a papok már várták őt. Az ötvenkét esztendős Betont. Merthogy sok helyen így emlegetik a püspök urat. Ez pedig kamaszkorában, egy focimeccs alkalmával ragadt rá. Hátvédként játszott a Bükkben. E névnek meglett a „bőjtje” is, hiszen a Belügyminisztérium egyik Gyorskocsi utcai épületébe hívatták be, hogy számon kérjék tőle: miért használ „fedőnevet”.

Az egykoron illegalitásba kényszerült budapesti ifjúsági közösségnek, a Regnum Marianumnak is tagja lett. Ez a közösség sokat jelentett számára, hiszen korán meghalt az édesanyja, s kapaszkodó nélkül maradt volna, ha nem keresi a kapcsolatot a fiatalokkal. A tizen- és huszonéves generáció azóta is közel áll hozzá, s nemcsak egyházi, hanem világi berkekben is arról volt híres – s ezáltal népszerű –, hogy ismeri a fiatalok világát, érti nyelvüket, átérzi problémáikat. Most, a püspöki székben szintén számít a fiatal papokra és a világiakra is. Többször közzétette már felhívását azokhoz a katolikus kisközösségekhez, érettségizett fiúkhoz, akiket papnak hív az Isten.

– Az itt élő testvéreink körében akarjuk meghonosítani Jézus Krisztus békéjét és örömét – mondta –, ám olyan közegben dolgozunk, ahol munkánkhoz hiányoznak az alapok és az eszközök is. Kevesen vagyunk és a munkánk óriási.

Amióta a somogyi egyházmegye élén áll, Kaposváron felszentelt egy jogászból lett papot, templomot avatott Jákóban, és ellátogatott Nagysallérba, a katolikus fiatalok táborába. Keresi-építi a kapcsolatot paptársaival és Isten világi szolgálóival. Járja a megyét, hogy beszélgessen a lelkipásztorokkal, a települések lakóival. Minden formaság nélkül, ha kell, farmerban és egy szál pólóban.

A felelősségérzet és a hivatástudat kettőssége, a lélek nevelése, az örökös tenniakarás iránti vágy régóta bujkál benne. S a pompát, a protokollügyeket, a huszadik századtól idegen megjelenési módokat nem szereti. Azt tartja: látványos eredményről csak egy évtized múltán beszélhet majd. Úgy véli, legalább ennyi idő kell ahhoz, hogy megmozduljon valami, hogy hihetők, hitelre méltók legyenek. Egyik korábbi állomáshelyén, a Komárom megyei Bajóton is legalább ennyi időbe tellett, míg igazi eredményről beszélhetett. Tizenöt évig szolgált ott, s csak a tizenegyedikben, amikor a hívek megbizonyosodtak arról, hogy ő nem lopja a pénzüket s nem tart szeretőt, akkor már arra is figyeltek, hogy mit prédikál Isten felszentelt hajlékában.

Balás Béla püspök ezt várja az új egyházmegyében is, amely – mint a beiktatási szentmisén is mondotta – szűz-tiszta, hófehér lappal indul. Nem örökölt semmit. Botrányt sem meg jót sem, s ez így helyénvaló.

– Hogy mi lesz itt, azt mi döntjük el – jegyezte meg. – Hogy áldani vagy átkozni fognak később, ez a mostani hétköznapoktól függ, a mi helytállásunktól, küszködésünktől. Amikor kritikák érik az egyházat és fenntartások, nem csodálkozom. Idő kell hozzá, míg kiismeri magát az ember a Kárpát-medencében, míg megtudja, hogy ki hová tartozik. Előző, nagyon nehéz életszakaszomban magamat is, paptestvéreimet is azzal vigasztaltam, hogy a magyar nép joggal kételkedő és gyanakvó. Ez a nép bölcsebb annál, mintsem meghatódjon a szavak nagyságától, megrészegüljön a pompától, a ceremóniától. Ez a nép a szavak mögé figyel...

„Mért fáj neked?”

Beszélgetés dr. Bodosi Mihály professzorral

A szenvedés: fájdalom. Enélkül nincs születés és nincs halál, de ami a kettő között van: maga az élet sem felhőtlen harmóniában telik el. A törvényszerű szenvedést még csak-csak elfogadja az ember, de a kivédhető gyötrelmek miatt lázadozik. Lázad az erkölcs nevében, ha a kapzsiság, a gyűlölet, az úrhatnámság testi és lelki sebeket okoz másoknak, s lázad a tudomány eszközével, ha valamilyen betegség a szenvedés okozója. S hogy ki miként bírja elviselni a fájdalmat, kin hogyan segíthet az orvos, az függ a beteg személyiségétől – és amiről eddig kevés szó esett: vallása tanításaitól is. Ezekről a kérdésekről beszélgettem *dr. Bodosi Mihály* idegsebész professzorral.

– A szenvedés, a fájdalom és a betegség rokon fogalmak. Az orvos mindennapjai ebben a szomorú légkörben telnek, s az emberi kínok megszüntetéséért folytatott állandó küzdelemben. Az orvos gyógyít vagy fájdalmat szüntet?

– Hippokratész mondta az orvosi szakmáról: „Általánosságban az a célja, hogy megszüntesse a betegségekkel járó fájdalmakat, és csökkentse a bajok erejét...”

– Egyáltalán, mi az, hogy fájdalom?

– Úgy tartják, hogy a két legalapvetőbb emberi jellemző a fájdalom és a nevetés. Az állatvilágban egyik sem fordul elő. Az, amit fájdalomként érzékelünk, nem más, mint valamilyen fájdalmas ingerre jelentkező reflexválasz.

– Ennek meghatározása, szavakba öntése rendkívül fontos útmutató lehet az orvos számára.

– A diagnózis és a gyógyító munka sikere érdekében alapvető feladatunk a fájdalom vizsgálata, minősítése, amely verbális kapcsolat nélkül lehetetlen. Ehhez egy speciális nyelvre van szükség, amely a fájdalom kifejezésére szolgál, s amely egyben tükrözi számunkra a személyiség által feldolgozott szubjektív érzést? Lehetséges, hogy az anyagi gondoktól meggyötört embernek „jobban fáj” egy fejgörcs, mint a kiegyensúlyozottabb körülmények között élőnek?

– A fájdalom megítélésekor a szociális helyzetet is figyelembe vesszük, de ugyanúgy az illető vallásosságát is. Jómagam akkor figyeltem föl ennek a kérdésnek a jelentőségére, amikor angol nyelvű hallgatóknak tartottam előadást a fájdalomkezelésről. Akkor jöttem rá, hogy milyen eltérő a más-más vallási környezetben felnőtt külföldi diákok hozzáállása ehhez a témához.

– Az ön tapasztalatai szerint, mondjuk, a katolikus vagy a protestáns betegek a békétűrőbbek?

– A katolikus embert vallása bölcs türelemre inti, a hívő lélek könnyebben elviseli a fájdalmat, az eredendő bűn miatti szenvedést, mint a protestáns. A reformvallások hívei mielőbb szeretnének tiszta lappal mindent újrakezdeni.

(Chikán)

Nagysallérban, a katolikus fiatalok táborában.

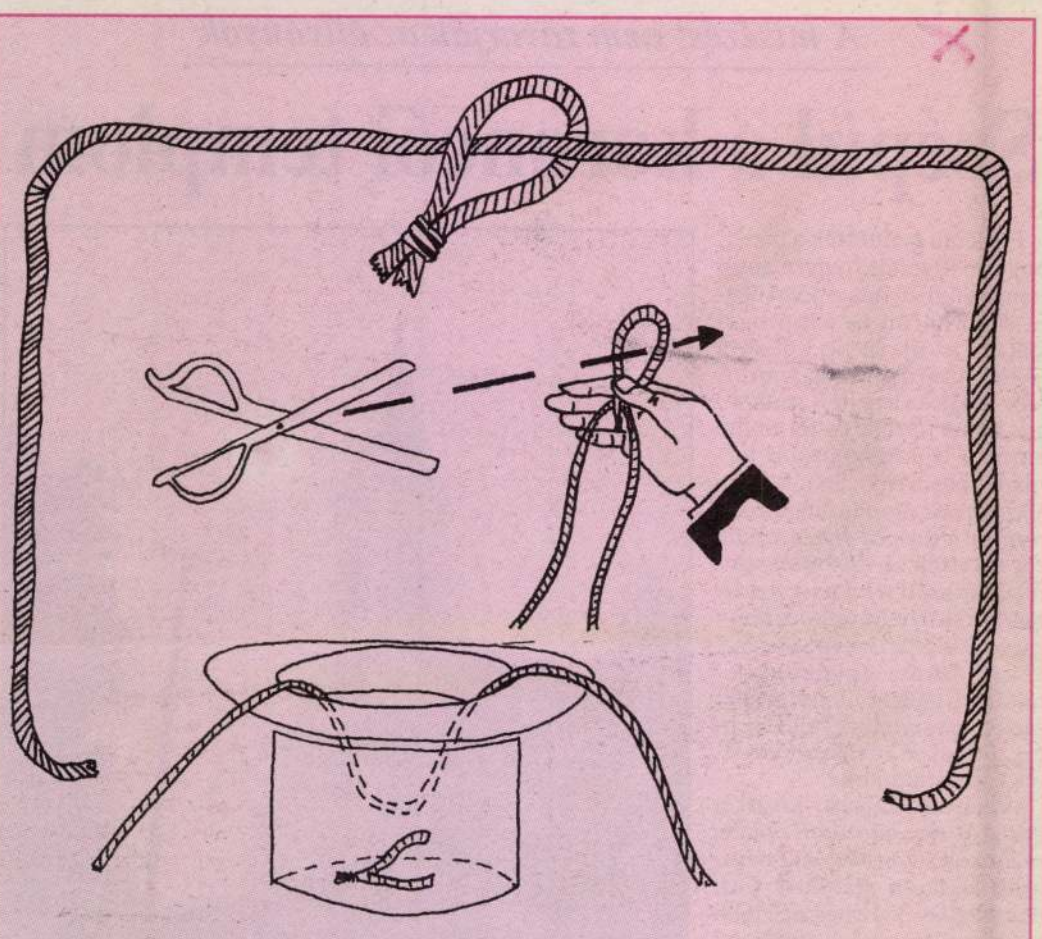

Trükkök otthon

Hargitai Levente bűvészrovata

Kötélvágás

A mutatvány röviden annyi, hogy egy kettévágott kötelet a bűvész egybevarázsol. Kellék: egy körülbelül 1 méter hosszú kötél és egy kis kötélhurok, valamint olló és egy kalap vagy doboz. Húzd fel a kis hurkot a kötélre úgy, hogy annak a közepére kerüljön. 1. ábra.

A 2. ábrán látható módon vágd el a hurkot az ollóval. A nézők azt fogják hinni, hogy a kötelet vágtad ketté. Tedd a kötél két elvágott végét a kalapba, úgy, hogy a másik két vége kint maradjon. A kettévágott hurok a kalap aljára esik. Egy varázskör után a kötél két kilógó végét fogd meg, és emeld ki a kötelet, ami ismét egyben van. A kötelet megvizsgáltathatod a nézőkkel.

Lurkó-levelek

Kedves Szerkesztőség!

Pálfi Eszter vagyok és Beleden lakom, már 11 éves vagyok. Egyszer már írtam a Lurkóságokhoz. Egy labirintust küldtem be, de sajnos nem tették be az újságba. Ezért úgy döntöttem, hogy újra próbálkozom. Most egy másfajta rejtvényt küldök. Remélem, több szerencsém lesz, mint múltkor! Tisztelettel:

Eszter

Eszter!

Szívem szerint az összes jó játékot betenném a Lurkóságokba, de sajnos egyetlen oldalra csak ennyi fér. Nagyon sok gyerkőc küldi el levelét, ötletét hozzánk. Próbálom őket megőrizni, és amint lehet, leközölni. Kérlek téged és társaidat, legyetek türelemmel! Mostani rejtvényed különben ötletes, itt a helye a válaszom mellett. Üdv:

J. A.

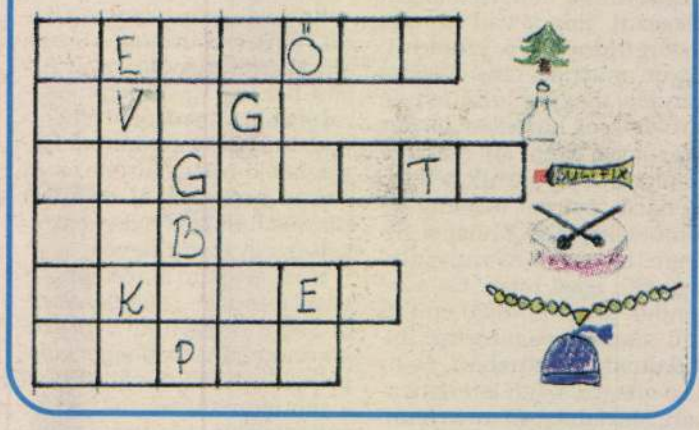

Ifjú költők kerestetnek

Továbbra is várjuk a verseiteket. A legjobbakat megjelentetjük, és jutalmat is küldünk értük. Csak azt kérjük, egy színes fényképet is tegyetek a borítékba!

Itt a tavasz

Itt a tavasz Mikerics!
Kinyílott a kikerics.
Bimbózott a hóvirág,
Kinyílott a gyöngyvirág
Mindenféle szép virág
Kinyitotta bimbóját

Itt a nyár

Itt a nyár,
nagyon vártuk már!
Maradj egy kicsit nálunk.
S ha itt maradsz
Boldog lesz szívünk.
S te is boldog leszel,
Hogy itt maradtál vélünk.

Orbán Zsuzsanna
Mosonmagyaróvár
4. osztályos

LURKÓSÁGOK

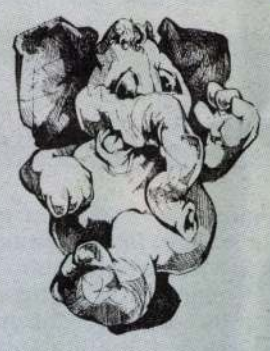

Ha jó ötletetek van, vagy csak szeretnétek elmesélni valamit nekünk, esetleg a gondotokat akarjátok megosztani a Lurkóságokkal, írjatok! Címünk: 9022 Győr, Pf. 28. Leveleiteket továbbra is várja az oldal összeállítója: *Janszky Andrea.*

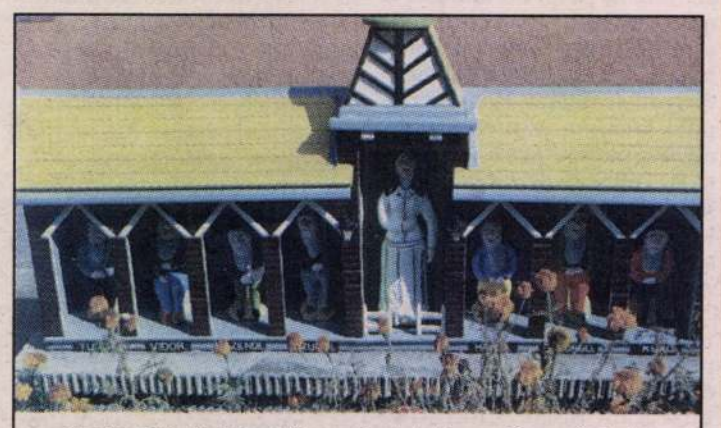

Szalay István **bácsi örvendeztetett meg bennünket ezzel a képpel. Kertjében áll a hét törpe háza, ahová a Lurkóságok kedvéért ellátogatott Hófehérke is. Akik már tudnak olvasni, talán még ki is betűzhetik a törpécskék nevét.**

MONDJ egy mesét!

Horváth Andrea **nem kis büszkeséggel írta meg nekünk, hogy kitűnő lett a bizonyítványa. Gratulálunk! A másodikas kislány egyébként nagyon szeret olvasni, de megpróbálkozott már önálló történetekkel is. Íme az egyik:**

A kis halacska

A tenger nyugodt volt, a halak is nyugodtan úszkáltak benne. Egyszer csak nagyot csobbant a víz. A kis halacska megijedt, de vette a bátorságot és oda úszott, ahol a zajt hallotta. Meglátta, hogy egy öregember horgászik a halakra. Visszaúszott és elmesélte társainak, hogy mit látott. Azok hamar elmesélték a szüleiknek, hogy mit látott a kis halacska. Mire ők figyelmeztették a gyerekeiket, hogy ne menjenek a közelébe a horgásznak. De azok ügyet sem vetettek erre és odaúsztak.

A kis halacska nem mert odamenni, inkább visszaúszott a szülőkhöz, hogy elmesélje, a társai veszélyben vannak. A szülők úsztak ám hamar, megmenteni a halacskákat. A kicsit pedig megdicsérték, hogy okosan viselkedett.

Vár a játék, vár

A győri Fapipa Bt. játékának ez a második fordulója. (Az első egy héttel ezelőtt volt.) Most újabb kockákhoz juthattok a három nyeremény képéről. Vágjátok ki őket, és őrizzétek meg. Ha a következő héten is ezt teszitek, már összeállíthatjátok a játékok teljes fotóit. Azokat kell majd beküldeni szerkesztőségünk címére. Minden játékra külön győztest sorsolunk ki, és a Fapipa Bt. különleges pluszajándéka is gazdára talál majd augusztus közepén.

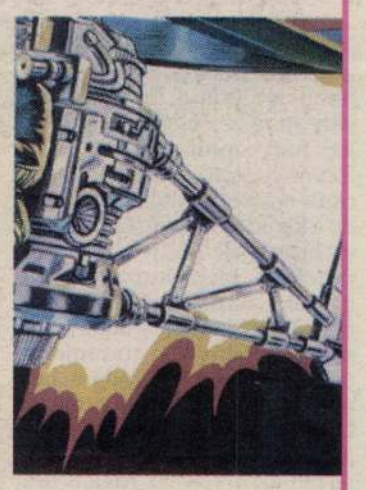

Labirintusok és titokjárók

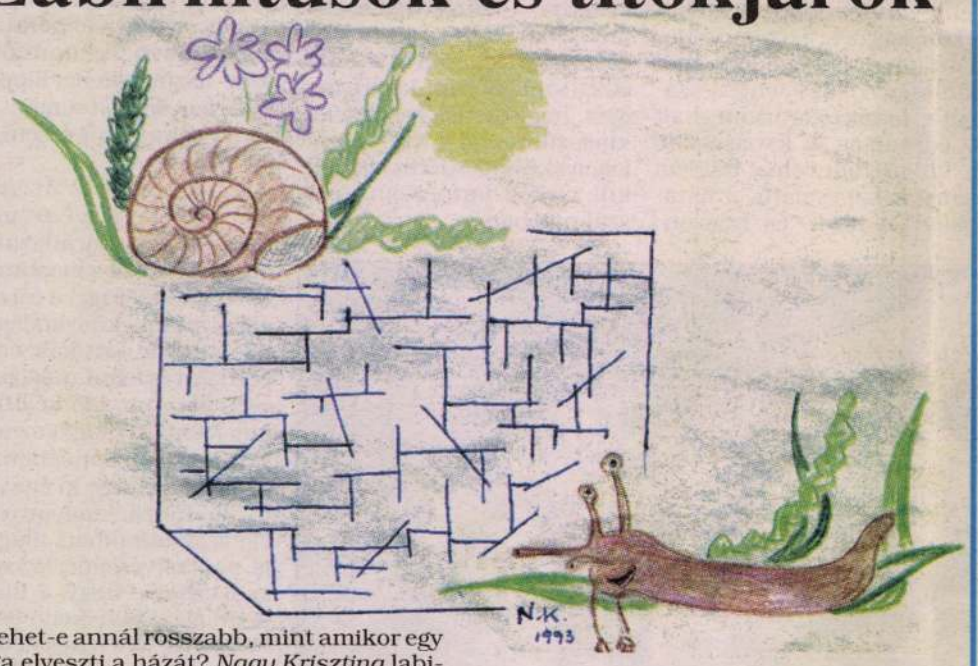

Lehet-e annál rosszabb, mint amikor egy csiga elveszti a házát? *Nagy Krisztina* labirintusában ugyanis ez történt. Szegény Biga csiga addig sétálgatott, amíg el nem vesztette a házát. Segítsetek neki megtalálni!

KORONCZI ENDRE

kiállítása

1994. május 18 - 25 -ig

megnyitó: május 18 -án 18 órakor

MŰ-TEREM KIÁLLÍTÓ

Budapest, VII. Dohány utca 16-18., az udvarban

megtekinthető: minden nap 0 - 24 óráig

Kovonczi Endre

GYENIS TIBOR • KORONCZI ENDRE
Basic
kurátor: BÁN ANDRÁS
www.koronczi.hu/basic
Budapest Galéria Kiállítóháza (Budapest, III., Lajos utca 158.)
Megnyitó: Gyenis-Koronczi, 2004. szeptember 8. (szerda) 18 óra
Megtekinthető: 2004. október 10-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig
Támogatók: Nemzeti Kulturális Alapprogram, Fővárosi Önkormányzat Kulturális
Bizottsága, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

KORONCZI Endre

Sárkány Sándor három éve kapott először nonfigurativ képeivel bemutatkozási lehetőséget a városban.
-Koronczy Endre barátommal közösen állitottunk ki a Helyörségi Művelődési Otthonban. A három nap alatt - mert utána betiltották - 250-en látták a kiállitást.
A néphadsereg egyik helyi magasrangu tisztje megnézte és nyugat majmolással vádot minket. (Szolnok)

beszélgetés Sárkány Sándorral. = Magyar Nemzet, 1992,febr. 5. 7.p.

· NAGYSÁGO

· CSALÁDI · L

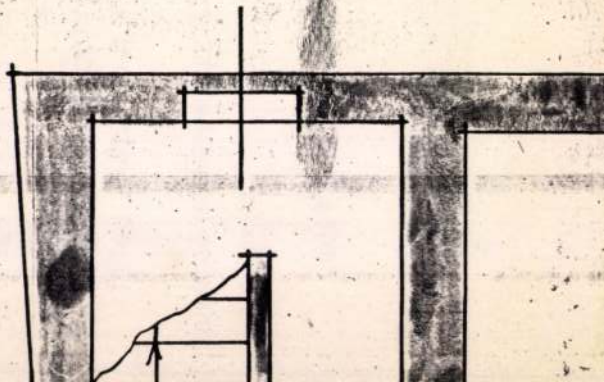

Koronczi István, Kőszobrán MDK

A Szent Sebestyén szobor kiparagója.

(fényképe)

— : Új szobor készül a Várba 7

NÉPSZABADSÁG, 1966. okt. 12.

mdk

Korondi fazekasok (Corund)

a legnagyobb székely fazekasközpont.
A század fordulóig csak mázatlan
edényt égettek. Puliszkásfazekat, bor-
vizes korsót. 46. ábra kétfülűkanta

Kresz Mária: Magyar népi cserépedények
Néprajzi Muzeum Évkönyve 1961, 165. l.

mdk

Korondi fajnyér 1908-ből

kék kobalt zománccal, irott

(Felső-Borgó)

Gönyey Sándor: Beszterce vidéki eserépedények

Néprajzi Muzeum Évkönyve, 1958, 232. l

mdk

Korondi disztányai

Borgó prundról

Gonyei Sándor: Besztercevidéki cserépedények

Néprajzi Muzeum Évkönyve 1958. 231. l

Korona, magyar nept

lásd

Magyar Iparmivészet

1928.205.l.

Koromzay Vilmos MDK

A BBTE mecseki szanatóriumánk pályaterve

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Koronzai Vilmos, építész M.D.K.

második díjat nyert a főváros hályva-téri iskolájára kiírt terpályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

apr. 3. sz. 5. old.

M.D.K.

Koronzai Vilmos, építész

terve megvételben
részesült az OTI Dob. u.
10. sz. bérházcsoportjának
iszmi pályázatán

Vállalkozók Lapja. Bp. 1942. LXIII. évf.
máj. 7. sz. 5. old.

M.D.K.

Koromzai Vilmos, építész

terve 800 p-ös meg-
pételben részesült a kő-
bányai uti polgári iskola
pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1942. LXIII. évf.

márc. 5. sz. 5. old.

M.D.K.

Kozomžai Vilmos, épitész

harmadik díjat nyert a szfőv. Haydn-Fáy utcai iskolájára kiírt eszmei tervpályázaton és első díjat a Gyöngyösi-út-Ránki ut sarkára tervezett iskola-tervével

Vállalkozók Lapja. Bp. 1941. LXII. évf.

ápr. 3. sz. 5 old.

M.D.K.

Koronzay Vilmos, építész

terve 500 P-ös megvételben részesült a Szőv. Statisztikai Hivatal XI. ker. új székházának pályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1940. LXI. évf.
dec. 5. sz. 5. old.

MDK

Koromzai Vilmos

Döntött a főv. a statisztikai hiv. székházának tervpályázatában. Magyarország, 1940. nov. 29.5.1.

MDK

Koromzai Vilmos

Krm építész

terve 750 P-ért megvéve

Kik nyerték a Vízművek ép.díjait? Pest, 1941, nov. 5. 3.l.

MDK

Koromzai Vilmos építész

Halász közép 1941. 138. l.

MDK

Koromzai Vilmos építész

terve 500 P-s megvételre javasolva

...döntés a Statiszt.Hiv. szókházának...tervpályázatá
Kis Ujs. 1940.nov.29. 5.l.

MDK

Koromzai Vilmos építész

terve 500 P-ért megvásárlásra jav.

Döntöttek a Statiszt.Hiv. székh. ...tervpályázatról.
Esti Kurir, 1940.nov.30. 9.l.

MDK

Koromzai Vilmos építész

Halászközép 1941. Tervrajzok.

Koromzai Vilmos MDK

A Budai Tornaegylet sporttelepének látképe, vizf
Üdülő, vizf.
Állami munkaközvetitő hivatal terve, vizf.

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

M.D.K.

Koromzai Vilmos, építés

ferve 500 p-ös megvételben részesült a szőv. statisztikai hivatal XI. kerületben felépítendő új szérhárának pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1940. LXI. évf.

dec. 5. sz. 4. old.

MDK

Koromzai Vilmos építészmérnök

Az Uj Magyarság szerkesztőségéhez irott levélben tiltakozott a Névtelen Hős emlékművének átalakitása ellen.

Cikk: Ötvennyolc építészmérnök tiltakozik a Névtelen Hős emlékművének átalakitása ellen.

Uj Magyarság, 1936. jan.5. 18.1.

MDK

Koromzay Vilmos

A kolozsvári Mátyás király-tér épitészeti kialakitásának tervére hirdetett nyilvános tervp.-on, 500 pengőért tervezetét megvásárolta a bizottság.

Uj Magyarság, 1942.máj.9. 8.lap

M.D.K.

Koromzay Vilmos, építész

2.000 pengős második díjat nyert a Szilágyi Erzsébet leányliceum tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1935. LVI. évf. május 8. sz. 19. old.

M.D.K.

Koromzay Vilmos, építész

a XIII. ker. Gyöngyösi-utcai építendő m. fővárosi elemi iskola és óvoda pályázatán első díjat nyert.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet közlönye, Bp. 1941. 75. köt. 55. old.

MDK

Koromzay Vilmos

A soproni Nyugdíjas Otthon tervpályázata. Vállakozók Lapja, 1933. nov. 16. 4.l.

MDK

Korozmay Vilmos

Dicséretben részesült

Rimanóczy Gyula nyerte az Erzsébet telefonközp. pályázatának első díját. Pesti Napló 1937.máj. 21.

MDK

Koromzay Vilmos

Kiosztották a lakóházépitési tervpályázat dijait.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 4. 6.l.

MDK

Koromzay Vilmos

Kiosztották a lakóházépitési tervpályázat dijait.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 4. 6.l.

MDK

Koromzay Vilmos

A BBTE sportházának távlati képe. Vf.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 17.l.
Mücs.

M. D. K.

KOROMZAY Vilmos építész

Boeskai úsi foghíjak beépítési terve 1958-59 – a beépítési koncepció alapgondolatu tőle származik

Tervező: Scultéty, munkatársak: Kiss Imre, Kovács Mihály

Bene László: Lakásépítés Budapesten

Magyar Építőművészet 1958. 5/6. sz. 174. l.

KOROMZAY Vilmos építész

- Zugló Központ (1930)
  Óbuda (1926), Zúgliget (1926) Svábhegy (1926), Hűvösvölgy (1925) - telefon központok
- tanonicskola (Pusztás Tvadar Szakkörép Ik) 1944

Postaép 70 és ill
75 és ill.

KOROMZAY Vilmos építén

Hegyeshalom, postaépület, 1928 (Udvardy Ferencel)
Gödöllő, —"— , 1928 —"—
Kenderes —"— 1929
Dobrököz —"— 1929
Hegyeshalom, Péceli —"— 1927, 1929

<u>Postaép</u> 60. és ill
60-61. és ill
62.

Balatonfüred, postaép. 1939. 63.
Újdombovár, 2. sz. pályaudvari posta, 1939 66

Koronzai Vilmos, építén

a: Fesz Fügyes

Moravánszky Á: Nemzeti és népies törekvések 20-22

Magyar

Építőművészet Bp. 1983 83/2

Koromzai Zoltán építész

Tér és Forma 1939. 223-24.

Posta Dombóváron

Koromzai Vilmos NDK

A Budai Tornaegylet sporttelepének látképe, vizf.

Állami munkaközvetitő hivatal terve, vizf.

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Koronzai Vilmos épitèse

Tér és Forma 1939. 219-222.

Postalián Balatonfüreden

Koronzai Vilmos

építész

l.

Szendy K. Bpest

vehest. körig. cök.

1942. Bp. 1943. 390. l.

tokbovor

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
785
1911. évi . X. 28.

Nagyságos Möller István Urnak

szives véleménynyilvánitás végett visszakérőleg kiadatik.

Budapest, 1911. október 29.-én.

elnök.

Koronzai Vilmos

A XIII. ker. Hajdu- és Fáy - utcai elemi iskola tervpályázatán 1941-ben III. díj

Halászkörép 1941

130. l.

Homlokzat, alapraj

Koronzai Vilmos

A XIII. ker Gröngyösi és Ránki-utcai elemi iskola tervpályázatán 1941-ben I. díj

Halászkőrép 1941

128. l. 130. l.

homlokzat
alaprajz

Koromzai Vilmos

1941. a XIV. Mátyva téri polgári iskola tervpalyázatan II. díj

Halászközép. 1941

126, 127 l. 129 l.

Homlokzat. és alapzap

1888 Tusel fogott és Reggelinek
1889 „Nem adom oda" és Elettlép } Műcsarnok Máll.

Koromzai Vilmos

okl. épitéit

Cvód
2

MÉ. 1941. 70–71. l.

(A Budapesti Budai Tornaegylet II. Pasaréti-út 11–13. 4. alatti sport-is székházának ismertetése, képpel is alaprajzokkal.)

vegyes

d. 47

1 köt. 8r

Luschin von Ebengreuth,

Dr. A.

Beiträge zur Münzgeschichte der Steiermark im Mittelalter

(Separatabdruck aus dem XI. Bande der „Numismatischen Zeitschrift" 1879).

1.– 17. M., 1 képes tábla

Koronzai Vilmos

epitem

l.

Magy. Iparom

1942. 54. l.

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Krisztus a trónon, Mária és Ker. Szent János

Fa, tempera, 11·5×9·5 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Ramboux, 13. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Két apostol

Fa, tempera, 26×20·5 cm.
Egy Belgrád melletti görög templomból, a kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Hátoldalán olasz felirat.
Ramboux, 15. szám. — Ipolyi, Biharvármegye, 10. szám.

to lapjáról

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Krisztus bevonulása Jeruzsálembe

Fa, tempera, 37×28 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Ramboux, 1. szám. — Ipolyi, Biharvármegye, 5. szám.

BIZÁNCI FESTŐ, XVI. század

Mária, ölében a halott Krisztussal

Fa, tempera, 12×8·5 cm.
Gubbióból. A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1918.

6(

Koromzai Vilmos

Koromzai Vilmos okl. építész, építészmérnök, m. kir. postafőmérnök, XII. Nárcisz-u. 14. **166-575**

Budapest. 1940. Sept.

Müemlékek Orsz.Bizottsága,

Budapest.

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Díj átalányozva

Hőgyész Endre-u.10.

Korompay Vilmos

festő

Műcs. kiáll. 1940-től

Pipics 116. l.

ESSELENYI FERENC ÉS [illegible]
MŰVE).
GYULAI ASZTALOS JÁNOS MŰVE, 1699.

MPLOM SZÓSZÉKE. KŐFARAGÓ BENEDEK

EG : REFORMIERTE KIRCHE. 1772.
NTAL MŰVE. 1801—21. LEBONTOTTÁK

ZATÁNAK RÉSZLETE. UGRAI LÁSZLÓ

YKORI MINORITA-TEMPLOM. XV. SZ. VÉGE.
OST FERENCRENDI KOLOSTOR REFEK-
ELŐTT).

AGYAR FELIRATTAL. 1986.
V—XV. SZ.

OMLOKZATA. XVII. SZ. (A FŐKAPU 1781-BŐL).
TERGOM, FŐSZÉKESEGYHÁZI KINCSTÁR.
XV. SZ. KÖZEPE.

ILÉKE, 1632. KOLOZSVÁR, MUSEUM.
GYÖRGY-SZOBRA PRÁGÁBAN. 1373. HÁTSÓ

Koronzay Vilmos

épitéz

l.

Szépmüvészet

1942. 182. l.

fähig sein. Mit anderen Worten, Großraumstatistik ist nicht etwa eine von einer zentralen Stelle des Großraums aus für den gesamten Großraum erstellte Statistik, Großraumstatistik ist vielmehr die Summe der gebietlichen Einzelstatistiken in jenem Umfang, der für die wirtschaftspolitische Steuerung der Großraumwirtschaft erforderlich ist.

Großraumstatistik bedingt damit ein inniges Zusammengehen der statistischen Dienste der einzelnen Länder. Die Statistik hat nicht mehr, wie so oft früher, die Aufgabe zu trennen und die Unterlagen für den wirtschaftlichen Kampf zu liefern, sondern die Verpflichtung, zu einen, d. h. an dem gemeinsamen Ausbau der wirtschaftlichen Kräfte des gemeinschaftlichen Großraums mitzuwirken.

Die Form der Zusammenarbeit der statistischen Dienststellen eines Großraums untereinander wird sehr verschieden sein können. Sie richtet sich nach der vorhandenen Organisation der Statistik, dem gesamten Verwaltungsaufbau eines Landes und der speziellen statistischen Bedarfslage. Denn Großraumstatistik verlangt keineswegs eine vollständige Gleichschaltung der gebietlichen statistischen Dienste. Voraussetzung ist nur, daß in jedem Gebiete (Lande) die Statistik so geordnet ist, daß eine oberste statistische Zentralstelle die Verantwortung für die sachliche und methodische Ausrichtung des statistischen Erhebungswesens trägt. Diese oberste statistische Landes-Dienststelle, mag es nun ein Zentralamt oder ein Landesamt, ein Reichsamt oder ein Zentralausschuß sein, wird allerdings überall vorhanden sein müssen, da andernfalls ein geeigneter Träger für die zwischenstaatliche statistische Zusammenarbeit fehlen würde. Hierfür selbst sind lose und enge Formen in Betracht zu ziehen, angefangen von der formlosen Besprechung bis zur Einrichtung offizieller statistischer Regierungsausschüsse, die perma-

Koromzay Vilmos

Budapest főváros
által hirdetett Szilá-
gyi Erzsébet leányli-
ceum tervpályázatán

II. díj

M. MÉE-ből

1935. 244. l.

Koromzai Vilmos

Tér és Forma

1939. 219–222. l.
(Postaház Balatonfüreden, képekkel.)
Tervezte fenti –

XIII.

BÚTOROK ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAK

(U. o. 1939. 219–222. l.)

Koromzai Vilmos:

A postaházak táji és népi jellegű építése.

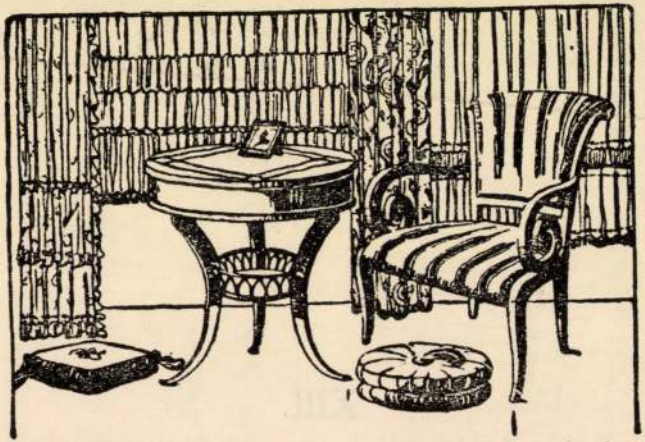

Biedermeier

NAGY JÁNOS

és minden más stílű bútorok, bronz és facsillárok állandó kiállítása. Függönyök készítése és teljes lakásberendezése.

kárpitos és díszítő Budapest, Belváros, Cukor-utca (volt Himző-utca) 5. szám.

Telefonszám: Automata 832—74.

< Koronczay Vilmos >

épitész.

< > Az óbudai ~~[illegible]~~ postaház tervpályázata.

Magyar Posta

1941. 11. sz.

Koronczai Vilmos

Tér és Forma.

1939. 223, 224. l.

(Postahivatal Dombóvárom, képekkel.)

Terverte puti--

Budapest székesfőváros polgármestere

683 szám

1945-XIII. „a"

BUDAPEST 9+3 OKT. -5 16 4 LLe LLe

Méltóságos
Nagyságos
Tekintetes

Szentiványi Endre
restaurator urnak

R Ajánlott	Budapest 4
Bp. 4	6712 /d

Polgármesteri XIII. (magasépítési) ü[illegible]tály
Budapest 4. póstafiók [illegible]

Hivatalból
Közszolgálati ügyben
Díj átalányozva

Budapest
XI. Lágmányosi: u. 16

Központi borítékok **11.** számú mintája — 19228

Koronzai Vilmos

építész

terverte az alábbi

házat.

Tér és Forma

1942. 2. n. 26, 27. l.

(Ikerház Budapesten a

Szurony-utcában,

képekkel.)

Koronzay Vilmos
Epitem

A BBTE sporthaza-
nak távlati képe
(A Műcsarnok ta-
vaszi tárlatáról)

Repr.
Művészet
1940. 33. n.
47. l.

bizás végrehajtása nem sikerült, vagyis a tárgy a vev
megbízásban megadott árnál drágábban került m
birtokába, az előleget az intézet minden levonás nélk
visszafizeti.

Ha a tárgy a vételi megbízás végrehajtása sor
a megadott legmagasabb árnál olcsóbban vagy éppen
kikiáltási áron kapható meg, az Árverési Csarnok a tárgy
természetesen azon az áron vásárolja meg.

A tárgyat tehát az Árverési Csarnok — más árverez
hiányában — a megbízást adó fél javára a legolcsóbb
veszi meg. A vételi megbízás végrehajtásának eredmény
ről a megbízó értesítést kap.

Vételi megbízást az Árverési Csarnok kiállítá
napokon a kiállítási idő tartama alatt, árverési napok
pedig d. e. 9—1 óráig, és d. u. 1/24 órától az árver
végéig, illetve a kiválasztott tárgy árveréséig vesz f

Vételi megbízás az előleg egyidejű beküldése mell
postai úton is adható.

A vételár kifizetése.

A vásárlónak a vételárat készpénzben azonnal
kell egyenlítenie. A megvett tárgy a teljes vételár kifizeté
előtt nem szolgáltatható ki.

Árverési járulék.

A vevő a vételár 10%-át vételi árverési járul
címén fizeti.

Felelős kiadó: Dr. Kol
M. kir. postatakarékpénztár házinyom

Koronzay Vilmos
építész

irod.

Becz Jenő: A székesfőváros statisztikai hivatalának székháza. Művészet. 1941. 37. sz. 18. l.

szló alatt, teljes felszereléssel,
sorban és 52 képen vannak ábrá-

ó BELICZAY BÉLÁNÁL Budapest, VII.
Csányi utca 3.

, méretei a papirosnak 7,9:34,1 cm.

Sz.n.239-912
189-912-165
Át.lelt.7740.

0·62

Korompay Vilmos

építész

Székesfővárosi Statisztikai hivatal új székházának tervei

Megvásárolt terv

Repr

Művészet. 1941. 37. k.

17. l.

Viseletkép.

Honvédek.

Egész alakban, zá
szuronyos puskával, három
zolva. Jelzése

oldalt jobbra: Kaphat
ker.

Szines kőnyomat

Koronzay Vilmos

épitesz

a Mályva-téri polg-
iskola tervpályázatán
II. díj.

Becz Jenő: Terv-
pályázatok. Művészet
1941. 42. sz. 92. l.

Torontál vármegye VII. 245.

Koromzay Vilmos

épitész

a Gyöngyösi-és Ránki utca sarkán épitendő fővárosi elemi iskola és óvoda terv-pályázatan I. díj.

vöd 3 Becz Jenő: Tervpályázatok. Művészet

1941. 42. n. 91. l.

92. l.

A terv repr.

n. o. 94. l.

Sárospatak VIII. 212

Kovacsay Vilmos

építész

a Hajdu-utcai elemi iskola tervpályázatán

III. díj.

Beer Imre: Tervpályázatok. Művészet

1941-40-41. n. 77. l.

Butmiri lelet VI. 178.

< Koromzai Vilmos >

ikke

< > A Budapesti Budai Torna-Egylet sporthára.

MMELKÖZI

1942, 13-14. sz.

műszaki rajzokkal és képekkel

A Sporthárat fenti terverte, amiért Kormányzói elismerést kapott.

1942

u o. 56. l.

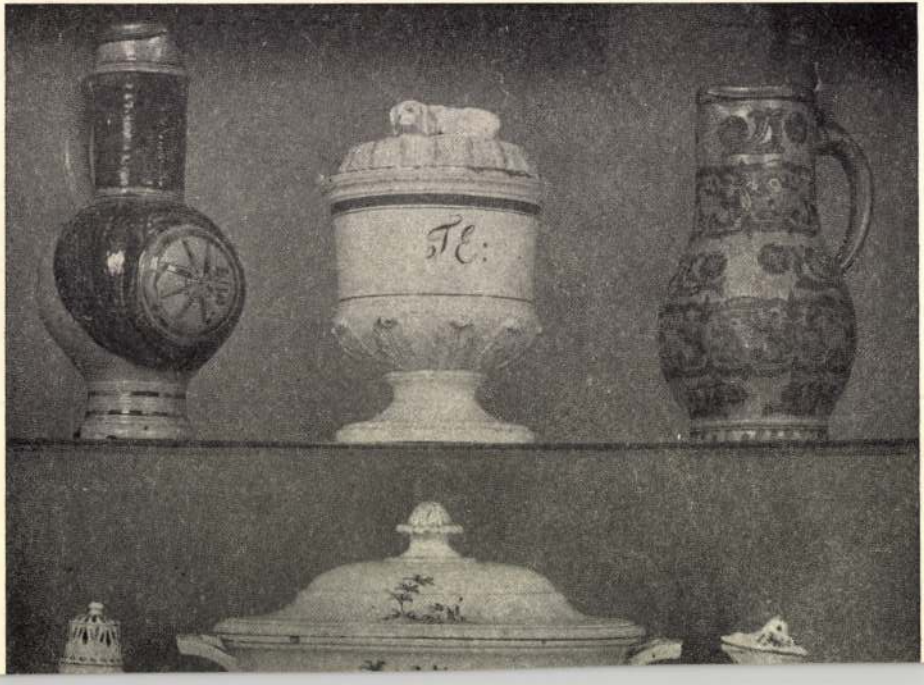

Koromzai Vilmos

XIII. ker. Gyöngyösi
uti polg. fiúiskola
ferop.
vételre ajánlva

MMÉ Közl.
1943. 63. l.

Koromzay Vilmos

a Opesti nekesfőv. Statisztikai Hivatal uj nekházának terep. megvétel

MMÉE Közl.
1940. 257. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Koromzai Vilmos

l.

Építészet

1942. 130, 131. l.

Koronzai Vilmos

l.

Építészet

1943. 18. l.

BUDAPEST
1938
NOV
26.-4.
Aa 741 Aa

15

BUDAPEST 741
CIMNYOMDZO
938 NOV. 29 9

BUDAPEST
38 XI. 27. 1
4

BUDAPEST
38 XI. 25 15
2 Ta

BUDAPEST
38 XI. 28
2 M

BUDAPEST
938 NOV. 30. 18
4 LFh

28. 18.
Aa 741 Aa

Koronczai Árkus

a Kolozsvári Mátyás
király-tér építészeti
kialakítására kiírt
pályaműről

MMÉEKözl
1942. 80-l.
103. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Koronzai bilmos

postaműszki taná-
csossá nevertér ki

MMÉLKözlé
1942. 88. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Koromzay Vilmos

A XIII. ker. Hajdu-és Fáy-utca sarkán épi-tendő nézesfővárosi elemi iskola tervpá-lyázatán

III. díj

MMÉEKözl

1941. 55. l.

Koromzay Vilmos

A XIV. ker. Mátyás-téren építendő városi polgári iskola versenyében

II. díj.

MMÉEK özl. 1941. 55. l.

Koronzay Velmos

A XIII. ker. Gyöngyösi és Bánki-utca sarkán épülendő mérnöki elemi iskola és óvoda tervpályázatán

I. díj

MMÉEK közl
1941. 55. l.

Koromzai Vilmos

OTI Dob u. 10-n
bekázának terop.
megvétel

MMELKözl
1942. 56 l.

LV.

808

Koronczay Vilmos

a Kőbányai-uti polg. isk. terop. megvétel

MMÉLKözl

1942. 40 l.

Koronczay Vilmos

l.

A. Pesti Városháza

1935. 5. n. 17. l

HAZAI BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
—
VATERLÄNDISCHE BANK
ACTIENGESELLSCHAFT
—
BANQUE DE LA PATRIE
SOCIÉTÉ ANONYME

I. K 1

Budapest, 1923. október 24.

Nagyságos SZENTIVÁNYI GYULA urnak,

BUDAPEST.

Hivatkozással a napilapokban megjelent közleményekre, tisztelettel kérjük, sziveskedjék velünk közölni, hogy a letétében elfekvő

50 db Lloyd bank részvény

Koromzai Vilmos

a Thaly Kálmán-utcai
isőhálózati ügyeletes
telep tervpályázatán
megvétel

MMÉÉKözl

1941. 203. l.

KORONCZI Endre

Ziäll. Faa Balarssal

Barcsay Ferem, 1991. okt. 25 – nov. 4.

Imposer à la population
sacrifices - il n'en est pas quest

Pour les exigences cultu
la population, ses associations do
revendications à l'égard de l'Etat

Ce faisant, elles aident
protection et à l'enrichissement d

Dans ces actions, les él
d'initiative toute leur place.

*

Il ne m'appartient pas d
cette exposition. D'autres - histo
feront mieux que moi dans les page

Qu'on me permette de sal
Service Culturel Municipal récemme
(Syndicat Inter-communal pour la C
les communes de Vénissieux, Vaulx-

Intéressante aussi me pa

KORONCZI Endre

Studio '91

Magyar Hírlap 1992. febr. 1. H.p.

a lányához

urimam dicit. Si vales, filia carissi-
s sum, quod te iam diu non vidi, ~~xxx~~
am tuam accepi. Adhuc beatior fuis-
ems et tempestates non permittunt, ut
iligenter omnia, quae mater optima
rrabis, quae didiceris. Multa oscula
tri mitto. Vale.

KORONCZI Endre grafikus

Van-e személyi kultusz a kisgazdapártban?

(Folytatás az 1. oldalról)

intem őket, felhíva a figyelmüket arra, hogy ezzel az elnök munkáját károsítják.

— Mit gondol, Torgyán úr kongresszusi beszédében fellelhető-e a szélsőségesség?

— E kérdést illetően külön kell választani a tartalmi és a formai jegyeket. Torgyán közéleti szerepléséről azt tudom mondani, hogy nem olyan mestere a dolgoknak, mint Pozsgay Imre, akinek minden mesterfogás a tarsolyában van. Torgyán beszédének formai stíluselemei valóban szélsőségességről árulkodnak. Tartalmi szempontból viszont az elnök szélsőségtől mentes, valódi igazságokat mond ki.

D. D.

Torgyán József kijelentette a kongresszuson:

Ha a párt nem kap hatalmat, az ország jövője megpecsételődik

Ünnepélyes külsőségek között rendezte meg első kongresszusát szombaton az FKGP. Az ezerhatszáz küldött — a kisgazda alapszervezetek képviselői — meghívóval érkeztek, de voltak olyanok, akik kitiltattak a Kongresszusi Központ területéről. Egy belső utasítás szerint csaknem huszonöt ember minősült nemkívánatos személynek, így a kormány kisgazda tagjai, a nemrég felfüggesztett és a kizárt párttagok és parlamenti képviselők. Információink szerint a kitiltottak meg sem kísérelték, hogy közelébe menjenek a kongresszusnak.

Dörgő taps fogadta a szónoki fogásokat jól alkalmazó kisgazdaelnök, *Torgyán József* csaknem minden tizedik mondatát, hiszen nem kevesebbet mondott, mint azt: *„a kisgazdapárt a magyar nép szolgája, s nem rátelepedni akar a nemzetre, hanem fel akarja azt emelni”*, s ezért ez a sok zaj, áskálódás a párt körül, *„mert mindazok, akik elmulasztották a valódi rendszerváltást, s nem tartották be a választási ígéreteket, nehezen viselik el, hogy a kisgazdapárt került fókuszba”*. Mert ennek a pártnak tömegei vannak, „nem úgy, mint az MDF-nek, amely alól kifolyt a tagság, mint a víz, a KDNP még nem formálta meg igazi arculatát, a Fidesz-nek nincsenek tömegei, az SZDSZ megszűnt, csak vezetősége van, az MSZP kivonult a gazdaságba, mert bölcsen felismerték: a gazdasági hatalom megszerzésével bármikor átvehetik a politikai hatalmat”. Így az elnök szerint *a kisgazdapárt ereje sokkal nagyobb, mint az összes többi párté együttvéve*, ennek ellenére nem rendelkezik méltó hatalommal, s *„ha e hatalmat nem kaphatja meg a párt, akkor az ország jövője meg van pecsételve”*. Pedig „ennek a pártnak olyan programja van, amely az egész nemzet programja, s képes arra, hogy akár holnap kirántsa a nemzetet abból a kátyúból, amelybe a reformkommunisták vitték”. Mert a kormány „úgy van a mi gondjainkkal, mint az a gyerek, aki kezébe kap egy Rubik-kockát és nem tudja, mit kezdjen vele”.

Az FKGP helyzetéről szólva Torgyán nehezményezte, hogy *„a párt semmilyen jelentőséggel nem bír a koalícióban, sőt, egyes miniszterek elárulják a párt érdekeit”*, ezért mondta ki az országos vezetőség: ebből nem kért, s visszahívta miniszтereit a kormányból. **(sámán)**

Szakad-e a frakció?

Prepeliczay: Ha egy áruló kisebbség kiválik...

Tizenhét kisgazdapárti képviselő úgy döntött, hogy magára nézve kötelezőnek tartja a párt országos vezetőségének határozatait, és az érvényben lévő pártalkotmány szellemében képviseli a párt érdekeit a parlamentben. Huszonnyolc képviselő viszont — ragaszkodva „függetlenségükhöz” —, nem írta alá a hűségnyilatkozatot *Torgyán József* pártelnök mellett.

Prepeliczay István, akit nemrég még a pártból is kizártak — a frakció viszont nem fogadta el kizárását — vasárnap este telefonon elmondta, véleménye szerint a hétfői frakcióülésen mindenképpen reagálni kell a történtekre. Annál is inkább, mert, véleménye szerint *olyan neveket is felsoroltak az aláírók között, akikről biztosan tudja, nem is volt szándékukban semmilyen nyilatkozatot aláírni.* Persze megérti, kínos lett volna Torgyánnak azzal állni a kongresszus elé, hogy mindössze négy képviselő fogadja el az ő „fennhatóságát”. Kérdésünkre, hogy szakad-e a frakció, Prepeliczay azt válaszolta: *ha egy áruló kisebbség kiválása szakadást jelent, akkor igen.* Mert a többségnek esze ágában nincs megváltoztatni helyét a parlamentben, hiszen ők képviselik a kisgazdapártot. Teljesen nyilvánvaló, hogy azok, akik ma a leghangosabban kiabálnak a koalíció ellen: *Bejczy Sándor, Balogh György* és *Torgyán József*, nos éppen ők voltak azok, akik két évvel ezelőtt a legjobban szorgalmazták ezt a koalíciót, és most a kisgazdapártot is szét akarják verni.

s. i.

Világbanki pályázatot nyert a selyemipar

Világbanki szerkezetátalakítási privatizációs programcsomagot pályázott és *nyert* meg a Magyar Selyemipari Vállalat. Induláskor még 16 cég volt a ringben, végül hatan maradtak, s köztük az *egyetlen textiles cég*, a Selyemipari Vállalat.

Alapvetően belföldi felhasználásra számít a gyár, s a *hazai* feldolgozókkal, elsősorban a konfekcionáló cégekkel *új típusú kapcsolatokra törekednek.* Ez abban áll, hogy a különféle vállalatokkal keretmegállapodásokat szándékoznak kötni abból a célból, hogy a *bérmunkában* készülő termékek alapanyagául legalább részben a magyar selyemipar termékeit használják fel.

A Styl Ruházati Rt. a jövőben bérmunkában készülő termékeihez valószínűleg már a Selyemipari Vállalat anyagait használja fel. (MTI)

Mécs: Döntsön az Alkotmánybíróság!

Eltorzult a politikai élet

A képviselő reméli, hogy a Fidesz, saját pártja és jelentős személyiségek is csatlakoznak hozzá

Mint azt szombati számunkban hírül adtuk, Mécs Imre szabaddemokrata képviselő, a három pártelnökjelölt egyike, az Alkotmánybírósághoz fordul a Zétényi—Takács-féle törvénymódosítással kapcsolatosan. A vidéki kampánykörútján tartózkodó képviselő a Népszavának a következő interjút adta:

Mécs úr, igaz-e a hír?

— Igaz. Jóllehet a frakciófegyelemnek engedve magam is tartózkodással szavaztam a parlamentben Zétényi Zsolték előterjesztésére, bár a gyenge nemmel felérő tartózkodásomat az erőteljes tiltakozás hangsúlyossá tette. Felszólalásomban ugyanis elmondtam, nekünk *egy egész rendszert kell megítélni,* de azt nem lehet a Markó utcában elintézni. Ez történelmi szintű, alapos munkát igényel.

Az SZDSZ-frakció néhány kivételtől eltekintve tartózkodott. Mit tud a tagság ezzel kapcsolatos véleményéről?

— *Sokan kifogásolták ezt a magatartást, többségük* azért, mert a frakció nem utasította el határozottan a törvényjavaslatot, néhányan pedig azért, mert szerintük igent kellett volna mondanunk. Az utóbbiak a lényeget nem értették, vagyis azt, hogy ez a törvény nem egy kívánatos célt ér el, hanem az ellenkezőjét, *menlevelet osztogat* a bűnösöknek, mivel 35 év távlatában a bűnök egy részét aligha lehet bizonyítani.

Miért fordul Alkotmánybírósághoz?

— A múlt héten szerdán azt láttam a parlamentben, hogy *eldurvult és eltorzult a politikai élet.* S ki tudja hányadszor végiggondolva, rádöbbentem, ez a törvény is *a társadalom megosztottságát, az emberek félelmét és szorongását növeli.* Az országnak nem erre van szüksége. A múlt megismerése csak azért fontos, hogy tanuljunk belőle, de erre a büntetőjog alkalmatlan eszköz. A 35 évvel ezelőtti generációknak legfeljebb a fele él, és azok, akik időközben felnőttek, értetlenül állnak *a törvényesített bosszú* előtt. Ráadásul nekik kell az apák adósságait kiegyenlíteni, az új gazdasági rendet és a demokratikus társadalmat kiépíteni. Egy ilyen törvénnyel mi nem segítünk nekik. Annál inkább a társadalmi leltárkészítéssel, a feltérképezett értékekkel, az ország meglevő egészséges szövetének kikutatásával.

Milyen módon tartja szükségesnek az igazságtételt?

— Én mindig *történelmi igazságtételről* beszéltem, ami erőteljesebb annál, mint amit a büntetőjog produkálhat. Ez egy olyan erkölcsi légkör kialakítását jelenti, amelynek keretében az ország ítéli el és ítéli meg a bűnt és a bűnösöket. A TIB megalakulása óta hangsúlyozza az áldozatok teljes rehabilitálásának fontosságát. Sajnálatos, hogy a kormány a kárpótlási törvénnyel koalíciós taktikai szempontokat érvényesített.

Nem gondolja, hogy gyengülni fog a pozíciója azzal, ha beadványát eljuttatja az Alkotmánybírósághoz? Hiszen nyilván ez a lépés nem mindenkinek fog tetszeni.

— Itt *alapvető erkölcsi kérdésről* van szó, amiben semmiféle taktikai megfontolás nem befolyásolhat. Én nem egy archaikus pártot és országot szeretnék, hanem a szó szoros értelmében modernet, amelyben *a polgárok szabadok*, nincs bennük rettegés és félelem. Lépésemmel rá akarok világítani arra, hogy a hatalom átlépett egy olyan határt, amely egy ki nem mondott közös álláspont volt: *a békés rendszerátmenet érdekében mindenféle megtorlástól tartózkodni fogunk.* 1989 tavaszán, akkor, amikor még 60 ezer munkásőr állt fegyverben, az MDF prominens vezetői nem csak azt jelentették ki: az új kormányt az állampárt részvétele nélkül kell létrehozni, hanem azt is, hogy nem kívánnak megtorlást. És a békés átmenetet a reformkommunisták segítették belülről. *Ezek tények.* És emiatt sem etikus, hogy a Zétényi—Takács-féle törvény megszületett.

Az ön alkotmánybírósági lépése tehát politikai demonstráció. Csakhogy az Alkotmánybíróság jogi szervezet.

— Ez a törvény politikai indíttatású, ezért tartom szükségesnek, hogy felléphessünk ellene. Ugyanakkor a jogérzékemet is sérti. Teszteljék hát az alkotmánybírók, hogy kiderüljön, eleget tesz-e az alkotmányosságnak és az emberi jogok deklarációjának. *Mondja ki a legfőbb jogi fórum, hogy az elévülés feltámasztása megfelel-e az európai normáknak.*

Mit gondol, mások is követik majd az ön példáját?

— Bízom abban, hogy igen. Jelesül a Fideszre gondolok, és a saját pártomra is, valamint jelentős személyiségek csatlakozására, hiszen magánszemélyek is élhetnek ezzel a lehetőséggel.

A köztársasági elnök aláírja-e a Zétényi—Takács féle törvényt?

— Ezt nem tudom. Ismervén őt régóta, azt tudom, hogy hasonlóan gondolkodik, mint én, de őt több körülmény köti.

Szabó Iréne

Útkereső elnökjelöltek

Regionális küldöttgyűlésen ismertette koncepcióját szombaton Salgótarjánban az SZDSZ elnökjelölt-trojkája.

Mécs Imre szerint, ahhoz, hogy az SZDSZ másfél-hárommillió szavazattal támogatva politikai váltópárttá váljon, többek között tudatosan vállalni kell a platformok, tagozatok nyílt megjelenését. Szólt a pártra az utóbbi időben jellemző szerepzavarokról; álerkölcsös magatartásnak nevezte azt a párton belüli nézetet, hogy nem etikus olyan követelésekkel előállni, melyeket a hatalom birtokában maga az SZDSZ sem tudna teljesíteni. A kormány túlzásaival szemben az eddiginél sokkal jobban meg kell védeni a lakosságot.

Dornbach Alajos leszögezte: az MDF-fel paktumpolitikát nem lehet folytatni, a kormánypárt ugyanis eredendő ellenfél, szövetségesként egyedül a fiatal demokraták jöhetnek szóba.

Fontosnak tartotta, hogy a gazdasági visszaélések leleplezésére, akár önkormányzati szinten, helyi szakemberekből munkacsoportokat hozzanak létre.

Tölgyessy Péter szerint egy leendő új kormány tengelyeként az SZDSZ az egyetlen politikai erő, mely döntő vereséget mérhet a kormányzó pártra. Kérdésre válaszolva leszögezte: az ügyvivő testületben akkor is vállal munkát, ha nem őt választják elnökké, ennek egyetlen feltétele az, hogy a párt szánja el magát a sikeres politizáláshoz nélkülözhetetlen döntésekre. (MTI)

Múltidézés – '56

ELZÁLOGOSÍTOTT ORSZÁG

A *Népakarat*, a Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Szövetségének lapja az 1956. november 4-ét követő két hét alatt mindössze *egyszer*, november 11-én jelent meg. A következő lapszámból — amely november 18-án, vasárnap került utcára — az olvasó megtudhatta, hogy a szerkesztőség *önkéntes szilenciumot* fogadott, ezzel is szolidaritást vállalva a szovjet intervenció és a törvényes magyar demokratikus kormány megdöntése miatt sztrájkoló munkássággal.

A lapot készítő kollektíva az október 23-a és a november 4-e után történtekkel kapcsolatban *Hallgatás után* című szerkesztőségi cikkben hozta nyilvánosságra álláspontját. A cikk hitet tett a forradalmat vívott, nehéz helyzetbe került dolgozók törekvései, erőfeszítései mellett, és ismét kinyilvánította, hogy a Népakarat *egyedül a népet kívánja szolgálni.* Hogy miért vette fel a kollektíva a munkát? Ezt így indokolta: *„A budapesti központi munkástanácsnak, a munkástanácsok jelentékeny részének, s nem utolsósorban a nyomdai dolgozók szabad szakszervezete forradalmi tanácsának az a határozata adott nekünk erkölcsi jogot — és módot is — a munka felvételére, amely tanácsok, a munkások követeléseinek fenntartása mellett, a munka felvételére szólították fel a dolgozókat.”* A szerkesztőségi cikk azzal érvelt, hogy a kenyér, a tej, a villany- és gázszolgáltatás mellett *„az őszinte, szépítésmentes hírközlés is életszükséglet”*, ezért a Népakarat munkatársai *„a teljes igazság közlését, a kedvezőtlen és a kedvező tényezőkről való kimerítő, teljes tájékoztatást”* szolgálják. *„Az október 23-i forradalomban született, a forradalom céljaiért egész szívvel harcot folytató Népakarat kevés, de nem méltatlan hagyományát akarjuk folytatni”* — ezzel a hitvallással fejeződött be a november 18-án megjelent lapszám szerkesztőségi cikke.

Ennek a hitvallásnak megfelelően tájékoztatott a szakszervezetek lapja az előző napok eseményeiről, a belés külföldi politikai helyzet alakulásáról, a magyar nép — elsősorban a fővárosi lakosság — megpróbáltatásairól. A lap hírt adott *az élelmezésipari és a kereskedelmi szakszervezet felhívásáról*, amely arra szólította fel a vasutasokat, a bányászokat és a vasasüzemek dolgozóit, hogy *vegyék fel a munkát.*

Ami a *vasasokat* illeti, a szakszervezet újjáalakult elnöksége november 17-i ülésén felhívta a vasipari dolgozókat, hogy 19-én, *hétfőn minden üzemben vegyék fel a munkát.* Egyúttal kinyilvánította, hogy a vasasok teljes erővel harcolnak *a szocialista vívmányok megszilárdításáért*, a szabad és független Magyarország megteremtéséért. Az elnökség egyetértését fejezte ki azzal, hogy a rend és a fegyelem helyreállta után *„a szovjet csapatokat vonják vissza támaszpontjaikra, majd pedig hagyják el az ország területét”*. A szakszervezet — szemben a későbbi újraalakult érdekvédelmi szervezet álláspontjával — legfőbb hivatásának a vasipari dolgozók *érdekeinek következetes védelmét* nevezte, fenntartva magának a *sztrájkjogot* is. Követelte, hogy minden munkás részére meg kell állapítani a személyi órabért, s az érvényben levő bértarifák, normák, prémiumok, jutalmak és pótlékok megszüntetésével 1956. december 1-jétől *új bérrendszert* kell bevezetni, amit *béremeléssel* kell összekapcsolni.

Az előző napok krónikája:

November 11-én Kádár János rádióbeszédében bejelentette, hogy a fegyveres felkelést az ország egész területén leverték. A Népakarat aznapi számában azonban Grebennyik szovjet városparancsnok azt nyilatkozta, hogy a felkelők maradványai ellen a szovjet katonai egységek Budapest több kerületében folytatják a harcot. Országszerte folytatódott az általános sztrájk és a lakosság passzív ellenállása. Budapesten több kerületi munkástanács alakult, november 14-én létrehozták a Nagybudapesti Központi Munkástanácsot, amely november 19-ére, hétfőre meghirdette a munka újrafelvételét az egész fővárosban, anélkül, hogy feladta volna a forradalom fő követeléseit. November 15-én megalakult a Magyar Demokratikus Függetlenségi Mozgalom, amelynek politikai tízparancsolatát Gimes Miklós adta közre Október Huszonharmadika című illegális lapjában.

A vasasszakszervezet (is) következetesen kiállt a munkástanácsok mellett, amelyekhez egyébként a Kádár-kormány kezdettől fogva *ellenségesen* viszonyult. Ehhez apró adalék csupán a Népakarat első oldalán közölt ama hír, hogy a *nyomdászok* szakszervezetének ideiglenes forradalmi munkástanácsa *tárgyalásokat követelt* a kormánnyal, s egyúttal megállapította, hogy az MSZMP lapját, a *Népszabadság* november 17-én megjelent számát olyan egyének készítették, akikkel a Nyomda- és Papíripari Dolgozók Szabad Szakszervezete *nem vállal közösséget.* A nyomdász munkástanácsok küldöttei ugyanis csak november 17-én döntöttek úgy, hogy november 19-én felveszik a munkát, a sztrájkjog fenntartásával.

A Népakarat összeállításából kiderült, hogy még nem lehetett számítani a normális munkarend helyreállítására, a dolgozók sok helyen *várakozó álláspontra* helyezkedtek. A bányászok például a legtöbb bányában egyelőre csak annyi szenet hoztak felszínre, ami a hőerőművek minimális szükségletét fedezte. A *tatabányai bányászok* küldöttsége azért kereste fel a Kádár-kormányt, hogy *politikai, nemzeti sérelmeik orvoslására* kapjanak tőle ígéretet. A *vasutasok* sztrájkja miatt pedig eleve nem indulhatott meg a folyamatos termelőmunka az anyaghiánnyal küzdő üzemekben.

A súlyosbodó *élelmiszerhiány*, az álló közlekedés, a november 17-től rendszeresen *korlátozott és szüneteltetett áramszolgáltatás*, a rommál lőtt lakások ezrei, s persze, a politikai megtorlás mellett a zálogvisszaváltási anomália csupán csepp volt a tengerben, amit a fővárosi lakosság szenvedései és nélkülözései jelentettek 1956 novemberében. De a Népakarat olvasói minderre válaszul megtudhatták *Joszip Broz-Tito* kétkolumnás (!) pulai beszédéből, hogy noha a jugoszláv kommunisták helytelenítik idegen fegyveres erők beavatkozását más ország belügyeibe — *„ha ez megmenti a szocializmust Magyarországon, akkor ... elmondhatjuk majd, hogy a szovjet intervenció szükséges volt”*. E jezsuita, bolsevik logika szerint vajon szükségesnek tartanák-e Tito mai örökösei a külső katonai intervenciót, ha az megmentené a délszláv népek béjékét, sőt puszta létét? Mindenesetre Tito abban (is) tévedett 35 évvel ezelőtt, hogy úgy hitte, a magyarországi események *az utolsó tragédiák* közé tartoznak ...

(faggyas)

HÉTFORDÍTÓ

Hova menjünk?

Százszor megfogadtam: a parlamenti közvetítések idején egyszerűen „lelakatolom" a rádiót és a tévét. Pusztán önvédelemből is. (Mert az embernek a legkisebb hétköznapi baromságtól, intrikától amúgy is az égig röppen a vércukra, hát még a legfőbb testületi őrület láttán, hallatán?

De hát az ember gyarló, kíváncsi kétlábú állat. Így aztán az elmúlt héten, amikor újfent meghallgattam a parlamenti bosszúáriákat, a „nagy győztesek" kicsinyes szólamait — szabályos roszszullét környékezett. Gondolatban igazat adtam *Kis Jánosnak*, aki a legfrissebb *Kritikában* arról is meditál, hogy a szélsőséges, durva hangnem, melyet korábban *„szórványjelenségnek"* tekintettünk —, egyre inkább szalonképessé válik a parlamentben is. De a demokratikus közvélemény is lassan beletörődik abba, hogy *„amit tegnap Csurka mondott, azt ma már a frakció vezetője mondja"*, miközben a kormány és az MDF mértéktartó és mértékadó körei még véletlenül sem határolják el magukat a *„boszorkánypereket"* követelő szélsőséges hangadóktól.

Agyaggalamb-lövészet

Nem tudom, ki hogy van vele, de nekem erről a parlamenti hajtóvadászatról eszembe jut a tarasconi lövészek esete is. Persze ellenkező előjellel. A kisvárosi csapat minden vasárnap vadászni indul. Jóllehet tudják: már nincs is nyúl, a korábbi hajtóvadászatok következményeként. De azért mindig elindulnak, mert roppantul kedvelik a készülődést, a puskák bezsírozását, a csatazajt, a kürtök bátorító hallalját...

A gyengébbek kedvéért gyorsan közlöm: nyúl van, csak éppen most másként nevezik. De úgy is mondhatnám: az „agyaggalamblövészek bátorságával" kiáltozó vasárnapi vadászok, csak „álcából" kergetik a „bűnbaknak" kinevezett nyulakat. Miközben egészen más célok után rohamoznak, gyakorlatoznak.

A tét, a célpont — mert ne áltassuk magunkat — a vagyon. A hatalmas, szinte megszámlálhatatlan állami vagyon. Ezért szól a harci riadó, a hatalomátmentők, meg az új hatalmasok táborában. És aki most megszerzi a hatalmas, és újrafelosztásra szánt állami vagyont (ahogy szívbéli barátném, a Bözsi mondja: aki most leülhet a húsosfazék mellé, és kituszakolhatja a másikat), az biztosítja a maga, a családja és a pártja számára az elkövetkező kétszáz év politikai, gazdasági hatalmát.

Azt hiszem, abban is igaza van Kis Jánosnak, az SZDSZ leköszönt elnökének, hogy *„miközben a szélsőjobboldali retorika egyre szalonképesebbé válik, folyik a hatalmi pozíciók megszállása, pártkliensekkel való betöltése. Folyik a bankok — s azok útján a sajtó — kézbevétele. Hogy egy példát mondjak, elegendő volt egyetlenegy bank vezérigazgatóját hatalmi szóval eltávolítani ahhoz, hogy három másik bank vezérigazgatója azonnal siessen belépni az MDF-be".*

Politika és pénz

Persze tudom, a választási győzelmek, a kormányváltás természetes velejárója a garnitúracsere. Mármint a demokráciákban. Nálunk viszont — úgy tűnik föl — a demokrácia helyett csupán újabb *„kliensrendszer"* épül, megfelelő, azaz uralkodó pártszínekkel. (Elképedve hallom a rádióban, hogy *Zétényi Zsolt* még az *„előmenetelt"* is nyíltan megígéri azoknak a jogászoknak, akik részt vállalnak a nemrégiben megszavazott törvény gyakorlati megvalósításában. Mivel így „tettekkel" is igazolják az új hatalomhoz való hűségüket.)

Vajon hova, merrefelé haladunk? Mert az igazi játszma még csak most kezdődik. (A legfrissebb adatok szerint eddig csupán a hatalmas állami vagyon 1 százalékát privatizálták.) A társadalomtudósok szerint minden azon múlik: mennyire lehet megfélemlíteni, és kiszorítani az ellenfeleket. ... De a mostani, s egyre nehezedő életkörülmények között, előfordulhat, hogy sokan a korrumpálódást választják, s odahúzódnak, ahol a „hatalom és a pénz" van... És akkor minden kezdődik elölről...

Remények és riadalmak

Vajon hova, merrefelé haladunk? Amikor a *„biológiai támadásokat politikaiak tetézik: egymás ellen fordulnak nemzetek, nemzetiségek, szomszédok...* Mintha ismeretlen kirakójátékban vennénk részt, mely különleges meglepetéseket is tartogathat... És sehol a próféta, aki felkiáltana: *Új eget és új földet láttam..."*

De ezeket a kétségbeesett gondolatokat már a *Nagyvilág* legfrissebb számában, *a Remények és riadalmak* című összeállításban olvastam.

Sajnos, e nagyszerű összeállítástól sem lettem bizakodóbb. (Bár a szerkesztők azt ígérték, hogy az írásokban az új hitek, tévhitek mellett megtalálhatom a kiirthatatlan reményt is.)

Mindenesetre olvastam a neves szerzők írásait — de csak skizofréniám erősödött. Másképpen fogalmazva: azt is elutasítom, ami volt (a pártállami őrületet, de azzal sem rokonszenvezem, ami lesz. Mert csak azt érzékelem, hogy *„szorongás, félelem martaléka az ember."* Hisz régi türelmetlenségek élednek naponta, újakkal tetézve. Néha arra gondolok — *Ciorant* idézve —, *„itt élni halál; másutt élni öngyilkosság. Hova menjünk?"*

Gantner Ilona

Máté Gyula: Csillag (elektrokollázs)

Lenyűgöző lézernyomatok

A győri *Xantus János Múzeum* — karöltve a városi és megyei önkormányzatokkal — kétévenként ismétlődő nemzetközi grafikai tárlat megszervezésére szánta elmagát.

A biennálé szervezőbizottsága emberfeletti feladatra vállalkozott, amikor elhatározta a terv valóra váltását. Az ilyen pénztelen időben, mint a mai, hallatlan kitartás kellett ugyanis ahhoz, hogy összehozzák a tárlat anyagi alapjait. Ráadásul a zsűri, 11 díjalapító felajánlásából 260 000 forintot osztható szét a legjobbnak ítélt lapok alkotói között, köztük három, egyenként 50 ezer forint értékű fődíjat.

Az erőfeszítések értékét növeli, hogy a hazai grafikustársadalom hellyel-közzel az ellendrukker szerepét játszotta. Ellenérveit főként az táplálta, hogy a rendezőség a résztvevőket *meghívta* és nem pályáztatta. A választott megoldásnak kétségkívül vannak hátulütői, mert meglehetős teret kap benne a szubjektivitás, nem is szólva arról, hogy nem ad módot a színvonaltalannak bizonyulók beküldők visszautasítására. Előnye viszont, hogy nem kell számolni a tekintélyelvűség nyomásával s fel lehet vállalni a kísérleti darabokat is. Úgy lehet, hogy a győriek döntését éppen ez motiválta.

Ami a konkrétumokat illeti: a győri biennálé anyaga nem jeleskedik a kiugró teljesítmények sokaságával, de természetesen érdektelennek sem mondható. Nagyjából azt az állapotot tükrözi, amelyben manapság a művészet ledzik, s amely állapot a válságjeleket sem nélkülözi. A művészet jelenkori zavarai főként a grafikák mondandói körül mérhetőek le: kevés a világosan körvonalazott, azonnal felismerhető és értelmezhető tartalmiság, a lapok a legkülönbözőbb s a legegyénibb kódrendszerek alapján „íródtak", s így megközelítésük, felfejtésük toleranciát és affinitáskészséget igényel. Ez pedig a nézői oldalon vagy van, vagy nincs.

Az uralkodó stílusirány az absztrakt expresszionizmus, illetve az absztrakció lírai vagy szürrealista válfajai, de a valóságelemekkel számoló vonalvezetés hívei közül is sokan bízzák üzenetüket az egzakt formákban rejlő kifejezőerőre. Az alkotók célja inkább az emócióketés, semmint a célirányos szellemi és erkölcsi befolyásolás, s ez az áttételesség gyakorta öncélú esztétizmushoz, gondolati passzivitáshoz vezet. Számottevő haladás érzékelhető viszont a nyelvezet, az előadási technikák szintjén. Ami tudást, művességet, lelményt tapasztalhat itt a néző — főként persze a szakmabeli — az valóban lenyűgöző.

A könnyebb tájékozódás kedvéért az anyagot *három szekcióra* osztották: az egyedi grafikákat a múzeumi képtárban, a sokszorosított lapokat az ún. *Vastuskós* házban, míg a legtöbb érdekességet nyújtó elektrografikákat és lézernyomatokat a *Városi Műcsarnokban* lehet megtekinteni. Ez utóbbiak a fénymásolás egyszerű vagy kombinált módszereivel készülnek. Mindhárom szekcióban láttunk hagyományos és a szokványmegoldásokat meghaladó tehetséges, sőt izgalmas munkákat is, a művészi önmegvalósítás sikeres darabjait. Népes csapattal szerepelnek az oroszok, románok, csehszlovákok és bolgárok, színvonalas kollekciókkal a finnek, svédek, hollandok, olaszok és franciák. Találkoztunk japán és délkoreai beküldőkkel is.

A 29 országot képviselő 190 művész versengésében a viszonylag fiatal erőkkel felvonuló magyarok jól megállták a helyüket. Négyüket *(Koronczi Endre, Szőnyi Krisztina, Borgó György* és *Halbauer Ede)* díjazták is. A fődíjakat a német *Junghanns*, a belga *Sinte* és a francia—magyar *Joseph Kudar* nyerte el.

Tasnádi Attila

Egy perc Laklóth Aladárral

Jézus és Ernst

Szinkron, énekóra, próba és előadás. Ez jellemzi mostanában *Laklóth Aladár*, fiatal színész hétköznapjait. Ma este pedig a *Madách Színházban*, az egyeztetési gondokkal küzdő *Sasvári Sándor* helyett Jézus szerepét játssza a *Mária evangéliumában*.

— Gyerekkoromban hívő voltam. Nem úgy, hogy gyakoroltam a vallást, hanem hittem az Istent. És nagyon jó volt megbújni egy-egy templom félhomályában, áhítatot érezni és erőt meríteni. Most a színpadon nekem Krisztus nem annyira Messiás vagy Júdea királya, hanem hús-vér ember, aki erős szellemi és érzelmi töltéssel, céltudatosan vezeti embertársait. Jézus-kép mindenkiben él, kiben így, kiben úgy. Én majdnem krisztusi életkorban, 32 évesen kísérlem meg a színpadon életre kelteni.

— *Miközben erre a zenei és színészi szempontból is jelentős feladatra készül, rendszeresen próbál a Kabaréban is.*

— Igen, Ernst Ludwigot, a nácit játszom majd.

— *Hogyan lehet egyszerre két ilyen eltérő figurára koncentrálni?*

— A kívülállónak furcsa lehet, sőt paradox, de nekem nem. Én Ernstben azt az „Übermenschet", azt a belső erőtől duzzadó, elszánt alakot látom, aki a saját elképzelése szerint szeretné benépesíteni a Földet. Belső feszültség lesz úrrá az emberen, ha a náci korszakról beszél. De a Kabaré más.

V. A.

Robin Williams

Földönkívüliből halászkirály

A magyar nézők szívébe először az Egy úr az űrből című filmmel lopta be magát. Majd sorra következtek jóval kevésbé bohókás szerepek: a disc-jockey a *Jó reggelt, Vietnamban*, a magányos tanár a *Holt költők társaságában*, és az orvos az *Ébredésekben*.

Robin Williams nálunk is mind népszerűbb.

A színész magánéletében is szeret mókázni, mindig támad valami tréfás ötlete, vicce. Egyedül *Woody Allen* társasága némította meg: egyszer együtt utaztak a liftben, és tizenegy emeleten keresztül egyikük sem szólt egy szót sem. *„Mint két idióta, úgy álltunk ott"* — emlékszik vissza a kellemetlen epizódra a színész, aki a Mork-féle tévésorozattal huszonhét évesen került egyik pillanatról a másikra a reflektorfénybe. A hirtelen támadt népszerűséggel kezdetben nem is tudott mit kezdeni, belevetette magát a társasági életbe, lányok zsongták körül, kábítószert szedett. Talán végképp elvesztette volna lába alól a talajt, ha egyik barátja nem válik a kábítószer áldozatává. A megdöbbentő halálhír megváltoztatta Williamset: azóta a családjának él.

Két utolsó filmjével négymillió dollárt keresett, és most már igazi karakterszínészként tartják számon. A *Holt költők* társaságában alakított tanár-figurájáért még az *Oscar*-díjra is jelölték.

Hogy az egykori Mork nem méltatlan erre a kitüntetésre, arról a magyar nézők hamarosan újra meggyőződhetnek. A *Fisher Kingben (A halászkirály)* Robin Williams hóbortos csavargót játszik, aki jobb híján egy kazánházban húzza meg magát. *„A hajléktalanság problémája régóta foglalkoztat* — nyilatkozta új filmjének témájáról a művész. — *„Egyre több ember csúszik a társadalom perifériájára, és az egyetlen, amit tehetek, hogy időről időre pénzt adok nekik."*

Williams most a legújabb filmjére készül. A mesefilm egy férfiról szól majd, aki felnőttként visszatér ifjúságának Seholországába, és ott mindenféle kalandokba keveredik. A szerep kedvéért a színész akrobatikát és vívást tanult, és lefogyott harminc kilót, mert nem akarta, hogy a kritikusok csúfolódjanak rajta. Williams filmbeli partnerei *Julia Roberts* és *Dustin Hoffmann*. A forgatást *Steven Spielberg* rendező irányítja.

M. L.

Miért mondott le Szakály György?

Úgy tetszik, nem csillapodnak a kedélyek a **Magyar Állami Operaházban**. Illetve, **Sólyom-Nagy Sándor** lemondása után **Szakály György** is megírta felmondólevelét. Szerettük volna a művészt megszólaltatni, ám interjú helyett — mindenféle kommentár nélkül — elküldte nekünk is **Ütő Endre** igazgató úrhoz címzett levelét, illetve csak ennyit fűzött leveléhez: **„Nincs sok kedvem a családi szennyest kiteregetni, de azt sem szeretném, ha túlságosan hamar átsiklana a közvélemény előtt ez a történet."**

Tisztelt Igazgató Úr!

Az 1991. január 1-jén rám ruházott, a balettegyüttest érintő művészeti vezetői feladataimról a mai napon lemondok.

Tudom, hogy döntésemet sokan magánjellegű, táncosi problémáim megoldhatatlanságával fogják magyarázni, de ez az igazságnak csak az egyik, bár elismerem, jelentős része.

A másik fontos része döntésemnek az, hogy hiábavaló törekvés művészeti kérdésekkel foglalkozni egy olyan együttesben, ahol a művészeti tanáccsal történt szóbeli megállapodás ellenére köttetnek meg szerződések, ahol a művészeti vezető sokszor az utolsó utáni pillanatban értesül az együttest érintő problémákról, ahol egyévi magántáncosi fizetések kerülnek kifizetésre egyetlen hónap alatt, egyetlen művész részére, és ahol egyetlen rugós kés biztosítja hat operaházi produkció zavartalan működését.

Sajnálom, hogy terveimből, elképzeléseimből semmit sem tudtam megvalósítani, bár el kell ismernem, hogy nehéz, és partnerek nélkül szinte megoldhatatlan feladat aktív táncosként a színpadon és a kulisszákban is megfelelni az elvárásoknak, következésképpen csak sajnálni tudom, hogy elvállaltam egy mesterségesen kreált pozíciót, amiben soha senki nem volt kíváncsi véleményemre és elvárásaimra, a szigorúan az együttest érintő művészeti kérdésekben sem.

Budapest, 1991. november 11.

Tisztelettel:
Szakály György

A Vénusz New Yorkban

A *The New York Times* elismerően méltatta *Szabó István* új filmjét — ami annál is fontosabb, mivel a vezető amerikai napilap ítélete jószerével elengedhetetlen a sikerhez az *Egyesült Államokban*.

Méltatja a kritika *Szabó* színészválasztását, kiemelve az amerikai női főszereplőt, a világhírű *Glenn Close*-t a primadonna szerepében, *Niels Arestrupot*, Udvaros Dorottyát. A The New York Times szerint figyelemre méltó a film zenei szempontból is.

Újabb Love Story a mozikban

Hollywood mostanában a női lélek felé fordul. Néhány évvel ezelőtt a Love Story még olyan szerelmespár történetét is végigkísérte, ahol a lány volt gyógyíthatatlan beteg. A héten viszont A szerelem erejével című film kerül a mozikba, ahol Julia Robertset ápolónőnek szerződtetik Victor, a művelt és gazdag, de leukémiában szenvedő fiú mellé.

Az **ikOn** szerzői egy *internetes adatbázist* és egy ehhez kapcsolódó *online szolgáltató egységet* hoztak létre, melynek segítségével a képzőművészeti élet helyszíneit irányító intézményvezetők egymás programját figyelemmel kísérve és egymással egyeztetve alakíthatják ki programjaikat, a jelenleginél sokkal nagyobb látogatottság reményében.

Az **ikOn** adatbázisához és a hozzá tartozó szolgáltatásokhoz a legegyszerűbben az erre a célra kialakított *internetes felületen* keresztül lehet hozzáférni. A felhasználók az adatbázisból adatokat kérhetnek le, és – az arra jogosultak – adatokat vihetnek be vagy módosíthatják korábban bevitt adataikat. Az adatbázis feltöltésére és módosítására a kortárs képzőművészettel foglalkozó intézmények vezetői illetve megbízottjai jogosultak. A nekik ajánlott módszer az, hogy programjaik kialakításakor először tájékozódjanak a többi intézmény párhuzamos programjairól, majd ennek alapján döntsenek saját rendezvényeikről és ezután töltsék fel programjaik adatait az adatbázisba. Azoknak az intézményeknek, amelyek nem rendelkeznek internet-hozzáféréssel, az üzemeltetők segítséget nyújtanak az adatok internetre juttatásához.

Az **ikOn** két fő szolgáltatási formájával kétféle igényt kíván kielégíteni:

artAkkord

Az **artAkkord** *időpont-lefoglaló táblázat* lehetőséget teremt arra, hogy az intézményvezetők egymással összhangban tudják kialakítani hosszú távú programjukat; az adatbázis sokszínű csoportosítási rendszere lehetővé teszi, hogy az események időzítésénél olyan szempontokat is figyelembe vehessenek, amilyenekre eddig nem volt lehetőségük. Az **artAkkord** jelszóval védett terület, ide csak regisztrált felhasználók léphetnek be. Regisztrált felhasználók az intézmények vezetői, illetve az általuk felhatalmazott személyek lehetnek, akik először az adatbázisban már meglévő adatokat kérhetik le, melyekből megtudhatják a többi kiállítóhely tervezett programjait (pontosabban mindazt, amit a többi kiállítóhely vezetői az adatbázisba való betáplálással a jogosultak számára hozzáférhetővé kívántak tenni), majd saját adataikkal itt tölthetik fel az adatbázist. *Fontos, hogy ezt a listát csak a regisztrált személyek láthatják.*

Az intézményvezetők által bevitt adatok saját tervezett rendezvényeikről egy meghatározott ideig csak a jogosultak számára lesznek hozzáférhetők; majd az esemény időpontjának közeledtével az **artRoll** nyilvánossága előtt is láthatóvá válnak az aktuális programok között.

artRoll

Az **artRoll** *online eseménynaptár* és a hozzátartozó csoportosítási rendszer a legszélesebb közönséghez szól. Itt mindig friss, aktuális információk láthatók a képzőművészet helyszínein zajló eseményekről, többszempontú áttekintést nyújtva a kiállítóhelyek programjairól, ami megkönnyíti a kiállításlátogatók eligazodását a kínálatban.

hirdetés

Az **ikOn** lehetőség teremt arra is, hogy egyes képzőművészeti események kiemelten, nagyobb hangsúllyal jelenjenek meg; a szerzők erre a célra külön hirdetési mezőt helyeztek el az **ikOn** oldalain .

Hirdetési szándékával kapcsolatban kérjük, írjon az **ikon@hungary.com** címre!

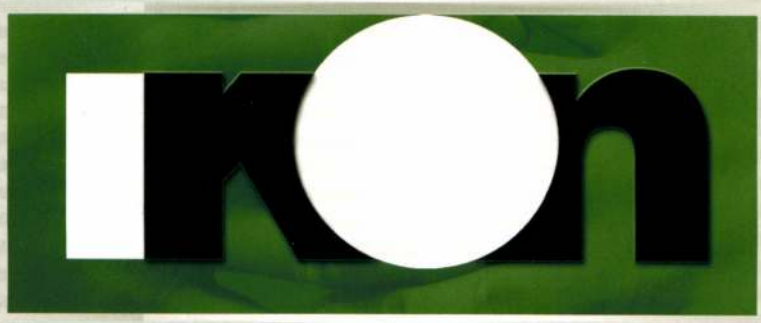

Az **ikOn** 2000. januárjától
elérhető az interneten:
http://www.ikon.hungary.com
e-mail: ikon@hungary.com
koncepció:
Koronczi Endre
tel.: (+30) 919 6468
fejlesztés és karbantartás:
Hungary.Network
tel./fax: 201 1682
támogatók: FFS, FKSE, Műcsarnok

www.ikon.hungary.com

KORONCZI Endre

A Miskolci Galériában rendezezz XVI. Országos Grafika Biennálén, a Művelődési Minisztérium Fődíját Szurcsik József, a Kondor Béla-érmet Koronczi Endre kapta.

Magyar Nemzet, 1991. dec. 11.

Szabados Árpád

Kicsit szárazon

(Koronczi Endre grafikai sorozatából)

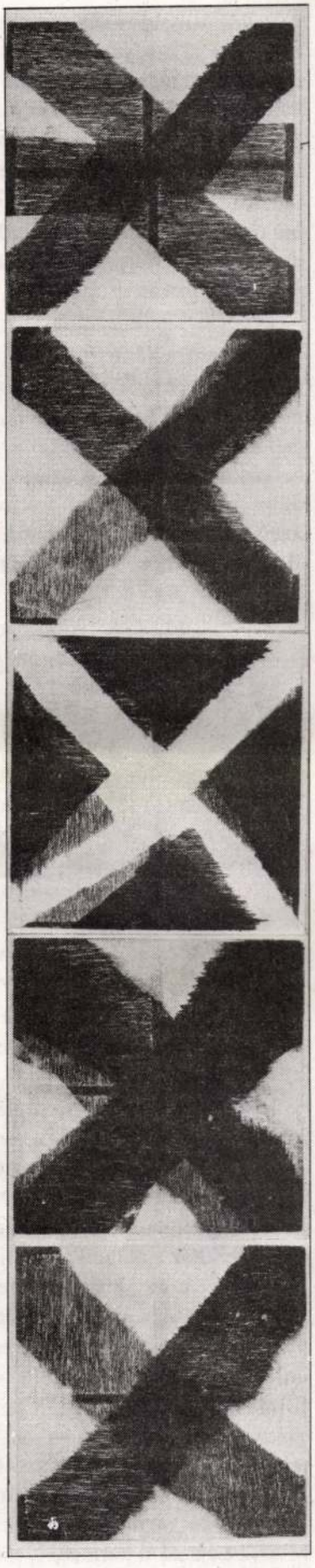

KORONCZI Endre

Eleven szellemű, invenciózus fiatal emberről írok, aki fest, performer és akciókat szervez és a Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafikai tanszékének továbbképzős hallgatója. Ez utóbbi minőségében készített egy grafikai sorozatot, amelynek néhány lapja látható itt az újságban. Kérem a tisztelt olvasót, szakítsa meg írásom olvasását és próbálja türelmesen megnézni a közölt grafikákat. Felfedez-e valamilyen rendet, találé valami összefüggést az egyes lapok között? Különösen ajánlom a csíkban egymás mellé elhelyezett négyzetes sorozatot.

Nyomdatechnikai okokból Ön sokkal nehezebb helyzetben van mint én, aki ezeknek a 30 x 30 cm-es nyomatoknak a faktúráját is, és a sorozatból pedig több mint negyven lapot láthattam. Így sem vagyok benne biztos, hogy az alkotó szóbeli közlése nélkül azonnal rájöttem volna, hogy milyen rendszer szerint készültek a nyomatok.

Ez az egyik fontos és általánosítható kérdése Koronczi Endre munkájának. Általánosítható, mert a jelenlegi képzőművészetben gyakran látunk olyan műveket, amelyeket nem tudunk megfejteni, de érezzük, hogy létrejöttükben valamilyen előre megfogalmazott koncepció rejlik. Ezt, kicsit ügyetlenül, poszt-konceptuális címkével látnám el. A konceptualista művek egy gondolatot, koncepciót igyekeztek minél kevesebb érzékített tárggyal közvetíteni, sokszor megelégedtek írásos, vagy fotó-dokumentációval. A jelenlegi helyzetben mintha a művek létrejöttéhez vagy utólagos érvényesítésükhöz keresnének koncepciókat, ezért egyre gyakoribbak a címekkel ellátott kiállítások. A több mű vagy műcsoport egymásra utaló bemutatása. Sok a régebbi műveket, stíluskorszakokat idéző mű. A kérdés kibontására itt nincs módom.

Koronczinál csupán egy problémára térek ki, amit már említettem: a mű őrizze-e a saját születésének a történetét? Legyen-e témája maga a születés folyamata...? Ha sarkítom a kérdést, maga a „létrejövés" lehet-e több mint a létezés? Hozzászoktunk az oknyomozáshoz, a létezőből következtetünk a „létrejövésre..."

A mű születése közben nem biztos, hogy lineárisan fejlődik. Könnyen lehet, hogy különböző „létállapotaiban" jobb és több, mint végső-befejezetten. Az átmeneti állapotokban mindenképpen elevenebb. Ügyetlen példával ezt úgy szoktam érzékeltetni, hogy ha egy széket a padlóról az asztalra teszek, akkor menet közben - ha kimerevíteném ezt a cselekvést - a levegőben, a két helyzet között megállított szék van energiában gazdagabb helyzetben, hiszen innen az asztalra is, a földre is tehetem. (Persze az igazi művészet: ha levegőbe teszem és az ott is marad.)

Koronczinál a koncepció része, hogy a létrehozás a mű koncepciójában bennefoglaltatik. Ráadásúl úgy, hogy számára is izgalmat okoz, mert mint látni fogjuk, a szisztémája a készítés közben meditációra is okot ad.

Vegyük szemügyre, hogyan készült ez a sorozat.

Egy négyzetes rézlemezt sűrűn telekarcolt vízszintes vonalakkal, a négyzetet vékonyan keretező részt és az oldalfelezőket pedig ennél sűrűbben. Tehát ha az egész lemezt festékezve lenyomtatná, egy sűrűn vonalkázott négyzetet kapna, amit négy négyzetre oszt a sötétebb két oldalfelező és amelyet egy, a hozzájuk hasonló vonalvastagságú csík keretez.

De Koronczi *nem* festékezi föl sosem az *egész* lemezt, Csupán egy részét; csíkot, foltot, pl.: átlósan egy sávot: lenyomtatja, elfordítja a lemezt kilencven fokkal és festékezés nélkül ugyanarra a helyre ismét lenyomtatja. Így értelemszerűen létrejön egy X amelynek egyik szára világosabb, hiszen a második nyomásnál kevesebb a nyomatra jutó festék, és az X metsződésében a legsötétebb, mert itt az első nyomásra rákerül a második nyomás festéke is. Ha egy foltocskát tesz a sarokba és ezt négyszer egymás után, mindig 90 fokot elforgatva lenyomtatja, négy, a nyomás sorrendjében halványuló foltocskát fog kapni a négyzet sarkaiban.

A művelet tehát egyszerű, mindenki el-

nul szól a moldvaiakhoz. Ezt a vidéket ellátni magyar tankönyvekkel, ide küldeni magyar tanítókat: alighanem a romániai magyar értelmiség egyik legnagyobb feladata. Bizonyára a Csángó Újság is vállalhat néptanítói feladatokat: egyelőre a múltjukkal, nemzeti történetükkel ismerteti meg a Kárpátokon kívül maradt magyarokat.

Szedelőzködünk mi is.

Keresem a tömegben, a lobogó gyertyákat tartó emberek között a marosvásárhelyiek keresztalját: tegnap ismerős arc bukkant fel a vásárhelyiek élén. Annak a szemüveges, fiatal papnak az arca, aki a február tizedikei vásárhelyi tüntetésen is ott állt a menet élén, Sütő András mellett.

ndulunk. A kegytemplom háta mögött vár a már jól ismert Kis-Somlyó, s oldalában a Kálvária. Tizenöt kereszt, tizenöt stáció: Jézus hágója. A régi kőkereszteket 1868-ban állították, nem a meredek, kőpettyes oldalba, hanem a körmenet útja mentén. Az első világháború után Kovács József zsögödi kőfaragó készítette el az új kereszteket, a hiányzókat pedig a második világháború után pótolták.

Sötét van, néhány felhőbe bújt csillag odafönt, s ezernyi gyertyaláng idelent.

Megkerüljük a kegytemplomot, az utca végén, a fordulóban vas masinában nagy lángú tűz világít: valakik mellette virrasztottak, melegedtek éjszaka. Gyimesfelsőloki asszonyokhoz társulunk, mutatják az utat, ismerik az rituálét. A fekete, még naptalan hajnalon fölénk tornyosul Kis-Somlyó kőgörgeteges oldala: ezen fölmenni nem, csak fölmászni lehet. Hajdan térden csúszva kellett Jézus hágójának tetejére, a Kálvária végére jutniuk a zarándokoknak: Jézus gyötrelmeire, iszonyú kálváriájára emlékezve. Most, az éjszakai harmattól, esőpermettől nedves köveken, a síkossá vált füvön, a kövek közül kicsorduló latyakon, a lábak alól kiperdülő kavicsokon olykor nem is lehet másként, csak térden kúszva, kövekbe kapaszkodva előre, fölfelé haladni. És egymást támogatva, segítve, húzva-tolva. Hang nélkül, csak a kőkeresztek mellett énekelve nyomult egyre magasabbra a kis csoport, s mögöttünk, előttünk a többiek, ki tudja, honnan jött emberek, miféle keresztalják. Lihegő öregasszonyok roskadnak le egy-egy biztonságosabb, nagyobb kődarabra, hátizsákos fiatal fiúk, lányok támogatnak kőtől-kőig, kereszttől-keresztig erejement embereket. Még a hegy alján hozzánk csatlakozott egy ismeretlen öregember. Öltönyben van, ünnepi ruhában, egyedül, s valami rettenetes teher, fájdalom ülhet a lelkén, valami hatalmas megtisztulási vágy hajthatja, hogy nekivágott, zihálló tüdejével, reszkető inaival a nehéz, gyötrelmes útnak. Kiért, miért járja vajon a maga kálváriáját? Minden stációnál a kereszt kőkerítéséig támogattatja magát, ráhajol az egyik oszlopra, fejét összekulcsolt két kezére támasztja, s némán mozgó szájjal imádkozik.

Már oszlik a sötét, mire fölérünk kifulladva, sárosan a Salvator kápolnához: a néphagyomány szerint még Szent István korából származik, a Gyula fölötti győzelem emlékére állíttatta az államalapító. Hihetőbb, hogy 1456, Hunyadi János Nándorfehérvári győzelmének idejét, emlékét idézi. A hegy keleti felén apró kápolna: a *szenvedő Jézusé*. Odébb, egy hatalmas, kitárulkozó völgyet koronázva a Nagy-Somlyó, hátul, mögöttünk a Hargita sötét karéja, s balra, pontosan keleten a gyimesi hegyek: arra, oda néz most mindenki. A magyar népi vallásosság egyik legszebb kultusza a *napvárás*. A pünkösdi felkelő nap Isten-szimbólum. Szentlélek.

Ülök, szánnivaló hitetlenként, én is Csiksomlyó hegyén, és várom a napfölkeltét. Mellettem gyimesiek énekelnek: „Ó, dicső nap, híveid/ Sötétséges szíveit/ Világítsd be, légy velünk,/ ...Jöjj el, jöjj el, jöjj el,/ Jöjj, Szentlélek Úristen!

elhős az ég, lassan, nehezen foszlik a homály. Előbb csak pirul, rózsaszínű lesz a felhőtömeg, azután egyre sárgább, fényesebb, s öt órakor, pontosan ötkor ragyogó óriáscsillagunk szétfeszíti maga előtt a már tüdöklő fellegeket. Vörösarany az egész hegy. A Nap: madárka. Galamb. S szárnycsapásai a sugarak. Aki tiszta szívvel, nyitott lélekkel, hittel elteltten figyel, bizonyosan meglátja. S amíg él, el nem feledheti. □

(1990.)

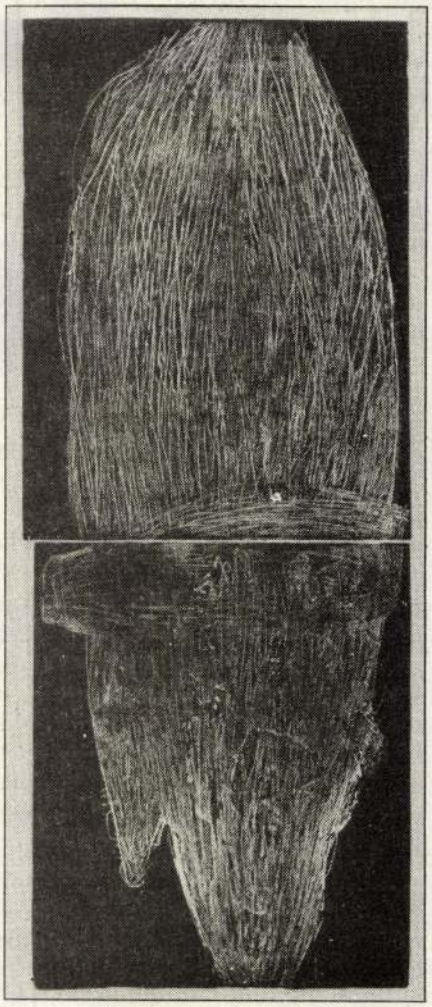

Koronczi Endre

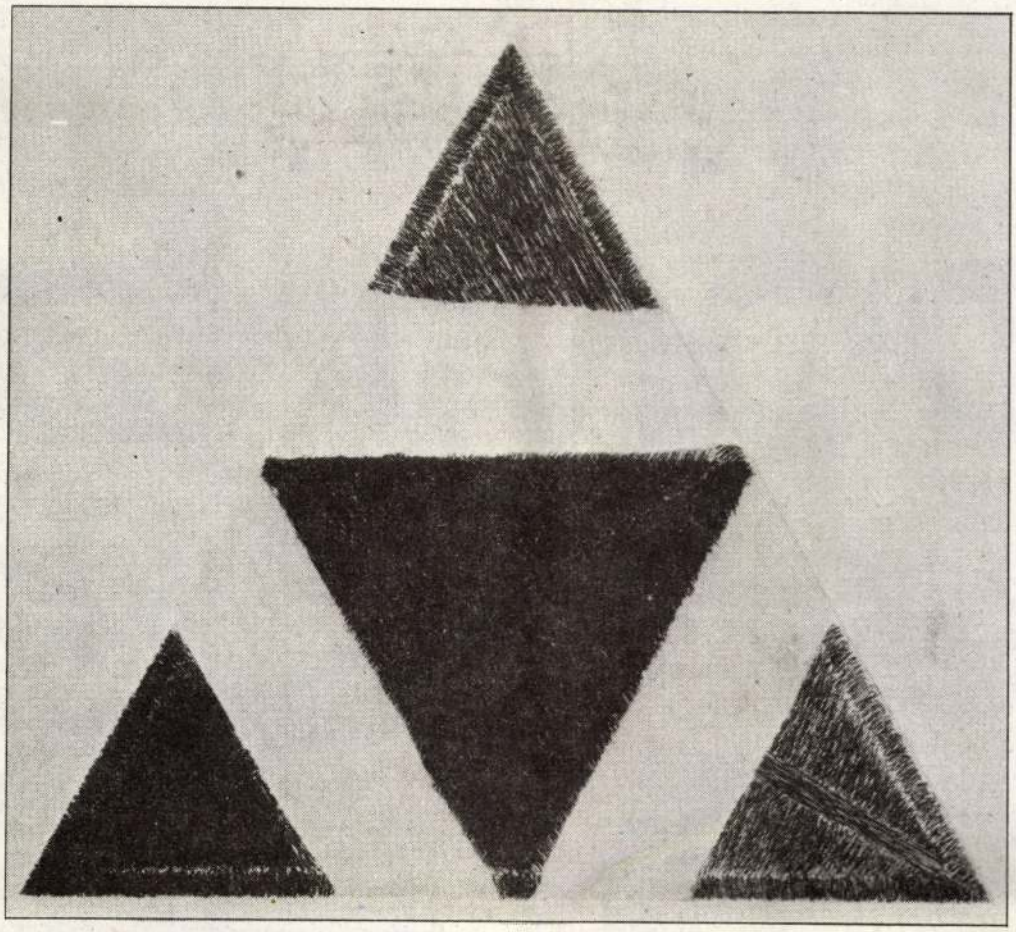

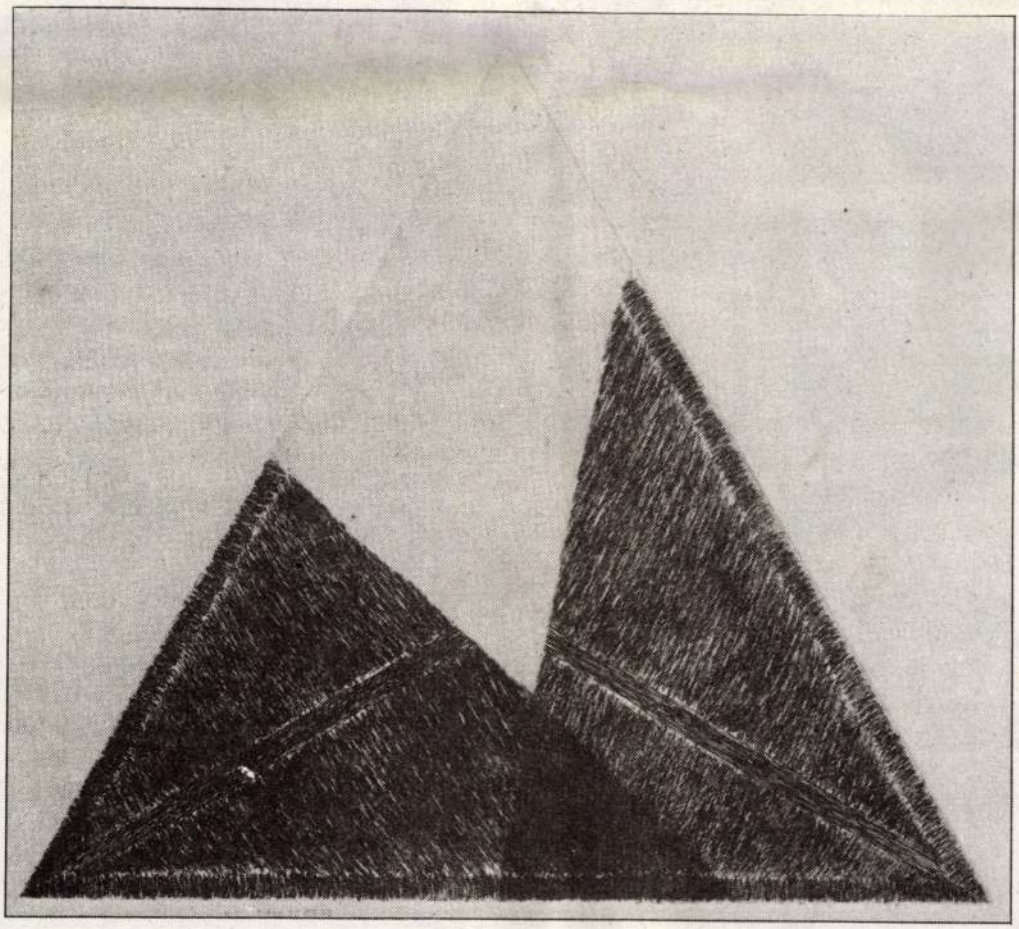

Koronczi Endre

BETONYP®

DOMINO

NYARALÓ

FALCO FAKOMBINÁT

9700 SZOMBATHELY, ZANATI ÚT 26. TELEFON: 94/11-321
TELEX: 37-345, 37-384, 37-470, TELEFAX: 0036-94/14-891

VEVŐSZOLGÁLATI IRODA BUDAPEST VII., DOHÁNY U. 3.
TELEFON: 1124-687

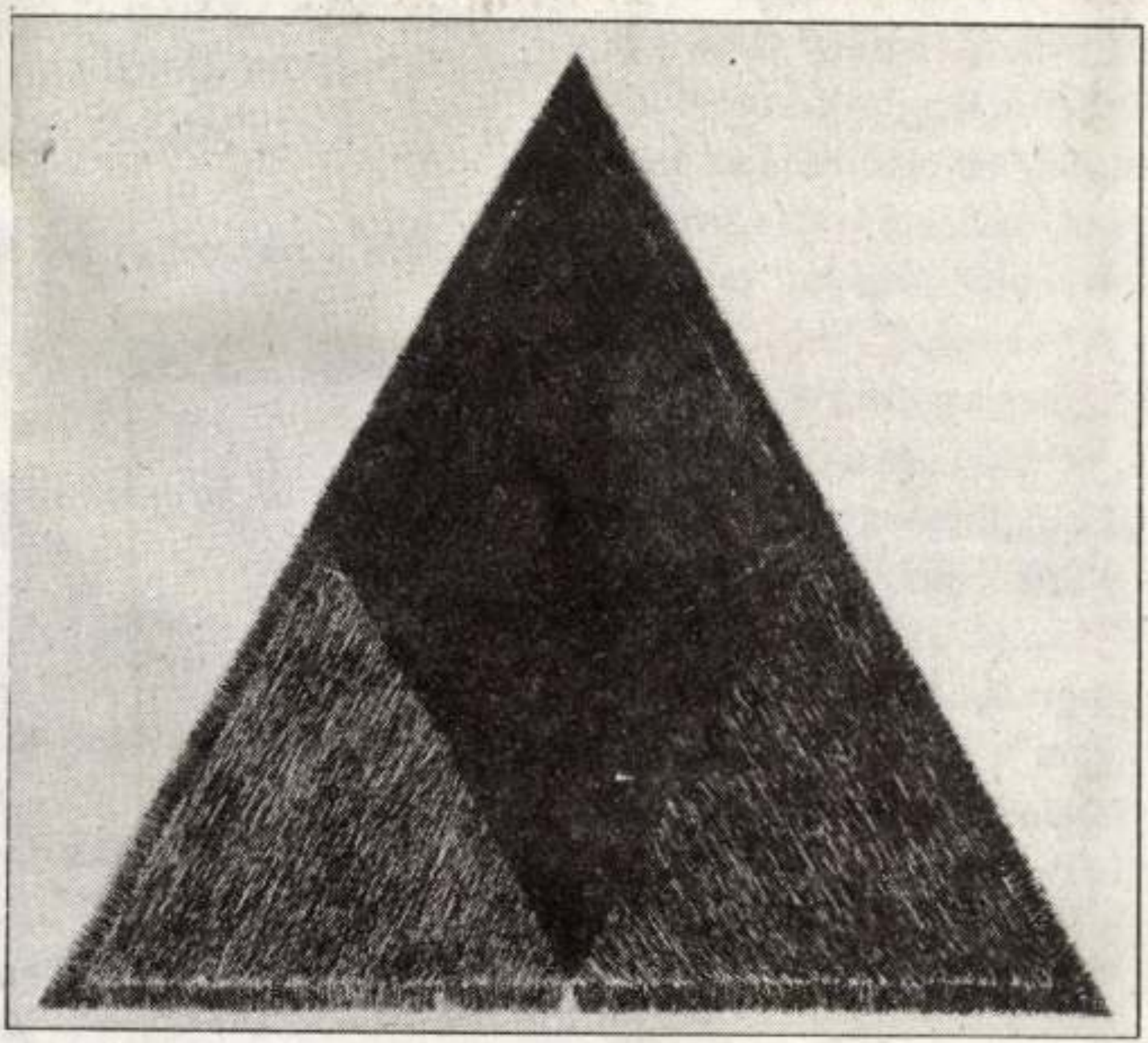

Koronczi Endre

„dinidoni londoni Pont-utcában/ mely nem oly vaskos pont testileg/ mint volt szittya nyelven hun korában/ az aszfalt-betyáros pestinek/ élt egy dinidoni londoni dáma/ ki oly biztosra vette igézetét/ mintha aurájával hipnotizálna:/ vagyok-e tiédnek mennyei szép?" Ebben a képzetes városban még a gyűrűknek is sorsa van, egyikük például, „ez a nagy bölöm tojásdad agát", sejthetően egy ékes-fényes pecsétgyűrű, előbb a szerző zsebében lapul, majd „kópé mosollyal hipp-hopp átugrála/ Piroskám selyma kis gyűrűs-ujjára".

Weöres Sándor pedig, aki messziről látja ezt a felbolydult- nyugalmas várost, talán a Mahruh-bolygó felől leskel ide, talán Jan Jansonként kukkant be örök bolyongásból, mint valami kozmikus Bolond Istók, dünnyögve mondogatja: miután látja, hogy sikerült bepaliznia téged, elégedetten dünnyögi:

„én vagyok az izgató és én vagyok az
izgatott
hallgatom a biztatót és biztatom a
holnapot
én vagyok a demagóg és én vagyok
a néptömeg
mindenkinek hazudok és nem hiszek
már senkinek
én a fennen-hallgatóság s én a le- s
kihallgatott
én a közbíróság – s közrend által
zargatott
én a rangos lefülelő s én az
alja-lefülelt
én a foglárfelügyelő s én a fogoly
felügyelt"

□ ***Szepesi Attila***

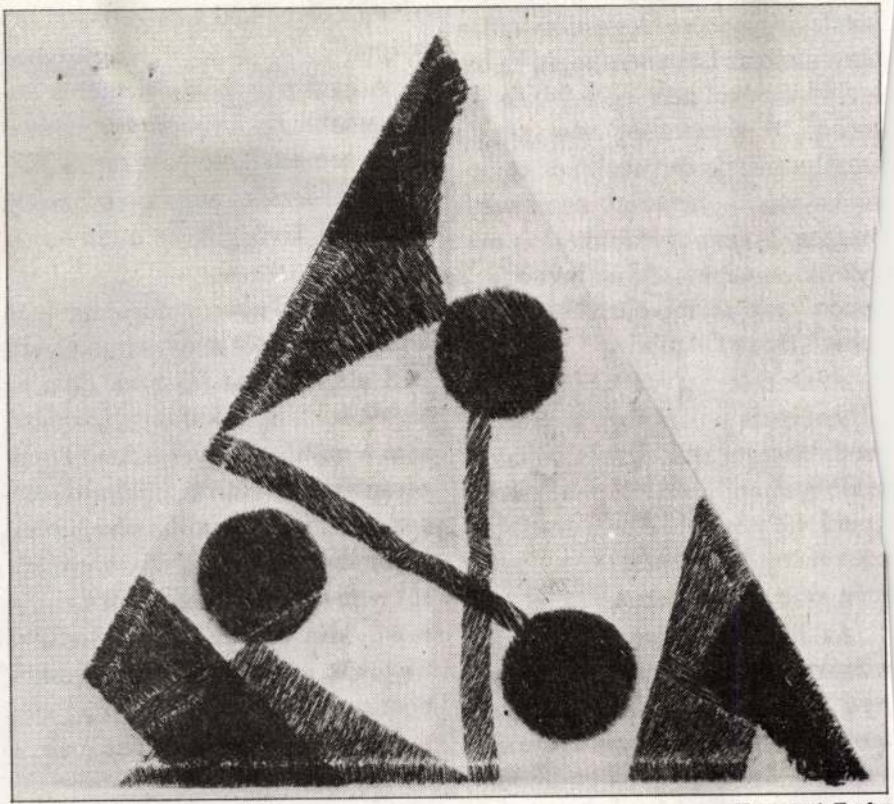

Koronczi Endre

„Magyarnak lenni nem jog, nem kötelesség, hanem megmásíthatatlan tény, amin az Isten nem segít, ha baj - amit a pokol nem éget föl, ha dicsőség. A nemzetiség nem puszta osztályozás, de örömkeltő és bajhozó valóság - nemcsak nemzetünk magyar, hanem egyénenként is magyarok vagyunk... Az emberiségnek éppen magyar mivoltunkkal tartozunk." (József Attila)

„Nemzetemet vállalom - írja Ilyés Gyula. - ...Ahogy a pubertás szertelenségei után igenis vállalom szüleimet; épp azért, mert szintén sanyarú helyzetben éltek; inkább a szenvedést, a rosszat kóstoltatták meg velem, mintsem a jót."

Az ilyen és hasonló lírai vallomásoktól a szapora tudományos igényű definíciókig meglehetősen termékeny és változatos a nemzetfogalom irodalma. Nem hiszem, hogy van még egy fogalom, amelyet nemzet-fogalom körül zajló egyetlen vitának sem kínál a megállapodásra alapot.

A gyakorlat az elméletnél is bonyolultabb. Ha a valóságban vizsgálom a nemzetalkotó-összetartó-fenntartó - *kohéziós* - erőket, tényezőket, nyomban kiviláglik az *ahány-anynyiféleség*.

Hiszen a nemzet fogalma igen sokrétű, sokfelől meghatározott emberi alapviszonyt fejez ki. Sem az egyén sokféle, sok irányú *kötődése*, sem a milliónyi egyénre ható ilyenolyan nyelvi, etnikai, földrajzi, társadalmi, politikai, származási, kulturális, gazdasági, stb. vonzókörök nem fedhetik pontosan soha egymást. Más szóval: a nemzetalkotó tényezők, erővonalak sohasem esnek pontosan egybe.

Veszem az egyik főtényezőt, a *nyelvet*.

Erre éppen mi, magyarok, szol-

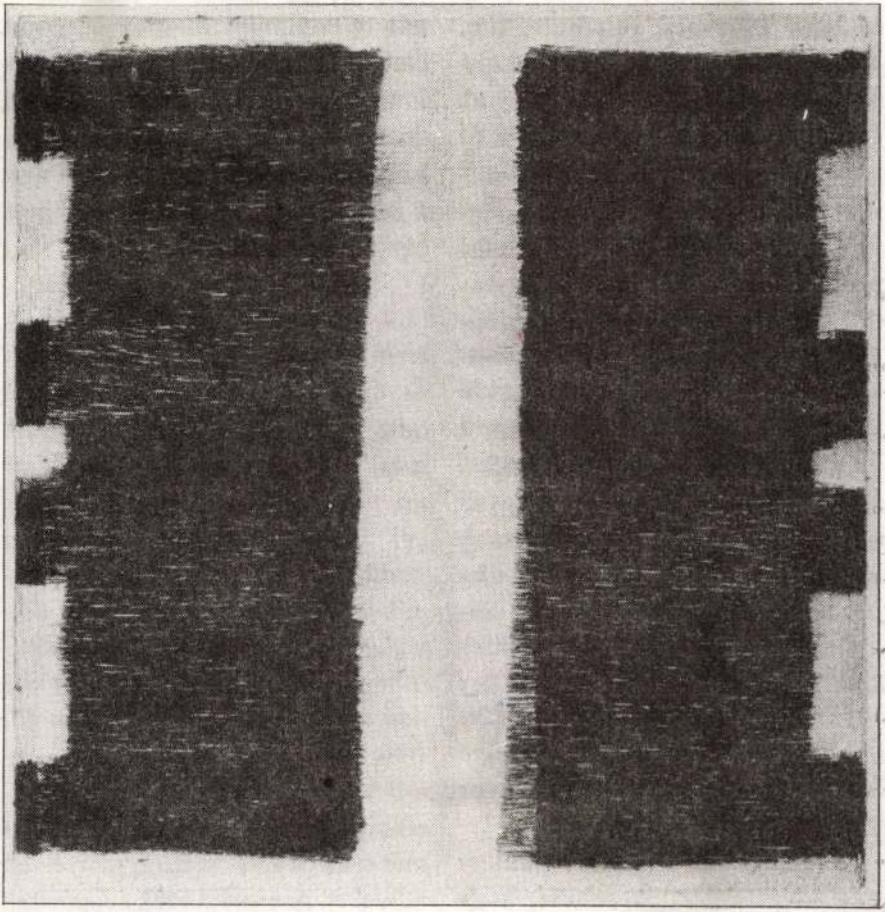

Koronczi Endre

val börtönbe került. Hét évet ült és csak 1969-ben rehabilitálták. Jóllehet már huszonegy éves kora óta publikál az *Igaz Szóban*ban, az *Utunk*ban majd a *Korunk*ban és más folyóiratokban is, legfontosabb írásai ettől az időszaktól fogva jelennek meg. Fő érdeklődési területe a tizenkilencedik-huszadik századi magyar irodalom, kiváltképpen annak erdélyi vonatkozásai a román-magyar irodalmi kapcsolatok. Emlékezetes műve a Tolnai Lajosról írt monográfia. Dávid Gyula a romániai magyar könyvkiadásnak egyik avatottabb ismerője is, a nyolcvanas évek elején indult Romániai Magyar Irodalmi Lexikon ezzel kapcsolatos cikkeit például ő írja, s még egy egyszerű, hétköznapi beszélgetésből is kiviláglik, hogy mennyire fontos számára a románia magyar könyv sorsa, jövője.

Otthon, könyvei között ülünk le a beszélgetéshez. Szerencse, hogy itt találom, mivel legtöbbször va-

torkát, akik valamit is tenni akarnak a romániai magyar szellemi élet fellendítéséért, az itteni irodalomért. A lehetőségek kitárulásán érzett öröm és az anyagi, technikai kiszolgáltatottság kettőse ez – ami a számunkra Magyarországon is oly ismerős.

– Kezdjük ott, ahol egy régi interjú befejeződött. Annak idején Beke Györgynek többek között arról beszélt, hogy a Kriterion Kiadónak a hetvenes években föl kellett vállalnia a tudományos és műszaki könyvek kiadását is, mivel ezekkel a szakkiadók már nem voltak hajlandók foglalkozni. Így jött létre a Kriterionnál bizonyos kényszerű sokszínűség a korábbi Irodalmi Könyvkiadó tiszta szépirodalmi profilja helyett. Mi a helyzet ma?

– A nyolcvanas évek végén a korábbi tizennyolc könyvkiadó helyett már csak öt adott ki magyar nyelven műveket. Ám mivel ezek nem tudtak mindent vállalni, több szakterület el-

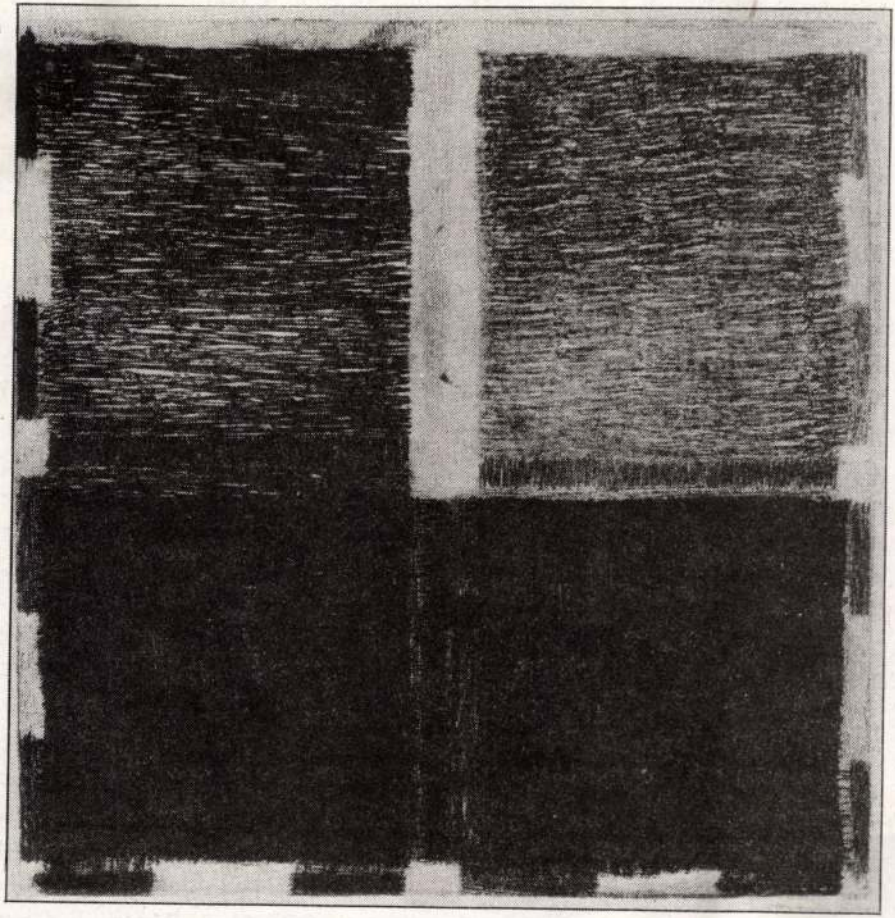

Koronczi Endre

ban közben aláírták. Utána pedig már nem volt fontos a hatalomnak, hogy ilyen jellegű munkák megjelenjenek. A nyomdai munkát leállították, a szedést szétdobatták. Az 1990 januárjában ismételten leadott kézirat még mindig nem jött ki. Egy másik példa: Sütő Andrásnak 1984 óta nem jelent meg könyve, holott több éven keresztül újra meg újra megpróbáltunk átjuttatni valamit a hivatali buktatókon, így az író hatvanadik születésnapja alkalmára készülve is. 1990 elejétől terveztük *A lőtt lábú madár nyomában* című kötetének itteni kiadását, amely végül csak 1991 januárjában jelenhetett meg. A Romániai Magyar Irodalmi Lexikon második kötete a tavaly áprilisi leadás után most tart az első korrektúránál. Ígéret van rá, hogy talán tavasszal... Pedig az érdeklődés iránta egyre nagyobb itthon és külföldön. Ezek után kiadói politikáról nem lehet beszélni. A véletlenek szerencsés összejátszása kell ahhoz, hogy megjelenjen egy-egy könyv.

-Van-e a Kriterionnak valamiben közben aláírták. Utána pedig már nem volt fontos a hatalomnak, hogy ilyen jellegű munkák megjelenjenek. A nyomdai munkát leállították, a szedést szétdobatták. Az 1990 januárjában ismételten leadott kézirat még mindig nem jött ki. Egy másik példa: Sütő Andrásnak 1984 óta nem jelent meg könyve, holott több éven keresztül újra meg újra megpróbáltunk átjuttatni valamit a hivatali buktatókon, így az író hatvanadik születésnapja alkalmára készülve is. 1990 elejétől terveztük A lőtt lábú madár nyomában című kötetének itteni kiadását, amely végül csak 1991 januárjában jelenhetett meg. A Romániai Magyar Irodalmi Lexikon második kötete a tavaly áprilisi leadás után most tart az első korrektúránál. Ígéret van rá, hogy talán tavasszal... Pedig az érdeklődés iránta egyre nagyobb itthon és külföldön. Ezek után kiadói politikáról nem lehet beszélni. A véletlenek szerencsés összejátszása kell ahhoz, hogy megjelenjen egy-egy könyv.

-Magyarországon a kultúra anyagi gondjai mellett a másik nagy probléma az, hogy a ponyva eláraszt mindent. A kolozsvári utcákat járva, itt is több újságosbódéban látni ilyen füzeteket. 1988-ban Ön azt mondta, hogy a lektűrnek magyar nyelven is is fontos szerepe van az emberek olvasásra nevelésében. Változott-e véleménye azóta?

– Én akkor azokra a könyvekre gondoltam, amelyek a mi Lektúra sorozatunkban jelentek meg, például Rejtő Jenő vagy H.G. Wells műveire. Ami most itt van, az egyrészt a sajtó területére tartozó kérdés, az említett - ma utcán árult - termékek ugyanis újságok által kiadott magazinok, könnyedebb fajsúlyú irodalom és egyéb termékek, amelyeknek a nyomása nagyon gyenge és a szövegeiket gyakran ollózzák valahonnan. Nagy rájuk az igény, ezek tartják el sokszor a lapokat. Előfordul, hogy újonnan indított nagymúltú újságok kénytelenek áttérni anyagi okok miatt erre a kiadványtípusra. Például ez történt a dévai

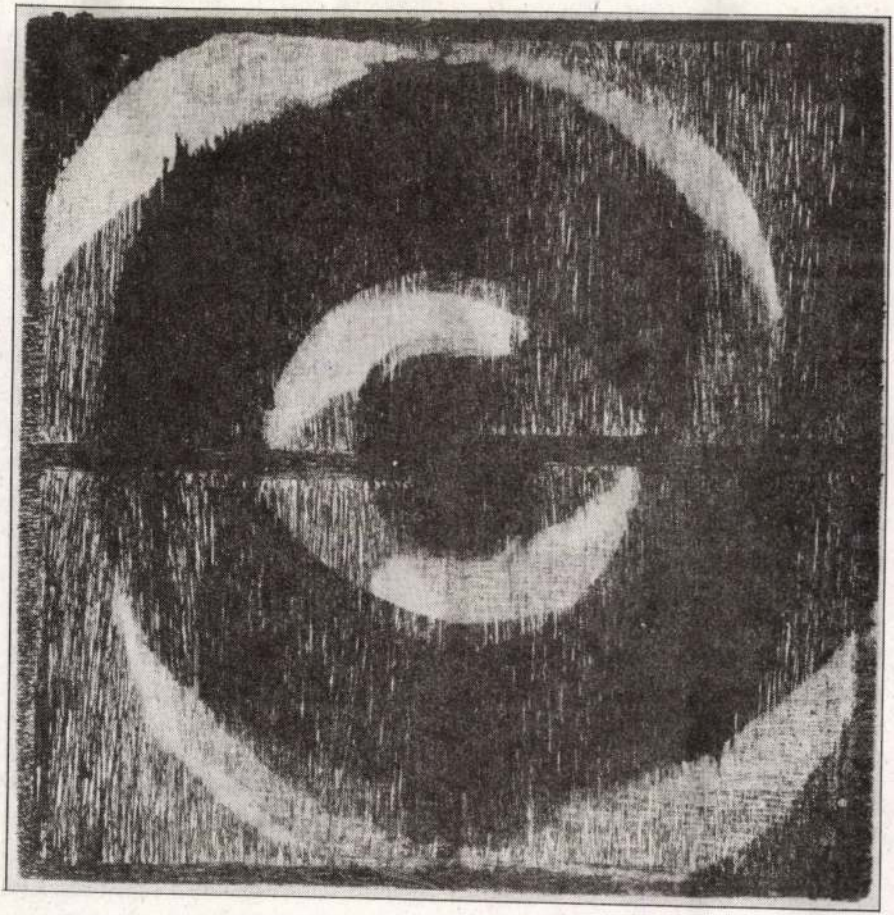

Koronczi Endre

fickándó fékeveszettek, fürge könnyűbúvárok, valahány töprengője a világnak, mű-faj, látszat mögött a valót kajtató, való-igazzá szeretni-akaró mandró, de mi a való és mi a rossz álom?

Írdogálnak, hiszik, hogy miért, undok önzés, e kornak kórja a tárgyuk, csak röviden és velőtlenül, levele az Irat Tárba, tévedéseink jelen halmaza, kereső tévelygéshányadokkal küzdjünk az eltévelyedés ellen, délceg kötetek majd ott díszelegnek a könyvtári polcon az idők végezetéig Hitelesen, volt, van és lesz a világon ember, aki a hangot keresi, azt a hangot, nemzet a hangját, az emberi hangot és a Hangot, de azt nem találja, az alázat mélyén olykor hallani véli, a sok tinglitangli kakofóniából néha mintha, szívében keresi és a végtelenben, mit felfogni nem bír, sugár felragyog asszony, gyermek, a másik ember tekintetében, az volt! az volt-e? volt? Volt, van, most és mindörökké, csak meglátni-meghallani gyarló az ember és szólni és a szót élni, az a legnehezebb, az Ige szerint élni, annak szellemében vágyakozni és törekedni, menni, menni. '□ ***Badó Barna***

Égi jel! Új Krisztus született! S csedben beájult a lugas téliálmot alvó virágjai közé.

A fák kísérteties elnyúlt árnyéka pedig megigézve követte a fénylő testet, az állatok borzongva bújtak ösze vackaikon, s valahol nagyon távol megkondult egy harang.

A vörös „valami" pedig csak repült, hosszú, fénylő csóvát húzva maga után, bevilágította az éjszakába sötétült országot.

A barátommal hazafelé ballagtunk. Késő éjszakáig borozgattunk, beszélgettünk életről, halálról, s talán még csúnyább dolgokról is, politikáról, jövőről, mifenéről. Szótlanul baktattunk egymás mellett, mígnem megálltunk, hogy elvégezzük azon dolgunkat, amely az elfogyasztott tetemes mennyiségű folyadéktól ugyancsak sürgetővé válik ilyenkor. Barátom a kapatos emberek jellegzetes testtartásában, enyhén hanyattdőlve, kidüllesztett hassal, hátra vágott fejjel, hosszan, ívesen vizelt, mikor megpillantotta a fejünk felett csendben suhanó tárgyat.

– Adynak mégsem volt igaza, – vigyorodott el elégedetten – mégiscsak lehull a vörös csillag.

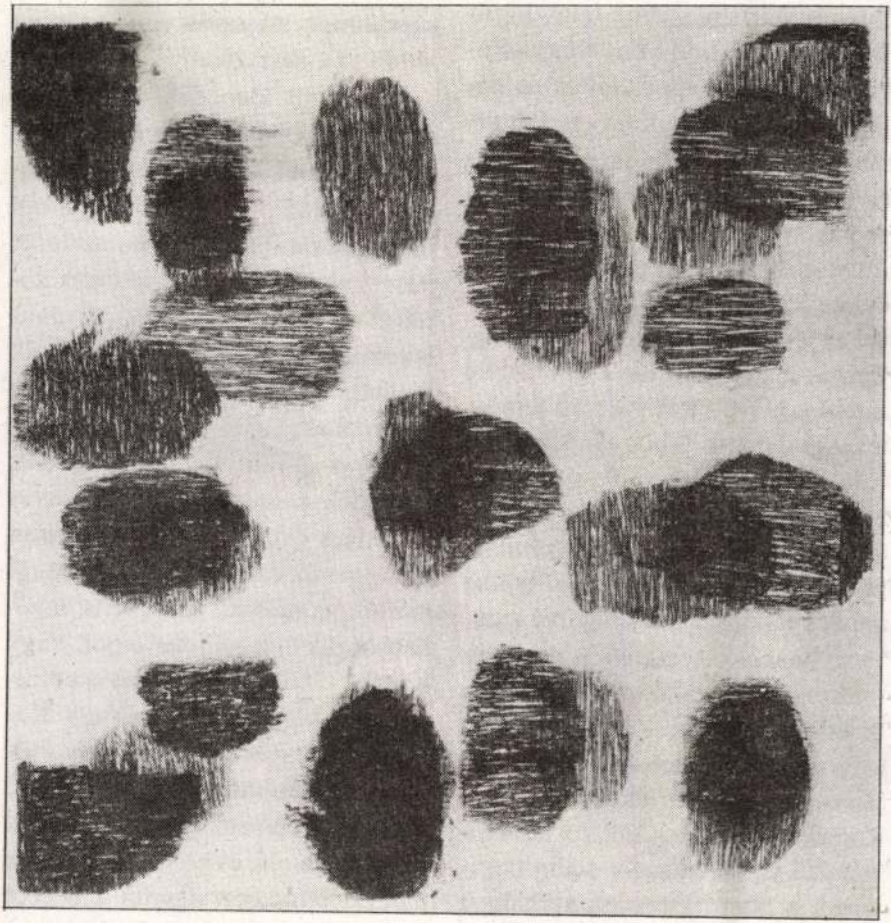

Koronczi Endre

legnagyobb szerepet. Azáltal, hogy megírta és népszerűvé tette Szent Benedek életrajzát, a figyelmet a Regulára, annak megalkotójára és követőire, azaz a bencésekre irányította, amikor pedig missziós feladattal látta el a bencés szerzeteseket, új perspektívát nyitott fejlődésük elé. Az első 40 főnyi szerzetest 597-ben küldte Szent Ágoston apát vezetésével az angolszászok közé, kimozdítván őket monostoraikból, a befelé fordulás helyett lelkipásztori feladatokat róva rájuk. S hogy munkájukat hatékonyan végezhessék, a misszióba induló szerzeteseket pappá szentelte és ezzel a korábban zömmel laikus tagokból álló bencés rendet papi és lelkipásztori jellegűvé tette.

A bencés szerzetesek mintegy száz évig elhúzódó, sok nehézségbe is ütköző angliai hithirdető tevékenységét siker koronázta: a sziget lakói kerszténnyé lettek, kiépült a Rómával szoros kapcsolatot tartó hierarchia is, az országot pedig behálózták a Szent Benedek szabályait követő kolostorok. E kolostorok lato, hogy Európa elsősorban a bencés szerzetesek missziós tevékenysége révén vált kereszténnyé.

De Szent Benedek szerzetesei nemcsak a kereszténységet és a bencés szellemet terjesztették el Európában, hanem az európai kultúra megalapozásában is döntő szerepet játszottak. Már az angolszászok körében misszióző bencések nyilvános iskolákat is nyitottak kolostoraik mellett, ugyanakkor mintagazdaságaik voltak, fejlesztették és terjesztették a különböző iparágakat, művelték a tudományokat, könyvtáraikban őrizték és szorgalmasan másolgatták az ókori irodalom megmaradt emlékeit. Kulturális tevékenységük új lendületet kapott Nagy Károly (768-814) művelődéspolitikájának következtében. Nagy Károly egy magasabb keresztény kultúra megteremtését és szélesebb körben történő elterjesztését tűzte ki célul maga elé, és e programjának a megvalósításához sikerült a bencés szerzeteseket megnyernie.

zen fordulhat elő, hogy egy tekinte-

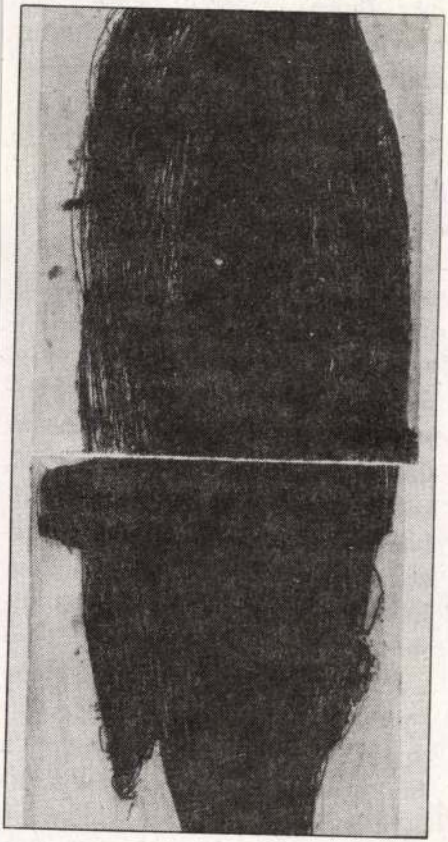

Koronczi Endre

hamedán személyiségek (köztük már elhunyt emberek) nemzetiségi hovatartozása szerepel. Minden szerbre tíz horvát jut. A nemzeti hovatartozásról nem nyilatkozott a kisebbség. Lapozom a „Ki kicsoda Jugoszláviában" című könyvet (Belgrád, 1957), tehát többé kevésbé ugyanabból az időből, de jóval „hivatalosabb" listát. Horvát szinte nincs is rajta. Mire következtethetünk ebből? Először is, ezeken a listákon nem szerepelnek egyszerű emberek. Az egyszerű mohamedánok nagy többsége óvakodott attól, hogy a nemzetté válás bármely folyamatába bekerüljön. Ahogy a nemzeti kérdésről szóló könyvemben írtam: „A boszniai mohamedán tömegek ösztönösen megérezték, hogy - akár horvát, akár szerb oldalra való - nemzeti elköteleződésük megosztja közösségüket, főleg azért, mert a horvát-szerb összecsapás Boszniában és Hercegovinában különösen heves volt. Szerb mohamedánnak

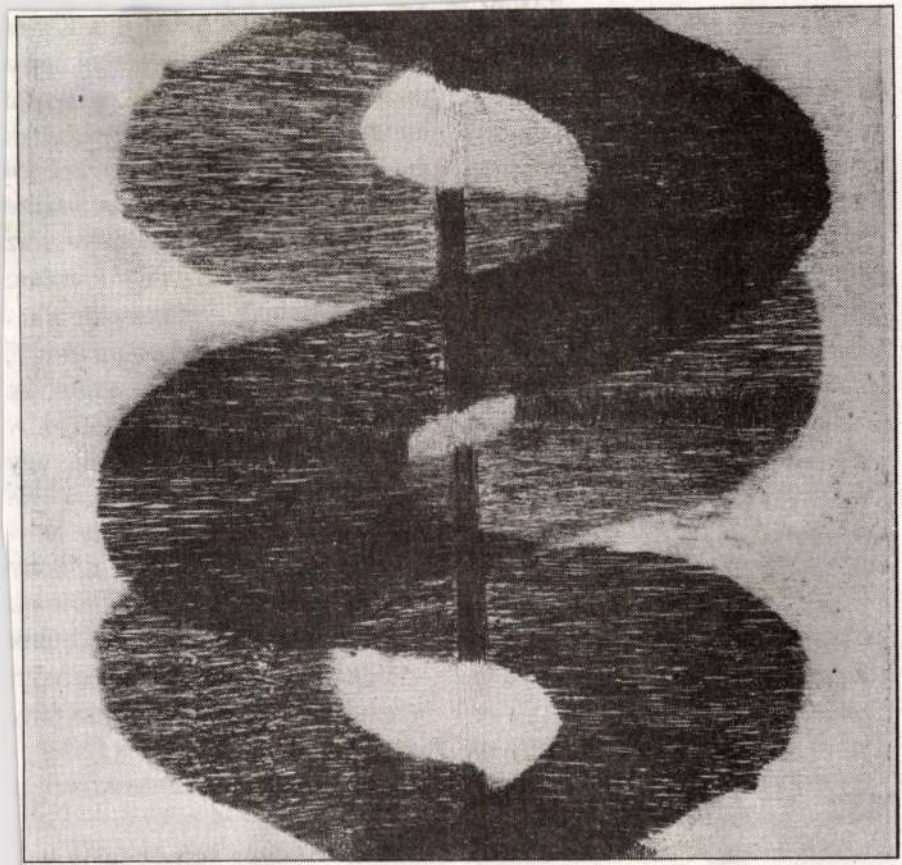

Koronczi Endre

z a *virrasztás* éjszakája, a templomban sok száz ember ül már a padokban, a földön, s énekelnek hangosan, erősen, szünet nélkül. A járatlanabbja, aki úgy vélte, majd csak időnként sétál be a hatalmas, kivilágított csíksomlyói ferences templomba, így éjfél táján már tudja: többet egy-egy melegedő bekukkantásnál valóban nem tehet, olyan zsúfolt, telt, olyan méhkashoz hasonlóan zsongó most az Isten háza. A másik megoldás ily módon az, hogy odakint a templomkertben leheveredik a fűre, s beletekeredik a nála lévő pokrócba, hálózsákba, meleg kabátba. Ha ezek nincsenek, marad az eddig számításba nem vett lehetőség: járkálni, nézegetni a csillagok állását, s időnként végigdörzsölni az elgémberedett karokat, lábakat. Magam kombinálom a három módszert, s szépen telik az éjszaka.

sötétből a két híres hegy, a Kis-és Nagy-Somlyó. A templomból épp a madéfalviak éles, tiszta, gyönyörű hangú kórusának, keresztaljának éneke hallatszik ki: *„Fent a hegyen van az a hely, ahol a szív békére lel"*, s ez a hegy a Kis-Somlyó, s az a hely a tetőn álló Salvator kápolna: Jézus hágójának csúcsán. Ott, a kápolna előtti téren valaha temető volt, itt lent, a templom előtt akkor, az 1330-as években csak szántóföld. A mai kegytemplom elődje pedig egy valamikori gótikus templom, 1448-ban fejezték be az építését, s szentelték fel Sarlós Boldogasszony tiszteletére. Úgy írják a történészek – IV. Jenő pápa bullájából is kitűnik –, hogy már a gótikus templom előtti templomot is Sarlós Boldogasszony tiszteletére emelték, „akit a székelység egy pogány ősi istenasszonnyal azonosított". Ennek az istenasszonynak Csíksomlyón volt az egyik kultikus helye: így lehetett Somlyóból

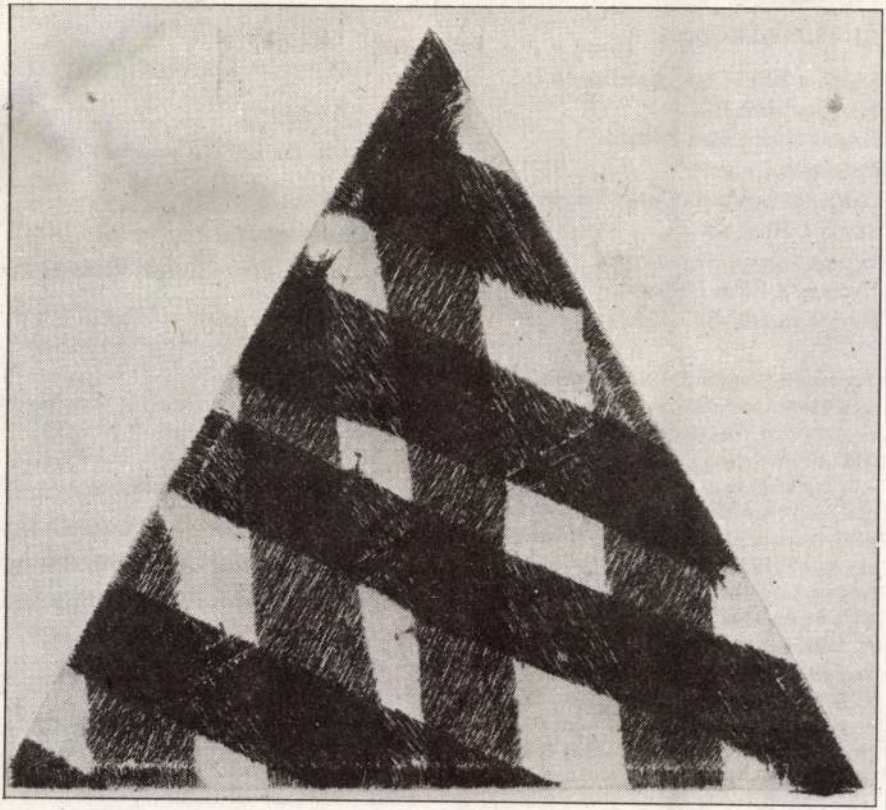

Koronczi Endre

Telex: 22-7734

HU ISSN 0238-9908

Kiadja a **Hitel Lap-, Könykiadó és Kereskedelmi Kft.**
Felelős kiadó: **Bíró Zoltán**
ügyvezető igazgató
Gazdasági tanácsadó: **Berky Ferenc György**
Szedi: a **Hitel Kft.**
Felelős vezető: **Nagy Gyula**
Nyomja: a **Zalai Nyomda**
Felelős vezető: **Galla József** igazgató

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest XIII., Lehel utca 10/a – 1900 –, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámára. Előfizetési díj: 1/2 évre 585 Ft, egy évre 1170 Ft. Külföldön terjeszti a HITEL Kft. (H-1475 Budapest, Pf. 194), a „Kultúra" Külkereskedelmi Vállalat (H-1389 Budapest, Pf. 149.), a SMIKK (Zürich, Pf. 87-CLH-8037), illetve a Püski-Corvin Kiadó (251 E 82 Street New York, NY 10028 USA). A Hitel lapszámai megvásárolhatók az Eötvös Könyvesboltban (Budapest, Lónyay utca 41. 1093) és a hírlapárusoknál.

A nem kért kéziratokért, grafikákért és fényképekért szerkesztőségünk nem vállalhat felelősséget.

50 Gecse Gusztáv: A keresztény szer

Műhelybeszélgetés

40 **Kolozsvári beszélgetés könyvkiad**

Kármentő

44 *Badó Barna, Gyöngyösi Ferenc, Ro és Dippold Pál* **írásai**

Újabb magyar rémmesék

46 *Czakó Gábor–Banga Ferenc:* **Kétsz**

47 *Kunkovács László:* **Kerekólak**

Terepjáró

50 *Dobák István:* **Delovay kisasszony**

Nézet

55 *Antal István:* **Táltosnarancs – köny**

56 *Fábián László:* **Gyarmatosított lel**

58 *Szepesi Attila:* **„Kápás-asztrológus**

59 *Csűrös Miklós:* **„Megíratlan könyv**

Új Látóhatár

61 **Levél Oberschützenből – azaz Fel**

62 *Tompa László:* **Zászlódísz a Szajna**

A címlapon: Vörösmarty: Toldi illusztrác
Fotó: Bertalan Vilmos.
A 6. és 7. oldalon Szemethy Imre rajzai.

KORONCZI Endre

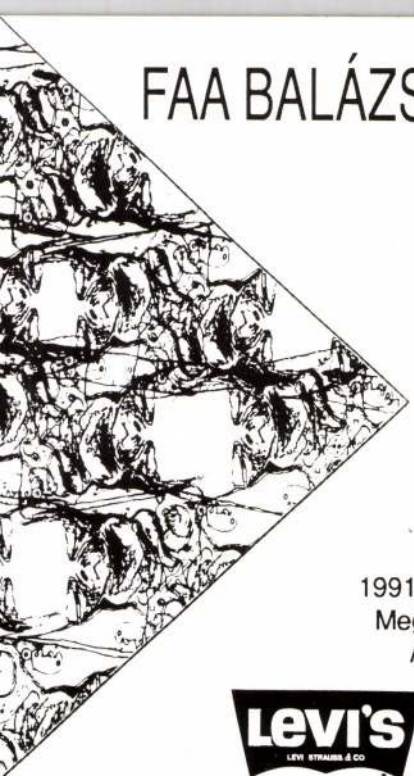

FAA BALÁZS és KORONCZI ENDRE
kiállítása

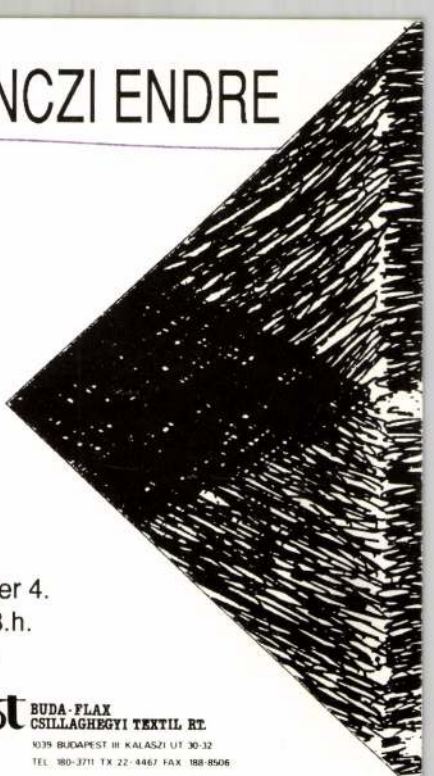

Budapest,
Barcsay Terem,
Andrássy út 69.
1991. október 25-november 4.
Megnyitó: október 25. 18.h.
A kiállítást támogatta:

LEVI'S
LEVI STRAUSS & CO

ARCHITENT Kft

BUDA-FLAX
CSILLAGHEGYI TEXTIL RT.
1039 BUDAPEST III KALASZI UT 30-32
TEL 180-3711 TX 22-4467 FAX 188-8506

KORONCZI Endre

AKTÍV ART GALÉRIA
Szentendre, Pátriárka u. 7. (Engels u.)

*

Tisztelettel meghívjuk Önt,
KORONCZI ENDRE
kiállításának megnyitójára
1992. június 25-én, csütörtökön 17 órára.

*

A kiállítás megtekinthető
június 25 - július 26-ig,
vasárnap kivételével
naponta 10 - 18 óráig.

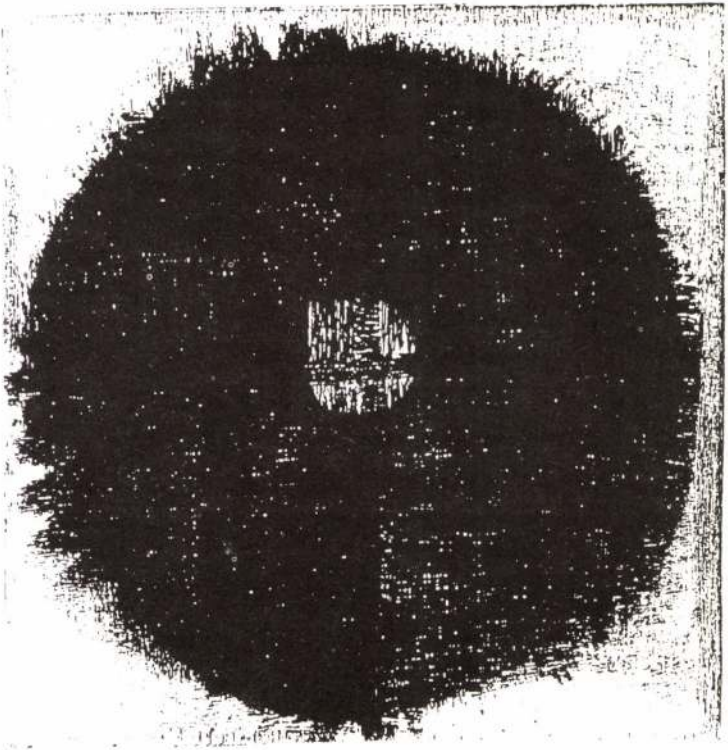

KORONCZI Endre

FAA BALÁZS és KORONCZI ENDRE
kiállítása

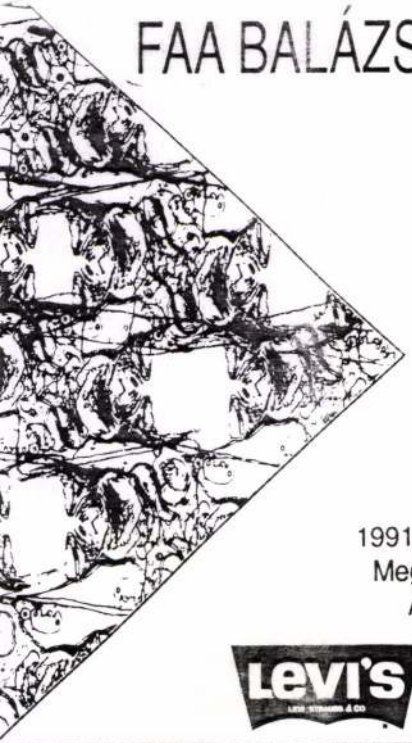

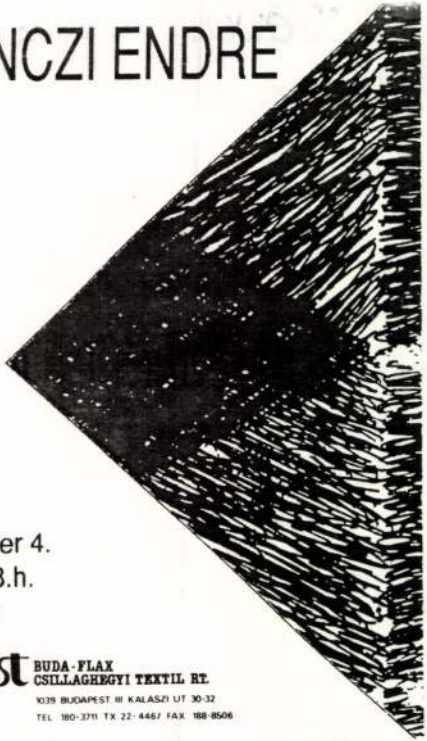

Budapest,
Barcsay Terem,
Andrássy út 69.
1991. október 25-november 4.
Megnyitó: október 25. 18.h.
A kiállítást támogatta:

Levi's

ARCHITENT Kft

BUDA-FLAX
CSILLAGHEGYI TEXTIL RT.
1039 BUDAPEST III KALASZI UT 30-32
TEL 180-3711 TX 22-4467 FAX 188-8506

KORONCZI Endre

Gallery by Night, 1992. 03.25. - Koronczi Endre,
Szabics Ágnes, Zsankó László,
Sárkány Sándor és Bzőnyi Krisztina
installációja

ta ugyan hősünket karrierre sarkalló, szépszál terme
forgó hajlékonysággal, a *koreszmék* iránti lelkesedés
s ez műtornász-íveléssel veti mindig az aktualitás hull
sokallván talán remeklését, alkotóképességekkel ne
ellenére, ha már mindenképpen művészettörténeti
Balás-Piri így is derék helyet munkálkodhatott volr
nyos, akár a népszerűsítő művészeti irodalomban.
előtti közlés lebírhatatlan vágya azonban elragadta
a fokon, amelyen a fényképmásolatok izgalmasabb
Ez elvégre is érthető, ha nem akarunk mindenáron k
a műtárggyal bizony nehéz okos dolgot kezdeni, fér
nosítható reprodukció formájában. Márpedig közis
reprodukcióból játszi könnyedséggel lehet egy *művé*
jegyzéseket fűzni a képekhez, szintén nem ördögi pr
rülni. Balás-Piri bölcsen tudja, hogy tudóshoz nem
tárgyhoz. Él is ezzel a tudásával. S valóban, minél m
nagyobb a biztonsági érzése, annál szabadabbá, bő
noszkodva azt mondhatnók, hogy szószátyárkodás ö
nagyot mondani akarás az okosságot.

Egy dologban csodálatos szimatja van Balás-Piri
vézna tápértékű lakomáihoz milyen körítés kell, m
révén a jámbor olvasóba vitamintartalom sugallódik
ta ki, de gyakorlati alkalmazásában mester. Könyv
nek. Elvei parancsolatszerűen foglalhatók össze: Ha
szemléleted, pótold más területről orzott kisegítő s
bold a hadarócsép konokságával. Egyhangúságoda
amelynek írsz, az igazság egyszerűségeként fogja fe
dig rendíthetetlen meggyőződésedként hathatnak.
mintha tengerjáró óriáshajó lenne, dikicseddel meg
érhet semmi baj. láttak már az emberek nagyobb t

Hasunkat fogjuk a röhögéstől a bokor mögött.

Adódhat úgy, hogy formábalendülés előtt poharakkal telt tálcát kell vendégeink damaszt abrosszal terített asztalához vinnünk, anélkül, hogy szégyent hoznánk egykori képességeinkre.

Ilyenkor véletlenül se gondoljunk Walt Whitman agyára. Bármire, csak Walt Whitman agyára ne!

Ne hívjuk ki a szerencsénket, mert hát hiszen a jó öreg Walt Whitman is hogyan járt az agyával! Pontosabban az agya a tálcával, amikor már Walt Whitman abban a hitben nyugodott sírjában, hogy a tudomány oltárán áldoz. A zseni agyával.

Lebegjen előttünk Walt Whitman agya, ahogyan a laborasszisztens kezéből kisiklik s a kövezeten szertelottyan, de eszünkbe ne jusson rágondolni, mert eleganciánk és megnyerő fellépésünk gyalázatba fullad.

Fogadjunk szót; legalább egyszer életünkben.

Ha életművünk gerincét 1908. és 1920. között szándékozunk létrehozni, be kell látnunk, hogy már elkéstünk.

Ez a felismerés hozzásegíthet, hogy rájöjjünk, lehetőségeink nem korlátlanok. A kérdés az, hogy akkor tulajdonképpen ki ölti ránk nyelvét a tükörből? Ki az isten?

Előfordulhat, hogy írógépünkről hiányzik a „k" és a „p" betű. Ilyenkor nyomasztóan nehezedik ránk a vágy, hogy százból legalább egyszer hibátlanul álljon előttünk a papíron: sült krumpli.

Észvesztő sebességgel gépelünk, hátha elaltatjuk a mechanika figyelmét, ha röpke időre is.

A mechanika nem tágít, nem tágítható, megingathatatlan: rumli, rumli, rumlisült - száz ajánlat, egy változat.

Amikor egy tirpáknak tizenhárom malacot ellik a disznaja, a tirpák úgy határoz, hogy a látszat kedvéért hümmög valamit az orra alatt. Aztán mégsem hümmög.

A nap egyenlege: A Walt Whitman írógépéről hiányzó két betűvel megírjuk életművünket Bermudán, menekülve hűtlen szerelmünk emléke és a zivatar elől, pezsgős üvegek szapora bontogatása közben lemmingekre lövünk célba, egy tirpák indián könyörtelen kacagását* hallva a balusztrád mögül álló napon át.

Megfelelések

(A hitelesség szavatolt.)

Horgászparadicsomban halkölcsönzőt nyitni, befektetést jelent. Meglepően jó és sikeres befektetést.

Menyhal, morgóhal, gályatartó hal, lövőhal, tüdőshal, holdhal, kakukksügér: tőkénk forog, vagyonunk naponta kétszeresül.

Ez akkor következik be, amikor házakkal beépített útkereszteződés állja utunkat, és üldözőink lőtávolsági viszonyai rohamosan javulnak.

Érdemes cselekednünk!

Messzi jégmezőkön politikusok praktizálnak jégtömbből kifűrészelt kerekasztal körül, borostyánba konzerválódnak a gyötrőszúnyogok, egy aknászpók menekülőjáratába szorul, a szépasszony ablakán kiugró marokbaröhögőnek a lélegzete is eláll a csípőig érő csalánmezőn, ahol meztelenül rohan a felbőszült hites hím elől.

Ez azt jelenti, hogy váratlan vendégünk bajt hoz házunkra; ne bújjunk az ágy alá villámcsapás és aknatűz elől, mert a fejünk felett vadul rugózó asszonyfenék - rólunk tudomást sem véve -, más örömére másnapig még vagy ötször elcsitul.

Döglött pelikán a hűtőszekrényben: a közeljövőben valami jelentéktelen dolgot egészen biztosan sikerül elfelejtenünk.

Üvegház - Hundertwasser nyomán - középső szintjéről messzire nézni, hathavi szavatossági időt garantáló ablakpárkányon könyökölve ki: pénz áll a házhoz.

Borosüvegház, sörösüvegház, butykosház; nyomban vegyük magunkhoz maradéktalanul a teljes készletet, és az üvegmegváltóig a lábunk se érje a földet.

Estifecske rajba keveredni citromsárga hőlégballonnal, odalenn a pampán rallyverseny, nyakkendőnk félbeszakadt kondenzcsík, a kosárban ballasztzsákok repednek fel. Térdig állunk a lisztben. Előttünk háttal, mélyen meghajolva félmeztelen nő trikóban, megszorult zippzárunk zizzenésére vár.

Ez nem jelent semmit.

Nem mi fújjuk a bennünket sodró szelet.

Lezárt utazóbőröndünkben vadgalamb turbékol, amikor nyugovóra térnénk.

Elszalasztottunk egy több hónapos utazást trópusi tájakon.

Kispárnát dobsz a szállodában a régvárt idegen arcára, aki már hátráltában döbbenten az ágyra hanyatlott, és hangtompítós pisztolyoddal háromszor, lelkiismeretfurdalás nélkül és azonnal belelősz a párna közepébe. A hangtompítót lecsavarod, zsebreteszed, a pisztolyt a nadrágodba dugod, agyára ráborítod zakódat, és kisétálsz a napfényes utcára. Kókuszfagylaltot vásárolsz, és végre új életet kezdesz aznap is.

Hamarosan leveled érkezik rendkívüli hírrel.

---

* A plágium minden joga fenntartva!

>

Ha el bírod olvasni, akkor se bízd el magad egészen, lehet, hogy már a nyomodban vannak.

A késdobáló fokozatosan elveszti látását, de titkát senkivel meg nem osztja, emlékezetből szórja villámait estéről estére.

Egyik előadás után a mulatóban széke mellé ül, fejét beveri az asztal sarkába, és ettől részleges amnéziát kap, amelynek időszakos visszatérte kiszámíthatatlan.

Erről mit sem tudunk, önként jelentkezve vagánykodunk egyik este barátnőnk kedvéért, amikor a hajigálóművészre rátör az emlékezetvesztés.

Gyors egymásutánban hat találat ér, hat kés áll ki belőlünk, kezdve a nyakunknál, le egészen a derékszíjunk vonaláig. Barátnőnk készülő naphalmodellnek vél, bár hozzáteszi; bizonyos aránytévesztésben.

Forduljunk orvoshoz, ha még nem betegedtünk meg, ajándékozzunk harisnyanadrágot egy leendő rablónak, és szerencsénk lesz.

Egészen biztosan megnyerünk egy irreálisan magas tétre megkötött fogadást még a tárgyév augusztusa előtt.

Onestone

Ebben az esetben relative rajtavesztünk egy éppen folyamatban levő sompolygáson. Hordjuk el az irhánkat, és örüljünk, hogy ilyen olcsón megúsztuk. Kerüljük az alkut.

Titkos vágyunk még mindig gyötör: egy hajdanvolt május elsején kivonulni a társadalomból.

Harminc hájas sumobirkózó - avagy jokozuma - arcát kinyújtott karja között a homokra fektetve, meztelen fenekét felfelé tartva, félhold alakban a sivatagban, naprafingóverseny közben. Félpercenként mordítják mozsarukat egymás után.

Szerencseszámok: 3, 33, 66, 69, 88.

Ezen a napon kerüljük a strandfürdőket, kivált nyári időszakban, de

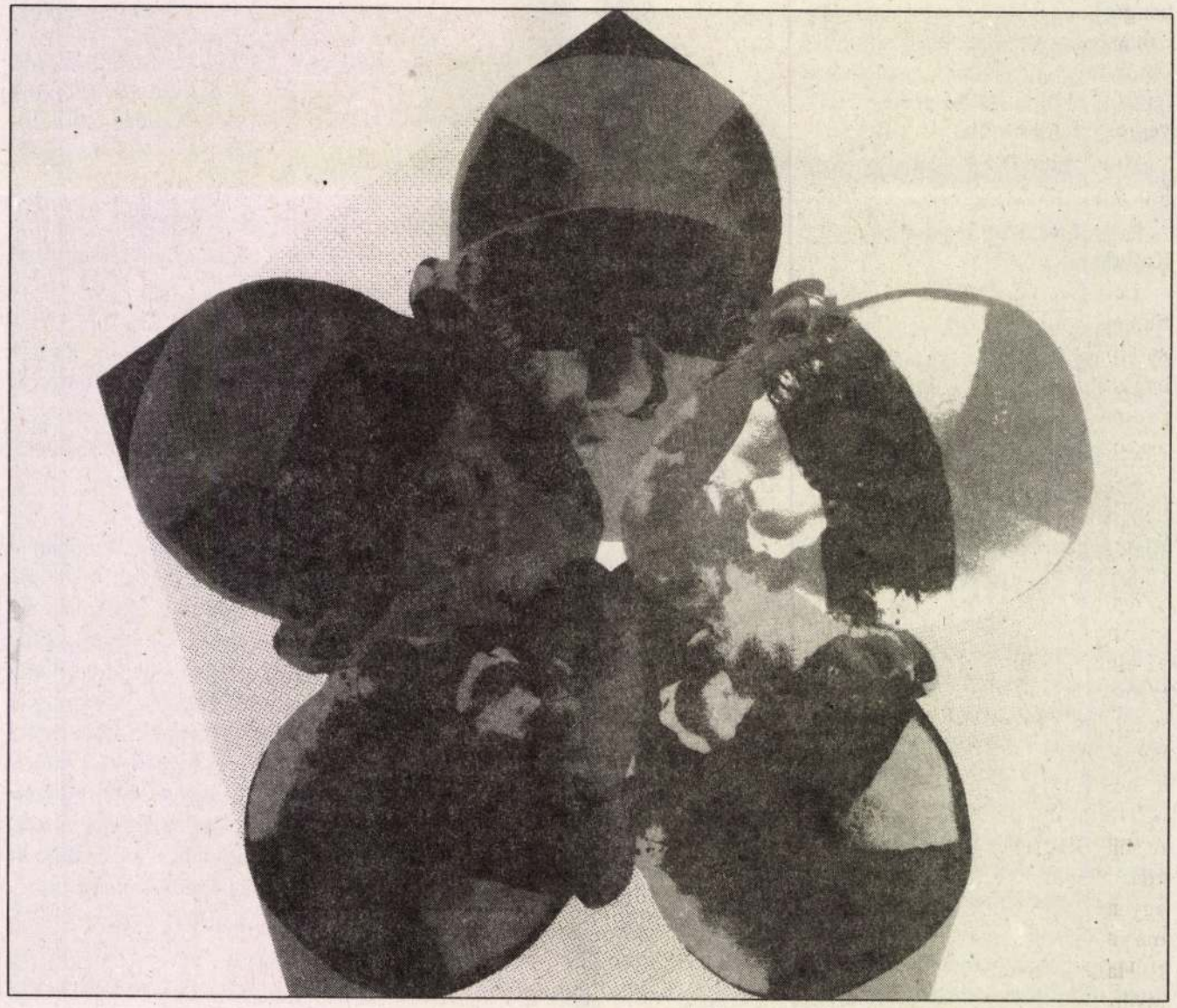

Koronczi Endre: 591274S201 Fotó: Dömény Csaba

Koronczi Endre kiállítása

A szentendrei Aktív Art Galériában (Pátriárka u. 7.) július 26-ig tekinthető meg Koronczi Endre képzőművész tárlata.

ÉS 1992. jul. 10

Computer and Automation Institute
Hungarian Academy of Sciences

Research Division

H–1518 Budapest, P.O.Box 63

KORONCZI Endre

Hallgatói díjazottak:

KÁCSER LÁSZLÓ
TOLNAY IMRE
RASZLER GYÖRGY
TÓTH GÁBOR
CSOMA GÁBOR
BUKTA NORBERT
FÓTH GÁBOR

Fiatal művészek:

KORONCZI ENDRE
MÉREI SZILÁRD
ZSANKÓ LÁSZLÓ
KÓTAI TAMÁS

A BARCSAY KURATÓRIUM
ÉS A
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

tisztelettel meghívja kedves családjával együtt

DÍJÁTADÁSI ÜNNEPSÉGRE
1992. január 14-én, kedden du. 4 órára a
Barcsay Gyűjteménybe (Szentendre)

Harmadik alkalommal a díjakat és emlékérmeket átadja

Deim Pál
elnök

Kéri Ádám

VIGADÓ GALÉRIA
1051 Budapest
V., Vigadó tér 2.

DÍJELŐLEGES

MTA Müvészettörténeti Kutató Int.
Bardoli István

Budapest
Pf. 27.
1250

KORONCZI Endre

A Budapest Galéria szeretettel meghívja Önt

Koronczi Endre

kiállítására,

mely

1992. szeptember 16-án 17 órakor nyílik

a Budapest Galéria Kiállítóházában

(Bp., III. Lajos u. 158.)

A kiállítás 1992. október 10-ig tekinthető meg

hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

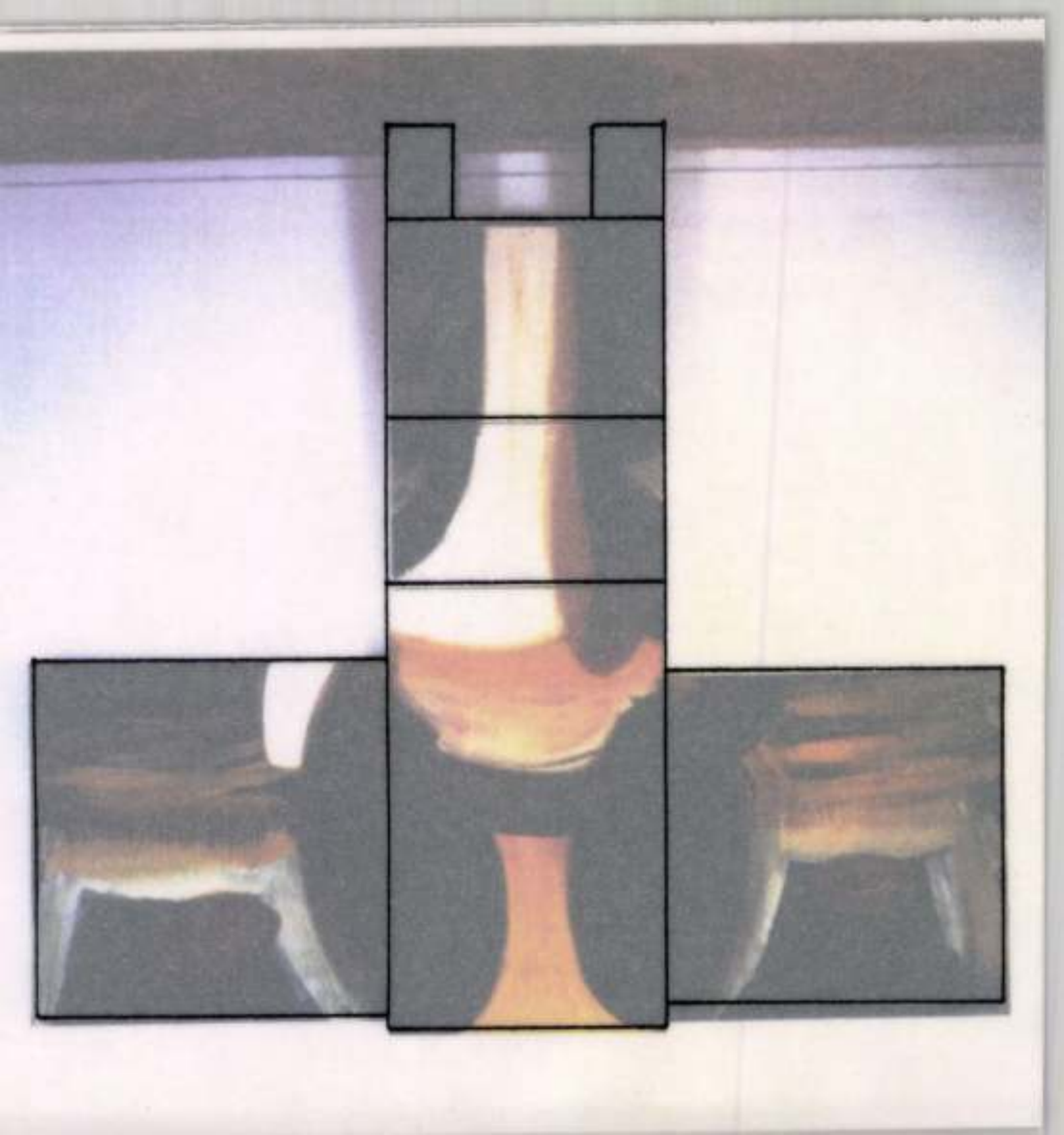

Tárgy: Koronczi Endre kiallitasa a Magyar Muhely Galeriaban - 2009.03.19.
Feladó: magyarmuhely@frugo.docca.hu
Dátum: Sat, 15 Mar 2008 11:33:03 +0100
Címzett: <magyarmuhely@frugo.docca.hu>

Koronczi Endre

katt

www.koronczi.hu/katt

megnyitó / *opening*: 2008.03.19. 18h

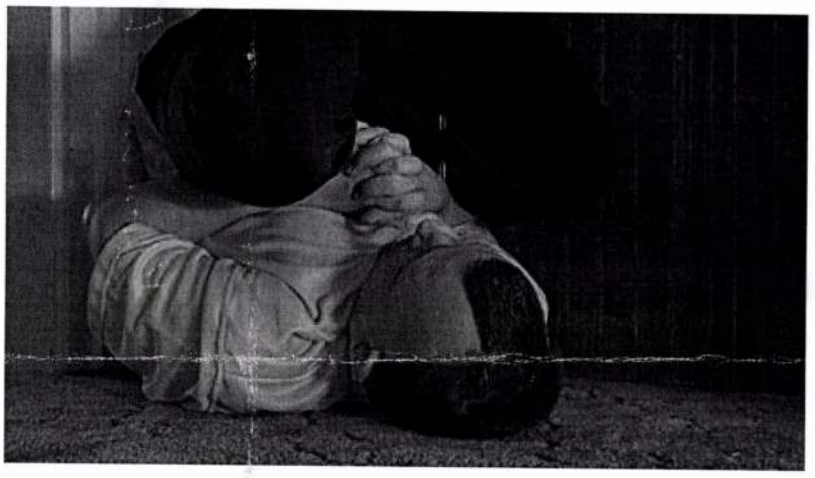

A világegyetem végtelen. Sőt még tágul is.
Az ember terhelhetősége ugyanilyen végtelen.
Sőt, mintha a terhelhetőség végtelensége is növekedne.

The universe is infinite and even keeps expanding. Human capacity is no less boundless. In fact, even the boundlessness of capacity seems to expand.

6 csatornás videóinstalláció, loop / *6 chanell videoinstallation, loop*

Magyar Műhely Galéria
1072 Budapest, Akácfa utca 20.
tel./fax: +36 1 321 47 57
www.magyarmuhely.hu

2008. március 20—április 11.
20 March—11 April 2008
hétfőtől péntekig 10—17 óráig
monday to friday 10—17 h

www.koronczi.hu • koronczi@koronczi.hu

Koroncsi Endre

ENDRE KORONCZI

1118 Budapest, Szüret u. 5-7. HUNGARY

In 1968 he was born in Budapest. He took his degree at the Hungarian Academy for Fine Arts at the faculty of reproductive graphic. From 1990 he is a member of the H.F.A. and the S.Y.A.

Group exhibitions:

1988 Szolnok (with Sárkány Sándor)
Tatabánya (Session Band)
Esztergom (Session Band)
Somoskőújfalu
1989 Barcsay Terem, Budapest (with Wechter Ákos)
Keszthely (with Faa Balázs and Csontó Lajos)
L.K.H. Budapest
1990 Centre for Cultural Affairs, Óbuda
Gallery, Dömös
L.K.H. Budapest, (with Faa Balázs)
1991 Stúdió Galéria, Budapest

Works:

„591131RR02", 1991 etching 500x700 mm
„591131RR02", 1991 rézkarc 500x700 mm
„591131RR03", 1991 etching 500x700 mm
„591131RR03", 1991 rézkarc 500x700 mm

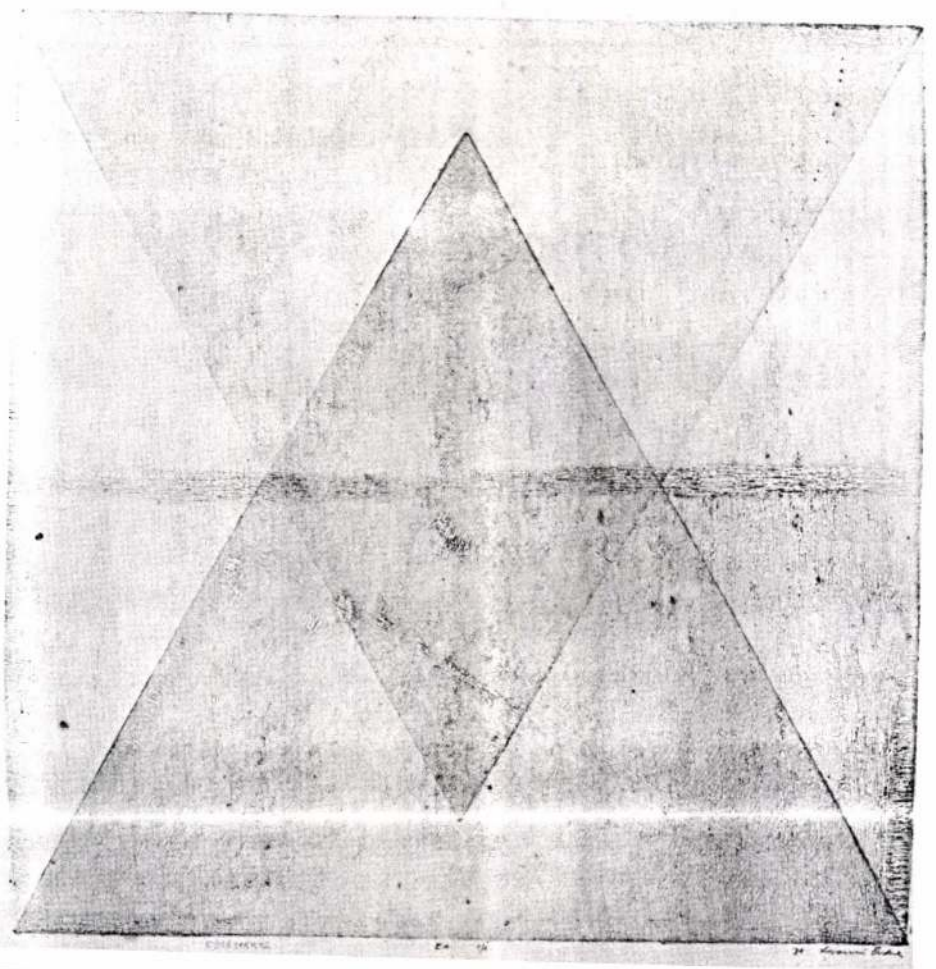

KORONA21 Ende

1. NGB

KORONCZI Endre

Zsankó László

kiállítása

Budapest,

Stúdió Galéria

V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.

1992. november 3.–november 21.

Megnyitó: november 3., 18h

Nyitva: 10–18 óra között

vasárnap zárva

* *

Koronczi Endre

kiállítása

Budapest,

Stúdió Galéria

V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.

1992. november 24.–december 12.

Megnyitó: november 24., 18h

Nyitva: 10–18 óra között

vasárnap zárva

Magyar Köztársaság Művészeti Alapja
Magyar Külkereskedelmi Bank
Műcsarnok Kiállítási Intézmények
GRAFIK Nyomda és Kiadó Kft.
Bp. VII., Dohány u. 58.

ZSANKÓ LÁSZLÓ

Zsankó László
Műterem:
Budapest, Nefelejcs u. 40. 1078 Hungary Tel.: 141-5359

. 1966-ban születtem Budapesten. 1982 és 1986 között a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába jártam. 1986-tól 1991-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola festőszakos hallgatója voltam. 1990-ben diplomáztam. 1991-ben Derkovits ösztöndíjat kaptam, és így ötödévesként végeztem. Tagja vagyok a Művészeti Alapnak, a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesületnek és a Tóth Menyhért Stúdiónak.

Fontosabb kiállítások:

1981 és 1986 között
Budapest, Csepel Művek Munkásotthona, őszi és tavaszi tárlatok
1984 Ugyanitt egyéni kiállítás
1982 és 1983
Budapest, FMH. (Vizuális Művészeti Hónap)
1983 Budapest, Hazai Fésűsfonó M. H.
1988 Budapest, BKV MH.
Ajka, Nagy László M. H. (csoportos)
1989 Zürich, Manor Hause Galery
Salzburg, Stadtgalerie
Budapest, Csepeli Papírgyár (Papírmunkák)
1990 Gödöllő, Egyetem (Víz és élet pályázat)
Budapest, Barcsay Terem (Diplomakiállítás)
Budapest, Barcsay Terem (Luxemborg 2000)
1991 Budapest, Barcsay Terem (Ludwig Alapítvány)
Budapest, Stúdió Galéria (Gallery by Night)
Budapest, Barcsay Terem
Tapolca (Kisgrafika)
Szeged, MH. (NOVUSZ Fesztivál)
Budapest, Műcsarnok („Tatarozás")
1992 Budapest, Közlekedési M. (Repülés-szárnyalás)
Budapest, Stúdió Galéria (Gallery by Night)
Miskolc, Miskolci Galéria (csoportos)
Budapest, Szépművészeti Múzeum (IAPMA)
Budapest, Stúdió Galéria

Díjak és tanulmányút:

1981 és 1986 között
Csepel Művek Munkásotthona, őszi és tavaszi tárlatok, többszöri nívódíj
1982 és 1983
Vizuális Művészeti Hónap, mindkétszer első díj
1990 Víz és élet pályázat, fődíj
1991 Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj
1992 Barcsay Jenő Alapítvány díja
1990 Spanyolországi tanulmányút

Magyar Köztársaság Művészeti Alapja, Magyar Külkereskedelmi Bank, Műcsarnok Kiállítási Intézmények, GRAFIK Nyomda és Kiadó Kft.

KORONCZI ENDRE

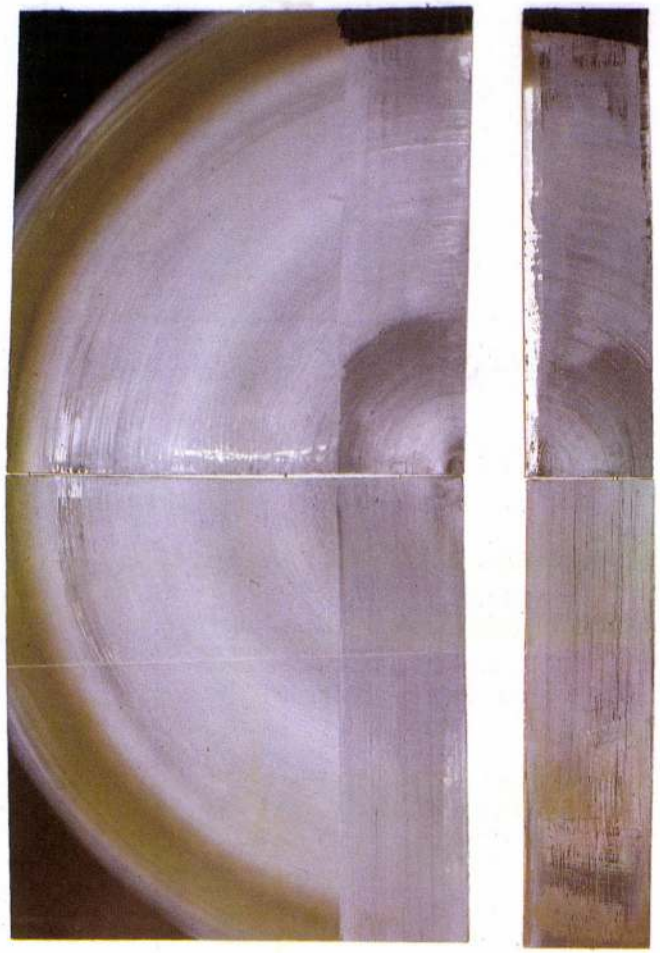

1968-ban születtem Budapesten. 1982-től 1986-ig a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába jártam. 1986-ban vettek fel a Magyar Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafika szakára, ahol 1990-ben diplomáztam. 1990 óta tagja vagyok a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesületnek, valamint 1992 óta a Magyar Grafikusművészek Szövetségének. 1992-től Derkovits ösztöndíjas vagyok.

Fontosabb kiállítások:

1988 Szolnok, MK. (Sárkány Sándorral)
Tatabánya, Népház (Session Band)
Esztergom, MK. (Session Band)
1989 Budapest, Barcsay Terem
Budapest, LKH.
1990 Budapest, Óbudai Társaskör Galéria
Tatabánya, Kernstock Terem (Session Band)
Budapest, LKH. (Faa Balázzsal)
1991 Budapest, Stúdió Galéria (Gallery by Night)
Budapest, Műcsarnok („Tatarozás")
Budapest, Barcsay Terem (Faa Balázzsal)
Groningen, Westerkerk (P. u. Bp.)
1992 Szolnok, MK. (Sárkány Sándorral)
Budapest, Stúdió Galéria (Gallery by Night)
Budapest , FMK. (Sárkány Sándorral)
Szentendre, Aktív Art Galéria
Győr, Zsinagóga (Lévay Jenővel és Tolnay Imrével)
Budapest, Budapest Galéria Lajos utcai kiállítóháza
Budapest, Stúdió Galéria

Jelentősebb performance-ok:

1989 • Találkozások a Tányérföldön
Budapest, Szkéné Színház (Ferenczi Róberttel)
• NIKROÁZ Budapest, Szkéné Színház
1990 • cím nélküli kiállításmegnyitó akció
Budapest, Óbudai Társaskör Galéria
• BIT Dömös, Dömösi Galéria
• PERMEŐZ I. Budapest, Zichy Kastély
• PERMEŐZ II. Budapest, NAP-NAP Fesztivál
1991 • MAKA-ZIRAKOZ (Vadászat-Malom)
Budapest, Szkéné Színház
• Önevés I. Tatabánya, Kernstock Terem
• Felgyorsított napóra
Budapest, NAP-NAP Fesztivál
• Önevés II. Groningen, Westerkerk
1992 • Utolsó vacsora, utolsó ítélet
Braunschweig, Galerie KK im Fisch
• cím nélküli performance
Budapest, NAP-NAP Fesztivál

Díjak:

1991 • Hermann Lipót Alapítvány díja
• Győri I. Nemzetközi Grafikai Biennálé I. díja
• Miskolci XVI. Országos Grafikai Biennálé, Kondor Béla Emlékérem
1992 • Barcsay Jenő Alapítvány díja
• Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj

Koronczi Endre
Budapest, Szüret u. 5–7. 1118 Hungary Tel.: 166-1555

Magyar Köztársaság Művészeti Alapja, Magyar Külkereskedelmi Bank, Műcsarnok Kiállítási Intézmények, GRAFIK Nyomda és Kiadó Kft.

KIÁLLÍTÁS

Önműködő festészet

Első pillantásra semmi különöset, semmi vonzót nem találunk Koronczi Endre képeiben. Ember nagyságú keretezetlen vásznak gyermek nagyságúakból összeácsolva (három-négy kicsiből egy nagy), rajtuk mechanikus közömbösséggel szétmázolt színek, pontosabban alig színek, melyek hol pedáns ívekbe rendeződnek, hol pedig téglalap- vagy négyzetformát alkotnak. Akárha egykori mértankönyveink nagyra nőtt ábrái másztak volna fel a falra, hogy felidézzék azt a borzalmas lidércnyomást, amit értelmüket és összefüggéseiket kutatva annak idején éreztünk. Ráadásul a címek is inkább hasonlítanak a tanító bácsi magyarázatára – például: 193219NF29 –, mint értelmes emberi beszédre.

Az egymás fölé vagy mellé kerülő geometrikus formák olykor úgy hasonlítanak egymásra, mintha ikertestvérek lennének, de sohasem öntudatos lények módjára viselkednek, hanem szolgaian ismétlik egymást. A festékfelület itt-ott meggyűrődik kissé, a színek picit elkenődnek, vagy váratlanul megszakítják monoton pályájukat, de mintha még az ilyen apró szabálytalanságok sem emberi érzelemről, esetleg indulatról tanúskodnának, hanem valamely automatizmus pillanatnyi kihagyásaiból következnének.

És nem is mintha, valóban pontosan erről van szó. Csak alaposan szemügyre kell venni Koronczi vásznait. A „rendes" festőkkel ellentétben ugyanis ő nem ecsettel fest, hanem összeborít két vakkeretre feszített vásznat, közéjük festéket – kazeintemperát – töltöget, s meghatározott pályán addig tologatja egyiket a másikon, míg szépen be nem kenik egymást. A folyamatot nem vagy alig tudja ellenőrizni, hiszen nem láthatja, mi történik a két felület között. Csupán bábáskodik a születésnél. A vásznakat ezután széthajtja, felszereli a falra, s kész a mű. Konceptuális mű, tehetjük hozzá, hiszen elsődleges „tartalma" a konceptus, ami életre hívta, illetve az a folyamat, amit demonstrál. S ha a néző e munkák érzéki felületi minőségeire is fogékony – nehezen elképzelhető, de ízlés dolga –, az már csak ráadás.

De a lényeg inkább abban a roppant bonyolult jelentésjátékban rejlik, amit Koronczi festményei a modern művészet nagy eszméivel folytatott valós vagy virtuális párbeszédben kialakítanak. Ad absurdum viszik például a szürrealisták azon javaslatát, hogy a tudatot az alkotás során maximálisan ki kell kapcsolni. Koronczinál automatikusabban festeni már aligha lehetne, ám a képek még így sem vesztik el tartalmukat. Munkái elsősorban egy geometrikus világot idéznek fel, de nagyon-nagyon paradox módon, születésük körülményeiből következően. Mértani alapelemeket látunk, ám ezek nem a geometria platonikusan tiszta világára, hanem mindenekelőtt egymásra utalnak, s így a modernizmusban ünnepelt önreflexiónak is egy olyan szélsőséges változata valósul meg, amire kevés példa akad századunk művészetében: ha jól belegondolunk, nincs ezeken a vásznakon egyetlen olyan pont sem, amin ne tükröződne, reflektálódna a szomszédos vászon valamely pontja – lévén hogy egymáson csúsztatva festődtek. S hogy így történt, az szépen leolvasható magukról a művekről, hiszen azok – teljesítve a process art híveinek parancsát is –, ahelyett hogy a világ ügyes-bajos dolgaival foglalkoznának, önnön létrejöttük folyamatát demonstrálják. Vagy ahogy a konceptuális művészet elmélete előírja, nem a szennyes és esetleges jelenségvilággal, hanem – Narcisszosz módjára – saját magukkal foglalkoznak.

Koronczinak egy pofonegyszerű eljárással tehát olyannyira sikerült túlteljesítenie az ortodox modernizmus parancsait, hogy munkáiban talán joggal gyaníthatjuk egyúttal e parancsok paródiáját is.

SEBŐK ZOLTÁN ■■■

Újpest Galéria (Bp. IV., Árpád út 66.)
Megtekinthető: április 30-ig

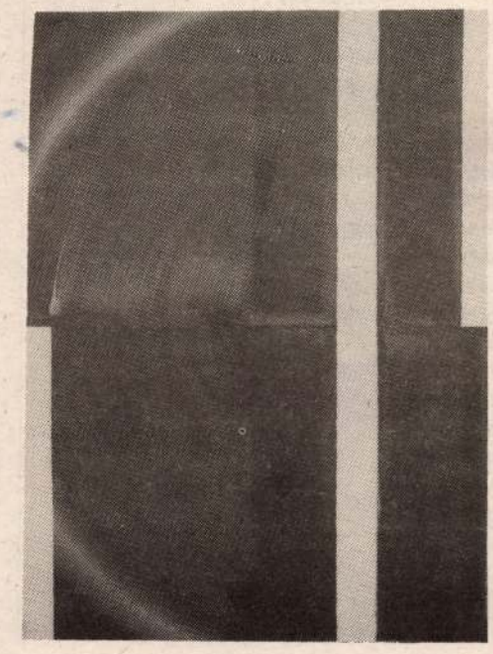

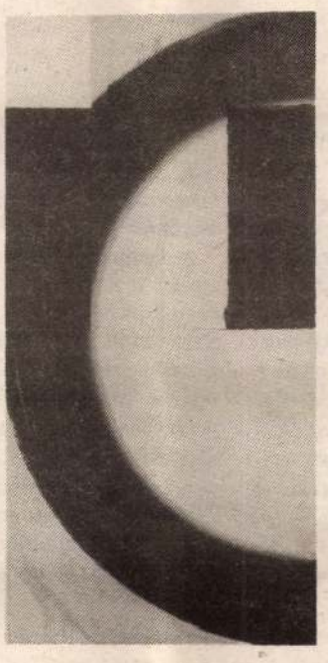

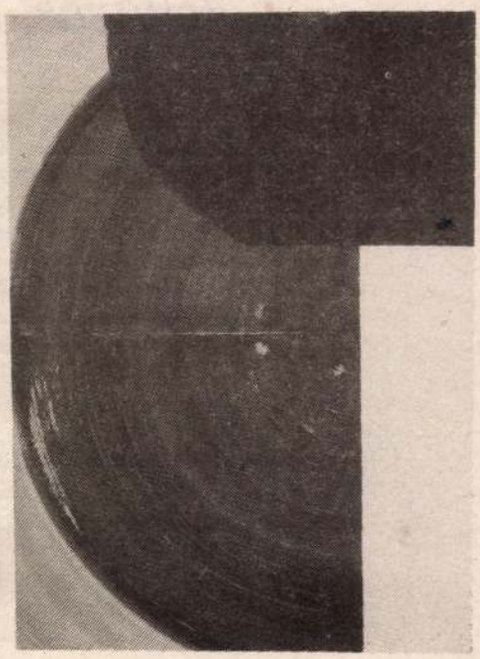

Piranesi

Rövid ideig tartják nyitva a kiállításokat, a jobbakat és a rosszabbakat egyaránt. Sokszor elfelejtjük megnézni a legjobbakat, vagy csak elfutunk a zárás előtti napon raktározni a látnivalókat. Valóságos csoda egy-egy sok hétre, hónapra, évre megmaradó élmény, s még nagyobb, ha egy bezárt kiállítás újranyílik, egy életmű bemutatása újjászületik.

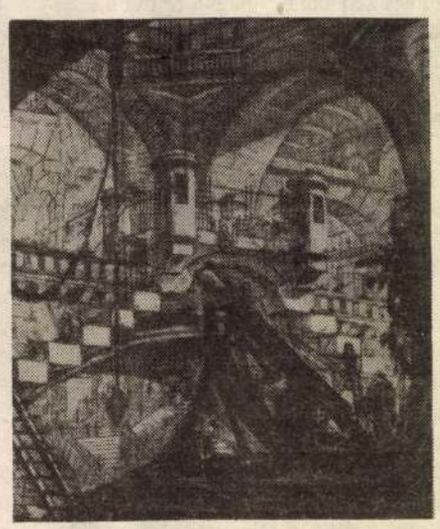

A Szépművészeti Múzeum mostanában télre bezár. Nincs fűtés, sötét van, drága a villanyáram. De szerencsére már vége a télnek, megnyíltak a nagy gyűjtemények, és ismét látható Giambattista Piranesi emlékkiállítása, mely az őszi évad egyik legrangosabb eseménye volt, bár kevesen tudtak róla. A több mint kétszáz éve élt legendás olasz grafikus műveinek ugyan sok híve van a fiatalok között, modern alkotóként, fantáziaépületek tervezőjeként ünnepelték néhány éve a fiatal írók kitűnő lapjában, a Nappali házban.

A Szépművészeti Múzeum több száz grafikáját őrzi, a kiállításra évekig készültek a múzeum munkatársai. Egy könyv is megjelent az alkalomra, mely alaposan és szakszerűen feldolgozza a Piranesi-irodalmat, és áttekinti az életmű állomásait. (Cs. Dobrovics Dorottya, a könyv írója már nem érhette meg a kiállítást.) Reméljük, ezen a tavaszon többen találkozni fognak Piranesivel, ízlelgetni fogják a filozófusnak és költőnek is nevezhető grafikus sorozatait. Piranesi csodálta az antik Rómát, de látképein az antikvitás, a középkor mellett felbukkan az ő jelenkora is, a XVIII. századi Róma. Minden időszakhoz egyforma szenvedéllyel közeledik a grafikáin. A történelmi emlékeken kisarjad, nő a fű, a látképek elmúlás és újjáéledés hírnökei. Piranesi egy különös sorozata monumentális, toronyszerű épületeket ábrázol, melyeket maga a művész tervezett. A sorozat címe: KÉPZELETBELI BÖRTÖNÖK. Ezek logikailag tökéletes, bonyolult építészeti konstrukciók, bennük a modern bérház felé mutató jegyek a legfélelmetesebbek. Piranesi a múltat kutató, de a jövő vízióit is megrajzoló mester, kinek művein romantikus, szürrealisztikus, sőt még koncept művészeti vonásokat is felfedezhetünk. (A kiállítást Czére Andrea rendezte.)

SZABÓ JÚLIA ■■■

Szépművészeti Múzeum
(Bp. XIV., Dózsa György út 41.)
Megtekinthető: április 30-ig

Felhívás

MINDANNYIAN MÁSOK VAGYUNK... AVAGY A SOKSZÍNŰSÉG SÁTRAI címmel 1994. június 5-re egész napos rendezvényt szervez az Előítéletektől Mentes Világért Egyesület, rövidítve ELME, mely diákkezdeményezésre jött létre a közelmúltban. Az esemény mottója: „Az előítéletektől mentes világért a Holocaust 50. évfordulóján." *Úgy gondoljuk ugyanis, hogy hasonló szörnyűségek, embertelenségek megismétlődését csak az előítéletek leküzdésével lehet megakadályozni. Az előítéletektől pedig egymás megismerésével tudunk a leghatásosabban megszabadulni, ezért választottuk a* másság *bemutatását a program alapkoncepciójának.*

A program egyrészt megemlékezik a Holocaustról, másrészt bemutatja a világ és Magyarország népeinek, embereinek kulturális sokszínűségét. Ennek keretében a legkülönbözőbb kisebbségeket, pontosabban szólva „másságokat" szeretnénk meghívni (nemzeti kisebbségeket, vallások képviselőit, Magyarországon tanuló külföldi diákokat...).

Mivel a rendezvény súlyos kiadásokkal jár, a mi lehetőségeink pedig igen korlátozottak, támogatókat kerestünk. Kérjük, hogy aki egyetért a rendezvény céljával, és szponzorálni tudna minket, vegye fel velünk a kapcsolatot az 1121 Budapest, Arató u. 11–13. (Bíró Tamás) címen, vagy a 269-4674 faxszámon.

A támogatás alapítványra fizethető, ezért az adóalapból levonható.

Segítségüket előre is megköszönve:

ELME ■■■

KORONCZI ENDRE

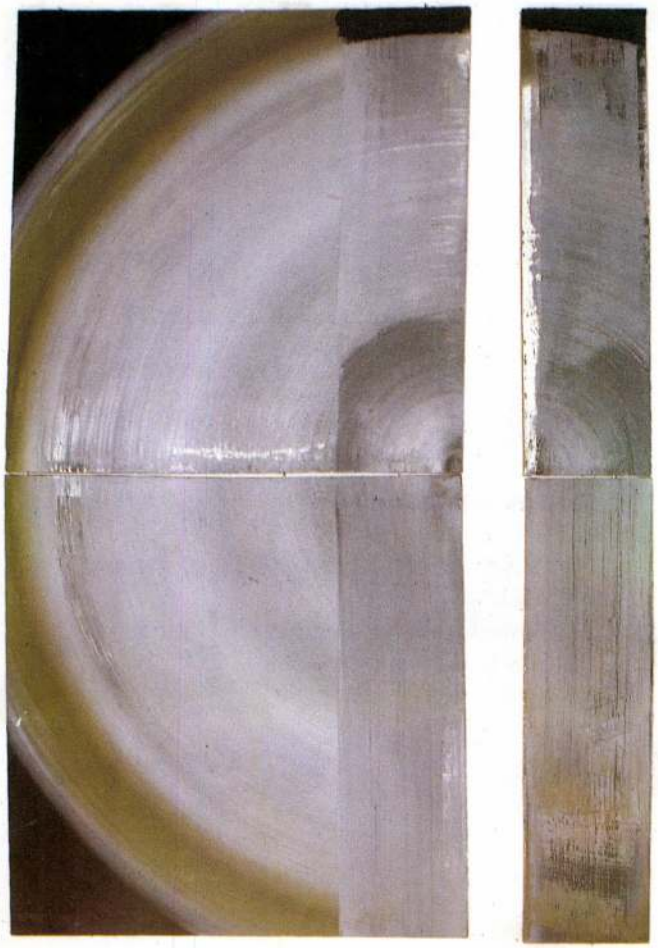

1968-ban születtem Budapesten. 1982-től 1986-ig a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába jártam. 1986-ban vettek fel a Magyar Képzőművészeti Főiskola sokszorosító grafika szakára, ahol 1990-ben diplomáztam. 1990 óta tagja vagyok a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjának és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesületnek, valamint 1992 óta a Magyar Grafikusművészek Szövetségének. 1992-től Derkovits ösztöndíjas vagyok.

Fontosabb kiállítások:

1988 Szolnok, MK. (Sárkány Sándorral)
Tatabánya, Népház (Session Band)
Esztergom, MK. (Session Band)
1989 Budapest, Barcsay Terem
Budapest, LKH.
1990 Budapest, Óbudai Társaskör Galéria
Tatabánya, Kernstock Terem (Session Band)
Budapest, LKH. (Faa Balázzsal)
1991 Budapest, Stúdió Galéria (Gallery by Night)
Budapest, Műcsarnok („Tatarozás")
Budapest, Barcsay Terem (Faa Balázzsal)
Groningen, Westerkerk (P. u. Bp.)
1992 Szolnok, MK. (Sárkány Sándorral)
Budapest, Stúdió Galéria (Gallery by Night)
Budapest , FMK. (Sárkány Sándorral)
Szentendre, Aktív Art Galéria
Győr, Zsinagóga (Lévay Jenővel és Tolnay Imrével)
Budapest, Budapest Galéria Lajos utcai kiállítóháza
Budapest, Stúdió Galéria

Díjak:

1991 • Hermann Lipót Alapítvány díja
• Győri I. Nemzetközi Grafikai Biennálé I. díja
• Miskolci XVI. Országos Grafikai Biennálé, Kondor Béla Emlékérem
1992 • Barcsay Jenő Alapítvány díja
• Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj

Jelentősebb performance-ok:

1989 • Találkozások a Tányérföldön
Budapest, Szkéné Színház (Ferenczi Róberttel)
• NIKROÁZ Budapest, Szkéné Színház
1990 • cím nélküli kiállításmegnyitó akció
Budapest, Óbudai Társaskör Galéria
• BIT Dömös, Dömösi Galéria
• PERMEŐZ I. Budapest, Zichy Kastély
• PERMEŐZ II. Budapest, NAP-NAP Fesztivál
1991 • MAKA-ZIRAKOZ (Vadászat-Malom)
Budapest, Szkéné Színház
• Önevés I. Tatabánya, Kernstock Terem
• Felgyorsított napóra
Budapest, NAP-NAP Fesztivál
• Önevés II. Groningen, Westerkerk
1992 • Utolsó vacsora, utolsó ítélet
Braunschweig, Galerie KK im Fisch
• cím nélküli performance
Budapest, NAP-NAP Fesztivál

Koronczi Endre
Budapest, Szüret u. 5–7. 1118 Hungary Tel.: 166-1555

Magyar Köztársaság Művészeti Alapja, Magyar Külkereskedelmi Bank, Műcsarnok Kiállítási Intézmények, GRAFIK Nyomda és Kiadó Kft.

Zsankó László
Műterem:
Budapest, Nefelejcs u. 40. 1078 Hungary Tel.: 141-5359

ZSANKÓ LÁSZLÓ

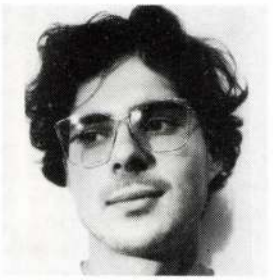

. 1966-ban születtem Budapesten. 1982 és 1986 között a Képző- és Iparművészeti Szakközépiskolába jártam. 1986-tól 1991-ig a Magyar Képzőművészeti Főiskola festőszakos hallgatója voltam. 1990-ben diplomáztam. 1991-ben Derkovits ösztöndíjat kaptam, és így ötödévesként végeztem. Tagja vagyok a Művészeti Alapnak, a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesületnek és a Tóth Menyhért Stúdiónak.

Fontosabb kiállítások:

1981 és 1986 között
Budapest, Csepel Művek Munkásotthona, őszi és tavaszi tárlatok
1984 Ugyanitt egyéni kiállítás
1982 és 1983
Budapest, FMH. (Vizuális Művészeti Hónap)
1983 Budapest, Hazai Fésűsfonó M. H.
1988 Budapest, BKV MH.
Ajka, Nagy László M. H. (csoportos)
1989 Zürich, Manor Hause Galery
Salzburg, Stadtgalerie
Budapest, Csepeli Papírgyár (Papírmunkák)
1990 Gödöllő, Egyetem (Víz és élet pályázat)
Budapest, Barcsay Terem (Diplomakiállítás)
Budapest, Barcsay Terem (Luxemborg 2000)
1991 Budapest, Barcsay Terem (Ludwig Alapítvány)
Budapest, Stúdió Galéria (Gallery by Night)
Budapest, Barcsay Terem
Tapolca (Kisgrafika)
Szeged, MH. (NOVUSZ Fesztivál)
Budapest, Műcsarnok („Tatarozás")
1992 Budapest, Közlekedési M. (Repülés-szárnyalás)
Budapest, Stúdió Galéria (Gallery by Night)
Miskolc, Miskolci Galéria (csoportos)
Budapest, Szépművészeti Múzeum (IAPMA)
Budapest, Stúdió Galéria

Díjak és tanulmányút:

1981 és 1986 között
Csepel Művek Munkásotthona, őszi és tavaszi tárlatok, többszöri nívódíj
1982 és 1983
Vizuális Művészeti Hónap, mindkétszer első díj
1990 Víz és élet pályázat, fődíj
1991 Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj
1992 Barcsay Jenő Alapítvány díja
1990 Spanyolországi tanulmányút

Magyar Köztársaság Művészeti Alapja, Magyar Külkereskedelmi Bank, Műcsarnok Kiállítási Intézmények, GRAFIK Nyomda és Kiadó Kft.

Koronczi Endre
szeretettel meghívja Önt az
1992. november 24-én este 6 órakor
a Stúdió Galériában
nyíló kiállításának megnyitójára.
A megnyitásban részt vesznek:
Lévay Jenő – performance
Faa Balázs – szöveg

A kiállítás megtekinthető:
Stúdió Galéria, Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 52.
1992. november 24-től december 12-ig
vasárnap kivételével napona 10 és 18 óra között.

NA-NE GALÉRIA

REDUKCIÓ

ERDÉLYI GÁBOR
GÁL ANDRÁS
IMRE MARIANN
KORONCZI ENDRE
SZABÓ DEZSŐ
SZALAI ATTILA
VESZELY BEÁTA

1994. ÁPRILIS 27 - MÁJUS 9

Koronczi Endre

MEGNYITÓ: 1994. ÁPRILIS 27-ÉN 18 ÓRAKOR
A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: NAPONTA 12-20 ÓRÁIG

CÍM: 1093 BUDAPEST, LÓNYAY UTCA 41.
TELEFON: 217-7854

A harmónikus hangrendszer táblázata.

z összes hangközök *c*-től vannak mérve és — mint *viszonylagos* rezgésszámok — az oktáva ezredrészeiben feltüntetve.)

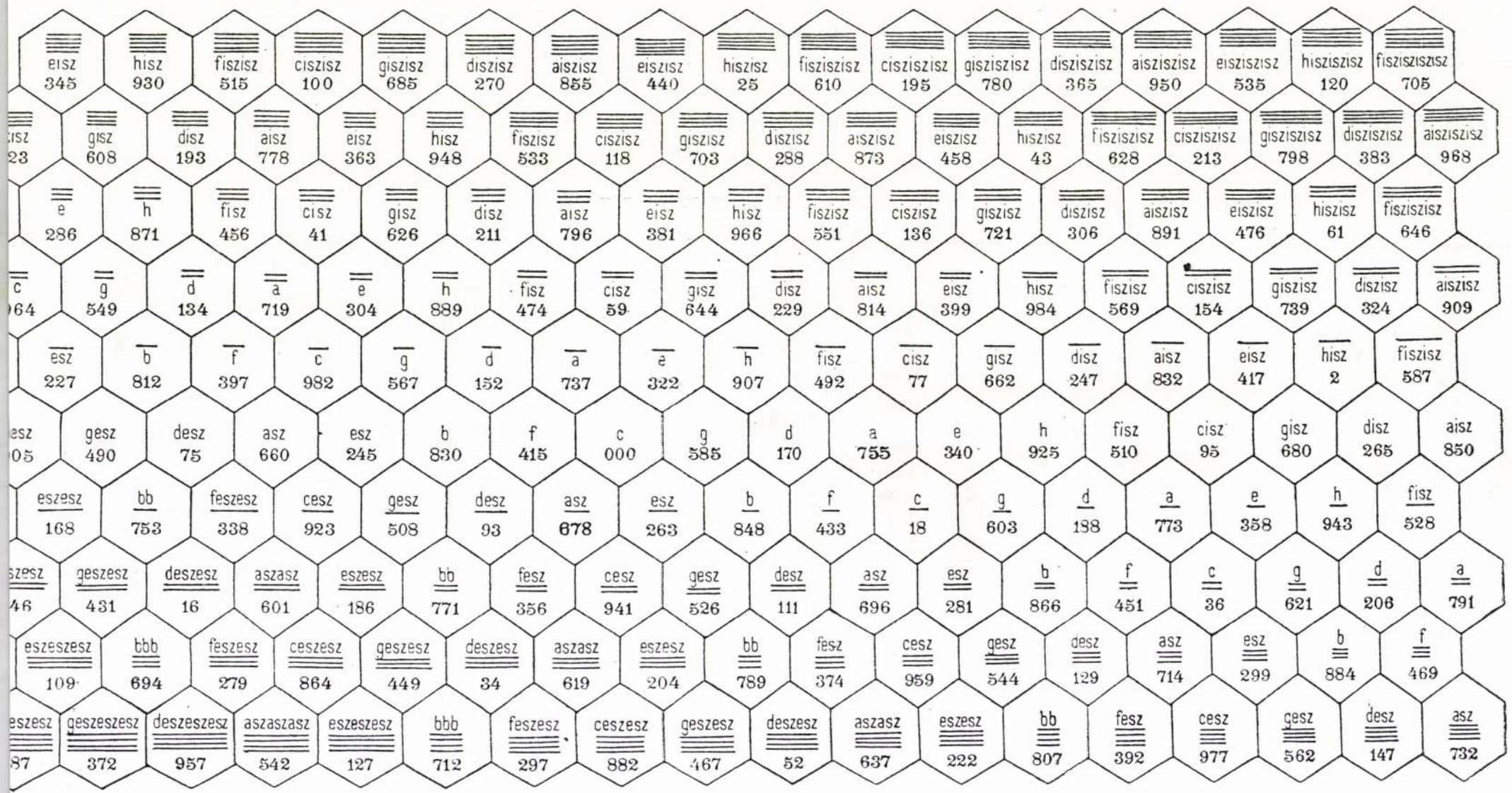

TARTALOM

POLITIKA

interjú

4–5. Elmarasztalva
(Eörsi Mátyás a véleménynyilvánítás szabadságáról)

Hírek

6–7. Kulturális hírek
8. Képes hírösszefoglaló

Magyar glóbusz

9. Puncskísérlet, avagy hogyan készül a független Magyar Rádió?
10. „Nem volt oszlatóék": Ego
Gyújtogatás: Leszakadt a pajta
11. (Titkos) címjegyzékek:
Lefogyni és jövőbe látni
A Búvárok Reménykednek III.:
Védőbeszéd
16. Döbrentei tér:
„Nincs egy sárga csillag magán?"
Telt hólyag: Magyar praxis
17. Magyarok Világszövetsége:
Főtitkárfalás
Diétai levlap
18. Vérkeringő
Bokor-konferencia:
A szelídség merényletei

publicisztika

12. Haraszti Miklós: Médiatrianon
13. Eörsi István: Jegyzetek ürügytelenül

riport

14–15. Kábítószer-kereskedelem:
Balkán-útvonal

világfalu

19. Francia választások:
A túlgyőzés gondjai
20. Ukrán parlamentarizmus:
Kucsma, a Bulldog
21. Bolgár parlamentarizmus: Rózsalekvár
Orwell és a szerb média
22. Kassa: Bauer Power
Malájföld: Szultáni pofon
23. Tűzforró Afrika
A brit sajtó mint áldozat

kérdőív

25. Mi az Ön véleménye
a Magyar Narancsról?

alterN-ego

26. Mona Lisa az őserdőben:
Sebeők János a bioszféra
jogegyenlőtlenségéről
27. Ökofalu Gyűrűfűn:
A csinált természetesség

ÉLET+MÓD

28. Brenner György 1939–1993
Túlélési technikák: A Spion-hegy alatt
29. Beálmodók
30. Az eltűnt idő nyomában:
Magyar hangja: Láng József
Korunk hőse: A kukarakodó
31. Az ember melegségre vágyik
A pesti presszók: Gyergyó

snobLesse oblige

32. Heti sznobkalauz

Saláta

34. Glosszák

KULTÚRA

filmszemle

35. Film kell!

interjú

36–37. „Ha én megátkozok valakit, az ziher"
(Szabó Ildikó)

filmszemle

38. Kínaiak Magyarországon
(Fekete Doboz Kft.)
Aadel Daad
39. Neoszarvasbika
BBS-produkció: Egyetlenem
40. Ma film – holnap tévé?
41. Wenders a városunkban
(Látható és láthatatlan filmek)
FFFF (Fiatal Francia Filmrendezők Fesztiválja)

képzőművészet

42. Átváltozások
(Basquiat New Yorkban – és Pesten
Holdfogyatkozás

rockfront

43. „Mit látsz, Laca?"

Melodig

44. Kommersz jazzrock hatszázért
Narancsfül: Bop-Art: Clinical Picture
A heroin magánügye volt.
Most megölte (Heino de l'Ourcq)

könyv

45. Pop-rock könyvszemle

sport

46. Szumó ima

komix

47. Szép az élet, sose halunk meg

Szóval Amerikában akarsz tanulni!? Tudnivalók, pályázatok, tények, miegymás a jövő héten a Narancsban.

NARANCSGALÉRIA

KORONCZI ENDRE

A grafikai lapokkal (melyek közül néhány e számban megtalálható) való ismerkedésnek két síkja lehetséges. Az első a puszta szemlélésük során szerzett információk feldolgozása. A második sík viszont ezután is nyitva áll. A képekhez olyan – verbális úton is közölhető – információk is tartoznak, melyek nélkül a megismerés nem lehet teljes.

A sorozat szisztémája a sokszorosítás és az egyediség ellentétének alapján született. Vajon miért dolgoznak a grafikusok oly sokat és oly keservesen egy-egy rézlemezen vagy litográf kövön csak azért, hogy végeredményként rengeteg egyforma nyomatot nyerjenek? Vajon mi értelme lehet annak, hogy egy műalkotásból több egyforma legyen? Vajon mi lehet az az elszánt gondolat, amely miatt sokan alávetik magukat technikából adódó hátráltató tényezőknek, és nem a sokkal egyszerűbb, egyedi formáját választják a mű létrehozásának?

Módszeremmel, mely a sokszorosítás fogalmát egy másik jelentésében értelmezi, ezen ellentmondásokat szerettem volna kiküszöbölni.

A szisztéma és az általa létrehozott egyedi lapok viszonyában én a szisztémát tartom műalkotásnak, a lapokat pedig egy gondolati egész fizikai termékeinek, melyek tárgyi formát adnak a szellemnek, mivelhogy mégiscsak képzőművészetről van szó.

Koronczi Endre

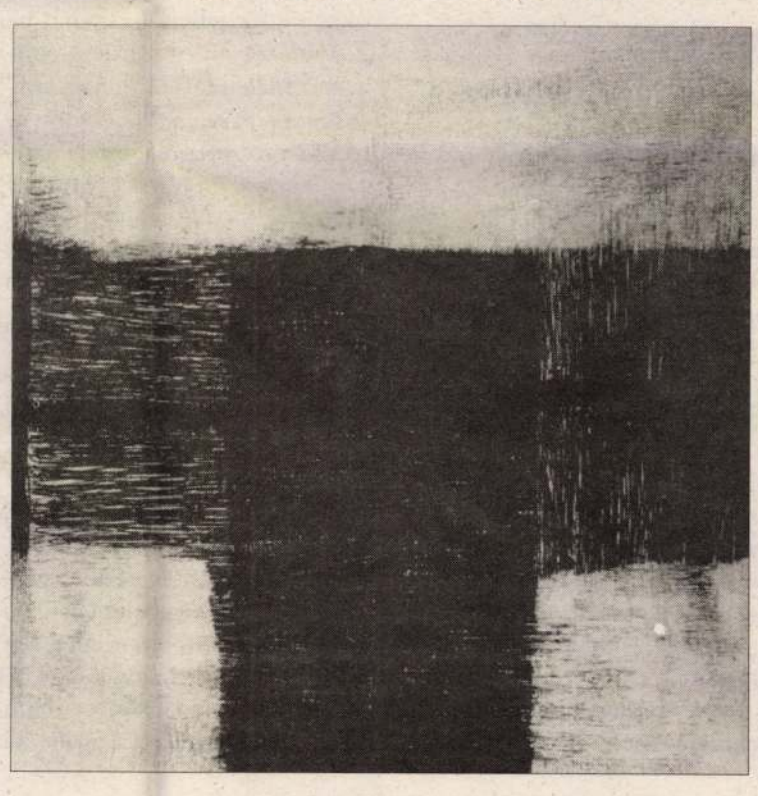

a szerk.

Durváskodás van. Sírás-rívás és fogaknak csikorgatása. Ülünk a lovon, herénkből nyílvessző meredez.

Eörsi Mátyás képviselőt másodfokon megrótta a független magyar bíróság *(lásd 4–5. oldal)*, rámutatva, hogy annyira még nem vagyunk egységesek Európával, hogy a jogot ugyanúgy értelmezzük, mint amott szokásban van. Mivel sejthető, hogy délkeleti szomszédunk – Románia – legalább annyira nem egységes Európával, mint mi magunk, a világ legtermészetesebb dolga, hogy Doina Cornea asszonyt, aki már a Ceausescu-éraban is vezető ellenzéki volt, ál-lamellenes izgatás vádjával maga elé idézte a román főügyészség. Eközben Funar Dzsordzsi azzal talált fenyegetőzni, hogy ha a magyarok nem szállnak le a kolozsvári Mátyás-szobor problematikájáról, ő bizony népszavazásilag be fogja azt olvasztatni. És akkor történt, hogy felállt egy tanácstag, és számon kérte a szobron, miért nem lóg ki a főalak ivarszervéből egy moldován nyílvessző. Mert ez történelmi tény. Kisvártatva Budapest belvárosában herén lőttek egy bolgár állampolgárt. Még nem jelentkezett tanú, aki hallotta volna a merénylő harci kiáltását, de tán valami ilyesféle lehetett: „Nesze neked történelmi hűség!" A magyarnak sosem volt erőssége a balkáni nyelvek közti különbségtevés.

Lehet, hogy a közeljövőben még jó néhány bolgár állampolgárral történik hasonló baleset: az ENSZ-ből megüzenték ugyanis a bolgároknak meg a románoknak, hogy nem érdekli őket semmi, állítsák meg azt a pár szerb tankhajót a Dunán, bármi áron, akár erőszakkal is. A tévében lehetett látni sok csillogó váll-lapú román tisztet, álltak valami hajón és erősen vakarták a fejüket, tehetetlen dühvel pillantgattak az uszályok felé – és ez azért nem lenne akkora baj. De ez a Bulgária, ez azért túlzás volt. Ekkora hülyék az ENSZ-ben sem dolgozhatnak.

A bolgár–szerb konfliktusok szép hosszú és szép véres történetre tekintenek vissza. Luben Berov, Bulgária miniszterelnöke *(egyben e számunk titkos főhőse – lásd 21. oldal)* meg is jegyezte, hogy nem lenne bölcs dolog néhány fuvar olaj miatt lángba borítani a Balkán még viszonylag nyugodt fertályát is. De lehet, hogy az van, hogy az ENSZ-ben direkt csinálják. Mert ezek a bolgárok, ezek eddig gyanúsan távol tartották magukat a balhétól. Hát Balkán-háború az ilyen? Ugye hogy nem. Hát akkor tűz! Felajzani az íjakat! És mindenki takarja el a tökeit.

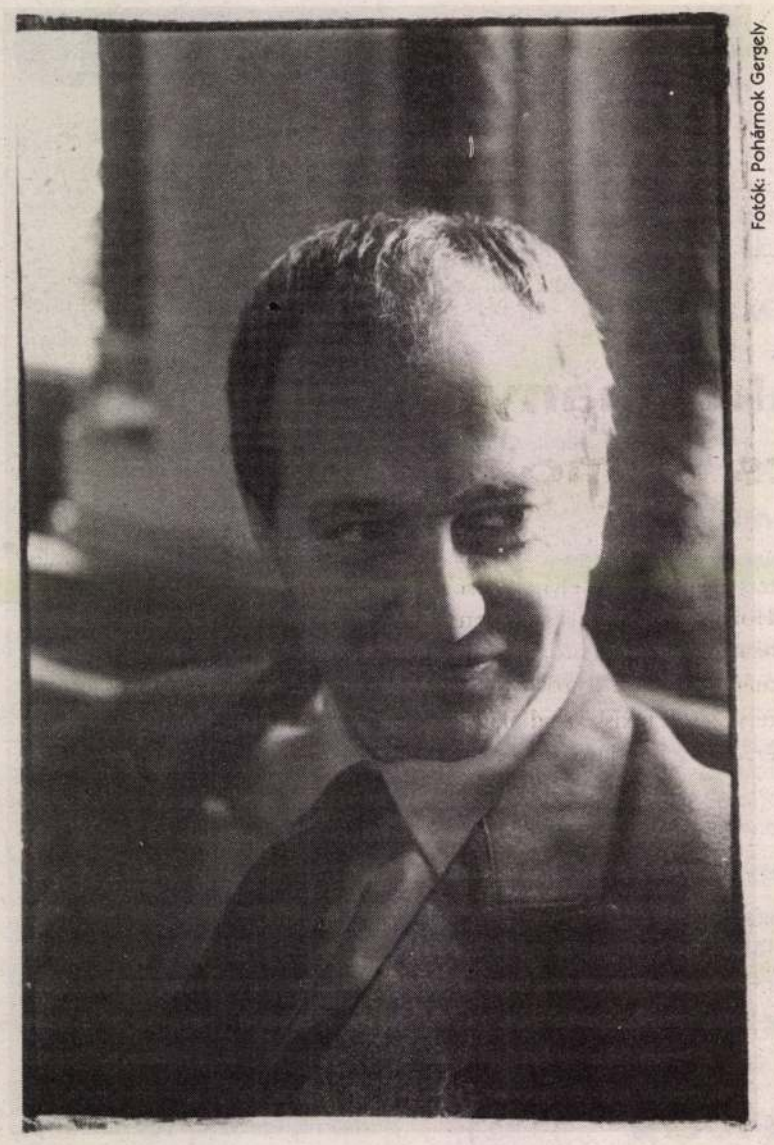

Fotók: Pohárnok Gergely

Elmarasztalva

Eörsi Mátyás a véleménynyilvánítás szabadságáról

A Fővárosi Bíróság másodfokon elmarasztalta Eörsi Mátyás SZDSZ-es képviselőt a kormány kontra Eörsi Mátyás perben. A bíróság ítéletének indoklása szerint „Európa még nem egységesült olyan mértékben, hogy a véleménynyilvánítás szabadságát ugyanúgy ítéljük meg".

Magyar Narancs: Mi a valódi jelentősége mindennek?

Eörsi Mátyás: Az Európához való csatlakozás sok lemondással jár és nagyon sok pénzbe fog kerülni. De van az egységes Európának olyan része is, amelyhez a csatlakozás nem kerül pénzbe. Pusztán szemléletváltoztatásra lenne szükség, arra, hogy elfogadjuk: a parlamentáris demokrácia játékszabályai Magyarország számára is irányadóak. Azt hiszem, egy gazdasági átalakulásnak lehetnek fokozatai, de hogy a szabadságjogunkat érvényesítjük-e vagy sem, annak nem. Ha a magyar bírói gyakorlat úgy alakulna ki a mai korszakban, hogy az Európához való csatlakozás még nem teljes, ezért a véleménynyilvánítás szabadságát csak korlátozottan lehet megítélni, ez azt jelentené, hogy Magyarországon nincs véleménynyilvánítási szabadság. Ezt én a magyar demokrácia jövője szempontjából rendkívül aggályosnak tartom.

MN: Miért volt olyan sürgős az elmarasztaló ítélet meghozatala?

EM: Ilyen helyzetben az elmarasztalt számára adódik, hogy mindenben kifogást keressen, és azt mondja, a bíróság nem független. Én nem szeretném ezt tenni, mert mániákusan bízom abban, hogy a demokrácia intézményrendszere jól funkcionál, a bíróság valóban független. A bíróság számára adva volt egy dilemma: megértette a mi érvrendszerünket, miszerint a hatóság megsértése mint bűncselekmény nem szalonképes fogalom a demokrácia keretei között. Ugyanakkor formailag hatályban van egy erre vonatkozó egypártrendszerbeli jogszabály. Lett volna megoldás, mint ahogy már volt erre precedens a Szent Korona-perben. Emlékezetes, hogy az ügyvéd azt a paragrafust, amelynek alapján a Szent Koronát perbe fogták, alkotmányellenesnek minősítette, benyújtott egy kérvényt az Alkotmánybírósághoz, a bíróság pedig felfüggesztette az eljárást, amíg az AB nem döntött. A bíróság megtehette volna ezt ebben az esetben is. Hogy miért nem tette, azt találgatni lehet; én nem vagyok hivatott arra, hogy erre a kérdésre válaszoljak.

MN: Miért olyan fontos ez a harc?

EM: A harc nem köztem és Horváth Balázs között folyik. Ha az lenne a tétje, hogy ki hazudott, Horváth Balázs-e vagy én, akkor – függetlenül minden bizonyítéktól – egyszerűen elnézést kérnék tőle. Olyan nagy nyilvánosság előtt, amilyen előtt ő akarja. Az eljárás valódi tétje azonban az, hogy a bírói gyakorlat és a törvények hol húzzák meg azt a határt, ameddig egy kormányt bírálni lehet. Ha ez a döntés, amit a Fővárosi Bíróság most hozott, hatályban marad, akkor ez a határ rendkívül szűkreszabott. E döntés szerint az követi el ezt a bűncselekményt, aki olyan tényt állít, olyan kifejezést használ, amely a hatóság vagy hivatalos személy működése iránti bizalom megingatására alkalmas. A többpártrendszeri demokrácia lényege az, hogy sokan, akik nem bíznak a kormány működésében, ennek hangot adnak, ellenzéki alternatívákat állítanak föl, bírálják a kormány tevékenységét. Minden politikai tevékenység, amely nem kifejezetten kormánypárti, a dolog jellegénél fogva alkalmas arra, hogy megingassa a hatóság működése iránti bizalmat. Amikor egy ellenzéki párt vezére azt mondja, hogy „a kormánynak nincs programja", „a kormány nem hajtja végre a programját", „nem így kell megoldani ezt a társadalmi feszültséget", ezek a kijelentések mind alkalmasak arra, hogy megingassák a kormány politikájába vetett bizalmat. Egy ellenzéki pártnak éppen ez a célja: hogy a saját programja mellé állítsa a közvéleményt és megingassa a kormány működése iránti bizalmat. Ha az a törvény hatályosul, hogy nem szabad a hatóság működése iránti bizalmat megingatni – egyszerűbben kifejezve, nem szabad bírálni a kormányt – akkor Magyarországon nincs demokrácia. Ez a tétje ennek a pernek. Eddig ezt a paragrafust nem vette elő senki, az én esetemben használják először. Közelednek a választások, a kormány egyre jobban érzi, hogy csökken a támogatottsága. Nem tudhatjuk, a jövőben hányszor fogják elővenni ezt a paragrafust. Azt hiszem, ez olyan tét, amelyért egy ellenzéki képviselőnek érdemes harcolnia.

MN.: A védekezés szerint szabad bírálni a kormányt, de nem hazugságokkal, olyan kijelentésekkel, amelyek nem fedik a valóságot.

EM: A kérdés nem az, hogy mi az igaz, és mi nem, hanem az, hogy ki dönti el valamiről, hogy igaz, vagy nem igaz. Adott esetben, pédául ha az SZDSZ-frakció azt mondja, a kormánynak nincs programja, a bíróság fogja tényszerűleg elbírálni, hogy a kormánynak volt-e programja vagy nem volt? Amikor azt mondja, mondjuk Orbán Viktor, a taxisblokádkor, hogy a kormány hazudott, a bíróság vizsgálni fogja, hogy a kormány hazudott, vagy nem hazudott? Ki vizsgálja? Hol húzódik meg a határ az igazság és a hazugság között? A köznapi nyelvben persze ez egyszerű dolog, de amikor ítéletet kell hozni igazság vagy hazugság között, néha kétségek merülnek föl, hogy megalapozott döntések születhetnek. Mert ne felejtsük el, ebben a kérdésben a bíróság csak másodsorban dönt, először a kormány tesz feljelentést. A kormány minősíti először, hogy az őt ért bírálat hazugság-e vagy igazság, hogy perbe fogja-e az ellenzéki képviselőt vagy újságírót, aki ezt kijelentette.

Én soha nem mondtam azt, hogy Horváth Balázs lövetni akart. Ez fontos körülmény. Ha ezt mondtam volna, akkor Horváth Balázs becsületsértési, rágalmazási pert indíthatott volna velem szemben, amit meg is nyer. De én nem azt mondtam, hogy lövetni akart, hanem hogy fontolgatta a lövetést. És ezt tudom igazolni. Azért az is fontos, hogy történt-e becsületsértés vagy sem. Ez a kijelentés egy politikai vitaműsor keretében hangzott el, amely nem arról szólt, hogy a kormány mit csinált a taxisblokád idején, hanem arról, hogy Göncz Árpád elkövetett-e alkotmánysértést – ahogy azt Debreczeni József a műsorban állította – vagy nem. Debreczeni József állítása szerint Göncz Árpád nem volt jogosult arra, hogy a honvédség figyelmét fölhívja, ne avatkozzon bele az eseményekbe. Ezzel szemben én arról beszéltem, hogy Magyarországon olyan belpolitikai feszültség volt, amelyben nem lehetett kizárni, adott esetben szükség lehet-e a katonaság bevetésére. Göncz Árpád tehát helyesen járt el a társadalmi béke megőrzése érdekében – ami alkotmányos feladata –, amikor a katonaságot arra kérte, ne avatkozzon be, a kormányt pedig arra, hogy tárgyaljon a blokád képviselőivel. Ennek a politikai helyzetnek a leírására használtam azt a kifejezést, hogy „Horváth Balázs azt fontolgatta: a tömegbe lövet", lehet hogy ez nem volt helyes kifejezés, mert sértő lehetett Horváth Balázsra nézve, de a helyzet leírására alkalmas volt. Mert valóban olyan volt Magyarországon a politikai helyzet, amelyben a kormány fontolgathatta, sőt fontolgatnia kellett ezt. Azok a bizonyítékok, amiket én eddig nyilvánosságra hoztam, ezt százszorosan alátámasztották. Egy párat hadd mondjak: Horváth Balázs nyilvánosan jelentette ki, hogy 1918 óta, vagyis az Osztrák–Magyar Monarchia összeomlása óta a magyar társadalmat akkora meg-

Ennek a pernek a tétje a jogállamiság.

KORONCZI Endre

1996
11-3

Andrási Gábor
Budapest, II.
Ösvény utca 10.
1028

A SOMOSKŐÚJFALUI ÁLLTALÁNOS ISKOLA SZERETTEL MEGHÍVJA

KORONCZI ENDRE

EGYEDI RÉZKARC-SOROZAT 595219KR232 CÍMŰ

KIÁLLÍTÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

FÖLDI PÉTER

1996. MÁRCIUS 18-ÁN (HÉTFŐN) 16 ÓRAKOR

A SOMOSKŐÚJFALUI ÁLLTALÁNOS ISKOLA GALÉRIÁJÁBAN.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

ÁPRILIS 12-IG HÉTKÖZNAP TANÍTÁSI IDŐBEN.

KORONCZI Endre

Narancsgaléria : Koronci Endre. = Magyar Narancs, 1993. febr.4. 3.ill.

Prágai Paríz. = Új Tükör, 1984. november 18. 24-25. ill.; P.SZŰCS Julianna: Szent Sebestyén legújabb kori csodája. = Népszabadság, 1984. november 2. 7., ill.; TASNÁDI Attila = Népszava, 1984. október 12. 6.; WAGNER István: Például Filla.= Magyar Hírlap, 1984. december 13. 6.

1105. TURANCI, Béla: A vajdasági magyar képzőművészet a XIX. század végétől a második világháborúig. In: Jugoszláviai magyar művelődéstörténet. Szerk. Hornyik Miklós. Szabadka : Magyar Nyelv- Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete, 1984 45-50.

1106. ENTARTETE Kunst, Duisburg, Wilhelm-Lehmbruck Museum, 1984 **ism.** Éri, Gyöngyi: Forbidden! to be prosecuted. = Interpress Grafik, 1984, 3. 9-14., ill.

1107. FÖLDÉNYI F. László: A pillanat gyönyöre : Korai happeningek. = Híd, 58, 1984, 11. 1532-1551.

1108. GELLÉR Katalin: Glasgow négyei. = Múzsák, 1984, 1. 37-38., ill.

1109. GLEIZES, Albert: A kubizmus. Bev. Eberhard Steneberg. Utószó: Hegyi Lóránd. Bp. : Corvina, 1984 111 p., ill. **rec.** FÁBIÁN László = Művészet, 25, 1984, 9. 60-61.; VADAS József: Művészeti iskolák körül. = Könyvvilág, 29, 1984, 7. 25.

1110. HADERMANN, Paul et al: Les relations entre les avant-gardes littéraires et les autres arts, la pensée scientifique et la technique. In: Les avant-gardes littéraires au XXe siècles. Ed. Jean Weisgerber. Bp. : Akadémiai, 1984 Vol.2. 931-1032.

1111. BÁN Anna - KÖRNER Éva: Lovasok a vízparton - Fekete négyzet fekete alapon : Az orosz és magyar avantgardizmus társadalmi funkciójáról, forma- és nyelvújító tevékenységéről. = Művészet, 25, 1984, 4. 4-7., ill.

1112. ILLÉS Lajos: A modern művészet alakulása. = Szivárvány, 4, No 13, 1984 49-55.

1113. ISPIR, Mihail: Catati si destine. = Arta, 32, 1984,

Szeretettel meghívjuk

KORONCZI ENDRE

Végtelen gömb adott középponttal

894103KV01

című kiállítására

a Liget Galériába és környékére.

A kiállítás megtekinthető:

1994. augusztus 12-26-ig

kedd kivételével naponta 14-18 óráig.

Megnyitó: 1994. augusztus 12-én 18 órakor

cím: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 5.

és a Városliget galéria felőli sarka.

F.k.: Reszler Ernesztin

Sinkovits Péter

Bp. Allende park 2.
1119

sasag
Dvořák
75
79
68
62
1 HELYSZÍN
2 HELYSZÍN
3 HELYSZÍN
Dürer
Ajtósi
LIGET
GALÉRIA

KORONCZI ENDRE

Real Time Wind

1999. október 19-től november 6-ig, megnyitó: október 19. 19 óra

Frans JACOBI **KORONCZI Endre**

A DCA Koppenhága és az FKSE műterem- és kiállításcsere programjának keretében. Kurátor: Molnár Edit.

On behalf of the exhibition and residency exchange program between DCA–Copenhagen and FKSE–Budapest. Curated by Edit Molnár.

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület Budapest, V., Képíró utca 6., tel.: 267 2033, tel./fax: 266 6502, e-mail: studgal@c3.hu

Stúdió Galéria

nyitva: vasárnap kivételével naponta 14-18 óráig

támogatók: DCA Foundation, NKA, NKÖM, MAK, LIGA, Fővárosi Kulturális Alap

Koronczi Endre

A KIÁLLÍTÁS KURÁTORA: PETRÁNYI ZSOLT

A MŰCSARNOK ÉS A FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET MEGHÍVJA ÖNT A

REJTŐZKÖDŐ

CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK: BEÖTHY BALÁZS, CSEKE SZILÁRD, CSIZMADIA ZSUZSA, EIKE, EPERJESI ÁGNES, ERDÉLYI GÁBOR, FÁBIÁN NOÉMI, GÁL ANDRÁS, GERHES GÁBOR, GYENIS TIBOR, HECKER PÉTER, IMRE MARIANN, KÁMÁN GYÖNGYI, KOMORÓCZKY TAMÁS, KOPASZ TAMÁS, KORONCZI ENDRE, MENESI ATTILA, NEMES CSABA, PACSIKA RUDOLF, RAVASZ ANDRÁS, SZABÓ DEZSŐ, SZÁCSVAY PÁL, SZARKA PÉTER, SZOBOSZLAI JÁNOS, VERESS ZSOLT, WECHTER ÁKOS, WÄCHTER DÉNES

A MEGNYITÓT A TÖRLEY TÁMOGATJA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:

GARACZI LÁSZLÓ

ERNST MÚZEUM, BUDAPEST, NAGYMEZŐ U. 8.

1997. SZEPTEMBER 16. 18 ÓRA

A Budapest Galéria tisztelettel meghívja Önt és kedves családját
KORONCZI ENDRE
kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
1997. május 8-án 18 órára
a kiállításon közreműködik:
Pető Hunor
Szabics Ágnes
valamint a meghívott
művész(házas)párok
A kiállítás megtekinthető:
1997. június 8-ig hétfő kivételével
naponta 10 - 18 óráig.
Budapest III., Lajos utca 158.
http://www.hungary.com/koronczi/szinkron

Bánföldi Zoltán
Beöthy Balázs
Braun András
Gulyás Ágnes
Hajdú Kinga
Illés Anna
Imre Mariann
Kámán Gyöngyi
Köves Éva
Gerhes Gábor
Szépfalvi Ágnes
Zsankó László

Deli Ágnes
Németh Hajnal
Káldi Kata
Koroknai Zsolt
Kósa János
Pálos Miklós
Kótai Tamás
Szűcs Tibor
Wéber Imre
Medve Zsuzsa
Veres Zsolt
Zsankóné Szőnyi Krisztina

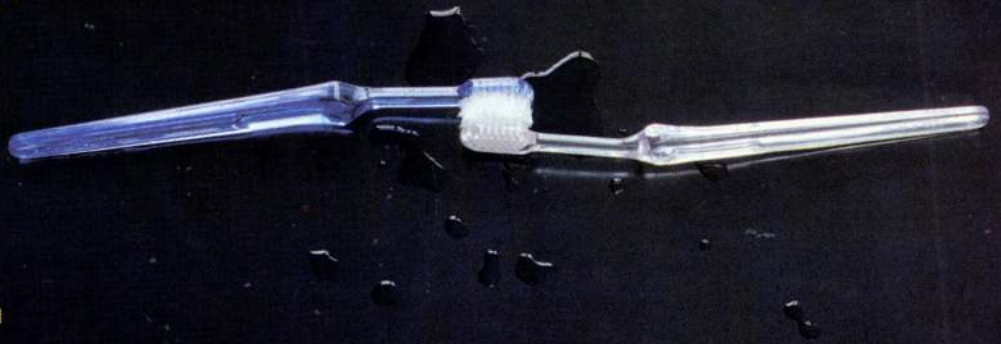

BUDAPEST GALÉRIA

KORONCZY ENDRE

KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK A MŰCSARNOK SZERVEZÉSÉBEN
EXHIBITS ABROAD ORGANIZED BY THE PALACE OF ART

Helsinki – Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása
(Gerhes Gábor, Kiss Péter, Koronczy Endre)
1994. december 15 – 1995. január 10.

Kairó – V. Nemzetközi Képzőművészeti Biennále
1994. december 10 – 1995. március 10.
Magyar résztvevők: El Kazovszkij, Halász Károly, Kovács István

Berlin, Magyar Kultúra Háza – Variációk a Pop Artra
1994. november 10 – 1995. január 9.

Szófia, Magyar Intézet – VIII. Esztergomi Fotóbiennále
1994. november 16 – december 12.

Bukarest, Magyar Intézet – Széchy Beáta – 1995. január 16 – 30.

Róma, Magyar Intézet
Az 1994-ben római ösztöndíjat kapott művészek kiállítása
1994. december 9 – 31.

India – Gaál István fotói
Vándorkiállítás az újdelhi Magyar Kulturális Központtal közös szervezésben

Faenza – 1995 februárjában zsűrizik a Nemzetközi Kerámiai Bemutatók égisze alatt szeptember-októberben megrendezésre kerülő Faenzai Nemzetközi Kerámia-pályázatra beérkezett anyagot. A Műcsarnok segít abban, hogy a pályázati felhívás eljusson a magyar keramikusokhoz, és biztosítja a pályázati anyagok kijuttatását Faenzába. A Műcsarnokban eddig jelent-

Helsinki – Derkovits Scholarship holders
(Gábor Gerhes, Péter Kiss, Endre Koronczy)
December 15, 1994 – January 10, 1995

Cairo – 5th International Fine Arts Biennial
December 10, 1994 – March 10, 1995
Hungarian participants: El Kazovszkij, Károly Halász, István Kovács

Berlin, House of Hungarian Culture – Variations on Pop Art
November 10, 1994 – January 9, 1995

Sofia, Hungarian Institute – 8th Photo Biennial of Esztergom
November 16 – December 12, 1994

Bucharest, Hungarian Institute – Beáta Széchy, January 16 – 30, 1995

Rome, Hungarian Institute
Exhibit of Artists granted the Rome scholarship in 1994
December 9 – 31, 1994

India – Photos of István Gaál.
Travelling exhibition jointly organized with the Centre of Hungarian Culture in New Delhi

Faenza – the works submitted to the International Ceramics Competition of Faenza organized in September-October under the aegis of the International Ceramics Shows will be evaluated by the jury in February 1995. The Palace of Art helped forward the call for competition to Hungarian ceramists and ensures the transportation of the competition material to

KORONCZI ENDRE

KORONCZI ENDRE

kiállítása

1994. május 18 - 25 -ig

megnyitó május 18 -án 18 órakor

MŰ-TEREM KIÁLLÍTÓ

Budapest, VII. Dohány utca 16-18., az udvarban

megtekinthető: minden nap 0 - 24 óráig

KORONCZI ENDRE

(...) A festő két üres vásznat fordított egymással szembe. Közéjük került a festék. A két vásznat egymáshoz képest szabott pályán mozgatta. E mozgás rendezte el a festéket az egymáshoz szorított vásznakon, hogy a "festődés" befejeztekor egy képpé egyesüljenek. A vásznakat nem érintette ecset.

A festő megkerülte azt a hagyományos helyzetet, amelyben a művész ecsettel a kezében szembesül az üres vászonnal, majd a lehetségességig közelít a benne rejlő ideálishoz, miközben a valós kép és az ideális állandó kölcsönhatásban van. Ha szabad egy metaforával próbálkoznom: Koronczi Endre rövidre zárta az áramkört. A vásznakat önmagukkal szembesítette, így azok az ecset szerepét is betöltötték, s némileg az övét is. Lehetetlen, pontosabban értelmetlen lenne megkülönböztetni, vajon melyik vászon volt a formáló, s melyik a formált. Egyrészt azért, mert a valóságos folyamatban is többször szerepet cserélnek, másrészt azért, mert a két rész egyetlen egészet alkot. Nem képpel festett képről van tehát szó, hanem *önfestő képről*. Nyom és nyomhagyó, kép és tükörkép, eredeti és másolat, ok és okozat alkotnak olyan szintézist, melyet ismét csak egy olyan rövidre zárt áramkörhöz lehet hasonlítanom, mely a rövidzárlat előtti szikraként az oszthatatlan egész képét idézi egy pillanatra. (...)

E képek esetében a festő ideája absztrakt, geometriai feltételezés és fizikai kényszerűség. A képrészek egymáshoz való arányain, méretükön és a mozgás pályáján keresztül alakíthatja a valóságos képet. A vizuális idea, amennyire csak lehet, a háttérbe szorul; talán a színek területére. Másképp fogalmazva: az idea inkább a módszerre vonatkozik, mint a képre.

A festő egy rendszert alkot, egy "képcsináló automatát", "betáplál" néhány "paramétert", és a továbbiakban kizárólag animátorként hajlandó közreműködni: észrevétlenül kiszorul az alkotás folyamatából. Ez a magatartás felfogható végletes szerénységként, de végtelenül provokatív gesztusként is.

Aki ismeri Koronczi Endre eddigi munkáit, annak nem idegen sem az ambivalens magatartás, sem a módszer és tárgy szintézise. Közelebbről arra a csaknem hatszáz lapból álló rézkarc-sorozatra gondolok, mely egy hasonló "képautomata" terméke. A sorozat kizárólag egyedi lapokból áll, s ezek épp a sokszorosítás által váltak egyedivé. A lemezek geometriai alakjából következő forgatási lehetőségek képezték a módszert, valamint az a tény, hogy a lemezek újabb festékezés nélkül is képesek nyomot hagyni, többször egymásra nyomva ugyanazon a papíron. A sorozat a variációk összességére törekszik, melyben a silány ugyanúgy benne foglaltatik, mint az értékes. Az előbb említett ambivalens magatartás érezhető itt is. Az alkotó nem az egyedi értékre vonatkozó igénnyel lép fel, hanem a maga szemérmes (provokatív) módján az "egész" a célja. (...)

Faa Balázs: Önfestő képek - Új Művészet 1993/3

(...) Koronczi Endre tevékenysége - *munkája* - érzelmek nélküli mechanika. Nincs különösebb lelki kötődése a születő eredményhez, nem nézi, nem is látja. Véletlenszerűen meghatározott méretek, véletlenszerűen kiválasztott szín és festékmennyiség, pontosan megszabott mozgás. A képek önmagukat festik és egymást, összetapadva dörzsölődnek, gépies erotikával. Az aktus végén a művész szétválasztja a résztvevőket; nyomtatottat és nyomtatót, széthajtja, mint a könyvlapokat, kinyitja a könyvet. Nyomóforma és nyomat egymás mellé kerül; előttük óriási tér, az, ami eddig közöttük volt; egymásra utalt tekintetük, ahogy összelapulva bámulták egymást, mint Ben Vautier fekete dobozba zárt, szembefordított tükrei.

A művész kívül marad, hűvös és tartózkodó. Aki ezt teszi, nem szárazabb tehetségű, mint a többi. Nem valószínű, hogy "csak" belódítja az imamalmot, hogy aztán nyugton maradhasson.

A módszert "szerénynek" vagy "provokatívnak" (Faa Balázs) is tekinthetjük, az eredmény lehet szép, izgalmas, akár unalmas is. Éppen ez a legfeltűnőbb. Az esztétikai és korszellem-trillázások, a festészeti dzsoggingdivatok, a betegségként terjedő karikatúrafestészet közepette valaki úgy dolgozik, hogy sorozatának akár háromnegyed része is lehet rossz, használhatatlan vagy csúnya. Módszere egyszerre tisztességes és kockázatos, ironikus és önironikus: a festő festeti képét, a festő nem látja a képet. Nincs ebben semmi művészettel szembeforduló provokáció, vagy ódivatú művészetellenes gesztus, és nem irritálja az újító kényszer sem. Koronczi Endre a változás oldalán áll, de nem praktikus előrelátással; amit tesz, kockázatos, kudarccal is végződhet, és ez mégsem változtat semmin. A közhellyé rongyolt wittgensteini mondatot - "Amiről nem lehet beszélni, arról hallgatni kell" - Erdély Miklós tovább mondja: "Amiről nem lehet beszélni, arról beszélni kell." Pedig a művészeti diskurzus újból arról folyik, amit már mindenki tud, amit megértettek, és amit mások majd minden nehézség nélkül fel fognak ismerni. Arról kell beszélni, amit nem tudunk!

Koronczi Endre témája a kép, a festő, a festés és az összetapadt képek felnyitásakor láthatalan, de jelenlévő erő és tér, az érezhető, de nem ismerhető történés. Képei a szabálytalan világ naturalizmusának szabályait éppúgy mutatják mint a geometria bizonytalanságát - egyszerre jól ismert, koncentrált jelként. A forgatás közben megjelent körök ugyanúgy idézik a tűzfalak tövébe ültetett bokrok szélfújta ágainak szabályos félkör-karmolását a vakolatban, a körkörösen mozgó vasalkatrészek egymásba maródását, mint a terv szerint festett geometrikus formákat, amiket valami váratlanul megváltoztat. Nem körcikket és nem téglalapot fest, hanem azt az ismeretlen, kiszámíthatatlan erőteret, ami az általa kimunkált gép monotóniájának törvényes és a szabályokat levetkőző, azok alól állandóan kisikló eredmény között van. *Amit mond, azt nem tudja előre!* (...)

Tolvaly Ernő: Elfordított képek - Nappali Ház 1993/2

KORONCZI ENDRE

kiállítása az Újpest Galériában
1043 Budapest, Árpád út 66.

1994 április 6-tól április 30-ig. Megnyitó: 1994 április 6-án 18 órakor

A kiállítást a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete valamint a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület támogatta.

193219NF29 kazeintempera, vászon 196 x 146 cm (négy vászon)

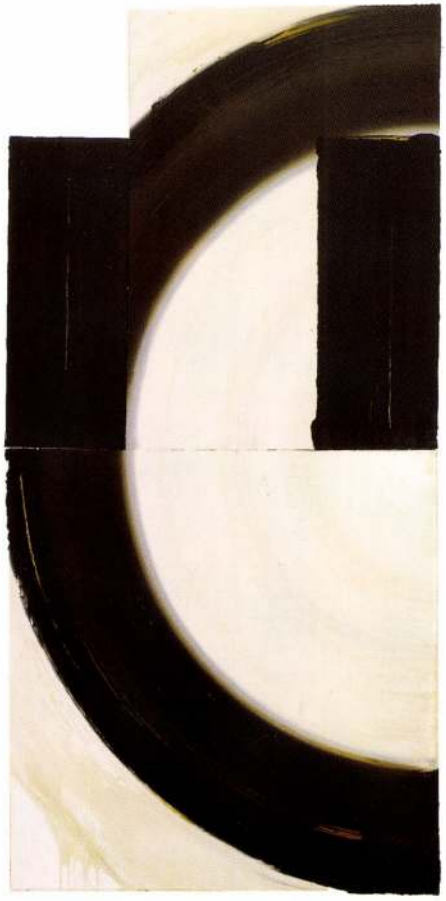

193231NF41 kazeintempera, vászon 200 x 100 cm (három vászon)

193228NF38 kazeintempera, vászon 180 x 133 cm (három vászon)

KORONCZI ENDRE H-1149 BUDAPEST, LIMANOVA TÉR 1.

A SOUVENIR ALAPÍTVÁNY ÉS AZ FMK
SZERETETTEL MEGHÍVJA

AZ 1994. ÉVI SOUVENIR DÍJASOK
KÖZÖS KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA,
1995. OKTÓBER 11.-ÉN 17 ÓRÁRA,
A FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJÁBA.
1062 BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 112.

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
RÉZ ANDRÁS

A MEGNYITÓ UTÁN
KÁLLÓY MOLNÁR PÉTER
(A VÍGSZÍNHÁZ SZÍNMŰVÉSZE)
KESELYŰ-DAL CÍMŰ VERSESKÖTETÉNEK
BEMUTATÓJA.
A VERSEKET ELŐADJA:
KÁLID ARTÚR
(A VÍGSZÍNHÁZ SZÍNMŰVÉSZE)

AZ ESTEN KÖZREMŰKÖDIK:
LAJKÓ FÉLIX
(SOUVENIR DÍJAS HEGEDŰVIRTUÓZ)

MEGTEKINTHETŐ:
1995. OKTÓBER 16-IG
NAPONTA 10-18 ÓRÁIG.

FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA - CLUB OF YOUNG ARTISTS

FMK

1062 BUDAPEST, ANDRÁSSY ÚT 112. ☎ 131-9858, 132-2959 POSTACÍM: 1391 BUDAPEST, PF 203 FMK

A RÉSZTVEVŐK EGYÉNI
KIÁLLÍTÁSAI MEGTEKINTHETŐK:
1995. OKTÓBER 17-31 KÖZÖTT.
MEGNYITÓK
A KIÁLLÍTÁSOK ELSŐ NAPJÁN 17 ÓRAKOR.

GERHES GÁBOR
OKTÓBER 17-19-IG

SZABICS ÁGNES
OKTÓBER 20-22-IG

ZSANKÓ LÁSZLÓ
OKTÓBER 24-26-IG

KORONCZI ENDRE
OKTÓBER 27-31-IG

KORONCZI ENDRE

A KIÁLLÍTÁSOKAT A SOUVENIR-DÍJ ALAPÍTVÁNY
ÉS AZ FMK RENDEZI.

SOUVENIR AZ ÉRTÉKEGYSÉG!

SOUVENIR ALAPÍTVÁNY
1063 BUDAPEST, SZÍNYEI MERSE U. 4.
TELEFON: 135-2376

KÖSZÖNET MINDAZOKNAK
AKIK SEGÍTIK MEGŐRIZNI AZ ÉRTÉKEKET:

PESTI MŰSOR
HALASI CSIRKE KFT
PENCIL KIADÓ ÉS NYOMDA
PETŐFI CSARNOK
ŐRMESTER KFT
KLM VÁLLALKOZÓI IRODA
UNIÓ KIADÓ KFT
PESTI EST
JUNIOR VENDÉGLÁTÓIPARI RT
C. AUGUSZT EGLI AG
MOKÉP
GOODMAYER RT
FORTUNA ÉTTEREM

GERHES

KORONCZI

SZABICS

ZSANKÓ

SOUVENIR - DÍJ ALAPÍTVÁNY

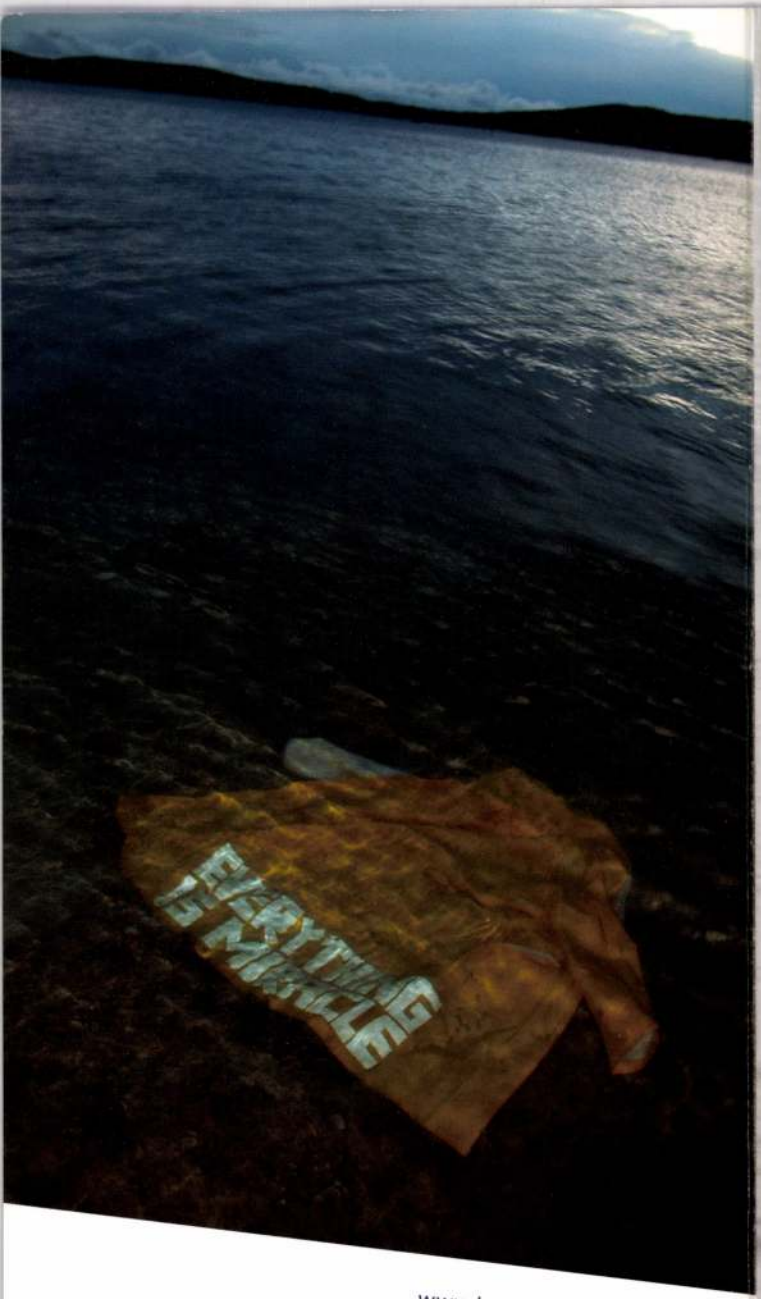

www.koronczi.hu/mirror

Koronczi Endre

Vannak gondolatok, melyek születését az összehangoltan átélt csend, a másik jelenlétében lelt öröm segíti elő leginkább. A társsal való találkozások alkalmával az egymásra hangolódás és a szavak nélküli közös gondolkodás technikáit alkalmazzuk. Az értés bizalmi környezetbe ágyazódása által jön létre a meta-értés, és az így kialakuló meditatív közegben a cselekvés nélküli cselekvés jelenti a munkát. A munka ebben az értelemben nem fizikai és nem szellemi, hanem sokkal inkább érzelmi munkát jelent. Az együttlét nem szavakat vagy mondatokat, hanem műtárgyak kiindulópontjait képező alapmotívumokat hoz létre.

András Gábor

Bán András

Birkás Ákos

Tillmann J. A.

A Budapest Galéria meghívja Önt **Koronczi Endre** kiállítására
a Budapest Kiállítóterembe (1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.)
Megnyitó: 2009. január 15. (csütörtök) 17 óra.
A kiállítást megnyitja: **Enyedi Ildikó** filmrendező
Konzultáns: **Tatai Erzsébet**
Megtekinthető: 2009. február 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Budapest Galéria

Budapest Főváros Önkormányzat Kulturális Bizottsága

nka Nemzeti Kulturális Alap

ZWACK

Koronczi Endre és az Ellenség
kiállítás az Óbudai Társaskör Galériában
www.koronczi.hu/selfenemy

Az ellenség természetével és születésének mechanizmusával kapcsolatos kérdéseket feszegető mű Koronczi Endre képzőművész és az általa felkért Szajcz Ágnes pszichológus közös munkájából született. A témával kapcsolatos feltételezések és a közös sejtéseik alapján az ellenség megtapasztalására és a vele való találkozásra vállalkoztak. A végtelenül személyes és a lehető legélményszerűbb megközelítés érdekében a gyógyításban használatos hipnózist alkalmazták munkamódszerként. A hipnózisban feltáruló tartalmak egyrészt megerősítették az elképzeléseket az ellenséggel való viszonyunkat illetően, másrészt hatalmas erejű, nem várt élmények átélésével tették még személyesebbé és testközelibbé a belső ellenség jelenlétét.

Az ellenség léte személyes szinten éppolyan szükségszerű, mind teljes kultúrákat érintő méretekben. A tapasztalatok szerint elsősorban belülről jövő támadások fenyegetnek bennünket, mely azt feltételezi, hogy az ellenség belül van. Meghatározásához új technikákra van szükség, mely az azonosítását és az ellene folytatott küzdelmet egészen más természetűvé teszi. De vajon ki ellen küzdünk? Vajon „ki" vagy „mi" jelenti számunkra a legnagyobb veszélyt? Ellenségeink valódi ellenségek-e, vagy csak kreált ellenfelek? A sorsunk ellen például hogyan védekezünk? Kell-e, és lehet-e védekezni? Létezik-e egyáltalán, ha megtanuljuk legyőzni? Az ellenség, melyet meg tudunk semmisíteni nem ellenség többé, az ellenség alapvető természeténél fogva legyőzhetetlen!

nka
Nemzeti Kulturális Alap

Budapest, III. Kiskorona u. 7. • www.obudaitarsaskor.hu
Megnyitó: 2006. október 3-án 19 órakor
Megtekinthető október 22-ig, hétfő kivételével 14-18 óra között.

az ELLENSÉG vizsgálata az ellene folytatott küzdelem szempontjából				
vagy **VAN ~**	vagy **NINCS ~**			
ha **VAN ~**, akkor a küzdelem adott	ha **NINCS ~**, akkor a küzdelem kizárt			
	viszont *küzdelemre szükség van*, mert a küzdelem erőket és energiákat szabadít fel			
	viszont a küzdelemhez egy célpontra van szükség, a küzdelem tárgya: ***az ellenség***			
vagy **VAN ~**			vagy **NINCS ~**	
ha **VAN** a küzdelemnek tárgya, akkor az ellene való küzdelem meghatározott			ha **NINCS** a küzdelemnek tárgya, akkor **keresni** vagy **csinálni** kell	
alkalmi ellenség	**általános** ellenség		**keresett** ellenség	**kreált** ellenség
ha a küzdelem tárgya alkalmi, akkor a küzdelmek módja *változó*	ha a küzdelem tárgya állandó, akkor az ellene való küzdelem *meghatározott*		az ellenség a felkínálkozó lehetőségek közül kerül kiválasztásra	saját akartunk és igényeink szerint létrehozott ellenség
ha a küzdelmek természete változó, akkor a küzdelemből felszabaduló energiák *szétforgácsolódnak*	ha az ellenség *állandó*, akkor az ellene való küzdelemből felszabaduló energiák egyesíthetők, de a küzdelem természetét az ellenség határozza meg, ezáltal az energiák csak korlátozottan hasznosíthatók			a küzdelem iránya adott, de meghatározható és testre szabható, a felszabaduló energiák egyesíthetők

1999. október 19-től november 6-ig, megnyitó: október 19. 19 óra

Frans JACOBI **KORONCZI Endre**

A DCA Koppenhága és az FKSE műterem- és kiállításcsere programjának keretében. Kurátor: Molnár Edit.

On behalf of the exhibition and residency exchange program between DCA–Copenhagen and FKSE–Budapest. Curated by Edit Molnár.

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület Budapest, V., Képíró utca 6., tel.: 267 2033, tel./fax: 266 6502, e-mail: studgal@c3.hu

Stúdió Galéria

nyitva: vasárnap kivételével naponta 14-18 óráig

támogatók: DCA Foundation, NKA, NKÖM, MAK, LIGA, Fővárosi Kulturális Alap

KORONCZI ENDRE

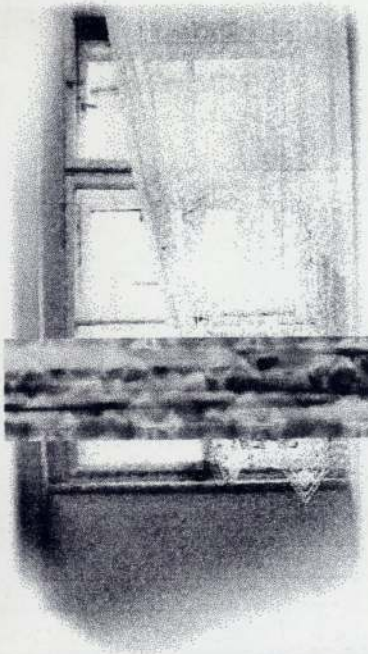

szeretettel meghívjuk

Koronczi Endre kiállítására

Téli Galéria

Szentendre, Fő tér 2.

megnyitó:
1996. október 25. péntek 18 óra

BUDAPEST
WIEN

KORONCZI ENDRE

CHILF MÁRIA
FERENCZI RÓBERT
KORONCZI ENDRE

ULRIKE BERNHARD
BARBARA PIPAN
BEATE SANDOR

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
Budapest, III., Fő tér 1.
ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA
Budapest, III., Kiskorona u. 7.
Kiállításmegnyitó: 1993. 8. 7. 19 h
Megtekinthető: 1993. 8. 29-ig
Hétköznap 14-18 óráig
Szombat-vasárnap10-18 óráig
Hétfőn zárva

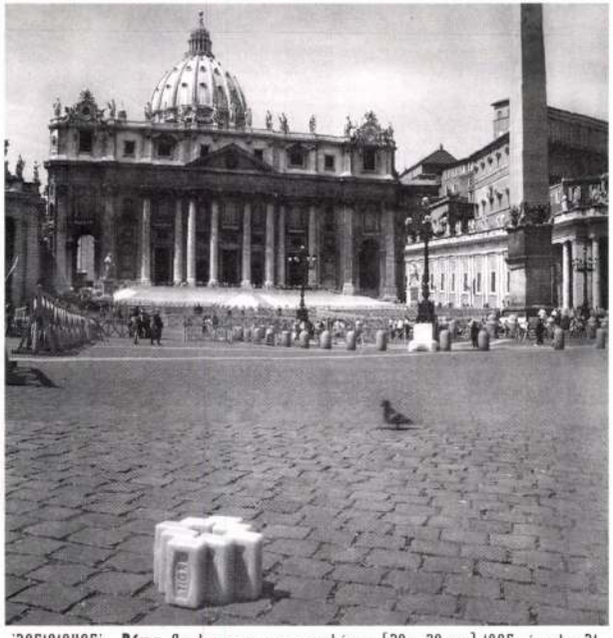

'95101PK05' **Róma**-Esztergom. szappantárgy (30 x 30 cm) 1995. április 21.

St. Cecilia. **Basilica** Santa Cecilia. Róma. 1995 április 21.

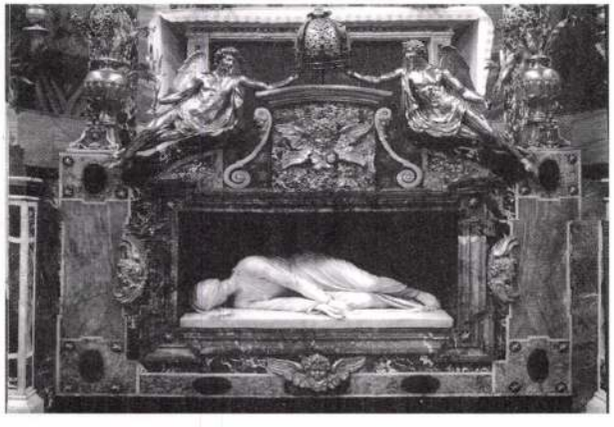

KORONCZI ENDRE

'95101PK05' Róma-**Esztergom**. Szappantárgy (30 x 30 cm) 1995 május 18.

St. Cecilia. San Callisto **Catcombe**. Róma. 1995 április 18.

Koronczi Endre
Róma – Esztergom

című kiállítása

az esztergomi Duna Múzeumban

1995. június 7-től 28-ig.

Megnyitó: 1995. június 7-én 17 órakor.

A kiállítás megetkinthető:

1995. június 7-től 28-ig.

hétköznap 10-től 18 és szombaton 10-től 14 óráig.

Esztergom. Jókai Mór utca 27.

Koronczi Endre

Róma – Esztergom

www.koronczi.hu/mirror

Vannak gondolatok, melyek születését az összehangoltan átélt csend, a másik jelenlétében lelt öröm segíti elő leginkább. A társsal való találkozások alkalmával az egymásra hangolódás és a szavak nélküli közös gondolkodás technikáit alkalmazzuk. Az értés bizalmi környezetbe ágyazódása által jön létre a meta-értés, és az így kialakuló meditatív közegben a cselekvés nélküli cselekvés jelenti a munkát. A munka ebben az értelemben nem fizikai és nem szellemi, hanem sokkal inkább érzelmi munkát jelent. Az együttlét nem szavakat vagy mondatokat, hanem műtárgyak kiindulópontjait képező alapmotívumokat hoz létre.

András Gábor

Bán András

Birkás Ákos

Tillmann J. A.

A Budapest Galéria meghívja Önt **Koronczi Endre** kiállítására
a Budapest Kiállítóterembe (1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.)
Megnyitó: 2009. január 15. (csütörtök) 17 óra.
A kiállítást megnyitja: **Enyedi Ildikó** filmrendező
Konzultáns: **Tatai Erzsébet**
Megtekinthető: 2009. február 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Budapest Galéria
Budapest Főváros Önkormányzat Kulturális Bizottsága
nka Nemzeti Kulturális Alap
ZWACK

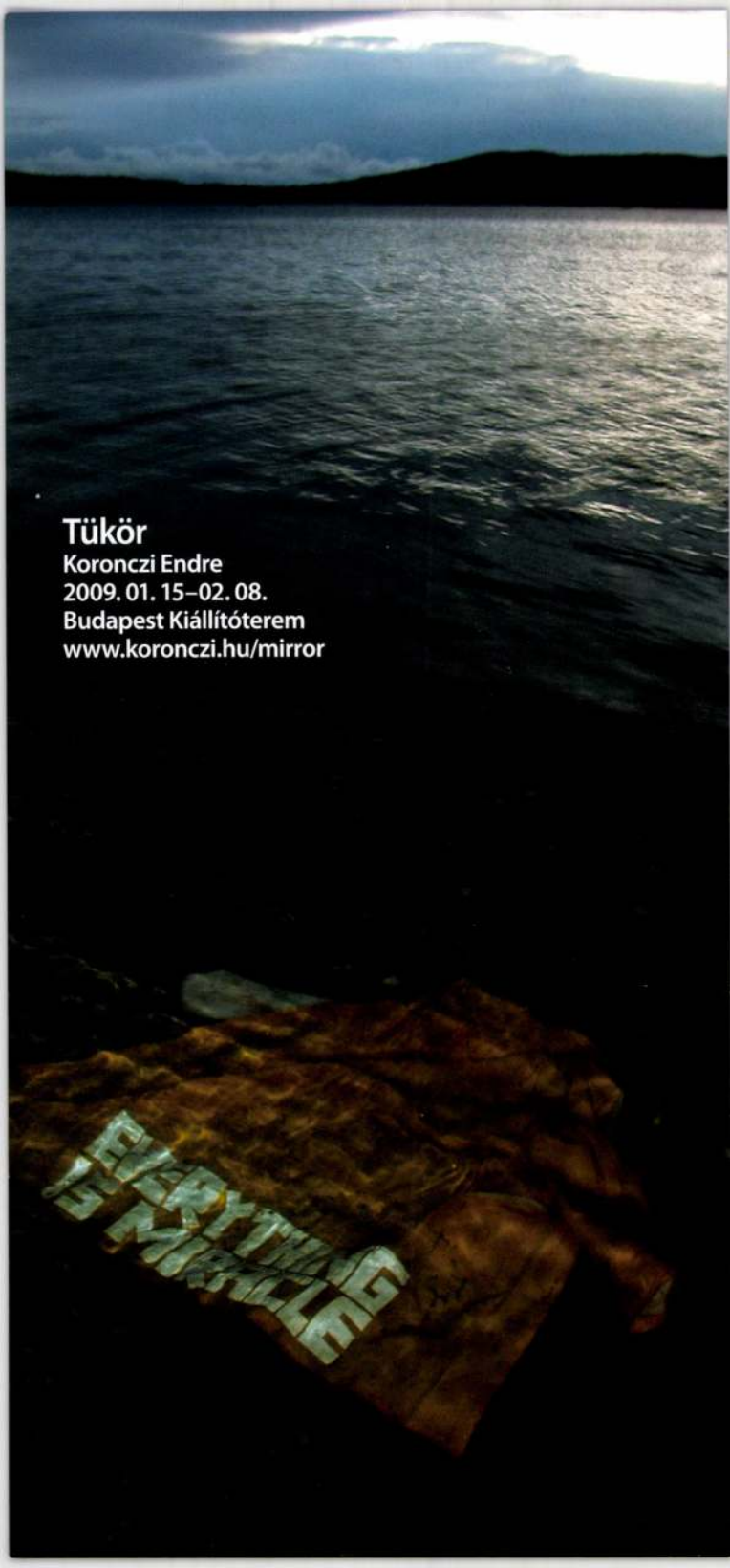
Tükör
Koronczi Endre
2009. 01. 15–02. 08.
Budapest Kiállítóterem
www.koronczi.hu/mirror

ANDRÁSI GÁBOR, BÁN ANDRÁS, BIRKÁS ÁKOS, TILLMANN J. A.

Vannak gondolatok, melyek születését az összehangoltan átélt csend, az egymás jelenlétének örömteli átélése segíti elő leginkább. A partnerekkel való találkozások alkalmával az egymásra hangolódás és a szavak nélküli közös gondolkodás technikáit alkalmazzuk. A két résztvevő olyan meditatív közeget hoz létre maguk körül, melyben a cselekvés nélküli cselekvés jelenti a ***munká***t. A ***termelés***nek nem szavak és mondatok a ***termék***ei, hanem műtárgyak létrehozásának gyökereit jelentő alapmotívumok.

Az értés bizalmi környezetbe való ágyazódása a kimondható szavakon és leírható gondolatokon túlmutató tartalmak közlésére is alkalmas. A bizalom az értés folyamatában katalizátorként működik, a katalizált állapot pedig a ***meta-értés*** magasabb szintű állapotára emelkedik. A ***meta-értés*** által megtermékenyülő pillanat szolgáltatja a művek kiindulópontját.

A ***meta-értés*** aktív állapotának segítségével olyan mentális gyakorlat művelhető, mely a résztvevők teljes lelki és érzelmi arzenálját mozgósítva, hangtalan és anyagtalan kommunikációt tesz lehetővé. Olyan beszédre és nem-beszédre, illetve együtthallgatásra nyílik lehetőség, mely emelkedett és termékeny pillanatokat eredményez. A ***munka*** ebben az értelemben nem fizikai és nem is szellemi munkát jelent, hanem sokkal inkább ***érzelmi*** munkát.

Koronczi Endre • Tükör

2009. január 15–február 8.

Budapest Kiállítóterem • 1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.

(36-1) 318 80 97 • galeria@budapestgaleria.hu • www.budapestgaleria.hu

www.koronczi.hu/mirror

nka
Nemzeti Kulturális Alap

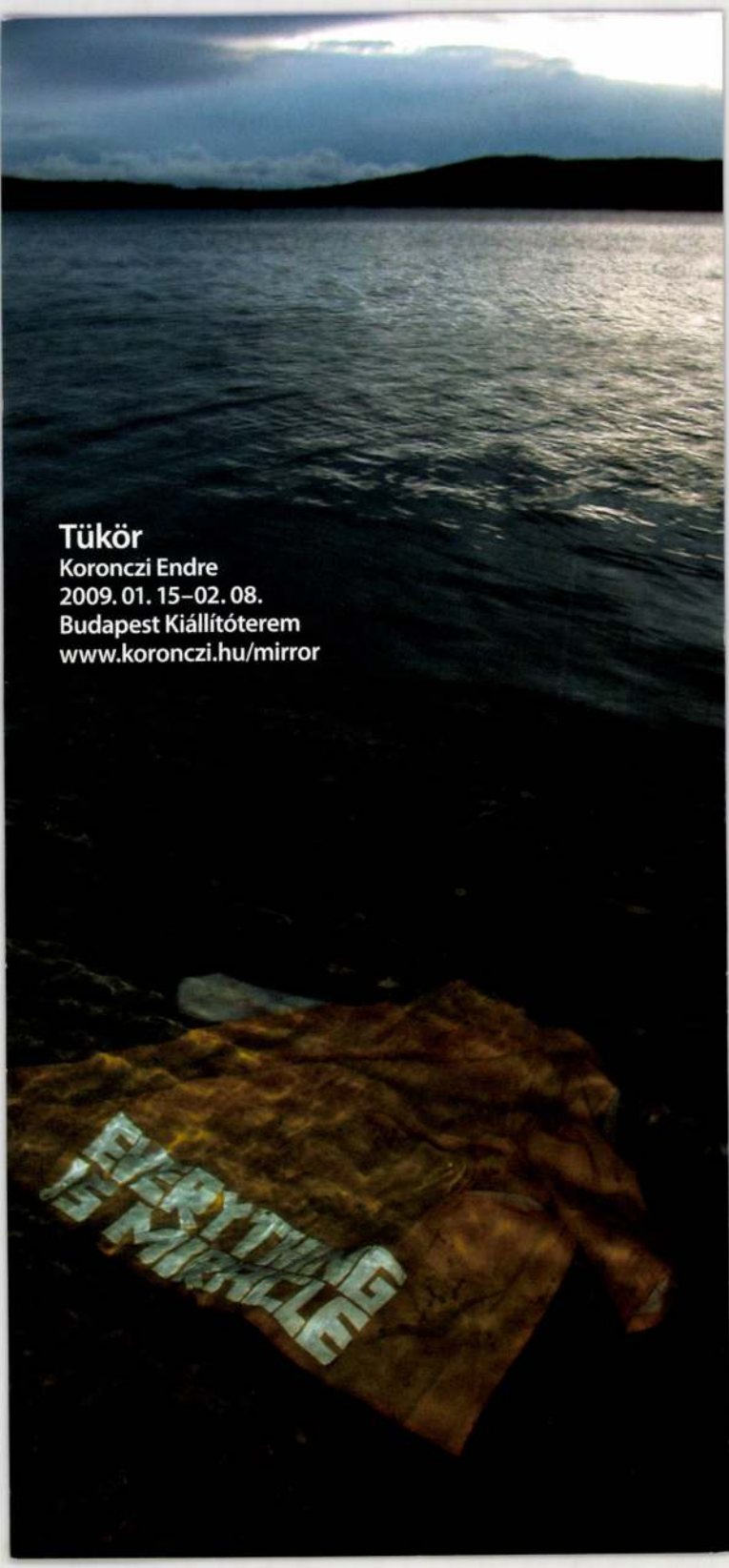
Tükör
Koronczi Endre
2009. 01. 15–02. 08.
Budapest Kiállítóterem
www.koronczi.hu/mirror

ANDRÁSI GÁBOR, BÁN ANDRÁS, BIRKÁS ÁKOS, TILLMANN J. A.

Vannak gondolatok, melyek születését az összehangoltan átélt csend, az egymás jelenlétének örömteli átélése segíti elő leginkább. A partnerekkel való találkozások alkalmával az egymásra hangolódás és a szavak nélküli közös gondolkodás technikáit alkalmazzuk. A két résztvevő olyan meditatív közeget hoz létre maguk körül, melyben a cselekvés nélküli cselekvés jelenti a ***munkát***. A ***termelés***nek nem szavak és mondatok a ***termék***ei, hanem műtárgyak létrehozásának gyökereit jelentő alapmotívumok.

Az értés bizalmi környezetbe való ágyazódása a kimondható szavakon és leírható gondolatokon túlmutató tartalmak közlésére is alkalmas. A bizalom az értés folyamatában katalizátorként működik, a katalizált állapot pedig a ***meta-értés*** magasabb szintű állapotára emelkedik. A ***meta-értés*** által megtermékenyülő pillanat szolgáltatja a művek kiindulópontját.

A ***meta-értés*** aktív állapotának segítségével olyan mentális gyakorlat művelhető, mely a résztvevők teljes lelki és érzelmi arzenálját mozgósítva, hangtalan és anyagtalan kommunikációt tesz lehetővé. Olyan beszédre és nem-beszédre, illetve együtthallgatásra nyílik lehetőség, mely emelkedett és termékeny pillanatokat eredményez. A ***munka*** ebben az értelemben nem fizikai és nem is szellemi munkát jelent, hanem sokkal inkább ***érzelmi*** munkát.

Koronczi Endre • Tükör

2009. január 15–február 8.

Budapest Kiállítóterem • 1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.

(36-1) 318 80 97 • galeria@budapestgaleria.hu • www.budapestgaleria.hu

www.koronczi.hu/mirror

nka
Nemzeti Kulturális Alap

www.koronczi.hu/mirror

Vannak gondolatok, melyek születését az összehangoltan átélt csend, a másik jelenlétében lelt öröm segíti elő leginkább. A társsal való találkozások alkalmával az egymásra hangolódás és a szavak nélküli közös gondolkodás technikáit alkalmazzuk. Az értés bizalmi környezetbe ágyazódása által jön létre a meta-értés, és az így kialakuló meditatív közegben a cselekvés nélküli cselekvés jelenti a munkát. A munka ebben az értelemben nem fizikai és nem szellemi, hanem sokkal inkább érzelmi munkát jelent. Az együttlét nem szavakat vagy mondatokat, hanem műtárgyak kiindulópontjait képező alapmotívumokat hoz létre.

fäkör

Andrási Gábor

Bán András

Birkás Ákos

Tillmann J. A.

A Budapest Galéria meghívja Önt **Koronczi Endre** kiállítására
a Budapest Kiállítóterembe (1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.)
Megnyitó: 2009. január 15. (csütörtök) 17 óra.
A kiállítást megnyitja: **Enyedi Ildikó** filmrendező
Konzultáns: **Tatai Erzsébet**
Megtekinthető: 2009. február 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Budapest Galéria
Budapest Főváros Önkormányzat Kulturális Bizottsága
nka Nemzeti Kulturális Alap
ZWACK

www.koronczi.hu/mirror

Vannak gondolatok, melyek születését az összehangoltan átélt csend, a másik jelenlétében lelt öröm segíti elő leginkább. A társsal való találkozások alkalmával az egymásra hangolódás és a szavak nélküli közös gondolkodás technikáit alkalmazzuk. Az értés bizalmi környezetbe ágyazódása által jön létre a meta-értés, és az így kialakuló meditatív közegben a cselekvés nélküli cselekvés jelenti a munkát. A munka ebben az értelemben nem fizikai és nem szellemi, hanem sokkal inkább érzelmi munkát jelent. Az együttlét nem szavakat vagy mondatokat, hanem műtárgyak kiindulópontjait képező alapmotívumokat hoz létre.

fäkör

Andrási Gábor

Bán András

Birkás Ákos

Tillmann J. A.

A Budapest Galéria meghívja Önt **Koronczi Endre** kiállítására
a Budapest Kiállítóterembe (1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.)
Megnyitó: 2009. január 15. (csütörtök) 17 óra.
A kiállítást megnyitja: **Enyedi Ildikó** filmrendező
Konzultáns: **Tatai Erzsébet**
Megtekinthető: 2009. február 15-ig,
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.

Budapest Galéria
Budapest Főváros Önkormányzat Kulturális Bizottsága
nka Nemzeti Kulturális Alap
ZWACK

KORONCZI ENDRE

ÚJ MŰVÉSZET

2000/aug.

P-9765

16.0.

ÜLEP LAJOSNAK

[Bp. 1935. VII 18. után]

küldött kérésedet meleg ajánlással

st

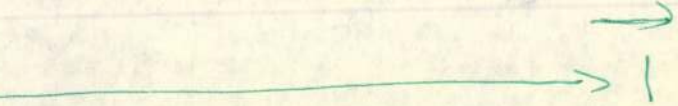

KORONCZI ENDRE

Új művészet

2001. máj.

11.o.

KORONCZI ENDRE

ÚJ MŰVÉSZET

2000/márc.

P - 9765

19.o.

1093. FÜLEP LAJOS

Zengő

Kedves Barátom,

febr.[uár] 21-én kelt leve
írtam", - ezzel kezdhetem én is, csakhogy
voltak, mint az Önéi. Hetenként kétszer k
minden ízben 40°-on felüli lázam támadt,
pokig teljesen kiestem az életből, semmir
az első seria befejeződött, még az idén k
Mert ez minden képzeletet meghaladó szörn
foganatja, még ezután derül ki.

Földessy könyvét[2] köszönöm, láttára
mint a borítékja. Micsoda remek tipográfia
jelenni?

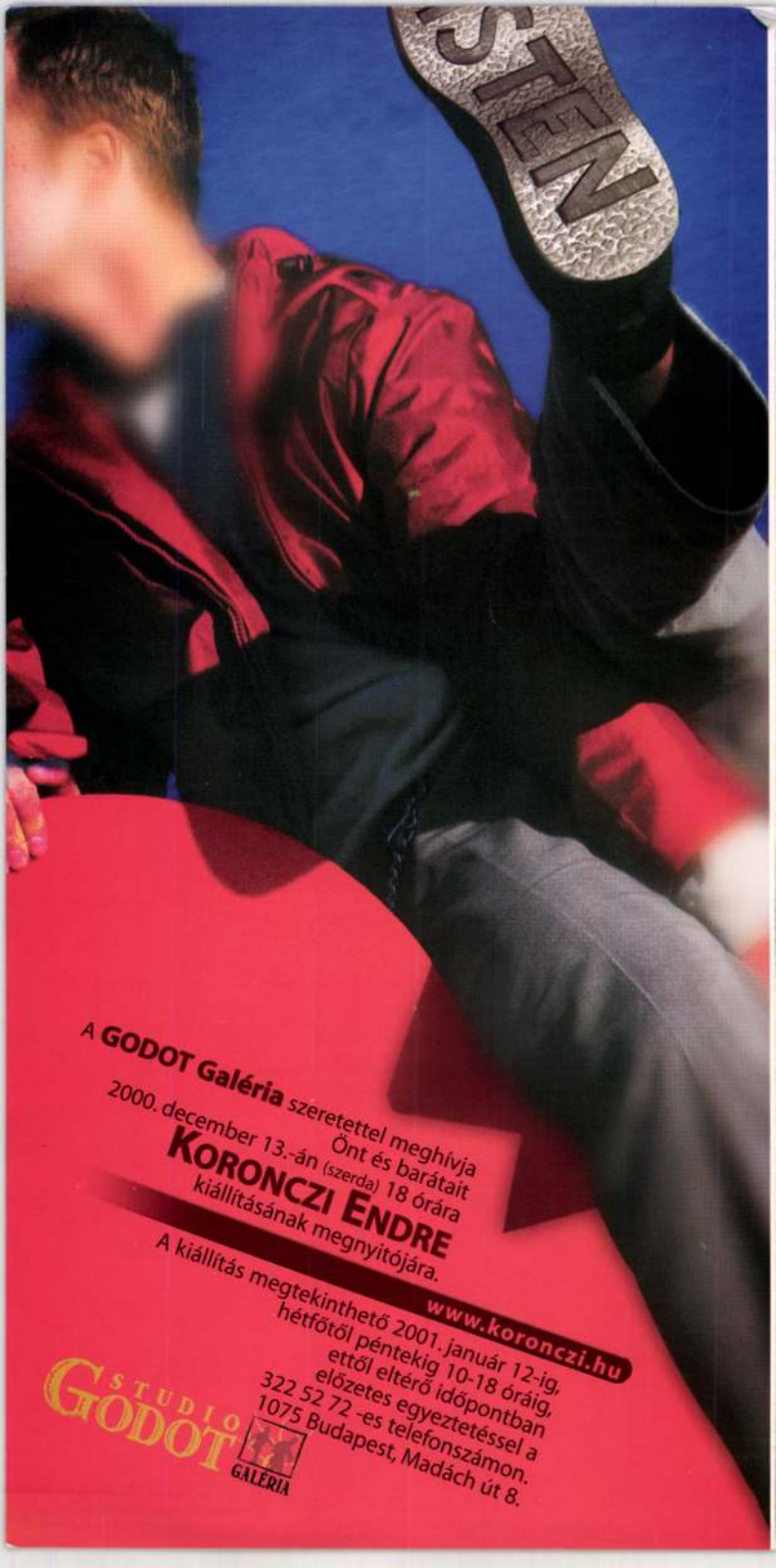

A **GODOT Galéria** szeretettel meghívja
Önt és barátait
2000. december 13.-án (szerda) 18 órára
KORONCZI ENDRE
kiállításának megnyitójára.

A kiállítás megtekinthető 2001. január 12-ig,
hétfőtől péntekig 10-18 óráig,
ettől eltérő időpontban
előzetes egyeztetéssel a
322 52 72-es telefonszámon.
1075 Budapest, Madách út 8.

www.koronczi.hu

STUDIO GODOT GALÉRIA

KORONCZI

GODOT Galéria

Szeretettel meghívjuk

KORONCZI ENDRE

Végtelen gömb adott középponttal

894103KV01

című kiállítására

a Liget Galériába és környékére.

A kiállítás megtekinthető:

1994. augusztus 12-26-ig

kedd kivételével naponta 14-18 óráig.

Megnyitó: 1994. augusztus 12-én 18 órakor

cím: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 5.

és a Városliget galéria felőli sarka.

F.k.: Reszler Ernesztin

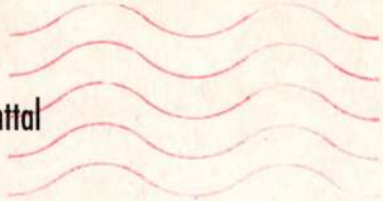

Markoja Csilla

Bp. Hevesi György 46.
1156

Dvořák
75
79
1 HELYSZÍN
2 HELYSZÍN
3 HELYSZÍN
LIGET
GALÉRIA

KORONCZI Endre KIÁLLÍTÁS
Új Művészet 1993/3

ÖNFESTŐ KÉPEK

Koronczi Endre új művei • Faa Balázs

Festményekkel lévén dolgunk, természetes és helyesnek vélhető, ha megnézzük őket. Első pillantásra szembetűnik, hogy minden kép több darabból áll. Kézenfekvő ebben az „egész" megragadhatatlanságának jelét látni. Minden emberi törekvés ezzel kezdődik: az egész részekre való széttagolásával. Szinte minden világmagyarázatban és misztériumban, a felvilágosodás misztériumában, a logikában is e részek két pólus szerint rendeződnek. A fénnyel szemben a sötét, az igazzal a hamis, a fejjel a farok, az Urobos kígyóé, melynek harapása tán az újból egésszé válás önokozta fájdalmát ábrázolja. A dolgoknak két felük, az érmeknek két oldaluk van.

Néhány kép négyosztatú, s ez az alakzat az általános világszimbolika része. Ez az alakzat jelenik meg a földfelszínre merőleges gravitációban, a horizont vonalára merőlegesen növekvő fák képében, melyek gyökere és lombkoronája tükörkép; Krisztus keresztjében, ahol az irányok középpontjában ott a test, a geometriában használatos koordinátarendszer szálkeresztjében, melynek origója az egyetlen biztos pont a matematikai univerzumban, s e pontból *Arkhimédész* hite szerint kimozdítható a világ.

Az egész osztásának variációi jelennek meg a képeken — egyenes folyományaként a pithagoreusi számmisztikának, a kabbalának, a rózsakeresztes hagyománynak, a kvantummechanikának, vagy akár *Friedkin* a biteken alapuló kozmogóniai elméletének. Mindezen osztások a kört szabdalják részekre — híven követve minden emberi világelképzelés alapját és alakját.

A visszafogott színvilág és a vásznak gazdag, érzéki felülete, a hatalmas ívű, fegyelmezett gesztusok elmélyült, koncentrált alkotómunkára utalnak. Mintha a művész, szembenállva vásznával, makacsul azt a pillanatot festené, amelyben meditációjának eredményeként megnyílik a világ, vagy az idő, melyet *Thomas Mann* mélységes mély kúthoz hasonlított, vagy a jungi kollektív tudattalan pokla. S hogy el ne vesszék benne, rákényszeríti azt az alakot, azt a formát, amely az ember egyetlen fegyvere a rátörő káosszal szemben, amióta világ a világ. Ámen.

Valami mégsem stimmel ezekkel a képekkel.

Befogadásukhoz fontos az őket létrehozó módszer ismerete. Ideális esetben a látvány és a festményekről való tudás egyszerre hat. Nem állítom, hogy a képek szemléléséből nem érthető meg a módszer, amelyet valószínűleg a festő sem igyekezett elrejteni, sőt amelyet bizonyos mértékig a képek egyenesen deklarálnak. Azt is lehet mondani, hogy a módszer szemlélés közbeni megértése lényeges eleme a befogadásnak. Mégis a módszer ismertetésébe fogok, mert az alátámaszthatja gondolataimat — a „képmagyarázó" szerepét mindazonáltal szeretném elhárítani. Azt állítom tehát, hogy ez esetben módszer és tárgya nem alá- és fölérendelt viszonyban vannak egymással, hanem szintézist alkotnak.

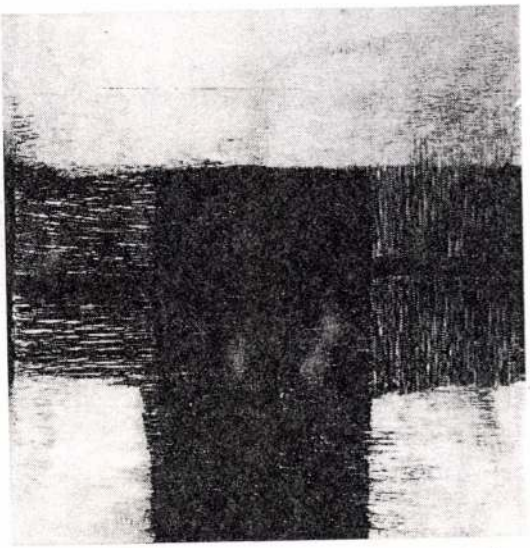

Koronczi Endre: 590140NR35, 1990, egyedi rézkarc, 48×48 cm

A festő két üres vásznat fordított egymással szembe. Közéjük került a festék. A két vásznat egymáshoz képest szabott pályán mozgatta. E mozgás rendezte el a festéket az egymáshoz szorított vásznakon, hogy a „festődés" befejeztekor egy képpé egyesüljenek. A vásznakat nem érintette ecset.

A festő megkerülte azt a hagyományos helyzetet, amelyben a művész ecsettel a kezében szembesül az üres vászonnal, majd a lehetségességig közelít a benne rejlő ideálishoz, miközben a valós kép és az ideális állandó kölcsönhatásban van. Ha szabad egy metaforával próbálkoznom: Koronczi Endre rövidre zárta az áramkört. A vásznakat önmagukkal szembesítette, így azok az ecset szerepét is betöltötték, s némileg az övét is. Lehetetlen, pontosabban értelmetlen lenne megkülönböztetni, va-

jon melyik vászon volt a formáló, s melyik a formált. Egyrészt azért, mert a valóságos folyamatban is többször szerepet cserélnek, másrészt azért, mert a két rész egyetlen egészet alkot. Nem képpel festett képről van tehát szó, hanem *önfestő képről*. Nyom és nyomhagyó, kép és tükörkép, eredeti és másolat, ok és okozat alkotnak olyan szintézist, melyet ismét csak egy olyan rövidre zárt áramkörhöz lehet hasonlítanom, mely a rövidzárlat előtti szikraként az oszthatatlan egész képét idézi egy pillanatra.

Érdekes kérdés az alkotó és az alkotás viszonya. Fogadjuk el, hogy a hagyományos pozícióban a „belső, ideális kép" és a valóságos festmény állandó kölcsönhatásban alakul. Érvényes ez az impresszionisták rögzített pillanatától a konceptuális képteremtés kezdetéig. Bár, ha alaposabban meggondoljuk, egy homogén szürke felület megfestése is igényli a homogén szürke felület ideáját, hiszen ha egyenetlenre sikeredik ez a szürke, a festő csak odanyúl, hogy eltüntesse a különbséget.

E képek esetében a festő ideája absztrakt, geometriai feltételezés és fizikai kényszerűség. A képrészek egymáshoz való arányain, méretükön és a mozgás pályáján keresztül alakíthatja a valóságos képet. A vizuális idea, amennyire csak lehet, a háttérbe szorul; talán a színek területére. Másképp fogalmazva: az idea inkább a módszerre vonatkozik, mint a képre.

A festő egy rendszert alkot, egy „képcsináló automatát", „betáplál" néhány „paramétert", és a továbbiakban kizárólag animátorként hajlandó közreműködni: észrevétlenül kiszorul az alkotás folyamatából. Ez a magatartás felfogható végletes szerénységként, de végtelenül provokatív gesztusként is.

Aki ismeri Koronczi Endre eddigi munkáit, annak nem idegen sem az ambivalens magatartás, sem a módszer és tárgy szintézise. Közelebbről arra a, csaknem hatszáz lapból álló rézkarc-sorozatra gondolok, mely egy hasonló „képautomata" terméke. A sorozat kizárólag egyedi lapokból áll, s ezek épp a sokszorosítás által váltak egyedivé. A lemezek geometriai alakjából következő forgatási lehetőségek képezték a módszert, valamint az a tény, hogy a lemezek újabb festékezés nélkül is képesek nyomot hagyni, többször egymásra nyomva ugyanazon a papíron. A sorozat a variációk összességére törekszik, melyben a silány ugyanúgy benne foglaltatik, mint az értékes. Az előbb említett ambivalens magatartás érezhető itt is. Az alkotó nem az egyedi értékre vonatkozó igénnyel lép fel, hanem a maga szemérmes (provokatív) módján az „egész" a célja.

Visszatérve a festményekhez, azok az elemek, melyek alapján a szöveg kezdetén a képeket meditatív-szenzitív festményeknek minősítettem, enyhén szólva kétségessé váltak az előbbiek tükrében.

Lehet-e jelentést tulajdonítani olyan jeleknek, amelyekről nem bizonyítható, hogy jelek? Azért többosztatúak a képek, hogy az „egész" egészében való megragadhatatlanságát szimbolizálják, vagy egyszerűen azért, hogy szembefordítva elmozdulhassanak egymáson? Az „egész" szimbóluma-e egy olyan kör, melyet az egyik sarkukon összefogott vásznak egyetlen lehetséges elmozdulása hozott létre? Elmélyült festői munkának tekinthető-e az animátori közreműködés egy viszonylag egyszerű rendszerben? Végül: festmények-e ezek egyáltalán?

A figyelmes szemlélő előtt az utóbbi időben valamilyen óvatos tapogatózás bontakozhat ki. Mintha néhány alkotó a szüntelen progresszió harcai közepette titok-

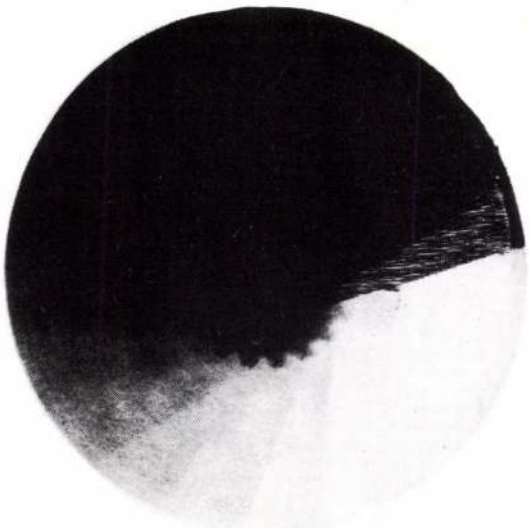

Koronczi Endre: 592147KR39, 1992, egyedi rézkarc, 48 cm

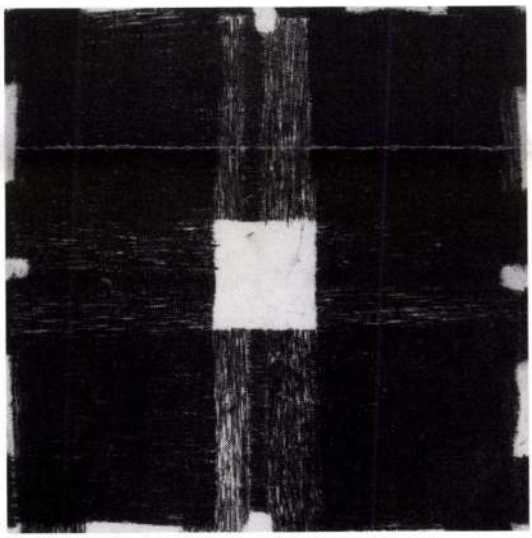

Koronczi Endre: 590182NR77, 1990, egyedi rézkarc

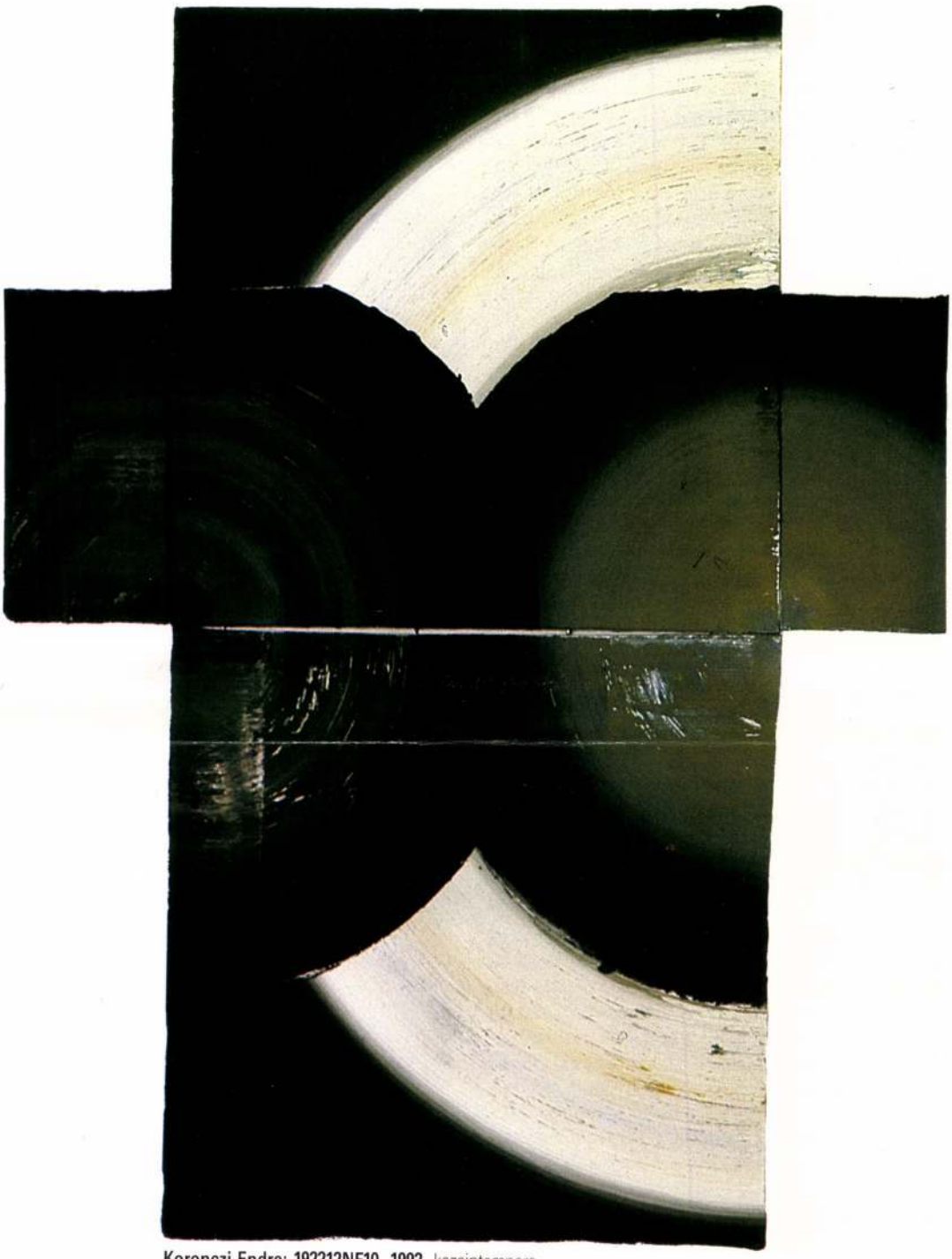

Koronczi Endre: 192212NF10, 1992, kazeintempera, vászon, 200×155 cm (négy vászon)

ban békét kötne. Pontosabban: szeretné megkerülni azokat a képződményeket, amelyeket régebben „hadállásoknak", újabban „erővonalaknak" neveznek némely szerzők. Igyekeznek elhagyni a „fényes ösvényt" a „csendes ösvényért".

Vannak, akik a konceptualitás és a szenzibilitás közt sétálgatnak, néha zsebre dugott kézzel, néha meg olyan paradox helyzetekbe keveredve, mint most Koronczi Endre, azzal a reménnyel, hogy a szemlélők is megélik a „fából vaskarika" érdekes élményét.

ULRIKE BERNHARD
Stauraczg. 1/22
A-1050 WIEN
Tel: 0222/55 95 913

BARBARA PIPAN
Thalheimerstr. 32-38/2/8
A-1160 WIEN
Tel: 0222/49 29 859

BEATE SANDOR
Hainburgerstr. 54/15
A-1030 WIEN

"Hidden Noise" acryl, vászon 100 x 120 cm 1991

ULRIKE BERNHARD

1964-ben született Klagenfurtban,
1992-ben diplomázott a bécsi Iparművészeti Főiskolán.
Fontosabb kiállítások:
1992 Lágymányosi Galéria, Budapest
1992 Vadhajtás - utódok, Művészek háza, Klagenfurt (katalógus)
1992 Medium Paper, Szépművészeti Múzeum, Budapest (katalógus)
1993 WIEN - BUDAPEST, Bécs

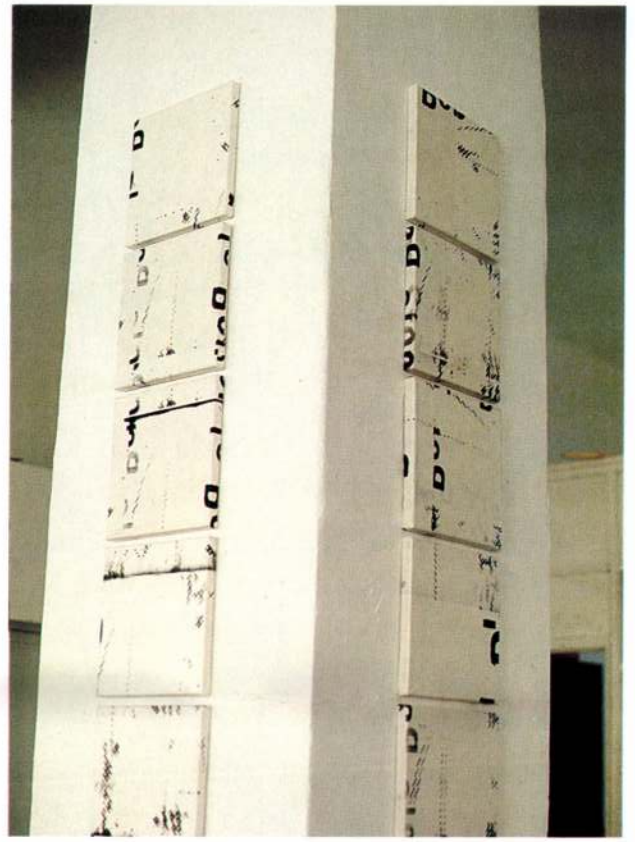

Töredékek 3 x 5 részből álló oszlopinstalláció
vászon, vegyes technika, egyenként 30 x 30 cm 1993

BARBARA PIPAN

1964-ben született Klagenfurtban,
1993-ban diplomázott a bécsi Iparművészeti Főiskolán.
Fontosabb kiállítások:
1988 Szemközt, WUK, Bécs (katalógus)
1990 Bécs - Prága, Bécs, Prága (katalógus)
1992 BP Oil Europe -Young European Artists Project, Brüsszel
1993 WIEN - BUDAPEST, Bécs

Hőember & bicikli vegyes technika 115 x 80 cm 1993

BEATE SANDOR

1964-ben született Győrött,
1987-1991-ig a bécsi Iparművészeti Főiskola hallgatója,
1988-ban a Soros Alapítvány ösztöndíjasa,
1991-től IAPMA tag (International Assotiation of Handpaper-Makers and Artists) (katalógus).
Fontosabb kiállítások:
1990 Részvétel az I. Nemzetközi Grafikai Triennálén, Japán
1992 Lágymányosi Galéria, Budapest
1993 WIEN - BUDAPEST, Bécs

BUDAPEST
WIEN

CHILF MÁRIA
FERENCZI RÓBERT
KORONCZI ENDRE

ULRIKE BERNHARD
BARBARA PIPAN
BEATE SANDOR

KORONCZI Endre

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
Budapest, III., Fő tér 1.
ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA
Budapest, III., Kiskorona u. 7.
Kiállításmegnyitó: 1993. 8. 7. 19 h
Megtekinthető: 1993. 8. 29-ig
Hétköznap 14-18 óráig
Szombat-vasárnap10-18 óráig
Hétfőn zárva

CHILF MÁRIA
H-1084 Budapest
Dobozi u. 25. I. 16.

FERENCZI RÓBERT
H-1033 Budapest,
Bogdáni u. 6/a II. 2.

KORONCZI ENDRE
H-1149 Budapest,
Limanova tér 1. II. 5.

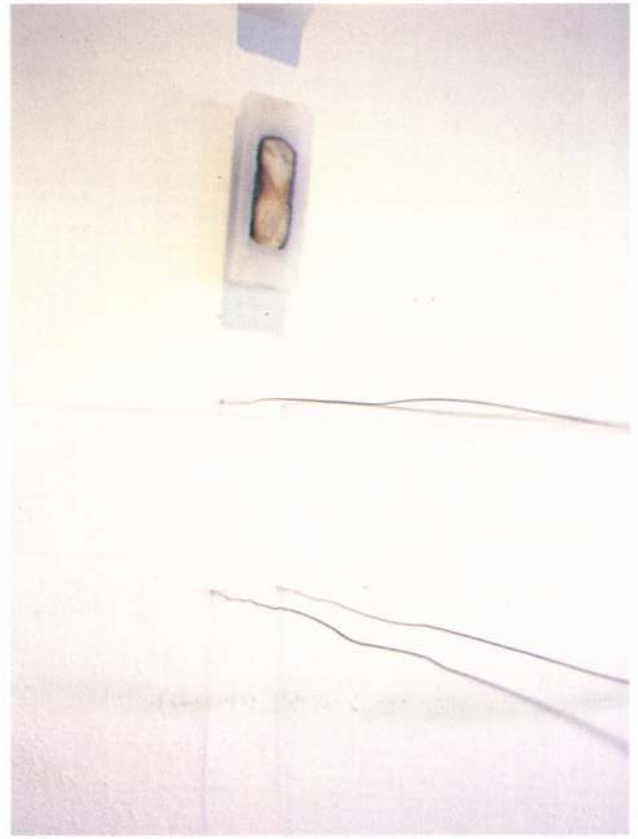

Cím nélkül installáció részlet, 300 x 160 cm 1993

CHILF MÁRIA

1966-ban született Marosvásárhelyen,
1989 óta él Magyarországon.
A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagja.
Fontosabb kiállítások:
1992 Open House, Feestung Hohensalzburg, Salzburg
1993 Térképzetek, Budapest Galéria, Budapest
1993 Jövőgyűjtés, Liget Galéria, Budapest
1993 A gondolat formái, Óbudai Társaskör Galéria, Budapest

Cím nélkül vegyes technika, karton 95 x 120 cm 1992

FERENCZI RÓBERT

1967-ben született Egerben,
1991-től a Magyar Képzőművészeti Főiskola hallgatója.
Fontosabb kiállítások:
1990 Óbudai Pincegaléria, Budapest
1991 KAS Galéria, Budapest
1992 ART EXPO, Budapest
1993 WIEN-BUDAPEST, Bécs

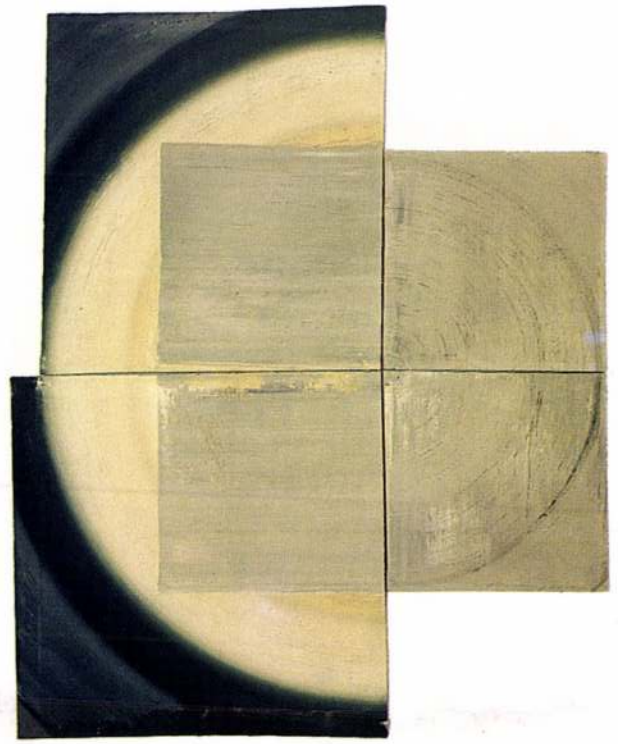

193110NF21 Kazeintempera, vászon, 200 x 160 cm (4 vászon) 1993

KORONCZI ENDRE

1968-ban született Budapesten,
1990-ben diplomázott a Magyar Képzőművészeti Főiskolán,
1992-től Derkovits Ösztöndíjas.
Fontosabb kiállítások:
1989 Barcsay Terem, Budapest
1990 Óbudai Társaskör Galéria, Budapest
1992 Budapest Galéria, Budapest
1992 Stúdió Galéria, Budapest

BUDAPEST
WIEN

CHILF MÁRIA
FERENCZI RÓBERT
KORONCZI ENDRE

ULRIKE BERNHARD
BARBARA PIPAN
BEATE SANDOR

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
Budapest, III., Fő tér 1.
ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA
Budapest, III., Kiskorona u. 7.
Vernissage: 7. 8. '93. 19 Uhr
Dienstag-Freitag 14-18 Uhr
Samstag und Sonntag 10-18 Uhr
Montag geschlossen

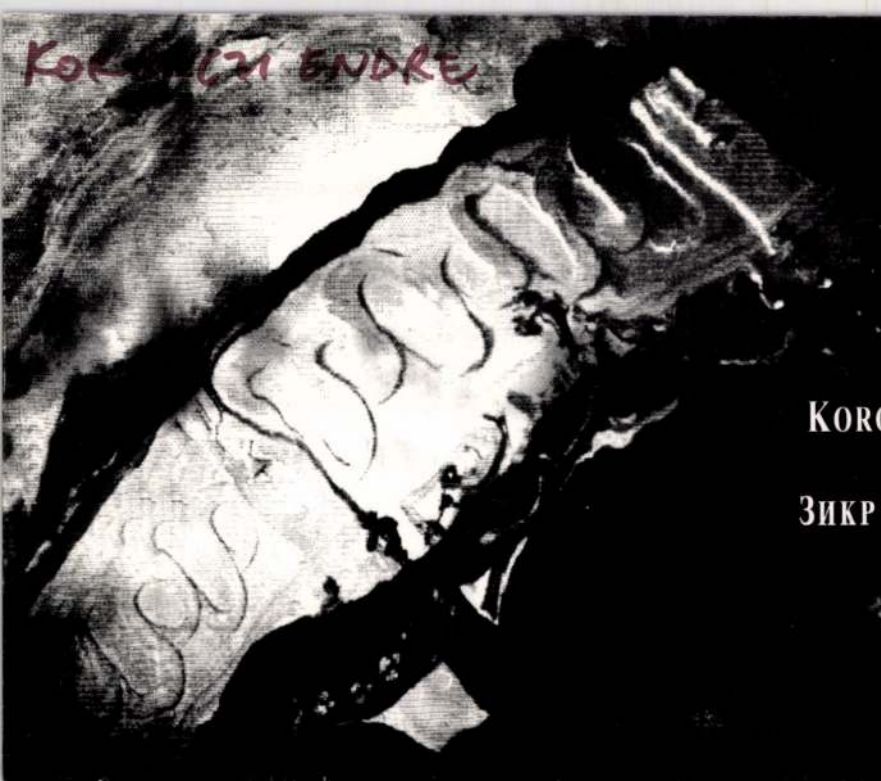

KORONCZI ENDRE, LÉVAŸ JENŐ, TOLNAY IMRE
KIÁLLÍTÁSA ÉS A
ЗИКР ДВОЕ (ОЛЬГА ТКАЧЕНКО И ИГОРЬ СИЛИН)
KONCERTJE A
GYŐRI SZERB ORTODOX TEMPLOMBAN
1996. ÁPRILIS 30-ÁN 17 ÓRAKOR.
GYŐR, BÁLINT MIHÁLY UTCA 54.

MEDIAWAVE Westel KARANTÉN
GYŐR, KÁLÓCZY TÉR 6

Lóska Lajos
Budapest, II.
Felsőzöldmáli út 61-65. A.ép. fszt.2.
1025

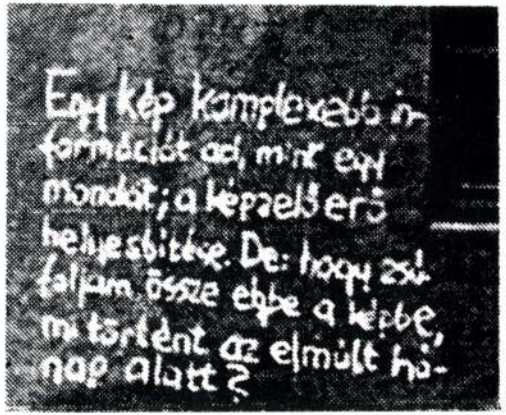

"Egy kép komplexebb információt ad, mint egy mondat"

Hajas Tibor, 1975

A gondolat formái, Nappali Ház, 1993/2.

KORONCZI ENDRE

ÓBUDAI TÁRSASKÖR GALÉRIA - ÓBUDAI PINCEGALÉRIA

Bp. III. Kiskorona u. 7. Bp. III. Fő tér 1.

A GONDOLAT FORMÁI I-II.

Beöthy Balázs, Birkás Ákos, Chilf Mária, Donáth Péter, Erdély Miklós,
Faa Balázs, Jovánovics György, Július Gyula, Károlyi Zsigmond, Koronczi Endre,
Major János, Menesi Attila, Molnár Péter, Molnár Sándor, Schmal Károly,
Szíj Kamilla, Tolvaly Ernő, Türk Péter, Várnai Gyula

Megnyitó: 1993. május 11-én valamint június 16-án 18-19 óra között

Megtekinthető: 1993. június 13-ig (első rész) és július 18-ig (második rész)
Hétköznap 14-18, szombat, vasárnap 10-18 óráig.
Hétfőn zárva.

A Fővárosi Képzőművészeti Alap támogatásával

A GONDOLAT FORMÁI I-II.

KORONCZI ENDRE

-nyulasi-: Termékeny rendetlenség. Aritmia 4: fesztiválnyitó tárlat a dunaujvárosi Uitz Teremben

Fejér megyei Hirlap 1996 máj. 9

fel, mégis ismeretségi körükben, velük személyes
Általuk a káptalanok a magyarországi kódexpro
Két Bécsben őrzött kódexből (*Biblia*, 1394, ÖNI
esztergomi diákok könyvmásoló tevékenységér

Lényegesen csekélyebb szerepet tulajdoníthat
nagyobb plébániaegyházakban működő oltár
papjainak. Közülük csak a kiváltságos plébár
alapján arra, hogy felvegyék a versenyt a köz
kiváltságolt plébániája már 1330-ban elég jöve
orvosának adományozza. Jellemző, hogy az a
1472/3 egyetemen taníttatta, mind típusában, mind kv
1473/6 Kelemen *várdai* plébánosnak a 15. század elején u
mellképéből alakított ábrája meglepő módon a
kiadó, a bíráskodásba nemcsak idézések és fel
ritkábbak. A papság alsó rétege többnyire fo
teendők elvégzésére képesítő ismeretei miatt
értelmiségnek. Az 1382. évi esztergomi zsinat
emlékezetből való misézésen kívül néhány zsol
tudását követelték meg minden paptól. 1397
Szentháromságtan dogmájának elemi ismeretét e
papság körében, de megjegyezték, hogy a falusi p
alsó, rendszerint igen szegény és plébánosának
helyzeténél, sem befolyásánál és műveltségéné
művelője, akár csak mint a falusi templomok p
egy-egy liturgikus használati tárgy, esetleg olcs

A SZERZETESRENDEK

Az egyházi rendnek hagyományosan, a középk

A Műcsarnok és a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület meghívja Önt a

Kunsthalle Budapest and FKSE invites you to

the opening of the exhibition KLÍMA című kiállítás megnyitójára

2001. szeptember 6. 18 óra / September 6, 2001 6 pm

A tárlat október 7- ig látható, hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig

The exhibition is on view until October 7, 2001, daily from 10 am to 6 pm, except Mondays.

KORONCZI ENDRE

Kurátor / Curator: Petrányi Zsolt

Résztvevők / Artists: Barakonyi Zsombor, Beöthy Balázs, Császár Péter, Csontó Lajos, Fodor János, Follárd Barbara, Györffy László, Horváth Tibor, Iski Kocsis Tibor, Király András, Koronczi Endre, Környei Ágota, KissPál Szabolcs, Kupcsik Adrián, Stand Film, Radák Eszter, Szabó Eszter Ágnes, Szarka Péter, Szentesi Csaba, Szigeti András, Szűcs Attila, Till Attila, Vincze Ottó

Megnyitó / Opening: Szabó Eszter Ágnes - Membrán

Tolmács koncepció / Translation concept: Szabó Eszter Ágnes; Zenei koncepció / Musical concept: Membrán

Mozgás / Movement: Lisztóczki Hajni, Sándor Éva és egy harcművész / and a martial artist

KLIma

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

DePress

Cityposter

@RC STÚDIÓ FKSE

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

A **Műcsarnok** és a **Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület** meghívja Önt a

Kunsthalle Budapest and FKSE invites you to

the opening of the exhibition **SZERVIZ** című kiállítás megnyítójára

2001. szeptember 6. 18 óra / September 6, 2001 6 pm

A tárlat október 7- ig látható, hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig

The exhibition is on view until October 7, 2001, daily from 10 am to 6 pm, except Mondays.

Kurátor / Curator: Angel Judit

Résztvevők / With the participation of : Bakos Gábor ^ Bartha Sándor ^ Beöthy Balázs ^ Bara Éva Beatrix ^ Cseke Szilárd - Molnár Annamária ^ Eike ^ Eszterházy Marcell - Kerekes Gábor - Kristóf Krisztián - Szentesi Csaba ^ Farkas Csaba - Kaszás Tamás ^ FKSE ^ Gyenis Tibor - Vollmuth Krisztián - Zalka Zsolt ^ György Katalin ^ Hecker Péter ^ Jeanne van Heeswijk - Apolonija Šušteršič - Páldi Lívia ^ Koronczi Endre ^ Miklósvári Andrea - Szabó Eszter Ágnes ^ Christoph Rauch - Menesi Attila ^ Tatai Erzsébet ^ Timár Katalin ^ Várnagy Tibor - Erhardt Miklós - Andreas Fogarasi - Rügyecskék ^ Szabics Ágnes ^ Veszely Beáta

Megnyitó / Opening: Szabó Eszter Ágnes - Membrán

Tolmács koncepció / Translation concept: Szabó Eszter Ágnes; Zenei koncepció / Musical concept: Membrán

Mozgás / Movement: Lisztóczki Hajni, Sándor Éva és egy harcművész / and a martial artist

s z e r v i z ^

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

KORONCZI ENDRE

A kiállítás fő támogatója:

SIL

Ludwig Múzeum Budapest - Kortárs Művészeti Múzeum
Trafó - Kortárs Művészetek Háza
Harmonet Kft.

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG
MINISZTÉRIUMA

NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM

STÚDIÓ ÁKSE

MIKROSAT
Magyar vaku

»OBSERVER BUDAPEST«

SECUTRON

Mondriaan Stichting
(Mondriaan Foundation)

JE MAINTIENDRAI
Holland Királyság Nagykövetsége

SOROS
ALAPÍTVÁNY

@RC

PXP ELSŐ MAGYAR
DIGITÁLIS NYOMDA RT.

HAMARITS
FOTÓSTÚDIÓ

A Budapest Galéria Szeretettel meghívja Önt

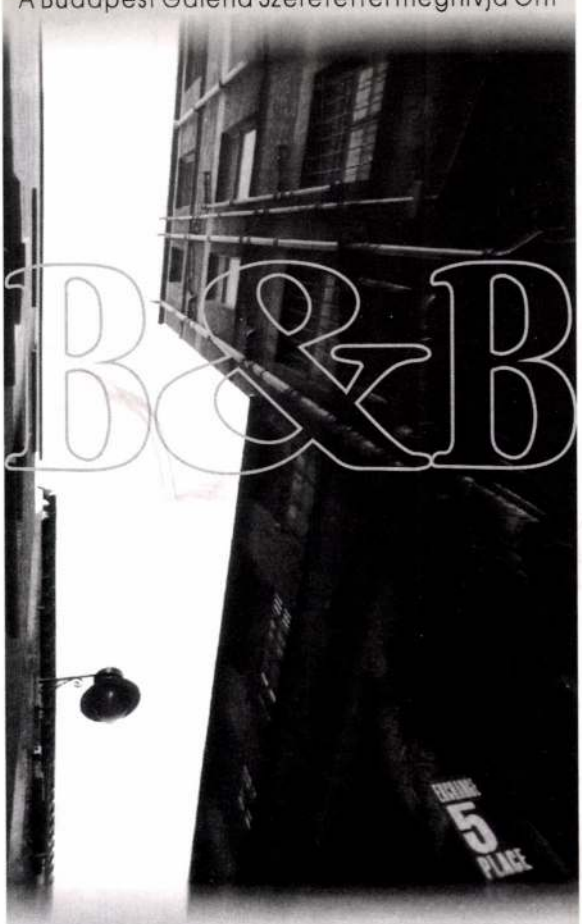

KORONCZI ENDRE

Belfast-Budapest

című kiállítására

TOBY DENNETT
KAREN VAUGHAN
KORONCZI ENDRE
SZABICS ÁGNES
ZIELINSKI TIBOR

1995. május 4-től június 5-ig.
Megnyitó: 1995. május 4. 18 óra
A megnyitón a ZÖLDFÜLÜEK zenélnek.
Budapest, III. Lajos utca 158.

Szent Anna-tó (akvarell)

Fa (akvarell)

Korponay Margó

KORPONAY MARGÓ

festői érzékkel, intellektuális lelkülettel alkotja műveit. Színekben gazdag képei egyúttal árnyalt megérzésekről, elgondolkodtató látomásokról tájékoztatnak, mintha vallomást közvetítenének az elkerülhetetlen tapasztalatokról, egyúttal a képzelet szárnyalásáról. A tájak, csendéletek, szakrális életképek végül is meghitt együttessé alakítják az emberi egyetemességet; a lángoló virágszirmok, az alkony elhamvadó fátylai, az Istenanya körül derengő misztikus fények Korponay Margó érzésvilágának, gondolkodásmódjának kolorisztikus megfelelői. Egyértelműen azt tanúsítják, hogy valahány akvarellje, festménye a magateremtette szellemi környezet sajátosságait fejezi ki, a látvány, a képzelet is a személyére jellemző tulajdonságokat tükrözi.

Az ilyen művésztípust szuverén egyéniségnek szokták nevezni, ami az alkotó munkában ihlető szabadságot, ám ugyanakkor önellenőrző felelősségérzetet is jelent. Ez az önkontroll Korponay Margó esetében viszont nem jár együtt egyfajta elemző okoskodással, témák, motívumok pedáns rendszerezésével, mert vérbeli festőművészként az esztétikai egyensúly, a vizuális biztonság érvényesítésére a megjelenítés célravezető szakmai lehetőségét veszi igénybe: a képépítés egyértelműségét, a komponálás elsődlegességét. Alkotásaiban a szerkezet jelentős szerepet kap, a látott és elképzelt tájrészletet, élethelyzetet, formai és lelki indítékot úgy foglalja művészi egységbe, hogy a festmény felületén az ábrázolt, jelzett, átvitt értelmű részletek a kiegyensúlyozott összhang képzetét keltsék. A struktív összhatást a festésmód változatossága biztosítja, a hangsúlyozott ecsetvonások levegőssé oldódó fényszóródással váltakoznak, az atmoszféra légneműsége hitelesen társul a tengerparti sziklák statikus monumentalitásával. Mert Korponay Margó képein a szerkezetesség és a festőiség elválaszthatatlanul eggyé válik.

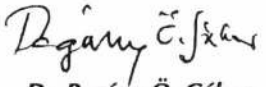

Dr. Pogány Ö. Gábor
művészettörténész
a Magyar Nemzeti Galéria
ny. főigazgatója

KORPONAY MARGÓ

Egerben élő, alkotó festőművész.

Egerben végeztem gimnáziumot, Tanárképző Főiskolát, Budapesten tanultam reklámszakmát. Reklámgrafikusként kezdtem dolgozni, közben filozófiát hallgattam-tanultam, de továbbra is fő "szerelmem" a festészet maradt.

Sokat festettem a szabadban, mint a franciák és a nagybányaiak, akiket példaképül választottam.
Tanulmányaim során a legtöbbet adó mesterem Korga György volt.

A művészetben való elmélyülésemben sokat segítettek a régi nagy mesterek, akiknek műveiből próbáltam ellesni a "titkot", Európa múzeumait járva (Turner, Van Gogh, Monet, Zorn...).

Igyekszem a természethez nagy alázattal közeledni és tisztességgel, őszintén bemutatni az emberi igazságot.
Csak akkor festek, ha a külső és belső "fény" adott, mert nem elég a világosság... ez a "Fény" is kell!

Mottóm: "A világ olyan átlátszó, mint az üveg, csak ez az üveg puha és meleg és él, annyira él, hogy kibírhatatlan lenne, ha nem lehetne mosolyogni."
" A szavak veszélyes valamik, amelyek hazugsághoz, vagy nagy dolgokhoz vezetnek. A színek is vannak ilyen veszélyesek és két szín képes leleplezni egy egész korszakot." (Hamvas Béla: Fák)

Kétféle technikával dolgozom:

AKVARELL:
főleg tájképeket festek, gyönyörködtetni és inteni szeretnék:
Óvd és ápold a környező tájat!

OLAJ:
csendélet, tájak – figurákkal, hol az ember örök MESE-TITOK-LÉLEK, MISZTIKUM. E képeken éreztetni próbálom az EMBER vágyódását a Szépség, a Fény és a Harmónia után.

Szeretnék festményeimmel szelíden ösztönözni arra, hogy tennünk kell, a helyes arányt meg kell találnunk, s a szeretet útjáról nem szabad letérnünk.

Számtalan csoportos, valamint 33 önálló kiállításom volt itthon és külföldön.

Tisztelettel meghívjuk
Önt és kedves ismerőseit, barátait

1994. december 5-én, hétfőn 17 órára

a STEFÁNIA GALÉRIÁBA
(Budapest XIV., Stefánia út 34.)

Korponay Margó

egri festőművész kiállítására

A kiállítást megnyitja:

Dr. Pogány Ö. Gábor
művészettörténész
a Magyar Nemzeti Galéria ny. főigazgatója

A kiállítás megtekinthető:

december 23-ig, naponta
13 és 18 óra között

A kiállított képek a helyszínen
megvásárolhatók

Meghívó

"A nyugalom emléke" / Tisza / (akvarell)

"Tavaszi halk mámor" (akvarell)

Korponay Margó

A MŰVÉSZET JELENLÉTE - gondolatok **KORPONAY MARGÓ** festményeihez

*"**KORPONAY MARGÓ** nem dolgozik képletek szerint, hangulatai, megérzései nyomán, mondanivalói lényegét hangsúlyozva él az absztrahálás fokozataival. Minden témaválasztásában magától értetődően illeszkedik egyik a másikhoz, nincs kontroverzia a pleinair impressziók és a filozófikus töprengések között, széles színskálájából jut elegendő érv a sokirányú kitekintéshez. A festőnő művészetével kapcsolatban nem lehet elégszer hangsúlyozni, hogy született kolorista, érző és elmélkedő egyéniség, aki nem parcellázza képességeit feltételezések, műkritikai előítéletek sablonjaiként."*

Dr. POGÁNY Ö. GÁBOR művészettörténész, a Magy. Nemz. Galéria ny. főig.

*"**KORPONAY MARGÓ** olaj és akvarell képei a mindennél többet mondó meditatív hallgatásnak az auráját sugározzák. Festményein éppen az a megkapó, hogy magától értetődő természetességgel mutatják fel a napjainkban már-már korszerűtlennek tartott SZÉP aktualitását. Kant nem véletlenül tartotta az alkotóművészt a természet kegyeltjének. KORPONAY MARGÓ azt is tudja , hogy ezt a kegyelmet csak a természethez való szerető odafordulással és föltétlen odaadással lehet kiérdemelni. Képein úgy elevenedik meg a táj, a fa, a virág, hogy nem tudjuk eldönteni, vajon művészetté emelt természettel vagy természetté emelt művészettel állunk-e szemben."*

Dr. LOBOCZKY JÁNOS esztéta, tanszékvezető főiskolai tanár

*"**KORPONAY MARGÓ** képei megszüntetik a művészethez való passzív viszonyulás lehetőségét azáltal, hogy a szemlélőt érzelmileg vonják be az elé táruló látvány világába. A megfontolt nyugalom a tájképek többségében, a virágcsendéletekben pedig a fizikai létezés talán valamennyi öröme és bánata megragadhatóvá válik. A figyelő tekintet számára kitűnik, hogy az összetett gondolatiság éppúgy sajátja ennek a festészetnek, mint a magas technikai tudást igénylő jellemzők, úgymint foltszerűség, a kontúrok elmosása, a perspektívát kifejező, világossá olvadó színek, a felületek egymásba olvadása, amelyek valamennyi kép művészi igényességéhez járulnak hozzá."*

Dr. KÉKESI KUN ÁRPÁD esztéta, egyetemi tanár

KORPONAY MARGÓ Egerben élő alkotó festőművész, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének elismert tagja. Számtalan csoportos és közel 100 önálló kiállítása volt itthon és külföldön. Címe: 3300 Eger, Breznai út 1. Tel.: (36) (36) 315-893

THE PRESENCE OF ART – Appreciation of **Margó Korponay's** paintings

*"**Margó Korponay** does not apply any formulas – to emphasize the essence of her art, she practises various forms of abstraction according to her mood and intuition. The themes of her paintings naturally complement to each other, so there is no contradiction between plein-air impressions and philosophical meditation – her wide scale of colours provides enough reason to look at several directions. Once again we must underline the fact that Margó Korponay is a natural born colourist, whose thinking does not dominate her feelings and who does not fritter away her talent on patterns of presupposition and critical preconception."*

(Dr. Gábor Pogány Ödön, Art historian and retired director of Hungarian National Gallery)

*"**Margó Korponay's** oil paintings and water-colours express the aura of meditative silence, which can say more than any words. Her art can be fascinating because it does not hesitate to show us the relevance of the Beautiful, which is considered almost old-fashioned in our time. Kant had sufficient reason for regarding artists as favourites of Nature. Margó Korponay is well aware of the fact that an artist must pay loving attention and must feel unconditional devotion to Nature to be a favourite. Her paintings animate trees, flowers and the whole landscape so powerfully that we cannot decide whether we are looking at Nature transformed into Art or Art transformed into Nature."*

(Dr. János Loboczky, Aesthete, Full Professor of Eszterházy K. Teacher Training College, Eger)

*"**Margó Korponay's** paintings make the passive reception of art impossible since they draw the spectator emotionally into the world opening in front of her eyes. One can feel thoughtful tranquility in most of the landscapes and all the happiness and sadness of physical existence in the still lifes with flowers. When taking a careful look at the paintings, one can also see that Margó Korponay's art consists of complex thinking as well as daring but brilliantly executed application of certain techniques such as making blotches, blurring contours, combining colours so that they will become light and can express perspective, creating surfaces that melt into each other etc. These are the most significant characteristics that contribute to the high quality of Margó Korponay's art."*

(Dr. Árpád Kékesi Kun, Aesthete, Full Professor of University of Veszprém)

Margó Korponay is a painter in residence in Eger. She is a renowned member of the National Association of Hungarian Artists. She has had numerous group exhibitions and nearly one hundred individual exhibitions in Hungary and in Europe.

Address: 1. Breznay út, Eger H-3300 Tel: (+36) 36 315 893

MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
Budapest VI. Andrássy út 22.

Tisztelettel meghívja Önt és kedves családját
KORPONAY MARGÓ
egri festőművész
NÉGY ÉVSZAK kiállításának megnyitójára
1999. október 19-én 17 órára
a M. Á. OPERAHÁZ VÖRÖS SZALONJÁBA.

A kiállítást megnyitja:
Dr. LÖFFLER ERZSÉBET muzeológus
EGER M. J. V. KULTURÁLIS BIZOTTSÁGÁNAK ELNÖKE

Tárlatvezető:
Dr. KÉKESI KUN ÁRPÁD
esztéta, egyetemi tanár

A kiállítás megtekinthető:
1999. október 31-ig naponta 15.00-17.00-ig
és az előadások ideje alatt érvényes
jeggyel.

Köszönet a kiállítás támogatóinak:

UMWELT - TECHNIK
Csőtisztító, Építő és Szolgáltató Kft.
Eger, Hatvani kapu tér 9. I/2.

+

EGER Megye Jogú Város
KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA

+

HEVES MEGYEI KÖZGYŰLÉS ELNÖKE

+

4 PONT Nyomda Kft. Eger

+

Fotó: Molnár G. István

Az Újpesti Gyermek- és Ifjúsági Ház
tisztelettel meghívja
Önt és kedves családját

1999. október 18-án 16 órára

KORPONAY MARGÓ

festőművész

kiállításának megnyitójára.

Az eseményt

DR. KÉKESI KUN ÁRPÁD

esztéta, egyetemi tanár
nyitja meg.

A kiállítás 1999. október 30-ig tekinthető meg,
naponta 10-18 óráig.

Budapest, IV. István út 17-19.
(A 3-as metró végállomásánál)

KORPONAY Margó - festő

1997. máj. 5. HEVES MEGYEI NAP 7

Korponay-képek ötvenedszer

A napokban nyitották meg Korponay Margó festőművész ötvenedik önálló tárlatát Egerben, a Megyei Művelődési Központ galériájában. Pogány Ödön Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója által bevezetett tárlat május 19-ig tekinthető meg, naponta 12-től 18 óráig. Reprodukciónkon az egyik kiállított mű, A tavasz bolyha című akvarell látható.

Május 5., hétfő

A nap kel: 5 óra 21 perckor, **nyugszik:** 20 óra 01 perckor.
A hold kel: 5 óra 15 perckor, **nyugszik:** 17 óra 08 perckor.
Névnapok: GYÖRGYI. Angelus, Árvácska, Erna, Ernella, Erzsébet, Gotthárd, Gottfried, Irén, Irina, Judit, Jutta, Kocsárd, Nyék, Özséb, Piusz, Teofil, Viola.

Mai évfordulónk

105 évvel ezelőtt, 1892. május 5-én hunyt el Berlinben August Wilhelm Hofmann német kémikus, a londoni, a bonni, majd a berlini egyetem professzora. Vegytani kutatásai a szerves kémia körébe vágnak. Nevezetesek a nitrogént tartalmazó bázisokra, az ammóniára és származékaira, valamint az anilinre vonatkozó vizsgálódásai. Az anilinkutatás révén munkássága a kátránytartalmú festékek ipari gyártását indította meg. Bevezetés a modern kémiába (1865) című művének nagy hatása volt a szerves kémia fejlődésére.

MIT ÍGÉRNEK A CSILLAGOK?

KOS (III. 21.–IV. 20.) Kellemes hét elé néznek a Kos jegyben születettek. Munkahelyükön nyugodt légkörben végezhetik teendőiket. Talán sikerül egy régen dédelgetett álmukat is megvalósítani. Jó közérzetüket még tovább fokozza, hogy párjukkal a kapcsolatuk mindent felülmúlóan szuper.

BIKA (IV. 21.–V. 20.) A Bika jegyben születettek ezen a héten egy kicsit fellélegezhetnek. A körülöttük uralkodó fagyos légkör olvadóban van, sőt a hét végére akár kellemessé is válhat. Itt a tavasz, kezd dhet a tavaszi bevásárlás. De azért ne köl tekezzenek er n felül, mert elég hosszú hónap a május!

IKREK (V. 22.–VI. 22.) Ha nyugodt, gondmentes napokat szeretnének a jöv ben az e jegy szülöttei, akkor kellemetlen, félbehagyott ügyeiket ezen a héten végérvényesen lerendezhetik. Mindjárt megkönnyebbülnek! Érdemes hát feltenni az i-re a pontot. Anyagi ügyeik is kedvezően alakulnak.

RÁK (VI. 23.–VII. 22.) A Rák jegy szülöttei nem érzik jól magukat jelenlegi munkahelyükön, s ennek nyíltan hangot is adnak. Ez a hét igazán kedvez a változtatásra, s mivel ráadásul még

Festmények, tűzzománcok

A képek halk, szelíd misztikát, magányt sugallnak, amelynek nem tragikus a jelentése, hanem inkább a parányságot érzékeli – ezekkel a szavakkal jellemezte megnyitóbeszédében dr. Lobóczky János tanszékvezető főiskolai tanár Korponay Margó akvarellkiállítását tegnap a Bródy Sándor Könyvtárban. A tárlat február 23-ig, nyitvatartási időben látogatható, s az akvarelleken kívül először láthatja a közönség a művész miniatűrjeit és tűzzománcait is FOTÓ: GÁL GÁBOR

Heves Megyei Hírlap 1998. jún. 29.

Korponay Margó

X. Y.

Dr. Bánáti János, a Budapesti Ügyvédi Kamara elnöke elmondta, hogy felhígult a szakma, a létszám megsokszorozódott. Budapesten korábban hatszáz, ma közel négyezer ügyvéd dolgozik. S ezzel egyenes arányban nőtt az ügyvédek ellen elrendelt fegyelmik száma is. Míg a nyolcvanas évek végén évente húsz volt, ma fölmegy százra is.

A kamara 120 éves fennállása óta mindig is volt olyan ügyvéd, aki fegyelmi vétséget vagy bűncselekményt követett el. A napjainkra megötszöröződött panaszok mögött valószínűleg az áll, hogy sokan nem járták ki az ügyvédjelölti iskolát, nincs elegendő gyakorlatuk. Hiába végezték el az egyetemet, szakvizsgáztak és dolgoztak esetleg hosszú évekig már jogi területen, az ügyvédi pálya sajátos szabályait is meg kell tanulni. Az esetek nagy részében ugyanis azért kaptak fegyelmit az ügyvédek, mert nem kellő körültekintéssel jártak el, nem ismerik pontosan az ügyvédi önbíráskodásban való közreműködések, viszont virágzik az anyagi jellegű visszaélés, a letétbe helyezett pénz elsikkasztása. Míg évekkel korábban ritka volt a 10-15 milliós elkövetés is, ma már százmillióról van szó.

Az egyik ilyen ismert ügy a kamarából kizárt *Uzoni Bálint* esete, akit a nyomozó hatóság is csak mintegy két év után talált meg, és most tudja lefolytatni ellene a büntetőeljárást.

A legsúlyosabb szankcióval, a kizárással büntetett ügyvéd sehol az országban nem folytathatja tovább tevékenységét. „Csak" jogtanácsosként dolgozhat. De csak az adott cég ügyeit intézheti. A munkáltató talán nem is tud ügyvédi múltjáról és szankcióról, ugyanis nem kell kikérnie a kamara véleményét.

*

Magyarországon a lakosság csaknem tízmilliárd forint közüzemi díjhátralékot halmozott fel, ami 750-800 ezer családot érintett – hangzott el Szombathelyen a „Hátralékok – hátralék ok" címmel rendezett konferencián.

A díjtartozást a konferencia résztvevői szerint egyrészt az elmúlt évek közüzemi tarifáinak emelése szülte, másrészt a

KORPONAY MARGÓ festő

'97 aug. 11

Ecset az amforában

Az ötvenedik önálló kiállítás már nem a véletlen műve...

Sokan állítják azt, hogy véletlenek pedig vannak. Megint mások vitatják ezt, de akad helyzet, amikor elismerik: a sorsszerűségben azért van valami...

– Mi más lehetett volna, ha nem a sors keze, hogy a munkám mellett űzött szenvedélyem, a festészet okozta belső vívódásaimra (elég tehetséges vagyok-e, szenteljem-e életem a festészetnek) éppen egy párizsi utam alkalmával kaptam meg a választ... Elmélyült szemlélődéseim során a Pantheon épülete előtt sétálva hirtelen a földre pillantottam és megláttam egy valódi festőecsetet... Nem vagyok babonás, de akkor ez a kis intermezzo számomra fontos jelentéssel bírt. Az ecsetet nagy becsben tartom azóta is, itthon egy antik görög amforába helyeztem el. Ő a kabalám. Az erőm és hitem – bármilyen hihetetlen –, ebből a véletlenből táplálkozik ma is... – meséli pályafutásának meghatározó mozzanatát az Egerben élő és dolgozó *Korponay Margó* festőművésznő, akinek az idén rendezték meg szülővárosában az ötvenedik önálló kiállítását. Műveinek túlnyomó többsége akvarell, ez a csalóka műfaj, amit látszólag a legkönnyebb művelni.

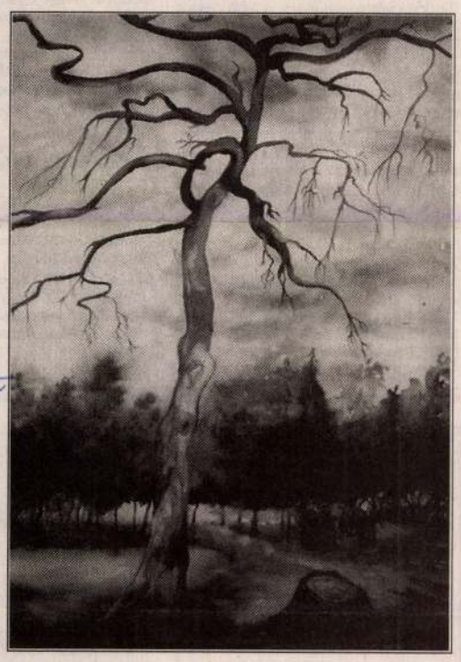

Fa (akvarell)

– Látszólag, hiszen a valóság nem fedi ezt a feltételezést. Sok éven át gyötrődtem, próbáltam ellesni a „nagyok" technikai trükkjeit, hogy én is „megcsinálhassam önmagam" – folytatja a kinézetében sem hétköznapi megjelenésű művésznő. Hangjában izzás és elkötelezettség egy pálya iránt, és szenvedély, ahogy beszél róla. Színes, dekoratív öltözékének különös keretet ad égővörös haja, amin a nyár délutáni fénynyalábok pajzánul villódzák tűztáncukat...

– Tudod, különös ismérve az akvarellfestészetnek, hogy itt éppen a mennyiség termi meg a maga minőségét. Akkor csiszolódik ki az igazi tehetség, ha tisztul és egyszerűsödik a technika is. Szerencsés alkat vagyok, ha munkáról van szó. Végtelen az akaraterőm. Egyszerűen nem érzem az idő múlását. Csak egy példát mondok. Több mint nyolc éven át minden esztendőben eljártam a zebegényi alkotótáborba. Míg mások nyolc-tíz képet festettek, én harmincat-negyvenet. Itt ismertem meg Korga Györgyöt, aki szenzációsan rajzol, gyönyörű színei vannak. Tőle sokat tanultam.

– *Apropó színek. Egész jelenségedet és művészetedet meghatározzák. Valamint a harmónia, ahogy képre álmodod őket...*

– Nagy színlátó vagyok, jól látom a színárnyalatokat is, de belülről... Talán gyermekkori örökség ez nálam. Beteges kislányként ugyanis, amíg mások önfeledten játszottak, én kimentem az egerszalóki határba (ott laktunk szüleimmel, bátyámmal) s „elmerültem a tájban"... Órákig szemléltem a felhőket, figurákat alkottam belőlük. Ittam magamba a természet színeit. A gyermeki lélek pedig beraktározza a legtisztább tónusokat... Akkor is színekkel dolgoztam, amikor több évig Budapesten éltem, ott szereztem meg a reklámgrafikusi szakmát. Festettem a filmgyár díszleteit, plakátokat terveztem. Szerettem ezeket a feladatokat, mert igazi lényeglátást, kreativitást követeltek meg, aminek később is hasznát láttam. Hobbi szinten már akkor elkezdtem festeni, és folyamatosan képeztem magam. Tanultam, olvastam és rengeteget utaztam. Az utazást kiemelem, hiszen a festés mellett ez a másik „káros szenvedélyem". A szerencsém az, hogy a munkám is mindig olyan volt, ami együtt járt vele, majd később a párommal együtt is folytathattam világjárásaimat. Az itt beleivódott élmények is témává értek... Mind a mai napig kedvencem a tájfestés. Megnyugtat, kikapcsol, föloldódom benne. Mindig tud új témát adni, ami azonnal „megfog". Egyébként csak azt tudom megfesteni, ami azonnal hat reám. Ezért is szeretem az impresszionistákat. A külső élmény a belső emlékekkel összefonódva vetítődik ki a vászonra. A színek szerelmese vagyok, öltözködésben és tetteimben is. Ez ment meg a hétköznapi sematizmustól, a lelki restségtől. A legszínesebbek a virágok, s hidd el, nagyon nehéz jól megfesteni őket. Nemcsak Van Goghnak, nekem is témát adnak a napraforgók, mert mindegyik más és más, olyan emberi a sorsuk... Létezik közöttük ifjú, középkorú, öreg és haldokló...

Napraforgócsalád (akvarell)

Valahogy a kiállításaimon is ezek aratnak a legnagyobb sikert, ők érintik meg legintenzívebben az emberi lelket...

– *Miért éppen az akvarell mellett tartottál ki, hiszen lehet színgazdag az olajfestés is?*

– Olajjal is dolgoztam és dolgozom, de nagyon ritkán. A festékben rejlő valamilyen vegyi anyagra erős allergiás roham volt a válasz nem egy esetben. Egyébként az én világom az akvarell. Természetem a gyorsaság, a dinamizmus, a határozottság, s köztudott, hogy az akvarellhez ebből kell a legtöbb. Igyekszem folyamatosan a legpraktikusabb technikai módszert kikísérletezni.

– *Sokan kérnek tőled ma már képeket, minden időd leköti a festés. Családod hogyan viszonyul mindehhez?*

– Párom igazi társ, értő és inspiráló. Nehezen és sok akadállyal megküzdve találtunk egymásra. Szerencsére utazni éppen úgy szeret, mint én. Segítőkész, jól kiegészít engem. Kislányomat későn, harmincévesen szültem, de kicsi korától vittük őt is magunkkal mindenhová. Berenikó gyönyörűen táncol, igazi tehetség. Sajnos egy baleset miatt, most huszonnégy évesen Budapesten pedagógusként dolgozik. Ő sem adja föl egykönnyen. Rengeteget edz, újra és újra próbálkozik, mert mindene a tánc, úgy mint nekem a festészet...

– *Az idén volt az ötvenedik önálló kiállításod. Mit jelent ez egy önerőből művésszé vált embernek?*

– Ami a legfontosabb: rengeteg külföldi és magyar barátot, élményt és önmegvalósítást. Képeim a világ számos országában megtalálhatók, így például: Ausztráliában, az USA-ban, Ausztriában, Franciaországban, Szlovéniában és Svédországban. Gyakran neves cégektől is „befutnak" megrendelések. Kedves fordulat, hogy egy pesti kiállításom alkalmával a CEREOL olajcég igazgatója meglátta a napraforgóimat. Úgy alakult, hogy egy egész irodaházat berendezhettem képeimmel... Legtöbb önálló kiállításom nem szülővárosomban, Egerben, hanem külföldön és Budapesten volt. Nagyon rangosnak éreztem a bécsi Prizma és a budapesti Stefánia Galéria-belit, de bemutatkozhattam Sárospatakon, Kazincbarcikán, Debrecenben, Mosonmagyaróvárott, Miskolcon, Tiszaújvárosban, hogy az emlékezetesebb helyeket említsem. Van szó arról is, hogy Budapesten állandó kiállítóhelyet ajánlanak föl számomra, ez még egyelőre terv csupán. Ha hazai tájakra jövök, mindig nagyon izgulok, hogyan fogad majd a közönség? S nem csoda, hogy minden komoly szakmai elismerésnél, kitüntetésnél többet jelentett számomra, amikor egy egyszerű egerszalóki parasztember azt írta a vendégkönyvbe: „Isten áldja meg a kezét..." Ez az áldás adomány, mint az is, hogy minden fában, vízben, virágban, felhőben ott van az őserő, az energia, az örök teremtés maga...

F. Molnár Gabriella

Augusztus 11., hétfő

A nap kel: 5 óra 35 perckor, **nyugszik:** 20 óra 03 perckor.
A hold kel: 13 óra 32 perckor, **nyugszik:** 23 óra 48 perckor.
Névnapok: ZSUZSANNA, TIBORC. Dulcinea, Filomela, Filomén, Filoména, Ince, János, Klára, Liliána, Lujza, Tarján, Tibériusz, Tibor, Tícia, Trajánusz, Viktor, Zsuzsa.

Mai évfordulónk

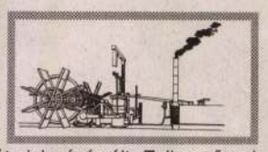

Az első használható lapátkerekes gőzhajó, Robert Fulton Clermontja 190 évvel ezelőtt, 1807. augusztus 11-én nyitotta meg az első rendszeres hajójáratot Amerikában. Feltalálója ekkor adta ki az azóta jelszóvá vált „Teljes gőzzel előre!" utasítást. Fulton 1803-tól dolgozott a gőzhajó kifejlesztésén és építette a Clermontot a New York-i Brown hajógyárban. A 40,5 méter hosszú, 5,5 méter széles, 100 tonna vízkiszorítású hajót egy 20 lóerős Boulton–Watt-gőzgép hajtotta meg, és a Hudson folyón New York és Albany közti 150 mérföldes távolságot (kb. 240 kilométer) odafelé 32, visszafelé pedig 30 óra alatt tette meg. Képünk: a Clermont lapátkerék-meghajtásának keresztmetszete.

MIT ÍGÉRNEK A CSILLAGOK?

Kos (március 21.–április 20.) Erősnek és határozottnak kell mutatkoznia, hogy a hét váratlan eseményét kezelni tudja. Társadalmi és magánéleti problémáról van szó. Nem durvasággal, nem az „én vagyok az erősebb" kinyilvánításával, hanem a helyzethez való alkalmazkodással bizonyíthatja, hogy ura a körülményeknek.

Bika (április 21.–május 20.) Ossza be az energiáját, mert bizony ezen a héten lesz tennivalója. A család, alkalmi ismerősök, barátként számon tartottak zavarják a nyugalmát. Nem megrendítő ügyek, de ahhoz elegendőek, hogy kénytelen legyen törődni velük. Hogyan ? Az ön kipróbált diplomáciai érzékével.

Ikrek (május 21.–június 21.) Hidegvér és pókerarc. Mint látni fogja, ez a megfelelő mód az ön ellen indított támadások átvészelésére. Tűnődjön el a módszeren, ennyi elég. Nagyobb figyelmet kíván, hogy a könnyű és gyakori lángolásokkal értékes kapcsolatát égeti fel.

Rák (június 22.–július 22.) Kimerültség, időnként kihagyó emlékezet, sértődékenység... Ugye, ismert tünetek mostanában? Ha igen, hallja meg bennük a szervezete vészcsengőjét, ugyanis stresszhelyzet van. Vissza kell vennie a tempóból, amíg nem késő.

Oroszlán (július 23.–augusztus 23.) Ne hangoztassa útonútfélen a véleményét. Fogja vissza a hangját akkor is, ha biztos benne, hogy igaza van. Az igazság egyébként sem hangerő kérdése. De lehet, hogy emiatt fogják egocentrikusnak, önzőnek tartani.

Szűz (augusztus 24.–szeptember 22.) Átlagos hét, amelyet emlékezetessé tehet, ha bizonyos történésekből csak negatív következtetéseket von le. Ha nem a körülményeket, hanem önmagát hibáztatja mindenért. Nem a felelősség áthárításáról van szó, csupán arról, hogy ne vállalja fel, amiért nem hibás.

Mérleg (szeptember 23.–október 22.) A bátrakat a szerencse segíti. Ugye, ismeri a régi bölcsességet? A csillagok szerint mindenben jók az esélyei, de hogy mi valósul meg, ez az ön elszántságán és akaratán múlik. Szép napok a szerelemben is, és ha még nem találta meg az igazit, ez is megtörténhet.

Skorpió (október 23.–november 22.) Távolságtartás, önuralom. Az előbbi a barátok, ismerősök körében, az utóbbi a családban követendő taktikára vonatkozik. Ne a különösen megrázó dolgokra gondoljon, az élet apró-cseprő kellemetlenségei bukkannak fel, amelyeket el lehet viselni, de jobb, ha kezeli őket.

Nyilas (november 23.–december 21.) Eseménytelennek induló hét is lehet mozgalmas, ha ön azt teszi, amit ilyenkor tenni szokott: belevág olyanba, amihez nem ért, lelkesedik valamiért, aztán a folytatás nem érdekli. A csillagok kedvezőek, de csak a céljában és munkavégzésében következetes Nyilas számára.

Bak (december 22.–január 20.) Nem hagyja nyugton most sem egy korábbi sérelme, cipeli a „másképpen alakulhatott volna az életem" keserűségét. Önnek azt kell bizonyítania, hogy képes másik lapot nyitni az életében, s éppen a jövője miatt kell ezt tennie. Utazzon el, keressen már környezetet.

Vízöntő (január 21.–február 19.) Már a hét elején fogjon hozzá a halogatott terv megvalósításához. Nyilván számol vele, hogy nem lesz könnyű dolga. Főleg a család fejezi ki a rosszallását, de ha átgondolta a tennivalóit, ezen is túlteszi magát. Anyagi vonatkozásban is jók az előjelek.

Halak (február 20.–március 20.) Nyugtalanság, bizonytalanság kíséri a héten, és kár lenne tagadni, hogy ez bizonyos döntéseiben is megjelenik. Főleg a hét közepe rejti a veszélyesebb szakaszt. A másik figyelmeztető jelzés: meg kell találni a módot arra, hogy éreztesse a szerelmét.

RÁDIÓ- ÉS TELEV

KOSSUTH RÁDIÓ

4.30 Reggeli krónika **9.00** és minden órakor: Hírek, időjárás **9.05** Napközben **11.05** Slágermúzeum **11.35** Mikszáth Kálmánné visszaemlékezései. Felolvassa: Tolnay Klári **12.40** Ki nyer ma? **12.50** Törvénykönyv **13.05** Vendég a háznál **13.20** Korálok az evangélikus énekeskönyvből **13.30** Erős vár a mi Istenünk **14.05** Klasszikusok mindenkinek **14.35** Beszélni nehéz! **14.45** Közönségszolgálat **14.55** Irodalmi műsorajánlat **15.06** Tudós Fórum – élőben. Tel.:138-8766, 138-7304 **16.10** Mindennapi gazdaság **16.20** Hasznos tudnivalók **16.25** Találkozás a stúdióban **17.05** Kassza **19.06** Sportvilág **19.25** Műsorismertetés **19.30** Jó éjszakát, gyerekek! **19.38** Emlékirataim, 15/12. **20.05** Régi magyar muzsika **20.30** Határok nélkül **21.05** Filmzene **21.25** Parlamenti ütköző **22.30** Pályám emlékezete (ism.) **23.05** Egy énekes – több szerep. Polgár László felvételeiből

PETŐFI RÁDIÓ

4.30 Hírek, időjárás **4.33** Hajnali dallamok **6.00** Hírek, időjárás **6.03** Reggeli Csúcs **7.46** Sportreggel **8.00** Petőfi-délelőtt **12.00** Nótakavalkád **13.03** Manapság (ism.) **13.08** Állomáskereső **13.15** Hogy tetszik lenni? **13.45** Időjárás- és vízállásjelentés **14.00** A Rádió kívánságműsora **17.00** Hírek, időjárás **17.03** Petőfi-délután **18.45** Gordiusz-plusz **19.00** Hírek, időjárás **19.03** Kölyökóra **20.00** Rockújság **21.00** Hírek, időjárás **21.03** Sabadabada (ism.) **21.50** Zeneközelben **23.03** Sporthíradó **23.10** Korzó

BARTÓK RÁDIÓ

6.00 Hírek, időjárás **6.03** Muzsikáló reggel **8.00** és minden páros órakor: Hírek, időjárás **8.03** Műsorismertetés **8.10** Pódium **9.10** Zenekari muzsika **10.05** Thyl Ulenspiegel. De Coster regényének rádióváltozata 10/1. **10.36** Weber: g-moll trió **11.00** Táncábécé **11.35** A hét zeneműve **12.05** Hangverseny délidőben **13.25** XX. századi szonáták **14.05** Sinistra körzet. Bodor Ádám regénynek rádióváltozata – 5/1. **15.00** Rahmanyinov: II. szimfónia **16.05** Kóruspódium **16.32** Zeneakadémisták muzsikálnak **17.00** Hangadó **17.50** Ez van! – Irodalmi értesítő **18.05** Varitates delectat. Fellegi Ádám előadása és zongorahangversenye **20.05** Gordiusz-műhely **20.30** Kapcsoljuk a londoni Royal Albert Hallt **kb. 22.35** Hírek, időjárás **Kb.22.40** Fúvós muzsika **23.07** Pro Patria 1956

TV 1

5.40 Gazdatévé **6.00–9.00** Nap-kelte **9.05** Marienhof. Német tévéfilmsorozat 52/44. **9.35** Hírek **9.40** Linda (ism.) **10.30** Gyerekeknek **11.00** Walt Disney bemutatja **12.00** Hírek **13.50** Üzlet **14.10** Patrin – Üzenet – Vorba. Cigánymagazin **14.35** Nasa obrazovka. Szlovák nemzetiségi magazin **15.00** Szünidőre **16.30** Sportakadémia. Francia tévéfilmsorozat. A csodagyerek (ism.) **17.05** Erdőkerülő. Erdészeti-vadászati magazin **17.35** Kapcsolj be! **18.00** Engedjétek hozzám!... A hitről gyerekeknek **18.10** Csellengők **18.15** Tévédoktor **18.30** Szerencsekerék **19.00** Gyereksarok **19.15** Magyarok Cselekedetei **19.30** Híradó **19.55** Sporthírek **20.10** A szív szavai. Amerikai tévéfilmsorozat, 4/2. **21.05** Vers mindenkinek. A hét költője: Alekszandr Puskin. A talizmán. Előadja: Kálid Artúr **21.10** Médiamix **21.50** Klip-mix **22.00** Magyar filmek, díjak Cannes-ban. Gyerekbetegségek. Magyar fim **23.10** Esti üzlet **23.20** Híradó

TV 2

16.15 Műsorismertetés **16.20** Magyarországról jövök – kamerával **17.10** Kertváros. Amerikai tévéfilmsorozat, 6/2. **18.00** Körzeti híradók **18.15** Európa híres kastélyai, 13=7. **18.40** Picasso-k kalandjai **18.00** Telesport. Benne: Videoton FCF-BVSC Zugló FC bajnoki labdarúgó-mérkőzés közvetítése Székesfehérvárról, a Sóstói pályáról **21.00** Szemtől szemben Jean-Marie Le Pennel **21.30** Telemázli **22.00** Híradó **22.15** Aktuális **22.40** KENÓ-sorsolás **22.45** Hívószámunk: 107 **22.50** Kortársaink **23.40** Magyarok Cselekedetei (ism.)

LOTTÓ

Ötös lottó

A 32. heti 5/90-es lottó nyerőszámai a következők

2, 23, 76, 82, 89
Joker: 856 343

Hatos lottó

A 6/45-ös lottó 32. játékheti nyerőszámai a következők

9, 15, 21, 23, 36, 44
pótszám: 28

IDŐJÁRÁS

Időnként erősen megnövekszik a felhőzet, és szórványosan várható zápor, zivatar. Mérsékelt, élénk északkeleti szél valószínű, de zivatar környezetében viharos lökések is lehetnek. A legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 12–17 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet hétfőn 24–29 fok között várható.

MOZI

EGER, URÁNIA
15 és 17 órakor
SUSI ÉS TEKERGŐ
19 és 21 órakor
CON AIR – A FEGYENCJÁRAT

EGER, URÁNIA KAMARA
16, 18 és 20 órakor
HALÁLOS TERÁPIA

EGER, KERT
21 órakor
HAJSZÁL HÍJÁN SZERETEM

GYÖNGYÖS, PUSKIN
16 és 18 órakor
NAGY DOBÁS

HATVAN, APOLLÓ
18 órakor
TÖKÖS TEKÉS
20 órakor
GYILKOSSÁG A FEHÉR HÁZBAN

HEVES
18 órakor
NYERŐ PÁROS

HELYI TV

EGER, VÁROSI TELEVÍZIÓ

0.00 Képújság 19.00 Műsorismertetés 19.05 Heti Híradó 19.20 Stúdióbeszélgetés: Újra lesz Vásár Agriában Vendégünk: a GLAHÉ International Kiállításszervező Kft. és a Heves megyei Vállalkozásfejlesztési Központ (Játék tízezer forint értékű nyereményért) Tel.: 411-790, 419-999 20.00 Egri magazin, benne: – Hurrá nyaralunk? – Polgármesterválasztás Füzesabonyban, – Eger, a néptánc világközpontja, – A görögdinnyék királya Hevesen 20.30 Gazdasági figyelő 1. A bútorgyár új pályára lép – vendégeink az Agria BA-M... vezetői (Várjuk né... 00 Alfonzó vi-

HETI ELŐREJELZÉS

Meleg, az évszaknak megfelelő hőmérsékletű idő várható, szórványosan előfordulhatnak záporok, zivatarok. A csúcshőmérséklet 24 és 29 fok között alakul.

nak ítélt festészeti program sorsát is. Ad absurdum viszik az automatikus írás automatizmusát, festészetileg bizonyos értelemben annyira elszegényednek, amennyire csak lehet, s cserébe olyan gazdag konceptuális tartalommal töltődnek fel, ami manapság igazán ritka a művészetben. Egy rendkívül lényeges kérdést azonban megválaszolatlanul hagynak, ami szorosan összefügg Lotringer említett dilemmájával is. Nyilvánvalóan felidézik a modern művészet egy periódusát, de eldönthetetlen, hogy ezt milyen hangsúllyal teszik; igenlik vagy bírálják, felélesztésére törekszenek vagy ironizálnak fölötte, reklámozzák vagy parodizálják?

Harminc-negyven évvel ezelőtt ezek a kérdések föl sem merülhettek volna. Akkor világos volt, hogy aki három évtizeddel korábban dívó stílusban dolgozik, s lemond a szent radikalizmus épp aktuális fokáról, az legalábbis maradinak, ha nem reakciós baromnak számít. Ha ma valaki ugyanezt teszi, egészen más helyzet áll elő: amennyiben elfordul az új keresésétől, lemond a radikalizmusról, korábbi stílusban vagy stílusokban dolgozik, illetve összevissza idézget, csak elő kell kapnunk a bővös szót, hogy posztmodern, s látszólag minden meg van oldva.

Igen, csak látszólag, hiszen ha Lyotard megtehette, hogy a század eleji „felemelkedő modernt" nevezze „igazi posztmodernnek", kifejtve, hogy a post-jelentése „tulajdonképpen" pre-, akkor sűrű homályon kívül alig marad más számunkra: az előtt egybemondódik az utánnal, a fent és a lent közötti különbség eltűnik, s az igen éppúgy igen, ahogy a nem is az. Ilyen helyzetben a kérdés, hogy egy művész komolyan csinálja-e, amit csinál, vagy blöfföl, bírálóan vagy támogatólag idéz fel valamit, Warhol és Jeff Koons óta az esetek többségében az értelmező önkényén múlik. Warhol sztársorozatai például mindaddig ironikus heccelődésnek számítottak, míg a művész be nem vallotta, hogy az egészet szeretetből csinálja, Koonsról pedig sokan ma sem hiszik el, hogy halál komoly népboldogító szándékkal utánozza a giccset, bár ezt nem győzi hangsúlyozni. De az efféle vallomásokkal természetesen csínján kell bánni, hiszen éppúgy lehetnek ironikusak, ahogy a művek is. Egy kicsit úgy vagyunk ezzel, mint az elmebetegséggel. Hihetetlen, hogy léteznek bolondok, ám a dolog hihetetlenségén igazán nem sokat változtat, ha ezt ők be is vallják: mert ugyan ki hisz egy bolondnak?

De térjünk vissza Koronczi műveihez. Alapkérdésünkre válaszolva ezek után azt kell mondanunk, hogy ábrázolják ugyan a modern művészet egy programjának a sorsát, de egyúttal annak eldönthetetlenségét is, hogy miként viszonyulnak a programhoz. A választ hiába keressük a művekben: az irónia inflációjának korában ránk van bízva, hogy affirmációt vagy negációt, lelkes elfogadást vagy gúnyos paródiát olvasunk-e ki belőlük. Lehetséges válaszaink azon és szinte csak azon múlnak, hogy milyen nézőpontot választunk a megközelítésükhöz. De akár le is mondhatunk a fenti kérdések feszegetéséről, későbbre halaszthatjuk e hallatlan feladatot, tudós mondatokat idézhetünk az interpretáció végtelenségéről vagy az esztétikai kommunikáció többértelmű voltáról. Mindezek jól bevált posztmodern trükkök, melyeknek megvan az a tagadhatatlan előnyük, hogy elkendőzik a problémákat, s ezáltal kellemesebbé teszik az életet. De azért ne ernyedjünk el túlságosan. Keressünk inkább újabb, ezúttal holtbiztos választ állandó kérdésünkre, hogy mit is ábrázolnak Koronczi munkái.

Végső válaszunk – s most tessék figyelni! – a következő: Koronczi munkái mindenekelőtt és elsősorban az *inframince*-t ábrázolják. Miként jutottunk e bravúros eredményre? Először is feltettük magunknak azt az időszerűtlen kérdést, hogy mi újdonságot nyújtanak ezek a képek ahhoz képest, amit látszólag vagy ténylegesen felidéznek. Arra a megállapításra jutottunk, hogy talán a technika mondható újnak, ami életre hívja őket (ezt persze nem lehet biztosra venni), és feltételezni merészeltük, hogy a technika sohasem csak technika. Ismételten elképzeltük az összeborított vásznak egymáson való huzigálását és így kiáltottunk fel: te jó ég, hiszen ezek a művek magát a dörzsölődést, azt a szinte dimenziótlan valamit ábrázolják, ami a két vászon között van, pontosabban történik. Ez az, amit tudtunkkal soha ember fia ilyen bravúros egyszerűséggel még nem jelenített meg. Íme az inframince, szemléletesen ábrázolva! – kiáltottuk feleségünknek és két gyermekleányunknak, akik nem igazán ittasultak meg fölismerésünktől.

Az inframince szót annak a *Marcel Duchamp*-nak a hátrahagyott írásaiban fedeztük fel, aki ugyanabban az évben hunyt el – 1968-ban –, amikor Koronczi Endre megszületett. Bár módszertani alapvetésnek ez az egybeesés – jól tudjuk – meglehetősen vékonyka lenne, csakhogy a Duchamp gyártotta szó épp vékonykát jelent: a szövegkörnyezet alapján úgy látszik, a vékonyságnak azt a nullához közeledő fokát fejezi ki, amire a francia mince szó már nem képes. El sem képzelhető pontosabb kifejezés annak megjelölésére, amit Koronczi vásznai a sajátos alkotódási módszer következtében minden egyes pontjukon ott viselnek.

Nézzük hát meg közelebbről, mi minden lehet Duchamp szerint infravékony. Csak néhány jellegzetes példát sorolunk fel. Fizikai értelemben inframince a szék támlájának melegsége, amiről épp most keltek fel; két tömegesen előállított tárgy közötti dimenzióbeli különbség, amennyiben maximális precizitást sikerült elérni; ugyanakkor – s itt jelenik meg közvetlenül is Koronczi munkáinak problematikája – „az üvegre festett kép hátulról nézve inframince" – írja Duchamp, majd azon tűnődik, hogy miként lehetne a festék és az üveg között lapuló egészen vékony valamit kibontani, szemléletesen megjeleníteni. A képnek az üvegről történő módszeres lehámozását javasolja.

További példája az infravékonyra a bársonynadrág szárainak járás közbeni összedörzsölődése, ami sípoló hangot ad. Látszólag ez is a szó fizikai értelemben vett használata, ám *Yoshimki Tono* bebizonyította, hogy a bársonynadrágot viselő személy nő, tehát a sípoló hangot a szeméremajkak összedörzsölődése (is) eredményezi. „Duchamp számára, aki az erotizmust a negyedik dimenzióba sorolta – írja a japán művészettörténész – az inframince a harmadik dimenzió (a mindennapi élet) és a negyedik dimenzió (a láthatatlan) közötti hihetetlenül finom réteg." Érdekes módon Koronczi „összetapadva dörzsölődő" képei kapcsán Tolvaly Ernő ugyancsak erotikáról, „gépies erotikáról" értekezett, ami pedig Duchamp-t illeti, tényleg igazolható, hogy számára az inframince nem csak fizikai értelemben vett vékonyat jelentett, hanem a megértés egészen apró sikertelenségeit, a fizikai és a szellemi közötti választóvonalat, sőt talán a legvékonyabb határt, a halált is. Mindenesetre szembeötlő, hogy az inframince szó csupán a művész kései írásaiban fordul elő, ott viszont feltűnően gyakran, mintegy ötvenszer. Akkor töprengett róla a legintenzívebben, amikor távozni készült az árnyékvilágból – nem is sejtve, hogy még abban az évben megszületik egy ember, akinek sikerül ábrázolni az inframince-t.

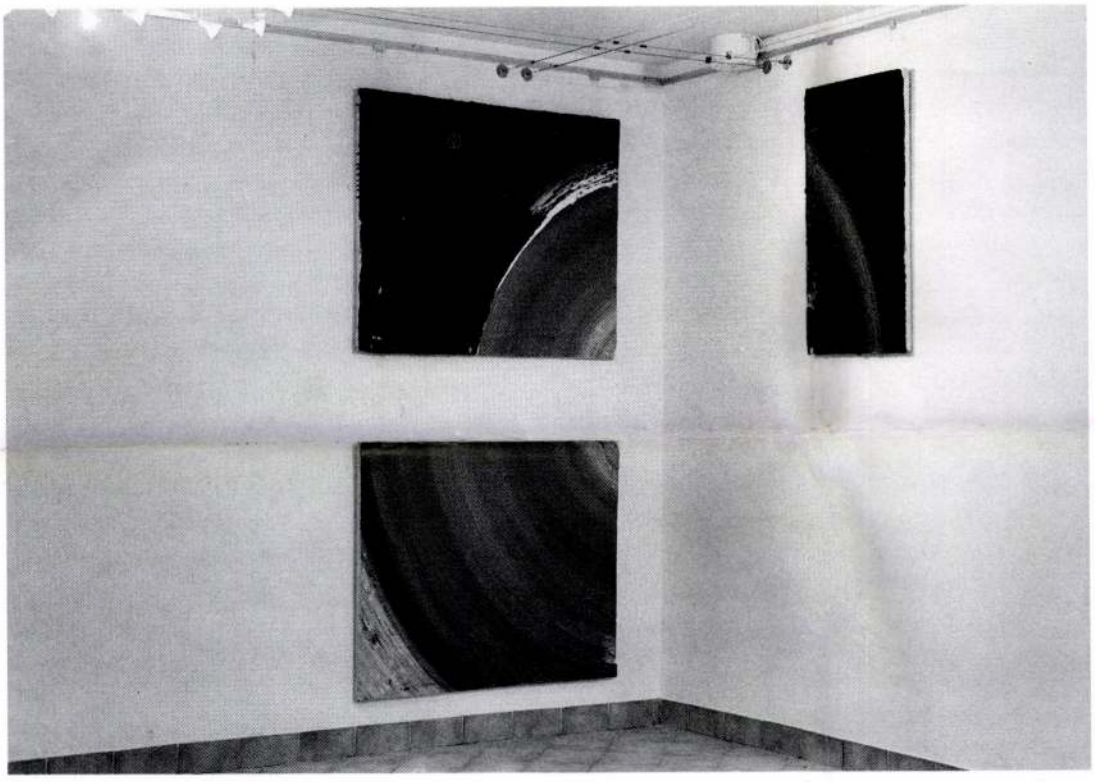

KORONCZI ENDRE kiállítása • Újpesti Galéria • fotó: Rosta József

KORONCZI ENDRE

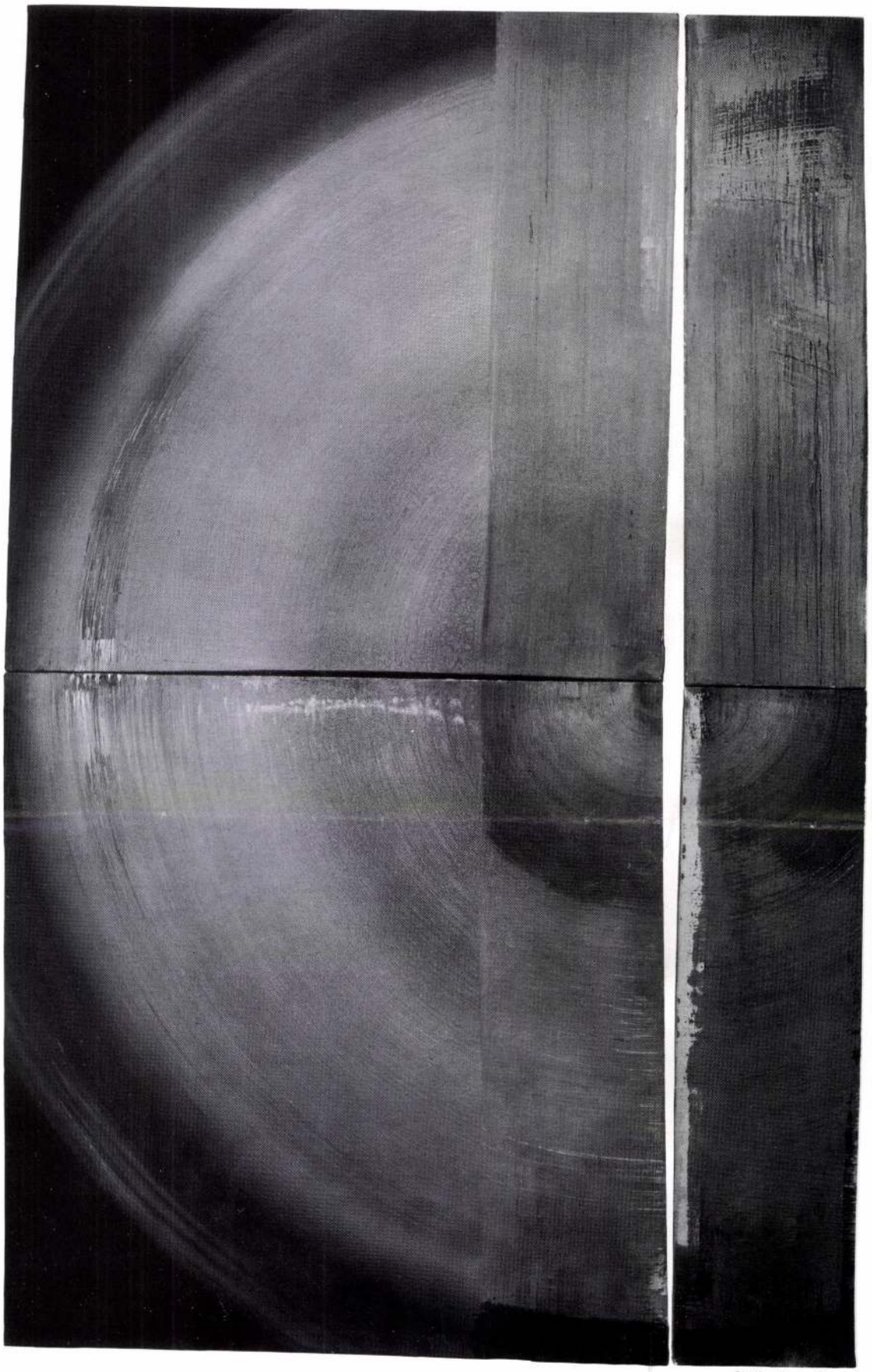

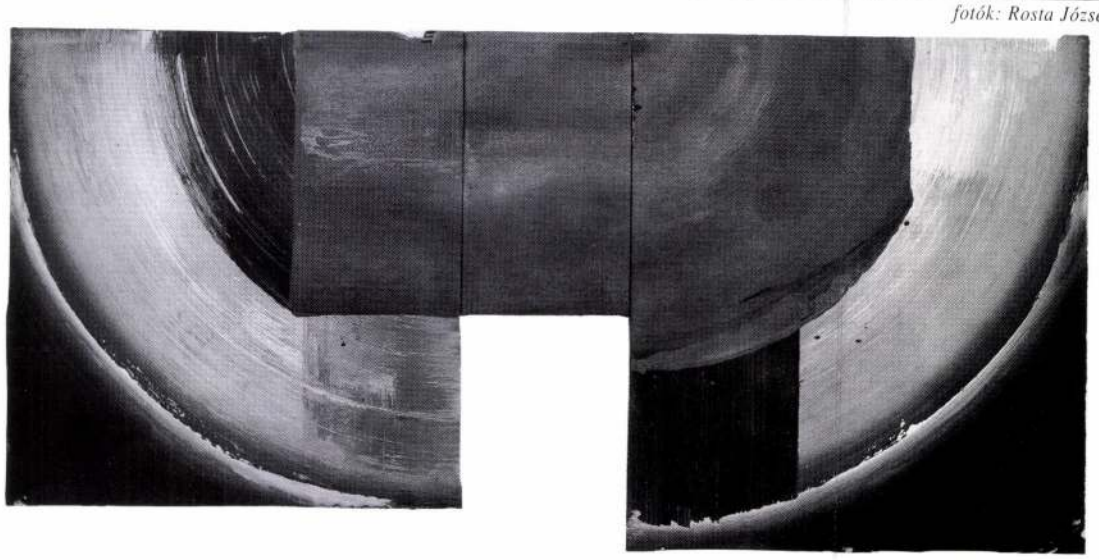

fotók: Rosta József

New York-i művészvilágban settenkedő *Silvére Lotringer,* amikor kifejtette: aközött, hogy a reklám idézi a magas művészetet és aközött, hogy a magas művészet idézi a reklámot, ő manapság semmi különbséget nem lát. Hasonlatunknál maradva, az önreflexív, filozofikus giliszták kimerültek, időszerűtlenné váltak. Helyüket az önfeledten emésztő, folyton harsány effektusokat produkáló fajtársaik foglalták el, melyeket mellesleg ugyanaz a modern kultúra termelte ki, amelyik rövid időre ugyan, de hatástalanításukra is kísérletet tett. De mára a kritika eszköze olyannyira hasonlatossá vált tárgyához, hogy a kettő megkülönböztetése bölcs elmék számára is gondot okoz.

Ha mindezt szem előtt tartva ismét feltesszük a kérdést, hogy vajon mit is ábrázolnak Koronczi munkái, első válaszunk bizony meginog, legalábbis fenomenológiai zárójelbe kerül. Nem az érdekel többé bennünket, hogy mértani elemeket látunk-e rajtuk vagy kiskutyákat, hanem a művek karaktere. S ezen a ponton kerülünk hasonlóan kínos helyzetbe, mint a fentebb említett Silvére Lotringer.

Első benyomásaink alapján máris besoroltuk őket a művészet önreflexív vagy, *Filiberto Menna* kifejezésével élve, analitikus vonulatába. S tényleg, hosszasan lehetne érvelni amellett, hogy helyesen cselekedtünk. Ezek a munkák, ahogy Greenberg is javasolta, nem a valóság ilyen-olyan bonyodalmaival, hanem mindenekelőtt önmagukkal foglalkoznak; gondosan tartózkodnak az olcsó giccses effektusoktól, s ahelyett a „művészet folyamataira" összpontosítanak; nem alkotnak semmiféle morális vagy politikai ítéletet a világról, hanem mindenekelőtt önnön elkészülésük módszerét „ábrázolják". Miután leolvassuk róluk, hogy miként alkotódtak, az önreflexivitásnak olyan fokára leszünk figyelmesek, amire kevés példa van a modern művészet történetében. Nemcsak arról van itt ugyanis szó, hogy a mű megmutatja önnön struktúráját, hanem azon keresztül, hogy ezt megteszi, még egy lényeges mozzanatra felhívja figyelmünket: minden vászon valamely pontjának tükröződnie, reflektálódnia kell a mellé vagy fölé kerülő vászon valamely pontján – lévén, hogy egymáson csúszkálva festődtek, festették egymást.

Mi ez, ha nem annak a heroikus modernista programnak a tökéletes megvalósulása, aminek fő szellemi vezére az Egyesült Államokban Clement Greenberg volt (s amely programról manapság mindent lehet hallani, csak jót nem)? Ha Koronczi munkái harminc-negyven évvel ezelőtt születtek volna, könnyű lenne a dolgunk. Minden lelkiismeretfurdalás nélkül besorolhatnánk őket az analitikus festészet vagy a post-painterly abstraction valamely ortodox vonulatába, s ezért senkitől megrovást nem kaphatnánk. Szépen elénekelhetnénk, hogy Koronczi milyen kritikusan viszonyul az átkozott tömegkultúrához, hogy mennyire távol tartja magát minden olcsó literális és allegorizáló tartalomtól, s milyen kompromisszummentesen dolgozik a legszigorúbb modernista projektum realizálásán. De Koronczi művei nem az ötvenes – hatvanas években születtek, hanem a kilencvenes évek első felében. Mit ábrázolnak hát most?

Természetesen továbbra is ábrázolják önmagukat, de ezen keresztül egy mára kimerült, elavult-

Sebők Zoltán

INFRAMINCE

Első pillantásra semmi vonzót, semmi érdekeset nem találunk *Koronczi Endre* újabb képein. Ember nagyságú keretezetlen vásznak, gyermek- és csecsemőnagyságúakból összeácsolva (általában három-négy kicsiből egy nagy), rajtuk mechanikus közömbösséggel szétmázolt színek, pontosabban alig-színek, melyek hol pedáns ívekbe rendeződnek, hol pedig téglalap- vagy négyzetformát alkotnak. Akár ha egykori mértankönyveink nagyra nőtt ábrái másztak volna fel a falra, hogy felidézzék azt a borzalmas lidércnyomást, amit értelmüket és összefüggéseiket kutatva annak idején éreztünk. Ráadásul címeik is inkább hasonlítanak a tanító bácsi magyarázatára (például: 193231NF4), mint értelmes emberi beszédre. Ha pedig közelebb hajolunk hozzájuk, ellenszenvünk aritmetikai hatványozódására leszünk figyelmesek. Az egymás fölé vagy mellé kerülő geometrikus formák olykor úgy hasonlítanak egymásra, mintha ikertestvérek lennének, ám sohasem élőlények módjára vitatkoznak, vicsorognak, feleselnek, hanem szolgaian ismétlik egymást. A festékfelület itt-ott meggyűrődik kissé, a színek picit elkenődnek vagy váratlanul megszakítják monoton pályájukat, ám mintha még az ilyen apró szabálytalanságok sem emberi érzelemről, esetleg indulatról tanúskodnának, hanem valamely automatikusan működő mechanizmus pillanatnyi kihagyásaiból következnének.

Automatikusan működő mechanizmus... Ha igazán figyelmesen tanulmányozzuk Koronczi vásznait, rájöhetünk, hogy pontosan erről van szó. A „rendes" festőkkel ellentétben ugyanis ő nem ecset segítségével formálja meg képeit, hanem kieszelt egy módszert, aminek lényege igen egyszerű. Összeborít két vakkeretre feszített vásznat, közéjük festéket (kazeintemperát) töltöget, miközben meghatározott pályán addig huzigálja egyiket a másikon, amíg szépen össze nem kenik egymást. A folyamatot nem, vagy alig tudja ellenőrizni, hiszen nem láthatja, mi történik a két felület között. Csupán asszisztál, segédkezik az „alkotódásnál". Végül a vásznakat széthajtja, felszereli a falra és kész a mű. A néző meg találja ki, vajon mit is ábrázol.

Noha az iskolában úgy tanultuk, hogy a modern művészetre vonatkozóan az ilyen kérdés buta, Koronczi képei előtt mégis érdemes megfontolni. Hiszen ha még a geometria is lehet ábrázoló – szegény tanáraink szerint lehet –, miért ne gondolkodnánk a nyilvánvalóan geometrikus kinézetű munkák kapcsán is efféléről? Annál is inkább, mert – mint láttuk – retinálisan épp elég szárazak, visszafogottak ahhoz, hogy ne elégedhessünk meg felületi szépségük, dekoratív értékeik bamba csodálatával. Mintegy rákényszerülünk tehát, hogy „mögéjük nézzünk", a felületi látványon túli lehetséges tartalmakra, a munkák konceptusára kérdezzünk rá – csupa olyasmire, ami nincs ott a festményeken, de amit azok valamilyen módon ábrázolnak, illetve finomabban szólva: demonstrálnak, előhívnak, megjelenítenek.

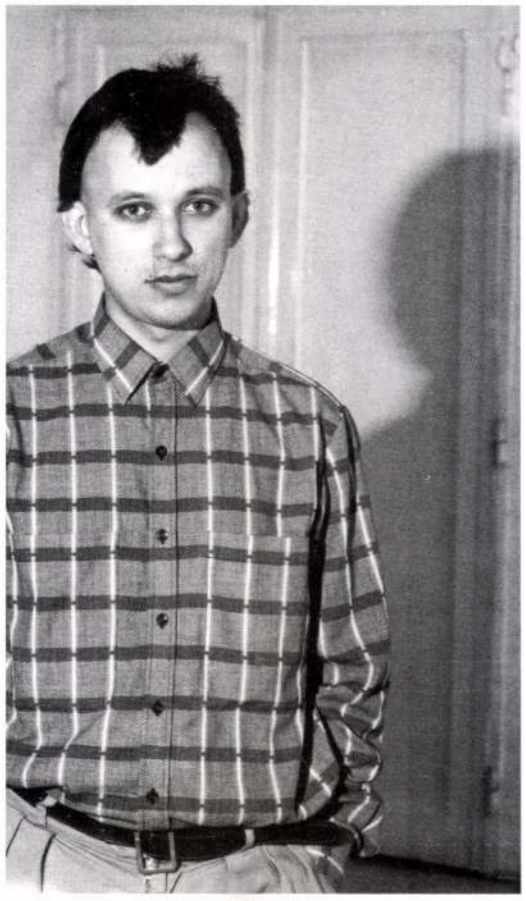

KORONZCI ENDRE • fotó: Rosta József

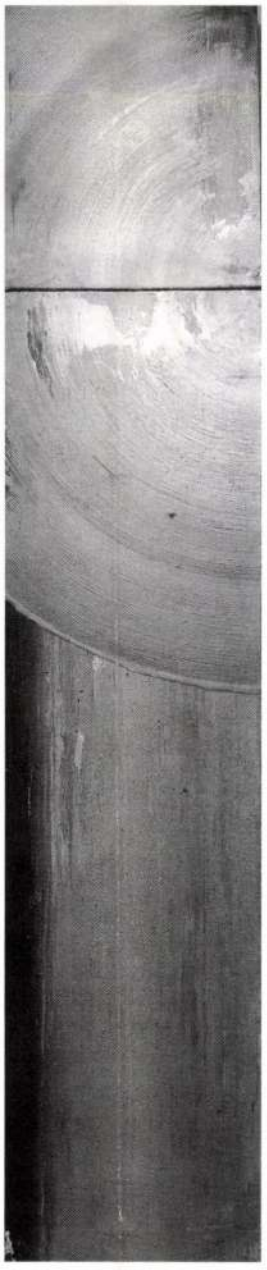

Koronczi festményei először is mértani alakzatokat ábrázolnak: négyzetet, téglalapot, félkört. S teszik ezt parlagian materiális, botrányosan pontatlan módon. Hiszen a geometriai alakzatok meghatározásuknál fogva ideálisak és anyagtalanok – gondoljunk Eukleidészre –, Koronczi vásznain viszont hol szétfolynak, hol egymásba csúsznak, hol elmosódnak. Ezen a szinten tehát Koronczi az eleve ábrázolhatatlant ábrázolja, az ideálist materializálja, amiért a platonistáktól még verést is kaphat.

És miközben e sárba taposott ideákat szemléljük, ha elég figyelmesek vagyunk, leolvashatjuk a képekről elkészítésük módszerét is: a festmény „ábrázolja", demonstrálja önnön létrejöttének folyamatát. Az ilyesmitől a process art hívei képesek akár transzba is esni, de egyelőre ne kövessük őket ezen az úton. Inkább próbáljuk meg felmérni annak a látszólag banális ténynek a valós kulturális horderejét, hogy egy kép megmutatja, miként is készült el. Metaforánk legyen például a kukac. Nem véletlenül, hiszen utolsó előadásainak egyikében *Vilém Flusser*, a médiumok filozófusa a mai társadalmak funkcionálását (hol információsnak, hol telematikusnak nevezi őket), épp a földigiliszták életműködéséhez hasonlította. Adott egy csőszerű kukac, mondta, amelynek garata az informatikai inputnak, végbélnyílása pedig az outputnak vagy afternek felel meg. A kukac befúrja magát a talajba, folyamatosan falja a földet, azaz emészti, „processzálja" a természetet, hogy végül informált természet, vagyis kultúra kerüljön ki a végbelén.

Amennyiben Flusser hasonlata a művészetre is érvényes – miért ne lenne? –, mindaz, amit kiállítótermeinkben kultúraként tisztelünk, a kukacürülékeknek, egy alkotó lény által processzált és informált végterméknek felel meg. S ez az, ami Koronczi Endrét nem elégíti ki. Továbbra is példánknál maradva, ő olyan ürüléket akar mutatni, amely egyúttal a gilisztát, annak bensőjét és működési mechanizmusát is tartalmazza. Az informatika nyelvén akár úgy is fogalmazhatnánk, hogy felnyitja számunkra a black boxot, vagyis a titkok titkára kérdez rá, de ne legyünk fellengzősek: maradjunk a festészetnél!

Ha kellő alapossággal túrunk bele Koronczi kukacürülékébe, abban a modernizmus ideológiájának egyik sarkalatos pontját, sőt, talán a lényegét fogjuk felfedezni: a jól ismert parancs pedáns teljesítését, hogy a művészet ne a világ ügyes-bajos dolgaival, hanem mindenekelőtt önmagával foglalkozzék, azaz legyen önreflexív. *Clement Greenberg*, a huszadik század bizonyára legbefolyásosabb kritikusa *Modernista festészet* című alapvető tanulmányában az egész modern művészet ősprincípiumát a filozófiai eredetű elvárás teljesítésében jelölte ki, máshol pedig amellett érvelt, hogy a giccsel ellentétben, mely a művészet effektusait utánozza, a progresszív kultúrának a „művészet folyamataival" kell foglalkoznia. Ráadásul Flusser mondandójának lényege is szépen összecseng a greenbergi állásponttal: az önnön működésével mit sem törődő giliszta ürülékében ő annak a tömegkultúrának a megfelelőjét látta, mely immár nemcsak világunk profán részét tölti ki, hanem a derék önreflexív giliszták templomában is mind nagyobb teret nyer. E posztmodernülésnek nevezhető folyamat egyik legjellemzőbb hozadékára mutatott rá a

Koronczi Endre

Meghívó: A gondolat formái I-II

Óbudai Társaskör

Lásd: Beöthy Balázs

1993 maj 11- jún 13- júl 18

I rész II. rész

Koronci Endre

Kiállítás: Monászok

Lásd: Baksai József

rnya. Városházához csatlakozó vagy önálló
az alapvető megfigyelő, védelmi és időjelző
mplomtornyok vették át. Ennek köszönhető e
például *Bártfán*, *Segesvár*ott, *Eperjes*en is. Az (538/1),
yesülése oly erős volt, hogy egyetlen kéttornyú (534/1)
lt ki a középkorban az eredeti terv szerinti (545),
egelégedtek az egyik torony felépítésével, mert (435–436),
alóan nem városi igényekre szabott kéttornyos (557)
zámos európai párhuzam bizonyítja, szinte

sségi reprezentációjának elemei, a városi lét
városok királyi vagy királynéi jogállása nem
re a jog is a „fallal körülvett város" kifejezést
nereken és pecséteken is ez a szimbólum jelenik
rosi pecséteken a 13. század első felében jelent
esfehérvár nagypecsétjén, amelyet az egész
nt értelmezett város, hanem a latin polgárok
zimbólum került *Buda* ugyancsak 13. századi
agyarországi város: *Zágráb, Pozsony, Sopron,* 1452, 314–1,
nyilvánvalóan befolyásolva más városokat 5, 315/3
városfalas pecsét- és címerképet választanak
ználó városok mindegyike egyúttal királyi vár,
korai patriciátusának, a polgárság soraiból
helyként jelentőséget szerző városok esetében a
g. Ilyen *Esztergom* latinusainak 13. századi
pecsétjei is követtek. Ezeken azonban más, 314/2, 4
si pecsétek korai szimbólumai a 14. század első
em öltöttek még címerszerű jelleget. A városok
ón csak a 15. század eleji címeradományozá-

KORONCZI Endre

Szabados Árpád: Kicsit szárazon : Koronczi Endre grafikai sorozatáról. = Hitel, IV.évf. 10.sz. 1991. május 15. 24.p. és ill.

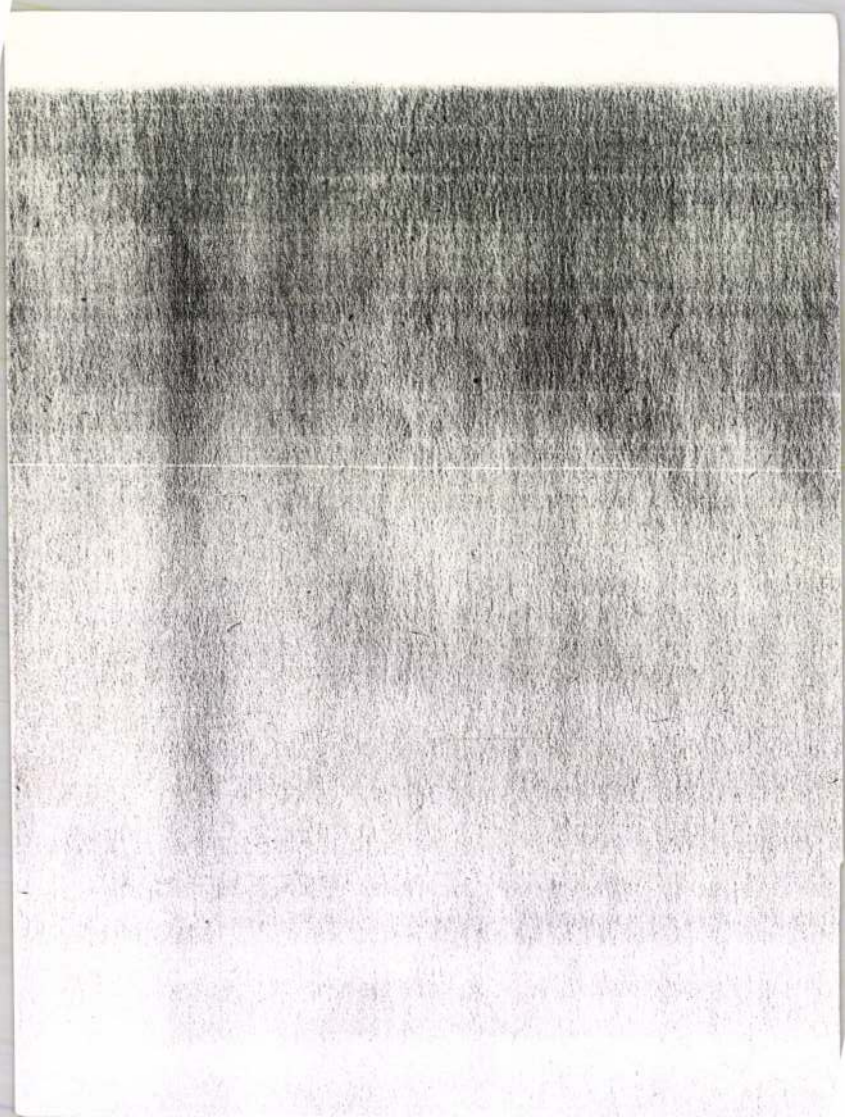

KORONCZI Endre

KORONCZI ENDRE munkáiból kiállítás nyílik meg ma este hat órakor az Óbudai Pincegalériában (Budapest III., Fő tér 1.).

H. szept. 6

Magyar Nemzet 1997 szept. 6

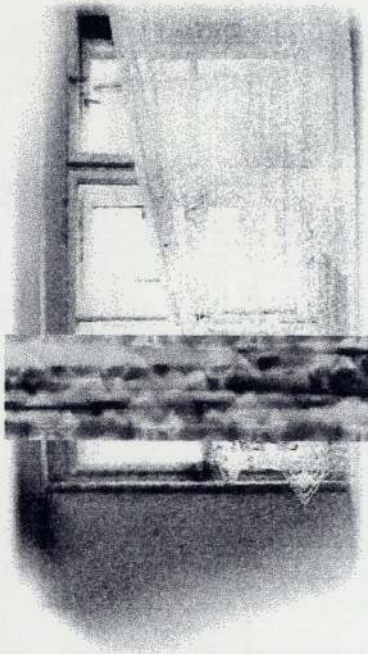

Koronczi Endre

szeretettel meghívjuk

Koronczi Endre

kiállítására

Téli Galéria

Szentendre, Fő tér 2.

megnyitó:
1996. október 25. péntek 18 óra

Korondi templom harangja 1790.

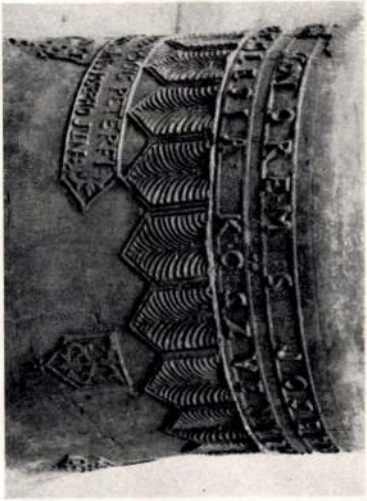

DISZÍTMÉNY A MAGYAR TÖRTÉNETI MÚZEUM KORONDI HARANGJÁN. 1790.

Verzierung auf der Koronder Glocke des Ungarischen Historischen Museums. 1790. — Decorazione dalla campana di Korond, nel Museo Storico Ungherese.

Szépmüvészet 1941. 2. szám

ANDRASSY KURTA JÁNOS: AZSIAL LOVAS. BRONZ.
Pesti Müvészeti Hetek.

János Andrássy Kurta: Asiatischer Reiter. Bronze. Pester Kunstwochen. — János Andrássy Kurta: Cavalier asiatico. Bronze. Dalle „Settimane d'Arte", di Pest.

Korondi Kehely

gótikus

l.

Batthyáneum

II. k. 32. l.
33. l
34. l.

lehet akármilyen diszítményt tetszés szerint kisebbíteni vagy nagyobbítani, s egyuttal jellemének egyes tulajdonságaiból ki nem vetköztetni; vagy ilyenkor legyen gondja a művésznek legalább arra, hogy valahányszor szükségét látja a méreteket megváltoztatni, a részleteket is megfelelő módon idomítsa, s ez által indokolja a kisebbítést vagy ellenkezőjét. Ez az, a mi veszélyezteti a szobroknak, a művészi tárgyaknak eredeti hatását, ha gépies úton kicsinyítjük, mert egyes részletek teljesen értelmetlenekké válnak. A nagyobbítás viszont az ellenkező eredményt szüli, s diszítmények, melyek kis felületet alkalmas módon töltöttek be, mintegy széthúzva üres és unalmas benyomást tesznek.

Példával igazoljuk állításainkat, s bemutat-

Korondi fazekasok

BÚVÁR 1940

7. *SZ. Tokody László:* Visszatért felvidéki bányák. *nemes Suhay Imre:* Mire tanít a korszerű háború? *Siklóssy László:* Az óriás panda. *Mészáros Gábor:* A nyári táplálkozás. *Vönöczky Schenk Jakab:* A madárvonulás titkai. *Gáspár Gyula:* Korondi fazekasok. *Hoffmann Ernő:* Az időperspektíva. *Koppányi József:* Az allasionos víztisztítás.

3144

18. Ismeretlen:

A szent család ~~[illegible]~~

A koczkaköv
ritővel letakart kerek asztal
tál és csésze van. M
nyeret tart. Jobbra
val s kezeiben hosszú ny
~~[illegible]~~ (Üveg
férfi szent (József) tartja
~~[illegible]~~
lájára támaszkod
szerzetesnek pedig
hajú s teljesen arcz
ujjai rövidek és hossz
fehér gallért s elöl
katátját derekán

Bádoglemez
(A1. ~~prot.~~ Kert. 13
~~Lomt. 32.~~
~~by tzko. 1~~

pl. a tels ó oldalon.

Korondi farchasság

l.

Bözödi György:

Sóvidéki székelyek.

Pásztortűz

1938. 4-sz.

Nyelvkel.

MOB könyvtár

turizmus

atárolása
ezeknek
en a fes-
lémája a
a lélek,
inál és a
szebb és

ilönösen
csi pezi-
msoraira
rendezte
birodal-
ényeiből
dagságú
önmagát
ára vált
tnek is.
5 iskola
em mu-
n, mint
zonban
a lélek
en sze-
gondo-
ársony
mbbel,

ПпВ

Korondi fazekasok

Egyéni kiállítása.

Művészet 1943. 17. l.

(Iparművészeti kiállítás.)

Firenzei iskola a XV. századból:

Ker. szt. János:

Egész alakban fel
ereszkedett és kezeit ösnéteve
szentnek haja göndör és ruhá

Terracotta szinezve

Ltha

45
3
135.

90

AZ IDŐPERSPEKTÍVA

Írta HOFFMANN ERNŐ

A szobrászművész a háromméretű térben dolgozik, a festőnek azonban csak a kétméretű vászon van rendelkezésére. Amikor a festőművész a tér mélységét, a harmadik dimenziót is kifejezésre juttatja képén, bizonyos geometriai és fiziológiai alapokon nyugvó szabályokat alkalmaz. Ezeknek a szabályoknak és törvényeknek összességét a *perspektiva* (magyarul: távlat) tudománya foglalja össze.

Leonardo da Vinci, az újkori festőművészet egyik atyamestere, nem ok nélkül nevezte a perspektivát a természettudományok szülőanyjának, mert míg ő maga is a távlat szabályait kutatta, önkéntelenül a természet szorgalmas, éleszemű megfigyelőjévé és az újkori fizikai gondolkodás úttörőjévé lett.

A festőművész nem áll meg az egyszerű, merev térperspektiva alkalmazásánál. Képeinek nagy része cselekményt tár elénk; a cselekmény pedig időben lejátszódó folyamat. Ebből a folyamatból a művész csak egyetlen pillanat térbeli egymásmellettiségét rögzítheti meg vásznán, és mégis kell, hogy ez a pillanatnyi jelenet, vagy helyzet a maga mozdulatlanságában is a szemlélő lelkében az egész cselekményre való következtetéseket ébressze föl. Ilyenkor a kép a szemlélőben az időbeliség érzését kelti. A nem könnyű feladat megoldása csak közvetve, lélektani és élettani megfontolások alapján sikerül és foglalható általános szabályokba. Ezeknek a szabályoknak megállapításával foglalkozik az *időperspektiva*.

Mindenki tudja, hogy egy nyugvó pontnak viszonylagos helye a térben három méretadattal, az úgynevezett három térkoordinatával pontosan és egyértelműen megadható. Például egy pontnak a helyét a szobában három távolság: a padlótól és két szomszédos faltól mért távolsága teljesen meghatározza. Ha azonban mozgó pontról van szó, akkor a három térkoordinatán kívül még egy negyedik adatot, tudniillik azt az időpontot is meg kell adni, melyben a pont a megadott helyet elfoglalta, illetőleg azon keresztülhaladt. A mozgó pont tehát nem három, hanem négydimenziós térben levő hely. Ha a térméreteket szélességnek, hosszúságnak és magasságnak nevezzük, akkor a folyó időt kell a negyedik dimenziónak (méretnek) tekintenünk. Ezért a fizikusok a mozgások tanát, a kinematikát, a négydimenziós tér geometriájának is nevezik.

Nem lesz érdektelen, ha erről a különös négydimenziós térről egyet-mást elmondunk.

Nehéz volna olyan iránynak elképzelése, mely a megadott három térirány mindegyikére, az x, y és z-re és általában minden tetszőleges térirányra egyaránt merőleges. Pedig az idő irányának, az úgynevezett *időtengely*nek ezt a követelményt ki kell elégítenie, mint ahogyan a harmadik dimenzió iránya, a magasság is, a kétdimenziós sík minden irányára merőleges. Az idő megfelel a kívánt követelménynek, mert az idő független a tér irányaitól, azaz vetülete a térre mindig pontszerű. Ez egyszerű nyelven azt jelenti, hogy az idő a tér bármely pontjára nézve, annak helyétől függetlenül egyformán és egyenletesen múlik.

Könnyen elképzelhetővé és ábrázolhatóvá válik mindez, ha a térnek csak egyetlen irányát választjuk ki, melyben valami egyenesvonalú mozgás történik, és erre az irányra merőlegesen helyezzük el az időtengelyt. Ha valamely pont egyenletes sebességgel az OH irányban mozog és t_1 időpillanatban a h_1 helyen, t_2 időpillanatban a h_2 helyen van, és így tovább, akkor a pont mozgását az OM egyenes fogja jellemezni, mint ahogyan a vasutasok grafikus menetrendje föltünteti a vonatok mozgását. OM egyenes bármely pontjának összetartozó koordinatái (h_1 és t_1, vagy h_2 és t_2) megadják, hogy a mozgó pont mely időpillanatban melyik helyen van. A mozgó pont sebességét az OM egyenesnek az időtengellyel bezárt hajlásszöge jellemzi. Minél kisebb szöggel hajlik az OM egyenes az OT időtengelyhez, vagyis minél meredekebb helyzetet foglal el rajzunkon, annál lassúbb mozgást ábrázol. Ha a pont nyugalomba van, akkor helyzete nem változik, mialatt az idő mulik, tehát a mozgás grafikonja az időtengellyel párhuzamos egyenes lesz. Ha viszont a pont igen sebesen mozog, akkor mozgási grafikonja igen kis szöget zár be az OH téregyenessel és így a négydimenziós mozgási grafikon (OM) csaknem összeesik az OH térbeli egyenessel. Ez az oka például annak, hogy az igen sebesen forgatott parázs már nem forgó parázsnak, hanem fényes térbeli karikának látszik. Ugyanígy a sebesen forgó kerékküllő, vagy parittya is nyugvó korong benyomását kelti.

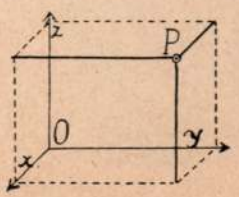

O a szoba sarka. x, y és z a hosszúság, szélesség és magasság iránya. P pont helyét a három vastagon kihúzott távolság határozza meg

tulajdonképeni égetés. Ennek időtartama tíz óra. A veszteség körülbelül tíz százalék itt is.

Ezzel teljesen elkészült a mázatlan edény. Régebben csak ilyen edényeket készítettek a korondiak. A XX. század első tizedében azonban válságba jutott a korondi fazekasipar. A válságból az *Udvarhely*en felállított állami támogatású agyagipari szakiskola segítette ki a fazekasokat. A szakiskolában megtanulták a mázas edények készítését és áttértek a jobbminőségű zománcozott edény gyártására. Természetesen, mikor a piac igénye mázatlan edényt kíván, elkészítik azt is.

A mázas edény gyártása az elmondottak szerint történik, csak az további munkát kíván. A kiégetett és mázolásra szánt darabokat még leporozzák, fénymázzal bekenik és ismét visszarakják a kemencébe. Most addig tartják egyenletes lassú tűzön, amíg a máz teljesen felolvad és csillogó fényt kap. A fénymáz alatt az alapszínek élénkebbek és szebbek.

Égetőkemencét rendesen három-négy fazekas közösen építtet.

Az edény forgalombahozatalára hosszú évszázadok alatt keletkezett a gyékényernyős kóberesek rendje. A korondi fazék legjobb piaca Havasalföld. A fazekas kóberese átveszi bizományba az árut, de előre kialkudott összegért és saját belátása szerint, önmaga szabta haszonnal továbbítja a vevőhöz. Az ernyős szekér rakományát a szerint állítja össze, hogy melyik vidékre indul. *Erdély* magyar vidékein piros virágos, de nem tobzódó díszítésű edényeket vesznek, a szászok a fehér színt kedvelik, középen apró zöld levéldísszel, a románok pedig, mind Erdélyben, mind az ó-királyságban a virágokkal dúsan díszített edényt szeretik. Az edények csereforgalmi ára a falvakban régi idő óta állandó. A nagyobb edényt egyszeri töltés búzáért vagy kétszeri töltés kukoricáért adják, a kisebb edények eladásakor háromszori vagy négyszeri töltést kérnek búzából. A kóberosok ezenkívül számontartják a vásárokat és a fürdőhelyek idényszakait.

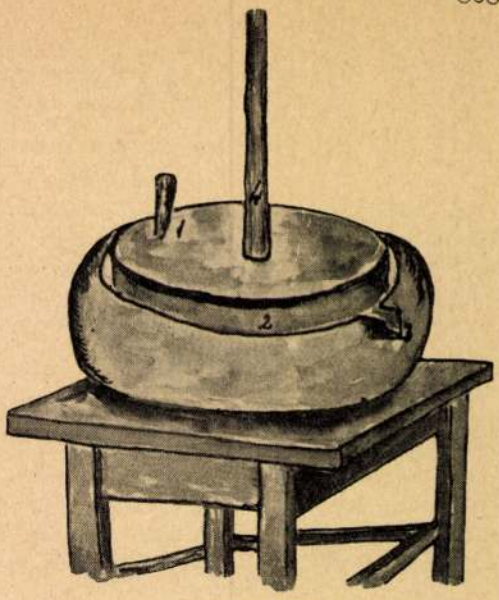

Festékörlő malom
1. örlőkő, 2. acélperem, 3. kifogó, 4. tengelygerenda

Mindig és mindenütt megjelennek, ahol üzleti lehetőség várható.

Érdekes, hogy a korondi székely cserépárus szekeresek közé befurakodtak a cigányok is. Néhány közülük házat és földet szerzett már az edénykereskedésből. Kettő pedig az utóbbi években tehergépkocsit vásárolt és nagyban árusítja a korondi fazekakat. Ehhez hasonlóan hozza forgalomba áruit a Bertalan és Kacsóh-féle edénygyár is.

A gyár szép fejlődése máris előreveti árnyékát a jövőre. Előbb-utóbb legyűri a sok bajjal és kis tőkével dolgozó háziipart. A korondi fazék helyét rövidesen a gyári tömegmunka foglalja el.

És ha meghal a korondi fazekasipar, feledésbe vész a játékos nóta :

Nem kaszálok, nem kapálok
Fazekasinasnak állok,
Apró csuprokat csinálok
Abból kávéznak a lányok.

Azonban hiába sajnálkozunk már ezen, változik az idő és változnak az igények.

Székelyföldi kancsók és edények a sepsiszentgyörgyi múzeumból

KORONDI FAZEKASOK

Írta GÁSPÁR GYULA

A székely fazekasipar központja *Korond*. Hírnévben ugyan vetekedik vele a *Kisküküllő* völgyében *Makkfalva*, de népszerűségben nem. A székely városok és falvak vásárain külön helyet követel magának a korondi edény. A korondi fazekasok munkáját *Kolozsvár*tól *Moldová*ig, *Máramarostól Bukarest*ig ismerik. A korondi fazekasmesterek legjobb piaca hosszú századok óta *Moldova* és *Havasalföld* volt.

Korondi «csecses»-korsó

Korond *Udvarhely* megye északi részén, a *Hargita* nyúlványainak völgykatlanában épült. A falu székely lakossága három rétegre tagozódik: a földmívesekre, az edénygyári munkásokra és a háziiparral foglalkozókra. Ez a rétegeződés elég határozott. A földmívesek szántják, vetik az agyagos földet. A legnagyobb birtok ötven-hatvan hold. Tulajdonosa már nagygazda. A gazdálkodók legtöbbjének azonban alig három-négy hold földje van. A nagygazdák helyi kis nábobok, de egyetlen jó munkás fazekas sem cserélne velük. A korondi fazekasiparosok eddig csaknem külön társadalmi rendben éltek. Ez a rend az utóbbi időben bomlásnak indult. Az 1930. év táján két fazekasmester, Bertalan és Kacsóh-edénygyár néven, kerámiai telepet létesített és ezzel megkezdődött a harc a kisiparosok és a gyár között. Azóta ez a gyártelep szépen fejlődik. A telep alapítói szegényebb fazekasmestereket fogadtak munkába. Többtermeléssel igyekeztek olcsó áruhoz jutni és annak számára piacot teremteni. A termelés fokozása, a tömegmunka előállítása és az ár leszállításával a piacok jórészének megszerzése sikerült. Csakhogy ez az egyenlőtlen küzdelem a háziiparral együtt megöli az egyéni kezdeményezést is. Elveszi a korondi agyagedény fejlődési lehetőségeit és az egyéni alkotások helyett az olcsó gyári munkák egyhangú sorozatát adja. Ma már a saját műhelyükben dolgozó fazekasok egyrésze a gyárban, olcsó áron vásárolja meg a nyers agyagedényt s csak a festést és égetést végzi odahaza.

A tehetősebb agyagiparosok azonban saját korongjukon dolgoznak ma is. Ezek úgy dolgoznak, mint őseik három-négyszáz évvel ezelőtt. Maguk bányásszák az agyagot, maguk gyúrják, korongozzák és égetik.

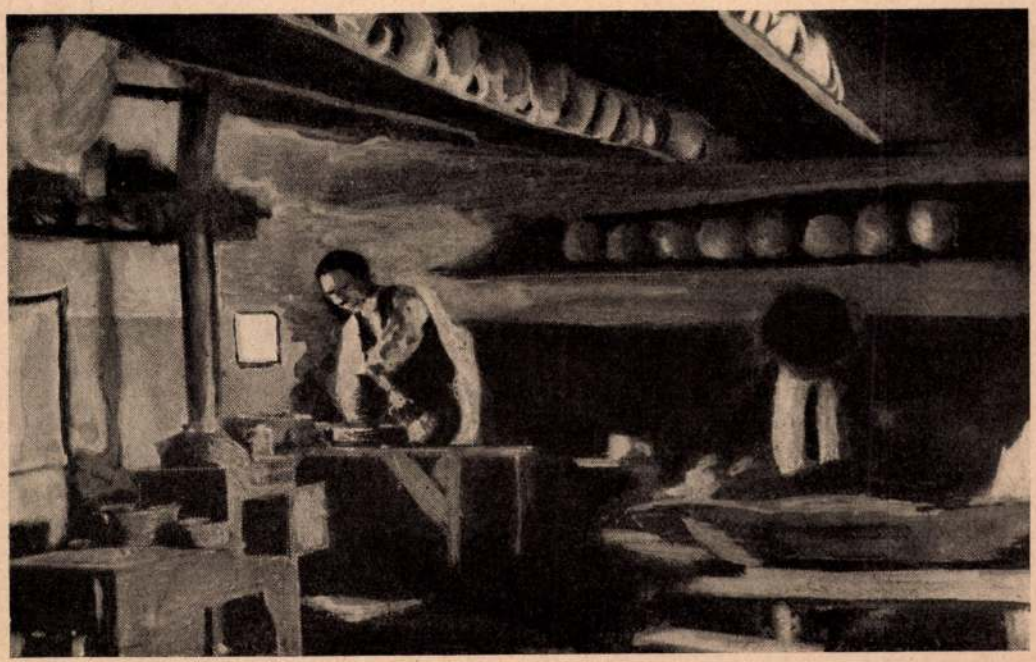

Korondi fazekasműhely

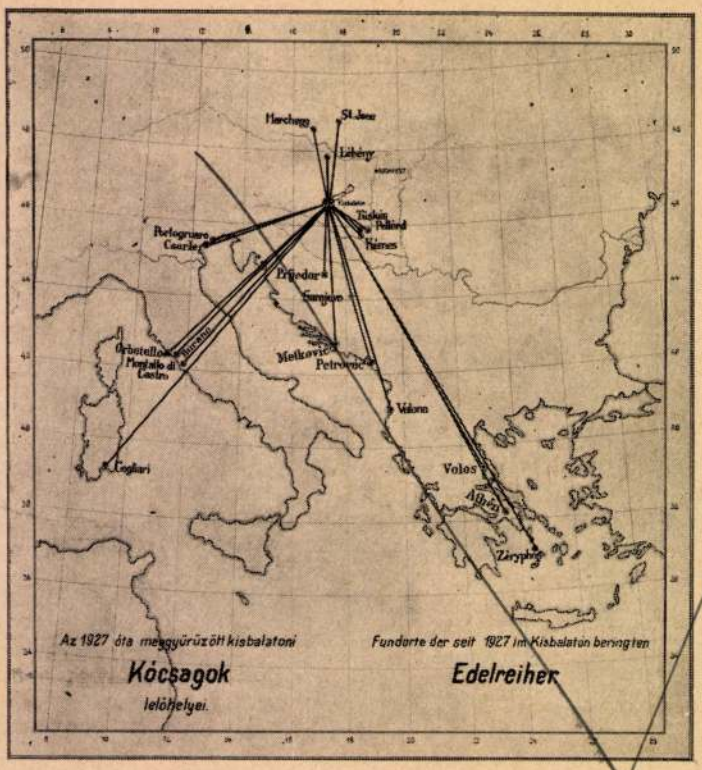

szemben a kietlen és valósággal vonulási torlasznak minősíthető *Karszt*-vidék felé való útat. Vonuló madarainknak a földrajzi tényezők által megszabott általános délnyugati irányából már 1918-ban azt a következtetést vontam le, hogy külpolitikai tájékozódásunknak is erre felé kell irányulnia, mert földrajzi fekvésünknek ez felel meg s így ez a legtermészetesebb és legelőnyösebb. Erre nézve a történelem is adott támaszpontokat.

Az elmondottak megvilágítják, hogy a madárvonulás kérdése milyen nagyszámú kutatási körrel érintkezik, milyen sok oldalról kell ostromolni ennek a kérdésnek megoldását, amely ennek ellenére még mindig megoldásra vár. Csak örülhetünk annak, hogy a megoldás még mindig útban van. A megoldott kérdések elveszítik varázsukat! Már pedig a madárvonulásért igazán kár volna. Ez a természet egyik legvonzóbb, legszebb tüneménye, mely nemcsak a kutatónak ad gyönyörűséget, hanem még inkább a megfigyelőnek, különösen, ha megfelelő tudással rendelkezik és megfigyeléseit nemcsak élvezni, de tudja érteni is.

talmas *Duna* folyam volna. Ezzel az elgondolással szemben a valóság az, hogy vonuló madaraink valóban a tenger felé tájékozódnak, de nem a legkényelmesebben vagy legbiztosabban, hanem a legrövidebb úton elérhető tenger, az *Adria* felé. Inkább választják a kényelmesnek és biztosnak látszó délkeleti elvonulással

---

A vakok világa. Az oxfordi nemzetközi szemészeti kongresszuson *C. S. Flick* azt állította, hogy a vakok nem élnek teljes sötétségben, világuk nem fekete. Ezt a kijelentést megerősítette a saintdunstani vakok otthonának elnöke, *Sir Jan Froser* képviselő is, aki a háborúban szemevilágát vesztette. Elmondta, hogy horizontja nem fekete, hanem kellemes meleg vörösszínű és sötétebb, világosabb foltok is vannak benne. A saintdunstani vakok otthonának egyik lakója, *G. C. William* kijelentette, hogy az ő világa szürkés színű. Egy másik vak azt állította, hogy sötétkék, acélkék és bíborvörös színeket lát maga előtt. Természetesen a vakonszületettektől ilyen közléseket nem kaphatunk.

A külvilág fényeit a vakok nem láthatják, de van valami, amit ugyanúgy látnak, mint az épszeműek. *Giesel* vizsgálatai szerint, ha sötét szobában rádiumsót tartunk szemünk elé, úgy tűnik fel, mintha a szoba szórt fénnyel volna megvilágítva. Ennek az az oka, hogy a rádium sugárzása magában a szemben foszforeszkálást idéz elő. Ezt a fényt a vakok is látják, legalább is azok, akiknek az ideghártyája nem pusztult el. A fénytüneményt a béta- és gamma-sugarak okozzák. Ha azonban behúnyja a szemét a vak ember, vagy akár az éplátású is, akkor csupán a gamma-sugarak hatását észleli.

Sokat vizsgálták a vakok távolságérzékét is. Ismeretes, hogy a vakok némi távolságból érintés nélkül is észreveszik a nagyobb tárgyakat, például a közeli falat, bútordarabot stb. A kísérletek közül kettő jól magyarázza a távolságérzést. Az egyik kísérlet olykép történt, hogy a vak egyén homlokát kendővel körülkötötték s aztán útnak indították a helyiségben. A különben csodálatos érzékű egyén most beleütközött a tárgyakba. A másik fontos kísérletet olyan szobában végezték, amelyben puha pokrócok a lépések legkisebb zaját is elfojtották. Az érzék ekkor is felmondta a szolgálatot. Valószínű tehát, hogy a vakok eme «hatodik érzéke» két dologból tevődik össze: a homlokbőr gyenge tapintó-izgalmából és a lépések zajának változásából.

Agyagedények a Székelyföldről

A korondi agyagedény nyersanyagát a falu határában levő *Szakadát* nevű hegyoldalból bányásszák. Felbontják a hegy fedőrétegét, és amint eljutnak az agyag vonaláig, megkezdik a bányászást. Az agyagot rendesen felszíni fejtéssel termelik, de néhol tárnaszerűen behatolnak a hegyoldalba is. A kitermelt agyagot deszkával zárt, ládához hasonló hordó-szekerekre rakják és hazaszállítják. Otthon, rendesen a kertben vagy az udvar végén, jóelőre gödröt ásnak az agyag számára és ebbe töltik a nyers edényanyagot. A gödörbe aztán vizet öntenek és egy-két napig hagyják, hogy puhuljon. Ekkor kezdődik a feldolgozás.

Az agyaggödörből kiemelnek megfelelő mennyiségű agyagot és a szelőpadra hordják. A munkások ekkor botot ragadnak és kezdik puhítani. Fazekas nyelven ilyenkor «felverik» az agyagot. Ez a dögönyözés, botozás mindaddig tart (saját szavaikkal: addig «verik vissza»), míg az agyagban minden csomó eltűnik és olyan finommá válik, mint a dagasztott tészta. Ekkor fognak hozzá a felvert agyag szeleteléséhez. Külön erre a célra készített görbepengéjű szelőkéssel az agyagcsomót előbb vízszintesen, aztán függőlegesen felszeletelik, hogy megtalálják, ha valami idegen agyag vagy kavicsdarab lenne közötte. A régi korondi agyagiparosok csak gyúrták, verték és szeletelték az agyagot, ma azonban már legtöbb műhelyben újfajta présszerkezeten átőrlik. «Ez a prés két egymás mellett elhelyezett fahengerből áll, amelyet két ember ellenkező irányba forgat s a megvizezett agyag teljesen fínomra gyúrva hull ki.» *(Haáz Ferenc:* Adatok a korondi fazekas mesterséghez. A *Néprajzi Múzeum Értesítője,* XXXII. évfolyam, 1—2. szám, 184—187. lap.)

A szelőpadról és újabban a prés alól az agyag most már az alkotó iparos elé, a korongra kerül. A korongozó a fazekasműhely legfontosabb eszköze. Rendesen az ablak közelében, jó világos helyen áll. A korongozó-szék az elemi iskolás padhoz hasonlít, de vízszintes dolgozó-lapja az ülőpad vonalával egyszintben van. Az ülő fazekasmester lábát alul a nagysugarú hajtókorongra helyezi és ütemes rúgásokkal forgatja. A hajtókorong tengelyének felső részén a munkapad felett forog a félsugárnyi nagyságú dolgozó-korong. Erre veri rá a mester az anyagot. A korong megindítása után balkeze begörbített mutatóujját belenyomja az agyagba, jobbkeze ujjait pedig kívülről tartja és így valósággal kiemeli az agyagból az edény falait. Tányér, tál, fazék, köcsög, korsó, bögre alakul ki boszorkányos ügyesen ujjai alatt. A füles edények készítésekor külön feladat a fül ki-

Agyagszelőkés

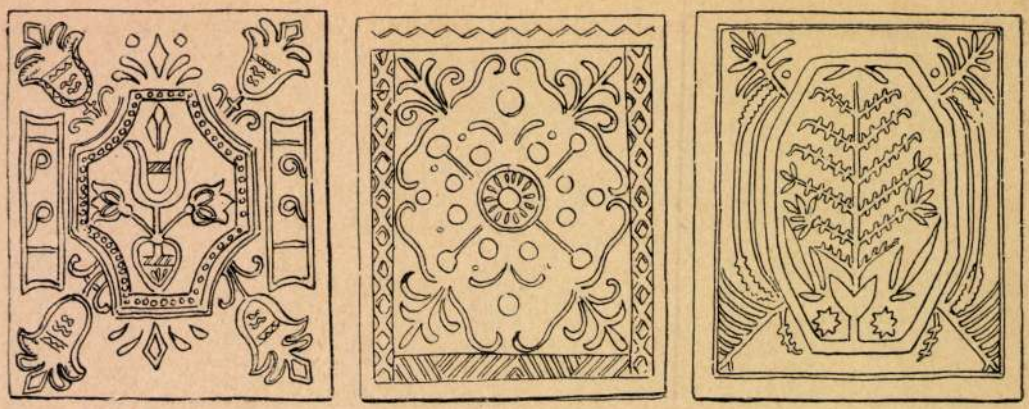

Korondi csempék

alakítása és az edényre ragasztása. Különös ügyességet kíván a szopós- vagy «csecses» korsók fülének elkészítése. Ezeket már szabadkézzel gyúrja a fazekasmester, a tömör fület aztán átfúrja, majd lyukat üt a korsó oldalába és erre a fül lyukát pontosan ráilleszti, aztán nagyujjával rányomkodja. Az ilyen korsó az ivó ember számára nagyon kényelmes, mert a fül szopókáján mindig egyenletesen ömlik szájába a víz.

A fazekasmester munkáit két főcsoportba osztályozza : lapos és magas edényekre. Lapos edények : bögre, tányér, tál, mosdótál, fedő, csirkeitató (lyukacsos) tál. Magas edények : korsó, kancsó, köcsög, fazék. Serénykezű fazekasiparos naponta elkészít 250 darab lapos, vagy 150 darab magas edényt. A közepes teljesítmény azonban csak 100 lapos vagy 60 magas edény. A fazekasmesterek többsége edénykészítésen kívül foglalkozik még kályhacsempe és dísztárgyak gyúrásával is.

A korongozóról a fazekas agyagvágó szerszámmal választja le az edényt, aztán árnyékos helyen deszkára rakja, hogy száradjon. Néhánynapi száradás után az asszonyok hozzálátnak a festéshez. A festéket szaruzó-kancsókban tartják. A szaruzó-kancsó nevét onnan kapta, hogy régen szaruból készült, ma azonban cserépből égetik a szaruzóedényt is. A szaruzó-kancsó szűk nyílásába tollat dugnak és ezzel rajzolják az edényekre a különböző mintákat. Festéshez rendesen a következő színeket használják : fehér, fekete, zöld, piros, kék.

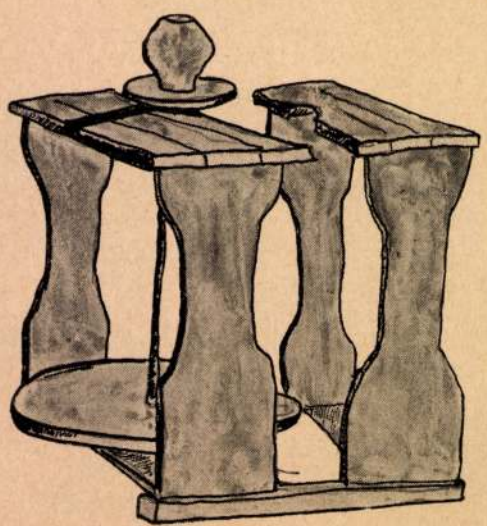

Korongozó-szék

Legfontosabb festőanyag a fehér. Korondon a világháború előtt mázas edényt alig készítettek, a kiégetett mázatlan tányérok, korsók és kancsók oldalát csak egyszerű körbefutó egyenes vagy hullámos fehér vonal díszítette. Esetleg egyszerre mindkettő : felül hullámvonal és közvetlenül alatta vékony egyenes vonal. A fehér festék alapanyagát a fehérföldet Csík vármegyéből, Csíkcsicsóról és Csíkszentsimonról hozatják. Ezt a fehérföldet vízbe áztatva, festékőrlő kézimalmon jól megőrlik. A festékőrlő malom lapos kerek kő, amelyben pontosan ráillő, vasperemmel szegett őrlőkő forog. Az őrlőkő tengelyét a gerenda megfelelő mélyedése tartja. A fehér festéket használják minden más szín alapanyagául is. A fekete színt vasporból készítik és a fehér alapanyaggal 1 : 28 arányban keverik. A zöld előállításához rézdarabokat égetnek katlanban, a tűzben lepattogó réztörmeléket aztán mozsárban megtörik és 1 : 14 arányban keverik a fehér festékhez. A piros szín alapanyagát az egyik közeli falu, Farkaslaka határában bányásszák. Elkészítési módja ugyanaz, mint a fehér festéké. A kék szín anyagát (kobald-kék) boltban vásárolják.

Az edényégetés első állomása a zsengellés. Mikor az edény már annyira száraz, hogy körömmel nem karcolható, akkor rakják a kemencébe zsengélésre. Ez körülbelül egy napig tart. Lassú tüzeléssel végzik a zsengélést és mégis számos edény megreped. Az anyag csaknem tíz százaléka tönkremegy. Most már fokozottabb, de egyenletes tüzeléssel megkezdődik a

Óriási arányu termelési csata indult Ukrajnában

(*) A szovjeturalom nyomai még ott rikítanak mindenütt a dús ukrán földön. A hótakaró alól most bontakozik ki a vereség nagysága, amit a szovjethadak minden erőfeszítésük ellenére elszenvedtek. Nemcsak az utak mentén, hanem a végeláthatatlan mezőkön és a sűrű erdőkben, mintha csak elvetették volna, mindenütt hadiszerek, közlekedési eszközök, fegyverek és készletek bukkannak elő és állítják meg a vándort útjában. A városok romokban hevernek, a gyárak a megkísérelt pusztítás nyomait viselik és felbomlott az a gazdasági rend is, melyet annyi vérrel akartak egybeforrasztani az elmult harmadfél évtized folyamán.

Ahogyan azonban a romok közül mindenütt frissen hajt föl és tör magának utat a tavasz zöldje, ahogyan az ősszel kipergett mag mindenfelé egyre sűrűbb vetést mutat s megmunkálás nélkül is aratást igér ezen a dús földön, éppen úgy megindult ezen a történelmi tavaszon az ukrán népi és gazdasági erőknek ujjászervezése, hogy mielőbb belekapcsolódhassanak az európai népek életébe s a mezőgazdasági termények ellenében, amelyeket mérhetetlen bőségben rejteget e föld gazdag méhe, megkaphassanak a nyugati országoktól minden ipari és egyéb termékek, amelyet e népnek oly régen kell már nélkülöznie.

Emlékezünk, hogy mihelyt a katonai műveletek szélesebb ukrán területeken befejeződtek s ezzel megteremtették az új elrendezés előfeltételeit, a megszervezés munkájával nem vártak sokáig. Az egykoron szovjeturalom alatt álló területeket, — azok kivételével, amelyek csak 1939-ben és 1940-ben kerültek a sarló és a kalapács könyörtelen uralma alá — *birodalmi biztossággá szervezték s ezt az egész hatalmas területet Rosenberg Alfréd birodalmi minisztersége alá rendelték.* A tervezés és előkészítés munkája lázas gyorsasággal folyt le s már ez év elején kezdetét vette a gyakorlatban is az új rend kiépítése. Február 16-án kihirdették a mezőgazdasági termelés új rendjét. A sivár egyformaság helyébe, mely minden kezdeményezést és szellemi önállóságot megőrölt, az új rend biztosította az átmenetet az egyéni felelősség mellett folyó termelés felé, anélkül, hogy a közösségi formákat ott is feláldozta volna, ahol azok hasznosaknak és szükségeseknek mutatkoznak. Ezzel egyidejűleg *felállították az ukrán nemzeti bankot és megalapozták az új ukrán pénznek, a karbovanecnek értékét és hitelét.* Ezt az alapvető pénzügyi intézkedést nyomban követte annak a csatorna-hálózatnak, — a mezőgazdasági bankoknak — kiépítése, amelynek hivatása lesz az új pénzt elvezetni oda, kellő mennyiségben és kellő időben, ahol arra a termelés megindulása és folyamatossága érdekében szükség mutatkozik.

Pótolni kell az elpusztult ukrán kisiparosságot

A legutóbb pedig néhány nappal ezelőtt valóban körültekintő és teremtőerejű intézkedések egész sora következett, amelyek a szinte teljesen szétzüllött és felőrlődött ukrán *kézművesség és kisipar* ujjászületéséről gondoskodik. A kézművesség talán még többet szenvedett a bolsevista uralom alatt, mint a mezőgazdaságban az egyéni gazdálkodás lehetősége. Ha a régi paraszti termelés sokoldalúságát és rugékonyságát a kollektív rendszer termelési formái, a kolchoszok és szofkhozok nem is tudták pótolni, azokban a termékekben, amelyek a tömegtermelést megengedik, a szükségletekről mégis gondoskodnak. A paraszti udvar tájékának sokféle melléktermékéről azonban a kolchoszok munkásának már le kellett mondania abban a szűkre szabott kicsiny keretben, amelyet szabad megmunkálásra kapott, annál inkább, mert hiszen *e kertecske termékeiből azok értéke után igen magas adókat kellett — javarészt természetben — lerónia.*

A falu ipari szükségleteinek terén a helyzet azonban még sokkal rosszabb volt. Eltekintve attól, hogy az állami hatalommal erőltetett nagyipari termelés mindenekelőtt hadianyagot és a hadiszükségletekkel kapcsolatos egyéb anyagokat termelt, ez az állami nagyipar nem tudott gondoskodni azokról a szükségletekről, amelyeket mindenütt a világon a legfejlettebb ipari államokban is kézművesség lát el, egyszerűen azért, mert ezek az iparágak a nagybani megszervezésre a legkevésbé sem alkalmasak. Ezzel a természetellenes fejlődéssel *együtt járt a kisipari munka teljes elsorvadása* annál is inkább, mert a bolsevista világszemlélet a kézművességben a kapitalista rendszer gyűlölt maradványait látta. Ennek aztán az lett a következménye, hogy a falvak s általában a mezőgazdasági vidékek alig rendelkeztek olyan kézművesekkel és kisiparosokkal, akik a különböző anyagokon, használati tárgyakon, épületeken esedékessé váló javításokat el tudták volna végezni. *A falu azonban kovács, kőműves, mehanikus, lakatos, ács, meg asztalos nélkül semmiképpen sem tud boldogulni.* Az ukrán paraszt tehát úgy segített magán, ahogyan tudott. A természetes munkamegosztás ösztönös módszereivel megállapodtak egymás között, hogy az egyik földműves megtanulta a maga primitiv lehetőségei szerint a cipőfoltozást, a másik a szántóvető eszközök javítása körül szerzett bizonyos gyakorlatot s így tovább, gondoskodni igyekeztek arról, hogy együgyű életük felbukkanó problémáit a maguk eszközeivel megoldják. Ez a kezdetleges otthoni munka természetesen semmiképpen sem pótolhatta a nyugati értelemben vett kézművesi készséget. Igy állott elő aztán az a helyzet, hogy Ukrajnában már régen nem létezett önálló kisiparosság, ami pedig mégis itt-ott található volt és a szovjet urainak elnézését élvezte, *azt kizárólag zsidók tartották a kezükben.*

A mezőgazdasági termelés alapelveinek és gyakorlati módszereinek tisztázása után a német kormány haladéktalanul hozzáfogott az ukrán kézművesség és kisipar ujjáélesztéséhez s új életének megszervezéséhez. Mindenekelőtt számbavették az összes feltalálható kézművesi erőket és képességeket, majd azokat teljesítőképességük arányában osztályokba sorozták. A cári időkben még éltek az ősi ukrán kézműves közösségek, az *artelek,* amelyek utóbb szövetkezeti formákat vettek fel. Ezek a formák az ukrán lakosság idősebb rétegeinek emlékezetében még elevenen élnek s *így nem okozott különösebb nehézséget az újonnan egybefogott kézművességet ezekben a régi formákban szövetkezeti munkára megszervezni.* Egyidejűleg pedig még ezeknél is nagyobb munkaközösségeket szerveztek, nagyobb feladatok elvégzésére. E kereteken belül a német kormányzat mindent megtett, hogy a kézművesség fejlődésének minél szélesebb és könnyebb utat nyisson. A tanult kézműveseknek messzemenő jogokat biztosított s egyúttal megteremtette a lehetőséget arra is, hogy ezek a kézművesek továbbfejleszthessék tudásukat s mielőbb mintaüzemekké alakulhassanak. *A mintaüzemek pedig rögtön tanoncintézetekké alakulhatnak át, amelyekben egészen gyakorlati módon folyik tovább azoknak az egyszerű kézműveseknek kiképzése, akikre az ukrán falunak égetően nagy a szüksége.*

Népvándorlás Európa éléstára felé

A kisipar és a mezőgazdaság szorosan összefüggnek s mind gazdasági, mind társadalmi téren kiegészítik egymást. Az ukrán fekete föld, az ottani humusz néhol három méternyi vastagságot is elér s ezért a legnagyobb szárazság idején sem tudott soha sem árvíz, sem szél kárt tenni benne. Ezt a csodálatosan dús termőréteget valósággal megfosztották természetes emberi felépítményétől, holott éppen ez a példa nélkül álló terjedelem és mélység valósággal jelzi és mutatja, hogy milyen sűrű és sokrétű emberi társadalmat tudna a hátán hordozni. Az erőszakolt iparosítással s az ukránellenes politikával alig néhány főre csökkentették e mérhetetlen területek négyzetkilométerekre eső lakosságát: *hónapok óta új népvándorlás van folyamatban, amely a mostani mezőgazdasági munkahelyekre ismét kellő számú munkást állít.* Alkalmasabb közlekedési eszközök híjján *gyalogszerrel végeláthatatlan oszlopokban menetel az a négyszázezer mezőgazdasági munkás, akiket a német hatóságok az északi sűrűbben lakott vidékekről a termékeny dél felé irányítottak.* Azóta már bizonyára meg is érkeztek s megfeszített munkával hozzáláttak a tavaszi szántás-vetés feladatainak elvégzéséhez. *Ezt a munkát tízezernél több tanult nyugati mezőgazda irányítja.* Legnagyobbrészt természetesen németek, de szép számmal vannak közöttük *hollandusok, dánok, flamandok és más mezőgazdasági társadalmak képviselői is. Magyar is akad közöttük.* Mostanában jelentek meg az első hiteles adatok arról, hogy mennyi mezőgazdasági terményt szolgáltattak az elmúlt őszön ezek a területek. Mintegy *négy és félmillió métermázsa gabonanemüt találtak itt és használtak fel a keleti front katonáinak ellátására.* Körülbelül huszonötször annyit, amennyit 1918-ban ugyanezen a területen a központi hatalmak előnyomuló hadai fel tudtak hajtani. Az új gazdasági évben az eredmény nyilván nagyobb lesz, ha számba is kell venni a nehézségeket, amelyekkel a termelés megindítása a mostani körülmények között jár. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy a szóbanforgó ukrán terület rendes termelés mellett *hetven-nyolcvanmillió métermázsa gabonát tudott kivitelre termelni, a cukortermelés terén pedig a legelső helyen állt az egész világon és az egész százhetvenmilliós szovjetbirodalom egész cukorszükségletéről gondoskodott.* Eléggé mutatja ezt az az egyetlen hivatalos adat, hogy *eddig már száznál több cukorgyár dolgozik újra Ukrajnában.*

A zürzavarból tehát, amit a szovjet gazdálkodás kísérletezése teremtett, a háború pedig teljessé tett és betetőzött, immár megkezdődött az új rend kibontakozása. Ami már eddig gazdasági téren itt történt és szinte óráról-órára történik, többet jelent nagy megnyert csatáknál, ámbár e munka lehetőségét és kibontakozásának ütemét éppen ezek a megnyert csaták teremtették meg és biztosítják majd tovább az új nagy mérkőzések idejében.

MEGJELENT

a DUCE könyve BRUNORÓL hősi halott fiáról!

A világhírű könyv magyar fordítása minden más nyelvet megelőzött.

Ára: kötve 8.60 P, fűzve 6.60 P.

CENTRUM KIADÓVÁLLALAT KIADÁSA.

Nankingi követünk átnyujtotta megbizólevelét

Nanking, április 25.

Tassi *Végh* Miklós tokiói magyar követ, akit legutóbb nankingi követté is kineveztek, pénteken Nankingba érkezett, hogy itt is megkezdje működését.

A magyar követ szombaton a nemzeti kínai kormány szertartástermében nyujtotta át megbizólevelét Vangcsingvei elnöknek Sumini külügyminiszter és a kormány több magasrangú tisztviselője jelenlétében. *A követ beszédében a Magyarország és a nemzeti Kína baráti kapcsolatainak további fejlesztésére irányuló óhaját fejezte ki. Vangcsingvei elnök válaszbeszédében hangsúlyozta, hogy Magyarország is közreműködik a nagy feladaton, a világ békéjének megteremtésén.*

Kinetikus energiával védik a polgárt már hetek óta a liberális reggeli lapban, pedig a rendes polgárságot senki se támadja, csak a zsidó polgárt. E kiterjesztett és képzelt támadás mögé húzódva, kinetikai hévvel elmélkednek a cikkírók, hogy miképpen is lehetne megmenteni a „polgár"-t. A sűrű kinetikus cikkezésbe csak egyszer kell belemerülni, hogy az ember felfedezze a szeget, amely a szelid elmélkedésből egyszerre csak dühösen bujik ki, mert hiszen ilyeneket írnak a „polgár" védelmében: „tudatlan és kaotikus ideologiákban vergődő tömegek aljas és felelőtlen ösztöne" dulja fel a szegény „polgár" életét. S hogy nem a keresztény polgárságot mentik, az kitünik ebből a mondatból is: „A legújabb kor történetének szégyenfoltja . . ." — mármint a zsidótörvény. Definiálják a polgárt, hogy polgár — az kabátos. És kinetikai óvatossággal kerülgetik a kaftánost. Ebben a nagy kinetikai tojástáncban segítünk rajtuk mi is, még pedig egy ugyancsak kinetikai módszerrel, ami tudvalevőleg mozgást jelent. Van egy mentési mód erre, a neve: kinezioterápia. A mozgás gyógymódja. Mozogni kell, hosszan és lehetőleg nagy távolságokra. Vannak gyönyörű távoli vidékek, vonzó országok és zsidóktól még szűz földek, amelyek csábítólag integetnek feléjük. Minek itt helyben topogva, elméleti kinézist végezni? Minek a sok szó, a rengeteg papir és tinta? A kinetikus energiát kár ilyen meddő dolgokra elpazarolni. Melegen ajánljuk a hosszútávú kinezioterepiát.

Prágai leleplezés Benes és Sztalin ördögi összjátékáról.
Oláh György nyilt levele Páger Antalhoz.
Zsolnai tudósítás a szlovák intelligenciáról.
A Vatikán és Keletázsia.
Pfeiffer Miklós kanonok a káromkodásról.
Az új horvát államépítés bolgár szemmel.

⚙

Rátz Erzsébet heti híradója.
Vajta Ferenc politikai beszámolója.
Becsey Vilmos ragyogó karrierje és halála.
Egy tizéves gyermek rajzai a tavaszi offenzíváról.

⚙

Erdélyi József önéletrajza.
Ajtay Andor portréja.
Harsányi András berlini riportja.
Háry János legújabb kalandjai.
Pathó Pál Wesselényi báró könyvéről.

OLAH GYÖRGY:

EGYEDÜL VAGYUNK

című folyóiratának most megjelent legújabb számában. Megrendelhető Józsefkrt 5. Előfizetési ár: egy évre 5.50, ½ évre 3.— pengő.

BALLON-, ESŐ-, MÁRTON ÉS SZÁSZ lódenkabát, raglán V., Gr. Teleki P. (Bálvány)-utca 3

Korondi cserepek, kőrösfői faragások és magyar fadiszműáruk a német áruházak legkeresettebb cikkei

Kisipari kivitelünknek legutóbb nyilvánosságra került adatai beszámolnak arról, hogy *a kivitelben az utóbbi években igen jelentős rész esik az agyagárukra és a fadiszműárukra.* Ezek a számadatok azt jelentik, hogy a külföldi piacok megszerzésével *munkát és keresetet lehetett biztosítani azoknak a falusi háziiparosoknak és iparművészeknek, akik a kivitel megszervezése előtt munka nélkül tengődtek, vagy albérleti szobákban nyomorogtak.*

A magyar kisipari kivitel ilyen irányú fejlesztésében jelentős munkát végzett az *„Iparművészek és háziiparosok termelő- és értékesítő szövetkezete"*, amely ma már nem kevesebb, mint 250 iparművészt és háziiparost, s megfelelő számú segéderőt, kisiparost, előkészítő munkást foglalkoztat állandóan. A szövetkezet vezetője, *Szepesy* Mihály dr. először azzal a tervvel kísérletezett, hogy a világban szétszóródott magyarságon keresztül igyekezett megismertetni a magyar népművészeti cikkeket, de ennek az akciónak az 1939-ben kitört új világháború szárnyát szegte.

Uj lehetőség után kellett nézni. Ekkor Szepesy Mihály kiment Németországba és látta, hogy *a német piac rengeteg külföldi fadiszmű- és agyagárut vásárol, főleg kínai és japán készítményeket, valamint bolgár égetett-festett használati fatárgyakat.* Amikor hazajött és tapasztalatait közölte leányával, *Szepesy* Edit iparművésszel és *Sárközy* Csaba festőművésszel, arra az elgondolásra jöttek rá, hogy Magyarországon is készítenek ilyen égetett-festett fadiszműárukat, de csak vásári, selejtes kivitelben. Ha a német piacot meg akarjuk hódítani, akkor ezt a háziipari, kisipari ágat iparművészeti tökélyre kell emelni.

Igy indult a szövetkezeti szervezkedés munkája. Bevonták a munkába az albérleti szobákba tengődő iparművészeket, majd a népművészet vidéki központjait is bekapcsolták a szervezkedésbe. Amikor a német piac igényeinek megfelelő, de magyar alkotó kedvvel készített első fadiszműáru szállítmány kiérkezett Németországba, a német kereskedők, főleg a nagyáruház tulajdonosok nem tudtak hova lenni a csodálkozástól. *Amit eddig Japánból és Kínából, mint máshol nem kapható árut hozattak, azt a magyarok sokkal tökéletesebben csinálták.* Alig kerültek ki a magyar készítmények a kirakatokba és az eladó pultokra, a vevőközönség is olyan érdeklődéssel fordult e tárgyak felé, hogy az áruházak nem győztek eleget utánarendelni. *A legkeresettebb áruházi cikkek lettek a magyar népművészeti áruk.*

— *A magyar áruban intelligencia van* — mondta az egyik német kereskedő, amikor arra került szó, hogy mennyiben versenyképes Magyarország ezen a téren Japánnal és Kínával szemben. Majd hozzátette: — Magyarországnak nem kell félni a nemzetközi versenytől.

A fadiszműáruk készítésére *minden hulladék faanyagot fel lehetett használni.* Igy készültek a díszfatányérok, amelyeket a német háziasszonyok olyan szívesen használnak, gyümölcstartók, dobozok, tálcák, pohártalpak, cigarettatartók, poháralátétek és játékok. *Az elmult évben a szövetkezet háromnegyedmillió pengős forgalmat ért el és ennek az összegnek háromnegyed része munkadijként jutott a szövetkezet tagjainak.* A kőrösfői Porka Szabó János például az elmult évben 9931 pengőt vett fel iparművészeti készítményeiért a szövetkezettől.

Másik jelentős akciója volt a szövetkezetnek *a korondi fazekasok munkába állítása.* Erdély visszatérésével a fazekas iparáról híres-nevezetes székely falu, Korond is újra magyar föld lett. A világháború előtti magasszínvonalú korondi fazekasipar a román megszállás alatt alapos nivócsökkenésen ment keresztül, mert a román piac igényei nem voltak magasak. A visszatérés után piac nélkül maradt korondi fazekasokhoz már a legnagyobb szükség idején jutott el a szövetkezet segítőkeze. A termelést úgy lehetett megindítani, hogy *20.000 pengő előleget osztottak ki hetven korondi fazekas között, hogy munkához kezdhessenek.* Nagy pénz volt a kis erdélyi faluban az a háromszáznégyszázpengős összeg, ami egy-egy családnak jutott és olyan lendülettel indult meg nyomában a munka, amilyenre nem emlékeznek Korondon. Bevezették az egységárakat és a minőségi ellenőrzést. A mestervizsgás fazekasokból intézőbizottság alakult, amely minden egyes darab korondi cserepet felülvizsgált. A színvonal szemlátomást javult, és nem telt bele egy hónap, *a hatalmas ládákba csomagolt korondi agyagáru már elindult Németország felé.* Az előlegnyugták és számlák tanusága szerint nem egy olyan korondi fazekas van, aki egy hónap alatt többezer pengő értékű árut szállított le a szövetkezetnek. *Korond fazekasiparának havi termelése ma már eléri a 35.000 pengő értéket.*

A szövetkezet eddigi eredményei, háromnegyedmillió pengős évi forgalom, kétszázötven iparművész és kisiparos család munkához, keresethez juttatása, az elhanyagolt népművészeti cikkek számára új piac teremtése, úttörő munkát jelentettek a magyar iparművészetben. Felfedték a magyar iparművészet és háziipar előtt az európai igényeket, mert *Németország után svájcba és a skandináv államokba is megindult az export,* ugyanakkor a kedvező külföldi értékesítés nyomán nagyobb tempót diktáltak a termelésnek. Az illetékes helyek nagy megértéssel és támogatással kísérték ezt a munkát. Az országos iparművészeti társulat minden támogatást megadott az iparművészeknek, hogy a német igényeknek megfelelő gyártásra rendezkedhessenek be és a nemzeti bank is megfelelő addicionális felárat biztosított. A külkereskedelmi hivatal és az iparügyi minisztérium is ott voltak a támogatók sorában.

A szövetkezet tervei között első helyen szerepel a export folytonosságának biztosítása és a belföldi piac megszervezése. Mind a kettőnek vannak ugyan akadályai, de a szövetkezet vezetősége reméli, hogy a más irányban kihasználatlan kontingensek rendelkezésre bocsátásával eleget lehet tenni a német megrendelők igényléseinek, belföldön pedig megfelelő üzlethelyiséghez lehet jutni, ami egyetlen akadálya annak, hogy a szövetkezetbe tömörült művészek és háziiparosok Magyarországon is piacra hozhassák készítményeiket.

K. D.

1%-OS SÓS

vizben oldva halad át minden anyag szervezetünkön. A viz testünk fontos alkatrésze s szervezetünk életének fő feltétele. Testünk anyagforgalmát a gyógyvizü iwókurák rendkivül növelik. A fokozott anyagcsere pedig életképességünket frissiti. Kérdezze meg orvosát és tartson rendszeres iwókurát a Rudaspark Juventus-, Attila-, Hungária-gyógyforrásainak áldásos vizeivel!

Pityu

Irta: Szilárd János

Sok rossz gyereket láttam már életemben, de olyan pörkölnivaló, zsivány kölyket, mint az én Pityu barátom volt ennekelőtte vagy tizennyolc esztendővel, hát olyat még soha.

Pityu akkortájt még csak a negyedik esztendejét taposta, de máris korát meghaladó szemtelenséggel használta ki azt a kellemes állapotot, hogy egyetlen fia volt az apjának és egyetlen unokája a nagyapjának. Mint ilyen, a pofont és a nádpálcát, ezt a két nélkülözhetetlen rekvizitumát minden jólnevelt férfiember ifjúságának, csak hírből ismerte és jól tudta, hogy neki minden szabad, úgy, ahogy mondom: minden, hogy csak egyet említsek, amikor egyszer órákig tartó szakadatlan ordítás után és már valamikor éjfél felé a nagyapja karjaiban végre elcsöndesedett és szundítani látszott, hát ekkor egyszercsak megszólalt:

— Még nem alszok! Csak pihenek...

Midőnis ahelyett, hogy legalább egy kicsit a falhoz verdesték volna, vagy egy kis szijat hasítottak volna a hátából, könnyezni kezdtek fölötte a meghatottságtól, hogy milyen beretvaéles esze van ennek a Pityunak és a szülők és a nagyszülők dajkálták őt felváltva mindaddig, amig a hajnali órákban jogerősen álomba méltóztatott neki szenderülni.

Ámde Pityu nappali hőstetteiről is tudnék regélni kedves olvasóimnak.

Példának okáért Pityu ki nem állhatta az öreg doktorbácsit és erősen utálta a spenótot. A doktorbácsi iránt való ellenszenve valószínűleg onnan származott, mert spenótot rendelt neki, a spenót ellen meg alkalmasint azért tiltakozott kézzel-lábbal, mert olyan gyerek még nem volt a világon, aki a spenótot szerette volna.

— Nem köll! — jelentette ki Pityu.

És a szülők másnap kétségbeesve fogadták az öreg doktorbácsit, hogy nincs az a hatalom a világon, amely a spenótot bele tudná erőszakolni Pityuba.

— Hozzák be azt a spenótot! — intézkedett a doktorbácsi.

Aztán Pityuhoz fordult. És rákiáltott:

— Idehallgass! Mi most itthagyunk téged. De öt perc mulva visszajövünk. És ha még mindig nem etted meg a spenótot, a fejedre boritom! Megértetted?

— I-igen... — rebegte Pityu a szokatlan hangtól tágranyilt szemekkel.

Mindez pedig az üveges verandán történt, ahol fogas is volt és a fogason ott lógott a doktorbácsi felöltője is.

Hát aztán a doktorbácsi, meg a szülők s a nagyszülők öt perc mulva csakugyan visszatértek a verandára és mindnyájuk hatalmas meglepetésére Pityu tányérját üresen találták...

— Nna! — szólt elégülten s büszkén a doktorbácsi, majd búcsúzott és távozott. És amikor már kint az utcán belenyúlt a felöltője zsebébe... a többit nem nehéz kitalálni...

Csuklóig spenótos lett szegény öregúr...

Egy másik alkalommal irtózatos jajveszékelésre és sivalkodásra szaladtak ki a villa kertjébe Pityu kedves szülei. Tudniillik volt egy tacskójuk. A Samu. És Pityu éppen abban fáradozott, hogy kifordítja a Samut. És megnézi. Hogy mi van benne?...

Hát igen, már ezekben a régmúlt időkben is jeles férfiú volt mindenképpen Pityu és a jóbarátok csak félreismerték, amidőn többször megjósolták a kedves papájának, hogy a család reménysége és szemefénye ilyen nevelés mellett aligha fog eltávozni ebből az árnyékvilágból vízszintes helyzetben...

— Csak irigykedjetek! — hangzott mindig a válasz, mint például akkor is, amikor Pityu apjával és nagyapjával összeültünk hármasban preferáncozni, de egy pillanatra sem volt nyugvásunk a kölyöktől. Vagy kikapdosta kezünkből a kártyát és széjjelhajigálta a szobában, vagy odasomfordált a fülünkhöz és akkorát visitott bele, hogy mi ejtettük ki a kártyát a kezünkből, vagy egyszerűen felugrott az asztalra s kihirdette, hogy itt pedig nem lesz kártya, mert ő játszani akar velünk!...

— És ezt te szó nélkül tűröd? — fordultam ekkor az apjához.

— Már te is irigykedsz? — nézett rám Pityu papája és látszott rajta, hogy még egy ilyen kritikai megjegyzés az ő szerelmetes magzatjáról és halálosan megsértődik.

Engem azonban nem olyan fából faragtak, hogy a tűrhetetlen kölykek és a kényes pedagógiai feladatok elől meg szoktam volna futamodni, tehát a gyereket szépen letettem az asztalról a földre és megmagyaráztam neki. Márminthogy: ha mégegyszer zavarni merészel minket a játékban, akkor nagy baj lesz!...

Aztán osztottam.

És játszottunk is vagy egy kisfertály óráig minden hiba és zökkenő nélkül, viszont olyan feszült és fullasztó csöndben, amely már előrevetette a vihar árnyékát.

És csakugyan...

Pityu a borospoharat az édesapja előtt észrevétlenül becserkészte, s abban a pillanatban, amikor én keverés után éppen emelni akartam, fogta a teli poharat és ráborította a kártyára...

Nahát erre én...

Elkaptam a kölyköt, megfordítottam, beszorítottam a fejét a két combom közé, aztán vad méreggel és lapos tenyérrel hegyibe! Csak úgy füstölt a Pityuka bugyogója...

Midőn pedig már magam is belefáradtam ebbe a dünkircheni hadműveletbe s mielőtt még az apai és nagyapai segédhadak felvonulhattak volna, vettem a kalapomat és gyorsan eltűntem a csatatérről...

És jól sejtettem. Másnap a Pityu papája az utcán már nem fogadta a köszönésemet. A nagypapa? Hát a nagypapa, ha meglátott valahol, azonnyomban felemelte az orrát az égre és átváltott a tulsó oldalra. Mi több: még a környékről is elköltöztek, csakhogy ne kelljen velem találkozniok és tizennyolc teljes esztendőn által meg is kímélt a sors ettől a balesettől, miglen aztán minap szól az előszobában a csengő, én ajtót nyitok és ott áll a küszöbön: a Pityu kedves papája...

Hát igen, ott áll és köszönés helyett átnyujt nekem egy tábori levelezőlapot. Azzal a kéréssel, hogy a piros ceruzával aláhúzott sorokat lennék szíves elolvasni.

Nos elolvastam.

A sorok igy hangzottak:

„Itt, a Donec partján eljutnak hozzánk a magyar ujságok is, melyekben gyakorta olvasom a János bácsi cikkeit. Sokat gondolok rá. És nagyon bánt, hogy még mindig haragban vagytok. Mert neki volt igaza. Ha nagy örömet akarsz nekem szerezni, békülj ki vele, Édesapám!..."

És mire ezeket a sorokat elolvastam, a Pityu papájával már össze is ölelkeztünk. Egyelőre csak úgy hangtalan sirással, mint a kemény és még a bűnbánatukban is konok férfiak szoktak, aztán hirtelen felvidulva és mohó bőbeszédűséggel, mintha csak tizennyolc esztendő mulasztását egyszuszra akartuk volna kipótolni.

— Hát már hadnagy a gyerek?

— Hadnagy, öregem, hadnagy!

— Nahát!

— Soron kívül!

— Istenem!

— Három kitüntetéssel!

— Gratulálok!

— Csak hagyd, kérlek, a te érdemed!

— Nem értem...

— Hát tudod, kérlek, az a verés, az a verés! Mintha csak kicserélték volna azóta ezt a gyereket!...

...És én most itt üzenem ennek a gyereknek, hogy teljesült az óhajtása: kibékültünk. És üzenem azt is, hogy ha ő ott a Donec partján úgy porolja ki a bolzsik bugyogóját, mint hajdanában én az övét, akkor nem lesz semmi baj...

Addig pedig őrködjék Pityu fölött mindnyájunk büszke aggódása és a jó Isten oltalmazó keze...

Áttetsző esőgallér csuklyával **37.60**

Gyermek esőgallér csuklyával, 55 cm **16.—**

BALLON- és ESŐKABÁTOK nagy választékban, transparens színekben, garantált jó minőségben

Neumann Géza VII., RÁKÓCZI-ÚT 34. (Rókus-kórházzal szemben.)

A boldogtalan emberek inge

Pártok és pártlapok Franciaországban

Páris, szeptember hó.

(Az Uj Magyarság levelezőjétől.) A lyoni „camisard"-ok már sok évszázaddal ezelőtt ingük színében adtak forradalmi meggyőződésüknek látható kifejezést. A garibaldisták *vörös* inget hordtak, a nemzetiszocialisták *barna* inget hordanak, az olasz fasiszták *feketét,* Dudley-Pelly amerikai nemzetiszocialistái *ezüstszínűt,* a spanyol falangisták *sötétkéket.* Fernand barátom *„schottisch"* inget hord: sötétkék és barnapiros kockákból állót. Oka ennek az eléggé feltűnő viseletnek, hogy mind a szabadzónában, mind a megszállt területen *egyáltalán nem kapni inget.* Az ember kap 40 kis kockára osztott sárga színű fehérneműjegyet, amelyből meghatározott számsor ellenében a kereskedő inget is tartozik adni, — *ha van neki.*

Azonban nincs neki. Fernand barátom, aki távolról sem *sansculotte,* — ellenben *sans-chemise,* nem tudta rászánni magát, hogy jólszabott sportöltönye alatt bokros mellét szabadon feszítse az égnek és amikor a boltos habozva és inkább kuriózumként bemutatta neki raktárának végső és egyetlen maradékát, a fent említett cirkuszi csodát, *Fernand mély sóhajjal és titkolhatatlan undorral* behunyta a szemét és úgy kérdezte:

— Aztán mibe kerül... ez az *izé?*

Az izé feltünő olcsó vo.. — eddig nem akadt merész férfi, aki vállalta volna — és Fernand másnap reggel ebben a viseletben indult meg valamelyik marsallról elnevezett sugáruton. (Vichyben minden valamirevaló utat átkereszteltek marsalli címmel. Van itt *Rue Maréchal Foch és Maréchal Joffre és Maréchal Nivelle és Maréchal Pétain* és így tovább, csak éppen *Maréchal Niel*-t nem ismerek, lévén e név tudvalévőleg egyik legszebb francia rózsafajtának fenntartva, a mai közigazgatásszagú Vichyben pedig rózsaillat még képletesen sem fordulhat elő.) Szóval Fernand megindult új ingében valamelyik marsall útján. Hogy hova készült, azt nem tudom. Tény, hogy a rendőrkommiszariátusra érkezett be, de nem egyedül, hanem egyenruhás őrizet alatt. Verejtékes munkájába került igazolni magát. Hiába: *az ing...*

A rendőrségnek ezuttal igazán nem lehet felróni az esetet. Vichyben vagyunk, 1942 nyarán, ahol a fent ecsetelt ingválság ellenére *a fehérneműben hordott politikai szinvallásnak valóságos orgiái tombolnak.* Valamennyit én sem ismerem, de említésre méltó, hogy *Darnand* harci diviziója igen festői viseletet: sötét olivzöld inget hord, ahhoz fekete csákót és fekete nadrágot, a tiszti rangot jelző csillagokat pedig ki-ki a keblén viseli. *A rendes katonaság* ezzel szemben a legújabb nyári formaruhában jár: rövid nadrág és barna ing. A *„Compagnon de France"* táborozó leventéi viszont sötétkék gyapot inget hordanak, míg *az ifjúsági munkatáborok* (ez megint más!) emberei világoszöld vászoningükről ismerhetők fel. *Doriot* PPF-je (Partie Populaire Française), amely egyedüli egységespártnak szeretné kijátszani magát, fekete inget hord és a *„Garde du Maréchal"* tagjai kékfekete ingben feszítenek... És így tovább.

„Désordre des idées"

E mindenszínű ingek viselői, mondanom sem kell, mind egyenként *rendületlen hivei Pétain marsallnak,* mint ahogy az a mai Franciaországban másként nem is lehet. Az ing bármily színű legyen is, a politikai pártéletben nem lehet más, mint *szimbólum.* A fennforgó esetben a francia egységet szimbolizálja, amelyet maga a marsall találó szóval „diversité dans l'unité"-nek (sokféleség az egységen belül) nevezett. Igaz, hogy ugyanő most egy esztendeje, 1941 augusztus 12-iki beszédében már „Désordre des idées"-ről, vagyis eszmezavarról is beszélt s ez a keményebb kifejezés is talál. Ne feledjük, hogy ma Franciaország nem teljhatalmu állam ugyan, de mindenesetre *tekintélyállam.* Parlament, választás, népképviselet, gyülekezési jog nincsen s a sajtó szigorú belpolitikai cenzurának van alávetve. Pártok és irányok ellenben vígan nyüzsögnek tovább, vitáznak, verekednek egymással, ami annál üdítőbb látvány, mert mindezek a pártviharok a mondott körülmények folytán *légüres térben* folynak: a küzdők egyike sem ismerhetvén sem a maga erejét, sem az ellentétes irányét. *Pétain és Laval kormánya legkevésbé sem folytatása a régi liberális kormányoknak,* amelyeknek élete egy-egy hírlapi cikktől, egy-egy alkalmi demagóg frázisaitól függött. Eltűrik, hogy híveik ingek és szavak színével játszadozzanak, egyébként azonban egyik frakcióval sem törődve, követik a maguk meghatározott politikai irányát, amelynek tekervényeit a pillanatnyi szükség szabja meg.

A fasiszta pártok és a többiek

A hangzavarból legélesebben *Doriot* szava üt ki, aki a Párisban megjelenő „Cri de Paris"-ban a Németországgal való teljes és korlátlan együttdolgozást és az államnak nemzetiszocialista átirányítását követeli nap-nap után. Ez a proletáreredetű köziró és népszónok fiatalságában a francia kommunista párt egyik vezérembere volt, Moszkvában is járt több ízben, politikai küldetésben: *kiismerte a bolsevizmust és volt módja elundorodni tőle.* Élesen bolsevistaellenes pártját a PPF-et (Partie Populaire Française) már vagy 10 éve alapította: a háború előtt *De la Rocque* ezredes tűzkeresztesei és *Bucard* francistái mellett övé volt a legnépszerűbb és legütőerősebb antimarxista népmozgalom. A versengés közte és a Párisban és Marseilleben párhuzamosan működő *Bucard* között változatlanul folyik tovább, míg a harmadik, *De la Rocque* teljesen a „Nonoland"-ba szorult (így nevezik a párisiak tréfásan a „Zone-non-ocupée"-t) és a Vichy melletti *Clermont-Ferrand*-ba menekült *Petit Journal*-ból hallatja szavát. Ez a személyi harc a francisták és a tűzkeresztesek közt nagy tűzzel folyik, de sok szót nem érdemel.

Mélyebb az ellentét, amely *Doriot-t Déat*-tól és az RNP-től (Rassemblement National Populaire), a párisi „Cri de Paris"-t az ugyancsak párisi „Oeuvre"-től választja el, amely utóbbi *Tabouis* Genovéva asszony emlékezetes kirohanásai helyén most Marcel *Déat* úr diatribáit közli. A harc az ex-radikáldemokrata *Déat* és az ex-kommunista *Doriot* között akkor gyúlt ugyan ki legélesebben, amikor *Déat* pártjának egyik gyűlésén az RNP-t, mint a jövendő egyetlen párt magvát kínálta fel a marsallnak, de valójában az elvi ellentét köztük *többet jelent. Pétain* marsall nemzeti forradalmát a nemzeti szocializmushoz húzó *Bucard, De la Rocque,* a konzervatív katolikus *„Avenir"*, a változatlanul forradalmi *„Action Française"*-csoport, meg a PSR (Partie Socialiste Révolutionaire) keveslik, — Marcel *Déat* és mások, a *„Figaro"* meg a Marxból kifürdetett szocialisták lapja, az *„Effort"* pedig — bár nagyon különböző okokból, sokallják... Maga Pierre *Laval,* aki lapjában, a „Moniteur"-ben szögezi le a kormány útvonalát, utolsó kiáltványában *Európa szocialista újjászervezéséről* és egy *megifjult, emberibb, nemzetibb és egységesebb Franciaországról beszélt, amit most ki-ki a saját szájaize szerint igyekszik kimagyarázni.* A levitézlett liberálisok és szocialisták nagyhangú hálával fogadják a kormány „békülési szándékait" és szörnyen tetszik nekik Laval közeledése a szakszervezetekhez, míg a jobboldal, a testületi államszervezet és a fokozottabb fajvédelem követeléseire fekteti a súlyt. Maga Marcel *Déat* német mintára teljhatalmú államot kíván és egyetlen politikai pártot... *de ezt általános titkos és a nőkre is kiterjedő választói jog alapján!* (A derék férfiú elfelejti, hogy ugyanezt a fából-vaskarikát már ő megelőzve megcsinálta a szovjet, bemutatván országvilág előtt, *hogyan lehet egy jelöltből — választani!)* De la Rocque ezzel szemben a *lelkesedés ápolásában* látja minden kérdés megoldását, a vén *Maurras* pedig emlékeztet rá, hogy az *Action Française* a testületi államszervezetet propagálta már sok évvel *Mussolini és Hitler előtt...*

A monarchisták alkonya

Ha már ennyit beszéltünk pártlapokról és pártemberekről, hadd említsük meg az *Action Française* tragikumát is. Annak az embernek a végzete érte utól, akinek minden életvágya egyszerre teljesül. Maga Léon *Daudet,* a harmadik köztársaságnak ez a legengesztelhetetlenebb és feltétlenül legzseniálisabb ellensége kedvét és erejét vesztette, amikor nagy ellenfele, a demokratikus és liberális parlamenti rend Franciaországban kimult. *Nem volt többé mit támadnia:* szelíd és réveteg emlékezéseket írt ezután már csak betegágyáról, ragyogó írásművészettel, változatlan tehetséggel, de fáradtan és céltalanul. Hogy meghalt, a vezetést régi bajtársa, *Maurras,* a süket akadémikus vette át, akinek szemmelláthatólag nem sikerült beleilleszkedni az új korba. Az „új Európáért" nem lelkesül: a jelszó a népszövetségre emlékezteti. „Európát — írja — sohasem láttam, nem hiszek benne és nem tudom mi az." A német-francia együttműködés ellen ugyan nem mordul fel („nincs véleményem — írja — de vakon és meggyőződötten követem Pétaint"), de láthatólag *megmarad a francia nacionalizmus hagyományos realista életvilágában, amely a változott időkkel már össze nem egyeztethető.* Legjobb munkatársai: Robert *Brasillach* és az egész *„Je suis partout"*-csoport, Xavier de *Magallon,* az író, Lucien *Rebatet,* a brilliáns polemista és regényíró, *Lambro, Lesca, Poulain* és sokan mások már elhagyták a lapot...

...Párisban most megtisztították a Szajna-ágyát. Elgátolták a „hullákat hordó tragikus folyamot" és *felfedték a medret,* amely annyi szörnyű rejtélyt takart. *Ponson du Terrail-től Verlaine-ig, sőt Francis Garco-ig micsoda világot átfogó irodalom borzongott ennek a folyófenéknek a rejtelmeitől!* A városi hatóság hagyományszerűen minden 50 esztendőben revidiálja a 16 párisi híd alappilléreit: ez az ötven esztendő járt le az idén. A *Ponte-Alexandre* híres tartó-zuávjai, amelyek az első orosz-francia közeledés emlékeit őrzik, *ötven év óta először szárithatják meg a napon csizmás lábukat,* amelyeket máskor a szőke habok nyaldosnak...

Egész Páris összecsődült a hidakon és partokon, távcsövekkel és színházi látcsövekkel, mert utóbb már rendőrkordon zárta el közvetlen közelükből a folyót. Most itt tátong a rejtély: olcsó fényképeket árulnak róla. Ritkán láttam ehhez fogható vigasztalan valamit. Egy nagy város érdektelen mocska és szemetje: színes cserép, miegymás, ezer történettelen kacat. Elvesztett órák, esernyők, rengeteg autó- és kerékpárroncs... itt-ott egy-egy kézigránát, töltényszíj és — *puskák* rettenetes, végeérhetetlen tömege... A puska az a fegyver, amelyet elrejteni nehéz. A legközelebbi francia polgárháború valószínűleg a bombák, kések és revolverek forradalma lesz... És amit ez a felfedett Szajna-ágy mutat, ezt és nem mást érzi a harmadik köztársaság kivénült krónikása, ahogy végignéz a francia pártok és pártlapok csődtömegén, — *amely már nem a mult és még nem a jövő...*

Megváltozik a kép, ha néhány milliméterrel odébb toljuk a távcsövet és a leendő államszervezet *valódi csirájára, a francia élharcosok légiójára* világítunk rá, amelyet *Laval* barátja és földije, *Lachal* szervezett egységesre épp a közelmult hetekben. A légió legjobbjait, négyezerötszázat, külön elitegységbe szervezték a félkézkalmárok és lánckereskedők elleni harcra. Ott voltam az ünnepélyes eskütételen és elnéztem ezeket a sugár, lángoló fiúkat, az új nemzedék *lovagrendjét,* amely nem okoskodik és nem fontolgat, hanem *egyenes uton jár, tettrekész és nem riad vissza semmi áldozattól, ha Franciaország jövője forog kockán.*

„Harcolunk az emberi szolidaritásért *a polgári önzés ellen*... Harcolunk *a nemzetközi kapitalizmus ellen* a francia testületekért... Harcolunk a demokraták demagógjai és népbolondítói ellen az igazságért és az állam tekintélyéért... *Harcolunk a társadalmi igazságért és minden proletársors megszüntetéséért...*"

És emelt karral, lelkesen, hivőn harsogták rá az *igent.*

Itt új szocializmus, új hit születik...

Sz. I.

HITEL

NEMZETPOLITIKAI SZEMLE

A szeptemberi szám tartalmából:

vitéz nagybányai Horthy István

TAVASZY SÁNDOR:
Az új magyar gondolkozásmód követelményei

FÉJA GÉZA:
Móricz Zsigmond útja

PAKU IMRE:
A magyar művelődés táji megosztása

TANGL HARALD:
A korszerű néptáplálkozás irányelvei

LÁSZLÓ GYULA:
A Kárpátmedence népvándorlási kereskedelme

*

Wesselényi Miklós az alkotmány megújításának két útjáról — Franco Vellani Dionisi — A Györffy István-kollégium — Román élet nyolcvan évvel ezelőtt — Az iskolaszövetkezetek

SZEMLE: Magyar írók Erdélyről

Előfizetés egy évre 9 P. Egyes szám ára 1 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Kolozsvár, Mátyás király-tér 5. I. em. Postacsekk 72.809.

Megjelenik minden hónap közepén.

A MAGY. KIR.
OSZTÁLYSORSJÁTÉK

JÁTÉKTERVE:

Egy sorsjeggyel nyerhető szerencsés esetben:

700.000 P

jutalom:

400.000 P

Főnyeremények:
300.000 P
100.000 P
70.000 P
60.000 P
2×50.000 P
2×40.000 P
továbbá:
30.000 P
16 á 20.000 P
15.000 P
27 á 10.000 P stb. stb.

Vegyen sorsjegyet a főárusítóknál:

I. osztály húzása:
október 17-én!

Sorsjegyár:
Egész: 28 P, negyed: 7 P, fél: 14 P, nyolcad: 3.50 P.

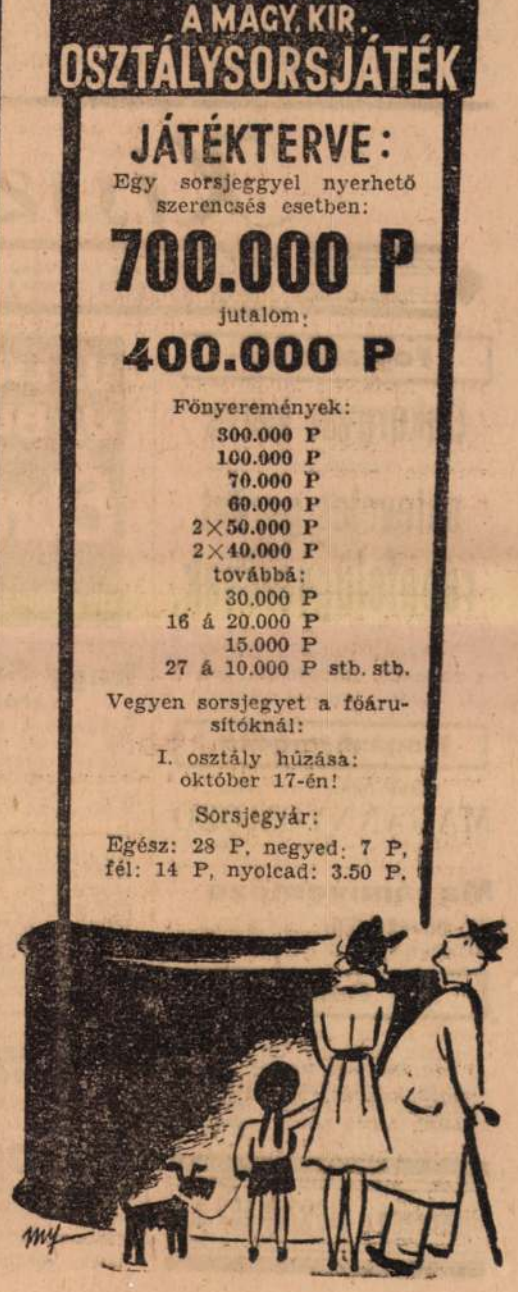

Fotókópia-okmányfénykép. RAD, Andrássy-út 52. Mussolini-térnél. Telefon: 116-640.

Szemét szavak

Irta: Papp Jenő

Határozottan finnyásak vagyunk a közterek, utcák és közkertek tisztaságára. A ligetben a parkőrök szöges bottal szedik össze a röpködő papírdarabkákat is. A főváros jelentős költséggel köztisztasági hivatalt tart fenn. A lakásokban szeretünk rendet tartani, a portörlés általános és egyetemes házimunka s a szőnyegeket állványokon porolják, vagy drága porszívógéppel tartják tisztán. Még az erkölcsök terén is óvja az állagot a rendészet. Különös jelenség, hogy a nyelv, a magyar nyelv és a magyar beszéd tisztasága iránt mily kevés bennünk az érzék s ha ez meg is van, mennyire szűk körre szorul ez s mennyire nem veszik komolyan azok, akik használják, élnek vele és beszéd nélkül nem is tudnának ellenni. Az orvszavak légiója röpköd a levegőben, közszájon forognak, piszkítják és csúfítják a nyelvet. Szegény Kosztolányi Dezső összerezzent, valahányszor „dumálni" hallott, vagy megütötte fülét a „zri". Emberfeletti feladatra vállalkozott, mikor hadbaszállt a szemét szavak áradatával. Napjainkban Laczkó Géza kapja fel néha-néha a „flintá"-t és le-ledurrant egy-egy rettenetes merényletet, amelyet a nyelv tisztasága ellen akarnak elkövetni. A magyartalanságok és idegen szavak ellen Halász Gyula hadakozik még, kitartóan és szívósan s rajta kívül még itt-ott villámlik egyet-egyet valamelyik felháborodott nyelvészünk tolla. Főleg irodalmi nyelvünket védik, ez fáj nekik, ezért aggódnak és jól teszik, ha időnkint végigfésülik a lapokat, könyveket és az eszmefuttatásokat.

A hétköznapi nyelv, különösen a budapesti úgynevezett konyhanyelv azonban még egy parkőrrel sem dicsekedhet. Érthetetlen, hogy nagyszerű nyelvészeink egyáltalán nem törődnek azzal a mételyezéssel, amely a budapesti beszédet megfertőzte a „davenol", a „haver", a „pia", „zaba", „szajré", „kaja" szavakkal. Ki bélyegezze meg, ha nem ők az olyan kifejezéseket, mint a „pali", „hólyag", „pasas", „pasmag", „csacsener", „jampec". Tűrik, hogy a közízlést rontsák a „murizás"-sal, az „aufsnájdolás"-sal, a „dilis", „klassz", „link", „csuda guszta". „balhé", „zsarú", „gajdesz", „guba", „dohány", „aiser", „slemil", „duma", „flamós (éhes)", „staub (cigaretta)" alvilági kifejezésekkel. Már a legújabb nemzedék nyelvezete is tele van a „machlajka", a „tyúk", a „sziné", „pitiáner", „apuskám", „Fatterkám", a „manus" és a „kizaklizás" utcai szemetével. A „lokálok" környékéről terjed a „császár" kifejezés: aki sokat költ és szórja a pénzt a személyzetnek. „Leadják a drótot" már a kis diákok is s a detektíveket az óvódákban is „hekus"-oknak hívják a „srácok". A Dunakorzón ráintenek egy nőre, hogy „ez is franka" (aki elfoglaltság nélkül csatangol). A Palatinus fürdő „Pali", a kisvendéglő „beizli", a kávémérés „csehó". És mi mindent lehetne itt még összeszedni, ha így kapásból ennyi széllelbélelt szó jut az ember eszébe. Külön ontja ezt a nyelvi dugárut a lóverseny, a sport, az alvilág, a kártya, majdnem valamennyi ipari szakma, a bankvilág, a kabaré. Ez nem az idegen szavak betörése, nem tájszólás (na, ezt tiszteltetnék a magyar tájak!), hanem közönséges csempészet, amelyet hírhedt pesti pongyolaságunk és ponyva-hajlamunk hint el közöttünk. A nyelv védtelen vele szemben, szabad préda, bárki bármikor úgy rontja a nyelvet, ahogy akarja, vagy amennyire „halandzsa"-fantáziája megengedi. És azt se lehet nyugodt lélekkel állítani, hogy ezek a szavak és kifejezések gazdagítják a nyelvet, bővítik a nyelvkincset s hogy a nyelv élő és fejlődő szervezet, — mert az ilyen gyarapodásról a magyar nyelv lemond.

A rendszeres nagytakarítás, a porolás, sepregetés, mosogatás megilleti a legszerényebb háztartási eszközt is. Tudomásul kell vennünk, hogy a szó, amelyet a szánkon eresztünk ki, maszatos, ragadós és koszos. Bemocskolt nyelvet használunk. Ápolt ajkunk meggondolatlanul ejti ki a legjellegzetesebb torz szavakat, amelyek felületes és tanulatlan emberek száján születtek, akiknek közönbös a nyelv és mellékes minden, ami egy nemzet nyelvéhez kapcsolódik. A középosztálybeliek, akik távol élnek ettől a fertőzött nyelvjárástól, riadtan néznek össze a pesti „duma" hallatára és egy mondatból öt szót sem értenek. A klasszikus nyelvújítók forognak sírjukban. Az elfajzás e pillanatban akkora, hogy a forgalmat már a hatóság is „leállítja", ahelyett, hogy megállítaná. Megérjük, hogy a forgalmat hamarosan „felállítják", ahelyett, hogy meginditanák.

A szörnyű szavak kezdenek beleivódni a vérünkbe.

Korond, a rohanó vizek hazája

Korond, szeptember hó.

Az ország egyik legérdekesebb községe Korond. *A régen híres székely fürdőhely ma a művészetig fejlett különböző iparágak hazája.* A falu hegyes-dombos vidéken fekszik, havasok zamatos levegőjéből lélekzik és *a havasokból alázuduló gyorslábú patakok száguldanak keresztül utcáin*, mély és köves medreikben. Ezek a patakok esőzések idején bizony kikivánciskodnak a tekervényes partjuk mentén épült házsorok közé, de száraz időben is rakoncátlankodnak eleget: hatalmas köveket görgetnek le a hegyoldalról. Csak a falu végefelé szelidülnek meg, ott *engedelmesen hajtják már a gyapjúványoló telep és cserépgyár gépeit.*

Talán a rohanó vizek ereje sugallja a munkaütemet a korondi bányákban, az *aragonit-cserépgyárakban* dolgozó munkáskezeknek, a híres *„fazekas"- és tapló-iparosoknak.* Itt minden munka rohanvást halad, de nem is hiába. A korondi ipar készítményei bejárják az egész országot és külföldre is elkerülnek. *A németországi edénymegrendeléseket például alig győzik teljesiteni.*

*

Nézzünk körül kissé a különböző műhelyekben. A szováta—székelyudvarhelyi autobuszról a Korond—Aragonitgyár feltételes megállónál szállunk le. A gyárban serény munkát találunk. Az aragonitbányákból ideszállított otromba, tömör kövek *a szemünk előtt változnak át finomformájú, áttetsző, hamvasszínű vagy sávozott aragonit dísztárgyakká.* A korondi aragonit *huszonnégy színben játszik* s hozzáfogható még csak Délamerikában található, de annak a színjátszása csupán tizennyolcféle. *A csiszolást egyszerű székely legények végzik* s kezük alól művészies, a legkényesebb ízlést kielégítő vázák, hamutartók, kelyhek kerülnek ki.

A gyárépületet elhagyva, dús mezőkön keresztül jutunk el a falu szélén levő *cserépgyárhoz.* A munkatermek közül először a *korongozókhoz* nézünk be. A korongra csapott formátlan agyagból *hirtelen nő fel kezük alatt a formás csupor, tál és lábas.* Látom, hogy az agyagon kívül sötétszürke masszával is dolgoznak: *a finom dísztárgyakat a jól vékonyitható szürke palából készítik* és a használati tüzálló edényekhez használják inkább a nagyobb hőfokot elbíró agyagot.

Forró levegőjű terembe jutunk innen, itt állnak a nagy, hengeralakú égetőkemencék. Az egyik belsejében egy munkás éppen rakosgatja a körbefutó polcokra a kiégetésre szánt lábasokat. *Az edényeket az első égetés után festik és mázazzák, azután alacsonyabb hőfokon újraégetik.*

Kisebb teremben két-három asszony egy nagy, folyadékkal teli edényből csupa piros vázát, korsót szed ki. Kérdőn nézek a kalauzomra.

— *A piros* — magyarázza — *csak az alommáz színe. Égetés után ismét fehér lesz és minden minta meglátszik rajta.*

*

Felmegyünk az emeletre is, ahol a festők dolgoznak. Kis asztaloknál hármas-négyes csoportokban idős asszonyok és fiatal leányok ülnek körben. A terem éppen olyan derüs a besugárzó napfénytől, mint a munkásasszonyok arca és a kezek alól gyönyörüen előkigyózó motivumok. *Az egyik csoport csupán a konturokat festi,* ehhez kell a legnagyobb ügyesség, mert *minden előrajzolás és mérés nélkül, megtámasztatlan kézzel nyomják ki a hegyesvégü kis festékes tubusból a kék szin vonalait.* A másik csoport *„töti"* a mintát: *ferde vonalakkal besatirozzák, díszitik a konturokat.* Köztük buzgólkodik egy tíz-tizenegyéves szökecopfos leányka is.

— *Hát te, kislány, már ilyen ügyes vagy?*

— *Mink, korondiak mind tudunk festeni* — állitja önérzetesen.

Nagy halom színes korsó és tányér várja már a második égetést.

— Hol vannak a kész edények? — kérdem.

— *Nagyrészüket azonnal ládába csomagoljuk és küldjük Németországba.* A többi kész edény pedig fenn marad a padláson.

Tágas, nyitott fészerben néhány legény hatalmas ládákba, szalma közé csomagolja a nagyhasú korsókat, tányérokat, tálakat. Rajtuk a tulipánok összebujva és integetve készülődnek a nagy útra, hogy a magyar színek és formák utánozhatatlan lelkét és a magyar munkáskezek dicsőségét hirdessék. *Van félméter magasságú korsó:* elképzelhető, milyen gondosságot igényel ennek a csomagolása.

A padlás — vagy *hiú*, ahogy a székelyek nevezik — egyik eldugott poros sarkában *pompás régi székely bokályokra bukkantam. Festésük primitiv, de letörülhetetlenül magukon viselik a népmüvészet üde hamvasságát, mosolygó, diszitő kedvét.*

*

Elhagyjuk a gyárat és a gyors patakok zúgása fölött keskeny gerendákon lépkedve, két faház felé tartunk. A házakból kinyuló kerekeket sebesen forgatja a sebes viz. Belül a házban *nagy zakatolással nyeli egy gép a borzasszürke gyapjút, amely a gép másik oldalán fésülve ömlik ki.* Ez a gyapjú már *jonható.* A tulajdonos — *harisnyás székely ember* — magyarázza, hogy a szövés után a másik házba, a *ványológépbe* kerül a ruhaanyag, vagy ahogy másképpen hivják, a *„cserge"*. A ványológép székely leleményességre vall: szerkezete dühös-erősen csapkodja a vizes gyapjúanyagot, amely ezáltal *sürübb, tömöttebb és puhább lesz.* Más falvakban a patakban állva, sok fáradtsággal, kézierővel verik a gyapjút, Korondon azonban erre is felhasználják a vizerőt. A környékbeli falvakból is idehordják ványolásra a gyapjút.

A sok érdekes tapasztalat után éhesen ültünk le a korondi kocsmárosné pompás ebédjéhez. Kitünően ízlett a *jóillatú, negyedméteres szeletekre vágott barna házikenyér* és ebéd után ittam életemben *a legkiválóbb forrásvizet:* valamennyi erdélyi és felvidéki víznél kellemesebbnek találtam *a korondi vizet.* Szénsavas, frissitő ital, minden rossz mellékiz nélkül, pedig elemzése szerint egész sor értékes ásványi anyagot tartalmaz. *Kár, hogy nem palackozzák ...*

Meglátogatunk még egy cserépgyárat és megnézzük a fazekasmesterek és a taplósok munkáját. Ahogy haladunk egy felfelé kapaszkodó, kedves, görbe utcán, minden második udvarról a napra száradni kihelyezett edények nyers agyagszagát csapja felénk a szél. *Erre mindenütt fazekasok laknak.* Buzgón hajtják lábukkal a korongot és *maguk végeznek minden munkát egészen a festésig. Az edényekre vetett mintáik a gyárbelieknél még frissebbek, ötletszerübbek.*

A fazekasok után elérünk a taplósokhoz. Sokgyermekes, nagy családot találunk az egyik szép, rendes házban. Kinn ülnek valamennyien az előrészben és *sarló alakú késsel kaparják a taplót.* A sok kaparással a durva, kemény anyag társonypuhává finomul és akkor már lehet belőle *kézitáskát, sapkát, övet, virágot készíteni.* Áruikat széthordják az egész országba, a keresletet alig tudják kielégiteni.

A korondi nép jólelkü, barátságos és önérzetes, ismeri saját értékeit, amellett szorgalmas marad és ez hozza magával, hogy jómódú is. A hajdani híres fürdőhely, Korond, türelmesen várja, hogy újra felfedezzék kincseit, amelyeket a teremtés olyan pazarul szórt szét erre a vidékre: a föld színére, a föld belsejébe és a nép lelkébe.

Sz. Szojka Anna

Csaba (Savoy) Mesevár (Elit)
bemutatja
Az utolsó dal
című nagysikerű magyar filmet
Simor Erzsi, Jávor Pál, Sárdy János

Nyitra—Pozsony k. e. e. vármegyék közigazgatási bizottságának kisajátítási albizottsága.
693/kb. 1942. szám.

Hirdetmény

Nyitra—Pozsony k. e. e. vármegyék közigazgatási bizottsága közhírré teszi, hogy a Diószegi Gazdaság, Cukor- és Szeszgyár R.-T. magyardiószegi bejegyzett cég gazdasági kisvasútja bővítése céljaira szükséges Feketenyék község határában levő egyes ingatlanok kisajátítására vonatkozó tervek Feketenyék községházánál 1942. évi szeptember hó 20-tól október hó 5-ig, az 15. napig közszemlére kitétetnek s a tárgyalás határnapja ugyanoda 1942. évi október hó 7-ik napjának d. e. 10 órájára kitüzetett.

Ez alkalommal a kiküldött bizottság a kisajátítási terv megállapitása felett még akkor is érdemileg fog határozni, ha a tárgyalásra a kisajátítást szenvedő birtokosok közül — akiknek személyenkénti meghívása rendeltetett el — egy sem jelenik meg s hogy a megjelenés elmulasztása miatti igazolásnak helye nincs.

Kelt Nyitra—Pozsony k. e. e. vármegyék közigazgatási bizottsága kisajátítási albizottságának Érsekújvárott 1942. évi szeptember hó 11-ik napján tartott rendes ülésében.

Olvashatatlan aláírás
főispán-elnök.

Kisszakasz

Milliméter sor ára hétköznap és ünnepnap 40, vasárnap 45 fill. Legkisebb hirdetés (10 mm) 4 P. Álláskeresőknek 50% kedvezm.

Foglalkozás

Cukorgyár keres
fiatal, őskeresztény, nőtlen
okleveles gazdát
répafelügyelőnek,
lehetőleg azonnali belépésre. Ajánlatokat „Nyugdíjas állás" jeligére a kiadóba kérünk.

Magánnyomozó
Szabó Ödön legolcsóbb
MAGÁNNYOMOZÓ
Rákóczi-út 47. Telefon: 130-571.

Magánnyomozó
dr. Beres Tibor ny. m. kir. rendőrkapitány
Erzsébet-körút 17 Telefon 222-802

Butor
Király-u. 112. Jöjjön hozzánk, meglátja, érdemes. Használt és új márkás műbútorok. Hálók, ebédlők, úriszobák, szalónok, kombinált szobák olcsón. BÚTOR-ÜZLET, Király-utca száztizenkettő. (Lövölde-térnél).

Hirdessen a KISSZAKASZ-ban

UJ LAKÁSBA UJ BUTORT Ébnertől VIII. KARPFENSTEIN-U. 2/A

Nagy Sándor Károly-körut 26
Gyönyörű új és használt műbútorok, márkás hálók, ebédlők, úriszobák, bőrgarnitúrák, stylszalónok, irodabútorok, csodás kombinált berendezések. Nagy Sándor, Károly-körút 26. a Városházánál.

ÚJ RENDSZERŰ BUTORHITEL
Közalkalmazottak és minden véglegesitett lakását berendezheti harminc egyenlő havi részletre, azaz minden P 100 után havi P 3.33 törlesztéssel. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük. Kaydos Testvérek, Wesselényi-utca 18.

SZINES kombináltak
KISIPARI konyhák
BUTOR termékek
NAGYMEZŐ-UTCA 12.

BUTORT legjobban „BOG-MIL" bútorüzletében vásárol, VI., Vilmos császár-út 43 (Báthory-utcával szemközt). Kombinált szobák, hálók, ebédlők dús választékban

Használt butor
biztosan jó! Hálók, ebédlők, kombinált berendezések, konyhák. Óriási választék új és használt berendezésekben. Árban legolcsóbb. Bútormagazin, Mária-u. 68. Részletfizetés!

BUTOR és TEXTIL
keresk. rt., Liszt Ferenc-tér 5. Egy helyen, egy számlán. Hálók, ebédlők, kombináltak. Teljes lakberendezések, szőnyegek, függönyök, kelengyék. Kényelmes, hosszú folyószámlahitel. — Vidékre díjtalan képes árajánlatot küldünk.

LEGTÖBBET FIZETEK
bútor, irodaberendezésért, pénzszekrény, szőnyeg, ruha, cipő és háztartási dolgokért. Zsadányi, Szigetvári-utca 4. Telefonhivó: 14-94-79. Vidékre is.

FIZETÉSI KEDVEZMÉNNYEL is KONYHÁK, REKAMIÉREK, Ia KOMBINÁLT SZEKRÉNYEK és SEZLONOK, használt bútor-csere Podmaniczky-utca 6.

Hangszer

EHALL Andrássy-út 15
Legnagyobb keresztény vállalat! OLCSÓ ÁRAK!
OLCSÓ, JÓ HANGSZER
Sternberg
RÁKÓCZI-ÚT HATVAN

Korondi fazekasok

Gáspár Gyula: Korondi fazekasok. *Búvár* VI. évf. p. 300—303. 6 kép.

1940.

SPORT

Az első verseny a kis Nemzeti Sportcsarnokban: december 6, este 8 óra

Az Ökölvívó Szövetség tegnap este tájékoztatta a sajót a Horthy Miklós Nemzeti Sportcsarnok tanácstermében a magyar—olasz válogatott ökölvívómérkőzés előkészületeiről. A tájékoztatón megjelent vitéz Kalándy Imre ny. altábornagy, a MÖSz társelnöke vezetésével az Ökölvívó Szövetség elnöksége és titkársága, jelen volt még Hans Schneider, a német tornász szakhivatal vezetője és Ruth Möbius, a német sportkönyomatos, a »Wegweiser« szerkesztője. A tájékoztatón kialakult a kis Nemzeti Sportcsarnok első versenyének képe:

A magyar—olasz válogatott mérkőzés december 6-án este 8 órakor kerül ünnepélyes keretek között lebonyolításra a mintegy 2000 nézőt befogadó kis Nemzeti Sportcsarnokban. A válogatott műsort néhány ifjúsági és bemutató mérkőzés egészíti ki. Az még nem végleges, hogy ez az első verseny egyben a kis Nemzeti Sportcsarnok ünnepélyes felavatójával lesz-e kapcsolatos. Efelől csak a jövő héten történnik döntés.

A Ferencváros 9, az Ujpest csak 3 gólt lőtt a tegnapi főpróbán

A vasárnapi futballderbyre mind a két nagycsapat tegnap tartotta meg *főpróbáját.*

A *Ferencvárosban* az volt az ujság, hogy *Tátrai* bejelentette, hogy *nem játszhat* vasárnap, mert nincsen rendben a lába. Helyette a tréningen *Waldinger* játszott. A MAFC csapata volt a ferencvárosiak tréningpartnere. Eleinte dr. Sárosi és Finta nem játszik és nélkülük csak 1:0-ra vezet a Ferencváros *Gyetvai* góljával, amikor azonban kiegészül a Ferencváros — mintegy félórai játék után — *egymásután mennek a gólok*, előbb dr. *Sárosi* fejeli, utána 11-esből ugyanő rúgja, majd a MAFC gólja után újra dr. *Sárosi* lő egy gólt. *Kiss* és dr. *Sárosi* góljai után már 6:1 az eredmény, amikor a műegyetemisták is két gólt lőnek. Az utolsó szakasza a játéknak még a 90 percen is túl nyúlik és ekkor *Finta, Gyetvai* és ismét dr. *Sárosi* még 3 gólt lő. Különösen *dr. Sárosi volt nagy lövőkedvében.*

A *Ferencváros* még nem döntött, hogy kit játszat *Tátrai* helyén. Valószínű, hogy *Lázár* megy hátra és *Nagy II.* lesz a balfedezet.

Ujpest egy cégcsapat ellen játszott a megyeriúti pályán. Nem vett részt a tréningen dr. *Kalocsai*, aki helyett *Balogh I.* volt balszélső, egyébként a teljes csapat játszott. Nem ment valami jól a játék, illetve *az Ujpest nem is nagyon erőltette meg magát.* Először *Győrvári* lőtt gólt, ezt az ellenfél kiegyenlítette, utána *Szusza* és *Balogh I.* lőtt gólt. Az ujpestiek tréningje jóval rövidebb ideig tartott, mint a Ferencvárosé.

Az *Ujpest* szerdán este tudta meg összeállítását, amennyiben *a fegyelmi egyesbíró felmentette a Nagyvárad mérkőzésén kidlitott Mészárost*, úgyhogy *ugyanaz a csapat* játszik a Ferencváros ellen, mint amely *Nagyvárad ellen* játszott.

Németország vívócsapatai ellenünk

A többször elhalasztott magyar—német vívómérkőzések a Bardtsag Kupáért véglegesen december 14-én kerülnek megrendezésre a bécsi Konzerthausban. A magyar válogatott csapatokat, két kardvívó kivételével, már kijelölték, míg a németek most válogattak. Eszerint kardal Esser, Hainke, Heydrich és Liebscher, tőrrel Eisenecker, Losert, Wahl és Weccrek fog vívni, míg a hölgycsapat tagjai Algayer, Hass, Höfer és Krausgrill.

AZ ELSŐ VÍVÓVERSENYT vasárnap rendezi a BSE III. osztályú kardvívók részére a vasutcai iskola tornatermében.

PÁKOZDI, az Elektromosok válogatott hátvédje ma, csütörtökön d. u. ½6 órakor a fasori evangélikus templomban tartja esküvőjét Gergely Joli úrleánnyal.

AZ OLASZ TENISZEZŐK SVÉDORSZÁGBan, Upsalában 2:2 arányban döntetlenül mérkőztek, Romanonit Johansson győzte le 6:3, 6:4-re, del Bellót pedig Rohlsson 9:7, 6:1-re, csak Bossi és a páros győzött.

ÖKÖLVÍVÓ VÁLOGATÓ VERSENYEK lesznek szombaton a Műegyetemen.

ÉSZAK-OROSZORSZÁGBAN BEFAGYTAK A FOLYÓK. A NÉMET UTÁSZOK AZONBAN ROBBANTÁSOKKAL MEGTISZTITJÁK A VIZET A JÉGTŐL

A háziipar és a gyár küzdelme a székely fazekak otthonában

Korond, november 26. *(A Pest kiküldött munkatársától.)* A *Gyergyói havasok* felől már hideget lehelnek a komor fenyvesek s az égbenyúló hegyek is magukra húzták puha, fehér hótakarójukat. A mezei munkát bevégezték, a kukoricafosztás is véget ért, csak imitt-amott tesznek-vesznek a népek a ház körül. Az erős férfikezek most már csak a télire szükséges tüzelő felaprításával bibelődnek. A fogatlan anyókák, a perlekedő menyecskék gyakorlott ujjai között újból peregni kezdenek az orsók s a meleg búbos kemencék mellett annyi új mese születik, ahány gombolyag fonal lefut a rokkán.

A posztóharisnyás gyári munkások

A *Hargita* lábánál elterülő községek álmosan nyujtózkodnak a gyér világosságban s lomhán készülődnek a téli pihenőre. De nem így ám *Korond* községe. Itt télen-nyáron szakadatlanul folyik a munka. *Mint palota a kunyhók közül, úgy emelkedik ki Korond a maga módosságával a környező falvak közül.* A terebélyes középületek, a rangostetejű csűrök, a galambbugos kapuk, az életerős emberek mind-mind a jólétről beszélnek. Pedig a föld semmivel sem jobb itt, mint másutt a Sóvidéken. *A lakosság azonban a földmüvelés mellett háziiparra is berendezte életét századok óta s ez biztositja ma is gazdagságát.*

Agyagipar, faipar, aragonitipar virágzik a faluban. Télen még a földművesek is egyszerű korongjuk elé állanak és apáiktól örökölt tudományukkal fazekakat, lábasokat, csiprokat gyártanak. Anyag van bőven, mindenkinek jut belőle, csak a fazekasmesterséghez kell értenie. *A községben két cserépedénygyár is működik.* Ezek is többszáz munkást foglalkoztatnak. A munkások egyszerű falusi emberek, fehér harisnyában és fehér ingben dolgoznak, mint régebben otthon. Gyárimunkások, de nem proletárok. Megőrizték ősi viseletüket, szokásaikat, modorukat.

A cserépedénygyárakat még 1930-ban alapitották s ekkor ádáz harc kezdődött köztük és a házilag dolgozó falusiak között. A fazekasok egy része azonban továbbra is megmaradt a régi háziipari módszer mellett, úgy dolgoznak most is, mint őseik 3—400 évvel ezelőtt: maguk kerítik az agyagot, maguk formálják ki a lábbal hajtható forgó fakorongon kézzel. A formába öntött agyagot kiégetik és színes zománccal bevonják. *A zománcozás, igaz, csak újabb keletü, mert az eredeti korondi fazekak még a huszas években is máz nélkül, csak egyszerüen kiégetve kerültek forgalomba.*

A fejlettebb ízlés azonban az utóbbi évtizedekben előnyben részesítette a mázaseedényeket s így a korondiak is megtanulták a zománcozás mesterségét. Jobb munkások ketten-hárman összeállnak, s hogy megkönnyítsék egymás dolgát, közös égetőkemencéket építenek és így próbálnak lépést tartani a gyárak többtermelésével. Az egyszerűbb keretek közt mozgó háziipar egyes családok megélhetését, a gyárak nagyobb termelő képessége ellenére is, sokáig biztosítani fogja, mert *a korondi székely cserépedényeknek nagy piaca van Európaszerte.*

A kézimunka jobb mint a gyári

Az egyik háziipari »műhelybe« bekukkantunk. A fenyőgerendákból összetákolt házban négyen dolgoznak. A nagyapa, az apa és két fia. Hárman a forgó korong fölé hajlanak, egy az agyagot gyúrja, vizezi formálhatóvá. Kezük-lábuk egyszerre dolgozik. Lábbal hajtják a forgó korongot, miközben ujjuk alatt pillanatra kis füles csitrok, kancsók, tányérok, korsók kelnek életre.

— Ezek az igazi cserépedények, amit kézzel gyártunk, mert a munkához lélek is kell — mondja az öreg fazekasmester, miközben ujjaival csodálatosan szép kancsóvá formálja a fekete agyagot.

— Még a városi urak is meg tudják állapítani, hogy ki a mi kezünk alól való, ki a gyáréból. *A tavaszi nemzetközi vásáron is Pesten a miénket csodálták meg jobban s nem a gőzerővel csinálltat.* Igaz, ők jobban bírják pénzzel, dehát ezt mi valahogy csak pótoljuk verejtékesebb munkával. Lehet, hogy a végén úgyis a gép győz, de az igazi székely fazekasok még csak mi voltunk és mi vagyunk.

Az utolsó szavakra a két unoka vidám nótázásba kezd:

»Nem kapálok, nem kaszálok,
Fazekas inasnak állok.
Kicsi csuprokat csinálok,
Abból isznak majd a lányok.«

S a verseny folyik. A kezdetleges ipar és a legmodernebb gyáriipar. A versenyből, a fáradtságot nem ismerő munkából a falu pedig tovább fejlődik. Egyre nagyobbra nőnek a csinos, diszitésü házak, a rangostetejüek is többen lesznek az egészséges, tiszta udvarok. Akár a magyar gyár, akár a magyar háziipar, akár a magyar háziipar, akár a magyar kéziipar, akár a magyar kéziipar, akár a magyar ké

Expressz hirdetések

Ebbe a rovatba délelőtt 9 óráig fogadunk el hirdetést.
A legkisebb hirdetés ára 4 pengő. — Állást keresők és oktatók részére 2 pengő.

LUXUS-KÖNYVEK
ritka német, francia, angol ill. és limitált példányok eladók. Gyűjtők telefonáljanak: reggel 8-ig, d. u. 2—3-ig, vagy este 9-kor: 187-600.

Reklám és karácsonyi ajándék tárgyak
UNIFON, Károly király-út 5. T. 227-95

Használt férfi és női
ruhákért, EGYENRUHÁKÉRT, cipőkért legtöbbet fizetek Freund, Dobozi-utca 27 Telefon 142-673. Hívásra lövök Szövetcsere

Tóth bérautó városba 1½ órára idékre, temetőbe kis- és nagykocsi
120-324 Tóth József 8 Katona József-u

Használt férfi, női ruhákért

Csak **Halász kabátot, ruhát** Magas nívó! viselünk
Olcsó szabott árak!
HALÁSZ DEZSŐ
női divatháza. VII. Rákóczi-út 54

Használt férfiruhákért
egyenruhákért örás árat fizetek Spiegel, Teréz-krt 2 I 9 T 224-842

VENDÉGLŐI BERENDEZÉSEK
székek, asztalok minden mennyiségben
Rosenfeld. Népszínház-u. 31

VISELT RUHÁIT
legmagasabb áron megveszem
Wertheimer Teréz-körút 29 T. 426-727

FIGYELEM!
egyenruhá- izet Schulcz, eleton 142-367

BRILIANS smaragd rubin ékszert **vesz**
Kleinberger ékszerész IV., Váci-utca 10.
63 éve fennálló cég.
(Bejárat a kapu alatt is.)

BABBON
lóden- és viharkabát
Márton és Szász
Bálvány ucca 3. Címre ügyelni

BUNDÁK
Női és férfi-bundákat hihetetlen olcsó árban árusít: PRÉGER ruhaüzlet, Fiumei-út 25 (OTI mellett).

Rákosligeten VILLA
kétszobás, csukott verandás, fürdőszobás nagy kerttel, villany, vízvezetékkel, 5×10 műhely, 6×10 raktár, 4×5 istállóval sürgősen tulajdonostól eladó vagy bérbeadó. Telefon: 225—882.

BÚTORÉRT, iroda-bútorért, háztartásáért, régiségért legtöbbet fizet: Steingiszer, Dobozi-u. 17 Tel.-hívó: 140-790. Vidéken is.

Kinaezüst
alpacca asztali felszereléseket, dísztárgyakat, evőeszközöket legmagasabb áron vesz: Hexner, Király-u 25. sz. Tel.: 227-073.

BAROKK VITRIN
intarziás, eladó.
Tel.: 187-389, tiztől kettőig.

ELVESZETT
3-án este Pasarét környékén egy drótszőrű foxi, fekete-fehér foltokkal. Megtaláló jutalom ellenében adja le Pasaréti-út 31., házfelügyelőnél.

Vörösrézüst
alig használt, eladó, 65 liter űrtartalmú Felső Zöldmáli-út 91.

Bútorozott egy-kétszobás
LAKÁST
fürdőszoba, konyhával keresek Lánchid, Margithid környékén. Michel, II., Fő-utca 17. szám.

1 kitünő ebéd P 1.22
Szervita-tér 2. ½ em. 4. Légfűtés. Telefon 185-176. Közelben házhoz is szállítjuk

Evőeszközök
alpacca, rozsdamentes acél és ezüstözve is tálak, tálcák, teáskannák, leves- és főzelékes tálak, pezsgőhűtők stb. HEXNER, Király-utca 25. szám.

Iskolázott, őskeresztény, nős, fiatalember ki hosszabb időn át róm. kat. plébánián mint irnok működött,
bármilyen munkát keres
portás, irattáros, kocsikísérő, esetleg házfelügyelőséget is. »Minden információt kibíró« jeligére.

Keresek a Nyugati p. u. környékén dec. 1-re két fiatalember részére
bútorozott kis szobát
Szíves értesítéseket ármegjelöléssel: »Biztos fizetők 732« jeligére a főkiadóhivatalba kérek.

Államilag képzett oklevelés
zongoratanárnő
vállalj kezdőknek és haladóknak zongora tanítását elsőrangú módszerrel és felvételi vizsgákra való előkészítését. T.: 122-088.

BÁNKNÉ S. GIZI
NŐI SZALON
V., Legrády Károly-u. 44/b. I. em. 4.
Uj telefonszám 493-805

PIRÓ
501,223-333

önyeget
ga- áron
Y ABBAS
fon: 187—199.

ELEK-K
agybani ter-ny finanszi-sedő társat i villamos-bérletemen. ttal rendel-sz. Szüksé-00 P. Vála-zete jeligére be, Város-lefonon d. e. ig: 153—922.

ÖNBE sztalok
olcsón kapható zínház-utca 31 874.

lakönyvekkel, mal, Damja-zett. A köny-et Bajza-utca em elküldeni.

rő **Chow ölyök**
761.

szakács
ezkedne
yokkal. Tóth Artúr, Iványka Pál-u. 19/a.

gón tűzifa szállításához
zerrel társat keresek
tárgyalás ügyvédemnél: dr. Szőnyi János, Thököly-út 27. sz. Telefon: 228-625 Délután 4—6.

A **K. H. Ö. 50. §-a**
kötelezővé teszi a könyvvezetést. Törvény által előírt könyveit szakszerűen felfekteti:
„KONTOSERVICE"
Telefon: 493-880.

2 SZOBA
összkomfortos, erkélyes, délifekvésű, előtte 2 km szabad tér, Buda legszebb részén azonnal átadó. Ajánlatokat »Napozó B 71« jeligére a kiadóba. Közvetlen tárgyalás ügynök nélkül.

Bélyeggyüjtő
keres megvételre csakis privát gyüjtőktől bélyeggyüjteményt. Telefon. 422—777. Irásbeli ajánlat »Gyüjtő« jeligére a kiadóba.

ondon
niversity
s francia
itást
itások
m 5 T.: 184-907

GORA-ANGOLAST
tárlatot vétel eladásnál szerűen végez Blau Dezső. ében végzett hangoló Lauberger és Gloss tanítványa. Hegedüs Sándor-u 18 Tel.: 224-698

VÁLJON MEG
használt ruháitól, mindenért Schmergel fizet legtöbbet. Rottenbiller-utca 37 Telefonálion 422-269. Hívásra lövök

Hitler ma fogadja a Berlinben tartózkodó külföldi küldöttségeket

Bárdossy miniszterelnök látogatása Ribbentropnál

Berlin, november 27
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Ribbentrop birodalmi külügyminiszter tegnap fogadta a Berlinben tartózkodó külföldi képviselőket, akik az antikomintern egyezmény meghosszabbítására érkeztek a birodalmi fővárosba. Bárdossy László miniszterelnök tegnap este tett látogatást Ribbentropnál. A birodalmi külügyminiszternél folyó megbeszélések — hir szerint — tegnap nem fejeződtek be, úgy hogy még ma délelőtt is sor kerül néhány tanácskozásra a Wilhelmstrassén.

A Berlinben tartózkodó küldöttségeket ma délben a birodalmi kancellári palotában Hitler vezér és kancellár fogadja.
O. v. H.

Ismét elpusztult egy angol páncélos dandár Libiában

Róma, november 27. *(Stefani.)* Az északafrikai harcokkal kapcsolatosan itt megállapítják, hogy ismét elpusztult egy angol páncélos dandár. A Savona-hadosztály különösen szívós és állhatatos ellenállást fejt ki az ismételt angol támadásokkal szemben. Az ellenség emberben és gépesített, valamint egyéb anyagban tetemes veszteségeket szenved. A hadieseményeknek kedvezőtlen alakulásának visszahatása a brit lapokon és újabb rádióhiradásokon is érezhető *(MTI)*

A libazsír legmagasabb árát hivatalosan megállapítják

A zsírfeleslegek bejelentési határideje hétfőn lejárt. Most dolgozzák fel a bejelentéseket, úgy hogy ezidőszerint még nem lehet megállapítani, vajjon milyen mennyiségek lesznek igénybevehetők. Annyi bizonyos, hogy *főként libazsírt tartalékoltak a háztartásokban, minthogy ahhoz jegy nélkül juthattak hozzá.* A Községi Élelmiszerüzem és a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete *a felajánlott libazsírt nagybani áron fogja átvenni,* mint ahogy a felajánlott disznózsírért is nagybani árat fizet. Mindezideig a libazsír szabadon volt vásárolható, legmagasabb árát hatóságilag nem állapították meg, most azonban éppen a felajánlott libazsírmennyiségek átvehetősége érdekében *hatóságilag megállapítják a libazsír legmagasabb kicsinybeni és nagybani árát.*

Tekintettel arra, hogy az egyes háztartásokból kikerülő libazsírt különbözőképpen kezelték és esetleg némelyik átvételre kerülő zsír közegészségügyi szempontból kifogásolható, a háztartások által felajánlott zsírokat természetesen külön a disznózsírt és külön a libazsírt, *újból kisütik.* A sütés által elpusztítják az esetleges baktériumokat is, úgy hogy minden veszély nélkül hozhatják ezeket a zsírokat ismét forgalomba.

Statáriális tárgyalás a pestvidéki törvényszéken

A pestvidéki törvényszéken ma délelőtt 10 órakor statáriális bűnügy tárgyalását kezdték meg. A Monor melletti Wekerle-uradalomban *Rakita* Mihály 56 éves vadőr éjszakai körútján összetalálkozott két vadorzóval, *Kifut* István és ifj. *Huszár* Pál pilisi fiatalemberekkel, akik a már lelőtt vadakat igyekeztek az uradalom területéről elszállítani.

A vadőr igazolásra szólította fel őket, a két vadorzó azonban futásnak eredt. A vadőr üldözőbe vette őket, mire *Kifut István revolverrel közvetlen közelből rálőtt.* A vadőr erre szolgálati fegyverét használta.

Valóságos tűzharc fejlődött ki köztük, ennek során *a vadőr az egyik vadorzót, a 18 éves ifj. Huszár Pált agyonlőtte,* Kifutót pedig elfogta és bekísérte a csendőrségre.

A pestvidéki ügyészség *Kifut* Istvánt hatósági közeg elleni fegyveres erőszak és szándékos emberölés kísérletének büntette miatt állította statáriális bíróság elé. Előzetes letartóztatásba helyezték azonban *Rakita* Mihály vadőrt is. Az ügyészség ugyanis a jogos önvédelemre való hivatkozást nem látja tisztázva.

Rakita ügyét elkülönítve később tárgyalják.

A mai statáriális tárgyaláson kiderült, hogy *Kifutnak, a 34 éves vádlottnak soha semmiféle foglalkozása nem volt, ellenben kommunista bűncselekményekért már 20 napot ült.* A tárgyalás tart.

PEST
POLITIKAI NAPILAP
Megjelenik minden hétköznap délben
Felelős szerkesztő:
BAKOS ÁKOS
Felelős kiadó:
VITÉZ HORVÁTH JÁNOS
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 54
TELEFON: *222-630 *222-220, 222-688 222-63
Előfizetési ár 1 hóra 2.50, 3 hóra 7.30 peng/
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissz

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

Korondi (Erdély)
farekasok

Nemzeti Ujság
1940. dec. 25

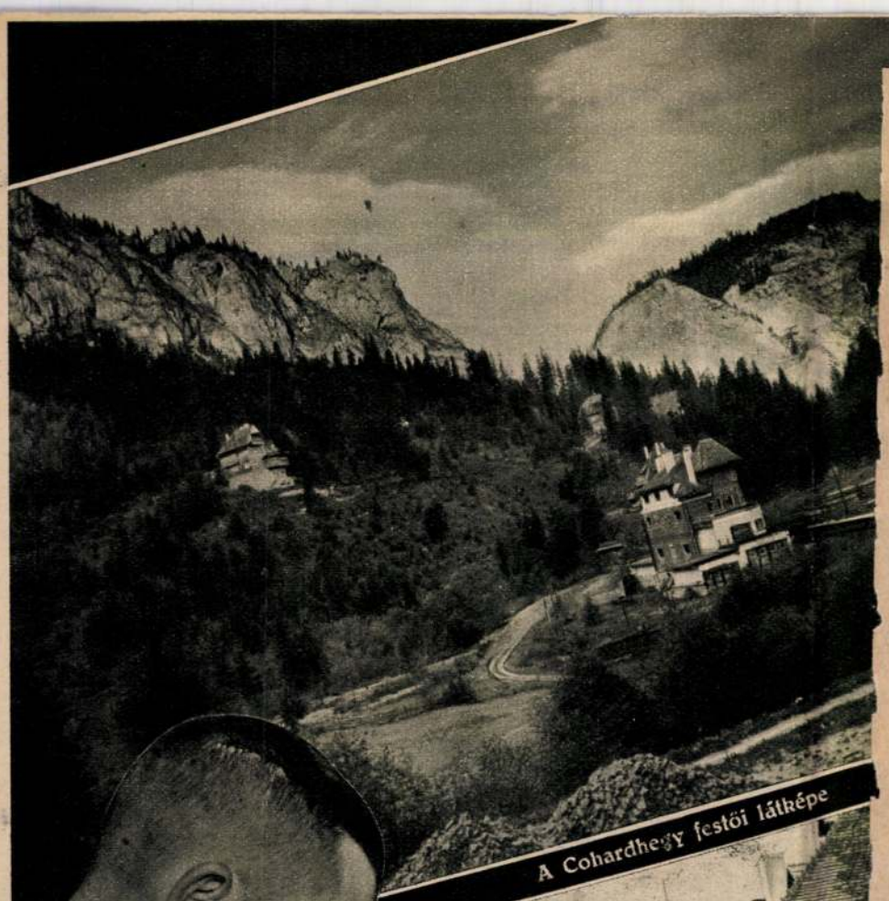

A Cohardhegy festői látképe

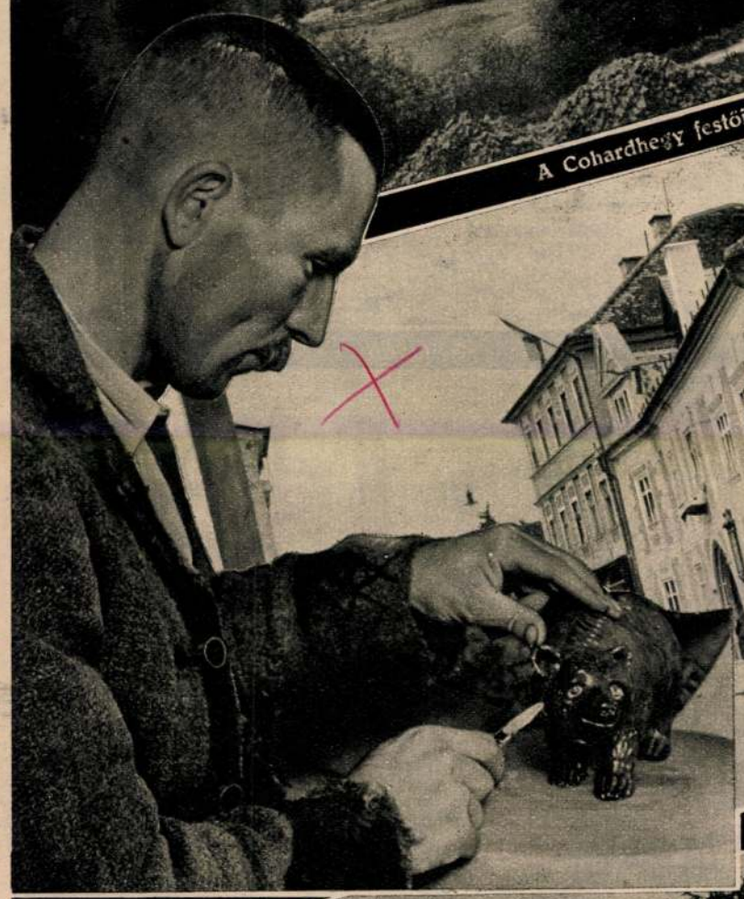

Korondi gőlöncsér

Kolozsvár (Mátyás király szülőháza)

Egy háromszéki

Gyergyószentmiklós

Az ezeréves gyimesi határ

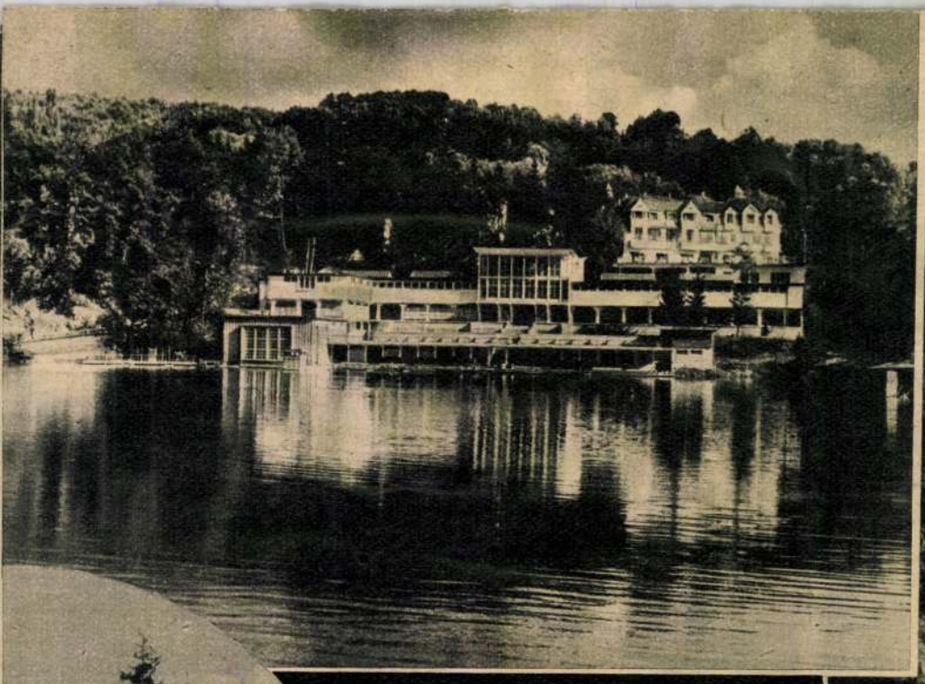

Szováta

Homoródfürdő

Korond (Fazekasfestés)

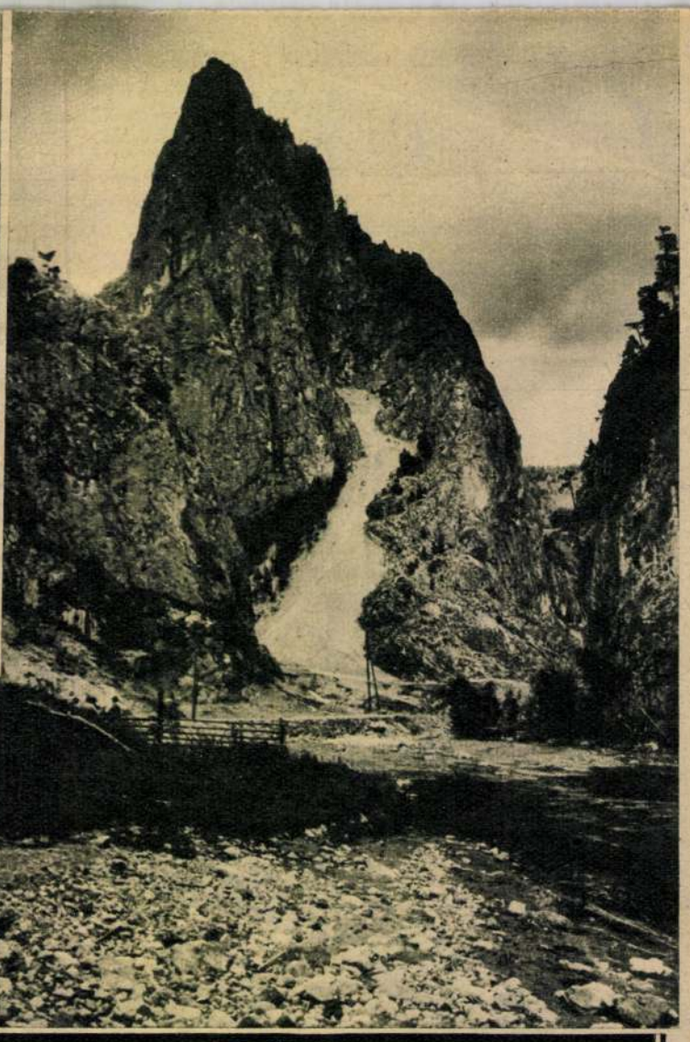

Gyilkostó

Háromszéki székely interieur

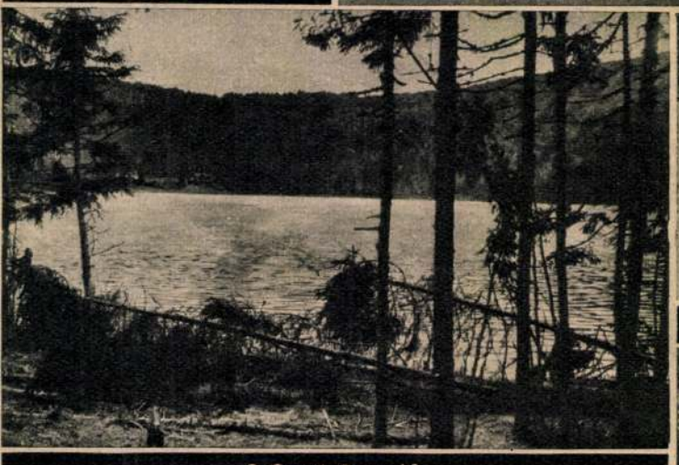

A Szent Anna-tó

A Bánffy-kastély Bonchidán

Zágon (Mikes Kelemen vízimalma)

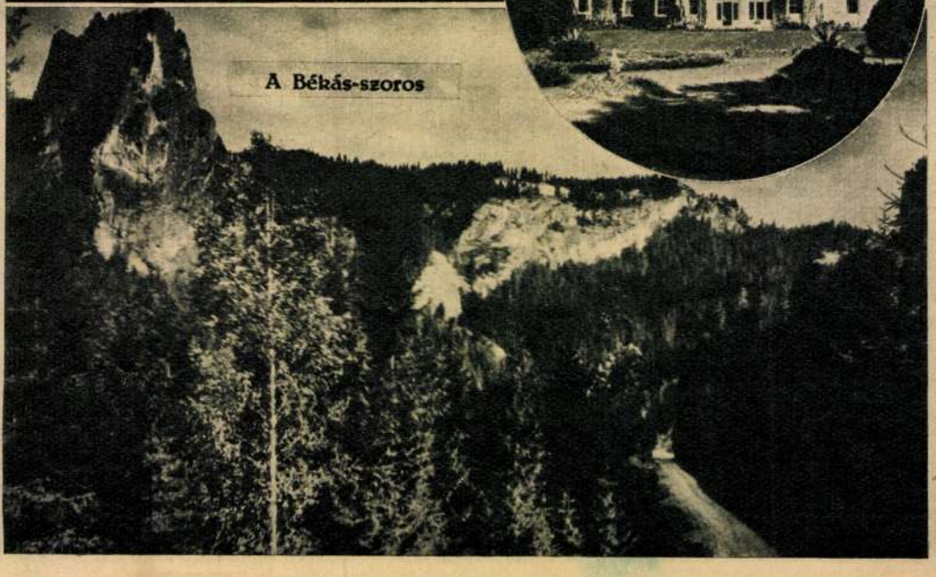

A Békás-szoros

A MI PARLAMENTÜNK

És Pöltzel Jenő?

Az Országos Idegenforgalmi Bizottság illusztris testületének kiegészítéséről szóló javaslatunk egyre szélesebb körökben találkozott helyesléssel és a hozzánk beérkezett levelek alapján meg is említettük a közönség erre vonatkozó különböző indítványait. Mi eredetileg csupán a visszatért felvidéki, kárpátaljai és északerdélyi közéleti vezetők számára kívántunk közérdekből helyet e fontos bizottságban, amelyet joggal tekintünk a magyar idegenforgalom legjelentősebb tanácskozó testületének, hiszen minden egyes tagja nemcsak hivatali állásánál, közéleti vezető szerepénél, hanem szakértelménél, általánosan megbecsült nevénél fogva dísze és értéke ennek az idegenforgalmi parlamentnek.

Ugyanezek az okok indokolják — egy balatoni ismert fürdőtulajdonos velünk közölt véleménye szerint — Pöltzel Jenő dr., miniszteri tanácsonak, a m. kir. Balatoni Intéző Bizottság vezetőjének tagsági helyét a bizottságban. Valóban igaza van ennek a felszólalásnak. A balatoni ügyek legfőbb intézőjének helyet kell kapnia a bizottságban és szinte meglepően hat, hogy a magyar tengernek, ennek a nagy idegenforgalmi értéknek fürdőügyi hatósága, illetve ennek vezetője mindeddig nem jutott az őt megillető tagsági helyhez és szerephez a bizottságban. Pöltzel Jenő szakértelmét, agilitását, erélyét, gyakorlati érzékét, tapasztalatait nem nélkülözheti a bizottság, amikor a magyar fürdőügy és idegenforgalom sorsdöntő kérdéseinek megoldásáról van szó. Illetékes helyen bizonyára fontolóra veszik ezt az indítványt, amelyet mi is teljes mértékben pártolunk.

CSERY GYULA szücsmester — I., Bástyasétány 2. Tel.: 160-663.
Ezüstrókák, perzsia, pézsmabundák, szőrmedivatujdonságok. Olcsó árak. Főhercegi udv. szállító. Alapítva 1884. évben.

„Szőlő' must, bor"

az Országos Szőlő- Borpropaganda naptára

Gazdag tartalmú naptár-könyvet adott ki az Országos Szőlő- és Borpropaganda Bizottság az 1941. évre. Naptárnak kissé megkésve, februárban jelent meg a könyv, de nem is a naptár a fontos ebben a munkában, hanem a többi tartalom.

Dicenty Dezső, az *Ampelologiai Intézet* igazgatója és a Borpropaganda Bizottság nagy szaktudású, roppant agilis vezetője, egyrészt a szőlő tápértékéről és élettani hatásáról ír igen érdekes cikket, *Baglioni* olasz egyetemi tanár kutatásainak eredményeit ismertetve, másrészt pedig *Weissenbach, Freifuss* és *Lièvre* párisi orvosok munkája alapján közli, hogy a táplálkozásból eredő betegségek étrendjében milyen fontos szerepet játszik a bor. Végül a magyar szőlőművelés nemzetgazdasági és társadalmi jelentőségéről értekezik.

Elmondja, hogy a magyar nép szenvedélyes szőlőművelő ugyan, de korántsem nagy borivó.

Az ország nagy borfogyasztása nem a szenvedélyes borivokból, hanem a rendszeres, mértékletes borfogyasztókból adódik.

Európa nyolc legnagyobb borfogyasztó állama között Magyarország utolsó helyen áll. Pedig a magyar szőlőkbe és pincegazdaságokba befektetett tőke 755 millió pengőnek felel meg és az évi termésátlag 120 millió pengő nemzeti jövedelmet képvisel. A szőlőművelés nemzetgazdasági jelentősége mellett fontos szerepe van a szociális jelentőségnek is, mert a szegény napszámosoknak több mint hatvan százalékát kizárólag a szőlőművelés tartja el.

Rámutat arra a fenti két szempontból igen nagy veszedelemre, amely a borfogyasztás csökkenésével jár.

Az ország egészségvédelme is megköveteli annak megakadályozását, hogy a nép áttérjen a káros töménységszeszek fogyasztására,

ami sajnos már folyamatban van. A statisztika kimutatása szerint, 1939 októberében 6007 hektoliter pálinkát fogyasztottak Magyarországon és egy év mulva, 1940. novemberében már 10.172 hektoliter pálinka fogyott ugyanakkor, amikor a borfogyasztás 30.043 hektóliterről 18.954 hektóliterre csökkent. *Mindez a legnagyobb mértékben indokolja az Országos Szőlő és Borpropaganda erőteljes munkáját,* amelynek tevékenységéről részletes kimutatást közöl Dicenty igazgató.

A naptárkönyv szépirodalmi részéből kimagaslik *Tápay-Szabó* László és *Kussinszky* Endre írása. A szakirodalmi részben *Kosinszky* Viktor dr. ismerteti a hegyközségi és bortörvény fontosabb rendelkezéseit, egy másik cikkben pedig arra tanítja meg a gazdákat, mivel kötözhetnek a szőlőben. *Sántha* László dr. azt magyarázza meg, hogyan takarékoskodjanak a rézgáliccal, Gerő Zoltán pedig elmondja, hogyan lehet a szőlőt húsvétig eltartani.

A szőlőkuráról

Schmidt Ferenc dr. egyetemi tanár, Balatonfüred kiváló igazgató főorvosa ír tanulmányt. *Fornády* Elemér útmutatást ad arról, hogy milyen ételhez melyik borfajtát igyuk.

Korond-fürdő szomoru pusztulása

Látogatás a székely edénygyártó mestereknél

Korond.

A székelyföldi hegyláncok szeszélyes alakzatú csúcsai alatt elbújva húzódik meg Korond, a pusztuló székely fürdőtelep. Egyébként ez a leghíresebb székelyföldi agyagedények szülőhazája is. A fürdőtelep mögött örként áll a legendás hírű Firtosszikla orma, amelynek csúcsán egykor meredek várfalak állottak s büszke kötornyai mögött székely leventék kémlelték az ellenséget a ködbevesző messzeségben.

Ma már csak a nyomai láthatók a büszke várnak s azokat is mindjobban eltünteti a szinte áthatolhatatlanná nött bozót. Lent a messzeségben a fenyőrengetegtől borított hegyormok és bércszegélyek békésen néznek vissza a szikla kevély ormára, amelyen most hadbaszálló leventék helyett a fellegek ütnek tanyát ködös reggeleken. S lent, ahol a Korond-patak ezüst szalagként kanyarog le a völgyeken az egykori véres csaták helyén, most békés község terül el, amelynek lakói a világ egyik legbékésebb mesterségét üzik, az edénygyártást.

Hogy, mint lett Korond Székelyföld cserépedény ellátója, nem lehet tudni. Valószínű, hogy termőföld hiányában a környék hordalékos domboldalainak anyagát használták fel kenyérkereseti forrásukul.

Az aránylag kicsi „gyárban" érdekes meglepetést talál az, aki még nem látott székely edénygyártókat. Egyszerű székely-harisnyás férfiak könyökig felgyürközve, lábbal hajtott korongokon bámulatos gyorsasággal formálják a puha anyagot különböző edényekké. Amit ezek az egyszerű emberek csinálnak, az már nem mesterség, hanem művészet. Nagy kézügyesség, nagy gyakorlat és főleg érzés kell hozzá, hogy az alaktalan agyagdarabból szinte pillanatok alatt kiformálják a hasas cserépedényeket, hajlottnyakú korsókat és finomvonalú székely „bokáj"okat.

Az edénygyár idegenforgalmi nevezetességü. Sokszor hatalmas nézőközönség előtt ügyeskednek a székely mesterek. A néző szinte nem tud elszakadni a forgó korong mellől, amikor látja, hogy a fürge ujjak nyomán másodpercek alatt, hogy emelkedik, gömbölyödik, alakul ólandó pergés közben a készülő edény. Néhány másodperc alatt kész és mehet a szárítóba.

Korond másik nevezetessége sajnos nem örvend ennyi érdeklődésnek. Az egykori fürdő ma már romhalmaz. Nyomok után ítélve, a falu szélétől alig egy negyedórányira a Korond-patak partján feküdt a fürdőtelep, amelyről Orbán Balázs, a kiváló Székelyföld-kutató ezt írta: „Ez egyike legjelesebb, legszebb fekvésü fürdőinknek". Valamikor ötszáz vendég részére volt hely a csinos, fenyőárnyékolta, tornácos székely faházakban, ma egyetlen újonnan épült ház áll az egész környéken. Egy roskadozó kis épület áll távolabb, lomblevelü fák árnyékában, itt van a híres korondi borvíz-forrás, amely valamikor bő sugárban buzogott elő a mélyből s ma már csak szivattyúval lehet előcsalni.

Pedig a borvízforrásnak gyógyhatása van, amelyet annakidején az orvosok igen eredményesen ajánlottak különféle betegségek ellen. Távolabb a hegyoldalban öltözö-fülkékkel körülvett sósfürdő állott, amelynek konyhasó- és kéntartalmú vizét tömegesen keresték fel a betegek.

A fejlödésben levö kiépült fürdönek is mint sok más székelyföldi fürdő és üdülönek a világháború vetett véget. Harcok dúltak itt s mire a vérzivatar végetért, az egykor békés fürdőhelyből nem maradt más, mint egy felturt, felégetett üszkös romhalmaz.

Amit meghagyott a háború, azt tönkretette egy vállalkozó, aki megvette a fürdő telkét, amint utólag kiderült, pénz nélkül. Az árat úgy akarta kifizetni, hogy a fürdőtelep fenyőfáit kezdte kivágatni és azokat áruba bocsátani. Mire ráeszméltek a dologra, már késő volt, a fürdő évtizedes fenyőfái kivágva hevertek a pázsiton és kopár hegyoldal állott a hajdani fenyölúgasok helyén.

Korond azonban reméli, hogy akad vállalkozó szellemü magyar ember, aki helyreállítja a fürdő egykori fényét és megpróbálja újra híressé tenni az egykori Korondot.

Bogdán István.

Film-Fénykép

Az erdélyi bevonulási film Milánóban

Az Olaszországban élő magyaroknak, akik már évtizedek óta távol élnek hazájuktól, felejthetetlen élvezetet nyujtott a milánói Corso filmszínházban bemutatott „Kelet felé" című bevonulási magyar hangos-film. A bemutatót Abele *Egon* báró magyar főkonzul rendezte az Amici del' Ungheriával karöltve. A Corsot zsúfolásig megtöltő közönség sorában a magyarokon kívül megjelentek Gallaratti *Scotti,* Milánó főpolgármestere, a hadtestparancsnok, a katolikus egyetem rektora, a rendőrfönök, a fasiszta párt vezető funkcionáriusai és más olasz társadalmi előkelőségek. Az ünnepi bemutató előtt Luciano *Berra,* olasz író és publicista, a magyarbarát *Itália* c. lap külpolitikai rovatának vezetője mondott bevezetőt a kormányzó hosszú és küzdelmes útjáról Szegedtől Kolozsvárig.

— A magyar film külföldi sikere. Hétfőn, március 10-én d. e. bensőséges ünnepség keretében adta át a földmívelésügyi miniszter az Olaszországban nyert díjakat a magyar filmek képviselőinek. Rómában a Supercinemában a mult év májusában tartották meg az első Nemzetközi Mezőgazdasági Filmkiállítást, melynek első csoportjában a VKM Oktató Filmkirendeltség gyártásában készült „Kérődzés" c. film oklevelet nyert, a második csoportban pedig a m. kir. Kereskedelmi Hivatal igen értékes filmje, a „Miből élünk?" c. film a második díjat nyerte. Budapest szfőv. oktatófilmje „A paprika", a harmadik csoportban a negyedik díjat, valamint egy másik filmjével oklevelet nyert. A nagyszabású filmkiállításon részt vett Olaszország, Németország, Franciaország, Anglia, Magyarország, az Egyesült Államok, Hollandia, Svájc, India, Indokína, Mexiko, Portugália, Kanada, Venezuela és Lettország. A díjak csak most érkeztek meg és csak most adhatták át azokat a nyerteseknek.

Lotofilm KOLOZSVÁR DEÁK FERENC U. 6
modern fényképészeti és sokszorosító ipari vállalat, mozgófényképfelvételezések készítése, stb., stb.

— Magyar filmtechnikusok Jugoszláviában. A Zágrábban székelő Jugoslavija Film meghívására Jugoszláviába utazott Kereszti Ervin hangmérnök és Hegyi Barna operatőr, a Magyar Film Iroda értékes, kipróbált munkatársai, hogy ott az első jugoszláviai játékfilm előkészítésénél segédkezzenek. Ez a meghívás fényes bizonyítéka annak, hogy a magyar filmművészet elérkezett a fejlődés olyan fokára, hogy segédkezet nyujthat más ország nemzeti filmgyártásának. Nagy nyugati szomszédaink mellett ma az egyetlen kis nemzet vagyunk, amely sikeres multra tekinthet vissza a filmművészetben és Középeurópa filmellátásában komoly feladatot vállalhatunk.

— A Kinotechnikai Társaság közgyülése. A Magyar Kinotechnikai Társaság március 10-én tartotta 8-ik rendes évi közgyűlését a Műegyetem XI., Bertalan-utca 1. számú szemináriumi termében. A közgyűlés tárgysorozatából kiemelkedik a titkári jelentés, mely a társaság egy évi eredménydús működéséről számolt be. A Kinotechnikai Társaság ugyanott, március 18-án este fél 7 órakor szakmai előadást tart.

Bemutató Mozik Műsora

ÁTRIUM, Margit-krt 54. Tel.: 153-034. Elnémult harangok. (Fél 6, fél 8, fél 10. Sz. v. ü. fél 4 órakor is.)

BELVÁROSI HIRADÓ, Petőfi Sándor-utca 6. Telefon: 181—244. Kossuth Lajos azt üzente ... (kultúrfilm). — Intim Híradó (újdonság). Bevonulás Bulgáriába. Színes rajzfilm. Magyar, Ufa, Luce és Fox Híradók. — Folytatólagos előadások 10—24 óráig. Páholyok elővételben is.

CITY: Vilmos cs.-út 36—38. T.: 111—140. Cisto, a száguldó lovas. Stan és Pan hamvazószerdája. Magyar és Fox világhíradó. — (Magyar kultúrfilm. — (Háromnegyed 6, háromnegyed 8, háromnegyed 10. Sz. v. ü. háromnegyed 4-kor is.)

DÉCSI. Teréz-körút 28. Telefon: 125-952. Alipang a fekete szultán. Harmadik hétre prolongálva! (Fél 6, fél 8, fél 10. Sz. v. ü. fél 4-kor is.)

FORUM. Kossuth Lajos-u. 18. T: 189-707. Kilenc agglegény. (Negyed 6, fél 8, háromnegyed 10. Sz. v. ü. negyed 4-kor is.

HIRADÓ FILMSZINHÁZ: Erzsébet-krt. 13. Telefon: 222—499. Cigarettafüst (filmnovella). — Intim Híradó (újdonság). Bevonulás Bulgáriába. — Színes rajzfilm. — Magyar, Ufa, Luce és Fox Híradók. — Folytatólagos előadások 9—24 óráig. Páholyok elővételben is.

KAMARA. Dohány-u. Telefon: 423-902. Tóparti látomás. (11, 2, 4, 6, 8, 10. Első 3 előadás mérsékelt.

RADIUS. Nagymező-u. 24. T.: 122—098. IRENE. (Fél 5, 7 és 10. Sz. v. ü. 2-kor is.)

ROYAL APOLLO: Erzsébet-körút 45. — Telefon: 222—002. „OLAJVÁROS". — Főszereplők: Clark Gable, Claudette Colbert, Spencer Traci, Hedy Lamarr. — Magyar Híradó. (Negyed 6, fél 8, háromnegyed 10. Sz. v. ü. 3-kor is. — Második hétre prolongálva!

SCALA. Teréz-körút. Telefon: 114—411. A Manderley-ház asszonya. (Negyed 6, fél 8, háromnegyed 10. Sz. v. ü. 3-kor is.)

URÁNIA: Rákóczi-út 21. Tel.: 146—046. A NYUGATI GYŐZELEM. (A német haditudósítók felvételei a hadszintérről.) — Magyar és Ufa világhíradók. — (5, negyed 8, fél 10. Sz. v. ü. háromnegyed 3-kor is.)

ORSZÁGJÁRÁS
Vendégforgalmi, nyaralási és utazési képes hetilap. — Kiadja az: Üdülési és Utazási Szövetkezet
Felelős szerkesztő és kiadó: HUNYADI LÁSZLÓ
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Párisi-u. 1. sz. I. em. Telefon: 186—724.
Máté-nyomda Budapest, József-u. 61. sz. Telefon: 139—259.

Máté Ernő könyvnyomdája
BUDAPEST, VIII., JÓZSEF-UTCA 61
SZEDŐGÉPPEL FELSZERELVE — T.: 139-259

HIREK

— **Budapest fejlődése nyolc évtized alatt.** Az 1854 évi népszámlálás adatai szerint Buda és Pest akkor Európa tizenhetedik városa volt. Budapest fejlődése rendkívül érdekes: 1720-ban Pesten 2600, Budán 9600 ember lakott; 1831-ben Pesten 64.137, Budán 38.565; 1869-ben Pesten 300.476 és Budán 76.000; 1932-ben pedig az egyesített két városnak 1,019.807. Pest-Budának 1800-ban 55.000 lakosa volt, Londonnak ugyanakkor azonban 959.000, Konstantinápolynak 600.000, Párizsnak 547.000, Nápolynak 350.000, Moszkvának 250.000, Bécsnek 247.000, Szentpétervárnak 220.000, Amszterdamnak 201.000, Lisszabonnak 180.000, Berlinnek 174.000, Dublinnak 171.000, Madridnak 160.000, Rómának 153.000. Budapest 1854-ben lakosság tekintetében Európa tizenhetedik városa volt, 1880-ban a nyolcadik helyre kerül, 1920-ban a tizedik helyre esik vissza. Ma Budapest a világ huszonkilencedik legnagyobb városa New York, London, Berlin, Chicago, Párizs, Ottawa, Tokio, Philadelphia, Buenos Aires, Moszkva, Bécs, Rio de Janeiro, Leningrad, Hankau, Detroit, Sanghai, Kanton, Kalkutta, Peking, Csansa, Los Angeles, Bombay, Sidney, Hamburg, Varsó, Kairó, Glasgow, Szucsán után.

PENSIÓK, vendéglők konzerv és fűszerszükségletüket legolcsóbban beszerezhetik:
RADÓ PÁL, Budapest
VIII., Rökk Szilárd-u. 21.

— **Készül az új helységnévtár.** Magyarország helységnévtárának legutolsó kiadása a területi változások folytán teljesen elfogyott és ezért a Központi Statisztikai Hivatal még az elmult évben új helységnévtár kiadását határozta el. Az ország jelenlegi egész területét felölelő új helységnévtár csupán két részből áll majd. Az általános rész a községeket, közigazgatási beosztásunk szerint, a vármegyék betűrendes sorrendjében, a vármegyéken belül pedig a járások betűrendje szerint nagyközségi, illetőleg körjegyzőségi csoportosításban közli. A május hóban megjelenő helységnévtár fűzött példányának előfizetési ára 6 pengő. Az előfizetési határidő lejárta után 9 pengő bolti áron árusítják. Megrendelni a könyvet 100.703 sz. csekklapon lehet. Előfizetési határidő április 1.

— **Városépítési tanszéket létesítenek a Műegyetemen.** A közelmultban elhatározta a Városok Szövetsége, hogy városépítéstani tanszék felállítását kéri a kormánytól. Az erre vonatkozó tárgyalások eredményre vezettek, a közoktatási miniszter kilátásba helyezte a tanszéknek a Műegyetemen való felállítását, de a szervezés költségeihez való hozzájárulásra hívta fel a szövetséget. A Városok Szövetsége a maga részéről az első három évben évi tízezer pengőt bocsát rendelkezésre a városépítéstani tanszék létesítéséhez. A főváros évi nyolcezer pengőt juttat erre a célra és az eddigi tárgyalások alapján remélik, hogy a jövő tanévtől kezdődően a városépítéstani tanszék megkezdheti működését az egyetemen.

Tembel Mátyás
angol úriszabó Budapest VII. Erzsébet-krt 54

— **Erdélyi kis-gyors.** A MÁV a fennálló nehézségeknek ellenére is mindent megtesz a felvidéki és erdélyi fürdőhelyek, sporthelyek forgalmának növelésére. Még a téli menetrendbe néhány fürdőgyorsvonatot iktatnak be. Az első, a tátrai gyors, február 15-től megindult. Rövidesen sor kerül hasonló kisszerelvényű, erdélyi gyorsvonat indítására. A sporthelyek érdekében visszaállítanak több megszüntetett viteldíjkedvezményt.

Hárommillió rózsával várja Szeged városa az idegeneket

Szeged felkészül a nyári idegenforgalomra

A végváron őrtálló Szeged városa készül már arra, hogy a nyáron vendégül lássa az idegenek ezreit. A város hatósága a súlyos nemzetközi viszonyok ellenére is előkészületeket tesz a szabadtéri játékok megrendezésére és dr. *Pálfy* József polgármester ezekben a napokban folytat tárgyalásokat a kultuszminisztériumban, hogy engedélyt kapjon a város a játékok megrendezésére. *A tárgyalások még folyamatban vannak.*

A szegedi Idegenforgalmi Hivatalban is serényen folynak az előkészületek a nyári idegenforgalomra. Az előkészületekről

Skultéthy Sándor

a hivatal vezetője a következő nyilatkozatot adta az *Országjárás* számára:

— Igyekszünk ezúttal a Felvidék és Erdély figyelmét felhívni az anyaország második városának sok érdekességére. A június 7-én nyíló szegedi Ipari Vásár egyelőre a legnagyobb idegenforgalmat ígérő eseménye Szegednek.

Felkészültünk a szabadtéri játékokra is,

reméljük, hogy engedélyezik, hiszen a belső vándorforgalom folytán megfelelő nagy érdeklődés volna a ma már európaihírű szegedi nyilttéri játékok iránt. Hála az OMIH-nek, *elkészült a város szívében a százágyas turista- és diák-szálló.* Nagy vonzóerőt jelent

a Tisza két kilométeres strandja és a városi gyógy- és iszapfürdő,

amelynek vize majdnem csodával határos gyógyulásokat eredményezett már. Szeged városa két éve nyaralóváros, ilymódon a MÁV. vonalain az ideutazók a nyáron *50 százalékos* visszautazási kedvezményben részesülnek.

— Végül megemlítem a sok csodálni való közt a legszebbet, *a tavaszi újszegedi rózsanyílást, mint idegenforgalmi érdekességet, amikoris*

hárommillió rózsabódító illata száll a levegőben.

— Hálás köszönettel adózik — mondotta végül Skultéthy Sándor — a város minden polgára dr. Pálfy József polgármester úrnak, aki elismert tudásával, szegedi szívével és lelkével, a mai súlyos időkben is talál módot arra, hogy féltő gonddal vigyázzon az idegenforgalmat jelentő kérdések elintézésére. Végül *hálás köszönetünket fejezzük ki az Országjárás szerkesztőségének, amely eddig is oly jóleső gondoskodással karolta fel Szeged vendégforgalmi érdekeit.*

— **Személyforgalom a Szászlekence—Kolozsnagyidai vonalon.** Február 15-i számunkban e címen közölt hírünkkel kapcsolatban a m. kir. Államvasutak igazgatósága annak közlését kéri, hogy az említett vonal a MÁV eredeti terveinek megfelelően személy- és áruforgalom lebonyolítására épült és annak üzembehelyezésével egyidejűleg a korlátlan személy-, áru és poggyászforgalomra is megnyittatott. A vonalon úgy a személy-, mint az áruforgalom azóta is zavartalanul folyik.

— **A német asszonyszervezetek és a német háziipar** tanulmányozására a lipcsei tavaszi vásárra utazik a Baross Női Tábor orsz. elnöke, dr. Spurné Bárdos-Féltoronyi Magda dr. és főtitkára, Pósch Klára. Lipcséből Berlinbe mennek, hogy a Frauenwerk és a Bund Deutscher Mädchen meghívásának tegyene keleget. Utjuk mintegy két hétig tart. Hivatalosan résztvesznek a Bécsi Vásáron is, hogy a már korábban kiépített kapcsolatokat a bécsi asszonyegyesületekkel tovább fejlesszék.

— **Gyümölcsfeldolgozó üzemek Erdélyben.** Az Erdélyi Gazdasági Tanács legutóbbi ülésén foglalkozott az erdélyi gyümölcs értékesítésével, amelyről a közelmultban az érdekeltek bevonásával a földmüvelésügyi minisztériumban is folytak tárgyalások. A határozat szerint a gyengébb minőségű, exportálásra nem alkalmas gyümölcsök feldolgozására Erdélyben üzemeket létesítenek. A gyümölcstermelésre vonatkozólag az eddig kialakult vélemény szerint, Erdélyben a tömegfogyasztásra alkalmas, könnyebben eltartható gyümölcsfajták termelésére kell berendezkedni, mert az erdélyi termelők többségét kitevő kisgazdák legnagyobb része nem vállalhatja a nemesebb fajtájú luxus gyümölcsök termelésével járó feladatokat.

— **Dr. Dornyay Béla előadása.** Dr. Dornyay Béla a keszthelyi Balatoni Múzeum igazgatója, a Balatoni Intéző Bizottság előadássorozatában legközelebb a Balatoni Múzeum kincseiről tart vetített-képes előadást.

Ismerd meg Hazádat!

— **A főváros fürdőpropagandája.** A székesfővárosi gyógyfürdők vezetősége, élén dr. Szüts Tivadar igazgatóval, ízléses, egyszerű kivitelű, de tartalmilag magas színvonalú füzetet fog kiosztani a fővárosban. Ismertetik ebben a rendszeres fürdőzés előnyeit, a különböző hőfokú medencék, forró légkamrák stb. használatának helyes módját. Propaganda filmeket is készítenek, külön a felnőttek és külön az iskolás gyermekek részére.

— **László Géza és Gál László erdélyi útja.** László Géza min. osztályfőnök és Gál László min. osztálytanácsos, az OMIH vezetője Erdélyben tartózkodtak a tavaszi és nyári aktuális problémák megbeszélése és az idegenforgalmi szezon előkészítése céljából.

— **A Soproni Selyemipar Rt. értékes adománya az ínségesekért.** A *Soproni Selyemipar Rt.* vezetősége eredeti ötlettel tett tanúságot áldozatkészségéről, amelynek révén 8000.— pengőt juttatott a Főméltóságú Asszony nyomorenyhítő akciója javára: a vállalat soproni üzemében időálló selyemfonálból megszőtte Kormányzó Urunk arcképét 20 éves országlásának emlékére s az 1000 szövött értékes képet felajánlotta különböző nagyvállalatainknak és nagykereskedőinknek olyanformán, hogy az így befolyó összeget teljes egészében már előre eljuttatta az ínségakció vezetőségének. Magyar anyagból, magyar tervezéssel, magyar munkáskezek szorgalmával készült ez a selyemszövésű arckép, amelynek első két példányát a vállalat a Főméltóságú Kormányzó párnak ajánlotta fel. Ezek egyike a királyi várban, a másik példány pedig kormányzó urunk kívánságához képest a Nemzeti Múzeumban nyert elhelyezést.

Utazzunk Erdélybe!

— **A magyar pavillon sikere a lipcsei vásáron.** A lipcsei tavaszi nemzetközi vásár huszonkét külföldi kiállítója között Magyarország önálló kiállítással szerepel. A magyar kiállítást a Magyar Kereskedelmi Hivatal rendezte. A kiállításon főleg háziipari és iparművészeti cikkek, valamint mezőgazdasági termények kerülnek bemutatásra. A kiállítás megnyitását a kereskedelmi minisztérium részéről jelen volt vitéz Vinary Ervin miniszteri osztályfőnök. A magyar kiállításról a megjelent német előkelőségek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. A magyar pavillont tömegesen keresik fel a vásár látogatói és a kiállító magyar cégek már az első napokban igen nagyarányú megrendeléseket kaptak.

FŐVÁROSI OPERETTSZINHÁZ
VI., Nagymező-u. 17. T.: 113-855.
Minden este 8 órakor
Vasár és ünnepnap délután fél 4-kor:
FITYFIRITTY
Dudai Dénes operettje.

— **A „Magyar Iparművészet".** A Szablya Frischauf Ferenc szerkesztésében megjelenő kitünő művészeti folyóiratunk, első helyen gyönyörü reprodukcióban közli a világviszonylatban is elismert kiváló magyar iparművész, Konecsni György abszolút művészi értékekben gazdag elsödíjas plakátját az Iparművészeti Társulat által a közelmultban rendezett „Nemzetközi Idegenforgalmi Plakátművészeti és Fényképkiállítás"-ról. A nagysikerü kiállítás eredményét Mihalik Sándor, a Kassai Múzeum igazgatója ismerteti a töle megszokott felkészültséggel. Szebbnél szebb egyszínü reprodukciókban hozza a folyóirat a kiállításon résztvevő többi kiváló magyar és külföldi plakáttervező iparművésznek magas színvonalon álló müveit, Lőrincz Gyulától, Szathmáry Istvántól és Bánhidy Antaltól, valamint az amatőrfényképpályázat díjazott mester müveit Mosonyi Emiltől, Asztmann Ferenctől, dr. Rehák Tibortól és Ramhab Gyulától. A „Muskátli Magyar Kézimunka Ujság", amelyet vitéz Spolarich László szerkeszt, Benkő Sándor m. kir. háziipari főfelügyelő rendkívül érdekes cikkét hozza a népmüvészetről és háziiparról, valamint igen érdekes erdélyi népviseleti fényképeket. A „Magyar Iparmüvészet" előfizetési díja évi 20.— P. A társulat tagjai tagilletményként kapják. Az Országos Magyar Iparmüvészeti Társulat titkári hivatala (V., Mária Valéria-u. 12. Telefon: 187—605, 187—633) szívesen szolgál mindennemü felvilágositással.

MALERT
MAGYAR LÉGIFORGALMI rt.
kéri az utazóközönséget, hogy az összes repülőjáratok állandó zsúfoltsága miatt helyfoglalásról jóelőre gondoskodni szíveskedjék.
MALERT UTAZÁSI IRODA
Budapest, V., Dorottya-utca 7.
Telefon: 180—188.

PATKO
SOKSZOROSITÓ VÁLLALAT
V. Vilmos császár-út 54.
Telefon: 123-733.
Sokszorositás, Patko magyar gyártmányú sokszorositó gép Irógép és kellékek.

Változások az OMIH külföldi kirendeltségeinél

Dr. Skergula Ferenc, az OMIH előadója, aki mindenkor teljes odaadással és szép sikerrel működött az olasz-magyar kulturális és idegenforgalmi kapcsolatok kiépítése érdekében, legutóbb Rómába nyert áthelyezést ,ahol az OMIH római kirendeltségének helyettes vezetője lett. — Dr. Magurányi Jenő a kairói magyar idegenforgalmi iroda volt vezetője hazaérkezett, miután ez az iroda a háború tartamára működését beszüntette. — Ugyancsak szünetel a háború tartama alatt a párizsi magyar idegenforgalmi iroda működése.

A Magyar-Olasz Bank mérlegülése

A Magyar-Olasz Bank igazgatósága a napokban tartotta mérlegmegállapító ülését. Az intézet számadásai nagyvonalú fejlődéséről adnak számot, ami úgy a betéti, mint a kihelyezési állomány gyarapodásában, az ügyfél-forgalom növekedésében és az eredményben is megnyilvánul. A Magyar-Olasz Bank közgyülése március végefelé lesz.

A budapest-mohácsi személyhajó-járatok megindítása

A Magyar Kir. Folyam- és Tengerhajózási Rt. igazgatósága közli, hogy a személyhajójáratokat Budapest és Mohács között az egyidejüleg kiadott menetrend szerint a rendkívüli viszonyok következtében korlátozott mérvben március 15-ével megindítja.

Ahajó egyelőre minden hétfőn, szerdán és szombaton 22 órakor indul Budapest—Eskü-térről és másnap 8 óra 30 perckor érkezik Mohácsra. Mohácsról minden kedden, csütörtökön és vasárnap 11 óra 30 perckor indul és másnak 4 órakor érkezik Budapest—Eskü-térre.

Dunafüred—Százhalombatta, Szigetújfalu és Rácalmás—Kulcs nyaralótelep állomásokat a hajó további intézkedésig nem érinti.

Tájékozásul közli az igazgatóság, hogy a Budapest Fadd—Tolnára 8 órakor és onnan 10 órakor naponta induló csavargőzös szükséghajójáratokat egyelőre még fenntartja.

KORONDI FAZEKASOK

Írta GÁSPÁR GYULA

A székely fazekasipar központja *Korond*. Hírnévben ugyan vetekedik vele a *Kisküküllő* völgyében *Makkfalva*, de népszerűségben nem. A székely városok és falvak vásárain külön helyet követel magának a korondi edény. A korondi fazekasok munkáját *Kolozsvár*tól *Moldová*ig, *Máramarostól Bukarest*ig ismerik. A korondi fazekasmesterek legjobb piaca hosszú századok óta *Moldova* és *Havasalföld* volt.

Korondi «csecses»-korsó

Korond *Udvarhely* megye északi részén, a *Hargita* nyúlványainak völgykatlanában épült. A falu székely lakossága három rétegre tagozódik: a földmívesekre, az edénygyári munkásokra és a háziiparral foglalkozókra. Ez a rétegeződés elég határozott. A földmívesek szántják, vetik az agyagos földet. A legnagyobb birtok ötven-hatvan hold. Tulajdonosa már nagygazda. A gazdálkodók legtöbbjének azonban alig három-négy hold földje van. A nagygazdák helyi kis nábobok, de egyetlen jó munkás fazekas sem cserélne velük. A korondi fazekasiparosok eddig csaknem külön társadalmi rendben éltek. Ez a rend az utóbbi időben bomlásnak indult. Az 1930. év táján két fazekasmester, Bertalan és Kacsóh-edénygyár néven, kerámiai telepet létesített és ezzel megkezdődött a harc a kisiparosok és a gyár között. Azóta ez a gyártelep szépen fejlődik. A telep alapítói szegényebb fazekasmestereket fogadtak munkába. Többtermeléssel igyekeztek olcsó áruhoz jutni és annak számára piacot teremteni. A termelés fokozása, a tömegmunka előállítása és az ár leszállításával a piacok jórészének megszerzése sikerült. Csakhogy ez az egyenlőtlen küzdelem a háziiparral együtt megöli az egyéni kezdeményezést is. Elveszi a korondi agyagedény fejlődési lehetőségeit és az egyéni alkotások helyett az olcsó gyári munkák egyhangú sorozatát adja. Ma már a saját műhelyükben dolgozó fazekasok egyrésze a gyárban, olcsó áron vásárolja meg a nyers agyagedényt s csak a festést és égetést végzi odahaza.

A tehetősebb agyagiparosok azonban saját korongjukon dolgoznak ma is. Ezek úgy dolgoznak, mint őseik három-négyszáz évvel ezelőtt. Maguk bányásszák az agyagot, maguk gyúrják, korongozzák és égetik.

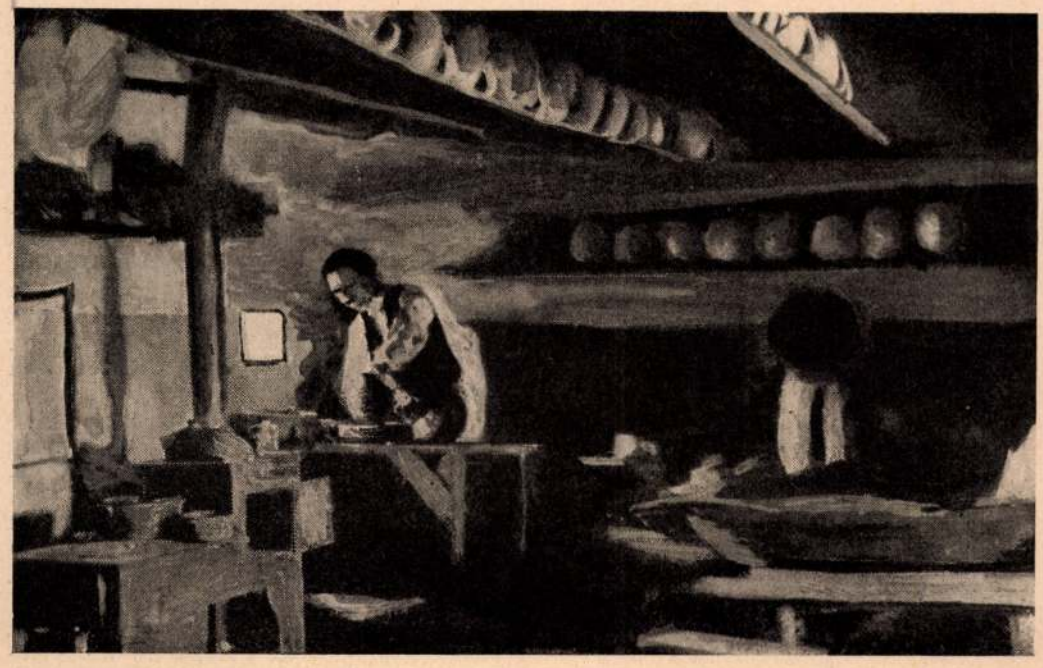

Korondi fazekasműhely

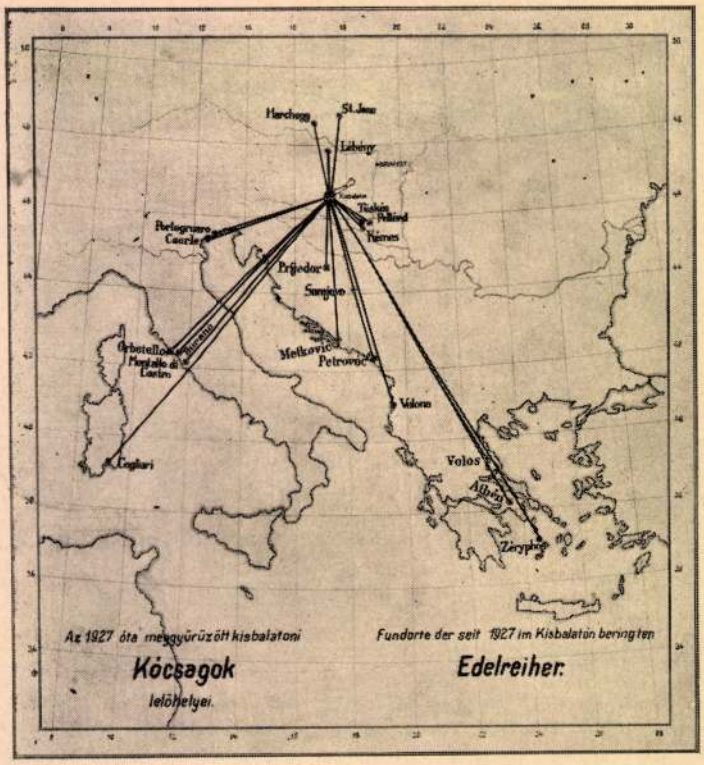

talmas *Duna* folyam volna. Ezzel az elgondolással szemben a valóság az, hogy vonuló madaraink valóban a tenger felé tájékozódnak, de nem a legkényelmesebben vagy legbiztosabban, hanem a legrövidebb úton elérhető tenger, az *Adria* felé. Inkább választják a kényelmesnek és biztosnak látszó délkeleti elvonulással szemben a kietlen és valósággal vonulási torlasznak minősíthető *Karszt*-vidék felé való útat. Vonuló madarainknak a földrajzi tényezők által megszabott általános délnyugati irányából már 1918-ban azt a következtetést vontam le, hogy külpolitikai tájékozódásunknak is erre felé kell irányulnia, mert földrajzi fekvésünknek ez felel meg s így ez a legtermészetesebb és legelőnyösebb. Erre nézve a történelem is adott támaszpontokat.

Az elmondottak megvilágítják, hogy a madárvonulás kérdése milyen nagyszámú kutatási körrel érintkezik, milyen sok oldalról kell ostromolni ennek a kérdésnek megoldását, amely ennek ellenére még mindig megoldásra vár. Csak örülhetünk annak, hogy a megoldás még mindig útban van. A megoldott kérdések elveszítik varázsukat! Már pedig a madárvonulásért igazán kár volna. Ez a természet egyik legvonzóbb, legszebb tüneménye, mely nemcsak a kutatónak ad gyönyörűséget, hanem még inkább a megfigyelőnek, különösen, ha megfelelő tudással rendelkezik és megfigyeléseit nemcsak élvezni, de tudja érteni is.

A vakok világa. Az oxfordi nemzetközi szemészeti kongresszuson *C. S. Flick* azt állította, hogy a vakok nem élnek teljes sötétségben, világuk nem fekete. Ezt a kijelentést megerősítette a saintdunstani vakok otthonának elnöke, *Sir Jan Froser* képviselő is, aki a háborúban szemevilágát vesztette. Elmondta, hogy horizontja nem fekete, hanem kellemes meleg vörösszínű és sötétebb, világosabb foltok is vannak benne. A saintdunstani vakok otthonának egyik lakója, *G. C. William* kijelentette, hogy az ő világa szürkés színű. Egy másik vak azt állította, hogy sötétkék, acélkék és bíborvörös színeket lát maga előtt. Természetesen a vakonszületettektől ilyen közléseket nem kaphatunk.

A külvilág fényeit a vakok nem láthatják, de van valami, amit ugyanúgy látnak, mint az épszeműek. *Giesel* vizsgálatai szerint, ha sötét szobában rádiumsót tartunk szemünk elé, úgy tűnik fel, mintha a szoba szórt fénnyel volna megvilágítva. Ennek az az oka, hogy a rádium sugárzása magában a szemben foszforeszkálást idéz elő. Ezt a fényt a vakok is látják, legalább is azok, akiknek az ideghártyája nem pusztult el. A fénytüneményt a béta- és gamma-sugarak okozzák. Ha azonban behúnyja a szemét a vak ember, vagy akár az éplátású is, akkor csupán a gamma-sugarak hatását észleli.

Sokat vizsgálták a vakok távolságérzékét is. Ismeretes, hogy a vakok némi távolságból érintés nélkül is észreveszik a nagyobb tárgyakat, például a közeli falat, bútordarabot stb. A kísérletek közül kettő jól magyarázza a távolságérzést. Az egyik kísérlet olykép történt, hogy a vak egyén homlokát kendővel körülkötötték s aztán útnak indították a helyiségben. A különben csodálatos érzékű egyén most beleütközött a tárgyakba. A másik fontos kísérletet olyan szobában végezték, amelyben puha pokrócok a lépések legkisebb zaját is elfojtották. Az érzék ekkor is felmondta a szolgálatot. Valószínű tehát, hogy a vakok eme «hatodik érzéke» két dologból tevődik össze: a homlokbőr gyenge tapintó-izgalmából és a lépések zajának változásából.

Agyagedények a Székelyföldről

A korondi agyagedény nyersanyagát a falu határában levő *Szakadát* nevű hegyoldalból bányásszák. Felbontják a hegy fedőrétegét, és amint eljutnak az agyag vonaláig, megkezdik a bányászást. Az agyagot rendesen felszíni fejtéssel termelik, de néhol tárnaszerűen behatolnak a hegyoldalba is. A kitermelt agyagot deszkával zárt, ládához hasonló hordó-szekerekre rakják és hazaszállítják. Otthon, rendesen a kertben vagy az udvar végén, jóelőre gödröt ásnak az agyag számára és ebbe töltik a nyers edényanyagot. A gödörbe aztán vizet öntenek és egy-két napig hagyják, hogy puhuljon. Ekkor kezdődik a feldolgozás.

Az agyaggödörből kiemelnek megfelelő mennyiségű agyagot és a szelőpadra hordják. A munkások ekkor botot ragadnak és kezdik puhítani. Fazekas nyelven ilyenkor «felverik» az agyagot. Ez a dögönyözés, botozás mindaddig tart (saját szavaikkal: addig «verik vissza»), míg az agyagban minden csomó eltűnik és olyan finommá válik, mint a dagasztott tészta. Ekkor fognak hozzá a felvert agyag szeleteléséhez. Külön erre a célra készített görbepengéjű szelőkéssel az agyagcsomót előbb vízszintesen, aztán függőlegesen felszeletelik, hogy megtalálják, ha valami idegen agyag vagy kavicsdarab lenne közötte. A régi korondi agyagiparosok csak gyúrták, verték és szeletelték az agyagot, ma azonban már legtöbb műhelyben újfajta présszerkezeten átőrlik. «Ez a prés két egymás mellett elhelyezett fahengerből áll, amelyet két ember ellenkező irányba forgat s a megvizezett agyag teljesen fínomra gyúrva hull ki.» *(Haáz Ferenc:* Adatok a korondi fazekas mesterséghez. A *Néprajzi Múzeum Értesítője,* XXXII. évfolyam, 1—2. szám, 184—187. lap.)

A szelőpadról és újabban a prés alól az agyag most már az alkotó iparos elé, a korongra kerül. A korongozó a fazekasműhely legfontosabb eszköze. Rendesen az ablak közelében, jó világos helyen áll. A korongozó-szék az elemi iskolás padhoz hasonlít, de vízszintes dolgozó-lapja az ülőpad vonalával egyszintben van. Az ülő fazekasmester lábát alul a nagysugarú hajtókorongra helyezi és ütemes rúgásokkal forgatja. A hajtókorong tengelyének felső részén a munkapad felett forog a félsugárnyi nagyságú dolgozó-korong. Erre veri rá a mester az anyagot. A korong megindítása után balkeze begörbített mutatóujját belenyomja az agyagba, jobbkeze ujjait pedig kívülről tartja és így valósággal kiemeli az agyagból az edény falait. Tányér, tál, fazék, köcsög, korsó, bögre alakul ki boszorkányos ügyesen ujjai alatt. A füles edények készítésekor külön feladat a fül ki-

Agyagszelőkés

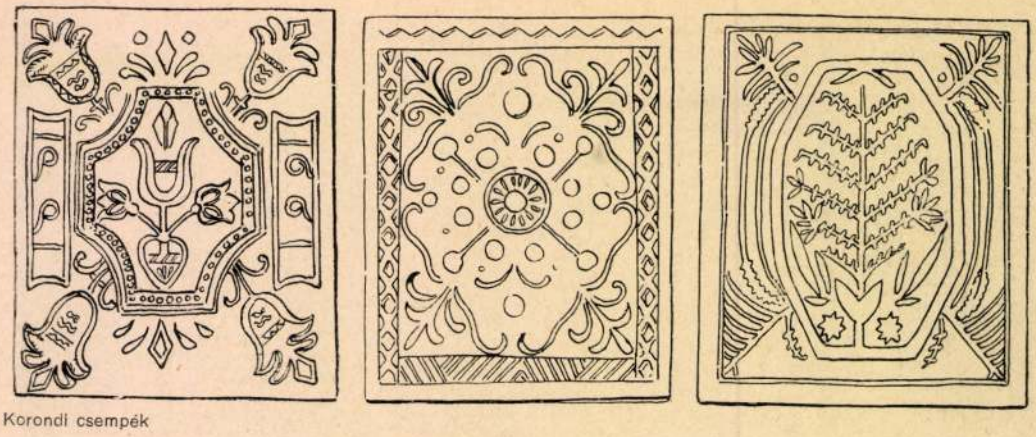

Korondi csempék

alakítása és az edényre ragasztása. Különös ügyességet kíván a szopós- vagy «csecses» korsók fülének elkészítése. Ezeket már szabadkézzel gyúrja a fazekasmester, a tömör fület aztán átfúrja, majd lyukat üt a korsó oldalába és erre a fül lyukát pontosan ráilleszti, aztán nagyujjával rányomkodja. Az ilyen korsó az ivó ember számára nagyon kényelmes, mert a fül szopókáján mindig egyenletesen ömlik szájába a víz.

A fazekasmester munkáit két főcsoportba osztályozza : lapos és magas edényekre. Lapos edények : bögre, tányér, tál, mosdótál, fedő, csirkeitató (lyukacsos) tál. Magas edények : korsó, kancsó, köcsög, fazék. Serénykezű fazekasiparos naponta elkészít 250 darab lapos, vagy 150 darab magas edényt. A közepes teljesítmény azonban csak 100 lapos vagy 60 magas edény. A fazekasmesterek többsége edénykészítésen kívül foglalkozik még kályhacsempe és dísztárgyak gyúrásával is.

A korongozóról a fazekas agyagvágó szerszámmal választja le az edényt, aztán árnyékos helyen deszkára rakja, hogy

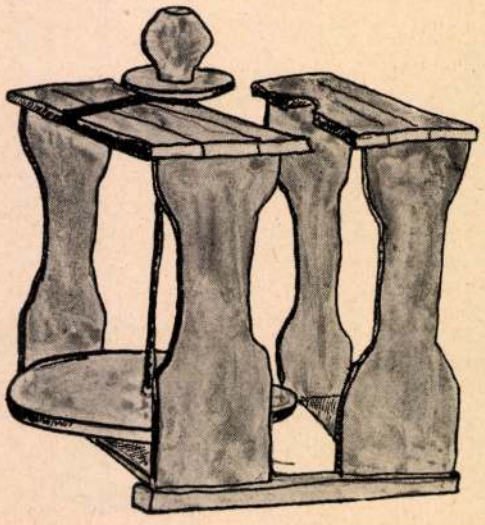

Korongozó-szék

száradjon. Néhánynapi száradás után az asszonyok hozzálátnak a festéshez. A festéket szaruzó-kancsókban tartják. A szaruzó-kancsó nevét onnan kapta, hogy régen szaruból készült, ma azonban cserépből égetik a szaruzóedényt is. A szaruzó-kancsó szűk nyílásába tollat dugnak és ezzel rajzolják az edényekre a különböző mintákat. Festéshez rendesen a következő színeket használják : fehér, fekete, zöld, piros, kék.

Legfontosabb festőanyag a fehér. Korondon a világháború előtt mázas edényt alig készítettek, a kiégetett mázatlan tányérok, korsók és kancsók oldalát csak egyszerű körbefutó egyenes vagy hullámos fehér vonal díszítette. Esetleg egyszerre mindkettő : felül hullámvonal és közvetlenül alatta vékony egyenes vonal. A fehér festék alapanyagát a fehérföldet Csík vármegyéből, Csíkcsicsóról és Csíkszentsimonról hozatják. Ezt a fehérföldet vízbe áztatva, festékőrlő kézimalmon jól megőrlik. A festékőrlő malom lapos kerek kő, amelyben pontosan ráillő, vasperemmel szegett őrlőkő forog. Az őrlőkő tengelyét a gerenda megfelelő mélyedése tartja. A fehér festéket használják minden más szín alapanyagául is. A fekete színt vasporból készítik és a fehér alapanyaggal 1 : 28 arányban keverik. A zöld előállításához rézdarabokat égetnek katlanban, a tűzben lepattogó réztörmeléket aztán mozsárban megtörik és 1 : 14 arányban keverik a fehér festékhez. A piros szín alapanyagát az egyik közeli falu, Farkaslaka határában bányásszák. Elkészítési módja ugyanaz, mint a fehér festéké. A kék szín anyagát (kobald-kék) boltban vásárolják.

Az edényégetés első állomása a zsengellés. Mikor az edény már annyira száraz, hogy körömmel nem karcolható, akkor rakják a kemencébe zsengélésre. Ez körülbelül egy napig tart. Lassú tüzeléssel végzik a zsengélést és mégis számos edény megreped. Az anyag csaknem tíz százaléka tönkremegy. Most már fokozottabb, de egyenletes tüzeléssel megkezdődik a

tulajdonképeni égetés. Ennek időtartama tíz óra. A veszteség körülbelül tíz százalék itt is.

Ezzel teljesen elkészült a mázatlan edény. Régebben csak ilyen edényeket készítettek a korondiak. A XX. század első tizedében azonban válságba jutott a korondi fazekasipar. A válságból az *Udvarhely*en felállított állami támogatású agyagipari szakiskola segítette ki a fazekasokat. A szakiskolában megtanulták a mázas edények készítését és áttértek a jobbminőségű zománcozott edény gyártására. Természetesen, mikor a piac igénye mázatlan edényt kíván, elkészítik azt is.

A mázas edény gyártása az elmondottak szerint történik, csak az további munkát kíván. A kiégetett és mázolásra szánt darabokat még leporozzák, fénymázzal bekenik és ismét visszarakják a kemencébe. Most addig tartják egyenletes lassú tűzön, amíg a máz teljesen felolvad és csillogó fényt kap. A fénymáz alatt az alapszínek élénkebbek és szebbek.

Égetőkemencét rendesen három-négy fazekas közösen építtet.

Az edény forgalombahozatalára hosszú évszázadok alatt keletkezett a gyékényernyős kóberesek rendje. A korondi fazék legjobb piaca Havasalföld. A fazekas kóberese átveszi bizományba az árut, de előre kialkudott összegért és saját belátása szerint, önmaga szabta haszonnal továbbítja a vevőhöz. Az ernyős szekér rakományát a szerint állítja össze, hogy melyik vidékre indul. *Erdély* magyar vidékein piros virágos, de nem tobzódó díszítésű edényeket vesznek, a szászok a fehér színt kedvelik, középen apró zöld levéldísszel, a románok pedig, mind Erdélyben, mind az ó-királyságban a virágokkal dúsan díszített edényt szeretik. Az edények csereforgalmi ára a falvakban régi idő óta állandó. A nagyobb edényt egyszeri töltés búzáért vagy kétszeri töltés kukoricáért adják, a kisebb edények eladásakor háromszori vagy négyszeri töltést kérnek búzából. A kóberosok ezenkívül számontartják a vásárokat és a fürdőhelyek idényszakait.

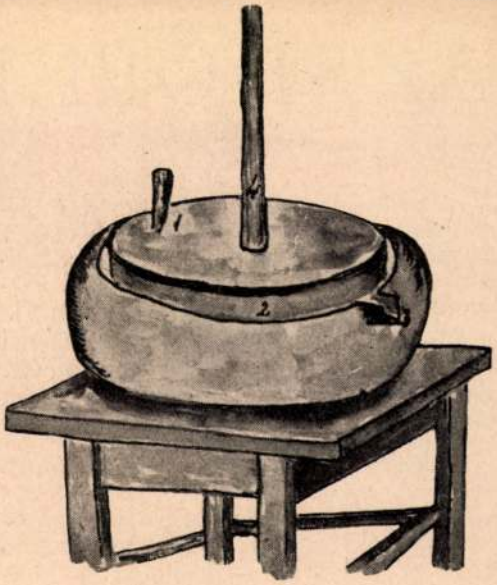

Festékörlő malom
1. örlőkő, 2. acélperem, 3. kifogó, 4. tengelygerenda

Mindig és mindenütt megjelennek, ahol üzleti lehetőség várható.

Érdekes, hogy a korondi székely cserépárus szekeresek közé befurakodtak a cigányok is. Néhány közülük házat és földet szerzett már az edénykereskedésből. Kettő pedig az utóbbi években tehergépkocsit vásárolt és nagyban árusítja a korondi fazekakat. Ehhez hasonlóan hozza forgalomba áruit a Bertalan és Kacsóh-féle edénygyár is.

A gyár szép fejlődése máris előreveti árnyékát a jövőre. Előbb-utóbb legyűri a sok bajjal és kis tőkével dolgozó háziipart. A korondi fazék helyét rövidesen a gyári tömegmunka foglalja el.

És ha meghal a korondi fazekasipar, feledésbe vész a játékos nóta :

Nem kaszálok, nem kapálok
Fazekasinasnak állok,
Apró csuprokat csinálok
Abból kávéznak a lányok.

Azonban hiába sajnálkozunk már ezen, változik az idő és változnak az igények.

Székelyföldi kancsók és edények a sepsiszentgyörgyi múzeumból

AZ IDŐPERSPEKTÍVA

Írta HOFFMANN ERNŐ

A szobrászművész a háromméretű térben dolgozik, a festőnek azonban csak a kétméretű vászon van rendelkezésére. Amikor a festőművész a tér mélységét, a harmadik dimenziót is kifejezésre juttatja képén, bizonyos geometriai és fiziológiai alapokon nyugvó szabályokat alkalmaz. Ezeknek a szabályoknak és törvényeknek összességét a *perspektiva* (magyarul: távlat) tudománya foglalja össze.

Leonardo da Vinci, az újkori festőművészet egyik atyamestere, nem ok nélkül nevezte a perspektivát a természettudományok szülőanyjának, mert míg ő maga is a távlat szabályait kutatta, önkéntelenül a természet szorgalmas, éleszemű megfigyelőjévé és az újkori fizikai gondolkodás úttörőjévé lett.

A festőművész nem áll meg az egyszerű, merev térperspektiva alkalmazásánál. Képeinek nagy része cselekményt tár elénk; a cselekmény pedig időben lejátszódó folyamat. Ebből a folyamatból a művész csak egyetlen pillanat térbeli egymásmellettiségét rögzítheti meg vásznán, és mégis kell, hogy ez a pillanatnyi jelenet, vagy helyzet a maga mozdulatlanságában is a szemlélő lelkében az egész cselekményre való következtetéseket ébressze föl. Ilyenkor a kép a szemlélőben az időbeliség érzését kelti. A nem könnyű feladat megoldása csak közvetve, lélektani és élettani megfontolások alapján sikerül és foglalható általános szabályokba. Ezeknek a szabályoknak megállapításával foglalkozik az *időperspektiva*.

Mindenki tudja, hogy egy nyugvó pontnak viszonylagos helye a térben három méretadattal, az úgynevezett három térkoordinatával pontosan és egyértelműen megadható. Például egy pontnak a helyét a szobában három távolság: a padlótól és két szomszédos faltól mért távolsága teljesen meghatározza. Ha azonban mozgó pontról van szó, akkor a három térkoordinatán kívül még egy negyedik adatot, tudniillik azt az időpontot is meg kell adni, melyben a pont a megadott helyet elfoglalta, illetőleg azon keresztülhaladt. A mozgó pont tehát nem három, hanem négydimenziós térben levő hely. Ha a térméreteket szélességnek, hosszúságnak és magasságnak nevezzük, akkor a folyó időt kell a negyedik dimenziónak (méretnek) tekintenünk. Ezért a fizikusok a mozgások tanát, a kinematikát, a négydimenziós tér geometriájának is nevezik.

Nem lesz érdektelen, ha erről a különös négydimenziós térről egyet-mást elmondunk.

Nehéz volna olyan iránynak elképzelése, mely a megadott három térirány mindegyikére, az x, y és z-re és általában minden tetszőleges térirányra egyaránt merőleges. Pedig az idő irányának, az úgynevezett *időtengely*nek ezt a követelményt ki kell elégítenie, mint ahogyan a harmadik dimenzió iránya, a magasság is, a kétdimenziós sík minden irányára merőleges. Az idő megfelel a kívánt követelménynek, mert az idő független a tér irányaitól, azaz vetülete a térre mindig pontszerű. Ez egyszerű nyelven azt jelenti, hogy az idő a tér bármely pontjára nézve, annak helyétől függetlenül egyformán és egyenletesen múlik.

Könnyen elképzelhetővé és ábrázolhatóvá válik mindez, ha a térnek csak egyetlen irányát választjuk ki, melyben valami egyenesvonalú mozgás történik, és erre az irányra merőlegesen helyezzük el az időtengelyt. Ha valamely pont egyenletes sebességgel az OH irányban mozog és t_1 időpillanatban a h_1 helyen, t_2 időpillanatban a h_2 helyen van, és így tovább, akkor a pont mozgását az OM egyenes fogja jellemezni, mint ahogyan a vasutasok grafikus menetrendje föltünteti a vonatok mozgását. OM egyenes bármely pontjának összetartozó koordinatái (h_1 és t_1, vagy h_2 és t_2) megadják, hogy a mozgó pont mely időpillanatban melyik helyen van. A mozgó pont sebességét az OM egyenesnek az időtengellyel bezárt hajlásszöge jellemzi. Minél kisebb szöggel hajlik az OM egyenes az OT időtengelyhez, vagyis minél meredekebb helyzetet foglal el rajzunkon, annál lassúbb mozgást ábrázol. Ha a pont nyugalomba van, akkor helyzete nem változik, mialatt az idő mulik, tehát a mozgás grafikonja az időtengellyel párhuzamos egyenes lesz. Ha viszont a pont igen sebesen mozog, akkor mozgási grafikonja igen kis szöget zár be az OH téregyenessel és így a négydimenziós mozgási grafikon (OM) csaknem összeesik az OH térbeli egyenessel. Ez az oka például annak, hogy az igen sebesen forgatott parázs már nem forgó parázsnak, hanem fényes térbeli karikának látszik. Ugyanígy a sebesen forgó kerékküllő, vagy parittya is nyugvó korong benyomását kelti.

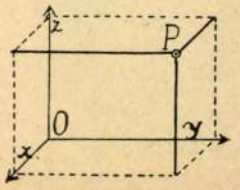

O a szoba sarka. *x*, *y* és *z* a hosszúság, szélesség és magasság iránya. *P* pont helyét a három vastagon kihúzott távolság határozza meg

LÓSPORT

Favorit győzelmek a szerdai versenyeken

A szerdai lóversenyek a favorit győzelmek jegyében zajlottak le. A rövid program nem sok érdekességet nyujtott, mindössze egy futamban, a Kétévesek hedikepjében voltak említésreméltó kifizetések. Ezt a futamot a *Lesvári ménes Ditto* nevű lova nyerte *Angela* és *Dacos* ellen.

A nap főszámában, a *Földmivelési minisztérium díjában* négy ló állt starthoz és a helyezzési sorrend a realitás szerint alakult ki. A favorit *Szeles* futott be elsőnek, *Fricandeau* második, *Gonosz Pista* harmadik lett. A bevezető *Szent Lőrinci díjban* szintén a favorit *Korond* győzött *Para Yokk* és *Amante* ellen. A kétévesek versenyét a parival fogadott *Bácsi* nyerte, *Mamunia* második, *Kukilko* harmadik lett.

Az *Eladók hendikepjében* is az esélyes *Corona Coronas* futott be elsőnek, *Köbánya* és *Gyönyyi* előtt. Az utolsó futamban *Gajdas, Magdaléna, Dorcas* volt a befutó.

Kitünő lovak a Szent László díjban

A mai ügetőversenyek kiemelkedő száma a kétévesek nagy őszi versenye, a *Szent László-díj*, amelyben az évjárat nyolc kitünő képviselője indul. A verseny nagyon nyiltnak látszik, mindegyik induló képvisel némi esélyt. *Bedő* lesz a favorit, azonban ellenfeleire való tekintettel nem szabad túlságosan bizni benne. Nehéz lesz a dolga, mert olyan ellenfelekkel áll szemben, mint *Értelmes, Selyp*, valamint két, szép reményekre jogosító ügető, *Drágám* és *Jedrenka fia*. Ezeken kivül figyelmet érdemel még *Jászó* is, amelyet istállója nagy bizalommal küld a versenybe.

Jelöltjeink a mai ügetőversenyekre:

I. Intő—Ichor—Majoranna. II. Gyöngyös—Durcás—Etele. III. Bedő—Értelmes—Selyp. IV. Cili—Dusi—Sirius. V. Csongor—Kelevéz—Bicskás. VI. Billy—Szabolcs—Icza. VII. Hádli—Félénk—Dévény. VIII. Zarándok—Ellák—Uri muri. IX. Fergeteg W.—Hajnalka—Vilma.

— **A mohamedánok seker-bajrám ünnepe.** Abdul *Latif*, a magyarországi mohamedánok főpapja és imámja értesiti a Magyarországon tartózkodó összes mohamedán hivőket, hogy az egyhavi böjt után következő háromnapos seker-bajrám ünnepe alkalmából 1942. évi október hó 11. napján (mohamedán időszámitás szerint 1361. évi seval hó 1. napján), vasárnap reggel 9 órakor istentisztelet és hitszónoklat lesz a lelkészi hivatal helyiségében (II., Mecsetutca 17. II. em.). A lelkészi hivatal készséggel nyujt felvilágositást az ünneppel kapcsolatban.

— **Helle Ferenc:** *A magyar-német művelődési kapcsolatok története.* A magyar szellemi élet történetének egyik hiányosságát pótolja ez a könyv, amelyet a budapesti németbirodalmi iskola tanára irt, tisztázva azokat a kapcsolatokat, amelyek a hazai művelődést a németséghez fűzik. A könyv korszakonként, a pogánykortól mind a mai napig tartó politikai és történelmi kapcsolatoktól kiindulva tekinti át a két nemzet szellemi életének egymásra vonatkozó hatásait. *Az Egyetemi nyomda kiadása.*

— **A diófa árnyékában.** *Délvidéki elbeszélő. Herceg* János, a délvidéki irodalom és kulturális élet kiváló munkása rendezte sajtó alá ezt az elbeszélő kötetet, amely a délvidéki irodalom sajátos képét mutatja be *Blazsek* Ferenc, *Börcsök* Erzsébet, *Cziráky* Imre, *Herceg* János, *Illés* Sándor, *Kende* Ferenc, *Kisbéry* János, *Kramarits* Erna, *Kristály* István, *Laták* István, *Majtényi* Mihály, *Szenteleki* Kornél és *Szirmai* Károly irásain keresztül. *Az Egyetemi nyomda kiadása.*

— **Őszi gond a téli kamra,** aszalás, befőtés, időszerű takarékos eltevési módokat, a gáztűzhely helyes kezelését tanitják a Gázmüvek kedd—pénteki előadásain. Első előadás 9.-én, pénteken délután *félötkor*. Belépődij nincs, ruhatár, kóstoló díjtalan.

Október 8-án d. u. ½3 órakor

ügetőversenyek

SZINHÁZ ÉS FILM

AZ EMBER TRAGÉDIÁJA
színrekerül Párisban

Páris, október 8. Az őszi irodalmi és színházi idény két magyar sikerrel kezdődött Párisban. Nemrég nyilt meg a nagy őszi könyvkiállitás, amely igen szép gyüjteményben számos régi és újabb magyar könyvet tartalmazott. A *Bibliotheque National* igazgatója a magyar könyvkultúráról a francia lapokban igen elismerő hangon nyilatkozott. A második magyar siker, hogy *Az ember tragédiája* immár harmadik francia fordítása készült el. A két régebbi prózai fordítás igen halvány képet adott *Madách* Imre halhatatlan müvéről, amelynek szépségeit a prózai fordítás teljesen felemésztette. Az újabb fordítás is prózai szinten marad, mert a jambusokat bajos volna alexandrinokká bővíteni. A próza azonban költői súlyú és irodalmi zamatú fordítás lesz, mert a munka felett való felügyeletet két olyan kiváló francia iró végzi, mint Paul *Valéry* és *Maurois. Baldensperger*, a Sorbonne világhirű irodalomtanára is figyelemmel kiséri a fordítást, amelynek alapján a Tragédia még ebben az idényben francia nyelven bemutatásra kerül Párisban. Az új fordításhoz *Voinovich* Géza, az Akadémia főtitkára és a Kisfaludy Társaság elnöke ir először, akinek hálából Paul *Valéry* meleghangú dedikációval küldötte meg legújabb kötetét és az arcvonásait ábrázoló müvészi plakettet.

Nyilatkozat „A harmincadik" ügyében

A következő sorok közlésére kértek fel bennünket:

»*A harmincadik*« cimü film színrehozatala alkalmából megjelent kritikákkal kapcsolatban a magyar életkörülmények helyes megvilágitása és az igazság érdekében indittatva érezzük magunkat a következők kijelentésére:

1. A film költői mü, költött témája van. *Valamennyi szereplője költött személy.*

2. Sem a szerzőnek, sem nekünk nem állt szándékunkban a magyar életnek a darabban tárgyalt körülményeit ferde vagy fonák megvilágitásba helyezni. A szerző a magyar tanitóság ideális, nagy, sokszor kevéssé méltatott kultúrmunkájára kivánta felhivni a közönség figyelmét.

A film főszereplője a tanitó, illetve maga a magyar tanitóság, annak nemes értelemben kifejtett munkássága, önzetlen, ideális törekvései.

3. Nincs tudomásunk arról, hogy a magyar ipari vállalatok akár a maguk összességében, kár külön is útját állották volna bármilyen magyar kultúrtörekvésnek és a legnagyobb mértékben igazságtalannak tartjuk az *Aluminium Ércbánya és Ipar Rt.-gal* (Bauxit-iparral) szemben azt a beállitást, mintha ez a vállalat vagy alkalmazottainak bármelyike megakadályozni igyekezett volna az iskola felépitését, mert éppen ellenkezőleg tudomásunk van arról, hogy a most ott álló, a telep terjedelméhez és jelentőségéhez képest igen tetszetős keretben és célszerüen felépitett és felszerelt iskolát a vállalat maga, saját anyagi eszközeivel létesitette és tartja fenn olymódon, hogy az ország bármely hasonló vidékén mintaképül szolgálhat.

Tisztelettel

Iris filmgyártó és kölcsönző Kft.

POTEMKIN
Főpróba a Madách Színházban

A Madách Színházban csütörtökön este lesz Felkay Ferenc *Potemkin* című színjátékának főpróbája. A főszerepeket Greguss Zoltán, Sennyey Vera, Várkonyi Zoltán, Toronyi Imre, Szakács Zoltán, Tapolczay Gyula, Danis Jenő, Szemere Vera és Serényi Éva játssza, Pünkösti Andor rendezésében.

Dr. Kovács István
Bethlen, Csaba, Pátria és Duna

E négy filmszinház a mai nappal a magyar filmgyártás egyik legértékesebb alkotását, a *Dr. Kovács István*-t tüzte müsorára, azt a filmet, amely a magyar sorskérdéseket bátor, őszinte hangon és tiszta müvészi hangon vitte filmszalagra. A film főszerepét *Páger* Antal játssza, aki azóta sorozatosan bizonyságot tett arról, hogy müvészi ihletét, képességeit szivesen állitja a nemzeti célok szolgálatába.

ASSZONYSZIV
az Urániában

Paul Hörbiger

Grethe Weiser

Ma mutatja be az Uránia filmszinház Zarah Leander egyetlen idei filmjét »Asszonyszív« címmel. A híres énekes svéd filmsztár ebben a filmjében is énekesnőt játszik, akit a müvészet rabsága megfoszt attól, hogy boldog családi életet élhessen. Légoltalmi óvóhelyen megismerkedik a dalias repülőfőhadnaggyal, akibe beleszeret. A két szerelmes a kötelesség rabszolgája, már-már örökre eltávolodnak egymástól, amikor a sors ismét örökre összeköti őket. Zarah Leander partnere Victor Staal, a másik két főszerepet Grethe Weiser és Paul Hörbiger játssza.

Tovább csökkentik az amerikai filmgyártást

Lisszabon, október 8. Newyorkból érkező hirek szerint az amerikai filmgyártást újabb 25 százalékkal csökkentették. A csökkentés oka részben a nagyfokú celluloidhiány, másrészt pedig az a körülmény, hogy a filmgyárak katonai behivások következtében csökkentett személyzettel kénytelenek dolgozni.

A FŐVÁROSI OPERETTSZÍNHÁZ október 11-ére halasztotta Melódia matiné című vasárnap délelőtti matinéját, amely fél 11-kor kezdődik s amelyen Honthy Hanna, Szilassy László, Kiss Manyi, Latabár Árpád, Kelly Anna, Csikós Rózsi és még sokan mások lépnek fel.

SZÉLVÉSZKISASSZONY a cime a XX. század modern Hamupipőkéjének, akinek történetét Dario Niccodemi, a világhirű olasz szinpadi szerző irta meg Scampolo című vigjátékában. Ebből készült a Szélvészkisasszony című film Lilia Salvi és Amadeo Nazzari főszereplésével. A filmet holnap mutatja be a Forum.

AZ OPERAHÁZBAN ma este szinrekerülő Bűvös vadász új szereplői: Csóka Béla, Komáromi Pál, Warga Livia, Fodor János és Littassy György. A szombati Bohémélet-ben Farkas Ilona először énekli Mimit.

FISCHER EDVIN, a világhirű német zongoraművész ma reggel Budapestre érkezett.

A mozik müsora

Rövidítések: Sz = Szombat, V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné

ADRIA—ADMIRAL (353—707): Kádár Kontra Kerekes. (1/44 1/6 1/8; V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): Az 5-ös számú órház. (1/44 1/6 1/8; Sz 1/2-kor is; V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **ANDRÁSSY** (124—127): Egy éjszaka Erdélyben. (1/24 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is.) Vasárnap d. e. 11 órakor: Garzonlakás kiadó. — **ATRIUM** (134—024): A harmincadik. (1/24 1/6 és 1/8 órakor; vasárnap és ünnepnapokon 1/2 órakor is.) — **BÁRLANG—BROADWAY** (422—722): Pinokkió. (1/2 1/4 1/6 1/8 órakor.) — **BELVÁROSI** (384—563): Ninocska. (1/3 1/4 1/5 1/6 1/7 1/8; V Ü 1/2-kor is.) — **BELVÁROSI HIRADÓ FILMSZINHÁZ** (181—244): Visszaemlékezés Gömbös Gyulára. Rajzos hiradó a hadirepülőgépekről. Külön hiradó. Hadiriportok a Magyar, Ufa és Luce hiradókban. (Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN—HOLLYWOOD** (225—003): Dr. Kovács István. (1/4 1/6 1/8; Sz V Ü 1/2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Ma, tegnap, holnap. — **BUDAI APOLLÓ** (—500): Kádár Kontra Kerekes. (1/24 1/6 1/8; V Ü 1/2 órakor is.) Vasárnap d. e. 11 órakor: Pacsirta. — **CAPITOL** (134—337): Második hétre prolongálva! Gúnyvacsora. (1/2 3 5 és 7 órakor; V Ü d. e. 11 órakor is.) — **CORVIN** (138—988. 639—584): Prolongálva! Bécsi vér. (2 1/2 5 7.) — **CSABA—SAVOY** (146—040): Dr. Kovács István. (1/24 1/6 1/8; Sz V Ü 1/2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Válaszúton. — **DAMJANICH** (425—644): Ninocska. (1/4 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is.) — **DEÁK—DECSI** (121—343, 125—925): Gentryfészek. (1/2 1/24 1/6 1/8.) — **DUNA—LLOYD** (111—994): Dr. Kovács István. (1/44 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is.) — **ERZSEBET—VESTA** (222—401): Oz, a csodák csodája. (11 1/2 1/24 1/2 1/8.) — **FÓRUM** (189—707: Második hétre prolongálva! Tavaszi szonáta. (3 5 7; V Ü 11-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): Kádár Kontra Kerekes. (1/24 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is. — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): Visszaemlékezés Gömbös Gyulára. Rajzos hiradó a hadirepülőgépekről. Külön hiradók. Hadiriportok a Magyar, Ufa és Luce hiradókban. (Folytatólagos egyórás előadások 9—21 óráig.) — **HOMEROS** (496—178): Szerelmi vihar. (1/24 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is.) — **IPOLY** (292—626): Kádár Kontra Kerekes. (1/24 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is.) Vasárnap d. e. 11 órakor: Erett lányok. — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): Kádár Kontra Kerekes. (1/24 1/6 és 1/8 órakor; Sz V Ü 1/2 órakor is.) — **KAMARA** (423—901): Elhagyatva. (11 1/2 1/24 1/6 1/8.) — **KORZÓ** (182—818): A király bolondja. (3 5 1/8; V Ü 11-kor is.) — **MESEVÁR—ELIT** (114—302): Virrasztás. (1/24 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): Második hétre prolongálva! A harmincadik. (3 5 7; szombaton 1 3 5 7; V Ü 11 3 5 7). — **NYUGAT** (121—022): Kádár Kontra Kerekes. (1/44 1/6 1/8; Sz 1/2-kor is; V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): Prolongálva! Gentryfészek. (1/24 1/6 1/8; Sz 1/2-kor is; V Ü 11 és 1/2-kor is.) — **OTTHON** (146—447): Ninocska. (1/44 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: Erdélyi kastély. — **PÁTRIA** (145—673): Dr. Kovács István. (1/11 1/2 1/24 1/6 1/8; V Ü 11-től.) — **PETOFI—ODEON** (428—478): Kádár Kontra Kerekes. (1/24 1/6 1/8; V Ü 1/2-kor is.) Vas. d. e. 11-kor: A nőnek minden sikerül. — **RADIUS** (122—998, 120—564): Második hétre prolongálva! Babilon. (1/44 1/6 1/8; Sz V Ü 1/2-kor is.) — **RÁKÓCZI—PHÖNIX** (426—326): Kádár Kontra Kerekes. (11 1 3 5 1/8.) — **SCALA** (114—411): Házasság. (1/24 1/6 1/8; Sz V Ü 1/2-kor is.) — **SZEKELY—OLYMPIA** (423—188): Ninocska. (11 1/2 1/24 1/6 1/8.) — **SZITTYA—CITY** (111—140): A harmincadik. (1/24 1/6 1/8; Sz V Ü 1/2-kor is.) — **TINÓDI—TIVOLI** (225—602): Kádár Kontra Kerekes. (1/2 1/44 1/6 1/8; V Ü 11-kor is.) — **TOLDI—RIALTÓ** (224—443): Ninocska. (11 1 3 5 és 1/8) — **TURÁN** (120—003): Ninocska. 1/2 1/24 1/6 1/8.) — **URÁNIA** (146—046): Asszonyszív. (3 5 1/8; Sz V Ü 1 órakor is.) Vas. d. e. 11-kor: Jud Süss.

A színházak mai müsora

OPERA: *A bűvös vadász* (B. 2., 5). — **NEMZETI:** *Felség* (V., 6). — **KAMARA:** *Blöff* (½7). — **PESTI:** *A bolond Ásvayné* (6). — **MŰVELŐDÉS HÁZA:** *Prohászka-est* (½4). — **VIG:** *Christian* (½7). — **MADÁCH:** *Potemkin* (½7). — **UJ MAGYAR:** *Eltévedt angyalok* (½7). — **FŐVÁROSI OPERETT:** *Mária főhadnagy* (6). — **ANDRÁSSY:** *Ártatlan vagyok* (½7). — **VIDÁM SZINHÁZ:** *Nemes Rózsa* (½7). — **ROYAL REVÜSZINHÁZ:** *Nézze meg az ember* (½4, 7). — **KOMÉDIA:** *Régi orficsek* (½4, ½7). — **KAMARA VARIETÉ:** *Vándorkomédiások* (½4, ½7). — **BÁBSZINJÁTÉK:** *Terülj, terülj, asztalkám!* (3); *Az ember nincsen fából* (½7). — **ERZSÉBETVÁROSI:** *Zimberi-zombori szépasszony.* — **JÓZSEFVÁROSI:** *Száz piros rózsa.* — **KISFALUDY:** *Mágnás Miska* (az utóbbi három színház kezdési ideje ½5, ½7). — **MŰSZINKÖR** (csak vasárnap): *Iglói diákok* (½4, ½6, ½8).

Judy Garland

OZ

A színes filmcsoda

Mától: **ERZSÉBET** (Vesta)

Cronin világhirű regénye filmen **Virrasztás**

CAROLE LOMBARD **Mesevár (Elit)**

Haláltánc

GOLLBEA nagysikerű filmje

UJBUDA (Simplon)

A HAZÁÉRT

Erős István tartalékos zászlós, a Pesti Hírlap főtisztviselője 28 éves korában az orosz harctéren hősi halált halt. Néhai *Erős* Vilmosnak, a *Pesti Hírlap* volt törvényszéki rovatvezetőjének volt a fia. Édesanyja, menyasszonya és testvérei gyászolják.

Bánóczi és mogyorósy *Hlaváthy* György zászlós, joghallgató szeptember 16. napján 22 éves korában a Don melletti harcokban hősi halált halt. Lelkiüdvéért az engesztelő szentmiseáldozatot október 12-én, hétfőn reggel 9 órakor mutatják be a főutcai II. kerületi alsóvárosi, kapucinusrendi plébánia templomban

Poór Béla zászlós, a Budapesti Keresztyén Ifjúsági Egyesület volt cserkésztagja a harctéren, 26. évében hősi halált halt. A frontra indulása előtt zsoldjából még nagyobb összeget küldött a KIE épülő budapesti székházára.

Németh István zászlós, a Rákosszentmihályi KIE jegyzője a donmenti harcokban hazájáért áldozta életét.

Ifj. *Tóth* Albert, a hajduszoboszlói KIE egyik legbuzgóbb tagja az orosz harctéren hősi halált halt.

A korondi fazekasok meg a hősi szobor

Korond, a székely fazekasok híres faluja a román megszállás alatt veszedelmes irredenta fészeknek bizonyult. Hiába volt tilos minden, ami magyar, a kéteszű fazekasgébék mégis magyarul álmodtak és szívük-lelkük sugallatát agyagba formálva, magyar virágokkal, díszítésekkel televésve-pingálva küldték szét némán beszédes üzenetként mindenhová, ahol magyarok élnek. »*Nem tudunk mü mást csinálni, ebből tengődünk, domnulee*«, — felelte a korondi fazekas, ha *Udvarhelyre* idézte lázításért a szigurancia. Nyögték is a súlyos időket, adókat és amikor végre ők is hazatértek, kezük-lelkük drága kincsén és sok gyerekükön kívül nem hoztak mást, csak a nagy-nagy szegénységüket. Meg három nagy elhatározást. Hogy a szabad hazában most már *ők is emelnek főterükön, ott a keleti végeken országzászlót, hősi emlékművet és kultúrházat.*

Csakhogy ehhez pénz kell. Csinos summa. Nekik pedig nincsen másuk, csak kezükelkük gyönyörű munkája, a sok-sok korondi kancsó, tányér, tál, csésze, korsó, váza, főzőedény, hamutartó, gyertyatartó. Meg a taplóból készített sok szép mindenféle. *Ezekből akarják hát megvalósítani azt a hármas álmot-vágyat.* És arra kérnek most minden magyar családot: segítse hozzá őket, vásároljon tőlük az immár közelgő karácsonyi ünnepekre. Vállalnak ők mindent, amit csak elővarázsolhat agyagból és taplóból az ördöngős kéz, meg a dúsgazdag képzelet. *Községük elöljáróságához kérik a megrendelést mielőbbre.* Igérik, hogy kevés pénzért csupa-csupa gyönyörűt küldenek. Olyat, ami büszkesége lesz a háznak... Azt álmodták, hogy a *Hargitán* túlról, szellő szárnyán küldött kérő üzenetüket befogadja az anyaország sokmillió szíve-lelke és *jövőre már büszkén lenghet a korondi országzászló*, a hősi szobor hirdetheti a *Csaba*-ivadékok vitézségét és az új kultúrház termeiben meleg fénnyel loboghat a székely szellem győzelmes tüze.

Igazat álmodtak, bizonyára...

Franciaországban tilos az amerikai film

Vichy, október 8. *(Bud. Tud.)* Illetékes helyről közlik, hogy a meg nem szállt Franciaország filmszínházaiban október 15-től kezdve tilos az amerikai filmek előadása.

FÉNYKÉPEK A VONATABLAKBÓL

Budapest—Kolozsvár, október 8. *(A Pest kiküldött munkatársától.)* Az utas feldobja csomagját a hálóba, kikeresi a legkényelmesebb ülést s abban a pillanatban, amikor a gyorsvonat enyhe zökkenővel kifut a pályaudvarról, előveszi az ujságot és belemélyed. A táj már ismerős, sokszor végig futott vele a mozdony, a távirópóznák és az apró őrházak mellett, már-már a váltózörgésekből tudja, milyen állomás következik, hogyha lassít a szerelvény.

De aztán néha-néha, mikor szeme már elfáradt a fekete betüsorok közötti bolyongásban, kipillant az ablakon, amelynek keretében úgy tünnek fel a 80 kilométeres sebességgel zúgó kocsi mellett tájak, városok és emberek, mint a mozi nézőterén ülő előtt a filmhiradó gyorsan pergő kockái, egy röpke percre megmutatva valamit, hogy a következő pillanatban már más képet vetítsen a szem recehártyájára.

Kozmapuszta

A végtelen Alföld rohan versenyt a vonattal már félórák óta, a láthatár szinte láthatatlanná tágul, olykor pásztor nélküli birkanyáj tűnik fel, nyomában a gazdát helyettesítő pulival. A láthatár hajlatában a gyufanagyságú fák koronái mögül templomtorony dugja elő ceruzavékony felkiáltójelét és a vonat zökkenve megáll.

Az állomás szürke épülete belélapul a tájba, környékén néhány irdatlan hosszú és üres kukoricagóré őrzi a megzavart csendet. Ember, a sinek mellett álló vautason kívül sehol. Leszálló nincs és felszálló sem akad. Színre semmi értelme sem volt a vonat megtorpanásának. Ha csak nem az állomás neve akasztotta meg: *Kozmapuszta.* Aztán a mozdony füttyent és a szerelvény újra száguldani kezd. Valahogy ilyen lehet ha a szibériai expressz végtelen útján a Csendes-óceán felé megtorpan az ázsiai pusztán egy percre, csupán azért, hogy megpihenjen.

Komp a Berettyón

A távirópóznák elhúznak a vasút mellől és szeszélyes kanyargással követnek a puszta síkján valamilyen láthatatlan vonalat. A vonal egyszerre megint a sínek mellé csapódik és ekkor kiderül, hogy *a mélyben, két agyagos part között, a Berettyó folydogál.* Tíz méter széles, ha van talán és a partjára húzva akkora komp fekszik a szárazon, hogyha a vízre tolnák, áthidalná a tükröt a két part között.

Szinte komikus látvány ez a hatalmas faalkotmány és a pataknyi folyó. S ekkor a nézdegélő előtt hirtelen felvillan a valóság: a komp itt *mentőcsónak*, ha a Berettyó megvadul és azt hiszi, hogy versenyre kell kelnie a Dunával. A messze távolban húzódó védőgátak mutatják, hogy gyakran és kedvtelve üzi ezt a versenyt. Ötszáz méter távolság is feszül néhol a két szembenső gát között, mutatva, hogy olykor, jókedvében mire képes ez a kicsiny folyó.

A Károly-vonal

Valamikor régen — Istenem, milyen messze került már ez az elmúlt két esztendő — a külföldi lapok *a Károly-vonalról* írtak. Fogalom volt már, akárcsak az a másik betonba és acélba ágyazott kerítés: a Maginot-vonal. A magyar humor azonban röviden és velősen szójátékot csinált a Maginot-vonal fennen hirdetett testvéréből. *Meginog-vonalnak* keresztelte el. És igaza volt. A trianoni határ, amelynek »megvédésére« emelték ezt az erődvonalat, elfoszlott, mint a valótlanság. Hogy volt, az csak abból a néhány összeroskadt betonhalmazból tűnik ki, amelyekből, mint tört fogpiszkálók, dugják vékony derekukat az ég felé a kiálló acélgerendák. Az egyik ilyen meggörbült traverzen fehér csomagocskát lenget a szél. A libapásztor gyerek akasztotta oda napi elemózsiáját. Libái a tankcsapdának ásott árokban fürödnek.

Egy város jelentkezik

Az imént még facsoportok és néha-néha pirostetejű házacskák bukdácsoltak az ablak vetítő vásznán, feketesörtés disznók túrták a sarat és négy ökörrel szántotta búzaföldjét egy gazdaember. Vidék volt. Szinte átmenet nélkül szürkül meg a kék ég és füst csapódik be a nyitott ablakon. *Város közeledik.* Előbb nehezen szuszakodó kávédaráló pöfög el a szomszédos sínen, aztán salakhalmok tűnnek fel, csenevész akácfák, a földút hirtelen aszfaltra változik és a leeresztett sorompó előtt kerékpárjára támaszkodva *sortba öltözött leány várja a szabad utat.* Megérkeztünk Nagyváradra.

A 26-os őrház

Az egyik oldalról a Körös mossa a vasúti töltést, a másik oldalról mint valami könyöklő óriás, *a Királyhágó sziklái hajolnak a kocsik fölé.* Egy-egy méternyi távolság a sírpártól jobbra-balra, aztán vagy az úttalan folyómeder következik, vagy a megmászhatatlan szikla. És ekkor elrobogunk a 26-os őrház mellett. Emberkéz vájta ki a sziklát szobányi darabon, valóságos barlangot ásott és erre a néhány négyzetméternyi területre *a szikla ölébe kicsinyke házikót épített.* Ajtajában a vasúti őr mellett ott áll az asszony, ha a karját kinyujtaná, benyúlhatna a vonat nyitott ablakán. A vasút Robinsonjai. Órajárásnyira a legközelebbi emberlakta hely, amelyhez úttalan utakon, sziklás ösvényeken juthatnak csak el és ők élnek magányosan a sziklába vájt kicsiny fensíkon, láthatáruk a lekopasztott sziklafal és *két vaskampó, amelyre felfüggesztették a bölcsőt, hogy a szél ringassa.*

Várson kolyos

Virággal telezsúfolt, aranysárgára festett, vidám kis székelyföldi állomás. A vonatot várva iskolányi gyerek hancurozik vidáman a homokkal felhintett állomáskertben. Az állomásfőnök nevetve köszön a vonatnak, az utasok nevetve integetnek vissza, az állomásig lenyúló erdők vidáman zöldelnek. Valósággal ízlelni lehet a megálló nevét... Sonkolyos... A lépesméz jut eszünkbe, az csorog ilyen édesen viaszkamráiból, amiből, ha megüresedik, sonkoly lesz.

Aztán a vonat tovább robog Kolozsvár felé...

Szentiványi Jenő

Vasúti szerencsétlenség Ormospuszta és Rudabánya között, két halottal, négy súlyos és több könnyű sebesülttel

Miskolc, október 8. *(A Pest tudósítójától.)* *Ormospuszta* és *Rudabánya* között hétfőn reggel vasúti szerencsétlenség történt, melynek két halottja, négy súlyos és három könnyű sebesültje van. A *MÁV* miskolci üzletigazgatósága a szerencsétlenségről a következő jelentést adta ki:

A mai nap folyamán vasúti karambol történt *Ormospuszta* és *Rudabánya* között. Egy a *Rimamurány* tulajdonát képező hajtány *összeütközött egy mozdonnyal, amelyen 14 magánszemély ült.* Ezek közül *kettő meghalt, négy súlyosan megsebesült, három sértetlen maradt*, a többiek könnyebben megsebesültek. Az üzletigazgató és a forgalmi osztály főnöke személyesen vezeti le a vizsgálatot a helyszínen. A vizsgálat még folyamatban van.

Internáltak egy szappangyárost és könyvelőnőjét

Pécs, október 8. *(A Pest tudósítójától.)* A pécsi rendőrség őrizetbe vette és a pécsi ügyészség fogházába kísértette *Szedmáki* Vilmosné rákospalotai, valamint *Schützer* Gyula, *Hoffmann* Erzsébet, *Grünhut* Miksa és *Kövécs* Józsefné pécsi lakosokat, akik súlyos közellátási visszaélést követtek el mosó- és pipereszappannal. Ügyüket gyorsított eljárással kezdték tárgyalni, azonban a pécsi törvényszék egyesbírája döntést nem hozott, ellenben a nagyarányú szappanpanamát *a vádtanács elé utalta* és egyben elrendelte *Schützer* Gyulának és bűntársainak szabadlábrahelyezését. Most azután *újabb érdekes fordulat* következett be a szappanrejtegetési és drágítási ügyben. A pécsi államrendőrség ugyanis *a gazdasági életre káros tevékenységük* miatt ismét elrendelte *Schützer* Gyulának és szintén zsidó irodavezető könyvelőnőjének az őrizetbevételét, ugyanakkor *mindkettőjüket internálta.*

Hústalan nap Amerikában

Madrid, október 8. *(Német Távirati Iroda.)* A spanyol hírszolgálat newyorki jelentése szerint az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy *hetenként egy hústalan napot vezet be.* Ezen a napon sem a mészárszékekben, sem a vendéglőkben és fogadókban nem szolgáltathatnak ki húst. *(MTI)*

Angol repülőgép zuhant le a Kanári-szigeteken

Las Palmas, október 8. *(Német Távirati Iroda)* **A Kanári-szigetekhez tartozó Furteventura szigeten Gran Tarajal község közelében egy angol repülőgép lezuhant.**

Hat utasa közül egy meghalt, a többi ötöt részben súlyosan sebesülten egy spanyol hajó Las Palmasba vitte. *(MTI)*

Tovább tart az angol hajóépítőmunkások sztrájkja

Genf, október 8. *(Német Távirati Iroda.)* A *Daily Telegraph* a Tynor melletti hajóépítőgyárban kiütött sztrájkról megállapítja, hogy a szakszervezetek és az angol munkaügyi miniszter békítő kísérletei *még mindig folynak.* A sztrájk következtében *a hajógyárak üzeme teljesen megbénult.* Ez különösen súlyos csapás a hajóépítésre, minthogy ebben a válságos időben többezer munkaóra megy veszendőbe. *(MTI)*

Száz éve jelent meg Petőfi első verse

A *Kisfaludy Társaság* tegnap délután tartotta az idei évadban első rendes havi ülését. *Voinovich* Géza elnök kegyeletes szavakkal emlékezett meg vitéz *Horthy* István hősi haláláról. Elparentálta *Móricz* Zsigmondot. Megemlékezett *József királyi hercegnek*, a *Társaság* tagjának 70. születésnapjáról. Bejelentette, hogy *most 100 éve jelent meg Petőfi Sándor első verse és 100 évvel ezelőtt írta Vörösmarty Mihály a Föti dalt. Kéky* Lajos főtitkár jelentést ismertetett. *Radó* Antal felolvasta két műfordítását. *Voinovich* Géza *Fráter* Györgyről írott történeti regényéből olvasott fel, *Rédey* Tivadar pedig *Farkas* Zoltán rendes tag tanulmányát olvasta fel. Azután zárt ülésben folyó ügyeket tárgyaltak.

HANGLI KIOSZKBAN
ismét
RÁCZ VALI
Zene: Vécsey Ernő zenekarával

KORONDI Jenő *77, 112, 123, 124,* 68
Marosvásárhely, 1935. október 8.
IA Képz. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

Korondi Jenő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

UTUNK

1970. AUG 14

1021

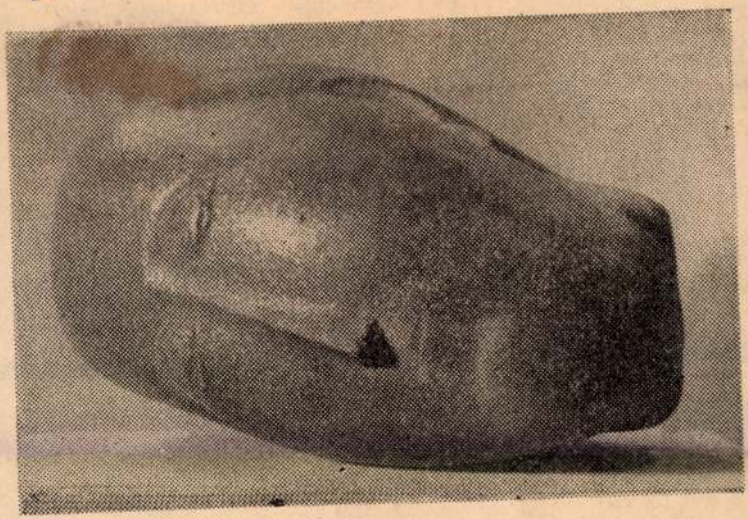

Korondi Jenő: Álom

ge, a vonzás és
ítanak és igazítan
is. Csillag és tük
yerünkön fönnaka
, és csúszékony j
Ha nem nézném n
nér kottafejek va
ugyan művészi

MÁRKI ZOLT

riczot; az, amit az irodalmá-

---

* *Kaffka Margit*, Levelek a zárdából, *Kriterion*, *1970.*

OMBAT ESTE

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
Korondi Jenő
UTUNK
1977 SEP 16

szeretve lenni.

hogy komolyan veszed a játékot, soha senki

1021

Korondi Jenő: Bálvány

gen ellenkező irányokba ide-oda mozogtak, s ha kövekkel megtámasztották őket, akkor sem maradtak egy helyben... Plinius levele Tacitushoz."

Csend van. „Tudjátok hány éves ez a levél?" — kérdezi a mester — „Kétezer s néhány száz" — válaszol ő maga a kérdésre.

„Már akkor is?" — szól az egyik vasbeton-szerelő.

Másnap a brassói építőket keresem fel. Az idő nem javult, esik az eső, nagy a sár az építőtelepen, s a szokás itt is az, mint a nagybányai szomszédoknál: a vendégnek gumicsizmát kölcsönöznek. A szálláshely itt is barakk, berendezése pedig pontosan olyan, mint a nagybányaiaké.

Kányádi Ferenc ács mondja: „Miért ne büszkélkednénk vele: mi, brassói építők vállaltuk a legtöbb lakrészt, szám szerint ötszázhuszonnyolcat, megzavarnám távozásommal beszélgetést, csendben ül hát, s magamban igazat ad mind a fiú, mind a leánypá tiaknak.

Aztán csak elhalkul a vit valaki ásít is; indulok. Ká nyádi Ferenc kísér ki, jobbr mutat, a félhomályban talap zat körvonalait látom: „A lesz a mi tömbházunk" — mondja. „Megírhatja: megcsi náljuk becsülettel."

A szatmári építők első csoportja március huszonharmadikán érkezett Bukarestbe, százhetvenhat lakás felépítését vállalták. Munkatelepük a brassóiak és nagybányaiak szomszédságában van, s mint azt Szász György ácstól megtudtam, jó szomszédság ez. A „jó szomszédság" itt a legmesszebbmenő segítséget jelenti; *segítséget* — emberi, gépi segítséget — annak, akinek arra éppen szüksége van.

Száraz György mondja: „Jól és gyorsan dolgozni — ezt szeretnők. A tömbházak jövendő kell vetnünk. Az általunk felépített tömbházaknak dacolniuk kell a természet tombolásaival is. Ilyen munkát végzünk. Megvan a szükséges és hitem szerint jogos önbizalmunk, tapasztaljuk környezetünk biztonságát, lépten-nyomon érezzük az idevalók jóindulatát, segítőkészségét. Ez lenne a magyarázat."

Március hónap második felében kezdtek itt munkához az építők, s a tömbházak már „látszanak". A vállalások szerint őszire valamennyi beköltözhető lesz. Biztosíték erre a munka eddigi iráma.

SAJTOFIGYELO

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1941 JAN 1 41

Ultima

Korondi Jenő

sorogtan,

1021

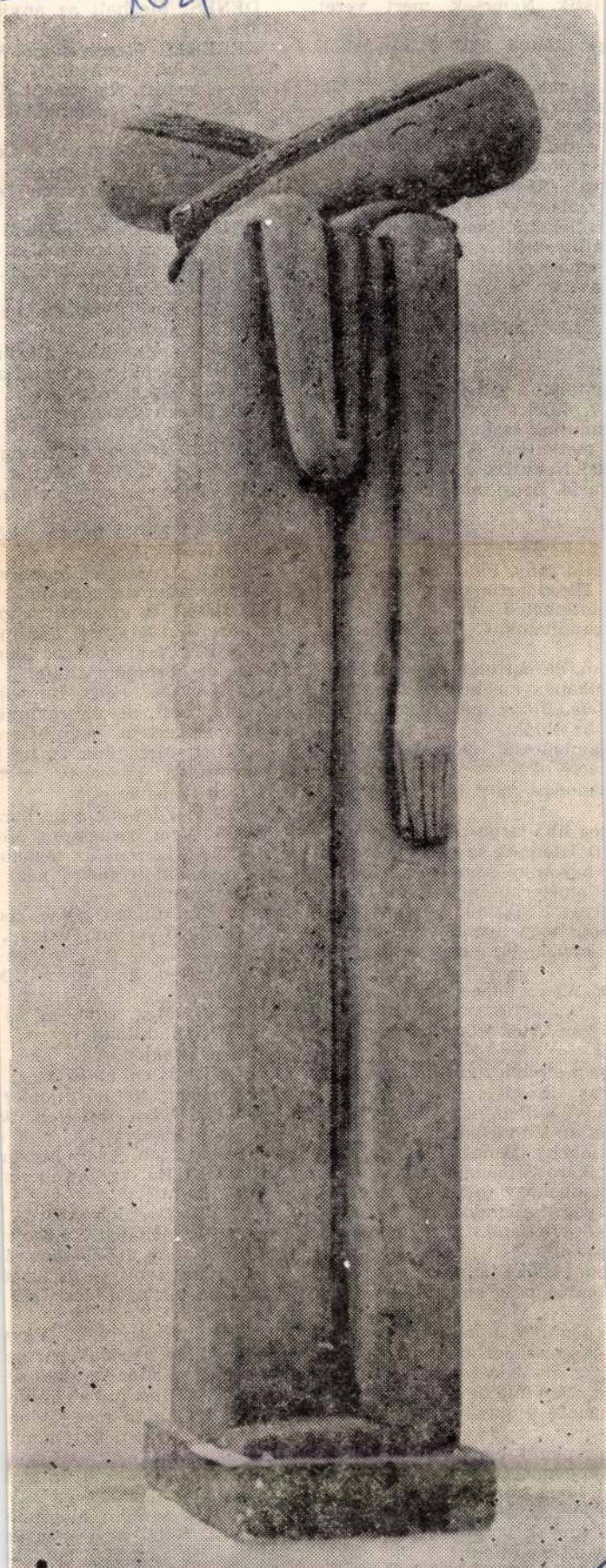

Korondi Jenő: Búcsú

ár pálinkával
iszik. Nemcs

y utánad jö

hatnak, lelke
ak? Várjon?
e be! Lássa,
ember. Mech
vallok szégy
eki. *(Kimegy.*
y, de engem vagyunak miat-
s lehetne benne, hogy a te-
állítson ide.
ember valódi arca a bajban,
ásában látszik igazán.
nber?
mint mi vagyunk. Jó em-

ar?
r tenni a gyárba.
? Minek?
anuljak szakmát.
mellettem. A földművelés is
is! Nemcsak a kalapács.
arja, hogy mindig együtt le-

... És én is...
Alacsony, tömzsi alkat, fürge
Elrendeztünk mindent. *(Ilo-*
ültetheted a sírt.
aradhatok. Csak mára enged-

m, de ma nem vihetlek visz-
lkap s megbüntet a milícia.
elé.)* Jövet megütöttem a ko-
az oldala.
amboloztál, Dénes?
sére nem.
apódást most is érzem a vál-

eg liba terpeszkedett az úton.
az Istennek se mozdultak. Ha
agyontaposom őket. Gondo-
ilométerkő mellett, de bele-
lyás libák miatt. Annyi baj
m, hogy nyoma sem marad.
éppen jó, hogy értem jött

): Az az idegen kocsi a ház

vár. Átöltözöm. *(Átmegy a*
)
pen elrendeztem. Hogy a fene
rás libákat... Ha akarnám,
a. A milícia egy-kettőre szedi
et az aktatáskájából.
ankodj, Dénes. Van, aki be-
akára is magamra hagy.
tam, hogy útközben megkér-
való hajlandóságát. De most
... *(Kisstől.)* Mit mondott?
harad?
em. Ahogy látom...
ondta meg Ilonának, hogy el-

egbántva a kérdéssel): A te
hogy szóba hozd, mi a szán-

z. De, féltem előállani vele.
gedte a gusztusom ebben a

valami benne, de látod, a
éppen ebben a szituációban
l Ilona iránt.
ember. Nem olyan faragat-
vagyok.
azt mondtam.
én, mit akart mondani.
k annyit, hogy szépen kell

Meg tudom érteni.
GYURI: A városé a jövő! hetőségek. Az ipar kínálja már, akinek nincs szakmája.
KISS: Paraszt, mi?
DÉNES: Én itt szereztem sz belőlem szakmunkás.
KISS: Nem utolsóbb a gyár
GYURI: Senki sem mondja.
DÉNES: Csak érezteti.
KEREKES: Szövetségesek, osztály vagytok.
GYURI: Kemény szövetség.
KISS: Miattunk? Mintha volna éppen olyan dolgozó munkás.
DÉNES: Majd falura kö megnő a becsülete.
ILONA *(levetette a gyászrul rágos kosztümben visszajön.)* hozzásietett, *de elrestelli magá ba közepén.)* Kijöttél? Igazán
GYURI: Nem tudtam ham volna, de közbejött valami.
ILONA: Jó, hogy itt vag volt, kihozott, de visszavinni s én megígértem, hogy estére
GYURI: Mehetünk is, ha i rendeződött.
KISS: Itt aztán el.
ILONA: Édesapám, ne hara
KISS: Nem haragszom. Nir
ILONA: Ígérem és fogado csak tehetem *(Gyurira néz),* gondom magára.
GYURI: Minden héten kis
ILONA: S ha kell valami, valamire...
KISS: Nem kell semmi! M gamban.
DÉNES: Meg aztán mi is
GYURI: Indulunk?
ELNÖK *(bejön.)*
ILONA: Isten áldja meg, össze magát. Ne búsuljon. *(*
ELNÖK *(kissé öntelten, k* ház előtti kocsival akarnak
GYURI: Igen. Az én kocsi
ELNÖK: Hát azzal nehezer
GYURI: Miért?
ELNÖK: Durrdefekt!
GYURI: Álltában? Lehete
ELNÖK: Az a bolondos sí kicsit sokat ivott — virtusbó gumijába vágta a bicskáját. kedésből.
DÉNES: Az anyja!... Egys lét annak az abajdak parasz
GYURI: S nincs pótkereke
ILONA: Most mit csinálun
GYURI: Talán meg tudom
ILONA: Nekem feltétlenül Várnak estére.
DÉNES: Csinálunk valami megragasztani, adok én egy ne múljék semmi. Menjünk a kocsit. S ha nem megyün szem a sajátommal maguk nam a milícia. Bánom is *Ilona el.)*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Korondi Jenő szobrászművész

UTUNK

1981 JUL 24

1021

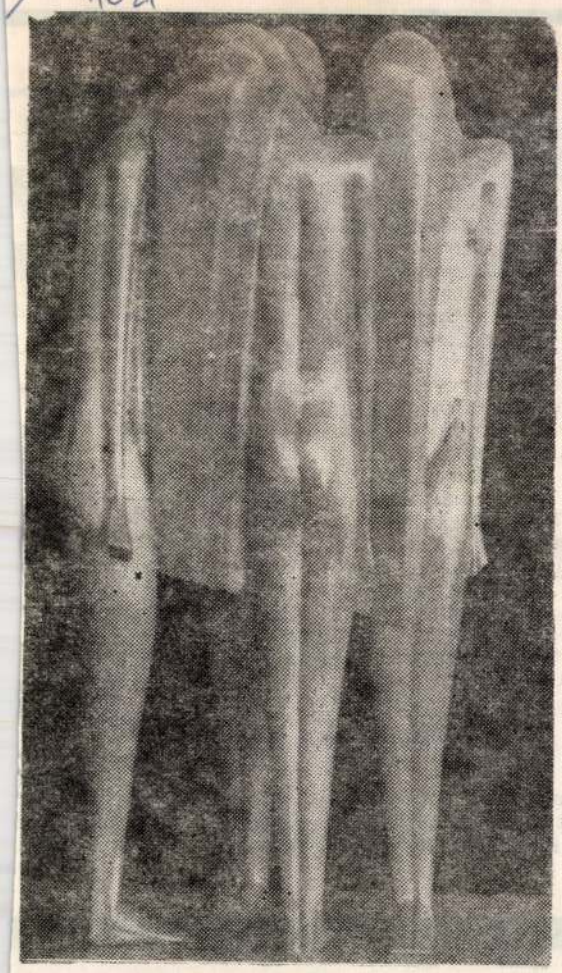

Korondi Jenő: Fiatalság

Korondi Jenő + 1 nemzedék

Egyre mélyebbre süllyedünk az új romániai magyar szobrászattal szembeni adósságainkban. (A Hunyadi László, Szederjessy András, Kulcsár Béla stb. utáni hullámról beszélünk.) Hevenyészett névsor, idő- és értékrendi szempontok nélkül: Jecza Péter, Korondi Jenő, Törös Gábor, Lugosi László, Szakács Béla, Dienes Attila, Zagyva László, Domokos Lehel, Gergely István, Benczédi Lili, György Albert, Tirnován Vid, Vetró András, Petrovits István, Vincefi Sándor, Ferencz Ernő, Baróthy Ádám, Adorjáni Endre — és a többi. Biztos nem teljes a névsor.

Ez az új nemzedék (korkülönbségektől függetlenül) az utóbbi tíz-tizenöt évben vált művésszé; nem véletlen tehát, hogy java részük a monumentalitás rendelés elapadása következtében ezt a vágyát egyfajta (pontosabban: sokfajta) kisplasztikai formanyelv közegében éli ki. De mérettől eltekintve is közös vonása munkásságuknak a kifejezés sűrítettségével járó, a formák belső feszültségéből fakadó drámai izgalom. Az új hullám művészi kiteljesülése az érzelmi elemeknek az értelmező-bölcseleti-elemző elemek javára történő háttérbe vonulása jegyében zajlik, s különös módon: a maga műfaji igazát műfajhívebb eszközökkel keresi és érvényesíti, mint ugyanazon nemzedék festészete és részben grafikája.

Korondi Jenő, a kolozsvári művészeti főiskola fiatal tanára némileg a kivételek közé tartozik, mert mind eddigi, mind legutóbb a főtéri Kis Galériában bemutatott munkáit, a tömegek rendkívül racionális térbeírása mellett, mindenekelőtt az érzelmi telítettség jellemzi. Minduntalan visszatartja magát, s az arcok mosolyát, s testek anyás vagy érzéki bűbáját egy-egy túlhúzott vonással vagy megnyomott hangsúllyal a csodálkozás, a fanyarság, vagy a groteszk felé hangolja el. Ez az „elhangolás" persze nem bontja meg a mű többi elemeinek az összhangját: sőt, éppen ez a szemérmesen fanyar, mindenképpen férfias líra hatja át, fogja egységbe tömeg, forma, kifejezés és mondanivaló szólamát.

A harmónia másik alapvető biztosítéka a következetesség, amellyel mindent az emberi, pontosabban a női test és arc kifejezőerejére épít. Korondi minden egyes jelentkezése ennek az örök szobrászati témának a lehetőségeit revelálja. Nincs egyetlen közhelye, édeskés vagy lejáratott fordulata az akt előadásmódjában. Mintázása oly magától értetődő, mint a természet munkája a feleki kövek gömb-kompozícióiban. Nem véletlen, hogy tematikájában is a teremtés motívuma bujkál, vagy diadalmaskodik, s új műveinek legérdekesebbikében döbbenetes utalás rejlik arról, hogy a Föld körül keringő ember nemcsak teremtője, hanem felfeszítettje (de feltétlenül megváltója) is az emberi célokra betáplált kozmikus jövőnek (tehát önmagának).

Anyaga egyre inkább kizárólagosan egy, az ólom és alumínium hatáshatárán álló, ezüstös fényű (illetve tompa felületű) fémötvözet, amely sohasem hat pusztán az eredeti gipszminta pozitívjaként. Az öntéskor megindult s szabadon hagyott csorgatások vagy éppen a tükörsimává polírozott felületcsúcsok rengeteg rejtett hangulati tápot és tónust biztosítanak a nézőnek, aki nem jár rosszul, ha valamennyi Korondi-szobrot körbejár, mert olyan plasztikai panoráma-élményben részesül, amelyhez hasonló csak a magassági turistáknak jut osztályrészül.

BANNER ZOLTÁN

PUSKÁS GYÖRGY *Kolumbiai útirajzát.*

Zápor után

Radnóti Miklós verséből idézünk a függőleges 17., 61., vízszintes 43. és 1. számú sorban.

VÍZSZINTES: **1. Az idézet utolsó sora** (zárt betűk: É, O, L, R, F). 17. Erdély keleti részén honos szél. 18. Ellenző nélküli lapos sapka. 19. Erősen óhajtott. 20. Ittrium és bárium vegyjele. 21. Kímélő. 23. El..., elborít. 24. Kis házikó. 26. VEE. 27. Ábel egynemű hangzói. 28. Svájci népmonda hőse, az első négyzetben személynevének kezdőbetűjével. 30. Grönland eleje! 32. A fejlődést szolgáló. 35. Csont, latinul. 36. Erre a helyre loccsant. 39. Működési lehetőséged. 40. Kaszt kevert betűi. **43. Az idézet harmadik sora** (zárt betűk: N, R, L, F). 44. Ének. 45. Magyarországi megye. 46. Ki mint ... ágyát, úgy alussza álmát. 47. Vissza: napszakai. 49. Ilyen nyelvek a finnugor és a szamojéd. 51. Morzehang. 53. Kímélő étrend (ék. f.). 55. Tág. 56. Női fejrevaló. 59. Könnyedén öltözve. 61. Fiúgyermek, angolul. 62. Kajak páratlan betűi. 63. Ital zsargonban. 64. Azonfelül. 65. Helyet, de csak hátul! 66. Férfinév. 68. Cselekedete. 71. Kettősbetű. 72. Apát, románul. 74. Kassák Lajos folyóirata volt. 76. Vissza: szomjamat oltottam. 78. A televízió feltalálója. 80. ... Vid, hős a Szigeti veszedelemben. 81. Férfinév. 82. Körülvesz. 86. Hazai jégkorongozó volt, a Steaua edzője (Zoltán). 87. Manfredi olasz filmszínész személyneve; az utolsó négyzetben családnevének kezdőbetűjével. 89. Beteljesedésében bizakodik. 90. Váltópénz az ókori Rómában. 91. Fordítva nézte. 93. Éktelen festmény! 94. Hegyi kirándulások. 96. Kő, tájszólásban. 97. A csikós című színmű írójának személyneve. 98. Kisebb vízi járművek kikötőhelye. 100. Kályha része. 102. ... Rábay, Jókai Mór regénye. 103. Veszedelem. 104. Asztaliteniszben visszakézből való ütés. 106. Onnan ezt a helyet szemmel tarthatja. 109. Cselekvésre serkentő.

FÜGGŐLEGES: 2. „Lélek ez
nos: Tetemre hívás. 3. Francia és marokkói gépkocsik nemzetközi jelzése. 4. OE. 5. Fémhuzalok. 6. Korhadt fa. 7. Szeben megyei autók betűjele. 8. Vízi állat. 9. Idős korban. 10. Hazai zeneszerző és népdalgyűjtő (János, 1874—1923). 11. ZT. 12. Zavartan lát. 13. Zárszerkezet. 14. Saját kezűleg. 15. Áttekinthetetlen, tisztázatlan. 16. Származás. **17. Az idézet első sora** (zárt betűk: R, S, Ú, L). 22. Gazdasági épület. 25. Indulatszó. 29. Névjegyzékek, kimutatások. 31. Saját magát védelmező. 33. Rostnövény. 34. Kőműves munkát végezne. 37. Idő kevert betűi. 38. Becézett nagyapa. 41. Vállra vethető lapos táska. 42. Azonos a 45. számú sorral. 43. Tengeri emlős. 48. Táplálom. 50. Nagyobb mértékben. 52. ... Eckberg, svéd származású amerikai filmszínésznő. 54. Az Antonov-tervezte repülőgépek típusjelzése. 55. Behullatják, népiesen. 57. A máj váladéka. 58. A részeshatározó eset latin rövidítése. 60. Nagyon rossz minőségűek. **61. Az idézet második sora** (zárt betűk: Y, G, Ú, S, N). 67. Helyeslés több nyelven. 68. Elképzelések. 69. Érdemes (művész), románul. 70. Feltéve, hogy erről van szó (két szó). 73. Titán és erbium vegyjele. 75. Angol sör. 77. Veszélytől, bajtól megszabadítana. 79. Hű ... van, micsoda hőség. 80. Elborul. 83. Arénában küzdő, vívó személy. 84. Esetlen szót! 85. Géppel író. 86. Vonzó, kívánatos. 88. Hazai magyar költő (Zoltán). 90. A magyar költészet nagy epikusa. 92. Híg folyadék. 95. A hatalom birtokosa. 96. LL! 99. H_2O. 101. Fakerékre való vasabroncs. 103. VAÁ. 105. Kártyalap. 107. Ellenben. 108. Kiejtett mássalhangzó. 110. Hangtalanul igaz!

(Készítette Salló László)

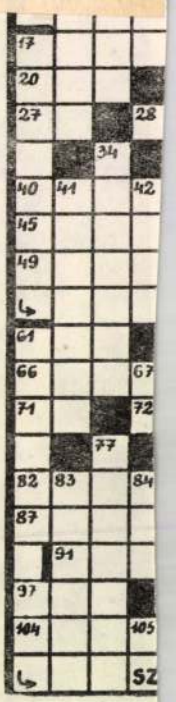

A 28. számban közölt, **Salamon László** című rejtvény megfejtése: **A fény terheit alig bírja / a gyengéd almafavirág, / a fecskeraj kék égre írja / a tavasz piros dallamát,**

// tárt ablaka
ideje ez újul

FŐSZERKESZTŐ: LÉTAY LAJOS
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: SZILÁGYI ISTVÁN
SZERKESZTŐSÉGI FELELŐS TITKÁR: MIKÓ ERVIN

Kéziratokat nem őrzünk és nem küldünk vissza.
Az UTUNK előfizetési díja egy évre 52 lej.
A szerkesztőség címe: 3400 Cluj-Napoca,
Str. Dr. Petru Groza nr. 2. Telefon 951/1 24 20.

Külföldi olva
ILEXIM, depa
P.O. Box 136—
Str. 13 Decemb

Korondi Jenő alkotása (Fotó Csomafáy Ferenc)

KERESZTÉNY SZÓ
KOLOZSVÁR
1990 -09- 09

gratis datának), akinek így, közbeszegül vele és val kapcsolatban n kegyelem, tehát ony, "gratia effinölcsöző. Vannak ök és vétkek miatt

a szükségszerű szenvedéshez tartoznak, amelyekről Krisztus mondotta, hogy az egyház tagjaiban ő szenved a világ végéig. Úgy látszik, azt is akarta, hogy ezek a tagok egymás miatt is szenvedjenek.

(Ford. Dr. Dévény István; a könyv az Egyházfórum könyvei sorozatban jelenik meg 1991-ben)

Majd ájtatos manóék...

Hercig kicsi állat az ájtatos manó. Mondják imádkozó sáskának is, amiből az derül ki, hogy nyilván a sáskafélék népes családjához tartozik. Olyannyira kiterjedt família ez, hogy tisztára sáskahad. Az viszont iszonyatos tévedés, hogy e manó időnként egy minden sáskák életére gondot viselő természetfölötti hatalomhoz fohászkodna. Valami sejtés azonban mocorog e vallásosnak kikiáltott állatka neve mögött, hiszen van neki latin megfelelője is: Anyaszentegyházunk hivatalos nyelvén *mantis religiosa*nak hívják. Valószínűleg ez zavarhatta meg "világibb" kultúránk egyik kiváló művelőjét, aki minapjában a vallásos lapkiadás izgalmasnál izgalmasb kérdéseiről elmélkedvén, ilyen fordulattal utalt Keresztény Szónk szerzőire, szerkesztőire, terjesztőire, támogatóira, no meg természetesen olvasóira: "Hiszen ismerem én a Bibliát legalább annyira, mint ájtatos manóék jó része, de..." - és innen már nem is érdemes szó szerint idézni - hogy tudniillik őt aligha lehet ilyesfajta maszlagokkal megetetni. Ami önmagában - és kicsit átfogalmazva - igen szomorúságos dolog. De még szomorúbb az, hogy megintcsak az aranyos sáskákkal azonosított keresztény "népségnek" kell toleránsabbnak lennie, illetve kiderült: a jeles férfiú kétezer év után is összetéveszti a Jézuskát a Géppuskával.

Persze szó, ami szó: nekünk is "át kellene ismételnünk" a második vatikáni zsinat *szellemét* - hátha kevésbé fognak rovartanász ötletekkel elhalmozni, s hátha mi is kevésbé fogunk egymás lelkiismereti ügyei ellen mélyen, kéjesen sáskálódni.

Jakabffy Tamás

Simon Zsolt

1963 március 19-én született Marosvásárhelyen. Tanulmányait a marosvásárhelyi Képzőművészeti Líceumban kezdte, majd 1988-ban a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskola festészeti karán fejezte be. A festészettel egyidőben a grafika mellett is elkötelezte magát. Egyéni tárlatai: Csíkszereda (1984), Kolozsvár (1988), Miskolc (1991). Több hazai és nemzetközi közös kiállításon vett részt: Marosvásárhely (1981), Bukarest (1985), Ceuterich (1986), Nancy (1986), Sint-Niklaas (1987), Csíkszereda (1986), Sepsiszentgyörgy (1991 második nemzetközi kortárs művészeti kiállítás — Médium 2), Marcali (1991), New York (1991), 5-dik Kisgrafikai Triennálé Fredrikstad (1991). 1991-ben a gyergyószárhegyi, a marcali és a miskolci művésztelepek meghívottja volt. Több munkája hazai és külföldi magángyűteményekben található.

Address
4300 Tirgu-Mureş
Marosvásárhely,
Str. Cuza Vodă nr. 33
Tel.: 954—34288
Romania

Ítéletosztó
tollrajz
50x70 cm

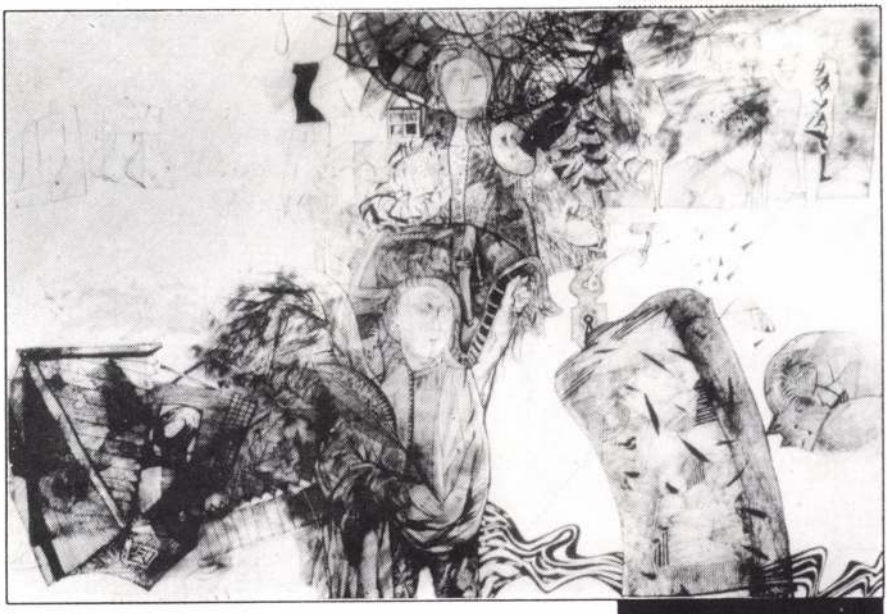

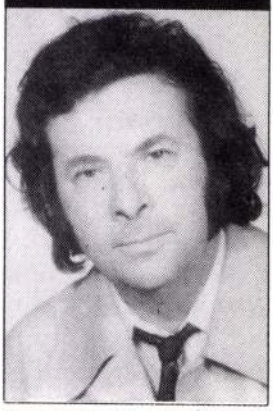

Address
3400 Cluj Napoca
Kolozsvár,
Str. Albac nr. 8/11
Tel.: 951—44911
Romania

Korondi Jenő

1935-ben született Marosvásárhelyen. Tanulmányait a kolozsvári Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán 1961-ben végezte Kós András és Mohi Sándor irányításával. 1962-től kezdve részt vesz a megyei és országos tárlatokon. Egyéni tárlatai: Kolozsvárt (1964, 1970, 1972, 1976, 1981, 1983, 1991). Csoportkiállításokon vett részt: Prágában, Titogradban, Firenzében, Budapesten. Munkái múzeumokban, intézményeknél és magánszemélyeknél találhatók meg.

12 erdélyi képzőművész
Bp. 1992

Siratók
aluminium
41x40x41 cm
A művész tulajdona

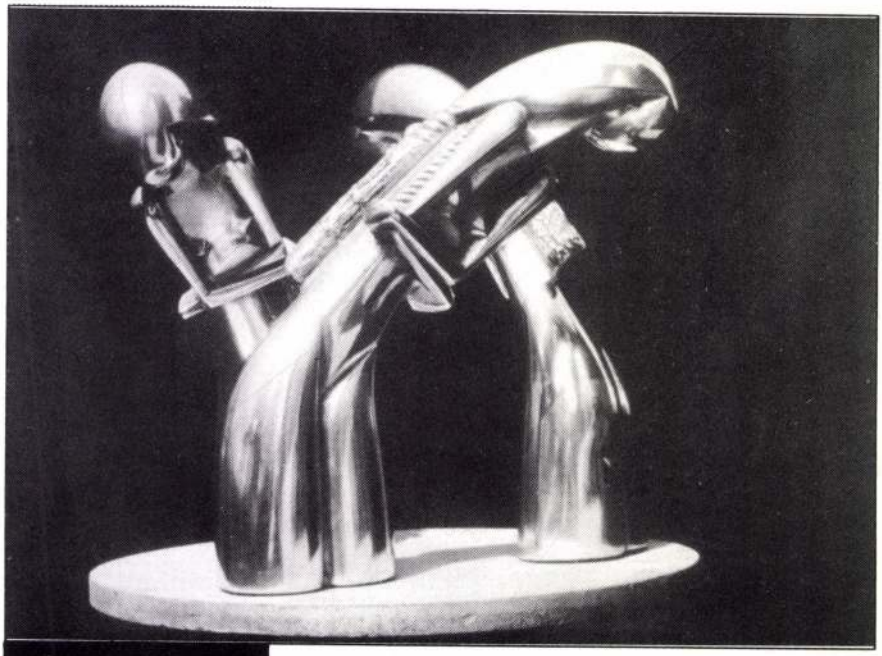

FILMEK TOPLISTÁJA

Tarolnak a tartalmatlan tinifilmek

Budapest meseéhségét a tárgyalt héten öt új film csillapította, melyek közül egy, az E. T. nem igazán új, csak felújított, kettő pedig nem jutott az első tíz közé. A fennmaradó kettő, A pokolból és a Már megint egy dilis amcsi film pedig nem mozgatott meg túl sok nézőt. Így aztán vezet továbbra is a Nagyon nagy Ő, mindössze tizenhét és fél ezer nézővel. Elferdült ízlésű alkotás, kár beszélni róla. Sajnos a második helyen induló heti újdonság még gyengébb. Tinifilmről van szó természetesen, hiszen ezzel a korosztállyal majdnem mindent meg lehet etetni, ha kortárs szereplőkről van szó, s némi humort (lehetőleg a kreténebb fajtából) belekevernek. A Már megint egy dilis amcsi film a műfaj paródiájának mondja magát, holott a műfaj tragédiája. A fő kérdés, hogy egy copfos és szemüveges művészlélek lehet-e királynő a pompongörlök bálján, főleg ha az iskola futballcsapatának sztárja is úgy akarja. Nagy kérdés ez, majdnem tizenhat és fél ezren voltak kíváncsiak a válaszra.

Minden tekintetben rangosabb alkotás A pokolból című film, amely sajnos csak az ötödik helyen kezdett. Hasfelmetsző Jack történetének feldolgozásáról van szó, *Johnny Depp* kitűnő alakításával egy elhivatott, szenvedélyes és szenvedélybeteg rendőrfelügyelő szerepében. A máig megfejtetlen legenda megelevenítésében fontos szerepet játszik a korabeli orvostudomány eszköztárának és módszereinek felvonultatása. A gyilkos ugyanis sebészre valló precizitással operálta ki áldozatai szerveit, ezért gyakran látunk boncolást, koponyalékelést stb. De vannak a tárgyhoz szorosan nem kötődő orvosi esetek is. Az egyik jelenetben feltűnik például az a deformált fejlődésű férfi, akiről Elefántember címmel korábban *David Lynch* készített emlékezetes filmet. Az utalás – s ezzel két ismert és valós történet egymásba játszatása – remek. Az Elefántember rémisztő figurája nyilván a földi pokol látványos bizonyítéka, legalábbis a rendezők, a (nálunk kevéssé ismert) *Hugh fivérek* szándéka szerint. Hiszen a cím is arra utal, hogy a földi lét maga a pokol, s ebből a nézőpontból remek kis társadalomrajzot kapunk a viktoriánus Angliáról, s egyik legmélyebb bugyráról: a XIX. század végi Londonról. A film persze nem keni el a lehetséges megoldást: álláspontja szerint a királyné idős orvosa volna a tettes, az áldozatok pedig egy bizonyos hercegi kapcsolat szemtanúi, akiket el kell hallgattatni. Hogy miért így, az már csak a végrehajtó személyiségén múlt. Így történt-e? Talán. Külön érdekesség, hogy megfigyelhetjük az abszint élvezésének technikáját, hisz épp ez a Johnny Depp által alakított felügyelő egyik szenvedélye. Megtekintésre – nem csak ezért – feltétlenül ajánlott.

Az E. T. nagy bukás. Tizenvalahány kópiával jött ki a forgalmazótól, s egyes multiplexekben félóránként kezdték. Hiába. Nem sikerült újra megetetni a nézőket. A két kiesett premierfilmet, a Pán Péter című mesét 6454-en látták, Az ember, aki ott sem volt című riválisát pedig 4187-en. Jellegtelen hét volt ez.

Cs. L.

A 2002. MÁRCIUS 28. ÉS ÁPRILIS 3. KÖZÖTTI HÉT TÁJÉKOZTATÓ ADATAI

	A film címe (forgalmazó)	Heti jegybevétel (ezer Ft)	Heti nézőszám	Hány hete játsszák?	Össz-nézőszám	Az összes bevétel (ezer Ft)
1.	(1.) **A nagyon nagy Ő** *(Budapest Film)*	14 628	17 435	2	42 632	35 910
2.	(új) **Már megint egy dilis** *(InterCom)*	13 686	16 486	1	16 486	13 686
3.	(3.) **Egy csodálatos elme** *(UIP)*	11 969	15 094	5	110 382	87 063
4.	(2.) **Banditák** *(Best Hollywood)*	10 925	13 219	2	40 074	32 780
5.	(új) **A pokolból** *(InterCom)*	10 026	11 459	1	11 459	10 026
6.	(4.) **Valami Amerika** *(Budapest Film)*	9 584	11 744	9	161 481	128 308
7.	(8.) **Szörny Rt.** *(InterCom)*	6 286	8 650	7	163 755	127 082
8.	(7.) **Amélie csodálatos élete** *(Mokép)*	5 933	7 606	6	67 621	51 479
9.	(6.) **Más világ** *(Budapest Film)*	5 287	6 116	3	38 141	31 933
10.	(új) **E.T.** *(InterCom)*	5 198	6 807	1	6 807	5 198
	A Top 10 összesített eredményei:	93 522	114 616			
	Budapest összesen:	131 905	164 354			

A zárójelben lévő számok az előző heti helyezést mutatják

Forrás: Filmforgalmazók Egyesülete

NÉPSZABADSÁG-grafika

Ráth György síremléke

A Kerepesi úti temető egyik újabb, a főbejárathoz közeli díszparcellája a XX. század tízes-húszas éveiben létesült. Itt kapott nyugvóhelyet többek között Mikszáth Kálmán, báró Eötvös Loránd, Hauszmann Alajos és Wekerle Sándor, továbbá az egyik legkiválóbb magyar matematikus, Kőnig Gyula, az európai hírű építészmérnök, Zielinszky Szilárd, s a főváros több vezetője is.

A parcella legjelentősebb és legszembetűnőbb sírköve Ráth György carrarai márvány emléke, a hazai szecessziós temetői művészet egyik csúcsa, amely elhelyezése révén a Kerepesi úti temető főútjának rendkívül attraktív nyitányává vált. A jogászként, történészként, könyv- és műgyűjtőként, műpártolóként tevékenykedő Ráth György (1828–1905), az Iparművészeti Múzeum egykori főigazgatója fontos szerepet játszott a főváros történetében is (hasonlóan két fivéréhez, Ráth Mór könyvkiadóhoz és a Kereskedelmi Múzeumot életre hívó Ráth Károlyhoz). Fasori villájában, saját gyűjteményéből hozta létre a későbbi Ráth György Múzeumot, mely 1906-ban, özvegye adományaként került állami tulajdonba.

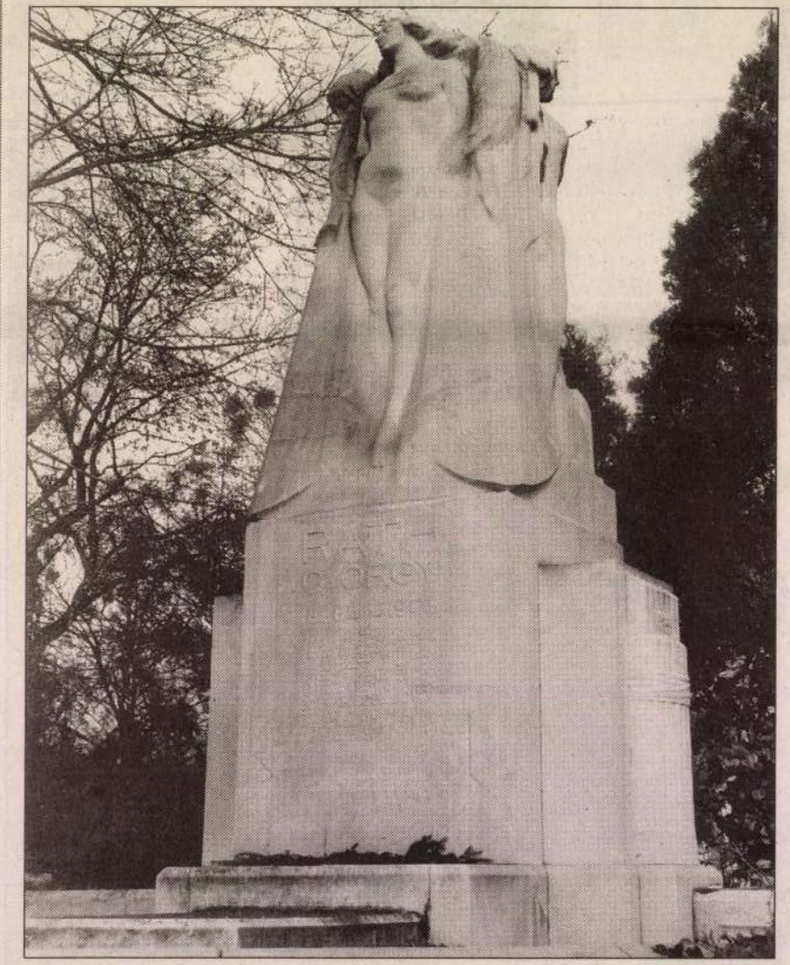

FOTÓ: KOVÁTS ZSOLT

Ráth György sírversét az ismert művelődéspolitikus, Koronghi Lippich Elek szerezte, az 1911-ben felavatott síremlék pedig kora egyik legsokoldalúbb, szobrászként, iparművészként és látványtervezőként egyaránt kimagaslót alkotó művészének, Maróti Gézának a munkája, aki még 1907-ben kapta a megbízást. Elsősorban a monumentális tömeg és a légiesen finom részletek kontrasztja révén tette hatásossá művét, melyen a három akt a Ráth által pártfogolt művészeti ágakat: a szobrászatot, a festészetet és az építészetet testesíti meg. A kompozíció forrásaiként a svájci olasz festő, Giovanni Segantini 1906-ban készült síremléke, Leonardo Bistolfi műve, illetve az antik Hekaté-ábrázolások jelölhetők meg.

A Ráth-síremlék mellett két további Maróti-alkotás található a Kerepesi úti temetőben, mindkettő remekmű. Barátjával, Telcs Edével közösen készített munkái közé tartozik Horti Pál, az Indiából hazatemetett neves iparművész 1910-ben felavatott emléke, amelynek architektúráját Maróti tervezte, Telcs pedig a portrét mintázta. A sírkő fő ékessége, a mozaik Horti tulipánmotívumait idézi fel. A másik mű az 1941-ben elhunyt Maróti Géza saját sírja felett áll. A Harmónia vagy Szférák zenéje címen ismert relief első változata még 1908-ban, a velencei magyar pavilon Maróti készítette tervein tűnt fel, a végleges mű az 1910-es években készült, szintén carrarai márványból.

Maróti műterméből került ki 1903 körül a Rákoskeresztúri köztemető bejárati Atyaisten-szobra is. Utolsóként készült funerális alkotása, Vázsonyi Vilmos volt igazságügy-miniszter 1927-ben felavatott síremléke a szomszédos Salgótarjáni úti izraelita temetőben, a bejárattal szemben kapott helyet. A méltóságteljes sírkövet kiterjesztett szárnyú sasok díszítik, s mind itt, mind a Ráth-síremléken megjelenik egy római eredetű szimbólum: az igazságszolgáltatásra utaló átkötött vesszőnyalábok.

Tóth Vilmos

Magány

Pista bácsi hazautazott. Végre, sóhajtottam fel, de aztán hirtelen elkezdett hiányozni. Nem értettem, mi van velem: felfújtam egy békát szívószállal, de ahelyett, hogy felrobbantottam volna, leeresztettem. Utána forró viasszal töltött dióhéjakat illesztettem egy macska lábaira, szépen kopogott, ahogy le-föl rohangált, de meguntam ezt is, leszereltem róla a dióhéjakat, és elengedtem. Harmadjára cérnára kötöttem hat legyet kitépett lábbal, röptetni és kikacagni, de ebben sem leltem örömömet. Végül elhatároztam, megszervezek magamnak egy nosztalgiasétát valamelyik parkban, hátha az segít. A Népligetet választottam, ez passzolt leginkább kicsit szomorkás hangulatomhoz.

A metró felől érkeztem a zöldfelületre, amely eleinte nem is volt különösebben zöld: inkább öblösüvegcserép- és kommunálishulladék-lerakóra hasonlított e táj, amelynek nyugalma felett két lovas rendőr és egy varjú őrködött. Átvillant rajtam, utóbbit de meg lehetne viccelni egy ragasztóval kezelt papírtölcsérrel, amelyiknek magok vannak a végébe rejtve, de legyintettem: úgyis levenném a szárnyasról, amilyen állapotban vagyok. Beljebb haladva megfigyelhettem a híres planetáriumot, majd megérkeztem az első játszótérhez, amely, mint később kiderült, pont olyan volt, mint a többi itt a Népligetben: néhány félkör alakú, egy-két házikó formájú, egy teveszerű és egy pucsító macskára emlékeztető mászókából állította össze a csepeli vas- és fémművek. E játszószerek persze igen távol állottak az EU-szabványtól, viszont legalább frissen voltak mázolva, és nem kandikáltak ki belőlük öles vasak pengeéles sorjával.

Hamarosan egy romhoz érkeztem: vajon mi lehetett e ház? – kérdeztem a képzeletben Pista bácsitól, de ő füstölt kolbászt evett éppen Piros Arannyal, nem válaszolt. A rom oldalán vöröskeresztes konténerek sorakoztak, hajléktalankioszkok, nyilván nem volt érdemes elvinni őket a közelítő télig, de a megfejtés még mindig nem volt meg. Végül aztán kiderült, mit látok: egy tábla szerint a szétbombázott épületet a félreérthetően megfogalmazott nevű Magyar Katasztrófakutyákért Alapítvány használja. A kerítésen belül nem, kívül viszont jócskán akadtak kutyák, a legérdekesebb egy agárszerű állat volt, amelyik hangsebességgel futott, szájában egy műanyagbaba-karral. Eszembe jutott, mennyivel vicces lenne kátránnyal rögzített papírdobozzal a fején, de rájöttem, hogy ez sem szórakoztatna igazán, amilyen cefetül éreztem magam.

Az Andreánszky Gábor sétányon tovább haladva újabb haszonállat formájú acélidomok rajzolódtak ki, ugyancsak szépen mázolva, balra pedig hangulatos fenyves bukkant fel, miközben fogytán-fogyott a talajtakarót helyettesítő szemét. Jobb világba érkeztem, először – egy földbe süllyesztett tábla szerint – a tízmilliárdnyira kicsinyített naprendszerbe, majd a Szabadság parkba, a csapást arrébb szegélyező, kovácsoltvas emlékmű alkotói, a Szépműves Líceum tagjai alapították 1948-ban, a centenáris évben. Útközben találkoztam néhány lócitrommal, ami fokozott rendőri jelenlétre utalt, majd megint játszótérbe botlottam, amely lásd, mint fent, azzal a különbséggel, hogy a kisebb gyerekeknek itt egy háromszor hármas, fél méter magas acélketreccel igyekeztek kedvükben járni a tervezők. Az egyre izgalmasabbá váló, ősparkszerű ligetben galamb alakú és mozgású nejlonszatyrokat sodort a tavaszi szél egy üde rét felé, ahol szörnyű halált haltak a közelben meredező dombról leszáguldó biciklik küllői között.

A távolban hangulatos erőmű tűnt fel, mögüle benzinkút kukucskált ki, vidáman jelezve, hogy a természet erői mégiscsak legyőzhetők, nem is túl nehezen, más szóval, aki bújt, aki nem, parknak itt vége van. Az ipari létesítmény oldalánál szabadtéri nyomortanyát létesítettek ismeretlenek, akik ötméterenként nagy fekete kutyákat installáltak az útra, azaz birodalmuk határára. Egy-két konzervdobozzal és pár méter madzaggal a farkukon milyen pompás futóversenyt lehetne szervezni nekik – kezdtem tervezgetni egy szebbnek látszó jövőt –, de persze ezt az ötletet is elvetettem, amilyen passzban voltam.

Pesti Pál

KORONGHI LIPPICH Elek

Kiss Károly: Életrajz. Bp. 1991.

64, 72, 82, 122,

5 soros vers, melyet Kovachich
ich az 523 lapon két hasábban
atiabile" kezdetü, 1489-es év-
verset.- Az 524.lapon van az
ae..." kezdetü sor, az Epita-
az "In nemore viridi.." kezde-
ovachich a XIX.lapon közöl,
levelek, 1482, 1446, 1466 és
22-524. lapon közölt versek
tezettek.
-524.lap szövege nem Maghi irá-
z.) kötes. Valószinünek tartom,
aghié.

, de az 1-2.lev.kivágva.Lapszá-
.és 5.lev.közt.
.lev.közt fekszik.
yar glosszák: Kovachich XIX l.,
kezdetü vers: Kovachich u.o.,
rt (Auriale,,) hatodik sorként
g elhagyja; utána a De aetate
XX l. A margón s a versek közé
t Kovachich kihagyásokkal a
közli az 526.l.felső felén és
529 és 533 l.margóján levő
evő költemény De obitu,,, Jo-
in.II.köt.5-8 l.- Az 529.lapon
sorok, köztük Nyirkállói Tamás
: Kovachich XX.l.- Az 530.laptól
l. végéig (Sex nolunt... Alie-
Kovachich XX-XXVI.l.- A Kova-
" Regina coeli..." kezdetü két
án a hátsó kötéstáblán következ-
meg.

KORONGHY LIPPICH Elek

JURECSKÓ László: Koronghy Lippich Elek a népművészet felhasználásáról. In: Közelítések : Néprajzi, történeti, antropológiai tanulmányok Hofer Tamás 60. születésnapjára. Szerk. Mohay Tamás. Debrecen, KLTE, 1992 285 - 295.p.

+ K.Lippich Elek: A nép művészee.

KORONGHI LIPPICH Elek

1990 2. 4
91. 5. 68,69

Új Művészet

Koronghy-Lippich Glez

festőművek

„A gödöllői magyar szecesszió Ziemel-
ledő zápviselője."

Heresi Szemle
1984 nept

Koronghi Lippich Elek, művészeti író, mügyűjtő (1862-1924)

Gallen-Kallela háza kosa művészeinek otthona volt. Megfordult itt Gorkij, akiről számos portrét készített. Járt ott tőlünk Koronghi Lippich Elek és Majovszky Pál, ez a két hivatala szerint műrésztörnyi fotisztvisgelő, valójában nagyszerű mügyűjtő is. Ők hívták meg őt Magyarországra, mert látták az 1900. évi párizsi vil ágkiállítás finn pavilonjának rendkívüli sikerét.

Kovzogh Ákos: Gallen-Kallela kiállítása.
Zalai Hírlap, 1982. nov. 20.

Korondi Jenő, szobrászművész

Az 1980-as kolozsvári őszi tárlaton szerepel a művész remek plasztikájú hányfeje. (említve).

Benner Zoltán: a kolozsvári őszi tárlat területe.

Utunk, 1980. nov. 28.

Korondi Jenő
Szobrász

Álkotásai monumentálisak, de egy mosolygásra való diszharmonia mindegyiknél felfedeglető

Slét

1976 X.1 7 oldal

KORONDI JENŐ
szobrászmüvész

Gazda József:

Korondi Jenő.

Uj Élet, XXV.évf. 1982 4.sz. 19.old.
képpel.

Korondi Jenő

KÓS ANDRÁS /szobrászművész/:

Az Ima és az Akt. /Válasz Murádin Jenő cikkére KORONDI JENŐ szobra védelmében./

Utunk, XXXII.évf. 48./1518./sz. 1977. dec. 2. 6.old.

KORONDI JENŐ

szobrász

A kolozsvári Szabadság téri Kisgalériában Korondi Jenő szobraiból rendeztek tárlatot. /rövid hir./

Utunk, XXXVI.évf. 24.sz. 1981. junius 12. - 8.old.

Korondi Jenő

3

Külföldi szereplései: Prága (1965) Titográd (1968) Firenze (1969). Egy munkáját a Kolozsvári múzeumban őrzik.

Igaz Jó 1972 november

Korondi Senő vybrány 1

(1935 Marosvásárhely –)

A Kolozsvári Ion Andreescu

Képzőművészeti Főiskola tanára.

Ugyanott végzett 1961-ben

Igaz ló 1972 november

Koroudi Jenő 2

Első nyilvános szereplése

1962 - Kolozsvár. Hazai egyéni

Viallitásai: 1964, 1970, 1972 Kolozsvár.

Igaz Gó 1972 november

Korondi Jenő, szobrászművész

Tornay Endre András kolozsvári képzőművészeti főiskolára jár. Mesterei sokan voltak, minden évben újak. Olyan nevek mesterei, mint Korondi Jenő, Mircea Spătura, Vető Artur.

Kiss Sándor: Tornay Endre András művészete.
Életünk, 1984. jún. 561-565-old.

Kovendi Jenő Sebestyén

Részt vett az idei Kolozsvári találkozón.

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 67/1 120.o.

M.D.K.

Korondi J., sobrásnövendér

cg sobor-tanulmányával

szerepelt a Jon Andreescu Intézet által rendezett

Ifju Müvészek Kiállitásán.

Igazság - Kolozsvár, 1957, máj. 11.

Korondi Senő

a konstruktivot próbálja összeegyeztetni a lifejezővel. Nagy ösformákat alkot, melyek magukban hordják alkotójuk hevületét.

Korunk 1974/2 205. old.

163 Zsuzsi baba

„Varázslatos" — kiáltott fel Gheorghe Focşa, a bukaresti Falumúzeum igazgatója, mikor meglátta a fővárosi Petőfi Sándor Művelődési Házban kiállított 163 népviseletbe öltözött babát. Az öltöztetőnők egytől egyig gyerekek voltak, akik saját kezűleg le is írták, hogyan, honnan lesték el, keresték elő a mintát, a nem egy helyen már nehezen előkeríthető ruhákat. „Varázslatos" — visszhangozták a körülállók is, és nem tudtak betelni az eléjük táruló látvánnyal.

A terem közepén húsz-harminc Hargita és Kovászna megyei baba lánc-lánc, eszterláncot játszik. A bogos és hímes Udvarhely vidéki háziszőttes rokolyák együtt forognak a Szentgyörgy környéki kétnyüstös, csíkos szőttesekkel.

A belső sarokban a kék fersinges disznajói baba éppen azt meséli a Maros és Nyikó mentieknek, hogy milyen ruhában is jártak 1914 előtt a marosszéki leányok, asszonyok. A 73 éves Ördög Zsuzsanna leánykori emlékei alapján készítette kis unokája, a IV. osztályos Kulcsár Klára.

És itt? A csíki és gyimesi csángó babák sem győznek eléggé csodálkozni a csíkszentimrei „régi öregek" fekete fodros főkötőjén, tulipántos derékbundáján és egyestarka rokolyáján.

„Nagytata sokat mesélt a régi öregek» viseletéről — írja Csathó Ágnes, a szentimrei babaruha készítője. — Sikerült is megtalálnom dédanyám szoknyáját. A ruha elkészítéséhez tanácsot adott nagytata, Bartók István, aki jelenleg 78 éves. A ruhadarabokat segített varrni Csathó Ágnes édesanyám, aki jelenleg 40 éves és Szentimrén lakik. A porcelán rokolya a szomszéd néni nagyanyjáé volt. A bunda motívumait és fazonját a dédanyám tiszteletben őrzött bundájáról vettük."

És ez a felsőloki kisleány, meg a katrincás, bocskoros középloki csángó asszony? A Tatros völgyének több évszázados viseletét hozza elénk.

És a ruzsmolint-pártás széki menyasszony, vagy a varratos fersinges és ruhás széki asszony, fején piros szélű varrottas, „fekete főgygyű" keszkenővel? És a másik három? A különböző korokat idéző babaöltözetekben és a kísérőlevelekben megelevenedik Szék, az egykori bányaváros múltja és jelene.

„Tulajdonképpen gyászkendőt visel minden széki kisleány és asszony — magyarázza levelében Nagy Lia Márta, az egyik széki baba készítője. — *1717-ben egy tatár horda betört Szék városába. Az egykori bányavárosban csak 100 lélek maradt életben. Ennek emlékére minden széki nő gyászkendőt visel."*

Amott a kalotaszegi babák „topogósa" és lejjebb a „kaputánca". A felszegi Magyarókeréktől az alszegen át a Nádas menti Vistáig, sőt Györgyfalváig, 70 év viselete tárul elénk. A levélmellékletekben minden egyes ruhadarabot leírnak, viselésének módját is, sőt a hímzésmintákat és öltéselemeket is.

És az aranypártás torockói baba? A torockói iskola ajándéka.

A magyardécsei Kántor Margit és bálványosváraljai barátnője jóvoltából megláthatjuk, hogy „menynyit változott a magyardécsei divat az 1700-as évektől a mai napig".

Honnan ez a gazdagság? A sok színpompás népi öltözet? A Jóbarát pionír-újság *„Varrj ruhát Zsuzsi babának"* címmel ez év márciusában versenyt hirdetett. *„Készítsd el szülőfalud mostani vagy régi népviseletét"* — fordult a gyerekekhez.

Az egyszerű felhívás lelkes gyermekeket, anyákat, nagyanyákat s nemegyszer dédanyákat mozgatott meg.

A kiállítás anyaga a kísérőlevelekkel egyetemben rövidesen elfoglalja helyét a sepsiszentgyörgyi múzeumban. Addig is, míg az anyag tudományos feldolgozása megindul, a legszebb babák — vándorkiállítás formájában — reméljük, minél több városba eljutnak. S ahová nem, oda a román tévé fehér-feketében, az NSZK-beli pedig színesben közvetíti a szépséges kiállítást.

SZENTIMREI JUDIT

Torockói viselet

Gyimesi csángó viselet

Apácai népviselet

Román viselet (Beszterce-Naszód és Zsilvölgye)
Felcsíki viselet

Nehéz volt a zsüri dolga!

Beszélgetés Takács Gizellával

A bukaresti Petőfi Sándor Művelődési Házban megrendezett népviseleti ruhakiállítás szervezői nem gondolták volna, hogy a határtalan gyermeki fantázia és ügyesség milyen nehéz feladat elé állítja a ruhákat elbíráló zsüri tagjait. 250 kis szabászati remekmű között kellett rangsort felállítania.

Maga ez a szám is jelzi, hogy jelentős, országos méretű akcióról van szó, melynek a díjazottak mellett is csak nyertesei vannak: a kis résztvevők, a kiállítás látogatói és a népművészet kulturális hagyományainak fejlesztése.

A kiállítás szervezésének, lebonyolításának menetéről Takács Gizella, a Jóbarát szerkesztője — akitől az ötlet is ered — ezt mondotta:

— Azt hiszem, mindannyian tisztában vagyunk azzal, hogy a népművészeti hagyományok megőrzése és fejlesztése milyen lényeges szerepet tölt be esztétikai nevelésünkben, éppen ezért rendeztük ezt a népviseleti versenyt.

— Nem volt túl merész ötlet egy teljes öltözet elkészítését kérni a gyerekektől?

— Ha részletekben kérjük a ruhák elkészítését, a gyermek megunta volna a dolgot, különben is sokkal szívesebben dolgoznak egy teljes ruha elkészítésén.

— Hogyan keltették fel az érdeklődést az akció iránt?

— A legegyszerűbb módszerrel. A Jóbarát XI. számában „Szervusztok, lányok!" köszöntéssel megjelent az elnyerhető Zsuzsi baba, a következő számban pedig felhívást tettünk közzé, amelyben megadtuk a ruha pontos méreteit (technikai rajz kíséretében). Közöltük a verseny lényegét is: elkészíthető a falu népviselete, valamint a környező falvaké, de el lehet készíteni a már kihalóban lévőt is. A becsülétes játék leglényegesebb feltétele, hogy mindenki írja meg, kinek az útmutatásával dolgozott és közölje a ruhák pontos elnevezését. (Az elnevezésekkel külön is érdemes lenne foglalkozni, hiszen kész nyelvészeti anyagot szolgáltatnak.) Később még azt is tisztáznunk kellett, hogy ne kapjunk stilizált ruhákat, és hogy ezt mindenképp megelőzzük, még a megjelenés előtt elküldtük a felhívást Szentimrei Juditnak, a kolozsvári képzőművészeti főiskola tanárának, aki nagyon sokat segített nekünk, kezdetben csak levélben és telefonon adott irányítást, később pedig személyesen is átvette a szakmai vezetést.

— Hány kislány nevezett be a versenyre?

— Nagyon sokan, körülbelül 400-an nevezték be, de nemcsak kislányok, például Nemes István hármasközségi VI. osztályos tanuló nagyon kedvesen írja: „Lehet, meglepő lesz, hogy fiú létemre beállok a lányok közé, de ha fiúknak szóló versenyt hirdetnek, majd oda is benevezek".

— Elegendő volt a kitűzött kéthónapos határidő?

— A május végére megállapított határidő előtt már a hónap közepén meg is érkeztek az első csomagok. Lázas türelmetlenséggel bontogattuk az óriás dobozokban küldött ruhákat. A dilemma ott kezdődött, hogy miután kibontottunk néhány csomagot, sehogy sem tudtuk eldönteni, hogy melyik ruha tetszik jobban.

— Tehát feltétlen szükség volt az alapos zsürizésre...

— Az áttekinthetőség kedvéért kiraktuk mind a 250 ruhát a szerkesztőség folyosóján felállított asztalokra. Most már személyesen is meghívtuk Szentimrei Juditot és Gheorghe Focşát, a bukaresti Falumúzeum igazgatóját. Jelen volt főszerkesztőnk, Hadai elvtárs, valamint az egész szerkesztőség. Másfél napig nézegettük, rakosgattuk a ruhákat. Legalább 150 díjat kellett kiadnunk az eredetileg kitűzött 1., 2. és 3. díj helyett. Ezenkívül a Cutezătorii szerkesztősége felajánlott a torockói babának egy ezerlejes különdíjat, a Művelődés, Ifjúmunkás és Napsugár szerkesztősége is egy-egy karórát a legjobban sikerült ruháknak.

— A zsürizés eredményeként hány ruha maradt benn a végleges döntőben és került kiállításra?

— Volt körülbelül 90 darab, melyekért a gyermekek dicsérő oklevelet kaptak. 163 ruhát pedig itt tartottunk és az ősz folyamán kiállítottunk a Petőfi Sándor Művelődési Házban.

EVELLEI ILDIKÓ

Széki menyasszony és menyecske

A kastély elhanyagolt homlokzata

Öreg házak vallomása

Van egy kastély Koronkán

Bíró József művészettörténész a negyvenes években írott könyvében így jellemzi: „Kis méretei ellenére a legérdekesebb klasszicista stílusú kastélyok egyike".

A kastélyt Toldalagi Ferenc királybíró — Mikó Imre történetíró barátja — építtette. Tudhatott elődei elképzeléséről, akik gyönyörű barokk palotát akartak Koronkára emeltetni (Luidor János rajzai alapján, ő tervezte a vásárhelyi Toldalagi palotát is), de a szándékból nem lett semmi, mert a gróf belebukott az erdélyi fő vasútvonal megépítéséért indított vállalkozásba, és elúszott 20 ezer holdnyi birtoka. Meg kellett hát elégednie egy kisebb kastéllyal. De tervéről élete végéig nem mondott le. A parkban még a negyvenes években is egy szép, neoreneszánsz stílusú nagypavilon állt, ennek faragott kövei, párkányzatai a megépítendő kastélyhoz tartoztak volna.

★

Szemtanúk elbeszélése, leírása szerint nemcsak lakás volt a kastély, hanem múzeum is.

Most kissé szorongva indulok az épület felé: ha ennyire elhanyagolt a külseje, milyen lehet a belseje? Tíz éve annak, hogy gazdasági célokat szolgál. A boltíves főbejárat alatt mezőgazdasági gépmonstrum parkol, az ablakok alatt „nyári műhely" — s éppen hegesztenek. A raktáros Sztroja Antal jön is a kulcsokkal, s mint a kastély ismerője — parasztgyerekként többször járt itt — segít felidézni, melyik szobában mi volt — ezelőtt harminc-negyven évvel. De a legtöbbet Pap Ágica néni tud róla, aki a húszas években itt volt szobalány.

— Ez volt a „forcimmer". Fogasok álltak benne, fegyverek és sok szarvasagancs. Ez itt — mi úgy mondtuk — a lányok szobája.

Sötétedéskor most veszélyes belépni ebbe a szobába, mert leszakadt a padló, be lehet esni a pincébe. A grófi lakosztályban derékig ér a gabona, térdig sóban járunk a kis előszobában, s a fürdőszoba görög mintás, süllyesztett fürdőmedencéjében vedrek állnak, vasszerszámok.

— Itt volt a nagyebédlő — mutat körbe az asszony —, amott a kisszalon. A kisszalonból nyílt a nagyszalon.

Ezek a szobák bútorritkaságokkal voltak tele, ötvösmunkákat őriztek itt, óra-, porcelán-, arcképgyűjteményéről szakkönyvet írtak. Fehér kandallói közül az egyik most is itt áll a nagyszalonban, gabona között — s aki egészében is látni akarja, fel kell hogy másszon a gerendákból tákolt emeletre.

— Erről a cifra mennyezetről olyan kristálycsillár lógott — mondja Pap Ágica néni —, amelyben egyszerre száz gyertya égett. A falat selyemtapéta fedte, szőnyegek voltak itt, sok gyönyörű minden... És ez volt a garderób.

Most „pityókaméregtől" bűzlik.

A könyvtár, a hajdani híres könyvtár, amelyről azt olvashatjuk, hogy Erdély legszebb magánkönyvtára volt, tízezer kötetes, két unikumot, huszon-valahány ősnyomtatványt őriztek benne (szerencsére a legértékesebb anyag a háború viharától megmentődött), nos hát, ez a szoba most seprűnyelekkel van tele, s derékmagasságig ér a korpahegy.

És a falak! A falak!

— Mi nem vagyunk az oka — mentegetőzik mindjárt a téesz elnöke —, mi javítgattuk, de ugyebár az épület régi.

★

Nem furcsa, hogy Vásárhelytől egy ugrásra ilyesmi megeshet? Most, amikor törvény védi a műemlékeket. Szólt-e valaki bár egy szót is a kastély védelmében? Egy bizonyos: sem a megyei műemlékvédő bizottság, sem a művelődési bizottság mind ez idáig nem is gondolt a kastély kiürítésére és helyrehozatalára.

Marad tehát minden a régiben, s ha a gazdaság érdeke úgy kívánja, új gerendákat vernek be, majd új falat emelnek, s kihajítják a „régi" ajtót.

Pedig mi minden lehetne a kastélyból! Mondjuk: alkotóház. Művésztelep. Műterem szobrászoknak! Híres parkját valamikor Bodor Péter tervezte, gondozta mint kertész, külön látványosság volt! Már megtizedelték a fákat, de azért még most is szép; és miért ne lehetne a parkban állandó szoborkiállítás? A főút mentén van!

Eljátszhatnánk még a gondolattal: mi mindennek lehetne berendezni.

Vajon mi akadálya ennek?

SZÉPRÉTI LILLA

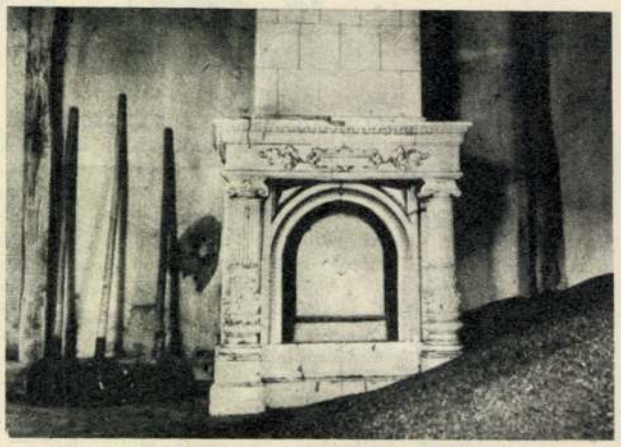

A fehér kandallót már-már ellepi a gabona
Marx József felvételei

Családi albumokból

A kép Bécsben készült, a hírneves ADÈLE-műteremben. Hogy pontosan hányban, azt nem tudni, de bizonyára a kilencvenes esztendők derekán. A kék Duna partjára, a császárvárosba vendég érkezett a folyam másik végéről: Galacról, ahol a Duna zavaros kulldmai a kialakuló román hadi- és kereskedelmi tengerészet első hajóit ringatták. A feleségestül gép elé álló román tengerésztiszt nem egy a sok közül; abban az időben összesen ketten voltak, akik mérnöki diplomával zsebükben a haditengerészet fejlesztésének szentelték tehetségüket, tudásukat.

Nicolae Alexandreanu mérnök-ezredes 1856-ban született; a függetlenségi háború idején már a tengerészet szolgálatában állt, később mérnök-ezredesi rangban kinevezték a galaci Arzenal, a haditengerészet központi fegyverraktára igazgatójává. Az ő ellenőrzése alatt ment végbe a kialakuló román flotta felszerelése az akkori lehetőségekhez képest modern berendezésekkel. Ezek között az első helyet a híres vitorlás, a Mircea iskolahajó foglalta el, amely valóban alkalmas volt arra, hogy kiképezzék rajta a hazai tengerészet irányítóinak sok-sok nemzedékét. (Utóda, a mai idők kiképzés-igényeinek is minden tekintetben megfelelő, korszerű kétárbocos, a Mircea, a mangáliai tengerészeti parádék fő attrakciója.)

A mérnök-ezredes már nyugdíjas, amikor a Dunán ismét feldübörögnek a hajóágyúk. Az első világháborúban a folyami erők megüthöznek — és a galaci hajóstisztek nesztora ott van a győztesen kikerülő naszád fedélzetén. 1935-ben, a temetésén két szakasz tengerészkatona vonul fel, díszsortűzzel búcsúztatják a román tengerészet első kiemelkedő tisztjét.

E. L.

Nicolae Alexandreanu mérnök-ezredes, feleségével

KORONKA

MDK

Koronghi Lippich Ede

Koronghi Lippich Ede költeményei, könyvdiszités
Körösfői Kriesch Aladár (1903) és Nagy Sándor

Müvészeti irodalom. Müvészet, III., 1904, 63-64.

MDK

Koronghi Lippich Elek

Györgyi D.: Két nemzedék közt. MI. 1935. 1-2 sz.

21. l.

M.D.K.

Korongi Lippich Elek művészettörténész

A szolnoki művésztelep jubiláris kiállitásán szereplő művészek csoportképén a lap közli fényképét.

Hermann Lipót: A szolnoki művésztelep jubileuma.. Szinházi Élet. Bp. 1927. okt. 2-8. XVII. évf. 40. sz. 36-37. lap.

KORONGH

K. LIPPICH Elek

NAGY ELEMÉR: Akseli Gallen-Kallela. = Budapest, 1963/7. 26.p.

Részt vett az Országos Kaszinó épületében
1908 május 7-én rendezett vacsorán melyet
a finn művészek tiszteletére rendeztek.

LIPPICH Elek

NAGY Elemér: Akseli Gallen Kallela. = Budapest, 1983/7. 27-27.p.

A századvégi müvészet lelkes támogatója, a gödöllőiek támogatója.
Vallás és Közoktatási Minisztérium osztályvezetője. Személye részletesen tárg

Koronkai Toldalaghi

kastély.

Bíró József cikke
gróf Toldaaghi Jó-
zsefné felvételeivel.

Pásztortúz

1938. 67-71. l.

Koronkai Toldalaghi

Kastély

képei repr.

Biró Erdkast

LVIII — LXI. t.

<Koronkai Toldalaghi-
kasély>

Biró József: A < >

Pasztortűz 1938.
67-71 l.

<Koronkai Toldalaghy-
kastély>

Bíró József: A < >
Pásztortűz. 1938.

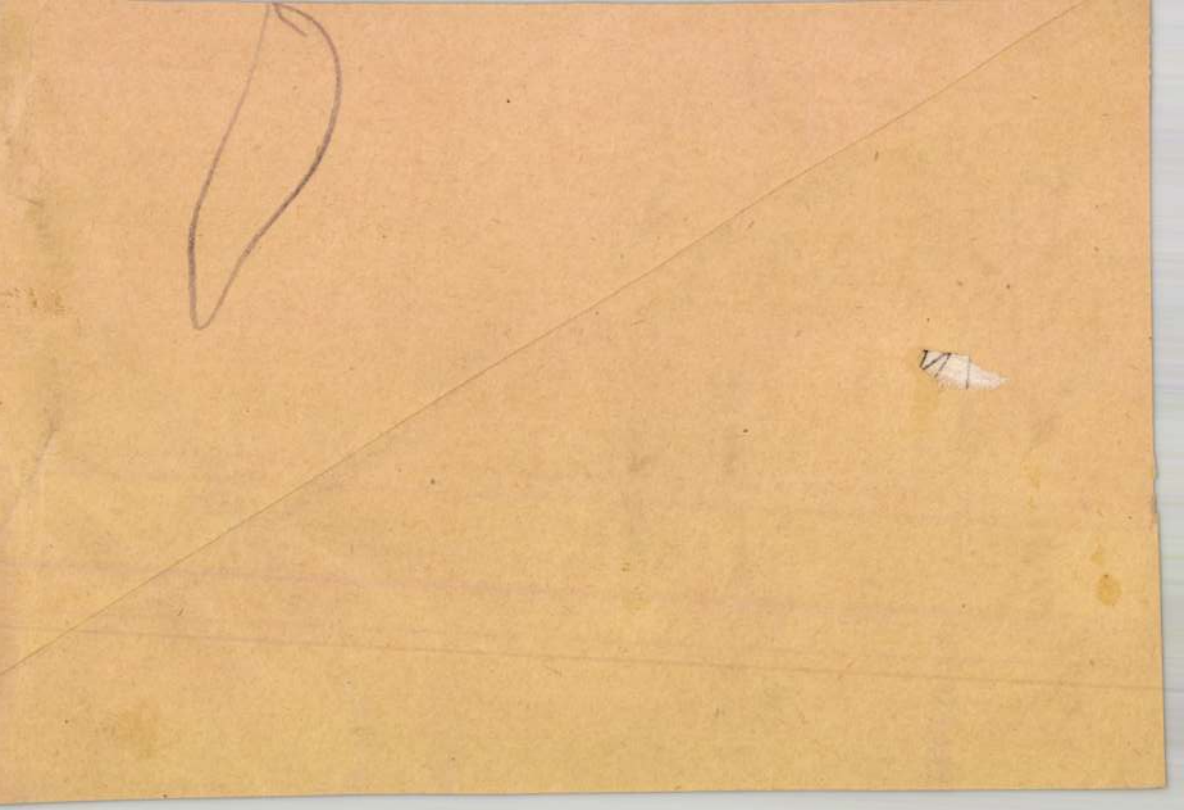

Koronics Károly

A ráckevei Ady Galériában található Bodnár Ede, diákfestők rajzei: Szücs Erzsébet, Koronics Károly, Pencz Erzsébet, volt diák Katona Katalin ipa rmüvész és férje Császár Ferencalkotásai, Szegedi Kis István és Skaricza Máté éremsorozata.

Ho jztanitás 1975-4-31

Losoncsi :Ráckevei Ady Galéria

Koronkai Ferenc

~~Korompai Ferenc~~ ~~121~~

Jérő + ~~1915~~
~~1865~~ 1870 – 1914.

Rónai szerméhesen ismerte
16-ig előtt többször masolt
a szépművészeti Múzeumban
kb 10 ig előtt halt meg
Mikor Rónai ismerte 50 ig,
körüli ember volt. Elegjól
festett. 1908-ban masolt
utoljárt a szép. Múzeumban

~~A~~ 1925. VII. 25.

1915
45
1870

Lydiai elektronok V. 254.

Koronthály Jenő

1904/5 – 1907/8 I.
1908/9 – 1909/10 I., 1910/11

Ferképzőmfoiskővk

103.l.

KORONTHÁLY *Jenő*, festő, * Szenice 1883 okt. 30. A bpesti képzőműv. főiskolán Edvi Illés Aladárnál tanult. 1910 óta állít ki a bpesti Műcsarnokban és a Nemzeti Szalónban figurális olaj- és vízfestményeket, tájképeket stb. (Táncoló figurák, Balaton partján, Műteremrészlet, Ősz a Városligetben).

E. G. I. 584 l

Charcz:

Az eröd s a te

Az ero
épitmény,
(s a horiátatto
Kesto ~~a blad~~
erkélyes. A
~~[illegible]~~
rata fölül:

Rézmetszet,

a

Koronthály Jenő

Múcsarnok festő Bpest

1912. márc. kiáll. 338

1913. tav. kiáll. 560, 638, 643

Zboró h. n. VI. 244

Koronthály Jenő

1914. Ifjú művészek Egyesülete
kiáll. Nemzeti halon
Kilátás a Rózsadombról, dupl. 80.–
Műteremrészlet, vizf. 80.–

1914. máj–jun. kiáll. u. o.
Pajták Nyitra megyéből, vizf. 150.–
Műterem részlet, vizf. 200.–

1919. okt. kiáll. u. o.
Visegrád látkepe, vizf. 500.–
Iparcsarnok. vizf 500.–

Tizian III. 156.

Koronthály Jenő

Ungarnok

1921. tav. kiáll. 193

Szombathelyi Kultúrház V. 219

Koronthály Jenő

1921. jun.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Őszi, vízf. 2500.—

1921. szept. u. o.

Kisparasztház, olaj. 2500.—

Balaton parján, vízf. 3000.—

Fasor, olaj. 5000.—

Laposhalom, Tőzeg melletti VI. 25.

Koronthály Jenő

1922. máj. MROE

kiáll. Nemzeti szalonban

Táncoló figurák, olaj. 8000.–
Műteremrészlet, vízf. 4000.–
Őrz a Városlígetben, vízf. 4000.–

Weiskurcher, Hansl. Weissenkircher Jaurs.

KORVIN MATYÁS EGYESÜLET · SOCIETA MATTIA CORVINO · 19 20

NYOMTATVÁNY

~~Nagyméltóságú~~
~~Méltóságos~~
~~Nagyságos~~

úrnak
úrnőnek

Koronthály Jenő

Bpvizfpály
1941

Budapest

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

Franklin-Társulat nyomdája

Korontály Jenő

Kilátás a Gellért-
hegyről c. képe.
(vvif.) repr.

Művészet
1941. 40-41 sz.
75. l.

Burza Károly, vezérkari alezredes

VII. 29

Koronthály Jenő

8 gimn.
nyilv. rajztanf.
9 hónap, jó eredm.
Tanár Csizik Gyula
Iparrajziskola 1904.

TÜRJE

templom

Römer Flóris: Archaeologiai levél Zalamegyéből.
VV 1863, 346.l.

MDK

Koronthály Jenő

Kisparaszt ház, of.

Balaton partján, of.

N. Szal. őszi tárlat, 1921. szept.

11 l.

MDK

Koronthály Jenő

Fasor, of.

N.Szal. őszi kiáll. 1921. szept.

11 l.

MDK

Koronthály Jenő

Látkép a Várhegyről

Látkép a Margithiddal

Látkép a Lánchiddal

Bpvizfpály 1941. Főv.Képtár. Házi példány

8 l.

M.D.K.

Koronthály Jenő

A Mücsarnok tavaszi nagy tárlatán a 443 kép és szobormü között szereplő müvét a kritika kiemeli.

A 21. oldalon 14-es számmal a müvész fényképe.

Képek, szobrok--festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni.26. juli. 2.
X. évg. 26. sz. 21. lap

Koronthály Jenő MDK

Ősz, vizf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

Koronthály Jenő

Táncoló figurák, of.

Müteremrészlet, vf.

Ősz a Városligetben, vf.

M. rajztanárok o. egyesülete kiáll. M. Szal. 1922. maj.

14 l.

MDK

Koronthály Jenö, festöm.

Visegrád látképe. Aquarell.

Iparcsarnok. "

Nemz. Szal. 1919. okt.kiáll. Kat. 8.1.

MDK

Koronthály Jenö, festöm.

Táncoló figurák. olf.

Műcs. [illegible] 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 111.

MDK

Keresthály Jenő, festőm.

638. Szobarészlet. Vizf.

643. Női arckép. "

Képzőm. Társ. 1913. tav. kiáll. Kat. 8o. l.

MDK

Koronthály Jenö, festöm.

566. feketeruhás hölgy. Vizf.

Képzöm.Társ. 1913.tav.kiáll. Kat. 75.l.

MDK

Koronthály Jenö, festöm.

338. A római fürdö összel. Vizf.

KMT. 1912. márc. kiáll. Kat. 63.1.

Koronthály Jenő MDK

Táncoló figurák, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Koronthály Jenő MDK

Szobarészlet, vizf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Koronthály Jenő MDK

Női arckép, vizf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Korunthly Jens

Mdi arolèp, viat.

Koronthály Jenő MDK

Feketeruhás hölgy, vízf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Koronthály Jenő MDK

A római fürdő ősszel, vizf.

Mücsarnok 1912. Hegedüs L.Tull Ö.Akvarell és pasztellfestők és grafikusok egyesülete kiállitásai

MDK

Koronthály Jenö, festöm.

A római fürdö összel. Vizf.

Mücs.-OMKT Hegedüs L. és Tull Ö. hagyat.kiál.
és
Akv.- és Pasz.t.Festök Egyes. és Graf. Egyes. -nek ko
lekcióiból rendezett kiáll. 1912. márc. Kat. 63.1.

Koronthály Jenő

OLGYAI VIKTOR.

*549 Mikor a jég indul. Temperafestmény. Eladó.

WÁGNER GÉZA.

550 Isar partja Münchenben. Pastell. Eladó.

551 Párisi sikátor. Pastell. Eladó.

OLGYAI VIKTOR.

552 Téli nap. Temperafestmény. Eladó.

WÁGNER GÉZA

553 Döntött erdőrészlet. Vízf. Eladó.

554 Kovácsműhely. Pastell. Eladó.

OLGYAI VIKTOR.

555 Havas falu. Tempera. Eladó.

SCHULTZ ILA.

556. Arckép. Pastell. Magántulajdon.

OLGYAI VIKTOR.

557 Erdőszéle. Tempera. Eladó.

KOSZKOL JENŐ.

558 Viola és narancs. Pastell. Eladó.

OLGYAI VIKTOR.

559 Erdő csendje. Tempera. Eladó.

KORONTHÁLY JENŐ.

560 Feketeruhás hölgy. Vízf. Eladó.

KOSZKOL JENŐ.

561 A Rába partján. Vízf. Eladó.

ANGYAL GÉZA.

562 Bányamunkás. Rézkarc. Eladó.

LITKEI ANTAL.

563 Tanulmány. Rajz. Eladó.

AUGUSTIN MARISKA.

564 Cigány szekér. Eredeti rézkarc. Eladó.

Képrőm Tár. 1913
Sar. Eiält. Gat

ANGYAL GÉZA.

565 Körmöci városrész. Rézkarc. Eladó.

KRON JENŐ.

566 Ceruzarajz. Eladó.

PAPP LAJOS.

567 Bagger a Neckarnál. Rézkarc. Eladó.

ANGYAL GÉZA.

568 Zivatar. Rézkarc. Eladó.

BARTA ERNŐ.

569 Körmenet Eperjesen. Rajz. Eladó.

KRON JENŐ.

570 Rézkarc. Eladó.

PAPP LAJOS.

571 Javítják a templomot. Rézkarc. Eladó.

RAINERNÉ ISTVÁNFFY GABRIELLE.

572 Sziklák Lacroma szigeten. Tempera. Eladó.

ANGYAL GÉZA.

573 A körmöci vártemplom. Rézkarc. Eladó.

PAPP LAJOS.

*574 Pilotázás. Rézkarc. Eladó.

575 Halasi piactér. Rézkarc. Eladó.

HENDE VINCE.

576 Fekete hold éjszakáján. Tempera. Eladó.

EGYED KÁLMÁN.

577 Őszi hangulat. Olajf. Eladó.

SZIRT OSZKÁR.

578 Baegóniák. Olajf. Eladó.

SZMRECSÁNYI PAJTÁS ÖDÖN.

579 Tréning gutaütés ellen. Vízf. Eladó.

580 Kapitány úr Peczek defilénál. Vízf. Eladó.

Korontaly Zigmond

l.

Räth. I 496.

Korontály Zsigmond

író és munkedvelő rajzoló.

Doktori értekezésének (címlapjár. 1671-ben (jelkeprekből mezőtt)) fenti rajzolta és Theer Portten Daniel metszette rézre Nagyszombatban

Ivlyár Czakó

72. l.

KRAMER JENŐ
papírkereskedő
VILLÁNY

Nyomtatvány

J.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Budapest

V. Rothermere-u. 12

Korotnna vára

Horváth István

Középkori várak
Somogymegyében.
Katonás Nevelés

1917. 10. 7.

Korosi templom

falkepei

(Nyitra vm)

marolta Gröh T.

l.

Gerecze falkepek

513. h.

Alkotvat

Sík vidéken szemlélhető terül el, melynek széles útjá hölgy közeledik karonfogva, a kiknek a jobbrafordultan áll köszön, miközben meghajlik. távozik rúddal bal vállán. A letei bontakoznak ki az azok zete a bottal járó úrnak: rö rág, nyakkendő, harisnya és széles gallér, magas sötét ru fehér béléssel, piros szoknya

Vászon, méretei 66·5 : 53· értéke 1400 K. — Néhai gróf P november 14-én (1429–908). — hagyására vonatkozó adatokat Bejelentetett 1913 március 16-

Kifüggesztésére vonatkozó a ban. 1913 : 55. *Hollandi iskola*

Jegyzet. Az e festményre v

a) a törzsleltárban (1920 *gemälde:* Eine Landschaft, im Hintergrunde ein Dorf und Kirc erdig);

b) a leltári kivonatban (20 *ländisches Gemälde,* aus dem einen Wald vorstellend. Im schw

gekauft zu Wien 1883. 65 hoch der Treppe);

c) a hagyományi jegyzékb *alföldi festő:* Tájkép;

d) az átvételi okmányban *alföldi festő:* Tájkép. Vászon,

Hagy. 1912.

Pállfy

Konstantinidesz Irallisz
Kiállítás Soltvadkerten

Magyar Nemzet 1985. III. 26.

Korosi rk. templom

(Nyitra vm.)

Forster Gyula báró

Két harang Mátyás
király idejéből.
Magyarország mű-
emlékei. I. k. Bp.
1905. 136–147.
l. képekkel.

a templom alapraj
közölve 142. l.
az 1468-ban öntött
harang felirata 143. l.

Korosy Vilmos kiállitás. Sziget-klubb
1925. jun. 1o-25.

Magyar Müvészet 1925. 171. o.
Kiállitások.

Pörge Gergely festő

Népszava XXXVIII.1910 ápr.16.
90 sz. 5 lap.
Plágiummal vádolt festő.

Grafika.

"Szovjet katonák hidat vernek a Dunán"

rajzolta Korossy Lajos.

Uj Világ.1952.12.sz.márc.20.7.l.

Korossy Lajos rajzoló.

Uj Világ.1952.12.sz.márc.20. 7.l.

M.D.K.

Koronyczik János, szobrász

Felvinczi Takáts Zoltánról 1960-ban készített szobrportréját közli a lap, a kiváló művészettörténészről való kegyeletes megemlékezése után.

Ferenczy László: In memoriam Felvinczi Takáts Zoltán 1880-1964

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1966. XV. évf. 2. sz.

139-140. old.

1021

Korotnai Gyula művészettörténész tanár

1974.III.7.Petőfi 13.o3 /11/ Gné

Nyiregyházi studiónk jelentkezik

Nyiregyháza ma 8o ezer ember nyujt otthont, tanulási lehetőséget és egyre emberibb életet. 15o éve annak, hogy a település sulyos anyagi áldozatok árán örökre megszabadult a földesuri terhek alól. Hamarosan városi rangot szerzett és 1oo évvel ezelőtt 1876-ban megyeszékhely lett. Ezt a kettős évfordulót szeretnénk felhasználni arra, hogy hallgatóinknak egy kicsit bemutassuk a régi Nyiregyházát. Kezdjük a várossalvaló ismerkedést mindjárt a legelején Nyiregyháza nevének az eredetével. A város neve jellegzetes, beszédes földrajzi név, szinte csábit a különféle magyarázatokra. Mi természetesen a nyelvészt, dr.Mező András véleményét tekintjük mérvadónak.

- A leg közismertebb vélekedés Nyiregyháza nevéről, amelyet könyvben is megörökitettek, a Kálvin téri mileneumi oszlopon, hogy városunk, helységünk keletkezése Szent Istvánnak azzal az intézkedésével függ össze, hogy minden tiz falu épitsen egy közös egyházat, közös templomot. És mivel a nyirségi tiz falu ezen a helyen épitette fel közös templomát, igy kapta Nyiregyháza ezt a nevet, e magyarázat szerint tehát a városnév jelentése a Nyirség egyháza. Nos hát ez roppant kézenfekvő lenne, hogy a történeti adatok a magyar néprendszer nem cáfolnák ezt a magyarázatot. Az országban egyetlen egy olyan település név sincsen, amelyik tájegységről kapta volna a nevét, tehát nincsen Bükkegyháza, nincsen Sárrétegyháza, nincsen Biharegyháza, Nyiregyháza nevet tehát teljesen egyedül lenne, ez pedig rendkivül szokatlan és nem igen fordul elő a magyar név-

1974.III.7.Pacóka 15.cs./ 21/ Ünd

Nyiregyháza szabadnak jelentkezik

Nyiregyháza ma Us ezer ezer nyujt otthont, tanulási lehetőséget és egyre emberibb életet. 15a éve ennek, hogy a település sulyos anyagi áldozatok árán Ürökre megszabadult a földesuri terhek alól. Hamarosan városi rangot szerzett és 100 évvel ezelőtt 1876-ban megyeszékhely lett. Ezt a kettős évfordulót szeretnénk felhasználni arra, hogy hallgatóinknak egy kicsit bemutassuk a régi Nyiregyházát. Leadjük a városszalvaló ismerkedést minéjárt a legelején Nyiregyháza nevének az eredetével. A város neve jellegzetes, kezdődés földrajzi név, szinte csábit a különféle magyarázatokra. Mi tanszékeinen a nyelvészt, Dr.Nemő András vélemény és tekintjük mérvadónak.

- A leg közismertebb változás Nyiregyháza nevéről, amelyet Könyvben is megörökítettek, a fáklyás téri milenszi szalepen, hogy városunk, helységünk keletkezése szent Istvánnak azzal az intézkedésével függ össze, hogy minden tíz falu épitsen egy kőszös egyházat, kőszös templomat. Ez mivel a nyirségi tíz falu ezen a helyen épitette fel kőszös templomát, így kapta Nyiregyháza ezt a nevet, e magyarázat szerint tehát a városnév jelentése a Nyirség egyháza. Ez hát az roppant kézenfekvő lenne, hogy a történeti adatok a magyar néprendszer nem adfelnak ezt a magyarázatot. Az országban egyetlen egy olyan település név sincsen, amelyik tájegységről kapta volna a nevét, tehát sincsen Dunkegyháza, sincsen Sárrétegyháza, sincsen Hiharegyháza, Nyiregyháza nevet tehát teljesen egyedül lenne, ez pedig rendkívül szokatlan és ez igen fordul elő a magyar név-

adásban. Helységünkre az első említés 1215-ből, majd 1219-ből és 22-ből való a nagyváradi tüzesvaspróbák lajstroma három bejegyzésében előfordul egy Nyir nevü település, illetőleg bizonyos Nyirbe való embereket említenek. Az 1333-37 között keletkezett pápai jegyzékek ugyan ebben a formában tartalmazzák helységünk nevét, tehát Nyir formában. Egy bizonytalan hitelü oklevél 1326-ból már Nyiregyházának irja, majd a XIV.század második felétől következetesen egészen a XVI.század második feléig Nyiregyházm a névforma, tehát még az a-birtokos személyrag nélkül fordul elő. Nos hát a névmagyarázatban, a névfejtésben az okozza a legnagyobb problémát, hogy hogyan lett Nyirből Nyiregyház és még később Nyiregyháza. A tatárjárás előtt számos olyan példát találunk, amelyben még nem szerepel az egyház utótag, majd a tatarjárás után néhány évvel, évtizeddel az ujabb forrásokban ezzel az utótaggal bővült formával tünnek fel a település nevek. Erre a jelenségre a kutatók azt a magyarázatot adják, a tatarjárás idején, majd pedig az azt követő belharcok során elpusztultak a már templommal is rendelkezett helységek, hát a templom romjai látszottak még hosszu évekig, évtizedek mulva is és mivel a templomot a korabeli nyelv egyháznak hivta, igy csatlakozott az egyház utótag, tehát másodlagosan az elpusztult település korábbi nevéhez. Nyiregyháza nevéhez hasonlóan számos más település név is keletkezett az országban az Árpád kortól napjainkig több mint 25o települést sikerült azonositanunk.

- Ön nagyon szép tudományos sikereket ért el, fiatalon lett

kandidátus és máris elévülhetetlen érdemeket szerzett a Szabolcsi földrajzi nevek magyarázatában, gyüjtésében.

- Szabolcs megyei vagyok, ebben a megyében születtem, számomra azért is rendkivül kedves Nyiregyháza, mert tudományos pályámat is itt kezdtem, Nyiregyháza név eredetét vizsgáltam 1967-ben. Azóta sem hagyott nyugodni a téma és régóta dédelgetem azt a tervet, hogy monográfiában dolgozom fel ezt a tipust Nyiregyháza és névrokonai címmel, s ezt a monográfiát Nyiregyházának ajánlom tisztelgésül.

- Ahogy Váci Mihály irja egy helyen Nyiregyháza nem történelmi város, de azért van története. Nagyon elkelne már és tudomásunk szerint készül is egy tudományos igényü korszerü monográfia, amely összefogja a város multját, jelenét. Addig is, amig ez napvilágot lát, arra kérem Hárafalvi Péter főiskolai tanárt adjunk diónéjban egy kis izelitőt a város történetének főbb mozzanatairól.

- Nincsenek ugyan látványos jelei a város történetének, mint egy Dunántuli városának mondjuk Sopronnak, vagy Pécsnek, vagy nem olyan eseménydus, mint az ország fővárosává váló Debrecené, Nyiregyháza története azért néhány történeti korszakban sok izgalmat érdekfeszitő mozzanatot rejt magában. Nyiregyháza legrégibb történetéről nagyon keveset tudunk nem is ott rejlenek az igazi izgalmak a település alapitása utáni századokban, hanem majd valamikor a XVII.szásadban, amikor megjelennik a hajduság. A hajdu kérdés fokozodó mértékben izgalmas kérdése a magyar történetirásnak, éppen ezért volna érdekes számunkra és reméljük ezt a közeljövőbeni kutatások meg is old-

ják, hogy mily mértékben élvezte Nyiregyháza is azokat a hajdu szabadsági jogokat, amelyeket a szomszédságunkban elterülő hajdu városok, Hajduszoboszló, Hajdunánás és a többiek és mikor veszitette el ezeket a hajdu jogokat. Még ez a kérdés összefügg Nyiregyháza történetének egyik nagy dátumával, 1753-al is, amikor a Károlyi Dessewffy grófok betelepitették Nyiregyházát szlovák nemzetiségü jobbágy parasztokkal. Egyik nemrégen megjelent tanulmány Mező András tollából egyébként azt bizonyitja, hogy 1753-ban a betelepités nem feltétlenül azért történt, mert Nyiregyháza pusztává vált, lakatlanná, néptelenné vált, hanem hogy ez a roppant nagyhatáru település viszonylag kevés munkaerővel rendelkezett, ezért kellett kiegészitení. Ha most az 1753-as település utáni visszonyokat nagyjából ismerjük. Itt voltaképpen ugorhatnánk is egy nagyot, egészen az örökváltságig, a város elöljárója, amikor az örökváltságért folyamodnak földasuraikhoz és az országos hatóságokhoz, azzal érvelnek, hogy azért szeretnék a jobbágyszolgáltatások alól mentesiteni a várost, mert a Szabolcs megyei népesség nagyon messzi helyekről kénytelen beszerezni iparcikkeit, azt szeretnék tehát, hogy ebben a városban sok iparos és kereskedő telepedjen le. Ilyen értelemben nagyon modern a lépés ez az örökváltság és ilyen értelemben kapcsolódik ez a XIX.század eleji nagyszerü esemény a mai gondjainkhoz. Amikor az örökváltságon tul jutott a város, akkor valahogy a nyiregyházi elöljárók igy gondolkodtak. Most minek kérjünk városi privilégiumot a királytól, hogy tőle függjünk, nem elég, hogy megszabadultunk a földesuraságtól. Most oda se tartozzunk, dea királyi ható-

ságokhoz se tartozunk, de természetesen ez nem maradhatott így sokáig, mert részben a nemesi vármegye részben pedig az országos hatóságok rákényszeritették szinte Nyiregyházát arra, hogy kérjék az uralkodótól a városi jogot. A további várostörténet csomópontjait már sokkal nehezebb kitapintani, Nyiregyházát soha sem hagyta nyugton, hogy mindig a vármegyei hatóságtól függött. Mindig keresett alkalmat, hogy a megyei hatóság alól kiszabaduljon és tudjuk, hogy a XIX.század végén is nagyszabásu akciót inditott a város elöljárósága, hogy elnyerje a törvény hatósági jogu városi rangot, azt amivel Pécs, Debrecen, Miskolc rendelkezett. Ezt azonban Nyiregyháza soha nem tudta magának kiharcolni.

- Nagyjából három téma az, amely országosan is érdekli a történészeket. A város településszerkezete, szlovák nyelvü küszeleti szóval lakossága és örökváltsága. Ha a lexikont felütnénk az örökváltság cimszó alatt valami ilyesmit találnánk, hogy a földesuri terheknek egy összegben történő megváltása. A nyiregyháziak örökváltságának voltée valami különleges sajátossága, erről érdeklődünk a téma egyik kutatójától, dr.Cservenyák Lászlótól.

- Más községek is megváltakoztak, azért a nyiregyházi mégis jelentős, mert a legkorábbiak közül való. 1803-ban először a Dezsőfy családtól váltakozott meg a község, majd pedig 1824-ben a Károlyi családtól. Nem sikerült egyszerre megváltakozniok nemcsak azért, mert óriási terhet jelentett volna ez a lakosság számára, hanem azért is, mert még nem volt gyakorlat a megváltakozás, a földesurak sem szivesen mentek bele az ilyen egyességbe.

- Hogyan tudta a város kifizetni ezt a temérdek pénzt?
- Nyiregyháza földesuri terhei más községekhez viszonyitva, a mezővárosokhoz viszonyitva is kedvezőbbek voltak, 1836-ban mezővárosi kiváltságot szereztek, mindez lehetővé tette, hogy az itteni gazdák anyagilag gyorsan gyarapodjanak. Mégis nagyon nagy terhet rótt a lakosságra, ezt önerejükből nem is tudták volna vállalni, kölcsönöket vettek fel, magánszemélyektől kellett ezeket a hiteleket felvenni és mindez nagy utánajárást követelt.
- Az emberek annak idején örömujjongással vették tudomásul, a megszabadulásukat a földesuri kötöttségektől. Ők már sejtették azt, amit mi tudunk, hogy város szempontjából nagyon jelentős pillanatnak lehettek a tanui.
- Az örökváltság azért fontos, mert tulajdonképpen megalapozta a város szabad fejlődését, ezért 1837-38-ban várossá válik Nyiregyháza, gyorsan elhagyta a környék jelentős településeit, Nagykállót. Ennek a környéknek tényleges központjává vált és ezt mind az örökváltság alapozta meg.
- Nyiregyházának nincsenek harsány nevezetességei, legalább is itt a látványosságok nemkiabálnak. Talán az átutazó a felületes szemlélő egyszerű, szürke kis városnak találja. De ha figyelmesen kutató, kereső szem nyilvánvalóan lel itten olyan érdekességeket, amikre érdemes odafigyelni. Gondolom Keresznai Gyula művészettörténész tanár egyetért velem.
- Igen tökéletesen azt hiszem nincs az országban még egy olyan város, amelynek olyan speciális körülménye lenne, mint Nyiregy-

házának, 1752-ben 8oo ember ha élt itt az sok. Nyiregyházának ez ad egyéni szint ezt a semmiből valamivé válás. Hát ez jellemző az épületeire is. Első problémák mások voltak, mint művésziek csak később kezdett el Nyiregyháza ezzel törődni. Hát sok szép dolog elveszett már pl. az a középkori kis nyiregyházi templom, aminek most a jubileumi évben tervezzük kiásni az alapjait, azután a régi vendégfogadó, de még ide sorolnám azt a sok szép kis parasztházat is, amiből két éve bontottak az utolsót, amiből már egy darab hirmondónak sem maradt meg eredeti formájában.

- Talán ezekután nézzük meg azokat az épületeket is amelyek művészettörténeti szempontból értékesek és fennmaradtak.

- Hister István épitésznek éppen a pályakezdetéről itt a városunkban négy szép épülete van ugye a megyei tanács, a régi Korona szálló, a szinház meg a 4.sz.iskola. Hát ugye Alpár Imre nem volt egy rossz épitész. Meg aztán itt van a Dankónak a városi tanács épülete különböző kis palotácskák ugye a takarékpénztár, a püspöki paleta, ugye a régi háboru előtti Nyiregyházának szerény keretek között, de hangulatos kis épületei.

- Egy ilyen nagy kiterjedésü megye székhelyhez képest, mintha a ránytalanul kevés szobra lenne Nyiregyházának.

- Hát minden esetre Budapesthez képestés a Balaton környékhez képest kevesebb van, de távolról sincs azért olyan kevés, mint ahogy az első pillanatban látszik. Hogy miért? Hát azért,mert nem tudom milyen elgondolás alapján a szobroknak a legnagyobb része el van valahogy dugva. Hát a legkirivóbb talán a Szatmári Gyöngyi, ugye aki nyiregyházi származásu ráadásul még az ő

szobra a főiskolának az egyik kis zárt udvarában van, nem is tudom ki látja a gyerekeken kivül.

- Ön szerint a köstéri szobrok közül, melyek a legsikeresebbek?

- Nehéz megmondani, itt egyéni izlés is közrejátszik, de azt hiszem a legjobbak között lehet emlegetni a Medgyesinek a Tüdő Szanatórium gyerekosztály előtt lévő szobrát a kis lófarkas lányt, aztán nagyon szép Páczainak ez a Kozák lovas szobra is, én nagyon szeretem Nagy Sándornak ezt a Csatorna Művek területén álló szobrát, nagyon szép a Damjanich laktanyának a szobra is, persze a Kellés szoborról sem szabad elfeledkezni a Bessenyei szoborról is, a mi izléstől kicsit távol áll már, de történetileg nézve nagyon értékes szobor, akár csak a Kisfaludi Strobinak a Vénusz szobra, vagy az a Napozója is, hogy mi lesz még, aztán várjuk a többit.

- Az Örökváltság 15o. és a megye székhellyé válás 1oo. évfordulójának a megünneplésére külön emlékbizottság alakult amelynek a titkára dr.Ördögh János a városi tanács elnökhelyettese. Hogyan készülnek a kettős jubileumra?

- Tervezünk emlékülléseket, tudományos üléseket, felkértük a történelmi társulatot, hogy emlékülését ebben az évben itt tartsa, a jobbágy felszabaditási törekvésekkel és az örökváltsággal kapcsolatos témakörből. Októberben ünnepélyes városi tanácsülést tart a városi tanács, amelyen első ízben kerül adományozásra a város díszpolgára cim. Ezen kivül a végrehajtó bizottság pályázatokat is irt ki, Nyiregyházával kapcsolatban. Ezeknek a pályadijjaknak az összege elég jelentős, reméljük, hogy nemcsak Nyiregyházáról, hanem az ország más részéről

is érkeznek majd be pályamunkák. Több kiállitás rendezését tervezzük 1974-től 76-ig a Józsa András muzeumban állandó várostörténeti kiállitást rendezünk. Emléktáblákat, szobrokat szeretnénk felavatni, a Sóstó területén tervezünk egy szabadtéri panteon létrehozását, amelynek első alkotásaként a Krudy szobor mellszobor, már felállitást is nyert. Folytatjuk a nyiregyházi kis könyvtárx sorozat kiadványait 1976-ban kiadjuk a város egységes monográfiáját. Szeretnénk, hogyha minél több emberhez eljutánnak ezek is és jól megismernék a nyiregyháziak saját városukat és még jobban megszeretnék.

- Végezetül egy személyes kérdés. Az elnök-helyettesnek elsősorban a város gondjaiban kell osztoznia, jut-e az örömökből valami?

- Bár nem vagyok nyiregyházi eredetileg 1948 óta élek itt, de azóta nemcsak megszoktam, hanem meg is szerettem ezt a várost és szivesen dolgozom fáradozom azért, hogy Nyiregyháza felzárkozzon az ország más városai közé. Természetesen a városi életet nemcsak az épületek sokasága, nemcsak a közmüvek és nemcsak az összkomfort jelenti, hanem a városi gondolkodásmód, a kulturális élet, az embereket is át kell nevelni és azt hiszem, hogy az a munka az nem lesz hiábavaló.

- Nyiregyháza örökváltsága cimmel Balkóczi János müsora hangzott el, szerkesztette Samu András.

Korotnoki honvéd-
siremlék

képe repr.

Szutórisz Frigyes:

Sárosvármegyei
album.
Eperjes é.n.
32.l.

M.D.K.

Korovszky Sarolta

Müvészi kivitelü uj fajta szőnyegekkel szerepelt a kiállitáson, mint Domokos Mariska: Magyar müvésznők kiállitása" c. beszámolójában irja.

Magyar Salon, Bp. 1901. junius hó
280-283lap

Koroy Vilmos épitész M.D.K.

Az Orvostudományi Továbbképző Intéze, Sebészeti Tömb tervpályázaton 4ooo Ft-os jutalom

Társtervező: Jaklics Ervin- Kiss Imre

Magyar Epitőművészet 1966/5. 2-8.1.
Magyar Epitőművészet 1966 /4.

Korpács Lajos
Balassy Béla

Cód

Az Ars Hungarica kiállítása

Ujabb kiállítást rendezett az Ars Hungarica Képzőművészek és Műbarátok Gazdasági Szövetkezete, amelynek célja, hogy a közvetítő kereskedelem kikapcsolásával könnyen megszerezhető s komoly művészi értékű képeket és plasztikai munkákat juttasson a középosztály otthonaiba. A mostani kiállítást is a *Pátria Klub* termeiben tekintheti meg az érdeklődő közönség. Ezúttal öt jónevű festőművész, *Balázsffy* Rezső, *Bárkász* Lajos, *Csupor* László, *Korpács* Lajos és ifj. *Kovács* János szerepel gyűjteményes anyaggal. A kiállítással kapcsolatban február 26-án, délután fél 6-kor a Pátria Klubban irodalmi és zenedélutánt rendeznek, amelyen a kiállító művészek által ajándékozott műtárgyakat sorsolnak ki.

Függetlenség 1941. febr. 23.

2.

Korpács Lajos
festő

Az „Ars Hungarica" Képzőművészek és Műbarátok Gazdasági Szövetkezete művésztagjainak a Pátria Klub „And-

107

Szépművészet
1941. 108. l.

rássy-úti helyiségeiben rendezett kiállításáról a m. kir. *vallás- és közoktatásügyi miniszter* megvásárolta *Prohászka* István: „Eső után" című olajfestményét és *Korpács* Lajos festőművész „Istálló belseje" c. olajfestményét.

Korpácsy Sándor festő

Koll. Kiáll. Gyulán

1929. okt.

Képzőművészet

1929. 220 l.

GIBT SICH DIE EHRE

Korpási Ferenc

Korpási Ferenc a négyzet alakú papírlapok sarok-hajlásgatásait vizsgálja.

Lantos Ferenc – Halász Károly: Kreatív kísérlet...
Művészet, 1981. január – 50. lap.

Korpács Lajos

festő Zypest.

Hármasfogat c.
képe repr.

Früh Dóm Pestm

I. k. 32. l. után

Életrajz, archép

lázd okv.

u. o 117. l.

FRÜHWIRTH M.

Dönyen M.:

Pest u. Tri ut

1-2. 1930

1076. *Esron.*

Derékig, kissé balrafordult van ábrázolva. Jobb kezét felem csak négy újja látható, a párkány bajusza és szakálla ősz. Köntöse irata fölül a kereten: »*Esron av*

Fresco, vásznan, méretei 60: Vétetett 1893 november 21-én 26 1894 január 5-iki 58693. sz. leirat al tatott 1894 deczember 31-én. — 1895 június 29-iki 3304 szvsz. h

Korpács Lajos MDK

Istálló belseje

Mucsarnok 1939 dec.-1940 január

Korpács Lajos

Bronzéremmel tüntették ki. Nemzeti Tárlat Ujpesten.

M.H.934.VI.15.

Korpács Lajos MDK

Istállóban I-II.

Mücsarnok 1943 Téli kiállitás

MDK

Korpács Lajos

-r-: Három kiállitás. Magyarország 1941. febr. 25.

MDK

Korpács Lajos

Kiállitási hir

Izzó 1967 febr.18.

Korpács Lajos: MDK

Delelő olf.
Itálló belseje olf.
Lovak az istállóban. olf.
Szántás olf.
Istálló belseje olf.

Ars Hungarica kiállitása 1941.f ebr_márc. 16.
/Pátria Club/

Korpács Lajos: MDK

Istállóban olf.
Delelő lovak olf.
Tanulmány olf.
Delelő ökrök olf.
Hazatérő gulya olf. , Rákospatak olf.

Ars Hungarica kiállitása 1941.f ebr-márc. 16.
/Pátria Club/

Korpács Lajos
festő
Vkminki áll. 1943

Istállában, olajf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út
33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) disz-
termében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"**
címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

MDK

Korpács Lajos

részt vett az alábbi kiállításon

Három kiállitás. Ars Hungarica kiáll.
Magyarország 1941. febr. 25.

MDK

Korpács Lajos

Istálló belseje, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.
6. l.

Korpács Lajos

festő

Uppert, Deák F u. 32

1927. Független Nüvesek

kiáll. a Nemzeti Szalonban

1662-909-1
Nyári-szobája

190. Iró-asztal.

Egy darab ~~nyers~~ tölgyfa iró asztal ~~sima pácm-~~
~~ra fényezéssel~~, ~~egyszerű kivitelű~~ két sarokra járó ajtóval ~~ellátva~~, ~~egyszerű vasalással~~. Mérete: 178 cm. széles, 75 cm. magas, 89 cm. mély.
Ára.....220.00 K

Készitette Csepreghy János és fia az 1905: I. 25-én kötött és 1905: III. 23-án 17753 sz. alatt jóváhagyott szerződés alapján a végszámla 21-ik tétele szerint (1431-907).

Középütt egy zárós és jobbról három kihuzható nyilt fiókkal, balról pedig egy polczczal ellátott oszlop rakható hozzá.

Korpács Lajos

festő

Műcs. kiáll. 1939-től
Pipics 116-l.

1. MAGYARVA
2. HADAD : REF. TEMPLOM SZÓSZÉKE BR. W
ZSUZSANNA CIMERÉVEL, 1754. (SIPOS DÁVID
3. VISTA : REF. TEMPLOM LEGÉNYKARZATA
(KALOTASZEG).
4—5. KOLOZSVÁRI : FARKAS-UTCAI REF. TEM
MŰVE, 1646.
1. MAGYARVALKÓ (GEGEND VON KALOTASZ
KOLOZSVÁRI NEMZETI SZINHÁZ. ALFÖLDI A
1936-BAN.
KOLOZSVÁRI UNITÁRIUS TEMPLOM HOMLOK
MŰVE, 1792—96.
KOLOZSVÁRI : FARKAS-UTCAI TEMPLOM, EG
KOLOZSVÁRI : AZ EGYKORI DOMONKOS-, M
TÓRIUMA. XV. RSZ. 2. FELE (RESTAURÁLÁS
CSIKDELNE : RENESZÁNSZ SZÁRNYASOLTÁR
KOLOZSVÁRI : RENESZÁNSZ AJTÓKERET MA
KOLOZSVÁRI : SZENT MIHÁLY-TEMPLOM. X
A DÉVAI MAGNA CURIA. XVII. SZ.
A BONCHIDAI BÁNFFY-KASTÉLY UDVARI H
SUKY BENEDEK KELYHE, 1440 KÖRÜL. ESZ
A SÁROSPATAKI VÁR PERÉNYI-LOGGIÁJA.
A KERESDI BETHLEN-KASTÉLY. 1559—98.
DIÓSZEGI PÉTER : SÜKÖSD GYÖRGY SIREM

MDK

Korpács Lajos

Istálló belseje
Delelőn
Istálló belseje

Ars Hungaria kiáll. 1940.

MDK

Korpács Lajos

Ars Hung. 1. kiáll.

Uj Magyarság, 1940. dec. 21.

Korpács Lajos

MDK

Istállóban

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Korpács Sajós

festő

láid

Szépművészet

1941. 20. 1

1.

Korpács Lajos
festő

Csoportkiállítás nyílt Szovéta tér 5. h. alatt, melyen rajzai szerepelnek.

Magyarság, 1927. dec. 4.

Kostnäs Stugor

Kode

Angenäma sällskap önskas för
5 à 6 dagar, helst äldre ensam-
stående.

Mellanpassning, Mått: Mån. V-

M.D.K.

Korpács Lajos

"Hazatérő gulya" c. képének repr.-ját bemutatja a lap "Konzervativok a Pátria Klubban" c. beszámolójának keretében.

Csemiczky: "Két kiállitás" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. febr. 28. márc. 6. IV. évf. 9. sz.

MDK

Korpács Lajos, festőm.

A békéscsabai telepen hosszabb ideig dolgozott Tanulmányait Zombory mesternél végezte. Lovas képein érdekes plein air hatásokat ér el. -A magyar népélet ábrázolója./Hortobágy, terelés, szántás,stb./ A Nemz.Szalon kiállitója. Nagy lovas kompozición dolgozik. Békésgyula, Ujpest, Békés vm.több képét vásárolta meg.

Igáslovak. Repr. 13.old.
Szántás. Repr. 13.old.

Müvész Kurir. 1937. 1.sz. 13.1.

Korpács Lajos

állatfestő és grafikus
Ujpesten élt.

Ugró 463. l.

Ugró Gyula: Ujpest

Kp 1932

)erendezések.

-XVI.sz.

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

LZÉS):

-i templomban.

Korpás Lajos

festő

1941. febr. végén Koll. kiáll. az alábbi művekkel, budapesti kiállítása keretében.

Függetlenség 1941 febr. 23.

(Az Ars Hungarica kiállítása.)

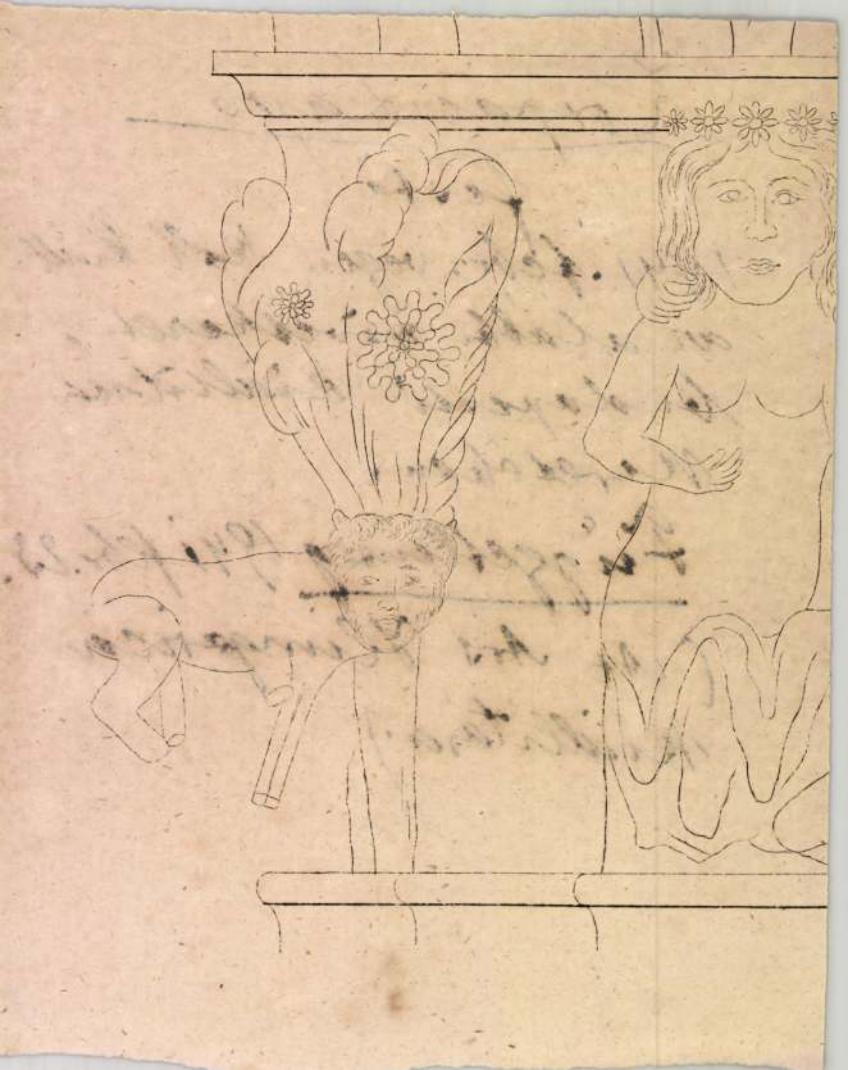

Korpás Mária
festő

Érdekes képzőművészeti eseménye van Szegednek: Korpás Mária festőművésznő, a szegedi egyetem lektora rendezte meg kiállítását a Kultúrpalotában. Ez a portré dr. Inanovits György egyetemi tanár feleségét ábrázolja
(Osváth Tibor Ottó felv.)

Színházi Magazin
1943. 21. szám

Korpona vár

745 **Matunák Mihály.** Korpona várkapitányai. Korpona, 1901. fve. 8°. 1 képes táblával. (89 old.) 6.–

Ranschburg kat
1944

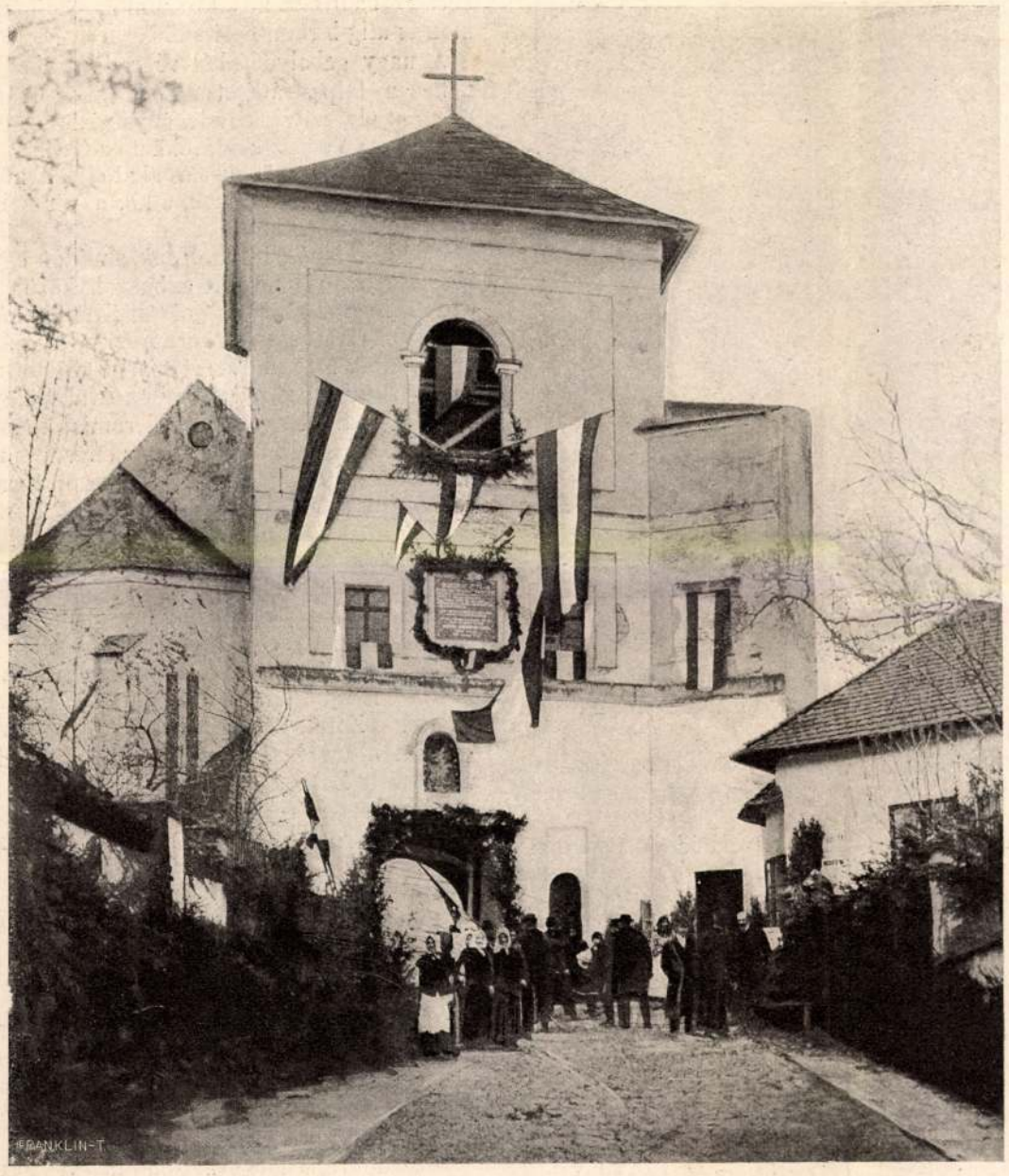

A KORPONAI VÁRTEMPLOM HARANGTORNYA A BOCSKAY-EMLÉKTÁBLÁVAL, A LELEPLEZÉS UTÁN.

Lavedan darabja azok közé a szinpadi művek közé sorozható, a melyeket érdekeseknek szoktak nevezni, a melyekről a közönség és a hivatásos kritika nagyon eltérő nézeteket vall, a melyek hálás anyagul szolgálnak vitatkozó, okoskodó hajlamaink kielégítésére. A nézetek lehetnek eltérők, — de a darab mindenesetre érdekes.

Morey doktornak Páris közelében előkelő szanatóriuma van, a hol főleg idegbajosok keresnek üdülést. Ide hozza el De Chailles herczegné is a férjét, a kit erkölcstelen, kicsapongó életmódja tökéletesen megrontott, tönkretett, már a morfiumnál tart, a mikor a szanatoriumba hozzák, s az agylágyulás kétségtelen tünetei is mutatkoznak rajta.

A gondos ápolás mellett, a melyben szép ifjú neje és a kitünő orvos részesítik, enyhült a baja, de nem gyógyult ki; a teljes gyógyulásra semmi kilátás. A herczegné már most, három havi kúra után viszi haza a beteget, s búcsút vesz az orvostól. Az orvos, egy fiatal, ateista tudós, szenvedélyesen beleszeretett a herczegnébe, a herczegné az ateista doktor faggatására azt vallja, hogy ő sem hisz Istenben, de titokban sűrűn jár a templomba, hogy ébredező bűnös szerelme leküzdéséhez a gyónásban keressen védelmet.

Miközben a herczegné megteszi az előkészületeket az elutazáshoz, látogató jő az orvoshoz, egy fiatal pap — öcscse Morey doktornak. A testvérek tíz év óta nem látták egymást. Most azért kereste föl hirneves bátyját — a kihez gyöngéd testvéri szeretettel és keresztényi alázatossággal közeledik — támogatást, segélyt kér tőle, szegény betegek gyógyítására és ajánlást a dúsgazdag De Chailles herczegnéhez, a kit nem ismer. Az orvos, a ki a legkisebb megindulást vagy örömet sem érzi rég nem látott és megjavult öcscse látásán: mindkét kérelmet ridegen elutasítja. Ateista létére — úgy véli — nem támogathat olyan intézményt, melyet papok alapítanak.

Kibékülve bár kezet fognak, de hidegséggel szivükben válnak el a testvérek.

A herczegné búcsúzni jön; a doktor ezt az alkalmat használja föl és megvallja szenvedelmes szerelmét, a herczegné küzködik, védekezik, ellentáll, de az orvos erőszakos ostroma alatt megtántorodik, ereje megtörik és légyottot igér az orvos lakásán. Ezzel végződik az első felvonás.

A herczegné azonban — mielőtt elmenne az igért légyottra: még egyszer fölkeresi gyóntató papját, s hogy nem találja a templomban, a lakására megy. A gyóntató pap senki más, mint Daniel, Morey doktor öcscse, a ki csak itt ismeri meg buzgó hivét, A gyónást megzavarja a doktor, a ki megleste a herczegnét s lázasan ront be a pap szobájába. A herczegné magukra hagyja a testvéreket, minthogy tanu jelenlétében úgy sem gyónhatik.

A két testvér szeme egyszerre nyílik meg. A herczegnének, a kit a doktor bűnös szerelmével üldöz és a kit kedvesévé akar tenni: a csábító tulajdon öcscse, a pap kel védelmére. Az orvos jogát követeli, a pap az asszony lelki üdvét akarja a kárhozattól megmenteni.

Szenvedélyes vita fejlődik, a melyben nem kímélik egymást. Megkezdődik a szörnyű párbaj. A két testvér harcza a szenvedély tetőpontját akkor éri el, a mikor az orvos — kifogyva minden érvből — azt a vádat csapja a pap szemébe, hogy nem önzéstelenül kelt a nő védelmére: a szép asszony rabul ejtette őt is. E kegyetlen vádat zúdítva fejére, elrohan, s a pap megtörten roskad imazsámolyára.

A III dik felvonás Bolène püspök szalonjában folyik le, a kivel már az első felvonásban is találkoztunk. Ez az elegáns, szellemes, fenköltlelkű és éleslátású bölcs Ázsiában járt, mint hittérítő, s az ott szenvedett embertelen kinzásoktól megbetegedvén, szintén Morey orvos szanatóriumában talált gyógyulást. Ott találkozott és ismerkedett meg a herczegnével is, s ott látta viszont Dánielt, a kit atyai szeretettel és becsüléssel vesz körül.

A herczegné vigaszért és tanácsért jő most hozzá. Élete — nagybeteg férje mellett — vigasztalan; s most áldozata a két testvér közt folyó áldatlan harcznak is. Kolostorba akar vonulni. A püspök — mielőtt végleg határozna — azt kívánja tőle, hogy találkozzék még egyszer Dániellel.

Mikor Dánielt bejelentik: a herczegné néhány perczre visszavonul a kápolnába. «Imádkozzék a holtak nyugalmáért,» szól az elcsüggedt asszonyhoz a püspök, a ki már a herczegné érkezése előtt értesült arról, hogy a herczeg egy hirtelen támadt őrülési rohamában levetette magát lakása erkélyéről, szétzúzta koponyáját és most a halállal vivódik. A herczegné még mit sem tud a katasztrófáról.

Dániel őszinte vallomást tesz a püspöknek. Megrendült hite. Kinzó kétség támadt lelkében: nincsen-e valóban alapja a rettenetes vádnak, melylyel bátyja illette. Nem méltó már a papi öltönyre, ki kell vetkeznie. A bölcs püspök azonban megnyugtatja, eloszlatja a fiatal pap kétségeit, a ki aztán átszelleműlten arra szánja el magát, hogy elmegy a püspökkel — Ázsiába.

A Dániel és a herczegné közt lefolyó végső jelenetben aztán tisztázódik a helyzet. Dániel maga kéri a herczegnét, hogy nyújtsa kezét annak, a kit

A KORPONAI FELSŐ KAPU.

Jelfy Gyula fényképei.

szabadban az Uzora partján táborozzék, a hol esetleges támadásnál jobban védekezhetünk.

Itt csatlakozott hozzánk az angol «*Standard*» hirlaptudósítója is, két kisérőjével, a kik apró bosnyák lovakon kisértek bennünket s a kiket ezúttal jól megvendégeltünk paprikás gulyáshussal. Egy kicsit tüsszögtek tőle, de mert más ebéd nem volt, megették.

Este hét órakor Milinkovich százados harczkészenlétet rendelt el, mert azt az értesülést nyerte, hogy Magláj felől Dobojra az éjjel támadást akarnak intézni.

Rögtön erős őrjáratot indítottam Magláj felé, a visszamaradtak pedig egész éjjel a legszigorúbb készenlétben állottunk, a lovak etetése nélkül, mig reggel az őrjárat azzal a jelentéssel tért vissza, hogy semmi gyanusat nem talált.

— Látod, szólott hozzám Milinkovics, a törökök gyáva ficzkók, nem mernek bennünket megtámadni; fel kellene használni az időt s mindjárt *Maglájba* menni.

Én figyelmeztettem a századost, hogy két etetést nem lehet mellőzni, ha azt akarjuk, hogy lovaink szolgálatképesek legyenek s azon fölül az embereink is ép akkor láttak a főzéshez; tehát maradtunk.

Dobojból tehát másnap, augusztus 2-án délelőtt 10 órakor indultunk el s este 5 óra felé érkeztünk *Magláj* elé.

A magláji előljáróság azonnal jelentkezett Milinkovicsnál, a ki később elmondotta, hogy azok a legloyalisabb magatartásról biztosították.

Én mindennek daczára megérkezésünk után Dekleva főhadnagyot 12 huszárral azonnal kémszemlére küldtem Zepcse felé, századomat pedig a Boszna balpartján (Magláj a jobb parton fekszik,) táborba szállítottam, s megtettem minden óvintézkedést annyira, hogy a folyón levő dereglyéket és csónakokat mind a balpartra hozattam s őrizet alá vettem.

Milinkovich százados, a ki Maglájt jól ismerte s a hol őt is jól ismerték, *Heideck* főhadnagy által, a ki az ezred pénzét kezelte, élelmiszert és takarmányt hozatott onnan s mikor a legénység már mindennel el volt látva, a tisztekkel elhagytam a tábort s a közeli útszéli korcsmába mentünk vacsorázni.

Már este 10 óra volt s Dekleva főhadnagy még mindig nem érkezett vissza. Ez nyugtalanított.

Végre 11 óra felé megérkezett s megtette jelentését Milinkovichnak, hogy egy redif őrnagytól megtudta, hogy Zepcse tele van fölkelőkkel, számuk mintegy 8—9000-re tehető.

A vacsoránál Dekleva főhadnagy félig tréfásan mondotta Milinkovichnak:

— A huszároknak eredeti nézetük van rólad, útközben azt mondogatták: — Milinkovich kapitány majd belevisz bennünket a kapitányunkkal együtt egy olyan várba, hogy abból majd alig birunk kimászni; ezen mindnyájan jót nevettünk.

Éjfél felé visszatértünk a táborba és semmi sem zavarta nyugalmunkat, sőt másnap sem s így semmi roszat sem sejtettünk, annál is inkább, mert Milinkovich azt mondotta, hogy ő bízik a Maglájiakban s a felkelőkről úgy nyilatkozott, hogy ezt a csőcseléket figyelembe sem érdemes venni.

Másnap 6 órakor folytattuk útunkat Zepcse felé s körülbelül 9 órakor érkeztünk a Livnicához, a hol pihenőt rendeltem, mialatt a környékbeli fenyvesekben fölkelőket és redifeket pillantottam meg s közöltem Milinkovichcsal, hogy alighanem kelepczébe kerültünk s jó volna lefegyverezni azokat az embereket; mire Milinkovich a következő kijelentést tette:

— Senki se merészeljen a törököknek egy rosz szót is szólni, vagy valakit közülök elfogni, mert az illetőt *azonnal főbelövetem.* Nem szabad senkit provokálni.

Milinkovich ezután nehány Zepcse felől jövő emberrel beszélt, a kik figyelmeztették, hogy Zepcse környékén van a fölkelők főserege *Hadzsi Lojával* s nem lesz tanácsos oda menni.

Hogy a dologról bizonyosságot szerezzünk, Dekleva főhadnagyot szakaszával kémszemlére küldtem előre s én századommal lépésben követtem s utánunk jött Heideck főhadnagy két előfogattal, melyen a podgyász és a pénz volt.

Dekleva főhadnagyot és csapatát a Rovan melletti útszoros torkolatánál a fölkelők megtámadták s neki a túlnyomó erő elől meg kellett hátrálni.

PACZONA ISTVÁN, A MAGLÁJI HŐS.

Alig hogy a felkelők soraiból az első lövés eldördült, azon vettük észre magunkat, hogy reánk is tüzelnek.

Első dolgom volt, hogy Heideck főhadnagy intendánst a pénzzel biztonságba helyezzem, fedezetet adtam mellé s elküldtem Maglájra, a melynek lakossága állítólag méltó volt a bizalomra.

Mindez a felkelők golyózápora között történt. Hogy Dekleva főhadnagy visszavonulását fedezzem, gróf *Chorinszky* főhadnagynak parancsot adtam, hogy szakaszát szállitsa le a lovakról s kezdje meg a tüzelést, majd mindnyájan leszálltunk lovainkról s felvettük a gyalogharczot a fölkelőkkel, a mi nem tartott soká, mert megkerüléstől tartottam. A századot tehát ismét lóra ültettem s tiz ember elvesztése után megkezdtem a visszavonulást, annál is inkább, mert észrevettem, hogy egy csapat insurgens (basibozukok), körülbelül 1000—1200 ember, futólépésben igyekezett visszavonulásunkat elzárni.

Milinkovich mint mindig, most is velem a század élén lovagolt.

Valóságos vesszőfutás volt ez az ellenség golyózápora közt. Két oldalról a bokrok és cserjék mögül ontották reánk a golyókat.

Csakhamar elértük a Livnica-patak hídját, melyet a felkelők egy csapata tartott megszállva. A hidat megkerülni nem lehetett s így nem volt más hátra, mint gyors ügetésben végig robogni a hídon.

Itt esett el derék őrmesterem, Klempay lovag több huszárral.

Déli 12 órakor Magláj közelébe jutottunk, a hol az előörsöt vezető káplár azon jelentést tette, hogy Maglájon nem lehet keresztül menni, az út el van zárva. A maglájiak, körülbelül három ezren felfegyverkezve, lövésre készen, két ágyúval résen állnak. Heideck főhadnagyot s 15 huszárt legyilkoltak s hulláik levágott fővel az országút mentén fekszenek.

Ezt a rémes jelentést hallotta Milinkovich is.

Ebben a kritikus pillanatban, midőn az erdőségből folyton tüzeltek ránk, mögöttünk pedig a zepcsei fölkelők fenyegettek bennünket, nem maradt más hátra, mint elszánt rohammal keresztül törni az utunkat elzáró akadályon. Megadtam tehát a parancsot: «Vágtass!»

Bátor huszárjaim megeresztették a kantárszárat s vágtattunk szélsebességgel.

Előbb azonban egy elénk keresztbe állított szekéren kellett átugranunk. Valóságos hármas kereszt-sortűzzel fogadtak itt az insurgensek. Ablakokból, háztetőkről és fák tetejéről lövöldöztek reánk asszonyok, férfiak egyaránt még akkor is, a mikor már lovainkról lebukva, rakáson hevertünk.

Itt szenvedtük a legnagyobb veszteséget, a bátor Chorinszky főhadnagy is itt esett el.

Ebben a veszedelmes tüzben értünk a házcsoport végére, a hol lovamat két golyó találta. A nemes állat összerogyott és én vele együtt egy csomó szintén felbukott huszárra estem s az utánunk jövők felettünk robogtak el.

Én egy Vadász nevű káplárra estem, a ki arra kért, szabadítsam ki a lovak alól, pedig magamon is alig birtam segíteni.

A nagy gabalyodásból végre lovainkat nagy nehezen talpra állítottuk, én ekkor már két lovamat elveszítve, egy legénységi lóra ültem s Kránitz és Vadász káplárokkal és Gyalús, Csizmanszky és Bús közhuszárokkal elmenekültem.

Mi voltunk az utolsók, a kik a véres csatahelyet odahagytuk.

Alig 300 lépést lovagoltunk, a midőn egy fölkelő csoport rohant elő a bokrok közül, a kik sortüzet adtak ránk s a golyók Kránitz káplárt és Bús, Gyalus és Chernovszky huszárokat sebesítették meg, de azért tovább vágtattunk s találkoztunk a század trombitásával, Völgyivel, a ki elmondta, hogy a század romjai szanaszét kóborolnak az erdőségbe s már engem is régen halottnak hittek, mire én gyülekezőt fuvattam vele s erre a jelre a még életben levő huszárok egyenkint előlovagoltak az erdőből s nagy örömmel kiáltották: «Hála Isten, csakhogy a kapitány urunk él!»

Csakhamar együtt volt az ötven huszár, a kik átélték ezt a végzetes napot. Köztük volt Bach huszár «Zoltán» nevű lovamon, melyet Aszaly nevű ordonánczom vezetett, a kit a törökök lelőttek s Zoltán török kézbe került, de Bach, a ki szintén lovát vesztette, lelőtte a törököt s visszavette Zoltánt s még egy Pesti nevű sebesült huszárt is maga mellé vett a nyeregbe s így tett meg 21 kilométernyi útat golyózápor közt.

Mialatt megmaradt huszárjaimat sorba állítottam, megérkezett Milinkovich százados is, a kit saját vallomása szerint megvadult lova Maglájnál ledobott s ő gyalog volt kénytelen menekülni.

Én magam is láttam lovam alatt a földön fekvé, hogy Milinkovich az országúton gyalog szalad, de egy Polgár nevű huszár ezt látva, oda rugtatott s átadta neki a lovát s Milinkovich így menekült el a tűzből.

Századom maradékával Dobojnak vettük utunkat. A mint Kornóhoz értünk, egy útszorosnál a felkelők ismét golyózáporral fogadtak bennünket, de itt heves csata után nagynehezen keresztül vágtuk magunkat s ekkor a kornóiakat rövid idő alatt kiűztük a házaikból, mert ezek is, mint a maglájiak, előbb üdvözöltek bennünket s midőn tovább lovagoltunk, hátba lövöldöztek bennünket.

Doboj felé közeledve, elővédemtől azt a jelentést vettem, hogy az Uzora patak hidja mögött a 27. számu «belga király» nevét viselő gyalogezred egy százada áll Schadeck százados vezérlete alatt.

Odalovagoltunk s leszállva lovainkról, azonnal elrendeltem, hogy sebesültjeinket mossák le a patakban s itassák meg a lovakat.

Este hét órakor érkeztünk ide sebesültjeinkkel, a kiket a lovainkra kötözve vittünk magunkkal.

Rövid pihenő után Dobojba lovagoltunk. Szegény lovaink ekkor már annyira el voltak csigázva, hogy enni sem akartak s kilencz közülök másnap el is hullott.

E napon este kilencz óra felé érkezett meg Rozsnyó felől *Philippovich* báró hadtestével. Én azonnal jelentést tettem a zepcsei, magláji és kornói ütközetekről s hogy 73 embert és 84 lovat vesztettem, mire Philippovich báró így válaszolt:

— Túlbátrak voltatok, nem kellett volna oly messze előre nyomulni és annyi embert feláldozni.

— Kegyelmes úr tudja, — feleltem én, — hogy az expedicziónak nem én voltam a parancsnoka, én nem mentem volna lépre s elővigyázóbb lettem volna.

Ebből is kitűnik, hogy Milinkovich százados tovább ment, mint kellett volna, sőt még tovább is volt szándéka menni, a miről azonban én lebeszéltem.

SZINHÁZI LEVÉL.

Henry Lavedan «*A párbaj*» czímű három felvonásos szinműve, a mely Harsányi Kálmán fordításában november hó 11-én került először szinre a Nemzeti Szinházban: nem aratott olyan általános nagy tetszést, a milyent párisi fényes sikere után mindnyájan reméltek.

sokára Ferdinánd király által Borsodmegye főispánjának s a diósgyőri vár parancsnokának nevezteték ki, s Korpona a király oltalma alá jutott, e veszélyes két ellenétől megmenekült.

Azonban bekövetkezett az 1541-dik év. A törökök Buda várát, az ország szivét bevették, minek hire az egész országot megrázkódtatá, ekkor az esztergami várparancsnok szigoruan meghagyá a korponai őrségnek, hogy a város jobbfelén emelkedő csúcson *örtornyot* épittessen, hol éjjel-nappal őr tartassék. Ez épitmény (mint mellékelt képünk mutatja) jelenleg is meglehetős ép állapotban látható.

Hovatovább aggasztóbbak lettek a körülmények; a törökök nemsokára Esztergamot, Lévát, Visegrádot vették be s közeledének a bányavárosok felé. 1545-ben már Bozók várát, mely alig van egy órányira Korponától, sőt magát Korponát is megtámadták, azonban sikertelenül. Voltak ez időben a törökökön kivül még magyar rablóvezérek is, kik ezen zavargós időt felhasználván, saját honfitársaik nyugalmát zavarták; — ilyen volt Balassa Menyhért, ki 1546-ban nemcsak Csábrág és Szitnya várakat foglalta el, hanem Korponát is több izben megtámadá, mivel azonban itt heves ellentállásra talált, Bozók várának indult, mely akkoriban saját testvére, Balassa Zsigmond tulajdona volt, és midőn e vár parancsnoka, Széchenyi, ellentállt volna, ekkép kiáltott fel: „Add meg magad Széchenyi, ne hidd! kezem ügyét te sem kerülöd el!“ ki azonban daczára, hogy legyőzték, mégis megmenekült.

A város a törökök felszólításának nem engedelmeskedett s hű maradt királyához, ki Krusicz János csábrági kapitányt nagyobb katonai erővel Korpona várának védelmére rendelte.

Midőn Maximilián a trónra lépett, az 1559-ki országgyülésen elhatároztatott, hogy a korponai vár megerősitésénél Turócz-, Zólyom-, Árva- és Liptó megyék hat napot minden dij nélkül tartozzanak dolgozni. S midőn ezen város ily fontos erősséggé emeltetett, bekövetkezett az is, hogy Hont, Nógrád nemessége a török előtt itt kereste menedékét.

Később, midőn Krusicz, a korponai várparancsnok, Fülek vára segitségére rendeltetvén, ott fogságba esett, Géczy György jött Korpona védelmére; — ezután Ujfalussy Fer. meg Ujlaky Sebestyén voltak e vár parancsnokai; hanem midőn 1563-ban Ferdinánd király Szolimannal 30,000 arany lefizetése mellett békét kötött, Krusicz kapitány is fogságából kikerült s Korpona várának parancsnokságában ujra megerősittetett.

Alig mult nehány év, s a törökök, a békét megtörve, 1569-ik évben Korponát ujolag megtámadták, de mivel Krusicz hősileg visszaveré őket, azzal boszulták meg magukat, hogy a város határát tönkre tették. — Midőn az érsekujvári basának Korponát szép szerével megnyerni nem sikerült, mindenféle üzenetekkel fenyegette, hogy nemcsak az őrizetet, de a polgárságot is negyedelni fogja, ha ajánlatát elfogadni elmulasztanák, de mivel Korpona mindegyre hű maradt királyához, a basa haragra lobbant s Ali béget, ki akkoriban Dévény fölött parancsnokolt, Korpona ellen inditotta, de sikertelenül, mert Károly herczeg e törekvését megakadályozá. — Krusicz helyébe, ki ez időben meghalt, Nagy Fábián, ezután pedig Balogh Lukács, voltak e vár parancsnokai.

1588- és 89-ben a törökök Korpona várát ismét ostrom alá vették, és ezután is több izben, de már a hadi szerencse fordulóban s a félhold homályosuló félben volt, mert Mansfeld tábornok Esztergomnál a törököket keményen megverte, Palfy pedig több magyar vezérrel Fülek, Szécsény várakat bevette, tehát Korpona békéje is egy időre biztositottnak látszott.

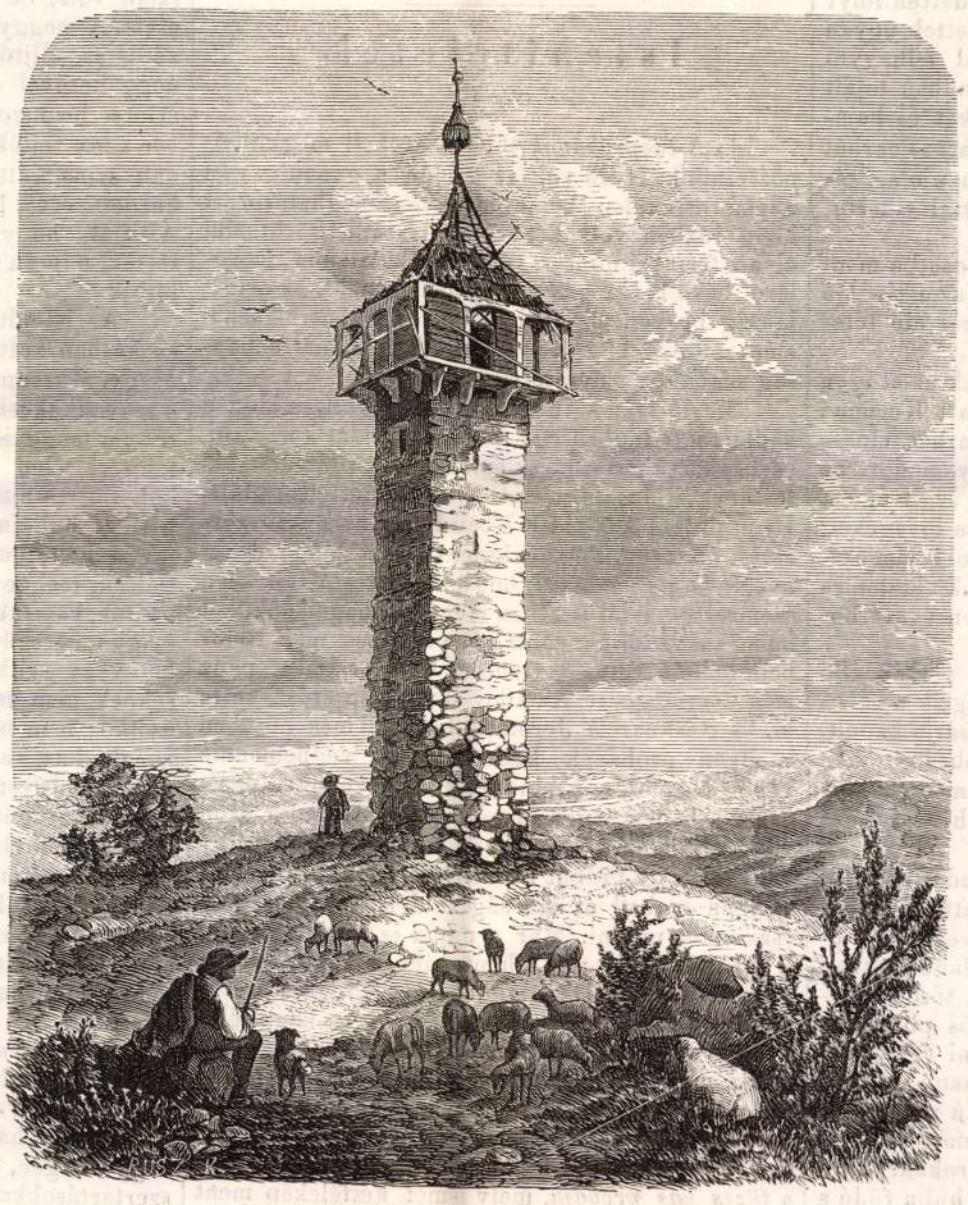

A korponai örtorony. — (*Greguss* János rajza.)

Bocskay István fölkelése idejében 1604-dik évben Korpona is felszólittatott a csatlakozásra, de mivel nyilatkozatával késett, Bocskay Rédey Ferenczet egy hadtesttel Korpona ellen inditotta, kinek is ezt bevenni sikerült. Igy állván a dolgok, Bocskay maga jelent meg Korponán, hova oly czélból hirdetett országgyülést, hogy a béke Ausztriával kieszközöltessék, miért is Bocskay Illésházy Istvánt békealkudozás tekintetéből azonnal Bécsbe küldötte, minek következtében a béke csakugyan létre is jött, és pedig a következő föltételek alatt: Bocskay az erdélyi fejedelemséget visszakapja, ha pedig családja kihal, az visszaessék a magyar korona alá, hogy a Bocskay által bevett várak a királynak visszaadassanak, hogy a nádori méltóságra protestánsok is megválasztathassanak, és hogy a protestánsok vallásszabadságaikban megerősittessenek.

Béke volt valahára. De alig mult el tizenkét év, 1619-ben Bethlen erdélyi fejedelem Bocskay nyomdokait követve, ismét kénytelen volt berontani ez országba, s a népet felkelésre buzditani. Debreczenig előnyomulván, irt Korponára, s a vár feladását mindenféle fenyegetésekkel kérte; s Thurzó Szaniszlónak a vár akkori parancsnoka később meg is hódolt.

1621-ben, midőn a császári katonaság Korpona tájékán táborozott, e város is Ferdinánd király oltalma alá sietett, — de mily rettegés fogta el a polgárságot, a midőn rögtön ott terem Bethlen serege, s a császári tábort szétveri, — hogy tehát e hűtlenségeért bekövetkezhető veszélyt megelőzze, egy küldöttséget inditott utnak Bethlen ujra elejébe, és nem siker nélkül.

Korpona városa, délkeletről. — (*Keleti* Gusztáv rajza.)

Mint tudjuk, 1622-ben Bethlen Pozsonyban békét kötött, de nem sokára a törökökkel szövetkezve, 80 ezernyi sereggel ujra visszatért. Ezen ellenség ellen gyüjtött seregbe Korpona polgársága is nádori parancs folytán 200 katonát kiállitani köteleztetett, — de ennek daczára is nemsokára Bethlen hatalmába került.

Béke köttetett ismét, de csak hogy ujolag felbontassék, mert Bethlen a törökökkel harczra kelvén, 1626-ban julius 25-én a törökök Korponát megtámadva kirabolták. — 1644-dik esztendőben Rákóczy György erdélyi fejedelem szabadságharczában, Rákóczy hatalmával nem mérkőzhetvén, ennek meghódolt.

A linczi békekötés után a törökök a magyar

Vas. Ujs. 1866.

hazát ismét pusztitni és rabolni kezdették, s igy 1647-ik évben julius 24-ik napján reggel, midőn a lakosság többnyire a határban dolgozott, a törökök véletlen s oly nagy számban rohanták meg Korponát, hogy alig maradt idő a város kapuit bezárni, de mindamellett oly elkeseredetten folyt az ellentállás, hogy a törökök nem verettek ugyan vissza, azonban mégis az ostrommal felhagyni kénytettek, miért is boszuból a szabadban talált lakosokból 43-mat, nagyobbrészt nőket és hajadonokat, elfogtak, és 400 darab szarvasmarhát hajtottak el. — Két hónappal ezután ujolag támadás alá vették Korponát, de ezuttal sikertelenül.

Az 1649-ki országgyülésen határozatba ment a korponai várőrség szaporitása, s azonkivül a hontmegyei tisztviselőség is Selmeczről ide tétetett át.

A törökök támadásai által, melyek most igen gyakoriak valának, tizennégy év alatt Korpona több mint 300 polgárt, s tömérdek marhát, eleséget vesztett el, ez által indittatva folyamodott az akkor uralkodó Ferdinánd királyhoz segitségért, ki is a városnak nemcsak katonát és lövegeket; de szükséges lőport, s golyót is nagyobb mennyiségben adatott, — igy elkészülve, csak alkalomra várt, hogy annyi elkövetett kegyetlenségért boszut állhasson ellenén.

Az alkalom közeledik, a magas parton álló strázsaház őrének jeladó kürtje elhangzik a város felett, a lakosság fegyvert ragadva bezárja kapuit, a roppant porfelhő mindig közelebb jön, már szinte hallani a dobok és sipok riadalmát, s a várfalait megrohanó muzulmánok „Allah!“ kiáltása rázkódtatja meg a levegőt.

A harcz mindkét részről elkeseredetten folyt; hanem Bory Mihály uram cselt vetett az ellenségnek. A várőrizet egyik fele a hegyek közt lappangván, előtört, s a törököket váratlanul hátban támadta meg. E nem várt esemény a török sereget roppant zavarba hozta, e fontos pillanatot felhasználni, s a várkapuin kirohanni egy percz müve volt. — A minden oldalról rohanó megtámadások megtörték az ellen erejét, a zavar átalános lőn, minek az lett aztán eredménye, hogy Bory a várőrizettel egyesült polgárokkal teljes győzelmet aratott, több ezer török hulla födé a csatamezőt, az élve maradtak nagyobb része fogságba s az egész tábori szertár zsákmányul esett; a város határszélén több elesett török feje póznákra aggattatott.

Több évig vitézül védte még Bory Mihály e várost. Halála után 1668-ban báró Balassa Bálint volt e felső vidék védője s Korpona várának parancsnoka, kiben Ali bég oly hatalmas ellenére talált, hogy Korponára a többi közt egyszer igy irt: „Balassa kutyáinak ne merészkedjetek engedelmeskedni, mert a ki azt teszi, azt élve nyársra huzatom.“

Évek multak el békével. De 1678-ban ismét látunk Korpona vára alól egy támadó török sereget megveretten, futva menekülni.

Tököly Imre 1682-ben Korponát elfoglalta s védelmére Pápay István egyik vezérét rendelte. Később azért, mivel Korpona Tökölynek meghódolt, Salenburg császári tábornok e várost 2000 r. forinttal büntette meg.

Midőn 1703 dik esztendőt irtak, ujabb szabadságharcz eseményei folytak. Tököly Imre mostohafia, Rákóczy Ferencz, Lengyelországban egyesitvén seregeit, Magyarországba betört s oly szerencsésen harczolt, hogy nemsokára Bozók, Korpona, Csábrág és Léva várakat is meghódította.

1706-ban Rákóczy országgyülésében Korpona részéről Palásti István mint városbiró, Bene Pál, Gerhadt, Szentiványi Ráfael és Zsembery Mátyás mint követek vettek részt, s mivel e város ez időben Rákóczy oltalma alatt állott, ez minden szükségében hozzá, mint védőjéhez s legmagasb urához folyamodott, s neki 1707 ik évben 10,800 forintnyi adót fizetett. — Az emlitett évben Rákóczy, Bercsényi vezérének elnöklete alatt haditörvényszéket is alakitott Korponán.

Midőn a császári sereg a bányavárosok felé közeledett, akkor Rákóczy korponai őrsége igen gyenge volt, miért is a várat megtarthatni reménye nem levén, éjnek idején elhagyá azt, de nem nagy köszönet volt benne, mert mielőtt odahagyná a várat, lángoknak adá martalékul, minek következtében Korpona igen sokat vesztett hajdani erős voltából.

Rákóczy legyőzetvén, Korpona ujolag a királyiak kezére esett, lassan épülni kezdett, de oly különbséggel, hogy a vár düledékeiből r.-kath. egyház, és a régi magyar nemes családok palotáinak maradványaiból szerény polgári lakok emelkedtek.

A város most mintegy 2400 lakossal bir, kiknek fele a r. kath., másik fele az evang. egyházhoz tartozik.

Istenitéletek.

(Vége.)

4) A *tüzpróbának* több faját kell megkülönböztetnünk. Ilyen volt az, midőn a gyanuba vett egyén mezitelen kezét bizonyos meghatározott ideig tűzben volt kénytelen tartani, körülbelül olyan formán, mint a történet C. Mucius Scevoláról beszéli. Ha a kéz sértetlen maradt, az ártatlanság be volt bizonyitva. Azonban arról sehol sincs emlités, hogy az istenitélet e fajánál a papság segédkezet nyujtott volna.

Másik faja a tűzpróbának az volt, midőn a vádlott egy ingben égő farakáson ment keresztül, és ha azt akarta, hogy ártatlannak nyilvánitsák, testének a lángtól sértetlennek kellett maradnia. Ilyen próbát állt ki 1067-ben Péter, florenczi szerzetes, ki ezért Petrus igneus (Tűz-Péter) nevet nyert, és pedig azért, hogy szerzetestársait azon szemrehányástól tisztitsa meg, mintha püspöküket hamisan vádolták volna. E próbának már 1063-ban kellett volna történnie, de II. Sándor pápa meg nem engedte. Az 1067-ikit a nép erőszakolta ki. — Savanarola Jeromos hires dömés pörében is ilyen próbának kellett volna végbemennie 1498-ban, melynek mindkét vitázó szerzetes-pártnak alá kellett volna magát vetnie, és pedig azon világos kijelentés után, hogy noha az egyházi törvények az ily próbát tiltani látszanak, rendkivüli esetben szabad az igazság földeritése végett ily eszközhöz nyulni. Már a napja is ki volt tüzve, t. i. 1498. apr. 7.; az államtanács összeült s a tűz meg volt rakva. De mindkét párt kifogást tett a feszület és szentelt ostya ellen, s igy az istenitélet a nép nem csekély boszuságára elmaradt, mely egész méltatlanságával Savanarola ellen fordult, őt tartván bünösnek, mint Schröckl egyháztörténetében részletesen leirja.

Egy *harmadik* faja a tűz általi istenitéletnek a *tüzes vas próbája*, mely ismét kétfélekép ment végbe. *Egyik* módja az volt, hogy bizonyos izzó vastömeget, rendesen 1—3 font nehézségüt, kellett valamely meghatározott pontig mezitelen kézzel vinni. A körötte elkövetett szertartások nagyon hasonlitottak a forró viz próbájánál alkalmazottakhoz. Midőn a régi iratokban izzó vas próbájáról van szó, rendesen ezt kell érteni. Volt azonban *másik* is, melynél a magát tisztitandó bizonyos számu megtüzesitett ekevasra tartozott mezitelen lábbal lépni. Az ekevasak száma rendesen 9, néha csak 6, de olykor 12 is volt. E módot rendesen házasságtörés és gyilkosság eseteiben használták. Egyébiránt a jus canonicum az izzó vas valamennyi próbáját, mint istenkisértést kárhoztatja.

5) A *keresztitéletről* eltérők a nézetek, ugy látszik, hogy ezt nem is tartották valóságos istenitéletnek, hanem inkább vitázó két félnek vagy egyénnek versenye volt, melyikök képes tovább vizszintesen kiterjesztett karokkal (és pedig rendesen kereszt mellett) állni, vagy ki lesz kénytelen előbb lebocsátani. Ugy látszik, hogy e próbát leginkább birtok fölötti viták és határvillongások eldöntésére használták.

Van emlités a keresztpróbának még egy más fajáról is, mely abban állt, hogy a gyanusitott fejére tartozott tenni a feszületet. Minthogy azonban sehol sincs előadva, milyen eredménye volt ennek, valószinü, hogy ez csak a tisztitó eskünek ünnepélyesebb neme, és pedig annál inkább, mivel III. Leo pápáról meg van irva, hogy bizonyos vádak ellen 800-ban N. Károly, ennek egész udvara és a papság előtt azzal tisztitotta magát, hogy előttök fejére tevén az evangyéliumot és feszületet, ezekre megesküdött. Hasonlót emlitenek I. Pelagiusról, ki az evangyéliummal és feszülettel fején ment föl a szószékre.

6) A *párviadalt*, mint barbár szokást az egyház mindig kárhoztatta. Ezt tette az utolsó egyetemes concilium, a tridenti is, mely az „ördögi találmányban“ résztvevőket, sőt még a nézőket is, kiközösitésre méltóknak jelenti ki. Ámbár pedig ez ismételt tilalom daczára akadtak egyházi személyek, kik ez istenitéletben is cselekvő részt vettek, az ily kivételek még nem veszik annyira igénybe figyelmünket, mint azon szokás, hogy a papoknak ily esetben szabad volt helyetteseket állitani. E helyetteseket „Campienes“-nek hivták, s eredetileg csak a nők, kiskoruak és gyöngék jogainak védelme volt föladatuk. A fejedelmek is birtak ily helyettesekkel, honnan a „champion du roi“ elnevezés. A pápai tilalom egyébiránt e helyettesekre is kiterjedett.

7) A *gyászpad próbája* akkor használtatott, midőn a gyilkosság ki általi elkövetése bizonytalan volt, de a gyanu egy vagy több egyénre esett. A meggyilkoltat ugyanis gyászpadra teritvén, az állitólagos tettesnek megparancsolták, hogy kezével a halottnak sebét vagy köldökét érintse bizonyos forma elmondásával. Ha a sebből vér vagy tajték jött, vagy pedig ha erre a halottnak szine változott, vagy csak a seb reszketni kezdett, ezt a bünösség bizonyságának tartották. Állitják, hogy ily uton több gyilkosságot kisütöttek, miután a gyilkosok tettöket magok bevallották.

Az istenitéletnek e faja a székelyeknél is szokásban volt, mint azt Balássy Ferencz az Uj Magy. Muzeumban (1858. IV. füz. 191. és 192. l.) e szavakkal ismerteti: „Ha valaki meggyilkoltatott: a meggyilkoltatott ember rokonainak követelésére azon helynek, vagy falunak lakosai, a hol, vagy a melynek területén a meggyilkolt embernek hullája vagy holtteste találtatott, tartoztak a holtetemnél megjelenni, s a gyilkost, ha tudták, megnevezni s kiadni, ha pedig azt nem tudták, kezeiket a meggyilkolt ember fejére tenni, s ugy megesküdni: hogy sem magokat e büntényben vagy gyilkosságban vétkeseknek vagy részeseknek nem tartják, sem azt, hogy ki legyen a gyilkos, nem tudják. S a ki ez alkalommal esküdni vonakodott, vagy a kinek keze alatt, a mig esküdött, a holttestből a vér megindult s folyni kezdett, az azonnal vétkesnek nyilvánittatott s halálra sententiáztatott; valamint az is, ki a tetemre, vagyis eskütételre fölhitt helység lakosai által, mint gyilkos, kiadatott.“ E szokás, mely ugyancsak Balássy szerint még a XVI., XVII. században is foganatban volt a székelyeknél, ott „tetemre hivásnak“ vagy „halálujitásnak“ neveztetett.

8) A *szent falat próbája* abban állt, hogy annak, kire a lopás gyanuja esett, egy darab megszentelt kenyeret vagy sajtot adtak enni, azon hitben, hogy ha bünös, nem lesz azt képes lenyelni, vagy ha igen, ben megtartani. E próba is egyházi szertartásokkal volt összekapcsolva.

9) Végre némileg az istenitéletekhez sorozható még az *Isten itélőszékére való fölebbezés*, melynek egyébiránt csak akkor volt helye, midőn a vádlott az ugynevezett istenitéleteket megvetvén, e csaláson vagy babonán alapuló itéletek ellen Isten igazságos itéletére hivatkozott. Hogy a templariusok utolsó nagymestere Moley Jakab kivégeztetésekor 1313. mindkét biráját, V. Kelemen pápát negyven napra, és Szép Fülöp franczia királyt egy évre Isten itélőszéke elé idézte, sokan kétségbe vonják ugyan, de később általános hitté vált, s a kor gondolkozásmódjának tökéletesen megfelel. Más hasonló eseteket is találunk a kutforrásokban följegyezve.

Ezek voltak az istenitéletek nevezetesebb fajai. Ki tudná megmondani, hány ártatlan élet esett nekik áldozatul? Gáncsolják bármennyire a jelent az ó-kor magasztalói: a balhit e gyümölcseinek eltűnése is hangosan kiáltó tanubizonysága az emberi nem haladásának. E rövid vázlat áttekintése után is lehetetlen, hogy mindenki boldognak ne érezze magát, hogy oly kornak szülötte, melyben ily vadságnak sem ő, sem embertársai nem lehetnek többé áldozatai. *—br—yi —s.*

Egy közhasznu vállalat.

Á főváros köreiben közelebb egy közhasznu és életrevaló vállalat terve merült fel, nevezetesen hogy egy részvényes társulat Buda-Pesten minden igénynek megfelelő gyógyintézetet létesitsen, s azt a koritniczai fürdővel összekösse.

Régóta, de ujabb időben különösen mind jobban érezhető fővárosunkban hiánya egy általános nagyszerü gyógyintézetnek, vagy ha ugy tetszik gyógyháznak, milyenek Európa legtöbb nagy városaiban léteznek, s mit a mivelt világ „maison de santé“ név alatt ismer. Mind a betegeknek, mind a fővárosi orvosoknak érdekében áll ilynemü intézetnek itt, a fővárosban létesitése, melyben a betegek rendes, házias, mondhatni családias gondos ápolást, otthonos igényeknek megfelelő kényelmet, társalgásra, érintkezésre házi központot találjanak, szóval valami egyebet, mint a mit a legválogatottabb kórházak sokkal általánosabb, kevertebb és zártkörü laktanya

sal tán a javas asszonyok szolgálhatnának. Részemről csak azt jegyzem meg, hogy a munkás szorgalom hiánya s a gyermektartástóli félelem népünknek e vérébe átment gondolkodás-modorával szoros összefüggésben van. Mi fog ezen változtatni? ugy hiszem, semmi.

Szólhatnék még a magyar nép fényoldalairól, de félek: könnyen az öndicsöités vádjába eshetem.

El fogja ismerni mindenki, kinek tiszta látását a nemzetiségi pártszenvedély el nem vakitá, hogy a magyar nép nyiltszivü, emberségtudó, vendégszerető, bátor, katonának, jobban mondva, hösnek termett, önzetlen nép, mely a népdal jellemző sorai szerint, jó szóért ingét is odaadja, de a jussait, a jussait nem hagyja!

És ki tagadná, ki a történelmet meghazudtolni nem akarja, hogy a magyar hazáját szerető, a közjó eszméiért lelkesülő, önfeláldozó, nemzet, mely egy buzditó szóra, olykor hiába, kész eltékozolni életét? melynek jelleme egy köszörületlen drágakö, de csak arra nézve, ki azt ismerni megtanulta?

A magyarban minden tulajdon megvan, mely egy nemzetet szeretetreméltóvá s egy népet nemessé tehet. Hajh! de mindez mit ér? Mikor e szép tulajdonsá[illegible] korban, önfentartás tekinte[illegible] meg annyi — hibákká válto[illegible]

Sokat tanulhat a magya[illegible] de más nemzet is tanulh[illegible] sokat.

Igen. Tanuljon a ném[illegible] emberséget, izlést, férfibát[illegible] retetet. A magyar a szerb[illegible] nemzeti ügyeiben csüggede[illegible] szerb a magyartól nyiltság[illegible] lemet. Mindkettő pedig a ne[illegible] haladás módjait: hajlamo[illegible] mivelés, ipar s kereskedés[illegible] jobb épitkezéshez, békeszer[illegible] nak tiszteletben tartását [illegible] szorgalmat.

A magyar hasonlit a r[illegible] szerb a göröghöz: mindk[illegible] utóbbi erkölcsi alap nélkül. [illegible] igen prózai, de ő birja a *föl*[illegible]

Melyik szebb vagy mely[illegible]

Feleljenek rá az idealis[illegible] sok, az államgazdászok.

Népek megitélésében elv[illegible]

„Egy nép sem jó,
És egy sem rosz.“

Hirlapirodalmunk a 19-ik században.

Ötödik közlés.

(A forradalom után 1850—53.)

(Vége.)

Átnézet.*)

1850—1853-ban megjelent lapjaink technikai kiállitása, az előbbeniekhez hasonlitva, haladást mutat. Politikai lapjaink rendesen, ünnep utáni napot kivéve, naponkint jelentek meg, s mig ezelőtt csak az egy „Respublika“ járt pár hétig négyhasábu iven, forradalom utáni politikai magyar lapjaink hasábozását s rétjét tekintve, mindinkább terjedelmesbek lettek, igy a Pesti Napló 1851-, Magyar Hirlap 1852-, s utána a Bndapesti Hirlap 1853-től kezdve négyszer hasábozott nagyobb s nagyobb iven jelentek meg. Legnagyobb alakot vett fel 1853. juliustól a Pesti Napló, mely 20½ hüv. magas és 14½ hüv. széles ivréten adatott ki, jóllehet nagysága a Kossuth Hirlapjáét csak

*) E czikksorozat eddigi rendszerénél fogva most a hazai *nem-magyar* lapok részletes elősorolása következnék. Azonban a rendelkezésünkre álló térrel gazdálkodni kényszerülvén, a közlő ur szives engedelméből a német, szláv stb. lapok teljes jegyzékét ezuttal mellőzzük s célunkra nézve elegendőnek tartjuk, azok névszerinti rövid fölemlitését a jelen „Átnézet“-ben. Szinnyei ur nagybecsü dolgozata később ugyis önállóan és teljességben fog megjelenni. *Szerk.*

Figyelmező, 1850. jan.; 2) Magy[illegible] nov. 15.—1852; 3) Pesti Napló, 1850. mar[illegible] 9.—1853; 4) Kolozsvári Lap, 1850. jan. 2.—1852. jun.; 5) Budapesti Hirlap, 1853; 6) Magyar Menekültek, 1854;

szépirodalmi lapok: 7) Hölgyfutár, 1849. nov. 15.—1853; 8) Csokonai Lapok, 1850. jul. 3.—okt. 15; 9) Pesti Röpivek, 1850. okt. 6.—decz. 8; 10) Értesitő, 1852. febr. 3.—1852. apr.; 11) Budapesti Viszhang, 1852. máj. 1.—1853; 12) Családi Lapok, 1852. apr. 15.—1853; 13) Szépirodalmi Lapok, 1853. jan. 2.—jun.; 14) Délibáb, 1853. jan.—decz.; 15) Divatcsarnok, 1853. apr. 3.—decz.;

egyházi lapok: 16) Religio, 1849. jul. 1.—1853; 17) Katholikus Néplap, 1848. jul.—1853;

szaklapok: 18) Gazdasági Lapok, 1849—1853; 19) Hetilap, 1852. okt. 2.—1853; 20) Ifjuság Lapja, 1853. jun. 2.—decz. 31;

vegyes lapok: 21) Népbarát, 1850; 22) Napi Tudósitó, 1853. jun. 2.—decz. 31.; 23) Debreczen-N.-Váradi Értesitő 1842—1853; 24) Borsodi Értesitő, 1852; 25) Aradi Hirdetmények, 1852. jul.—1853;

folyóiratok: 26) Magyar Emléklapok, 1850. márcz. 8.—jul. 9.; 27) Magyar Irók Füzetei, 1850. jul.—aug.; 28) Remény, 1851. febr.—decz.;

s a magyar *Korpona* elnevezés. Ezen állitás leghitelesebbnek látszik, mert a 17-ik század valamelyik országgyülésén maga a város ekkép nyilatkozott eredetéről „Carpona villa primum Regalis fuit, et aliquando per Saxones, per Carolum M. hoc in regnum inductos, condita.“

De tán elég ennyi a homályos multból; lássuk a történelem világosabb lapjait.

980-dik esztendőben Gejza fejedelem alatt Korponát már mint régi szász telepet találjuk, ezen fejedelem volt az első, ki őket bizonyos kiváltságokkal ajándékozá meg.

Ezen szász telepeket (Pojnyik, Szászfalu, és Korpona) ez időben Hunth és Páznán magyar családok birták, azonban midőn Sz.-István király Boleszlav, Kupa, és Duló ellen harczolt, Hunth és Páznán vezérek szász alattvalóikkal oly tetemes segitségére valának Sz.-István királynak, hogy ez elleneit legyőzvén, őket jobbágyságuk alól felszabaditotta, — ezen időtől fogva Korpona Sz. István király egyik rendeletében mint királyi város (Villa Regia) emlittetik, hol kiváltságai fentartatni parancsoltatnak.

Ezen időtől fogva Korpona minden további változás nélkül élvezte szabadságait, mignem a 13-ik században II-ik András király alatt Erdélyből nagy számban szász bányászok Felső-Magyarországba rendeltettek, hogy ott bányákat kutassanak. Ezek nagyobb része Korponán telepedett le, de bányákat nem lelvén, földmivelő nép lettek. Ekkor több hegy s patak németül neveztetett el — mint Fitzberg, Nikelberg, Warmflusz, Kalterbach, stb, s mai napig is e névvel birnak.

Azonban megjött az 1241-ik év és vele a tatárpusztitás, nagy fergeteg dult e honban szerteszét. Korponán is egész népcsoportok rémült arczokkal s jajveszékelve az erdőkbe menekültek.

Végre az 500,000-nyi tatár csoport 1243-ban Moldovába vonult vissza. Korpona lakosai is lassankint elő kezdének tünedezni menhelyeikből, melyek még most is láthatók, a várost romba dőlve, vagyonukat kirabolva, s társaik ezereit legyilkoltan a romok közt heverve találták.

Ekkor Béla király beutazván országát, az elpusztult városokat és falvakat ujraépittetni rendelé, miért is 1244-ik évben személyesen jelent meg Korponán, s azt erős fallal körülépitni parancsolá. Ezen időből olvashatjuk Béla király diplomáját is, melyben Korponának szabadalmait nemcsak megerősitette, de meg is szaporitá. 1342-dik évben Korpona már az ország gazdagabb városainak sorában volt, mit onnan lehet következtetnünk, mert I-ső Károly Róbert alatt az ezen évi országgyülés 31-ik art. folytán a királyi kamarának évenkint 35 font ezüstöt tartozott fizetni.

I-ső Lajos és Zsigmond királyok is megerősitették e város szabadalmait. 1483-ban a husziták betörvén Magyarországba, a többi közt Korponát is feldulták, miről a városi levéltárban megőrzött iratok tanuskodnak.

Korpona már ez időtől mint vár emlittetik s igy az Erzsébet királyné és lengyel László király közti háboruban Giskra által megszállva tartatott, de 1444-dik évben Palásti Bertalan és László bevették s Giskrát megszalasztották. Később, mivel a felső megyékben tartózkodó csehek rablásai által e város igen sokat szenvedett, panaszt emelt Mátyás király előtt, ki a kárvallottaknak 10 évi adót, s a városnak a 35 font fizetendő ezüstöt elengedé. — Midőn Mátyás király megházasodott, a királyi kincstár igen kimerült állapotban levén, több város, s köztök Korpona is, tetemes összeggel járult költségei fedezésére. II-ik Lajosnak a törökök elleni hadkészületei alkalmával Korpona nemcsak katonákkal, de 400 r. forinttal is járult segélyére.

Ezen kor irataiban többször találkozunk Balassa Zsigmond bozóki, és Erdődy püspök csábrági várurakkal, kik mindketten időnkint Korponát meghóditani törekvének, de miután Balassa nem-

Korpona.

(Zólyommegyében.)

Hazánk legrégibb városainak egyike Korpona.

Fekvése e városnak, mely Hont és Zólyom megyék közt épen az északi határt képezi, s minden oldalról erdős hegyekkel van köritve, igen regényes. Hogy eredetéről némi fogalommal birjunk, messze, igen messze — multunk mesés világába kell vezetnem az olvasót, azon korba, a hol Attila a góthokkal, s az ugynevezett karpokkal tört be ez országba. — Némelyek szerint ez utóbbiak lettek volna alapitói, s tőlök eredettnek mondatik a latin elnevezés „*Carpona*,“ ez azonban kétes, miután azon karpok a rómaikkal háboruskodván, többnyire a Duna partjain laktak. Mások a szászokat mondják Korpona alapitóinak, kik, mivel akkor e város környékén igen sok tó létezett, halászatból éltek, s nagy mennyiségben pontyokkal *(Karpfen)* kereskedvén, „*Karpfnerek*“-nek neveztettek; s ezen keresetök után maga a város is *Karpfen* nevet nyert — s ebből származhatott aztán a latin *Carpona*,

Vas. Ujs. 1866, 584. l.

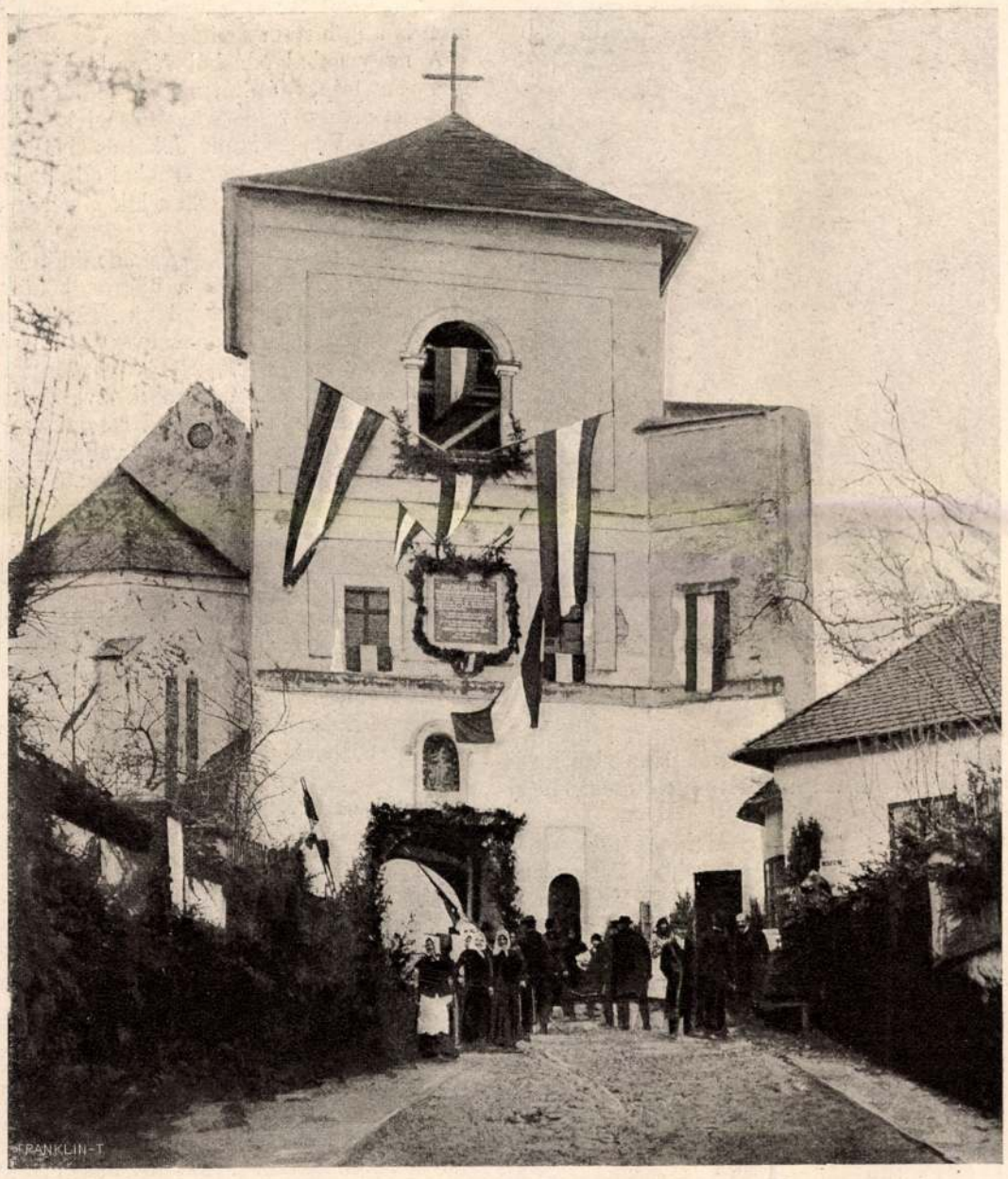

A KORPONAI VÁRTEMPLOM HARANGTORNYA A BOCSKAY-EMLÉKTÁBLÁVAL, A LELEPLEZÉS UTÁN.

Lavedan darabja azok közé a szinpadi művek közé sorozható, a melyeket érdekeseknek szoktak nevezni, a melyekről a közönség és a hivatásos kritika nagyon eltérő nézeteket vall, a melyek hálás anyagul szolgálnak vitatkozó, okoskodó hajlamaink kielégítésére. A nézetek lehetnek eltérők, — de a darab mindenesetre érdekes.

Morey doktornak Páris közelében előkelő szanatóriuma van, a hol főleg idegbajosok keresnek üdülést. Ide hozza el De Chailles herczegné is a férjét, a kit erkölcstelen, kicsapongó életmódja tökéletesen megrontott, tönkretett, már a morfiumnál tart, a mikor a szanatoriumba hozzák, s az agylágyulás kétségtelen tünetei is mutatkoznak rajta.

A gondos ápolás mellett, a melyben szép ifjú neje és a kitünő orvos részesítik, enyhült a baja, de nem gyógyult ki; a teljes gyógyulásra semmi kilátás. A herczegné már most, három havi kúra után viszi haza a beteget, s búcsút vesz az orvostól. Az orvos, egy fiatal, ateista tudós, szenvedélyesen beleszeretett a herczegnébe, a herczegné az ateista doktor faggatására azt vallja, hogy ő sem hisz Istenben, de titokban sűrűn jár a templomba, hogy ébredező bűnös szerelme leküzdéséhez a gyónásban keressen védelmet.

Miközben a herczegné megteszi az előkészületeket az elutazáshoz, látogató jő az orvoshoz, egy fiatal pap — öcscse Morey doktornak. A testvérek tíz év óta nem látták egymást. Most azért kereste föl hirneves bátyját — a kihez gyöngéd testvéri szeretettel és keresztényi alázatossággal közeledik — támogatást, segélyt kér tőle, szegény betegek gyógyítására és ajánlást a dúsgazdag De Chailles herczegnéhez, a kit nem ismer. Az orvos, a ki a legkisebb megindulást vagy örömet sem érzi rég nem látott és megjavult öcscse látásán: mindkét kérelmet ridegen elutasítja. Ateista létére — úgy véli — nem támogathat olyan intézményt, melyet papok alapítanak.

Kibékülve bár kezet fognak, de hidegséggel szivükben válnak el a testvérek.

A herczegné búcsúzni jön; a doktor ezt az alkalmat használja föl és megvallja szenvedelmes szerelmét, a herczegné küzködik, védekezik, ellentáll, de az orvos erőszakos ostroma alatt megtántorodik, ereje megtörik és légyottot igér az orvos lakásán. Ezzel végződik az első felvonás.

A herczegné azonban — mielőtt elmenne az igért légyottra: még egyszer fölkeresi gyóntató papját, s hogy nem találja a templomban, a lakására megy. A gyóntató pap senki más, mint Daniel, Morey doktor öcscse, a ki csak itt ismeri meg buzgó hivét. A gyónást megzavarja a doktor, a ki megleste a herczegnét s lázasan ront be a pap szobájába. A herczegné magukra hagyja a testvéreket, minthogy tanu jelenlétében úgy sem gyónhatik.

A két testvér szeme egyszerre nyílik meg. A herczegnének, a kit a doktor bűnös szerelmével üldöz és a kit kedvesévé akar tenni: a csábító tulajdon öcscse, a pap kel védelmére. Az orvos jogát követeli, a pap az asszony lelki üdvét akarja a kárhozattól megmenteni.

Szenvedélyes vita fejlődik, a melyben nem kímélik egymást. Megkezdődik a szörnyű párbaj. A két testvér harcza a szenvedély tetőpontját akkor éri el, a mikor az orvos — kifogyva minden érvből — azt a vádat csapja a pap szemébe, hogy nem önzéstelenül kelt a nő védelmére: a szép asszony rabul ejtette őt is. E kegyetlen vádat zúdítva fejére, elrohan, s a pap megtörten roskad imazsámolyára.

A III dik felvonás Bolène püspök szalonjában folyik le, a kivel már az első felvonásban is találkoztunk. Ez az elegáns, szellemes, fenköltelkű és éleslátású bölcs Ázsiában járt, mint hittérítő, s az ott szenvedett embertelen kinzásoktól megbetegedvén, szintén Morey orvos szanatóriumában talált gyógyulást. Ott találkozott és ismerkedett meg a herczegnével is, s ott látta viszont Dánielt, a kit atyai szeretettel és becsüléssel vesz körül.

A herczegné vigaszért és tanácsért jő most hozzá. Élete — nagybeteg férje mellett — vigasztalan; s most áldozata a két testvér közt folyó áldatlan harcznak is. Kolostorba akar vonulni. A püspök — mielőtt végleg határozna — azt kívánja tőle, hogy találkozzék még egyszer Dániellel.

Mikor Dánielt bejelentik: a herczegné néhány perczre visszavonul a kápolnába. «Imádkozzék a holtak nyugalmáért,» szól az elcsüggedt asszonyhoz a püspök, a ki már a herczegné érkezése előtt értesült arról, hogy a herczeg egy hirtelen támadt őrülési rohamában levetette magát lakása erkélyéről, szétzúzta koponyáját és most a halállal vivódik. A herczegné még mit sem tud a katasztrófáról.

Dániel őszinte vallomást tesz a püspöknek. Megrendült hite. Kinzó kétség támadt lelkében: nincsen-e valóban alapja a rettenetes vádnak, melylyel bátyja illette. Nem méltó már a papi öltönyre, ki kell vetkeznie. A bölcs püspök azonban megnyugtatja, eloszlatja a fiatal pap kétségeit, a ki aztán átszelleműlten arra szánja el magát, hogy elmegy a püspökkel — Ázsiába.

A Dániel és a herczegné közt lefolyó végső jelenetben aztán tisztázódik a helyzet. Dániel maga kéri a herczegnét, hogy nyújtsa kezét annak, a kit

A KORPONAI FELSŐ KAPU. *Jelfy Gyula fényképei.*

szabadban az Uzora partján táborozzék, a hol esetleges támadásnál jobban védekezhetünk.

Itt csatlakozott hozzánk az angol «*Standard*» hirlaptudósítója is, két kisérőjével, a kik apró bosnyák lovakon kisértek bennünket s a kiket ezúttal jól megvendégeltünk paprikás gulyáshussal. Egy kicsit tüsszögtek tőle, de mert más ebéd nem volt, megették.

Este hét órakor Milinkovich százados harczkészenlétet rendelt el, mert azt az értesülést nyerte, hogy Magláj felől Dobojra az éjjel támadást akarnak intézni.

Rögtön erős őrjáratot indítottam Magláj felé, a visszamaradtak pedig egész éjjel a legszigorúbb készenlétben állottunk, a lovak etetése nélkül, mig reggel az őrjárat azzal a jelentéssel tért vissza, hogy semmi gyanusat nem talált.

— Látod, szólott hozzám Milinkovics, a törökök gyáva ficzkók, nem mernek bennünket megtámadni; fel kellene használni az időt s mindjárt *Maglájba* menni.

Én figyelmeztettem a századost, hogy két etetést nem lehet mellőzni, ha azt akarjuk, hogy lovaink szolgálatképesek legyenek s azon fölül az embereink is ép akkor láttak a főzéshez; tehát maradtunk.

Dobojból tehát másnap, augusztus 2-án délelőtt 10 órakor indultunk el s este 5 óra felé érkeztünk *Magláj* elé.

A magláji előljáróság azonnal jelentkezett Milinkovicsnál, a ki később elmondotta, hogy azok a legloyalisabb magatartásról biztosították.

Én mindennek daczára megérkezésünk után Dekleva főhadnagyot 12 huszárral azonnal kémszemlére küldtem Zepcse felé, századomat pedig a Boszna balpartján (Magláj a jobb parton fekszik,) táborba szállítottam, s megtettem minden óvintézkedést annyira, hogy a folyón levő dereglyéket és csónakokat mind a balpartra hozattam s őrizet alá vettem.

Milinkovich százados, a ki Maglájt jól ismerte s a hol őt is jól ismerték, *Heideck* főhadnagy által, a ki az ezred pénzét kezelte, élelmiszert és takarmányt hozatott onnan s mikor a legénység már mindennel el volt látva, a tisztekkel elhagytam a tábort s a közeli útszéli korcsmába mentünk vacsorázni.

Már este 10 óra volt s Dekleva főhadnagy még mindig nem érkezett vissza. Ez nyugtalanított.

Végre 11 óra felé megérkezett s megtette jelentését Milinkovichnak, hogy egy redif őrnagytól megtudta, hogy Zepcse tele van fölkelőkkel, számuk mintegy 8—9000-re tehető.

A vacsoránál Dekleva főhadnagy félig tréfásan mondotta Milinkovichnak:

— A huszároknak eredeti nézetük van rólad, útközben azt mondogatták: — Milinkovich kapitány majd belevisz bennünket a kapitányunkkal együtt egy olyan várba, hogy abból majd alig birunk kimászni; ezen mindnyájan jót nevettünk.

Éjfél felé visszatértünk a táborba és semmi sem zavarta nyugalmunkat, sőt másnap sem s így semmi roszat sem sejtettünk, annál is inkább, mert Milinkovich azt mondotta, hogy ő bízik a Maglájiakban s a felkelőkről úgy nyilatkozott, hogy ezt a csőcseléket figyelembe sem érdemes venni.

Másnap 6 órakor folytattuk útunkat Zepcse felé s körülbelül 9 órakor érkeztünk a Livnicához, a hol pihenőt rendeltem, mialatt a környékbeli fenyvesekben fölkelőket és redifeket pillantottam meg s közöltem Milinkovichcsal, hogy alighanem kelepczébe kerültünk s jó volna lefegyverezni azokat az embereket; mire Milinkovich a következő kijelentést tette:

— Senki se merészeljen a törököknek egy rosz szót is szólni, vagy valakit közülök elfogni, mert az illetőt *azonnal főbelövetem*. Nem szabad senkit provokálni.

Milinkovich ezután nehány Zepcse felől jövő emberrel beszélt, a kik figyelmeztették, hogy Zepcse környékén van a fölkelők főserege *Hadzsi Lojával* s nem lesz tanácsos oda menni.

Hogy a dologról bizonyosságot szerezzünk, Dekleva főhadnagyot szakaszával kémszemlére küldtem előre s én századommal lépésben követtem s utánunk jött Heideck főhadnagy két előfogattal, melyen a podgyász és a pénz volt.

Dekleva főhadnagyot és csapatát a Rovan melletti útszoros torkolatánál a fölkelők megtámadták s neki a túlnyomó erő elől meg kellett hátrálni.

PACZONA ISTVÁN, A MAGLÁJI HŐS.

Alig hogy a felkelők soraiból az első lövés eldördült, azon vettük észre magunkat, hogy reánk is tüzelnek.

Első dolgom volt, hogy Heideck főhadnagy intendánst a pénzzel biztonságba helyezzem, fedezetet adtam mellé s elküldtem Maglájra, a melynek lakossága állítólag méltó volt a bizalomra.

Mindez a felkelők golyózápora között történt. Hogy Dekleva főhadnagy visszavonulását fedezzem, gróf *Chorinszky* főhadnagynak parancsot adtam, hogy szakaszát szállitsa le a lovakról s kezdje meg a tüzelést, majd mindnyájan leszálltunk lovainkról s felvettük a gyalogharczot a fölkelőkkel, a mi nem tartott soká, mert megkerüléstől tartottam. A századot tehát ismét lóra ültettem s tiz ember elvesztése után megkezdtem a visszavonulást, annál is inkább, mert észrevettem, hogy egy csapat insurgens (basibozukok), körülbelül 1000—1200 ember, futólépésben igyekezett visszavonulásunkat elzárni.

Milinkovich mint mindig, most is velem a század élén lovagolt.

Valóságos vesszőfutás volt ez az ellenség golyózápora közt. Két oldalról a bokrok és cserjék mögül ontották reánk a golyókat.

Csakhamar elértük a Livnica-patak hídját, melyet a felkelők egy csapata tartott megszállva. A hidat megkerülni nem lehetett s így nem volt más hátra, mint gyors ügetésben végig robogni a hídon.

Itt esett el derék őrmesterem, Klempay lovag több huszárral.

Déli 12 órakor Magláj közelébe jutottunk, a hol az előörsöt vezető káplár azon jelentést tette, hogy Maglájon nem lehet keresztül menni, az út el van zárva. A maglájiak, körülbelül három ezren felfegyverkezve, lövésre készen, két ágyúval résen állnak. Heideck főhadnagyot s 15 huszárt legyilkoltak s hulláik levágott fővel az országút mentén fekszenek.

Ezt a rémes jelentést hallotta Milinkovich is.

Ebben a kritikus pillanatban, midőn az erdőségből folyton tüzeltek ránk, mögöttünk pedig a zepcsei fölkelők fenyegettek bennünket, nem maradt más hátra, mint elszánt rohammal keresztül törni az utunkat elzáró akadályon. Megadtam tehát a parancsot: «Vágtass!»

Bátor huszárjaim megeresztették a kantárszárat s vágtattunk szélsebességgel.

Előbb azonban egy elénk keresztbe állított szekéren kellett átugranunk. Valóságos hármas kereszt-sortűzzel fogadtak itt az insurgensek. Ablakokból, háztetőkről és fák tetejéről lövöldöztek reánk asszonyok, férfiak egyaránt még akkor is, a mikor már lovainkról lebukva, rakáson hevertünk.

Itt szenvedtük a legnagyobb veszteséget, a bátor Chorinszky főhadnagy is itt esett el.

Ebben a veszedelmes tüzben értünk a házcsoport végére, a hol lovamat két golyó találta. A nemes állat összerogyott és én vele együtt egy csomó szintén felbukott huszárra estem s az utánunk jövők felettünk robogtak el.

Én egy Vadász nevű káplárra estem, a ki arra kért, szabadítsam ki a lovak alól, pedig magamon is alig birtam segíteni.

A nagy gabalyodásból végre lovainkat nagy nehezen talpra állítottuk, én ekkor már két lovamat elveszítve, egy legénységi lóra ültem s Kránitz és Vadász káplárokkal és Gyalús, Csizmanszky és Bús közhuszárokkal elmenekültem.

Mi voltunk az utolsók, a kik a véres csatahelyet odahagytuk.

Alig 300 lépést lovagoltunk, a midőn egy fölkelő csoport rohant elő a bokrok közül, a kik sortüzet adtak ránk s a golyók Kránitz káplárt és Bús, Gyalus és Chernovszky huszárokat sebesítették meg, de azért tovább vágtattunk s találkoztunk a század trombitásával, Völgyivel, a ki elmondta, hogy a század romjai szanaszét kóborolnak az erdőségbe s már engem is régen halottnak hittek, mire én gyülekezőt fuvattam vele s erre a jelre a még életben levő huszárok egyenkint előlovagoltak az erdőből s nagy örömmel kiáltották: «Hála Isten, csakhogy a kapitány urunk él!»

Csakhamar együtt volt az ötven huszár, a kik átélték ezt a végzetes napot. Köztük volt Bach huszár «Zoltán» nevű lovamon, melyet Aszaly nevű ordonánczom vezetett, a kit a törökök lelőttek s Zoltán török kézbe került, de Bach, a ki szintén lovát vesztette, lelőtte a törököt s visszavette Zoltánt s még egy Pesti nevű sebesült huszárt is maga mellé vett a nyeregbe s igy tett meg 21 kilométernyi útat golyózápor közt.

Mialatt megmaradt huszárjaimat sorba állítottam, megérkezett Milinkovich százados is, a kit saját vallomása szerint megvadult lova Maglájnál ledobott s ő gyalog volt kénytelen menekülni.

Én magam is láttam lovam alatt a földön fekve, hogy Milinkovich az országúton gyalog szalad, de egy Polgár nevű huszár ezt látva, oda rugtatott s átadta neki a lovát s Milinkovich így menekült el a tűzből.

Századom maradékával Dobojnak vettük utunkat. A mint Kornóhoz értünk, egy útszorosnál a felkelők ismét golyózáporral fogadtak bennünket, de itt heves csata után nagynehezen keresztül vágtuk magunkat s ekkor a kornóiakat rövid idő alatt kiűztük a házaikból, mert ezek is, mint a maglájiak, előbb üdvözöltek bennünket s midőn tovább lovagoltunk, hátba lövöldöztek bennünket.

Doboj felé közeledve, elővédemtől azt a jelentést vettem, hogy az Uzora patak hidja mögött a 27. számu «belga király» nevét viselő gyalogezred egy százada áll Schadeck százados vezérlete alatt.

Odalovagoltunk s leszállva lovainkról, azonnal elrendeltem, hogy sebesültjeinket mossák le a patakban s itassák meg a lovakat.

Este hét órakor érkeztünk ide sebesültjeinkkel, a kiket a lovainkra kötözve vittünk magunkkal.

Rövid pihenő után Dobojba lovagoltunk. Szegény lovaink ekkor már annyira el voltak csigázva, hogy enni sem akartak s kilencz közülök másnap el is hullott.

E napon este kilencz óra felé érkezett meg Rozsnyó felől *Philippovich* báró hadtestével. Én azonnal jelentést tettem a zepcsei, magláji és kornói ütközetekről s hogy 73 embert és 84 lovat vesztettem, mire Philippovich báró így válaszolt:

— Túlbátrak voltatok, nem kellett volna oly messze előre nyomulni és annyi embert feláldozni.

— Kegyelmes úr tudja, — feleltem én, — hogy az expedicziónak nem én voltam a parancsnoka, én nem mentem volna lépre s elővigyázóbb lettem volna.

Ebből is kitűnik, hogy Milinkovich százados tovább ment, mint kellett volna, sőt még tovább is volt szándéka menni, a miről azonban én lebeszéltem.

SZINHÁZI LEVÉL.

Henry Lavedan «*A párbaj*» czímű három felvonásos szinműve, a mely Harsányi Kálmán fordításában november hó 11-én került először szinre a Nemzeti Szinházban: nem aratott olyan általános nagy tetszést, a milyent párisi fényes sikere után mindnyájunk is — különösen szinházi körökben — reméltek.

Korponae

hazát ismét pusztitni és rabolni kezdették, s igy 1647-ik évben julius 24-ik napján reggel, midőn a lakosság többnyire a határban dolgozott, a törökök véletlen s oly nagy számban rohanták meg Korponát, hogy alig maradt idő a város kapuit bezárni, de mindamellett oly elkeseredetten folyt az ellentállás, hogy a törökök nem verettek ugyan vissza, azonban mégis az ostrommal felhagyni kénytettek, miért is boszuból a szabadban talált lakosokból 43-mat, nagyobbrészt nőket és hajadonokat, elfogtak, és 400 darab szarvasmarhát hajtottak el. — Két hónappal ezután ujolag támadás alá vették Korponát, de ezuttal sikertelenül.

Az 1649-ki országgyülésen határozatba ment a korponai várőrség szaporitása, s azonkivül a hontmegyei tisztviselőség is Selmeczről ide tétetett át.

A törökök támadásai által, melyek most igen gyakoriak valának, tizennégy év alatt Korpona több mint 300 polgárt, s tömérdek marhát, eleséget vesztett el, ez által indittatva folyamodott az akkor uralkodó Ferdinánd királyhoz segitségért, ki is a városnak nemcsak katonát és lövegeket; de szükséges lőport, s golyót is nagyobb mennyiségben adatott, — igy elkészülve, csak alkalomra várt, hogy annyi elkövetett kegyetlenségért boszut állhasson ellenén.

Az alkalom közeledik, a magas parton álló strázsaház őrének jeladó kürtje elhangzik a város felett, a lakosság fegyvert ragadva bezárja kapuit, a roppant porfelhő mindig közelebb jön, már szinte hallani a dobok és sipok riadalmát, s a várfalait megrohanó muzulmánok „Allah!“ kiáltása rázkódtatja meg a levegőt.

A harcz mindkét részről elkeseredetten folyt; hanem Bory Mihály uram cselt vetett az ellenségnek. A várőrizet egyik fele a hegyek közt lappangván, előtört, s a törököket váratlanul hátban támadta meg. E nem várt esemény a török sereget roppant zavarba hozta, e fontos pillanatot felhasználni, s a várkapuin kirohanni egy percz müve volt. — A minden oldalról rohanó megtámadások megtörték az ellen erejét, a zavar általános lőn, minek az lett aztán eredménye, hogy Bory a várőrizettel egyesült polgárokkal teljes győzelmet aratott, több ezer török hulla födé a csatamezőt, az élve maradtak nagyobb része fogságba s az egész tábori szertár zsákmányul esett; a város határszélén több elesett török feje póznákra aggattatott.

Több évig vitézül védte még Bory Mihály e várost. Halála után 1668-ban báró Balassa Bálint volt e felső vidék védője s Korpona várának parancsnoka, kiben Ali bég oly hatalmas ellenére talált, hogy Korponára a többi közt egyszer igy irt: „Balassa kutyáinak ne merészkedjetek engedelmeskedni, mert a ki azt teszi, azt élve nyársra huzatom.“

Évek multak el békével. De 1678-ban ismét látunk Korpona vára alól egy támadó török sereget megveretten, futva menekülni.

Tököly Imre 1682-ben Korponát elfoglalta s védelmére Pápay István egyik vezérét rendelte. Később azért, mivel Korpona Tökölynek meghódolt, Salenburg császári tábornok e várost 2000 r. forinttal büntette meg.

Midőn 1703 dik esztendőt irtak, ujabb szabadságharcz eseményei folytak. Tököly Imre mostohafia, Rákóczy Ferencz, Lengyelországban egyesitvén seregeit, Magyarországba betört s oly szerencsésen harczolt, hogy nemsokára Bozók, Korpona, Csábrág és Léva várakat is meghódította.

1706-ban Rákóczy országgyülésében Korpona részéről Palásti István mint városbiró, Bene Pál, Gerhadt, Szentiványi Ráfael és Zsembery Mátyás mint követek vettek részt, s mivel e város ez időben Rákóczy oltalma alatt állott, ez minden szükségében hozzá, mint védőjéhez s legmagasb urához folyamodott, s neki 1707 ik évben 10,800 forintnyi adót fizetett. — Az emlitett évben Rákóczy, Bercsényi vezérének elnöklete alatt haditörvényszéket is alakitott Korponán.

Midőn a császári sereg a bányavárosok felé közeledett, akkor Rákóczy korponai őrsége igen gyenge volt, miért is a várat megtarthatni reménye nem levén, éjnek idején elhagyá azt, de nem nagy köszönet volt benne, mert mielőtt odahagyná a várat, lángoknak adá martalékul, minek következtében Korpona igen sokat vesztett hajdani erős voltából.

Rákóczy legyőzetvén, Korpona ujolag a királyiak kezére esett, lassan épülni kezdett, de oly különbséggel, hogy a vár düledékeiből r.-kath. egyház, és a régi magyar nemes családok palotáinak maradványaiból szerény polgári lakok emelkedtek.

A város most mintegy 2400 lakossal bir, kiknek fele a r. kath., másik fele az evang. egyházhoz tartozik.

Istenitéletek.

(Vége.)

4) A *tüzpróbának* több faját kell megkülönböztetnünk. Ilyen volt az, midőn a gyanuba vett egyén mezitelen kezét bizonyos meghatározott ideig tűzben volt kénytelen tartani, körülbelül olyan formán, mint a történet C. Mucius Scevoláról beszéli. Ha a kéz sértetlen maradt, az ártatlanság be volt bizonyitva. Azonban arról sehol sincs emlités, hogy az istenitélet e fajánál a papság segédkezet nyujtott volna.

Másik faja a tűzpróbának az volt, midőn a vádlott egy ingben égő farakáson ment keresztül, és ha azt akarta, hogy ártatlannak nyilvánitsák, testének a lángtól sértetlennek kellett maradnia. Ilyen próbát állt ki 1067-ben Péter, florenczi szerzetes, ki ezért Petrus igneus (Tűz-Péter) nevet nyert, és pedig azért, hogy szerzetestársait azon szemrehányástól tisztitsa meg, mintha püspöküket hamisan vádolták volna. E próbának már 1063-ban kellett volna történnie, de II. Sándor pápa meg nem engedte. Az 1067-ikit a nép erőszakolta ki. — Savanarola Jeromos hires dömés pörében is ilyen próbának kellett volna végbemennie 1498-ban, melynek mindkét vitázó szerzetes-pártnak alá kellett volna magát vetnie, és pedig azon világos kijelentés után, hogy noha az egyházi törvények az ily próbát tiltani látszanak, rendkivüli esetben szabad az igazság földeritése végett ily eszközhöz nyulni. Már a napja is ki volt tüzve, t. i. 1498. apr. 7.; az államtanács összeült s a tűz meg volt rakva. De mindkét párt kifogást tett a feszület és szentelt ostya ellen, s igy az istenitélet a nép nem csekély boszuságára elmaradt, mely egész méltatlanságával Savanarola ellen fordult, őt tartván bünösnek, mint Schröckl egyháztörténetében részletesen leirja.

Egy *harmadik* faja a tűz általi istenitéletnek a *tüzes vas próbája*, mely ismét kétfélekép ment végbe. *Egyik* módja az volt, hogy bizonyos izzó vastömeget, rendesen 1—3 font nehézségüt, kellett valamely meghatározott pontig mezitelen kézzel vinni. A körötte elkövetett szertartások nagyon hasonlitottak a forró viz próbájánál alkalmazottakhoz. Midőn a régi iratokban izzó vas próbájáról van szó, rendesen ezt kell érteni. Volt azonban *másik* is, melynél a magát tisztitandó bizonyos számu megtüzesitett ekevasra tartozott mezitelen lábbal lépni. Az ekevasak száma rendesen 9, néha csak 6, de olykor 12 is volt. E módot rendesen házasságtörés és gyilkosság eseteiben használták. Egyébiránt a jus canonicum az izzó vas valamennyi próbáját, mint istenkisértést kárhoztatja.

5) A *keresztitéletről* eltérők a nézetek, ugy látszik, hogy ezt nem is tartották valóságos istenitéletnek, hanem inkább vitázó két félnek vagy egyénnek versenye volt, melyikök képes tovább vizszintesen kiterjesztett karokkal (és pedig rendesen kereszt mellett) állni, vagy ki lesz kénytelen előbb lebocsátani. Ugy látszik, hogy e próbát leginkább birtok fölötti viták és határvillongások eldöntésére használták.

Van emlités a keresztpróbának még egy más fajáról is, mely abban állt, hogy a gyanusitott fejére tartozott tenni a feszületet. Minthogy azonban sehol sincs előadva, milyen eredménye volt ennek, valószinü, hogy ez csak a tisztitó eskünek ünnepélyesebb neme, és pedig annál inkább, mivel III. Leo pápáról meg van irva, hogy bizonyos vádak ellen 800-ban N. Károly, ennek egész udvara és a papság előtt azzal tisztitotta magát, hogy előttök fejére tevén az evangyéliumot és feszületet, ezekre megesküdött. Hasonlót emlitenek I. Pelagiusról, ki az evangyéliummal és feszülettel fején ment föl a szószékre.

6) A *párviadalt*, mint barbár szokást az egyház mindig kárhoztatta. Ezt tette az utolsó egyetemes concilium, a tridenti is, mely az „ördögi találmányban“ résztvevőket, sőt még a nézőket is, kiközösitésre méltóknak jelenti ki. Ámbár pedig ez ismételt tilalom daczára akadtak egyházi személyek, kik ez istenitéletben is cselekvő részt vettek, az ily kivételek még nem veszik annyira igénybe figyelmünket, mint azon szokás, hogy a papoknak ily esetben szabad volt helyetteseket állitani. E helyetteseket „Campienes“-nek hivták, s eredetileg csak a nők, kiskoruak és gyöngék jogainak védelme volt föladatuk. A fejedelmek is birtak ily helyettesekkel, honnan a „champion du roi“ elnevezés. A pápai tilalom egyébiránt e helyettesekre is kiterjedett.

7) A *gyászpad próbája* akkor használtatott, midőn a gyilkosság ki általi elkövetése bizonytalan volt, de a gyanu egy vagy több egyénre esett. A meggyilkoltat ugyanis gyászpadra teritvén, az állitólagos tettesnek megparancsolták, hogy kezével a halottnak sebét vagy köldökét érintse bizonyos forma elmondásával. Ha a sebből vér vagy tajték jött, vagy pedig ha erre a halottnak szine változott, vagy csak a seb reszketni kezdett, ezt a bünösség bizonyságának tartották. Állitják, hogy ily uton több gyilkosságot kisütöttek, miután a gyilkosok tettöket magok bevallották.

Az istenitéletnek e faja a székelyeknél is szokásban volt, mint azt Balássy Ferencz az Uj Magy. Muzeumban (1858. IV. füz. 191. és 192. l.) e szavakkal ismerteti: „Ha valaki meggyilkoltatott: a meggyilkoltatott ember rokonainak követelésére azon helynek, vagy falunak lakosai, a hol, vagy a melynek területén a meggyilkolt embernek hullája vagy holtteste találtatott, tartoztak a holtetemnél megjelenni, s a gyilkost, ha tudták, megnevezni s kiadni, ha pedig azt nem tudták, kezeiket a meggyilkolt ember fejére tenni, s ugy megesküdni: hogy sem magokat e büntényben vagy gyilkosságban vétkeseknek vagy részeseknek nem tartják, sem azt, hogy ki legyen a gyilkos, nem tudják. S a ki ez alkalommal esküdni vonakodott, vagy a kinek keze alatt, a mig esküdött, a holttestből a vér megindult s folyni kezdett, az azonnal vétkesnek nyilvánittatott s halálra sententiáztatott; valamint az is, ki a tetemre, vagyis eskütételre fölhitt helység lakosai által, mint gyilkos, kiadatott.“ E szokás, mely ugyancsak Balássy szerint még a XVI., XVII. században is foganatban volt a székelyeknél, ott „tetemre hivásnak“ vagy „halálujitásnak“ nevezteteett.

8) A *szent falat próbája* abban állt, hogy annak, kire a lopás gyanuja esett, egy darab megszentelt kenyeret vagy sajtot adtak enni, azon hitben, hogy ha bünös, nem lesz azt képes lenyelni, vagy ha igen, ben megtartani. E próba is egyházi szertartásokkal volt összekapcsolva.

9) Végre némileg az istenitéletekhez sorozható még az *Isten itélőszékére való fölebbezés*, melynek egyébiránt csak akkor volt helye, midőn a vádlott az ugynevezett istenitéleteket megvetvén, e csaláson vagy babonán alapuló itéletek ellen Isten igazságos itéletére hivatkozott. Hogy a templariusok utolsó nagymestere Moley Jakab kivégeztetésekor 1313. mindkét biráját, V. Kelemen pápát negyven napra, és Szép Fülöp franczia királyt egy évre Isten itélőszéke elé idézte, sokan kétségbe vonják ugyan, de később általános hitté vált, s a kor gondolkozásmódjának tökéletesen megfelel. Más hasonló eseteket is találunk a kutforrásokban följegyezve.

Ezek voltak az istenitéletek nevezetesebb fajai. Ki tudná megmondani, hány ártatlan élet esett nekik áldozatul? Gáncsolják bármennyire a jelent az ó-kor magasztalói: a balhit e gyümölcseinek eltűnése is hangosan kiáltó tanubizonysága az emberi nem haladásának. E rövid vázlat áttekintése után is lehetetlen, hogy mindenki boldognak ne érezze magát, hogy oly kornak szülötte, melyben ily vadságnak sem ő, sem embertársai nem lehetnek többé áldozatai. — *br—yi —s.*

Egy közhasznu vállalat.

Á főváros köreiben közelebb egy közhasznu és életrevaló vállalat terve merült fel, nevezetesen hogy egy részvényes társulat Buda-Pesten minden igénynek megfelelő gyógyintézetet létesitsen, s azt a koritniczai fürdővel összekösse.

Régóta, de ujabb időben különösen mind jobban érezhető fővárosunkban hiánya egy általános nagyszerü gyógyintézetnek, vagy ha ugy tetszik gyógyháznak, milyenek Európa legtöbb nagy városaiban léteznek, s mit a mivelt világ „maison de santé“ név alatt ismer. Mind a betegeknek, mind a fővárosi orvosoknak érdekében áll ilynemü intézetnek itt, a fővárosban létesitése, melyben a betegek rendes, házias, mondhatni családias gondos ápolást, otthonos igényeknek megfelelő kényelmet, társalgásra, érintkezésre házi központot találjanak, szóval valami egyebet, mint a mit a legválogatottabb kórházak sokkal általánosabb, kevertebb és zártkörü laktanya

Vas. Lyc. 1866.

sokára Ferdinánd király által Borsodmegye főispánjának s a diósgyőri vár parancsnokának neveztetett ki, s Korpona a király oltalma alá jutott, e veszélyes két ellenétől megmenekült.

Azonban bekövetkezett az 1541-dik év. A törökök Buda várát, az ország szivét bevették, minek hire az egész országot megrázkódtatá, ekkor az esztergami várparancsnok szigoruan meghagyá a korponai őrségnek, hogy a város jobbfelén emelkedő csúcson *örtornyot* épittessen, hol éjjel-nappal őr tartassék. Ez épitmény (mint mellékelt képünk mutatja) jelenleg is meglehetős ép állapotban látható.

Hovatovább aggasztóbbak lettek a körülmények; a törökök nemsokára Esztergamot, Lévát, Visegrádot vették be s közeledének a bányavárosok felé. 1545-ben már Bozók várát, mely alig van egy órányira Korponától, sőt magát Korponát is megtámadták, azonban sikertelenül. Voltak ez időben a törökökön kivül még magyar rablóvezérek is, kik ezen zavargós időt felhasználván, saját honfitársaik nyugalmát zavarták; — ilyen volt Balassa Menyhért, ki 1546-ban nemcsak Csábrág és Szitnya várakat foglalta el, hanem Korponát is több izben megtámadá, mivel azonban itt heves ellentállásra talált, Bozók várának indult, mely akkoriban saját testvére, Balassa Zsigmond tulajdona volt, és midőn e vár parancsnoka, Széchenyi, ellentállt volna, ekkép kiáltott fel: „Add meg magad Széchenyi, ne hidd! kezem ügyét te sem kerülöd el!“ ki azonban daczára, hogy legyőzték, mégis megmenekült.

A város a törökök felszólitásának nem engedelmeskedett s hű maradt királyához, ki Krusicz János csábrági kapitányt nagyobb katonai erővel Korpona várának védelmére rendelte.

Midőn Maximilián a trónra lépett, az 1559-ki országgyülésen elhatároztatott, hogy a korponai vár megerősitésénél Turócz-, Zólyom-, Árva- és Liptó megyék hat napot minden dij nélkül tartozzanak dolgozni. S midőn ezen város ily fontos erősséggé emeltetett, bekövetkezett az is, hogy Hont, Nógrád nemessége a török előtt itt kereste menedékét.

Később, midőn Krusicz, a korponai várparancsnok, Fülek vára segitségére rendeltetvén, ott fogságba esett, Géczy György jött Korpona védelmére; — ezután Ujfalussy Fer. meg Ujlaky Sebestyén voltak e vár parancsnokai; hanem midőn 1563-ban Ferdinánd király Szolimannal 30,000 arany lefizetése mellett békét kötött, Krusicz kapitány is fogságából kikerült s Korpona várának parancsnokságában ujra megerősittetett.

Alig mult nehány év, s a törökök, a békét megtörve, 1569-ik évben Korponát ujolag megtámadták, de mivel Krusicz hősileg visszaveré őket, azzal boszulták meg magukat, hogy a város határát tönkre tették. — Midőn az érsekujvári basának Korponát szép szerével megnyerni nem sikerült, mindenféle üzenetekkel fenyegette, hogy nemcsak az őrizetet, de a polgárságot is negyedelni fogja, ha ajánlatát elfogadni elmulasztanák, de mivel Korpona mindegyre hű maradt királyához, a basa haragra lobbant s Ali béget, ki akkoriban Dévény fölött parancsnokolt, Korpona ellen inditotta, de sikertelenül, mert Károly herczeg e törekvését megakadályozá. — Krusicz helyébe, ki ez időben meghalt, Nagy Fábián, ezután pedig Balogh Lukács, voltak e vár parancsnokai.

1588- és 89-ben a törökök Korpona várát ismét ostrom alá vették, és ezután is több izben, de már a hadi szerencse fordulóban s a félhold homályosuló félben volt, mert Mansfeld tábornok Esztergomnál a törököket keményen megverte, Pálfy pedig több magyar vezérrel Fülek, Szécsény várakat bevette, tehát Korpona békéje is egy időre biztositottnak látszott.

Bocskay István fölkelése idejében 1604-dik évben Korpona is felszólittatott a csatlakozásra, de mivel nyilatkozatával késett, Bocskay Rédey Ferenczet egy hadtesttel Korpona ellen inditotta, kinek is ezt bevenni sikerült. Igy állván a dolgok, Bocskay maga jelent meg Korponán, hova oly czélból hirdetett országgyülést, hogy a béke Ausztriával kieszközöltessék, miért is Bocskay Illésházy Istvánt békealkudozás tekintetéből azonnal Bécsbe küldötte, minek következtében a béke csakugyan létre is jött, és pedig a következő föltételek alatt: Bocskay az erdélyi fejedelemséget visszakapja, ha pedig családja kihal, az visszaessék a magyar korona alá, hogy a Bocskay által bevett várak a királynak visszaadassanak, hogy a nádori méltóságra protestánsok is megválasztathassanak, és hogy a protestánsok vallásszabadságaikban megerősittessenek.

Béke volt valahára. De alig mult el tizenkét év, 1619-ben Bethlen erdélyi fejedelem Bocskay nyomdokait követve, ismét kénytelen volt berontani ez országba, s a népet felkelésre buzditani. Debreczenig előnyomulván, irt Korponára, s a vár feladását mindenféle fenyegetésekkel kérte; s Thurzó Szaniszlónak a vár akkori parancsnoka később meg is hódolt.

1621-ben, midőn a császári katonaság Korpona tájékán táborozott, e város is Ferdinánd király oltalma alá sietett, — de mily rettegés fogta el a polgárságot, a midőn rögtön ott terem Bethlen serege, s a császári tábort szétveri, — hogy tehát e hűtlenségeért bekövetkezhető veszélyt megelőzze, egy küldöttséget inditott utnak Bethlen ujra elejébe, és nem siker nélkül.

Mint tudjuk, 1622-ben Bethlen Pozsonyban békét kötött, de nem sokára a törökökkel szövetkezve, 80 ezernyi sereggel ujra visszatért. Ezen ellenség ellen gyüjtött seregbe Korpona polgársága is nádori parancs folytán 200 katonát kiállitani köteleztetett, — de ennek daczára is nemsokára Bethlen hatalmába került.

Béke köttetett ismét, de csak hogy ujolag felbontassék, mert Bethlen a törökökkel harczra kelvén, 1626-ban julius 25-én a törökök Korponát megtámadva kirabolták. — 1644-dik esztendőben Rákóczy György erdélyi fejedelem szabadságharczában, Rákóczy hatalmával nem mérkőzhetvén, ennek meghódolt.

A linczi békekötés után a törökök a magyar

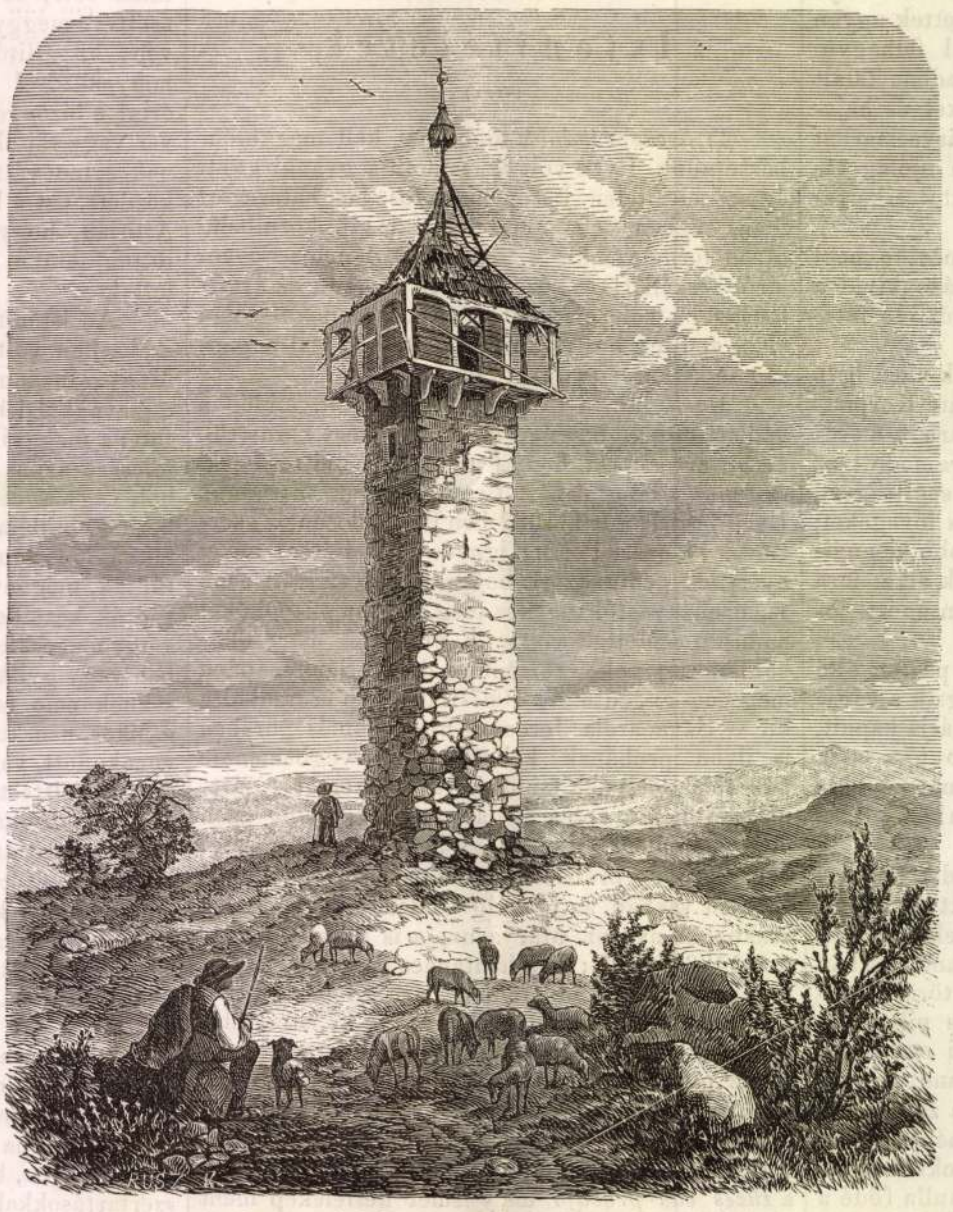

A korponai örtorony. — (*Greguss* János rajza.)

Korpona városa, délkeletről. — (*Keleti* Gusztáv rajza.)

sal tán a javas asszonyok szolgálhatnának. Részemről csak azt jegyzem meg, hogy a munkás szorgalom hiánya s a gyermektartástóli félelem népünknek e vérébe átment gondolkodás-modorával szoros összefüggésben van. Mi fog ezen változtatni? ugy hiszem, semmi.

Szólhatnék még a magyar nép fényoldalairól, de félek: könnyen az öndicsöités vádjába eshetem.

El fogja ismerni mindenki, kinek tiszta látását a nemzetiségi pártszenvedély el nem vakitá, hogy a magyar nép nyiltszivű, emberségtudó, vendégszerető, bátor, katonának, jobban mondva, hösnek termett, önzetlen nép, mely a népdal jellemző sorai szerint, jó szóért ingét is odaadja, de a jussait, a jussait nem hagyja!

És ki tagadná, ki a történelmet meghazudtolni nem akarja, hogy a magyar hazáját szerető, a közjó eszméiért lelkesülő, önfeláldozó nemzet, mely egy buzditó szóra, olykor hiába, kész eltékozolni életét? melynek jelleme egy köszörületlen drágakö, de csak arra nézve, ki azt ismerni megtanulta?

A magyarban minden tulajdon megvan, mely egy nemzetet szeretetreméltóvá s egy népet nemessé tehet. Hajh! de mindez mit ér? Mikor e szép tulajdonsá[illegible] korban, önfentartás tekint[illegible] meg annyi — hibákká vált[illegible]

Sokat tanulhat a magya[illegible] de más nemzet is tanulh[illegible] sokat.

Igen. Tanuljon a ném[illegible] emberséget, izlést, férfibát[illegible] retetet. A magyar a szerb[illegible] nemzeti ügyeiben csügged[illegible] szerb a magyartól nyiltsá[illegible] lemet. Mindkettő pedig a n[illegible] haladás módjait: hajlam[illegible] mivelés, ipar s kereskedé[illegible] jobb épitkezéshez, békesz[illegible] nak tiszteletben tartását [illegible] szorgalmat.

A magyar hasonlit a r[illegible] szerb a göröghöz: mindk[illegible] utóbbi erkölcsi alap nélkül[illegible] igen prózai, de ő birja a *föl*[illegible]

Melyik szebb vagy mely[illegible]

Feleljenek rá az idealis[illegible] sok, az államgazdászok.

Népek megitélésében elv[illegible]

„Egy nép sem jó,
És egy sem rosz."

Hirlapirodalmunk a 19-ik században.

Ötödik közlés.

(A forradalom után 1850—53.)

(Vége.)

Átnézet.*)

1850—1853-ban megjelent lapjaink technikai kiállitása, az előbbeniekhez hasonlitva, haladást mutat. Politikai lapjaink rendesen, ünnep utáni napot kivéve, naponkint jelentek meg, s mig ezelőtt csak az egy „Respublika" járt pár hétig négyhasábu iven, forradalom utáni politikai magyar lapjaink hasábozását s rétjét tekintve, mindinkább terjedelmesbek lettek, igy a Pesti Napló 1851-, Magyar Hirlap 1852-, s utána a Bndapesti Hirlap 1853-től kezdve négyszer hasábozott nagyobb s nagyobb iven jelentek meg. Legnagyobb alakot vett fel 1853. juliustól a Pesti Napló, mely 20½ hüv. magas és 14½ hüv. széles ivréten adatott ki, jóllehet nagysága a Kossuth Hirlapjáét csak

*) E czikksorozat eddigi rendszerénél fogva most a hazai *nem-magyar* lapok részletes elősorolása következnék. Azonban a rendelkezésünkre álló térrel gazdálkodni kényszerülvén, a közlő ur szives engedelméből a német, szláv stb. lapok teljes jegyzékét ezuttal mellőzzük s czélunkra nézve elegendőnek tartjuk, azok névszerinti rövid fölemlitését a jelen „Átnézet"-ben. Szinnyei ur nagybecsü dolgozata később ugyis önállóan és teljességben fog megjelenni. *Szerk.*

Figyelmező, 1850. jan.; 2) Magyar Hirlap, 1[illegible] nov. 15.—1852; 3) Pesti Napló, 1850. marcz. 9.—1853; 4) Kolozsvári Lap, 1850. jan. 2.—1852. jun.; 5) Budapesti Hirlap, 1853; 6) Magyar Menekültek, 1854;

szépirodalmi lapok: 7) Hölgyfutár, 1849. nov. 15.—1853; 8) Csokonai Lapok, 1850. jul. 3.—okt. 15; 9) Pesti Röpivek, 1850. okt. 6.—decz. 8; 10) Értesitő, 1852. febr. 3.—1852. apr.; 11) Budapesti Viszhang, 1852. máj. 1.—1853; 12) Családi Lapok, 1852. apr. 15.—1853; 13) Szépirodalmi Lapok, 1853. jan. 2.—jun.; 14) Délibáb, 1853. jan.—decz.; 15) Divatcsarnok, 1853. apr. 3.—decz.;

egyházi lapok: 16) Religio, 1849. jul. 1.—1853; 17) Katholikus Néplap, 1848. jul.—1853;

szaklapok: 18) Gazdasági Lapok, 1849—1853; 19) Hetilap, 1852. okt. 2.—1853; 20) Ifjuság Lapja, 1853. jun. 2.—decz. 31;

vegyes lapok: 21) Népbarát, 1850; 22) Napi Tudósító, 1853. jun. 2.—decz. 31.; 23) Debreczen-N.-Váradi Értesitő 1842—1853; 24) Borsodi Értesitő, 1852; 25) Aradi Hirdetmények, 1852. jul.—1853;

folyóiratok: 26) Magyar Emléklapok, 1850. márcz. 8.—jul. 9.; 27) Magyar Irók Füzetei, 1850. jul.—aug.; 28) Remény, 1851. febr.—decz.;

Vas. Ujs. 1866. 584 l

s a magyar *Korpona* elnevezés. Ezen állitás leghitelesebbnek látszik, mert a 17-ik század valamelyik országgyülésén maga a város ekkép nyilatkozott eredetéről „Carpona villa primum Regalis fuit, et aliquando per Saxones, per Carolum M. hoc in regnum inductos, condita."

De tán elég ennyi a homályos multból; lássuk a történelem világosabb lapjait.

980-dik esztendőben Gejza fejedelem alatt Korponát már mint régi szász telepet találjuk, ezen fejedelem volt az első, ki őket bizonyos kiváltságokkal ajándékozá meg.

Ezen szász telepeket (Pojnyik, Szászfalu, és Korpona) ez időben Hunth és Páznán magyar családok birták, azonban midőn Sz.-István király Boleszlav, Kupa, és Duló ellen harczolt, Hunth és Páznán vezérek szász alattvalóikkal oly tetemes segitségére valának Sz.-István királynak, hogy ez elleneit legyőzvén, őket jobbágyságuk alól felszabaditotta, — ezen időtől fogva Korpona Sz. István király egyik rendeletében mint királyi város (Villa Regia) emlittetik, hol kiváltságai fentartatni parancsoltatnak.

Ezen időtől fogva Korpona minden további változás nélkül élvezte szabadságait, mignem a 13-ik században II-ik András király alatt Erdélyből nagy számban szász bányászok Felső-Magyarországba rendeltettek, hogy ott bányákat kutassanak. Ezek nagyobb része Korponán telepedett le, de bányákat nem lelvén, földmivelő nép lettek. Ekkor több hegy s patak németül neveztetett el — mint Fitzberg, Nikelberg, Warmflusz, Kalterbach, stb, s mai napig is e névvel birnak.

Azonban megjött az 1241-ik év és vele a tatárpusztitás, nagy fergeteg dult e honban szerteszét. Korponán is egész népcsoportok rémült arczokkal s jajveszékelve az erdőkbe menekültek.

Végre az 500,000-nyi tatár csoport 1243-ban Moldovába vonult vissza. Korpona lakosai is lassankint elő kezdének tünedezni menhelyeikből, melyek még most is láthatók, a várost romba dőlve, vagyonukat kirabolva, s társaik ezereit legyilkoltan a romok közt heverve találták.

Ekkor Béla király beutazván országát, az elpusztult városokat és falvakat ujraépittetni rendelé, miért is 1244-ik évben személyesen jelent meg Korponán, s azt erős fallal körülépitni parancsolá. Ezen időből olvashatjuk Béla király diplomáját is, melyben Korponának szabadalmait nemcsak megerősitette, de meg is szaporitá. 1342-dik évben Korpona már az ország gazdagabb városainak sorában volt, mit onnan lehet következtetnünk, mert I-ső Károly Róbert alatt az ezen évi országgyülés 31-ik art. folytán a királyi kamarának évenkint 35 font ezüstöt tartozott fizetni.

I-ső Lajos és Zsigmond királyok is megerősitették e város szabadalmait. 1483-ban a husziták betörvén Magyarországba, a többi közt Korponát is feldulták, miről a városi levéltárban megőrzött iratok tanuskodnak.

Korpona már ez időtől mint vár emlittetik s igy az Erzsébet királyné és lengyel László király közti háboruban Giskra által megszállva tartatott, de 1444-dik évben Palásti Bertalan és László bevették s Giskrát megszalasztották. Később, mivel a felső megyékben tartózkodó csehek rablásai által e város igen sokat szenvedett, panaszt emelt Mátyás király előtt, ki a kárvallottaknak 10 évi adót, s a városnak a 35 font fizetendő ezüstöt elengedé. — Midőn Mátyás király megházasodott, a királyi kincstár igen kimerült állapotban levén, több város, s köztök Korpona is, tetemes összeggel járult költségei fedezésére. II-ik Lajosnak a törökök elleni hadkészületei alkalmával Korpona nemcsak katonákkal, de 400 r. forinttal is járult segélyére.

Ezen kor irataiban többször találkozunk Balassa Zsigmond bozóki, és Erdődy püspök csábrági várurakkal, kik mindketten időnkint Korponát meghóditani törekvének, de miután Balassa nem-

Korpona.

(Zólyommegyében.)

Hazánk legrégibb városainak egyike Korpona.

Fekvése e városnak, mely Hont és Zólyom megyék közt épen az északi határt képezi, s minden oldalról erdős hegyekkel van köritve, igen regényes. Hogy eredetéről némi fogalommal birjunk, messze, igen messze — multunk mesés világába kell vezetnem az olvasót, azon korba, a hol Attila a góthokkal, s az ugynevezett karpokkal tört be ez országba. — Némelyek szerint ez utóbbiak lettek volna alapitói, s tőlök eredettnek mondatik a latin elnevezés „*Carpona*," ez azonban kétes, miután azon karpok a rómaikkal háboruskodván, többnyire a Duna partjain laktak. Mások a szászokat mondják Korpona alapitóinak, kik, mivel akkor e város környékén igen sok tó létezett, halászatból éltek, s nagy mennyiségben pontyokkal *(Karpfen)* kereskedvén, „*Karpfnerek*"-nek neveztettek; s ezen keresetök után maga a város is *Karpfen* nevet nyert — s ebből származhatott aztán a latin *Carpona*,

KORPONA, régi város Hont megyében. Eredete a XII. századig nyúlik vissza. Belső részét bástyás kőfal maradványai övezik. Plébániatemploma átmeneti stílű részletekkel három hajós, bazilikális elrendezésű gótikus épület, 1415-ből való szentéllyel, későbbi részben megújított boltozatokkal. Belsejét régi egyházi bútorok, címeres síremlékek teszik érdekessé és régi szárnyasoltárainak maradványai, amelyekből egy oltárt állítottak össze s két női szent figyelemreméltó XV. századbeli szobra a szent sír mellett áll. Figyelemreméltók ötvösművei is, amelyek sorában Suppan Zsigmond körmöci mester kuriózumszámba menő ciboriuma túlterhelt díszítésével a XIX. század derekáról. A város határában az ú. n. Tarisznyavárőrtorony a török időkből.

Divald.

E. G. I. 1894

uplom látszíve:

dnek balrál lévő örtornya lapos tetejű
ó cserépfedelű földszintes ablakainak szama ~~ház~~ (Tizen-
. Jobbról van a templom ~~van~~, ~~[illegible]~~ melynek tornya
háttér erdőtől borított hegység. Feli-

„MARC".

néretei a vonalkeretnek 9.9: 14.6 cm.

/tfa 4609

126/94 № 208.

Korpona. A „Nagy Kapu" Külső rész

Korpona vára

Varjú: Magyar várak

KORPONA — KARPFEN

KRUPINA.

A város bírája 1650-ben elkéri a rimaszombati ötvösök céhmesterétől az ottani céh szabályait, hogy az ő városának ötvösei is azok alapján céhet állíthassanak.[1] Hogy azután valóban föl is állították-e, arról egyelőre nincs tudomásom. Számuk aligha volt nagy. 1720-ban, 1732-ben, 1758-ban és 1798-ban csak egyről-egyről esik szó.[2]

Kísérletkép e város neve alatt mutatok be két próbabélyeget, melyek egy „K"-betűből és a 13-as számból állanak. Annyi kétségtelen, hogy olyan városba tartoznak, amelynek neve K-vel kezdődik. Az ~~érveim, amiket amellett hozhatok fel~~, hogy miért éppen erre a városra gondoltam beosztásuknál, ~~a következők: Először is úgy vélem~~, hogy a kérdéses várost, ahol a jegyeket használták, az országnak azon a táján kell keresnünk, ahol az ötvösök a városnév kezdőbbetűjét próbabélyegül használták (Trencsén), vagy legalábbis a bélyegbe belevették (Körmöcbánya, Selmecbánya, Privigye). ~~Másodszor az~~ egyikkel együtt előfordult német mesternév (1070. f. sz.) német lakossággal is bíró városra utal. Viszont az ugyanazon mesterre mutató másik (1069. f. sz.) mesterjegynek a vezetéknevet előrehelyező alakja amellett szól, hogy az illető hely a magyar nyelvterület határán lehet. Ez mind leginkább Korponára illik.

Der Stadtrichter ersucht im J. 1650 den Vorsteher der Goldschmiedezunft in Rimaszombat um die Zunftartikel, nach denen sich die Goldschmiede seiner Stadt eine Zunft errichten wollten.[1] Ob sie sie auch errichtet haben, ist mir nicht bekannt. 1720, 1732, 1758 u. 1798 wird immer nur je ein Meister erwähnt.[2]

Versuchsweise möchte ich hier zwei Beschauzeichen anführen, die aus einem „K" mit der Zahl 13 bestehen. So viel ist klar, daß diese Zeichen in eine Stadt gehören, deren Name mit K anfängt. Die Gründe, die mich dazu bewogen, daß ich sie hieher einteile, ~~sind folgende: In erster Reihe glaube~~ ich den Ort, wo sie gebraucht wurden, in jener Gegend des Landes suchen zu müssen, wo Anfangsbuchstaben des Stadtnamens das Beschauzeichen bildeten (Trentschin) oder doch darin vorkamen (Kremnitz, Schemnitz, Privigye). ~~Zweitens weist das eine Meisterzeichen~~ (Nr. 1070) in eine Stadt, die auch eine deutsche Bevölkerung hatte. Doch schon die ungarische, mit dem Familiennamen beginnende Schreibweise v. Nr. 1069, die demselben Meister gehört, bekräftigt die Annahme, daß die Stadt nahe an dem reinungarischen Sprachgebiet lag. All das läßt annehmen, daß diese Stadt ~~Karpfen gewesen sein könnte~~.

[1] Orsz. Levéltár: Nemz. Múz. céhiratok. — *Staatsarchiv, Bp.* — Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvöscéh, Bp., 1919, 21. — [2] Arch. Értesítő 1904, 385 (Illésy J.). Kapossy János: M. o. ötvösök a XVIII—XIX. században.

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Kormeghatározás *Zeitbestimmung*	F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Kormeghatározás *Zeitbestimmung*
1066		XVIII. sz. 2. fele *2. Hälfte d. XVIII. Jh.*	1067	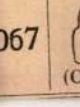 (Csányi)	XIX. sz. 1. fele *1. Hälfte d. XIX. Jh.*

Korponai ötvös céh

Korponai István, ötvös. 1666 körül Rimaszombaton működött.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvösekről. Budapest, 1919. 92. l.

Korponay Margó

KORPONAY MARGÓ akvarellkiállítását nyitják meg október 8-án délután három órakor Egerben, az Eger—Mátra Vidéki Borgazdasági Kombinát központjának aulájában. A tárlat október 26-ig látható.

Népszabadság, 1987 X. 5

Korponay Margó tájképei

Az Egerben élő és alkotó festőművész, *Korponay Margó* tájképeit, gazdag anyagát most Sárospatakon, a *Makovecz Imre* által tervezett, és valóban európai szintű művelődési házban vitte a közönség elé. Akvarelljein eddig az általunk is jól ismert szűkebb haza, az Eger környéki dombok, hegyek romantikusnak is felfogható tisztásai, hajlatai elevenedtek meg. Puha, meleg asszonyi színeivel érzékelteti azt, hogyan is éli át a látványt, mit ad hozzá magából, abból az apró kis drámából, amit esetleg maga a látvány vagy a múló pillanat hangulata, feszültsége vált ki belőle. Ezekhez az ismert mátrai, bükki képekhez, erdélyi vonulatokhoz, most felsorakoznak azok a nekünk idegen vidékek is, amiket az idei svédországi meghívása során megfestett. Bár az ottani termésének nagy részét visszahagyta svéd barátainál, azért a tavak, sziklák világát az itt látható alkotások is testközelbe hozzák a közönségnek.

Olajban festett témái is a zsúfolt, ezerszínű és arcú tájról vallanak, arról, ahogyan a természetben, ebben a minket ma még buján körülvevő áradatban, a fák, a bokrok, a növények, virágok sokasága között kóborol ecsetjével az asszony, aki beleképzeli a természet ölébe a magányukból kiszökni készülő, tisztaságra, szeretetre, nagyszerűségre, emberi méltóságra, békére törekvő lányokat, asszonyokat. Forró kontrasztok viszik előbbre a mozgásban lévő alakokat. Mintha a művésznő ezzel az ábrázolási móddal, ezzel a szürrealistának is nevezhető álomképsorozattal rögzítené mindazt a vágyat, amit a halandó olthatatlanul hordoz magában: kiélni a szépséget, a boldogságot, nemcsak mint a múló mozzanat múló örömét, hanem úgy is, mint a lélek állapotát, amelyet nekünk kell gondoznunk. Azzal is, hogy a szépségbe, a harmóniába belekapaszkodunk. Hogy az átjárja testi és lelki valónkat egyformán. Allegóriáit — mert hiszen a képeken látható madarak, állatok, emberek, tájalakzatok és a zsúfolt virágerdő a szellemi nyugtalanságról is árulkodnak — útkeresésnek is tekinthetjük, ahogyan a nyugtalanító térben felfedezhetőnek, ábrázolhatónak tartja a művésznő a benti bordáink közt zajló drámákat is. A veszélyeket is, amelyeket mindannyiunknak meg kell szenvednünk földi életünkben. S ha a földi életre utalunk, másra is gondoltunk.

ce Press

KORPONAY Margó festő

Pipacsok

Meghívó

Az EGIS Gyógyszergyár Rt.
meghívja Önt és családját

KORPONAY MARGÓ
festőművész kiállítására

1999. március 18-án 15.00 órakor az
EGIS Kereskedőház (Budapest, VIII., Kerepesi út 19.)
aulájába

A kiállítást megnyitja

WOLFF LAJOS
exportkereskedelmi igazgató
és
KÉKESI KUN ÁRPÁD
esztéta

A kiállítás megtekinthető 1999. március 18-tól április 30-ig,
munkanapokon 9.00–17.00 között

„Az igazság elérhetetlen, de a képen ott kell lennie; láthatatlan, de látni kell. Nem érzékelhető, de ábrázolni kell, és csak azt az egyet szabad és kell érzékelni és ábrázolni."

(Hamvas Béla)

MEGHÍVÓ

KORPONAY Margó festő

Kiállítás nyílik az egyetemen

ÉSZAK-MAGYARORSZÁG
1989-10-26

Korponay Margó akvarellfestőművésznő tárlata nyílik meg ma délután a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem Galériájában. A kiállítást 15 órakor Korga György festőművész ajánlja a látogatók figyelmébe, s szombat és vasárnap kivételével, november 17-ig tekinthető meg.

zatai a villamossági kísérletekről s a rákkutatásról az EME Orvosi Értesítőjében jelentek meg. Emlékiratát családja kéziratban őrzi Csongrádon.

Bory István — Gábor István írói álneve.

Botár Andor (Aranyosgyéres, 1929. febr. 7.) — mezőgazdasági szakíró, a Edit férje. Középaz unitárius
te, agrár-
gyanitt a
kolán szer-
zött a nagy-
sági iskola-
onnan ke-

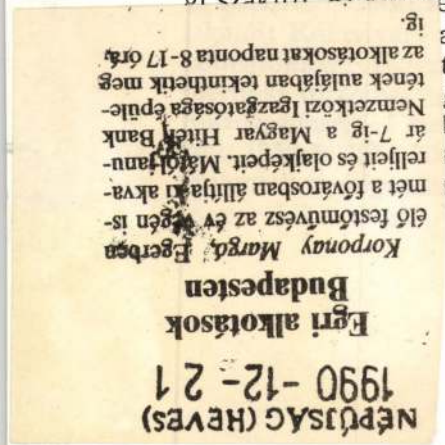

román és magyar nyelvű szakmunkának.

Kötetei: *A ribiszke és az egres termesztése* (A. Lazărral, 1962); *A szamóca és a feketeribiszke termesztése* (I. Moldovannal, 1967); *A gyümölcstermesztő kézikönyve* (Veress Istvánnal és Wagner Istvánnal, 1975).

Botár Béla (Székelyudvarhely, 1915. aug. 29.) — költő, műfordító. Tanulmányait szülővárosában végezte, utána ugyanott kistisztviselő. Számos versét közölte a Székely Közélet, majd a Brassói Lapok, Ellenzék, Keleti Újság, Székelység, Pásztortűz és Erdélyi He-

SUNDAY

MEGHIVO

Az ORCZY GALÉRIA
meghivja önt és kedves családját

KORPONAY MARGO
festömüvész kiállítására

1999. május 17-én, 17 órakor a
SUNDAY TOURS bemutatótermébe
(Budapest, V. Petöfi S. 5)

A kiállítást megnyitja
KÉKESI KUN ÁRPÁD
esztéta

A kiállítás megtekinthetö
1999. május 10-töl május 28-ig
munkanapokon 9-18 óra között

H-1089 BUDAPEST, ELNÖK UTCA 1. TEL./FAX: 210-1742
H-1052 BUDAPEST, PETŐFI S. UTCA 5. TEL./FAX: 266-5792, 318-5069

ANGELIKA GALÉRIA
Budapest, I. Batthány tér 7.
Tel.: 212-3784

Szeretettel meghívjuk Önt és barátait

KORPONAY MARGÓ
egri festőművész

kiállításának megnyitójára

1998. szeptember 19-én 16 órára.

A kiállítást megnyitja:

KÉKESI KUN ÁRPÁD
színháztörténész-esztéta

A kiállítás megtekinthető
1998. október 3-ig naponta 10-22 óráig.

A kiállított képek a helyszínen megvásárolhatók.
A művész címe: 3300 Eger, Breznay u. 1.
Tel.: 06-36-/315-893

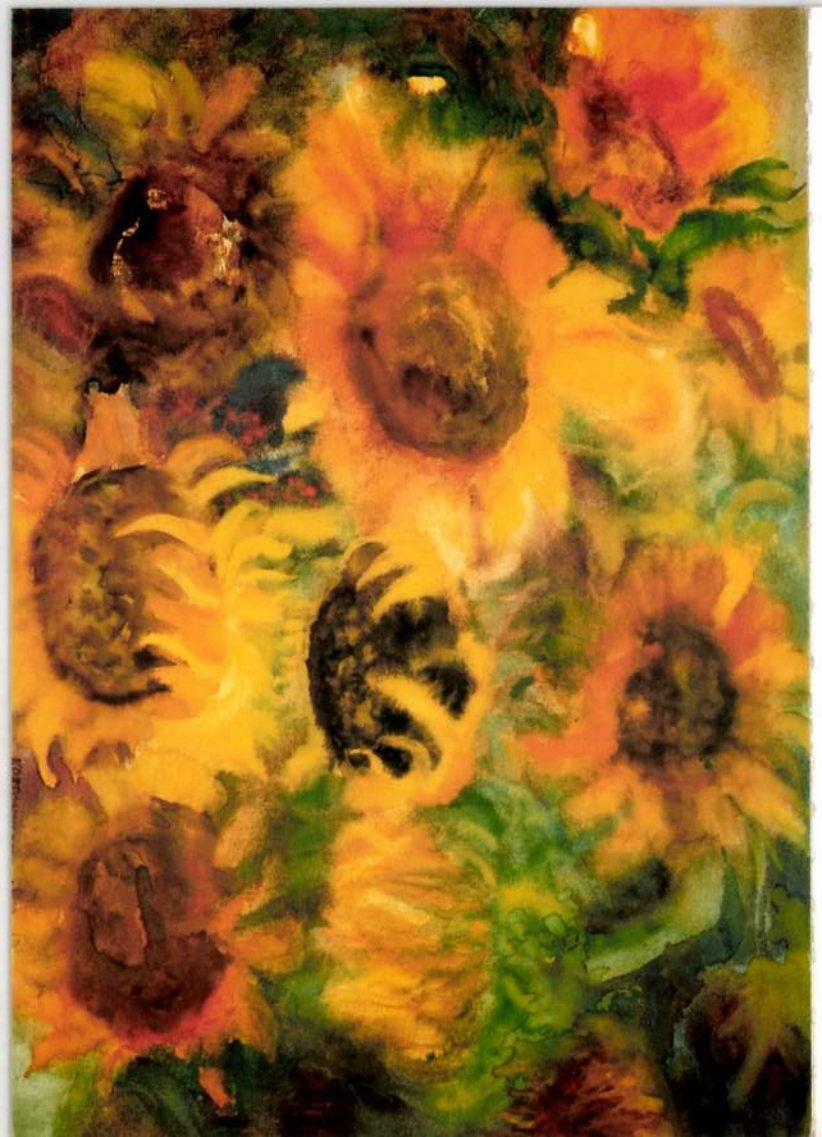

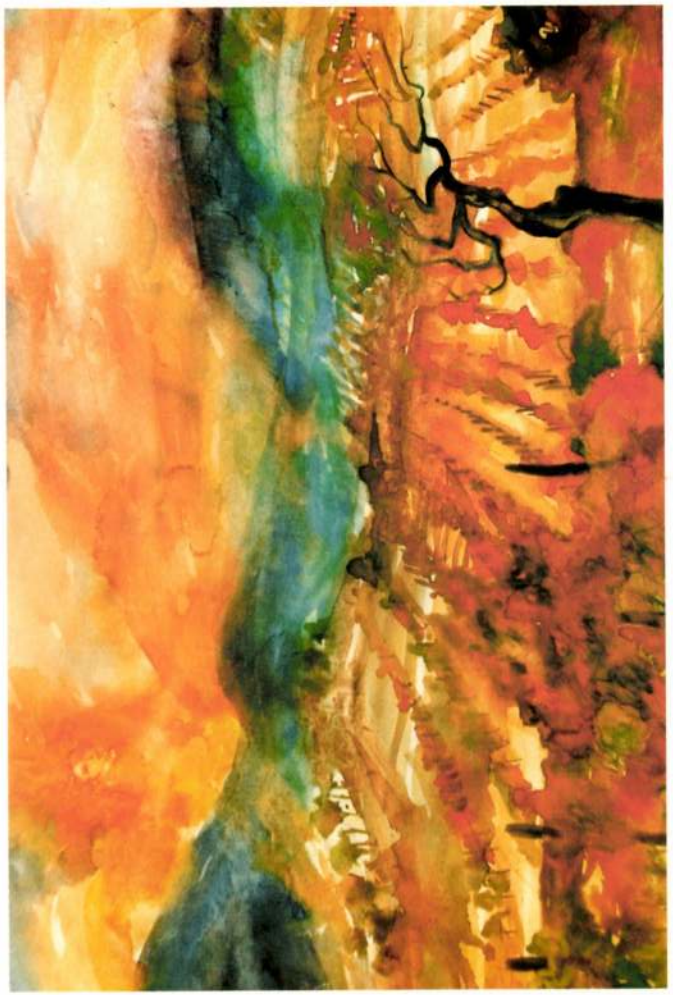

"Napcsósz" (akvarell)

A tavasz bolyha (akvarell)

Korponay Margó

KORPONAY MARGÓ

festészete meggyőző megoldást kínál a szakmán belüli ellentétek áthidalásának módszerére. Pontosabban arra utal, hogy ezek az ellentétek tulajdonképpen elméleti félreértéseket tükröznek, kiélezett helyzetekben egyáltalában nem érintik a mesterségbeli problémákat, inkább a szektás fanatizmusra emlékeztetnek. A nonfiguráció és a természetelvű képzőművészet szembeállítását csupán vetélkedő érdekcsoportok ügynökei igyekeznek ráerőltetni a közéletre; Korponay Margó munkássága is azt példázza, hogy az antagonizmus efféle látszata mindössze együgyű kitaláció. Aki festőművész, tehát színekkel dolgozik, az nem nélkülözheti a szabadban megfigyelhető optikai jelenségeket, a mű megalkotására képes tehetség ugyanakkor a látottakból, a tapasztaltakból egyéni elképzelései nyomán, a művészet sajátos törvényeinek figyelembevételével alakítja ki alkotását. Vagyis elvonatkoztat a látványból annyit és úgy, hogy vizuális elképzeléseit, megérzéseit, elgondolásait, vízióit befogadható formában érzékeltetni tudja.

Korponay Margó bebizonyítja, hogy a valóság átírása művészetté szükségszerűen megkívánja a naturális jelenségek képét átalakítani a fantázia, a szakma igényeinek megfelelően. Ez a fajta transzformáció a művészi kifejezés belső rendje szerint éri el célját, így lesz hiteles vallomás, tanúságtétel, a lélek megnyilatkozása, a szellem szárnyalása. Korponay Margó nem dolgozik képletek szerint, hangulatai, megérzései nyomán, mondanivalói lényegét hangsúlyozva él az absztrahálás fokozataival. A csillogó víztükör, a krétai tengerpart megfestésekor a mozgás, a távlat színjátékát közvetlenebbül érvényesíti, transzcendentális elmélkedéseit áttételesen, látomásosan közli. Valahány változatban viszont a művészi indoklás eszközeit alkalmazza a motívumtól függetlenül a gazdag festőiség árnyalt változataival igazolja műveinek érzékiesebb vagy intellektuálisabb tartalmát. Nincs ellentmondás - de még csak különbség sincs - reálisabbnak illetve elvonatkoztatottabbnak minősülő festményei között. A sötétedő viharfelhők alatt felfénylő búzamező éppen olyan üzenete a végtelennek, mint a teljesség iránti univerzális nosztalgia, minden témaválasztásában magától értetődően illeszkedik egyik a másikához, nincs kontroverzia a pleinair impressziók és a filozófikus töprengések között, széles színskálájából jut elegendő érv a sokirányú kitekintéshez.

Mint kitűnő kolorista, érző és elmélkedő egyéniség nem parcellázza képességeit esztétikai feltételezések, műkritikai előítéletek sablonjai szerint. A fénytani bőség csonkítatlan eszköztára segíti Korponay Margót abban, hogy hozzájáruljon a festészetnek a dogmák kalodájából való kiszabadításához.

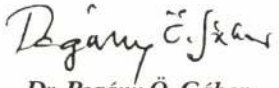

Dr. Pogány Ö. Gábor
művészettörténész
a Magyar Nemzeti Galéria
ny. főigazgatója

KORPONAY MARGÓ

Egerben élő, alkotó festőművész.

Mottóm: *" A festészetbe fantázia és érzés kell! Legszebb képek fejből születnek, de semmi sem lehet sok a természet tanulmányozásához."*
/ Van Gogh válogatott levelei /
" A szavak veszélyes valamik, amelyek hazugsághoz, vagy nagy dolgokhoz vezetnek. A színek is vannak ilyen veszélyesek és két szín képes leleplezni egy egész korszakot." / Hamvas Béla: Fák /

Sokat utazom, hogy meglássam és LÁTASSAM a dolgok Esszenciáját, SZÉPSÉGET, HARMÓNIÁT a természet által, amely sokkal gazdagabb az ember képzeleténél. Műveimet kétféle technikával alkotom: - akvarell és olaj - , de csak akkor, ha a külső és belső fény adott, mert nem elég a világosság... ez a "FÉNY" is kell.

Számtalan csoportos, valamint 50 önálló kiállításom volt itthon és külföldön.

Címem: 3300 Eger, Breznai út 1. Tel.: (36) (36) 315-893

Korponay Margó: Napraforgó család (akvarell)

Korponay Margó

TIZENEGY EGRI MŰVÉSZ SZABAD TÁRLATA

FREE EXHIBITION OF ELEVEN EGER ARTISTS

1995. augusztus 23-tól szeptember 13-ig

a Heves Megyei Művelődési Központ galériájában
(Eger, Knézich Károly u. 8.)

5. Korponay Margó:
Napcsósz - Sun-guard
akvarell - aquarelle 70 x 100 cm

KORPONAY Mangó festő
Heves m. Hülye

Küldöttek a hevesi szocialistáktól

Tizenhárom alapszervezet 37 küldötte *dr. Szabó Istvánt* és *Sztankovics Bélát* delegálta *Hevesről* az MSZP októberi kongresszusára. Az új vezetőség elnöke továbbra is *dr. Nagy Ferenc* maradt. Az önkormányzati választásra az alföldi városra szóló polgármesterjelöltjük nevét még nem hozták nyilvánosságra.

Városi könyvtári diákköri irodalomórák

Októberben diákköri foglalkozásokat indítanak a hevesi felnőtt-, valamint a gyermekkönyvtárban. Hetente két órában az általános és a középiskolai irodalom-tananyaghoz kapcsolódó ismeretekkel gyarapítják majd tudásukat a gyerekek. A foglalkozásokat *Szabó József*, az Eötvös József Középiskola, illetve *Kovács Sándor*, az 5. Számú Általános Iskola tanára tartja majd.

Klasszikus és modern táncokat tanulnak

Tegnap tartották *Hevesen*, a művelődési központban a *fiatalok tánciskolájának első foglalkozását*. A megjelent ifjakat *Szabó János* hatvani tanár ismertette meg az első lépésekkel. A fiatalok ezentúl tíz héten át – szombaton délelőttönként – a klasszikus és a modern táncokat sajátítják el tanári segítséggel.

Benedek István íróval találkoznak

Előreláthatólag *szeptember 30-án* író–olvasó találkozót tartanak a hevesi *Gyermekkönyvtárban*. A vendég ezúttal *Benedek István* lesz, aki pályájáról és családjáról beszél majd. A találkozó részeként felavatják a *hevesi Benedek Elek Általános Iskolában* a névadó szobrát.

Újra Hevesen az egri színészek

Szeptember 27–29. között ismét *Hevesen*, a művelődési központban tartanak próbát az egri Gárdonyi Géza Színház művészei. *Áts Gyula* Jászai-díjas vezetésével a *Szegény Dániel* című vígjátékot viszik színpadra. A bemutatót *október 21–22-én tartják a helyszínen.*

Új tulajdonos kezébe kerül a hevesi malom is (Fotó: Perl Márton)

A megélhetést nyújtó jövőben reménykednek a hevesi molnárlegények

Manapság is szentigaz a nagyapámkori időtálló bölcselkedés: „Ha kenyér van, minden van." Azt viszont nagyanyámtól tudom, hogy az ilyen-olyan adalékkal ízesített kenyér „lelkét" mindig is a liszt adta meg, annak a minőségét garantálva. Nem kétséges, a hajdan volt hevesi molnárlegények őrleményéből sütött kocsikeréknyi dombos kenyér alig fért ki a kemenceajtón, s a frissen vágott ropogós „domója" tejföllel, netán libazsírral átitatva, tényleg maga volt az élet.

A *Mátra Malom Rt.* hevesi részlegében *Nagy Dénes* üzemegység-vezetővel arról esik szó, miként tud eleget tenni az évszázados hagyománnyal rendelkező malom a mai követelményeknek.

– A hevesi malom – működése során – az „inkább kevesebbet, de jót" megvalósítására, azaz a minőségi munkára törekedett, de ez az alapvető dolgunk ma is – mondja.

– *De minden évben más és más fajta alapanyaggal dolgozunk.* A megye búzatermő területének nagyobb része Heves térségéhez tartozik.

Nos, ami a mennyiséget illeti, azzal nem volt gondunk: *a vonzáskörzetünkből mintegy 20 ezer tonna búzát vásároltunk, újdonság, hogy ennek 40 százaléka magántermelőktől származik.*

Ekkora átvételre még soha nem került sor. Az viszont tény, hogy a most felvásárolt gabona minősége általában gyengébb a kelleténél. *Nagyon sok tételnél alacsonyabbak a sikérek, alig érik el az élelmezési minőséget.* Ez nem mond ellent, hogy a felvásárolt, nagy mennyiségű termény egy részét külföldi piacon szeretnénk értékesíteni.

– *Milyen minőségű liszt kerül a fogyasztókhoz?*

– Az idei búzából *fogalisztet, a finom vagy nullálisztet és a kenyérlisztet állítjuk elő a meghatározott minőségi szinten.* Bár – mint mondtam – esetenként gyengébb az alapanyag, de a meglévő árukészletünkből a minőséget biztosítjuk.

– *Mekkora a kereslet–kínálat?*

– A hevesi malom a részvénytársaság legkisebb üzemeként folyamatosan lisztet gyárt. Egy műszakos termelése során évente 3400 tonna búzát őröl, hál' Istennek nagyon rövid raktározással, *hiszen kelendő a hevesi liszt*, amely a környék sütőüzemeibe kerül, és *Füzesabony, Kisköre, Heves, valamint körzete ellátását jelenti*. De arra is van lehetőség, hogy alapanyaggal lássunk el más üzemeket is.

– Talán megemlíteném – szövi tovább a gondolatot –, hogy évente 200 tonnányi rozsot is feldolgozunk, de azt kizárólag a megrendelő igénye szerint. Van, aki kenyeret süt belőle, mások adalékként használják. *Most próbálkozunk az árpahántolással, a végtermék előállításához szükséges gépsort a napokban üzemeltük be.* Ha a próbatermelés sikeres lesz, évente 1800–2000 tonna hántolt árpát tudunk „kiszerelni", ami nem más, mint a már ősapáink által is szívesen fogyasztott *gersli*.

– *Információink szerint hamarosan gazdát cserél a Mátra Malom Rt.*

– Az Állami Vagyonügynökség pályázatot hirdetett a Mátra Malom Rt. törzstőkéjének értékesítésére, s a legutóbbi versenytárgyaláson részvényei 65 százalékát a Dunaholding, a töredékét egy szövetkezeti csoport nyerte el.

– *Hány embert érint ez?*

– Ha úgy kérdezi, akkor az rt.-hez tartozó *selypi, gyöngyösi, hevesi malmok, a sarudi, ludasi táp-termény keverők, a gyöngyösi és hevesi silótelepek kollektíváit.* Konkrétan Hevesen 40 dolgozónkat.

– *Hogyan hatott a változás híre?*

– A dolgozókat, s a kollektívát elsősorban az alku végeredménye érinti rosszul. Dolgozóink szerettek volna valamilyen úton-módon bekapcsolódni a privatizációba, azt remélve, hogy valamilyen vagyonhoz juthatnak.

Mivel úgy tűnik, ez hiú ábránd, ebből már kimaradnak, érthető hát, ha egyfajta morózus hangulat vesz erőt a kollektíván.

– *Érezhető-e a bizonytalanság?*

– Hogyne, a megkeseredett szájíz nap mint nap jellemző, de az sem hízelgő, hogy mások az rt. és mások az új tulajdonos elképzelései a jövő terveit illetően, bár a „hogyan tovább" a Dunaholding megítélési joga.

Nem tudom elképzelni, hogy hasonló helyzetben másutt nyugodt lenne a hangulat. Egyelőre azonban mindenütt fegyelmezett munka folyik.

Bízva a józan ész és érdek elsődlegességében, továbbra is jelentős termelési feladatot szeretnénk vállalni a kollektíva megelégedésével, az ő biztonságuk garantálásával.

Cseh Béla

Párbeszéd a Tisza mentén

Mint nemrég hírül adtuk, *Godó Lajos* országgyűlési képviselő a polgármesterekkel való jó kapcsolat kialakítására találkozókat szervez Heves térségében. A másodikra nemrég *Hevesvezekényben* került sor, ahol *Tarnaszentmiklós, Pély, Kisköre és a házigazda település elöljárói jöttek össze.*

Felvetődött a gázvezetés fontossága, amely több település gondja. Közösen pályáztak anyagi támogatásra, de a pénz még nem érkezett meg. Az idő pedig sürget, hiszen a jelenlévő *Record cég* képviselői megerősítették, hogy a munkálatokat hamarosan befejezik, miközben a hivatalok nem tudnak fizetni. A képviselő és a polgármesterek kétirányú tervet dolgoztak ki. Találkozót szerveznek *Baja Ferenc* miniszterrel, valamint felkérik a *Block Kft.-t*, hogy vizsgálja meg a szerződést, és menedzselje a pályázatot.

Ezután a jelenlevők megtudhatták, hogy *Pélyen* az elmúlt időszakban beszerelték a telefont, befejezték a *Pély–Jászkisér közötti út építését is*. A gáz is elkészül, ha lesz pénz. A faluban nagyon rossz a foglalkoztatási helyzet. A nyári szezonális munkák után mind többen jönnek vissza segélyért. Nagy gond a gyermekek élelmezése is. A többség nem fizet ebédre sem az óvodában, sem az iskolában, mert a szülőknek nincs miből.

Kiskörén az elmúlt négy évben kiépült az infrastruktúra a gázhálózat megteremtésével. *Ezzel mai állapotában ez a falu a Budapest környéki települések színvonalához mérhető.* A foglalkoztatási helyzet viszont rendkívül rossz. Az 1700 lelket számláló település negyven százaléka munkanélküli. *A helyi mezőgazdaság állapota válságossá vált a téesz megszűnése után.* Jelenleg a szomszéd települések segítségével művelik a földeket. Az üdülőtelep kiépítéséhez és ezzel a nyári idény meghosszabbításához milliárdok kellenének.

Godó Lajos ajánlott egy új kereskedelmi és hitelbanki programot az ottani szövetkezetnek, ami géphasznosításban segítené őket. *Dr. Orosz István* polgármester ígérete szerint felveszik velük a kapcsolatot. A Tisza-tó hasznosítására pedig visszatérnek majd.

Tarnaszentmiklóson szerették volna az iskolát visszatelepíteni, de nem sikerült. Ugyanakkor kialakították az orvosi rendelőt, a csecsemőgondozót és a patikát, tataroztatták az óvodát. Belső utakat nem építettek, mert minden erejükkel a gázprogramra összpontosítottak. Az elhagyatottan álló pártházat idősek otthonává alakítják át. Kiépítik a telefonhálózatot is. A faluban kialakult egy új réteg, a kárpótlási földekkel gazdálkodók köre, miközben a helyi téesz is talpon maradt. A legnagyobb gond a *Metalloglobus* helyzete, miután az embereinek a nagy részét elbocsátotta. Ezért a faluban munkanélküliséggel küzdenek. A cigánylakosság száma közben tízről harminc százalékra nőtt.

Hevesvezekényben az elmúlt időszakban új ivóvízkutat fúrtak, rendbe tették a középületeket, és úgynevezett vizesblokkokat létesítettek. A telefonhálózat is megépült. Az utak építését befejezték, és tart a gázprogram megvalósítása. *Az infrastruktúra kiépítéséhez már csak a szennyvízhálózat hiányzik.* A mezőgazdaság helyzete rossz. A közbiztonságot javítaná, ha lenne a településen rendőr.

A polgármesterek tájékoztatója után szó esett a kisebbségi önkormányzatokról és a közelgő választásokról is. A jelenlévők kifejezésre juttatták: remélik, hogy gondjaik a képviselő segítségével gyorsabban orvoslásra találnak.

Molnár Csilla

Polgármesterek Godó Lajos képviselő (középen) társaságában a hevesvezekényi községháza előtt

Példamutató többszörös véradók

Van egy kis közösség Hevesen, amelynek a tagjaira mindig számítani lehet. A többszörös véradókról van szó, akik a legutóbbi akció során is az elsők között voltak a megjelent 114 önkéntes donor közül.

Így *Farkas László* (42-szeres), *Ecsedi István* (41), *Kéri József* (32), *Pallagi József* és *Verebélyi Zoltán* (30–30), akik új és régebbi társaikkal együtt összesen 41 liter vért adtak az *egri* kórháznak.

A napokban egyébként *Tarnaörsön* és *Erken* volt eredményes véradás, november 4-én pedig *Pélyen*, 11-én *Kiskörén*, 18-án viszont *Tarnamérán* várják a véradókat.

December 2-án *Átányban*, 16-án pedig *Erdőtelken* lesz majd véradónap a helyi vöröskeresztes aktívák szervezésében.

A hevesi mozgássérültek immár tolókocsival is eljuthatnak irodájukhoz

Elkészült a rámpa a hevesi Mozgássérült Egyesület irodájához, így a tagok most már tolókocsival is megközelíthetik azt. Ennek az örömteli hírnek az ürügyén beszélgettünk Vereb Sándorral, az egyesület vezetőjével:

– Hevesen 1980 óta létezik s működik a mozgássérültek csoportja. 1991. május 25–én pedig kiváltunk a megyei egyesületből, és önállóak lettünk. *A nulláról indultunk, mivel semmilyen anyagi háttérrel nem rendelkeztünk.* Az önkormányzatok siettek a segítségünkre szerény támogatással. Sok vállalkozó is felkarolta ügyünket. Kirándulásokat, kulturális programokat szervezünk, és minden évben megemlékezünk többek között a szeretet ünnepéről is.

– *Milyen tevékenységet folytat jelenleg az egyesület?*

– Részt veszünk az ANTSZ munkájában, a mozgássérültek által kért közlekedési támogatások elbírálásában. Jó kapcsolatunk van a polgármesteri hivatallal: jelenlegi közös feladatunk a *67 százalék feletti rokkantaknak adható fűtéskorszerűsítési támogatás elbírálása*. Negyedévenként tartunk vezetőségi értekezletet, és minden évben közgyűlést. Az irodánk – amit térítés nélkül bocsát rendelkezésünkre a polgármesteri hivatal – korszerűsítésére pályázatot adtunk be a *Szerencsejáték Rt.-hez*, és elnyertük azt.

– *Milyen gondokkal küzdenek?*

– Szeretnénk bejutni egy-egy közintézménybe. De a gépkocsival közlekedő sorstársaink sokszor kénytelenek nagyon távol megállni a „célba vett" helytől, mert ha fel is van festve nekünk a parkoló, mások állnak rajta. *A térségben a mozgáskorlátozottak foglalkoztatása nincs megoldva. Nagy gondunk, hogy sorstársaink legtöbbje járadékból él, mert nem tud munkát találni.*

– *A jövőre tekintve milyen terveik vannak?*

– A munkalehetőség megoldása a fő feladatunk. Bízunk abban, hogy megtaláljuk helyünket a világban. Ezért sportolni is szeretnénk, csak helyet kell találni hozzá. Van még egy nagy tervünk, de lehet, hogy csak álom marad. Több más város után mi is szeretnénk *országos mozgássérült-találkozót szervezni Hevesen*. Ahhoz viszont sok mindenre szükségünk lenne, nem tudjuk, sikerül-e.

(m. cs.)

Lokálpatrióták a bodi temetőért

Bár az eső szemerkélt, mégis visszhangra talált *Tarnabodon* a Lokálpatrióták Egyesületének temetőrendezési felhívása. Tizennégy elszármazott és néhány helybéli dolgozott. Amikor a szorgos kezek nyomán rend lett, az elszármazottak közül, akiket otthon ebéddel vártak, elmentek. A többieknek gulyáslevessel és házi disznótorossal kedveskedtek az egyik háznál.

Délután az összegyűlt társaság jó hangulatú beszélgetést folytatott. Az idősebbek felidézték gyermekkori csínyeik, ugratásaik emlékét. *De szívesen szóltak a régebbi Tarnabod életéről, a munkás napokról, az ünnepi szokásokról is.*

Búcsúzáskor megegyeztek, hogy az eső miatt abbahagyott munkát később folytatják, arra a falu vezetőit is meghívják.

Tárlaton: szép fejek a felhők között

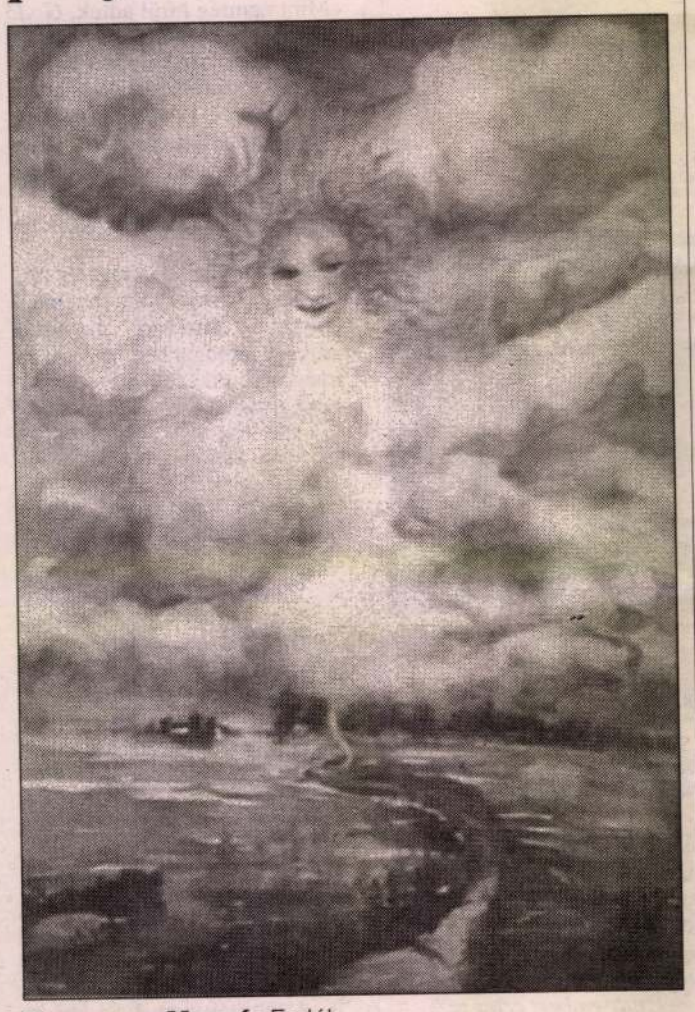

Korponay Margó: Emlék

Profán a szöveg, amivel ezt a beszámolót kell kezdenem: a *Mazda Autószalon* Budapest, XVI. kerületében galériát üzemeltet, a *sashalmi* HÉV-megállótól öt percre, és oda hívta meg *Korponay Margót* meg a képeit.

Nem a világ vége ez, rangja is van már a galériának, ezt a tárlatot is *dr. Pogány Ö. Gábor*, a *Magyar Nemzeti Galéria* nyugalmazott főigazgatója nyitotta meg, veretes szavakkal méltatva ezt a kereső-kutató művészegyéniséget.

Jó néhány évvel ezelőtt *Egerszalókon* láttam a festő első anyagát. Komor kékek, erdei tisztások, rohanó-tobzódó felső-alakok népesítették be a vásznakat, a táblákat, a papírlapokat. Akadt fej is, a karakter sajátos rajzaival, a megmintázandó szemmel bajlódó asszony izgalmával, aki mindig, mindenben lírai önmagát láttatja vagy véli felfedezni... Azóta *Egerben, Kazincbarcikán, Mosonmagyaróváron* nyitotta meg emlékezetes sikerű szerepléseit.

A tájban él, oda rakja, helyezi ki, az erdők, fák, bokrok, indák és folyondárok közepébe azokat a lány- és asszonyalakokat, rendszerint a menyasszonyi fehérség öltözetében. Ahogy az első nagy létezési mámor, a fiatalság, az egyéniség a boldogságot, az érzelmeket, a szenvedélyek tisztaságát megéli, kivallja.

A környezet, a táj az ő számára annyit jelent, hogy valahol találkoznia kell azzal a tükörképpel, amelyet ő alkot belül magának azért, hogy az alakok úgy köszönjenek vissza neki, kívülről, azzal a jámborsággal, szelídséggel, szeretettel, otthonossággal, ahogyan ő azokat elképzelte, megteremtette.

Évről évre, átmenetről átmenetre szolgált eddig is meglepetésekkel Korponay Margó. Néha a hatalmas törzsű fák az ember alakzata helyett jelennek meg nála, hogy kimesélje, mit tart ő azokról a szálfa tartású egyéniségekről, jellemekről, akiknek a létezéséről szeretne tudni, vagy legalábbis hírt kapni, hallani róluk. Azt a szépet, amit ő elképzelt.

Egyszer csak kinyílik az erdő, leereszkedik a tekintet arra a síkságra, ahol éppen véget ér a bozontos rengeteg, akár a Bükk sűrűsége, és a viháncolóan kedves, fénnyel átszűrt kékség közepén, inkább a felhők tarján, feltűnik a vörös hajú lány, aki feltűnően hasonlít *Berenikéhez*. Mert az szép, mert az fiatal, mert az táncban, ritmusban, álmodozásban kifejti magát az Édesanya előtt, hogy aztán az ecset engedjen a belső parancsnak, amely csakis előre vihet, a „leképezésig". Addig a pontig, amelyen túl már a valóság, a fizikai test elválik mindattól a mítosztól, mindattól a mitológiától, amit az anya beleszuggerál abba a fiatalságba, amely csak áttételesen az övé, de ő mindenképpen maradandóvá akarja tenni azt.

Kissé ábrándozó fejjel, túlragozva talán az illendőség határán ezt a bensőséges kapcsolatot és lírát, le kell írnom: *a harmónia, a képben megjelenő vallomás és forró búcsú az ihletés pillanatától – ha már kész a kép! – bizonyára elgondolkodtatja a művésznőt, merre tovább?* Mert itt és most a fény most mindent áttetszővé varázsol, az előcsalt délibáb megteszi a magáét, de látjuk, látni véljük az újabb rejtőzködés, a továbbfutni akarás nyomvonalát is. Már fel-felissza az arc nagy részét a fény és a felhősereg, már csak a kékben felbukkanó, egymástól messze ellátó szemek jelzik, hogy a Táj, az Ég, a Végtelenség minden részlete csak ürügy arra, hogy ezt az angyalinak mintázott tekintete „keretezze".

És mert ezzel az érzéssel, feltöltődéssel távoztam a képek elől, kértem is, hogy fotózzanak le legalább emlékbe egyet-kettőt. Nekem, aki tanúja lehettem egy lélek látványos fejlődésének. Mert ez a festészet, túl a színeken és a vonalakon – egy fényben fürdő tudat őszinte kitárulkozása.

Farkas András

Találkozás Jány Gusztávval – Sasvári János közlegény és a tábornok

Nem mondhatni, hogy Sasvári Jánost kegyeibe fogadta a szerencse istenasszonya, hiszen alig múlt el egy hónap az esküvője után, máris behívták tényleges katonai szolgálatra 1939. október 5-én a miskolci légvédelmi tüzérekhez. Közte volt aztán azoknak is, akiket a 2. magyar hadsereg kötelékében kivezényeltek a Don-kanyarba, meghálálni Hitler segítségét az országgyarapításban.

Annyiban azonban szerencséje volt, hogy nekik, légvédelmi tüzéreknek, nem kellett százötven-kétszáz kilométert gyalogolniuk a kivagonírozás után, mint a lövész bajtársaiknak.

Persze, az ő utazásuk sem volt kirándulás, noha gépkocsin mentek *Gomeltől Korotojakig*. A tűző napsütésben nyelték a port, és az úttalan utakon úgy érezték, a lelküket is kirázza a légvédelmi ágyút vontató teherautó. Nagyon megörültek hát, amikor megpihenhettek *Sztarij Oszkolban*.

Az *Oszkol* folyó a Zagyvára emlékeztette őket. El is határozták, hogy megfürödnek benne, lemossák magukról az út porát. Éppen vasárnap volt. Rengetegen fürödtek a folyóban. Hanem, amikor odaértek a folyópartra, kiderült, hogy itt csak tisztek fürdőzhetnek. Kötéllel volt elkerítve számukra egy terület, ahová a közlegények nem léphettek be, nekik távolabb jelöltek ki fürdőhelyet, hogy ne zavarják a tiszt urakat a szórakozásban.

Hogy aztán mi történt a továbbiakban, azt Sasvári János egykori közlegény a következőképpen mesélte el:

– Velem volt két miskolci fiú, a *Madarász testvérek*. Nagyon belevaló legények voltak, különösen az idősebbik, *Jancsi*. Amikor meglátta a tiltó táblát, azt mondta, ne törődjünk vele. A bejárattól távolabb átugráltunk a kötélen, és irány a folyó. Csakhogy az őrök észrevettek bennünket, és utunkat állták. Jancsi megpróbálta szép szóval meggyőzni őket, de azok nem engedtek. A vitatkozásra aztán odajött egy piros csíkos nadrágú tiszt: *„Maguk melyik alakulathoz tartoznak?"* – kérdezte. Madarász Jancsi rögtön kapcsolt: *„Alázatosan jelentem, a bajai zászlóaljba."*

Szerencsére azt nem kérdezte meg, ki a parancsnokunk, mert akkor rögtön kiderült volna a hazugság. *„Na, mondják meg a parancsnokuknak, hogy jelentkezzen nálam holnap kihallgatásra! Vitéz Jány Gusztáv vezérezredes vagyok."*

Nem kellett nekünk kétszer mondani. Összekapkodtuk a ruhánkat és elrohantunk, mintha puskából lőttek volna ki. Visszamentünk a mieinkhez, és jelentettük a parancsnokunknak: *„Főhadnagy úr, baj van"* – vágtuk össze a bokánkat. *„Na, mi baj van? Mondjátok nyugodtan."* Elmondtunk neki mindent őszintén, mert *Fehérpataki főhadnagy* nagyon rendes ember volt, nem akartuk bajba keverni.

Nagyon meleg nyár volt, de a főhadnagyunknak most lett igazán melege. Megvakarta a fejét, és azt mondta: *„Na fiúk! Iszkoljunk Oszkolból."*

Riadóztatta az egységet, összekapkodtuk holmijainkat és indultunk is, hogy minél hamarabb kívül legyünk Sztarij Oszkol határán. A szakácsunk már félig megfőzte az ebédet, de azt sem vártuk meg.

Ettől kezdve nagyon igyekeztünk kerülni a találkozást a hadsereg parancsnokával, de egyszer mégis összeakadtunk vele, csak egészen más körülmények között. Nekünk kellett biztosítanunk azt a repülőteret, amelyen ott volt az ő repülőgépe is. Egy légitámadás alkalmával javában lőttük az ellenséges gépeket, amikor látjuk, hogy valahonnan odajött Jány Gusztáv, és nézte a működésünket. Szerencsére nem ismert meg bennünket. Jól a szemünkre húztuk a rohamsisakot.

Később aztán sokkal nagyobb veszedelemmel is szembe kellett néznie Sasvári Jánosnak. Részt vett a nagy visszavonulásban a voronyezsi katasztrófa után. Aztán beosztották egy partizánvadász alakulathoz. 1945. május 9-én esett fogságba Csehországban. Onnan vitték vissza a Szovjetunióba, de most már fogolytáborba.

A rengeteg éhezés, a hideg aláásta az egészségét. Ötven kilóra lefogyott, munkaképtelenné vált, de szerencsére életben maradt, és 1947-ben hazajött.

Régebben nem volt tanácsos a katonai élményekről mesélni. Most már lehetne, de nem sok kedve van hozzá, alig tud beszélni.

Németi Gábor

A pedagógia hétköznapjai: különóra – teher vagy púp a gyereknek?

A tanév első heteinek nehézségeit ezekben a napokban újabb gond tetézi: *el kell dönteniük a szülőknek, hogy járatják–e gyereküket különórára?* Csábító a választék, hiszen idegen nyelvektől a különtornáig, zenétől a számítógép-programozásig számtalan érdekes és kivált hasznos stúdium kínálja magát – rendszerint nem is túl magas tandíjért.

Mielőtt azonban bármelyikre is igent vagy nemet mondanánk, néhány szempontot feltétlenül mérlegeljünk. Elsősorban azt, hogy *a gyerek az előző tanévben hogyan birkózott meg a tananyaggal*. A tanulással nehezen boldoguló kisdiákokat ugyanis kockázatos pluszfoglalkozásokkal terhelni: vagy iskolai feladataikat, vagy a különtárgyat hanyagolják el.

Fontos tárgyilagosan számot vetni azzal is, hogy kitapintható, felismerhető–e valamilyen téma, tárgykör vagy foglalatosság iránt átlagon felüli érdeklődés és tehetség a gyerekben. Megérlelődött–e már benne valamilyen komoly elhatározás jövendő hivatását, pályaválasztását illetően. Ebben az esetben nagyon is indokolt kihasználni a tanórákon kívüli ismeretszerzés, foglalkozások lehetőségét. Ha a különórán vagy iskolán kívüli foglalkozáson a tehetségének, érdeklődésének megfelelő új ismereteket sajátíthat el, aligha fogja terhesnek, fárasztónak érezni a „túlórázást".

Ugyanígy *érdemes időt és anyagiakat áldozni korrepetálásokra, felvételi előkészítő tanfolyamokra* az olyan utolsó éves diákok esetében, akik már most, a tanév elején tudják, hogy hol, milyen iskolatípusban akarnak továbbtanulni.

Természetes ambíciója minden szülőnek, hogy gyereke magasabbra jusson, többre vigye az életben, mint ő. A jó szándék azonban könnyen visszájára fordulhat, ha nem veszik figyelembe az életkori sajátosságokat. A kisdiák, akit két–három vagy még több különtárgyra is beíratnak, rendszerint drága árat fizet a plusz nyelvi, zenei vagy egyéb ismeretekért. Állandó időzavarba kerül, fáradékony, túlhajszolt lesz, s éppen a testi–szellemi fejlődés nélkülözhetetlen elemétől, a barátokkal való együttlét, az önfeledt szórakozás és játék örömétől esik el. A koravén tizenéves polihisztorok ugyan ismeretekben biztos gazdagabbak, de jókedvben, vidámságban alighanem szegényebbek osztálytársaiknál.

Dr. Kecsmár Ilona (FEB)

Távtanulási program képviselőknek

Pécsett mutatták be a *Képzett képviselők – hatékony önkormányzat* című távtanulási programot. A szerzők és a szerkesztők – zömmel a JPTE állam- és jogtudományi karának tanárai – már elkészítették a távoktatási program kivonatos jogszabály-ismertetőjét is, amely a tankönyv és a munkafüzetek fejezeteihez kapcsolódva segíti az eligazodást a paragrafusok között. A bemutatón bejelentették, hogy a megrendelők a törvénymódosításokat tartalmazó kiegészítéseket is megkapják.

Az önkormányzatoknak szánt távtanulási program és a hozzá kapcsolódó háttérhálózat nemcsak a JPTE Távoktatási Központjánál, hanem térségünkben *Debrecenben, Szolnokon, Miskolcon* is hozzáférhető már.

Imádkozzon, és semmi rendőrség, Atyám...!

Pár pillanat kell ahhoz, hogy a belépő szeme megszokja a diszkrét félhomályt. A Kazamata étterem szolid hangulatvilágításában lassan rajzolódnak ki az asztaloknál ülők sziluettjei, szinte mindenütt egy-egy vidám társaság üldögél, a félreeső zugokban összesimuló párok húzódnak meg, a pincérek halk koccanással teszik le eléjük a pohárka konyakot, s mellé a sistergő Pepsit.

A főpincér surran el a betonoszlopokkal elválasztott kerek, tömör faasztalok mellett, s arra gondol, ma jattos nap lesz, kora este van, s máris zsong a placc. Rutinosan pillant körbe, hátha int valaki a számláért, de csak koccintásra emelkednek a kezek. Még az a srác is ott üldögél, aki egyedül telepedett az egyik asztalhoz, biztosan randija van, s késik a kicsike, lép tovább, és a szakma utánozhatatlan mozdulatával tapintja meg a farzsebében lapuló briftasnit.

A bal négyesnél a fiú valóban egyedül érezte magát aznap este. Ki tudja, mi járhat ilyenkor a magányos ember fejében, az övében talán az, hogy kisiklott az élete. Itt áll 26 évesen, az állami gondozottak kenyerének ízével a szájában, a kispesti szövőgyár leszázalékolt betanított munkásaként, albérletről albérletre vándorolva, mert otthon, az Eger környéki faluban semmi sem jó. Itt más minden, akadnak lányok, haverok, néha egy-egy balhé, ha összejön a társaság, az *Emerson*, a *Szőrös*, a *Tata*, *Frédi*, *Indián*, *Felügyelő*, *Hippi*, *Kakas*, meg még mikor ki. Az igazi nevüket, ha megfeszül, sem tudja, őt is csak úgy hívja mindenki, hogy *Gusztu...*

– Mit kókadsz itt, Gusztu? – zökkenti ki gondolataiból egy hang. Jé, hát ez meg *Matula*, emeli fel a fejét. Az a srác, akivel úgy ismerkedett meg, hogy vagy két éve valamin összeverekedtek a Pettyes presszóban. A röpke adok-kapok után amolyan vagányhaverság alakult ki közöttük, elviselték egymást, ha éppen találkoztak.

Matula leül és rendel egy italt. A 24 év körüli fiú most rövidre nyírt hajat visel, Gusztunak a száján van, hogy megkérdezze, csak nem a börtönből jön, de aztán lemond róla. Magánügy, gondolja, és másról kezdenek beszélgetni.

– Van pénzed? – kérdi váratlanul Matula.

– Nincs – rázza meg a fejét a másik magabiztosan, holott csaknem 2500 forint lapul a zsebében. – Otthon van a pénzem.

– De ha több lenne, csak nem vetnéd meg...

– Hát, nem.

– Voltál már büntetve? – tapogatózik tovább Matula. Főként az érdekli, van-e már priusza a rendőrségen, s amikor megtudja, hogy Gusztu még „szűz", elégedetten bólint.

– Mert lenne egy jó üzlet. Lenn a Völgyben, lenézhetnénk.

Gusztu gondolkodik, aztán rávágja, rendben van.

– Ezt vártam tőled...

A Szépasszony-völgyben az augusztusi éjszaka csendje fogadja őket, a későn záró Tulipánkert sincs már nyitva. Matula int, ez a miénk, majd lassan körbejárja az épületet. Itt-ott megnyomja az ablakokat, az egyik enged, szabad az út.

– Találtál valamit? – kérdi egy idő után. Gusztu odaszól, oké a buli. S mutatja is a lemezkazettát. Azt hitték, túljárnak az eszünkön, mondja, s az italos hűtőszekrény felé int.

– Becsavarták egy darab ruhába, hogy ne nagyon hűljön át – vigyorog, miközben Matula egy értékes gitárt méreget. Gusztu rászól, elég a kazetta, hagyja a gitárt. A másik nehezen, de rááll, és leteszi a hangszert.

– Ide érdemes lesz még visszajönni... – mondja Matula, miután kimásznak az ablakon, s szépen behajtják maguk mögött. Amikor felfeszítik, Matula, az értelmi szerző 600 forintot ad társának, majd rágyújtanak a lopott kínai cigarettára, de csak szédülnek tőle, meg a sikertől is...

*

Matulát izgatja a gitár. Két-három héttel az első eset után visszatérnek a szépasszony-völgyi szórakozóhelyre. Ezúttal nem találnak nyitott ablakot, egy kővel törik be az üvegszemet. Kicipelnek egy erősítőt, de a súlya miatt csak mintegy százméternyire tudják elvinni az épülettől. Elvisznek viszont egy írógépet, s természetesen nem hagyják ott a szép hangszert sem. Az igazságügyi szakértő hozzávetőlegesen 20 ezer forintra taksálja az értékét, Matula 3500-ért adja tovább Budapesten.

(Folytatjuk)

Szilvás István

MÉDIA MANAGER BT

Iroda: 1067 Budapest, Csengery u. 68.
Telefon/fax: 302-1519

Budapest, 1997. október hó .....

M E G H Í V Ó

A Média Manager PR Ügynökség ezúton tisztelettel meghívja Önt

KORPONAY MARGÓ festőművésznő

tárlatának sajtóbemutatójára és az azt követő fogadásra

A sajtóbemutató helyszíne: PARLAMENT GALÉRIA
Budapest, V., Kossuth Lajos tér 9.

A sajtóbemutató időpontja: 1997.10.21. /kedd/ 11:00

A tárlat november 19-ig tart nyitva, naponta 10-18 óráig, vasár- és ünnepnap kivételével.

Megjelenésére feltétlenül számítunk!

Üdvözlettel:

(Mag László)
ügyvezető igazgató

MÉDIA MANAGER BT
1067 Budapest,
Csengery u. 68.
Tel./Fax: 302-1519

Kérjük, segítse munkánkat azzal, hogy meghívónk kézhezvételét a fenti telefonszámunkon jelzi nekünk! Segítségét előre is köszönjük.

KORPONAY Margó

Korpos Anna / faragó

Az utolsó faragóasszony

A turistaidény megkezdődött Romániában is. Erre készülve a téli hónapokban Kalotaszeg vidékén szorgos asszonykezek készítették a hímzett terítőket, blúzokat, amelyeket most megvételre kínálnak. Nagykapus és Kőrösfő főutcáján a szép varrottasak a kerítésekre kerülve „hívogatják" a vásárlókat.

A terítőkre, blúzokra hímzett színes, díszes motívumok és virágminták ősi helyén más érdekesség is akad. Kőrösfőn Korpos Anna néni, az utolsó kalotaszegi faragóasszony 77-ik évét tölti. Ő az egyetlen asszony, aki a tűt vésővel cserélte fel és évtizedek óta virágokat vés a kazettákra, dobozokra. Úgy tartják nyilván, mint aki az utolsó kalotaszegi faragóasszony, mert a vésőforgatás nehéz mesterségét a fiatalabbak közül már nem követi senki.

(oltványi)

(oltványi): Az utolsó faragó asszony. 5

-: Az

Esti Hírlap, Bp. 1970 máj. 23.

KORRENTSCH /KORBETSCH/ Márk egri harangöntő.

A hasznosi templom harangját 1862-ben átönti, majd ugyanez idő táján készíti a szarvaskői rk. templom harangját /Voit kézirat 1956./. Egerszalókon 1867-ben egy 5 mázsás és 38 fontos harangot önt, amely ma is a helyén van /Voit kézirat 1956./. Ő készíti a mátraverebély-szentkuri harang újraöntését 1865-ben és a szuha-hutai harangot 1868-ban. A Eger Ujság 1868-ban, mint klagenfurti származásu mesterről emlékezik meg halála alkalmából, amely Pesten következett be, de mint az egri harang-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

öntő dinasztiák utolsó tagját Egerben a Rókus-temetőben hantolják el /Eger 1868.év 59.lap./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Korrentsch Márk

egri harangöntő
1857. öntötte a
gyöngyösi Szthá-
romság templom
harangját.

Bachógyöngyösi templ.

130. l.

4452

Gyüjter

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Fogaras, Fogaras vm,	Gör. kel. templom belseje, freskók,	

MÚZEUMI VILÁGNAP

Előző számunkban tett ígéretünk szerint közöljük az ICOM elmúlt évi múzeumi világnapi összefoglaló értékelését.

Nemzetközi Múzeumi Világnap, 1994: „A díszletek mögött a múzeumokban"

Nagyon találó volt az ICOM szervezetének, valamint tagjainak az elmúlt évi Múzeumi Világnapi jelmondata, hogy mit is találunk a múzeumok „színfalai" mögött. *„Ez a téma, a maga vakmerőségével páratlan kalandokba sodorta a múzeumokat"* - mondta B. Jounes Halad, a tunéziai Bardo Nemzeti Múzeum kurátora.

Más szempontból pedig új kihívást jelentett a múzeumoknak a „díszletek leleplezése", amellyel megosztották tapasztalataikat a közönséggel, meghívták őket, hogy jöjjenek és ismerkedjenek meg a múzeum szakmai oldalával, amely működteti a „múzeumi gépezetet".

A Múzeumi Világnap alkalmat teremtett az embereknek arra, hogy felfedezzék a múzeumok rejtett részeit, bepillanthassanak a raktárakba, láthassák az ott őrzött, kiállításra nem kerülő tárgyakat.

Az athéni Nemzeti Történeti Múzeum ezúttal megnyitotta azon termeit, amelyek egyébként zárva vannak a nagyközönség előtt.

A Mali Nemzeti Múzeumban a Múzeumi Világnap igazi nyertesei a gyerekek voltak, a nekik tervezett sikeres programok arra ösztönözték a vezetőséget, hogy a gyermekfoglalkozásokat a jövőben is folytassák.

Marokkóban a Világnap jegyében számtalan kiállítást rendeztek. Ezek közül az egyik a rabati Bab Al Kebir Múzeum szőnyegkiállítása volt. Fez városában a kiállított kerámiákban gyönyörködhettek a látogatók.

Számos múzeum arra törekedett, hogy munkájuk azon részével ismerkedhessenek az érdeklődők, amelyekről idáig csak keveset tudhattak a látogatók.

A múzeumok saját eszközeivel (ingyen belépőjegyek, meghívók filmvetítésekre, különleges kiállításokra, konferenciákra, kerekasztal-beszélgetésekre, irodalmi rendezvényekre) megpróbálták elismerésüket kifejezni azoknak a szakembereknek, akik munkájukkal a múzeumügyet, a műemlékvédelmet szolgálják.

Brazíliában kiadtak egy nagyon szép képekből álló brossúrát, amely a múzeumi szakma számos területét mutatja be.

Franciaországban a Mulhous-i Múzeumi Egyesület kiadványában bemutatta múzeumainak tevékenységét.

A Fülöp-szigeteken - ahol másodszor ünnepelik ezt a napot -, a Manilai Nemzeti Múzeum és a San Augustin Múzeum videofilm-vetítéssel egybekötött kiállítást rendezett, bemutatták a múzeumok tudományos, műszaki és adminisztratív munkáját.

A Bardoi Nemzeti Múzeum kiállította a gazdag tunéziai örökség féltve őrzött anyagát, bemutatták milyen nagy munkát jelentett a szakembereknek a tárgyak tanulmányozása és restaurálása, különösen az emberi kézügyességnek volt nagy szerepe a mozaikok helyreállításánál.

A múzeumban folyó munkák kapcsán mód nyílt arra, hogy felhívják az emberek figyelmét a múzeumokban folyó műemlékvédelmi és konzerválási munkákra.

Nigériában a Jos Múzeum igazgatója egy televíziós interjúban beszélt a múzeumokról, azok szerepéről, kitért az illegális műkereskedelemre is.

Az ICOM Spanyol Nemzeti Bizottsága, a katalán Kulturális Szakminisztériummal közösen kidolgozta az Etikai Kódexet, amely a múzeumi szakterületen dolgozókra és a sajtóra vonatkozik.

A szenegáli Saint-Louis-ban, a Kulturális Minisztériummal közösen kerekasztal-beszélgetés folyt a törvényesség kérdéséről, kutató kampányokról és a személyi képzésről. A Rabati Régészeti Múzeumban a látogatóknak bemutatták a vizsgálati módszereket.

Panamában az egyik professzor előadást tartott a történelmi emlékhelyek konzerválásáról. Ez alkalommal került sor a szakmabeliek találkozójára is.

Mexikóban több mint kétszázan jöttek össze, hogy tárgyaljanak arról, mi is van a múzeumok „színfalai mögött".

Ahogy az előző években is, a múzeumok az ICOM nemzeti bizottságainak támogatásával arra törekedtek, hogy felhívják a sajtó figyelmét is az eseményekre. Számos országban - így Görögországban, Mexikóban, Marokkóban, Azerjbadzsánban - a Múzeumi Világnappal foglalkoztak az újságok, a rádió és a televízió is. Az arab nemzetközi folyóiratban, a „Sharq al Wsat" -ban hosszan foglalkoztak a Világnap eseményeivel. Görögországban plakátot jelentettek meg, Litvániában pedig az ünnep alkalmából néhány kulturális emlékhelyet újra megnyitottak - többek között a Vilnius-i Képtár is ekkor fogadhatta ismét látogatóit.
(ICOM News, 1995. február)

fordította Sárközy Gabriella

*

Kérjük a múzeumok munkatársait, hogy múzeumuk világnapi programjait legkésőbb 1995. április 10-ig szerkesztőségünk címére (1450 Bp. 9., Pf. 124.) szíveskedjenek megküldeni. (A Szerk.)

GYŰJTEMÉNYGYARAPODÁS

ÁSATÁS, LELETMENTÉS

M5–4-es (405-ös) út régészeti feltárási munkálatai

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága régészeti feltárásokat végzett az M5-ös autópályát és a 4. sz. műutat összekötő 405-ös úton, Újhartyán, Újlengyel, Nyáregyháza, Pilis és Albertirsa térségében. Bár a régészeti ásatásokat terepbejárás előzte meg, ennek ellenére célszerűnek mutatkozott, hogy a 15,6 km hosszú, 20 m széles nyomvonalat teljes egészében lehumuszoljuk, s az altalajig feltárjuk. A humuszréteg helyenként elérte a 2 métert is, és mindenütt, a nyomvonal teljes hosszában jóval a mezőgazdaságilag művelt 20 cm alá kellett mennünk.
A régészeti munkálatok 1994. február 28-tól november 18-ig tartottak. Külső munkatársként az MTA Régészeti Intézetének két munkatársa, dr. Jankovich B. Dénes és dr. Vaday Andrea, míg a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága részéről Dinnyés István, Tari Edit (Kossuth Múzeum, Cegléd), továbbá dr. Simon László (Arany János Múzeum, Nagykőrös) vett részt a munkában. A koordinációs munkálatokat Csongrádiné dr. Balogh Éva (Árpád Múzeum, Ráckeve) irányította. A helyszíni restaurátori munkák során több ezer darab kerámiatöredéket, csontanyagot, illetve egyéb leletet tisztítottak meg a restaurátorok (Borsos Hedvig - Kossuth Múzeum, Cegléd, Mali Antal - Ferenczy Múzeum, Szentendre, Horváthné Farkas Ildikó - Arany János Múzeum, Nagykőrös).
Az érintett nyomvonalon több őskori, szarmata, avar és Árpád-kori régészeti lelőhelyet sikerült feltárni.
Az előkerült leletanyagot 1995-ben tervezzük megjelentetni a Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága évkönyvében, a Studia Commitatensia kötetben.

Csongrádiné dr. Balogh Éva

Rövid hírek

Az egri Dobó István Vármúzeum történeti gyűjteménye egy egri öntésű, 1850-ben készült harangot, melynek felirata *„Korrentchs Mark öntötte Egerben"*, és bélapátfalvi nagy méretű, XIX. század végi, XX. század eleji dísztálakat vásárolt. Ezenkívül öt egri várat ábrázoló XVI–XVII. századi metszet, XX. század eleji parádi üvegek és Kossuth László apja elfogatásakor 1837-ben írt levele Heves vármegye rendjeihez került a múzeum tulajdonába.

ÚJ SZERZEMÉNYEK

Rangos és értékes gyűjtemény átvételére készül a Bélyegmúzeum. 1995. május 6-án a Magyar Filatéliai Tudományos Társaság ülésén a Bélyegmúzeumban adja át ajándékként nemzetközi kiállításokon többször díjazott 1945/1946-os magyar inflációs gyűjteményét Elaine Arundel asszony.
Az adományozó a British Royal Philatelic Society keretében működő Hungarian Philatelic Society alapító tagja. Gyűjteményének egy része 1992-ben a MAFITT *„Szalon '92"* kiállításán Magyarországon is látható volt, s ugyanebben az évben *„Az 1945/46-os magyar infláció türelmi időszakai"* című székfoglaló előadása elfogadásával Arundel asszonyt a MAFITT is tagjává fogadta.
Adománya - amely a Bélyegmúzeum alapgyűjteményétől eltérően ún. postai teljesekből (futott bérmentesített levelek hely-keletbélyegzőkkel, indokolt, indokolatlan vagy elmulasztott portózással stb.) áll -, az adományozó szándékának megfelelően különgyűjteményként kap helyet a múzeumban. Arundel asszony egyúttal felajánlotta, hogy a jövőben birtokába jutó témába vágó anyagokkal folyamatosan kiegészíti a már így is igen gazdag, valamint gazdaság- és pénztörténetünk egy igen kritikus korszakát filatéliai szempontból szinte minden mozzanatában tükröző gyűjteményt.

Biczó Józsefné

TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG

KUTATÁS, FELDOLGOZÁS

Szűcs György: Haranghy Jenő. Kiad. Írisz Kft. Budapest, 1994. 116 p. 19 színes reprodukció, 30 fekete-fehér fotó.

Zentai Tünde: Öcsény régi faluszervezete. Szerk. Balassa M. Iván. Kiad. Öcsényi Önkormányzat.
Öcsény, 1994. 110 p. (angol–magyar rezümével)
A könyv a Tolna megyei sárközi település XVIII–XIX. századi faluszervezetének felépítését és működését mutatja be levéltári források feldolgozása alapján a helység történetének és paraszti életmódjának keretébe ágyazva.

MÚZEUMI KIADVÁNYOK

Földünk hazai kincsesházai. Tanulmányok a magyarországi földtudományi gyűjtemények történetéről. Szerk. Kecskeméti Tibor és Papp Gábor. Kiad. a Magyar Természettudományi Múzeum.
Budapest, 1994. (Studia Naturalia 4.)
A kötetet a természettudományi muzeológia, majd a földtudományi muzeológia fejlődéstörténetét fel-

Kortan Enis, Middle East University Építész

Polnuji Kávéki Térrek a Gül Dabaztürk, környékének rendezésére.

Nemzetközi építész alkotótábor, Bpest, 1987.

Az Enis Kortan (Middle East University) és Kamil Khan Mumbaz (Lahore, Pakistan) irányításával végzett team-munka

(említve)

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 82-old.

Ponyvafestmények a színház homlokzatán

Tíz, egyenként 40 négyzetméteres ponyvafestményt állított ki a győri Korszakváltó Csoport a város nemzeti színházának homlokzatán. Idén harmadjára rendezik meg az utcai óriás tárlatot Fotó: MTI

Magyar Hírlap 35. évf. 148. sz. 2002. jún. 27. 9. l.

KORSZAKVÁLTÓ CSOPORT – GYŐR

Hanz Korsch, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1681-től: "Hanz Korsch von Breslau tischler gesell. 104. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok a győr város asztalosmivességének történetéhez 93. old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Korsch,Han3,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Korsch,Han3,"roclaw,Lengyelo.1681". 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967
A Győri Múz Évkönyve

Korsós Csendes Sándor, Parekas mester

MBK

Locsoló agyag (Locsoló edény). Fekete, agyag. Tejescsupor alakú. Szája felett ívelt fül. Vonal díszes. Készítette Nádudvaron. Vétel tőle 1912 szept 2 Ltsz: V. 1912. 206. M = 26.5 cm T = 9.7 cm Szél 2 cm Vép 538 ol

Béres András: A Déri Muzeum nádudvari fekete edény gyüjteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. 1965. Debrecen, 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen.

MDK

Korsós Csendes Sándor, farekas mester

Kistányér. Fekete, agyag-Lapos. Öblében sikált, 7 sürmü rózsával. Ételi tál. Készitette Nádudvaron Kb-1910. Vétel tőle 1912 szept. 2. M = 3.5 cm T = 11.5 cm Sz = 13.8 cm Vép 491 old Ltsz: U. 1912: 208-b

Béres András: A Déri Muzeum nádudvari feketeedény gyüjteménye. 441.o.
A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. 1965. Debrecen, 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen.

MDK

Korsós Csendes Sándor, Parekas mester

Vistányér. Fekete, agyag. Öblében sikált, kockaalakú rács. Lapos. Készítette Nádudvaron Kb 1910. Ellető Sányér. Vétel tőle 1912. szept 2. M = 35 cm T = 11.5 cm Sz = 13.6 cm Kép 491 dd Ltn: V.1912: 208-a

Béres András: A Déri Muzeum nádudvari feketeedény gyüjteménye. 441.o.
A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve. 1965. Debrecen, 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen.

M.D.K.

Korsós Csendes Sándor, fazekasmester

Gőzeresztő. Fekete. agyag. Hoszz.: 44 cm. Sz.: 11 cm.
Ltsz.: V. 1912: 268. Készült Nádudvar. Fekete repr. 518.o.

Béres András: A Déri Múzeum nádudvari fekete ~~edény~~ edény Gyüjteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve. 1965, Debrecen
1966. Alföldi Nyomda, Debrecen

M.D.K.

Korsós Csendes Sándor, fazekasmester

Locsoló agyag,/Locsoló edény/.Fekete,agyag.M.:26.5 c
T.:9.7 cm.Sz.:12 cm.Ltsz.:V.1912:2o6. Készült
Nádudvar.Fekete repr. 538.o.

Béres András:A Déri Múzeum nádudvari fekete edény
gyujteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Múzeum Evkönyve.1965 Debrecen
1966.Alföldi Nyomda. Debrecen

Korsós Csendes Sán

MDK

Korsós Csendes Sándor, farekas mester

Sótartó. Fekete, agyag. Korongon készült. Öblös test, félkörives fül, ki hajló perem. Oldalán 3 vonal. Sikált. Készítette Nádudvaron. Vétel tőle. 1912. nov. 13. M. füllel = 17.5 cm. Fül nélkül 11.5 cm T = 10.8 cm Sz = 14.5 cm kép 506 old

Ltn: V. 1912: 266

Béres András: A Déri Muzeum nádudvari fekete edény gyüjteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1965. Debrecen, 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen.

MDK

Korsós Csendes Sándor, farekas mester

Mozsár. Fekete, agyag. Mozsár alak. Két gomb fogó. Lent körkörös disz, oldalán függőleges sikált disz. Ezüstös szürkés. Készítette Nádudvaron. Vétel tőle 1912 szept. 2. M = 11.5 cm T = 8.2 cm Sz = 12 Kép 505 cm Ltsz: V. 1912 ~~165~~ 207

Béres András: A Déri Muzeum nádudvari fekete edény gyüjteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve, 1965. Debrecen, 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen.

M.D.K.

Korsós Csendes Sándor, fazekasmester

"Kistányér". Fekete, agyag. M.:3,5 cm. T.:11.5. Szá.:13.6 cm. Ltsz.:V.1912:208-a. Készült Nádudvar. Fekete repr. 491.o.

Béres András: A Déri Múzeum nádudvari fekete edény gyűjteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve. 1968, Debrecen 196[illegible]. Alföldi Nyomda. A Debrecen

M.D.K.

Korsós Csendes Sándor, fazekasmester

Kistányér. Fekete, agyag. M.: 7.5 cm. T.: 115.cm. Szá.: 17.8 cm. Ltsz.: V.1912:208.-b. Készült Nádudvar. Fekete repr. 491.o.

Béres András: A Déri Múzeum nádudvari fekete edény gyüjteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Múzeum Evkönyve. 1965, Debrecen 1966. Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Korsós Csendes Sándor, fazekasmester

Sótartó. Fekete. agyag. M. füllel: 17.5 cm. Fül nélül: 11.5 cm. T.: 10.8 cm. Sz.: 14.5 cm. Ltsz.: V.1912:266. Készült Nádudvar. Fekete repr. 506.o.

Góres András: A Déri Múzeum nádudvari fk fekete edény gyűjteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve. 1965. Debrecen, 1966. Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

Korsós Csendes Sándor, fazekasmester

Mozsár. Fekete, agyag. M.: 11.5 cm. T.: 8 cm. Sz.: 12 cm-
Ltsz.: V.1912:207. Készült Nádudvar. Fekete repr.
505.o.

Béres András: A Déri Múzeum nádudvari fekete edény
Gyüjteménye. 441.o.

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve. 1965. Debrecen. 1966
Alföldi nyomda, Debrecen

MDV1

Korsós Csendes Sándor, Parekasmester

Gőzeresztő. Fekete, agyag. Szintülő, szarvhoz hasonló agyagcső. Korongon készült. Készítette Nádudvaron. Vétel tőle 1912 nov 13. Hossz: 44 cm Sz = 11 cm. Vép 578 old. Stor: V ~~1949: 25~~ 1912: 268

Béres András: A Déri Múzeum nádudvari fekete edény gyűjteménye. 441. o.

A Debreceni Déri Muzeum Evkönyve. 1965. Debrecen, 1966. Alföldi Nyomda, Debrecen.

Korsós Erzsébet

A sárkőri rajzok legszebbike egy messze földön híres viseletükbe öltözött leányhoszorút ábrázol. ... szerzője ismeretlen... A többi jelzett rajz után ítélve azonban feltételezhető, hogy Abró Judit, Korsós Erzsébet, vagy Paprika Sára kere munkája a szárad első évtizedeiből.

Moldován Domokos: Parasztrajzok-parasztrajzolók Magyarországon.

Új Irás VI. évf. 1966. szept. 9. sz. 81-82. l.

Korsós Erzsébet,rajzoló

Parasztrajzoló.Gönyei Sándor és Ács lipót sok parasztrajzot gyüjtött a Népr.Múz.számára.Jelzett rajzok vannak tőle is. A legtöbb rajz Galgamácsáról és Ócsényből származik. 193.old. 25.jegyz

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

M.D.K.

Korsós János igöngösi fazekas

a város 1720. évi adó-
összeírásában szerepel.

Heves megye müemlékei I.= irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 351. old.

KORSÓS János gyöngyösi fazekas. A megyei jobbágy-
összeirások említik nevét Gyöngyösön 1720-ban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

mdk

Korsós Szűcs Péter szűcsmester

1773-ban célbe áll

Horváth Zoltán: Egy Mező vários Céles Szara
Nagykőrös 1943. 100. l

Korrentsch Márton

1853-ban Egerben öntötte a tornagörgöi rk. templom harangját, mellet 1917. hadicélokra rekvirálták.

Vallás- és közokt. Minisztérium
8015/1917. eln. sz. akta.

11213

jobbra fordulva, diszmagyarban
l van ábrázolva. Jobb kezével disz-
ürös baljával pedig támaszkodik.

N ELEK
. város polgármestere

oma
Testvérek Pesten.

on, magassága az alaknak 26.3 cm.

82-909
1-909-4

Korrer Simon
acsm
Bé 1718.
Szm Salzburg
Fp Vác

Schneider
219. l-

5. A templom régi ber

A sekrestyé

A középkorban a templomnak valós
ban Szent György, az északi apszisb
a Szent Kereszt tiszteletére szentel
megmaradtak magukat az oltárokat és
tották és átalakitották. Az 1896-ba
kezdésekor öt 18.századi oltár állt
emlitett oltárai mellett még egy Ne
oltár. Ezek közül ma már csak a két
reszt oltára van meg a Szent Jakab-

Az egyéb berendezési tárgyak közt
a főoltár előtt álló nagy gyertyatar
gurájával együtt a Szent Jakab-kápol

A templom északi tornyában már 16
~~xxxx

KORRENTSCH Mark harangöntö

B. Papp Györgyi: Korrentsch Mark harangja 1850-ből. = Agria 33. 1997. 319 – 330. ill

klassikus elsőfokú élet

JÖCHER, Christian

↓ A 1750 előtti ko

Egyetemi kompató

Később a retrospektív
bibliogr.

Pg. sz. közepétől w

WURZBACH (osztr
feld

Mo.-on Szinnyi

Korrentsch Márk

1867-ben öntötte az egerszalóki templom harangját.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII.
Budapest 1972.

670 l

Koppentsch Mark

Eger 1837–1866

und

Kovács Harang

65. l.

Siam VIII · 177.

Korrendsch Márk
harangöntő

M.D.K.

1854-ben a harangot Korrentsch egri harangöntő készítette

Bachó Károly: A gyöngyösi templomok története 130 l.
A szentháromságtemplom története.

Korrentsch M. M.D.K

harangöntő

Mátranentkut r. k. keghely typlom harangját öntötte ujjá 1865-ben Egerben.

Patay P: Nógrád megye harangjai. hűvtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 156, 167

M.D.K.

Korrentsch Márk, harangöntő

nevét és munkásságát, 1850 körül, egy terhéjes ábrázoláson jelöli meg a szerző a többi egri harangöntőével együtt

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 280. old.

307. á.

KORRENTSCH Márk karanyait

B. Papp Gyöngyi: Korrentsch
Márk karanyja. 1830- böl.
= Agria, 33. 1997. 319-329., il

üllő törött.

közepén valószínűleg festett,
ket rácsmintás, kagylós,
itik.

ett faküllőn két, egymásra
elap. A küllőket ékköves
fogja össze.

966

KORRENTSCH Márk harangöntő

Eger, 1864-ban öntötte a templom legkisebb harangját

JÓZSA László: A kunszentmártoni nagytemplom két évszázada. = Magyar Egyháztörténeti Vázlatok,2. 1990 (1991) 101.p.

ő beszél a Petőfi-szobornál
ny előtt

ezászlót ad át a Hősök terén tartott
iklós miniszterelnök.

udapesten.

l a KISZ és a Hazafias Népfront

Korrentsch Jakab

bécsi harmonitó

ród

2

Géfin Gyula dr.

A szombathelyi sérésegyház.

Szombathely. 1943. 13. l.

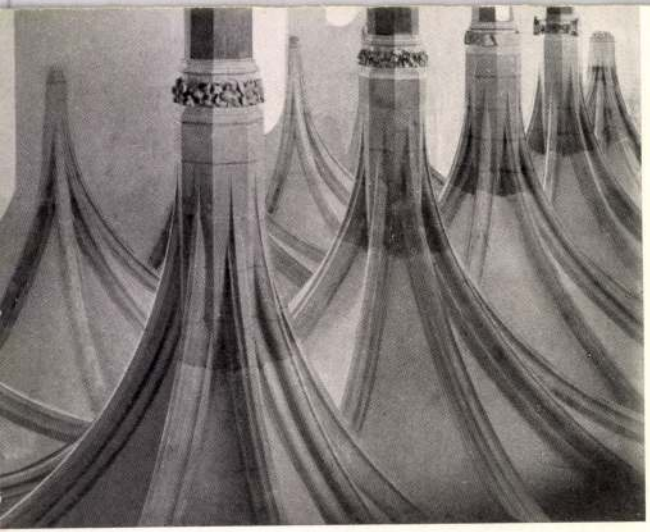

Korpos Márton

Jarago

1747. Körösfő

Szabó Kálotaszeg

193. l.

íma

ei évben a II. osztály-

endő.

s hó 16. n.

Almássy Katalin

szaktanár

Székesfővárosi házinyomda 1918.

Korpos Márton
faragó
1747. Körösfő
Bal Hel 129. l
51-l.

Szlodó

VÉRTESS ISTVÁN
m. kir. Dohánynagyárús
MEZŐTÚR

„Europa"

Film és kömpterjesztő R. T.

Budapest

V. Rothermere u 12. III. 7

KORPORICS GYORGY, gombkötomester

1758.-Korporics György gombkötő eladta a házát,melyen a parochialis eklézsia részére 100 Ft.adósság vo volt betáblázva. 390.old. 70.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

KORPORITS GYORGY, kat, gombkötőmester

1766.-A városi tanacs kimutatása a céhbe tömörült mesteremberekről.-magyar gombkötők: ő is egyike volt ezeknek. 39L.old. 75.jegyz

SZOVÉNYI ISTVAN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1719-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas megyei Muzeumok Értesitője. 5-6. 1972-73. Szombathely, 1975.

KORPORICS GYORGY, gombkötőlrgény

1743.-Korporics György kat.idevaló gombkötőlegény polgarjogot nyert. 385.old. 43.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

KORPORICS GYÖRGY, gombkötőmester

37.-Korporics Péter gomgkötő fia. Szül. Kőszeg, 1714. febr
polgár 1743. jan, 29. Mester 1744. jan. 26. A mesterdarabot
35 Forinttal váltotta meg. Többször céhmester, tekinté
lyes polgár, strázsamester, tagja az electa communitasnak
Meghalt 72 éves korában 1787. jul. 31. 403. old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek
a céh keletkezésétől megszűnéséig 395. old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6.
1971-72. Szombathely. 1975

KORPORICS GYORGY, gombkötőinas

32.-Patalay/Patana/Pál műhelyében tanultak:Korporics György,1729.jún.25-?.-Balazs György,1734.jún.6-1738.jún 1.-Németh istvan,1739.ápr.19-1743.jún.17.-Gál Sámuel fia,Mihály,1744.aug.2-1746.jan.3.-fia József, felsz.1748.jún.30.-fia Adám,felsz.1754.jún.13.Németh János,1757.jan.1.-?.- 402.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh kelezkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

KORPORICS GYÖRGY, gombkötőmester

37.-Korporics György műhelyében tanultak:Csampf György 1745.jún.1-1750.máj.27.-Friberth Mátyás,1752.okt.20-17 1756.okt.3.-Bódi Pál,1760.júl.26-1761.máj.1./megszökö Kappel Márton,1763.jún.12-1766.máj.24.-Stampf György, felsz.1753.máj.7.-Paller János,felsz.1772.jan.6. 404.old

SZŐVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője. 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

KORPORICS PÉTER, gombkötőmester

Korporics György
37.-Korporics Péter gomgkötő fia. Szül. Kőszeg, 1714. febr
polgár 1743. jan, 29. Mester 1744. jan. 26. A mesterdarabot
35 forinttal váltotta meg. Többször céhmester, tekintő
lyes polgár, strázsamester, tagja az electa communitasnak
Meghalt 72 éves korában 1787. júl. 31. 403. old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek
a céh keletkezésétől megszűnéséig 395. old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6.
1971-72. Szombathely. 1975

KORPORICS PÉTER, gombkötőmester

27.-Korporics Péter ismeretlen származású. Polgár 1709. jan. 26.-óhbe felvették 1711. jún, 20.-megnősült 1709-ben György nevü fia örökölte a műhelyt. 6764-ben született. munkásságáról nincs adat. Halála 1726-35 közt. 400. old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395. old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6.
1971-72, Szombathely, 1975

PARLAMENT GALÉRIA
1054. Budapest, Kossuth tér 9/A.
Tel.: 1319-504, 2694-351

Tisztelettel meghívja Önt és barátait

KORPONAY MARGÓ
egri festőművész

kiállításának megnyitójára
1997. október 21. 17 órára

A kiállítást megnyitja:
Dr. POGÁNY Ö. GÁBOR
művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria ny. főigazgatója

A kiállítás megtekinthető:
1997. november 22-ig
hétfőtől péntekig 10-18 óráig

A kiállítás támogatója:
MASPED Rt.

Korponay Margó

repr. Napcsösz
akv. 70x100

11 egri művész szabad táblatu
Mene Megyei Műv. Közp. Gal.
1995 aug. 23 - Sept. 13

KORPONAY MARGÓ

LOBOCZKY JÁNOS: K.M.
KIÁLLÍTÁSA ELÉ

<u>ÚJ MEVESI NAPLÓ</u> 2000 febr.
74-75

nolása

	73.314.-
	25.308.-
	7.883.-
	106.505.-

.-

.-

.-

===

stésének kifizetésére felhasználtuk
, mely összeg kamatokkal együtt,

	106.505.-
	63.049.-
	169.554.-

131.398

KORPORICS GYÖRGY, gombkötőmester

23.-Atyjának Korporics Péternek a műhelyét vette át. 1714.februarjában született.Atyját 1711-ben vették fel a céhbe. 400.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72, Szombathely, 1975

KORPORICS GYORGY, gombkötőlegény

1743.-A céhbe felvételekor a céh helyesebbnek látta, hogy a mesterdarab "csinalasat kész Pénzül megh váltan nas a vighre megh alkudott nevezett Korporicsal, hogy ezen darab csinálassat 35 Ft-okban megh válcsa..." 385.old. 45.jegyz

SZÖVENYI ISTVAN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 5-6. 1917-1972. Szombathely, 1975

Kós András, szobrászművész

Szervátiusz Jenő, erdélyi magyar szobrászművészek halálának híre még nem merült feledésbe, amikor jött a hír, hogy Kósa-Fluba Ferenc, Szervátiusz Jenő régi barátja is meghalt.

Kósa-Fluba Ferenc 1950-ben 1973-ig a Kolozsvári Képzőművészeti Főiskola szobrászati katedráján, Kós András és Szervátiusz Jenő mellett a jövendő képzőművészeit oktatta.

Adelmann Tibor: Kósa-Fluba Ferenc emléke.
Tükör, Budapest, 1984. júl.

Korponay Leszay Margit

Hunzett parna, repr-

Magyar Iparmuvészet

1911. 389. l.

M É N Y .

ételért irásban kell folyamodni. A kér-
gyak, a hallgatott félévek száma, a müvé-
l hallgatott collegiumok és kollokviu-
továbbá, ha az illető valamely más egyete
agja.

nodhatnak azok, akik müvészettörténetből,
nt főtárgyból doktorátusra, vagy müvészet-
ilnek s más Intézetnek nem tagjai. A fel-
tezésre álló mértékig - fiókot és ruha-
~~felvételi vizsgát tesznek. Végleges felvé-~~
~~i döntök; addig rendkivüli tagok lesznek~~
~~részitő tanfolyamon.~~ Rendkivüli tagok
e arok
enetből, vagy a keresztény régészetből,
tori szigorlatra,
s egyetemi intézetek tagjai és más

MDK

Korponay Leszay Margit

Szügyi Elemér és Korponay Leszay Margit: Hímzett párnák. Repr. (Lakásművészeti kiállitás.)

Magy. Iparművészet, 1911. 389. lap

Korponay János

budapesti építész

írod

Magyar Pályázatok.

1906. 8. sz. (A nagybányai vigadó pályatervei, műszaki rajzokkal.)

megvételre

ajánlva

Függők l. még Fülönfüggők.

ifj. Opáterny és
Korponay

Operti épitesek

Cod

M. Pályázatok

1904/5. 5 sz ~~12-14 l~~

14-18 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztan

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

ij. Opatcony Floris
és Korponay Janos

---

ej.

ind

Magyar Pásárat

1903. 10 sz. ~~10–11 l~~
11–12 l.

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Korponay János

Művészet 1904. 209

Gergely Imre: Asztrik a koronát
adja át 20(807), 3448(738). — Be
len fogadja a külföldi követeket 20(
3458(741). — Fordai országgyűlés 20(8
3457(741).

Korponay Ernő

ünvegfestő

3 polg. – 2 iparr.

10 hónap, jeles

Tomár Kölber Dezső

Iparrajziskola 1911

Korponay Blanka

textil

1922.

Érmiek 1930. 85. l.

...et pillérekben nyugvó boltozatú fülkét mu-
...ben ülő Deák Ferenc feje fölé két Genius
...nug fölötte ~~pedig~~ két angyal lebeg az ország kon-
~~...eák F.~~ Bal kezével ~~a~~ térdére támasztott táb-
...n ludtoll ~~van~~ tart. Térdeit köpeny fedi. A meg-
...ál babergalyat látunk. A keret sarkainak
...irata:

Deak's Album.

7.

...a keretnek 18·9 : 16·6 cm.

65-98-i.

Sz. N. 83/98

Korponai János

és

Kolozsvár 1649.

Balsléi 45. l.

...sa

...h Béla pékűzem, Kassa, Hon-...k útja 117. 20-62

...ky János pékmester gőzsütő-...és tésztagyára Kassa, Baróthy ...Dávid-u. 76. 26-12

...SEK István gőzsütődéje, ...i, Gömbös Gy.-u. 14. 32-06

...Henrik, Kassa, Honvédek ...16. 33-64

...Aladár sütő, pékmester, ...a, Timár-u. 18. 37-89

...iszállás

...s Gyula sütőmester, ...ajszállás, Mária Terézia- ...198. 18

...zsvár

...József sütőde, Kolozs- ...Árpád-u. 7. 31-17

...LÁDI" Kenyérgyár Kolozsvár, Árpád-u. 40. 17-50

...h Béla, pékmester, ...zsvár, Timár-u. 2. 22-84

...sütőde, tul. dr. Gyarmathy ..., Kolozsvár, Kossuth L.- ...5. 21-90

...Gábor pékmester, Ko- ...ár, Krizbai-u. 56. **14-75**

...uszky Béla pék- ...er, Kolozsvár Jókai- 36-61

...y Pál pékmester fehér fi- ...zikenyér sütődéje, Kolozs- ...rthy-út 36. 18-15

...enszky Samu ...ődéje, Kolozsvár, ...adi-tér 9. **33-99**

Marinov Jordán pékmester Miskolc Gr Apponyi A u. 16 27-85
Vörösmarty u. 86 57-96
Pável János, Miskolc, Vadnay K.- u. 26. 57-31
Pros Lajos, Miskolc, Farkas Jenő- u. 33. 25-31
Sc...ön Ágoston és Fia Miskolc Győri ki...pu 6. 23-48
Turcsán Mátyás, Miskolc, Szilágyi D u 15. 55-32

Mór

Arany István, sütőmester. Mór. 84

Munkács

Sötér Vilmos vitéz, sütőmester, Munkács, Thököly-u. 91. 20-52

Nagyatád

Németh Gyula sütőmester N-atád 81

Nagykáta

Vizi Károly, pékmester, Nagykáta, 74

Nagyvárad

Czitrom Sándor, sütőde, Nagyvárad, Teleki Pál-u. 23. 10-73

STEINER VIKTOR gőzsütőde, cégtul: Steiner Sándor és László, Nagyvárad, Rákóczi-út 29. 27-41

Nyiregyháza

Fejes Pál sütőmester, Nyiregyháza. Lőcse-u. 10. 29-45

Krámos István, Nyiregyháza Huszár sor 1. 27-52

SCHMOLL-PAST...

Korponai János

ács

Sárospatakról

1649. Kolozsvár

Bal Hel 125. l.

fel.

SZÖKÖCS IMRE
HIRLAPIRODA
SERETTYÓUIFALU

Korponai Jakab

Otvos XV.

laid

Fos 633

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Korponai Jakab

bentercebanyai ötvös

XVI. sz.

stöck

i

Berényi 35. l

Kehely, ezüstből, Debreczeni György nevével

1639-ből III. 167

Korponai Jakab

ötvös XV sz

Besztercebánya

ivód

Miaö 72 l.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláirása.

yezem:

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Korponai Jakab

aranyumves

A királyné Thurzó Kristóf számára fentivel dolgoztat.

lásd

Ipolyi Arnold. Beszterce-bánya városa művelt-ségtörténeti vázlata. Századok. 1874. 627. l.

csód Gerevich László Középkori budai kelyhek. Budapest Régiségei. XIV. k. 337. l.

Bp 1945,

Művészet

2 füzet, folio

Gróh István

Magyar díszítő művészet.

KORPONAY ATTILÁNÉ

Heves megye amatőr képzőművészeinek pályázatára beérkezett munkája: Víz melletti poéris. (fényképen)

Amatőrök bemutatója

Népújság (Heves) 1984. február 5.

Korponai Ferenc, színháztechnikai tervező |Sziki|.
a kaskeméti Katona József Színház felújítása. Ejtőész: Farkas Gábor, Boros Pál, |Bácstetv.

Színháztechnikai tervek: Csanádi Judit |Tónus GM|.
Udté Sándor -"-
Vargha Mihály -"-
Korponai Ferenc |Sziki|
Bánfalvi Miklós -"-

a kivitelezés ideje: 1986. II. - 1987. XII.

Magyar Építőművészet, 1988., 4-5., 44-old.

M.D.K.

Korponai György, ceri ács

1775-1795 között, majd az 1800. évi adóösszeírásokban szerepel.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 351. old.

KORPONAI György egri ács. 1775-95. évi adó-
könyvekben irják össze, majd az 1800. évi adó-
könyv szintén emliti.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Korpona vára

Matunák Mihály:

Korpona várkapitányai.

Könyism. Illésy

Jánostól: Szaradok

1901. 648. 1.

Korponai Mária

templom

(Krupina) Hontm

l.

GerMRE 42d

ıczei iskola.

ázadból.

Jézussal.

árkányon álló gyermek Jézust
az anyjáéra teszi és baljával
Fején, a vállaira omló kendő
ájának csatján cherubfej van.

ága 60·5 cm. — Lelt. sz. 1256.
Venice Art Companytól 3009
Elszámoltatott 1895 augusztus
olásra nézve lásd az 54347–
61301 sz. min. előadmányi
a az 1900 november 28-iki
usztus 26-iki 373 eln. sz. le-

16. l. — Verzeichniss Nº 11.

26

Korponai tarisznyavár

Matemák Mihály: Mikor és mi célból épült a korponai tarisznyavár?
Korpona sz. kir. város ált. szgélyezett községe felső népiskolájának értesítője az 1897–98-ik tanévről.
Besztercebánya 1898.

Korponai régi

városkapu

Kepe repr.

Ferenczi Zoltán

Rimay János
(1573–1631)
Magy Tört. Elektr.
Bp. 1911. 59. l

Korponai ~~ss~~ Borbála és Madonna-szobor

1515-20

Repr.

Kampkörejtfassobr.

292. l.

ld, Hamburg

Követel

1932. szept.	Írtúért		34,496 –
			34496 –

lyór

1932 szept:	Váltóért		2592 –
szept. 27	Utalásért		60.55 31

Korponai városkapu

XIV. sz.

Képe repr.

Magy. Művelődéstört.

I. 202. l.

Korponai rk. pléb. templom
(Hont vm.)

XIII. sz. beli eredetű
kőépület
Az épület
és a berende
zés leírása

Budapest

NYOMTATVÁNY

Div Félsőm

41 és kv. Cl.

A város középkori falai,
bástyái, kaputorony.

u. o. 44. l.

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT

MEGHÍVÓ

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT 1935. október hó 19-én (szombaton) délután fél 6 órakor a Magyar Nemzeti Múzeum Baross-utcai előadótermében (VIII., Baross-utca 13.) tartandó

SZÉKELY BERTALAN-EMLÉKÜLÉSÉRE.

TÁRGYSOROZAT:

Elnöki megnyitó.

Dr. Szentiványi Gyula: Székely Bertalan emlékezete. (Vetített képekkel.)

Utána választmányi ülés.

Gerevich Tibor
elnök.

Vendégeket a Társulat szívesen lát.

Korponai árpádkori

templom

átmeneti stílu

Dívald 1927

45. l.

46 nn. óvási, 1/3 % váltódijat és 1 kor 50 fillben ezennel meghatározott perköltséget három nap alatt, végrehajtás terhe mellett, felperesnek egyetemlegesen fizessek meg; vagy pedig netaláni kifogásait lat meghatalmazott ügyvéd által ugyanazon idő alatt ezen klr. törvényszékhez adják be.

Budapesten, 1907 évi augusztus hó 10 napján.

A kir. kereskedelmi és váltótörvényszek.

Dr. [signature]

kir. törvényszéki biró.

ÁRUTÁRTÁSI KIR. KERESKEDELMI ÉS TÖRVÉNYSZÉK BUDAPESTEN 437. SZ.

Korponai eredetileg
románkori templom

l.

Szabóárpép
313, 314 l.
képekkel.

Korponai plébá-
nia - templom

Madona-szobor
M 5 meter mü-
helyéből
Repr-
l.
Arch. Ért.
1931. 128. l.
129. l.

helyreállítása

Báthory-ház, tordai, VII. 180, 181

NYOMTATVÁNY

.....úrnak

Budapest

.....

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

a Korpona

erődített város

régi képe

repr

Angyal Dávid

Késmárki Thököly

Imre. 1657–1705.

I. rész. Bp. 1888. 188.l.

a műemléket fenntartó tulajdonos csak
a bizottság elé, ha attól anyagi támog
A Bizottság szerény javadalmával mintc
nagybácsi szerepét játsza a fenntartás
tulajdonosok szemében, akivel addig ál
hallgatnak véleményére - amig pénzt a
hogy a magyar állam - de a leggazdagab
sem - soha sem lesz olyan anyagi helyz
ország összes műemlékeit restauráltass
is anyagilag segitséget nyujson valame
sához. A műemléki adminisztrációnak el
és ellenőrző szerep van - csak ott, ah
valóban nem képes a fenntartásra van h
avatkozásnak pénzügyi téren is.

A fentemlitett felfogás elterjed
segitette az ellenőrzés nehézségei és
Az ország jelenlegi földrajzi adottság
Budapestről nem egy fontos műemlék egy
sal érhető el, nem is beszélve a rossz

Korpona Hont m

r. k. templom Romer fl. hagyatéka (ifj. Kubinyi ferencsajza)

6 pildány hokmetnet, kapu is részletek $5^{III} = 10'$

nyomat acél.

1 alapraj 1:100. Steindl Imre tanítványai

1877.

vásos kapuhoz Sztehlo 1899.

1). alapraj és nézet is metszet. 1:100

2) vár lat czerszavajz. Kapuhoz 1:200

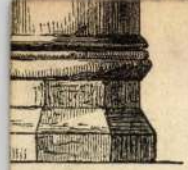

23.

24.

25.

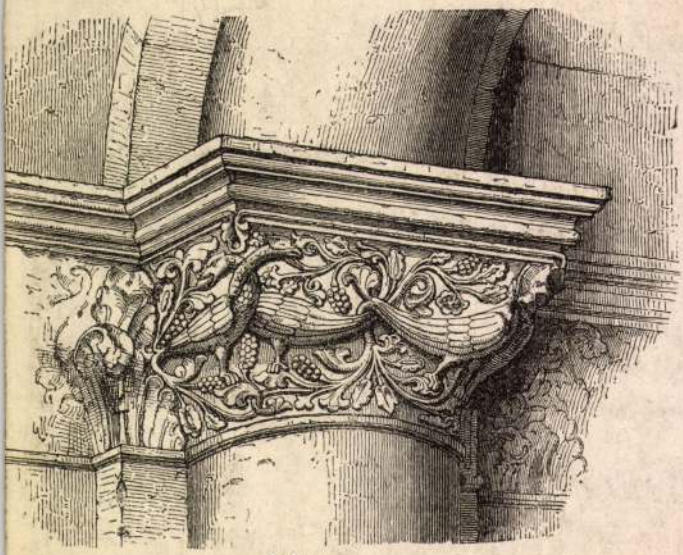

27.

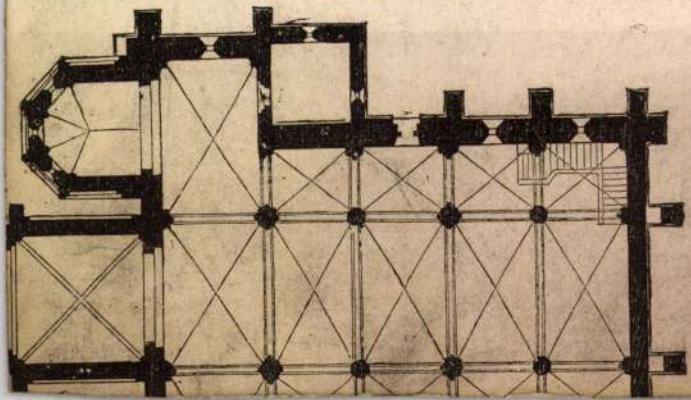

Korper Karl

1802-1806

l.

Körmöcb

81. l.

RVEY

Korpási Dániel

[illegible] Debrecen

XIX – XX. [illegible]

Györffyszűr

137. l.

MDK

Korpács Vilmos

Szántás

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 17.l.
Műcs.

Korpács Vilmos MDK

Szántás

Mücsarnok 1940 tavaszi tárlat

Korpácsy Lajos

A gyulai művésziskola második tárlatán szerepelt.

NU.929.X.19.

Korpácsy Lajos

Résztvett a gyulai művészkolonia második tárlatán.

N.U.929.X.19.

Korpás Mária

I. éves hallg.

Képzm.: Főisk. Évk

1936/37. 72 l

Ferképzomfoiskévk

Tálca, perzsa, vízett figurális díszjel Hosz-
sza 46 cm. XVIII. század.

Korpás Márta

Ferkpzomfoiskvk

l. 1939-41. 102 l.

er helyett:

D. Stolpfőpf

államtitkár.

ágd.

Budapest

Hőgyes Endre ut 10

Korpás Márta

polg. isk. rajztanári
oklevelet kapott
1940-ben

Ferk. pzomfoisk. vk

1939-41. 175. l

1939., 118. és 119. l. — Lepold Katalógus 190. sz.

MISERUHA, (282. kép)

szövete arannyal átszőtt piros bársony. Firenze, XV. század. Domború keresztjén fent az Atyaisten, alatta galamb, Krisztus a kereszten két angyallal, lábainál Magdolna. Lent baldachin, alatta szent püspök, alatta Szent György. Legalul megfejtetlen későbbi címer.
Mag. 125 cm.
Magyar munka, 1480 körül.
Először az 1609. évi leltárban.

Henszlmann: A bécsi 1873. évi világtárlatnak magyarországi kedvelőinek régészeti osztálya. Bp. 1875—76., 190. l. — Czobor: Egyházi emlékek a történelmi kiállításon. Bp. 1898., 76. l. — Csernyánszky 69—72. l. (Képe 69. l.) — Horváth Henrik: Zsigmond király és kora. Bp. 1937., 176. l. (Képe XXXI. táblán.) — Lepold—Lippay VIII. tábla. — Horváth, Enrico: Il rinascimento in Ungheria. Roma, 1939., 119. l. — Lepold Katalógus, 219. sz.

BURSA,

bársonyfedővel és oldalakkal, négyszegletes. Fedelén töviskoszorúban IHS és négy gomb.
Szél. 20 cm.
Német munka, 1480 körül.
Schnütgen kölni gyűjteményéből Simor prímás vásárolta, 1884.

Korpás Márta

volg. isk. tanár jelölt

1. Ferk pzomfoisk vk

1939–41. 144. l.

14		15		16		17
folyó évi téritmény		mult évi téritmény		Kifizetendő összeg		Az átvételt elismerő aláirása
P	f	P	f	P	f	
				955,36 Cr		[illegible]
				870,64 Cr		[illegible]
				296,78 Cr		Salaffh [illegible]

Korpás Márta

1937/38. II. évi
fest. zak, rendes hallg.
I - II. félév.

Ferkèpzomfoiskèvk
1937/39

149. l.

KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM
ÁTRIUM
1997/2

DIALÓG:

INTERJÚ A KORTÁRS MŰVÉSZETI MÚZEUM IGAZGATÓJÁVAL

NÉRAY KATALIN

Szöveg: Slézia József,
Fotó: Rosta József
Portréfotó: Lugo 4x5

Arccal az egyetemes művészetnek

S. J.: Régi igényt elégít ki a Kortárs Művészeti Múzeum megnyitása. Miben más a státusa, mint a Ludwig Múzeumé, amelylyel tulajdonképpen szimbiózisban él?

N. K.: Önálló múzeum, amely közvetlenül a Művelődési Minisztériumhoz tartozik. A Ludwig Múzeum eddig a Nemzeti Galéria szakmúzeuma volt. Annak, hogy hivatalosan kortárs művészeti múzeumnak nyilvánították, szakmai oka is van. Eddig az 50-es évek végétől, a 60-as évek elejétől a 90-es évek elejéig szerepelt az anyag. A Kortárs Művészeti Múzeum pedig a 89-es fordulattól számítja magát, s remélhetőleg még 30 évig aktuális lesz. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a mostani múzeum gyűjteménye mindenképpen nemzetközi kortárs művészetet jelent. Valószínűleg sokan félreértették, s azt gondolták, hogy ez egy magyar kortárs művészeti múzeum lesz. Objektív, elsősorban pénzügyi okokból a 90-es évek anyagában többségében vannak a magyar művészek alkotásai. A magyar művészet, elképzeléseink szerint, mindig a nemzetközi áramlatok kontextusában fog megjelenni.

S. J.: Ez egyfajta „megmérettetését" is jelenti a magyar művészetnek, művészeknek?

N. K.: Igen. Eddig is arra törekedtünk, hogy a Ludwig Gyűjteményből idekerült művek mellé egykorú magyar alkotásokat is tegyünk. Ez a mostani kiállításon is jól látható. Például a 60-as évek pop art és a 70-es évek geometrikus művészete mellé behelyeztük az egykorú iparterves művészek képeit, és semmiféle hierarchiát nem lehet közöttük megállapítani. Illetve az derült ki, hogy ezek a művek a nagy amerikai sztárok közelségében is megállják a helyüket, ami nagyon jó érzés, mert eddig ez csak fikciónak tűnt. Nagyon sokszor érte a magyar művészetet, az a vád, hogy másolja a nyugati művészetet és csak a lapok forgatásából él, ami ilyen módon nem igaz. A kiállításból is látszik, hogy a kétségkívül meglévő hatások mellett önálló életművekről is szó van.

S. J.: Az amerikai és a nyugat-európai művészet mellett mennyire van jelen a gyűjteményben Közép-Európa? Milyen áttekintést ad a környező országok művészetéről?

N. K.: Hosszú évek óta, s nemcsak ebben az állásomban, hanem a Műcsarnokban is arra törekedtem, hogy figyeljek a környező országok jelenségeire. Lengyel, cseh, szlovák, horvát, szlovén művészeket bemutató kiállításokat rendeztem. Egyik legfontosabb ambícióm, hogy Közép-Európa művészetét valahogy jobban sikerüljön megjelentetni a gyűjteményben. Ez a Ludwig Alapítvány különféle múzeumaiban sem szerepel elég pregnánsan, annak ellenére, hogy éppen a Ludwig házaspár volt az, aki elsőként vett alkotásokat az egykori Szovjetunióból, Magyarországról, sőt Bulgáriából is. A gyűjteményből például teljesen hiányzik a lengyel művészet, a környező kisebb országok művészeiről nem is beszélve. Kiállításainkkal folyamatosan arra törekszünk, hogy a környező országok legjobb művészeit mutassuk be. Ennek a múzeum vásárlási politikájában is meg kell majd mutatkoznia.

S. J.: Felolvasnék egy részletet a Trombitás Tamás festőművésszel készült interjúból, amely az Atrium egyik korábbi számában jelent meg: „Hiányzik az életművek feldolgozása, a hazai művészeti mozgásoknak a nemzetközi kontextusban való elhelyezése. Pedig a miénk naprakész művészet, és a legkevésbé sem provinciális. Ez azért bűn, mert az így kialakult vákuumot betöltik mások. Például a csehek." Tényleg, mennyire „kortárs" a magyar képzőművészeti élet?

MENGYÁN ANDRÁS: „HATDIMENZIÓS TÖRTVONALAK" 1985 (AKRIL, VÁSZON 200 x 140 CM) A MATÁV RT. AJÁNDÉKA

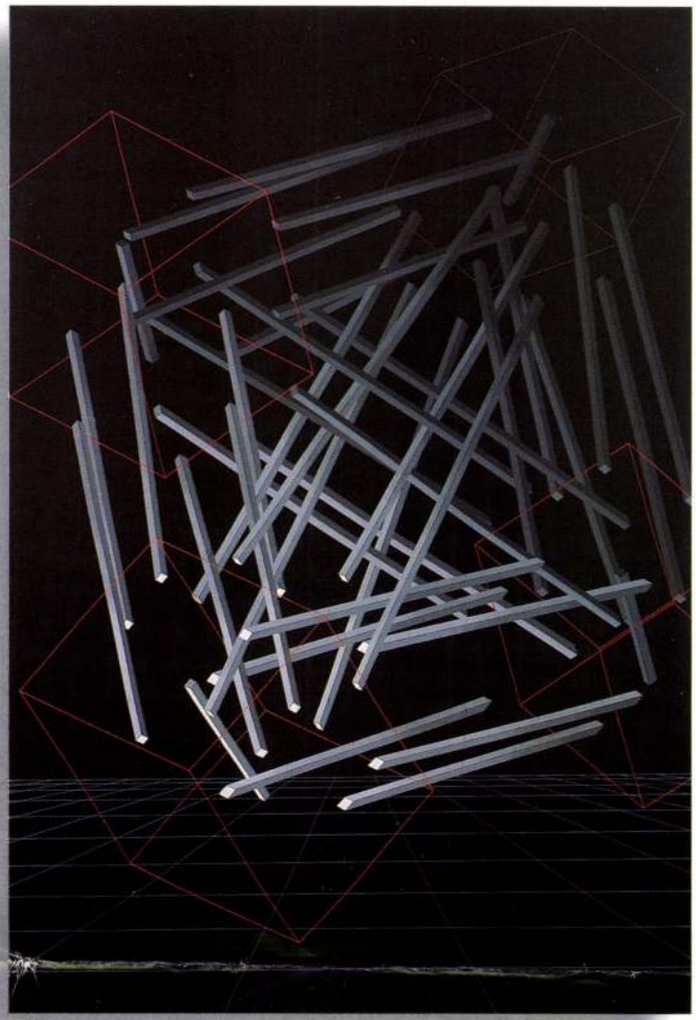

AZ IRWIN SZLOVÉN (LJUBLJANAI) MŰVÉSZCSOPORT KIÁLLÍTÁSA 1996-BAN

„A MŰVÉSZETEN TÚL" C. KIÁLLÍTÁS RÉSZLETE. ELŐTÉRBEN EGY SCHÖFFES-MOBIL 1996

N. K.: Remélhetőleg még az idén megjelenő múzeumi katalógusban a magyar művészet együtt fog szerepelni a nemzetközi mozgásokkal, tehát ez már bizonyos orientációt fog jelenteni. Másrészt nagyon fontos lenne – de nem tudom, hogy a múzeum fel tudja-e vállalni, mert az egy kiadónak lenne a dolga –, hogy komolyabb könyvek jelenjenek meg a klasszikus modern s egyáltalán, a 20. századi magyar művészetről, mert nagyon kevés ilyen van. A 45 utáni mozgásokat vagy éppen az elmúlt tíz évet igen kevesen értékelték, különösen olyan könyvek formájában nem, ami a közönségnek is vonzó lehetne.

Nevek és címkék

S. J.: Több képnél láttam az adományozó feliratot. Kik és hogyan adományozhatnak műalkotást a múzeumnak?

N. K.: Ez egy egészen speciális akció volt, amit a művelődési miniszter hirdetett meg. A 200 legsikeresebbnek mondott cégnek, vállalatnak személyesen írt levelet, és arra kérte őket, hogy vásároljanak műtárgyakat a Kortárs Múzeumnak. Körülbelül harminc cég reagált a kétszázból. Ez nagyon kevésnek tűnik, de én mégis azt gondolom, hogy rendkívül fontos volt az akció, mert valaminek a kezdetét jelenti. Különben azóta is jelentkeztek olyan cégek, akik az első menetben nem reagáltak kellően, de ma már a múzeum támogatói.

Természetesen a képek adományozása nem azt jelentette, hogy egy cég akármit megvehetett és behozhatott a múzeumba, hanem volt egy elég bő műtárgylista, ami nagyon sokféle tendenciát, irányzatot és árat foglalt magába. Ebből a listából lehetett választani. A megkeresett cégeknek zártkörű bemutató keretében állítottuk ki a műtárgyakat.

Moda al dente

Budapest V., Vitkovics M. u. 3-5.
Telefon: 06 30 311-124

Budapest III., Szépvölgyi út 3/A
Telefon: 06 30 311-124

Szeged, Béke u. 1.
Telefon: 06 30 254-440

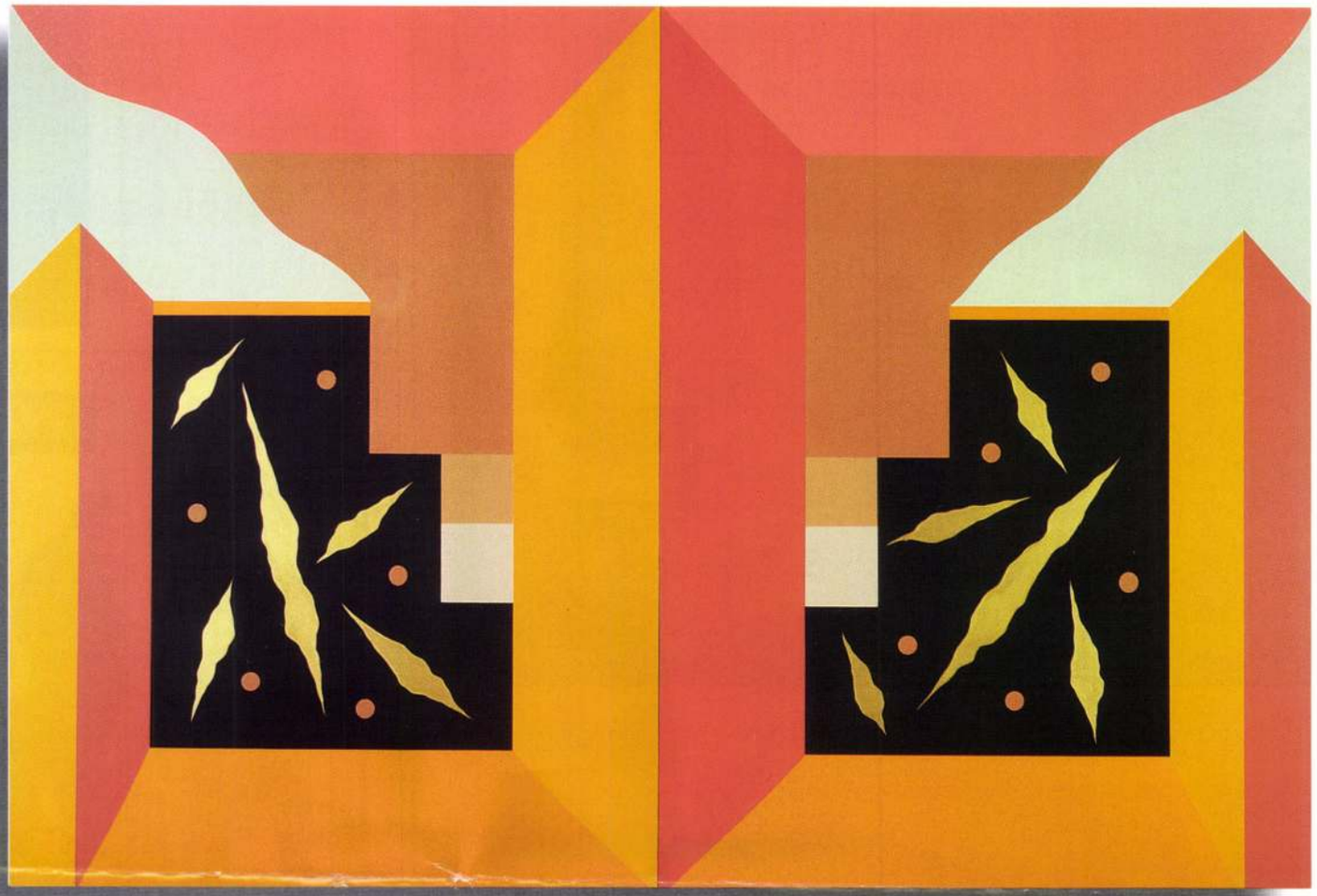

**BAK IMRE: „TAO"
1993
(AKRIL, VÁSZON
200 x 300 CM)
A WESTEL 900 RT.
AJÁNDÉKA**

**KEITH HARING
(USA): SZÁRNYAS-
OLTÁR, 1990
(ARANYOZOTT
BRONZ,
206 X 152,5 X 6 CM)
A GALÉRIA'56
AJÁNDÉKA**

S. J.: Ez egy egyszeri akció volt, vagy szeretnék, ha folyamatos lenne?

N. K.: Azokkal, akik eddig is segítettek, mindenképpen rendszeresen tartani kell a kapcsolatot. Szinte majdnem mindegyik nyugati múzeum körül van egy úgynevezett baráti kör, amely a múzeumnak segíteni tudó, komoly tőkével és kapcsolatokkal rendelkező üzletemberekből áll. A berlini National Galerie-nek a fele költségvetését, mintegy egymillió márkát ez a baráti kör adja össze. De közelebbről is tudnék példát mondani. Ilyen csoport működik a Bécsi Modern Múzeum körül is. Ez a kör rendszeres kapcsolatot tart a múzeummal, különböző privilégiumai vannak, mint például az új kiállítások előzetes, zártkörű megtekintése. Ugyanakkor az is elfogadott, hogy kirándulásokat szerveznek nekik külföldre. Nálunk legalább azt kellene elérni, hogy a támogatóink eljussanak hazai művészek műtermeibe, közeli országokban rendezett kiállításokra, és ott megfelelő vezetésben részesüljenek. Erre a munkára művészeti menedzsereket kell majd alkalmaznunk. Ezek a

menedzserek ma legalább annyira fontosak, mint a művészettörténészek. A mi időnkben az egyetemen a művészettörténészeknek szinte szégyen volt pénzről beszélni. Sajnos, ennek a levét most nagyon sok múzeum issza meg. De a fiatalok között már nagyon sok ilyen képességű ember van.

S.J.: Ha most valaki úgy gondolná, mondjuk az Atrium egyik olvasója, hogy szeretne a múzeumnak képet adományozni, akkor mit tegyen?

N. K.: Nagyon örülnénk, ha volnának ilyenek. Természetesen keressen meg minket, olyan nálunk letétbe helyezett, még meg nem vásárolt képeket vagy újabb műalkotásokat mutatunk neki, amelyeket a múzeum nagyon szeretne a gyűjteményében látni.

S. J.: Ha valaki a gyűjteményéből akar képet felajánlani?

N. K.: Attól függ, hogy a felajánlott kép beleillik-e a múzeum koncepciójába, mert azért az nagyon fontos, hogy mi kerül ide. Ha valaki „erőszakos" adományozás útján bekerülne a múzeumba, akkor a következő katalógusába beírhatná, hogy munkája közgyűjteményben vagy a Ludwig Múzeumban is megtalálható. Soha az életben nem derülne ki, hogy a múzeum nem vette meg, és szándékában sem volt, hogy a műtárgy a gyűjteményében szerepeljen. Az adományozásra nagyon kell vigyázni, mert olyan műveket és művészeket lehet legitimizálni, amelyeket nem volna helyes. Akkor véd-

FE LUGOSSY LÁSZLÓ „NEOPRIMITÍV" C. KÉPE, 1987 (OLAJ, VÁSZON, 136 x 100 CM)

Bang & Olufsen

Végre Magyarországon a szórakoztató elektronika Rolls–Royce-a!

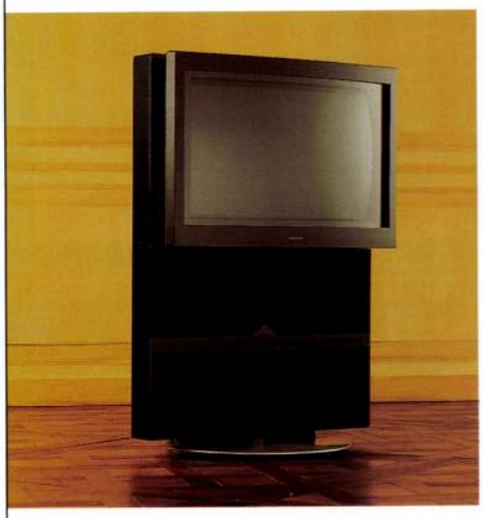

Egyik különlegessége:
egy hifi-toronnyal egész házát behangosíthatja!

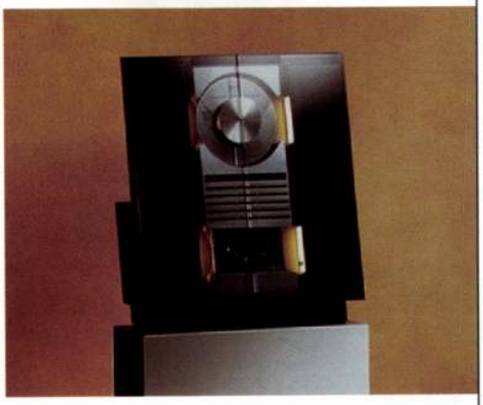

Bang & Olufsen Center

Budagyöngye Bevásárló Központ
1026 Budapest, Szilágyi Erzsébet fasor 121.
Tel./fax: 275-2198
Nyitva tartás: hétköznap: 12–18 óráig,
szombaton: 10–17 óráig,
vasárnap: 10–15 óráig.

Bang & Olufsen

NIKOLETTI
Classical furniture

H–1056 Budapest, Váci u. 78–80.
Tel./fax: 118-7671
Mobil: (06-20) 420-245

hető a múzeum anyaga, ha nagyon szigorú mércét alkalmazunk, és olyan művészektől vásárolunk, illetve fogadunk el ajándékot, akik már bizonyítottak valamit nemcsak hazai, hanem nemzetközi viszonylatban is.

S. J.: Tehát a múzeummal a felajánlás előtt mindenképpen egyeztetni kell. Mennyi pénzt fordíthat a múzeum új művek vásárlására ebben az évben?

N. K.: Tízmillió forint van a költségvetésünkben erre a célra, ami külföldi mércével mérve nagyon kevés, magyar mércével nézve, az ismert múzeumi helyzetnél fogva, elég jelentős összegnek számít. Nagyon sok múzeumnak, amely kortárs művészettel foglalkozik, nulla vagy egészen nevetséges összeg áll rendelkezésére gyűjteménye gyarapítására.

S. J.: Ebből szinte kizárólag magyar vagy környező országokból származó műveket lehet vásárolni ?

N. K.: Világsztárokat valóban nem lehet venni, mert egyetlen kép ára jönne ki belőle. De szerencsére vannak olyan nemzetközi hírű művészek, akik ajándékoznak is nekünk.

S. J.: A múzeum kiállítási koncepciója?

N. K.: Kiállításaink nagyobb hányada külföldi, kisebbik része magyar, már csak azért is, mert sok más olyan intézmény is van, amelyik fokozottan foglalkozik magyar művészettel. Azt gondoljuk, hogy lehetőségeinkhez képest nekünk tényleg kötelességünk a világ művészetét megmutatni. Így programunkban nagyon sok olyan kiállítás szerepel, amelyik külföldön vándorol. A következő kiállítást például a linzi Landes Galerievel csináltuk együtt, ahol magyar, osztrák, közép-európai és nemzetközi művészek láthatók együtt, így abszolút széles kontextusba kerül a régió művészete. Ezt a kiállítást a közönség már láthatta Linzben, nálunk pedig március elején nyílik meg. De említhetek egy másik, az osztrákokkal közösen szervezett akciót is. A „Művészeten túl" című kiállítás a halál, a művészet és a tudomány érintkezési pontjait vizsgálta. Budapest után ezt most Grazban fogják bemutatni. Nagyon fontosnak tartom, hogy intenzív kapcsolatokat tartsunk fenn azokkal a művészeti intézményekkel, amelyekkel hagyományosan jó viszonyban vagyunk. Ma már sok olyan kapcsolatunk van egész Európában, sőt a tengerentúlon is, ahol magyar művészetet propagálhatunk. ◆

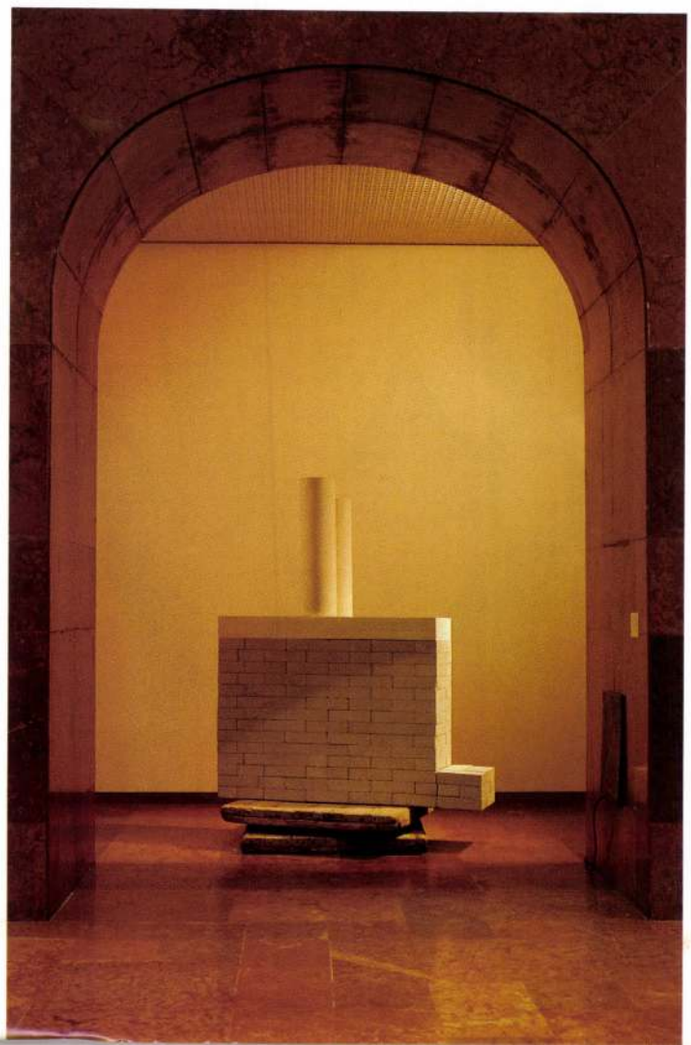

JOVÁNOVICS GYÖRGY RÉSZLET A NAGY VIHARBÓL 1995 (FOTÓ: LUGO 4X5)

Tartalom 1997. április/május

CÍMLAP: BARABÁS MÁRTON „ÖRVÉNY" CÍMŰ ALKOTÁSA A BANK CENTER ÁTRIUMÁBAN
FOTÓ: BARABÁS MÁRTON

ATRIUM
ÉPÍTÉSZET·LAKÁSMŰVÉSZET·DESIGN
1997/2. április–május • 480 Ft

4 Dialóg: Néray Katalin
12 Minden napra egy kép
14 A Casa Rosa Párizsban
22 Enteriőrösszhang
26 Értékőrzés a Váci utcában
36 A forradalmasított szőnyegmodul
40 Felix
49 Szín tézisek
54 Belvárosi irodaszegletek
59 Zongoraátiratok
67 „Billentyűről, billentyűre. Fekete, fehér"
70 Az eltévedt Tihanyi-félsziget
75 Aranyba formált évszázadok
79 Műkincsek restaurálása - otthon?
86 Derűs terek - Zanotta enteriőrök
97 Üzletdíszletek
108 Golyóról golyóra
112 Mozdítható kertrészletek
118 A tetőfedés királya
122 Polgári formák

PÁRIZS EGYIK KERTVÁROSÁBAN HÚZÓDIK MEG A HAFFNER GYÖRGY TERVEZTE CASA ROSA. OLDOTT TÉRKAPCSOLATAI KIVÁLÓAN PÉLDÁZZÁK A FRANCIA ÉPÍTÉSZETI KULTÚRA JÓZAN ÖNBECSÜLÉSÉT.

14

PHILIPPE STARCK KÜLÖNLEGES LÁTVÁNYEGYÜTTEST TEREMTETT A HONGKONGI FELIX ÉTTEREMBEN.

79

POLGÁR ÁRPÁD SOROZATA A MŰKINCSEK OTTHONI RESTAURÁLÁSÁVAL FOGLALKOZIK. ELSŐ RÉSZE A FESTMÉNYEKRŐL SZÓL.

40

BARABÁS MÁRTON MŰVÉSZETÉNEK A ZONGORA ÚJBÓL ÉS ÚJBÓL VISSZATÉRŐ MOTÍVUMA. LEGUTÓBBI KIÁLLÍTÁSÁN KLAVIATÚRÁK, HÚRLEFOGÓ SZERKEZETEK ÉS FILCKALAPÁCSOK RENDEZŐDTEK SAJÁTOS FÉLKÖRÍVEKBE ÉS SPIRÁLOKBA.

59

26

A RÉGI VÁCI UTCA ARCULATA EGY FELÚJÍTOTT ÉPÜLETTEL GAZDAGODOTT. AZ EGYKORI TISZTIKASZINÓ MA A MAGYAR KÜLKERESKEDELMI BANK SZÉKHÁZÁNAK AD OTTHONT.

NAPI MA.O.

Kortárs architektúra

Újabb tematikus nappal jelentkezik a Duna Televízió a hétvégén, szombaton. A 12 óra 35 perckor kezdődő program amely az építészet világába kalauzolja a nézőt.

Nagy T. Katalin művészettörténész, a Duna Televízió képzőművészeti szerkesztője lapunknak elmondta: a műsor összeállításánál kettős szempont vezérelte, hangsúllyal szerepeltetni a századforduló építészetét, s a kortárs magyar építészetből elsősorban kevésbé ismert vidéki alkotásokat bemutatni. Azért a nagyvárosi építészet is képviselteti magát: *Finta József* budapesti munkáival, illetve az ezredvégi Párizs új épületeivel.

A századforduló építészete nagy tanulságokkal szolgált a modern kor építészeinek; a számos jelentős mester közül hárommal egy-egy portréfilm ismerteti meg a nézőt: *Lechner Ödönnel,* az Iparművészeti Múzeum tervezőjével; *Kós Károlyval,* a budapesti állatkert egyik építészével; s *Antoni Gaudival,* a jelenleg éppen tovább épülő, barcelonai Sagrada Familia megálmodójával.

A nap egyik csemegéje a századelő finn építésztriászának, *Herman Gesellius, Armas Lindgren* és *Eliel Saarinen* műteremházáról, a Hvitträsk-villáról készült ismeretterjesztő film. A későbbi Amerikában élő Saarinen egyik legjobb barátja volt a magyar szobrász és építész *Maróti Géza,* aki többször is járt a Hvitträsk-villában, amely ma múzeum, s ahol ma is őrzik néhány munkáját. A kortárs magyar építészek közül megszólal *Makovecz Imre, Bodonyi Csaba, Turányi Gábor, Turi Attila,* az erdélyi *Zakariás Attila* és a Kassán élő *Pásztor Péter.*

Sokan nem tudják, hogy Budapesten évtizedek óta létezik a Magyar Építészeti Múzeum. A

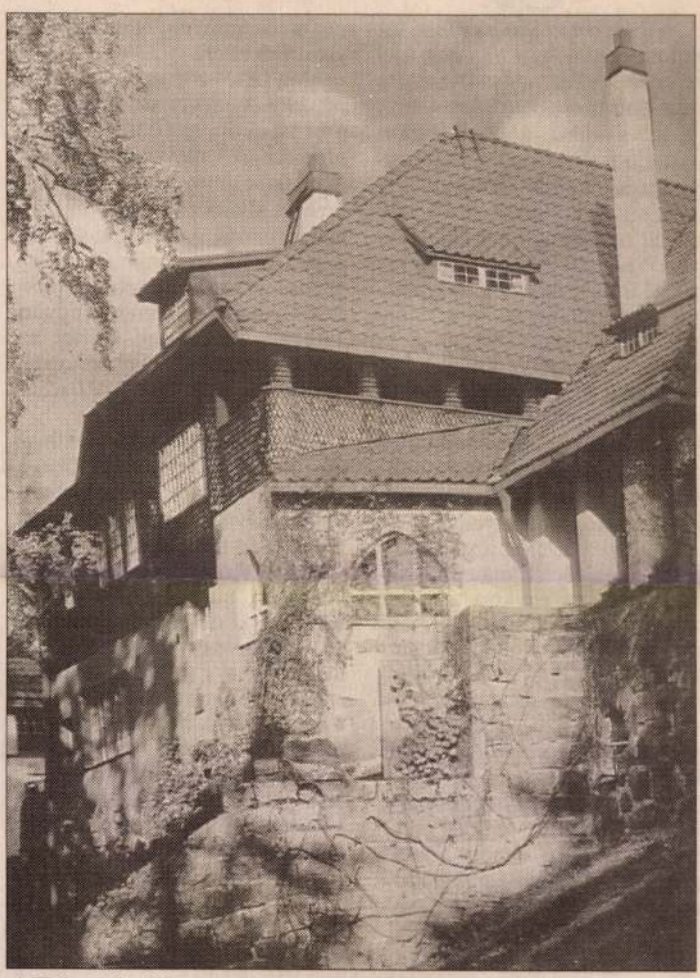

A Hvitträsk-villa

múzeumról most először készült film, melynek célja, hogy bemutassa a sokrétű gyűjteményt, remélve, hogy ezzel is segít az illetékesek figyelmébe ajánlani egy méltatlan körülmények között dolgozó múzeumot. Magyarország egyik leglátogatottabb műemléke visszakerült az egyház kezelésébe, s Nagy egyik filmje a Tihanyi Bencés Apátság jelenleg is folyó felújításáról számol be.

Az esti játékfilm *Szergej Paradzsanov* A szurámi vár legendája című varázslatos alkotása. A film egy várról szól, amelyet a nép az ország megvédésére épít, s amely újra és újra leomlik. A vár akkor áll majd, ha a legszebb ifjút befalazzák. Akad egy ifjú, aki hazája megmentéséért feláldozza magát, és a vár felépül. A történet ismerős, összecseng a mi Kőmíves Kelemenünkkel. Az éjszaka filmje a Szemüvegesek, egy 1969-ben készült magyar játékfilm, amelynek hőse egy fiatal építész. Úgy tűnik, tartalmas délutánt és estét tölthettünk a tévé előtt, ha szombaton a Duna Televíziót választjuk.

ZOMBORI

Egy elnöki találkozó mar

A múlt héten Moszkvában lezajlott, eredményekben nem bővelkedő elnöki csúcsértekezlet kapcsán furcsa kérdéseket tesz fel olvasóinak a Washington Post című amerikai napilap: miért ragaszkodik Amerika az oroszországi reformokhoz, ha azokat maguk az oroszok talán nem is akarják? Miért akarja rábeszélni *Clinton* elnök őket arra, hogy ne mondjanak le a reformokról, a piacgazdaság megvalósításáról, mert ez az egyetlen lehetőség a túlélésre? Nem az volna számukra a jobb, ha visszatérnének a régi, működésképtelen kommunista modelljükhöz, a központi államapparátusi irányítás módszereihez?

Hét évvel ezelőtt az amerikai vezetés még elszántan hitt abban, hogy az egykori „gonosz birodalmából" kilábaló volt szovjet világbirodalom piacgazdasággá alakul át, ahol érvényesülnek a demokrácia elvei és a szabadpiaci gazdaság törvényei. A történelem nem ezt igazolta. Formailag nézve Oroszországnak van ugyan egy megválasztott elnöke és egy legitim parlamentje, a duma, amely viszont szerepét betölteni nem tudja *Jelcin* elnök mindent elutasító magatartása miatt.

Ma Oroszországban az orosz pénzarisztokrácia, az iparbárók, a nemzetközi maffiaszervezetek uralkodnak, mely szervezetek már sikeresen szétrabolták a volt szovjet állami tulajdont, miközben az ország gazdaságát a teljes pusztulásba sodorták. A teljes gazdasági csőd egy soha nem látott bűnözési hullámmal együtt érkezett, felmérések szerint az orosz gazdaság közel negyven százaléka különféle maffiacsoportok kezében van.

A gazdaság fokozatos széthullása állandó új területeket kínál a bűnözők számára, a rubel leértékelése folytán ismét felvirágzott a valuta-feketekereskedelem.

1998 első fél évében közel kétmillió bűncselekményt követtek el az orosz belügyminiszter véleménye szerint, 20%-kal nőtt meg a fegyveres rablások száma, de egyre többet hallani túszejtésekről, horribilis váltságdíjak követeléséről.

Az orosz gazdaság összeomlását látva többen teszik fel a kérdést: mi lett a sorsa a többmilliárdos amerikai, nyugat-európai és japán hiteleknek, államkölcsönöknek, hova privatizálódtak az orosz gazdaság megsegítésére szánt hatalmas összegek? Több nyugati gazdasági szakértő vallja, hogy az Oroszországnak az utóbbi hét év alatt folyósított segélyek és hitelek töredékéből akár egész Közép-Európát virágzó gazdasággá lehetett volna varázsolni. Az viszont kétségtelen, hogy a nemzetközi tőke, a multinacionális mamutvállalatok számára az orosz privatizációban való részvétel, az ott meghódítható piacok volumene sokkalta ígéretesebbnek tűnt, mint a lényegesen kisebb haszonnal kecsegtető közép-európai országok. Az orosz gazdaság csődjének hullámai megjelentek szinte mindegyik fejlett ország gazdasági életében, ezt tükrözik a világ tőzsdéin érezhető „mélyrepülések".

Milyen szerep juthat az Egyesült Államoknak egy ilyen krízishelyzetben? Buzdíthatják-e az oroszokat arra, hogy fizessék csak szépen tovább az adóikat, mert erre államuknak nagy szüksége van, az államadósságokat is rendjén törleszteni kell, mert ha nem törlesztenek, nincsenek további hitelek. Felhívni a figyel-

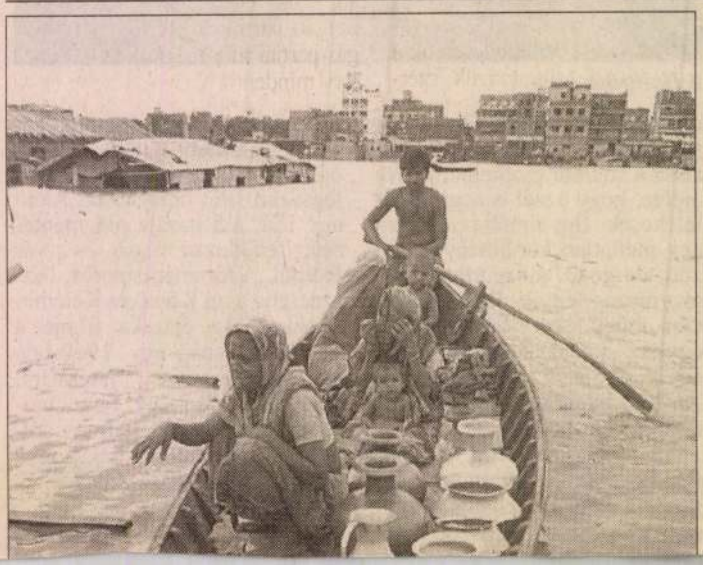

A Lockerbie t

Az 1988-ban felrobbantott PanAm repülőgép miatt a terrorcselekmény elkövetésével gyanúsított két líbiai kiadatási ügyében kialakult majd tízéves hercehurca lassan valóban tengeri kígyóvá terebélyesedik – írja a The Observer.

A hosszú évekig tartó egy helyben topogás után a világ közvéleménye fellélegzett, végre győz az igazság, Líbia kiadja az elkövetőket, skót bíróság mond felettük majd ítéletet egy harmadik ország fővárosában, Hágában. Megnyugodhatnak a tragédiában elhunytak hozzátartozói is, hiszen nekik is igazsá-

PANNONIA MED HOTEL
SOPRON

Eredeti formájában 1994-ben újjáépített
100 éves szálloda, étterem, hagyományaival
és korszerű szolgáltatásaival
várja vendégeit !

H-9400 Sopron, Várkerület 75.
Tel.: (36) 99/312-180
Fax: (36) 99/340-766

Mint a kuratórium megfogalmazta, a tábor alapcéljának megfelelően nyilvánosan hívja írótársait a mostani tokaji írók századunk meghatározó eseményeit és az ezekre reagáló szellemi életet. A tanácskozást az alapítványok és az irodalmi folyóiratok képviselői is megtekinthetik. A tábort az új gimnázium és kollégium épületében rendezik meg.

számítanak. A vendégeknek a naményi művelődési központ ad otthont.

Kortárs festők a Hotel Koronában

A nyíregyházi villámtárlat következő állomásai: Győr, Szolnok, Kaposvár

Matits Ferenc

Nyíregyháza — Rendkívüli képzőművészeti rendezvénynek adott otthont a Korona Szálló a napokban, amikoris a Kodály Teremben 14 kortársművész 38 festményét állították ki.

Alapításának 5. évfordulójára az ÁB-AEGON Általános Biztosító Rt. a hazai viszonyok között példátlan ünnepségsorozatot rendezett. Itthon először május 5-én Budapesten az Operaházban a jubileumi vállalati ünnepség alkalmával mutatták be a hazai festészet legjavát felvonultató kollekciót. A rendhagyó módon csupán néhány óráig megtekinthető vándorkiállítás nyíregyházi felállítása előtt Egerben járt. A következő villámtárlatok Győrött, Szolnokon, Kaposvárott és Kecskeméten lesznek.

A magyar festők derékhadát reprezentáló együttes nesztora, az immár klasszikusnak számító *Bartha László* (1908) legfrissebb — 88 évesen festett — művekkel szerepel. *Fischer Ernő*től (1914) a szegedi tanárképző főiskola rajz tanszékének nyugalmazott professzorától három kifinomult színvilágú művet láttunk. *Bér Rudolf* (1924), *Bartl József* (1932), *Szily Géza* (1938), *Lukoviczky Endre* (1939) munkái kiforrott, egyedi stílusukkal hívják fel magukra a figyelmet. Az utóbb említett mester Száll a kakukk a fészkére című kis méretű festményének sárgájában különös rendszerben elhelyezett idomok kötik le figyelmünket. *Berki Viola* (1932) lírai Odaát című olajképe antik hangulatú, reprezentatív kompozíció. Másik két műve nem a monumentális irányultságú, hanem aprólékosan kimunkált, színgazdag narratív alkotások. *Galambos Tamás* (1939) érdekes naiv-metafizikus kompozíciói közül az Odüsszeusz és a szirének című emelhető ki. *Zombori László* (1937) hatásos Kövület című művének elkészültét egy őskori hal lenyomata inspirálta.

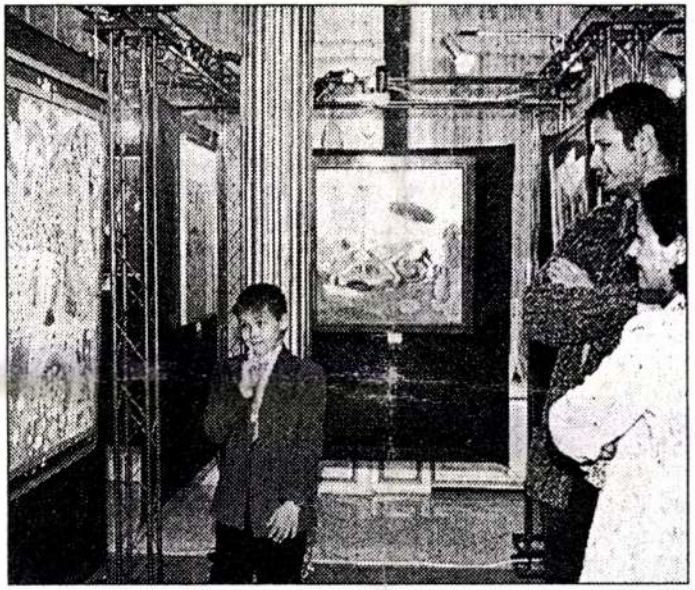

Tárlatnézők a kiállításon Harasztosi Pál felvétele

Utoljára négy festőművész alkotásait hagytuk, melyek az egyébként nagyon jó válogatás legrangosabbjai. *Váli Dezső* (1942) pasztózus zöldben úszó sejtelmes műteremrészletei finom ecsetre vallanak. Hasonlóan mesterien differenciál a lényeges és lényegtelen között *Somos Miklós* (1933), mint láthattuk Kézenfogva (1981) című festményén. Somos A képmutatás kora (1991) című kifejező, szuggesztív alkotása, síkban elcsúsztatott keretekkel érzékelteti az emberek különböző világainak tereit és a közöttük levő láthatatlan határokat. A szellemesen tálalt tartalomhoz visszafogott színhasználat és elegáns, lényegre törő ábrázolásmód társult. *Fóth Ernő* (1934) Olaszországi emlék című kompozíciója szobortöredék és tengeröböl dekoratív elegyítésével áll össze képpé. *Szikora Tamás* (1943) városunk tehetséges szülötte saját projektjén továbbdolgozva, dobozkompozíciókkal jelentkezett. Dobozok régi könyvborítón című applikációja, valamint Két alak ellentétes árnyékokkal című képe izgalmas tudati művek. A kiállításokat követően a képekből, — mint *Heit Gábor* PR-igazgatótól megtudtam — 13 darabot a biztosító társaság megvásárol. Maguk a műalkotások az rt. székházban tekinthetők majd meg. Reméljük e rendezvény példáján felbuzdulva — országos, illetve regionális szinten — más pénzintézetek is fokozni fogják a **képzőművészet** szponzorálását.

Kelet-Magyarország 1997 június

A FESZTIVÁL FŐSZERVEZŐI:
Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata, Közművelődési Iroda
(Városház tér 1., Tel.: 22/316-589)
Szent István Király Múzeum
(Fő u. 6., Tel.: 22/315-583)

SZERVEZŐK:
ALCOA-KÖFÉM Oktatási és Közművelődési Klubház
(Verseci u. 1-15. Tel.: 22/531-260)
Aranybulla Könyvtár
(Köfém lakótelep 1. Tel.: 22/312-945)
Bory-vár
(Máriavölgy 54. Tel.: 22/305-570)
Bőrgyár Kulturális Egyesület
(Jókai u. 7. Tel.: 20/576-5456)
Fehérvári Kézművesek Társasága
(Oskola u. 8.)
Hangosztás Ifjusági és Kulturális Egyesület
(Liszt Ferenc u. 11. Tel.: 20/371-1899)
HK Honvéd Kulturális Szolgáltató KHT. Székesfehérvári Intézmény
(Malom u. 2. Tel.: 22/503-186)
Megyei Művelődési Központ, Barátság Klubmozi
(III. Béla király tér 1. Tel.: 22/315-175)
MÉHKASAULA Kulturális Egyesület
(Építőmunkás u. 12. Tel.: 22/337-234)
Öreghegyi és Felsővárosi Közösségi Ház
(Fiskális u. 93. Tel.: 22/303-366)
A Szabadművelődés Háza
(Fürdősor 3. Tel.: 22/313-028)
A Székesfehérvári Művészek Társasága
(Kossuth u. 15. Tel.: 22/340-364)
Szent István Művelődési Ház
(Liszt Ferenc u. 1.)
SZÍN-TÉR Egyesület
(Fürdő sor 3. Tel.: 20/949-1173)
Városi Képtár – Deák Gyűjtemény
(Oskola u. 10. Tel.: 22/329-431)
Városi Könyvtár
(Széna tér 6. Tel .: 22/313-045)
Vasutasok Országos Közművelődési- és Szabadidő Egyesülete, Vörösmarty Művelődési Ház
(Kaszap István u. 6. Tel.: 22/315-512)

TÁMOGATÓK:
Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata
Nemzeti Kulturális Alapprogram

MÉDIATÁMOGATÓ:
Fejér Megyei Hírlap
Székesfehérvár Városi Televízió
Datatrans

5. KORTÁRS MŰVÉSZETI FESZTIVÁL

EURÓPA JEGYÉBEN SZÉKESFEHÉRVÁR, 2004. április 28 - május 17.

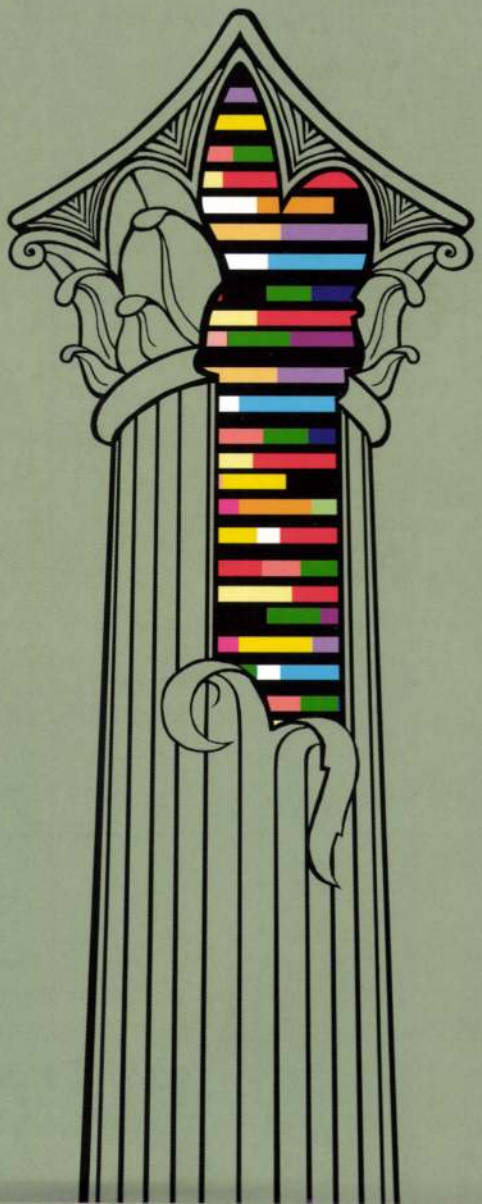

Művészeti mozgalom az Európai Unió kibővítésért

Tisztelt Hölgyeim és Uraim,
mint európai művészeket, segítségüket kérem egy európai művészeti mozgalom megvalósításához: Egy új, összeforró, szolidáris Európa jeleként, szeretnék Európa-szerte az EU kibővítése napján, a polgárokkal 10000 napernyőt kinyittatni. Sajnos Magyarországról még hiányoznak résztvevők.

Kérem az Önök segítségét!

1. Nyissák ki 2004 május 1-én, déli 12 órakor rövid időre napernyőiket.
2. Jelentsék be hamarosan e-mail-en a napernyőiket. Ehhez csak a napernyők számát és az országuk nevét kell megadják, például: „2 napernyő, Hungaria".

E-mail cím: more-umbrellas@freenet.de

Kérem tudassák minél több emberrel tervünket.
Mindenki részt vehet.
További felvilágosítást a www.more-umbrellas.de alatt talál.

Hálás köszönet a segítségükért!

Szívélyes üdvözlettel :

Michael Werner
Dr. Karl Senft Str. 9
93142 Maxhütte
Deutschland

5 KORTÁRS MŰVÉSZETI FESZTIVÁL

A fesztivál idején zajló egyéb kulturális események, amelyeket ajánlunk:

Május 4. 17 órától
Ötórai tea Penguin Sound Systemmel a Kávé-Szín-Házban
Vendég: Negro (Deep Music Depo)

Április 29-május 11.
Kékben zöldben kiállítás, Helyőrségi Klub

Május 8-án (szombaton) 20 órakor
Téka együttes népzenei koncertje az Öreghegyi Közösségi Házban

Május 11-én
Tudományos tanácskozás a Nemzeti Emlékhelyről a Szent István Király Múzeumban

Programjainkat megtekintheti a www.digitalregia.hu/~fesztival és a www.fesztival.hu weboldalakon.

A szervezők a műsorváltozás jogát fenntartják.

A programot koordinálta
és a műsorfüzetet összeállította: Szűcs Erzsébet
Gazdasági igazgató: Elekes Szentágotai Enikő
Tipográfia: Tojás Társaság
Borító: Varga Gábor Farkas
A fesztivál emblémáját tervezte: Tóth Adrien (Grafibox)
Felelős kiadó: Dr. Fülöp Gyula

Kortárs fesztivál Európa jegyében

2004-ben a történelmi jelző gyakori kifejezése lesz az írásoknak és szövegeknek. Joggal és okkal, hiszen május elsejétől hazánknak az Európai Unió tagjává válásával soha át nem élt, soha nem tapasztalt, egyedülálló esemény részesei lehetünk.
Nem mintha eddig nem lettünk volna Európa részei, de megszűnik az a lélektani hátrány is, amely időnként kishitűséggel sújtott bennünket.
A Székesfehérváron eddig megrendezett művészeti fesztiválok példát és bizonyítékot adtak arra, hogy városunk művészete, művészeti élete európai nívót tud felmutatni.
De az idei évtől felértékelődik a kultúra, a művészet szerepe hazánk, városunk életében, hiszen az európai egységben, a kulturális sokszínűség jelenti egy-egy nemzet sajátságos értékeit.
Egy kicsit számvetés is hát az ide Európa jegyében szervezett Kortárs Művészeti Fesztiválunk, hiszen mindazon értékünket szeretnénk bemutatni, amelyet felhalmoztunk, s amellyel rendelkezünk 2004-ben.
De a számvetés mellett összegzés is, hogy az európai kultúrkörbe behelyezve lássuk azt, hogy művészeti életünk és értékeink mennyire csengenek egybe Európa kulturális értékeivel.
Hiszem, hogy a Kortárs Művészeti Fesztivált azért találtuk ki, szervezzük és éltetjük, mert a fehéráriak is magukénak érzik és büszkék rá.
Mert e fesztivál révén bizonyítottuk és bizonyítjuk, hogy Székesfehérvár művészeti élete összhangban áll Európa művészetével, amelyet 2004-ben már Európa teljes jogú családtagjaként rendezhetünk meg.

Szeretettel hívunk és várunk minden fehérvárit, érdeklődőt Székesfehérvár ötödik Kortárs Művészeti Fesztiváljára!

Székesfehérvár, 2004. március 16.

Warvasovszky Tihamér
polgármester

„Jó napot, Európa!"
Székesfehérvári ünnepségek Magyarország uniós csatlakozásának tiszteletére

Időpont: 2004. április 29. - május 1.
Helyszín: Városház tér

2004. április 29. (csütörtök)

15 óra **VIII. Alba Regia Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivál** nyitó gálaműsor
19 óra ünnepi koncert az Alba Regia Sportcsarnokban

2004. április 30. (péntek)

15 óra **„A Magyar Katonazene Napja"**
Katonazenekarok Gálaműsora a Városház téren
19 óra: Európa táncai és énekei.
Ünnepi műsor az uniós csatlakozás előestéjén.
Közreműködnek:
az Alba Regia Szimfonikus Zenekar
a Nemzetközi Gyermekkórus Fesztivál énekesei
a Bakony Táncegyüttes táncosai
a Hermann László Zeneiskola növendékei

2004. május 1. (szombat)

10 óra Móri Fúvószenekar műsora
11 óra Aranyvitéz – táncmesejáték
előadja: Dunaújvárosi Táncszínház
12 óra Bakony Népzenei Együttes műsora
13 óra Hang-Szín-Tér Big Band koncertje
14 óra Laguna, Felicita, Boogie-Woogie táncegyüttesek bemutatója
15 óra Six on the Beach együttes műsora
16 óra Székesfehérvári Ifjúsági Fúvószenekar koncertje
17 óra Los Andinos együttes műsora
18 óra Alba Regia Táncegyüttes gálaműsora
19 óra Warvasovszky Tihamér polgármester, országgyűlési képviselő és Szabó Gábor közgyűlési elnök ünnepi köszöntője
19.15 Vörösmarty Színház zenés, táncos programja
20 óra Utcabál – Coco Loco együttessel
23 óra Tűzijáték

Népművészeti kirakodóvásár, történelmi zászlófesztivál, uniós zászlók és képző- és iparművészek zászlóinak fesztiválja a Fő utcán.
Alkalmi bélyegzés az ünnepség az ünnepség tiszteletére.
Technikai bemutatók a Magyar Király Szálló előtt.

Helyszín	Egyéb információ; Szervező, belépődíj	Oldal
Barátság Klubmozi III. Béla Király tér 1.	Gyimesi Edit 22/315-583 Belépődíj 400 Ft	30.
Aranybulla Könyvtár Köfém lakótelep 1.	Fülöp Lászlóné 22/312-945 A belépés díjtalan	16.
Helyőrségi Klub Malom u. 2.	Lanecker Tünde 22/503-187 A belépés díjtalan	34.
Városház tér, Május 1-jén 20 órától a Székesegyházban is	Polgármesteri Hivatal Szele István és Beller Róbert 22/ 316-589	4.
Megyei Művelődési Központ Barátság Háza, III. Béla Király tér 1.	Pálfalvi András 22/3131-175	17.
Kávé-Szín-Ház	Szepesi Imre 22/337-234	34.
Szent István Művelődési Ház Liszt Ferenc u. 1.	Polgármesteri Hivatal Beller Róbert 22/316-589	29.
Fehérvári Babaház és Új Magyar Képtár épülete, Megyeház utca 17.	Szűcs Erzsébet és Krizsány Anna 22/315-583, kézműves rész: Legeza József 06-30/449-2030, Belépődíj: 700 Ft/fő	6.
Városház tér	Polgármesteri Hivatal Közművelődési iroda és Oktatási Iroda 22/316-589	13.
Városi Képtár – Deák Gyűjtemény Oskola u. 10.	Dr. Nagy Zoltán, Lóska Lajos 22/329-431, Belépődíj május 8-tól 150 Ft	18.
Bőrgyár Tobak u. 2.	Bőrgyári Kulturális Egyesület Vadász Imre 22/329-431 A belépés díjtalan	9.
Helyőrségi Klub Malom u. 2.	Prospero Színkör; Borbély Gábor, 06-20/ 568-4177, Belépődíj 500Ft	14.
Árpád Fürdő épülete Kossuth utca 10.	Izinger Katalin és Pataki Ferenc, 22/315-583 Belépődíj: 260 Ft,	20.
Vörösmarty Mihály Művelődési Ház Kaszap István u. 6.	Csiszárné Mahler Mónika 22/315-512 A belépés díjtalan	28.
ALCOA-KÖFÉM Oktatási és Közművelődési Klubház Verseci u.1-15.	Mazák Gyula és Usztics Erzsébet 22/531-610, A belépés díjtalan	21.
Városi Könyvtár Széna tér 6.	Tóthné Szemes Erzsébet 22/329-439 A belépés díjtalan	27.
Helyőrségi Klub Malom u. 2.	Lakosné Mátyás Andrea és Lanecker Tünde 22/503-187, A belépés díjtalan	22.
A Szabadművelődés Háza Fürdő sor 3.	Tóth László 22/313-028 A belépés díjtalan	23.
A Szabadművelődés Háza Fürdő sor 3.	Szabad Színház Társulat, Nagy Judit 06-20/949-11-73	15.
Pelikán Galéria Kossuth u. 15.	A Székesfehérvári Művészek Társasága Pinke Miklós 06-20/374-12-72 és Tunyogi Gábor 22/329-431	24.
Csók István Képtár Bartók Béla tér 1.	Szent István Király Múzeum Szűcs Erzsébet 22/315-583 Belépődíj: május 16-tól 260 Ft	25.
Bory Vár, Máriavölgy 54. (eső esetén : a Bőrgyárban)	MéhKASaula Kulturális Egyesület Szepesi Imre 22/337-234 Belépődíj : 500 Ft	10.
Öreghegyi Közösségi Ház Fiskális u. 93	Tóth István 22/303-366	26.

s.sz.:	Időpont	Esemény, rendezvény
1.	Április 19-24. 18 és 20 órakor	**Egy hét a habokban** A cseh újhullám hete
2.	Április 28. 17. óra Megtekinthető: Május 16-ig	Keresztmetszet **Ecsedi Mária** képzőművész kiállítása
3.	Április 29. 17 óra Megtekinthető: Május 11-ig	**Kékben-zöldben** Meghívásos képzőművészeti kiállítás
4	Április 30 - május 1.	**Jó napot, Európa!** Művészeti fesztivál: színház, zene, tánc, látvány
5.	Május 3. 18 óra Megtekinthető: Május 22-ig	Keresztmetszet **Rostásy Szabó Mihály** fotókiállítása
6.	Május 4. 17 óra	**Ötórai tea a Penguin Sound Systemmel**
7.	Május 6. 18 óra	A Fülöp szigeteki **University of Santo Tomas Singers koncertje**
8.	Május 6-8. Naponta 9-18 óráig	**BaBáb Fesztivál** Báb-előadások, játszóházak, játékos tárlatvezetések
9.	Május 7. 7.30-9 óráig	**Maturandus maskara** Végzős középiskolai osztályok bolond-ballagási pályázata
10.	Május 7. 17 óra Megtekinthető: Június 27-ig	**Gaál Tamás** szobrászművész: Kádak című kiállítása
11.	Május 7-9.	**Bőrgyári Capriccio 3. Művészeti fesztivál** Zene, fotó- és képzőművészet, film, előadások. Fesztivál ösztöndíj átadás
12.	Május 7-9. naponta 19 órakor kiállításnyitó 7-én 17 órakor	**Kortárs Lengyel Drámák Fesztiválja és Kamarás Emese színházi felvételeinek kiállítása**
13.	Május 8. 11.30. Megtekinthető: június 6-ig	**Bakos Ildikó** szobrászművész kiállítása
14.	Május 10. 17.30-19.30-ig A kiállítás május 16-ig.	Hangtalan jelek, **Simon András** grafikai kiállítása és iró-olvasó találkozó Simon Andrással
15.	Május 11. 17 óra Megtekinthető: május 21-ig	Fémek és fények, **Bacsó Anna és Wisloczky Helga** iparművészek kiállítása
16.	Május 12. 17 óra	**Oroszlánkörmök 3.** Repülő, Hajó, Autóstop, **Varga Veronika** kiállítása
17.	Május 13. 17 óra Megtekinthető: Június 16-ig	**Block Csoport kiállítása** Megnyitó : Várszegi Tibor szöveg performance
18.	Május 13. 18 óra Megtekinthető: június 13-ig	**A FLEPNI pályázat kiállítása**, eredmény hirdetése
19.	Május 13. 19 óra	Ödön von Horváth : **Férfiakat Szelistyének!**
20.	Május 14. 18 óra Megtekinthető: június 4-ig	Két-más, **A Székesfehérvári Művészek Társasága** és meghívott vendégeik tavaszi tárlata, Leonardo Jam koncert
21.	Május 15. 15 óra Megtekinthető: Június 27-ig	Végtelen kifutás: **Türk Péter, Olajos György** és **Faa Balázs** képzőművészek kiállítása
22.	Május 15. 17-22 óráig	**Civilizált sámánok fesztivál**
23.	Május 17. 18 óra Megtekinthető: június 20-ig	Valami Ausztália, **Klotz Miklós** fotókiállítása

„Testvér lészen minden ember…"
Zenei gálaműsor az uniós csatlakozásunk tiszteletére

Időpont: 2004. május 1. 20 óra
Helyszín: Székesegyház

műsoron:	Kodály: Galántai táncok
	Beethoven: István király nyitány
	Beethoven: IX. Szimfónia 4. tétele
közreműködnek:	Alba Regia Szimfonikus Zenekar
vezényel:	Drahos Béla Liszt-díjas karnagy
	Alba Regia Vegyeskar
	Primavera Kórus
	Dunaújvárosi Vegyeskar
	Polgárdi Kórus
szólisták:	Kincses Veronika szoprán
	Takács Tamara alt
	Daróczi Tamás tenor
	Cser Péter basszus

A koncertre ingyenes tiszteletjegyek igényelhetők a Városháza Közművelődési Irodáján a 22/316-589-es telefonon, valamint kozmuviroda@pmhiv.szekesfehervar.hu e-mail címen április 15 – 23. között.

„Majális Európa jegyében"

Időpont: 2004. május 1. 10.30-tól
A Zichy ligeti szabadtéri színpadon, a Zenepvilon mellett egész napos zenés, táncos szórakoztató műsor.11.30-tól polgármesteri és szakszervezeti köszöntő. Sportbemutatók és versenyek a Zichy liget melletti úton.Étel-ital sátrak.
Szervezők: Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata és a Székesfehérvári Érdekvédelmi Szervezetek.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM

BABÁB FESZTIVÁL

Időpont: 2004. május 6-8. naponta 9-18 óráig
Helyszín: A Fehérvári Babaház és Új Magyar Képtár épülete, Székesfehérvár, Megyeház u. 17.

Három napon át, benne három különböző bábszínházzal, háromszor három órát tölthetnek velünk, nálunk.

Május 6-án 10, 13 és 16 órától Vaskakas Bábszínház (Győr) Két kismese című előadása

Május 7-én 10, 13 és 16 órától Ládafia Bábszínház (Biatorbágy) Cirkusz című játéka

Május 8-án 10, 13 és 16 órától Márkus Színház (Pécs) Laci királyfi című vándormese bemutatója

Egy időben csak 104 vendéget várunk!

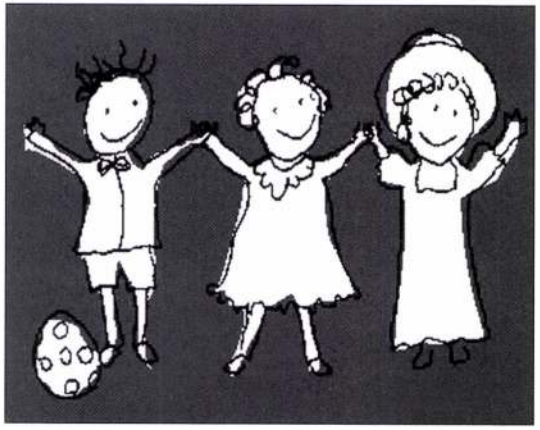

Intim megvilágításban – Évekkel később találkozik két osztálytárs – zenészek: az egyik szimfónikus zenekar tagja, a másik a helyi zenei iskola igazgatója, családi házat épít és helyi temetéseken zenél. Néhány órát az átlagos emberek életéből egészen különlegesen „világított" meg a szerző. Nem rejti el a gyengeségeket és elégtelenségeket, de tipikusan ironikus és mosolygó megértéssel hangúlyozza őket. Passer további filmjei egyenlőre nem találták meg útjukat a cseh mozikba. (fsz.: Karel Blažek, Zdeněk Bezušek, Věra Křesadlová, Jan Vostrčil, Karel Uhlík és mások)

Szigorúan ellenőrzött vonatok – „...amikor márciusban a németek átlépték a határt, hogy elfoglalják az egész országot, és a mi városunkon keresztül vonultak Prágába, nagyapám egyes-egyedül kiment elébük, egyes-egyedül az én nagyapám ment ki a németek elé, hogy hipnotizör lévén szembeszálljon velük, és a gondolat hatalmával visszatérítse a tankjainkat.2 Hát ilyen családból származik Miloš, aki nem akar hössé válni – csak a már kínossá vált szüzességét szeretné elveszíteni. Segédtisztként dolgozik egy kisváros állomásán, ahol hiába húznak el a front közeledtével a mind szigorúbban ellenőrzött vonatok, a dolgozók élik a megszokott életüket. Bohumil Hrabal azonos című kisregényének komikus és megrendítő feldolgozása 1968-ban a legjobb külföldi filmnek járó Oscar – díjat nyerte el, meghozva a világhírt az elsö filmes rendezőjének, Jiří Menzelnek. (fsz: Václav Neckář, Jitka Bendová, Vladimír Valenta, Libuše Havelková, Josef Somr)

Százszorszépek – Marie I. és Marie II. a két bájos, ártatlan jószág unatkozik. Körülöttük forr a világ, de ők, ebből nem értenek semmit. Mérlegelik az esélyeiket, végtére a döntés is létezéshez tartozik, s végül az egyik butuskában felrémlik a nagy felismerés: „Romlott a világ. Romlottak leszünk tehát mi is." És elindulnak romlottnak lenni. Öreg pasasok átejtése, pótvacsorák, a vécésnéni meglopása, ásító unatkozás, újabb loholás szerelmi kalandra és evés és evés és újra evés, és újabb rohanás egy kis öngyilkossági viccbe (hátha sikerüü), egy kis törésbezúzásba, falánkságba, hátha most már történik velünk valami „igazi", valami „lényeges". (fsz. Ivana Karbanová, Jitka Čechová, Marie Cesková, Jiřina Myšková

Hullaégető –A 30.évek vége: karel Kopfrkingl úr a prágai krematórium önfeláldozó alkalmazottja és példás családapa, aki nagyon ügyel a háztartás megfelelő vezetésére és gyermekeinek sokoldalú nevelésére. Szívesen olvas fel kedvenc Tibetről szóló könyvéből. A kor nyomasztó légköre megduplázza az általános félelmet. Kopfrkingl együttműködik a náci megszállókkal és rémisztő természetességel szabadul meg környezetében minden veszélyestől, saját családtagjaitól is. Veszélyes karrierje éppen elkezdődik. Rudolf Hrušínský nagy szerepe és minden tételében a legalaposabban megvalósított Juraj Herz film. Annak ellenére, hogy a filmet sokáig sem moziban, sem TV-ben nem vetítették, e film kihagyhatatlan az egyik legértékesebb cseh filmek említése során. (fsz.: Rudolf Hrušínský, Vlasta Chramostová, Jana Stehnová, Miloš Vognič, Ilja Prachař, Míla Myslíková, Vladimír Menšík és mások)

A pap vége – A vidéki vidámparkban komédiások csoportja újkori szatócs dalokat mutat be: a templomos, aki pap akart lenni véletlenül egy be nem töltött állásról hall egy kis faluban. A hamis lelkipásztor működése sikert hoz az akaratos falusiaknak, de kiváltja az ateista nevelést propagáló helyi tanár ellenszenvét. Tragikus bohózat provokatív üzenettel – Josef Škvorecký ötlete később könyv formájában is megjelent. (fsz. Vlastimil Brodský, Jan Libíček, Jana Brejchová, Helena Růžičková, Jaroslav Satoranský, Martin Růžek és mások)

Szétlőtt vasárnap – A felesleges élet tragikus története. Arnošt főhadnagy mérleget készít az életéről. D. Vihanová rendezőnő méltatlanul elfeledett bemutatkozása (lsd még az Erődöt)

Egy hét a habokban – A cseh újhullám hete

Helyszín: Barátság Klubmozi,III. Béla Király tér 1.
Belépôjegy: 400 Ft

Április 19-én,hétfőn
18 órakor: Jaromil Jires: Sikoly (1963)
20 órakor: Milos Forman : Fekete Péter (1964)
Április 20-án, kedden
18 órakor: Karel Kachyna : Éljen a köztársaság ! (1965)
20 órakor: Ján Kádár- Elmar Klos: Üzlet a korzón (1965)
Április 22-én, csütörtökön
18 órakor: Ivan Passer: Intim megvilágitásban (1965)
20 órakor: Jirí Menzel: Szigorúan ellenőrzött vonatok (1966)
Április 23-án , pénteken
18 órakor: Vera Chytilova: Százszorszépek (1967)
20 órakor: Jurij Herz: Hullaégető (1968)
Április 24-én, szombaton
18 órakor: Ewald Schorm: A pap vége (1968)
20 órakor: Drahomira Vihanova: Szétlőtt vasárnap (1969)

Sikoly – Procházka házaspár épp első gyermekének születését várja. Slávek TV javító elvitte nejét a szülészetre és a néző izgalmas munka, egyben kicsit ünnepi napot is ünnepel...Jaromil Jireš első egészestés filmje a hatvanas évek „újhullámának" formális eljárásaiból merített. (fsz: Eva Límanová, Josef Abrhám, Eva Kopecká, Slávka Procházková)

Fekete Péter – A tizenhatéves Petr Vaňek ipari tanuló életének néhány napja, aki egy élelmiszerüzletben tölti gyakorlatát. Nem igazán érti a rábízott feladatát, a vásárlók felügyelését. Apai nevelési feladatok és a barátaival átélt kalandok egyenlőre nem túlzottan bírják rá saját életperspektiváján gondolkozásra. M. Forman személyes mondanivalója már az első egész estés filmben is megnyilvánult. Megkapta a Cseh filmkritikusok díját és a hivatalos helyeken nagyjából jól fogadták a filmet, a filmmel kapcsolatos problémák túl mellékesnek tűntek. Formanról nemzetközi viszonylatokban sokat írtak és beszéltek. A cseh kinematográfia értéke, amelyről nem lehet megfeledkezni és amely az idők múlásával egyre csak érik. (fsz. Ladislav Jakim, Pavla Martínková, Jan Vostrčil, Vladimír Pucholt, Zdeněk Kulhánek és mások)

Éljen a köztársaság! – Morvai falu 1945 tavaszán. A tizenkétéves vidéki fiúcskának saját álmai és gondjai vannak, még akkor is, amikor az utolsó háborús napokban nagy és kis tragédiák történnek környezetében. A film bemutatása a moszkvai fesztiválon felháborodást váltott ki a felszabadítók ábrázolása miatt. A betiltott évek alatt a filmről megfeledkeztek és ma már csak nagyon kevesen emlékeznek rá. Ami talán kár (fsz. Zdeněk Lstibůrek, Naděžda Gajerová, Vlado Müller, Iva Janžurová, Eduard Bredun stb.)

Üzlet a korzón – Tono-t, az ügyefogyott asztalost sógora, a fajvédő városparancsnok „reményteljes" lehetőséghez juttatja: ő lesz a korzó egyik zsidó üzletének „árjásítója". Amikor a félszeg, ismeretlen fiatalember megjelenik az ütött-kopott üzletben, a szinte teljesen süket idős tulajdonosnő egycsapásra befogadja, és elárasztja régóta kiaknázatlan szeretetével. A történelmi idők kíméletlensége: az asztalos megpróbálja ugyan megmenteni a deportálástól az öregasszonyt, de félelme és az ital okozta tébolyában végül is elbukja saját emberpróbáját, akaratlanul is gyilkossá válik. (fsz. Ida Kaminská, František Zvarik, Josef Króner, Hana Slivková)

A bábszínházon túl a múzeum gyűjteményeihez, az előadásokhoz kapcsolódó játékos foglalkozással, tárlatvezetéssel, játszóházi foglalkozással (rongybaba készítéstől a mézeskalács-házikón át a digitális fotózásig) kívánjuk elkápráztatni és megnyerni közönségünket 4-104 évesig.

A foglalkozások naponta 9, 12 és 15 órakor kezdődnek.

Belépődíj a bábszínházra és foglalkozásokra együtt váltható 700 Ft /fő áron.
Csoportoknál 10 fő után, családoknál 3 gyermek után egy ingyenes belépő.

Jelentkezzen most, hogy Ön és csapata ott lehessen a 936 fő között.

Jelentkezés és megrendelés a Szent István Király Múzeumban Krizsány Annánál 06/22- 315-583 telefoszámon , a 22/311-734 fax számon vagy a fmmuz@mail.iif.hu drótpostán.

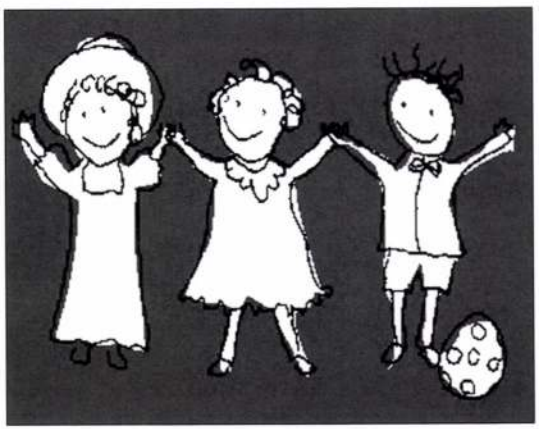

BŐRGYÁRI CAPRICCIO III.
A Bőrgyár Kulturális Egyesület szervezésében (BŐRKE)

Időpont: május 7–9.
Helyszín: a volt Bőrgyár épülete, Rác utca és Tobak utca sarka
A belépés díjtalan !

Május 7. péntek:

17 óra	Kapunyitás *Portré Udvar (Fenyvesi Máté, Garami Richárd, Mosberger Róbert, Zalka Imre)*
19 óra	Megnyitó – Boldizs Kálmánné alpolgármester asszony, területi képviselő *A IV. / V. Kortárs Művészeti Fesztivál ösztöndíj pályázatának bemutatása, átadása, kihirdetése.*
19.15	Sebők Zoltán előadása – Memetika *A szentendrei Vajda Lajos Stúdió és az OMKAMRA Mém című tematikus kiállításának látens megnyitója.*
20.15	Sol and The Masturbation Spaceship koncert
21 óra	Hiperkarma koncert
23 óra	*Falvay Miklós és Thébesz Gábor, a IV. Kortárs Művészeti Fesztivál ösztöndíj pályázat nyerteseinek bemutatója. OMKAMRA (audiovizuál)*
23.30	Filmvetítés: Madzag Filmegylet (Groó Diána 4 filmje)
01 óra	Szövet és Lacika (80-as évek bakelitről) Egész nap Astro Teaház Szentendréről

Május 8. szombat:

10-16 óráig	a Fehérvári Kézművesek Társaságának programjai (gyermekprogramok és kézműves bemutatók)
11-17 óráig	*Portré Udvar*
16 óra	Plexínház (színházi előadás)
17 óra	Pallag Zoltán versei; Lókurzus felolvasóest (irodalmi előadások)
18 óra	Vasárnapi Próbák koncert
19 óra	Imago Mundi koncert
21 óra	Nulladik Változat koncert
23 óra	Filmvetítés: Madzag Filmegylet (Fazekas Csaba: Boldog születésnapot!)
01 óra	rezidens: Crimson, vendég: P Flotho

Universty of Santo Tomas Singers
Időpont: 2004. május 6. 18 óra
Helyszín: Szent István Művelődési Ház, Liszt Ferenc u. 1
A belépés díjtalan

A manilai *University of Santo Tomas Singers* kórus európai koncert turnéjának egyik állomása Magyarország, illetve Székesfehérvár. A koncert a Fülöp-szigeteki nagykövetség, illetve a Polgármesteri Hivatal közös szervezésében kerül megrendezésre. A kulturális együttműködés előzménye a tavalyi évre nyúlik vissza, amikor a Loboc-i Gyermekórus lépett fel Székesfehérváron. Az egyemi kórus repertorjában átfogja a klasszikus, modern kortárs, nemzetközi és temészetesen a filippinói populáris és tradicionális darabokat.

Szeretettel várunk minden érdeklődőt erre az estére, aki szereti a kóruszenét, amely biztos maradandó emlék lesz.

Simon András grafikus Hangtalan jelek című kiállítása

Időpont: Május 10. 17.30-tól
Helyszín: Vörösmarty Művelődési Ház, Kaszap istván u. 6.
A belépés díjtalan

Megnyitja Dr Sinoros Szabó Katalin művészettörténész

18 órától: Beszélgetés Simon Andrással

Beszélgetőtárs:
Bakonyi István irodalmár, irodalomtörténész a Vörösmarty Társaság elnöke

Közreműködik:
F. Dőry Magdolna Radnóti díjas versmondó

Simon András néhány éve mondandóját a vonalakon kívül szavakba is önti. Megjelent kötetei: *Elmélkedések rajzban és írásban; Életed üzenet*

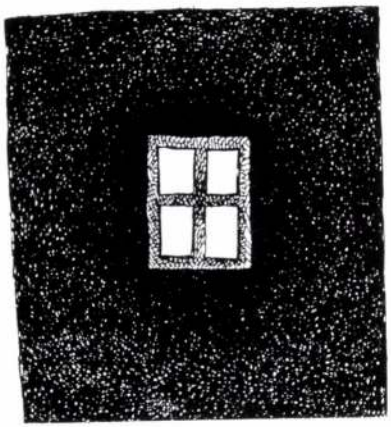

„ A mosoly
vidáman világító
kisablak
a közöny
sötét éjszakájában."

Idézet Életed üzenet című könyve 72. o.

Május 9. vasárnap:

10-16 óráig	a Fehérvári Kézművesek Társaságának programjai (gyermekprogramok és kézműves bemutatók)
11-17 óráig	*Portré Udvar*
14 óra	Bográcsfőzés jazz lemezekkel
	Filmvetítés: Kocsis Balázs 1968-as super 8-as privát archívumából.
	Madzag Filmegylet (Erdélyi Dániel: Előre!)
16 óra	*Prospero Színkör (színházi előadás)*
16:45	Entrance Jazz Band koncert
17:30	Leonardo Jam koncert
18:15	Flop koncert
19 óra	Karabély koncert)
21 óra	*OMKAMRA MÉM-MAP performansz*
01 óra	rezidens: Penguin Sound System, vendég: Drazsée

Május 7-9-ig egész nap MOIRÉ helyszín (kísérleti elektronika)

Május 15. szombat:

21óra	*Méhkasaula Fesztiválzáró Party*

Dőlt betűvel a helyszínen lévő, de nem BŐRKE szervezésű produkciók!

MÉH KAS AULA

Civilizált Sámánok
A MéhKasAula és a Bory-vár rendezésében

Időpont: május 15. (szombat), 17-22 óráig
Hejszín: Bory-vár, Máriavölgy 54.
Belépő díj: 500,-Ft

Kik is ma a sámánok? A mediátori fonalat kik viszik tovább? Hogy volt ez az 1970-es években brazilia őserdeiben, vagy hogyan van manapság a környezetünkben?
A kulturális antropológusok kifejtették a sámánokat a demonológiai fikció szorításából, akik valójában is köztünk járnak. Ezen a délutánon a költő-, énekes-, zenész-, színész-, művész-sámánt mutatnánk be, aki már a lapos kerek dobot lecserélte Kaoss pad-re és sampler-re, vagy gitárra, szaxofonra vagy egyéb munkaeszközre. Didgeridooba morog, vagy saját maga helyett lemezeit és közönségét pörögeti. Az ősi tűz lobog bennünk ma is, csak lángterelő, hőfokszabályzó, bélelt kémény és a tűzrednészeti szabályok betartása kötelező.

Vagyóczki terem:
Fílmvetítés: Boglár Lajos: A sámán nyaklánca
Kiállítás: Rejtekajtó.
Kurátor: Lágler Péter, kulturális antropológus

Gaál József grafikája

Kiyo-Kito Taiko japándob együttes

Oroszlánkörmök 3.
Repülő, hajó, autostop

Időpont: május 12. 17 óra
Helyszín: Városi Könyvtár, Széna tér 6.
A belépés díjtalan

Műveit kiállítja: Varga Veronika a Képzőművészeti Egyetem hallgatója

A kiállítót és verselő, zenélő barátait bemutatja Nagy Éva Júlia építész

Szaxofonon közreműködik: Jelasity Péter

ÖREGHEGYI
ÉS FELSŐVÁROSI
KÖZÖSSÉGI HÁZ

VALAMI AUSZTRÁLIA
Klotz Miklós fotókiállítása

Időpont: május 17-én 18 órakor
Helyszín: Öreghegyi Közösségi Ház, Fiskális u. 93.
Megtekinthető: június 20-ig
A belépés díjtalan.

Megnyitja: Szabó László a MAFOSZ alelnöke, a Főnix Fotóművészeti Kör művészeti vezetője

Közreműködnek: Mujahid Zoltán ének, zongorán kísér Kovács Gábor, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Jazz Tanszakának hallgatói

Kísérőműsor: diavetítés Ausztráliáról

Támogatók: Vista Utazási Irodák, British Airways, Bujdosó Szőlőbirtokos Pincészet.

Elefántos udvar: Dj Calman

Százoszlopos udvar:
Megnyitó: Kovács Andrásné a Bory család képviseletében
Élő Kalligráfiák, Gaál József performansza
Babblebabel: Gaál József saját nyelvű éneklés
Kiyo-Kito Taiko japándob együttes
Laár András és Barátai
Ur Knall (ősrobbanás)
Tűzmadár Produkció (tűzfújók)
Méhkas djk: Chrom, Crimson, Penguin Sound System

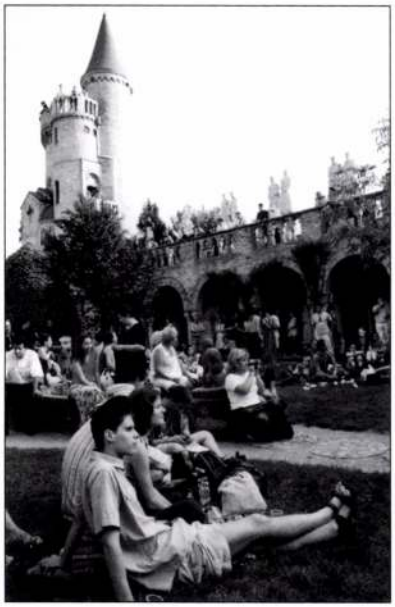

Fesztiválzáró Party
Időpont: május 15. 22 órától
Helyszín: a volt Bőrgyár épülete, Rác utca és Tobak utca sarka
A belépés díjtalan !

Méhkas djk: Chrom, Crimson, Penguin Sound System
Visual: Távoli Fény (Vj Haku És Vj Pixelstar)

A fesztivál eső esetén a Bőrgyárban kerül megrendezésre.
A Bory-vártól az Alba Volán csuklós buszai díjtalanul szállítják át a közönséget a Fesztiválzáró partyra.

Ösztöndíj pályázat
művészeti egyetemek hallgatói részére

A székesfehérvári 5. Kortárs Művészeti Fesztivál szervezői ösztöndíj pályázatot hírdetnek azon fiatalok számára, akik jelenleg művészeti főiskolán vagy egyetemen tanulnak, és középiskoláikat Székesfehérváron végezték, illetve városunkban élnek.

A pályázat témája bármely olyan képző-, ipar-, fotó-, színház-, tánc- vagy zeneművészeti produkció lehet, amely a zsűri javaslata alapján a 6. Kortárs Művészeti Fesztiválon 2005. májusában bemutatásra kerülhet.

A pályázatnak tartalmaznia kell:
-szakmai önéletrajzot,
-két egyetemi szaktanár ajánlását,
-a podukció részletes tervezetét, leírását, költségvetését.

A pályázat beérkezési határideje: 2004. május 2.
Helye: Szent István Király Múzeum
Szűcs Erzsébet részére
8000 Székesfehérvár, Fő u. 6.

A pályaműveket a fesztivál szervezőiből alakult zsűri bírálja el. A zsűri három produkció tervét jutalmazza egyenként 100.000,- Ft ösztöndíjjal, amely kétszer 50.000 Ft-os részletben kerül kifizetésre 2004. májusában és decemberében.

Az ünnepélyes eredmény hirdetésre
2004. május 7-én 19 órakor a Bőrgyárban kerül sor.

A díjátadás után bemutatjuk a 2003. évi ösztöndíjasok: Falvay Miklós és Thébesz Gábor munkáit.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM

Végtelen kifutás
Türk Péter, Olajos György, Faa Balázs képzőművészek kiállítása

Időpont: május 15-én 15 órakor
Helyszín: Szent István Király Múzeum, Csók István Képtár
Megtekinthető: június 28-ig

A három képzőművész három különböző generáció tagja, nem alkotnak művészcsoportot
A közös kiállítást képszerkesztés- és alkotásmódjuk indokolja.
Egymáshoz hasonlóan: gyakran matematikai- kombinatorikai elvek alapján gondolják végig, kísérletezik ki alkotásaikat, törekedve az ideális formák megtalálására.
A tökéletesség keresésében a valóság , hol matematikailag megszerkesztett, hol végtelenül egymásra vetített vagy tükrözött elemeit használják fel.
Munkáik Türk Péter 1970-es években készült alkotásaitól indulva egy sajátos vonalat képviselnek a magyar képzőművészetben.

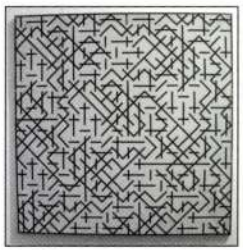
Türk Péter

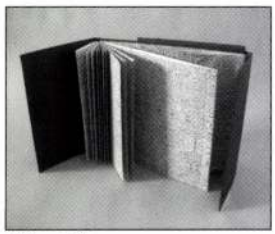
Olajos György

Faa Balázs

A Székesfehérvári Művészek Társasága Egyesület
Két-más
Megnyitó, díjátadás és koncert:

Időpont: május 14-én 18 órakor.
Helyszín: Pelikán Galéria, Kossuth utca 15.
Megtekinthető: június 13-ig
A belépés díjtalan.

Tavaszi Tárlat a Pelikán Galériában, melynek különlegessége az, hogy nem csak az egyesület 30 tagja vesz részt rajta, hanem minden meghívott művész meghív a kiállításra két-két nem székesfehérvári bel- vagy külföldi alkotó kollégát. A meghívott művészek tagjai a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, vagy képző-, illetve iparművészeti egyetemet végeztek. Így a kiállítók száma 90-re növekszik, és a megszokott helyi tárlatoktól eltérően országos, sőt nemzetközi szintűvé válik. A kiállítók magas száma miatt méretbeli megkötés szerepel a pályázati felhívásban: egy-egy alkotás nem lehet nagyobb 30x30 cm-es befoglaló formánál. A művek bármilyen technikával készülhetnek. Egy-egy alkotó 3-3 művel pályázhat, amelyek mind kiállításra kerülnek. Független szakmai zsűri dönt a díjak odaítéléséről. A legjobb – egy „csapatot" alkotó – három személy közös díjat kap. A kiállítás anyagának dokumentálására egy leporelló formájú kiadvány készül, melyben minden művész egy-egy műve szerepel.

Maturandus maskara
Pályázat a bolondballagáson való részvételre

Időpont: május 7-én, 7.30-9 óráig

Az 5. Kortárs Művészeti Fesztivál szervezői harmadik alkalommal hirdetnek pályázatot Székesfehérvár végzős középiskolásai számára, az úgynevezett központi bolondballagáson való legötletesebb megjelenésre.

A zsűri tagjai hivatásos bábszínészek, színházi szakemberek, akik a résztvevők között elvegyülve titokban szemlélik a produkciókat.

A díjak odaítélésénél szempont, hogy az adott osztály legalább tíz tanulója vegyen részt a bolondozásban, megjelenésük látványos, ötletes, mutatványuk mozgalmas legyen.

A díj : a fesztivál 100 000 Ft-os díja
Warvasovszky Tihamér polgármester úr 100 000 Ft-os különdíja, amely hozzájárulás az osztály érettségi bankettjéhez.

Az értékelésre és díjátadásra 2004. május 7-én reggel 9 órakor a Városház téren kerül sor.

Prosperó Színkör
Lengyel Drámák Fesztiválja

Időpont: május 7-8.
Helyszín: Helyőrségi Klub, Malom u. 2.

Miért pont a XX. századi lengyel színház...?
Túl azon, hogy természetesen az okos színháztörténetek is fényes szakaszként tartják számon a helyet és korszakot, pontos és teljesen racionális válasz nincs a kérdésre. Mi rátaláltunk ezekre a darabokra, és rájöttünk, hogy az abszurdnak e sajátosan kelet – európai változata által feltett kérdések azok, amelyek közel állnak a mi kérdéseinkhez is –, és közös az is, hogy nincsenek mindent egyszer s mindenkorra megoldó, boldogító válaszok.
Mit tegyünk, ha úgy érezzük, hogy világunkat csak régi, üres hagyományok (és új, üres divatok), egyszóval formák határozzák meg, s rádöbbenünk, hogy talán mi magunk is e formák szülöttei vagyunk? Kiléphetünk-e a bábszínházból, vagy életet adhatunk a bábfiguráknak? Lehet-e mégis igazi ünnep, vagy csak magunkra hagyatkozhatunk, ha mulatságra vágyunk? Lehet-e még csoda, és mit kezdjünk a prófétákkal, akik csodákról beszélnek? Honnan várjuk a megváltást?
Nincsenek válaszok, csak Gombrowicz, Mrozek, Slobodzianek keserűen tréfás, viccesen tragikus színháza, valahol Shakespeare, Beckett és a Monty Python határvidékén, komolykodás és suta vigyor, filozófia és érzelgősség, elveszettség és remény, hülyéskedés, sírás, röhögés -, és ami biztosan megmarad, a játék, a valóságnál valódibb illúzió.

A Prospero Színkör bemutató előadása
Május 7-én 19 órakor
Tadeusz Slobodzianek: Ilja próféta

A Prospero Színkör előadásai
Május 7-én 19 órakor
Witold Gombrowicz: Yvonne, burgundi hercegnő

A Prospero Színkör előadása
Május 8-án 19 órakor
Slawomir Mrożek: Mulatság

A darabokat rendezte: Micskó Zoltán

Flepni

Időpont: május 13-án, csütörtökön 18 órakor
Helyszín: A Szabadművelődés Ház, Fürdő sor 3.
Megtekinthető: június 13-ig
A belépés díjtalan.

Kiállítás az alábbi felhívás alapján jelentkező alkotóknak

A Szabadművelődés Háza – a székesfehérvári Kortárs Művészeti Fesztivál keretében – képző-, ipar-, fotó-, filmművészeti pályázatot hirdet *Flepni* címmel, egyéni pályázóknak és alkotócsoportoknak egyaránt. Beküldhető minden olyan művészeti alkotás – technikai megkötés nélkül – amelynek témája a „flepni", az igazolvány, illetve megfogalmazása, interpretációja ehhez a személyes identifikáló eszközhöz, mint társadalmi jelenséghez illeszkedik.
Pályázati feltételek: A beadható munkák száma maximum 2 db, ezen belül max. 3 db alkotásból álló sorozat, melyet a zsűri egy műként kezel. A rendezők a beküldött anyagokat csak kiállításkész állapotban fogadják.
Képek esetén a méret max. 70 x 100 cm, plasztikák, háromdimenziós tárgyak, objektek esetén max. fél köbméter. Filmek, videómunkák, számítógépes installációk esetén az alkotó nevével, címével, az alkotás címével, továbbá vetítési hosszának közlésével ellátott VHS kópia, illetve avi vagy mpeg a beadható formátum, a munkák vetítési hossza max. 15 perc lehet.
A zsűri – kategóriától, technikától függetlenül – egy-egy 1. (50.000,- Ft), 2. (30. 000,- Ft) 3.(20.000,- Ft) díjakat oszt(hat) ki. A művek beadhatók személyesen az intézmény nyitva tartási idejében, illetve, postai és elektronikus úton egyaránt. (A postai szállítás alatt történt sérülésekért a rendezők felelősséget nem vállalnak.)

A beküldés határideje 2004. április 15.
Cím: A Szabadművelődés Háza, Székesfehérvár, Fürdő sor 3. - 8000, e-mail: aszmh@aszmh.hu

További információ :
Tóth László, 22/313028 v. 314456; 20/9573742; e-mail: : tothlaszlo@aszmh.hu

Block Csoport kiállítása
(Dóró Sándor, Katona Zoltán, Nagy Árpád Pika, Nagy István, Palkó Tibor, Sebestyén Zoltán)

Időpont: május 13. 17 óra
Helyszín: Helyőrségi Klub, Malom u. 2.
Megtekinthető: június 27-ig
A belépés díjtalan.

Megnyitó: Várszegi Tibor szöveg - performance

„A csoport 1990-ben egy németországi út során, Kölnben alakult. Az öt alapító tagból négyen azóta is évente több alkalommal dolgoznak együtt. Nincs közösen megfogalmazott hitvallásuk, céljuk. Koncepciójuk az alkotásaikban érhető tetten. Az nyilvánvaló, hogy az installációk és a performanszok metafizikus témák – a tér, az idő, a tudás vagy a művészet, mint olyan – egyetemes űrében keringenek.
A csoport tagjai a Magyar Képzőművészeti Főiskola festőművész tanszakán szereztek diplomát – az installáció és a performansz kizárólag a közös tevékenységük műfaja."
– idézet a csoport katalógusából

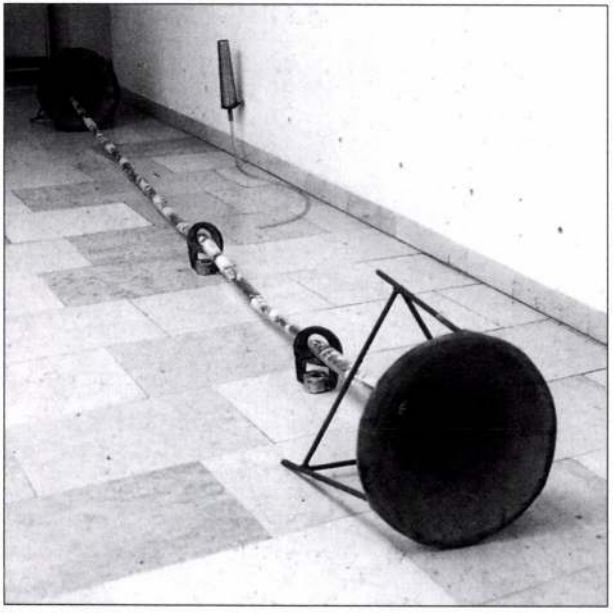

Szabad Színház

Időpont: Május 13. 19 óra
Helyszín: A Szabadművelődés Ház, Fürdő sor 3.
A belépés díjtalan!

Ödön von Horváth : Férfiakat Szelistyének!
Szereplők : A Szabad Színház Társulata
Rendező : Nagy Judit

Az osztrák szerző ,Ödön von Horváth -Mikszáth Kálmán A szelistyei asszonyok című művének alapötletéből írta művét.
A komédia Mátyás király korába vezet vissza bennünket, tartalmát tekintve azonban kortalan.Vérbő, humoros előadás, amely egyaránt ajánlható a fiataloknak és az érettebb korosztálynak.

Ecsedi Mária grafikusművész
Keresztmetszet című kiállítása

Időpont: április 28-án 17 órakor
Helyszín: Aranybulla Könyvtár, Köfém ltp. 1.
Megtekinthető: május 16-ig
A belépés díjtalan.

A kiállítást megnyitja: Pinke Miklós festőművész

Tangóharmonikán közreműködik: ifj. Csontos János

Bacsó Anna és Wisloczki Helga iparművészek
„FÉMEK és FÉNYEK c. kiállítása

Időpont: május 11-én , kedden 17 órakor
Helyszín: ALCOA-Köfém Művelődési Ház, Verseci u. 1-15.
Megtekinthető: május 21-ig
A belépés díjtalan.

Megnyitja: Polyák János
a Fiatal Iparművészek Stúdiója Egyesület elnöke
Közreműködik: Bacsó Kristóf szaxofonon
A Fiatal Iparművészek Stúdiójának két alkotója a fényforrások soksszínű megjelenítését hozza a kiállításra. Fények szoborban, hagyományos és „szokatlan" lámpatestekben, álló helyzetben és függesztve . A pályájuk elején álló művészek alkotásai közül némelyik már látható volt a Vigadóban, az Iparművészeti Múzeumban és a párizsi Louvre-ban.

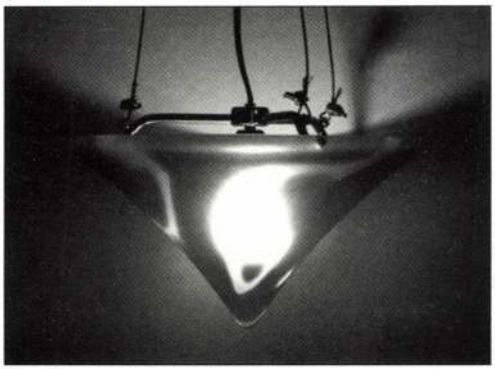

Bacsó Anna

Wisloczki Helga

SZENT ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM

BAKOS ILDIKÓ szobrászművész kiállítása

Helyszín: Árpád-fürdő, Kossuth utca
Időpont: május 8-én fél 12-kor
Megtekinthető: június 6-ig naponta 12-18 óráig

A múzeum 2004 májusában Bakos Ildikó hazai és nemzetközi hírű szobrászművész kiállítását rendezi meg. Bakos Ildikó eddigi munkásságából az idővel és annak lenyomataival foglalkozó műveket állítjuk ki.
A kiállítást egy erre kiválóan alkalmas helyszínen, az évek óta nem használt, s jelenleg átalakítás előtt álló Árpád-fürdő századfordulós, szecessziós stílusú épületében rendezzük meg.
A hely hangulata és adottságai tökéletesen megfelelnek a művésznő installációs koncepciójának megvalósítására, a szoboregyüttes és installáció bemutatására.
A műalkotások mindegyike ragyogóan elhelyezhető a fürdő különböző tereiben. A kiállítás négy részből áll, az első három már meglévő és több ízben sikerrel kiállított műegyütteseket tartalmaz, míg a negyedik alkotás-csoportot a művésznő erre az alkalomra készíti el.
A különböző időben készült szobrok egymás közelében és az egyedi hangulatú fürdő terében, érdekesen szólnak ugyanarról a témáról, mindig más-más oldalát felvillantva a választott mondanivalónak.

Rostásy Szabó Mihály
Keresztmetszet című fotókiállítása

Időpont: május 3-án 18 órakor.
Helyszín: Fejér Megyei Művelődési Központ
Barátság Háza, III. Béla Király tér 1.
Megtekinthető: május 22-ig
A belépés díjtalan.

A kiállítást megnyitja: Boldizs Kálmánné
Székesfehérvár MJ Város alpolgármestere

Rostásy Szabó Mihály nyomdaipari fényképészetet tanult. Munkája során kapcsolatba került napi és hetilapok szerkesztőségeivel, és külsősként sokuknak dolgozott is. Országos havi és hetilapok, valamint helyi újságok rendszeresen közölték fotóit címlapon és belső oldalakon is. Dolgozott reklámfotósként az ARÉV-nál , majd a Földmérési Főiskolán fotós és videós feladatokat látott el.
Tagja a Székesfehérvári Fotóklubnak.

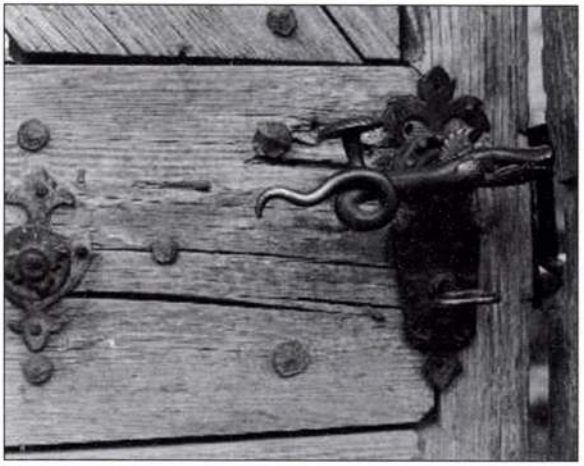

Gaál Tamás szobrászművész
KÁDAK c. tárlata

Időpont: május 7-én 17 órakor
Helyszín: Városi Képtár - Deák Gyűjtemény, Oskola u. 10.
Megtekinthető: június 27-ig

A kiállítást megnyitja: Lóska Lajos művészettörténész

Gaál Tamás Munnkácsy-díjas szobrászművész az 1980-as évek közepe óta készíti szerkezetes, konstruktív formavilágú, egyéni hangvételű plasztikáit és köztéri alkotásait.
A Városi Képtár- Deák Gyűjtemény kisgaláriájában nyárelőn megrendezésre kerülő tárlatán az elmúlt két esztendőben mintázott kisbronzait KÁDAK címen mutatja be a nagyközönségnek.

Május 26-án 18 órától Gaál Tamás előadása a Városi Képtárban

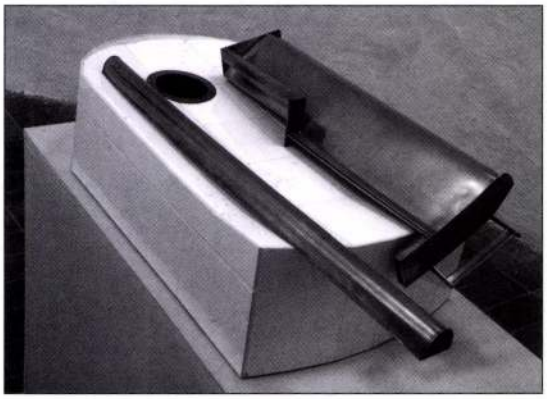

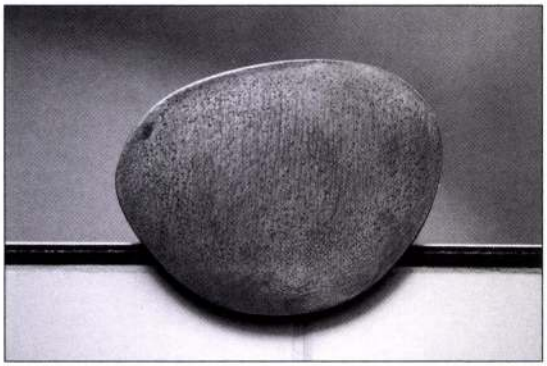

Portré Udvar
Soha vissza nem térő lehetőség, hogy önmagáról vagy szeretteiről portréfotót készíttessen!

Helyszín: a volt Bőrgyár épülete, Rác utca és Tobak utca sarka
Nyitva tartás: május 8-9. 11-17 óráig

A fesztivál keretében második alkalommal hirdetjük meg a portréudvart. Új helyszínen, az elmúlt évben készített fotók közül is egy válogatást bemutatva várjuk Önöket !
Három fotótörténeti képalkotó eljárás közül választhat portréja elkészíttetéséhez: a camera obscura, a kalytípia és a klasszikus ezüst alapú képrögzítés alkalmazása révén. A kamerák mögött: Fenyvesi Máté, Garami Richárd, Mosberger Róbert, Zalka Imre.

Egyik lehetőséget se hagyja ki!

Vaduz és Koppenhága után Budapest

Napjaink skandináv művészete

Come Closer, a '90-es évek skandináv művészete és előfutárai címmel nyílt kiállítás tegnap a Kortárs Művészeti Múzeum – Ludwig Múzeum Budapest várbeli otthonában. A bemutató keresztmetszetet nyújt a fiatalabb generációhoz tartozó norvég, svéd és dán alkotók munkáiból – írja az MTI. A november elsejéig látható kiállításon helyet kapott a többi között festmény, rajz, video, valamint installáció is. Az összeállítást Budapest előtt a vaduzi múzeumban, majd a koppenhágai Nikolai kortárs művészeti központban állították ki.

MAGYAR NEMZET 1998. 09. 11.

M. D. K.

KORTE Bernát asztalos

1770 – 1773. Besztercebánya

Nagyházy: Barokk szobrászat... Bp. 1955.

I. 226. II. 33. 23. 83, 131. l.

R. D. K.

KORTE Bernát asztalos

jezsuita laikus

Bécsi származású

1751 - 1753. Trencsén, novíciues

1759 - 1761. Nagyszombat, Bécs, Buda,

Esztergom, Kassa

1762 - 1763. Bécs

1764 - 1765. Leoben

1766 - 1769 Krems

Aggházy: Barokk szobrászok ... Bp. 1959.

/.

Korte Beriet

ruinaostalos

lásd

Schoenjezsuita

283. l.

Korte József

orgonakészítő

Budán

1778-ban javította a

Szent Anna-templom

orgonáját. A városi

főtemplomnak a ta-

nács kegyuraságába

történt átvétele után

1778 és 1779-ben a fő-

templom orgonáját is

javította.

Jsoz Bpszone

96.l.

Kelt Nagy-Vára

kir. igazgató

Kovtz Károly

1896 tanítóképzői és polg. isk. képesítés

Ferképzomfoiskèvk
103.l.

szakra osztható fel. A fiatal R.-ot kis-méretű, még aprólékosan festett, amellett erősen pointirozott, sokszor barokkosan mozgalmas festmények jellemzik. A Sturm und Drang korszaka ez. Már most felbukkan művészetének egyik legfőbb tényezője, a megvilágítás döntő szerepe, de most még szószerint egyoldalúan, élesre beállítva, megkapó hatást keresve. Ilyenek a belső helyiségekben ülő egyes alakok: a Szent Pál a börtönben (1627, Stuttgart, R. legkorábbi datált képe). A pénzváltó (1627, Berlin), a budapesti Szépm. Múzeumban levő Öreg rabbinus, korai típusa azoknak az alakoknak, amelyek festményein, rézkarcain oly sűrűn szerepelnek, a még erősen teatrális Sámson és Delila (1628, Berlin, volt kir. palota), a rendkívül hatásosan megkomponált Simeon a templomban (1831, Hága). Már ekkor kezdődik önarcképeinek mindvégig folytatódó hosszú sora. Az önarcképet, mint a festői és pszichológiai tanulmány alkalmát, R. jobban kihasználta, mint bárki más. A későbbiek elmélyedtségével szemben a fiatalkoriakat valami explozív, olykor hivalkodó életerő kifejezése jellemzi. Kiváló példájuk gr. Andrássy Gyuláné budapesti gyűjteményében (1630).

A virágzás korszakának elejét és végét egy-egy reprezentatív alkotás jelzi: a speciális hollandi problémának, a csoportképmásnak nagyszerű megoldásai. 1632. a sebészcéh elöljáróinak nagyméretű képe, mely Anató-

Korun József

„Forradalomról forradalomra – képek a Magyar Tanácsköztársaság életéből" c. kiállítás megnyílt a Csók Galériában, melyen szerepel műve.

Horváth György: Forradalmi grafika.
Magyar Nemzet, 1969. márc. 5.

ADAM KORTZ, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
109.- Adam Kortz, Neusohl. 152.old

DOMONKOS OTTÓ : Magyarországi festőcéhek I. A Textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz.Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Kortsákné Sass Margit

1921. okt. MKE

ki 11. Nemzeti Szalonban

Magyarország képmása, olaj f.

Unalmas a lecke, olaj f. 6500.–

Mihalik József VI. 292

Kortik Pál
selmecbányai ácsmester MDK

Az osgyáni /Hont, majd Gömör megye/ templom épitéshez ujabb kiutalást kérő Boldoghy József plébános az ő nyugtáját is csatolja. /1770/.

Bónisné, Wallon Emma:Conrath János György építőmester.
Művészettörténeti Tanulmányok. Bp. 1961. 65-85.l.
72.l.

Kortsákné Sass Margit festőművész
Nagyanyám képmása, olajf.
Unalmas a lecke, olajf.
Magyar Képzőművésznők tárlatának és Páris Erzsi
gyüjteményes kiállitása, Nemzeti Szalon, 1921. okt.

[illegible]

[illegible] és [illegible]

[illegible]

[illegible] á[illegible]

– 180 K.-t fizetett.

[illegible]te csak 100 K.-t, acon-

[illegible]redtünk, hogy ő is 180-at

[illegible]akhogy ezt nyomon

a fölmondás.

KORTNER Márton gyöngyösi, ácsmester. 1784-ben a gyöngyösi városházán dolgozik és itt említik nevét.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kornul Galéria

Eseménytelenségbe süllyedt a nemzetközi devizapiac

Ismét eseménytelenségbe süllyedt a nemzetközi devizapiac. Bár a dollár kismértékben továbbra is gyengül, valójában semmilyen trend nem alakult ki.

Az amerikai gazdaságban változatlanul tapasztalhatók válságjelenségek. A legnagyobb problémát a munkanélküliség növekedése jelenti. Ha az áprilisi összefoglaló adatok is a korábbi, 7 százalékosnál nagyobb munkanélküliséget jeleznek, akkor a dollár további gyengülésére kell felkészülnünk. A FED, az amerikai jegybank ugyanis valószínűleg lépéskényszerbe kerül és ezúttal is a kamatlábak csökkentéséhez folyamodik majd. Ekkor a dollár újra elérheti a márka ellen az 1,55 alatti szinteket. A német gazdaság ugyanis szintén nincs a helyzet magaslatán. A Bundesbank nagyon határozottan váltott a közelmúltban, amikor az infláció elleni harcot kissé háttérbe szorítva a válság elleni fellépésre kezdett koncentrálni. Bár az e heti rendes jegybanki ülésen a repokamatokat nem követte a hivatalos ráták csökkentése, a bank jelezte: továbbra is a ringben marad. Ennek fő oka, hogy az ipari termelés márciusi 0,6%-os visszaesését, ami párosul a rohamosan növekvő munkanélküliséggel, több mint aggasztónak tekintik. Márpedig, ha a német kamatlábak csökkentése követi, netán túllépi a dollárkamatok esetleges csökkenését, akkor a dollártulajdonosoknak kevesebb félnivalójuk marad.

A két legnagyobb valuta árnyékában ismét a távol-keleti vetélytárs tört előre. Az Arany Hét körüli ünnepek szabadságairól visszatért japánok óriási dollároladásokba fogtak. Bár a japán jegybank többször is interveniált a 110,25 USD/JPY körüli árfolyamszinteken, a jegyzések ismét vészesen közel kerültek a 110-hez. Annál is nehezebb most a szigetország bankjának helyzete, mert a jen nem csupán a dollárral, hanem a márkával szemben is rohamosan erősödik. Így a harc kétfrontossá vált, a külső támogatás pedig a már unalomig emlegetett japán kereskedelmi aktívum miatt lassan csörgedezik.

Európában a márka bizonytalankodása miatt az árfolyamrendszeren belül kiegyensúlyozott a helyzet. A túlzottan erős márka okozta feszültségek enyhülését igyekeznek is kihasználni a partnerek. Mikor a FRF/DEM-árfolyam kissé kitört a korábbi ingadozási sávból, a Banque de France csökkentette a jegybanki kamatlábakat. A jó időzítéssel sikerült elkerülni a francia frank gyengülését. A dán korona ugyanakkor továbbra is bizonytalankodik: május 18-án ismét népszavazásra bocsátják a maastrichti szerződéstervezetet az európai egyesülési folyamatról. Ezt a dán közvélemény egyszer már elutasította, majdnem összeroppantva ezzel a korona árfolyamát. Most az előzetes közvélemény-kutatások enyhe igent mutatnak, ám e szolid többség lemorzsolódóban van.

A nagyok bizonytalankodásai ugyanakkor kedvező hatást gyakoroltak a svájci frank és az arany árfolyamára. A sárga fém jegyzései 357 dollár körül, nyolc hónap óta nem látott csúcson járnak.

Koltai Zsolt

Feketén-fehéren

Kevés változást hozott az elmúlt hét a fővárosi feketepénzpiacok életében. A nepperek forgalma a május elején megszokottnak megfelelően alakult. Az egyre élénkülő idegenforgalom azonban ismét felcsigázta az egyébként nem túl vidám illegális pénzváltókat.

A különböző valuták árfolyamai ennek ellenére csak igen kis mértékben módosultak. Az USA-dollár feketepiaci ára például a legtöbb pénzváltónál a múlt heti szinten maradt. Hasonló helyzetben van a német márka is, amelynek vételi és eladási ára szintén változatlan. Erősödött viszont az osztrák schilling. A „sógorok" valutáját a budapesti csencselők a legutóbbinál tíz fillérrel drágábban adják és veszik. Kissé meggyengült viszont a francia frank. Vételi árfolyama ugyan egyelőre nem változott, de eladási ára tíz fillérrel visszaesett. Legutóbbi híradásunk óta javult a svájci frank. A valutázók érdeklődésünkkor tíz fillérrel magasabb áron vásárolták fel, eladásánál ugyanakkor ötven fillérrel többet kértek érte. Többre értékelik az olasz lirát is. A sokat bizonytalankodó valuta vételi ára negyven fillérrel javult, míg eladási árfolyama tíz fillérrel emelkedett.

FEKETEPIACI ÁRFOLYAMOK

Pénznem	Vételi árfolyam (Ft)	Eladási árfolyam (Ft)
USA-dollár	91,00	93,00
Német márka	55,50	57,50
Osztrák schilling	8,0	8,4
Francia frank	16,30	17,4
Svájci frank	62,1	64,5
Olasz líra (ezer)	58,9	61,9

KELET-EURÓPAI VALUTÁK ÁRFOLYAMA BÉCSBEN

(100 egységre, 1993. 05. 07.)

Valutanem	Árfolyam ATS-ben
Szlovák korona	31,00–41,00
Cseh korona	36,00–44,00
Rubel	00,00–02,25
Lengyel zloty	0,050–0,080
Bolgár leva	20,00–50,00
Román lej	0,75–02,25
Magyar forint	12,00–14,00

BUDAPESTI RÉSZVÉNYÁRFOLYAMOK

Részvény neve	Kibocsátáskori ára	Csütörtöki záróár	Egy héttel ezelőtti záróár	Egy hónappal ezelőtti záróár
Agrimpex	35 000	–	–	–
Bonbon Hemingway	2 500	–	–	–
Buda-Flax	2 200	–	–	–
Danubius Hotels	1 000	–	–	–
Dunaholding	38 000	20 700	–	22 700
Fotex	199	253	250	–
Főnix	4 000	630	–	–
Garagent	15 000	–	–	15 500
Hungagent	2 430	–	–	–
IBUSZ	4 900	940	800	–
Kontrax Irodatechnika	20 000	–	–	–
Kontrax Telekom	20 000	–	–	–
Martfűi Sörgyár	2 300	–	–	–
KonzumKer	3 600	275	–	285
Müszi	18 000	–	2 600	–
Nitroil	15 000	–	–	–
Novotrade	1 000	–	500	–
Pick Szeged	1 200	1 330	1 340	1 325
Skála-Coop	10 000	700	–	740
Skála-Sztráda	14 600	–	–	–
Styl Ruhagyár	2 850	–	–	–
Szövetkezeti Sörgyár	2 550	–	–	–
Terraholding	1 000	–	–	–
Zalakerámia	1 518	–	800	–
Kárpótlási jegy	1 000	710	680	655

A kereskedelmi bankok valutaárfolyamai, érvényben: 1993. május 7.

	Az MNB valutaárfolyamai Érvényben: 1993. május 7.		MKB		Budapest Bank		OTP		Postabank		IBUSZ Bank		MHB	
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási
	árfolyam 1 egységre, forintban													
GBP	135,86	138,66	132,41	140,60	133,48	142,48	132,54	140,82	133,18	141,42	132,39	140,58	133,22	141,46
AUD	60,61	61,85	59,47	63,14	59,52	62,96	58,26	64,40	59,36	63,03	58,87	62,52	59,39	63,06
BEF (100)	265,66	270,32	259,47	275,53	259,70	274,84	254,66	280,76	259,19	275,22	260,59	276,71	259,04	275,06
DKK	14,19	14,45	13,88	14,73	13,93	14,73	13,62	15,00	13,90	14,76	13,95	14,82	13,89	14,75
FIM	15,91	16,31	15,60	16,57	15,54	16,68	15,27	16,89	15,64	16,61	15,59	16,56	15,62	16,59
FRF	16,22	16,50	15,83	16,80	15,89	16,83	15,91	16,75	15,87	16,85	15,89	16,88	15,87	16,85
NLG	48,73	49,59	47,54	50,49	47,75	50,51	46,66	51,42	47,64	50,59	47,72	50,67	47,66	50,61
IEP	133,05	135,65	130,04	138,09	130,27	138,55	127,85	140,53	130,36	138,43	130,56	138,63	130,01	138,15
JPY (100)	78,26	79,46	76,57	81,31	76,95	80,69	75,10	82,58	76,40	81,13	76,48	81,21	76,36	81,08
CAD	67,60	69,00	66,39	70,50	66,47	70,37	65,01	71,93	66,36	70,46	66,07	70,16	66,37	70,47
KWD	286,16	291,66	280,89	298,26	280,75	296,85	276,03	303,07	–	–	280,33	297,68	280,86	298,23
DEM	54,66	55,62	53,37	56,68	53,62	56,74	53,63	56,53	53,52	56,83	53,55	56,86	53,50	56,81
NOK	12,92	13,16	12,61	13,40	12,65	13,45	12,40	13,62	12,65	13,44	12,66	13,45	12,65	13,44
ITL (1000)	59,24	60,52	57,75	61,33	57,75	61,87	56,71	62,45	58,05	61,64	57,72	61,29	57,99	61,57
ATS (100)	776,82	790,42	758,68	805,60	762,24	806,52	762,20	803,38	760,77	807,83	761,41	808,50	760,37	807,41
PTE (100)	58,90	60,00	57,49	61,05	57,60	61,30	56,39	62,49	57,66	61,23	57,80	61,37	57,38	60,92
ESP (100)	74,45	75,97	72,87	77,37	72,74	77,66	71,40	78,98	72,93	77,44	73,21	77,74	72,92	77,44
CHF	60,85	61,93	59,34	63,01	60,01	63,47	59,61	62,87	59,60	63,29	59,66	63,35	59,62	63,31
SEK	11,83	12,09	11,56	12,27	11,55	12,41	11,34	12,46	11,62	12,33	11,53	12,24	11,59	12,31
USD	86,01	87,57	84,41	89,64	84,11	88,75	84,65	89,31	84,16	89,37	84,21	89,42	84,17	89,37
ECU	106,93	108,89	104,39	110,34	104,73	111,11	102,76	112,60	104,71	111,19	104,64	111,11	104,69	111,17

A FŐBB EURÓPAI VALUTAKÖZPONTOKBAN 1993. MÁJUS 7-ÉN ÉRVÉNYESÜLŐ ÁRFOLYAMOK

	USD	GBP	CHF	DEM	ATS	NLG	FRF	BEF	ITL
1 USA-dollár USD	1,0000	0,6323	1,4135	1,5740	11,0755	1,7655	5,3055	32,3850	1449,50
1 angol font GBP	1,5815	1,0000	2,2355	2,4893	17,5159	2,7921	8,3906	51,2169	2292,38
1 svájci frank CHF	0,7075	0,4473	1,0000	1,1135	7,8355	1,2490	3,7534	22,9112	1025,47
1 német márka DEM	0,6353	0,4017	0,8980	1,0000	7,0365	1,1217	3,3707	20,5750	920,90
100 osztrák schilling ATS	9,0289	5,7091	12,7624	14,2115	100,0000	15,9406	47,9030	292,4021	13087,45
1 holland forint NLG	0,5664	0,3581	0,8006	0,8915	6,2738	1,0000	3,0051	18,3432	821,01
1 francia frank FRF	0,1885	0,1192	0,2664	0,2967	2,0876	0,3328	1,0000	6,1040	273,21
100 belga frank BEF	3,0878	1,9525	4,3647	4,8603	34,1995	5,4516	16,3826	100,0000	4475,84
1000 olasz líra ITL	0,6899	0,4362	0,9752	1,0859	7,6409	1,2180	3,6602	22,3422	1000,00

LAKOSSÁGI DEVIZASZÁMLA-KAMATOK

1993. május 10–16-ig.

	ATS	CHF	DEM	GBP	USD
Látra szóló					
Budapest Bank	3	1/2	1	2	1
IBUSZ Bank	3,00	1,50	3,00	2,750	1,00
Kereskedelmi Bank	3	3/4	3	2 1/4	1
MHB	3 1/4	2	4	2 1/2	1 1/4
MKB	3	1	3	2	1
OTP	3	2	3	2	1
1 hónapra lekötött					
Budapest Bank	6 1/4	3 7/8	6 11/16	4 3/42	1/4
IBUSZ Bank	6,312	3,937	6,562	4,5622	2,187
Kereskedelmi Bank	6 5/16	4 1/16	6 5/8	4 1/2	2 1/8
MHB	6 5/8	4 1/8	7	4 3/4	2 3/8
MKB	6	4	6,75	4,5	2,125
OTP	6 5/16	3 15/16	6 11/16	4 7/8	2 3/16
3 hónapra lekötött					
Budapest Bank	6	3 7/8	6 1/2	4 7/8	2 5/16
IBUSZ Bank	6,000	3,812	6,437	4,687	2,250
Kereskedelmi Bank	6 1/8	3 15/16	6 1/2	4 5/8	2 5/16
MHB	6 3/8	3 15/16	6 5/8	4 7/8	2 1/2
MKB	6,125	4	6,625	4,75	2,375
OTP	6 1/16	3 13/16	6 7/16	5	2 1/4
6 hónapra lekötött					
Budapest Bank	5 7/8	3 5/8	6 1/8	5	2 3/8
IBUSZ Bank	5,937	3,562	6,125	4,750	2,375
Kereskedelmi Bank	6 1/8	3 15/16	6 1/2	4 5/8	2 5/16
MHB	6 1/4	3 5/8	6 3/8	5	2 5/8
MKB	5,875	3,75	6,25	4,875	2,375
OTP	5 15/16	3 9/16	6 1/8	5 1/16	2 3/8
12 hónapra lekötött					
Budapest Bank	5 1/2	3 1/4	5 1/2	5 1/8	2 1/2
IBUSZ Bank	5,500	3,500	5,625	4,875	2,500
Kereskedelmi Bank	5 11/16	3 5/8	5 11/16	4 7/8	2 5/8
MHB	5 3/4	3 1/2	5 7/8	5 1/8	2 3/4
MKB	5,5	3,5	5,75	5	2,625
OTP	5 9/16	3 1/2	5 11/16	5 5/16	2 1/2

Budapest Bank: A fenti kamatok 50 ezer USD alatti összegre vonatkoznak. Az ezt meghaladó összeg kedvezőbb kamatozású lehet.
IBUSZ Bank: A kamatok 3000 USD értéket meghaladó egy-egy lekötött betétre vonatkoznak. Az 10000-3000 USD közötti lekötésekre 1/4 százalékkal, az 1000 USD alattiakra egy százalék kamatot térítenek.
Kereskedelmi Bank: A 100 ezer USD feletti betétek kamata esetenkénti megbeszélés tárgya.
MHB: A 100 ezer USD-t meghaladó összegek esetén egyedi kamatot alkalmaznak.
MKB: Az 50 ezer USD-t meghaladó lekötött betétekre vonatkoznak. Ezer és háromezer USD közötti lekötésekre a fentinél 1/4 százalékkal, ezer USD érték alatt 1 százalékkal kevesebb kamatot térítenek. Az 50 000 USD-t meghaladó lekötéskor eseti meghatározással egyedi kamatot alkalmaznak.

Az I. kerületi Önkormányzat

árverés útján határozott időre bérbe adja

az I. ker. Mészáros u. 15-17. sz. alatt
várhatóan 1993. októberében megnyíló irodaházban lévő
- bemutatóteremnek is alkalmas - 144 m² alapterületű üzlethelyiségét.
(A felhasználás profiljára megkötés nincs!)
A bérleti díj kikiáltási ára: 20.000 Ft/m²/év (+ Áfa)
Az árverés időpontja: 1993. május 18. kedd 13 óra.
Helyszíne: Bp. I. ker. Krisztina krt. 61/A.
Polgármesteri Hivatal, I. em. tanácsterem
Az árverésen való részvétel feltétele: jelentkezés és 50.000 Ft bánatpénz befizetése 1993. május 17-én 12.00 óráig a Polgármesteri Hivatal pénztárában.
Felvilágosítás: 175-6844/159, 122 m.

PRP

Energiamegtakarításra
megújuló energiára
megújuló hitelforrás az
MHB Rt-nél

Legkedvezőbb belföldi hitelkamat
13%

Tanácsadás, felvilágosítás:
MHB Rt. Energiatakarékossági Iroda
1051 Budapest, József Attila utca 8.
Telefon: 266-8787 Telefax: 266-9113

"A JÓ TANÁCS MÁR MAGA TÁMOGATÁS"
(Ovidius)

MAGYAR HITEL BANK RT
A PÉNZ CSAK ESZKÖZ...
cél a közös siker

Kárpótlási jegyét 100 %-s értékben elfogadó befektetés!

A Tuti Tipp Befektetetési Részvénytársasága a
VICTORY
nyilvános részvényjegyzéssel történő alapításában részt vevő MemoLuX Kft. eladásra kínálja kedvezményes áron részvényeit a kibocsátási ár 75 %-n, illetve a névérték 150 %-n.

Váljon Ön is a VICTORY részvényesévé, ahol a nagy biztonság és a kiemelkedő hozam együtt jár.

MemoLuX®
Budapest, 1149, Angol u. 27.
Tel: 183-2935, 183-1384
Fax: 163-5079

Film, falu, fátum

A szókezdetek csinosan hangzó összecsengetése miatt szerepel, nem másért, idegen szó – fátum – e cikk címében a magyar „végzet" helyett. A falusi mozi végzetéről van szó.

Hetek óta halogatom ezt a jegyzetet. Rossz hozzá a kedvem. A múltkoriban írtam röviden – Budapest-mellékletünkben – arról, hogy a város, kiváltképp a főváros részesedése mozikultúránkból szembeszökően növekszik a vidék rovására. Nos, a vidéken pedig hasonlóképp a városoké, a falvak hátrányára.

Hogyan is lenne falun mozgókép, ha alig van már mozi? Persze hogy televízió lép a helyére, ha lép. Azért ez a „ha", mert bár – tudomásom szerint – senki sem végzett még vizsgálatot a városi és a falusi televíziózás minéműségére, különbözésére nézve, ám én tények és bizonyítékok hiján úgy sejtem, hogy a televíziózás lehetőségeit is (beleértve a több szabad idő mellett a nagy csatornaválasztékot s az idegennyelvűséget!) megint csak a városlakó képes jobban kihasználni, s nem a falusi ember.

A mozihelyzet pedig a következő: városaink 85,8 százalékában működik mozi, községeinknek viszont csak 11,7 százalékában. Az ország 2921 községéből 341-ben. Lehet, hogy rossz tapasztalatokkal is előhozakodhat, aki egyik-másik falusi mozit közelről figyeli, de a statisztikai adatok messziségéből nézve fölsejlik valami heroikus erőfeszítés is. Éspedig a következők miatt: a községi mozikra jut az összes, országos előadásszám 29 százaléka, jóllehet a nézőknek csupán 8,7 százaléka falusi, és az országos jegybevételnek mindössze 5,6 százaléka származik a községi mozikból. Akárki működteti ezeket a községi mozikat, nem teheti merő haszonszerzésből! Egyébiránt a felénél több községi mozi a helyi önkormányzat támogatásával működik. (Országosan 227 mozi kap a helyi önkormányzattól támogatást – ebből 47 városi. Tehát 180 falusi.)

Szomorú érdeklődéssel várom azt a vizsgálatot, amelyet a Művelődési és Közoktatási Minisztérium film- és videofőosztályán végeznek majd el, amint a statisztikai adatgyűjtést és -földolgozást irányító *Reichenberger János* megfogalmazta egyik összefoglaló írásában: „... hogy az ország egyes, a munkanélküliségtől erősebben sújtott területein a moziba járás gyakoriságát, a mozik számának alakulását az aktív keresők számának csökkenése miként befolyásolta, a kereslet esetleges csökkenése hatással volt-e a mozijegyek árára stb."

Még a „stb." vizsgálata is izgalmas eredményt ígér ebben a vizsgálatban, amely nem valószínű, hogy vidító tényeket hoz felszínre.

Csala Károly

Rómában az Európai Utas

(Római tudósítónktól)

Néhány hónappal Bécs után Rómában is bemutatkozott az *Európai Utas* című időszaki kulturális és irodalmi folyóirat. A római Magyar Akadémián több száz főnyi hallgatóközönség, köztük újságírók, irodalmi kiadványok szerkesztői előtt *Módos Péter*, főszerkesztő, *Tornai József*, a Magyar Írók Szövetségének elnöke, *Vásárhelyi Miklós*, a szerkesztőbizottság elnöke továbbá az *Európai Utas Alapítvány* képviselői adtak tájékoztatást a kelet-közép-európai együttműködés szellemét képviselő lapról.

Lucio Pallotta, az olasz külügyminisztérium kulturális kapcsolatai osztályának vezetője emlékeztetett arra, hogy a szép és tartalmas kiadvány méltóan képviseli megszületésekor megfogalmazott céljait. Az *Európai Utas* ugyanis a korábbi Pentagonale kulturális együttműködési tervének „gyümölcse". A közép-európai kezdeményezés időközben azonban megtorpant. De a kulturális folyóirat léte reményt kínál. Miként az is, hogy olasz részről a diplomácia szintjén az utóbbi hónapokban megélénkült az érdeklődés a regionális együttműködés iránt. Pallotta főosztályvezető ugyanakkor éreztette, hogy idén, átmenetileg, veszélybe kerülhet egy másik közös kulturális rendezvény, Friuli Cividaléban a közép-európai színházi fesztivál, az itáliai belpolitikai válság, a finanszírozás gondjai miatt.

A római bemutató alapján alighanem mindenkinek közös kívánsága volt: a térség válságjelei, s így a pénzügyi gondok ellenére jó lenne, ha az *Európai Utas* folytatni tudná kulturális küldetését.

Társadalmi Szemle

Ízelítő a májusi számból

A folyóirat indító írása Pozsgay Imre, magyarul a nyáron megjelenő, Reng a föld című kötetének részlete – Sorsfordító hónapok, amely az MSZMP és az Ellenzéki Kerekasztal 1989-es tárgyalásait eleveníti fel. – Gazsó Ferenc tanulmánya a rendszerváltást követő elitváltás tapasztalatait összegzi, s megállapítja: „Az emberek többsége változatlanul elismeri a rendszerváltozás szükségességét, igényli a piacgazdaságot, a parlamenti demokráciát, ugyanakkor növekvő mértékben elégedetlen a politikai-kormányzati elit teljesítményével." – Kopátsy Sándor írásának címe: Úttévesztés; a gazdaság megtett útját, kilátásait vizsgálja, beleágyazva e folyamatokba a társadalmi közérzetet. – Wiener György a politika és az önkormányzat kapcsolatait boncolgatja, nyomon követve ezek változásait a választások óta.

Tiltásból született

Régi reflexek szerint ezekben a hetekben, a Korunk Galéria születésének 20. évfordulóján ünnepi hangulatú emlékezést kellene írni, felmutatva mindazt, amit 1973 márciusától máig a Kolozsvár főterén, Fadrusz Mátyás szobrával szembenéző szerkesztőségi helyiségekben, majd az 1974–75-ös téltől kezdődően az egykori Vármegyeháza földszintjén a *Korunk* barátainak, kiállításaink látogatóinak egyszer már be/felmutattunk. Miért tagadnám, hogy korábban tettem/tettünk ilyen kísérletet – például 1982-ben, a folyóirat 1957-től számított új folyamának negyedszázados jubileumán. (Ma már azt régi folyamnak tekintjük, az 1990-es újrakezdés jogán.) *Találkozások* cím alatt állt össze képekből, szövegekből egy mutatósnak ígérkező album terve, Deák Ferenc fedőlapjával, Árkossy István tipográfiai terve szerint, főképpen pedig a kötet szerkesztésének lezártáig megrendezett 181 tárlat teljes adattárával. A fényképek, reprodukciók egy részére rá is került a megyei pártbizottság, az RKP helyi hatalmasságának, a propagandatitkárnak a pecsétje („Se aprobă Ion Noja" – vagyis Noja elvtárs engedélyt ad a nyomdába küldésre!), az ikonográfia jelentős hányada azonban egy nagybetűs „NU!" („NEM!") feliratú borítékban került vissza a megyétől, majd újabb alkudozás, képcserekísérlet hasonló fogadtatása után én magam vontam vissza a tervezett albumot. Ilyen fokú csonkítást, a cinkosságot művek (reprók) és arcok (közreműködők, látogatók fényképei) eltüntetésében nem lehetett vállalni. (Szerencsére a teljes szöveg- és képanyagot hazamenekítettem, s ha lesz rá fedezet, a megjelentetésnek már nincs akadálya.)

De most nem erről a tiltásról vagy a későbbiekről, magának a Korunk Galériának 1986-os felfüggesztéséről, illetve a közbeeső résztiltásokról akarok szólni, hanem azokról, amelyek ezt az intézményt a hetvenes évek elején életre hívták, sőt felvirágoztatták. Mert nem tagadható, hogy a Korunk Galéria tiltások sorozatának köszönheti születését, népszerűségét 1975 és 1986 között. Erről kell, erről érdemes most szólni – nem azért, hogy önmagunkat ünnepeljük, hanem, hogy megértsük az intézmények ellentmondásos létét ebben az abszurd utolsó negyedében abszurd XX. századunknak, e Kelet-Közép-Európának mondott, de sokszor inkább Balkánként funkcionáló térségben, a kisebbségi kiszolgáltatottság feltételei közepette. És hogy megértessem, mire gondolok, a tiltások három fajtáját próbálom körüljárni, amelyek közvetlenül játszottak szerepet a Korunk Galériának nevezett vállalkozás létrehozásában. Mind a három közvetlenül levezethető a központosított hatalmi elvre, az egyre szélsőségesebb intézkedésekben megnyilvánuló, a lélegzetvételt is szabályozni akaró totalitarizmusra épített romániai rendszerből.

Ebben (abban?) a rendszerben a művészeti élet is csak ilyen alávetettségben létezhetett. Az anyagi eszközök a központilag szervezett és irányított szakmai szövetségek kezében összpontosultak, s ez kettős kiszolgáltatottsággal járt: az „eszmei", ideológiai irányítás mellett a művésznek – ha egyáltalán szóhoz kívánt jutni – el kellett viselnie az illető szövetségek vezetőinek ízlésterrorját (nem szólva itt a kisszerű, de nagy pénzeket mozgató személyes érdekeltségekről, szűkebb körű „szövetségekről"). A képzőművész, nálunk legalábbis, kiállítótermekben, galériákban, múzeumokban mutathatja meg magát, ezek viszont kizárólag állami kézben lehettek, lényegében egységes szakmai irányítás alatt. Ha a civil társadalom csírái legalább ezen a téren mutatkoztak volna már a hetvenes években, egy szerkesztőségi galéria esélyei minimálisak lettek volna, hiszen a külső feltételekben (megfelelő falfelület, világítás, főképpen pedig csak kiállítási célra használt helyiségek tekintetében) nem versenyezhettünk a „hivatalos" galériákkal. Rendelkeztünk azonban valami sokkal fontosabbal: önmagunkkal. Miközben ugyanis maga a folyóirat, a Korunk a több csatornán keresztül érvényesített pártirányítás és pártellenőrzés szenvedő alanya volt, a Korunk Galéria körülbelül egy évtizeden át kívül esett a hivatalos ellenőrzés körén; nem voltak előírásaink, sőt (hitem szerint) előítéleteink sem, így szabadon dönthettünk afelől, hogy kit, mit és mikor állítunk ki. Legfeljebb a helyi képzőművészeti élet (nem annyira a román, mint inkább a magyar!!!) „hivatásos" vezetőinek folyamatos rosszallásáról, különböző felszólalásairól szerezhettünk tudomást; őket, érthetően, zavarta egy szabad fórum, galéria működése, fokozatos térnyerése, tekintélyének növekedése – ezáltal ugyanis az ő érdekszférájuk kisebbedett vagy kapott léket(?). Az indulás évét, 1973 főtéri kiállításait egyértelműen egy ilyenszerű ellenzékiség, pontosabban alternativitás jellemezte. (Nyilván növelte a Korunk Galéria esélyét – no meg az ellendrukkerek bosszúságát – a szerkesztőség központi fekvése.) A fotós Kabán József, a pályakezdő (még csak nem is főiskolás) grafikus és festő Finta Edit és Bencsik János, a Ion Andreescu Képzőművészeti Főiskolán tanuló Kecskés Péter és Cseke Tamás, különösen pedig a náluk jóval idősebb, a képzőművészeti hivatal által akkor még amatőrnek tekintett Györkös Mányi Albert, a szövetségből pedig éppenséggel kizárt kolozsvári festőművész Incze Ferenc pár hónap alatt történt felpártolása eléggé világos beszédnek számított. 1974-ben „feddhetetlenül" kezdtünk, nem adva fel azonban elveinket: a grafikusként ismert szatmári Paulovics László festményeit hozta el a szerkesztőségi helyiségbe, őt Kopacz Mária követte, grafikai lapokkal, majd Bakó-Hetei Rozália, kerámiával. Paulovics volt az első Kolozsváron kívüli kiállítónk, s ezt a „szabálytalanságot" (az itteni és ottani helyi jóváhagyások megkerülését) folytattuk egy nagyváradi textilessel és egy fémdomborítóval, a szintén váradi fotóművésszel, Weiss Istvánnal. Sípos Lászlónak, Nagy Sándornak, Vincefi Sándornak, Szenesi Zoltánnak és Baász Imrének nem otthonról, szülővárosából kellett volna engedélyt hoznia, hanem a főiskoláról; természetesen egyikünknek sem jutott eszébe ilyen engedélyek beszereztetése, a zsűrizés pedig ugyancsak áthidalható volt, közmegegyezéses alapon.

Baász volt az utolsó (a katalógusába Bodor Ádám írta a szöveget), aki még a főtéri emeleti helyiségekből nézhetett farkasszemet Mátyás királlyal. Ekkor, 1974 őszén érkezett ugyanis a Korunkat közvetlenül érintő újabb tiltás, a kitiltás a város szívéből, a különállást önmagában is megtestesítő műemlék épületből. (A formáját ennek ügyesen találták ki, tálalták: a nem lakásként használt helyiségeket vissza kell adni eredeti rendeltetésüknek. Más kérdés, hogy a Szabadság tér 4–5. számú táblájáit viselő Apafi-ház már évtizedek óta az erdélyi magyar kultúra, sajtó otthonaként szolgált.) Az újonnan kijelölt szerkesztőségi székhely a Mócok útja 3. lett, vagyis a megyei néptanács néhány korábbi irodahelyisége. Igaz, csak pár sarokkal kinnebb, a nagyváradi országút irányában, mégis úgy éreztük, ezzel elszakították a Korunkat – és a Galériát – közvetlen közönségétől, a személyesen belátogatóktól. És akkor született meg (bevallom, nem az én agyamban) az ötlet: hívjuk meg, hozzuk el a Korunk Galéria új, kétségtelenül tágasabb és világosabb helyiségébe a legismertebb és legszeretettebb, legnépszerűbb erdélyi magyar képzőművészeket – ők majd ide vonzzák a közönséget. Meglepetésünkre sikerült, várakozáson felül megvalósult a terv. Csak néhány név 1975-ből és 1976-ból, a Korunk Galéria megnövekedett rangjának jelzésére: Fülöp Antal Andor, Balázs Péter, Deák Ferenc, Incze János-Dés, Nagy Albert, Puskás Sándor, Balázs Imre, Cseh Gusztáv, Tóth Szücs Ilona, Kazinczy Gábor, Gy. Szabó Béla, Kós Károly, Szervátiusz Jenő, Gergely István, Nagy Imre, Szilágyi Zoltán, Bardócz Lajos, Páll Lajos, Pallos Sch. Jutta, Márkos András, Árkossy István, Bittenbinder István, Gazdáné Olosz Ella, Forró Antal.

Az elképzelés tehát jó volt – annál is inkább, mert válasz lehetett (szinte akaratlanul, majd egyre inkább átgondoltan) egy harmadik s talán a legfontosabb tiltásra: alkalmat biztosított, mindenekelőtt a kéthetente, szombat délben tartott vernisszázsok révén, azoknak a találkozására, akik már egyre ritkábban (jószerivel csak a templomban és színházban) láthatták egymást. A kiállításmegnyitók művészi műsora – vers, zene – mellett, azzal versenyezve, a kultúra találkahelye lett így a Korunk Galéria. Nem csupán az erdélyi és nem csupán a magyar kultúráé, amint azt (mármint az utóbbit) a hivatalosságok vádként megfogalmazták. Talán elég Barcsay Jenőre, Buday Györgyre, Barta Lászlóra, illetve Cheorghe Olariura (még 1976-ból!), Aurel Ciupéra, Nicolae Maniura, Mircea Vremirre vagy a szász Harald Meschendörferre utalni. A spontán módra alakuló, ám hovatovább tervszerűen terjeszkedő – az avantgárdot s a hóstátiak, székiek, korondiak, homoródmenteiek népi önkifejezését, illetve közvetlen jelenlétét is vállaló, szervező – Korunk Galéria közönsége az évek során természetesen ugyancsak sokszínűvé vált (a „Találkozások" fényképanyaga dokumentálja majd a belső történéseket).

Ez lett baj. Nyilván ezért határoztatott el az észrevétlenül született intézmény fokozatos felszámolása: előbb a katalógusokba, majd a megnyitók műsorába, aztán a kiállító művészek hovatartozásába kötöttek bele (kezdték szigorúan megkövetelni a „passzust", az otthoni engedélyt a képzőművészeti fiókról vagy a megyei művelődési bizottságoktól) – a 250., jubileuminak elképzelt kiállítás megrendezését pedig be is tiltották. A párt- és állami (államvédelmi) hatóságok tudták, mit tesznek, legfeljebb nyíltan nem nevezték meg a szándékot. Érdeklődésük afelől, hogy kik járnak a Korunk Galéria megnyitóira, jelezte már a veszélyt. 1986 nyarától 1990-ig nem is rendezhettünk kiállításokat, legfeljebb lopva akasztgattunk új képeket az íróasztalok fölé, hogy az üres falak (a Mircea Vremir által felajánlott festmény eladásából, a tombolából előteremtett pannók) ne árasszák magukból a totalitarizmus sivárságát. Mert abból áradt elég amúgy is a sokszorosan megcenzúrázott és az elvtársak által „kiegészített" folyóirat lapjasiról.

Ma új tiltás napjaiban-heteiben élünk. A Funar-terv szerint a polgármesteri hivatal otthonává tett épületből előbb-utóbb ismét költöznie kell a szerkesztőségnek, talán még kulturálatlanabb környezetbe. Mi lesz most a Korunk Galériával? A kérdés természetesen nem szónoki, és nem egyszerűen a jövendő helyiségre (helyiségekre) annak megközelíthetőségére, világítási feltételeire stb. vonatkozik. Hanem a változott funkcióra. Az intézmény (a művészeti is) a feladatkörrel együtt születik, és azzal együtt pusztulhat, senyvedhet el. Mi lesz tehát a Korunk Galériával? Amikor (remélhetőleg) nálunk is „normális" galériák sora születhet. Amikor nem lesz bűn „elkülönülve", hivatalos engedélyek nélkül találkozni, a kultúra tiszteletében.

Minthogy nem szeretnénk a totalitarizmus romániai (és kolozsvári) újjáépülésére alapozni, inkább a Korunk Galéria új funkcióját kellene megkeresni, megtalálni. Utóvégre „a mű és világa" sem másodlagos kérdés – ha művészetről van szó...

(A Korunk–Funar-per folytatódik. A legfrissebb események: április 13-án azonnal kilakoltatási végzést kézbesítettek a szerkesztőségnek, Gheorghe Funar polgármester aláírásával. Másnap a költöztetőemberek is megjelentek. A Korunk azonban még aznap újra a törvényszékhez fordult, és április 15-én sikerült elérnie a végrehajtás időleges felfüggesztését a bíróság elnöke által. A legközelebbi tárgyalás május 11-én lesz.)

Kántor Lajos

A
GLÓRIA
PIRAMISA
A CSALÁDI ÉLET
MEGALAPOZOTT BIZTONSÁGA !

A GLÓRIA BIZTOSÍTÓ RT PIRAMIS 1,2 és 3 életbiztosításai
a speciális igényeknek és céloknak megfelelően nyújtanak biztonságot.
A PIRAMIS biztosítások alkalmazkodnak az Ön családjának elképzeléseihez,
értékkövetők,az infláció hatásait kivédik,nyereséghalmozók,hitelfedezetként igénybe vehetők.
Az alapszolgáltatásokon túl speciális mellékszolgáltatásokat kínálnak,melyek járadékra válthatók.

NYUGALMÁT BÍZZA GONDJAINKRA !

GLÓRIA
BIZTOSÍTÓ RT.

Gyakran utazik?
Sűrűn fogad külföldi vendégeket?

FERIHEGY AIRPORT

LÉGIFORGALMI ÉS REPÜLŐTÉRI IGAZGATÓSÁG
1675 Budapest Ferihegy, Pf.: 53. Telefon: 157-9123.

Vegye igénybe szolgáltatásainkat, melyeket teljes részletességgel megtalál az MTV Teletext adásának 173–175. oldalain!

MINIBUSZSZOLGÁLAT: a Ferihegyi repülőtérre és a repülőtérről 400 illetve 500 Ft-ért Budapest bármely pontjára.
REPÜLŐTÉRI GYORSJÁRAT: Budapest V. ker., Erzsébet tér és Ferihegy mindkét terminálja között, 200 Ft-ért.
KEDVEZMÉNYES SZOBAFOGLALÁS ÉS PÉNZVÁLTÁS: a repülőtéren.
RENT A CAR: korszerű, Volkswagen típusú gépkocsik vehetők igénybe.
TÁRGYALÓHELYISÉGEK: a városba be sem kell mennie, repülőterünkön kényelmes tárgyaló- és konferenciatermek állnak rendelkezésre. Tolmácsszolgálat, technikai eszközök, telefon, fax, telex, büfé, étterem.
HIRDETÉSI LEHETŐSÉGEK: a repülőtér mindkét termináljának kül- és belterületén, valamint Budapest felüljáróin.
KISREPÜLŐGÉPEK fogadása és kiszolgálása (General Aviation).

12041NP

Korupnai Éva művészettörténész

a Műcsarnokban megnyitotta Klödné Pászti Magda textilművész kiállítását.

TV Híradó.

1974. I. 19. TV. 19.30 Gné

Kónya József
grafikus

M.D.K.

Méltatás.

D. Fehér Ilona: A népművészet ifjú mesterei
Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 30.

M.D.K.

Kórusz József, grafikus

vízkordókat ábrázoló
rézkarcát említi:

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton

Esti Hirlap, Bp. 1957. máj. 14.

Kórusz József

Tájkép, szénagyüjtés, rézkarc

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása

Ernst Muzeum, 1955. junius, 24 l.

BIZÁNCI FESTŐ, XVIII. század

Házioltárka. Középkép: *Jelenetek remeték életéből,* balszárny: *Sz György,* jobb: *Szakállas szent*
Fa, tempera, 31×25, ill. 31×12·5 cm.
A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből. Ramboux, 282. szám. — Ipolyi Biharvármegye, 6. szám.

OLASZ

ALBANI, FRANCESCO (bolognai festő 1587—1660) KÖVETŐJE

Mitológiai tájkép Dianával

Nyolcszögletű, fa, olaj, 27×28 cm.
Gerevich PA, 240. és 262. l. (Albani köre.)

ALLEGRI, POMPONIO (pármai festő, 1521—1593)

Madonna Jézussal és Ker. Sz Jánoskával

Fa, tempera és olaj, 32·5×23·5 cm.
Restaurálta Endrődi Sebestyén 1916.
Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 762. l. (Correggio.) Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 232. l. (Pomponio Allegri.) Lepold—Lippay 55. l.

ANDREA DI BARTOLO (sienai festő, † 1428)

KÓRUSZ JÓZSEF

Tájkép, 12 cédgyűjtés rézkarc

Fiatal képzőművészek és iparművészek
kiáll 1955

Kónusz József

A zebegényi "szabadiskolában" tanit.

Szále László: Mire képes két festő

Látóhatár 73/dec 193. old.

MDK

Kórusz József

gouache:

Szénaboglya

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Színház

Kórusz József

kiállitott festménye:

Karnevál a Parlamentben, olaj,
110 x 150 cm

Tavaszi tár[illegible]t. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kiodiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19[illegible]1.

MDK.

Kórusz József grafikus

"Téli alkony" / rézkarc/
"Falu " "
Szénagyüjtés" "
"Vihar " "

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Műcsarnok,1955. 33.l.

Kónya József

Szántás C5 108 × 121 mm

Balatoni halászok

C5 90 × 140 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennále

1973 Balatoni Múzeum, Keszthely

Kórusz József

1921

at hoz az új.

Kórusz József rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Napló (Veszprém)

...csarnokában várj... deklődőket (decemb... naponta 10 és 18 óra...

Nem lesz érdektel... mondjuk, hogy a ... modern székházába... ben a zsüri egyálta... „kesztyűs kézzel" r... válogatott, alkalmu... egyik legfiatalabb... személyesen is megismerni. Tőle tudjuk, hogy azok az emberek, akik szeretik a

...gyei- ...ma- ...kö- ...két ...mint ...Ván- ...llett ...tjuk. ...man ...ppa ...rás) ...mált ...lnek.

Szarufaragásban a régóta ismert balatonkenesei *Sipőcz János* eddigi színvonalát meg-

EGRI CSILLA

Ebben a nagyszabású, látványos filmalkotásban minden „titok" előre tudott, jelenetei mégsem váltanak ki közönyösséget, unalmat. A filmszínházak nézőterén azok lesznek többségben, akik a regényből megismert, idegeinkbe felszívódott fordulatok és epizódok elmaradását kérik majd számon az alkotóktól: a rendező *Várkonyi Zoltántól*, *Szécsi Ferenc* operatörtől és a forgatókönyv írójától, *Nemeskürty Istvántól*.

Azt, hogy *Gárdonyi regénye* — minden korosztály körében — mennyire *népszerű és állandóan keresett olvasmány*, a könyvtárakban a forgalomból kivont rongy-

Kórusz József

Székesfehérvári emléklap
C2 90×145 mm

Balatonpart
C5 100×145 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Biennálé
1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

Kórusz József

Újévi üdvözlet

Bort, búzát, békességet

x 3 141 x 131 mm

Második Balatoni Kisgrafikai Bienniálé

1973. Balatoni Múzeum, Keszthely

1988 UKT 13

Kórusz József 1021

Megyénkből indultak (37)

Kórusz József, festőművész

Budapesten, a Harcsa utcai házban, pontosan Kóruszék ajtaja előtt áll meg a felvonó. A csengetésre a feleség, az ugyancsak festőművész Kiss Teréz léptei válaszolnak. Távolabbról a férfié, a nehezebb cipők.

— *Veszprémben elkerültük egymást, de így talán még alkalmasabb.*

Kórusz József festőművész igazat mond: munkáról, művészetről elmélyülten beszélgetni ott lehet igazán, ahol a befejezett és félig kész alkotások kérdezgetésre ösztökélnek; elbeszélt és megörökített élményekben dúskálhatunk.

Rásütni valakire, hogy rokonszenves, könnyen lehet, jóindulattal, felületesen is. Elegendő hozzá — gondolhatnák sokan —, ha valaki i n n e n indult, „megyénkben született." A dolog azonban másként van. A rokonszenvvel és őszinte érdeklődéssel mi csak az olyan közérdeklődésre és megbecsülésre érdemes alkotókhoz fordulunk, akik valahol már letették a garast, bizonyították, anélkül, hogy egy-egy sikerükről szülővárosukat táviratban értesítették volna.

Dicsekvés, hivalkodás nem válthatja ki a rokonszenvet. A veszprémi születésű Kórusz Józsefhez is azért csengettünk be, mert Szőnyi István és más mesterek tanítványától semmi sem idegenebb, mint a tolakodás és kilincselés.

— *Testvéreimhez, de elsősorban édesanyámhoz járogatok haza. Veszprémbe megosztani és eloszlatni a gondokat.*

— Más kapcsolat?

— *A barátiakat említhetem. Erős szálak: kollégiumi, főiskolai, most pedig pályatársai vonzalmak fűznek Ircsik Jóskához. Veszprémről pedig majdnem annyit, mint Zebegényről, ahol mesterem műtermében is dolgozhattam. Ez a két név az „anyatej"-et jelentik számomra.*

Szőnyi István zebegényi otthonában — a mester halála óta is — sok időt tölt el a tanítvány Kórusz József, aki ott nemcsak fest, hanem a Dunakanyar-bizottság tagjaként társadalmi munkát is végez.

— *Tanáraimtól, elsősorban Szőnyitől azt igyekeztem megtanulni, hogy realistán látassak, hogy a festő szemével tudjam befolyásolni a nézőt. Szőnyitől a szakmán kívül szemléletet is kaptam: mit érdemes nemcsak megnézni, hanem meg is látni. Lehet az egy kikötött ökör, egy földretett kosár, ha az élet számára festői szemmel le tudom tapintani.*

Keszthelyen, az idei Balatoni Nyári Tárlaton a Süllő című Kórusz-gouache egy ilyen „szemmel letapintott" kép volt. S mivel módomban van, véleményt mondhatok, válogathatok a lakásban található művek között. Volna miért pirulnom, mert már az első kiválasztottra úgy mutatok rá, hogy — tudtomon kívül — a feleség, Kiss Terézia egyik rajzának szól a dicséret.

Nem nevetünk, átsiklunk a „baklövés"-en. A rézkarcok közül a Balaton bárányfelhőkkel, az Anya, a Dunai halászok, a Fények a Balatonon és az Ablak télen tetszenek leginkább; a szénrajzok közül a Festő lány, a Fuvaros. Nagy és igen nehéz a választás a tusrajzok között: a Zsuzsika, a Börzsönyi hegyek, a Zebegény ragadnak főképpen magukkal. És igen sokat mond számomra egy pácrajz: a Veszprémi házak...

Búcsúzáskor a külföldi utakról hozott élményekre és itthon képpé érett művekre nézek még vissza. Legtovább a Dubrovniki táj című gouache-ra.

Egy teljes őszinteségében ritkán kitárulkozó beszélgetés jegyzeteiből érdekes néhányat szó szerint idézni. *„Nem vagyok hive a gépies, „gyári" festészetnek. Célom, hogy azzal, amit csinálok el ne szakadjak a legjobb magyar festői hagyományoktol.* Méhszorgalommal gyűjtöm az anyagot. Néha szinte vég nélkül dolgozom: mindig ahhoz akarok hozzáadni valamit, amit tegnap tettem. Ha pihenek — ritkán — az is a termékeny csend."

Kórusz József, világot járt fiatal festőművész, társadalmi munkában rengeteg diavetítéses előadást tartott már tanulmányútjairól. Ha terve sikerül, 1970-ben szülővárosában, Veszprémben is gyűjteményes kiállítást rendez.

Most, a múzeumi hónap heteiben, a „termékeny csend" a Dunakanyarhoz, a múzeumhoz köti, amelynek tavaly is negyvenhatezer látogatója volt. *Kórusz József nemcsak művelője, tudatos propagálója is a művészetnek.* Nemcsak a tárlatok, hanem a múzeumok és művész-klubok közönsége is sok helyen megjegyezte, s nem feledi el a nevét.

CSERHÁT JÓZSEF

KÖNYVESPOLC

Lőrincze Lajos:
Nyelvőrségen

Ma egy hete elhatároztam, hogy nem mozdulok el a rádió mellől, meghallgatom Lőrincze Lajos *Édes anyanyelvünk* műsorát. Kötelességből, de szándékosan figyeltem a szavakra. Kíváncsi voltam, Lőrincze milyen újabb „jelentést ad" a nyelvőrség tornyából, ahol immár tizenöt esztendeje teljesít szolgálatot.

Mikor lesz vége ennek a szolgálatnak?

Erre a kérdésre egy gazdasági szakembernek Lőrincze Lajos így válaszolt: *„Majd, ha meghalunk! Meghökkenve nézett rám, azt hitte, tréfálok. Pedig nem tréfáltam, csak nem voltam egészen pontos. Mert akkor sem fejeződik be, csak számunkra. A „téma" továbbra is időszerű marad..."*

Időszerű, örök téma: anyanyelvünk védelme. A szolgálat — ezt tudtam meg a NYELVŐRSÉGEN című könyvből — egy percig sem szünetelhet. Szinte egyfolytában olvastam végig Lőrincze jelentéseit; olyan könyvben, amelyet az Akadémiai Kiadó tízezer példányban jelentetett meg. Kárpótoltattam magam. Egy példányt most már magaménak tudva vezekelhettem az elmulasztott „öt percek"-ért; az Édes anyanyelvünk időszerű anyagából váratlan ajándékként mindazt megkaphattam, amit csaknem félezer oldalon át a gyűjtemény nyújt.

Boronkayné tiltakozik az Annabelle elnevezés ellen. Lőrincze így ad neki igazat: *„S mennyivel kiejthetetlenebb — mondjuk — az Anna, mint az Annabelle, a Marika, mint a Mariann? A magyar nevek okvetlenül kedvesebbek lesznek az idegennek, mint a nemzetköziek, hiszen éppen Füreden nagy Anna-kultusz van, a Marika név meg már az idegen fülének is természetesen s főként magyarosan hangzik."*

Érdeklődve olvassuk a válaszokat.

„Gyermekkoromban Szentgálon a mosdószappant szagos szappan-nak mondtuk, s nyilván mondják más vidékeken is." Az idézetet az egyik ötperces előadásból — „Minek van szaga, minek illata?" — választottam. Nem igaz — magyarázza és bizonyítja Lőrincze —, hogy az illat csak a szaglóidegekre ható jó érzetet, a szag pedig csak a rossz érzetet jelenti.

Az olvasó természetesnek tartja a NYELVŐRSÉGEN szerzőjének bátorságát, melylyel bármelyik napilap, folyóirat, vagy irodalmi alkotás magyartalanságaira lecsap. Nem is a bátorság, a kötelesség prancsolja neki, hogy „a szügyébe vágja sarkantyúját" és az ehhez hasonló kifejezéseket megrója.

De nemcsak a „lázas sietséggel készülő napilapokban", regényekben is előfordulhat ilyen mondat: „Vaj van a füle mögött." (Berkesi: Játék a tisztességgel, 357 l.)

Vigyáznunk kell a szép, szeplőtelen magyar beszédre! — ez cseng ki a NYELVŐRSÉGEN minden sorából Ne beszéljünk magyartalanul. Akik anyanyelvünk tisztaságát féltik, arra is gondolnak, vajon magyartalan kifejezés-e, hogy „ezen pár sor írásom?"

„Nem magyartalan — írja Lőrincze —, mert hiszen nincs benne semmi idegenszerűség. Az én falumban, Szentgálon jól beszéltek és beszélnek magyarul, s ott én még így tanultam (nem az iskolában!) az első levélkezdő formát: "Kívánom, hogy ezen pár sor írásom a legjobb egészségben találja."

Mint a NYELVŐRSÉG olvasója, megragadom az alkalmat, hogy „ezzel az egyáltalán nem magyartalan, csak kissé régies" kifejezéssel fejezzem be a „pár sor" írást. Ezen pár sor írásommal a népszerű és nélkülözhetetlen sorozatot szerkesztő Lőrincze Lajos munkásságát szeretném megköszönni; azok nevében is, akik öt hétről hétre meghallgatják.

CSERHÁT JÓZSEF

Lőrincze Lajos:
Elvitték a szilasiak*

A címül írt szólást gyakran hallottam gyermekkoromban s azóta is a Veszprém megyei Szentgálon. Ha valaminek lába kelt, vagy csak nem találtuk s keresgéltük, nagyanyám (pontosabban: *öreganyám*) szokta mondani: *elvitték a szilasiak.* Akkoriban nem sokat gondoltam rá, kik lehettek azok a *szilasiak*, s hogy miért gyanúsítjuk éppen őket. S amikor később eszembe jutott ez a szólás, akkor sem szenteltem neki különösebb figyelmet; arra gondoltam, ez is valami bennszülött nyelvi lelemény lehet, amilyen számtalan akad nálunk is, másutt is; ma ismerik, holnapra már elfelejtik, s a falu határán túl nyilván nem jutott el sohasem.

S íme, most a Kortárs egyik számában (1964. aug.) buk-

Kórusz József

1021

Kórusz József: Alumíniumkohó

otukat változtatják, sűrű-
dnek, vagy átlátszóvá vál-
k.
Több mint száz ilyen ve-
ületből kísérletezett három
e egy amerikai kémikus,
íg olyan anyagot talált,
elyik néhány ezredmilli-
éteres szivaralakú moleku-
kból áll, és amelynek elekt-
mos reakciója megfelelő-
k látszik. A vegyület, mint-
y három ezredmilliméter
stagságban két üveglap
zé zárták, amely üveglap-
knak belső felületét az
ektromos áramot jól vezető
átszó anyaggal vonták be
: első üveglap is átlátszó
aradt, a hátsó tükröződő fe-
letű volt. Nyugalmi állapo-
ban a folyékony kristály-

A lapos képeső feltalálója és kísérleti készüléke

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

NOV 24 1960

Tudományos kutatások — bérmunkában

... sugár sterilizálás magyar módszerekkel — Debrecenben

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)

1968 NOV 1

1021

Kórusz József: Fuvaros

(Szénarajz)

Kórusz József

lasztói között akon

a látogatott *Gyimóthi Dénes*, ő titkára, országgyűlési kép- rási bizottsága szervezésében kozott. A iskolaigazgató is- ését, majd vitában fejtették Ezután 25 meghívott előtt lt a már korábban, a Haza- akosság széles rétegét érintő

vel együtt Mezőlakra láto- et, a kenyérgyár vezetői is ók kérését, panaszát. A sok- órákba nyúlott. A Hazafias a a jövőben több községben désre számot tartó találko-

még ne
portásfü
A váro
hogy 15
lakást,
vorta,
kulcsok

— *É*

— *A*

tőrzsgy
tanács
lakást,
fejlesz

Páp
Lehet
felesleg elhelyezésére.
egy csaknem tízmilliós beru- házást majdnem ingyen. S nost egy lakás beígért lakás da nem adása leállítja ezt.

— *Maguk értik?*

A pszichológus is csóválja fejét.

S. Boda András

1021

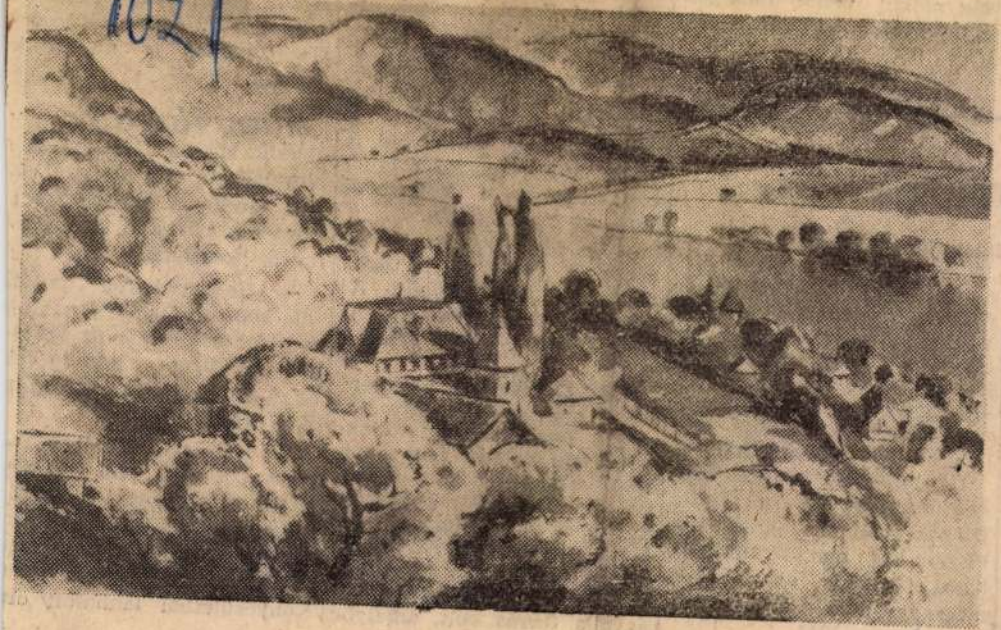

Kórusz József rézkarca

Kórusz József

ottságban.
ottság nélkül pedig nemigen
ugodtan a ma, s még kevésbé a
ere.

Raffai István

lmesek

Fiatal Utazók Klubja

tek a harkányi, országos ifi motoros találkozón, ahol Veszprém megyét képviselték. A Fiatal Műszakiak Klubja elsősorban *a szakmai érdeklődésű kiszeseket vonza* és a vitákba torkolló előadások igen látogatottak.

Úgy tervezik, hogy az őszszel megalakítják a Fiatal Utazók Klubját, hiszen sok kiszes járt már külföldön, hazai tájakon, vagy éppen most gyűjti pénzét, szabadságát ilyen céllal.

NAPLÓ
Veszprém
1969 JUL 20
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-148, 340-176

1021

FÓRUM

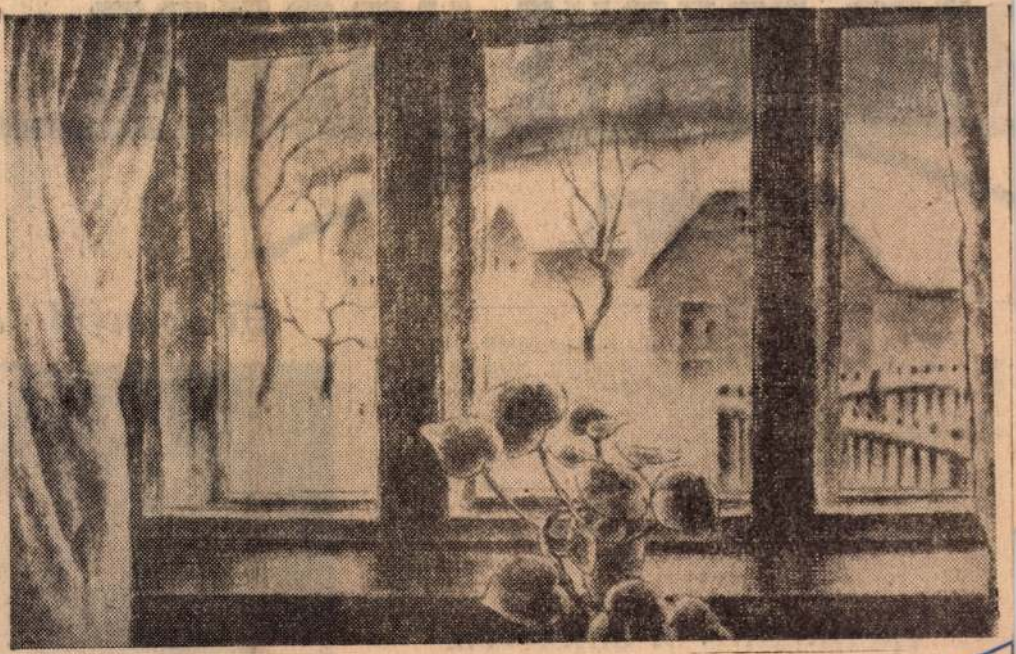

Kórusz József: Téli ablak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPLÓ
(VESZPRÉM)
1969 FEB 16

RÉM MEGYE VASBAN

Egyik szomszédunkhoz — Vas megye tájaira — látogattunk el a héten. Keresnünk sem kellett, lépten-nyomon belebotlottunk a két megye kapcsolatát példázó eseményekbe. Veszprém megye sokszínűen képviselteti magát nyugati szomszédja gazdasági és kulturális életében.

Ezt tapasztaltuk, amikor Erdélyi Béla, a megyei tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese fogadott bennünket. Pedagógusból lett a megye egyik államhatalmi vezetőjévé. Érthető, ha a beszélgetés is egy iskolai témával indult.

Életmentés öt emeleten

Várpalota példáját először az alközpont dolgozóinak

Diétás nyúl az olaszoknak

MDK

Kórusz József

Hegyvidék, rk.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

Kórusz József

Arató cséplő kombájn -rézkarc Bp.1961
248x340 mm. 95.-Ft.

Silókombájn - rézkarc Bp.1961.
190x340 mm. 95.-Ft.

Vetés - rézkarc Bp.1961.
230x350 mm. 95.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 220.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

doznak a hazaáról.

1021

Kórusz József rézkarca: Fények a Balatonon

Kórusz József

vannak a fénysugár belépésénél, mint a kibocsátásnál), a szálköteg másik végén annyi pontra oszlik fel, mint ahány szálat tartalmaz a köteg és világosan az eredetinek megfelelően jelenik meg. Az így előállított képet megtekinthetjük, fényképfelvétel készíthetünk róla, vagy átsugározhatjuk a TV-kamera képernyőjére is. A száloptika segítségével tehát képeket és fényt lehet vezetni a hajlékony kötegen keresztül, így lehetőség nyílik arra, hogy nehezen hozzáférhető helyekre fényt vihessünk.

A látható szívkamra

A száloptika fontos felhasználási területe az endoszkópia, amely alatt olyan eljárást értünk, amikor élő személyek testének nehezen hozzáférhető belső üregeit gyógyászati szempontból vizsgálják. A hagyományos endoszkópok többnyire bonyo-

...rovel, hallatlan tü... ...áró aranykitermelés... ...ka már régen lejárt... különösen gazdag ... talmú kőzeteket. ... aranyszemcséket gö... lyók medre mégsem ... kihasználatlanul. E... leményen voltak ... szakemberek is, a... Ural-hegység ara... völgyein áthalad... folyón megépítetté... látható kotró berendezést és a hozzá tartozó aranymosó üzemet. A tökéletesen gépesített és automatizált „aranygyárnak" csak néhány dolgozója van, ezek is főként gépkarbantartást végeznek. A kitermelést és a mosást végző berendezések irányítását egyetlen ember gondjára bízták az épület tetején elhelyezett vezérlőteremben. Eközben a folyó egyenletesen szállítja értékes hordalékát a kiemelő berendezés kanalai alá, de a kotrómű közeli partszakaszokra is ellátogat a hordalék kiemelése céljából.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NAPLÓ
(VESZPRÉM)

elektromotor tel...

550 V feszültségig
és 0—100 kW teljes...
Impregnálásunk a I...
lási módnak és a B...
felel meg.

AZ ÁLTALUNK VÉGZETT J...
6 HAVI GARANCIÁT VÁLLA...

fővárosi szabó ervin könyvtár

GALÉRIA

KÓRUSZ JÓZSEF kiállítása

BUDAPEST, X. PATAKY ISTVÁN TÉR 7-14

TIHANYI UDVAR

SZOPTATÓ ANYA

KÓRUSZ JÓZSEF
kiállítása

BUDAPEST, X. PATAKY ISTVÁN TÉR 7-14

FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR 1904 BUDAPEST

1979. XI. 24–XII. 29.

TÉLI UDVAR

A kiállítást rendezte
és a katalógust tervezte:
M. Kiss József

Kórusz József festő- és grafikusművész 1927. június 15-én született Veszprémben. Budapesten érettségizett. 1946-ban a Derkovits Kollégium alapító tagja lett. 1948-ban került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol 1953-ban végzett Szőnyi Istvánnál a freskó szakon. A következő évben állított ki először a Műcsarnokban, a IV-ik Magyar Nemzeti Kiállításon. Bemutatott olajfestménye "A Munkácsy-kiállítás látogatói" című diploma-munkája volt. A főiskola elvégzése után egy évig minisztériumi ösztöndíjban részesült. 1953-ban tagja lett a Képzőművészeti Alapnak, s ugyanezen évben felvételt nyert a Rézkarcoló Művészek Alkotó Közösségébe, amely oly kitünő mestereket egyesített magában, mint Csók István, Szőnyi István, Boldizsár István, Rudnay Gyula, Glatz Oszkár és Elekfy Jenő. Ekkortól kezdve rendszeresen dolgozott a Képzőművészeti Alapnak és a Rézkarcoló Műhelynek, majd munkássága elismeréseként felvételt nyert a Magyar Képzőművészek Szövetségébe. 1961-ig gyakorta kijárt Zebegénybe egykori mesteréhez, 1961. tavaszától pedig Szőnyi István özvegyének meghívására feleségével, Kiss Terézia festő- és grafikusművésszel, hat éven át 1967-ig volt vendégművésze a zebegényi Szőnyi-háznak, ahol az elhúnyt mester műtermében dolgozott. 1968-ban részt vett a zebegényi Szőnyi István Emlékmúzeum létrehozásában. 1969-ben egyik létrehozója volt, és azóta tanára a zebegényi nyári szabadiskolának, e tevékenységével Végvári Lajossal együtt hervadhatatlan érdemeket szerezve a művészeti népművelés területén. Három évvel ezelőtt megalapította, és azóta is ő

vezeti az egész évben működő Zebegényi Műhelyt, melynek munkáiból eddig két alkalommal rendeztek kiállítást a fővárosban. Munkásságát 1979-ben A Szocialista Kultúráért kitüntetéssel jutalmazták. Ő maga számos kiállításon, bemutatón vett részt. 1954-től 1970-ig majd minden alkalommal a Műcsarnok Magyar Nemzeti Kiállításán, 1971-ben az "Új Művek" Kiállításán, 1976-ban a Magyar Nemzeti Galériában a "Fényes Szelek Nemzedéke" ugyanezen évben a "Mai Magyar Grafika és Kisplasztika" Kiállításon, 1978-ban a "Magyar Grafika 1978" című kiállításon Sárbogárdon a "Grafika 76" c. Kiállításon, 1978-ban ugyanitt a "Grafika 78"-on, 1957-ben és 1960-ban a Csók Galéria Csoportos Kiállításán, 1966-1968-ban és 1976-ban Keszthelyen a Balatoni Nyári Tárlaton, 1968-ban a Bagdadi Magyar Kiállításon, 1966-ban a Pest Megyei Művészek Kiállításán a szentendrei Ferenczy Múzeumban, 1970-ben a Radnóti Klubban a II. Kerületi Művészek Kiállításán, 1973-ban a Keszthelyi Balatoni Kisgrafikai Biennálén, 1974-ben a Helsinki Ex Libris Kongresszus Kiállításán, 1977-ben Nagymaroson a NÉKOSZ, majd a Nagymarosi Művésztelep Kiállításán, 1978-ban a II. Kerületi "Tíz Művész" Kiállításán és az Őszi Tárlaton, Önálló bemutatót tartott 1976-ban a Derkovits Terem Pinceklubjában a Műgyűjtők és Műbarátok Köre meghívására. Önálló kiállítása 1977-ben volt a Simontornyai Vármúzeumban.

Eddig olaj, olajtempera, gouache- és vízfestmények, továbbá tuslavírozások és különféle technikájú rajzok mellett több mint 200 grafikai lapot készített a bélyeg-

nagyságtól a 50x70 cm-es méretig, a linó- és fametszés mellett a rézkarcolás minden változatát művelve.

Munkái vannak a Magyar Nemzeti Galéria, a Vízügyi Múzeum, a Művelődésügyi Minisztérium, a KISZ Központi Bizottsága, a Szegedi Pamut- és Kenderfonógyár tulajdonában, továbbá számos hazai és külföldi magángyűjteményben, így az USA-ban, az NSZK-ban, Franciaországban, Hollandiában, Svájcban, Olaszországban, Jugoszláviában és Ausztriában.

Kórusz József művészetének tárgy- és témaköre rendkívül változatos. Tájképek, házak, udvarok, egy- és többalakos kompoziciók, aktok, arcképek, csendéletek, szobabelsők, állatképek egyaránt foglalkoztatják úgy a festőt, mint a grafikust. Azok közé a művészek közé tartozik, akiket kezdettől fogva a napfénytől megvilágított és megváltoztatott színek problémái izgatnak, amelyekhez az anyagot a mindig változó valóság állandó tanulmányozása szolgáltatja. Élményeit közvetlenül a természet előtt rögzíti meg, rendszerint gouache-technikával, kisebb méretű munkákon, ezeket aztán műtermében nagyobb méretű táblaképeken dolgozza fel olajtemperával, amely lehetővé teszi a tanulmányozott világítási fokozatok és színhatások maradéktalan visszaadását. Grafikáit is elsősorban a fényhatások és tónusfinomságok gazdagsága jellemzi. Ezeken csakúgy, mint festményein, a Szőnyi-hagyomány egyik legkitűnőbb képviselőjének bizonyul.

Horváth Béla
művészettörténész
Ady-díjas író

AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIA

ARADI Nóra: Fényes Adolf. (Bp. 1979), Corvina. 27 l. 24 t.

FERENCZY Béni: Virágoskönyv. /Akvarellek./ Ady Endre, Juhász Gyula stb. verseivel. Vál. Katona Tamás. /Bp./ 1974, M. Helikon - Európa Kiadó. 60 l.

GENTHON István: Ferenczy Károly. (Bp. 1979), Corvina. 78 l. XXXII, 171 t.

Graphica Hungarica. /Bp./ (M. Helikon - Móra Kiadó.) /19/78. (Összeáll. Szántó Tibor. Bev. Veress Miklós.) (1978.) 32 lev.

HAULISCH Lenke: A szentendrei festészet kialakulása, története és stílusa 1945-ig. Bp. 1977, Akad. Kiadó. 145 l. 40 t.

HEVESY Iván: Az új művészetért. (Válogatott írások.) Bp. 1978, Gondolat. 449 l.

ITTEN, J.: A színek művészete. Szubjektív élmény és objektív megismerés mint a művészethez vezető utak. (Bp. 1978), Corvina. 95 l.

KARGINOV, G.: Rodcsenko. Bp. 1979, Corvina. 263 l.

KEPES György: A látás nyelve. (Ford. Horváth Katalin.) Bp. 1979, Gondolat. 250 l. illusztr.

KISS Pál, M.: Művészetről mindenkinek. (3. bőv. kiad.) (Bp. 1979), Corvina. 402 l. illusztr.

KOÓS Judith: Kozma Lajos munkássága. Grafika. Iparművészet. Építészet. 1975, Akad. Kiadó. 265 l.

KŐS Károly. /Reprodukciók. Bev./ (Székely András.) (Bp. 1979, Corvina.) 2 l. 12 t.

A Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményei. (Szerk. Solymár István.) 2. kiad. /Bp. 1977/, Corvina. 270 l. illusztr.

MIKLÓS Pál: Vizuális kultúra. Elméleti és kritikai tanulmányok a képzőművészetek köréből. Bp. (1976), Magvető. 379 l. 12 t. /Elvek és utak./

(SOLYMÁR István): Három évtized. Harminc grafika. Bp. 1975, Képzőműv. Alap. 30 t.

SZÍJ Rezső: Tallós - Prohászka István. Bp. 1979. (Kiad. a Mosonmagyaróvári Tanács.) 58 l.

/Tizenkilencedik/ XIX. századi rajzok és akvarellek. Mór. 1979, aug.-szept. Bp. 1979, Révai ny. 40 l. illusztr.

Tátrai Lajosné

NAPLEMENTE

a
GALÉRIA
eddigi kiállításai

1. SÁNTA LÁSZLÓ grafikái
   M. KISS JÓZSEF grafikái
2. DÁNIEL KORNÉL festményei
3. ZEBEGÉNYI MŰHELY
   ARTNER MARGIT grafikái
   CSIPES ANTAL grafikái
   HALLER GÉZA grafikái
   KÜRTÖSI KLÁRA grafikái
   SZABÓ ANDRÁS grafikái
   SZÉL KÁROLY grafikái
4. MORVAY LÁSZLÓ grafikái
5. KONDOR LAJOS illusztrációi
   RÉBER LÁSZLÓ illusztrációi
   REICH KÁROLY illusztrációi
   SZÁNTÓ PIROSKA illusztrációi
   WÜRTZ ÁDÁM illusztrációi
6. NAGY MAGYAR FESTŐK
7. ÉSZT KISGRAFIKÁK
8. KISS TERÉZIA grafikái
9. PÁNCZÉL TIBOR fotói
10. PHILIPPE GIELEN fotói
11. RADÓCZY MÁRIA textiljei
12. MAGYAR JÓZSEF grafikái
13. MAGYAR DIAFILM-GRAFIKÁK
14. ZEBEGÉNYI MŰHELY grafikái

KISBORJÚ

USZÁLYOK

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ

Hétfő:	10-19-ig
Kedd:	10-19-ig
Szerda:	15-19-ig
Csütörtök:	10-19-ig
Péntek:	10-19-ig
Szombat:	13-18-ig
Vasárnap:	9-13-ig

KÖNYVTÁRUNKBA SZERETETTEL VÁRJUK!

FSZEK **79/518**

A FSZEK 35.SZ. KERÜLETI KÖNYVTÁRA
BUDAPEST XX. MARX KÁROLY ÚT 128

MEGHÍVJA ÖNT

KÓRUSZ JÓZSEF

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

BEMUTATJA

1981 FEBRUÁR 21-ÉN SZOMBATON

17 ÓRAKOR

HORVÁTH BÉLA

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

ADY-DÍJAS ÍRÓ

Kórusz József festő- és grafikusművész, kinek művészete meglehetősen széles tárgyi és tematikai világot ölel fel, s ezt a világot a legkülönfélébb eszközökkel, müfajokban, müformákban közvetiti, ezen a kiállitáson festőként mutatkozik be, a Dunakanyarra szükitve le tárgyi mondanivalóit, amelyeket akvarell- és gouachetechnikával örökit meg. Tárgyi világának s eszköztárának ez a kényszerü leszükitése nála azzal az igen nagy haszonnal jár, hogy a nézőt valósággal kényszeriti a müvészi alkotás lényegének keresésére, felismerésére, a müvészi érték meglátására. Itt a Kisduna-Galériában Duna menti képeket állit ki, a Dunakanyar sajátos szépségeinek igézetében készült munkákat, amelyeknek tárgya szinte kivétel nélkül a viz, a vizpart s ami ennek mentén látható Nagymarostól Zebegényen át Tahiig. Ami a tárgyi részét illeti e müvészetnek, az nagyon is egyszerü, és nagyon is ugyanaz: viz, fák, dombok, dombvonulatok, itt-ott házak, falurészlet, vasutvonal, elvétve emberek, egy-két boglya, általában alacsonyabb vagy magasabb ég a táj felett nappal vagy anélkül, némelykor felhőkkel. Csupa oly elem, ami önmagában alig alkalmas a figyelem felkeltésére. Ha Kórusz József képei mégis megállitanak, annak oka nyilván másban keresendő, mint a tárgy, amely jobbára mindenki számára ismert. Ez a másvalami a meglátás és megláttatás miképtje, a visszadás módja, az a többlet, amit a müvész ad, az alkotás lényege. Nincs két egyforma viztükör, nincs két egyforma nyárfasor, két egyforma boglya. Ugyanaz a tárgy sem egyforma, a változás törvényének alávetve folyvást változik. Évenként, évszakonként, naponként, napszakonként, óránként, percenként. Változnak a szinek, a formák, a légkör s vele az egész hangulat. Nézzük csak: ha süt a nap, ha beborul, ha feltámad a szél, mi mindent von maga után a viz tükrén, a fák lombján, a házak tetején, a talaj felszinén; mit jelent egy napkelte vagy egy napnyugta ugyanazon a helyen, ugyanazokkal a tárgyi elemekkel! Vajon amit e képeken kapunk, mind észrevesszük-e a valóságban, s ha igen, meg tudjuk-e őrizni, s tudjuk-e közvetiteni másoknak? Nemde itt következik a müvész szerepe s egyszersmind összes kinja? Hogy nem egyszerüen természetmásolásról van szó,

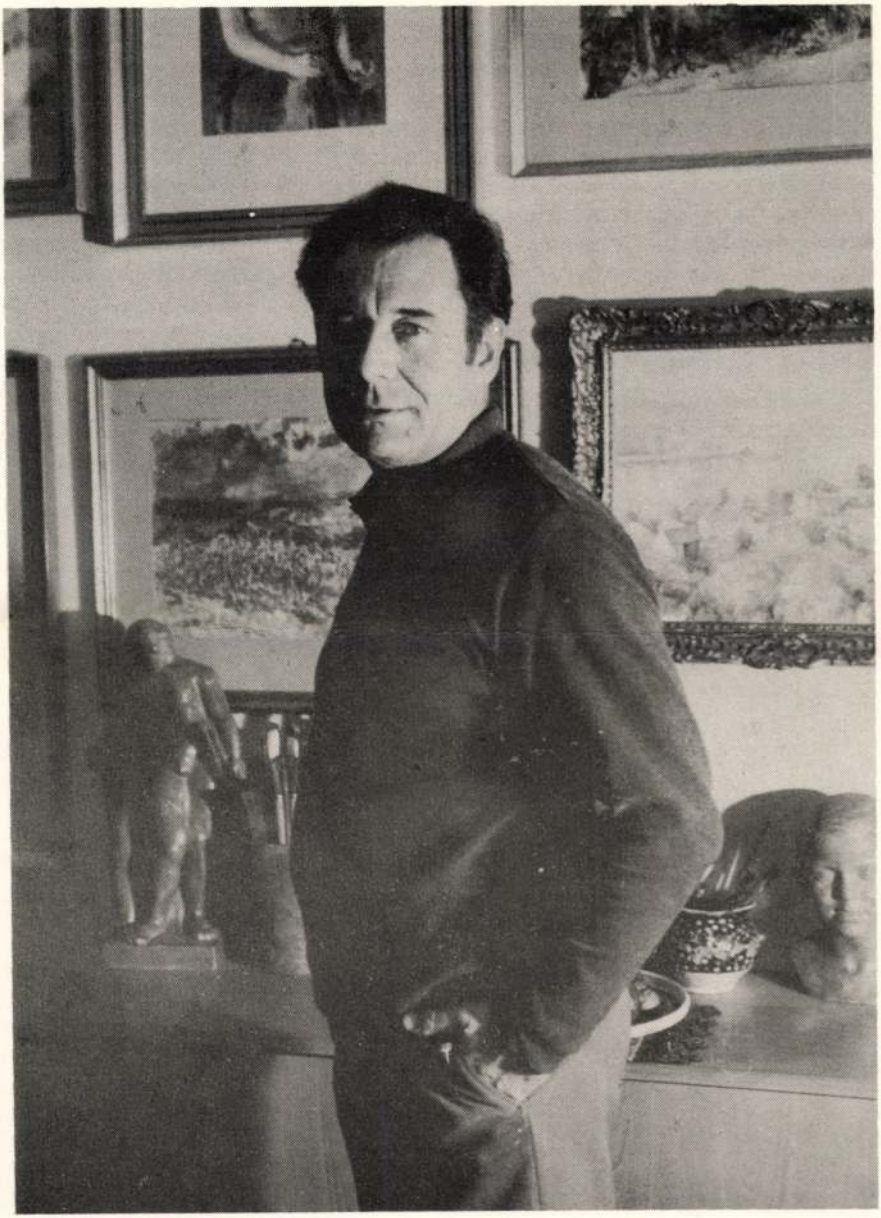

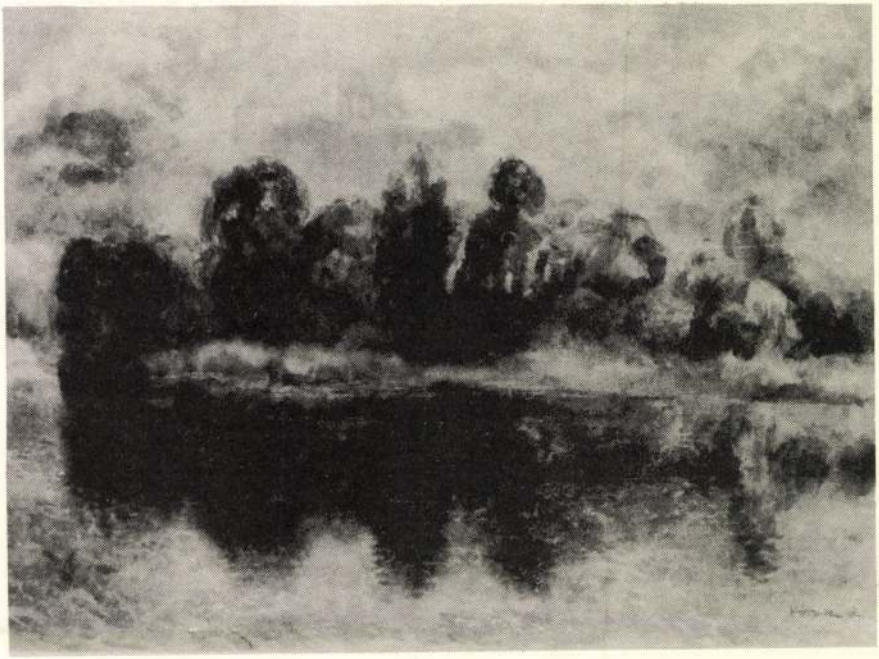

bizonyos, s hogy nem is egyszerüen hangulatfestésről - bár ezeknek is meglehet a maguk értéke - nyilvánvaló. Kórusz József optikai összefüggéseket, törvényszerüségeket keresve alkot, rögziti meg élményeit, látományait. Hogy milyen eredménnyel, annak megitélése már nem ez elősző, hanem a kritika feladata.

Horváth Béla
müvészettörténész
Ady-dijas iró

Kórusz József 1927. junius 15-én született Veszprémben. 1946-ban a Derkovits Kollégium alapitó tagja lett. 1948-ban került a Képzőművészeti Főiskolára, ahol 1953-ban tagja lett a Képzőművészeti Alapnak, s ugyanezen évben felvételt nyert a Rézkarcoló Művészek Alkotó Közösségébe, majd a Magyar Képzőművészek Szövetségébe. 1961 tavaszától 1967-ig mester özvegyének meghivására feleségével - Kiss Terézia festő- és grafikusművésszel - hat éven át volt vendégművésze a zebegényi Szőnyi-háznak. Szőnyinével együtt szorgalmazója és alapitó tagja volt a Dunakanyar Intéző Bizottság Kulturális Bizottságának, 1968-ban résztvett zebegényi Szőnyi István Emlékmuzeum létrehozásában. 1969 óta egyik tanára a zebegényi nyári szabadiskolának. 1976-ban megalapitotta, és azóta is ő vezeti az egész évben működő Zebegényi Műhelyt. 1979-ben munkásságáért a Szocialista Kulturáért kitüntetéssel jutalmazták. 1980-ban az I. Dunakanyari Tárlat diját kapta. 1954 óta számos hazai és külföldi kiállításon vett részt. 1976-ban bemutatót tartott a Derkovits

Terem Pinceklubjában a Mügyüjtők és Mübarátok Köre meghivására. Önálló kiállitásai: 1977-ben a Simontornyai Vármuzeumban, 1979-ben a fővárosi Pataky István Müvelődési Központban, 1980-ban a szegedi November 7 Müvelődési Központban, továbbá a szőregi Müvelődési Házban. Munkái vannak a Magyar Nemzeti Galéria, a Vizügyi Muzeum, a Müvelődésügyi Minisztérium, a KISZ Központi Bizottsága, a Szegedi Pamut- és Kenderfonógyár, a Dömösi Galéria és a Kernstok Károly és Nyolcak Archivum tulajdonában, továbbá számos hazai és külföldi magángyüjteményben, igy az USA-ban, az NSZK-ban, Franciaországban, Hollandiában, Svájcban, Olaszországban, Jugoszláviában és Ausztriában.

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
A KÖNYVTÁR NYITVATARTÁSI IDEJÉBEN

HÉTFŐ	13-20	CSÜTÖRTÖK	10-16
KEDD	10-16	PÉNTEK	13-20
SZERDA	14-20	SZOMBAT	13-17

T.: 477-143

A KISDUNA GALÉRIA EDDIGI KIÁLLÍTÁSAI:

1. SOMOGYI JÓZSEF szobrászművész
2. ILOSVAI VARGA ISTVÁN festőművész
3. DIMITAR KIROV bolgár festőművész
4. TÓTH MENYHÉRT festőművész
5. M i s k o l c i m ű v é s z e k:
   PETŐ JÁNOS grafikusművész
   MÁGER ÁGNES festőművész
   KŐNIG RÓBERT grafikusművész
   ALMÁSSY ALADÁR grafikusművész
   SZEMETHI IMRE grafikusművész
6. SZŐNYI ISTVÁN festőművész
7. HINCZ GYULA festőmuvész
8. JAPÁN HAGYOMÁNYOS MŰVÉSZET című kiállítás
9. ÁZSIA ÉS AFRIKA MUVÉSZETE
10. KONDOR BÉLA grafikusművész
11. RÁCZ EDIT szobrászművész
12. KISDUNA GALÉRIA ALKOTÓ CSOPORT
13. SZABÓ JÁNOS festőművész
14. MISCH ÁDÁM festőmuvész
15. TÓTH ISTVÁN fotóművész
16. SZALAY LAJOS grafikusművész
17. REICH KÁROLY grafikusművész
18. MÁGER ÁGNES festőművész
19. ELSE HASSELRIIS dán grafikusművész
20. M. KISS JÓZSEF grafikusművész
21. KIUCHI AYA japán textilművész
22. OROSZ IKONOK
23. NDK MŰVÉSZETI SZÖVETSÉG KIÁLLÍTÁSA
24. KERESZTY KORNÉL bio-collage
25. T. LÁNDORI ANGÉLA festőművész
26. CS. KOVÁCS LÁSZLÓ szobrászművész
27. DALLOS JENŐ karikaturista
28. VÁLI DEZSŐ festőművész
29. IKEBANA ALMANACH
30. KALENDARIUM 81'
31. KÓRUSZ JÓZSEF festőművész

A kiállitások szervezője
BAKALLÁR JÓZSEF festőművész

Kórusz József

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NAPLÓ
Veszprém

1970 FEB 15

1021

Kórusz József rézkarca

nak terévé, az egyén hajlamainak és érdeklődésének leginkább megfelelő *kedvvel és örömmel végzett tevékenységévé válhat.*

E fejlődésnek természetesen számos előfeltétele van, pl. a tőkés termelési viszonyok felszámolása, *a termelési eszközök tulajdonba vétele, a szocialista társadalmi viszonyok kibontakozása.* De a munka humanizációja éppen úgy magában foglalja a termelőmunka irányításának új formáit, és a tárgyi jellegű munkafeltételek átalakulását. Ebből következik, hogy a munka humanizációjának nélkülözhetetlen feltétele a társadalom termelőerőinek szakadatlan fejlődése, magasabb szintre emelése is.

A termelőerők fejlődésében mind nagyobb súlyt kapnak a szaktudományok, de *egyre jobban bekapcsolódik a munka- és üzemszociológia és a pszichológia is.* S mivel a munka humanizációjának a végcélja az ember, ez utóbbira kü-

egyén
lődésén
lelő h
a mun
rében.

Mit

a munk
folyama
hogy e
fejlett
alakuljon ki. Egy folyamatról, változásról van tehát szó, és ezek a változások nem maradnak a személyiség belső értékei, hanem szükségszerűen kifejeződnek az egyének magatartásában.

Felmerülhet a kérdés: a munka pszichológiai struktúrájának a gazdagítása hogyan függ össze a munka humanizációjának végső céljával, a személyiség sokoldalú fejlődésével, alkotó erőinek kibontakoztatásával? A munka pszichológiai struktúrájának gazdagítása közrehat a munkával való azonosulás kialakulásában azzal, hogy *növeli a dolgozók érdekeltségét, elősegíti a munka átélését, és tuda-*

lyesztett csővezetékekkel, amelyek a folyékony vagy légnemű, sőt néha szilárd anyagokat szállítják. Jelentőségük az elmúlt évtizedekben különösen megnőtt, bár történetük évezredekre nyúlik vissza.

Földünk első kőolajvezetékét az Amerikai Egyesült Államokban építették 1863-ban. Teljesítménye érthető módon még szerény volt. A mindössze kilenc kilométer hosszú, öt centiméter átmérőjű csöveken évente 85 ezer tonna kőolajat továbbítottak. *Az európai kontinensen a múlt század végén Oroszországban is megépült egy vezeték, amely a kaukázusi*

KÓRUSZ JÓZSEF

1021

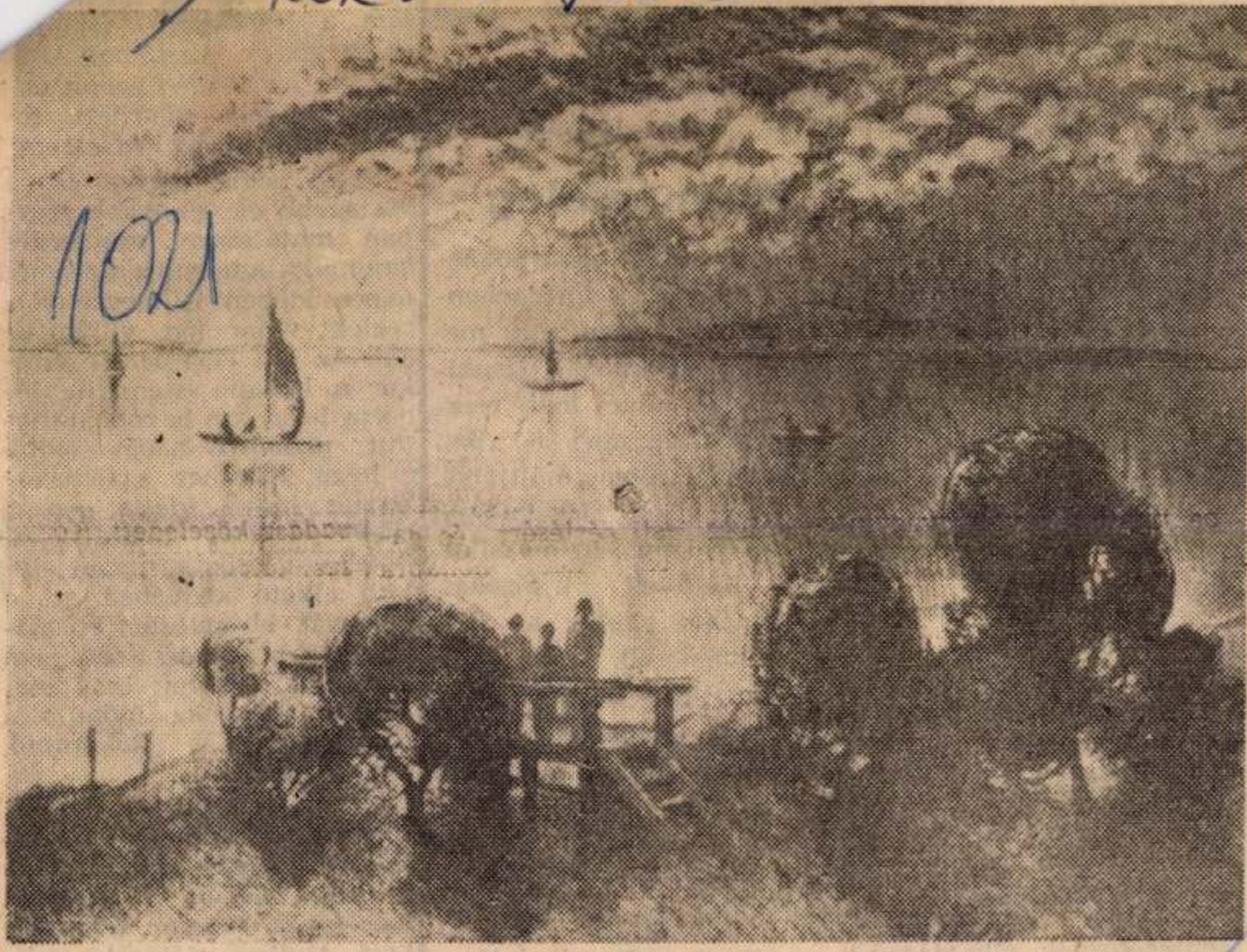

Kórusz József rézkarca: Balaton bárányfelhőkkel

...SZ bizottság első titkára, vállalatoknak, azok KISZ ...unkásképző intézeteknek

...t KISZ titkára ismertette ...elyeket az intézet KISZ ...vatás érdekében kifejtett. ... a megyei KISZ bizottság Bizottsága nevében kollé...nát és átadta a KISZ KB ...dékképpen egy lemezját...i Minisztérium osztály...ná válás útján elért ered...égium működési enegedé... KISZ bizottság, valamint KISZ szervezetek és az út...tek a zászlóra. A kollégi...tézet arany oklevéllel dí... ünnepi műsort. A kollé...az intézet 1968—69 tanév ...yílt.

...ndíjat. A fiú otthonról sem ...árhatott rendszeres támoga...ist. Az osztály nem hagyta ...agára: hónapokon át az ...sztöndíjakból adták össze ...rsuknak a pénzt.

Molnár Jánost megbízta a ...ollektíva, hogy gyámként ...igyázzon gyengeakaratú tár...ukra, segítse a tanulásban is. Mentegetőznek elhatározá...ik miatt.

— *Nem találtunk jobb ...egoldást... de mindenkép...*

...lónak az irodalmi szakkör ve... se... k... ta... lo...

kommunistáktól. A tatabányai országos dokumentumpályázaton több száz forint értékű könyvvel jutalmazták munkájukat.

Takács Lajos II. éves villanyszerelő féltve őrzött kincset mutat. *Magnószalag.*

— *Treiber Károly, Nagy József és a többi veterán visszaemlékezése... 4 óra*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 438-068, 337-748, 340-776
NAPLÓ
Veszprém
1969 JUN 15

nom. Ki-ki a maga...

...o... en... tt, fo... ...ilénak ... az a ... szár... részlet ...enetét ...rtik a ...ámok... is, ami... ...nyila lő... ...bbantha... ...t öltötte ... témavá... ...e, azt a ...fészkéből ...lágot ala... ...en ezt a ... Forma... ...soha nem lesz nála. Itt volt csak elemében. Tanúnak időtálló a *Kamonkő* és a *Rókarántó*, meg a többiek...

A MÚLTBÓL a legszebb fejezet, hogy *százötven éven át török lobogó a szigligeti vár fokán egyszer sem lengett.* A dicső előidőkre pontot tevő esemény, hogy *a császáriak lerobbantják* a „ma...

1021

Kórusz József

Kórusz József: Festő lány (szénrajz)

1969 MÁJ 11

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ekedése. a se
rése. mint az
adban. Kapitu
alista országé
ánkban is —
nányág szakei
oznak ennek
vizsgálatával
árásával. A t
elerációnak n
enséget, s lér
alánosabban
natjuk meg: a
iés felgyorsul
Mit jelent
közi vizsgála
azt mutatják
8—14 évesek

fedezté
álló fe
ból, va
ből áll
még n
kimutat
ni hőm
uralkod
féle fe
keket a
mérsékl
400 C°
amerika
szerint
150 C°-k
mérsékl
lítői" tá
nyomás
rára be
radar-vi
arányla
de am
hosszú
mutatni

átlag
10 centiméterrel

magasabbak, mint amilyenek 1880—1900-ban az országban. [illegible] jóval nagyobbak, mint 30—50—70 évvel ezelőtt. Mégis, — az arányok összehasonlí-

1021

Kórusz József

Veszprémi házak — Kórusz József rézkarca

Vasárnap, 1969. augusztus 10.

Két kiállítás B

Balatonfüredne tulajdonképpen nincs is kiállító-terme, a község művelődésének gazdái mégis évről évre alkalmat találnak arra, hogy a füredi nyár képét változatosabbá, hangulatosabbá tegyék. Az idén is két kiállítást rendeztek. A pártház nagyter *fiatal képzőmi* másikat az Anna ban *(Csebi Pog* Mindkettő más- pontból érdemli gyelmet.

Vasi fiatal képzőművészek

Nyolc tehetséges fiatalember huszonkilenc képéből áll a vasi fiatal művészek csoportjának kamarakiállítása. *Tehetségesek* kétségtelenül ezek a fiatalok, mert biztos érzékkel nyúlnak témáikhoz, s közölnivalójukat úgy fogalmazzák meg, hogy az nyomot hagy a befogadásukra

ségre, esetlegességre vall. Nem tudjuk, hogy ezt a csoportot összefogja-e valami azon felül, hogy lakóhelyük szerint egymáshoz predestinálta őket a sorsuk. Vajon csak azért csoport ők, mert valamennyien Vas megyében einek? A más-más irányban kísérletezőket egyébként nem kovácsolja egybe észrevehevissza. A maga útját járja, távol az avantgardista hatásoktól. Akvarelljeit a finom ecsettel húzott vonalak, a biztos rajzú kompozíciói és a sugárzó színek jellemzik.

Nem tud szabadulni a Balatontól, rabja a víz káprázatának, még akkor is, amikor más témát fest. Egyik legragyogóbb képén például, a P.

NAPLÓ
Veszprém
1969 AUG 10
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-058, 337-148, 340-176

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kórusz József, festő–grafikusművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1984 SEP 2

1021

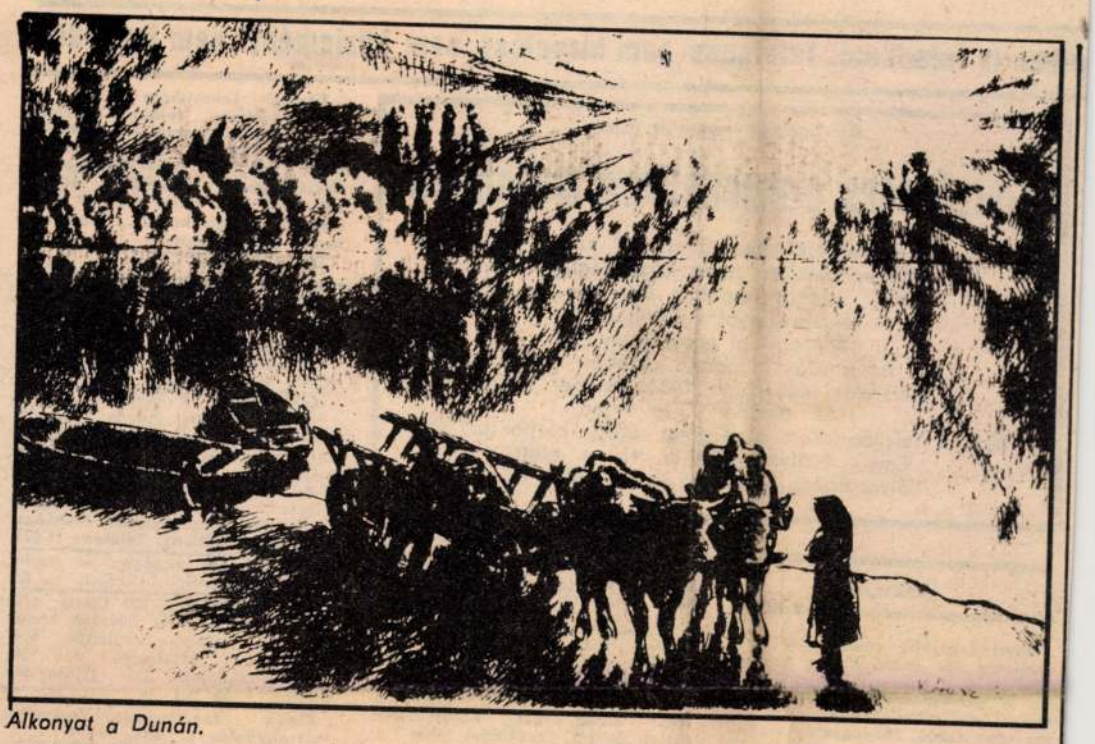

Alkonyat a Dunán.

Képzőművészeti világhét

Kórusz József grafikus és festőművész

A napokban kaptunk hírt arról, hogy Kórusz József grafikus és festőművésznek egyszerre az ország több helyén mutatják be gazdag élményvilágot, bensőséges átélést hordozó, nagy mesterségbeli tudással készült műveit.

Kórusz József Veszprémben született, megyénkhez több éves tihanyi tartózkodása és *alkotó munka* is fűzi. Ismertek gondosan, művesen megfogalmazott rézkarcai, amelyeket a Napló irodalmi és művészeti mellékletében is több alkalommal közöltünk. Negyvenéves művészpálya áll a háta mögött. Ez időszak alatt nem volt tétlen úgy sem, mint *közéleti ember*. Nevéhez fűződik a Zebegényi Művésztelep *megalapítása*, amelynek azóta is tanára, a Szőnyi István-emlékmúzeum létrehozása. Szorgalmazója és megalapítója volt a Duna-kanyar Intéző Bizottság Kulturális Bizottságának is. Jelenleg Vácott a Madách galériában és Amerigo Tot budapesti műteremházában látható egyéni kiállítása. Ezek a tárlatok is azt bizonyítják, hogy Kórusz József a magyar képzőművészet egyik kiemelkedő egyénisége, aki a hagyományokat nem nélkülözhetetlen tartozéknak tekinti, hanem *alkotó módon* építi be művészetébe. Ezért is mondja: „... tisztelni, becsülni és értelmezni kell tudni a hagyományt, olyan módon élni az elődök eredményeivel, hogy a művész az általa kínált „tükörben" felfedezze önmagát, azt az egyetlen személyes és megismételhetetlen lehetőséget, amelynek betöltésére csakis ő hivatott."

Kórusz sajátos emberi és művészi pályája ma már a magyar képzőművészet egyik ékessége. Kiállításai anyagából valók az alábbi rézkarcreprodukciók.

Veszeli Lajos

LAKÁS

Raktárnak, vagy egyéb célra alkalmas ház vállalatnak kiadó. Pápa, Szabó E. u. 35.

Általános iskola alsó vagy felső tagozatos diáknak, egyetemista lány és fiú korrepetálását vállal matematikából, oroszból, fizikából, kémiából és általános tantárgyakból. Jelentkezést kérjük: Kárpáti Tibor Veszprém, Jerdofter.

élben is feladható. Telefonon sem hirdetést,

Az enyingi egyesült áfész

szerződéses üzemeltetésre meghirdeti

19/V, Polgárdi, Kossuth u. 128. sz. alatti harmadosztályú zenés kisvendéglőjét.

Havi átlagos forgalom 800 ezer Ft.
A versenytárgyalás október 8-án
a 16/V enyingi presszóban lesz.
Az átadás időpontja október 15.
A szerződés időtartama 1984. október 15-től,
1989. október 15-ig terjed.
Bővebb felvilágosítást az enyingi áfész központja ad,
Enying, Mátyás király u. 47. sz. alatt.
Pályázatokat október 5-ig fogadunk el.

INGATLAN

Bazsi legszebb részén 540 n.-öl területen jól termő szőlő, gyümölcsös nagyon szép új épülettel pince + felette szoba, főzőfülke, terménnyel és teljes felszereléssel jutányosan eladó. Megegyezés a helyszínen. Érdeklődni: szombat, vasárnap Csóka István.

Balatonalmádiban, korszerű gyümölcsös, kert, előnyös feltételekkel részes bérletbe kiadó. Cím: Németh Dezsőné 1117 Budapest, Schönherz u. 31.

Balatonfüreden 846 négyszögöl zártkerti szőlő sürgősen eladó, 1987-től beépíthető. Levelet: „Fizetéskönnyítés" jeligére a kiadóba, Veszprém, Szabadság tér 15.

Balatonfűzfőn 1700 négyszögöl panorámás telek magáncamping létesítésére, vagy több részre megosztva eladó. Érdeklődni: Budaörs, 2040 Marx Károly u. 88. Schnotzer.

Kis családi házat vennék romantikus környezetben, Veszprémhez közel. Levelet: „Erdőszél" jeligére a kiadóba. Veszprém, Szabadság tér 15.

Balatonfüreden kis családi ház mellékhelyiséggel eladó, Tüzoltó u. 1. Érdeklődni lehet: Balatonfüred, Hámán Kató u. 29. Nagy Lászlóné.

Balatonedericsen családi ház eladó. Érdeklődni: Balatonederics, Kossuth u. 83.

Veszprémkörnyéki faluban gazdálkodásra alkalmas, régi, elhanyagolt kertes házat vennék, vagy bérelnék. Minden megoldás érdekel. Levelet: „Nagy telek" jeligére a kiadóba, Veszprém, Szabadság tér 15.

Balatonfüreden 3 szoba, összkomfortos családi ház eladó. Balatonfüred, Pacsirta u. 25.

Zánkán vízparti kisebb nyaralót vennék. Gerencsér Sándorné, Keszthely, Jókai u. 1. 8360.

Zánkán az úttörőváros felett 429 n.-öl kordonos szőlő, 7 éves, balatoni panorámával eladó. Érdeklődni: Pál László, Keszthely, Deák F. u. 6. 8360.

Háromszoba összkomfortos, központi fűtéses, kertes családi ház eladó. Padragkút, Gyűrhegyi u. 12.

Nyúlon családi ház nem teljesen kész, lakható, nagyobb telekkel, buszmegállónál, központi helyen, Táncsics u. 113. sz. alatt eladó. Ugyanott építési telek is.

Pápán az Öreghegyben 300 n.-öles telek eladó. Pápa, Szabó E[illegible]

MOBIL AUTÓGUMINÓKSÉG személy- és tehergépkocsik, motorkerékpárok és alkatrészek adásvételének közvetítése. Veszprém, Füredi u. 4. (Gyermekkórház mellett).

PN-es 1300 Lada napfénytetővel, vonóhoroggal, megkímélt állapotban eladó. Várpalota, Marx u. 20.

1 db személygépkocsi teherutánfutó eladó. Ekker, Balatonfüred, Csiteri út 2/6. Érdeklődni lehet az esti órákban.

Eladó jó karban lévő platós Barkas CB-rádióval és Barkas mikrobusz 9 személyes friss műszakival. Érdeklődni: Veszprém, Slavonics u. 6. egész nap, 13-952, CB 15. csatornán.

UL-s 1200-as Zsiguli vonóhoroggal, vizsgáztatva eladó. Veszprém, Akácfa u. 3.

UM-s Trabant eladó. Veszprém, Akácfa u. 3. Érdeklődni: naponta.

Ifa billenős tehergépkocsi eladó. Veszprém, Alkotmány u. 2/C. Takács István.

Jó állapotban lévő MTZ 50-es traktor eladó. Ugod, Kossuth u. 80.

Ajkán a Zagy-téren garázs eladó. Érdeklődni: mindennap, délután 3-tól a 12-323-as telefonon.

ZC-s 1200 Lada jó állapotban eladó. Marton, Vaszar, Vasút út 15.

6 éves UAZ 469/B. lejárt műszakival eladó. Érdeklődni: Bakonybél, Deák F. u. 16. Mindennap 16 óra után.

Wartburg platós furgon 500 kg. teherbírású felújított állapotban, és egy 125 ES MZ eladó. Veszprém, József A. u. 33.

VEGYES

TÁRSKERESÉS-HÁZASSÁGKÖZVETÍTÉS NŐKNEK, NYUGDÍJASOKNAK KEDVEZMÉNNYEL! KÉRJE DÍJTALAN TÁJÉKOZTATÓNKAT! A SZIGNÁL 8201 Veszprém, Postafiók 92.

FIGYELEM! Romhányi csempe és járólap kapható, megrendelhető. Veszprém, Haszkovó u. 18/K. Jutas ABC mellett.

Bőr-, velúr-, irhakabátok tisztítása, festése! Október 1-ig szörme sapkák + gallérok tisztítása díjtalan. Dabrowszky Bronisław vegytisztító mester. Balatonfüred, Fürdő u. 10. Nyitva: hétfő, szerda, péntek 7–18-ig.

Olcsó tűzifa, bányaszén, tőzeg, fekál, szervestrágya, építőanyagok előrendelhetők. Lukács, Veszprém, Arany J. u. 10. Telefon: 13-963.

18–100 literig boroshordók és kisméretű káposztásszapulók eladók. Bakonyszentlászló, Béke út 29. Un-

méter) egybevarrott GRABOPLAST ponyva megegyezéses áron sürgősen eladó. Megtekinthető: Veszprém, Wartha V. u. 3. Stadion.

Választási malacok eladók. Kádárta, Győri út 5.

Kerítésfonat 3 méretben 1 m-es 1,25 és 1,50 méter magas. Nagyobb tétel vásárlása esetén 10 napon belüli szállítással. Viszonteladók részére kisker árrés biztosítva. 1984–85-ös évi szállításra megrendelést felveszünk. Zm. Kisállattenyésztők Egyesülete Zalaegerszeg. Munkácsy u. 6. (piac mellett). Telefon: 11-073.

Új automata mosógép és boyler eladó. Nemesvámos, Kossuth u. 56.

Boroshordók 30 l–100 literig, szűrelő-savanyító és hússózó kádak nagy választékban kaphatók. Székesfehérvár, Széchenyi u. 150. Szombat-vasárnap is. (Házépítők boltjától 50 m.)

Eladó szekrénysor. Veszprém, Felszabadulás u. 61/C. VI/36.

Eladó 1 db 20 hónapos üsző, 1 hónapos vemhes. Somlószőlős, Kossuth u. 196.

Házasságközvetítés! Társkeresés! kérésre díjtalan tájékoztató. Harmónia 8105 Várpalota, Pf. 25.

2 db új boros hordó 520 literes, 1 db búvárszivattyú eladó. Molnár László, Kővágóörs, Ecsér Szőlőhegy.

Hőtárolós kályha 2 db 6 kW-os eladó. Érdeklődni: Balatonederics, Dózsa u. 63.

Surranó használt katonai bakancs, 200 Ft-tól 300 Ft-ig utánvéttel is kapható. Nagyobb tétel előnyben! Cím: Pál László, Keszthely, Deák F. u. 6. 8360.

Eladó 1 db 150 literes hidraulikus szőlőprés, 1 db 5/4-es 380 V-os borszivattyú, 1 db motoros permetező – porozó. Bernáth Tibor, Cserszegtomaj V. ker. 536.

Esküvői ruhakülönlegességek kölcsönzése Délinél szombati nyitvatartással. Budapest XII., Greguss u. 6.

Sorházas (kertes) lakásokat épít és értékesít a BESZÖV Keszthelyen. Érdeklődés: Keszthely, Bakacs u. 8. sz. 8361 Pf. 50. Szatucsek Sándor műszaki irodavezető. Telefon: 11-540.

Hordóvásár Keszthelyen a Farmer boltban Fürst Sándor u. 2. szám. 50–1000 literig kedvező áron OTP-re is, háztól-házig szállítással. Telefon: 20 órától 11-142.

20x20x30-as salakblokk eladó. Levélcím: Oniga János 2400 Dunaújváros, Római krt. 32/b. VIII. 2.

Afgánagár kölyökkutyák többszörös díjnyertes szülőktől eladók. Győr, Sallai u. 16. 16-629.

Veszprémi Dózsa Mgtsz jutasi baromfitelepe vágásra és továbbtartásra alkalmas selejt tyúkot kínál megvételre kis és nagy tételben. kiárusítás 1984. szeptember 22-től kezdődik, amíg a készlet tart. (kb. október 5-ig). Árusítás szombati és vasárnapi napokon 8–14 óráig. munkanapokon 7–16 óráig.

Másoló faeszterga eladó. Érdeklődni: személyesen vagy levélben a bakonybéli takarékszövetkezetnél.

Építkezők! Településünkre laminált

rint. Jelentkezés az erdészetvezetőnél. Cím: Veszprém, Fáskert u. 1.

A MÉV balatonfüredi üdülő felvesz szakképzett szakácsot, önálló főzőnőt, szakképzett női felszolgálót és konyhalányt. Jelentkezni lehet az üdülő vezetőjénél, Balatonfüred, Gyógy tér 3.

A Városlődi Állami Gazdaság középfokú végzettséggel rendelkező könyvelőt keres a gazdaság központjába. Fizetés a vonatkozó rendeletek, illetve a gyakorlati időtől függően megegyezés alapján. Jelentkezés a gazdaság személyzeti vezetőjénél. Cím: Városlőd, Újmajor.

A „BAKONY" Szolgáltatóipari Szövetkezet Színesfotó Laboratóriuma felvesz gyengeáramú elektrotechnikusokat, vagy elektroműszerészeket karbantartási munkákra. Fizetés megállapodás szerint. Jelentkezés: Fotó ágazatvezetőnél személyesen, reggel 8–9-ig, illetve telefon: 12-757. Fotó!

Az Uzsai Erdészet korszerűsített fűrészüzemébe betanított munkásokat és segédmunkásokat vesz fel. Jelentkezés az Erdészet vezetőjénél. Uzsai Erdészet.

VIDEOTON Veszprémi Gyáregysége – kedvező bérezési lehetőség mellett – felvesz férfi és női dolgozókat betanított és segédmunká-

SZŐNYI ISTVÁN NYÁRI KÉPZŐMŰVÉSZETI SZÁBADISKOLA

XVII. ÉVFOLYAM

ZEBEGÉNY

2627. ZEBEGÉNY
BARTÓKY ÚT 7.

1985. JÚNIUS 8– AUGUSZTUS 4.

MŰVÉSZTANÁROK:

FRANTA DEZSŐ	restaurátor
GOLOVITS LAJOS	művészeti főelőadó
JETS GYÖRGY	festőművész
KORGA GYÖRGY	festőművész
KÓRUSZ JÓZSEF	festőművész
KÖRÖSSÉNYI TAMÁS	szobrászművész
LAMMEL ILONA	keramikusművész
LŐRINCZ VITUS	festőművész
PAULIKOVICS IVÁN	szobrászművész
SISA JÓZSEF	iparművész

ELŐADÁST TART:

DR. VÉGVÁRI LAJOS	ny. egyetemi tanár
DR. HANN FERENC	művészettörténész
WEHNER TIBOR	művészettörténész

Kórusz József
festő művész- grafikus művész

SZERVEZÉSI IGAZGATÓ:
DÁNIEL KORNÉL
MŰVÉSZETI IGAZGATÓ:
DR. HANN FERENC

A Szőnyi István Nyári Képzőművészeti Szabadiskola 1985. július 8. – augusztus 3. közötti időben rendezi meg XVIII. tanfolyamát. Az iskola célja, hogy megismertessen a művészi kifejezés eszközeivel, módszereivel, azokkal a mesterségbeli és elvi problémákkal, amelyek századunk művészeti mozgalmait foglalkoztatták.

Az iskola szervezői meg vannak győződve arról, hogy minden emberben ott szunnyad az alkotókészség. Ennek felismerése, tudatosítása és kifejlesztése fontos eszköz a személyiség harmonikus és sokoldalú kiteljesedéséhez. Éppen ezért az iskola elsőrendű célja nem a művészek nevelése vagy a művészi pályára való előkészítés, hanem a vizuális kultúra világába való bevezetés. Ezt a célt szolgálják azok a különböző gyakorlati foglalkozások, melyek megismertetik a kezdőt a művészet eszközeivel, anyagaival és módszereivel. Az oktatást végző tanárok, ismert képzőművészek, olyan feladatprogramot alakítottak ki, amely megkönnyíti a művészettel való ismerkedést és hozzásegíti az egyes résztvevőket a hajlamaik és készségeik tudatosulásához és magasabb szintűre való kimüveléséhez.
A kifejezési készség fejlesztésével párhuzamosan az anyagokban való gondolkodás sajátosságait, az elképzelések és a megvalósítás dialektikájának átélését is fontos nevelési feladatának tartja az iskola. Ezt a célt szolgálják a különböző elméleti előadások, amelyek elsősorban századunk művészetének eredményeivel és jellegzetességeivel ismertetik meg a hallgatókat.

A nyári tanfolyam több szekcióban végzi munkáját.

PLEIN AIR FESTŐOSZTÁLY
Tanár: Korga György festőművész

Ebben az osztályban az ember és a környezet, a táj (akt plein air-ben) kapcsolatának festészeti ábrázolására épül a tanmenet. Rossz időben műtermi körülmények között a műtermi világítás fény-szín problematikája kerül előtérbe.
A végső cél a színes látás kibontása és felhasználása a festőmunkában.

SOKSZOROSÍTÓ GRAFIKAI OSZTÁLY
Tanár: Kórusz József festőművész

A rajzi kifejezés és a rajz elemeinek elsajátítása érdekében a növendékek délelőtt akt-tanulmányokat folytatnak. Délután terveket készítenek a sokszorosításra szánt művekhez. Az iskola grafikai műhelyében a hallgatók megismerkednek a sokszorosító grafika műfajaival (rézkarc, rézmetszet, linóleummetszet stb.) és a nyomástechnikákkal (színes mély-, és magasnyomás).

II. (MURÁLIS) FESTŐOSZTÁLY
Tanár: Jets György festőművész

Festő szakunk munkáját arra alapozzuk, amit a hallgató minden bizonnyal hoz magával: nevezetesen a művészet szeretetére, a művészeti problémák iránti őszinte érdeklődésre.
Ez az igény teszi lehetővé a látás fejlesztését, ami igényessé nevelheti az ízlést és elvezet a biztos kvalitásérzékhez.
A gyakorlati munkában megismerheti a növendék a mesterséget. Jártasságot szerezhet a szerkezet, a formaalakításban, megismerheti a színek viszonylatait. Technikailag a munka az akvarelltől a falfestésig (secco, sgrafitto) terjed.
Közvetlen célunk a látás, a természet törvényeinek lehető legtágabb megismerése, a közvetett cél pedig a festői, rajzi szemléleti elvek tudatossá formálása.

SZOBRÁSZ OSZTÁLY
Tanárok: Paulikovits Iván szobrászművész
(első két hét)
Körössényi Tamás szobrászművész
(második két hét)

Az osztályba egészen kezdők és már gyakorlottak egyaránt jelentkezhetnek. Alapfogalmak tisztázása után a forma és azt befoglaló tér viszonyának megértését célzó játékokat végeznek a hallgatók. Fej és figuramintázásra, gipszöntésre, terrakotta égetésre is sor kerül.

KERÁMIA ÉS FÉMRESTAURÁLÁS
(Kísérleti szekció)
Tanár: Franta Dezső restaurátor

E szekciót az igazgatóság csak megfelelő számú jelentkező esetén indítja be. Római kori töredékes kerámiaedények, középkori (és korábbi) ásatásokon előkerült fémtárgyak tisztítása, kiegészítése, konzerválása történik ezen az osztályon. A növendékek magukkal hozhatnak birtokukban levő sérült vagy hiányos tárgyakat is. A gyakorlati feladatokat elméleti alapvetés kíséri. Ezt az osztályt egyben előkészítőül is ajánljuk azoknak a növendékeknek, akik restaurátori pályára készülnek.

A MŰVÉSZET ELMÉLETE ÉS GYAKORLATA
(Kísérleti szekció)
Tanárok: Golovics Lajos
művészeti főelőadó,
dr. Hann Ferenc
művészettörténész

E szekciót az igazgatóság csak elegendő jelentkező esetén indítja be. Célja az, hogy a tanácsi apparátusban dolgozó szakelőadók, közművelődési felügyelők, művelődési intézményeknél művészeti kérdésekkel foglalkozó fiatal szakemberek, szakkörvezetők stb. ... művészettörténeti ismereteiket gyarapíthassák, az egyes osztályokat végigjárva megismerkedjenek a különféle technikákkal, s a művészeti szakigazgatás mechanizmusáról gyakorlati ismereteket szerezzenek.

SZERVEZÉSI ÉS TECHNIKAI INFORMÁCIÓK:

A hallgató bármely szakra jelentkezhet.

Hozzon magával alapvető felszerelést: rajzpapír, rajzeszköz, rajztábla, olló, ragasztó, stb. Ezen kívül mindent, amit elgondolásaihoz alapeszköznek tekint, legyen az nyersanyag vagy szerszám. Az iskola egyébként egy-egy szak tevékenységéhez a jellegzetes anyagokat és szerszámokat megfelelő mennyiségben biztosítja – így azok hozatala nem kötelező, de a zavartalan munkához tanácsos a személyes felszerelés igénybevétele is.
A Szabadiskola részvételi díja:

két hétre:	800,– Ft
négy hétre:	1.500,– Ft

A részvételi díjban a szállás és az étkezés költségei nem szerepelnek:

Szállásköltség: napi 60,– Ft (faházas kemping)

A felvehető hallgatók száma kötött, ezért a Szabadiskola tanári kara fenntartja magának a jogot, a növendékek megválasztására. A felvételi kérelem elbírálásánál az egyhónapos résztvevőket és a szállást igénylőket előnyben részesítjük.

Étkezés:
Ebédet előfizetéssel biztosítunk. Az ebéden kívüli étkezésről a hallgató maga gondoskodik (a Szabadiskola büféje 7–19 óráig rendelkezésre áll).

Ebéd két hétre:		551,– Ft
Ebéd négy hétre:		1.101,– Ft
Szállás:	két hétre:	840,– Ft
	négy hétre:	1.680,– Ft

A Szabadiskolai munkára jelentkezni lehet:

július 8-tól	július 20-ig	két hétre
július 21-től	augusztus 3-ig	két hétre
július 8-tól	augusztus 3-ig	terjedő négy hétre

A jelentkezési lapok beküldési határideje:

1985. május 1.

A felvételt nyert hallgatók visszaigazolást kapnak:

1985. június 15-ig.

Az iskola munkájára meghívott növendékek a visszaigazoláshoz mellékelt csekken a részvételi díjat, a szállás, az étkezés költségeit 1985. július 5-ig befizetik. Jelentkezés 1985. május 1-ig a mellékelt jelentkezési lapon.

KERÁMIA OSZTÁLY

Tanár: Lammel Ilona kerámikusművész

A hallgatók az agyaggal való ismerkedés folyamán ízelítőt kapnak az ősi-primitív, valamint a fazekas technológiák és a szabad formálás lehetőségeiből. Ötféle égetési technikával dolgozunk: szabadtűzű oxidációs, szabadtűzű redukciós, raku (ősi japán technológia), terrakotta égetés elektromos kemencében és mázas égetés. A kerámia-művességben már jártas hallgatók önálló feladatot kapnak. A foglalkozások személyre szabottak és egyedi jellegűek.

RAJZ OSZTÁLY

Tanár: Aknay János festőművész

Ezt az osztályt harmadik alkalommal indítjuk azon kezdő hallgatók számára, akik a rajzolás alapfogalmaival szeretnének megismerkedni. Így a hallgatók ezen az osztályon csendéletet, fejet, ruhás modellt rajzolnak sűrű korrigálás mellett.

TŰZZOMÁNC OSZTÁLY

Tanárok: Lőrinc Vitus festőművész
(első két hét)
Sisa József iparművész
(második két hét)

Ezen a szakon a hallgatók a zománcműfajjal kapcsolatos alapvető történeti, technikai és esztétikai ismereteket sajátítják el. A munka során a látvány feldolgozásával, átértékelésével és összefoglalásával jutnak el a hallgatók addig a képi fogalmazásmódig, mely a zománc természetéből fakad, s idegen más technikáktól. A stúdiumok készítése az anyagkísérletekkel, a technikai próbákkal párhuzamosan történik. A hallgatók vetítettképes előadásokon megismerkednek a zománcművészet történetével, a mai magyar zománcművészet jeles alkotóinak néhány alkotásával, a zománctechnikához közel álló indiai miniatúrákkal, egyiptomi falfestményekkel, ikonfestészettel és a magyar népművészet gazdag ornamentális díszítéseivel, különös tekintettel a faragott, karcolt tárgyakra.

Kórusz József

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Arafi Mariann

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1979 SEP 15

1021

Kórusz József: Szántás (Rézkarc)

...mbat

...lléklete

Mit írnak megyénkről?

1979. augusztus IV. rész

SZÖVETKEZET

Simon István emlékünnepség Bazsiban. (31. sz.) Ugyanott: Gubicza Aranka, R.: Megszépült boltok. Ajka és Vidéke ÁFÉSZ munkájáról, az ajkai, nyirádi, devecseri, kertai, magyarpolányi, kislődi boltokról.

A füredi kistermelők. (32. sz.) A Balaton-parti települések ellátása. Ugyanott Gubicza Aranka, R.: Takarékszövetkezet alakult Sümegen. Kőhidi László: Lakásfenntartó szövetkezetek Veszprém megyében.

R. Zs.: Balatonfüred. (34. sz.) Balatonfüred ismertetése. Ugyanott: Gubicza Aranka, R.: Hogyan teljesülnek Veszprém megyében a kongresszus határozatai. A Fogyasztási Szövetkeze-

Barl...

Csön...

Meghívó, katalógus és ünnepség nélkül fogadta első látogatóit Az agyagművesség története című kiállítás a veszprémi Bakonyi Múzeumban. Szinte bántó csöndben. Hiszen szerényebb bemutatókat is érdemesítettek legalább hivatalos megnyitóra. Ami esemény, mint színházban a premier.

Vajon miért mostoha gyereke az intézménynek ez a kiállítás?

Talán azért, mert levonult a kirándulóhullám. Az idegenforgalmi főszezon után legföljebb diákcsoportok vetődnek be. Az ő kedvükért meg minek a „fölhajtás"?

Ám nemcsak külföldi és hazai turisták ezreinek, hanem a város és tágabb környéke lakóinak kulturális igényei kielégítésére is hivatott a múzeum. S ebben bizony adós. Megkésett az agyagművesség tárlattal is. Ha tavasztól láthatjuk, akkor se lett volna korán. Mert mióta — elhamarkodottan — lehantották állan-

akkor felfedező örömöke kínál Az agyagművessé története. Cs. Dax Margi régész és munkatársai jó voltából barlangrajzoktó térplasztikákig kísérhetjü figyelemmel, mi mindenr s hogyan használhatók legrégibb és legegyszerűb anyagok: a föld, víz, tűz.

Vagyis az ősember kez vonásaitól napjainkig alko tó művészeink törekvéseii átfogó és élvezetes képet kí nál a csöndes kiállítás Használati és dísztárgyakka s fényképeken jelzi a meg formált agyag praktikussá gát és szépségét, pótolhatat lan szerepét, ércnél mara dandóbb tartósságát. Mi má őrizhette volna meg az ős bölény formáját, mint a ki égetett sár, amibe nyerse belekarcolta előapánk, so ezer éve?

S nemcsak ez mutatja hogy a művészet egyidős a emberiség történetével, ön tudatra ébredését szolgálv fejlődött. Hanem a minden napos szükségletekre készí

Kórusz József

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

6

1979

Társadalmi Szemle

Kórusz József: Fények a Dunán

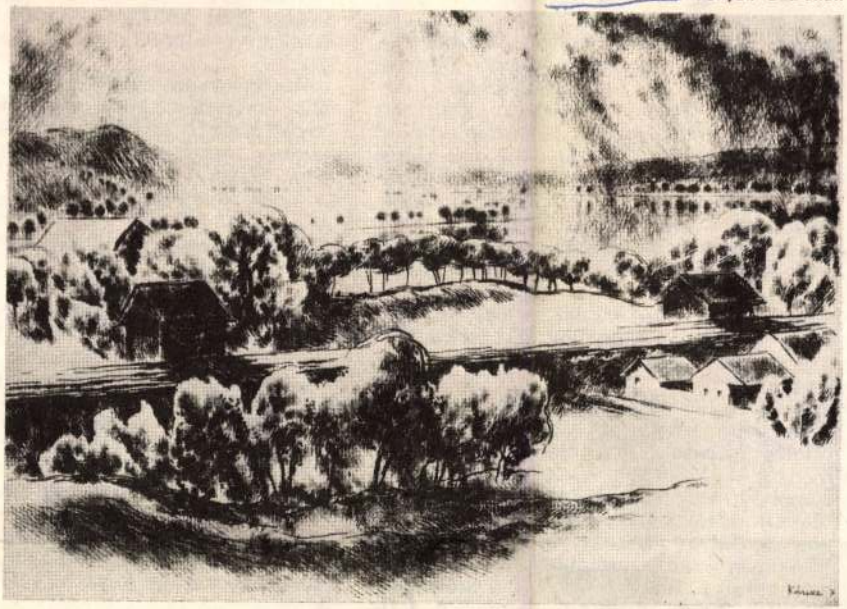

— s a tőle elválaszthatatlan Engels — életművéről egyre teljesebb, egyre valósághűbb képünk legyen.

E munka sajátos célját a moszkvai Marx—Engels Intézet keretében megkezdett rendszeres és kollektív szocialista Marx-kutatás egyik úttörője, Czóbel Ernő így fogalmazta meg: „Marx elméletének *marxista* továbbfejlesztését éppen azáltal lehet legjobban szolgálni, ha Marx elméletét, egész szellemi munkáját mind módszer, mind tartalom tekintetében minél teljesebben, minél reálisabban igyekeznek *reprodukálni, rekonstruálni.*" E cél szolgálatában kell Marx életművének dokumentumait összegyűjteni, közkinccsé tenni és *Marx* módszerével feldolgozni: „A Marx-kutatás a marxista kutatási módszert egy területre, nevezetesen magának a marxizmusnak a történetére és elméletére alkalmazza."

Különös értéke van tehát az olyan könyvnek, amely a Marxra vonatkozó hiteles források, dokumentumok gyűjteménye. A kötetben olvasható dokumentumokat *Manfred Kliem* neves német Marx-kutató válogatta, szerkesztette és kommentálta. Művét ellátta részletes bibliográfiával is, amely azt is világosan megmutatta, hogy könyve hol helyezkedik el a Marx-kutatás irodalmában. (Mi-

tója. Vaj
kérdi Kli
ban. Első
felemelke
pontoktól
riséget k
Ezzel mé
tett.

Másodsorban azonban fontosak Marxnak azok a tulajdonságai is, amelyek személyiségét mindenki számára — aki valóban megismeri — emberileg is vonzóvá teszik. Ezek a tulajdonságai még kevéssé közismertek. A kötet összeállítója ezért ennek az aránytalanságnak megszüntetéséhez igyekezett hozzájárulni.

E törekvés meghatározta a könyv jellegét: a dokumentum-beszámoló nem helyettesíteni, hanem *kiegészíteni* akarja a Marx életét megrajzoló és műveit méltató munkákat. S a dokumentumkötet valóban sok elemmel gazdagítja ismereteinket — életművének teljes valóságán belül — Marx emberi tulajdonságairól, körülményeiről. Szélesebb körben terjeszthet el sok erre vonatkozó olyan dokumentumot is, melyet az olvasók magyar nyelven most kapnak először kézbe. Segít ebben a kötetet szemléletessé tevő gazdag fényképanyag is.

Korusz József

KORUSZ JÓZSEF festőművész-grafikus műveiből kiállítás nyílt tegnap a kőbányai Pataky István Művelődési Központ épületében. A tárlaton a művész 52 alkotása — akvarellek, rézkarcok és tusrajzok — került a közönség elé.

Magyar Hirlap 1979/276/13

KORÚSZ József festő

Fegyelmi viták a KDNP-ben

Nem késett az idézés

A *Magyar Nemzet* 1997. augusztus hó 27-i számában Jogellenes kizárások a KDNP-ben címmel tudósítás jelent meg dr. *Szakolczai* György sajtótájékoztatójáról, melyben többek között ő azt állítja, hogy az elle-

A diktatúra bűneit nem lehet meg nem történtnek tekinteni

„Gyávák" és „bátrak" a régi rendszerben

Döbbenten olvastam *Bozóki* András elmarasztaló megállapítását a *Magyar Nemzetben Gáspár* Miklós kereszténydemokrata politikusról: *„Nem volt ellenzéki, nem mert nyíltan fellépni a régi rendszer ellen..."* (Magyar politikusi arcképcsarnok, augusztus

gainkat legföljebb részben gyakorolhattuk. A Kádár-rendszer utolsó időszakáig minden hivatalos iratban be kellett vallani a származást, amiben sok minden számított hátrányosnak. Mindvégig bűnnek minősült a vallásosság, gyakran megtorolták a hittantaníttatást.

a hatalmat gyakorlókat ténylegesen már rég nem érdekelte a ronccsá vált ember sorsa .

Tény, útlevélhez például munkahelyi ajánlás nélkül senki nem juthatott. A „munkahely" pedig nemcsak a vezetőt jelentette, hanem azon belül a pártmegbízatású [illegible] a párttitkárt is.

az *„osztályvezető-helyettesek forradalma"* ment végbe. Már amennyiben azt a szintet értjük ezen, ameddig az érvényesülés nem ütközött a hatalomgyakorlók átléphetetlen (ismétlem: sehol le nem írt) korlátaiba. Csakhogy a történelem azt bizonyítja, a szovjet rendszer soha nem

A törvényesen engedélyezett sajtót, könyvkiadást szigorúan ellenőrizték, gondoljunk csak a különböző leváltásokra. Pedig leváltani csak azt lehetett, aki korábban kiérdemelte e bizalmi állásokat. A törvénytelen megjelenéshez (orosz szóval *szamizdatnak* szokás nevezni) pedig nyomda vagy más [illegible] kellett, amit nem

A leigázott értelemtől a szárnyaló Szolidaritásig

Politikai plakátkiállítás a Lengyel Intézetben

Társadalmi-politikai plakát a Lengyel Népköztársaságban, avagy variációk a képzőművészet alkalmazására címmel nyílt meg kiállítás szerdán a budapesti *Lengyel Intézetben*. A gyűjtemény Kaliszból, „Lengyelország legrégibb vá-

aki íróasztal és beadványok tömege mögött üldögél, és a rendszer öt fő ellensége közé tartozik. A másik négy: a kulák, a spekuláns, az alkoholista és a huligán. A plakátok és a faliújságok a népek sajátságosan felfogott nemzetközi ba-

Kétszázötven kiadó, tízezer tankönyv

Szavaztak a diákok, melyikből a legjobb tanulni

(Folytatás az 1. oldalról)

A Tanosz elnöke kizártnak tartja, hogy tankönyvhiány alakuljon ki az országban, hiszen a legtöbb tantárgy esetében nyolc-tízféle könyv is készült

teknek a szakemberei közül kerüljön ki.

Magyarországon jelenleg kétszázötven kiadó foglalkozik tankönyvkiadással, tehát *min-*

kentés elsősorban a magyar kiadókra jellemző, a hazai piacon a kilencvenes évek elején megjelent külföldi kiadók még mindig emelik minőségi kiállítású

NAPLÓ

A XI. DZSESSZTÁBOR hetven magyar és norvég fiatal muzsikus részvételével, Gonda János zenepedagógus művészeti irányításával dolgozik Tatabányán. A résztvevők három koncerten mutatkoznak be a város lakosságának.

KÓRUSZ JÓZSEF festőművész kiállítása a Szőnyi István-emlékmúzeumban (Zebegény, Bartóky út 7.) szeptember 30-ig látogatható.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 JAN 5

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1021

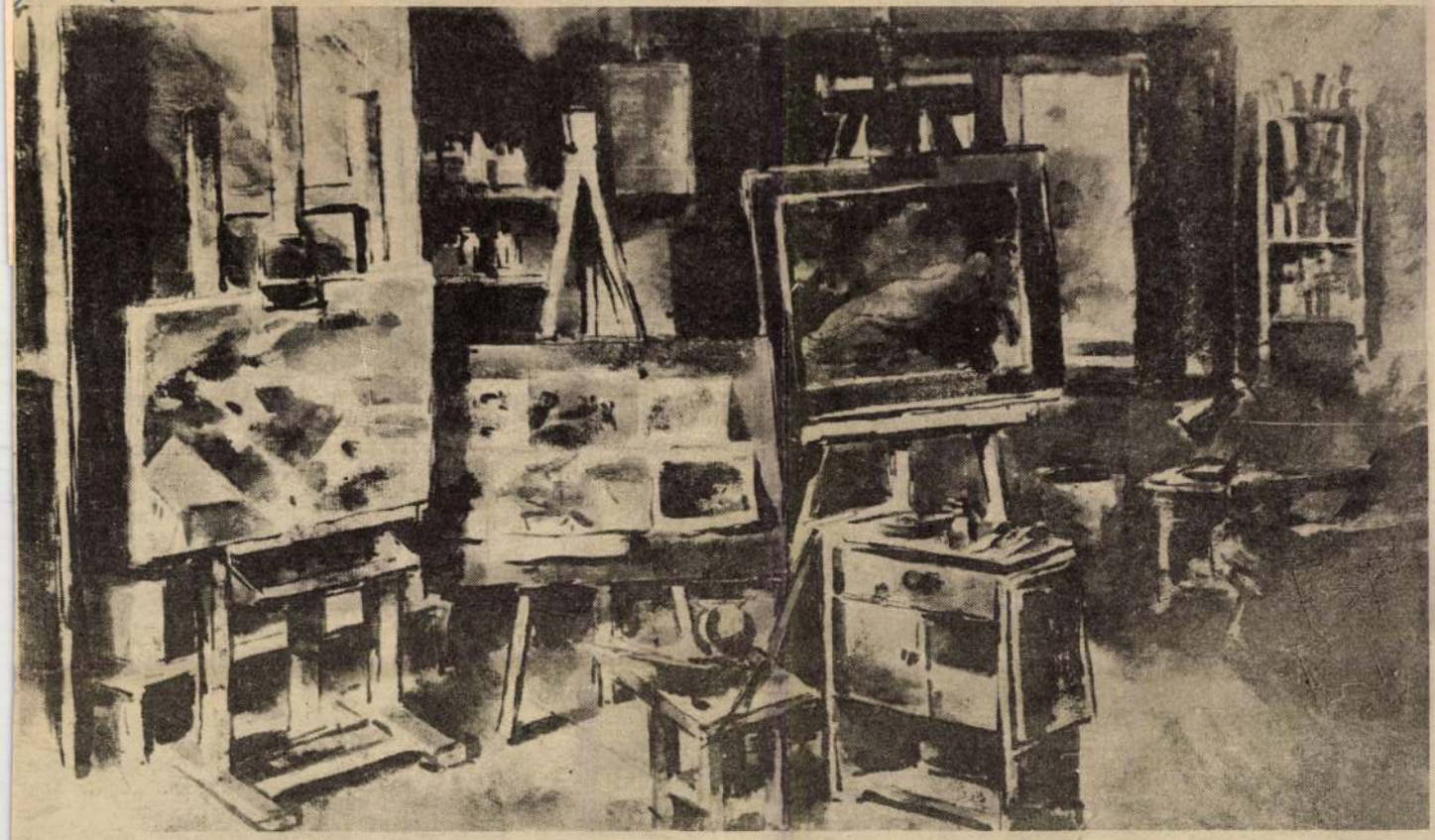

Kórusz József: Szőnyi István műterme

Küldözgetjük egymásnak a képeslapokat. Ezeket az egyhúsz, kettő-ötvenes köszöntéseket, borítékolatlan jókívánságainkat. A lapokon színes gömbök, gyertyák, malac vagy nyuszika. Mi mindenre bízzuk az ünnep örvén támadt, hozzátartozóinkhoz fűződő érzéseinket, gondolatainkat?

Küldjük és kapjuk az uniformizált üdvözléseket, az adok-kapok szeretet filléres vallomásait, s ha elégedettek nem leszünk is, valamit csillapul adósságtörlesztéstudatunk. Most lapot küldtünk, később írunk, s egyszer majd talán oda is érünk szeretteinkhez.

— Megírta már a képeslapokat? Kérjük, ne felejtse el feltüntetni az irányítószámokat — figyelmeztet az újság, a rádió, a tévé.

— Nem baj, ha nincs már karácsonyi lap, jó lesz újévi is — mondjuk, hisz egyik oldala tiszta, oda azt írunk, amit akarunk. Legtöbbször elintézzük vele a karácsonyt is, újévet is.

— Nem baj, ha mind egyforma, hisz amit ráírunk, az is egyforma lesz. — Egyiket szüleinknek küldjük, a másikat testvérünknek, a harmadikat... Legföljebb arra ügyelünk, hogy az azonos helységben lakók ne kapjanak ugyanolyat.

A karácsonyi, újévi áradatban ez a tizenhetedik képeslap, amit legutóbb kaptam, elüt a többitől. Színtelensége, kiáltó fehérsége az átlagosnál jobban magára vonta figyelmemet. Hatvanfilléres kis levelezőlap, egy barátom írta.

Leplezetlen, rövid írás. Ide másolom. „Ne hidd, hogy év végi tartozásomként jutsz eszembe. Az ember mindennapi munkájában, örömeiben és mérgelődéseiben ott vannak azok is, akikhez baráti szálak kötik. A kopogtató új év küszöbén békét, boldogságot, munkádnak mindenkor értelmet kívánok."

Mit mondhatnék erre? Hasonló jókat kívánok neked, nagyvázsonyi Reményi Antal barátom, s több évtizede szorgos társam a népművelés nehéz, de szép munkájában. Külön köszönöm néhány soros írásod fehér izzását és magas feszültségét. Azt a mindnyájunknak szóló tanulságát, hogy így is lehet. Sőt csakis így érdemes.

Az ilyen lapok irányítószám nélkül is eljutnak a címzetthez, s nevük hordozta sorsukban se hullanak le ünnep után a konyhaszekrényről (manzárdfeljáróról, könyvespolcról, fésűtartóról stb.), hanem legféltettebb dolgaink közt megőrizzük őket.

Márkus Zoltán

Évek óta
programot
Magyar A
szervezete.
ismét lendü
dult. Az el
a rendőrség
viselője kö
ti előadást
sok hozzász
novemberi k
ros Géza, az
tó pápai fi
egyik munk
tósokat é
kérdések re
be a megjelenteket. Szükség is volt erre a tájékoztatásra, mert a gyakorlat azt bizonyítja, hogy az autósok ilyen irányú ismeretei ugyancsak szegenyesek. Legutóbb december 10-én találkoztak a pápai autósok. Ez alkalommal *dr. Kiss Zoltán* járási főügyész beszélt igen színesen és érdekesen a közlekedési büntető eljárások tanulságairól.

A foglalkozásokat változatlanul minden hónap második hétfőjén tartják Pápán, a Hazafias Népfront helyiségében 18 órakor.

Nagy várakozás előzi meg a január 14-i foglalkozást, amikor *dr. Vizer Miklós* kórházigazgató elemzi — külföldi szakirodalom felhasználásával — a közlekedő ember idegrendszeri változásait. Februárban az AFIT Lada ügyfélszolgálata következik. Hosszú lenne

Sándor Mihály AFIT-vezető, akinek sokat köszönhet a pápai szervezet.

Elkészült az 1980. évi belföldi túrák terve is. Márciusban egy csonka vulkán, a Ság nevezetességeit csodálják meg a klubtagok, márciusban a fenyőfői ősfenyvesbe látogatnak el, májusban a Bakony szívében barangolnak, júniusban a nyugati végekre zarándokolnak el. Szerepel még a tervben az úrkúti természetvédelmi terület, a várpalotai és ajkai bányászmúzeum megismertetése is.

Kár, hogy a tagság jelentős része nem él a kitűnő lehetőségekkel, rendszertelenül jár a klubnapokra és egyéb rendezvényekre, pedig a vezetőség nemcsak őket, de az érdeklődőket is szeretettel várja. Reméljük, ebben az évben már nem hiába!

Huszár János

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kórusz József.

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1960 MAR 22

festő- és grafikusművész

/1021

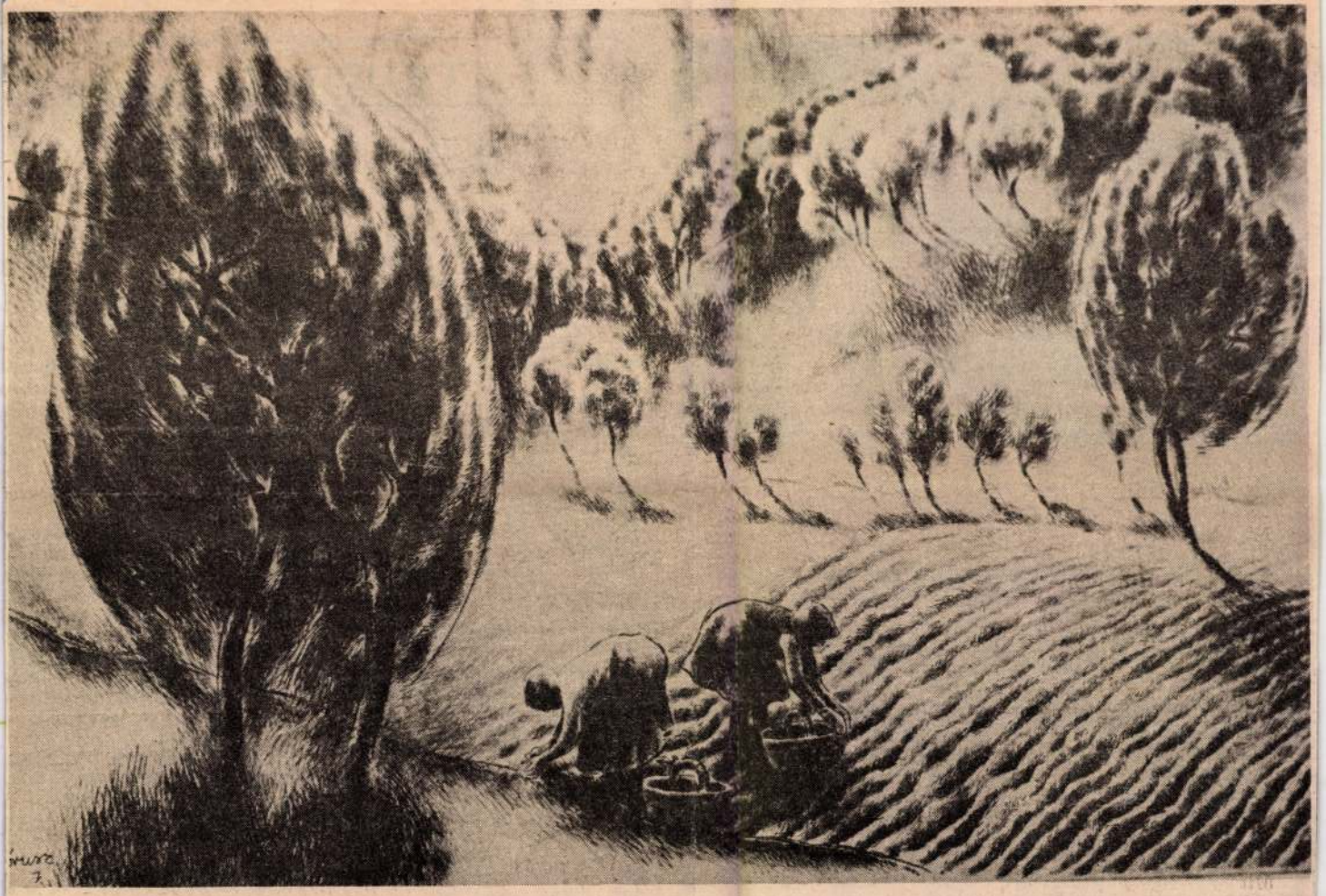

Kórusz József: Tihanyi táj tavasszal — Rézkarc

Jokesz Antal fotói

VESZPRÉMIEK A FOTÓMŰVÉSZETBEN

Jelentős sikernek lehet elkönyvelni azt, hogy a Fotóművészet legutóbbi száma a Veszprém megyében élő *Jokesz Antal* fotóművész munkáit nagy terjedelemben közli. Méltatja alkotójuk művészi fejlődését, fotóinak egyszerű technikán alapuló megoldásait és ezek aktualitását. Jokesz Antal kiállításai nemcsak szakmai berkekben kavartak nagy port, hanem újszerű megoldásai azok érdeklődését is felkeltették, akik

ber áll. Mozdulatok, arcok, gesztikulációk, életképszerűen kiemelkednek a háttér formajátékai előtt. Jokesz Antal jelenleg a magyar fotóművészet legjobbjai között szerepel.

Sándor Zoltán munkái is egyre jobban megközelítik Jokesz fotóinak népszerűségét. Ezt az is bizonyítja, hogy ő is szerepel a Fotóművészet legutóbbi számában, mégpedig nem is akárhogyan. A negyedéves tehetségkutató pályázaton nívódíjat nyert

Rólunk volt szó

A hét első felében, mondhatni, elkényeztetett a televízió. Objektívje többször is „szemügyre" vette megyénk néhány helységét, nevezetesen *Veszprémet, Vaszart, Nagyvázsonyt, Zircet, Mencshelyt.* Még ha csupán egy-egy kiválóságát láttatta is az említett településeknek, akkor is érdemes figyelmünkre. Mert rólunk volt szó. Mi több: eredményeinkről, kiválóságainkról — légyen az akár évszázados építészet, népművészet, akár mai gazdasági bravúr, termelési megújulás.

A hétfői adás koncertjének szünetében a veszprémi várba kalauzolt a televízió; sorra vette a legszebb műemléképületeket, elidőzött művészi értékű részletein (mozaikon, falfestményen, szobron, faragványon). Valósággal rányitotta szemünket a vár szépségeire. Mert az az igazság, hogy sokan megnézik a várat, ám kevesen látják meg valódi értékeit. Elsősorban azért, mert az emberi szem nem tudja annyira kiszakítani az összképből a részletet, mint a tévé-kamera. Az önálló létet nyert részlet mélyebben feltárul az

Nos, a kongresszusi küldöttünk *Wetzl Nándor,* zirci téesz-elnök, aki a burgonyatermesztési vállalkozásukról valamint a fafeldolgozási tevékenységükről szólt. Mondandójának lényege: összerűbben kell gazdálkodnunk. Ugyanennek a törekvésnek az eredményével találkoztunk a vaszari szarvasmarhatelep bemutatása alkalmából. *Zimits Tibor* téesz-elnök a saját építőbrigád által kivitelezett, a saját erőből kitermelt anyagból ácsolt istállók olcsó megvalósításáról beszélt. A riporter említette, hogy *míg a vaszari módszerrel 45 ezer forintba kerül egy férőhely a tehénistállóban, addig országosan mintegy 80—100 ezer forint.* A tejtermelésben szintén kiválóak.

Lírai hangvételű riportot láttunk a nagyvázsonyi takácshagyatékról. Felidézte a televízió a pár éve halott nagyvázsonyi népművész, *Szauer Ágoston* szövőmesterségét, majd a hagyaték őrzőjét-folytatóját, a lányát szólaltatta meg. Ő elmondta, hogyan tanulgatta előbb lopva, majd édesapja segítségével nagy örömben a szövést. Aztán az apai hagyaték az

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Kórusz József grafikusművész
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1979 NOV 10
1021

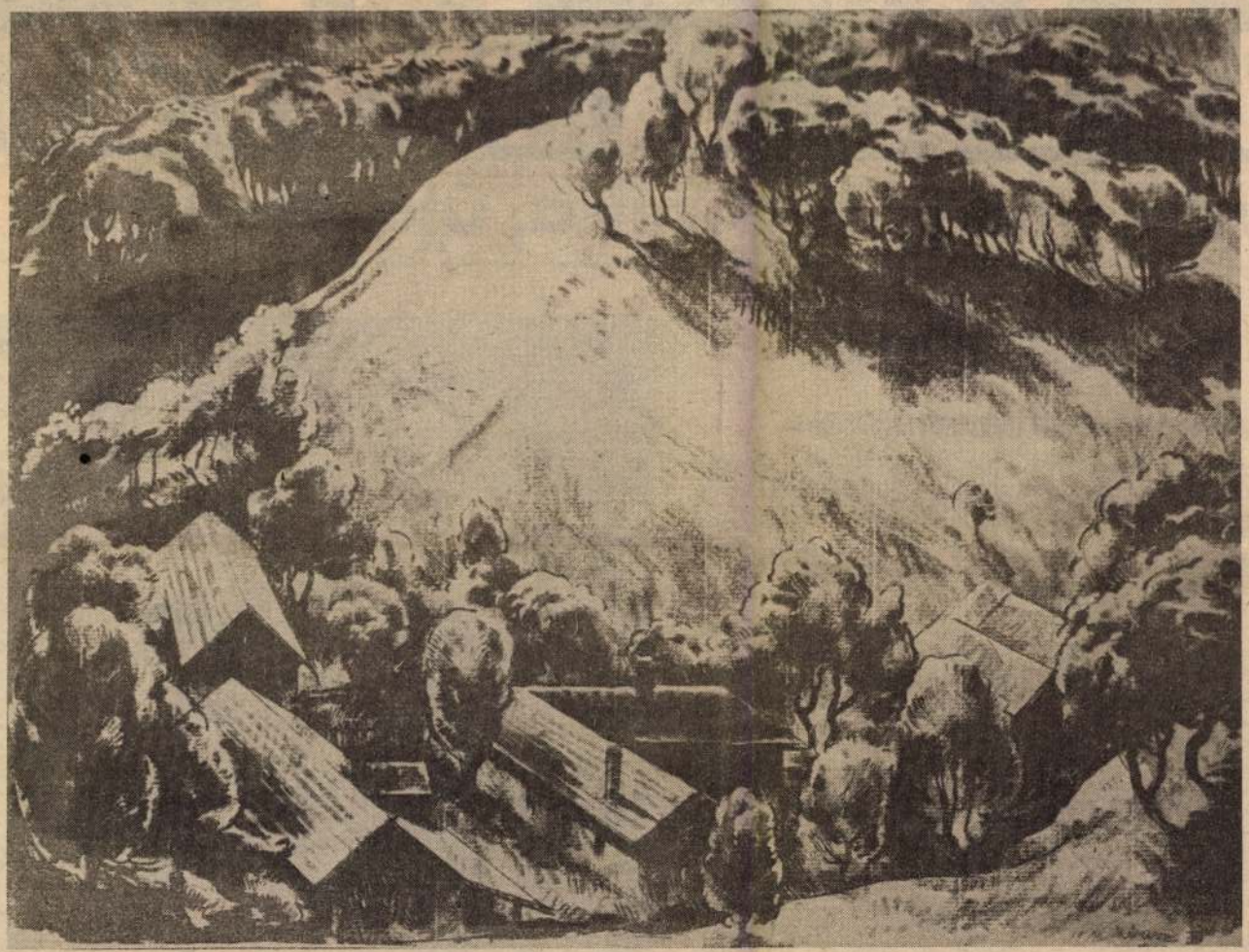

Kórusz József: Domb fényben (szénrajz)

az idő sod

tudomány, technika, újdonságok

A poszter

Új színfolt a tudományos információáramlásában

Napjainkban a tudomány fejlődési ütemét egyre kevésbé az adatok meghatározásának, vagy az összefüggések felismerésének sebessége, hatékonysága határozza meg, hiszen az egyre nagyobb teljesítőképességű eljárások és műszerek révén az egy-egy részprobléma megoldásához szükséges időtartam rendkívül lecsökkent. Bonyolult összetételű növényi eredetű hatóanyagok — mint amilyen például a morfin szerkezetének meghatározásához 20—30 évvel ezelőtt akár több tíz év kutatómunkára is szükség lehetett, a mai műszerezettség mellett a hasonló problémák általában napok alatt megoldhatók.

A kutató számára ezért ma a legnagyobb problémát egyrészt a már meglévő információ-

talmaz-e a poszter számára érdekes anyagot. Óriási előny az előadással szemben, ahol ez csak akkor dönthető el, ha azt végighallgatja (15—20 perc).

Van azután a fentieken túlmenően a poszteres formának még egy ilyen nagy előnye, ami szinte észrevétlenül jelentkezett, de jelentős hatást gyakorolhat a tudományos kutatásra. A poszter ugyanis fegyelmezettséget követel az eredményeit bemutatni kívánó kutatóról. Meg kell tanulnia korlátozott területen (körülbelül 1 négyzetméteren) és terjedelemben (távolabbról is olvasható nagyságú betűkkel) összefoglalnia és kihangsúlyoznia munkája legfontosabb megállapításait, úgy, hogy azok rövid idő alatt világosan fel-

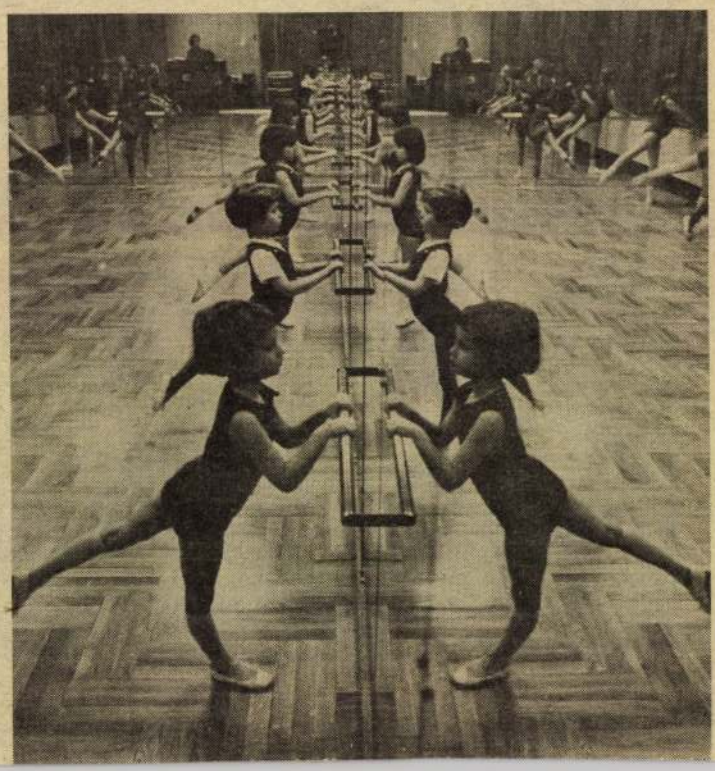

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 367-748, 340-726

Kórusz József festő- és grafikusművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1980 FEB 16

1021

Kórusz József: Lovaskocsik (Tusrajz)

ELSŐ RESZE
à Decretomnac, auagy:
A MAGYAR ÉS ERDELY ORSZÁG
TÖRVÉNY KÖNYVENEK.

A Hires neues Magyar orszag.

Első Titulus.

Werbőczy: Hármaskönyv

huróczy János: Magyar

1021

Kórusz József képei előtt

Tihanyi udvar

Budapesten a Pataky István téri művelődési ház Szabó Ervin Könyvtárának aulájában, ahol naponta rengeteg ember megfordul, láthatjuk december 30-ig *Kórusz József* kiállítását. A „tényes szelek nemzedékéhez" tartozó festőművész Veszprémben született. 1946-ban a Derkovits kollégium alapító tagja lett. 1948-tól a képzőművészeti főiskolán tanult, *Szőnyi István* irányítása mellett, 1953-ban diplomázott, freskó szakon. Ez az év szerencsés volt számára, mert tagja lett a Képzőművészeti Alapnak és a Rézkarcoló Művészek Alkotó Közösségének, amely olyan nagyszerű mestereket egyesített, mint *Csók István*, Szőnyi István, *Rudnay Gyula*, *Glatz Oszkár*. Munkássága elismeréséül felvételt nyert a Képzőművészek Szövetségébe. 1961-től 67-ig Zebegényben, a Szőnyi-házban dolgozott. Egyik létrehozója volt a zebegényi művésztelepnek 1969-ben. Azóta tanára a nyári szabadiskolának és vezetője a zebegényi műhelynek, ami egész évben működik.

1954-től részt vesz minden jelentős hazai és nemzetközi kiállításon. Munkái megtalálhatók a Magyar Nemzeti Galéria, a Vízügyi Múzeum, a Művelődésügyi Minisztérium, a KISZ Központi Bizottsága, a Szegedi Pamut- és Kenderfonógyár tulajdonában, továbbá számos hazai és külföldi magángyűjteményben, így az USA-ban, az NSZK-ban, Franciaországban, Hollandiában, Svájcban, Olaszországban, Jugoszláviában és Ausztriában. Kórusz József X. kerületi bemutatkozásán képei előtt állva arra gondolunk, hogy ezek a munkák a nagy elődök hagyományainak méltó folytatásai. A kiállított olajtempera, rézkarc, lavírozott tusképei csodálatos rendet és fegyelmet tükröznek. A művész témaköre, amit feldolgoz, eleve szimpatikus, nosztalgiát ébreszt minden emberben, aki szereti a természetet, a napsütést, a fák lombjait, a vizet, a virágokat, a hangulatos falusi udvarbelsőket, állatképeket. Ezt a kiállítást is átfűti a mesterek iránti tisztelet, mesterségbeli tévedhetetlenség és a művész szeretete. Képei között járva rákényszerülünk, hogy átadjuk magunkat valami furcsa, kellemes bizsergésnek, mert mi is ott vagyunk a képeken, a Tihanyi udvar fénytől átitatott fái alatt. Érezzük, hogy fejünkre pereg a vízcsepp a fákról, ha nézzük az Eső után című képét. A Kisborjú című képe előtt úgy érezzük, hogy megmozdul a kis állat és botladozva, bizonytalankodva újra elfekszik. Kibővítjük a képeket saját élményeinkkel, fantáziánkkal. Ott vagyunk a Párás tájban, a Párás tónál alkonyatkor, reggel, aminek igazi hangulatát visszaadja Kórusz impresszionisztikus felfogása. Emlékeket ébreszt bennünk a Balaton régi szépségéről, nyugalmáról a Fények a Balatonon című kép. A Szérű című képe eszünkbe juttatja a kérges kezeket, amit feltört a villanyél, de ez már a mi fantáziánk, hiszen a képen a tehenes szekérnek és a villával felrakott szénának bája, kedvessége van. Itt van Kórusz igazi művészi szemléletének kulcsa, hogy naturalisztikus, *a látvány tökéletes visszaadására törekszik, de mégis gondolkodunk képei előtt, jól érezzük magunkat a tárlatlátogatás közben.* Elfelejtjük gondjainkat, bajainkat, átadjuk magunkat a Kórusz által megrajzolt vagy megfestett világnak. Rézkarcairól leolvasható az anatómia csodálata és a paraszti munka tisztelete. Lavírozott tusrajzai főleg a szeretett zebegényi tájat ábrázolják. A látogató a kiállításról érzelmileg telítődve távozhat.

Veszeli Lajos

Szoptató anya

1979 DEC 1
NAPLÓ (VÉSZPREM)
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
MAGYAR HIRDETŐ

ámon

t

sek feladásá-
s feladhatják
erelt gyűjtő-
közöljük, a

mbaton 3.50
mbaton 30.—
lija: 10.— Ft.

.....

ész

---

zése után

ás

nia Vállalat
Falepárló
nl megvételre
i beszerzésű
ású komplett
y szárítót. A
dinthető Fran-
gyintéző: Tö-
üszaki vezető.
ágás. Telefon:

caborjú eladó.
i u. 1.

a csikó eladó.
J. u. 13.

gyermekkocsi
rém, Dobi I.
1.

állapotban lé-
ülőgarnitúra
dinthető: min-
óra után.
ájus 1. u. 4.
.

ögarnitúra új-
an eladó. Ér-
ádás Vörös-

SALTOHGYÉLŐ

...ismerettel rendelkező.

Anyagügyviteli csoportvezető
Számviteli képesítéssel rendelkező,
VIDEOPLEX–3 adatrögzítő operátor
Érettségi bizonyítvány,
Gépíróno dolgozók részére

Részletes felvilágositás:
KSH–SZÜV Irodaház személy
Székesfehérvár, Schönherz Z.
Telefon: 13-177.

A Füred Áruház

ezüst-
és aranyvasárnap

nyitva 9—17 óráig

ÁFÉSZ

Várjuk kedves
vásárlóinkat!

TÜZ

hogy a telepeir

MÜVI TÜZELŐÜ
a bányák a tüz

1979. december
szolgálják ki!

Kérjük a szállít
a bánya kiszolg
szíveskedjenek f
a december 31-
utalványok érvé
értéküket visszat

lőtt pus-
er 25-én
hotelpor-
lmazom.

ÁG

magas,
echnikus
dszerető,
kedvelő
orig há-
kás van.
' jeligé-
lhez Aj-
1.

díjas ös-
smerked-
férfival
. 55—65
: „Amo-
Veszprém
Vállalat-
zabadság

31 éves
nerkedne
elvált
nyal há-
2 gyerek
Lakásom
tapolcai

magas,
szerény
1 anya-
edne: az
kedvelő,
, esetleg
kizárólag
Minden
Ajánla-
lveszter"
köny-

i Műv.

B,

nai"

LÓ

zín

I

zokkal,
erették,

(DOLE)
-án el-
lásának
tudat-
1 Bala-

TEXTILHULL
AZ OLIMPI

A moszkvai olimpiá
ha részt vesz az És
Nyersanyaghasznosí
textilhulladék-gyűjté

1979. október 1
Az akcióban részt v
időtartam alatt MÉ
egyszerre átad:

5 kg tiszta fehé
10 kg mosatlan
20 kg vegyes há
pamuttextilhulla

Ha az átadott any
egy postai levelez
ráírja nevét, címét,
a sorsoláson

Címünk: ÉD. MÉH
Vállalat Propa
Győr, Rákóczi

Nyeremények:
I. díj: kétsze
mosz
II. díj: egysz
mosz
III–IV. díj: e
rádió,
V–XIV. díj: e
táskar

Sorsolás: 1980. ápr

MÉH

A Balatonfüredi Ke
Szakmunkásképző I

TECHNIKUSMINŐS

szervez 1980-ban s
-feldolgozó szakon

Jelentkezési határid
Jelentkezés és táj
Balatonfüred, Hősö

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Kórusz József festő- és grafikusművész

1980 ÁPR 19
1021

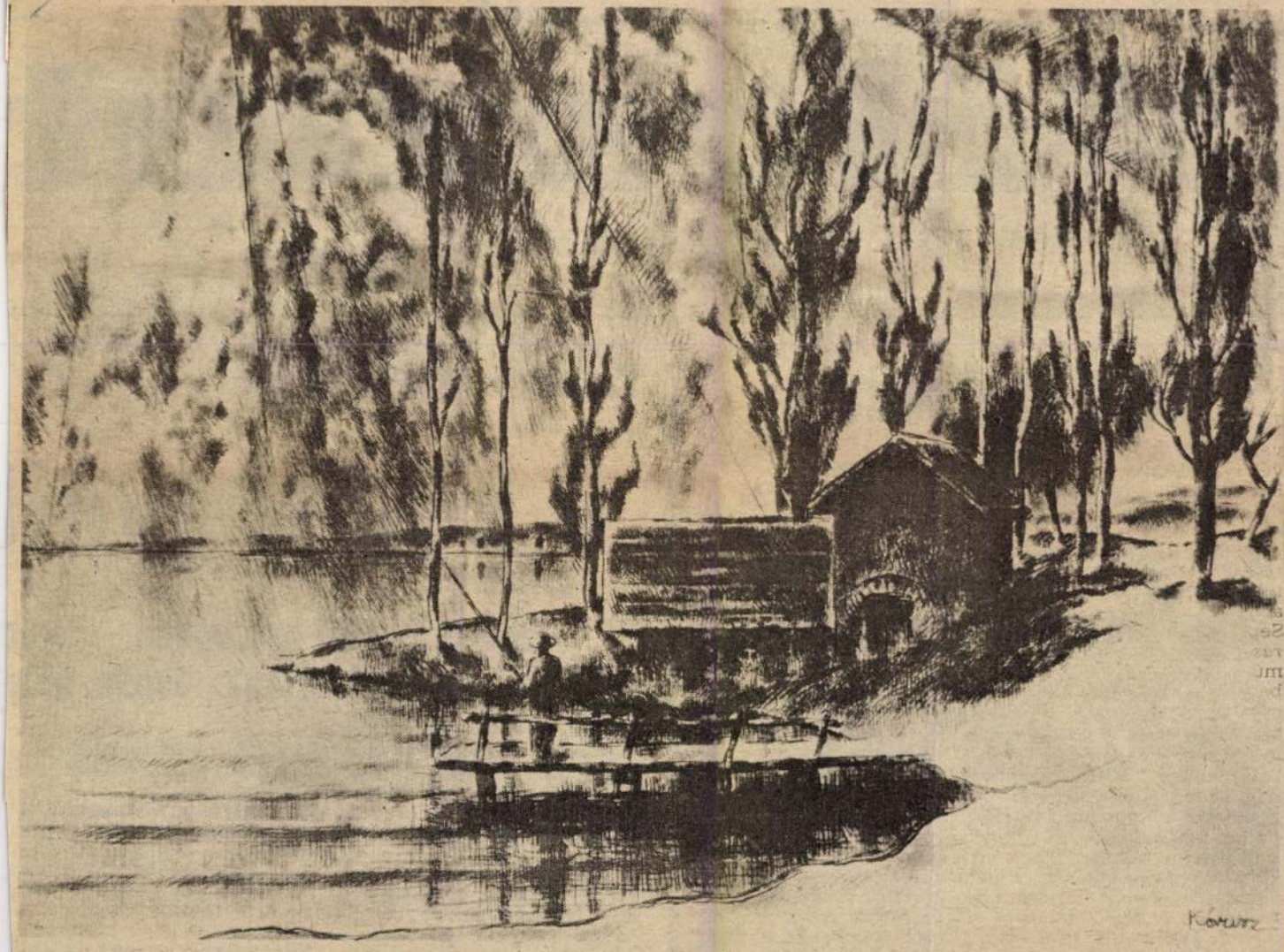

Kórusz József: Fényes felhők

Választot

1973

Jelölés körültekintően, politikai felelősséggel

A választásokat megelőző, igen sokoldalú és nagy tömeget mozgató politikai munka, közéleti tevékenység a jelölés. Jelöltet állítani a sok rátermett, jól képzett, magas fokú politikai tudással és látókörrel rendelkező személy közül nem könnyű dolog. Már csak azért sem, mert a választópolgárok egyik rétegéhez éppen az egyik, a másikhoz pedig más jelölt személye áll közelebb. Igaz, a törvény lehetővé teszi, hogy egy választókerületben több jelölt is induljon a választásokon. Élnek is ezzel a lehetőséggel az állampolgárok, csakhogy nem célszerű mindenütt, minden alkalommal megosztani az erőket, a véleményeket. Minél egységesebb a jelölés, kiállás a jelölt mellett, annál nagyobb a biztosíték arra, hogy megválasztása után választókerületének lakói aktívan támogatják munkáját.

Már ez is mutatja, hogy nem egyszerű feladat jelöltet állítani egy-egy választókerületben. Már csak történelemkönyvek lapjain, múlt századokról szóló regényekben olvashatunk a közfelkiáltással állított, majd pedig megválasztott jelöltekről, követekről, képviselőkről. Az is igaz, hogy ezeket a jelölteket is valaki javasolta egyéni, vagy közösségi megfontolásokból.

Ma a javaslattétel szép feladata a Hazafias Népfront

Számvetés a feladatokról

A költségveté

Egyre növekvő összegben — Nemc Iskola, óvoda, bölc

A költségvetés fontos szerepet tölt be minden gazdálkodó szerv életében. Ebben határozzák meg a különböző intézmények fenntartáshoz szükséges összeget, de nemcsak ezt, hanem arról is döntenek a tanácsok, hogy honnan veszik a pénzt. Mert csak azzal tudnak gazdálkodni, ami a tanácsok pénztárába befolyik.

lam 235 millió forintot adott a megye költségvetéséhez.

Fontos tehát minden évben, hogy a lakosságtól, a vállalatoktól az adók, az illetékek, a befizetések időben és az előírt összegben beérkezzenek a tanács kasszájába. Csak így tudják a költségvetésben tervezett feladatokat maradéktalanul megvalósítani.

És itt lettek és lesznek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 JAN 28
NAPLÓ /VESZPRÉM/

Kórusz József

1021

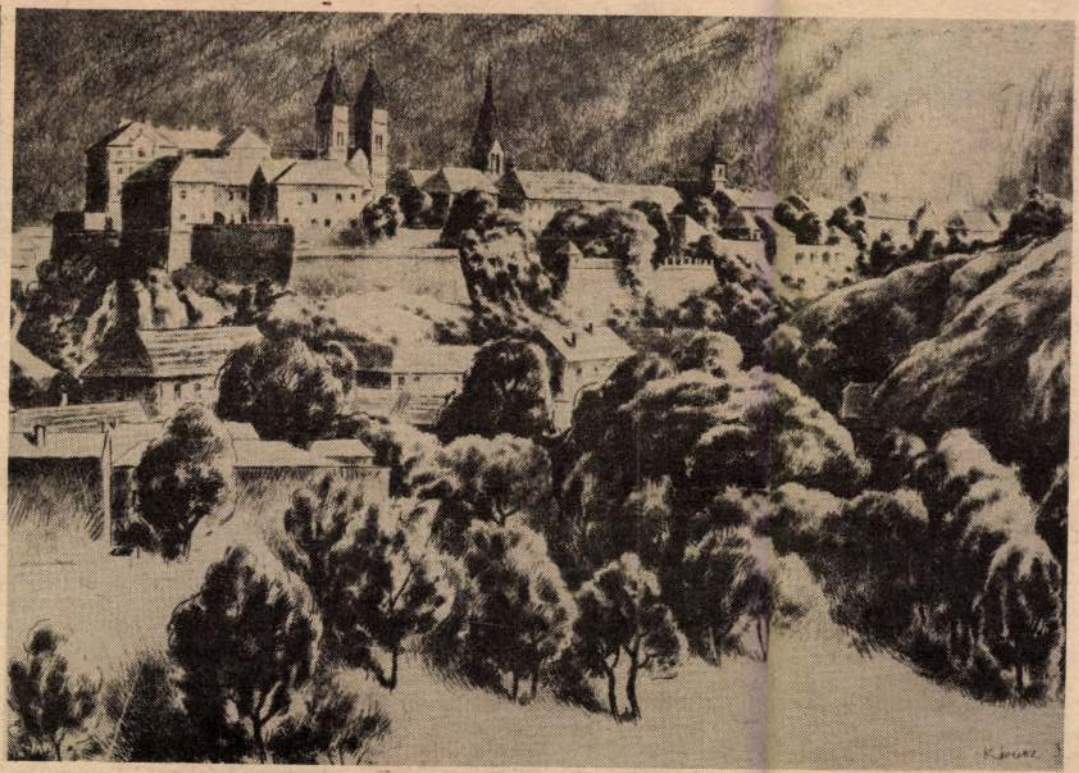

Kórusz József: **A veszprémi vár rézkarc**

Találkozzon-e az

Létrejöhet-e igazi találkozás? Mikor kerül közel a szerző olvasójához, erősíti-e a személyes kapcsolat az olvasó és a könyv, a nyomtatott betű között fennálló érzelmi-szellemi viszonyt. Thomas Mann, aki legendás felolvasó körútjai során fizikai közelségbe került Európa értelmiségével, egy ifjú hölgy kissé konfúzus és a kapcsolatteremtést szorgalmazó levelére mégis így válaszolt: Leginkább akkor „pillanthat meg" engem, ha könyveim egyikét-másikát kezébe veszi... Vajon melyik a célravezetőbb, az író és olvasó számára leghasznosabb találkozás? Erről beszélgetett az újságíró Páskándi Géza és Száraz György íróval, valamint Jovánovics Miklóssal, az Élet és Irodalom főszerkesztőjével.

G. A.: Manapság alig van író, aki ne találkozna időnként olvasói egy bizonyos hányadával. Mi a véleményük a találkozásnak erről a formájáról?

az egybegyűltekkel. Az bizonyos, hogy az olvasó is unná magát, ha szószerint a saját véleményét hallaná tőlem vissza. Ha puszta visszhangja lennék mindannak, amit ő kíván, nem lehetne tartalommal megtölteni ezeket a találkozókat; hiszen a tihanyi visszhanghoz is csak kirándulni megyünk, s csak szórakozottan, megszokásból rikkantjuk el magunkat, hogy feleljen. Az irodalom viszont nem turisztika... Ezért mindig jó, ha van egy kis feszültség, író és olvasó között. Én egyébként kétféle találkozót tudnék elképzelni, amelyik hasznos, jó, vonzó. Az egyik egy szűkkörű összejövetel; kizárólag azokkal az olvasókkal, akik legalább közepesen jól ismerik az írásaimat; a másik majdhogynem reklámcélzatú. Ez utóbbit természetesen felolvasó délutánnak, vagy esténk képzelem... Azért fontos az író-olvasó találkozóknak ezt a két alaptípusát megkülönböztetni,

erőfeszítéssel sem tudjuk kihúzni belőle. Mondjuk, éppen vita folyik az ÉS-ben Kesudió címmel. Záporoznak ránk a kérdések, hogy miért külkereskedünk következetlenül, miért ment föl az ára ennek, vagy annak, miért hozták azt a rendeletet, stb., stb. Mintha nem is író-olvasó találkozón, hanem a Fórum adásán lennénk... Ritkán azonban az is előfordul, hogy az olvasók a lap szerkesztésével kapcsolatban használható ötleteket adnak; amennyiben már az elején nem térünk mellékvágányra.

G. A.: Alighanem ilyen mellékvágánynak számít az úgyszólván elkerülhetetlen intimpistáskodás is.

Sz. Gy.: Minthogy a közönség legtöbbször kivezényeltekből és sznobokból áll, ez elkerülhetetlen.

J. M.: Akárcsak az, hogy a szerkesztőség belső ügyeit firtassák, hogy számonkérjék, hogy X. miért ír mostanában kevesebbet, vagy hogy miért nem foglalkoz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUN 10

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Kórusz József

1021

Kórusz József: Tihanyi udvar (rézkarc)

ŐSI MESTERSÉGEK

Egyes ősi mesterségek kihalóban vannak, egyre kevesebb az utánpótlás ezekben a szakmákban. Valójában azért, mert nem tartoznak a divatszakmák közé, meg aztán a kézművesség helyébe a gép lépett. Ma már a kádárok is gépek segítségével készítik a hordókat. A technika azonban nem tudja teljesen pótolni a művészi fokra emelkedett mestermunkát: a díszműlakatos, a kovács a puskaműves, a bognár, a kádár egyedi remekművei magukon hordják a mester kezenyomát.

Messze földön híresek a magyar vadászfegyverek

KÓRUSZ JÓZSEF festő, grafikus
Veszprém, 1927

1953-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán Pór Bertalan és Szőnyi István növendékeként. 1953-54-ben a Művelődésügyi Minisztérium ösztöndíjasa, majd a Rézkarcoló Művészek Alkotóközösségének tagja. 1960-66-ig Zebegényben dolgozott, 1968-tól az itteni szabadiskola tanára. Tanulmányuton Franciaországban, Olaszországban, Hollandiában és Spanyolországban járt. 1953 óta kiállító művész, munkái eljutottak Bagdadba, Antwerpenbe és Helsingőrbe. - Realista szemléletű alkotó, a környező társadalmi és természeti valóság költői megjelenítésére törekszik. Rézkarc-sorozatokat készített Szeged, Veszprém stb. nevezetességeiről, festményeken dolgozta fel Zebegény táji szépségeit és népéletét. Munkásságának jelentős részét teszik ki kisgrafikái és ex librisei.

Művészéletrajzok 1975

Kórusz József, festő
grafikus.

KÓRUSZ JÓZSEF festőművész-grafikus műveiből rendezett kiállítás nyílt meg a kőbányai Pataky István Művelődési Központban. A tárlaton a művész 52 alkotása — akvarellek, rézkarcok és tusrajzok kerültek közönség elé.

—: Ht

21.

Népszabadság, Bp. 1979. nov. 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

József Kórusz

1979 MÁR 12

1021

József Kórusz: Lichter auf der Donau (Radierung)

Ungarische Grafik 1978

und Erfolge.

„Die Hälfte unserer Produkte geht ins Ausland. Unsere Besen sind in Österreich, in der Schweiz, in der BRD, in Frankreich, England und sogar in den USA gefragt."

Die Genossenschaft wurde 1954 gegründet und hat vier große Werkstätten, drei in Lajosmizse und eine in Tatárszentgyörgy.

Die Produktion von Besen und Bürsten erfolgt vollautomatisch, die Werktätigen — 600 an der Zahl, die Hälfte Frauen —, arbeiten in zwei Schichten. In diesem Jahr sollen sie 1,5 Millionen Besen, 3 Millionen Bürsten, 180 000 Wäschetrockner erzeugen. Von Besen allein gibt es 15 verschiedene Arten, mit kurzem oder langem Stiel, aus Holz oder aus Kunststoff, wahrhaftig eine reiche Auswahl.

brik in Ka

In den
Jahren
der Geno
sich die
wesentlich
weitere M
1980 koste
rint. Ur
noch in
Maschiner
arbeitung in Betrieb genommen, die eine bedeutende Erhöhung der Produktivität und eine Übererfüllung der Pläne ermöglichen wird. Weitere Pläne beziehen sich auf die Mechanisierung der Materialbeförderung, auf eine weitere Trockenanlage, auf die Holzspäneverarbeitung und die Abfallverbrennung.

Wenn alles gut geht, rechnet man damit, daß die Genossenschaft ab 1980 den Export um 25% erhöhen wird.

Erzsébet Szente

ja und in der Attila József utca ein neues farbenfrohes Äußeres.

Eine der wichtigsten Aufgaben ist, die rechtzeitige Fertigstellung des Kommunalnetzes der Neubauviertel.

Dises Jahr steigt die Kapazität der Wasserwirtschaft: das Wasserwerk von Tahi und zahlreiche Brunnen in Csepel werden übergeben. Dadurch kann die Hauptstadt pro Tag mit 125 Kubikmeter mehr Wasser als im Vorjahr rechnen.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Kórusz József festő- és grafikusművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)

1980 OKT 1

1021

Kórusz József:
Táj
kontrafényben
(tusrajz)

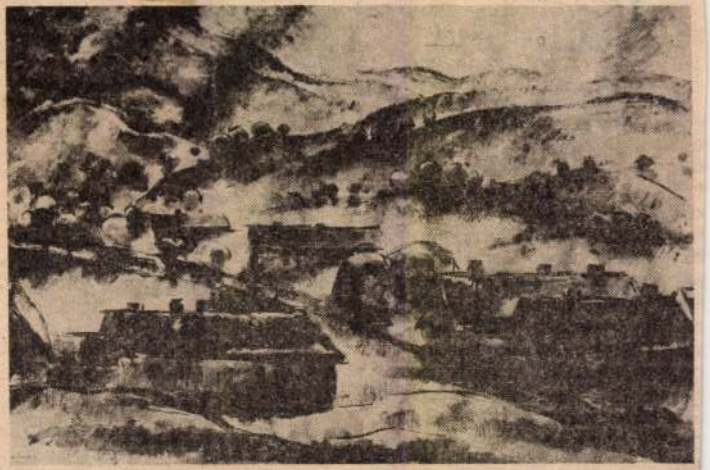

gyermekek üdültetése

A társadalmi gondok, teendők közösségi összefogással és áldozatvállalással való megoldásának szép példáját szolgáltatták a Magyar Vöröskereszt megyei szervezetei: az idei üdülési szezonban összesen 700 fogyatékos gyermek üdültetését szervezték meg és bonyolították le. Az akcióról – amely a Vas megyei Vöröskereszt-szervezetek kezdeményezésére bontakozott ki és vált országossá, s amelynek tapasztalatait most összegezték – a Magyar Vöröskereszt országos központjában tájékoztatták az MTI munkatársát.

Veszprémn
koncert abl
amellyel a M
szik segítség
zenei élet
A három ac
lőknek eszte
való az a n
szerkesztők ú
jöttét, színvor
közönség elé
ezen a nagyvonalú mecenatúrán belül is kiemelkedő jelentőségű az októberi Új Magyar Zene Hónapja.

Más kérdés, hogy a három adó műsortengerét így sem terheli túl a sokszor vitatható avantgarde művek sora, s valójában nem lehet tudni, hogy hányan hallgatják ezeket az adásokat, mekkora a haté-

vagy *Vidovszyk László* műveiről bármiféle elemzésbe, értékelésbe kezdjünk. Az első meghallgatás során túlságosan is a külsőségek hatása alá kerül az ember: a művész a legváratlanabb pillanatban a billentyűkre könyököl, aztán feláll és a zongorába nyúlva csap a húrokba. Zenehallgató legyen a talpán, aki az efféle elidege-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

NAPLÓ (VESZPRÉM)

Kórusz József

1978 NOV 17

1021

Kórusz József: Rajzoló gyermek (Tusrajz)

súban járt feleségével Rad-

... logja á
medence mezőgazda
melését. Székhelye
örs, elnöke Sebesty
Kossuth-díjas. I
jünk meg e történe
vidéken gazdálkodó
vával:

A tsz-nek 516 dolgozó tagja van, a nyugdíjasokkal együtt 1138 az összlétszám. 5700 hektár területen dolgoznak, évente 120 millió foront a bevételük, 104 millió a termelési értékük. A termelés 25—30 százaléka állattenyésztésből, mintegy 20 százaléka növénytermesztésből, 40—45 százaléka szőlészetből, borászatból áll. A legnagyobb ágazat igen jövedelmező, a bevétel 60 százalékát adja. Mennyiségileg és minőségileg is jók, keresettek az itt termelt szőlők, borok.

A bor 91 százaléka kerül az állami pincegazdasághoz, hosszútávú szerződés alapján. Ez termelési biztonságot ad. A badacsonyi szőlő- és bortermelési rendszerhez tartoznak, elsősorban olaszrizlinget, szilvánit, szürkebará-

mázsa körüli szőlőterméssel.

Hagyományos, a kopár területeket hasznosító ágazat a juhászat. Jelenleg 6 ezernél több állatuk van, de a juhászatban erőteljes fejlesztést terveztek: 1979-ben ezerrel, 1980-ban újabb ezerrel bővül az állomány. És szeretnék elérni a 10 ezres juhászatot.

A termelőszövetkezetben az egyszemélyre jutó tiszta jövedelem eléri a 20 ezer forintot, az aktív dolgozó tagok egy napi jövedelme átlag 180 forint körül van. A nyugodt életet, a települések biztos jövőjét jelzik a megszépülő öreg épületek, az újonnan épülő családi otthonok, a modern üzletek, orvosi rendelők, óvodák. A hagyományosan mezőgazdasági vidék jövőjét a modern nagyüzemi mezőgazdaság biztosítja.

Az oldalt írta: Erdélyi György és Székely János

Fényképezte: Vida András

Korva

Ehte gom

Ehtehlo felvétel

1) alapraja 1:100 1914.

2) Honmetaet és nyugati honlatarat

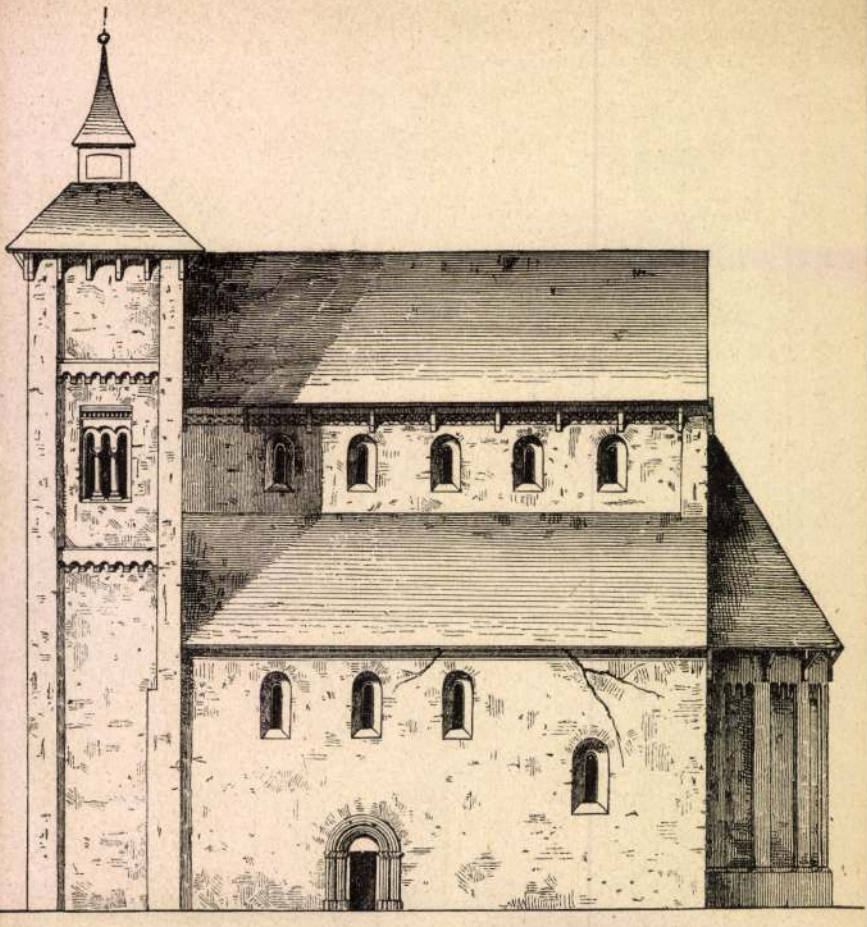

4.

KORVINA-KÖTÉSEK. E név alatt a Mátyás király nagyhírű budai könyvtárából származó könyvek közül a veretes bársonykötéseket és a kézi aranyozású bőrkötéseket értjük, bár Bonfini, Ursinus Velius, Naldius és Oláh Miklós leírásaiból joggal következtetjük, hogy a két teremben elhelyezett könyvtárban más kötésű könyvek, talán még Podjebrád udvarából származó palástos, csuklyás és vaknyomásos disznóbőrkötések is voltak; ezek azonban aligha különböztethettek a középkori sémák szerint díszített más, egykorú könyvektől. Könyvkötőművészeti szempontból a kéziaranyozású, sötétvörös és barna kecskebőrkötések az értékesebbek, minthogy a külön csoportot alkotó vörös, lila és zöld bársonykötéseken az ezüst csatok és veretek ötvösök, a könyvtest metszését díszítő ornamentális festés pedig illuminátorok munkái voltak. A kéziaranyozású korvinák egyedülálló jelentősége elsősorban maga a kéziaranyozás, melyet a könyvfedél egész területére kiterjedő kompozíción, a művészi érettség és a szerszámtechnikai készség ekkora fokán egyetlen egykorú kötésen sem találunk. Sajátos maga a kompozíció is, mely zsinórmintás és gyöngysoros széles keretbe foglalt, geometrikus szalagfonatból felépített középtagjával a Medici- és a Marcanova-kötésekre emlékeztet ugyan, de ezekkel ellentétben, nem a szalagkompozícióra, hanem a renaissance növényornamentika formaelemeinek csoportosítására helyezi a súlyt. Ezek a jellegzetes, kettős körvonalú formaelemek maguk is egykorú példa nélkül állók s úgy ebből, mint ennek a 32-féle díszítőformából álló ornamentális szerszámkészletnek folyton visszatérő használatából sok korvinistánk azt következteti, hogy ezek a kötések hazai műhelyben készültek.

Jaschik.

K. K. I. 1841

...ucletes épület és homlokzatán, a bolthajtásos
...szögletes örtorony van. Mellette kert terül el ~~van~~
...melyen túl szántóföldek láthatók ~~terülnek el~~. Az
...lirata fölül:

...BACH".

...tá a vonalkeretnek 10:14.7 cm.

...ha 4608.

126/94 № 207.

KORVINAK, a Mátyás király budai híres könyvtárából *(Bibliotheca Corviniana)* fennmaradt kódexek. A K. művészeti jelentősége azok festett díszében áll. A könyvnyomtatás feltalálása után, az új mesterség bölcsőkorában keletkezett a könyvtár, amelynek kötetei, a fejedelmi pompának megfelelően, a könyvfestés művészetének utolsó virágzását tükröztetik. A kódexek díszítése többé-kevésbbé gazdag: egész lapokat betöltő kompozíciókon kívül lombdíszes keretek, díszes iniciálék vagy csak egyes színes kezdőbetűk fordulnak elő. Mátyás összeköttetéseinek és szellemi irányának megfelelően a kódexeknek és azok festett díszének túlnyomó része olasz eredetű: vagy Olaszországban készültek azok és vásárlás vagy rendelés útján kerültek Budára, vagy a budai könyvmásolóműhelyben keletkeztek, de ezekben is északolaszországi eredet mutatható ki. A névszerint ismert miniátorok közül kiemelkedik *Attavante dei Attavanti* (l. o.), aki pompás festményeiben Mátyás emblémáit, valamint a király és Beatrix királyné arcképeit alkalmazza. A K. más olasz miniátorai: Francesco del Cherico, Blandius, Gherardo és Monte di Favilla, Boccardino Vecchio, Ragusai Felix, aki az utolsó években a budai műhely vezetője volt, továbbá egy Georgius nevű bécsi miniátor. Az emlékek túlnyomó része azonban nem fűződik egyes nevekhez és azok művészeti hovatartozásának tisztázását Hoffmann Edith tanulmányainak közzétételétől várhatjuk. Egyes francia és németalföldi jellegű kódexek mellett is a királyi mecénás Itália felé való orientálódása az uralkodó vonás és a könyvtár a maga egészében a humanista szellemi iránnyal összefüggő művészi gyakorlatnak már egyöntetűségével is megkapó, már annak idején világszerte híres nyilvánulása. A K. jellegzetes vonása még azok kötése (l. *Korvina-kötések*).

— Irodalom: *Gulyás Pál*, Mátyás király könyvtára (Budapest, 1916). *André de Hevesy*, La bibliothèque du Roi Mathias Corvin (Párizs, 1923).

Kéziratok Tára
Nem ex libris
Hoffmann Edith
Ex libris
Hoffmann Edith
K. I. 5841

Marbach.

A kastély ~~látképe~~

~~A~~ Egy en

kapú fölött, négy

deszkakerítéssel, n

égbolt felhős. Fe

„MAR

Rézmetszet, mére

Lt.

Korwaschütz, Adam, pozsonyi ötvös-legény V. 129.

Kóry József

— **Egy magyar szobrászmüvész sikere Párisban.** A párisi képzőmüvészeti főiskola (Ecole des Beaux Arts) versenypályázatán *Kóry* József fiatal magyar szobrász feltünést keltő sikert aratott. A francia zsüri első dijjal tüntette ki a magyar müvész egy figurális kompozicióját. *Kóry* József nem először szerepel a párisi közönség előtt, már két izben fogadta el a *Grand Palais* kiállitásra egy-egy szobrát. A fiatal magyar müvésznek legszebb jövőt jósolja a párisi szobrászok egyik legtekintélyesebb mestere, Henry *Bouchard*. Az *Illustration* legutóbbi száma közli *Kóry* Józsefnek fényképét.

N.U. 930. VII. 25.

NU. 930. VII. 25

Kóry József

*** Erdélyi szobrászművész sikere Párisban.** A párisi képzőművészeti főiskola (Ecole des Beaux Arts) versenypályázatán *Kóry* József fiatal magyar szobrász feltünést keltő sikert aratott. A francia zsüri első dijjal tüntette ki a magyar müvész egy figurális kompozicióját. *Kóry* József nem először szerepel a párisi közönség előtt, már kétizben fogadta el a Grand Palais kiállításra egy-egy szobrát. A fiatal magyar müvésznek a legszebb jövőt jósolja a párisi szobrászok egyik legtekintélyesebb mestere, Henry *Bouchard*. Az *Illustration* legutóbbi száma közli a nagy francia szobrásznak és tanitványának, *Kóry* Józsefnek fényképét.

M. 930. VII. 25.

Kóry József

Nobrán
Kolozsvár

lásd okv

Művészeti Szalon

(Kolozsvár) 1929.
IV. cíz. 7. n. 12. l.

Könyvtáramban

NERVA-SZANATORIUM

CLUJ, STRADA REGALĂ No. 12/a.

Modern 70 betegággyal felszerelve. Felvesz ideg és minden más betegségben szenvedőket. Nagy vizgyógyintézet. Röntgen. Diagnostikai állomás. Pensió árai orvosi kezeléssel együtt napi 300, 500, 600 lei.

Asztalos Béla • műszerész

CLUJ
Str. N. IORGA
◂2▸

KOLOZSVÁR
v. JÓKAI-UTCA
◂2▸

Varrógépek, kerékpárok és gépalkatrészek raktára.

◆

Legjobb varrógépek és kerékpárok kaphatók 5 évi jótállás mellett.

◆

Gépjavitásokat felelősséggel vállal. Készpénz fizetésre 20% engedmény.

Korzensky Fabian

Jestö XVIII. sz

l -

Schirek Holitsch

107. l.

Korzim Erika, textiltervező és kerttervező-műszer.

1983. IX. 9.15.05. Kossuth

Evékalauz

- A jövő heti rádiómüsorok között válogatva nekem különösen tetszett a Neked sem mindegy sorozat következő adása. Ebben régi házakról, kertekről mesélnek olyan emberek mint például a televízióból ismert városvédő Ráday Mihály. A vendégek között találjuk Korzim Erika textiltervezőt, ő plasztikus ódonkerteket álmodik a kiállítótermekbe. Mielőtt belehallgatnánk Tarnai Márta szerkesztő Korzim Erikával készített beszélgetésébe, örömmel hívom fel a figyelmeteket arra, hogy most meg is nézhetitek ezeket az álomkerteket. A tárlatot szeptember 6.-a és október 2.-a között láthatjátok az óbudai Fő téren a Zichy kastélyban. A müsor pedig szeptember 13.-án hangzik el a Petőfi adón este 6 és fél 7 között.

/ Részlet a müsorból./

/zene/

-.-.-.-.-.-

5890 FNYV I.

Korzim Erika iparművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

KORZIM ERIKA

IPARMŰVÉSZ

GOBELIN-KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

MEZEI GÁBOR

BELSŐÉPÍTÉSZ

1975. FEBRUÁR 14-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÁSI TERME

BUDAPEST, V., DOROTTYA UTCA 8

Korzin Erika iparművész

1975. III.9. /Petőfi§/ 11,22. Ka.

Láttuk, hallottuk.

- Két fiatal textilművész mutatkozott be egymást követően, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitási termében. Róluk szól Rózsa T. Endre.

- Két hetes nyitvatartás után a hált hét végén zárult be Korzin Erika iparművész gobelin kiállitása a KKI.Dorottya utcai galériájában és talán csak a véletlenek összjátéka folytán, ugyan ennek a kiállitási teremnek következő tárlata is, amely március 7-én nyilott meg, szintén egy textiltervező iparművész, Imre Julia munkáit mutatja be. Ahasonlóság azonban inkább csak látszólagos a két kiállitás között. Mig a gobelinek egyedi példányban, hagyományos szerkezetü szövőszéken készülnek, addig a tex-

tilterveső sokadmagával egy tervezőműhelyben dolgozik, majd az elkészült mintát azután, sok ezer méter anyagba szövik bele a szövőgyárak hatalmas gépsorai.

Korzim Erika kiállítása is jól mutatja, hogy a gobelin szövés individuálisabb stilusa, jobban és érzékenyebben alkalmas akár a hagyományos technika keretei között is, az alkotó egyén világ látásának, lelkitörténéseinek visszatükrözésére. Bár a falikárpit-szövés technikája az utóbbi vétizedben nagy változáson és megújuláson ment keresztül, Korzim Erika alapvetően a hagyományos, soikban szőtt gobelinstilusban dolgozik és csak legújabb falitextiliáin kisérletezik a sik felület fellazitásával, a kisebb tárgyaknak a szőtt felületre való applikálásával. A művész gobelinjein, dús növényi vegetáció burjánzik, madarak, virágok, csillagokm pompáznak, hangulatuk még sem idillikus. A madarak tollai, a csillagok karjai, a virágok szirmai, a levelek és gallyak ágbogai, fürészfogas mintákat, karmos görbületeket alkotnak és ezért hangulatuk egy veszélyekkel teli világ képét idézi elénk. A faliszőnyegek szinvilága finoman [illegible], az egyik gobelin tompa-vörös háttérszine pl. 4-5 különböző árnyalatu, mélyvörös szin foltjaiból [illegible], ugyanakkor kemény, dramatikus [illegible], feketék, fehérek, kékek, lilák, okkerek, vö[illegible] feszülő ritmusaiból épülnek fel alkotásai. Két [illegible] faliszőnyege eltér a hagyományos gobelin technikától, hangulatuk felhőtlenebb, oldottabb, az 1973-ban készült „Madár" cimü faliképén a posztó háttér előtt a tarajos madárfej konturjait, felvarrott puha gyapjuszálak poétizálják. Sodrott gyapjucsigák teszik játékosabbá a művet. Korzim Erika ezenkivül filctollal készült, szintén növényi, biológiai formákra utaló rajzokat és olyan fotomontázsokat mutatott be, melyeken hatalmas előadótermek, előcsarnokok, üléstermek látszanak és a helyi igények üres falfelületeire, saját, monumentális faliszőnyeg terveit vázlatozta fá. Látványos hatást keltenek ezek a modern gobelinek és a fotomontázsok alapján csak sajnálhatjuk, hogy a tervek nem kerültek kivitelezésre.

Korzim Erika: Adott belső tér díszítésére elképzelt kompozíció, fotómontázs, 1977

Művészet, 1977. 8.

23 old.

sem lehet kevesebb.

Mint ahogy később az eredmény bizonyította, a komoly arccal távozó szobrászok közül Vigh Tamás szállt a legmélyebbre. Megformálta a Magyar Tudományos Akadémia Érmét: a Tudomány szimbólumát – vízen csónakban álló, mérőónnal mélységet mérő alak képében. A mérőónos alak azzal, hogy mér, a tudományok közös jellemzőire emlékeztet: minden mozog és minden mérhető, minden tudományág méri a maga specifikumait. Ha formálásával csupán síkban, az éremkészítés klasszikus (reneszánsz) törvényei szerint ábrázolta volna a tudományt szimbolizáló figurát, nem jutott volna általánosabb érvényű gondolatok szimbolizálásához is. Ugyanis kezünkbe véve, szemlélve ezt a 7,2 cm átmérőjű érmet, az egyszeri szimbólumnál többre is gondolunk. Teret formált a szimbolikus alaknak, s érmének ebben a teremtett terében már nemcsak a tudomány mélye, hanem minden emberi tudás, bátorság, igazságérzet, méltóságtudat, barátság mélysége is benne van.

A *teremtett tér* a magyar érmészetben, s így Vigh Tamás munkásságában ebben az

Korzim Erika, textilművész és kerttervező

Óbuda Galéria, VII. 14–IX. 13.
Korzim Erika: Szfinx arany bukszusokkal, applikáció, 40x40x45 cm, 1982
(fotó Szabó M.)

Korzim Erika

Művészet, 1982. júl. 60old.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Korzim Erika, textilművész és kerttervező

PESTI MŰSOR
1982 JUL 28

1021

Óbuda Galéria:

Régi kertek nyomában

● Kert. Ki tudja, kinek mit jelent. Van, akinek gyermekkorát idézi, van, akiben emléket, vágyat kelt. A babilóni függőkertek, a görög ligetek, a római intim szobrokkal, vázákkal díszített kiskertek, a középkori kolostor- és várkertek, a szabályos növényzetű itáliai kertek, a gazdag barokk parkok mind-mind különböző korok és stílusok szellemét formálták meg a természet nyelvén. A kerttervezőkön kívül építészek, kőművesek, kertészek, szobrászok, kőfaragók, asztalosok, díszítőművészek, szökőkúttervezők szellemét, kezenyomát is őrizték ezek a kertek.

Korzim Erika nem nosztalgiával idézi a régi kerteket. Szeretet, sajnálás, elsiratás, féltés és remény is van benne, hogy a szép, régi kertek felidézésével talán növelheti védőik és újrateremtőik táborát.

A Hatvany-kastély parkja gyermekkorát jelenti. Azt a gyermekkort, ahol édesapja főkertészként küzdött a fák, növények életéért, létéért. S ma már mindezt csak fotódokumentumok, s emlékei alapján idézhette vissza textiltervezőként. Így természetes, hogy nem történeti, szakmai szempontból építette fel kiállítása anyagát. Hangulati-érzelmi megfogalmazásai, átírásai nem egy konkrét kert motívumait, hanem csak a hangulatát idézik. Az eredeti fotódokumentumok, az ismert európai kertek tervrajzai, a történelmi magyar kertek illusztrációi mellett jól láthatjuk a művész áttételes, síkban és térben megfogalmazott applikációit. Furcsa elemekkel vegyítette textilkompozícióit. Töredéktárgyak, növényi és állati elemek, bogarak, kagylók, törött bútordarabok, koponyák, patkók, agancsok széppé, olykor bizarrá, esetenként humorossá teszik plasztikáit, reliefjeit, piciny kompozícióit.

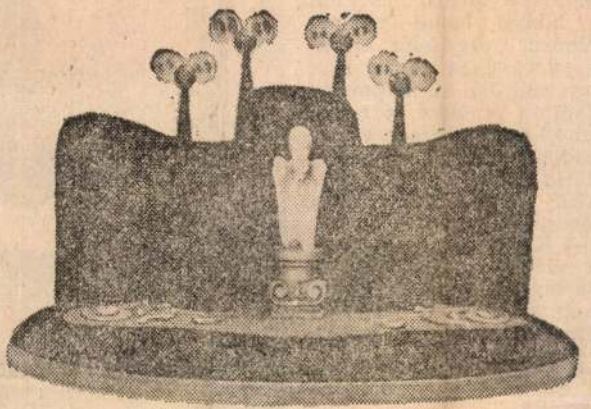

Éjfél a parkban

A rendhagyó, nem szokványos tárlat talán gondolatokat indít majd el a textilt kedvelők, a kerttörténetet ismerők, s a kertet szeretők körében egyaránt.

(csorba)

MŰCSARNOK:

„... az élmény cs

Mindössze hatvanhat esztendős *Breznay József* festőművész. Mégis, felsorolni is hosszú lenne, mennyi minden nehezítette életét. Magánéletében tragédiák sorozatát élte át, háromszor alapított családot, s felnevelte kilenc gyermekét harmadik feleségével, *Gánóczy Mária* festőművésszel. Művészi pályája sem alakult könnyen.

— Küzdelmes, nehéz volt az életem — mondja —, ma mégis boldognak érzem magam, bár semmi sem tűnt el nyomtalanul. A gyerekeket tanítottam, valamennyien művészettel „fertőzöttek".

— *Mit tart eddigi munkásságából a legfontosabbnak?*

— Bár hagytam magamra hatni a modern áramlatokat, sohasem változtattam festői felfogásomon. A magam szemlélete szerint dolgoztam fel azokat. Az én eszményem az olyan festő, akinek az élmény csupán indító alapot ad, amit aztán a saját ízlése és képessége szerint megjelenít.

Tíz év után most újra láthatjuk a Műcsarnokban Breznay József festményeit, grafikáit. A mintegy száz alkotás nem a teljes életművet reprezentálja (400 mű van külföldön), hanem visszatekintő keresztmetszetét adja negyvenéves munkásságának. Korai akttanulmányai, a *Cigányok* és a *Dalmácia* című festmények, a *Vénusz születésén* a homok és a víz hullámaiból női alak formálódik, míg a *Dalmácia* című festményen a fehér kősziklák rendeződnek szép ívelésű női alakká. Többrétű gondolatot, áttételes, történelmi időbeliséget fejez ki a *Pannóniai család*. Az utódok portréját egy ittmaradt római emlékkőbe helyezte bele.

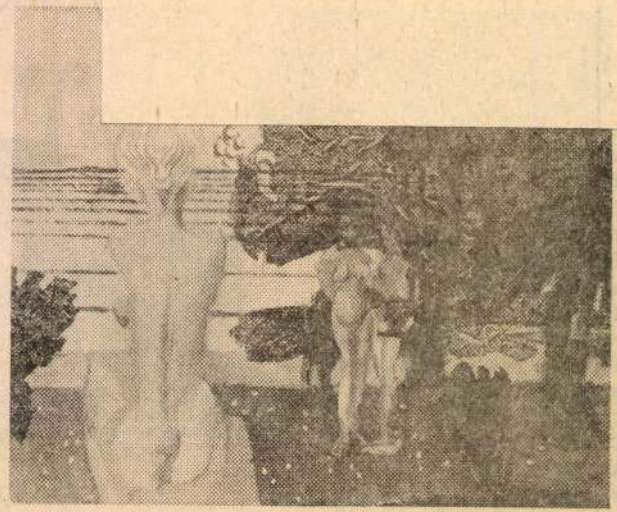

Délvidék

új korszak kezdődött munkásságában. Azóta a külső impressziók helyett egyre inkább a belső képzelőerő, a gondolatok, az érzelmek megfogalmazására törekszik. A *Cigányok* három nőalakja közül mitikus öreg bálványként ábrázolja az egyiket, sokat „termő" anyaként a másikat, szépnek, a nyomorult sorsból tehetsége által kiemelkedőnek a harmadikat. Különös hangvételű az *Élni akarás*. Kávéházban üldögél két dáma, s egy öreg hölgy lesi beszélgetésüket. Szinte a groteszkségig eltorzul az arca, amint görcsösen próbál megkapaszkodni szavaikba

Breznay József a hétköznapi, mindennapos témákat költőien, a szerelmet, a családi életet meghitten, a békét nyugodtnak ábrázolja, míg a veszedelmekre, a veszélyekre zaklatottan reagál. Tiltakozik az elnyo-

Korzim Erika.

Délmagyarország, 1978 szept. 24

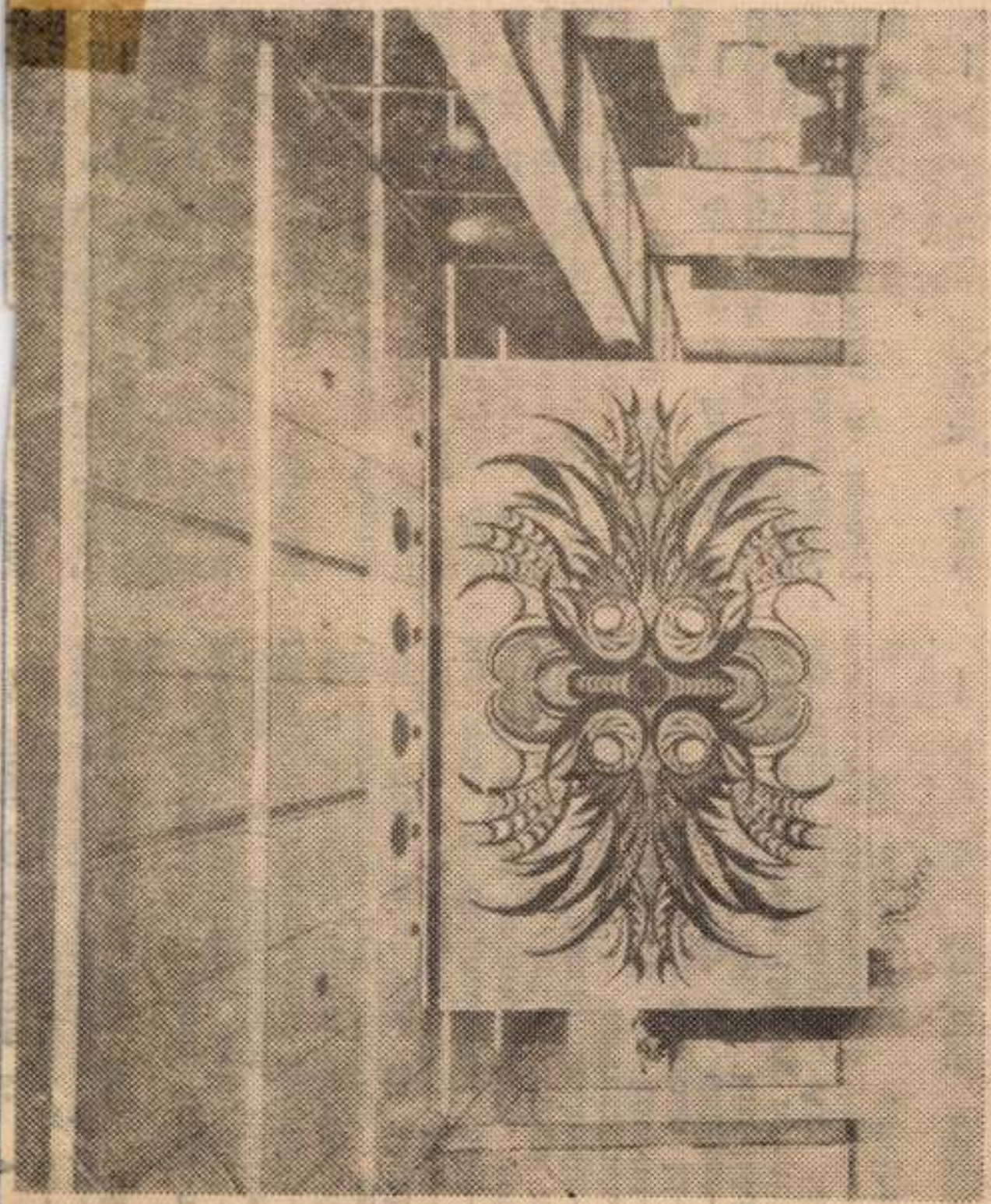

KORZIM ERIKA ÉPÍTÉSZET ÉS FALIKÁRPIT CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁRÓL

dolgozó elfogultsággal. Az ügyet társadalmi bíróság elé vittem.

— És a dolgozónak lett igaza?

— Nem. Az én tapasztalatom szerint az a négyes vagy ötös fogat megbízható és jól végzi a feladatát. Ez a rendszer szerintem jó.

— Nincs meg az egyenlősdi veszélye?

— A célunk az anyagi elosztás lenini elveinek megvalósítása. Bár még nem tartunk ott, de úgy érzem, megközelítjük. Arra is volt már példa, hogy ilyen egyenlősdiszagú bérlista futott be például a fémműüzemből. Ezt aztán felülvizsgáltattuk.

— Volt-e a gyárban bérfeszültség?

— Volt és van is, ha nem is szépen hangzik, de úgy is mondhatom, tudatos bérfeszültséget hoztunk létre, pontosabban: kényszerültünk létrehozni a tavalyi és az idei évben.

— Ez kinek jó?

— A fejlődés követeli meg. 1975-től 82-ig amellett, hogy a termelést fokozatosan növeljük, jelentős minőségi változáson kell az üzemnek keresztülmennie és

— Most én mondjam ki...?

— Sokszor hivatkoznak a vezetők a munkaerőhiányra. A kábelgyár igazgatója mit ken rá erre?

— Én semmit. Tudom, hogy a jelenlegi létszámmal kell megoldani a feladatokat, illetve 1982-ig a megduplázott termeléshez a törzsgyár fizikai létszámát tíz százalékkal kell emelni, és azt is, hogy most épp 60 fővel kevesebb a létszám, mint 1975-ben volt. A dolgozóinkat átképezzük az új technológiára, sőt lehetővé tesszük azt is, hogy a jövőben kábelkészítő szakmunkás-bizonyítványt szerezzenek. Egyszóval utolérjük a követelményeket. Másrészt azonban kikerülhetetlen, hogy új dolgozókat ne vegyünk fel. A kisteleki gyáregységünkben 1980-ra felépül egy nagy üzemcsarnok. Az itt meginduló termeléshez a jelenlegi 320 főt 650-re kell emelni. Nem kis feladat.

— Meg kell gondolni, mikor adnak fegyelmit egy dolgozónak, ha ilyen munkaerőhiány van.

— Ne higgye, hogy ezért már mindent elnézünk. Volt nem egy

Korzim Erika, textiltervező művész

újszerű kísérleti anyaggal mutatkozott be.
Szegeden Korzim Erika „Építészet és falikárpít"
ámmel. A kísérletek arra keresnek választ, hogy
a szövött falikárpít hol kap helyet, mennyire fogadja
be a modern építészet. A művész két évig járt az Ipár-
művészeti Főiskolára, textil szakra, majd a Színház- és
Filmművészeti Főiskolán tanult, operatőr akart lenni.
3 évvel ezelőtt Bpesten volt az első önálló kiállítása,
falikárpitokat és terveket mutatott be. „Falikárpít" (rep.)

Halász Miklós: Építészet és falikárpít.

Pesti Műsor, 1978. nov. 1.

 Magyar Nemzet 1982. VIII. 22.

Régi kertek nyomában

Korzim Erika textilkompozíciói

IHLETE FORRÁSVIDÉKÉT nem elfedi, hanem felfedi *Korzim* Erika *Régi kertek nyomában* címmel megrendezett tárlata. A Zichy-kastély oldalszárnyában, az *Óbuda Galériában* a földszinti kis terem, továbbá a voltaképpeni kiállítási helyiséghez az emeletre vezető folyosó alighanem a művész saját gyűjteséből való térképeket, tervrajzokat, metszeteket mutat; régi kerteket.

Nem akármilyen kerteket. *Mintát* a barokk vagy a manierista stílusban létrehozott, kertmérnöki rajztáblákon megtervezett főúri vagy fejedelmi parkokról vesz — hogy *többszörösen elvonatkoztatva tőlük* közkinccsé tegye őket.

Ennek az elvonatkoztatási folyamatnak az első ténye az, hogy Korzim Erika *textil*tablókon reprodukálja hajdanvolt kertek alaprajzi sémáinak néhány elemét: a fehér kavicsos utakat, melyek egy központi „grupp" felé tartanak, a nyírott bokrok tiszta sorát, a virágkiültetés kacskaringóit. Mindezek horgolt, kötött vagy csomózott fonálból *applikálva* kerülnek a helyükre, többnyire a *tükörszimmetria* megnyugtató harmóniájának elrendezési elve szerint.

Csakhogy: az alapvetően *vízszintes*, legfeljebb teraszos térélmény, ami egy francia kert volt — Korzim Erikánál *függőleges* síkba helyezve, *fali* textilképként jelentkezik. Textil„kép"ként vajon? — nézek a leírt szó után, mert hiszen ez így nem igaz, nem így igaz; a bokrok tömött gömbjei vagy hengerkúpjai kidomborodnak-kimerednek a tájból, a képből, tehát művei domborműveknek nevezhetők inkább.

Annál is inkább, mert az igen szép szövésű és választékos színösszeállítású alaptextíliákon a már említett horgolt, kötött vagy csomózott applikációk mellett feltűnik egy-egy első pillantásra *meghökkentően idegen* és mégis ideillő, „*tájbaillő*", központi elem. Ez lehet köralakú fahéncsgyűrű, három harangocskával *(Parterre)*, lehet valóságos miniatúra, Napóleon korabeli egyenruhás férfi árnyképével *(Kertben)*, lehét igazi madártollak bokra, melyből facsonk nő ki, s fejeződik be parányi porcelán női fejben *(Nimfa)*. Számomra a legszebbek — mert konkrétságukban absztraktabbak — azok a központi elemek, melyek fotellábak, ódon szekrénydíszek lehettek valaha, mindenesetre *régi bútoremlékek*, s most ezeken a textiltablókon egészen másfajta régi használati tárgyakra emlékeztetnek, sosemvolt tárgyakra: fakorsóra, favázára...

EZEK AZ IGAZÁN IDEGEN elemek (hiszen kötött szegélyt mindig is el tudtunk képzelni szőttesen, még madártollat is, de széklábat?), ez a többszörös *elidegenítés* az első pillanatban talán sokkoló hatású, de azután hamar *honosodik* a szemünkben, s ellenállhatatlanul szépnek fogjuk elfogadni a *Szökőkút* című kompozíción azt a középponti „grupp"-ot, melyen a fotellábszerűségből velencei üvegcsillár csingilingi darabjai állnak ki (tehát nem lógnak le, mint azt megszoktuk), válnak szét lövellő vízsugárrá... s a hegyükbe tűzött kék üveggolyókról elhisszük, hogy kövé dermedt vízcseppek!... A gyönyörű *Pávakert*-textilen pávaszemes toll díszlik széklábvázában, s további játékos, könnyed absztrahálás eredményeként két kis fogaskerék a tollszár — virága. Egy bútordarab darabja a szára, valódi óraszerkezet a feje annak a motívumnak, mely a népi szőttesek legpompásabb színeit idéző *Napóra*-kompozíció közepe; s kétoldalt a két bronz rugó a levele vajon? a csípőre tett keze? egy kancsó két füle?... Mindenesetre, mivel *struktúrájában igaz*, sok minden lehet, sok továbbgondolási lehetőséget tömörít.

Sajátosságuk még Korzim Erika tértextiljeinek, hogy *egyensúlyi változásokon* esnek át. Az első kibillenés alaphelyzetükből akkor következik be, amikor függőleges síkba terelődnek; ezt már említettem. Amikor azonban rájuk kerül, középükre helyeződik, hangsúlyos középükre *az eleve függőlegesnek elképzelt* fagyűrű, bútorelem, szobortöredék és a többi, akkor a szemlélő számára nyilvánvalóvá válik, hogy a mégoly elvonatkoztatott kertalaprajzok *ebben a síkban sohasem találkozhatnak* a belőlük sarjasztott középelemekkel — és megint meginog az egész mű egyensúlya. Úgy inog meg, mint amikor régi manierista mesterek játszanak velünk; teszem azt, egy festett mozaikpadlóról egyszercsak kiderül, hogy kerámiafal — s aztán észrevesszük, hogy egy figura jár a falon!

TRÓFEÁK FALA a kiállítóhelyiség homlokzati fala, de Korzim Erika trófeáit aligha fogják szeretni a trófeagyűjtésben tréfát nem ismerők. Sem a bearanyozott szarvasagancsot, száraz faággal, madártollakkal, kötött sapkával, kis haranggal feldíszítve, sem a madárcsontvázfejekkel, állati állkapocstöredékekkel továbbszerkesztett fali díszeket (melyek ovális alapformájában is iróniát sejtek — ovális csipketerítők emlékét, szarvasagancsokkal hivalkodó lakásokból).

A terem közepén *megint másfajta textilmunkákkal lep meg* a művész — ezekben az egyensúly mintha helyrebillenne, hisz a vízszintes és a függőleges síkok úgy helyezkednek el, ahogyan megszoktuk. Ám ha nem olyan régen még bizonytalankodtunk, vajon textilképeknek vagy textildomborműveknek tekintsük-e a falra kitett kompozíciókat, most bízvást elmondhatjuk, hogy *textilszobrokat* látunk. De „szobrokat" nem a megszokott értelemben. Hiszen *tájszobrászat* ez. Posztóval bevont falap-alapon (melyek megintcsak régi bútorokra emlékeztetnek, barokkos tálalók vagy fiókosszekrények lapjára?) tenyésznek ezek a parkrészletek, nyúlnak a magasba a süveg alakú, nyesett fák. A *Pihenő* című pávatrónos mesehangulatkép, akarom mondani: mesehangulatszobor mintha II. Lajos bajor király korát idézné. A *Pavilon* című textilplasztikát pávatollak fedik, csúcsát — netán egy Diána-bronzszobor helyett — kecses óraszerkezet koronázza (egy kibelezett zsebórából). Porcelánbabafej bontakozik ki fahéncsdrapériából a *Találkozás az öreg fánál* című csoportozaton, s a régebbi motívumokhoz, valóságelemekhez, melyeket Korzim Erika egyszer már felfedezett a maga számára, de újra meg újra kézbe vesz, rejtett asszociációs tartalmaikat keresve, most újabbak társulnak, igazi lepkék, igazi rovarok, gombostűre tűzve, lépcsőn felfelé haladva vagy arany pilaszter-bábokon várakozó pózba merevedve. A korábban már használt bronz rugók térnek vissza a meseszép *Éjfél a parkban* című kompozíció fáin, a sötétkék posztóval bevont hátlap mögül az éjféli parkba beleselkedő, ugyancsak sötétkék éjbe csavarodó díszfák tetejéről, sci-fis módra tapogatónak is vélhetők; ha szél támad, nyilván zenélnek is, hangot adnak; most csak bólogatnak, barokkosan bókolnak. Elöl a pázsitba süppedve arany bútordíszek kígyóznak, a kerti részlet középtengelyében arany talapzaton állatcsont-torzó, nyakán finoman merengő női fej... Fellininek, ha véletlenül Budapesten járna, látnia kellene ezt a kiállítást!

Ahogy aztán megyünk lefelé az emeleti teremből, el a lépcsőház falán kiterített kert-alaprajzok, tervrajzok, metszetek mellett, megerősödik bennünk az ítélet: hogy szívesebben látnánk a helyükön is (valamint a fenti teremben a fényképekből összeállított tablók helyén is) több *korzimerikát*. Mert igaz ugyan, hogy művészetét régi kertek inspirálták, és bizonyos, hogy akit ennyire foglalkoztatnak, aki még egészen más rendeltetésű tárgyakba is belelátja a kert attribútumait, az még mélyebben megrendülhet hazánk kertjeinek pusztulásán, mint az átlagpolgár. Szólhat is erről kor- és honfitársaihoz intő, komoly szavakkal, mint a földszinti kis teremben teszi, a falra kitett önvallomás-töredékében. De művészete az anyaföld mégoly mesteri elrendezéseitől is rég eltávolodott már, s a magasban szárnyal.

Ember Mária

KORZIM ERIKA

Bazilika minorrá avatták a zirci templomot

Bazilika minorrá avatták a rci apátsági templomot, az ykori cisztercita monostor egalapításának nyolcszázadik fordulója alkalmából. A kö-pkorban elpusztult monostor lyén épült barokk templom-n szombaton egyházi ünnep-get tartottak, amelyen *dr. ékai* László bíboros, eszter-mi érsek, a katolikus püs-öki kar elnöke köszöntötte az egybegyűlteket. Ezután felol-vasták *II. János Pál* pápának a zirci apátsági templom ba-zilika minorrá való nyilvání-tásáról szóló levelét.

Az ünnepi misét — amelyen részt vett a magyar római ka-tolikus püspöki kar és a cisz-tercita rend több, magas ran-gú külföldi képviselője is — *Kádár* László egri érsek ce-lebrálta.

ugusztus 20. tiszteletére

Megjelent a Magyar Statisztikai Évkönyv

A Központi Statisztikai Hi-atal szerkesztésében, a Sta-sztikai Kiadó Vállalat gon-ozásában az alkotmány ün-epének tiszteletére, auguszt-us 20-ra jelent meg a *Magyar tatisztikai Évkönyv*. A kötet tfogó képet ad hazánk társa-dalmi és gazdasági helyzeté-ről, fejlődéséről. Fontos feje-zete az évkönyvnek a társa-dalmi és gazdasági szerkeze-et bemutató rész, amely — öbbek között — a népesség és az aktív keresők, a terme-és és a forgalom ágazati és ársadalmi szektorok szerinti összetételét mutatja be.

Az évkönyv a további feje-zetekben a népesség, a nép-mozgalom adatait, a népgaz-daság fejlődését, a lakosság életkörülményeinek az alaku-lását tárgyalja. Külön hang-súlyt kapnak az évkönyvben a társadalmi termelés hatéko-nyságára, a termelés fajla-gos munka-, állóeszköz- és anyagmennyiségére vonatkozó adatok. A háztartás-statisztikai adatok közlik a munkás-osztályhoz és a téeszparaszt-sághoz tartozó, valamint a kettős jövedelmű, továbbá a szel-lemi és az inaktív háztartások főbb jellemzőit. A világban el-foglalt helyünk megítélését nemzetközi számsorokat tar-talmazó fejezet segíti elő.

(gy.)

Tömeges megbetegedés a káptalanfüredi úttörőtáborban

Pénteken sorozatos megbe-egedéseket észleltek a káptа-lanfüredi úttörőtáborban, ab-ban a részlegben, ahová a fő-város VIII. kerületéből érkez-tek a pajtások. Szombaton 95-ről 198-ra emelkedett a meg-betegedett táborozók száma — 103 kisgyermeket szállítottak a káptalanfüredi táborból buda-pesti és vidéki kórházakba. A betegségre utaló tünetekkel — hasmenéssel, hányással, lázzal — szombat 10 órától a székes-fehérvári kórházba 13, a Veszprém megyei kórházba 30, a budapesti László kórházba 28, a Heim Pál kórházba 22, az Apáthy István kórházba pedig 10 kisgyermeket szállí-gyermekkórház „B" részlegét is fertőző osztállyá nyilvání-tották. A pápai és ajkai kór-házban gondozottak már lá-zatlanok, jól érzik magukat.

A Veszprém megyei tanács egészségügyi osztálya és a KÖJÁL azonnal megtette a szükséges intézkedéseket. A veszprémi mentők székesfe-hérvári segítséggel oldották meg a sürgős szállításokat. A mentőszolgálat Veszprém me-gyei központja állandó rádió- és telefonösszeköttetésben áll a kórházakkal, felkészülve az esetleges gyors segítségnyúj-tásra.

A káptalanfüredi tábort fer-tőtlenítették, a megbetegedés okait még vizsgálják. Tizenhat gyermeknél mutattak ki *vér-hasfertőzést, valószínűleg a többiek is ebben a betegség-ben szenvednek.* Ezért a szü-lőknek korábban kiadott enge-dély, amelynek alapján az egészséges gyermekeket a tá-borból hazavihetik, érvényét vesztette. Egyetlen gyermeket sem engedhetnek haza, mivel a fertőzés veszélye továbbra is fennáll. Őket is állandó meg-figyelés alatt tartják, s amen-nyiben szükséges, kórházi ápolásuk is biztosított, a kór-házak felkészültek fogadásuk-ra. Ebben az esetben a szülő-ket értesítik.

A szakértői vizsgálatok ed-digi adatai szerint *a fertőzést víz okozhatta*, mivel a tábor-ban napokkal előbb csőtörés volt, s akkor szennyeződés ke-rülhetett a vízbe.

Virágkiállítás a Szovjet Kultúra Házában

Habfehérek, fodrosak, lilák, vérpirosak, sárgák, rózsaszí-nűek és a szivárvány szinte valamennyi színét képviselik százféle összeállításban a Szov-jet Kultúra és Tudomány Há-zában pénteken reggel meg-nyílt kiállítás gladioluszai. Csaknem tízezer szál reprezen-tálja a látványos fajtabemuta-tót, a Sasad Kertészeti Mgtsz, a holland Konijnenburg és Mark, valamint a Sjerps cégek termékeit. A tárlat rendezésé-ben részt vett a Monimpex Külkereskedelmi Vállalat is.

Dr. *Fodor* Béla, a Sasad Ker-tészeti Mgtsz Szigetkert Gaz-dasági Társaság igazgatója el-mondta, hogy kiállításuknak kettős célja van. Első szem-pont, hogy megismertessék a látogatókkal a gladiolusz fajták sokaságát, különféle felhasz-nálási módjukat, elrendezésü-ket, a második, hogy bemu-tassák az újdonságnak számító minigladioluszt. A gladiolusz közismerten a legnagyobb vi-rágfajokhoz tartozik, éppen ezért érdekes a miniváltozata, amely *alkalmasabb a kislaká-sok díszítésére.*

E nagyszabású bemutató azonban nemcsak a gladiolu-szoknak, hanem még sok más egyéb virágnak is helyet adott. Rózsák, margaréták, gerberák és különböző évelőnövények láthatók még a Sasad Kertészeti Mgtsz dolgozóinak mű-vészi elrendezésében. A láto-gató önkéntelenül arra gon-dol, hogy az alkotmány ünnepi tűzijáték ihlette meg a kötő-nőket. A hatalmas gladiolusz-csokrok formái és a színek ka-valkádja a fellőtt rakéták szín-pompás tűzesőjére emlékez-tet.

A Sasad Kertészeti Mgtsz termékeit nemcsak az ország-ban, hanem határainkon túl is ismerik. Európa tíz országába exportálják a virághagymákat, Hollandia számára bérbe ter-mesztenek gumós virágokat, 1976 óta kooperálnak a két céggel.

A kiállítás vasárnap este 7 óráig tekinthető meg a Sem-melweis utcában. —erte—

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960-1980
Tevan 1994

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

KORZIN Erika

0 x 190 cm, 4-es
E., alatta védjegy.
Agnes, Szentgyör-
al. Helye Újdelhi
ég.

x 400 cm, 5-ös
+ védjegy. Szőtte
a, Timár Katalin.
Nyugat-Dunántúli
g

ok, 1973. 173 x
es. J.j.l. Szily.
szky Erzsébet.
Szekszárd.

78. 130 x 195
o.f. HL CM
n.

x 600 cm, 4-es
4. Szőtte Hidvégi

bor Kórház.

zsef:

4 cm x 464 cm,
JJ SZE, szőtte
ye Kiskunhalas.

sef:

ációit készítették:

-XII., XIV., XVIII.,
XX.-XXXI., XXXIII.,
XIII., XV.
XIV., XXXVIII.
n Gyula: XXVI.

18., 19., 23.-25., 29.,
tván: 3., 5., 8., 10.,
ánosné: 4., 12., 13.,
32. id.
cs Ferenc: 2.
Susits László: 17.
yi Gyuláné: 35.

Korzim Erika, textiltervezőművész

Magyar Objektművészet, 1985-ben? Kiállítás az Óbudai Galériában.

7. Korzim Erika: Madám Récamier szarkofágja, 1985

7

Magyar Gyűjtőművészet, 1986. 2. 59-old.

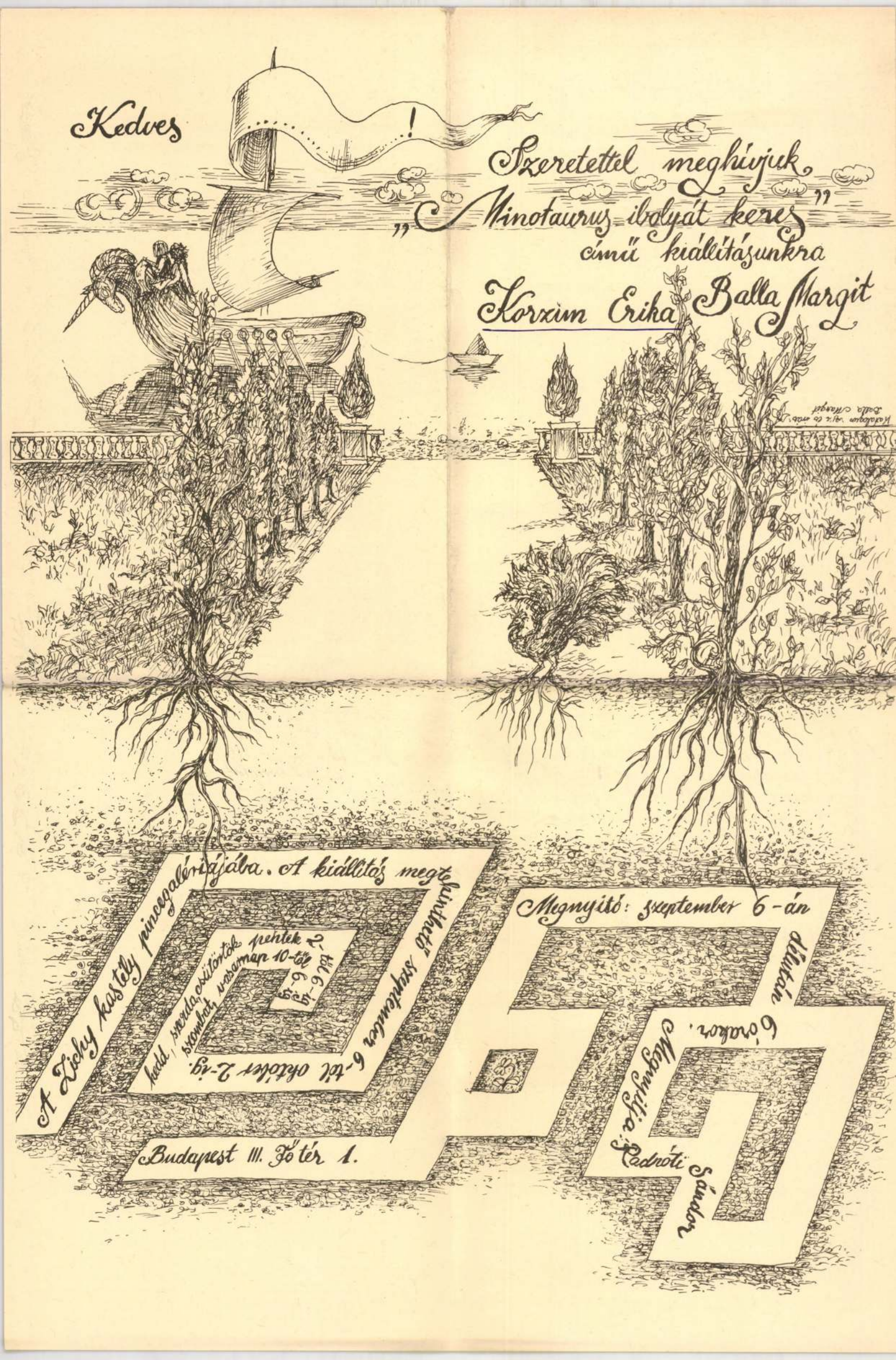
Kedves .....!
Szeretettel meghívjuk
„Minotaurus ibolyát keres"
című kiállításunkra
Korzim Erika Balla Margit
A Zichy kastély pincegalériájába. A kiállítás megtekinthető szeptember 6-tól október 2-ig.
hedd, szerda, csütörtök pentek 2-től 6-ig
szombat, vasarnap 10-től 6-ig
Budapest III. Főtér 1.
Megnyitó: szeptember 6-án délután 6 órakor.
Megnyitja: Radnóti Sándor

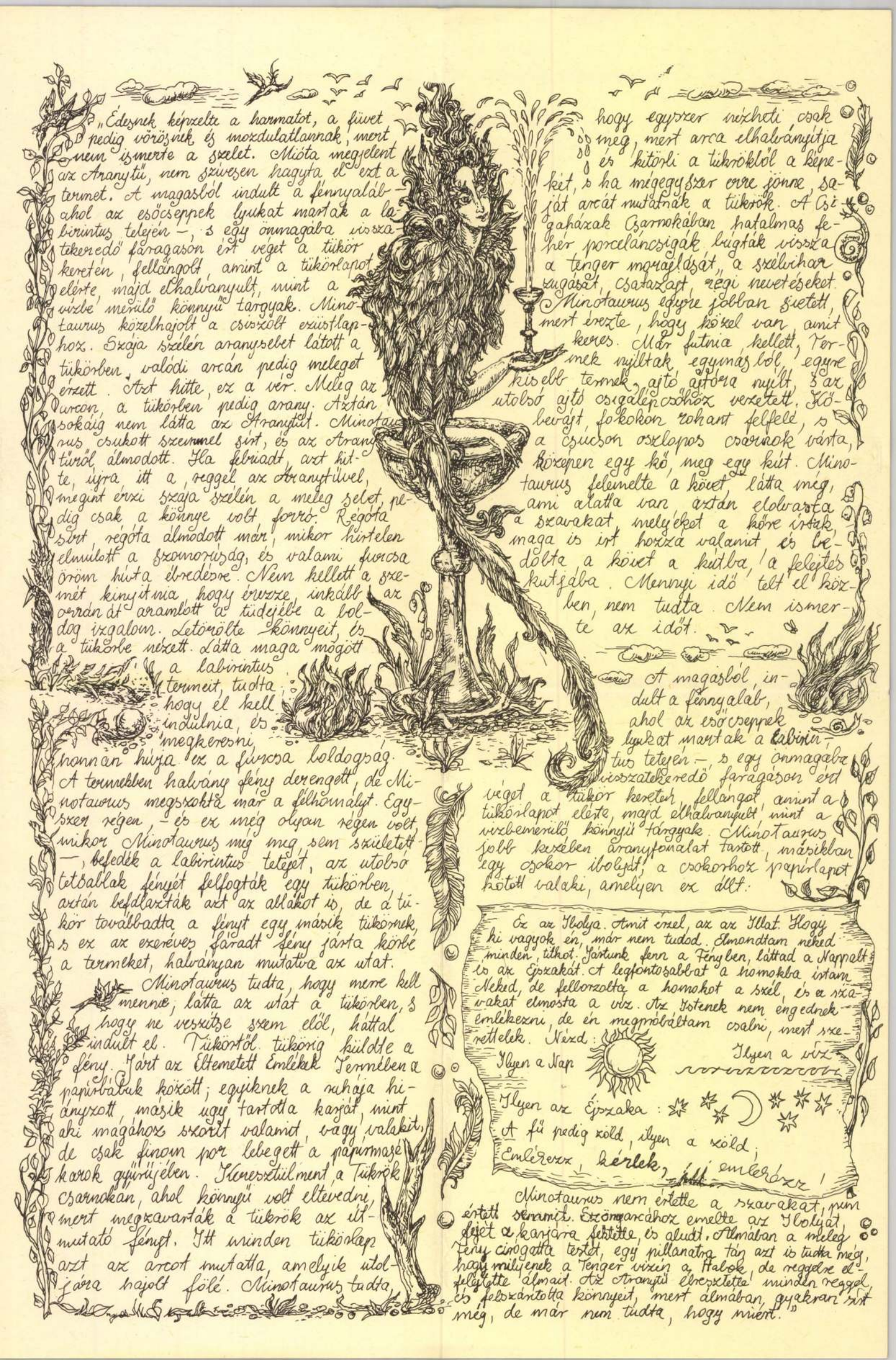

„Édesnek képzelte a harmatot, a füvet pedig vörösnek és mozdulatlannak, mert nem ismerte a szelet. Mióta megjelent az Aranytű, nem szívesen hagyta el ezt a termet. A magasból indult a fénnyalábahol az esőcseppek lyukat mártak a labirintus telején –, s egy önmagába visszatekeredő faragason ért véget a tükör keretén, fellángolt, amint a tükörlapot elérte, majd elhalványult, mint a vízbe merülő könnyű tárgyak. Minotaurus közelhajolt a csiszolt ezüstlaphoz. Szája szélén aranysebet látott a tükörben, valódi arcán pedig meleget érzett. Azt hitte, ez a vér. Meleg az arcon, a tükörben pedig arany. Aztán sokáig nem látta az Aranytűt. Minotaurus csukott szemmel sírt, és az Aranytűről álmodott. Ha felriadt, azt hitte, újra itt a reggel az Aranytűvel, megint érzi szája szélén a meleg sebet, pedig csak a könnye volt forró. Régóta sírt, régóta álmodott már, mikor hirtelen elmúlott a szomorúság, és valami furcsa öröm húta ébredésre. Nem kellett a szemét kinyitnia, hogy érezze, inkább az orrán át aramlott a tüdejébe a boldog izgalom. Letörölte könnyeit, és a tükörbe nézett. Látta maga mögött a labirintus termeit, tudta, hogy el kell indulnia, és megkeresni, honnan húja ez a furcsa boldogság. A termekben halvány fény derengett, de Minotaurus megszokta már a félhomályt. Egyszer régen, – és ez még olyan régen volt, mikor Minotaurus még meg sem született –, befedék a labirintus tetejét, az utolsó tetsablak fényét felfogták egy tükörben, aztán befdlazták azt az ablakot is, de a tükör továbbadta a fényt egy másik tükörnek, s ez az ezeréves fáradt fény járta körbe a termeket, halványan mutatva az utat.

Minotaurus tudta, hogy merre kell mennie, látta az utat a tükörben, s hogy ne veszítse szem elől, háttal indult el. Tükörtől tükörig küldte a fény. Járt az Eltemetett Emlékek Termében a papírbábuk között; egyiknek a ruhája hiányzott, másik ugy tartotta karját, mint aki magához szorít valamit, vagy valakit, de csak finom por lebegett a papírmasé karok gyűrűjében. Keresztülment a Tükrök Csarnokán, ahol könnyű volt eltévedni, mert megzavarták a tükrök az útmutató fényt. Itt minden tükörlap azt az arcot mutatta, amelyik utoljára hajolt fölé. Minotaurus tudta, hogy egyszer nézheti csak meg, mert arca elhalványítja és kitörli a tükrökből a képeket, s ha mégegyszer erre jönne, saját arcát mutatnák a tükrök. A Csigaházak Csarnokában hatalmas fehér porcelláncsigák bugták vissza a tenger morajlását, a szélvihar zugását, csatazajt, régi nevetéseket. Minotaurus egyre jobban sietett, mert érezte, hogy közel van, amit keres. Már futnia kellett, Termek nyíltak egymásból, egyre kisebb termek, ajtó ajtóra nyílt, s az utolsó ajtó csigalépcsőhöz vezetett. Kőbevájt fokokon rohant felfelé, s a csúcson oszlopos csarnok várta, középen egy kő, meg egy kút. Minotaurus felemelte a követ, látta még, ami alatta van, aztán elolvasta a szavakat, melyéket a kőre írtak, maga is írt hozzá valamit, és bedobta a követ a kútba, a felejtés kutjába. Mennyi idő telt el közben, nem tudta. Nem ismerte az időt.

A magasból indult a fénnyalab, ahol az esőcseppek lyukat mártak a labirintus tetején –, s egy önmagába visszatekeredő faragáson ért véget a tükör keretén, fellángot, amint a tükörlapot elérte, majd elhalványult, mint a vízbemerülő könnyű tárgyak. Minotaurus jobb kezében aranyfonalat tartott, másikban egy csokor ibolyát, a csokorhoz papírlapot kötött valaki, amelyen ez állt:

Ez az Ibolya. Amit érzel, az az Illat. Hogy ki vagyok én, már nem tudod. Elmondtam neked minden, titkot. Jártunk fenn a Fényben, láttad a Nappalt és az Éjszakát. A legfontosabbat a homokba írtam. Neked, de felborzolta a homokot a szél, és a szavakat elmosta a víz. Az Istenek nem engednek emlékezni, de én megpróbáltam csalni, mert szerettelek. Nézd:

Ilyen a Nap

Ilyen a víz

Ilyen az Éjszaka:

A fű pedig zöld, ilyen a zöld;

Emlékezz, kérlek, ~~ill~~ emlékézz!

Minotaurus nem értette a szavakat, nem értett semmit. Szörnyarcához emelte az Ibolyát, fejét a karjára fektette, és aludt. Álmában a meleg Fény cirógatta testét, egy pillanatra tán azt is tudta még, hogy milyenek a Tenger vizén a Habok, de reggelre elfelejtette álmait. Az Aranytű ébresztette minden reggel, és felszárította könnyeit, mert álmában gyakran sírt még, de már nem tudta, hogy miért."

Kós András

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1958 AUG 1

NÉPSZABADSÁG

KULTURÁLIS HÍREK

KOLOZSVÁROTT emlékművet állítanak Budai Nagy Antalnak. A pályázatra Kós András és Vetro Artur kolozsvári szobrászművész nyújtott be tervet.

mezőgazdasá-

1021

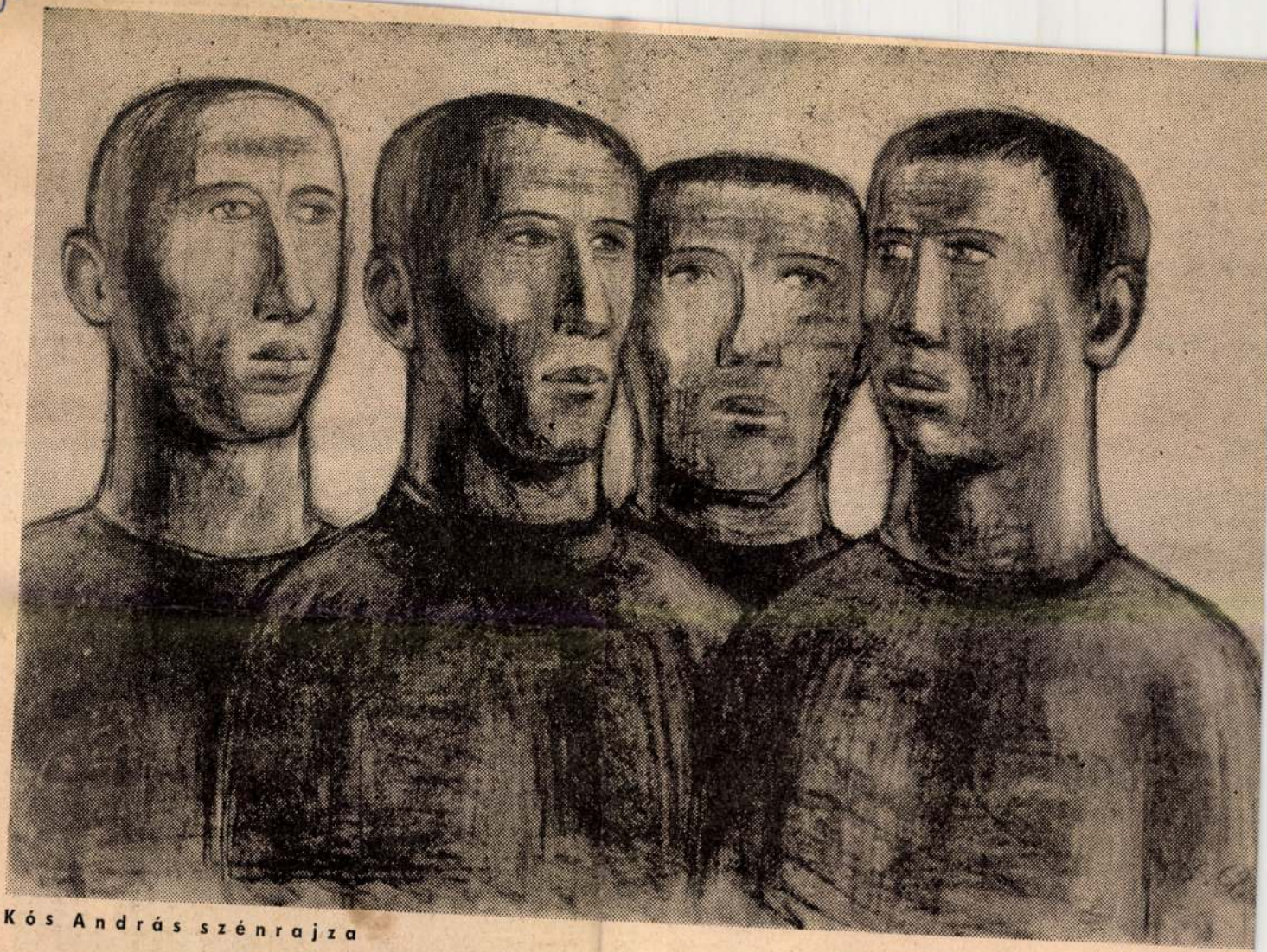

Kós András szénrajza

s Adam egy egész délelőt-
-ről nem is beszélve.) Kö-
rt a segítőkészségért, ön-
égért is, amellyel teljesí-
nt színházi előadásaikban,
n is szívet-lelket éreztem,
annyira, mint a számomra
alagnak.

HABINA MÁRIA
zámú általános iskola tanára

ég

juk. Legalábbis nem tanul-
tantárgyszerűen. (Sajnos.)
juk vagy nem tudjuk.
bnyire tudjuk, mert beszél-
k, írnunk kell. Az is jól
érteti magát a társadalom-
, aki nem tanult nyelvtant.
kevésbé szükséges, hogy
szépen akar fogalmazni,
lvészettel foglalkozzék. A
lvtani ismeretek legfeljebb
galmazás tisztulásához já-
ak hozzá. De nem volna
ad nyelvtani ismereteink
yosságára fogni beszéd-
y íráskészségünk gyöngéit.
önösen, ha fogalmazási
zségünk gyöngéi a valóság-
nem, csak *képzeletünkben*
k. Erről szeretnék legkö-
bb egy tanulságos — és
élem — meggyőző példát
ondani.

NAGY KÁLMÁN

pen, hisz az ő esetében az emberi magatartás és a művészi teljesítmény a lehetetlenségig távol van egymástól. Élete tragikusan szomorú. Anyás gyermek, rendes diák, rendes tisztviselő mindaddig, amíg úrrá nem lesz rajta az alkohol. Ettől a pillanattól kezdve hol a legmélyebbre süllyed, hol kétségbeesett kapaszkodással próbál visszatérni a polgári életbe. Időnként rendes családi életet él, máskor kétségbeejtően ronda. Jól tájékozott irodalomtörténészek azt is tudni vélik róla, hogy a dühös részegek közé tartozott, hogy terhes feleségét verte, hogy egyszer föl is akarta robbantani. S bár ez utóbbi megállapítás kissé komikusnak tűnik, számolnunk kell vele mégis, mert az viszont tény, hogy legintimebb barátját, a másik nagy költőt, az akkor kölyök-zseninek számító Rimbaud-t, Brüsszelben pisztollyal megsebesítette, amiért az szakítani akart vele.

Két év után viszont — amikor Verlaine letöltöte a börtönbüntetést, amely az említett pisztolylövés következménye volt —, valahol, egy németországi városban Rimbaud ütötte arcul Verlaine-t, úgy, hogy az elájult. Ez az ütés pedig egy békülési kísérlet következménye volt. Nos, kérem, e pikantériákon túl valamit a lényegről: a Rimbaud-rajongók esküsznek rá, hogy a züllött, alkoholista Verlaine rontotta meg a fiatal költő-zsenit; a Verlaine-rajongók esküsznek rá, hogy a vad, féktelen ka-

ben." (Babits Mihály)
lista társaival azt
volna elérni, hogy a
több legyen, mint csu
dalom, legyen maga
lom és a zene egysége
tott bennünket a mu
emlékezik Paul Valé
csak arról álmodoztu
a költői nyelvvel
olyan hatásokat é
amilyeneket a zene
idegeinkre." Verlai
így írt *Költészettan*
sében: „Zenét minék
zsikát! / Legyen a
meg nem álló / Léle
új vágyba szálló, /
egekbe ugrik át. // I
land legyen dalom,
ban, az ideges szélben / Mentákra üljön észrevétlen. / A
többi csak irodalom." A vers
utolsó sorából bizonyos megvetést is kiérzünk a „csak-irodalom" iránt, s ezt Verlaine nem is tagadta. És a közönséget sem volt hajlandó figyelembe venni. A hangulatot tartotta mindenekelőttinek, azokat a

a tájon,
s ont monoton
bút konokon
és fájón.

Kolozsvár, 1971. január 19.

Kiváló tisztelettel:

KIRÁLY LÁSZLÓ

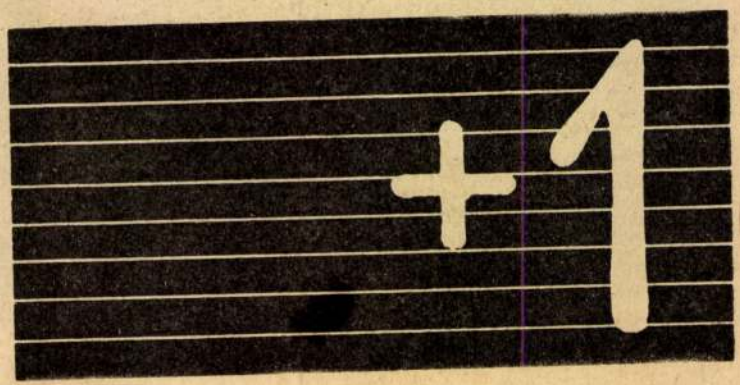

ÚTUNK
1971 JAN 29
SAJTÓIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

UTUNK
1969 AUG 8.

1021

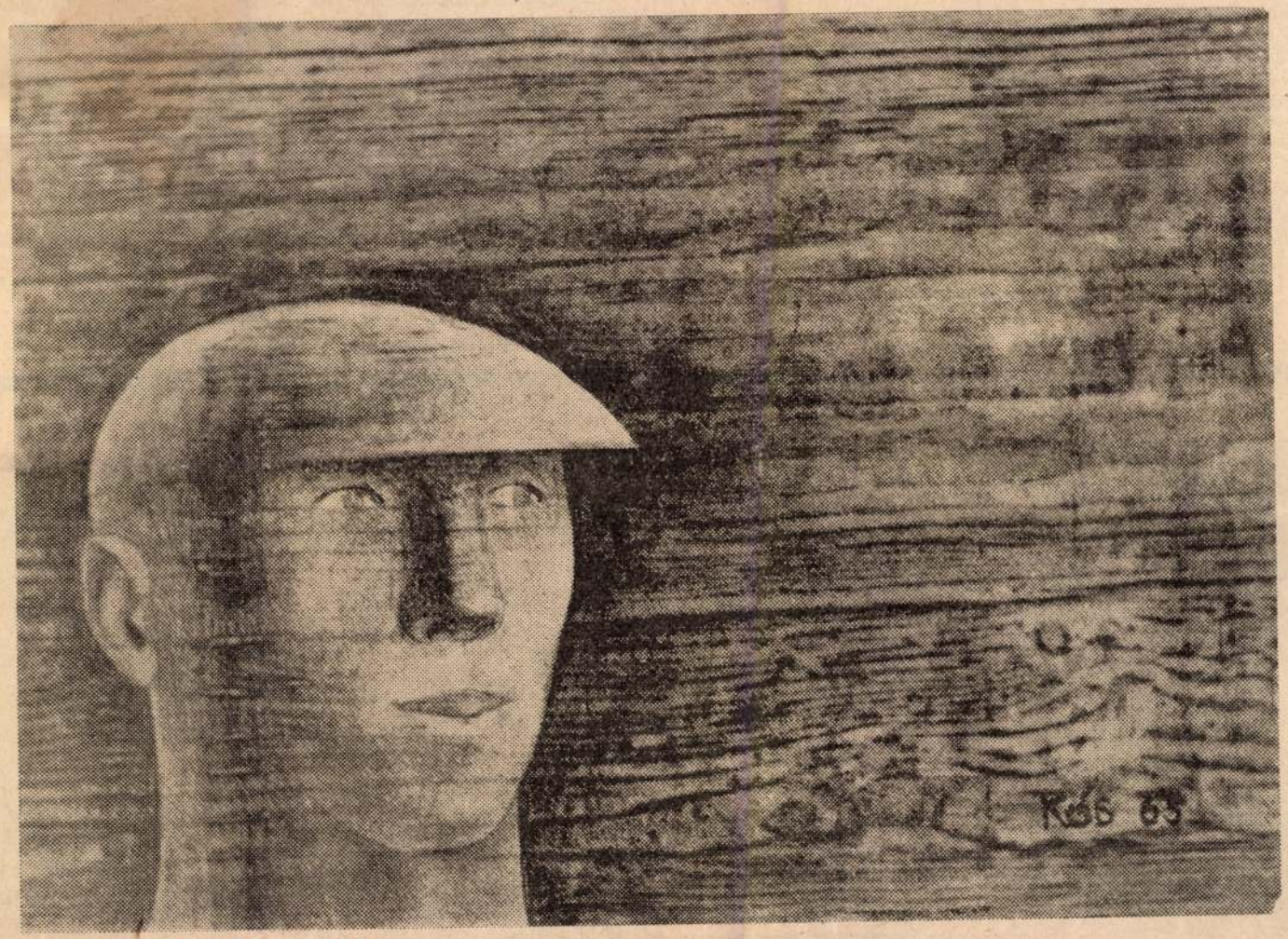

Kós András grafikája

…ebből a kötetből majdnem
…hiányzik, amelyeket olvasva felszisszentünk:
…igen, tud ez a Hodos. (De ez a hiány, megjelent verseit ismerve, nem a szerző hibája.)

Nem akarok a könyv szerkesztőivel perlekedni — vegyük csak a megjelent verseket, melyeket még a legnagyobb rosszindulat mellett sem lehet elmarasztalni, főként, ha kezünkbe vesszük az *Utunk*, *Igaz Szó* vagy az *Ifjúmunkás* 61—63-as évfolyamait, s ott egyenként, egymástól elszakítva megtaláljuk őket — mert csak akkor örvendhetünk igazán ennek a könyvnek, ha tudjuk: EZEK A VERSEK MÁR AKKOR IS VERSEK VOLTAK!

De hagyjuk az ódát, s próbáljuk rendszerezni egy kissé azt, amit e kötet kapcsán el kell mondanunk, s azt is, amit maga a kötet közöl velünk. Mert tulajdonképpen két csoportra lehetne

* *Belső táj világgal*, Ifjúsági Könyvkiadó, Bukarest, 1959.

„Ó add, hogy úgy
éjszakán, mint éj előtt.

Beszéljünk tehát a
beat-izzadságszaguk,
nagyon kötött ritmus
zik az embert, hogy
za fel. Figyeljük csak
dernségét: „...kinyílt
már), vagy ugyanenne
a folytatását: „Melleidnek iker borja, /
hordja...“ — kétségtelen, hogy e kötet
és végig is kell kísérni a zenét szerző és
a fenegyereket, a vásárhelyi irodalmi élet „mostohagyermekét
s mivel 600 példányban látott napvilágot ez a kötet, ne idé
gessünk, írjuk fel az oldal- és sorszámokat, azokat a koord
nátákat, ahol véleményem szerint szépen lírai Hódos László: 1
oldal *(Tőle távol)* — talán az egész vers. 12. oldal *(Nyár)* el
8 sor. 10. oldal *(Messze tőle)* az egész vers, vagy egy mási

ez alól — abból a körülményből is, hogy a hősök ábrázolt életszakaszának folyása minden esetben a gyermekkorhoz is visszakanyarodik — mintegy abban keresve és találva indoklást a későbbi döntésekhez. Még a kötet felét kitevő *Kecskés bácsi* című novella egész életútján végigkövetett öreg bádogosával is ez történik, akinek pedig gyermekkorát is felvázolja előzőleg az író.

Különben talán ez az a novella, amelyen át legmélyebbre látunk Herédi írói alkotófolyamatába. Ez tükrözi leginkább azt a tényt, hogy Herédi — éppen a fentebb említett személyes élmények erős befolyására, valamint az

mondhatnánk, az a helyzet áll elő, hogy az írónak nincs mondanivalója a mondanivalójához. Ezek az írások megmaradnak feldolgozandó ötleteknek, gondolatoknak, anélkül, hogy kivirágozna bennük Herédi mesélő kedve. Mert míg a *Kecskés bácsi*ban, a *Szorongás*ban, a *Maradék*ban vagy a *Magány*ban tényekben, érzelmekben, erkölcsi vonatkozásokban gazdag körképet tud felvillantani, az előbbiekben mind a mélyebb lélektani elemzéssel, mind a drámai ábrázolással adós marad. A hősök konfliktusát a világgal vagy saját magukkal nem tudja végigvinni az író. A felvázolt, hiteles és a drámai lehetőségeket valóban magukban hordó állapot-képek egészben maradnak, nem bomlanak fel és elemeik nem rakódnak ismét össze, hiteles élményekre ala-

1. **Gróf Grassalkovich Antal képmása (Ismeretlen festő, 1745 körül)** Állami elővásárlás révén – restaurálás után – a gödöllői kastélyba kerül (cikk a 6. oldalon)
2. **Kecskemét, Barátok temploma, helyreállított kertrészlet** (cikk a 12. oldalon)
   Fotó: Kiss József
3. **Warhanek-üvegek a XIX. század végéről** (cikk a 4. oldalon)
4. **Kolozsvár, Házsongárdi temető, Kós-sírkert, Kós András szobrászművész alkotása** (cikk a 14. oldalon)
   Fotó: Sághy Gyula
5. **Az OMvH és a KÖH emblémái** (cikk a 15. oldalon)

A kitűnően szerkesztett kötet öt fejezete öt főhajtás a nemzet és Kolozsvár nagyjai előtt. Az első fejezetben a '48-as honvédek, huszárok, politikusok, az első világháborús katonasírok szerepelnek, kiemelve a hősök temetőjét, amely 1914-ben nyílt meg, s utoljára az 1989-es forradalom áldozatainak adott végső nyughelyet. A második fejezetben írók, költők, orvosok, tanárok, festőművészek, szobrászművészek vannak. A halhatatlan nevek közül néhány: Jósika Miklós, Szenczi Molnár Albert, Apáczai Csere János, Misztótfalusi Kis Miklós, Dsida Jenő, Gaál Gábor, Reményik Sándor, Szilágyi Domokos. A harmadik fejezet püspökök, tudósok, építészek, mesterek, polgári családok, művészettörténészek, zenészek, zeneszerzők és egyéb közszereplők sírjait mutatja be. Csupán néhány név: Mikó Imre, Kós Károly, Kriza János. A negyedik fejezetben kripták és nyughelyek találhatók, monumentális alkotások és épületek is egyben, például a Jósika- és a Bánffy-családé. Az ötödik fejezet szereplői színészek, rendezők, igazgatók, operisták. Az impozáns fejezet úgy állít emléket a nagy múltú kolozsvári színjátszásnak és művészeknek, hogy rövid színháztörténeti áttekintést ad egészen napjainkig.

A könyv az esztétikai érdemein túl morált is hirdető és sugalló alkotás, a két szerző harmonikus munkamegosztásának eredménye. Györkey Jenő a *Bevezető* megírása mellett az első, második és negyedik fejezet életrajzait, ismertetéseit állította össze. Sághy Gyula az ötödik fejezet bevezetőjét írta és ennek anyagát összeállította, ugyanakkor az albumot tervezete, szerkesztette, a felvételeket készítette.

A keménytáblás album külön érdeme a teljes irodalomjegyzék és bibliográfia, valamint a születést, elhalálozást, foglalkozást, illetve hivatást is feltüntető pontos névmutató. Dicsérendő szerkesztői ötlet, hogy a hátsó borítón az ajánló sorokat a Nemzeti Kegyeleti Bizottság elnöke, Jókai Anna írta, aki a korán elhunyt nagy erdélyi költő, Szilágyi Domokos soraival zárja mondandóját: „Hölgyeim-Uraim, / várom a válaszokat." S várjuk mi is, a hagyomány- és értéktisztelő utókor: mi lesz a Házsongárdi temető sorsa? Mert kétségtelen, műemlékek és értékek vannak ott a magyar kultúra panteonjában, amelyek nem csupán a múlt több évszázados emlékei, nem csupán közösségükért tevő, nagy tehetségű emberek sírjai, hanem egyben tényleges műalkotások is. Örökségünk. Nem csak a múltunk mindez, hanem a jövőnk is!

SZUBJEKTÍV

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal emblémája

DR. FEJÉRDY TAMÁS

Lassan megszokottá válik Hivatalunk arculatának egyik markáns eleme, a sokak által „logo"-nak nevezett, már nem is annyira új embléma, amely lapunkban is látható. Mivel többször sikerült elkapnom a kollégák „értékelő" megjegyzéseit az emblémánkról, elérkezettnek látom az időt, hogy bevalljam: dr. Varga Kálmán elnök úr az általam készített rajzok alapján döntött bevezetéséről.[1]

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal mostani embléma-tervének elkészítésekor többféle jelentéstartalom sűrített megjelenítését céloztam meg.[2] Szempont volt, hogy az embléma el tudja viselni a „szélsőséges" kicsinyítés (névjegy) és nagyítás (plakát) körülményeit is.

A választott alapforma egyértelműen utal a „védelemre": ezt a jelentést a négyzetes (torony alaprajz) főforma sarkainál alkalmazott erőteljes diagonális „támpillérek", valamint a vastagabb „falak" hordozzák. Ehhez társul a három kisebb nyílás „szűkösebb" (lőrés-szerű) mérete is.[3] Természetesen e nyílások száma nem a véletlen műve: a három fő örökségi területre (régészet, műemlékvédelem, műtárgyvédelem) utaló/nyíló „ablakok" ezek. A negyedik, nagyobb – az embléma alsó vonalát megszakító – nyílás egyértelműen ajtóra, kapura vonatkozik. Itt viszont nincs „küszöbvonal" – és ez sem véletlen! Ennek a megszakításnak a hangsúlyozottan nagyobb mérete, teljes nyitottsága az örökség elérhetőségét és a mégoly szigorú védelem nyitottságát hivatott megjeleníteni.

Az európai, és ezen belül a magyar kulturális hagyományokba mindezek a jelentés-tartalmak jól illeszkednek, illetve azokból táplálkoznak. Egy példa arra, hogy miként is kell ezt érteni: ha a nagy (kapu) nyílás felül lenne, az inkább valamiféle „csapda" képzetét keltené, ha pedig valamelyik oldalon, az viszont grafikai kiegyensúlyozatlansága folytán kellemetlen bizonytalanság érzetet váltana ki. És így tovább: minden kis részletnek jelentős mögöttes tartalma van – és biztos vagyok abban, hogy ennek jó része inkább tudatalatti módon került (remélem) a helyére...

Nem esett még szó az embléma színéről, pedig azt is igen fontosnak tartom! A sötétebb árnyalat szintén a szolid megbízhatóság, védelem kifejezését erősíti – mégsem lenne jó a fekete: gyászos és „könyörtelen" üzenete miatt! Szóba jöhetett volna még valamilyen figyelemfelkeltő, ragyogó (pl. cinóber- vagy bíborpiros) szín is – ami kicsit talán divatosabb[4]. A mélybarna időállóbbnak tűnik az egyébként szintén „fal-színű" terrakottánál is, bár azt is elfogadhatónak tartottam. A „régiség", patinás-érték, az idő-dimenzió megjelenítés szempontjából végül is a ma használt színárnyalatot tartom a leginkább megfelelőnek.[5]

Nagyon örülnék annak, ha ez az embléma kitűzőn is megjelenne – remélem, nemcsak jómagam, hanem minden kolléga szívesen és büszkén hordaná, ajándékként talán még annak elterjesztésében is segítene, hogy „az örökségvédelem közös ügyünk"!

* * *

Mintegy függelékül egy kis visszatekintés: honnan és milyen úton érkeztünk a mai emblémánkhoz. A mostanit megelőzően – mint jól emlékszünk rá – több kísérlet történt az OMvH, majd a jogutód KÖH emblémájának kialakítására. Sokan és sokáig a még korábbi jogelőd, a MOB által használt, „a jáki templom nyugati kapuja" ábrázolás felfrissítésében látták a legjobb megoldást.

Ezután jött volna egy majdnem teljes rózsaablak a teljes (kiegészített) árnyékával – de ez a változat meg sem született. Helyette készült el, de csak rövid ideig élt az OMvH „színes" embléma. Azután következett egy újabb, hosszas „keresgélési" fázis, amely színes és formagazdag heraldikai kitérők után váratlanul egy üres címerpajzshoz vezetett...

---

1 Itt is köszönöm Varga Kálmán elnök úr gyors és határozott döntését, valamint Róna Katalin sajtóreferens asszony segítségét a kiválasztásai folyamatban, nem különben Deme Péter igazgató úr és csapata közreműködését a logo elterjesztésében.

2 Szükséges hangsúlyozni, hogy a ma használatos emblémának csak az a változata tekinthető hitelesnek, amelynél a felső, valamint a jobb- és baloldali határvonalak megszakításánál belül is van folyamatos vonal, olyanformán, mint ahogyan az építészeti alaprajzoknál az ablaknyílás mellvédjét szokás jelölni.

3 Mindebből látható, hogy az embléma alkalmazásánál az eredeti arányokat minden tekintetben szükséges megtartani – sajnos eddig számos torz változatát láthattuk viszont különféle meghívókon és más, a Hivatal arculatát megjeleníteni hivatott dokumentumokon.

4 Ld. Az English Heritage egyébként igen elegáns és kifejező emblémáját.

5 Jó lenne, ha e tekintetben is egységes lenne a napi használat...

Kós András, szobrász

[Kós Károly fia, Brié]

M.D.K.

Kós András, szobrász

[kolozsvári képzőmův. isk. tanár]

nevét emlitik!

Espozitia Anualâ de Stat a Artelor Plastice

Scanteia, Bukarest, 1954, márc. 19.

.A.G.A.

M.D.K.

Kós András

"Arcmás" c. szobának repr.-ját bemutatja a lap a Kolozsvárott megrendezett kiállitásról.
A szobor a vallás és közoktatásügyi miniszter kőszobrászati dijának nyertese.

"A Képzőművészeti Tárlat dijnyertes alkotásai" c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. május 22-28
V. évf. 21. sz.

MDK

Kós András

/T.D./: Az erdélyi müvészet az utolsó két évtizedben. Esti Ujság 1941. máj. 1.

MDK

Kós Andárs szobrász
szerepelt a tárlaton.

"Sarlós leány" /Bukarestbe került/

~~Kóv~~
Kováts Iván: Tartományi tárlatok.Kolozsvár.
Igaz szó, 1963. febr. 274-278. lap.

MDK

Kós András, szobrászm.

Férfifej. Márvány. Repr.

Mübarát kiállitás.
Szépmüvészet. 1941. 6.sz.

MDK

Kós András, szobrászm.

Apám. Fej. Repr. Tölgyfa.

Szépmüvészet. 1941. 6.szám.

MDK

Kós Károly és Kós András ,ép.-k ?

voltak díszlettervezői a Pécs szab.k.város Nemzeti Színházában először darabnak: Csáki bibó lánya.

Művészeti Hetek. Pécs. 1941. -Müvr. 77.1.

Kós András

Apáczai
Faszobor

Kornuk

1975 . 320 oldal

Kós András

Fény:

Kozmik:

974 1175 oldal

Kos András [. :]

L.: Simon Béla

Tüskés T.: Képzőművészek — 55-62

JELENKOR, Pécs, 1976. január XIX/1.

Kós András

Méltatás

Barnes Zoltán: Egy faragó szobrász a . . .
Művészet, 1978. augusztus – 12. lap.

KÓS ANDRÁS

Banner Zoltán:

A hetvenes évek tölgyei. Kós András szobrászata.

Utunk, XXXIV.évf. 16. /1590./ sz. 1979. ápr. 20. 1. és 7.old. képekkel.

KÓS ANDRÁS

Borghida István:

Az emberség szobrai. KÓS ANDRÁS kiállitása. /Kolozsvár, Képzőmüv. Alap kiállitó csarnoka./

Korunk, XXXVIII.évf. 7-8.sz. 1979. jun.-julv 587-591.old., képekkel.

KÓS ANDRÁS

KÓS ANDRÁS szobrászmüvész kolozsvári kiállitásáról Marin Michalache irt a Scinteia c. folyóiratban. /rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 21. /1595./ sz. 1979. május 25. 8.old.

KÓS ANDRÁS

Jakobovits Miklós:
Életmü születik. Kós András kolozsvári kiállitása.

A Hét, X.évf. 24. sz. 1979. jun. 15.
7. old.

KÓS ANDRÁS

Ioan Noja:

A bölcsesség szelleme./KÓS ANDRÁS szobrász kolozsvári kiállitása megnyitóján elhangzott szöveg./Ford.: K.E./

Korunk, XXXVIII.évf. 7-8.sz. 1979. jun.-jul. 591-592.old.

KÓS ANDRÁS

E.Szabó Ilona:

Szülőföldje: Kalotaszeg. KÓS ANDRÁS szobrairól.

Uj Élet, XXII.évf. 10./492./sz. 1979. május. 19.old., képekkel.

KÓS ANDRÁS

Veress József:

Gondolatok egy szobrászról. /KÓS ANDRÁS-ról./

Utunk évkönyv 1972.
Kolozsvár, 1972. 98-100.old.

KÓS ANDRÁS szobrász

„Fény"

– „dombormű"

Kossuth 1974/11

1175. old

Kós András

Bolyai János szobortanulmányok.

Repr.

Korunk, Kolozsvár 1965. VII–VIII. 1009–1013.

MDK

Kós András szobrász

Művészet, 1941. 39. sz. 48. l.

Kós András

Anyaság c. fazobrának
fotója a 320. old-on.

Utunk évkönyv 70
Cluj 1969

Korzó Erzsébet
iparművén

A második, „5589" feligével állatott
teropályázaton vett részt Korzó Erzsébet

Fekete György: Klubberendezések - problémákkal.
MŰVÉSZET, 1973.február - 37.oldal

Kós Alajosné

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója 1953-1963
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963
38.o

le. D. C

Kós András szobrász

„Judás" (1942.)

A M. N. Galéria állagjegyzéke I./a. r.

Bp. 1959. 271. l.

Kós tudvás

Budai Nagy tutel-kompozíció-ja és öriarcképe szerepel a kolozsvári Művészeti Múzeum kiállításán

Márkos tudvás: A Műv.-i Múz. vendégése Kornuk, Kolozsvár 1959 XVIII. XI. sz. 1662.

M.O.K.

Kós András, szobrász +2

[Kós Károly fia, tanár a Kolozsvári Képző mű. Főiskolán]

nevét emliti:

Borghida István: Képző mű-vészetünk néhány időszerű hardéseről

Utunk-Kolozsvár, 1954. márc. 26.

M.D.K.

Kós András, szobrász

mint a, kolozsvári Képzőművészeti Intézet szaktanárát említik: [Kós Károly fia, Bné]

Igazság - Kolozsvár, 1955. aug. 7.sz.

MDK

Kós András

Apám, tölgyfa

A közokt. miniszter vásárlásai. Szépmüvészet, 1941. 159. l.

Korzim Erika iparművész,

„Építészet és Falikárpit" címmel kiállítás, nyílik 1977. ápr. 26.-án vyolc iparművész kamarakiállítása, a Magyar Építőművészek Szövetsége székházában.

Meghívó

1977. ápr. 26.

Vörös Erika

Adott belső tér díszítésére el-
képzelt kompozíció, falszövet-
terv. (vegyes)

Pálosi Judit: A szövött falkárpitról.
Művészet. 1977. augusztus - 20.oldal.

Kotzian Ernő

Közös kiállításon vett részt a művész a Magyar Építőművészek Szövetségének székházában

Pálosi Judit: A szövött falkárpitról.
Művészet, 1977. augusztus - 20.oldal.

Korzini Erika

Balla Margit és Korzini Erika kiállítása

Művészet, 1983. szeptember

Korzim Erika

Sárközi Zoltán: Korzim Erika

Művészet, 1982. július

Korsém Erika

Adott belső tér díszítésére elképzelt kompozíció (repro)

Pálosi Judit: A szövött falkárpitról.

Művészet, 1977. augusztus - 20. oldal.

Korzim Erika

Kaposvár 1973 szept.

Korzim Erika iparművész
kiállítása Kult. Kapcs. Int.
kiállító Terme 1975.

Korzim Erika

Október 1972. repr.

Korzim Erika iparművész kiállítása Kult. Kapcs. Int. Kiállító Terme 1975.

Korzim Erika

Tükröződés 1970 vegyes.

Korzim Erika iparművész
kiállítása Kult. Kapcs. Int.
kiállító Terme 1975.

Korvin Erika

Lepke 1973. repr.

Korvin Erika iparművész
kiállítása Kult. Kapcs. Int.
kiállító Tome 1977.

Korniss Erika

Vegetáció 1968 vegy.

Korniss Erika ipasművész
kiállítása Kult. Kapcs. Int.
kiállító Terme 1975.

Korzim Erika

Madár csillaggal 1967. repr.

Korzim Erika iparművész
kiállítása Kult. Kapcs. Int.
Kiállító Terme 1975.

MDK

Korzim Erika

Vegetáció, szövött gyapju, **repr.**

Textil falikép 68. Kiáll. az Ernst Muzeumban

1968.

Korzsin Erika, grafikusok

Textilen és fotón

ÜLÖNLEG[illegible]LÍTÁS HATVANBAN

Gy. Kárpáti Gyöngy: Textilen és fotón 2

Esti Hírlap, Bp. 1979. okt. 31.

Korzim Erika, iparművész

EMLÉKVÉDELEM címmel kiállítást nyitott meg vasárnap Hatvanban, a Hatvany Lajos Múzeumban Romány Pál mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter. Korzim Erika iparművész rendezésében eredeti fotók, alaprajzok, metszetek mutatják be a hajdani szép kastélyt, s annak művészi értékeit.

– Hír

8.

Nőszabadság, Bp. 1979 okt. 16.

Korzim Erika
iparművész

Korzik Erika hatvani kiállitásán
régi fenyhéjak, alaprajzok, vala-
mint saját textiliáinak segítségével
rekonstruálja a hatvani kastély
fél évszázaddal korábbi állapotat.

Kovács Ákos: Korzim Erika kiállitása.
Művészet, 1979. november – 47. lap.

Karin Erika

a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítóterében rendezik meg gobelinjeinek kiállítását.

Művészeti Magazin

1975. II. 15., 14.50 TV.

Korzim Erika

nevét a kutatott, illetve szövött textiltechnikával
foglalkozó iparművészek között említi

Katona Imre: Modern iparművészetünk néhány kérdése.
Művtört.Értesítő. 1970. 4.sz. 278-283. l.

282. l.

MDK

Korzim Erika

Textil falikép 68.

Kiáll. az Ernst Múzeumban, 1968.

Korzin Erika
iparművész

A Ferenczy Adolf Teremben
szeptember 22-ig látható Kor-
zin Erika iparművészeti kiál-
lítása.

---: Kiállitási naptár.
Művészet, 1974.szeptember - 43.oldal.

Korzim Erika

Anonima 1971. repr.

Korzim Erika iparművész kiállítása Kult. Kapcs. Int. kiállító Terme 1975.

Korim Erika

Keszthely 1973 szept.

Korim Erika ipari művész
kiállítása Kult. Kapcs. Int.
kiállító Terme 1975.

Kotsis Erika
iparművész

Kotsis Erika iparművész
gobelin kiállítása a Kultúra-
és Kapcsolatok Intézetének kiál-
lítási Termében látható.

---:Kiállitási naptár.
Művészet, 1975. február 49. oldal

Korzim Erika

Sextilservitő

Az Ernst Múzeumban rendezett
kiállításon részt vett.

Földes Anna: Mostan szines mintákról almodom
Wők Lapja, 1968. nov. – 47 szám

Korsim Évika
iparművész

Első kiállítása ez a művészmőnek, aki gobelin tervezéssel 1967 óta fog-lalkozik rendszeresen.

---:Kiállitási naptár.

Művészet,1975.február 49.oldal

Korzics Erika
iparművész

Korzics Erika művészeti tanul-
mányait az Iparművészeti Főiskolán,
majd a Színház- és Filmművészeti
Főiskolán folytatta.

---: Kiállítási naptár.
Művészet, 1975. február 49. oldal

Kozim Erika
ipaművész

Kozim Erika kiállításán az a-
nyagot néhány belső lér fotójába
montírozott textilkompozíció terve e-
gészíti ki.

---:Kiállitási naptár.

Művészet,1975.február 49.oldal

Korzini Erika, iparművész

gobelinjeit az Kult. Kapcsolatok

Intézetében mutatja be.

— :□ Korzini Erika

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. febr. 11.

Korzina Erika

textilművész

M.D.V

Gobelinjével szerepel a tár-
laton.

Domanovszky György: Textil fakhegy 68
Művészet, 1968 december - 46 lap

Korzim Erika

Szerepelt az októberi Ernst Múzeum-i kiállításon.

Textil falikép; Iparművészet, 1968. 5-6. sz. 62. l.

Korzián Gyula
kertész Hatvan.

1902. Baltavárón szül-
Atyától tanulta a kerté-
szetet. 1920-tól több ma-
gán kertészetben működött
1929 óta a hatvani kastély
főkertésze volt s 49 holdon
kertészkedett. Virágaiért
3 arany, 1 ezüst és 3 elis-
merő oklevelet nyert.

Ladányi Hevés

540. l.

lü Bizottság!

várban megkezdett
munkák befejezése-
, kívánatos volna,
es tetőcserép, kő, és
minél előbb megren-

l bátor vagyok kérni,
is, míg a költségveté-
kintaltatik, az anya-

M.D.K.

KORZENSKY Fábián

(1745), a kolicsi gyár festője

Csányi 1954. 26. l.

Korzensky Fábián

fajánszfestő

1745. Holics

Csányi 1954

26. l.

Korzec József festö.

Katol.Szemle.1941.219-20.l.

Kory József

1927/28 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

103.l.

Kóry Mihály,

szeretes nevén Otto

szül. Moravica (Temes vm)

1866. jan. 20

Pappá szentelték 1888 dec.

l.

P. Boros Fortunát dr

Az erdélyi ferencrendiek.

Cluj. - Kolozsvár 1927

252. l.

1903 - 1911 - ig az erdélyi ferences rendtartomány főnöke volt.

Kovy Ottó,

ferencs szerzetes
laid festő
-z

P. Boros Fortunát dr

Az erdélyi ferencrendiek.
Cluj – Kolozsvár 1927.
177 és kv. ll.
archeppel –

Kóry Ottó ferencrendi
szerzetes

Márton Sajos
ferences rendtartomány-
főnökarchépe repr
fentitől

P. Boros Fortunát do

Az erdélyi ferencrendiek.
Cluj-Kolozsvár
1927. 163. l. 170 l.
174. l.
az 1880-a mikháza
ferencs kolostorban, majd a
székelyudvárhelyi kolostorban
élt az 1880-90-es években

KÓRY József
Kolozsvár, ?
Autodidakta, keramikus

Banner Erdély

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés: Az ábrá
1. A szintézis elő
2. Történetiség és
3. Müvészettörténe
hermeneutika---
4. A rekonstrukció
"Lengyel lovasa
5. A középkori müv
dományos feltev
a/ A középkori
keretei-----
b/ A kép funkci

Korium Erika

Alkotása említve

Bertalan Lajos: Múzeumi séta
Vas Nepe, Szombathely, 1969. nyár 7.

mDK

Korvin János

1490 ben az országnagyok szerződést kötöttek Korvin Sámossal, hogy az ország díszére alapított Korvinát kiüritettni ne engedje, az összes könyveket ott öriztesse

÷ Régi magyar könyvtárák

Grafikai Szemle 1910 évf. 8 sz 240 l

melk

Korvin Testvérek

nonpareill nordisel antikva betükkel szedlék
A Parsifal mesék" c. könyvet szedéstükre:
" , 36x46 millimeter
(Rózsavölgyi kiadvány)

Sanka Gyula: Miniatur kiadványok, tipografiája
Magyar Grafika 1963. 3. sz. 160 l.

mdk

Korvin Testvérek tipografusok

szedték a Parsifal mesék" c. kiadványt (Roxsavölgyi és "társa) nonpareille nordisch antikva betűvel. Szedőtükör 36x46 millimeter.

Janka Gyula: Miniatür kiadványok tipografiája Magyar Grafika 1963, 3. sz 160. l.

Korvay Károly (amerikai magyar)
rajzoló

Főváros Lapok 1895. febr. 16., 529. old.
(Ujdonságok. Jókai mór amerikai diszoklevele.)

vigyázz, elist nev!

Kalmár

Kórusz József

Műve szerepel a Magyar Grafika 1978.

c.kiállitáson

Magyar Nemzeti Galéria,1979.február

-katalógus a könyvtárban-

KÓRUSZ Jozef

Losonci Miklós: A zebegényi hagyomanyok örökösé. = Dunakapu, 22, 1986, 3. 61-62. ll

tanult és dolgozott. 1711 körül került Velencébe, ahol mindenekelőtt a korszak egyik legerőteljesebb mestere, Giovanni Battista Piazzetta gyakorolt rá maradandó hatást. 1716-tól Bécsben élt és működött. Pártfogója és legfőbb foglalkoztatója Friedrich Karl von Schönborn, német birodalmi alkancellár, későbbi würzburgi érsek volt, aki 1733-ban hivatalosan is udvari festőjévé nevezte ki. A Schönbornok, Friedrich Karl és annak nagyhatalmú nagybátyja Lothar Franz von Schönborn választófejedelem és mainzi érsek számára készült legtöbb jelentős alkotása. A Schönborn paloták és kastélyok leltáraiban felsorolt Bencovich művek egy része (Pommersfelden, Gaybach stb.) az idők során azonban elkallódott, elpusztult s a mester *oeuvre*-jét csak hiányosan tudjuk rekonstruálni. Csak kevés hiteles alkotását ismerjük, vallásos témájú vagy mitologikus és történeti tárgyú festményeket. Néhány elveszett képéről az egykorú metszetek adnak fogalmat. Ausztriai rendeltetésű vagy Milánóban található műveiről keveset sikerült megállapítani. Az egykorú beszámolók tanúsága szerint Bécsben egy időben hírneves festőiskolája volt, s a Schönbornok számára gyakran adott művészi szakvéleményt, értékelést. 1743 körül – nem tudjuk pontosan milyen körülmények között – elköltözött Bécsből, hazatért szülőföldjére, ahol 1753-ban, a kortársaktól szinte teljesen elfeledve halt meg,

Irodalom: Krückmann 1988

GK

8

BENCOVICH, Federico

Szent Péter kiszabadítása a börtönből, 1740–1750 között
Olaj, vászon; 98x131 cm
Ljubljana, Narodná galerija, ltsz. 1312

A Piazzetta szellemét sugárzó, drámai fény-árnyékkal komponált félalakos festmény 1946-ban a grazi gróf Attems gyűjteményből került Ljubljanába. Kuno Prijatelj 1952-ben Bencovich *oeuvre*-jébe

Kórusz József. [grafikus] MOL

Vízhordók c. rézkarca
„Csak élmény születhet"

Artner Tivadar: Fiatal grafikusok a Tavaszi Tárlaton

Esti Hirlap, II, évf. 110. sz. 1957. máj. 14. kedd
2. oldal

KÓRUSZ József

Végvári Lajos: Iván Szilárd és Kórusz József képei a zebegényi Szőnyi-múzeumban. = Dunatáj, XX. évf. 3. sz. 1984. 58-60. p.-ll

Zebegény, Szőnyi Mús. Ziatt Iván Szilárd Ziatt, jeli
Kórusz József, aug.

IONS

does the word 'technology' mean? (page 2)
kinds of power do we have that the Romans did
ow about? (page 3)
as many problems as you can which we today

Nero want to get rid of his mother? (page 4)
nd of person do you think this shows Nero to

TO DO

e description on page 4 of Nero's attempts to
f his mother. Draw a diagram of either the
used to make the ceiling collapse or the
ble boat, showing how you think it might have

ist of the sources of power in your home, street

2: BORROWERS

The fact that Roman civilisation w
cities meant that many of their
nected with building. The Roman
themselves. They borrowed nearly
the Greeks, the Etruscans (of C
Carthaginians (of North Africa). E
successful in technology becaus
adopting foreign ideas and at ap
their own way. They were doers,
said that Rome's only invention w

A modern cement mixer

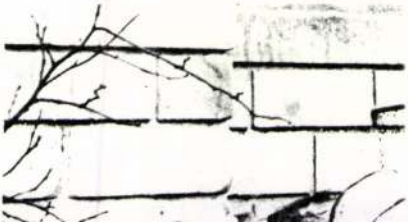

Kórusz József

1968-ban megindult a sokszorosító grafikaszak a Zebegényi Szabadiskolában Kórusz József festőművész vezetésével.

Végvári Lajos: Zebegény krónikája, 1967.-1977.
Művészet, 1977. július - 10. oldal.

Kórusz József

A Nemzeti Galériában rendezték meg a volt népi kollégista képzőművészek kiállítását, melyen szerepelt a művész műve.

Chikán Bálint: Fényes szelek nemzedéke. Körgazdász, 1976. dec. 16.

Kövecz József

„Tihanyi udvar" rézkarc 30×40 cm

„Felyel a Balatonon" rézkarc 30×40 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

Kórusz József

Zichy Mihály Emlékmuzeum megnyitása Zalán december 2.-án
Gross Arnold, Szemethy Imre és Almásy Aladár grafikáinak kiállitása a veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában december 3.-ig megtekinthető.
Szávoszt Katalin a Ferencvárosi Pincetárlaton december 5.-ig,
Feleky Fetter Frigyes a Pataky Müvelődési Központban december 14.-ig,
Kórusz József a 12. számu Szabó Ervin Könyvtárban,
Koncz Zsuzsa fotómüvész a Fényes Adolf Teremben december 16.-ig szerepel müveivel,- közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában a lap.
Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 1. XXIII.évf. 48.sz. 8. lap.

Sokszorosító grafikai osztály; Tanár: Korusz József.

Korusz József

festőművész-grafikusművész

a hallgatók megismerkednek a sokszorosító grafika műfajaival, nyomástechnikákkal.

Szőnyi István Nyári Képzőművészeti Szabadiszola

Tebegény: 1985 jún-aug.

Kórusz József

Férfi, gyerek portré, Táj, Csendélet,
rézk.

Gyöngyösi táj, rézk.

Nyári Tárlat. Ernst Muz. 1954. jul. 8 1.

Kórusz József

Vízhordók, rézk.

Tavaszi Tárlat, 1957. Műcsarnok.

KÓRUSZ József grafikus

Szj 1990 79.

SAJTÓSZ

a Magyar Tudományos Akadé

December 10.

Kórusz József

rajza repr.

Valóság

1947. 571. l.

the home az otthon the home az otthon
home haza home haza home haza home haz
at home otthon at home otthon at home
name név name név name név náme név na
Mr. ur Mrs. né Miss kisasszony Mr.ur M
from tól-ból-ról from tól-ból-ról from
to höz-hez to hoz-hez to hoz-hez to ho
letter betü letter betü letter betü le
English antol,angolul English angol an
Hungarian magyar-magyarul Hungarian ma
alphabet ábécé alphabet ábécé alphabet
first első first első first első first
second második second második second m
third harmadik third harmadik third ha
fourth negyedik fourth negyedik fourth
fifth ötödik fifth ötödik fifth ötödik
sixth hatodik sixth hatodik sixth hato
last utolsó last utolsó last utolsó la
first első second második third harmad
last utolsó first second third fourth
fifth sixth last first second third fo
page oldal page oldal page oldal page

Korniss József

festő

Látogatók a Munkácsy kiállításon c. képét ismerteti

Körner É.: A Képző-művészeti Főiskola 1952-53. évi diplomamunkái.

Szabad Művészet

1953. 112. l.

Grafika

Korusz József
Kós Lajos
Kovács József
Krajcsirovics Henrik
Kutasi Margit
Littkei József
Lukovszky László
Mészáros Lajos
Miklósi Mária
Mohácsi Lajos
Molnár József
Novák Lajos

Fiatal Képző- és Iparművészek kiáll.
Ernst Múz. 1955
jun.–jul.

Jelz.l.j.: "Dési Huber".

56. Teherhordó. - Temp. és paszt. 70.5 x 98.5 cm. Jelz.l.j.: "Dési Huber".

DIENER DÉNES RUDOLF :

57. Tea. - Olajf., v. 118 x 80 cm. Jelz. nélkül.

58. Virágcsendélet. - Olajf., v. 50 x 70.5 cm. Jelz.l.j.: "Diener Dénes".

./.

Kórusz József, [ ] MDK

Itáliába megy
tanulmányútra.

— : Kis Hirado 2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1963. ápr. 30

Kórusz József

MDK

Látogatók a Munkácsy-kiállitáson, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Fénykép

Mislegné

Képzőművészeti Főiskola: 411 ltg.

Kórusz József: Látogatók a hunkárny kiállitáson.

Diplomamunka: 1952/53.

Festmény.

Negativ nincs.

Megvette: Képmův. Min. 9.000 Ft

MDk

Kórusz József

Téli alkony	rézkarc	13x23
Falu	"	25x33
Szénagyűjtés	"	18x23
Vihar	"	15x19

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállítás.Budapest.
1955.Kat. 33.1.

MDK

Kórusz József, festö

Karnevál a Parlamentben. Olaj.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.10.1.

Kórusz József, festő

MDG

Öt festőművészünk — köztük Kórusz József — megbízást kapott, hogy rézkarcot készítsen néhai neves orvosprofesszorokról.

—: Ma hallottuk 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1961. márc. 16.

Kórusz József

MDK

Alkony a Dunán, rézkarc

Udvaron, rézkarc

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Körusz József

Mártirjaink, 1956. okt. Népszava, 1958, dec. 13.
2. l.

MDK

Kórusz József

Parlamentben, of.

Tav. Tárl. 1957. Mücs.

MDK

Kórusz József, grafikus

Vizhordók. Rézkarc.

Műcsarnok.-Tervezői Tárlat. 1957. Kat.15.l.

MDK

Kórusz József

Alkony a Dunán, rézk.

Udvaron, rézk.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Műcs. 1962. 22.l.

Kórusz József

MDK

Kilátás Fonyódra, hidegtü

Kombájn, "

Aluminium kohó, rk.

Udvaron, rk.

1. Miskolci O. Grafikai Biennale 1961.

Kórusz József MDK

Téli alkony, rézkarc

Falu, rézkarc

Szénagyüjtés, rézkarc

Vihar, rézkarc

Mücsarnok 1955 VI. Magy.Képzőm. Kiáll.

Kórusz József MDK

Vizhordók, rézkarc

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Kórusz József MDK

Karnevál a Parlamentben, olf.

Mücsarnok 1957. Tavaszi Tárlat

Kórusz József MDK

Dunapart, rézkarc

Alkonyat, rézkarc

Udvaron, rézkarc

Felszabadulásunk 15.évfordulója c.sorozatból

Inotai aluminiumkohó, rézkarc

Műcsarnok 1960. VIII.Magy. Képzőmi Kiáll.

MDK

Kórusz József

A németek elfoglalják az illegális nyomdát, hidegtü

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

Kórusz József MDK

Dunapart, rk.

Alkonyat, "

Udvaron, "

Inotai aluminiumkohó, rk.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

MDK

Kórusz József

Arató-cséplő kombájn, hidegtü

Silókombájn, "

Szántás-vetés, "

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.

196o. nov.

Kórusz József

~~xratócxatáxx~~ Arató-csépló kombájn, hidegtü

Silókombájn, "

Szántás-vetés, "

KÓRUSZ JÓZSEF

1.) Kilátás Fonyódra — hidegtű — 24.7 x 29.3
2.) Komlóján — -"- — 24.5 x 34
3.) Alumínium kohó — rézkarc — 19.5 x 26
4.) Uborkaron — -"- — 21 x 29

1. Miskolci országos grafikai biennálé Kat. bev. D. Fehér Zsuzsa Miskolc, 1961.

Kóvusi József

Vízhordó, réclarc, 24 x 31 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása.
1957, kat. szerk. Kirdéginé,
Kirimi Irén.

15

Kórusz József

Karnevál a Parlamentben, olaj,
110 x 150 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása 1957,
Kat. szerk. Kirdéginé Kirimi Irén,

10.

Kórusz József

Március 15 lap terjesztése - rézkarc Bp. 1962.
296x390 mm. 100.-Ft.

Az 1961 és 62. évi gtafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 241.l.

MDK

Kórusz József, II.é.hallg.

Tanulmány.

Ifjuségi Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950.jun.

9 l.

MDK

Kórusz József, festö

Látogatók a Munkácsy-kiállitáson. Olf.

Mücs.-IV.M.Képzm. Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 8.l.

Kórusz József

kiállított grafikája:

Vízhordók, rézkarc, 24×31 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

15.1

MDK

Kórusz József

Süllő, gouache

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Múz. 1968.

Kórusz József 2,

Hetényi Géza - rézkarc Bp.1961.
270x226 mm. 58.- Ft.

Lóczy Lajos - rézkarc 1962.Bp.
245x198 mm. 110.-Ft.

Tauffer Vilmos - rézkarc Bp.1961.
272x225 mm. 58.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek/ összeállitotta: Munkácsi Piroska / 205.l.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Kórusz József

Böckh János - rézkarc Bp.1962.
270x192 mm. 70.-Ft.

Cséti Ottó - rézkarc Bp.1962.
270x195 mm. 70.-Ft.

Grósz Emil - rézkarc Bp.1961.
270x225 mm. 58.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek/ összeállitotta: Munkácsi Piroska / O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 204.l. 205.l.

1977 DEC 18
1021

1977. december 18.

Semmiből egy új, más világ

175 éve született Bolyai János

Híres, nagy elméjű matematikus volt, az elsők között is első — olvashatjuk a haláláról szóló anyakönyvi bejegyzésben. Bolyai Jánost, a sokoldalú matematikust és természettudóst, a zenekedvelő enciklopédikus elmét ma, a világon valaha élt matematikusok tíz legnagyobbja között tartja számon a nemzetközi tudósvilág, oly jeles személyiségek társaságában, mint Arkhimédész, Leibniz, Cantor, Hilbert, Gauss és mások. A Bolyai névhez sokszor kötődik Gaussé is, azé a Gaussé, aki Bolyai János édesapjának, Farkasnak egykori iskolatársa volt Göttingában, s akivel később is kapcsolatot tartott fenn.

Bolyai Farkas, a kolozsvári és marosvásárhelyi tanár, a nagy tekintélyű matematikus és sokoldalú feltaláló elsőszülött fia volt János. Bolyai János 1802. december 15-én született Kolozsvárott, s már fiatal korában kitűnt a matematika iránti érdeklődésével és később tehetségével. Az egzakt tudományokra édesapja tanította, tanulmányait a bécsi katonai akadémián folytatta. 1823-ban végzett, s mint alhadnagyot Temesvárra osztották be. Később Aradra került, majd Lembergbe és Olmützbe, de végül is 1833 júniusában saját kérésére nyugalmazták. Ezt követően a család domáldi birtokán lakott, s életének további részét a matematikának és a tudománynak szentelte. Időskori, nem matematikai tárgyú műveinek, írásainak többsége kéziratban maradt. E világtól visszahúzódva élő tudós 1860. január 27-én hunyt el, csendesen, kevesektől megsiratva, hiszen még anyakönyvében is ez áll: „Kár, hogy talentuma használatlanul ásatott el".

Igen, ez volt a kortársak véleménye, akik közül tudatosan ásták el Bolyai nagy alkotását, geometriáját, melyet ő az 1820-as években alkotott meg. A matematikusok már évszázadokkal korábban is foglalkoztak egy, az ókor óta fennálló problémakörrel, az ellentmondás nélküli geometriák megalkotásával. Egy ilyen geometriát a jelen sorok valamennyi olvasója ismer, ez az általános iskolai geometriaanyag alapját adó eukleidészi geometria. E geometriai rendszer egyik fontos axiómája az úgynevezett párhuzamossági axióma, melyet már korábban is megpróbáltak más, hasonlóra kicserélni a matematikusok úgy, hogy az így létrejött geometriai rendszer továbbra is ellentmondásmentes maradjon. E csere elsőként Bolyai Jánosnak sikerült, aki ezáltal egy új, tehát nemeukleidészi geometriát hozott létre, az első ilyen geometriai rendszert.

Később bebizonyosodott, hogy a földi távolságokon, mondhatni az emberi mértékeken belül mozogva az eukledészi geometria igen jól használható, de ha már kilépünk a világűrbe, a bolygóközi térbe, akkor ennek a térnek a szerkezetét sokkal pontosabban írja le egy nemeukledészi geometria. Az egyik ilyen jellegű rendszert használta fel Einstein is híres relativitáselméletének megalkotásához.

Bolyai János már 1823-ban egy levélben közölte édesapjával, hogy sikerült egy ilyen nagy rendszert megalkotnia, s ezt illusztrálja a levélben található, s e cikk címét adó kijelentés is. E mű nyomtatásban először 1831-ben jelent meg, a következő évben pedig Bolyai Farkas Tentamen című művének függelékeként is napvilágot látott. E tanulmány címe: A tér abszolút igaz tudománya, de épp e függelék miatt maradt mellette egy ragadványnév is, az Appendix (ami függeléket jelent.) Ez az írásmű lett minden idők egyik leghíresebb matematikai dolgozata. Elolvasta persze Gauss is, s csak annyit válaszolt: Ha dicsérném „ez azt jelentené, hogy magamat dicsérem". Vagyis azt állította, hogy ő maga is eljutott e rendszerhez, csupán nem volt ideje tanulmányát rendszerezni és publikálni. Az újabb kutatások viszont azt igazolják, hogy Gauss állítása nem fedi mindenben a valóságot, mert bár ő is foglalkozott egy ilyen geometria megalkotásával, de még nagyon messze tartott egy ilyen szép, elegáns rendszer megalkotásától. János tehát — édesapja közvetítésével — nem vehette át tőle az ötleteket.

Bolyai János (Kós András (szobra)

A marosvásárhelyi Bolyai Múzeum épülete

E két erdélyi tudós érdemeit korukban még megkérdőjelezték — gondoljunk csak Brassai Sámuelre, a nagy Eukleidész-hívőre — de haláluk után, lassan-lassan kezdték felfedezni mindkettejüket. Gyűjtötték kéziratait, tárgyi emlékeiket, s mind a romániai magyar, mind a hazai tudomány nagy érdeme az, hogy ma már kéziratuk nagy része feltárt, emléküket pedig Marosvásárhelyt múzeum, s szobrok, emléktáblák, könyvek és tanulmányok százai őrzik.

A Magyar Tudományos Akadémia könyvtára külön Bolyai-gyűjteményt létesített, a romániai magyar tudósok közül pedig Benkő Samu rendszerezte, s adta közre könyv alakban Bolyai János hagyatékát, vallomásait. Természetesen korántsem lehetünk elégedettek mindezekkel, hiszen ideje volna végre a teljes kéziratos hagyatékot egy nagy kritikai monográfiában kiadni, hogy a nemzetközi tudósvilág is megismerje a nem csak matematikával foglalkozó Bolyai Jánost. Ismertek már matematikai és zeneelméleti gondolatai, de hiányos még az Üdvtanából kialakítható kép, melyet értékes adalékkal tehet teljesebbé az édesapa, Bolyai Farkas ilyen jellegű írásainak és leveleinek — köztük a teljes Gauss-levelezésnek — a közreadása is.

A semmiből egy új, más világ megalkotójára, a magyar tudomány kiemelkedő személyiségére emlékezzünk végül Benkő Samu egyik gondolatával: „Nemcsak az emberhez legméltóbb tettnek tartotta a tudományos igazság feltárását, hanem valóságalakító erőt tulajdonított a megismert igazságnak. Talán csak Baudelaire bízott így a vers hatalmában."

A sors iróniája, hogy erről az igazságkereső emberről egyetlen igaz, hiteles portré sem maradt fenn.

IFJ. GAZDA ISTVÁN

TOLNAMEGYEI NÉPÚJSÁG
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
SAJTÓFIGYELŐ

Föld alatti tengerek Kazahs:

Föld alatti vizek mozgásának műszeres vizsgálata

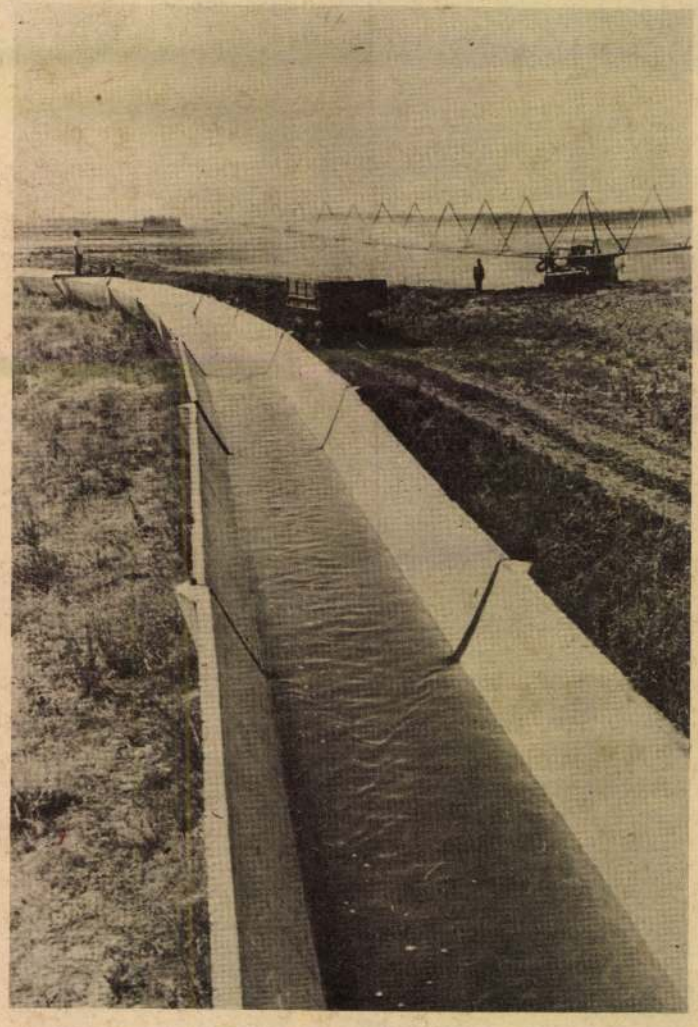

A Kuscsumszkij szovhoz modern öntözőcsatornája

Kazahsztán 2,7 millió négyzetkilométeres területén öt Franciaország nagyságú állam is elférne. A köztársaság ásványi kincsekben rendkívül gazdag. A föld méhében itt a Mengyelejev-táblázat szinte valamennyi eleme megtalálható. Ezeknek a bázisán jelentős bányaipar, fémkohászat és más iparágak fejlődtek. Nagyon sok körülmény kedvez a mezőgazdaság fejlődésének is.

A termelőerők további fejlődésének azonban gátat vagy félsivatagok. A kazahsztáni vízgyűjtők felülete ötödrésze a Szovjetunió európai területén találhatóaknak. Éppen ezért a tudósok és a szakemberek már hosszú ideje nagy figyelmet szentelnek a föld alatti víztartalékoknak ivóvízellátásra, öntözésre és a legelők elárasztására történő felhasználási lehetőségeinek kutatására.

A köztársaság területén folytatott hidrogeológiai kutatások hosszú időn keresztül

ség vagy kondenzációs folyamat okozta, néhány tudós annak a véleményének adott kifejezést, hogy a sivatag alatt rendkívül csekély mennyiségű édesvíz található, ennek következtében felhasználásuk nem vezetne a jelentős népgazdasági problémák megoldásához.

A Kazah Tudományos Akadémia Hidrofizikai és Hidrogeológiai Intézetének kollektívája által elvégzett tudományos kutatómunka eredmérábban vízszegénynek hitt területeken nagy mennyiségű artézi medencére és jelentős talajvizekre bukkanni. A kazah sztyeppék és sivatagok talán egy óriási méretű — hatalmas mennyiségű vizet, egész föld alatti tengereket felszívott — szivacshoz hasonlíthatók. A számítások szerint a föld alatt több mint 7 trillió köbméter jó minőségű édesvíz található. Ha ezt az óriási mennyiségű víztar-

Ha 100 év alatt csak a tartalékok fele kerülne kiemelésre, úgy ez körülbelül másodpercenként 1960 köbméter víz folyamatos felhasználásának felelne meg. Ez megközelítően azonos Afrika egyik legnagyobb folyamának a Nílusnak a vízhozamával. Ez a mennyiség elegendő lenne 5 millió hektár mezőgazdasági terület öntözésére és 150 millió hektár elárasztására.

Ezeknek a víztartalékoknak a felderítése a sivatagi körzetekben lehetővé tette, hogy a közársaság népgazdaságának jelentős része áttérjen a föld alatti forrásokból biztosított vízellátásra. Ma már körülbelül 40 nagyváros és fontos ipari központ, valamint 1000 más lakott település tért át ilyen vízellátásra. Ezenkívül az artézi vizek segítségével 75 millió hektár legelő öntözését valósították meg a sivatagi körzetekben több mint 7000 hektárnyi területen hoztak létre mesterséges oázisokat.

Egészében véve a föld alatti víztartalékok ésszerű felhasználása a köztársaság népgazdaságának több mint egymilliárd rubel megtakarítást jelentett.

Rendkívül egyszerűnek tűnik a dolog, kifúrnak néhány ezer kutat és ezzel meg van oldva a vízellátás problémája. Persze a gyakorlatban ez nem is ilyen egyszerű, hiszen a vizek rendkívül különbözőek. A föld alatti vizek is különböző fizikai tulajdonságokkal, sótartalommal rendelkeznek, elhelyezkedési mélységük és jellegük is változó. Valamennyi említett tényező figyelembevételével a Hidrofizikai és Hidrogeológiai Intézet szakemberei elkészítették Kazahsztán föld alatti

1021

BORGHIDA ISTVÁN

Az emberség szobrai

Kós András kiállítása

Egy évtizeddel legutóbbi önálló tárlata után, Kós András ez év áprilisában újból jelentős gyűjteménnyel jelentkezett a Képzőművészeti Alap kolozsvári nagy kiállító csarnokában. Kizárólag faszobrokat mutatott be, az utóbbi évek alkotásainak javát — s ezzel tárlatának hallatlan egységet biztosított.

Különös élmény ez a tárlat. A halvány szürkés-fehér falak tónusából halk derengéssel bontakozik ki a fa természetes nyers sárgás színe. A falak üresek: se rajz, se dombormű rajtuk. Áhítatos és ünnepélyes csend. Fokozatosan felfigyelünk a művek elhelyezésének kitűnő ritmusára, az alig észlelhető színtónus-különbségekre, amit néhány halványan festett alkotás ad, a nyugodt vagy lassú ívelésű mozdulatokra, a tömör szobrászi megfogalmazások erejére. Lassan felsejlik Kós szobrászatának számtalan értéke.

A művész kerül minden hivalkodó hatást, minden látványosat. Puritán, olykor már-már kopár egyszerűségű művei elsősorban a szobrászi tömegek erejével hatnak. Egy koponya kemény alakzatára figyelünk fel, a törzsek olykor hengerszerű megformálására vagy lágyan ívelő, hullámzó, telt tömörségére, az emberi alak és az azt körülölelő drapéria viszonyára, vagy a törékeny finomságú test s a kemény sík háttér kapcsolódására. Csak ezek észlelése után jutunk el a részletformák érzékletes szépségének átéléséhez. Kós művei első pillanatra nem engednek közel: megértésük, átélésük elmélyült szemlélődést igényel, mint a jelentős zenei vagy irodalmi alkotások legtöbbje. Az első találkozás után azonban beszédessé, majd meghitté válnak a szobrok.

Kós mélyen gondolkodó, megfontoltan, tudatosan alkotó művész. Az emberi lét elmélyült tanulmányozása nyomán, egyének megfigyelésétől jut el az általános érvényűhöz, az egyedi ábrázolásától a művészi szintézishez. Művészetének minden vonása innen és jellemi adottságaiból következik. Lényeglátása nem türi meg, hogy túl sokat időzzön a részleteknél, illetve, azokat mindig alárendeli a nagy egésznek. Tartózkodó lénye is tiltakozik minden felszínes hivalkodás ellen. Szándékos visszafogottsággal alkot, hogy külsőségek helyett mélyebb, belső lényegi igazságokra világíthasson rá — ez művészetének célja és tartalma.

Művei szobrászi tömegek (volumenek) szilárd szerkezetes viszonyára épülnek. Gyakorlatilag minden három kiterjedésű szobor tömeges — enélkül nem is lehetne szobor —, Kós művészetének azonban ez egészen hangsúlyozott vonása. A tömegek viszonyán belül aztán végtelenül változatos lehetőségeket alakít ki.

Az egész művet bezáró és jelentését kiemelő határozott, erőteljes körvonalon belül egész sor ellentétjáték adódik: kemény élek és ívelő gömbölyű formák — vagy elnagyoltan kibárdolt, hasogatott megmunkálású és finomra reszelt, csiszolt felületek között, vagy éppen a nyugodtabb formák és az azoknak alárendelt játékosabb részletek folytán... Ezért szobrai elsősorban plasztikailag érdekesek, plasztikai eszközökkel hatnak, s nem a megdöbbentés kierőszakolásával; egyben plasztikai lezártságukat is megőrzik.

Egy igen komolynak elismert művészettörténeti munkában olvastam azt a teljesen hibás tételt, amely szerint az egyiptomiak azért faragták tömbszerűen szobraikat, mert kőanyagban dolgoztak, és a kő — kemény. Nos, az egyiptomiak a puha mészkőből is többé-kevésbé tömbszerű és a frontalitás törvénye szerinti szobrokat faragtak, míg a görögök i. e. az V. századtól a sokkal keményebb márványt is papírvékonyságúra faragták, ha éppen úgy volt rá szükségük. Eljárásaikat mindenkor a korszellemből adódó feladat szabta meg. Mint ahogy az archaikus kori görög faszobrok — kő másolatokban maradtak meg — éppoly zárt hasáb- vagy hengeralakból bontakoznak ki, mint a kőből faragottak. A szobor milyenségét tehát alapelgondolása, eszmeisége határozza meg döntően, továbbá mainapság alkotójának vérmérséklete, az anyag azonban másodlagos.

Kós szuverén szobrászi akaratát mindig rákényszeríti az anyagra. A törzset faragja, a már egymagában is kifejező dús, kemény faanyagot (tölgyet, körtét, kőrist, juhart, szilt, diót) létet sejtető erezetével, leglényegibb formájában: zárt, tömör tömbszerűségében; már nemlét és még nemlét határán jön létre *a mű*. Látszólag nem is lépi messze túl ezt az elemiséget, ezt a határmezsgyét; valójában

magasabb fokon, hosszú fejlődés és leszűrődés nyomán ide tér vissza, a lehető legegyszerűbb megfogalmazásokhoz. Akaratlanul is a kezdeti archaikus kori görög szobrokat idézi — amelyek megőriztek valamit a félig bálvány, a xoanon dermedt mozdulatlanságában is lenyűgöző erejéből —, a fatörzs gömbölyűségét meghagyó vagy azt négyzetes pillérként durván kihasító alkotásokat. Valamit átmentett időtlen nyugalmukból, tömör tömegformáik egyszerűségéből.

Akár az ősi vallásos jellegű alkotásokban, ezekben az átszellemített szobrokban is van valami megható, valami ünnepélyes felszenteltség, ami a nézőt a megtisztulás érzésével tölti el. Más művésznél várjuk vagy éppen fájdalmasan hiányoljuk a léleknemesítő malasztot, művészi fogantatású lelki táplálékot. Kósnál nyomban lenyűgöz és elborít a katarzis megtisztító, felemelő érzése. Lényéből, erkölcsi tartásából és igényéből adódik ez. S ugyancsak lényének megfelelően, ez a katarzis nem tragikus kisülés útján jön létre, hanem elmélyült szemlélődés által.

Nem véletlen tehát, hogy Kós szobrai mozdulatlanságot vagy csak enyhe mozgást sugallnak. Művészetében van valami moccanatlanság, az idő mintha megállna művei körül, és az időtlenség, az öröklét légkörével övezi azokat. Az időnek ez a tüneményes sűrítése a forma összetartozásából (kohézió), egyben hallatlan feszítőerejéből (dinamika) adódik. A belülről áradó feszültség oly nagy, oly erőteljes, hogy mindig megmozgatja a környező teret. Mintha láthatatlan szobrászi abroncs tartaná össze ezt a feszítő erőt. Művészete férfiasan, félelmesen fegyelmezett, de minduntalan felvillannak belső tüzei, robbanásai. Az abroncs csak ott szoríthat, ahol van mit összefognia.

Az így létrejött egységen belül csökkentett a tömegek mozgása, a mozdulat maga; ez még inkább kihangsúlyozza az erőteljes, egységes, kristálytiszta körvonalat, és hozzájárul a művek visszafogottságához. Ilyen adottságok közepette a legkisebb lelki, hangulati változás, az arckifejezés legcsekélyebb rezdülése is jelentős hatást kelt.

Néhány portrészerű elgondoláson kívül *(Tótfalusi, Apáczai, Férfiképmás I* és *II, Diana),* Kós művein az arc kialakítása pár jellemző alapvonásra, a kifejezés pedig a lehető legkevesebb változatra korlátozódik. Első látásra csaknem azonosnak tűnik valamennyi, hiszen ez a típus azonosságából ered. A bennünket körülvevő emberek sokaságából kiszűrt, általános, jellemző típusé. Ezért tűnik nyomban ismerősnek, holott eggyel megtoldja valamennyit: valamennyinek az összességével. Egy népcsoport arculatát adja. Létük krónikása; nem életüknek, hiszen nem eseményeket ábrázol: állapotot sugall, magatartást fejez ki.

S ha már az arcok bizonyosfajta hasonlósága vetődik fel: vajon az egyiptomi szobrok — s milyen ragyogó szobrok! — arca nem volt-e csaknem azonos? Vajon az ógörög atléták arcát meg tudjuk-e jegyezni külön-külön? Vagy a gótikus madonnák nem hasonlítanak-e országonként egymásra, gyakran annyira, mintha egy családból származnának? A Kós András szobrai is egy családot képviselnek, a bennünket közvetlen körülvevő emberek lelki, illetve arcvonásainak rokonulásával. Végső soron, az egyedi vonások nem foglalkoztatják, túl van már azon a fokon; sőt zavarják: elvonnák a kifejezés általánosításától.

Ez a nagytudású szobrász nemcsak hogy nem keresi az egyénítést, hanem lenyűgözően merész egyszerűséggel faragja meg az arc részeit, az orrot, a szájat, olyan leszűrtségen alapuló tömörséggel, ami már-már a falusi, bicskával faragó népi szobrász formavilágát idézi. Ahogy a szájakat éppen csak jelzésekkel váltogatja, ahogy egy orrot megbontatlan, csaknem térmértani formává sommáz — az már a művelt szobrászattól a népi felé mutat vissza. A népi gyökerek teljes áthasonítása és beolvasztása felé.

Ha nem ismerném Kós András származását, azt hinném, paraszti eredetű, mély, meghitt kapcsolatban mindazzal, ami föld, állat, mezőgazdálkodás. Persze, ez is adottsága, hiszen falun született és nőtt fel. S a lényéből adódó rendíthetetlen nyugalom hozza még közelebb ahhoz a világhoz s annak szobrászilag megfelelő kifejezéséhez, a tömör, tömbszerű tömegek súlyos felépítéséhez.

Szobrászatának szigorú eszköztelensége olyan elmélyültségre vall, amivel nem egyezik a felület festői megmunkálásának játéka. Amikor Brâncuşi szembehelyezkedett a rodini szobrászat impresszionista jegyeivel, festőiségével, az nemcsak egy eljárás tagadása volt, hanem magatartás is, az újabbnak, igazabbnak tudottak nyomatékos hangsúlyozása.

Így van ez Kósnál is. Tömény tartalmisága nem tűri a felületi játék könnyedségét. Belső adottsága, összefoglaló lényeglátása viszi ebbe az irányba, mint ahogy más beállítottságú művészek, Rodin, Meštrović stb. — más következtetésre jutottak.

A festőiség játékát Kós szobrászibb, az ábrázolt alak belső életéről, lüktetéséről, finom rezdüléseiről valló játékkal helyettesíti. A felület formáinak születé-

sét, sejtelmes egybeolvadását, majd hullámzó átúszását egyikből a másikba különös érzékenységgel oldja meg. A diszkréten differenciált, megálmodott mozdulatát menetekben a nagyobb tömegek a részletformákhoz hasonló lágy hullámzással olvadnak egymásba. Szemünk így akadálytalanul szaladhat végig a szobrokon, s csak másodlagosan észleli a bennük rejlő mozdulatlanságot.

Elég, ha a *Májusi köszöntő* című női alak csípő- és hátformáira utalok (ez utóbbiak az előrehozott karok folytán megbontatlan egységben érvényesülnek), s amelyek számomra a Syrakuzai Aphrodité hátát idézik korszerű felfogásban, vagy a *Ritmus II* és a *Leányka* has-, csípő-, combformáira (szobrain mindig a középzóna formái a legérzékletesebben elfinomultak). Szobrászatának nagy értéke a formáknak ez a mesteri bekötése, már-már dédelgetett átölelése úgy, hogy a fa plaszticitásán, rostjainak logikus rendeződésén át a test lüktető melegét érezzük. Ritkábban, egyéni érzésének megfelelően a lábak megrövidítése, a csípő, a derék megnyújtása olyan sajátosságok, amelyeket a művész a karakter hangsúlyozásán túl, az egységes szobrászi kép fokozása érdekében használ fel. Ezek az enyhe túlzások meghittséget kölcsönöznek szobrainak, mint ahogy sajátos megoldásai — a feltartott ujjak síkszerű lemetszése egy nagyon is gömbölyű, telt idomú női alaknál, vagy a vállak síkszerű elmetszése, hogy a különben érzékenyen faragott alakok hengerszerű formáját még inkább aláhúzzák — szellemesen egyéniek.

Alapos szakmai ismeretekkel és szakmai műveltséggel felvértezetten, Kós nyugodt, magabiztos; nem kacsintgat a szélrózsa semmilyen irányába: ismeri a kortárs egyetemes művészet eredményeit, ám a maga helyhez és időhöz kötött feladatával is tisztában van.

Az emberi lét mély átéléséből és bölcs megértéséből fakadó derű hatja át műveit, a természetből bátorítóan ránk sugárzó, éltető melengetés. Témaköre is mély humánumát mutatja.

Egyik kedvelt tárgyköre a család. *Ketten* című félalakos művén, az elöl álló férfi jobb felét függőleges, kemény síkban lemetszi, pillér jellegét hangsúlyozva; mögüle tűnik elő az asszony alakja puhán, gömbölyűen és — védetten. Az élek és a gömbölyű formák ellentéthatása mellett a mű szobrászi értékét — különösen oldalnézeteiben — zenei ívelésű vonalvezetése emeli. Az arányok egyensúlya, a homorú (negatív) és a domború (pozitív) formák harmonikus és disszonáns játékának különös értékei aláhúzzák a művész szobrászi erényeit, egyben új, sajátos teret teremtenek, mintegy igazolva Henry Moore tételét, hogy napjaink szépsége a különösben rejlik. Kósnál a különös keresetlen: a tömegek különös viszonyából, a tér különös átérzéséből, s átfogóan, a tartalom különös megfogalmazásából adódik. Egyben azt a tételt is igazolja, hogy mai szobrásznak akkor van hitele, ha új szépségeszményeket, új érzetkategóriákat teremt, ha térről és időről adott információi új, eddig ismeretlen dimenziókba vezetnek.

Álmok című alkotása a család életére utal. Három fej vízszintes elrendezésben: apa, anya és a gyermek. Utóbbi mélyen, teljes öntudatlanságban, gondtalan alussza álmát; az anya arcán meleg mosoly ömlik el, az apa azonban komoly, gondterhelt, szeme le sem csukódott teljesen, álmában is családját vigyázza.

Magasztos eszmeiségű a *Család* és a *Kertész felesége*. A színes kövekből faragott reneszánszkori mellszobrok tompa kromatizmusát idézik, vagy még inkább az ógörög szobrok lazúros, áttetsző festését, amely alól átdereng a sárgásarany fényű pároszi márvány (lychnitész), ebben az esetben a sárgás színű juhar. Kemény, csaknem szögletes a férfiak koponyája; a nők valamivel gömbölyűbb arca is komoly. Ruházatukat nem határozta meg szabatosan a művész, kezük nem is látszik, mégis azt érezzük, hogy kitartó kétkezi munkával keresik meg a mindennapit, ám nem ez a döntő. Kifejezésük feszültséggel terhes, komoly, tekintetük az életet vigyázza, amelyben egyfolytában helyt kell állniok. Hit árad ezekből az alkotásokból; nem a dogmák vakhite: az emberbe, az életbe vetett hit drámai és csöndes embersége. Az egészséges, dolgozó ember hite, aki nem fél az élettől, szembenéz vele, a halált pedig természetesnek veszi. Innen erejük és nyugalmuk. Életüknek értelmet ad a gyermek is, akit a *Család*ban az apa tart kezében, oly ünnepélyesen, mintha felmutatná. És értelmet ad a munka, a felelősségtudat, az emberség. A kertészség itt metaforikus, átvitt értelmű: a gondozást, ápolást, nevelést jelképezi, a jövő biztosítását és óvását, végső fokon az emberszeretetet.

Valami hallatlanul kedves van abban, ahogy Kós két alakjának *A kertész leánya (a nagyobbik)* és *A kertész leánya (a kisebbik)* címet adta. Ahogy a nagyobbik leány munka közben lassú, nyugodt mozdulattal kiegyenesíti a derekát, és inge ujját kicsit feljebb húzza, helyére igazítja — az a mozdulat csak látszólag véletlenszerű, kiragadott. Mint minden mozdulat, pillanatnyi; ám itt sugallja azt is, ami előtte volt, s ami majd utána következik. A leány érettsége, meleg, értő mosolya a természethez kötött s annak törvényeit jól ismerő lény derűjét, maga-

biztosságát sugározza. Az örökkévalóságot — egyetlen pillanatban. Nem emlékmű ez, ám a művész jelentésekben gazdag, fönségesen egyszerű alkotásával emlékművet állít a felelősségtudatot, fiatalságot, melegszívűséget megtestesítő leányalaknak. A kisebbik leány nyersebb: duzzadó, félig érett gyümölcs. Kamaszos, kedves, hetyke mosollyal figyel a világba, ám magabiztossága csak látszólagos, valójában feszültségekkel teli.

Egy rusztikusan egyszerű, sugárzóan életes leánykafejen kívül — annyira szobrászi, hogy leírni hiábavaló volna — két gyermekábrázolást említenék itt, egy leányka- és egy fiúcskaaktot. Rokon felfogásúak: a mezítelen test simaságával, kiszolgáltatottságával éles ellentétként hat a kemény háttéri sík és mintegy — védelemként. A leánykaszobornál oldalt sima, előreugró pillérszerűen képzett, a háttéri rész rusztikás (elnagyolt) faragású; az alakot térben, enyhe félfordulatba helyezte el a művész az oldalpillér és a háttér között, ez valami kecses bizonytalanságot kölcsönöz neki, és kiemeli a testformák megmunkálásának már említett finom árnyalatait. Bal kezében a gondosan faragott, festett virág Kós minden hatáskeltéstől idegenkedő művészetében szokatlanul érzelmesen hat. Ugyanaz a virág a fiúcska alácsüngő kezében magától értetődőbb: szervesen illik be a világra rácsodálkozó, a világnak elébemenő, kedvesen félszeg magatartásába.

Kós kedvelt tárgyköre az anyaság. Idevágó művei közül az *Anya gyermekével* tükrözi legtisztábban gótikus hagyományaink őrzését. Kompozíciójában követi valamennyire a gótika korának — gyermekét ölében tartó, szép, fiatal — madonnaeszményét. A drapériát azonban már nem mintázza a gótika gazdag és kemény szögekbe tört előképei szerint; tömör, egységes formába formulázza az ülő anya ruházatát. A gyermek kezében labda; olyan, mint régi madonnák gyermekeinél a világalma, a XIII. század második felétől, amikor a korábban, a „bűnbeesés", majd a „kísértés" ikonográfiai jelképe már az élet fájának megváltást hozó gyümölcse lett. Akár amazokat, Kós művét is megbontatlan körvonal jellemzi, a tartás szigorú, ám az arcon az érzés melege moccan.

Az *Egyszerű anyaság* megfogalmazásában darabosabb, parasztibb, az előbbi kecses tartásával szemben a mozdulatok merevebbek. A mű függőleges és vízszintes tömegek egyszerű viszonyára épül: a gyermek anyja ölében szimmetrikusan ismétli annak mozdulatát, ruházatuk teljesen egyszerű és meghatározatlan. Derékszög alakban, merev felsőtesttel, kinyújtott lábbal, szembenéző talppal ülnek, a fejek megmunkálása (mint annyi másénál) a falusi fafaragók egyszerűségét idézi. A teljesen lesimított vaskos formák is ezt a rusztikus jelleget húzzák alá, amit a művész a féloldalt ívelő, de ugyancsak súlyos drapériával enyhít, továbbá az alóla alig előtűnő bal kéz meghitt, óvó mozdulatával. Az asszony jobb keze feszesen simul testéhez, mint az egyiptomi szobrokon, előre néző tekintetük is azokéhoz hasonló.

Anyaság című művén a drapéria páncélként öleli körül az álló anyát fiával; mintha e képletes védelem biztos tudatában sugározna különös telítettségű, nagyon is földi, érzéki örömmel teli mosolya.

Végül a *Párbeszéd* (egy korábbi megfogalmazás replikje), terhes asszony befelé forduló, nyilván magzatának szóló átszellemült mosolyával, lágyan ívelő, gömbölyű formaképzésével talált talán a leghamarabb utat a látogatók többségéhez.

Kós néhány kultúrtörténeti művet is kiállított, mindegyik erdélyi, s azon belül kolozsvári vonatkozású.

Tótfalusi Kis Miklós mellszobrában első ránézésre engem a kemény koponyaforma ragadott meg, ez a különös, hátrafelé domborodó, szilárd alakzat: mintha a konok, kitartó harcokról tanúskodna, melyeket éppen Kolozsvárott kellett megvívnia a maga igazáért ennek a kitűnő nyomdász-írónak, a XVII. század második felében. A mellrész megmunkálása elnagyolt, darabos, a fa szinte felforgácsolódik a bárd hasítása nyomán; aztán felfelé finomul a kivitel, hogy végül a homlok formáinak csiszolt megmunkálása hirdesse a csiszolt szellem igazát és fölényét a durva, nyers anyag felett.

Apáczai (Csere János), a jobbágygyermekből lett tudós tanár Gyulafehérvár után a kolozsvári református kollégiumban működött, melyben háromszáz évvel később Kós András is tanult. Félalakos szobrán a művész Apáczai magányosságát, kitartását, felelősségvállalását hangsúlyozza. Kezével összefogott köpenye mint páncél veszi körül magányos, komoly alakját, és határolja el térben, hogy aztán ezen az ívelő formán belül bontakozzék ki szikár, aszketikus jellege, úgy, ahogyan a művész képzeletében megszületett. Kós a lehető legkevesebb eszközzel csak utal a részletformákra (redők), nehogy azok eluralkodjanak a nagy tömegek formái felett.

Minden művész önmagán keresztül adja portrémodelljét, hát még a képzeletbeli portréalakot! Az az érzésem, kicsit Kós is ilyen „tokbabújt" ember, aho-

gyan Apáczait elgondolta (jóllehet minduntalan kedélyesen kitör), és ő is felvértezi magát minden kívülről jövő, esetleges támadással szemben. Erre és hallatlan felelősségtudatára vall, hogy apja, Kós Károly két arcképét *Férfiportré I* és *II* címmel állította ki, mert csak előkészítő, nem végleges megoldásoknak tekinti azokat, holott mindkettő remek. Az első változat kifejezésében valamivel melegebb, formailag közelebb áll a természeti képhez, a második összegezettebb, szellemesen átlényegített. Ahogyan a fejet alul a lemetszett áll síkjával lezárja, felül pedig a ráfelelő halántéksíkokkal mintha behatárolná a közbülső, ezerráncú arc mozgalmas formáit — az egészen nagyvonalú.

Kós András művészete hagyományápoló és újító egyidejűen. Emberközpontú. Az adott valóságból, az őt körülvevő világból indul ki, ám mi sem áll távolabb tőle, mint a hűséges újrafogalmazás: minduntalan módosít, egyszerűsít, mert gondolati tartalmak kifejezésére összpontosít, magasabb művészi igazságok érdekében átszellemít. Elgondolásai szobrászi gondolatokból fakadnak (mint ahogy vannak festői, irodalmi, zenei gondolatok is), a nyomukban létrejött alkotások pedig elmélyülésre és megértésre késztetnek.

Amikor valaki Medgyessy Ferenc tömör-zömök bronzlovának a valóságtól eltérő rövid lábait kifogásolta, a már idős mester bölcs nyugalommal így válaszolt: „Nem ló az, fiam, hanem szobor."

Kós András faszobrai közel állnak ugyan a tapasztalati látványhoz, mégsem azonosak velük. Kós külön plasztikai univerzumot teremt, csak önmaga kifejezésére alkalmas, külön univerzumot. Egyedit. Utánzása hiábavaló volna, hiszen lényegéből, egyéniségéből adódik: gondolkodásmódjából, érzelemvilágából, idegszálainak érzékenységéből, élettempójából, sajátos környezetben és körülmények között kialakult ízléséből, szemérmes, férfias lírájából, abból a módból, ahogyan a vésőt, a kalapácsot, a ráspolyt kézbe veszi és mozdítja, ahogyan a fát — sűrűségét, rostjait, erezetét, ellenállását-engedékenységét — ismeri és átérzi, s ahogyan ezen a végtelenül kellemes, meghitt anyagon keresztül kifejezi a világot. Azt a világot, amely tőle függetlenül létezik ugyan, mégis kizárólag az övé.

Amiben mindez kifejeződik — a stílus. Az ő egyéni, nemes stílusa. Kós szobrászatának az önmegtartóztatásig elmenő egyszerűsége, az eszköztelenségig vitt mértékletessége — egyedi, és mint minden jelentős művészet — megismételhetetlen.

IOAN NOJA

A bölcsesség szelleme

Kós András azon ritka művészek közé tartozik, akiknek igényessége önmagukkal szemben, amennyire következetes, annyira kíméletlen is. A mind az életben, mind a művészetben mély, racionális és kiegyensúlyozott szellemű alkotó műterme ajtajában szigorú vizsgának veti alá magát. Minden alkotását megfaggatja, s csak akkor engedi ki a műteremből, ha meggyőző válaszra képes. Rengeteg művészi energiabefektetés és ritka, de annál hatásosabb jelentkezés a közönség előtt: íme a vezérelv, melytől a szobrász Kós András sohasem tért el.

Az a harminchat faszobor, melyet legutóbbi egyéni kiállításán láthattunk, közel tíz év munkájának eredménye. Kós András rendkívüli esztétikai tartású egyéni világlátással mintázza szoborba az embert. Sorozatai, melyek közül kiemelkednek a kertészről, a családról és a szerelemről készített alkotások, változatos témakörről vallanak, noha lényegében ugyanazon gondolatkörben fogantak. A szobrász az élet alapvető mozzanatait, a szülőföld szellemét vési fába.

Az anatómiai értelemben vett tömeg háttérbe szorításával Kós szobrai kiszabadulnak az anekdotikum szférájából, elvesztik az egyes embert ábrázoló jelleget, még ha megvalósításukhoz egy adott modell volt is a kiindulópont. Ugyanakkor viszont nem lesznek a történelmi időn kívül eső hajótöröttek; időhöz és helyhez kötöttek maradnak, hiszen etnográfiai (geometrikus, vegetális, népviseleti) elemek finom, a kompozícióba oldott jelzésével a művész meghatározza a szellemi közeget. Kós András kiállításán nem portrékat látunk tehát, hanem fába vésett, fényre hozott szimbólumokkal és érzelmi feszültséggel telített emberi univerzumot.

Az eszmei üzeneten túl, a kiállított művek az egyéni stílus egységességével is magukkal ragadnak; ez az egyéniség egyrészt a művész aktív érzékenységéből, másrészt a hosszú évtizedek alatt felhalmozódott plasztikai műveltség alkotó feldolgozásából adódik. A felületek kezelésének módja sok esetben a kompozíció „tartásának" meghatározó tényezője. A tömegek kiemelése (plasztikai értelemben) és a felületek kidolgozása szempontjából a mellékfigurák megformálására ugyanolyan figyelmet fordít, mint a fő alakokra, és ez a fa „titkainak" megfejtéséhez vezet, más szóval a szobrot teljesen kiragadja a természeti esetlegességből. Amikor a szobornak alapot is farag, ez a kompozíció esztétikailag átlényegített szerves részévé válik. Így művei a környezettől viszonylag elkülönülnek, önmagukban hordják az összhangot, nem igényelnek kívülről jövő segítséget.

A ritmust általában a homorú és domború felületek folyamatos dialógusa adja, melyek „elnyelik" és „visszaverik" a fényt, a mélység és mozgás hatását keltik.

Kós András szobrainak általános emberi dimenzióját a gondolat határozza meg. Erre vall az emberi figurák elhelyezkedése a térben, természetes tartásuk, arcukon a gondolat feszültsége; tekintetük mintha egyetlen pontra szegeződne, s csodálná, amit ott felfedezett. Amíg anya és gyermeke alszik *(Álmok)*, a férfi vállalja az éber vigyázást, a gondolkodás felelősségét a család sorsáért. A *Ledöntött szobor* sajátos jelentésű műalkotás, ellenkező oldalról erősíti azt a hatást, amelyet a többi szobor „szándékos", „programszerű" gondolatisága kelt. Miután megfejtjük a magunk számára Kós András kompozícióinak jelentését, az a benyomás alakulhat ki bennünk, hogy egy „néhai" erdőben járunk, ahol a „fa-emberek" lefejtették magukról a durva természet terhét, hogy könnyebben megérinthesse őket a bölcsesség szelleme.

K. E. fordítása

A kolozsvári kiállítás megnyitóján elhangzott szöveg.

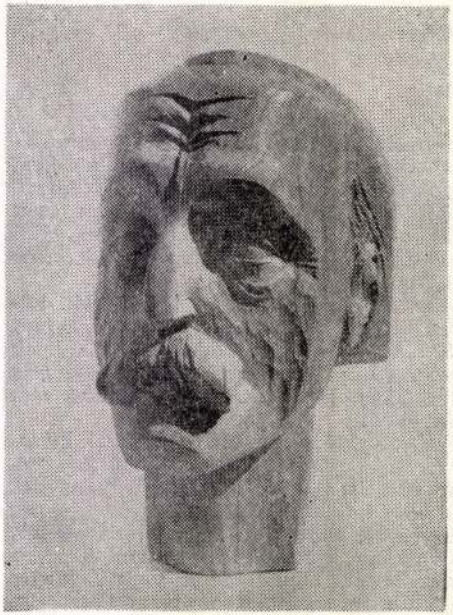

Kós András: Férfiportré

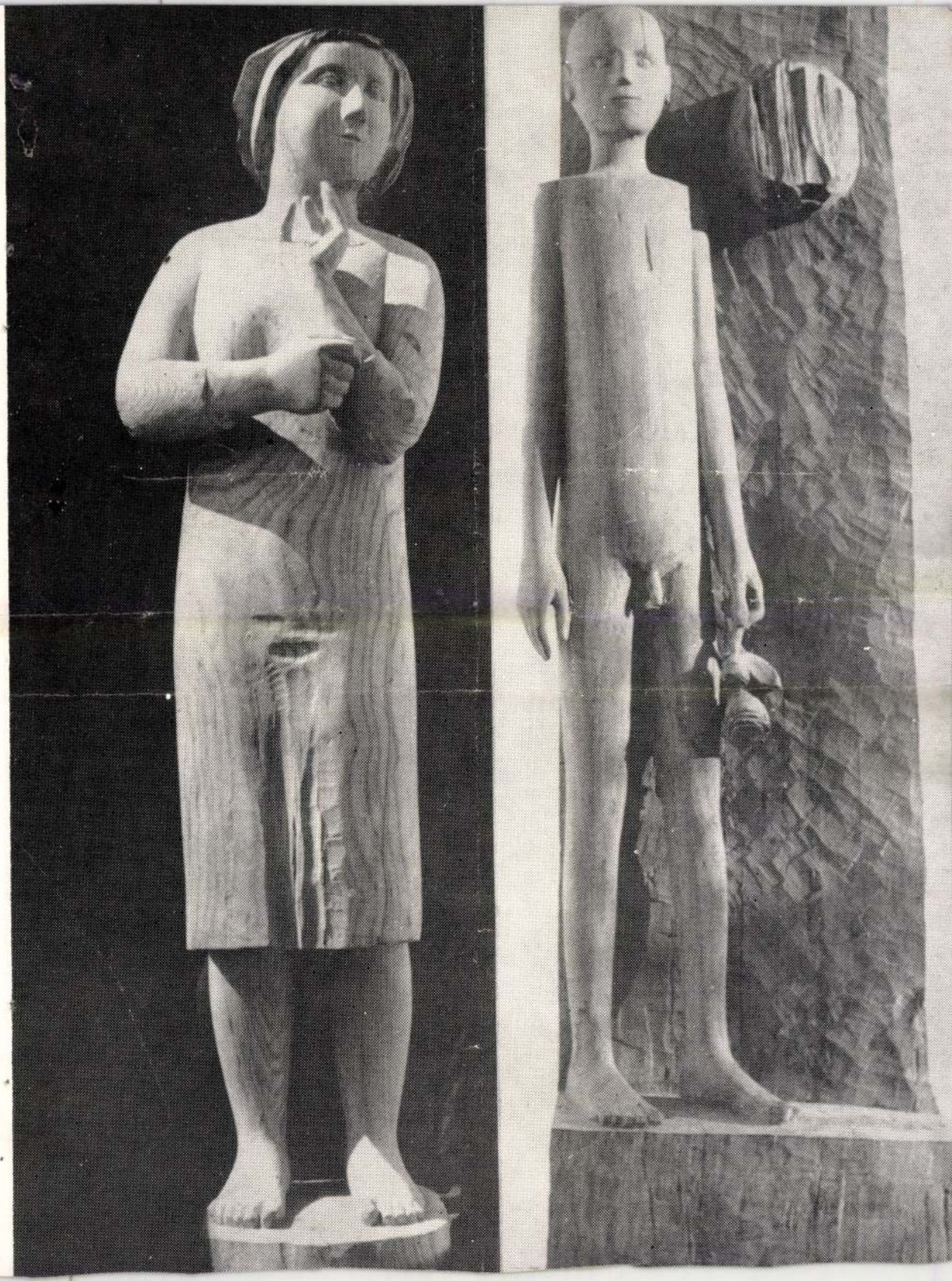

1021

Kós András: Bőség

ünk annak, hogy fejlődésünk elenlegi színvonalán a társaalmi tudat egészében a potikai tudat elsődleges szereet játszik. Mégpedig azért, ert egyszerre ad választ a a kérdéseire és nyújt persektívát a holnap számára. rre utalva írta Lukács György: „A távlat aktivizáló s mozgósító erejénél mindig ét realitásról van szó, egy ostaniról, és egy eljövendőől, nem pedig a valóság és az szmény, illetve a kellés ellenétéről."

Társadalmunk lényegéből aódóan nálunk a politika — ig értelemben az egész társaalmi tevékenység — kidolgoása és végrehajtása egységen valósul meg éppen a szoalista demokrácia kiteljesesének párt vezette folyamaában. Erre a valóságra utala mondotta Nicolae Ceaușescu lvtárs az RKP Központi Biottságának 1979. júliusi pleáris ülésén: „Létrehoztuk és üntelenül tökéletesítjük a emokratikus szervek átfogó endszerét, megteremtettük a eltételeket ahhoz, hogy nemetiségi különbség nélkül minen dolgozó egyre aktívabban észt vegyen az összes tevéenységi szektorok, az egész ársadalom irányításában. [...] ztosítanunk kell az említett ervek tökéletesítését és pélás működését. Valóban viselk a teljes felelősséget minen terület, valamennyi egyeg egész munkájáért. Az öszes széles körű, a dolgozók özvetlen részvételével működő kollektív szerveknek döntő erepet kell kapniuk, tevéenységüket egybe kell kapolniuk az állami szervek teékenységével. Legyenek teát szerves részei szocialista lamunk struktúrájának. Értik meg, hogy az állam megűnéséről szóló tétel nem azt lenti, hogy adott pillanatban egszüntetjük az államot, anem azt, hogy megteremtk a szükséges kereteket, ogy a néptömegek részt veenek a társadalmi életben, állalják a társaralomvezetés lelősségét."

Mindez a forradalmi tudat-

datban — amelyn
dési iránya a tá
ösztönös osztálytör
művelése«, a marx
gyakorlattá válása
veltség regulatív s
nagy, és ez az egy
kai képzésének,
saik kulturális be
nak útján valósul

A forradalmi sz
dat, s ezen belül
tudat — ami a p
veltségben nyilvár
hat — formálásáb
szerepet játszik a társadalmi fejlődés konkrét útjának, a történelemnek az ismerete. Erről mondotta pártunk főtitkára: „A tömegek szocialista nevelésében saját történelmük ismerete fontos tényező a nép öntudatának fejlesztésében, mindannak a megismerésében, ami haladó, igazán forradalmi volt múltjában, valamint annak, ami retrográd volt és amit le kell küzdeni. A történelem tanulmányozása egyben lehetővé teszi a századok folyamán a népek között, és különösen a szomszédos népek között kialakult hagyományos kapcsolatok megismerését, a szabadság és a függetlenség ügyéért vívott harcban született szolidaritási kapcsolatok és kölcsönös segélynyújtás megismerését, továbbá a múltbeli nagyhatalmak által folytatott régi, uralmi és elnyomó politikával, a kizsákmányoló osztályok által folytatott és a népek egymásra úszítását szolgáló régi politikával kapcsolatos vonatkozások feltárását. Következésképpen a történelmi adatok és tények mélyrehatóan objektív ábrázolása és helyes, korrekt, elvszerű értelmezése lényeges fontosságú a népek között az idők folyamán született bizalmatlanság és ellenséges érzület gócainak felszámolásában. A történelmi adatok torzításának tendenciái, azok szubjektív, elferdített, bizonyos konjunktúráktól függő, illetve egyoldalú érdekekből fakadó értelmezése nem szolgálja a népek barátságának ügyét. Az ilyen praktikák idegenek a dialektikus

lezárt tételrendszer skolasztikus ismerete, hanem mindenekelőtt olyan gondolkodásmód, amely képes a mindig új valóság racionális megragadására.

A tömegek mozgósítása, tudatának forradalmi átalakítása, fejlesztése a kommunista párt közvetlen vezetésével, a szocialista állam, az összes társadalmi és tömegszervezetek, az oktatás, a sajtó, a rádió-televízió, az irodalmi és kulturális élet valamennyi tényezőjének aktív részvételével valósul meg. Ez a tevékenység lényegében az, amit, a politikatudomány szakkifejezését használva, politikai propagandának szoktak nevezni. Ez elválaszthatatlanul kapcsolódik a társadalom életéhez, értelmét, jellegét azok az elvek határozzák meg, amelyek a gazdasági-politikai mechanizmus — hazánkban a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megteremtése érdekében folyó építőmunka — alapjait alkotják. Anélkül, hogy részletekbe bocsájtkoznánk, általában egyetérthetünk M. Szulczewski megfogalmazásával, amely szerint „a propaganda a közösség céltudatos, meggyőző és politikailag motivált befolyásolása annak érdekében, hogy az emberek viselkedésének formálásával elérjük a kívánt magatartást". Szocialista országban, a dolgozók érdekeit szolgáló politika motiválta nevelő-befolyásoló tevékenység feltétlenül pozitív jellegű. Ezt az egyébként magától értetődő igazságot azért kellett ismételten hangsúlyozni, mert

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743, 340-726

Kós András, szobrászművész

A belső-társadalmi és ideológiai – forradalom közvetlen agitatív szolgálatát az 50-es évek végén a korszerű művészi nyelv és feladatok vállalása, ill. megfogalmazása követte. A valóság alakulására visszaható művészeti látásmód számított az érték ismérvének. Nem csupán egyes művekben, hanem egyéni, gyűjteményes kiállítások tükrében válnak kitapinthatóvá a romániai magyar művészet jegyei. Gondolunk a művész és mások egyéni kiállításaira.

Bramer Zoltán: Azzal fejezik ki egyéniségüket, ahogyan a romániai magyarság mindennapi életéhez kapcsolódnak művészetükkel.

Kortárs, 1979. febr. 65. old.

Kós András, szobrász, művész. 2) Folytatás.

„Ketten".

Korunk, 1979. febr.

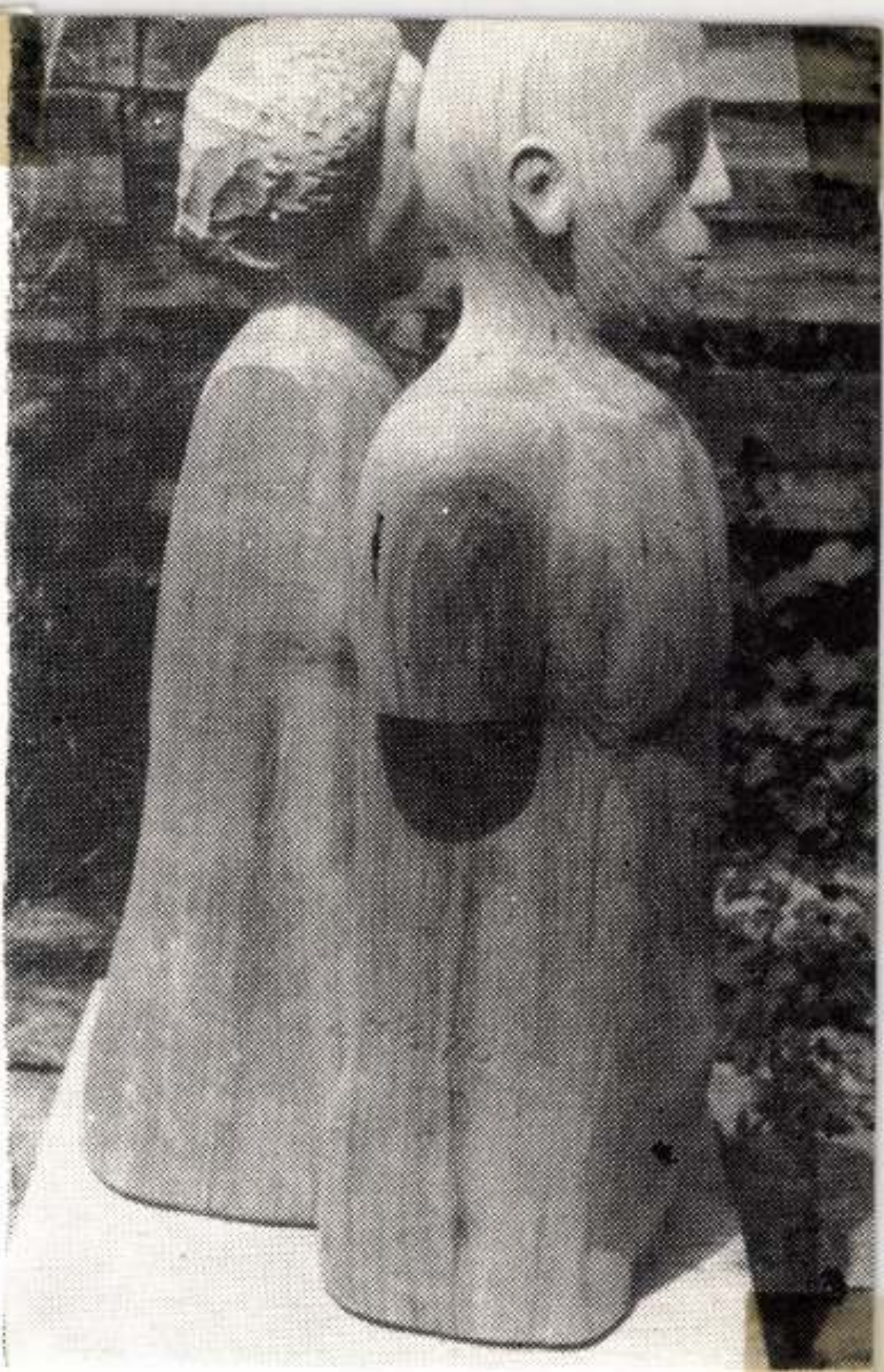

KÓS ANDRÁS: KETTEN

VETRÔ ARTÚR: BOLYAI (RÉSZLET

BALÁZS IMRE: FIATALOK

Kós András

KÓS ANDRÁS: APÁM. TÖLGYFA.
(MŰBARÁT-KIÁLLÍTÁS.)

András Kós: Mein Vater. (Kunstfreund-Ausstellung.) — András Kós: Mio Padre. (Espos. dell' Intenditore.)

KOCZKA ANDRÁS: RUSZIN LEÁNY. OLAJFESTMÉNY. (MŰVÉSZETI HETEK, UNGVÁR.)

András Koczka: Ruthenisches Mädchen. Ölgemälde. (Kunstwochen in Ungvár.) — Koczka András: Fanciulla rutena. Dip. a olio. (Settimane d'Arte, Ungvár.)

Megjelent: ..... Szept. 24 .....

30

A márványdus Itáliával versenyeznek az erdélyi kőzetek

A művészetben és épitészetben használható erdélyi kőzetek kihasználatlan rangja

Való ami való: *a márvány* szobrászaink és épitészeink szemében *nagyon is főnemesi, sőt királyi anyag!* A jelen pillanatban azonban szobrászaink és épitőművészeink egyaránt arra hivatkoznak, hogy *könnyű szépet alkotni, de ahhoz megfelelő anyag is kell. Szépek lennének a magyar szobrok* — hiszen épp elég tehetséges művészünk van — és szépek lehetnének az új házak belső és külső diszítése, — *de a művészek álmát valóraváltó matéria igen-igen kevés.* Könnyű bejárni a *Szent Péter-templomot* és a reneszánsz templomait, mert mindenkit elragad a márvány feneketlen színmélysége és *San Marco* tündöklő afrikai márványai. *De hol van Magyarország a márványdús Itália oszlopsorainak imádságos kegyességétől?!*

Ez az általános felfogás, *eljött hát az ideje, hogy feltárjuk,*

a visszatért erdélyi részek milyen gazdagok természeti kincsekben és az erdélyi kőzetek mennyire használhatók a művészetben!

Az olasz *pavonazzetto, brocatello, cipollino, marmobigio* és *portasenta* elnevezésű márványainak méltó versenytársa a *Csik megyében,* különösen *Szárhegy* határában előforduló, *gyönyörű hófehér színű márvány. Szárhegy Csikszentdomokos, Csikszenttamás, Szárpatak* és *Tekerőpatak* határában előforduló márványok *színben a carrarai márványt is utólérik.* Ezeknek a márványbányáknak rendkívül *kedvező a fekvése közlekedési szempontból* is és mind a *vizi,* mind pedig a *vasuti szállítás könnyen megoldható kérdés.* Az *aprószemű* márvány pedig *háziipari célokra* a legalkalmasabb.

A székely nép művészi érzéke egyenesen hivatottá teszi őket arra, hogy a kezük alatt álló márványból, háziipar keretében, apróbb szobrocskákat és disztárgyakat készítsenek.

Éppen csak a *vállalkozó hiányzik* ahhoz, hogy megszervezze ezt az ügyet s a *márvány háziipara magas jövedelmű foglalkozást* biztosítson a csiki székelyeknek.

Óradna és *Oláhszentgyörgy* határában is ismeretes a nagyon *tömött, apróbbszemű márvány* és Észak-Erdély hazatérése óta

több lelőhelyet is kihasználnak, már vállalkozó is akadt, aki vállalja az óradnai gyönyörű márvány feltárását.

Hasonlíthatatlanul gazdag az erdélyi *mészkőanyag* is, amelynek *Bogsch* László a legkiválóbb ismerője és véleménye szerint *a kőfaragóipar igen jól használhatja a tömött mészkövet,* sőt ha jól fényezhető — egyenesen márványnak nevezi. A híres erdélyi szobrász, *Kós András Krisztus-fejc is bácstoroki mészkőből* való. A *Csikszentdomo-mészkőből* való.

A Zsibó környékén előforduló zöldszínű gipsz olyan szép színhatásokat tesz, hogy a zsibói református templom egész szószékét belőle épitették. Belső díszítésre a *ditroit* is alkalmas, hiszen már

a híres marosvásárhelyi Bem-szobor talapzatát is ebből készitették:

élénk, *kék kristályaival* igazán megkap.

A *Kelemen-hegység* és a *Hargita andezitből* épül fel. Az üde és friss kőzet rendkívül alkalmas szoborkészítésre s egyik kiváló szobrászművészünk, *Andrássy-Kurta* János máris több szobrát kivitelezte belőle.

Nagyon szép, világos színű dacit kőzet ismeretes Beszterce-Naszód megye területén. A *Magura* határában fejtik ezt a kőzetet és

a szeretfalva—dédai vasút épitményein is alkalmazták.

Az *erdélyi bazalt,* a *kolozsmegyei dacittufa,* a *szolnokdobokamegyei fehér agalmatolit* anyaga *tűzálló falazatok* és *disztárgyak* készítésére egyaránt alkalmas.

Itt az ideje, hogy *művészek, szobrászok, festők, geológusok* és az *állami hivatalosság* közös munkával és közös elhatározással szánja rá magát a *hazai kőzetek természeti kincseinek* eredményes kihasználására!

...en jó barátnők és együtt végezték ... kalauznői tanfolyamot

volna utazni, de erre nem volt lehetőség. *Szüleim úgy féltettek, mint egy üvegházi virágot.*

„Tudok vigyázni magamra"

— Nem ellenezték elhatározását?

— Eleinte igen, de most már *megnyugodtak, mert meggyőződtek róla, hogy önálló vagyok, tudok vigyázni magamra,* a munkát pedig úgy elvégzem, *akárcsak a férfiak.*

— Mi lesz egyszer, ha eszébe jut férjhez menni? A pályát egyelőre nem lehet itthagyni.

A kérdés meglepi, de azonnal válaszol:

— Üres óráimban sokat foglalkoztam statisztikai dolgokkal. Hát ... a nők és férfiak számarányа

Vasárnap leplezik le Körösi Csoma Sándor szobrát

Vasárnap délben leplezik le *Székelyföldi Művészeti Év* ker... ben a kultuszminisztérium tá... gatásával felállított *Kőrösi Cs...* Sándor-szobrot. A leleplezési ... nepségen a kultuszminisztert B... István dr. egyetemi c. rk. tanár vallás- és közoktatásügyi mi... térium nemzetiségi osztályá... főnöke képviseli s ő mondja ... ünnepi beszédet is.

Előtérben az iparos-nyugdij

Johann Sigismunds und leitete als s... die Politik Siebenbürgens vor der 15... folgten Trennung vom Mutterland, i... allerkritischesten Zeiten.

Der italienische Gesch... im Zeitalter der Fürstentümer tifer... gefasst und besonder... angenommen. Italienis... italienische Musik u... lich am Hofe der Báth... der Regierungszeit d... /1571-1613/ trug die ... ausgesprochenen Rene... bürgische Studenten ... ten von Bologna und ... thori der später Kön... Báthori haben in Pad... der Universität erri... ren erinnert an seine Studienzeit. Stefan Báthoris wirkten der Archite... Genga, der Maler Niccolò Grecp, de... Battista Mosto. Fürst Sigismund wa... ragender Musiker, der auch Gitarre ... liess die Mitglieder seines Orches...

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 299—632.
Lap: KIS-UJSÁG, BPEST

lekára ... ezen a kora őszi estén.

Ma van a *Külügyi Szeminárium* első napja.

Akik idejönnek, nem diplomát akarnak szerezni, nem állást akarnak kapni, kizárólag azért iratkoztak be erre a kurzusra, hogy — mint elemi iskolai tankönyvünk oly szabatosan és biztonsággal állította, — *„ismereteket szerezzenek"*.

A valóságban, jóformán most látok életemben először nagyszámban együtt olyan embereket, akikre ez a meghatározás ráillik.

Tudniillik a tudományos előadások laikus törzsközönségének egy általános, jellemző közös alaptulajdonsága van: *a magyar szóval meghatározhatatlan sznobizmus.*

Itt azonban... nem erről van szó.

A *lényeget* akarjuk megtudni mindannyian, az *alaptörvényeket,* melveknek következménye mindaz, *amiben most élünk.*

Egész idő alatt az egész teremben *csak ők ketten nem jegyeztek.* — Ők ugyanis *egyetemi hallgatók* és ez lenne

a dolguk, viszont a lány karcsu és elbűvölően szeplős...

— *Tudnunk kell, hogy minden kor*

Kós András

K. F.-né feje
márvány
repr.

Pásztortűz
1943. 555. l.

Leszámo

A mátravezetőségi
helyreállításához mi
Jelvett előlegről.
1915 junius 12-én

1 utiszámlám. jun
2. " " " "

Napi hirek

— **Naplrend.** Március 18. Szombat. — Róm. kat.: Sándor pk. — Protestáns: Sándor. — Budapesten a Nap kel 5 ó. 52, nyugszik 17 ó. 53-kor, a Hold kel 1 ó. 38, nyugszik 10 ó. 41-kor.

Elsötétítés este 8 órától 4 óráig

Juli néni panasza

Juli néni messzi földön hires javasasszony. Még a hetedik határból is ellátnak hozzá a betegek. Aki nem tud a maga lábán járni, azt szekéren viszik. Az orvos egyszer panaszt tett ellene az elöljáróságon, Juli nénit be is idézték és eltiltották a kuruzslástól. Azzal védekezett, hogy ő nem ir recipét, egészen másképpen „dolgozik", mint a naccságos orvos ur és ezért sem pénzért, csak szivességből javalja a gyógyfüveket, hiszen Krisztus is azt parancsolta, szeresd felebarátodat, mint tenmagadat . . . Hogy tényleg humánus alapon „dolgozik"-e Juli néni, nem tudom, tény az, hogy két hold földecskéje az aranybányák jövedelmével vetekszik, mert nemcsak fiait, lányait, hanem menyét, vejét és nagyszámu unokáját is eltartja . . .

Most, mikor otthon jártam, én is elmentem hozzá. Nem ugy mint „páciens", hanem mint látogató. Az ujonnan cserepezett hatablakos ház udvarán alig fértek egymástól a szekerek, a kökockás pitvarban bekötött fejü, kezü és lábu emberek vártak a sorukra, ugy, mint az orvosi rendelőkben. Juli néni, ugy is, mint messziről jött földijét, ugy is, mint pesti „irónét" soronkivül fogadott. Cipőgombszemét érdeklődve villantotta rám, betessékelt a tiszta szobába és nagy köténytörülgetés után lenyomott a tulipános ládára.

— Valami orvosság kellene? — érdeklődött.

— Nem vagyok beteg — mondtam — csak látogatóba jöttem, megkérdezni, hogy megy az üzlet? Látom, sokan vannak s a hire is a régi még.

— Megy, mendegél — lebbent fel a karja a levegőbe, mint két fekete hollószárny. — Csak az a baj, hogy mostanában sokat betegeskedek — sopánkodott panaszosan — és tetszik tudni, amit keresek, jórészt elmegy doktorra, meg patikára . . .

S. M.

— **A miniszterelnök üdvözlése.** Borsod vármegye kisgyülése egyhangu lelkesedéssel elhatározta, Kállay Miklós miniszterelnököt bizalmáról biztositja abból az alkalomból, hogy a haza érdekében végzett hervadhatatlan érdemeinek elismeréséül a Kormányzó Ur kitüntetésben részesitette. Hasonló határozatot hozott Abauj-Torna vármegye törvényhatósági bizottságának rendkivüli közgyülése is.

— **Kormányzói elismerés.** A Kormányzó megengedte, hogy Virág István borgosi plébánosnak buzgó és értékes munkásságáért elismerése tudtul adassék.

— **Ősi magyar gyermekdalokat és játékokat tanulnak az óvodákban.** *Keresztes-Fischer Ferenc* belügyminiszter *Szinyei Merse Jenő* kultuszminiszter felkérésére elrendelte, hogy az óvónők foglalkoztatási tervezetükbe ősi (népi) kisgyermekeknek való dalokat és játékokat vegyenek fel. E nagyjelentőségü rendelkezés alapján az óvodáskoru gyermekek is megismerkedhetnek már az ősi népi játékokkal és népdalkincsekkel. A benyomások iránt annyira fogékony gyermeklélek első művészi élményei úgyszólván az egész életre meghatározzák a leendő felnőtt érdeklődését s hogy most már gyermekeink az óvodában és a népiskolákban is az ősi hamisitatlan nemzeti dallamokkal ismerkednek meg, az zenei életünk jövőjére nézve elhatározó jelentőségü.

— **Tóth László előadása.** Dr. Tóth László, a Nemzeti Ujság főszerkesztője március 22-én, szerdán este ½7 órakor „A keresztény sajtó" cimmel előadást tart a Szent István Bajtársi Szövetségben (Egyetem-utca 3.)

— **Házasság.** *Boruth Elemér* és *Parraghy Margit* az Egyetemi templomban házasságot kötöttek. A frigyet dr. *Baranyay Jusztin* áldotta meg.

— **A Kormányzó Ur ünneplése.** A Magyar Mérnökök és Épitészek Nemzeti Szövetsége a vármegyeházán közgyülést tartott, amelyen *Bornemisza Géza* iparügyi miniszter is megjelent. *Dálnoki Kovács Gyula* ny. államtitkár elnöki megnyitójában hódolattal emlékezett meg a Kormányzó Ur 24 éves országlásáról és az Isten áldását kérte további munkájához. A közgyülés hódoló táviratban üdvözölte a Kormányzó Urat. A továbbiakban méltatta az elnök annak a jelentőségét, hogy a főváros mérnökkel töltötte be a harmadik alpolgármesteri tisztséget. *Náray-Szabó István* müegyetemi tanár hangsulyozta, hogy a közigazgatásban és az ország vezetésben a jövőben nagyobb szerepet kell biztositani a mérnököknek.

— **Külföldi rendjelek viselése.** A Kormányzó Ur megengedte, hogy dr. Ullein-Reviczky Antal rk. követ és meghat. miniszter a finn Oroszlánrend nagykeresztjét, dr. Gombó István miniszteri osztálytanácsos a finn Fehér Rózsa-rend középkeresztjét és dr. gróf Esterházy András miniszteri segédtitkár a német Sasrend II. osztályu érdemkeresztjét elfogadja és viselje.

— **A leventék anyaggyüjtése 325.000 pengőt eredményezett.** A leventék gazdasági munkája a levente egyesületek gazdasági szakosztályaiban folyik. Munkájukat a budapesti központ irányitja, amelynek vezetője vitéz Rapaics Dezső ny. vezérőrnagy, a Levente Gazdasági Szövetkezések országos elnöke. A leventék olajosmagvakat, lent, kendert és gombat termelnek, állattenyésztéssel, elsősorban angoranyultenyésztéssel, selyemgubótermesztéssel, különböző hulladékok és gyógynövények gyüjtésével, továbbá háziparral foglalkoznak. Munkájukba a leventeleányok is bekapcsolódnak. Az emult évben 13.000 pengő értékü gumit, 25.000 pengő értékü hajat, 2000 pengő értékü papirt, 363 pengő értékü szőrt, 177.000 pengő értékü textilanyagot és 3400 pengő értékü vasat gyüjtöttek. A mák- és vadgesztenyegyüjtés eredménye közel 8000 pengő, a gyógynövény és csipkebogyó gyüjtése 27.000 pengő. A makgubó közel 70.000 pengőt jövedelmezett. Mezőgazdasági termelésre ingyen osztottak ki 25.000 kilogramm napraforgóvetőmagot és másfélmázsa édes cirokmagot. Sopron, Debrecen, Szászregen és Vác városokban, továbbá Balatonszabadin angoranyulakat osztottak ki. A közeljövőben Budapesten az üveggyüjtés is megindul.

— **A tömeggyilkos párisi orvos feleségét és fivérét vád alá helyezték.** Párisból jelentik: Petiot tömeggyilkossági ügyében az orvos feleségét és fivérét vád alá helyezték. Maurice Petiot ellen az a vád, hogy tettestársa volt az orvosnak, mig az orvos feleségét azzal vádolják, hogy tudomása volt a gyilkosságról, ami kiderül abból a körülményből, hogy a meggyilkoltak értéktárgyait magához vette. Megállapitották, hogy Maurice Petiot egy év óta szintén birtokában volt a gyilkosságok színhelyéül szolgált villa kulcsainak.

— **A 100 éves Ganz jubileumi vegyes mesterversenye** hétfőn, márc. 20-án kezdődik. A versenyen, mely egyike ez év legkiemelkedőbb sakkeseményének, játszanak: Dr. Asztalos Lajos, Barcza Gedeon, Füster Géza, Sóóky László, Szentkirályi Tóth Vince, dr. Szily József, Tipary Lajos mesterek és Szabadi Elemér, Belányi J., Grács P., Magyar D. és Tabajdi K. mesterjelöltek. A versenynapokon a játék d. u. 5 óra 30 perckor kezdődik. Játékidő öt óra. A verseny helyisége: Ganz és Tsa Rt. Waggongyár X. ker., Kőbányai-ut 31. Tisztviselői kaszinó. Dijkiosztás ápr. 8-án délután öt órakor.

— **A balkezes nők városa.** Egy japán kutatótársaság, a Celebes szigetén lévő Tomini kikötővárosban azt az érdekes felfedezést tette, hogy a városban lakó valamennyi nő, kivétel nélkül, balkezes. Háromezer nőt — leányt, asszonyt — vizsgáltak meg és mindegyiknél ugyanezt a rendellenességet találták. A férfiak között is meglehetősen elterjedt a balkezesség, de korántsem annyira, mint a női lakosság között. A tudósoknak most nagy fejtörést okoz, mikép magyarázzák a jelenséget. Valamilyen különleges foglalkozás nem idézhette elő, mert a tomini asszonyok életkörülményei semmiben sem különböznek a többi környékbeli sziget asszonyainak életétől.

A HAZAÉRT

Dr. TASNÁDI JÓZSEF főhadnagy, a Magyar Erdemrend Lovagkeresztjének a hadiszalagon a kardokkal stb. kitüntetettje, a donmenti harcokban történt hősi halálának évfordulóján, pénteken reggel fél 9-kor, a Bakács-téri templomban gyászmisét tartottak.

HEGEDÜS ISTVÁN m. kir. pénzügyőri szemlész, tartalékos honvedhadnagy, február 24-én a keleti hadszintér hadműveleti területén, a magyar megszálló erők kötelékében, orvlövészekkel folytatott hősies küzdelemben hősi halált halt.

— **A MÉP klubnapja.** A MÉP csütörtökön este klubnapot tartott, amelyen a kormány részéről *Bornemisza Géza* és *Zsindely Ferenc* miniszterek jelentek meg. A törvényhozók megvitatták az időszerü bel- és külpolitikai kérdéseket.

— **Kossuthról emlékeztek Bihar vármegye közgyülésén.** Bihar vármegye törvényhatósági bizottságának közgyülése kimondta, hogy Kossuth Lajos emlékét a vármegye közönsége lelkében kegyelettel őrzi meg és őt az uj nemzedék elé követendő példaként állitja. A közgyülés ezután egyhangu lelkesedéssel biztositotta ragaszkodásáról a kormányt.

— **Below német gyalogsági tábornok meghalt.** Below Ottó szolgálaton kivüli gyalogsági tábornok, a tölgylombos Pour le merite tulajdonosa, a Göttinga melletti Besenhausenben 88 éves korában meghalt. Below az első világháboru egyik kimagasló hadvezére volt.

Tisztelt Szerkesztő Ur!

A Gyarmat-utca 47-es számu városi házban, ahol lakom, tejüzlet van. Évek óta innen szereztem be hatóságilag kiutalt tejszükségletemet. Az utóbbi hónapokban, hogy a sorbanállást elkerüljem, a szemben lévő üzletben veszem át a részemre kiutalt tejet. Néhány hét óta régi tejesüzletemben tejfelt is mérnek ki és amikor ott tejfelért jelentkeztem, azzal utasitottak el, hogy ott vegyek tejfelt, ahol a tejet is veszem. Kérem az illetékes tényezőket, intézkedjenek, hogy ilyen eset ne fordulhasson elő. Tisztelettel özvegy *Cseh Istvánné.*

*

Közismert tény, hogy kevés a háztartási alkalmazott, takaritónő és mosónő. Különösen sulyosan érinti ez a helyzet a magányos férfiakat, akik lakásukból korán reggel eltávoznak és csak az esti órákban térnek ismét vissza otthonukba. Még jobban megnehezíti a garszon emberek életét a tisztitó intézetek legujabb eljárása. Az utóbbi hetekben ugyanis a tisztitó intézetek azokat, akik fehérnemüt akarnak tisztittatni, azzal utasitják el, hogy junius végéig semmiféle ruhanemü tisztitását, illetve mosását nem vállalják. Ennek következménye nyilván, hogy a legényemberek fehérnemüjének tisztitását vállaló mosónők áraikat ezeknek két-háromszorosára emelték, sőt legutóbb egy nálam jelentkezett mosónő a férfi ing mosásáért darabonkint 3 pengőt, lepedőért 2 pengőt, a többi fehérnemüért is hasonló magas árakat kért. Sok ezer magányosan élő férfi és nő nevében kérem az illetékeseket: utasitsák a tisztitó intézeteket arra, hogy a fehérnemüek mosását elviselhető árakért vállalják. Tisztelettel: Dr. N. S.

Háborus konyha

Vasárnap. Ebéd: Zöldborsóleves, rostélyos, zelleres céklasaláta, diószkifli. — **Vacsora:** Gombás tejfeles makaroni, gyümölcs.

Rostélyos. A felsálszeletet jól kiverjük és besózzuk. Hagymát zsirban megpirítunk, vöröspaprikát teszünk bele, a hust mindkét oldalán megpirittatjuk, felengedjük annyi vizzel, hogy ellepje és fedő alatt puhára pároljuk. Amikor a hus félig puha, több vizzel felhigitjuk a mártást, hámozott, hosszában vágott burgonyát teszünk a hus közé, amellyel együtt tovább pároljuk, mig puha lesz és a levet felszivja.

Zelleres céklasaláta. Jól megtisztitott zellert és céklát különkülön sósvizben puhára főzünk. Vagy reszelőn megreszeljük, vagy egész finoman megvágva ízes salátamártásba tesszük 1—2 órával tálalás előtt. Egész vékony, karikára vágott vöröshagymát is teletünk bele.

Diószkifli. 1¼ dl tejben 1 dg élesztőt 1 kocka cukorral megkelesztünk. 25 dg liszthez, egy jó papozott kávéskanál zsirral, egy kávéskanál cukorral, csepp sóval, 1 tojássárgájával tésztává dolgozzuk, úgy, mint a rétestésztát. Diótöltéket készitünk vagy diókvárkával töltjük a kifliket és ezeket a tepsiben hagyjuk kelni. A kifliket megkenjük és meleg sütőben sütjük.

Gombás-tejfölös makaróni. A makarónira annyi sósvizet öntünk, hogy ellepje. Lefedetlenül főzzük 20 perc, majd fedővel letakarjuk és a tüzről levéve, a gőzben hagyjuk állni 1 óra hosszat. Közben apritott, tisztitott és jól megmosott gombát petrezselymes zsirban megpárolunk és azt a makaróni közé keverjük. Tejföllel leöntve tálaljuk.

Tanács: A zöldborsó levest száritott zöldborsóból készitjük, amelyet éjszakán át vizben hagyunk ázni.

Tej. Budapesten, valamint a hozzácsatolt városok és községek területén a tejjegyekre a kereskedők 18-án, szombaton a 19-ére, vasárnapra járó tejmennyiséggel együtt a következő mennyiségeket szolgáltatják ki: az „A" jegyekre összesen másfél litert, a „B" jegyre 0.7 litert, a „C" jegyre összesen 0.2 litert és a „D" jegyre szintén 0.2 litert.

Vizállás

A Duna Medve és Mohács között árad, máshol apad, alacsony vizállásu. Budapest 362 cm. 29%, holnap 370 cm. 29%. — A Tisza végig apad. Tokajig alacsony, lejebb közepes vizállásu. — A Balaton Siófoknál 100 centiméter 77%. — A Velencei-tó Agárdnál 172 centiméter 75%.

— **Tehetség és egyke.** Gyakran találkozunk azzal a felfogással, hogy az egyetlen gyermek, az egyke értékesebb egyede a társadalomnak, mint a sokgyermekes családok gyermekei. Ennek a felfogásnak alátámasztására általában azzal érvelnek, hogy az egyetlen gyermek nevelésére, testi és szellemi fejlődésére több gondot fordithatnak a szülők. Több gyermek esetében sem időben, sem anyagiakban nem tudnak annyit nyujtani egy-egy gyermeküknek s igy azok kiválóság, egyéni érték tekintetében alacsonyabb szinvonalon vannak, mint az egykés gyermekek. Ez a felfogás nem helytálló. Széchenyi, Jókai, Madách 5., Cervantes 6., Deák Ferenc, Blücher, Joachim József 7., Arany János, Bach S. J., Fraunhofer 10., Kant, Lessing, Schubert 13., Franklin 17. gyermeke volt szüleinek. Abból, hogy a sokgyermekes szülő nem törődhet annyit egy-egy gyermekével, mint az egykés szülő, következik, hogy gyermekei inkább nevelődnek önállóságra, közülük a természetes kiválogatás folytán az erősebbek, életrevalóbbak maradnak életben s válnak a társadalom hasznos, sőt kiváló egyedeivé.

(Dr. H. J.)

— **Lebontják a nizzai játékkaszinót.** Rossz idők járnak a hires rivierai játékkaszinókra, amelyek pedig oly pazar fénnyel vannak berendezve, hivogatólag várták a játékosokat és a turistákat az „Azurpart" pálmaligeteiben, kék-piros virágok között, a Földközi-tenger fehérsziklás partjain. Tavaly a nizzai kis tengerparti játéktermet bontották le, ezt a kis diszes kioszkot, amely cölöpökön épült a tengerben és kecses hidon lehetett csak hozzáférni. Napokkal ezelőtt érkezett a hir, hogy a montecarlói hires játéktermek is elhagyottan, csendben állanak, hogy már itt is beteljesedett a játékmesterek felhivása, az, hogy: „senki többet — nincs tovább". Most pedig a nizzai játékkaszinó épülete tünik el a föld színéről. Drága mulatóhely volt ez is, ha nem is volt olyan diszes, impozáns épület, mint a montecarlói nagy játéképület. A főidényben csak estélyiruhás hölgyek, csak frakkos és szmokingos urak látogathatták és bordópiros szőnyegein mindig érdekes, nemzetközi társaság hullámzott. Az OFI francia hirszolgálati iroda nizzai jelentése szerint az ismert kaszinóépületet lebontják.

*

— **Gyilkossági kisérlet — piócákkal.** Topuzlarie bolgár városban nemrég páratlanul álló gyermekgyilkossági kisérlet tettesét adták át a hatóságnak. A falu egyik fölműves gazdája nemrégiben másodszor házasodott. A szomszédok egy idő óta megfigyelték, hogy a gazda első házasságból származott négyesztendős gyermeke, apja távollétében mindig keserevesen sir; de kevéssel az apa visszatérése előtt megnyugszik. Egyik nap, amikor a gyermek különösen fájdalmasan jajgatott, időnek előtte hazahivták az apát a földekről. Mikor benyitott a házba, megdöbbenve látta, hogy a kisgyermek meztelen testét piócák lepik el. Kiderült, hogy a gazda második felesége rakta azokat a gyermekre. A lelketlen mostohaanya férje jelenlétében becézte a gyereket, jól bánt vele, de titokban halálosan gyűlölte és el akarta tenni láb alól. Mig a férj a mezőn dolgozott, az asszony mindennap piócákkal szivatta a gyermek vérét s igy akarta, fokozatos vérelvonással elpusztitani. Az elősiető csendőrök, akik letartóztatták, csak nagynehezen tudták a gonosz mostohát a feldühödött szomszédoktól megvédeni . . .

— **A paradicsom jelzi a mérgesgázt.** Az egyik tengerentuli kutatóműhelyben megállapitották, hogy a paradicsomnövény érzékeny műszerként jelzi mérgező gázok jelenlétét a levegőben. Levelei lehullanak, ha a levegő mérges gáztartalma mindössze 0.5 százaléka annak a töménységnek, amit az emberi szervezet már hátrányosan megérez. Ezért vegyi gyárakban, bányákban és más iparlelepeken használják, ahol mérges gázok és gőzök keletkezésétől kell tartani. A leveleit vesztő paradicsomnövény idejében figyelmeztet a gázveszélyre s igy a személyzetet a szükséges ellenintézkedésekre serkenti. Legujabban katonai körök érdeklődését is felkeltette a fölfedezés és a harcba induló csapatokat is el akarják látni paradicsomnövénnyel.

— **A Főméltóságu Asszony segélymozgalmára** március 12—14-ig alábbi adományok folytak be: Biztositó Intézetek Országos Szövetsége 15.000 P, Szolnoki Cukorgyár rt. tisztviselői és alkalmazottai 623.14 P, Magyar Nemzet folytatólagos gyüjtése 355.— P, Renaissance Könyvkiadó 150 P, Wimmer Sándor 100 P, Czibulka Endre (Tardoskedd) 45.12 P, Révfalvi Józsefné 10 P, 6/I. zlj. gyengélkedő szoba (Kaposvár) 4 P.

— **Kezdők részére főzőtanfolyamot** rendez a Népmüvelési Bizottság a Gázmüvek VI., Vilmos császár-ut 3. szám alatti mintakonyhájában, március 20-tól április 17-ig, hétfőn és csütörtökön délelőtt 10—1-ig. Tandij 13.— pengő, anyagmegtérités alkalmankint.

— **Vadásztrofea-kiállitás** nyilt meg a pesti Vigadó emeleti két termében. Az idei kiállitáson, amelyet a gróf Esterházy László elnökségével működő Nemzeti Vadászati Védegylet rendezett, szarvasagancsok, dámlapátok, őzagancsok, vadkanagyarak, muflonszarvak, medvebőrök és egyéb különféle vadásztrofeák gazdag gyüjteménye látható. A kiállitott tárgyak közül Ivády Gábor Háromszék megyében ejtett szarvasbikájának tizenhatágu agancsa aranyérmet és a földmüvelésügyi minisztérium tiszteletdiját nyerte.

A Barabás Miklós Céh kiállitása

Erdély képzőművészei 1927-ben tömörültek a *Barabás Miklós Céhbe.* Ez a szövetkezés bizonyára igen nagy szerepet játszott az akkor még kisebbségi sorsban élő erdélyi magyarság képzőművészetének fellendülésében, hiszen könnyen elképzelhető, hogy a magárahagyottság érzése mennyire megbénitotta volna az ottani művészek alkotó kedvét és szellemét. Viszont éppen az, hogy ez a művészeti tömörülés létrejöhetett, bizonyitja, hogy Erdély képzőművészeti téren is mennyire gazdag erőforrását jelenti az egységes és oszthatatlan magyar szellemiségnek.

Most, hogy a *Barabás Miklós Céh* művészei a Nemzeti Szalonban bemutatkoznak a magyar főváros közönségének, azzal a szeretettel és örömmel kell üdvözölnünk őket, amelyet, mint erdélyiek, méltán megérdemelnek tőlünk. A kiállitás katalógusának előszavában azonban a következő komoly szavakat intézi hozzánk dr. *László Gyula* egyetemi tanár, mint a Céh birálóbizottságának egyik tagja: „a Céh kötelességének tartja, hogy munkájáról időről-időre a többi magyar területen is számot adjon. Budapesti kiállitása is számolás jellegü. Éppen ezért kéri a legkeményebb birálatot, mert munkájának és belső értékének leméréséhez szüksége van a tiszta szóra."

Erdélyi beszéd ez: nyilt, egyenes, őszinte és igy számunkra is lehetetlenné teszi a köntörfalazást, azt, hogy az erdélyi művészekben csak az *erdélyieket* lássuk, ahelyett, hogy a *művészeket* látnánk. Nem vendégek ők többé nálunk, hanem egyenrangu munkásai az egyetemes magyar képzőművészetnek, tehát nemcsak kérik, hanem nyilván meg is követelik az *őszinte* véleményt.

Ha igy nézzük kiállitásukat, meg kell mondanunk, hogy több tehetséget érzünk benne, mint amennyit maguk az alkotások mutatnak. Friss, fiatal erők dolgoznak Erdély festőiben és szobrászaiban, de ezek az erők nem mindig jutnak el teljes kifejeződésükhöz. Ideje volna tehát, hogy az erdélyi művészek kilépjenek regionális elszigeteltségükből és fokozottabban igazodjanak azokhoz az áramlatokhoz, amelyek ma a haladó magyar képzőművészetet mozgatják, hiszen ezt, a háboru acélfalai ellenére is az egyetemes európai művészet vérkeringése járja át, a szellemi élet rejtelmes hajszálerein.

A Barabás Céh művészei közül a grafikusok azok, akik az erdélyi tehetség friss, fiatal erejét a legjobban éreztetik. *Pirk János* néhány olaszországi temperája, *Olesay István, M. Mákkai Piroska, Gy. Szabó Béla, Bordy András, Andrásy Zoltán, Bene József, Varga Mátyás* egy-egy rajza, metszete, vizfestménye erős hangsullyal emelkedik ki a tárlat anyagából és még az egyébként érdekes tehetségü, de valami túlzsufolt „abanovákizmusban" megrekedt *Nagy Imre* is csak egyetlen akvarelljével tud figyelmet kelteni. A festők közül *Abodi Nagy Béla* árul el komoly törekvéseket, *András László* kissé tulságosan dekorativ festőiséggel fejezi ki magát, ahogy *F. Ferenczy Julia* finom színérzéke is több elmélyedést kivánna meg. *Mohi Sándor* önarcképét kell még említenünk, mint olyat, amely nem elégszik meg a könnyen adódó, tetszetős hatásokkal.

A szobrászokban kétségtelenül megnyilatkozik az *anyag* érzése, szeretete, ismerete, de az erdélyi erőnek nem kellene annyira merő külsőségekben kifejeződnie, ahogy azt — például — a tehetséges *Szervátiusz Jenő* vagy *Kósa Huba Ferenc* munkáin látjuk. *Kós András* és *Kudelász Károly* egy-egy szobra figyelemreméltó tehetséget árul el.

A kiállitás *Fuhrmann Ferenc* finomhagyományu ötvösmunkáit is bemutatja.

Fóthy János.

— **Emelkednek az Eiffel-torony részvényei.** A francia főváros hires acéltornya jelenleg egy részvénytársaság tulajdona. A társaság részvényei a háboru előtt még csak 200 frankot értek darabonkint. Azóta jóval föllebb ment az értékük és jelenleg meghaladja a 900 frankot. A nagy értékemelkedés még a tőzsdeszakembereket is meglepte, mert semmi közelebbi magyarázatát nem találták. Egyesek azt hiszik, hogy a hausset azok a hirek idézték elő, hogy a tornyot nemsokára lebontják és minthogy a mai háborus világban a vas nagyon értékes, a részvényesek arra számitanak, hogy az anyag eladásából sokat fognak keresni.

— **Halálragázolt a villamos egy ismeretlen nőt.** Csütörtökön este az Apponyi-téren egy 44-es jelzésü villamos halálragázolt egy 35 év körüli nőt.

— **Uj tavaszi képes főárjegyzékünk** megjelent és azt bárki kivánságára ingyen és bérmentve megküldjük! Magyar Magtenyésztési R. T. Monori Magkereskedése, Budapest, Rákóczi-ut 7.

— **Halálozás.** *Gavora István* OTI főfelügyelő, tart. főhadnagy, számos hadi kitüntetés tulajdonosa, hivatása teljesitése közben tragikus hirtelenséggel meghalt. Temetése márc. 19-én, vasárnap d. u. félót órakor lesz a Kerepesi-temető halottasházából.

Illanicz János nyug. áll. elemi iskolai igazgató 75 éves korában Pilisen meghalt.

Stassik Anna, a Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Rt. tisztviselőnője, márc. 16-án rövid szenvedés után elhunyt. Temetése vasárnap d. u. 4 órakor lesz a farkasréti temetőben.

Jószási Purgly Sámuel földbirtokos 60 éves korában Bönyrétalapon meghalt.

Nem kell betegnek lennie

egészségesen is nagyon hasznos a tavaszi ivókúra, amely pompásan felüditi és áthangolja a hosszu tél alatt elfáradt szervezetét. Kérdezze meg orvosát, hogy Önnek melyik gyógyforrásunk vizét ajánlja: a rádiumos Juventus-, a kénes Attila- vagy a radioaktiv-meszes Hungária-gyógyforrását? Reggelenként járjon rendszeresen ivókúrázni a Rudas-Parkba!

A fiatal Kossuth

1832-ben, a rendi országgyülések városában, Pozsonyban ujra összeültek a tekintetes Karok és Rendek a királyi personális, s az ország főrendei József nádor elnöklete alatt. Ez az országgyülés, melynek kilenc millió jobbágy, a magyar élet kilenc millió kitaszitottja sorsáról kellene dönteni, ellentétes, akár az ország, melyet Széchenyi Hitele rázott fel a jóllakottság és nyomor aléltságából. Az ötszáz főnemesből álló főrendiház javarésze — Széchenyi és Wesselényi szük körét kivéve — kormánypárti. Ez annyit jelent, hogy a tizezer és százezer holdas birtokok urai égy céltudatos, fanyar, kiábrándult, irgalmatlanul éleslátásu államférfiu, Metternich Kelemen herceg akarata szerint mozognak, mint a sakkfigurák. A tekintetes Karok és Rendek nagyrésze alkotmányos sérelmeken nyargal. Az ő szemükben Széchenyi veszedelmes ujitó.

A reformerek a

Hitel irójáért rajonganak,

de már kezd felnőni egy fiatal nemzedék a középiskola padjából alighogy kikerültek, akik ujitó terveikkel túlléptek a grófon s Franciaország felé néznek nyugtalan szemmel. Ők még csak jurátusok, szavuk nincs az országgyülésen, legfeljebb rokonszenvükkel tüntethetnek Kölcsey vagy Deák egy-egy beszéde után De az ismeretlen hallgatóság soraiban az új Magyarország legnagyobb történetirója,

Szalay László

figyeli a négy esztendeig tartó beszédeket és vitákat. Ebből a fiatal hallgatóságból nőnek ki majd Negyvennyolc és Negyvenkilenc miniszterei: Eötvös József, Szemere Bertalan, Madarász László, Kossuth hű rajongója. Vukovics Sebő s a Kossuth-kormány boszorkányosan ügyes diplomatája, Pulszky Ferenc.

Erre az országgyülésre kerül fel

a fiatal Kossuth Lajos,

két távollevő főrend megbizottjaként. Háta mögött meghiusult remények, hiábavaló kilincselés állásért a kancellárián, ahol a zempléni megyegyüléseken tartott erősen ellenzéki beszédei miatt elutasitották. Háta mögött támogatásra szoruló idős szülők, leánytestvérek, egy szegény, kisnemesi család, mely belé, az egyetlen fiuba kapaszkodik. Igy érkezik a nagy anyagi erőfeszitések árán megvásárolt uri felszerelésben, reménykedve, tettvágytól feszülten, ellátatlan családjáért aggódva, Széchenyit és Wesselényit csodálva, Kölcseyért lelkesedve, reformokban hivőn, szegényen és nyugtalanul, delejes kék szemével keresve a még homályos összefüggést a magyarság és Európa sorsa között. Igy kerül fel a négy esztendőn át huzódó országgyülésre — akár a mesebeli szegény legény Tündérországba, a próbatételek és csodák birodalmába —, minden idők legnagyobb, szónoki tehetsége és parlamenti lángelméje.

Ebben az időben harminc esztendős mult. Egyénisége még nem kész. Ez a csodálatos befogadóképességü elme a rendi müveltség kellékein — a latinon, történelmen és a jogon kivül — csak a német irodalmat és a francia felvilágosodás képviselőit ismeri. Korának szellemi áramlatai nem dolgozták meg teljesen lelkét; a magány s az elmélyedés ideje még nem jött el. A szenvedés érlelő magányában válik majd Európa egyik legnagyobb tudásu és legáttekintőbb felkészültségü államférfiává. Mint korának igazi gyermeke, hisz abban, hogy egyén és nemzet a durva önzés, az állatiasság mélyéből, az ösztönök rabságából, az elnyomatás sötétjéből szükségszerüen halad a tökéletesedés világossága felé. Hisz abban, hogy az emberiség végeláthatatlan fejlődés lehetőségét hordja magában, csak jogot kell adni minden embernek és szabadságot minden nemzetnek. Világszemlélete még nem szilárd, az összefüggéseket felismerő, a mindenséget egybefogó rendszer, de ami lényeges benne, az már ott él a harmincesztendős Kossuth lelkivilágában. Hisz az eszményben s kész szolgálni, önzetlenül, eltökélten szivós kitartással, azzal a megrenditő áldozatkészséggel, mellyel élete folyamán olyan sokszor és sokáig temetkezett bele munkájába.

Mit lát maga körül Pozsonyban?... Elsősorban Széchenyit és hatását. A reformpárt a gróf nevét emlegeti lelkesedve, áhitattal, rajongással. Mióta kimondta, hogy az olyan büszkén emlegetett ősi magyar alkotmány nem szabadság, hanem egy kisebbség kiváltsága, a rendi társadalom ósdi épülete alapjában ingott meg. Müveinek mondatai ott kavarognak a levegőben és jelszavakká váltak. Gondolatait széltében-hosszában idézik, vitatják. A nagyúr a rang, a vagyon s a hír roppant magaslatán áll a fiatal Kossuth fölött. A felsőtábla ülésein ritkán látja. A közösségért való munkálkodásnak ez a megszállottja folyton úton van.

A magyarság életének nagy, hősi drámája elkezdődött. A szereplők egymásután sorakoznak fel. De ez még csak az előjáték. A főszereplők közül csak az egyik jelent meg a történelem szinpadán. A másik egyelőre néző s az ismeretlenség homályában készül öntudatlanul nemzetátalakitó, nemzetformáló szerepére.

Kölcsey

Ha belép az ódon, bolthajtásos országháza hosszukás termébe, ott látja mindazokat, kikért a zempléni készülgetés és próbálgatás éveiben lelkesedett. Az a magas, sovány ember, vak félszemén fekete kötés, Kölcsey. Himlőhelyes, hosszu arcán felelősség és lelkesedés. „Egy erős lélek törékeny test táncai között. Tar agyát őszbevegyült kevés hajszálak lengik körül, szintelen arcán ezernyi átvirrasztott éjnek tikkadtsága; egyetlen szemében a nemzet minden mult és jövő bánata tükröződik" — ilyennek látja a fiatal Kossuth Szatmár megye követét, kit Széchenyi Hitele szólitott elő könyvei és ábrándjai közül.

Az a szélesvállu, erőtől feszülő, magas és mégis zömök férfialak

Wesselényi Miklós,

a kerekkoponyáju, szélesarcu, kényelmesmozgásu, nyugodt és szerény fiatal férfi Deák Ferenc, Zala megye követe.

A távollevő főrendeket helyettesitő Kossuth a diétai szokás értelmében nem igen szólalhat fel. Egyetlenegyszer beszélt a négy éven át tartó országgyülésen s akkor is olyan megbotránkozott, fagyos tekintetek merednek rá, hogy a szónokok legnagyobbika néhány mondat után zavartan ül le helyére. Mégis, ezen a diétán válik neve az egész országban ismertté.

Az országgyülés elején erős mozgalom indult meg egy országgyülési hirlap érdekében. Wesselényi és Kölcsey buzgólkodnak, hogy állandó időközökben megjelenő tudósitások járják be keresztül-kasul a megyéket a felszólalásokról, vitákról, törvényjavaslatokról. De a diétai ujság megindításának vannak ellenségei is. Bereg megye követe a régi, elcsépelt, ám mindig hatásos okkal hozakodik elő: „Ha nyolcszáz esztendők lefolyta alatt ősi alkotmányunk ujságok nélkül épségben fennmaradhatott" — akkor most sincs rá szükség. A királyi personalis, az alsótábla elnöke is „aggodalmaskodik" és „szomoru következésekre" hivatkozik.

Mig a nyomtatott országgyülési ujság felől nyulik-nyulik a vita, már forgalomban is van egy kézirásos ujság a diétai vitákról. Kossuth

Országgyülési Tudósitások

címen 1832 decembere óta beszámol néhány előfizetőnek, nagyrészt személyes ismerőseinek az eseményekről. A kényszerüség, a kenyérgond találtatja meg vele azt a sajátos műfajt, mellyel megalkotja azt, ami előtte senkinek sem sikerült: a magyar közvéleményt.

„A politika vendéglőjében — irja, visszatekintve erre az időre — nem voltam szakács, még kukta sem, csak amolyan pincérforma, aki szétszolgálja, amit a szakácsok tálalnak. Egyszerü riporter voltam, semmi egyéb."

Pedig az Országgyülési Tudósitások összeállitása nem könnyü feladat. Kossuth nem tudott gyorsirni, pénze nem volt, hogy gyorsirót tartson, csak az ő csodálatos emlékezőtehetségével, a lényegest, az érdeklődést és lelkesedést ébresztőt a semmitmondótól villámgyorsan elválasztva, oldhatta meg feladatát. Végighallgatta a diéta üléseit s leirta azt, amit fontosnak tartott. A nagy szónokok fordulatait szóról-szóra visszaadta, a terjengős, unalmas részleteket megrövidítette. Az elhangzott beszédek különös szint és életet kaptak fogalmazásában. De csak az ellenzékiek. Kossuth — ekkor még bizonyára nem tudatosan —

közvéleményt akar teremteni,

a haladás eszméjében hivő közösséget. A kormánypárti felszólalásokat valahogyan úgy adta vissza — anélkül, hogy értelmüket elferditette volna s ebben van csodálatos művészete —, hogy merő laposságnak, unalmas szószátyárkodásnak, önző ostobaságok halmazának látszik. S hogyan érzékelteti egy-két szóval a terem hangulatát... Ugy festi le az ellenzék emberi jogokért küzdő szónokait ünneplő hallgatóságot, hogy az olvasó azt érzi a távolból, ő is ott lelkesedik könnybelábadt szemmel, helyéről felugorva a pozsonyi diétán.

„Nem hoztam semmi egyebet magammal, mint hazaszeretetet, erős akaratot s meleg érzetet a tennivaló szüksége felől" — irja, felidézve ezeket a küzdelmes éveket. A tennivaló a magyar közvélemény megteremtése. Ez a cél akkor még bizonyára nem bontakozott ki előtte a maga teljességében, roppant arányaival, beláthatatlan következményeivel. Közvetlen célja az Országgyülési Tudósitások, az első magyar politikai hirlap megindításával a kenyérkereset volt. Ám a lángészt az különbözteti meg csalhatatlanul embertársaitól, hogy egyéni érdekei valójában a közösséget szolgálják. A lángész soha nem önmagáé, mindig mindenkié.

Az előfizetési dij tiz forint — nagy pénz abban az időben —, de neki is sok kiadása van. Jurátusokat tart, akik a lapot másolják, később nagy erőfeszitések árán könyomdát vásárol. A szerkesztési munkát nem győzi egyedül, társat vesz maga mellé, Orosz Józsefet. Az előfizetők szépen gyarapodnak s bár a jövedelem rendetlenül folyik be, Kossuth gondoskodni tud Zemplénben maradt családjáról.

Magánélete úgyszólván nincs; a diétai ülések után tüstént nekiül a szerkesztési munkának. Vérmérséklete s érzéseinek hullámzása teljesen kielégül munkájában.

Ha bemegy a hosszu ülésterembe s elfoglalja helyét, előtte papir és kalamáris, kezében toll s körülnéz figyelő szemmel, ott látja maga körül úgyszólván az egész magyar közéletet. Mit végez ez a sok tehetséges, szépszándéku ember?.. Szinte semmit. Hiányzik a nagy egyéniség, aki a hosszadalmas vitatkozókra rábüvöli saját akaratát. Az irtózatos terhek alatt roskadozó magyar jobbágyság, „a nyomorult adózó nép" sorsán kellene segiteni sürgősen, de az országgyülés kétségbeejtően vontatott közjogi viták malomkövei között őrli a jobbágysorsot és végeredményben semmit sem tesz. Valószinü, hogy Kossuth már ebben az időben a jobbágyság teljes felszabaditására gondol, — merész terv a harmincas évek elején, mikor a diéta még az enyhe könnyitésektől is visszariad.

*

Mikor 1836-ban az országgyülés véget ér, megoldatlanul hagyva a magyar élet nagy kérdéseit, az ország vármegyéiben az ismeretlenség homályából előizzott Kossuth Lajos neve.

Kerékgyártó János.

A tettenért betörő agyonlőtte dr. Lenkey István őrnagyot

Csütörtökön este megdöbbentő büntény történt a pestszentlőrinci Bartók Lajos-utca 5. sz. házban. Itt lakik özv. *Lenkey Jánosné*, dr. *Lenkey István* őrnagy édesanyja. A ház két épületből áll és a szomszéd ikerlakás az őrnagyé, akinek a városban, a Márvány-utcában is van lakása. Az őrnagy csütörtökön este meglátogatta édesanyját, aki éppen születésenapját ünnepelte. Anya és fia vacsoránál ültek, amikor üvegcsörömpölést hallottak. Az őrnagy kardjával és zseblámpával ment ki a ház elé, hogy megnézze, mi történik.

Azonnal megállapitotta, hogy valaki betörte a szomszéd ikerház pinceablakát és azon át hatolt be az épület másik szárnyába. Az őrnagy pillanatnyi habozás nélkül, kardját kirántva, nyitott be a másik lakásba. Először semmi gyanusat sem látott, de a következő pillanatban a cseléd-szoba sötét homályából egy férfi ugrott elő és dr. Lenkey Istvánra támadt.

Az őrnagy dulakodni kezdett a betörővel és igyekezett kardjával ártalmatlanná tenni. Dulakodás közben a betörő előrántotta revolverét és több lövést adott le az őrnagyra. Öt lövés talált és dr. Lenkey István holtan roskadt össze.

Özv. Lenkey Jánosné petroleumlámpával a kezében ebben a pillanatért a lakás ajtajához és dermedten nézte az eléje táruló véres jelenetet. Az elvetemült gonosztevő menekülni akart és az ősz uriasszonyra támadt. *Revolvere agyával fejbesujtotta Lenkey Jánosnét, aki eszméletlenül zuhant a földre.*

A lövések zajára előrohantak a szomszédok, de akkorra a gyilkos betörő már elmenekült. Azonnal értesitették a mentőket és a rendőrséget. A mentőkkel egyidőben érkező rendőri bizottság *már csak dr. Lenkey István halálát tudta megállapitani.* A mentők a sulyosan sebesült özv. Lenkey Jánosnét a Máv-kórházba szállitották.

A rendőri bizottság, élén *Bozzay Gyula* rendőrfőtanácsossal, a bünügyi osztály vezetőjével, *Szrubián Dezső* detektivfőnökkel, *Knapik József* detektivfőfelügyelővel, a gyilkossági csoport vezetőjével, annyit máris megállapitott, hogy valószinüleg valami csavargó pincebetörő volt a tettes, aki a betört ablakon át jutott a pincébe, majd felfeszitette a lakásba vezető elzárt ajtót. Egyes jelekből arra következtetnek, hogy a tettes a dulakodás közben maga is megsérült.

A rendőrség nagy készültséggel keresi a gyilkost, aki, miután tettét az elsötétités ideje alatt hajtotta végre, statáriális biróság elé kerül.

Szomoru szivvel tudatjuk, hogy szeretett fivérünk

KLEIN ANDOR

hosszu betegség után, 52 éves korában elhunyt. Gyászolják testvérei: **Kelecsényi Elek, Schäffer Arturné** szül. **Klein Ilonka, Neiger Jenőné** szül. **Klein Olga;** sógorai: **Leipnik Adolf, Steiner Ferenc, Schäffer Artur, Neiger Jenő** és kiterjedt rokonsága.

Utolsó utjára március 19-én, vasárnap délben ¾12 órakor kisérjük a rákoskereszturi temetőben.

Naponta ezer-és ezer üveg kerül ki a Zeiss Művektől, sokezer különféle optikai hatással, hogy ezer és ezerféle hibájú szemnek tökéletes látást biztositson. Minden egyes üveg gondosan köszörült és csiszolt, kifogástalan munka. Kétháromszorosan ellenőrizve, hogy a minőség mindig csak egy legyen: ZEISS.

ZEISS Punktal

a tökéletes szemüveg

CARL ZEISS JENA

Vezérképviselet: Rád Miklós, Budapest, VI., Andrássy-út 52.

A Kormányzó Ur hitvese és a Kormányzóhelyettes özvegye az Állami Alkalmazottak Gyógyintézetében

Vitéz nagybányai *Horthy Miklósné*, Magyarország kormányzójának hitvese és vitéz nagybányai *Horthy Istvánné*, a hősi halált halt Kormányzóhelyettes özvegye, pénteken délelőtt megtekintette az állami alkalmazottaknak a Svábhegy aljában épült Horthy Miklós Gyógyintézetét.

A főméltóságu vendégeket a pompás egészségügyi intézmény bejáratánál *Reményi-Schneller Lajos* pénzügyminiszter fogadta. Az előcsarnokban *Bártfay Gusztáv* pénzügyi államtitkár és *Gerlóczy Géza* egyetemi tanár, az intézet igazgató főorvosa jelentkezett a magas látogatóknál.

A Főméltóságu Asszonyok a fogadtatás után tüzetesen megtekintették Magyarország és Európa legkorszerübben felszerelt egészségügyi intézményét. Hosszabb időt töltöttek a szülészeti és nőgyógyászati osztály gyermekágyas osztályán, részletesen megtekintették a sterilmütőket, a kupolás sebészeti mütőtermet, a röntgenlaboratóriumot, majd a szellős és tágas, a kisgyermekeknek napsugaras otthont nyujtó gyermekosztályt. A gyermekosztályról a katolikus kápolnához vezet tt a magas vendégek utja.

A Főméltóságu Asszonyok mindenütt élénken érdeklődtek a látottak iránt az őszinte együttérzés hangján elbeszélgettek a betegekkel és érdeklődtek mindennapi gondjaik iránt. Körsétájuk befejeztével legteljesebb elismerésüknek adtak kifejezést.

Kállay miniszterelnök beszéde a társadalom Kossuth-emlékünnepén

A magyar társadalom nagyszabásu ünnepély keretében hódol Kossuth Lajos emlékének. A pesti Vigadóban Kossuth Lajos halálának 50 éves évfordulóján, március 20-án, hétfőn délután pontosan félhat órakor az egyesületközi együttmüködés rendezésében kezdődik az emlékünnepély. A Himnuszt a közönség énekli, orgonán *Pécsi Sebestyén* orgonaművész, a megnyitó beszédet *Raffay Sándor* evangélikus püspök mondja, *Tompa Mihály* „Forr a világ" cimü költeményét *Somlay Artur*, a Vigszinház művésze szavalja, az egyetemi énekkarok *Cser Gusztáv* karnagy vezényletével a Kossuth-nótát éneklik.

Az ünnepség legnagyobb érdeklődéssel várt eseménye *Kállay Miklós* miniszterelnök emlékbeszéde. Ezután ismét az egyetemi énekkarok müsorszáma következik, majd *Nagy István*, a Nemzeti Szinház művésze Ady-verseket szaval.

Végül a zárószót mondja *Donáth György* országgyülési képviselő, az egyesületközi együttmüködés intézőbizottságának elnöke. A nagyszabásu ünnepség iránt a társadalom minden rétegéből rendkivüli érdeklődés nyilvánul meg. A testületek és egyesületek küldöttségileg képviseltetik magukat, a küldöttségek egy része zászlók alatt vonul be az erre az alkalomra szintén zászlódiszbe öltözött Vigadóba.

A rendezőbizottság kéri a meghivottakat, hogy helyeiket már negyed hatig foglalják el, mert különben a nagy érdeklődésre való tekintettel nem tud biztositani a meghivottak számára megfelelő ülőhelyeket a nagyteremben. Részletes tájékoztatást ad a rendező bizottság a 480—916 számu telefonon.

Magyarázó feliratokkal látják el a budapesti szobrokat

Budapest tereit számos művészi szobor disziti. Ezeken a szobrokon rendszerint egyetlen szó hirdeti, hogy a szobor kit ábrázol, vagy minek az emlékére állitották fel, de a legtöbb szobron már nem lehet megtalálni az alkotó nevét, sem azt, hogy a szobormü mikor készült.

A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban felmerült az a gondolat, hogy a közte reken álló szobrokat megfelelő formában — esetleg nem is magán a szobron — olyan feliratokkal lássák el, amelyek néhány sorban ismertetik a szoborral megörökitett személy, vagy esemény jelentőségét, a szobor alkotóját és közlik a szobor felállitásának idejét is. Az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács a kultuszminiszter felkérésére foglalkozott a kérdéssel és részletes javaslatot dolgozott ki annak megoldására

Szinyei Merse Jenő kultuszminiszter ennek alapján most átirt a székesfővároshoz és felhivta a figyelmet ennek a közérdekü kérdésnek a megoldására. Nem kell hangsulyozni, hogy ezeknek a feliratoknak a belső idegenforgalom szempontjából milyen komoly jelentősége volna.

Erdély szellemi ereje

Zsebemben az április 28-án délben nyíló kiállítás meghívójával, örömmel is, meg félelemmel is léptük át a határt. Nagyvárad után egyre inkább és többször jutott eszembe Móricz Zsigmondnak 1940-ben a Kelet Népében leírt élménye, emléke: „Ahányszor a Királyhágón átvitt a vonat életemben, mindig úgy éreztem, mintha egy tündéri alagúton ereszkednék le velem a mesék griffmadara, az arany-, ezüst- és gyémántmezőkre. Mintha történelmi távlatba jutnék. Erdély mindenképpen más, mint a mi tágasra kinyitott, nagy alföldi világunk. Erdély földjén dalolnak a mondák, legendák, ott ismeretlen életet találunk. — Erdélyben mintha rányitottam volna a szétlépett, tűzbe vetett Sibylla-könyvnek egy fontos lapjára. Nem szabad elfelejteni egy percre sem, hogy a magyarság nyelvsziget. Hogy az egész világon sehol sincs sem rokonunk, aki fegyvert fogjon értünk, sem boldog ősünk, akinek térdére hajtsuk árva fejünk, nincs hová néznünk testvérre, a faj olyan valakijére, akire apellálhassunk, aki a tudománya emeltebb fáklyájával belevilágítson a mi életünk szegénységébe. Nincs több testvérünk: csak az egész egyetemes emberiség. A mi naív eposzunk, a világirodalom nagy eposzai. S itt vagyunk ezer éve. Valósággal itt vagyunk. Nem lehet letagadni, hogy itt, nyolcmillió, tízmillió, tizennégymillió magyar most már együtt: az emberiség ezermilliós népkavargásában itt vagyunk s bajtársak vagyunk, akire számítani lehet. Erőtartalékok vagyunk, amelyvel számolni kell."

A fél évszázados Móricz Zsigmond-i gondolat kavargott bennem akkor is, amikor Fadrusz János monumentális Mátyás-szobrának szomszédságában, a Szent Mihály templom szentélyének közelségében, a képzőművészek szövetségének galériájában *Livia Dragoi* román művészettörténész és *Kántor Lajos* szerkesztő, művészeti író Kós András szobrászművész ötven alkotásból álló retrospektív kiállítását megnyitotta a nagyszámú érdeklődő közönség előtt. A megnyitó ünnepi hangulata, baráti közvetlensége, melegsége, a kiállított fából faragott alkotások esztétikai üzenete, etikai, erkölcsi mondanivalója éreztette mindannyiunkkal az itt és most megismételhetetlen élményét, emlékét, történésének emelkedett atmoszféráját. Apáczai Csere, Tótfalusi Kis Miklós, Déryné alakjait körbejárva, édesapjának Kós Károlynak ráncos homlokát gondolatban végigsimogatva. Cs. Szabónak egy fülszövege idéződött belém: „Az ember sose magáért gyarapszik, visszatérő őseinek, a vérhazatérő emigránsainak kell a tágabb szállás. Ábrándjainkkal, csalatásainkkal mindhalálig első húsz évünknek adózunk, tisztuló gondolatainkkal a halottak légióinak."

Kós András alkotásaiban ott munkál a sztánai gyermekkor boldogsága, a temesvári világracsodálkozás reménysége, a polihisztor édesapa szigora, a gondoskodó, féltő édesanya kitárulkozó szeretete, féltése, a kolozsvári élmények, emlékek örömei, félelmei, kételyei, megvalósult remények és a vesztett illúziók.

Úgy érzem, hogy Kós András emberi habitusában, művészi teljesítményében, alkotásainak témájában, mondandójában, formai megoldásaiban benne vannak a haza és a nagyvilág, Erdély és az európaiság, művész és társadalom, képzelet és valóság vibráló ellentmondásai, finom összefüggései és az az

A kertész leánya

iskolázottság, művészi magatartás, kutató tevékenység, művészi folyamatosság, amit a szűkebb haza s benne a magyarság helyzete, művelődéstörténete erkölcsi, rangra emelt az idők folyamán. A mai nehéz világban, az erdélyi zord időkben Kós András szobrainak tiszta gondolatisága, a gondolati precizitásának pontos, hallatlanul finom formai megvalósítása még nagyobb hangsúlyt kap. Rohanó világunkban, amikor gondolkodásunk, látásunk egyre racionálisabbá válik, a nagyvárosi vagy kisvárosi lakótelepen élő ember életéből kizáródik a természet. A művészet számos feladata közül egy lehet ennek az ősi állapotnak visszaidézése, figyelmeztetés az eltávolodás veszélyeire, egyféle mementó.

Az erdélyi népművészet, szobrászat, iparművészet mindig is szívesen használta a fát, ezt az „élő" anyagot, amely átalakulása, szoborrá plasztikává, relieffé válása után is tartalmazza alaptermészetét, hogy tudniillik feltárja életét, múltját, engedelmes, lehet látni szerkezetét, engedi magát alakítani, díszíteni és szerényen mutatja szépségét, bársonyosságát, békéjét, barátságosságát. Fafiguráiban, az emberi alakban a változatlan állandót, az élet rejtőzködő törvényeit keresi. A természetben feloldodó expresszív szemléletet, gondolkodásmódot tudja megmutatni a fával úgy, hogy a környezetet felmelegíti, feljavítja, emberi léptékűvé teszi.

Kós kezenyomán az anyag természetéből adódó lehetőség még fokozódik egyszerűen azért, mert az alkotó rendkívül precíz, pontos, rendet, fegyelmet, gondolati és esztétikai tisztaságot tartó, követelő fafaragó művész. A szobrokból kisugárzó intellektuális szellemre, példás rendszeretetére, elkötelezett humanizmusára a „A kertész leánya", a „Vasárnap" című kompozícióit említem legszívesebben, mert félreérthetetlen jegyeit érzem ezeken megvalósulni. „Ballada" című alkotásában a nyers anyag és a kimunkált forma egyensúlya, szépsége, tömörsége biztosítja a végtelen természet és a véges emberi világ klasszikus harmóniáját. Szobrainak dekorativitása nem önmagamutogatás, a fa szépségéből adódó lehetőség felhasználása.

A kolozsvári kiállítás anyaga együtt is, de külön-külön minden egyes alkotás sugározza az erdélyi intellektus erejét, Kós András művészetének mának szóló üzenetét, örömét, lelkesedését. Békességet, megértést, harmóniát intonálni akaró művészi üzenet, teljesítmény, amelyet jövőre szívesen látunk itt Szentendrén, a művészetek városában.

Bihari József

KOS ANDRÁS 6.p.

Református Lapja 1990. V. 27.

... beiktatott lelkész a 127. zsoltár 1—2. verse alapján a közelmúltra visszatekintve boldogan tett bizonyságot arról, hogy ha az Úr építi a házat, akkor nem hiába dolgoznak azon annak építői. A jövőre nézve a lelki egység erősítésének, a keresztyén élet példamutató szeretetének szükségességét hangsúlyozta. A gyülekezetnek nemes öröksége az ökumenikus szellemiség, azt továbbra is ápolni akarják.

Stein Ernő római katolikus kanonok hozzászólását követően Tóth püspök az egyházkerület nevében köszöntötte a gyülekezetet.

A közgyűlést követően a püspök imádsággal szentelte fel az új gyülekezeti termet.

Kardos Ábel

Kilencvenéves a fóti énekkar

Nevezetes nap volt a fóti gyülekezet életében április 22-e. A templomudvar nagy munkálatok színtere, mindenfelé építési anyagok, faltörmelék, kopasz templomfalak, állványok sokasága, bizony nem szívderítő látvány. Ennek oka: a gyülekezet nagy építési lázban van.

Mégis ez a nap a fótiak örömünnepe volt. Az egyházközség énekkarának ugyanis ez a nap volt a kilencvenedik évi jubileumi ünnepe. A délelőtti istentisztelet keretén belül hangzottak el a kórus ünnepi énekei: Viadana, Haydn, Bárdos, Gárdonyi Zoltán és Gárdonyi Zsolt művel. Az ünnepi igehirdetést *Berzétei László* esperes végezte. Hálaadással emlékezett az elmúlt 90 esztendőről. Hangsúlyozta: milyen fontos szerepe van a gyülekezetben az éneklésnek, az énekkar szolgálatának pedig kiemelt fontosságot tulajdonított.

Igehirdetés után *Kalocsay Ferenc*, a kórus karnagya összefoglalólag ismertette az énekkar történetét. Megemlékezett a híres árvalányhajas Fóti Dalkörről. A régi karnagyok közül kiemelte Dallos Dezső munkásságát, aki 20 éven át vezette a dalkört, 1944-ig, amikor a háborúban elesett. Ma is szeretettel emlékeznek rá.

Nagy megbecsüléssel szólt dr. Gárdonyi Zoltánról, aki a Fóti Énekkar számára 21 kórusművet írt. Atyai barátságával és az énekkar számára írt művekkel nemcsak a kórus, de az egész gyülekezet iránti szeretetét bizonyította. Sokszor elkísérte az éneklő együttest szolgálati útjára, vagy vállalta az énekek orgonakíséretét. 1958—60-ban a fóti Mandák otthoni kántorképző vezetője volt. Szerénységével, hívő életével, egyházzenénk önzetlen szolgálatával az énekkar további munkájához mutatott jó példát. A kórus ennek nyomán kíván továbbhaladni.

A 90 éves jubileumon az énekkar úgy határozott, hogy felveszi az 1986-ban elhunyt Gárdonyi Zoltán nagyhírű zeneszerzőnk nevét, aki — Kálvin példáját követve — kívánságára jeltelen sírban fekszik, még a közvetlen hozzátartozói sem tudják hol, s ezzel is szerénységét fémjelezte. Sírjára virágot nem vihetnek, de szeretetét és tiszteletét így fejezik ki iránta. A presbitériummal, valamint a nagyközségi tanáccsal egyetértve Gárdonyi Zoltánról utcát neveznek el Fóton.

Az énekkar további munkájához sok sikert kívánva, a 90. zsoltár éneklése közben hálaadással távoztunk a templomból.

Fodor Tiborné

„bőgve törte át a gátot"

elszakított vérerecske, amelyen át lassan „elvérzik" a falu.

Hogyan is történt? 1970. május 14-ről 15-re virradó reggel — inkább a hajnali órákban — erőteljes ablakdörömbölésre riadtam fel. Félhomályban a félelem megsokszorozódik. Az ablaküvegen keresztül hangfoszlányok jutottak el hozzám. Reszkető hangon mondja kislányom: „Édesapám, kopogott valaki az ablakon." A szokatlan ébresztőt „rendezett" férfit azonnal megismertem, hogyne ismertem volna, akkor már tizenöt éve éltem közöttük, ha a szememet behunytam volna, csupán hangját hallgatva bárkinek is, ráismertem volna. „Azonnal tessék jönni, a falu köré védőgátat kell emelni, a Szamos folyó Matolcsnál átszakította a gátat, Fehérgyarmat már vízben áll, reggelre Nagyarban lesz." Ott is volt, de még milyen?

Akik a faluban maradtunk — csupán néhányan — derékig érő vízből mentettük a menthetőt. Koromsötétben — mert a villany is kialudt —, vontatóra rakjuk az állatot, a még mentésre érdemes bútordarabokat, s szörnyű sárban-vízben; két-három traktor vontatva a pótkocsit, igyekszik kikecmeregni a szárazra...

Családom szüleimhez, Vajára menekült. Én nem hagytam el a falut. Saját felelősségemre. Harangozónk is elmenekült. Magam harangoztam. Tudtam, az otthon maradt emberekre megnyugtatóan hat a harangszó. Olyanok jöttek a templomba, akiket évek óta sem láttam a templomban. Gumicsizmásan, döbbent csendben énekeltük a 89. zsoltárt. Talán soha olyan átélt hangsúllyal nem mondtam az előfohászt: „*Kegyelem* nékünk és békesség." Jerémiás könyve 9. fejezetének 21. versét olvastam a Bibliából. „Feljött a halál az ablakunk alá." Mielőtt egyetlen szót fűzhettem volna hozzá, a szemekből megeredtek a könnyek, magyarázat nélkül értették az Ige üzenetét. Sírtunk, de nem szégyelltük könnyeinket. Hiszen, ha az átélt szenvedéseknek tükrén rezegnek a könnyek, nehezen halványul el fényük.

Egy hét után elvonult az ár, az emberek hazatértek. Megkezdődött az újjáépítés. A családi házaknak több mint a fele teljesen elpusztult.

Az árvízsújtotta lakások, különböző épületek újjáépítéséhez a mintegy 40 településen 40 millió téglára, 10 millió égetett blokkra, 15 ezer tonna cementre, 7 ezer tonna égetett mészre, 80 ezer köbméter folyamkavicsra és terméskőre volt szükség. 1970. november 10-re a 268 családi házból községünkben 144-et építettek újjá. Így épülhetett Nagyarban is 2 szoba, előszoba, összkomfortos, regionális vízvezetékes, parkettás, központi fűtéssel ellátott lelkészlakás, gyülekezeti teremmel kombinálva, majd 400 000 forintos költséggel, melynek tetemes részét a Zsinat Elnökségi Tanácsa bocsátotta rendelkezésünkre.

Akkor azt mondogatták: Aranyvíz volt ez, nem árvíz. Mi a zsoltárossal valljuk: „Áldásul volt a nyomorúság"...

Tóth Ferenc

Almásneszmélyben (Dunaalmáson) a Debreceni Kollégium 450 éves történetéről tartott előadást dr. Szamosújvári Sándor tanár, honismereti szakfelügyelő, debreceni helytörténész. A vetítettképes előadást jól kiegészítette a debreceni Kántus műsora felvételről. Az alkalmat dr. Ferenczy Miklós orvos-lelkész vezette.

Kós András: Apáczai (1975)

Felelős kiadó: Szabó Ferenc – (XIII/246) Halaspack Rt.

KÓS András

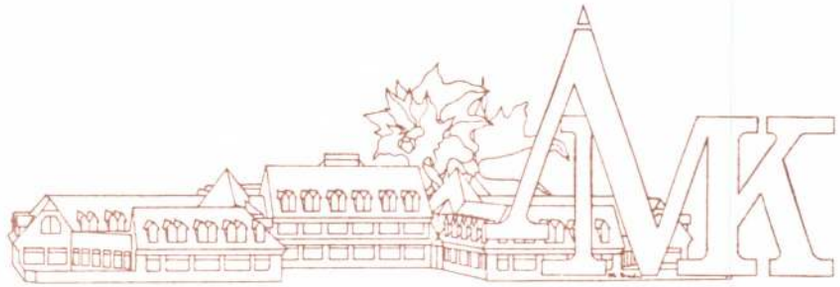

Meghívó

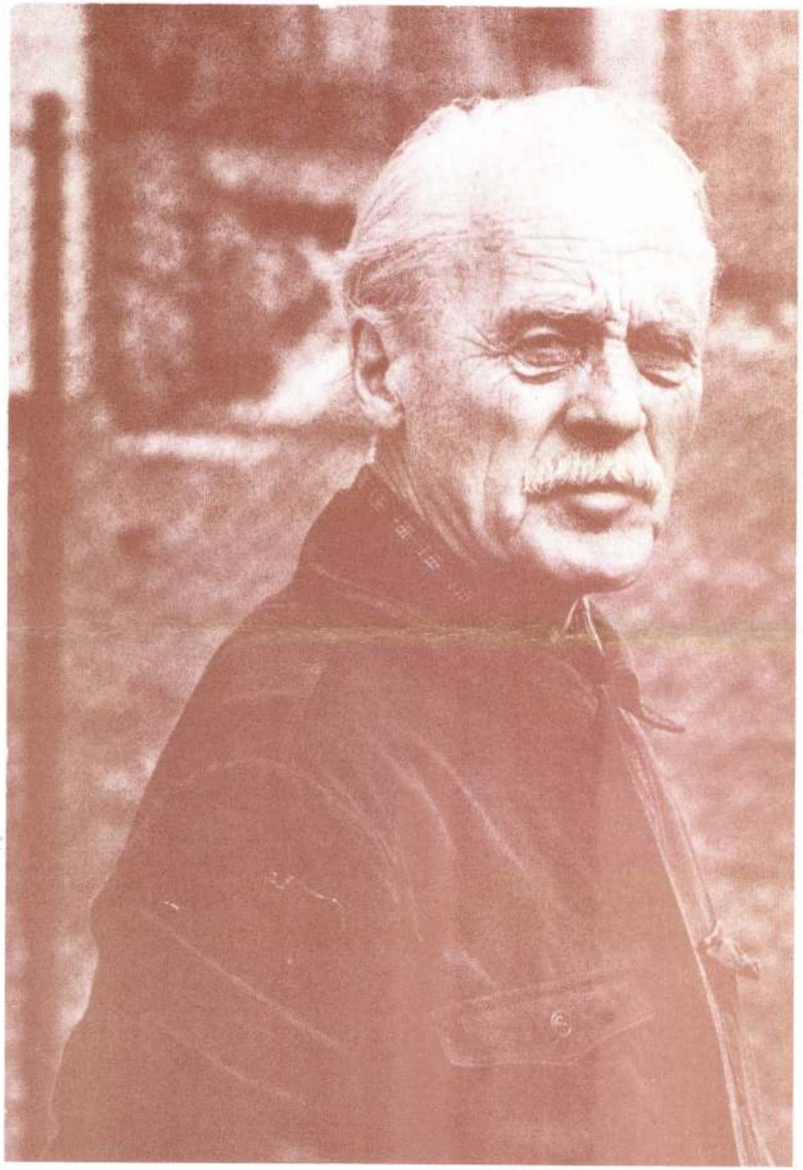

Kós András

A Kiskunhalasi Általános Művelődési Központ

és a

Romániai Képzőművészek Szövetségének

Kolozsvári Fiókszervezete

tisztelettel meghívja Önt

1992. augusztus 29-én 9 órára

KÓS ANDRÁS

szobrászművész

kiállításának megnyitására

nem valósult meg

TÁ

KÓS András, *Clear Sky, cat. no. 140*

With studies at the Fine Arts School, where Romul Ladea was a teacher, Kós András (b. 1914) is related to architect Kós Karoly, who introduced elements of the "Jugendstil" to Transylvanian architecture. He had many exhibitions starting from 1929 and participated in exhibitions of sculpture organised in Cluj and abroad. The most representative are the ones opened in Cluj in 1990 and Budapest, 1991. As a beginning sculptor, he was attracted to the artistic formulae used by Ladea and later, in the 50's, he chose to mould great shapes that would augument the monumental intentions of the ensemble. Kós's art is cristalised at the crossroad, between the searches of our century (the expressionist generation and Fritz Kemer) and original transfigurations coming from the traditional Hungarian village. In his creation, these elements are put together, being sustained by a artistic tradition and a culture less common, reaching in the 60's a formal synthesis of his own. Leaving behind the limitations of a marked figurative style, he evolves towards haptic artistic forms, capable of transmitting the vitalist vision of the sculptor. His artistic language has authenticity and suggestion power. In the 8th decade, he insisted mostly on wood carving. The vision of life and nature broadened its meaning. The return to archaic sources makes Kós's vision enter in his last creative decades "the order of the primeval garden" an essential order of conceiving with the hope of fruits; the area of his motifs also submits to this order. You can speak of order in a large artistic type of expressionism that demands the return to sources. Kós never stops referring to reality, symplifying, moving towards expressive concentrations, gathering meanings, realizing true artistic metaphors. A work of referrence for Kós' myth of poetics, *Clear Sky* (altorelief on wood) in our collection, 1980 offers allusions to the "ancestral garden" the few characters carved in wood statically, virtually, stressed upward as vigorous or thin tree-trunks represents "being" not "movement". From here comes the ecstatic expression of these faces, the isocephalia of characters, the transposition to stone of attitudes, the gravity of the whole compositional group. (A.R.)

Romul LADEA, *Pietà, cat. no. 148*

A personality that contributed to the development of Romanian sculpture, a promoter of the Transylvanian sculpture school, based on modern principles of rendering artistic forms, Romul Ladea (1901–1970) is integrated in the efforts of transfiguration and settlement through art of the ideals of the Union in the soul and conscience of an entire generation of creators. He studied with Paciurea, he knew European sculpture (Paris, Vienna etc), which helped the formation of his own artistic universe in which the shape is sometimes abrupt and rough, doubled by a subtle silence of moulding planes, violently searching for light. His debut and his originality were saluted by Blaga: "Honestly sincere of a vague mysticism of pain, he stands now in front of us, resistant to any critical analysis." Ladea's mythopoetics has its sources in the Romanian primaeval life, represented by heroes of the Banat, to evolve later towards the emblem of the Romanian village, proclaiming the bending of the existential fight and sacrifice always towards good and truth, underlining love's solar omnipotence. Starting with personalities of our history, passing beyond the conventions of the genre and sometimes of the epoch, Ladea innovated beginning with the 30's, obtaining valuable syntheses of monumental expressions characteristic of Romanian art in Transylvania. Vigorous, sincere and original, Ladea's work claims to belong to a way of feeling and thinking characteristic of Romanian spirituality, but also conferring a missionary role to art on a moral and social plane (expressionist traces that penetrate Romania of Jugendstil ways, especially in the portraits of symbolic expressive value of the first decades of our century – *Simion Bărnuțiu, Horea, Cloșca* and later the artistic corolary of Greek spirituality and expresivity, *Școala Ardeleană)*. In this horizon of creation, where tradition is united with innovation, there is the power, the support of forming generations of sculptors, all mentored by their spiritual master, professor Ladea in the Fine Arts School of Cluj or "Ion Andreescu" Institute. In the terror and incertitude of the Second World War, Ladea affirmed through his creation the stability of eternal values: wisdom, the symbolic power of love, in wood carvings, bronzes and especially reliefs. In essence, starting from the abruptly carved shape, the expression becomes calm with a discreete note of gravity passing from the stormy fervour of expresivity to its combination with harmony. In the very difficult years of Suceag (1951–1961), when Ladea was forced to give up teaching, he opposed to hardships of living the serenity of a high spirituality. His work marks the degree of a complex lyrical and refined expression. His friendship with Blaga materialized not only in the representation of the poet, but also in a full agreement, under the sign of deciphering the mysterys of the world and their embodiment in poetry and sculpture. There was born an emotional "Book of Ages", in sculpture but also representations of love, pain, faith. In our patrimony there is maybe the most valuable piece of those times, *Pietà*, 1951 pyramidally conceived in altorelief. Forsaking physiognomical details and volumes that counterbalance fine abstractisations of surface,: Ladea offers us his entire talent, the quality and nobility of his moulding. (A.R.)

her, Kós András (b. 1914) is related to architect
vanian architecture. He had many exhibitions starting
Cluj and abroad. The most representative are the ones
he was attracted to the artistic formulae used by Ladea
gument the monumental intentions of the ensemble.
entury (the expressionist generation and Fritz Kemer)
village. In his creation, these elements are put together,
aching in the 60's a formal synthesis of his own. Leaving
ds haptic artistic forms, capable of transmitting the vital-
suggestion power. In the 8th decade, he insisted mostly on
The return to archaic sources makes Kós's vision enter in
ial order of conceiving with the hope of fruits; the area of
e artistic type of expressionism that demands the return
towards expressive concentrations, gathering meanings,
of poetics, *Clear Sky* (altorelief on wood) in our collec-
rs carved in wood statically, virtually, stressed upward as
m here comes the ecstatic expression of these faces,
the gravity of the whole compositional group. (A.R.)

lpture, a promoter of the Transylvanian sculpture school,
(1901–1970) is integrated in the efforts of transfiguration
conscience of an entire generation of creators. He stud-
hich helped the formation of his own artistic universe in
silence of moulding planes, violently searching for light.
e of a vague mysticism of pain, he stands now in front of
urces in the Romanian primaeval life, represented by
nian village, proclaiming the bending of the existential
solar omnipotence. Starting with personalities of our
of the epoch, Ladea innovated beginning with the 30's,
tic of Romanian art in Transylvania. Vigorous, sincere
inking characteristic of Romanian spirituality, but also
ssionist traces that penetrate Romania of Jugendstil
irst decades of our century – *Simion Bărnuțiu, Horea,*
vity, *Școala Ardeleană)*. In this horizon of creation, where
f forming generations of sculptors, all mentored by their
on Andreescu" Institute. In the terror and incertitude of
lity of eternal values: wisdom, the symbolic power of
ting from the abruptly carved shape, the expression
ny fervour of expresivity to its combination with harmo-
s forced to give up teaching, he opposed to hardships of
f a complex lyrical and refined expression. His friendship
it also in a full agreement, under the sign of deciphering
ture. There was born an emotional "Book of Ages",
nony there is maybe the most valuable piece of those
ognomical details and volumes that counterbalance fine
ty and nobility of his moulding. (A.R.)

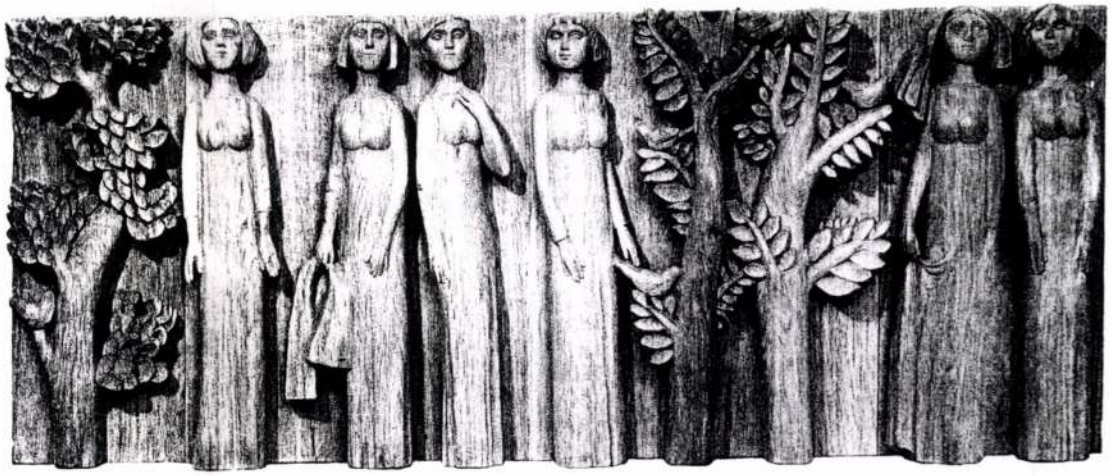

26 816

THE NATIONAL ART MUSEUM OF CLUJ
THE NATIONAL GALLERY

AUTHORS:
Introduction:
dr.Livia Drăgoi, researcher,
Manager of the National Art Museum – Cluj
Painting:
Velica Boari (V.B.), curator
dr.Livia Drăgoi (L.D.), researcher
dr. Negoiță Lăptoiu (N.L.), researcher
dr. Gheorghe Mândrescu (G.M.), researcher
Maria Rus Bojan (M.R.B.), curator
Sculpture
dr. Alexandra Rus (A.R.), researcher

n of Cluj

196953
ndays and Tuesdays when closed.

Kós Andrea M.D.K.

Művei a kiállításon

Tóvári Tóth István: A IV. Orsz. Pedagógus képző művészeti Kiállítás
Kisalföld 1965. febr. 28.

MDK

Kós András szobrász
Apám

A Mübarát Kiállitóhelyiség... Szépmüvészet, 1941.
159 l.

Kós András
kolozsvári szobrász MDK
pályázatott nyujtott be
a Kolozsvárott felállitandó Budai Nagy
Antal emlékmüre. .-.

Müterem 1958 I. évf. 9. sz. 46.o.

MDK

Kós András

Ősz, dombormü, tölgyfa
Önarckép, mészkő

Barabás Miklós Céh kiáll. N.Szal. 1944. márc.
13 l.

MTK

Kós András szobrász

L.I: A Barabás Miklós céh marosvjelyi... kiáll. Ellenzék, Kolozsvár, 1943. febr. 26.

MDK

Kós András

D.dr. feje, mészkő
F.K.-né feje, márv.
Álló akt, márv.
Nányi - a falu birája, tölgyfa
Lány kendővel, körtefa

Barabás Miklós Céh kiáll. N.Szal. 1944. márc.

13 l.

MDK

Kós András

G.S: Erdélyiek kiáll. a N.Szal.-ban.
Uj Magyarság, 1944. márc. 18. 8 l.

MDK

Kós András szobrász

Kós Károly, szobor
Férfi fej, "
Királyfi, "
Ülő nő, "

B.A: Erdélyi képzőművészek a Műbarátban.
Magyar Nemzet, 1941. ápr. 27. 17 l.

MDK

Kós András

A királyfi, relief, körtefa

Műbarát VIII. kiáll. Erdély. 1941. ápr.

MDK

Kós András

Krisztus, mészkő

Műbarát VIII. kiáll. Erdély. 1941. ápr.

MDK

Kós András

Ápám, tölgyfa
Férfifej, márv.

Műbarát VIII. kiáll. Erdély. 1941. ápr.

Kós András

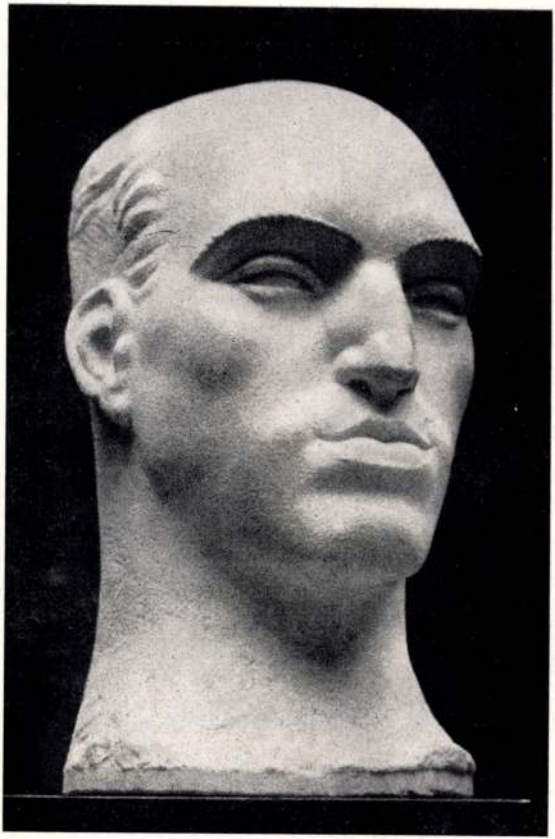

KÓS ANDRÁS: FÉRFIFEJ. MÁRVÁNY.
(MŰBARÁT-KIÁLLÍTÁS.)

András Kós: Männerkopf. Marmor. (Kunstfreund-Ausstellung.) — András Kós: Testa d'uomo. Marmo. (Espos. dell'Intenditore.)

F. FERENCZY JÚLIA: ÖNARCKÉP.
(MŰBARÁT KIÁLLÍTÁS.)

Julia F. Ferenczy: Selbstbildnis. (Kunstfreund-Ausstellung.) — Julia F. Ferenczy: Autoritratto. (Espos. dell' Intenditore.)

KÓS András

91 8. 65-66
12. 53

Új Művészet

KÓS ANDRÁS

[szobor]

Párbeszéd, 1985 - 91.8. 65

~~Kós Károly~~ Apám, 1985, szilfa, 46x30x39 - 91.8.66

Új Művészet

Kós András
szobrász

A Kolozsvári művészeti hetek keretében rendezett kiállításon a Kőszobrászati díjat ítélték neki.

Új Magyarság 1942. V. 12

Kós András MDK

Judás, dombormü

Mücsarnok 1944 Székesfőv. Képtár Jub. Kiáll.

Kós András

nobrány

„Nányi" (A falú birája) c. tolgyfa-nobra

repr.

Pásztortűz

1943. 5. sz. cim lap.

SCHULEK JÁNOS
ÉPITÉSZ-TANÁR

TELEFON 88–53.

Tekintetes

Műemlékek

Tisztelettel
Porsonyi Ferenc
János Kápolnáj
munkái ügyéb
27-én Porsony
Az ezen
számlát Kor
ben van szer
Budapest 191

M.D.K.

Kós András

"Két jól stilizált plasztikája" szerepel az erdélyiek kiállitásán a Müterem helyiségeiben rendezett kiállitáson,-irja Szigethy István: "Két kiállitás" c. kritikájában.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941. május 2-8. IV. évf. 18. sz.

Tovább

Kós András

Kosa Huba Ferenc

Kudelász Károly

B. Illyefalvy Lőte Éva

Matei Aurél

Matéka Sándor

K. Nagy József

Ősz Nemes György

Siklódy Lőrinc

szobrászok

lásd Kolozsvári

Műcsarnok megnyi-

tó kiáll. kat. 1943

805 szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

(Min. 5'000 Ft. t. utalki.

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat

Utóirat

Másolta

Kós András

l.

Magy. Tanár

1942. 54. l.

1929.) 173. l. — Lepold—Lippay 55. l.

meggyógyítja az inaszakadtat
réz, olaj, 50·5×38 cm.
csi műcsarnok árverésén Simor prímás
lta.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új
Magyar Sion, VII., 1876., 115. l. —
.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új
Magyar Sion, XVI., 1885., 764. l. — Masz-
ghy II., 103. szám. — Lepold—Homor
7. l. — Lepold—Lippay 55. l.

az Olajfák hegyén
n, olaj, 50×40 cm.
ba—Odescalchi-családtól.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új
Magyar Sion, VII., 1876., 116. l. — Z.: Az
ztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar
ion, XVI., 1885., 764. l. — Maszlaghy II.,
02. szám. — Lepold—Lippay 55. l.

gyal Jézus születését hirdeti
n, olaj, 78×95 cm.
epold—Homor 97. l. — Lepold—Lippay
5. l.

születése
n, olaj, 75×102 cm.
eszédes Kálmán: Az esztergomi érseki kép-
ir. Esztergom, II., 1875., 43. szám. —
epold—Homor 97. l.

Kós András, szobrászművész 1) Folytatás

Az 1910-es években született Abódi Nagy Béla Kós András, Andrásy Zoltán és mások többnyire poeta doctusi szellemű elzárkózással, reagált a folklorizmusi eseményekre, ritkán és csak kollektív kiállításokon szerepeltetett egy-egy művet. Nagyobb retrospektív tárlattal néhányan közülük máig is adósaink.

„Ketten" c. [repr.]

Mezei József: Átlépni az empíria küszöbén.

Korunk, 1979. febr. 62. old.

Kós András, szobrászművész

Kolozsvár legfelkészültebb, európai mértékkel mérhető szobrásza, a súlyos, a monumentális iránti különös érzékű Kós András, az évtizedekkel ezelőtt készült, eldugott bábolnai dombormüvön kívül (emlűve) nem kapott megbízást emlékmű alkotására. A művész most 65-ik évében van s ez nem az a kor, amikor a nagy méretű szobroknak nekikezdenek. Legjobb alkotóéveit semmisítették meg, hozzá nem értésből, vagy át nem gondoltságból.

Borghida István: a művészet semmilyen ágában sem olyan fontos a közvetlen kapcsolat más központokkal, mint a képzőművészetben.
Korunk, 1979. febr. 73. old.

Kós András Zoltán

„Bolyai"

(Szobor)

Igaz Szó naptár 1973

Kós András szobrász

„Bolyai János"

- szobor fej a
műmellékleten

Igaz Szó: 1975/3

Kós András szobrász

- Fecza Péternek volt tanára a Jon Andreescu Képzőművészeti főiskolán

Wágner Ottrán: Indulástól-beérkezésig

Igaz Szó 1971/8 275 old

Kós András

- Tamara Dobrin elvtársnő, említi amikor, a mai képzőművészetről beszél

Említve: Abodi Nagy Béla, Barabás István, Bandi Dezső, Balogh Péter, Bene József, B. Lukács Ethel, Csorvássy István, Deák Ferenc, Fekete ~~József~~, Feszt László, Mikola András, Nagy Imre, Puskás Sándor, Szervánusz Jenő és Tibor, Szentimrei Judit, Szobotka András, Szőnyi István, Tóth László, Gy. Szabó Béla, Hunyadi László, Jecza Péter, Kovács Zoltán

Kovács János: Egység és sokoldalúsága képzőművészetünkben

Igaz Szó 1973/1, 134 cd

Kós András szobrász

Kós András szobrász

- Lényeges lesz az elkövetkezendő években monográfia formájában bemutatni a művészetét

Említve: Incze János, Szervátiusz Jenő, Vida Géza, Szolnay Sándor Nagy Imre, Nagy István, Nagy Albert, Tihanyi, Berényi, Kmetty Czigány, Fülöp Antal Andor, Mohi Sándor, Kós András, Balázs Péter, Csontváry, Szőnyi István, Krizsán János, Gyárfás Jenő, Balogh Péter, Bortnyik, Vasarely Victor, Moholy-Nagy, Kassák, Dési Huber, István, Kemény Zoltán, Thoma János, Mattis Teutsch János, Klein József

Jakabovits Miklós: Művészeti monográfiákról és a képzőművészeti köznevelésről

Konunk 1978/7 606 old

Kós András Szobrász

Kós András szobrász

„Leányok"
„Rájusi köszöntő"
„Apáczai"
„Anya és leánya"

– szobrok a
tedőlapon

Igaz Szó 1973/3

Kós András nobrász

Boros Judit: Egy kiállítás nobrai

Művészet, 1983. április

Kós Károly

Kós János 75 éves

Magyar Nemzet 1985. 1. 14.

Kós András

Kós Károly

Forrás 1983/12

MDK

Kós András, szobrászm.

Apám. Fej. Tölgyfa-szobormü.
Repr.

Mübarát -kiállitás.

Szépmüvészet. 1941. 6.sz.

Kós András

szobrász

Önarckép, mészkő

A. Z. festőművész

feje, márvány

Művészeti hetek

Kolozsvár 1942. 102. l.

F. Európa lapterj.
Abaujszántó

„Európa"
lapterjesztő kiadó R. T.

Nyomtatvány.

Budapest
V. Visegrádi utca 36

Kós András

A kolozsvári VI. Nemzeti Képzőművészeti kiállításon a vallás- és közoktatásügyi miniszter

a kőszobrászati díjat Kós Andrásnak *A. Z. festőművész feje* c. márványszobráért ítélte oda.

Szépművészet

1942. 17. 6.

CASTELLO SFORZESCO

SALA DEL GONFALONE

CATALOGO

Kós András

szobrász

lásd

Művészeti lexikon

Kolozsvár 1942

43. l.

Kós András

zobrázt

A. Z. festőművész

Képmása, mell-

zobor

Repr.

Szépművészet

1942. 6. z.

Ferenczy Is

Dezső. 8 o,

Ferenczy Va

Budapest, é

Fettich Nán

giájához. /

96 L, Budap

Fettich Nán

és az ősmag

Fettich Nán

8 o, 32 K,

Fettich Nán

sége. 4 o,

Fettich Nán

ge.I-II.köt

Figus Béla:

templom épi

gótarján, 1

Kós András

Az erdélyi művészeti hetek alkalmából Kolozsvárt rendezett kiállításon a vad. és közokt. miniszter kőszobrászati díját nyerte

Pesti Hírlap

1942. máj. 12.

(Az Erdélyi Művészeti Hetek első ünnepségei.)

ADATGYÜJTŐ IV A VALLÁSOK

/egyházi, egyháztársadalm

stb./ munkájáról az 194

leg 1941. junius 1.-től 1

Név :.....

Gyülekezeti istentiszteleten sz

.....

.....

.....

hányszor és hol .....

.....

Vasárnapi iskolát vezetett, csop

.....

Temetett.....Esket

Csendesnapi előadást tartott :

.....

Kós András

nobrán

l

Szépmüvèszet

1942. 125. l.

LAURENTI CESARE.

Kós András

l.

Szépmüvészet
1944.269.d.

Kós András

l.

[Szépmüvészet]

1944. 204. l.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp. V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Kós András

Kós András: Aremás
(A vallás- és közoktatásügyi miniszter kőszobrászati díjának nyertese)

Film - Színház - Irodalom
1942. 21. sz. (A Képző-
művészeti Társulat dí-
jnyertes alkotásai.)

Szegedy József
Kétegyháza

Kós András

szobrász

A polgármester

c. fasszobra kiállítva

Zam 1947 Bpest

1—

91. Matteo di Giovanni (zien ai Pes-
tö; 1435 körül 1495): Madonna. Fa. (Jézussal és két angyal)
tempera, 67 × 78 cm.

Jerevich PA 225 l. (repr. 226 l)
Matteo di Giovanni

—

Berti Joesca, 947 l. (repr. 944 l.)
Matteo di Giovanni

—

Pelagu, 184 (repr. 174 l)
Matteo di Giovanni

—

Benesch Belved 70 l.

Kós András új szobrai

. A kőszobrászati díjat az ifjú *Kós* András kapta meg, nyers erejével már nemcsak ígéret, hanem teljesedés is

Spectator: Örömben örök. Magyar Nemzet 1942. jún. 7.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

KÓS ANDRÁS :

147. Judás. - Dombormü, fa. 44 x 58 cm.
Jelz.l.b.: "Kós X 1942."

Székesfőv. Képt. jub. kiáll.
1944

Kós András

213. Mikófalva. - Olajf., v. 50 x 70 cm. Jelz.b.a.s.: "Peterdy G."

POHÁRNOK ZOLTÁN :

214. Dunakanyar. - Olajf., v. 50 x 40 cm. Jelz.l.j.: "Pohárnok Z. 1941".

PÓLYA TIBOR / 1886 - 1937 / :

215. Tosca. - Olajf., v. 70 x 60 cm.Jelz. l.j.: "Pólya".

216. Dizőz. - Temp., d. 40 x 55 cm. Jelz. l.j.: "Pólya Tibor".

KÓS ANDRÁS

128.	D. dr. feje, mészkő	mgt.
129.	F. K.-né feje, márvány	mgt.
130.	Álló akt, márvány (+ 30% f. a.)	5000.–
131.	Nányi — a falu bírája, tölgyfa (+ 30% fényűzési adó)	3000.–
132.	Lány kendővel, körtefa (+ 30% fényűzési adó)	3000.–
133.	Ősz, dombormű, tölgyfa	2000.–
134.	Önarckép, mészkő (+ 30% f. a.)	2500.–

Nemzeti Szalon

1944. márc.

Barabás Miklós Céh

Kiáll.

Kós András

szobrász

Kolozsvár Petőfi u. 32.

lásd

Barabás M. Céh kiáll.

Kolozsvár 1943.

Herkules a sárkánnyal
Színes viasz, üveglemezen, 25 × 20, ill. 22 × 28 cm.

Diana (200. kép)

Saturnus

Najád
Viasszobrok, 30, 37 és 29 cm.
Hardy műveit Simor prímás vásárolta 1874-ben. Goethe: Aus einer Reise am Rhein. Sämtliche Werke, 25. kötet, Stuttgart, é. n. 190—191. l. — Maszlaghy Ferenc: Hardy viaszdomborművei az esztergomi érseki képtárban. Új Magyar Sion, VII., 1876., 528—541. l. — Esztergom, III., 1876., 26. szám. — Az esztergomi érseki képtár ... Vas. Újs., 1876., 412. l. — Maszlaghy Ferenc: Újabb adatok Hardy Bernát Gáspár életéhez. Új Magyar Sion, VII., 1876., 853—857. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — —ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 16. szám. — Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 522. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom 1887., 245. l. — Maszlaghy II., 129—142. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp., 1906., 288. l. — Esztergom vármegye ... Bp., é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság 1916., júl. 12., 5. l. — Thieme-Becker XVI. kötet 36—37. l. — Gerevich PA, 250. l. — Lepold—Lippay,

Kós András

részt vett a Nagybányai Művésztelep 1939. évi dec. kolozsvári kiállításán.

Makkay Albert:
Kolozsvári kiállítások.
Pásztortűz · 1940 · 118. l.

Kós András

Népdalillusztrációi

repr.

Pásztortűz 1939. 588, 589.

i koronázás alkalmával.[1] Valószínű,
azott az Árpádok korából, hiszen az
s művű ereklyetartók készítése főként
ajos, majd Zsigmond korában terjedt

egykori gazdag felszerelésből, mint
ább az írott források tanúságtételére
yzet a bazilika feltárásakor talált sír-
rintetlen királysírból, III. Béla sírjá-
azilikába temetkező u alkodókat, sőt
es halotti ékszerekkel földelték el. Ez
an volt okozója a királysírok pusztu-
később a „felszabadító" német-vallon
, hogy kincseit kifoszthassa. Lássuk
királysírjainak gazdag kincseiből.
omboló vízlevezetőcsatorna 1839. évi
tesen foglalkoztunk. A munkálatok
s kifosztottak. Ezek egyikét Henszl-
László király sírjának tartotta, nem

Kós András

nobrás

Andrásay Zoltán festő
képmása.

Repr.

Pásztortűz 1942. 3-4.
címlapján

XIX. sz. k.

1191. CSUTORA, népies mázas cserép. Magya
risch, XIX. Jh.

1192. JAPÁN FIU, szacuma keménycserép. Ja
Japan, XIX. Jh.

1193. FÖDELES VÁZA, fajánsz, kék leveles v
Gedeckelte Vase, Fayence, blau, dekorier

1194. KANDALLÓ-ÓRA, biscuit, aranyozott
putto. Jelezve: Leroy, Paris. XIX. sz.
fassung. XIX. Jh.

1195. KINAI LELKÉSZ SZOBROCSKÁJA,
Chinesischer Geistlicher, Steingut, farbig

1196. DISZTÁNYÉR, majolika, fehér alapon

1197. DOBOZ FEDŐVEL, mázas cserép, karél
sel. Japán, XIX. sz.

1198. KUPA ÓN FEDŐVEL, barna kőcserép,
XVII. sz.

1199. TALPAS KORSÓ, majolika, testén elő

1200. KIS KORSÓ, fajánsz, gömbös testén m

1201. KUTMEDENCE, grès, oszlopos szárán k
alak, vésővel. — Francia, XIX. sz. v.

—

Kós András

nobrász

Vásárhelyi Z. Emil:

Barabás Miklós Céh.
A fiatalok kiállítása.
Pásztortűz. 1941. 121,
122. l.

Krisztus c. nobra
repr.

1941 jan. febr.
Kolozsvár, vármegyeháza

PÓTLÁ

a XIX. katalóg

498. **LÓSZERSZÁM**, teljes felszerelés, nyereggel, rés
drágakövekkel. Nagy boglárral és kartusokkal, felü
verete hasonló diszitésü, barna bársony boritása
(Ki volt állitva az ezredéves történelmi kiállitás

PFERDEGESCHIRR samt Sattelzeug, Silber, teilweise
besetzt. Der Sattel mit braunem Samt, goldgestickt.

Kós András
nobrász

Krisztusfej c. nobra
repr.
Pászdortúz 1942.,
11. v. cimlapján

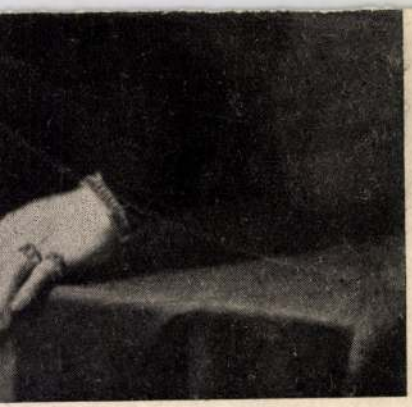

.

OLNÁR VIKTOR
TÉKA,
KÜLÖNBÖZŐ MÁS
ARMAZÓ MŰTÁRGYAK

LASS
IKTOR MOLNÁR
ISTÄNDE AUS HERR-
DEREM PRIVATBESITZ

KIADÁSA, VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8.

Kós András

1943. kolozsvári megnyitó Múcsarnok kiállítása

Nyár, fadombornú vall. és km. vásárlása

Szépművészet

1943. 159. l.

magnesként elszívta körükből Budapest. A [illegible],
festő, szobrász, színész és muzsikus a szerencsésebb érvényesülés vágyától hajtva jóformán mind a főváros felé tolongott. Ezt annyiban meg is lehetett érteni, hogy a vidéki képzőművész kevesebb munkaalkalmat, kisebb vevőkört és régebben kevesebb érvényesülési lehetőséget talált. Az első világháború előtti korszakban vidéki városainkban aránylag igen kevés művészi feladatot kellett megoldani, a nagyobb középületektől eltekintve, művészi megoldást kívánó épületet is keveset emeltek. Ez a nem szerencsés helyzet természetesen bizonyos sorvadást idézett elő a művészetek terén, még a nagyobb városokban is. A trianoni katasztrófa után jelentős fordulat következett. A nemzet lelkülete befelé fordult, a magyarság visszatekintett nagyszerű multjába, át- és átvizsgálta szellemi kincsesházát és új, hozzá méltó jövőjének kiépítése érdekében arra törekedett, hogy megmaradt értékeit mindenképen megmentse és gyarapítsa, fejlessze. Erdélyben, a Felvidéken és a Délvidéken értékes, bátorhangú, külön színű kisebbségi irodalom virágzott fel, a magyar művészek is mindenütt szervezkedni kezdtek. Csonka-Magyarország megmaradt városai sorra nekiláttak, hogy műemlékeiket, patinás történelmi épületeiket, városképeiket konzerválják és sajátosízű helyi kultúrájukat elmélyítsék. A mindenkori magyar kormány,

Kós András

szobrász

Vkminki áll. 1943

állami vásárlás, nem vok kiállítva:

Apám, fa.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Kós András

l.

Szépművészet

1941. 159. l.

337 JAN. 27 23
LKb

Kós András: Asszonyok, 1965, gipsz

(fotók Kulin)

Kós András

Művészet, 1975. jul.

azokra a tiszta, egyszerű quadrat, papír reliefekre, amelyek mind a mai napig foglalkoztatják. A mai munkái csak annyiban hasonlítanak a korábbiakra, hogy hatásuk tökéletesen utánozza ezeket; ami ott plasztikus relief formaként van jelen, most annak képeként, finom ceruzával megrajzolt grafi-

Használatos és indokolt még az idea art angol név is, amely alapján jogosan magyaríthatnánk az eszme művészet kifejezéssel, vagy a post-object art fordításával a tárgy-utáni művészet fogalmat is bevezethetjük. Mindegyik név rejt valamit a lényegből; igaz az, hogy ez a művészet a 60-as évek máso-

aktivizálás némileg hasoı
listák felfogásához, akik k
pontokból építették fel, m
ezek a néző recehártyáján
egységes képpé, ott teljese
festett tárgy formája. A
vész a vizuális gondolko
igyekszik növelni, amik

2

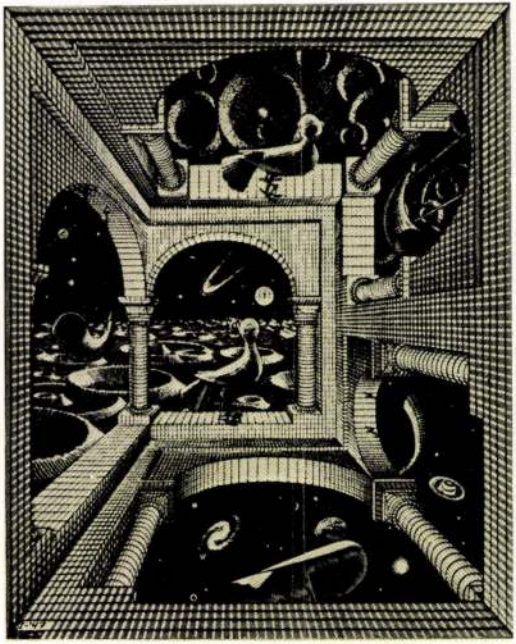

3

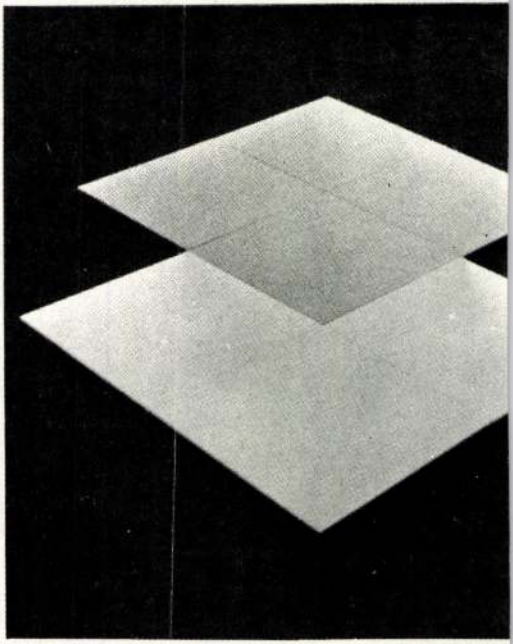

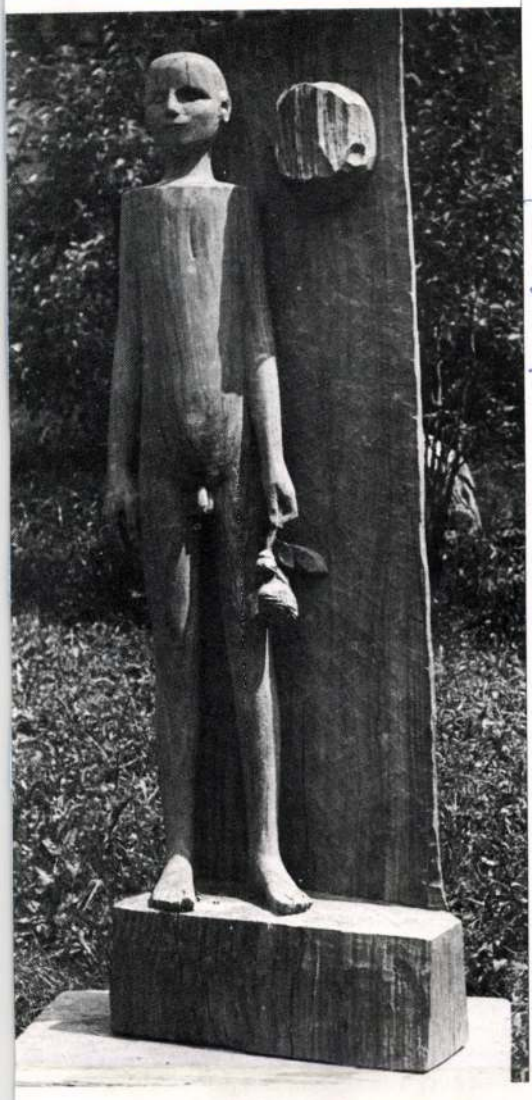

Kós András: Nap és virág. 1974, tölgyfa

1

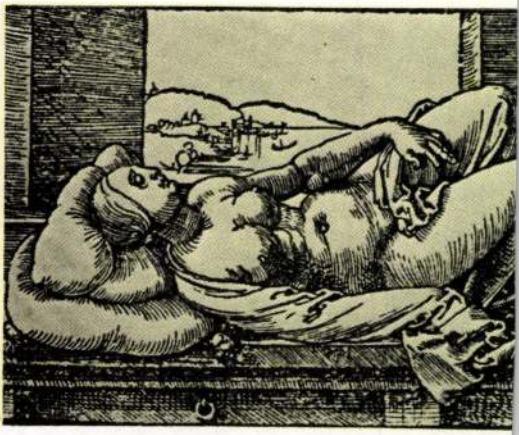

Jan Dibbets pe

Ha a holland művészetről beszélünk, Rembrandt, Frans Hals, Jan Vermeer van Delft neve jut eszünkbe, némi gondolkodás után a „moderneket" is felidézzük magunkban, elsősorban van Gogh-ot, Mondriant és a Stijl mozgalmat, és csak legvégső esetben tudjuk Appel és Corneille neveivel a Kobra csoportot azonosítani. A mai holland művészekről már sokkal kevesebbet tudunk – pedig az új fiatal generáció jelentős nemzetközi sikerei figyelmet érdemelnek; elsősorban Ger van Elk, Boezem, Dibbets, Schoonhoven nevei csengenek ismerősen a külföldi kiállításrendező szakemberek fülében. Schoonhoven a legidősebb (sz. 1914), műhelye már az ötvenes évek absztrakt expresszionista irányzatának is szállást adott, hogy aztán el nem csüggedő erővel keresse innen a kiutat, és fiatalabb kollégáinak is példát mutasson. Igye-

kában jele
azért kelle
kássága át
zedéktől a
len hatása
ban elmor
gével részt

De mit
amelynek
ség kedvéé
vészeknek
érzik jól m
a kritikuso
ták rájuk
hogy nehe
azért, hog
őket. Való
cept művé
landokra,
Dibbetsre?

A konce
conceptual

Kós András

Kós András: Anya gyermekkel, 1968, diófa

rspektíva-parab

ik meg. Schoonhoven nevét
tt megemlíteni, mert mun-
menetet képez a Stijl nem-
mai fiatalokig, noha közvet-
nem mutatható ki, azt azon-
dhatjuk, hogy tevékenysé-
vállalt a közös munkában.
s jelent ez az új generáció,
enti képviselőit az egyszerű-
rt közös névvel koncept mű-
nevezhetjük. Valójában nem
agukat ebben a köntösben,
k, művészettörténészek szab-
ezt a ruhát, de nem azért,
zebben mozogjanak, hanem
y a közönség is felismerje
jában mit is jelent a kon-
zet és mennyiben áll a hol-
és miként vonatkozik ez

pt művészet név az angol
art kifejezésből ered, né-

dik felében jelent meg, és
az avantgard tárgykultusz
a pop art-ban kulminált, a
a műtárgy és köznapi va
tárgy közti különbség; „
(all is pretty) hirdette An
elsősorban a tárgyak kö
felszámolására gondolt; t
az alkotói koncepcióban
tet, amely nem törekszik
állítására, jogosan nevez
utáni művészetnek. Éppo
koncept vagy eszme mű
zés is, hiszen az alkotók
goztatott véleménye, ho
munka értékét az elgond
adja meg, és nem a megv
a megvalósíthatóság minő
az eszme kiteljesedése a n
jában megy végbe, amik
utalásait, jelzéseit vizuális
vel összhangba hozza. Ig
nézőegyüttműködését,

Kós András

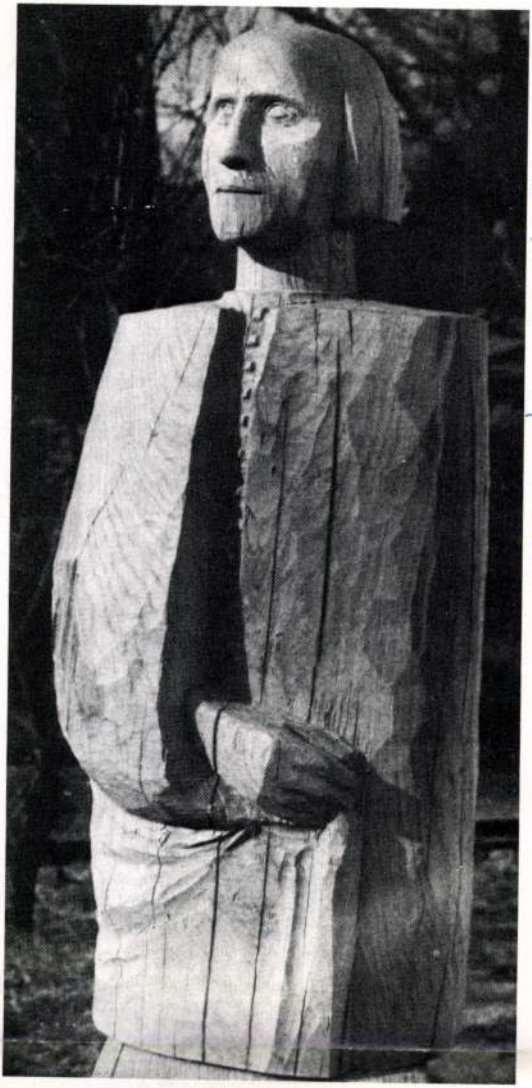

Kós András: Apáczai, 1972, tölgyfa

illetve el kellett távolítani az egyszínű fedőfestést, mely alatt az eredeti kompozíció kopottan megtalálható volt. Néhány helyen a faltól annyira elvált a képréteg és vakolat, hogy le kellett venni és új hordozóra téve visszaragasztani.

Az első fázissal, a technikai kérdésekkel kapcsolatban a hazai restaurálás egyik sarkalatos problémájához értünk. A sajátos vakolat és festésmód, a rárakódó szennyeződés és átfestés, az aranyozás megfeketedése és az ezekből fakadó konzerválási, tisztítási problémák megoldása, megfelelő anyagok kiválasztása a restaurátor feladata. Mindegyikük jól képzett szakember, azonban munkájuk során naponta olyan problémákkal kerülnek szembe, melyek csak kutatólaboratóriumban, restaurátor intézetben oldhatók meg a jelenleginél igényesebb, tudományosabb módon. Arra gondolunk, hogy sok szempontból elemezni kell a falazatot, a hordozó vakolatot, a festékréteget, az alkalmazandó technológiát és anyagokat ahhoz, hogy még jobb megoldást kapjunk. Egyre újabb anyagok kerülnek ki a gyárakból, ezek felhasználása általában és konkrétan csak kipróbálásuk után lehetséges, számos olyan mérő, vizsgáló, fényképező berendezést ismerünk, amelyek alkalmazhatók, beszerzésük azonban csak intézményen keresztül, jelentős pénzügyi fedezettel lehetséges.

Visszatérve a székesfehérvári rác templom falképeinek restaurálására, a munka második fázisa inkább művészi jellegű. Helyreállítási elveink értelmében a képek rekonstrukcióját, kiegészítését csak oly mértékben végeztük el, hogy a látványt ne zavarják hiányok, az esztétikai összhatásban üres foltok ne jelentkezzenek. Úgy éreztük, hogy a felfrissített színeknek meg kell őrizniük a kopottságot, az idők nyomát, meg kell tartani a kisebb bekarcolásokat. A nézőt a nagyobb felületeken jelentkező kisebb színhiányok, a kopásból adódó világosabb foltok nem zavarják.

Esztétikai egységet szolgál a kiegészítés módja is: a szokásos vonalkázási technikával egészítettük ki, így távolról egységes a kép, a vonalkázás megadja a kopottas felület hatását, ugyanakkor közelről vizsgálva jól megkülönböztethető az új és a régi felület.

A teljes munkafolyamatot fényképekkel, rajzokkal illusztrált dokumentációban rögzítettük.

Kós András: Anya gyermekével, 1969, szilfa

Született 1945. júl. hó, Kós András

4

Kós András szobrász.

Részt vett az idei kolozsvári tárlaton.

Kovács Iván kritikája

Igaz Szó 67/1 120.o.

KÓS András szobrász

Cz.M.[CZINE Mihály]: Kós Károllyal kézen fogva.
= Vasárnapi Hirek, 1992. szeptember 6. 8., ill.

Kós Károlyról k´szült szobra

A feldolgozott periodikák jegyzéke
Röviditésjegyzék

ÁLTALÁNOS IRODALOM

Segédkönyvek, bibliográfiák
Régészet és a müvészettörténet társtudo
Művészettörténet, művészettudomány
Ikonográfia, emblematika
Műtárgy- és műemlékvédelem
Tudománytörténet, művészettörténészek é
Muzeumok és muzeológia
Műgyüjtés, műgyüjtők

EGYETEMES MŰVÉSZETTÖRTÉNET

Építészet
Kertművészet
Várostervezés, urbanisztika
Szobrászat
Festészet, rajzművészet, sokszorosított

Kós András
rajzán

Kolozsvárott Kós András volt
Varó Márton mestere.

Kovács Gyula: Debrecen képzőművészei.
Művészet, 1974. október - 9.oldal.

KÓS András *9, 60, 61, 66, 67, 69, 75, 77, 79, 105, 106, 111, 123,* 39
Sztána, 1914. november 4.
Szépm. Főisk. Kvár, szobrász

Banner Erdély

tétikai értékrend a 14-15.
arországi művészetben

Kós András: „Süt a nap" 1983. tölgy

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága
tisztelettel meghívja Önt és kedves családját

KÓS ANDRÁS
kolozsvári szobrászművész

gyűjteményes kiállításának megnyitójára
a Szentendrei Képtárba
(Fő tér 2-5.)

1991. május 5-én, vasárnap délelőtt 11 órára.

A kiállítást megnyitja:
SOMOGYI JÓZSEF
szobrászművész

*

Megtekinthető:
1991. június 23-ig,
hétfő kivételével 10-18 óráig

KÓS András szobrai

Kós András

nove colitve

Művészettörténeti értesítő 1972

303. old

Kós András

munkáiról: Cs. Erdős Tibor: Élő művészet
Munk, 1969, máj. 23.

Az 1969.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtör t.írt. 1972.4.sz. 295-328.l.

303.l.

1

Kós András szobrász
(1914 Sztána)

A kolozsvári Képzőművészeti
főiskola tanszékvezető tanára

Igaz Szó 1972 november

Kós András

2

A temesvári képművészeti Akadémiát végezte (1938)

Igaz Gó 1972 november

Kós András

3

Első nyilvános szereplése

1939. Hazai egyéni kiállításai

1967 - Bukarest, 1969 - Kolozsvár,

Igaz. Gó 1972 november

Kós András 4

Külföldi szereplései: Isztambul (1972) Több művét a bukaresti, kolozsvári, nagyváradi, budapesti múzeumokban őrzik.

Igaz Gó 1972 november

Kós András

„Bolyai" szobrával fotója

a képmellékletben

Igaz Szó 1972 november

Kós András

neve említve, szerepel a Barabás Céh fiataljainak 1939 decemberében, majd 1941 január -februárjában rendezett kiállításokon.

Korunk Kolozsvár 1974/2 188.old.

Kós András

„Kelten" c. művének

reprója a 319. oldalon

Korunk 1974/2 Kolozsvár

Kós Andrea

A VI. kerület rajztanárainak a Népfrontbizottság termeiben megrendezett kiállitásán /1967/ részt vett.

Székely András: Tizenöt rajztanár kiállitása
Rajztanitás 1967. V. 31.1.

Kós András

Toca, Mircea: Kós András negyvenöt éve
= Utunk, 1985. március 9. 7. ill

1945 u.

Ilós Andrea

Gráfikus

M.D.V.

Monotipiával szerepel a tailatos.

Domonkos Imre: St budapesti VI. kerületi Művészet, 1967. szeptember 42. lap.

MDK.

Kós Andfea

Kiállitásinhir

Köznevelés 1967 máj.25.p.396.

Kós-Györgyi

irod

Tér és Forma

1943. 1. 7.

(Vízmapillantás.)

Kós – Jánszky

Zebegényi templom
Repr.

Tér és Forma

1943. 1. sz. (Vinca-
villantás.)

STEN 1920–1930 KÖZÖTT.

ORE
k.

Kós István, építőtervező

MDK

Az Állami Bábszínház arany-
gyűrűjét kapta elismerésül

-: Félmillió néző az Állami Báb-
színházban

9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 19

c8

Kós István, báb- és dinlettervező

MDK

Pekingbe utazott.

— : Hír

14

NÉPSZABADSÁG Sp. 1965. nov. 14.

MDK

Kós Iván, díszlettervező

A Bohó rókák-hoz a díszleteket tervezte. (Áll. Bábszínház.)

8

– : Hír

9.

ESTI HIRLAP Bp. 1968, márc.

Kós Iván, bá b tervező, díszlettervező

Szerepel a Petőfi Irod. Múzeum kiállításán.

(hárony): A gyerekek gyönyörűségére 2,

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. ápr. 10.

1995. IV. 16. 14.00 Totófi
111 - - Vue -
Kitüntetettek társaságában -
kettőtől - hatig

Kós Iván, Jászai-díjas díszlet- és bábtervező

- Ha most mindazok a bábok, diszletek, jelmezek itt lennének körülöttünk, amelyet Kós Iván Jászai-díjas diszlet és bábtervező a Bábszinház müvésze tervezett, akkor azt hiszem ebben a szobában nem igen férnénk el, hisz tizenöt éve dolgozik a Bábszinházban.

- Tulajdonképpen nem tizenöt éve kezdődött el ez a nagy szerelem, sokkal régebben, már a Képzőmüvészeti Főiskolában, mikor mint setőnövendék a müvészettel ismerkedtem, felébredt bennem egy érdeklődés a báb iránt, és tulajdonképpen a bábszinházi tevékenységem előtti időszakban is már foglalkoztam bábok készitésével, tervezésével.

- Amikor elolvastam a kitüntetéséről szóló újsághirt, csak ennyi volt ott, hogy "Kos Iván a Bábszinház diszlettervezője." Azt hiszem ez nem volt egészen preciz meghatározás.

- Igen a Bábszinházban nem lehet külön beszélni diszletről és bábúról. Minden elem, amely a szinpadon megjelenik egy egységes látványnak, egy egységes konpoziciónak az eleme. A bábok

- Ha most mindazok a bábok, díszletek, jelmezek itt lennének körülöttünk, amelyet Kós Iván Jászai-Hijas díszlet és bábtervező a Bábszínház művésze tervezett, akkor azt hiszem ebben a szobában nem igen férnünk el, hisz tizenöt éve dolgozik a Bábszínházban.

- Tulajdonképpen nem tizenöt éve kezdődött el es a nagy szerelem, sokkal régebben, már a Képzőművészeti Főiskolában, mikor mint setőnövendék a művészettel ismerkedtem, felébredt bennem egy érdeklődés a báb iránt, és tulajdonképpen a bábszínházi tevékenységem előtti időszakban is már foglalkoztam bábok készítésével, tervezésével.

- Amikor elolvastam a kitüntetéséről szóló újsághirt, csak ennyi volt ott, hogy "Kos Iván a Bábszínház díszlettervezője." Azt hiszem ez nem volt egészen precíz meghatározás.

- Igen a Bábszínházban nem lehet külön beszélni díszletről és bábúról. Minden elem, amely a szinpadon megjelenik egy egységes látványnak, egy egységes kompozíciónak az eleme. A bábok

nagyon sok esetben diszletként viselkednek, a diszletek mozognak más esetben. Tehát egy roppant erősen vizuális hatásokra épülő müvészetben a kompoziciós elemek egységéről lehet csak beszélni és nem külön bábról és diszletről.

- Természetesen önnek két szempontot kell figyelembe vennie, amikor megtervez egy-egy képet, - mert mondhatom igy - benne bábokkal, diszletekkel az egész kompoziciót megtervezi, mégpedig az, hogy müvészileg tökéletesen feedje az ön elképzelését, de ugyanakkor technikailag használható leg yen, tehát a báb mozgató müvészek, szinészek azok a lehető legkönnyebben tudjanak dolgozni, ugyanakkor a báb mozgásai is sok mindent kifejezhessen és olyan anyagokat is kell nyilván találni, ami a strapát - ha mondhatom igy - sokáig birja és igy tovább, és igy tovább. Melyik ebből a legnehezebb feladat?

- Ezek a megoldások állandóan változnak, bizonyos alapkonstrukciók hosszú ideje léteznek. De a megoldásokat mindég az igény h atorzza meg, tehát, hogy mit kell a szinpadon megvalósitani és minden esetben ez új és új feladatokat jelent és újgy és új technikai megoldásokat.

- Hátha már újról beszélünk, azt hiszem a legújabb feladata az éppen ma kerül a közönség elé, már a legnagyobb feladatának a megoldása, ugyanis ma lesz bemutatója, ma szerdán a

Bábszinháznak egy új felnőtt müsor.

- Igen. A Bábszinház új felnőtt müsora hat kisebb jelenetből áll, ebben egy jónéhányat én terveztem, ez a müsor is alkalmas pédla arra, hogy a legkülönfélébb technikákat adja, mint feladatot, egyrészt a tervezőnek , másrészt, mint élményt a nézőnek.

- Ez a mai nap és holnap ismét dolgxa van.

- Igen.

- Ott kell lennie egy kiállitás megnyitásán.

- Igen, igen. Egy kicsit sürün jöttek össze most a programok, de nagyon kellemes programok. Az Irodalmi Múzeumban nyilik a kiállitásom, amely tulajdonképpen az egész bábmüvészeti munkásságomat próbálja felölelni, arról egy keresztmetszetet adni.

- Bevallom önnek őszintén, némi csalódást éreztem, amikor beléptem a lakásába, mert azt hittem, hogy sok bábot fogok itt látni. Nem láttam egyet sem. Nyilván a bábokat nem lehet hazahozni, akárhogyis a szivéhez nőttek. Mi lesz a bábok sorsa?

- Hát a bábok sorsa sok esetben elég szomorú. Egy raktárba kerülnek, ahol sorban, egymás mellett nagyon sürün tárolódnak, sokszor sajnos nem is a legjobb körülmények között. Tehát ez az egyik sorsa a b áboknak. A másik pedig az, hogy tulajdonképpen állandóan járkálnak ezek a világba, mert különböző kiállitásokon szerepelnek és viszik el a magyar bábmüvészeti hirét.

- Köszön szépen és igazán örömmel mondhatom utólag, hogy gratulálok a kitüntetéséhez és előre, hogy sikert a mai bemutatóhoz és a holnap megnyiló kiállitásához.

- Köszön szépen.

- Még egy. Mit szeretne ezután a beszélgetés után hallani? Talán olyasmit válasszon, mi a szakmájával némiképp összefügg.

- Hát nagyon boldogan választanám egy roppant kedves mókámnak, a Petruskának egy részletét, az a vásári jelenetet, amikor....táncosai apró, ks figurái a Móra balerina és a Petruska táncolnak.

/Zene/

- Körszöm szépen.

- Még egy. Mit szerotno ezután a beszélgetés után hallani? Talán olyasmit válaszson, mi a szakmájával némiképp összefügg.

- Hát nagyon Boldogan választanám egy roppant kebes mókúnnak, a Petruskának egy rémletét, az a vásári jelenétet, amikor....táncosai apré, is figurái a Mára balerina és a Petruska táncolnak.

/Zene/

Kós András szobrász
1021

Kós András: Asszonyok

HARMINC ÉV HARMINC KÉP

KÓS ANDRÁS

Asszonyok

Minden életműnek megvannak a csúcspontjai, kiegészítő elemei és alig jelentékeny fejezetei, valahogyan a művészet specifikumából adódik, hogy az alkotóerő határai gyakran szeszélyesen váltogatják egymást. Ebből következik, hogy az egyes alkotások történeti egymásutánisága nem minden esetben jelent progresszív minőségi kibontakozást, de ha mégis fellelhető egy művész fejlődésének időbeni letisztulása, az semmiképpen sem magyarázható a véletlenek szerencsés torlódásával.

Kós András szobrászata a világosan áttekinthető, kristálytiszta szerkezetű életművek közé sorolható... Az *Asszonyok*nak nevezett alkotását is, amely kolozsvári kiállításának egyik erőközpontját alkotta, éppen ebben az értelemben érzem irányadónak. A szobor az életmű eddigi határain belül több, mint mérföldkő... A szintézisnek azt a csúcsát képezi, ahonnan tudatos művészi magatartásának az egészébe tekinthetünk, mert sajátos módon, művészetének a dimenziói csak az önmaga állította mértékkel megközelíthetők.

A kompozíció címe egyébként — mint az önmagában teljes értékű alkotásoknál általában — nem sűrítik le a szavak tartalmi jelentésére a mondanivalót. Az igazi szobrászati értékeknek különben sem a mesélő kedv a jellemzője, egy tömör gondolatot mindenki a fantáziájához mérten kiegészíthet, feltéve, ha a művészi megformálás következtében kitapinthatóvá alakult.

A három ülő aszonyalak tagolása, a súlyos tömegek hullámzása már első látásra a tömény életerő gondolatával párosul. Semmi mitológia, elvont okoskodás vagy spekulatív filozófia: a természet nyers erői az ember alkotóerejében sűrűsödve termékeny energiává alakulnak, az egészséges vitalitástól feszülő, telt formák sodró mozgása a szüntelenül megújuló, teremtő élet körforgása. Kós András művészetének sajátos gravitációja, ami a tömbszerűség hangsúlyozásain, a redukált mozgáson és a puritán formavilágon keresztül éri el intenzitását — itt is elemi erővel szól hozzánk. Hasonlóan a *Budai Nagy Antal*, a *Lány sarlóval* vagy az *Egymás mellett* című kompozícióihoz. Azzal a különbséggel, hogy ez talán „modernebb" az előbbieknél, nemcsak a kompozíciós megoldás és a mintázás nagyvonalúsága által, hanem mert önmagában érzékelteti egy művészi felfogás letisztulását a természeti formákról a teremtett formákig, a narrációtól a modern plasztikáig.

A kompozíció plasztikai erényei ebben az értelemben a felszabadulás utáni figuratív szobrászatunk egyik fejlődésirányát illusztrálják, aminek összképét Kós András monumentális erejű művészete sajátos egyéni hangsúllyal gazdagítja.

VERESS JÓZSEF

MARGÓ

A Téka sorozat (Kriterion) igen élvezetes könyvet adott kezünkbe. *CHARLES BONNET* munkáját Tóth Pál 1818-as fordításában if. Szabó T. Attila rövidítette le és adta ki. A *TERMÉSZET VIZSGÁLASA* — mint a bevezetőből értesülünk, az evolucionizmus korai példája, a maga idejében (I. kiadás: 1764) igen modern és újszerű munka. Mivel e sorok írója sem a tudománytörténethez, sem a biológiához nem ért, legföljebb néhány népszerűbb könyvet olvasott el róla, természetesen nem fog hozzászólni a könyv tudományos problématikájához, csak általános szemléletét fogja illusztrálni néhány célzatosan kiválasztott, jól hangzó idézet segítségével. Mindez csupán a laikus olvasó óvatos értelmezési kísérlete.

„Melyik úton fog a természet az emberhez eljutni? Hogy fogja ezt a kiálló orrt meglapítani és annak emberi formát adni? Miképpen fogja azt a föld felé kókadt fejet felegyenesíteni? Hogy szélesíti ki ezt a szűk mejjet? Hogy ülteti oda a csecseket, s hogy formálja azokat kerekké?“ Figyeljük csak meg: az emberi mérték inherens módon megvan valahol (hol?), a természetnek (ki az?) kell (miért?) e mérték szerint formálnia (hogyan?) a matériát. *Bonnet* észreveszi, hogy a majom közeli rokonunk, s hogy ilyesvalamiből fejlődhetett ki dicső fajtánk. Érdekes módon a legnagyobb nehézségekbe a különbségek pontos megállapítása ütközik.

„De ugyan mit is mondjon az ember egy olyan teremtményről, mely tulajdonképpen ugyan nem ember, de a formája, magaviselete, tagjai és ereje emberiek; amely mint az ember, mindig egyenes fővel, két lábon jár [?]; amely szintúgy ég a mi fehérszemélyeinkért, mint a maga nősténveiért [?!] ... Az orangutang agyvelejének a formája s mennyisége is az emberéhez hasonlít...

[....] Mi hija van hát ennek az emberhez annyira hasonlító teremtménynek, hogy nem ember? Talán csak a beszéd?“

Bonnet e megoldandó szem-

LEVÉ

B. A. — Se
ember? / Me
vántál — mi
talan / volt
temetted ke
megsebesült
alázkodtál /
kékült az éhségtől
lágot építettél / újból bútoroz
ted / és megnyugodtál. / Mit akarsz még e
ber? / már gyűlöltek és gyűlöltél / megaláztak / és idejekorán dicsőítettek / még sem vagy megelégedve / már elítéltek kivégeztek / magaszta ltak kitüntettek / megóvtak megaláztak / Te még mindig hallgatsz / száműztek / visszatértél / megvertek / porba folyt véred / még sem csillapodsz? / Mit akarsz már ember? / Ember akarsz lenni / ami eddig nem voltál / parancsolni szeretnél / amit eddig nem tettél / fel akarsz emelkedni / meguntál a porban heverni / pótolni szeretnéd / mit eddig elmulasztottál / de ember! / semmire sem vagy képes / még túl gyenge vagy / még nem bírod a terhet / szeretnéd, ha szeretnének / szeretnéd ha szeretnél / untat már az egyedüllét / szeretnéd hogy szeretve légy / szeretnél valakit cirógatni / szeretnél utódot hagyni / nem szeretnél semmit ember! / akarni már nem vagy képes / kívánni is túl gyenge vagy / szeretnéd ha szeretnének? / nem lenne jó unatkoznál / rossz fa lenne élő társad / s ha meghalna megnyugodnál / és mindezek után ... / Mit akarsz még ember?! / semmit, semmit / talán egy kis barátságot / talán ... egy kis megnyugvást.“ — Nem. Jó verseket.

B. M. — Sepsiszentgyörgy: „Rózsa-tükör hullámain eleven tövis, fény szúr szemembe. Káprázat a levegő üvegsírján, átragyog a nap tüze. Itt most nincs semmi. Csak hangulati csend ... És örök kereszten alkonyodik. Figyelmem pontatlan, csak szomjú fénye világít szerte.“ — Figyelme valóban pontatlan. Különben nem írna olyasmiket hangulatos prózaversében, hogy „hangulati csend“.

V. A. — Kolozsvár: „Megöltetek egy világot, / Megöltétek, s most gyújtsatok világot, / Gyújtsatok tapogató kezemnek, / Gyújtsatok, hadd keressem meg. / Nem napban és nem csillagokban, / Nem könyvben, elsárgult lapokban, / Hanem örökös tiszta eszmékben, / Merész ifjak frissült lelkében. // Megtaláltam, megtaláltuk, / Tömegsírjából kiástuk, / Nem koponyát és nem csontokat, / Kiástuk a gondolatokat. // Az ember XXX. éve halott. /

ORSZÁG

● A Kriterion könyvújdonságai: Létay La-

● Szeptem
nold Schönb
témának sze
hét rendezvé
● 1974 —
év is. 150 év

Utunk
19/4 JUL 12
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21
Telefon: 138-068, 337-748, 340-128
MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓIGAZOLÓ

és valamennyi üzletvezető-
megtekinthetők.

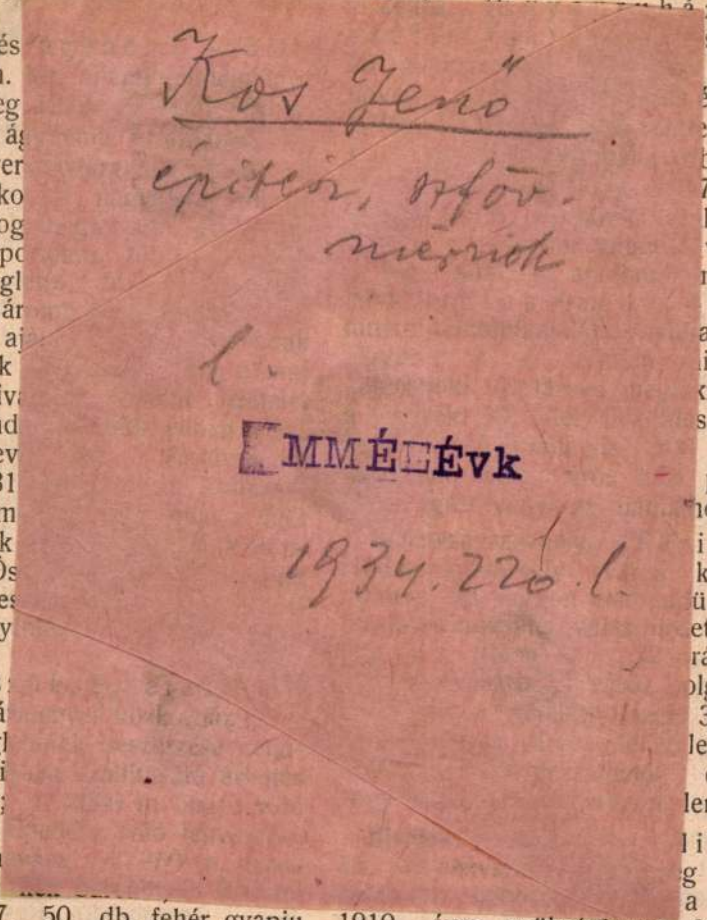

7. 50 db. fehér gyapju
két oldalon szálhuzott, 125
h. és 4·5 kg. sulyu, 8. 12
00 vég 8. sz. organtin, 10.
talpu borjubőr papucs, 11.
őr. A lepedő vászonra meg-

1910. évre szükséglendő 91
gyertyán-, illetve tölgyfa szállit
9-én d. e. 10 órakor a kir. tör
irodájában árlejtés fog tartatn
törvényszék elnöki irodájában be
dékul 400 korona lefizetendő.

lépcsők, e szakba vágó munkák tervezését és kivit

unkák költségvetése 5000 kor.
j u s 22-én d. u. 2 órakor a
készlakon árlejtés utján fognak
rajz, valamint a költségvetés a
tekinthetők.

a m.] (K ö r j e g y z ő i l a k
é községben létesitendő kör-
lakás épitési (kőmüves, ács,
, lakatos, bádogos, mázoló stb.)
ejtés hirdettetik. Ajánlat az
, vagy egyes munkacsoportokra
lek, tervek, munkamennyiség
dés tervezet és az ajánlati minta
i irodában megtekinthető. Az
s 25-én d u. 5 óráig ugyan-
be. Bánatpénzül a vállalati
9. sz. a. a községi pénztárnál
nyzati összeg 14643 kor 92 fill.
ranya m.] (K ö r j e g y z ő i
k á s é p i t é s e.) Kiskozár,
sudvard községek előljárói ver-
hirdetnek Kiskozár községben
rjegyzői iroda lakás és mellék-
i (kőmüves, ács, cserépfedő,
stb.) munkálataira. Az ajánla-
Kiskozár, u. p. Egerág m á j u s
óráig adandók be. Előirányzott
or. 76 fill. Bánatpénzül a válla-
a Kiskozár község pénztáránál
dő és az erről szóló nyugta az
andó. A tervek, költségvetések,
et és ajánlati minta a kiskozári
ban megtekinthető.

la m.] (M a l o m é s b e t o n
é p i t é s e.) Gróf Andrássy
igeti birtokán 3 db. összesen
beton árapasztó a Kerka vizén,
m nyilásu, 1 malomépület épi-
áz alépitményének beton és
ja vállalatbá adandó. Tervek a
dasági irodában megtekinthetők;

meghaladó munkák után k
müvelet és részletes feltéte
ban megtekinthetők. Az
nyomtatványa ivenkint 50
szerezhető.

Zalaegerszeg stb. (F e d a
Zalavármegye th. közutai
1910—1915. években
szállitásának biztositására
14-én d. e. 10 órakor a
fog megtartatni: Balato
Sümegen, Szentgróton,
kanizsán, Pacsán, Nóván, A
Perlakon és Csáktornyán
hivatalban és Zalaegerszeg
hivatalban. Szállitandó év
kor. értékü fedanyag. Az
5% bánatpénznek valam
történt letételét igazoló
A szerződési és részletes
minta és felosztási kimutat
birói hivataloknál és a
épitészeti hivatalnál megsz

Kaposvár. (U t é p i t é s é
l i t á s.) Kaposvár r. t. vár
1915. évi fentartásához sz
tás, utépitéshez szükség
junius 15-én d. e. 10 ór
hivatalos helyiségében árle
sittatni. Ajánlatok a kitü
óráig Kaposvárott a polgárn
dók be. Az 5% bánatpén
tárba történt befizetését iga
lathoz csatolandó. Részle
felosztási kimutatás a
hivatalnál 1 kor.-ért beszer

Tab. [Somogy m.] (T e r
és á t e r e s z t ő k é p i t
és Szabadhegy községekbe
vastagságu összesen 102
terméskő burkolatnak 67

Új Buda 2005. febr. 2.

Kósa Dániel festményei

TÁRLAT

Velencei tájak a Tető Galériában

Kertész Dániel

Egy kép sosincs kész, még a kiállításmegnyitó előtt tíz perccel is alakul

Januárban is tavaszban, nyárban időzhet a Tető Galériába ellátogató érdeklődő *Kósa Dániel* tájképei előtt. A Velencén és környékén készült festmények impresszionista módon, mégis a formákra ügyelve, élénk, kifejező színekkel rögzítik a fény játékát hol a hegyoldali tisztáson, hol a borospincét rejtő dombon, hol a falusi portán. A Velencén élő fiatal alkotó édesapján, *Kósa Csaba* írón, újságírón túl nagyapjától, *Bod László* festőművésztől származtatja érdeklődését a művészet iránt. Már gyermekként megérintette a természet, a táj szépségének, nyugalmának festői megragadása, az élmény átadása. Később dinamikus személyisége hosszú évekig a szörfözésben jutott kifejezésre, majd lendülettel vetette bele magát a festészet mellett a tervezőgrafikába és a kőfaragásba is.

Az évszakok nyomait, a napfény simogatását nem csupán a széles panorámában, például A párás Meleg-hegy című művének a távlatában szemléli, hanem ugyanolyan érdeklődéssel ábrázolja idős szomszédja, Margitka virágait is a kertben. Kósa Dániel tájban szívesen elidőző, szemlélődő festményei minden ember számára nyugalmat sugároznak.

Szamos Márton

l Budapest a német megszállás alól

dején egyszerre volt l és a békebeli életvitel

volt összefüggő ellenállási vonal.
A Sas-hegy február 6-án esett el véglegesen. Ezután megindult a budai védőgyűrű teljes felgöngyölítése. A Buda déli részét uraló magaslatról beláthatóak lettek a német-magyar tüzérségi állások. A Farkasréti temető, illetve a Sas-hegy felöl jövő támadás már február 8-án elérte a BAH-csomópontot. Február 9-én az oroszok pergőtüzet zúdítottak a Kis-Gellért-hegy állásaira. A frissen bevetett szovjet 25. gárda-lövészhadosztály a Sas-hegy irányából páncélosok támogatásával a Budaörsi útról a Szent Imre herceg útján (Villányi út) keresztül a Citadella felé tört. Nagyon súlyos „sztálingrádi" jellegű harcok voltak eben a térségben, a kis-Gellért-hegyi német ütegállásokban közelharc folyt, a védők megmaradt lövegeinek 50 százaléka e napon pusztult el, az állás estére elesett.

ről indított támadásban. Ha sikerül bevenni, az attól délre eső területek is elesnek. A Citadellából ugyanis be lehetett látni a déli terület és lőni is lehetett.

A Citadellában eredetileg a 8. SS-lovashadosztály parancsnoksága székelt. Hogy később, a legvégén, ki tartózkodott ott, nem tudjuk. A Citadellát a németek gyakorlatilag kiürítették, alig néhány katona maradt ott. Nagyon sűrű harcok voltak február 10-én a Citadella előtti területen, a mai Búsuló Juhász környékén. Sok magyar önkéntes is elesett, a Ménesi úton háztól házig való harccal küzdöttek a villák birtoklásáért.

Február 11-re alábbhagyott a heves küzdelem, mivel a Citadellában maradó védők már lehetővé tették a Gellért Szállótól jövő német csapatoknak és az erőd távozó helyőrségének, hogy az erőványos szovjet aknatüzelés kezdődött. A német törzsőrmester ezért óvta az orosz békeküldöttség tagjait, várják meg, amíg a német híradósok felveszik az oroszokkal az érintkezést, ismételt fegyvernyugvást kérve. Osztapenko és két társa azonban nem volt hajlandó várni, elindultak a Budaörsi úton saját arcvonaluk felé. Ekkor gyilkolta meg a századost egy gránát. Akár a Budaörsi út felett lévő magyar tüzérüteg is lőhetett. Azok a katonák nem tudtak semmit a békeküldöttségről.

Magyarok mindkét oldalon

A harci morál a háború ezen szakaszában már a mélyponton volt. A katonák jelentős részére ekkorra már nem volt jellemző a lelkesültség, a németekre se, de a magyarokra még kevésbé. Eleinte talán volt némi lelkesedés, helyesebben egyfajta katonai kötelességtudat a katonaiskolásokban, vagy esetleg a rohamtüzérekben, azonban ez idővel alaposan lecsökkent. Nekik is végig kellett nézniük ugyanis az egymilliós nagyváros agóniáját.

A nyilasoknak és a németeknek is komoly fegyelembiztosító eszközöket kellett bevetniük, hogy a katonák ne dobálják el a fegyvereiket, ne bújjanak el, ne öltözzenek át civilbe. Az utóbbira a németeknek nem

KÓS András szobrán

Brazíliai magyarok és a banános palacsinta

(Belán Gábor felvételei)

Magyarországról indultak el, s találtak új hazára összeállításunk szereplői. Messzi földre, a kontinensnyi nagyságú Brazíliába vetette őket sorsuk. Közös vonásuk, hogy sikeremberek. A sok-sok munka, állhatatosság esetükben nem volt hiábavaló, szerencsét hozott nekik Dél Keresztje. Brazíliában — São Paulóban — élő magyar milliomos üzletemberek beszélnek arról, hogyan jutottak révbe második hazájukban.

A pesti vagányból milliomos

Ez a *Zolcsák* sokat tudhat az életről. Mert a finomságokra, a látszólag mellékes dolgokra is figyel. Történt, hogy Bernád György São Pauló-i magyar főkonzul társaságában várta háromtagú delegációnkat a repülőtéren. Megérkezvén kicsit bajban voltunk, mert bizony temérdek csomaggal küszködtünk, és nem tudtuk elképzelni, hová fér ennyi pakk és hat ember. Zolcsák István, mint kiderült, előrelátóan tágas furgonról gondoskodott, melyben kényelmesen elfértünk a csomagokkal együtt...

A Zolcsák név fogalom a Brazíliában élő magyarok körében. Ő is milliomos — hogyne lenne az, hiszen ezer munkást foglalkoztató gyára van, Dunántúl nagyságú amazóniai birtokból több is —, de valahogy mégis egy jó kiállású, tisztesebb korú pesti vagánynak nézném. Talán a bőrdzseki és a kordfarmer teszi. Aztán beszélgetésünkre egy különös életút kerekedik ki. Olyan emberé, akit az óhazához erős szálak kötnek, de az új hazától elszakadni már nem tud.

Zolcsák, a verselő vagány a repülés szerelmese lett, és már javában zúgott a háború előszele, amikor katonai pilóta lett. Elvégezte a vadász- és vakrepülő-iskolát. 1944 végén az egyik bevetés után hadifogság következett, ahol remek rajztudását hasznosíthatta. 1947-től Budapestre vezetett vissza az útja, és a Ganz Hajógyárban kapott komoly feladatokat, orosz-, angol- és németnyelv-tudását hasznosítva. Az 1956-os forradalom idején beválasztották az Újpesti Forradalmi Bizottságba és a Tungsram Munkástanácsába. A bukás után, novemberben hagyta el az országot, és két hónap múlva már a brazíliai rokonoknál volt.

— Hosszú évekig alkalmazottként dolgoztam különböző helyeken, például a Fordnál, majd a São Pauló-i vákuumtechnikai gépgyárban tervezőként. Ezekben az években megtanultam, hogy egy kis erőfeszítéssel mindig különbet és jobbat produkálhatok, mint a többiek.

Huszonöt évvel ezelőtt önállósí-

A papa mellett Linda, aki már volt itthon...

totta magát. A kis garázsműhelyből mostanra gyáróriás lett. Tőkésként is sikeres ember. Manapság négy üzemben dolgoznak alkalmazottai, autófestő és -szárító alagutakat és más ipari berendezéseket készítenek.

— Az elmúlt nyáron többször is megfordultam Magyarországon, magánemberként és úgy is, mint az *Erdélyi Világszövetség* társelnöke. E világszövetség magját még a hatvanas években alapítottam meg *Erdélyért Mozgalom* néven. Aminek pedig külön örülök: az elmúlt hetekben 12 éves Linda lányommal megismertettem Magyarországot.

A húsos Wessel — fogalom

A *Wessel* virsli neve már a harmincas években jól csengett a hazai húsoskörökben. Tatatóvárosban 1934-ben rendeztek kulináris fesztivált, ahol a helyi Wessel hentes- és mészároscsalád terméke nagy sikert aratott...

Ötvennyolc esztendő múltán — ilyen az élet — itthon már csak nagyon kevesen ismerik a Wessel nevet és az azzal fémjelzett finomságokat. A 14 milliós São Paulóban viszont háziasszonyok ezrei zarándokolnak napi bevásárló körútjuk során a legközelebb eső Wessel húsüzletbe. A bolthálózat az 1957-ben kivándorolt Wessel család tulajdona. Ízes és fordulatokban gazdag sikertörténetüket *Wessel István*, az idősebbik fiú mesélte el, öccse, *János* speciális húsételeket kínáló São Pauló-i éttermében:

— A ma is aktív, de inkább már csak jó tanácsokat adó édesapám 42 évesen, 800 dollárral a zsebében harmadmagával családdal érkezett Brazíliába. Találomra választottuk ezt a távoli országot. Apám *csontozómunkásként* helyezkedett el egy húsáruházban, és mert igazi mészter volt szakmájának, hamarosan *eladónak* léptették elő. Itt ismerkedett meg a városrész — Bella Vista — előkelő vásárlóközönségével. Sokan *csak miatta jöttek* oda vásárolni. Az első önálló üzletet bankkölcsönből nyitották. Egy hét után apám így szólt édesanyámnak: *„Milliomosok leszünk!"*

A családi szóvivő a cég különlegességeivel

Nem tévedett. Két fia — István és János — is belépett az üzletbe, és mára hat hentesüzlet, két vendéglő és egy központi húselosztó üzem a tulajdonuk.

— Hollandiában, Svájcban tanultam kereskedelmi és idegenforgalmi ismereteket — meséli a családi szóvivő, István. — Európában láttam, hogy központi húsüzemből előre csomagolt árut szállítanak a boltokba. Az első időkben a vásárlók itt idegenkedtek ettől a formától — *mi voltunk az elsők Brazíliában*, akik ezzel próbálkoztak —, de megnyertük a csatát. Ma már 70-80-féle előre csomagolt húst és húskészítményt kínálunk boltjainkban.

A Wessel család különösen az utóbbi néhány évben jön gyakrabban haza. Nem is olyan régen kellemes meglepetésben volt része *Wessel Lászlónak* és feleségének, *Éva* asszonynak. A budapesti Fórum Szállodában laktak. Egyik délután kopogást hallottak az ajtón. Hát István fiuk állt az ajtóban, kamasz fiával, az unokával. Egyik napról a másikra úgy döntöttek, hogy különleges családi találkozó helyszíne lesz Budapest. Hipp-hopp, iderepültek, és már együtt is volt *három generáció* — itthon.

Félszázan a családi asztalnál

Óranyira sincs autóval São Paulótól az a birtok, ahová hivatalosak vagyunk. A betonrengetegből valóságos földi paradicsomba csöppen az ember, ha meghívják a „Szabó-földre". Úszómedencék, fedett és salakos teniszpályák, lovarda, mesterséges tó, többemeletes üdülőház, hamisítatlan luxuskörnyezet, nem a filmbéli Dallas-sorozatból, hanem a valóságból.

A Szabó testvérek „családi tanyája" ez, ahol a három milliomos vállalkozó — *József, Alfréd* és *Károly* — népes családja tölti szinte minden szabadidejét. Az együvé tartozás igazi példája ez a létforma. Hogy milyen is, arról *Szabó József* beszélt.

— Apám esztergályosként került ki Brazíliába az első világháború után. Édesanyám — aki ezen a birtokon egyedül él és az itt dolgozó nagylétszámú személyzetet ma is aktívan irányítja, szintén ebbe az országba jött. A különös sors e földön hozta össze kettőjüket. Mind a hárman itt születtünk. Apám hosszú évekig dolgozott munkásként, majd önállósult, és tudatosan, fokról fokra építkezett. Taníttatott bennünket, mégpedig más-más területen. Károly öcsémből kereskedelmi szakember lett, én beruházási és pénzügyi ismereteket tanultam, míg Alfréd műszaki területen képezte magát. A kis műhelyből — még apám aktív korszaka idején — gyár lett, mostanra pedig a gyárból több ezer alkalmazottat foglalkoztató üzemóriás, amit hárman vezetünk. Gépkocsi-alkatrészekre álltunk rá. A 80-as évek kiugró sikerei után, most a 90-es esztendőkben csak jóval szerényebben tudunk gyarapodni. Új időszak kezdődött ebben az iparágban, alkalmazkodnunk kell. És máris megrendelések érkeznek Japánból, Ausztráliából és itthonról is.

A három Szabó fiú a családi birtokon

Miközben beszélgetünk, körénk gyűlik a nagy család. Kijár a birtokra a három üzletember összes gyermeke, azok feleségei, férjei, az unokák. Ha mindenkit összeszámolnak annál a bizonyos „nagy asztalnál": ötvennél is többen vannak! Mindenki beszámol mindenről, a fiatalok tanácsokat kérnek a szüleiktől. A nagy család igazi szíve *Szabó nagymama*, a három fiú édesanyja, aki Újvidékről került Brazíliába. És aki mindig finomságokkal várja ide szeretteit. Most is volt az asztalon minden, ami szem-szájnak ingere: sültek, brazil specialitások és egy valóságos szimbólum: *banánnal töltött palacsinta*...

Kiss Dezső Péter

Várost álmodott a kültelekre

São Paulo Rózsadombján a mértéktartóan elegáns villa teraszáról jól megfigyelhető a háttérben emelkedő felhőkarcoló-rengeteg, a szemnek is sok, ég felé nyúló betonkocka. S aki innen látja a világváros fokozatos terjeszkedését, növekedését, üzletemberként épp *ingatlankereskedelemmel* jutott fel a csúcsra. Mondhatnánk úgyis: São Paulo távlatait jó időben felismerő ingatlanspecialista *Murányi Péter*. Több mint fél évszázada érkezett ide, a messzi óceán partjára, és sikert sikerre halmozott.

Murányi Péter és titkárnő lánya

— Felsőkereskedelmi diplomával, tizesztendei otthoni munka után a világégés elől menekültem ebbe az óriási országba — meséli Murányi Péter kisebbik lányának, *Verának* a társaságában, aki az édesapja melletti amolyan titkárnői teendőket is ellátja. — Partraszállásom után egy esztendővel csomagológyárat alapítottam. Az üzem — átalakítva és továbbfejlesztve — ma is működik. A vállalkozásból származó mindenkori haszon jó részét ingatlanokba fektettem. Évtizedekkel ezelőtt még São Paulo környékének számító területeket vásároltam, melyek manapság már szerves részei a városnak. Az élet, a fejlődés engem igazolt...

Murányi Péter több száz millió dolláros vagyona első hallásra meghökkentően soknak tűnik. Valóban az, de a mértékek viszonylagosságáról a riportalany így vélekedik:

— Brazília esetében mindent másként kell elbírálni, a léptékek különböznek az európaitól. A törekvő, jó üzleti vénájú emberek hihetetlen karriereket élhettek át e tájékon az elmúlt 20-30 év alatt. Például Brazíliának 1955—60-ban mindössze 150 kilométeres kiépített tengerpartja volt. Ez mára már több ezerre duzzadt. Jó pár éve magam is megvettem egy remek fekvésű félszigetet. A befektetés most kamatozik: az amerikaiak óriási szállodakomplexumot szeretnének itt építeni, a földterület árát — engedjék meg nekem — hadd ne áruljam el...

Házának emeleti dolgozószobájában egy csodamasina zümmög: a világ tőzsdéinek naprakész jelentéseit ontja a számítógép. Ebből is kitűnt a látogató számára, hogy Murányi Péter — bár abbahagyta az aktív gyárigazgatást — nem tud elszakadni az üzleti világtól.

— Időm egy részét az úgynevezett brazil ügynek, azaz Brazília felvirágoztatásának szenteltem — jegyzi meg. — Ezenközben — mert mindenkor jó kapcsolatban álltam kormánykörökkel — a brazil—magyar kapcsolatokat is építgettem. (Több magas kitüntetést is kaptam, de talán legbüszkébb a *„São Paulo Állam Kulcsa"* nevezetűre vagyok. Külföldiek közül ezt kevesen kapják meg. A magyarországi változások kapcsán sokan kérdezték — teszi hozzá –, gondolkodom-e magyarországi befektetéseken. Ez már nincs szándékomban, viszont szaktudásomat szívesen átadnám, ha felkérnének.

Kós Károllyal kézen fogva

Tanévnyitó útravaló Kiskunhalason

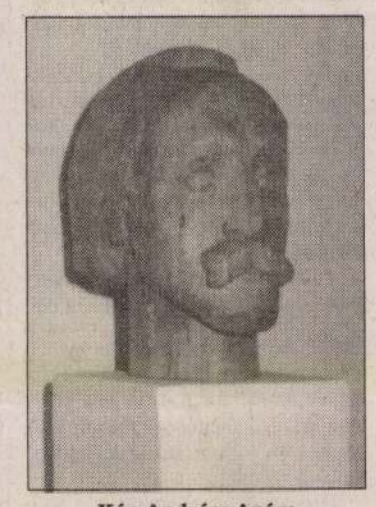

Kós András: Apám

Az évnyitók, a reggel ködéből előszereglő kisiskolások még az élettől búcsúzkodók szívét is hangosabban dobogtatják. Emlékeket ébresztenek, és reményeket keltenek — hiszen mindenki szeptemberben indult el, és a mostani szeptemberben is tízezrek, százezrek indultak útnak.

A kiskunhalasi Általános Művelődési Központban és iskolában különösen megható volt az idei évnyitó. Kós Károly nevével kezdték a tanévet, Kós Károly szobrát avatták.

Nagyobb példát nem is állíthattak volna a ragyogó szemű gyermeksereg elé; *Kós Károly* küzdelmes életét minden magyar iskolában tanítani kellene. A megtartóan nagy példapályák egyike: már életében a hűség és szolgálat szimbólumává nemesedett. Rettenetesen nehéz időket kapott a sorstól — életében szülőföldje országhatárait ötször is átrajzolták —, de ő holtáig hű maradt ifjúi álmaihoz. *Épített, mindig épített: kőből, betűből, vonalból, építészként, íróként, grafikusként; épített otthont az embernek s otthont a léleknek.* Építette az új Déva várát; erejét, szívét, idegzetét rakva a mindig omlással fenyegető falakba. Épített templomot, házat, iskolát, írt regényt és drámát, szervezett könyvkiadót, és szerkesztett folyóiratot; még egyháza főgondnoki tisztét is vállalta, hetven- és nyolcvanesztendősen is nyeregbe szállt, látogatta a havasalji kicsi egyházakat, vigyázva, hogy el ne némuljanak a harangok. Nála áldozatosabban senki sem szolgálhatta nagy bajokban sodródott népét. Olyan nagy feladatokat vállalt, mint Ady és Móricz az irodalomban, Bartók és Kodály a zenében. Az architektúra, az építészet Psalmusát szerette volna felépíteni. A sors más feladatot is szabott reá. Kiáltó szó lett; még a halottnak is életet üzent. Már nagy erdélyi kortársai — az emberség és hűség vele együtt sokat próbált emberei —, Remenyik Sándor, Áprily Lajos, Tompa László és Kuncz Aladár is így tudták.

Ezt a Kós Károlyt, az építő embert, *a jövendőt formálni akaró embert* örökítette szoborba *Kós András* kolozsvári szobrászművész. Kós András nagy művész: nemes egyszerűségű alkotásai az igazi nagyvonalúság képzetét adják. Szobrai — így *Apáczaija, Tótfalusi Kis Miklósa* — s ünnepet sugárzó nőalakjai — nyugalmukkal és méltóságukkal, élet- és szépségtiszteletükkel — magasan kiemelkednek az időből.

Kós Károlyról — az édesapjáról — alkotott szobra különösen. *„Apám"* — írta a mű alá. Nem a kőbe, bronzba, vonalba annyira kínálkozó öreg Kós Károlyt faragta szoborba, hanem az építő, a tervező, az életet hirdető, *az időtlen* Kós Károlyt. Fény van a homlokán, akarat, erő az arcán, s jövőbe tekint a szeme. A jövő alakítására vállalkozó ember és művész tekint ránk szobráról. Minden időben érvényes üzenettel. A fiú — Kós András — alkotása az édesapa — Kós Károly — örökérvényű üzenetét továbbítja: *mindenek változhatnak, mindenek elmúlhatnak, de a kövek, a hegyek, a zengő vizek és a népek megmaradnak. Ahogy Ady versben fogalmazta: „Az Élet él, s élni akar."*

Kós András barátságból, szeretetből, az iskola, a művelődési központ igazgatója és tantestülete munkája elismeréseként *ajándékozta* édesapja, Kós Károly szobrát a Kiskunhalasi Általános Művelődési Központnak. Az ünnepségen feleségével együtt maga is jelen volt.

Cz. M.

Az emberi hang Gilmore-tól

A hangos és kellemetlen szenzációk közt napjainkban elvész a kevés csendes és örvendetes. Magában az is ide tartozik, hogy a *Budapesti Kamaraopera* új játszási helyén, a Városháza dísztermében tegnap este bemutatta Francis Poulenc egyfelvonásos, egyszemélyes operáját *(La voix humaine — Az emberi hang)*. Ezt a telefonos szerelmi *„örök vissza nem térést"* — Cocteau remekeinél maradva — a régi rádióhallgatók *Lukács Margit* és *Makay Margit*, a belőle származó operát régi tévénézők *Házy Erzsébet* előadásában ismerhetik. A mostani szép megszólaltatáshoz annyit: a Kamaraopera zenekara *Törzs Iványnak* (nagy színészünk, Törzs Jenő Düsseldorfban működő unokájának) a vezényletével ismét remekelt, annál inkább, mert itt nagyon finom árnyalatokban szinte beszélgetnie kell az egyetlen szereplővel.

És most az utóbbiról: *Gail V. Gilmore* napjaink egyik legnagyobb (és legkeresettebb) énekművésze, az egyik legszebb „emberi hang" birtokosa, a szintén fekete bőrű (és hangú) *Leontyne Price* örököse, hasonlatos drámai hangszínnel és adottságokkal. Éneke és előadása a nagy zenei és drámai élmények sorába tartozik.

Budapestre jövetelének a története is említést érdemel — megfizetni természetesen nem tudtuk volna. Az előadást rendező *Bruno Berger* baráti kérésének tett eleget, aki egy nálunk sajnos elmaradt másik rendezése helyett hozta ezt a meglepetést. Gilmore-ral a közeljövőben Párizsban mutatják be a művet — ez a pesti amolyan előbemutató.

De mindegy, minek nevezzük. Csodálatosan szép. Holnap este az említett helyszínen még egyszer hallható.

Rajk András

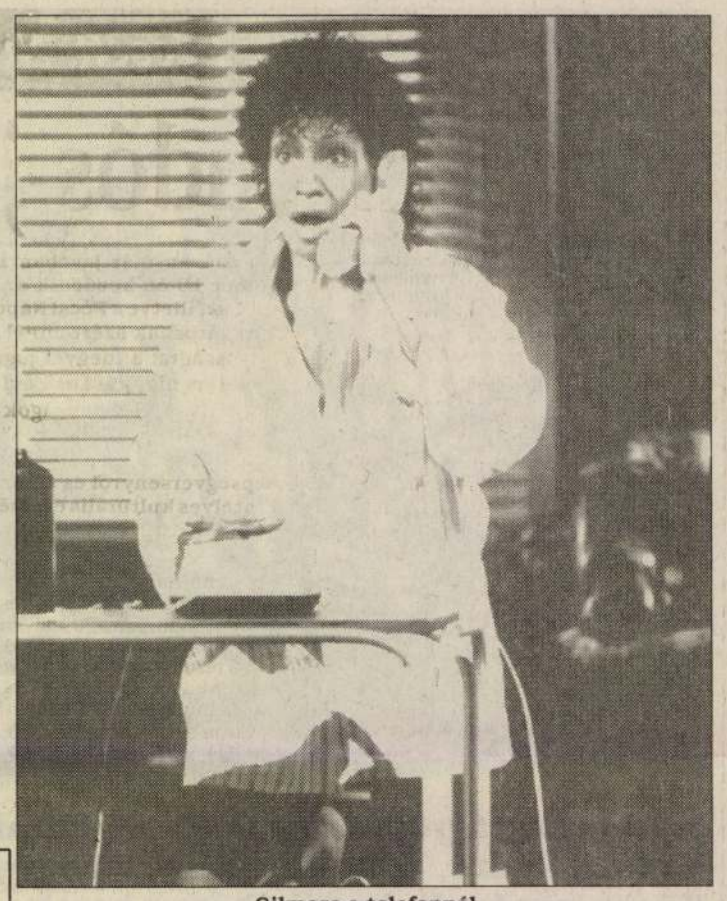

Gilmore a telefonnál

— A színház többször tanúságot tett már a műfaj iránti értő elkötelezettségéről. Szinte természetes hát, hogy önöknél köt ki ez a darab is — fordultam *Selmeczi Györgyhöz*, a Kamaraopera direktorához, az ismert komponistához és zongoraművészhez.

— Így is mondhatjuk, hiszen valóban több, hasonló jellegű darab sikeres bemutatójával rukkoltunk ki fennállásunk óta. Talán elég csak a közelmúlt néhány előadására emlékeztetnem, amelyeket kortárs magyar és külföldi komponisták *(Király, Vidovszky, Sári László* vagy *Tom Johnson)* neve fémjelez.

Az emberi hang nem könnyed mulatság. Mélylélektani dráma ez a törékeny emberi kapcsolatok bonyolultságáról, viszonylagosságáról... Maga a tér is drámaiságot sugall: *Eberwein Róbert* kitűnő díszlete sokat elárul az atmoszférából. A darab rendezője pedig *Bruno Berger*, jól ismert személyiség a színházi berkekben, a bécsi Staatsoper rendezője. A műfaj — az egyfelvonásosok — megszállottja ő is. A bécsi testvérszínháznál, a Kammernoperben egy Johnson-opusszal már letette a névjegyét.

Tóth Ádám

Papageno rongyból

Az Éj királynőjének három dámája

A varázsfuvola **Mozartnak és az emberi alkotóképességnek a csodája — csodák soráról szól maga is. A sor tavaly, a Mozart-évben új csodával gazdagodott. Az 1983-ban 11 éves gyerekek magas színvonalú bábjátszásából alakult berlini *Junge Marionettenoper* (a Klemperer vezényelte szuper előadás alapozásával) bemutatta A varázsfuvola marionettváltozatát, amelyet azóta boldogan hívtak meg Svájcba, Ausztriába — és most Budapestre.**

Az új csoda abból áll, hogy az ifjonti (tavaly már nem gyermeki) fantázia a bábok világának a segítségével képes minden korlátot ledönteni a remekmű érvényesülésének útjából, megőrizve a mozarti szépségét, gondolati tisztaságát, és — még a műfaj és a sarastrói emelkedettség kedvesen finom kicsúfolásával is — fokozni humoros hatását. Tökéletesebb madárembert (Papageno), sötétebb Monostratost elképzelni sem lehet, mint ezek a rongyból valók, dróton mozgatottak.

A fiatalemberekké és ifjú hölgyekké nőtt *Philippe-Nicolas Brunner, Heinrich Horstkotte, Esther Braun* és *Felix Braun* a báb- és az operaművészet, a színház- és drámaművészet minden vonatkozásában (bábok készítése, mozgatása, játék, kosztümök, díszletek tervezése, világítás, hatáskeltés az árnyékokkal) elsőrendű, élvezetes alkotást hoztak létre.

A *Pesti Vigadó* kamaratermében tegnap este látott-hallott előadást ma este 8 órakor megismétlik.

R. A.

Szezon előtt a társulatoknál

Ősbemutatók évadja

Némelyik színházban még csak a héten tartják meg az évadnyitó társulati ülést, az azonban már az eddig ismert műsortervekből is kitűnik, hogy a kortárs magyar színműíróknak nem lehet okuk panaszra.

A budapesti *Katona József Színházban* például két (vagy inkább három) ősbemutatót is tartanak az 1992/93-as szezonban. *Németh Ákos* Müller táncosai című drámáját *Máté Gábor* rendezésében viszik színre a Kamrában, *Kárpáti Péter* Akárkijét pedig *Zsámbéki Gábor* rendezi ugyanitt. De ősbemutatónak tekinthető a legújabb *Cseh Tamás—Beremányi Géza*-est is, amelyet Nyugati pályaudvar címmel szeptember 26-án láthat-hallhat először a Katona József Színház közönsége.

Filmrendezők a színpadon

A *Spíró György* igazgatta Szolnoki Szigligeti Színházban ugyancsak két új magyar mű kerül színre: a *Fábry Péter—Gallai Péter* szerzőpáros Rinaldo Rinaldini című musicalje *Hegedűs D. Géza* rendezésében, és *Pozsgai Zsolt* Szeretlek, cirkusz! című darabja *Molnár György* filmrendező irányításával. A színész-rendező mellett egyébként a Katonában is dolgozik ebben az évadban is filmrendező: *Gothár Péter* Ödön von Horváth Hit, remény, szeretet című művét állítja színpadra.

De lesz magyar ősbemutató Veszprémben is, ahol a *Petőfi Színházban* a Börtönmusical után az *Asztalos István—Kovács Attila* szerzőpáros legújabb, ezúttal gyerekeknek szóló musicaljét, A négylovas köpönyeget láthatják az ifjabb színházbajárók. És bár nem ősbemutató, de ritkán játszott mű *Petőfi* Tigris és hiéna című drámája, amelyet a költő születésének 170. évfordulója alkalmából tűznek műsorra. Az előadás külön érdekessége, hogy rendezője *Szigeti Gábor*, az ismert irodalomtörténész, reformkorkutató, aki — bár pályája kezdetén volt díszletmunkás — inkább a színház elméletével és történetével foglalkozott ez idáig. De a veszprémi évad egyéb érdekességekkel és évfordulókkal is szolgál.

Rátonyi a Tartuffe-ben

Újra színpadra lép — méghozzá prózai szerepben — *Rátonyi Róbert*, aki hetvenévesen idén ünnepli pályafutásának ötvenéves jubileumát (vagy inkább a közönség őt). Molière Tartuffe-jében Orgont alakítja majd. És ahogyan az elmúlt évadban, most is rendez egy operettet, mégpedig a Csárdáskirálynőt.

A Tartuffe szerepel egyébként a szolnokiak műsortervében is, itt *Fodor Tamás* állítja színpadra a művet. Shakespeare vagy Molière műsorán van majd minden színháznak. A Kamrában felújítják a *Zsámbéki Gábor* rendezte tavalyi Hamletet, a *Radnóti Színházban* pedig Molière Fösvényét viszi színre Valló Péter. A Nagymező utcai kicsiny teátrum szenzációjának ígérkezik *George Tabori* Jubileum című művének bemutatója, amelyet vendégként maga a szerző rendez, s nem kisebb várakozásra ad okot a New Yorkban élő *Halász Péter* újabb, Ambíció című rendezése a Kamrában, vagy *Ivo Krobot* vendégeskedése a Katonában, aki *Milan Kundera* Jacque és gazdája című művét viszi színre.

S akkor még nem szóltunk az *Ascher Tamás* rendezte Goldoni-bemutatóról és a veszprémi *Táncműhelyről* például, amely a Márquez Száz év magány című művéből készült táncfantáziát mutatja be *Lőrincz Katalin* koreográfiájával és rendezésében, *Metzger Márta*, valamint *Krámer György* főszereplésével.

(szücs)

Rangrejtett fejedelem

Ötven éve halt meg Móricz Zsigmond

Fél évszázada halt meg Móricz Zsigmond, azon az éjszakán, amikor először hulltak bombák Budapestre. Az értők már akkor is tudták: Móricz Zsigmond nemcsak legnagyobb írója volt korának, de legerősebb, legtöbb kapcsolata volt kora magyarságával is.

Nemcsak műveiben hívott életre félországnyi embert, hogy — Illyés szavaival — növelje „a kevés igaz magyarok seregét", de személyesen is kapcsolatot tartott a magyarság minden rétegével, parasztokkal, urakkal s a szellem embereivel. S nem csak az országhatáron belül, de az egész magyar nyelvterületen. Nemcsak az Alföldet írta és járta, de Julianusként kereste az erdélyi völgyek és a felvidéki hegyek magyar népcsoportjait is, s gyalogolt a bácskai szállásokon is. S adta mindenütt a reményt: győznünk kell a sorsot. Ő igazán otthon volt mindenütt, ahol magyarok élnek. A prágai magyar diákok éppoly szeretettel fogadták, mint a bözödújfalusi szombatosok és a hódmezővásárhelyi parasztok. Egyként magához tartozónak, a maga emberének tudta a tanár, a tiszteletes, a diák és a kétkezi ember.

Az ember Móricz Zsigmond éppoly hatalmas volt, mint az író Móricz. Kortársai nemcsak nagy íróként, de kedves magyar emberként is szerették. Megjelenésével derűt, örömet vitt mindenüvé. A két világháború közötti időben — sokak szerint — ő volt a magyar irodalmi világ legnagyobb egyénisége. A Nyugat még élő óriásai és a harmincas években jelentkező nagy ígéretek között is a legnagyobb. Ahogy Bohuniczky Szefi írja: az „egyetlen egészen nagy egyéniség". A többiek — a legjelesebbek is — „mind hasonlítottak egymáshoz. Ha másban nem is, de hiúságuk folytán összekapcsolódtak és ez akarva-nem akarva a világ színpadára vonta őket." Egyedül Móricznál érezte — pedig igazán sok kitűnő embert ismert —, hogy „bármi történhetett körülötte, belső valósága tisztán állt a mindenség elemei között és olcsó harc helyett a vihart engedte át magán. A szelet hallgatta, a villámokat nézte."

„Fejedelmien szabad és önálló lélek"-nek ismerték a népek is — megírta Veres Péter —; nyílt, közvetlen, szabad lelkű magyar embernek. A magyarság és emberség tökéletes megtestesítőjének. Már puszta megjelenésével is bizalmat keltett: a feje Arany Jánosra, a törzse Deák Ferencre emlékeztetett, a szelleme, a tisztasága, a jelentősége mind a kettőre. Arcán ült az a megértő, megmérő, mindennel tisztában lévő mosoly, amely még legsötétebb írásai fölött is ott lebeg.

Az emlékezők — természetesen — a Móricz-arc más-más árnyalatát látták és láttatják. A magvető, a tűzgyújtó, a varázsló, az udvarló, a szerelmes, a vándorló, a szerkesztő Móricz mind-mind feltűnik az emlékezésben, ragyogó fiatalságban csakúgy, mint Lear királyos szomorúságban; már csapzott őszi fürtökkel, halál elől futva. S más-más környezetben: szőlőben, vendéglők teraszán, gyalogösvényeken, robogó vonaton, viskóban és a nemzetközi vásáron, szegfűkazal mellett és sivár szerkesztői szobákban. Emberi természete szerint mindig szelíden, nyájasan. Az emlékezések egybehangzóan bizonyítják: emberként lágyabb, enyhébb jelenség volt, mint regényei és elbeszélései alapján elképzelték. Eszméiért hevesen küzdött, igazai mellett izzóan érvelt, de személyi kapcsolataiban a lehető leggyöngédebb volt; szelídebb, nyájasabb ember nála már nem is lehetett. S jobban az embereket, a szegény magyarokat senki sem szerethette. Olyanformán szerette az embereket — írja Szabó Pál —, „ahogy a hold szereti a lombos fát, vagy a tökindát. Nem pajtáskodva, még nem is barátkozva, hanem amint a teremtő szerethette a végtelen sivatagban ténfergő első néhány embert. Hogy majd jók lesznek ezek a jövendőre."

Utolsó találkozás
(Medgyessy Ferenc rajza, 1942)

Móricz Zsigmond fejedelemségét a hivatalosság következetesen igyekezett elorozni — akkoriban Herczeg Ferencre igyekeztek akasztani ezt a címet —, de szülő népét nem lehetett tartósan félrevezetni. Akik olvasták, akik látták, megérezték, kivel van dolguk. És szívből ünnepelték. Utolsó erdélyi útján már a székely parasztemberek is felismerték a botos, nyűtt öregben a hatalmas írót és a hatalmas embert. Kísérője, Bözödi György jól fogalmazta: „A »nagy fejedelem« volt, aki úgy élt közöttünk, mint a népmesék táltos szolgalegénye; szívesen viselve a mostoha sorsot, mellőzést és megaláztatást, s a nélkülözéseket és oktalan támadásokat, s a velejáró szenvedést, mert tudta, hogy nagy feladat van rábízva, amit csak így teljesíthet. A fejedelem a táltos szolgalegény szerepében számon tarthatta a nagyok bűneit és mulasztásait, s számon tarthatta a kicsik észre nem vett igazságát. Mindent látott és tudott, de kevesen tudták, hogy ő kicsoda és miért van közöttünk."

Most már sokan tudjuk: fejedelem volt, a magyar írás, a magyar lelkek fejedelme. Rangrejtett fejedelem.

Czine Mihály

MAGNETIK
tervezése, telepítése garanciával
VÁLLALKOZÁSI, KERESKEDELMI, LAKBERENDEZŐ ÉS BÚTORJAVÍTÓ KFT
Bútor szerelés
MONITOR